ព្រះ
ត្រៃបិដក

ប្រែរួមនឹង
ព្រះអដ្ឋកថា

ភាគ៣

បាលីប្រែ ២ - ៣ - ៤

ពុទ្ធសកាជ ២៥៥៣
ច្បាប់ពិនិត្យ លើកទី២

ព្រះ
វិនយបិដក
ជំនួ
សមន្តបាសាទិកា អដ្ឋកថា
សេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ

មហាវិភង្គ
អនិយតកណ្ឌ
និស្សគ្គិយកណ្ឌ និង បាចិត្តិយកណ្ឌ

๓
ចាលីប្រែ ๒-๓-๔

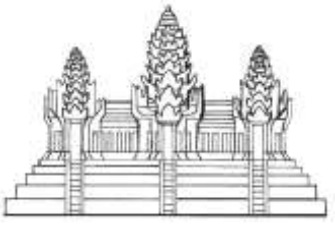

បោះពុម្ពលើកទី ๑ ពុទ្ធសករាជ ๒๕๕๓

ภาณวารที่ ๓

สูมนมสฺการจำเพาะ

พระผู้มีพระภาค เป็นอรหันตสัมมาสัมพุทธ พระองค์นั้น

อนิยตกัณฑ์

บัดนี้ พระโลกผู้มีอายุทั้งหลาย

อาปัตติทั้งหลายมีประการ เหล่านี้ มีกำหนดอนิยต ๆ

อนิยตที่ ๑

[๓๓๑] *สมัยนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ พระเชตวันวิหาร ของอนาถบิณฑิกเศรษฐี ใกล้พระนครสาวัตถี ๆ ครั้งนั้น อุบาสิกาผู้มีอายุ เป็นภิกษุณีเข้าไปสู่ตระกูล ได้เข้าไปสู่ตระกูลทั้งหลายเป็นอันมาก ในพระนครสาวัตถี ๆ สมัยนั้น กุมารีกาในตระกูลเป็นที่เลื่อมใสของอุบาสิกาผู้มีอายุ มารดาบิดาได้ให้แก่กุมารผู้เป็นบุตรของตระกูล ๆ ต่อมาภายหลัง อุบาสิกาผู้มีอายุ สละกายด้วยจีวร ในเวลาเช้าตรู่ ครองแล้วถือบาตรและจีวร เข้าไปสู่ตระกูลนั้น ได้เข้าไปสู่ตระกูลนั้นแล้ว ได้ถามหญิงทั้งหลายว่า กุมารีกาชื่อนี้อยู่ที่ไหน ๆ มนุษย์ผู้ชายคนหนึ่ง ได้กล่าวอย่างนี้ว่า ขอพระคุณเจ้าผู้เจริญ ทั้งหลาย จงรู้เถิด กุมารีกานั้นเป็นที่รักที่ชอบใจ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย ๆ ตระกูลนั้นก็เป็นอุบาสกของอุบาสิกาผู้มีอายุนั่นเอง ๆ ต่อมาภายหลัง อุบาสิกาผู้มีอายุ ได้เข้าไปสู่ตระกูลนั้น ได้เข้าไปสู่ตระกูลนั้นแล้ว ได้ถามหญิงทั้งหลายว่า กุมารีกาชื่อนี้อยู่ที่ไหน ๆ*

ហើយ ក៏សួរមនុស្សទាំងឡាយថា កុមារិកាឈ្មោះនេះ នៅឯណា ។ មនុស្សទាំងឡាយឆ្លើយថា លោកម្ចាស់ចូរវកមើលចុះ កុមារិកានោះ នៅក្នុងបន្ទប់តូច ។ ទើបឧទាយិដ៏មានអាយុ តែម្នាក់ឯងចូលទៅវកកុមារិកានោះ លុះចូលទៅហើយ ក៏អង្គុយលើអាសនៈដ៏ស្អាត់កំបាំង ល្មមធ្វើ (សេវនកិច្ច) បានជាមួយនឹងកុមារិកាតែម្នាក់ឯងនោះ ហើយនិយាយគ្នាអស់កាលដ៏គួរ[1] និងនិយាយធម៌អស់កាលដ៏គួរ[2] ។

[๓๓๒] សម័យនោះឯង នាងវិសាខា ជាម្ចាយនៃមិគារសេដ្ឋី នាងមានកូនច្រើន មានចៅច្រើន ទាំងកូនក៏មិនសូវមានរោគ ចៅក៏មិនសូវមានរោគ ជាស្រីមានមង្គលដ៏ប្រសើរ ។ មនុស្សទាំងឡាយកាលបើមានធ្វើទានធំ កាលបើមានអាវាហៈ និងវិវាហមង្គលជាដើម កាលបើមានមហោស្រព មានថ្ងៃចូលវស្សានិងចេញវស្សាជាដើម តែងឲ្យនាងវិសាខា ជាម្ចាយនៃមិគារសេដ្ឋីបរិភោគមុនគេជាដរាប ។ គ្រានោះឯង នាងវិសាខា ជាមិគារមាតា គេបានអញ្ជើញឲ្យទៅកាន់ត្រកូល ជាឧបដ្ឋាកនៃឧទាយិនោះ ។ ឯនាងវិសាខា ជាមិគារមាតា បានឃើញឧទាយិដ៏មានអាយុតែម្នាក់ឯង អង្គុយលើអាសនៈដ៏ស្អាត់កំបាំងល្មមធ្វើ (សេវនកិច្ច) បាន ជាមួយនឹងកុមារិកាតែម្នាក់ឯងនោះ

๑- កិកូអង្គុយជាមួយនឹងស្រីអស់ពេលដែលគ្មានអ្នកណាទៅមក ហើយនិយាយពាក្យស្និទ្ធស្នាលនឹងគ្នាថា សព្វថ្ងៃនាងឯងមិនអផ្សុកទេឬ នាងឯងមិនលំបាកចិត្តទេឬ នាងឯងមិនស្រេកឃ្លានទេឬ ដូច្នេះជាដើម ។ ๒- កិកូអង្គុយជាមួយនឹងស្រីអស់ពេលដែលគ្មានអ្នកណាទៅមក ហើយនិយាយធម៌ប្រាប់ស្រីនោះថា នាងឯងត្រូវក្បាខរបោសថសីល នាងឯងត្រូវឲ្យសលាកកត្តដូច្នេះជាដើម ។

លុះឃើញហើយបាននិយាយពាក្យនេះនឹងឧទាយិដ៏មានអាយុថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ការនេះ មិនមែនជាការស្ងាត់កំបាំងទេ មិនសមគួរទេ លោកម្នាស់តែមួយអង្គ មកអង្គុយលើអាសនៈដ៏ស្ងាត់កំបាំង ល្មមធ្វើ (សេវនកិច្ច) បានជាមួយនឹងមាតុគ្រាមតែម្នាក់ឯង បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន លោកម្ចាស់មិនត្រូវការដោយធម៌នោះក៏ពិតមែនហើយ តែថា មនុស្សទាំងឡាយដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា នឹងឲ្យជឿបានដោយក្រ ។ ចំណែកឧទាយិដ៏មានអាយុ ទុកជានាងវិសាខា ជាមិគារមាតាថាឲ្យយ៉ាងនេះ ក៏នៅមិនអើពើសោះ ។ ទើបនាងវិសាខាជាមិគារមាតាចេញទៅ ហើយពិតរឿងនោះដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណា ជាអ្នកប្រាថ្នាតិច មានសេចក្តីសន្តោស ។បេ។ ភិក្ខុទាំងនោះពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ហេតុដូចម្តេច ក៏ឧទាយិដ៏មានអាយុម្នាក់ឯងអង្គុយលើអាសនៈដ៏ស្ងាត់កំបាំង ល្មមធ្វើ (សេវនកិច្ច) បាន ជាមួយនឹងមាតុគ្រាមតែម្នាក់ឯង ។ លំដាប់នោះឯង ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលរឿងនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។បេ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលឧទាយិ ឮថា អ្នកឯងតែម្នាក់ឯង ទៅអង្គុយលើអាសនៈដ៏ស្ងាត់កំបាំង ល្មមធ្វើ (សេវនកិច្ច) បាន ជាមួយនឹងមាតុគ្រាមតែម្នាក់ឯង ពិតមែនឬ ។ ឧទាយិក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ការនោះពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានបុញ្ញសិរី ទ្រង់តិះដៀលថា ម្នាលមោឃបុរស ការដែលអ្នកធ្វើនោះ មិនស្រួល មិនទំនង ។បេ។ ម្នាលមោឃបុរស ហេតុដូចម្តេច ក៏អ្នកឯងតែម្នាក់ឯង ទៅអង្គុយលើអាសនៈដ៏ស្ងាត់កំបាំង ល្មមធ្វើ (សេវនកិច្ច) បាន ជាមួយនឹងមាតុគ្រាម

តែម្នាក់ឯង ម្នាលមោឃបុរស ការដែលអ្នកធ្វើនោះ មិនទាំងជ្រះថ្លាដល់ជន ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាហើយផង ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ តែម្នាក់នឹងម្នាក់ អង្គុយលើអាសនៈដ៏ស្ងាត់កំបាំង ល្មមធ្វើ (សេវនកិច្ច) បាន ជាមួយនឹង មាតុគ្រាម មានឧបាសិកាដែលមានវាចាគួរជឿបានឃើញភិក្ខុនោះ ហើយគប្បី ចោទដោយអាបត្តិបីយ៉ាង ចំពោះអាបត្តិណាមួយ គឺអាបត្តិបារាជិកក្តី សង្ឃា-ទិសេសក្តី បាចិត្តិយក្តី ភិក្ខុទទួលប្តេជ្ញាការអង្គុយ (នោះមែន) វិនយធរត្រូវ វិនិច្ឆ័យដោយអាបត្តិបីយ៉ាងចំពោះអាបត្តិណាមួយ គឺអាបត្តិបារាជិកក្តី សង្ឃា-ទិសេសក្តី បាចិត្តិយក្តី ម្យ៉ាងទៀត ឧបាសិកានោះមានវាចាគួរជឿបាន ចោទ ដោយអាបត្តិណា វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យដោយអាបត្តិនោះ ចំពោះភិក្ខុនោះ ។ អាបត្តិនេះ ឈ្មោះថា អនិយត (មិនទៀង) ។

[៣៣៣] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានអធិប្បាយក្នុងបារាជិកកណ្ឌ សិក្ខាបទទី ១ រួចហើយ ។ មនុស្សស្រី ហៅថា មាតុគ្រាម យក្សស្រី ប្រេតស្រី តិរច្ឆានញ្ចី មិនឈ្មោះថា មាតុគ្រាមទេ ដោយហោចទៅ សូម្បី ទារិកាកើតក្នុងថ្ងៃនោះ ក៏ហៅថា មាតុគ្រាមដែរ មិនបាច់ពោលដល់ស្រីធំទេ ។ ពាក្យថា ជាមួយ គឺក្នុងទីជាមួយគ្នា ។ ពាក្យថា តែម្នាក់នឹងម្នាក់ គឺភិក្ខុម្នាក់ មាតុគ្រាមម្នាក់ ។ កំបាំងភ្នែក ស្ងាត់ត្រចៀក ហៅថា ស្ងាត់ ។ ដែលហៅថា ទីកំបាំងភ្នែក គឺកាលបើភិក្ខុមិចភ្នែកក្តី ញាក់ចិញ្ចើមក្តី ងក់ក្បាលក្តី បុគ្គល មិនអាចនឹងឃើញបាន ។ ដែលហៅថា ទីស្ងាត់ត្រចៀក គឺបុគ្គលមិនអាច

สฺดาบ่ดาคฺยาปฺรกฺรตีบาน ฯ ដែលហៅថា អាសនៈកំបាំង គឺអាសនៈដែលបិទបាំង ដោយជញ្ជាំងក្តី ដោយសន្ធះទ្វារក្តី ដោយកន្ទេលក្តី ដោយការព័ន្ធព័ន្ធដោយវាំងននក្តី ដោយឈើក្តី ដោយសសរក្តី ដោយស៊ុមក្តី ដោយវត្ថុឯណានីមួយក្តី ฯ ពាក្យថា លួមធ្វើ (សេវនកិច្ច) បាន គឺកិក្ខុអាចសេពមេថុនធម្មបាន ฯ ពាក្យថា អង្គុយ គឺកាលបើមាតុគ្រាមអង្គុយហើយ កិក្ខុទៅអង្គុយជិតក្តី ដេកជិតក្តី កាលបើកិក្ខុអង្គុយហើយ មាតុគ្រាមទៅអង្គុយជិតក្តី ដេកជិតក្តី អ្នកទាំងពីរអង្គុយក្តី អ្នកទាំងពីរដេកក្តី ฯ

[๓๓๔] ស្រីដែលមានផលមកហើយ (សម្រេចសោតាបត្តិផល) ត្រាស់ដឹងសច្ចៈបួន ស្គាល់សាសនាច្បាស់ ហៅថា មានវាចាគួរជឿបាន ฯ ស្រីដែលដល់ព្រះពុទ្ធជាទីរឭក ដល់ព្រះធម៌ជាទីរឭក ដល់ព្រះសង្ឃជាទីរឭក ហៅថា ឧបាសិកា ฯ ពាក្យថា ឃើញ គឺមើលឃើញ ฯ

[๓๓๕] ឧបាសិកានោះ ចោទដោយអាបត្តិបីយ៉ាង ចំពោះអាបត្តិណាមួយ គឺអាបត្តិបារាជិកក្តី សង្ឃាទិសេសក្តី បាចិត្តិយក្តី កាលកិក្ខុទទួលប្តេជ្ញាការអង្គុយ (នោះមែន) វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យដោយអាបត្តិបីយ៉ាង ចំពោះអាបត្តិណាមួយ គឺអាបត្តិបារាជិកក្តី សង្ឃាទិសេសក្តី បាចិត្តិយក្តី ម្យ៉ាងទៀត ឧបាសិកាមានវាចាគួរជឿបាននោះ គប្បីចោទដោយអាបត្តិណា កិក្ខុនោះ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យដោយអាបត្តិនោះ ฯ

[๓๓๖] បើឧបាសិកានោះចោទយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃើញលោកម្ចាស់ហើយ លោកម្ចាស់អង្គុយសេពមេថុនធម្មនឹងមាតុគ្រាម ฯ ឯកិក្ខុនោះទទួល

ปฏิญาการអង្គុយនោះ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យតាមអាបត្តិ (ដល់ភិក្ខុនោះ) ។ បើឧបាសិកានោះ ចោទយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃើញលោកម្ចាស់អង្គុយសេពមេថុន-ធម្មនឹងមាតុគ្រាមហើយ ឯភិក្ខុនោះ ពោលយ៉ាងនេះថា អាត្មាអង្គុយមែន តែមិនសេពមេថុនធម្មទេ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យអាបត្តិដោយការអង្គុយ ។ បើឧបាសិកានោះចោទយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃើញលោកម្ចាស់អង្គុយសេពមេថុនធម្មនឹងមាតុគ្រាម ឯភិក្ខុនោះពោលយ៉ាងនេះថា អាត្មាមិនមែនអង្គុយទេ តែថាអាត្មាដេក វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យអាបត្តិដោយការដេក ។ បើឧបាសិកានោះចោទយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃើញលោកម្ចាស់អង្គុយសេពមេថុនធម្មនឹងមាតុគ្រាម ឯភិក្ខុនោះពោលយ៉ាងនេះថា អាត្មាមិនមែនអង្គុយទេ អាត្មាគ្រាន់តែឈរ វិនយធរមិនត្រូវវិនិច្ឆ័យទេ ។

[๓๓๗] បើឧបាសិកានោះចោទយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃើញលោកម្ចាស់ដេកសេពមេថុនធម្មនឹងមាតុគ្រាម ឯភិក្ខុនោះទទួលបដិញ្ញាការអង្គុយនោះ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យទោសតាមអាបត្តិ ។ បើឧបាសិកាចោទយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃើញលោកម្ចាស់ដេកសេពមេថុនធម្មនឹងមាតុគ្រាម ឯភិក្ខុនោះពោលយ៉ាងនេះថា អាត្មាដេកមែន តែអាត្មាមិនសេពមេថុនធម្មទេ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យទោសដោយការដេក ។ បើឧបាសិកានោះចោទយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃើញលោកម្ចាស់ដេកសេពមេថុនធម្មនឹងមាតុគ្រាម ឯភិក្ខុនោះពោលយ៉ាងនេះថា អាត្មាមិនដេកទេ អាត្មាគ្រាន់តែអង្គុយ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យទោស ដោយការអង្គុយ ។ បើឧបាសិកានោះចោទយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃើញលោកម្ចាស់ដេកសេពមេថុនធម្មនឹង

មាតុគ្រាម ឯភិក្ខុនោះពោលយ៉ាងនេះថា អាត្មាមិនដេកទេ អាត្មាគ្រាន់តែឈរ វិនយធរមិនត្រូវវិនិច្ឆ័យឡើយ ។

[๓๓๘] បើឧបាសិកានោះចោទយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃើញលោកម្ចាស់អង្គុយចាប់ពាល់រាងកាយមាតុគ្រាម ឯភិក្ខុនោះ ទទួលប្តេជ្ញានូវការចាប់នោះ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យទោសតាមអាបត្តិ ។ បើឧបាសិកានោះចោទយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃើញលោកម្ចាស់អង្គុយចាប់ពាល់រាងកាយមាតុគ្រាម ឯភិក្ខុនោះពោលយ៉ាងនេះថា អាត្មាអង្គុយមែន តែអាត្មាមិនបានចាប់ពាល់រាងកាយមាតុគ្រាមទេ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យទោសដោយការអង្គុយ ។បេ។ អាត្មាមិនមែនអង្គុយទេ តែថាអាត្មាដេក វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យទោសដោយការដេក ។បេ។ អាត្មាមិនមែនអង្គុយទេ តែថា អាត្មាឈរ វិនយធរមិនត្រូវវិនិច្ឆ័យឡើយ ។

[๓๓๙] បើឧបាសិកានោះចោទយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃើញលោកម្ចាស់ដេកចាប់ពាល់រាងកាយមាតុគ្រាម ឯភិក្ខុនោះទទួលប្តេជ្ញាតាមពាក្យចោទនោះ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យទោសតាមអាបត្តិ ។ បើឧបាសិកាចោទយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃើញលោកម្ចាស់ដេកចាប់ពាល់រាងកាយមាតុគ្រាម ឯភិក្ខុនោះ ពោលយ៉ាងនេះថា អាត្មាដេកមែន តែអាត្មាមិនចាប់ពាល់រាងកាយមាតុគ្រាមទេ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យទោសដោយការដេក ។បេ។ ភិក្ខុពោលថា អាត្មាមិនមែនដេកទេ តែថាអាត្មាអង្គុយ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យទោសដោយការអង្គុយ ។បេ។ អាត្មាមិនមែនដេកទេ តែថា អាត្មាឈរ វិនយធរមិនត្រូវវិនិច្ឆ័យឡើយ ។

[๓๔๐] បើឧបាសិកានោះ ចោទយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃើញលោកម្ចាស់

ម្នាក់ឯង អង្គុយលើអាសនៈដ៏ស្ងាត់កំបាំង លួមធ្វើ (សេវនកិច្ច) បាន ជាមួយនឹងមាតុគ្រាមតែម្នាក់ឯង ឯភិក្ខុនោះទទួលប្តេជ្ញាការអង្គុយនោះ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យទោសដោយការអង្គុយ ฯបេฯ អាត្មាមិនមែនអង្គុយទេ តែថាអាត្មាដេក វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យទោសដោយការដេក ฯបេฯ ថា អាត្មា មិនមែនអង្គុយទេ តែថា អាត្មាឈរ វិនយធរមិនត្រូវវិនិច្ឆ័យឡើយ ฯ

[๓๔๑] បើឧបាសិកានោះ ចោទយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃើញលោកម្ចាស់ម្នាក់ឯង ដេកលើអាសនៈដ៏ស្ងាត់កំបាំង លួមធ្វើ (សេវនកិច្ច) បាន ជាមួយនឹងមាតុគ្រាមតែម្នាក់ឯង ឯភិក្ខុនោះទទួលប្តេជ្ញាការដេកនោះ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យទោសដោយការដេក ฯបេฯ អាត្មាមិនមែនដេកទេ តែថាអាត្មាអង្គុយ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យទោសដោយការអង្គុយ ฯបេฯ អាត្មាមិនមែនដេកទេ តែថា អាត្មាឈរ វិនយធរមិនត្រូវវិនិច្ឆ័យឡើយ ฯ

[๓๔๒] ពាក្យថា អនិយត គឺមិនច្រាកដជាអាបត្តិបារាជិក ឬសង្ឃាទិសេស ឬបាចិត្តិយ ฯ

[๓๔๓] ភិក្ខុទទួលប្តេជ្ញានូវកិរិយាដើរ ប្តេជ្ញានូវកិរិយាអង្គុយ ប្តេជ្ញានូវអាបត្តិ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យទោសតាមអាបត្តិ ฯ ភិក្ខុទទួលប្តេជ្ញានូវកិរិយាដើរ មិនប្តេជ្ញានូវកិរិយាអង្គុយ ប្តេជ្ញានូវអាបត្តិ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យតាមអាបត្តិ ฯ ភិក្ខុទទួលប្តេជ្ញានូវកិរិយាដើរ ប្តេជ្ញានូវកិរិយាអង្គុយ មិនប្តេជ្ញានូវអាបត្តិ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យទោសដោយកិរិយាអង្គុយ ฯ ភិក្ខុទទួលប្តេជ្ញានូវកិរិយាដើរ មិនប្តេជ្ញានូវកិរិយាអង្គុយ មិនប្តេជ្ញានូវអាបត្តិ វិនយធរមិនត្រូវ

វិនិច្ឆ័យឡើយ ។ ភិក្ខុមិនទទួលប្តេជ្ញានូវកិរិយាដើរ តែប្តេជ្ញានូវកិរិយាអង្គុយ ប្តេជ្ញានូវអាបត្តិ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យទោសតាមអាបត្តិ ។ ភិក្ខុមិនទទួលប្តេជ្ញានូវកិរិយាដើរ មិនប្តេជ្ញានូវកិរិយាអង្គុយ តែប្តេជ្ញានូវអាបត្តិ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យទោសតាមអាបត្តិ ។ ភិក្ខុមិនទទួលប្តេជ្ញានូវកិរិយាដើរ តែប្តេជ្ញានូវកិរិយាអង្គុយ មិនប្តេជ្ញានូវអាបត្តិ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យទោសតាមការអង្គុយ។ ភិក្ខុមិនទទួលប្តេជ្ញានូវកិរិយាដើរ មិនប្តេជ្ញានូវកិរិយាអង្គុយ មិនប្តេជ្ញានូវអាបត្តិ វិនយធរមិនត្រូវវិនិច្ឆ័យឡើយ ។

អនិយតទី ๑ ចប់

អដ្ឋកថា
អនិយតកណ្ឌវណ្ណនា
អលំកម្មនិយសិក្ខាបទ

លោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ ម្យ៉ាងទៀត ធម៌ គឺអនិយត ២ សិក្ខាបទនេះឯង រមែងមកកាន់ឧទ្ទេស ។

អនិយតសិក្ខាបទទី ១ បទថា **តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា** *ជាដើម ខ្ញុំនឹងពោលតទៅ ក្នុងអនិយតសិក្ខាទបទី ១ មានវិនិច្ឆ័យដូចតទៅនេះ*

បទថា **កាលយុត្តំ សមុល្លបន្តោ** *សេចក្តីថា កំណត់កាលហើយ ពោលវាចាទាក់ទងដោយរឿងអ្នកស្រុក ក្នុងវេលាដែលបុគ្គលណាមួយ មិនបានដើរឆ្ងងទៅ ឬដើរឆ្ងងទៅមកជិតៗ គឺតាមដែលសមគួរដល់វេលាដូច្នោះ ជាដើមថា នាងមិនព្រួយចិត្ត មិនលំបាកចិត្ត មិនអត់ឃ្លានទេឬ ។*

បទថា **កាលយុត្តំ ធម្មំ ភណន្តោ** *សេចក្តីថា កំណត់កាលហើយ ពោលធម្មកថា ក្នុងវេលាដែលអ្នកដទៃណាមួយដើរឆ្ងងមក ឬដើរឆ្ងងទៅ គឺតាមដែលសមគួរដល់វេលាដូច្នេះ មានជាដើមថា នាងគួរកាន់យកឧបោសថ នាងគួរថ្វាយសលាកភត្ត ដូច្នេះ ។*

[៣៣២] នាងវិសាខានោះ ឈ្មោះថា មានកូនច្រើន ព្រោះនាងមានកូនស្រី និងកូនប្រុសច្រើន ។ បានឮថា នាងមានកូនប្រុស ១០ និងកូនស្រី ១០ ឈ្មោះថា **ពហុឆត្តា** *ព្រោះនាងមានចៅច្រើន ។ នាងវិសាខានោះ មានកូនប្រុសស្រី ២០ នាក់ យ៉ាងណា សូម្បីកូនប្រុសស្រីរបស់នាង ក៏មានកូន*

ម្នាក់ ២០ ដូច្នោះ ។ ទើបនាងបានឈ្មោះថា មានកូន និងចៅជាបរិវារ ៤២០ នាក់ ដោយប្រការយ៉ាងនេះ ។

បទថា **អភិមង្គលសម្មតា** គឺដែលអ្នកស្រុកសន្មតថា ជាឧត្តមមង្គល ។

បទថា **យញ្ញេសុ** គឺទានតូច និងទានធំ ។ បទថា **ជណេសុ** គឺក្នុងការងារមហោស្រព ដែលប្រព្រឹត្តទៅម្តងម្កាល មានអាវាហមង្គល និងវិវាហមង្គលជាដើម ។ បទថា **ឧស្សវេសុ** បានដល់ ក្នុងការឆ្លងមហោស្រព (សម្ពោធ) មានអាសាឡ្ហនក្ខត្តឫក្ស និងបវារណានក្ខត្តឫក្សជាដើម (ការឆ្លងនក្ខត្តឫក្សថ្ងៃចូលវស្សា និងថ្ងៃចេញវស្សា) ។

បទថា **បឋមំ ភោជេន្តិ** សេចក្តីថា ជនទាំងឡាយអញ្ជើញឲ្យបរិភោគមុន ញាតិសូមពរថា ក្មេងទាំងនេះ ចូរជាអ្នកមិនមានរោគ មានអាយុវែងដូចលោកយាយចុះ ដូច្នេះ ។ សូម្បីជនពួកណា ជាអ្នកមានសទ្ធាជ្រះថ្លា ជនទាំងនោះ ឲ្យភិក្ខុទាំងឡាយឆាន់ហើយ ទើបអញ្ជើញនាងវិសាខានោះឯង ឲ្យបរិភោគមុនគេបង្អស់ បន្ទាប់អំពីភិក្ខុឆាន់ហើយនោះ ។

បទថា **ន អាទិយិ** សេចក្តីថា ព្រះឧទាយិត្ថេរមិនស្តាប់ពាក្យសម្តីរបស់នាង ។ ម្យ៉ាងទៀត សេចក្តីថា មិនធ្វើការអើពើ ។

បទថា **អលំកម្មនិយេ** មានវិគ្គហៈថា ទីអង្គុយ ឈ្មោះថា **កម្មនិយ** ព្រោះអត្ថថា គួរដល់កម្ម គឺសមគួរដល់កម្ម ។ ដែលឈ្មោះថា **អលំកម្មនិយ** ព្រោះអត្ថថា អាច ដើម្បីធ្វើកម្មបាន ក្នុងអាសនៈកំបាំងដែលល្មមនឹងធ្វើកម្មបាននោះ សេចក្តីថា ក្នុងទីដែលជនទាំងឡាយ កាលនឹងធ្វើអជ្ឈាចារ អាចធ្វើ

កម្មនោះបាន ។ ដោយហេតុនោះឯង ទើបក្នុងការចែកបទនៃបទថា **អលំ-កម្មនិយេ** *នោះ លោកពោលថា អាចនឹងសេពមេថុនធម្មបាន មានពាក្យអធិប្បាយថា ក្នុងទីដែលអាចសេពមេថុនធម្មបាន ។*

អធិប្បាយ

សិក្ខាបទវិភង្គនៃអលំកម្មនិយសិក្ខាបទ

[๓๓๓] *ពីរបទថា* **និសជ្ជំ កប្បេយ្យ** *បានដល់ គប្បីធ្វើការអង្គុយ អធិប្បាយថា គប្បីអង្គុយ ។ ក៏ព្រោះបុគ្គលអង្គុយមុន ហើយទើបដេក ដូច្នោះ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ការអង្គុយ និងការដេកទាំងពីរទុកក្នុងបទភាជនៈនៃបទថា* **និសជ្ជំ កប្បេយ្យ** *នោះ ។*

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ឧបនិសិន្នោ** *សេចក្តីថា បុគ្គលចូលទៅអង្គុយជិតៗ នោះឯង អ្នកសិក្សាគប្បីជ្រាបថា ដេកជិត ។*

ពីរបទថា **ភិក្ខុ និសិន្នេ** *សេចក្តីថា កាលភិក្ខុអង្គុយហើយ ។ ពីរបទថា* **ឧភតោ វា និសិន្នា** *សេចក្តីថា សូម្បីមនុស្សពីរនាក់ អង្គុយមិនមុនមិនក្រោយ (អង្គុយព្រមគ្នា) ។*

ក្នុងសិក្ខាបទទី ๑ នេះ ពាក្យថា ទីកំបាំងត្រចៀក មិនបានមកក្នុងព្រះបាលីក៏ពិត តែគប្បីជ្រាបការកំណត់ (អាបត្តិ) ដោយទីកំបាំងភ្នែកប៉ុណ្ណោះ ។ បើមានបុរសដ៏ងក្តីអង្គុយនៅជិតមាត់ទ្វារដែលបិទក៏រក្សាអាបត្តិមិនបានទៀយ ។ តែបើអង្គុយជិតទ្វារដែលមិនបានបិទ រក្សាអាបត្តិបាន ។ ហើយមិនមែនតែទីជិតទ្វារតែម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះទេ សូម្បីអង្គុយក្នុងឱកាសខាងក្នុងទី ๑๒ ហត្ថ បើ

បុគ្គលក្អែកល្អ មានចិត្តរាយមាយក្តី ងក់ទៅក្តី រក្សាអាបត្តិបាន ។ មនុស្សក្អែកខ្វាក់ សូម្បីនៅឈរក្នុងទីជិត ក៏រក្សាអាបត្តិមិនបាន ។ សូម្បីមនុស្សក្អែកល្អដែលដេកលក់ ក៏គ្រប់គ្រងអាបត្តិមិនបាន ។ ចំណែកស្ត្រី សូម្បីរាប់រយនាក់ ក៏រក្សាអាបត្តិមិនបានឡើយ ។

[๓๓๔] បទថា **สទฺเธยฺยวจสา** *ប្រែថា មានវាចាគួរជឿបាន ។ ព្រោះឧបាសិកានោះ ជាអរិយសាវិកា ដោយហេតុនោះឯង ទើបព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា* **อาคตผลา** *ជាដើមទុកក្នុងបទភាជនីយ៍នៃបទថា* **สทฺเธยฺยวจสา** *នោះ ។*

ក្នុងបទថា **อาคตผลา** *ជាដើមនោះ មានវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា ឧបាសិកានោះ ឈ្មោះថា* **อาคตผลา** *ព្រោះថា មានផលបានមកហើយ ។ អធិប្បាយថា អ្នកបានសោតាបត្តិផលហើយ ។*

បទថា **อภิสเมตาวินี** *គឺអ្នកបានត្រាស់ដឹងសច្ចៈ ๔ ។ ឧបាសិកានេះដឹងក្នុងសាសនា គឺត្រៃសិក្ខាល្អ ព្រោះដូច្នោះ ទើបឈ្មោះថា អ្នកដឹងក្នុងសាសនាល្អ ។*

[๓๓๕] បទថា **ลิสฺสุ ภิกฺขุ ปฏิญฺญาณมาโณ** *សេចក្តីថា ឧបាសិកាដូច្នេះឃើញហើយ ទើបនិយាយក៏ពិត តែភិក្ខុប្តេជ្ញាការអង្គុយតែម្យ៉ាង ព្រះវិនយធរគប្បីកាត់អាបត្តិដោយធម៌ ๓ យ៉ាងណាមួយ កាលលោកមិនប្តេជ្ញា មិនគប្បីកាត់ ។*

បទថា **เยน วา สา สทฺเธยฺยวจสา อุปาสิกา วิเญฺญยฺย เตน เสา**

ភិក្ខុ ការេតព្វោ ប្រែថា ម្យ៉ាងទៀត ឧបាសិកាមានវាចាគួរជឿបាននោះចោទដោយអាបត្តិណា ភិក្ខុនោះ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យដោយអាបត្តិនោះ សេចក្តីថា ឧបាសិកានោះ លើករឿងមេថុនធម្មជាដើមទ្បើង ព្រមដោយអាការ មានការអង្គុយជាដើម អាការឯណានីមួយ ភិក្ខុនោះក៏ប្តេជ្ញា គប្បីកាត់អាបត្តិដោយអាការយ៉ាងនោះ អធិប្បាយថា មិនគប្បីកាត់ដោយអាការត្រឹមតែពាក្យសម្តីរបស់ឧបាសិកាបែបនេះ ។

សួរថា ព្រោះហេតុអ្វី ឆ្លើយថា ព្រោះធម្មតា រឿងដែលឃើញយ៉ាងនោះក៏មាន ជាយ៉ាងដទៃក៏មាន ដើម្បីប្រកាសអត្ថនោះ ទើបអាចារ្យទាំងឡាយនាំរឿងមកជាឧទាហរណ៍ដូចតទៅនេះ

បានឮថា ក្នុងមល្លវាមវិហារ ព្រះថេរៈជាព្រះខីណាស្រពមួយអង្គ ទៅកាន់ត្រកូលឧបដ្ឋាក ក្នុងថ្ងៃមួយ អង្គុយហើយ នាចំណែកក្នុងផ្ទះ ។ ចំណែកឧបាសិកា ក៏ឈរផ្អែកបល្ល័ង្កសម្រាប់ដេក ។ លំដាប់នោះ ភិក្ខុកាន់បិណ្ឌបាតជាវត្តមួយអង្គ ឈរក្នុងទីជិតទ្វារ ឃើញព្រះថេរៈ មានការសម្គាល់ថា ព្រះថេរៈអង្គុយលើអាសនៈតែមួយជាមួយនឹងឧបាសិកា ទើបសម្លឹងមើលរឿយៗ។ សូម្បីព្រះថេរៈក៏កំណត់ដឹងថា ភិក្ខុអង្គនេះ កើតមានការយល់ក្នុងអាត្មាអញថា មិនបរិសុទ្ធ ធ្វើកត្តកិច្ចហើយ ទៅកាន់វិហារ ចូលទៅកាន់លំនៅរបស់ខ្លួនហើយ នៅអង្គុយខាងក្នុងនោះឯង ភិក្ខុអង្គនោះមកហើយ ដោយតាំងចិត្តថា អញនឹងចោទព្រះថេរៈ គ្រហែម ហើយបើកទ្វារ ។ ព្រះថេរៈជ្រាបចិត្តរបស់លោក ទើបហោះទ្បើងលើអាកាស អង្គុយពត់ភ្នែន ផ្អែកជហ្វាផ្ទះកំពូល ។

សូម្បីភិក្ខុនោះចូលទៅខាងក្នុង ពិនិត្យមើលគ្រែ និងខាងក្រោមគ្រែ មិនឃើញព្រះថេរៈ ទើបងើយមើលខាងលើ ។ លំដាប់នោះ លោកឃើញព្រះថេរៈអង្គុយលើអាកាស ទើបពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ លោកឈ្មោះថា មានឫទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ សូមប្រាប់ការដែលលោកអង្គុយលើអាសនៈជាមួយមាតុគ្រាមមកសិនចុះ ទើបព្រះថេរៈពោលថា លោកដ៏មានអាយុ នេះជាទោសរបស់ចន្លោះស្រុក តែខ្ញុំមិនអាចឲ្យលោកជឿបាន ទើបធ្វើយ៉ាងនេះ លោកគួរជួយរក្សាខ្ញុំផងចុះ ព្រះថេរៈពោលយ៉ាងនេះហើយ ក៏ចុះមក ។

[๓๓๖] *បន្ទាប់អំពីនេះទៅ បទថា* **សា ឥមំ វាចេយ្យ** *ជាដើមទាំងអស់ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ដើម្បីសម្តែងអាការនៃហេតុរបស់ការប្តជ្ញា ។*

បណ្តាបទទាំងនោះ ច្រើនបទថា **មាតុគាមស្ស មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវន្តោ** *សេចក្តីថា អ្នកសេពមេថុនធម្មក្នុងមគ្គរបស់មាតុគ្រាម ។*

បទថា **និសជ្ជាយ ករោតេ្វា** *សេចក្តីថា ភិក្ខុប្តជ្ញាការអង្គុយហើយមិនប្តជ្ញាការសេពមេថុនធម្ម កុំកាត់អាបត្តិដោយមេថុនធម្មបារាជិក គប្បីកាត់ដោយអាបត្តិដែលត្រូវដោយហេតុត្រឹមតែអង្គុយ ។ អធិប្បាយថា គប្បីកាត់ដោយអាបត្តិបាចិត្តិយ គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងចតុក្កៈទាំងអស់ដោយនយនេះ ។*

សិក្ខាបទវិភង្គនៃអលំកម្មនិយសិក្ខាបទ ចប់

อธิบาย
บทภาชนียลักษณะแห่งอลังกรรมนิยสิกขาบท

[๓๔๓] บทว่า **คมนํ ปฏิชานาติ** ชื่อว่าเป็นผู้ปฏิญญาการไป ด้วยบทว่า **คมนะ** นี้ ท่านกล่าวเพื่อแสดงการกำหนดอาบัติและอนาบัติ ในที่สุดแห่งสิกขาบท ๆ คำว่า **คมนํ ปฏิชานาติ** นี้ มีความว่า ย่อมปฏิญญาการไปอย่างนี้ว่า ข้าพเจ้าเป็นผู้ไปเพื่อประโยชน์แก่การอังคาสในที่ประชุม ๆ บทว่า **สิ** เป็นนิบาตลงในอรรถว่าแน่นอน ๆ บทว่า **สงฺฆ** ได้แก่ ภิกษุสงฆ์ ด้วยอำนาจแห่งการอังคาส ๆ บทว่า **อาปตฺติ** ได้แก่ อาบัติ ๓ อาบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ๆ คำว่า **อาปตฺติยา กาเรติ** นี้ มีความว่า ย่อมให้ต้องอาบัติ ๓ อาบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ๆ

ในคำว่า ในที่สุดแห่งสิกขาบท นี้ มีอธิบายดังกล่าวมาแล้วทั้งนั้น ๆ

ในคำว่า ในที่สุดแห่งสิกขาบทที่สอง มีวินิจฉัยดังต่อไปนี้ คำว่า **คมนํ น ปฏิชานาติ** *มีความว่า ย่อมไม่ปฏิญญาด้วยอำนาจแห่งการกำหนดอาบัติและอนาบัติ ในการอังคาสในที่ประชุม ย่อมกล่าวว่า ข้าพเจ้าไปด้วยกิจธุระของตนบ้าง มีสหายภิกษุเป็นต้นบ้าง ไปยังที่ที่ข้าพเจ้าจักอังคาส ๆ ในที่สุดแห่งสิกขาบทที่สองนี้ ก็มีอธิบายดังกล่าวมาแล้วนั่นแล ๆ*

ส่วนพระอาจารย์ทั้งหลาย ผู้ฉลาดในวินิจฉัยในที่สุดแห่งสิกขาบททั้งปวง ในบัดนี้ ท่านกล่าวว่า **เหฏฺฐา สิกฺขาปเทสุ วุตฺตนยเมว** *ดังนี้เป็นต้น ๆ ในคำว่า* **สิกฺขาปเทสุ** *นี้ ได้แก่ ในสิกขาบทมีอาทิว่า ภิกษุใดพึงให้ต้องอาบัติ ๓ อาบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ๆ ในคำว่า* **วุตฺตนยเมว** *นี้ ได้แก่ ซึ่งนัยที่ท่านกล่าวแล้ว ๆ ในคำว่า* **ตตฺถ** *นี้ ได้แก่ ในสิกขาบทนั้น ๆ ในคำว่า* **ยสฺมา** *นี้ ได้แก่ เพราะเหตุใด ๆ ในคำว่า* **ตสฺมา** *นี้ ได้แก่ เพราะเหตุนั้น ๆ ในคำว่า* **ปาฬิยา** *นี้ ได้แก่ ในพระบาลี ๆ ในคำว่า* **อาคตนยเมว** *นี้ ได้แก่ ซึ่งนัยที่มาแล้ว

มาตุคฺคาม ដោយការត្រេកអរនោះ បន្តក់ភ្នែក ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ស្បែកសំពត់ចងវត្ថពន្ធចង្កេះ ដណ្តប់ចីវរ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដគ្រប់ៗ ប្រយោគ ក្នុងចតុក្កៈទាំង ពួង ។ កាលដើរទៅ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដគ្រប់ៗ ជំហាន ។ ដើរទៅហើយ អង្គុយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដតែម្យ៉ាង កាលមាតុគ្រាមមកអង្គុយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ បើស្រីនោះ ម្តងក្រោកឈរ ម្តងអង្គុយ ដោយករណីយកិច្ចឯណាមួយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ក្នុងការអង្គុយ គ្រប់ៗ វារៈ ។ ភិក្ខុបំណងទៅរកស្រីណា មិនជួបស្រីនោះ ស្រីដទៃមកអង្គុយ កាលកើតសេចក្តីត្រេកអរ ក៏ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ តែក្នុងមហាបច្ចរីពោលថា ព្រោះមានចិត្តមិនបរិសុទ្ធ តាំងអំពីពេលមក ជាអាបត្តិដូចគ្នា ។ បើស្រីច្រើនមកអង្គុយជាមួយគ្នា ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ តាមចំនួនមនុស្សស្រី ។ បើពួកស្រីទាំងនោះក្រោកចុះ ក្រោកឡើងរឿយៗ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយច្រើន តាមចំនួន និងកិរិយាដែលអង្គុយ ។ តែកាលភិក្ខុមិនកំណត់ទុក ទៅអង្គុយ ដោយតាំងចិត្តថា អញនឹងសម្រេចការត្រេកអរក្នុងទីកំបាំងជាមួយស្រីដែលអញជួបហើយ ដូច្នោះ ។ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបអាបត្តិច្រើន ដោយអំណាចនៃស្រីទាំងឡាយ ដែលមកហើយមកទៀត និងដោយអំណាចការអង្គុយរឿយៗច្រើនដង ដោយន័យដូចពោលហើយនោះឯង ។ បើភិក្ខុទៅអង្គុយដោយចិត្តបរិសុទ្ធ កើតការត្រេកអរក្នុងទីកំបាំងជាមួយស្រីដែលមកកាន់សម្នាក់ ហើយអង្គុយ មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ ។ សមុដ្ឋានជាដើម ដូចគ្នានឹងបឋមបារាជិក សិក្ខាបទនោះឯង ។

អលំកម្មនិយសិក្ខាបទ ចប់

វិនយបិដក

អនិយតនិ ๒

[๓๔๔] *សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានបុញ្ញសិរី គង់នៅវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ឧទាយិដ៏មានអាយុគិតថា កាលដែលភិក្ខុម្នាក់ឯង ទៅអង្គុយលើអាសនៈដ៏ស្ងាត់កំបាំងល្មមធ្វើ (សេវនកិច្ច) បាន ជាមួយនឹងមាតុគ្រាមតែម្នាក់ឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ហាមហើយ (ក៏ខ្លួនឧទាយិនោះ) តែម្នាក់ឯងទៅអង្គុយក្នុងទីស្ងាត់ជាមួយនឹងកុមារិកាតែម្នាក់ឯងដដែលនោះ និយាយសមគួរតាមកាល និយាយធម៌សមគួរតាមកាល ។ នាងវិសាខាជាមិគារមាតា គេបានអញ្ជើញទៅកាន់ត្រកូលនោះ អស់វារៈជាគម្រប់ពីរដងទៀត ។ នាងវិសាខាជាមិគារមាតា បានឃើញឧទាយិដ៏មានអាយុម្នាក់ឯង អង្គុយក្នុងទីស្ងាត់ជាមួយនឹងកុមារិកា ម្នាក់ឯងដដែលនោះ លុះឃើញឧទាយិដ៏មានអាយុហើយ បានពោលពាក្យនេះថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន កម្មដែលលោកធ្វើនេះ មិនមែនជាកម្មស្ងាត់កំបាំងទេ មិនសមគួរទេ លោកម្ចាស់ម្នាក់ឯង ទៅអង្គុយក្នុងទីស្ងាត់ជាមួយនឹងមាតុគ្រាមតែម្នាក់ឯង បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន លោកម្ចាស់មិនត្រូវការដោយ (មេថុន) ធម៌នោះក៏ពិតមែន តែថាមនុស្សទាំងឡាយដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា នឹងឲ្យជឿបានដោយក្រ ។ ឧទាយិដ៏មានអាយុទុកជានាងវិសាខាជាមិគារមាតា ស្តីឲ្យយ៉ាងនេះក៏ដោយ ក៏នៅតែមិនអើពើឡើយ ។ គ្រានោះឯង នាងវិសាខាជាមិគារមាតា ចេញទៅហើយ ពិតដំណើរនុ៎ះដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណា ប្រាជ្ញាតិច ។បេ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះពោលទោស*

តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា មិនគួរសោះ ឧទាយិដ៏មានអាយុម្នាក់ឯង នឹងទៅអង្គុយក្នុងទីស្ងាត់ជាមួយនឹងមាតុគ្រាមតែម្នាក់ឯង ។ ទើបភិក្ខុទាំងឡាយនោះក្រាបទូលដំណើរនុ៎ះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។បេ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧទាយិ ឮថា អ្នកឯងតែម្នាក់ឯង ទៅអង្គុយក្នុងទីស្ងាត់ ជាមួយនឹងមាតុគ្រាមតែម្នាក់ឯង ពិតមែនឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដំណើរនោះពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានបុញ្ញសិរីទ្រង់តិះដៀលថា ។បេ។ នែមោឃបុរស អ្នកតែម្នាក់ឯង មិនសមបើនឹងទៅអង្គុយក្នុងទីស្ងាត់ ជាមួយនឹងមាតុគ្រាមតែម្នាក់ឯងសោះ នែមោឃបុរស កម្មដែលអ្នកធ្វើនេះ មិននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា អាសនៈដែលគេមិនបានបិទបាំងមែន មិនល្មមធ្វើ (សេវនកិច្ច) បានមែន តែថា គួរអាចនឹងនិយាយចែចង់មាតុគ្រាមដោយវាចាអាក្រក់បាន ។ ភិក្ខុណាមួយ តែម្នាក់នឹងម្នាក់ អង្គុយក្នុងទីកំបាំង លើអាសនៈមានសភាពយ៉ាងនោះជាមួយនឹងមាតុគ្រាម មានឧបាសិកាដែលមានវាចាគួរជឿបានឃើញភិក្ខុនោះហើយ ចោទដោយអាបត្តិពីរយ៉ាង ចំពោះអាបត្តិណាមួយ គឺសង្ឃាទិសេសក្តី បាចិត្តិយក្តី ភិក្ខុទទួលប្តេជ្ញាការអង្គុយ (នោះ) វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យដោយអាបត្តិពីរយ៉ាង ចំពោះអាបត្តិណាមួយ គឺសង្ឃាទិសេស ឬបាចិត្តិយ ម្យ៉ាងទៀត ឧបាសិកាដែលមានសំដីគួរជឿបាននោះ ចោទដោយអាបត្តិណា វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យដោយអាបត្តិនោះ ចំពោះភិក្ខុនោះ ។ សូម្បីធម៌នេះ ក៏ឈ្មោះថា អនិយតដែរ ។

[๓๔๕] *ត្រង់ពាក្យថា អាសនៈដែលគេមិនបានបិទបាំងមែន សេចក្តីថា អាសនៈដែលមិនបិទបាំង ដោយជញ្ជាំងក្តី សន្ទះទ្វារក្តី កន្ទេលផែងក្តី ព័ន្ធព័ន្ធដោយវាំងននក្តី ដោយដើមឈើក្តី ដោយសសរក្តី ដោយស៊ុមក្តី ឬអាសនៈមិនបានបិទបាំងដោយរបស់ណាមួយ ។ ពាក្យថា មិនល្មមធ្វើ (សេវនកិច្ច) បាន គឺភិក្ខុមិនអាចនឹងសេពមេថុនធម្មបាន ។ ពាក្យថា តែថាល្មមនិយាយចែចង់មាតុគ្រាមដោយវាចាអាក្រក់បាន គឺភិក្ខុអាចនិយាយចែចង់មាតុគ្រាមដោយវាចាអាក្រក់បាន ។*

[๓๔๖] *ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានអធិប្បាយរួចហើយក្នុងបារាជិកកណ្ឌសិក្ខាបទទី ๑ ។ ពាក្យថា លើអាសនៈមានសភាពយ៉ាងនោះ គឺលើអាសនៈបែបយ៉ាងនោះ ។ មនុស្សស្រីហៅថា មាតុគ្រាម ឯយក្សស្រី ប្រេតស្រី តិរច្ឆានញ្ញី មិនហៅថា មាតុគ្រាមទេ គឺស្រីដែលដឹងក្តី អង់អាច យល់ពាក្យជាសុភាសិត និងទុព្ភាសិត ពាក្យអាក្រក់ និងពាក្យល្អបាន ហៅថា មាតុគ្រាមក្នុងទីនេះ ។ ពាក្យថា ជាមួយគ្នា គឺក្នុងទីជាមួយ ។ ពាក្យថា តែម្នាក់ និងម្នាក់ គឺមានតែភិក្ខុ និងមាតុគ្រាមប៉ុណ្ណោះ ។ ទីកំបាំងភ្នែក ទីស្ងាត់ត្រចៀក ឈ្មោះថា ទីកំបាំង ។ បុគ្គលមិនអាចនឹងឃើញជនទាំងឡាយ កាលមិចភ្នែកក្តី ញាក់ចិញ្ចើមក្តី ងក់ក្បាលក្តី ក្នុងទីណា ទីនោះ ហៅថា កំបាំងភ្នែក ។ ទីដែលបុគ្គលមិនអាចឮសម្តីជាប្រក្រតីបាន ហៅថា ទីស្ងាត់ត្រចៀក ។ ពាក្យថា ទៅអង្គុយ គឺកាលបើមាតុគ្រាមអង្គុយ ភិក្ខុអង្គុយជិតក្តី ដេកជិតក្តី ឬថា កាលបើភិក្ខុអង្គុយ មាតុគ្រាមអង្គុយជិតក្តី ដេកជិតក្តី ឬថាអង្គុយទាំងពីរនាក់*

ก็ ដេកទាំងពីរនាក់ក្តី ฯ

[๓๔๗] *ឧបាសិកាដែលមានផលមកហើយ (សម្រេចសោតាបត្តិផល) ត្រាស់ដឹងសច្ចៈបួន ស្គាល់សាសនាច្បាស់ ហៅថា ឧបាសិកាមានសម្តីគួរជឿបាន ฯ ស្រីដែលដល់ព្រះពុទ្ធជាទីពឹង ដល់ព្រះធម៌ជាទីពឹង ដល់ព្រះសង្ឃជាទីពឹង ហៅថា ឧបាសិកា ฯ ពាក្យថា ឃើញ គឺបានប្រទះឃើញ ฯ*

[๓๔๘] *ឧបាសិកាចោទដោយអាបត្តិពីរយ៉ាង ចំពោះអាបត្តិណាមួយ គឺសង្ឃាទិសេសក្តី បាចិត្តិយក្តី ភិក្ខុក៏ទទួលប្តេជ្ញាការអង្គុយ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យដោយអាបត្តិពីរយ៉ាង ចំពោះអាបត្តិណាមួយ គឺសង្ឃាទិសេសក្តី បាចិត្តិយក្តី ម្យ៉ាងទៀត ឧបាសិកាមានសំដីគួរជឿបាននោះ ចោទដោយអាបត្តិណា វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យដោយអាបត្តិនោះ ចំពោះភិក្ខុនោះ ฯ*

[๓๔๙] *បើឧបាសិកានោះ ចោទយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃើញលោកម្ចាស់អង្គុយប៉ះពាល់កាយមាតុគ្រាម ឯភិក្ខុនោះប្តេជ្ញាការអង្គុយនោះ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យតាមអាបត្តិ ฯ បើឧបាសិកានោះ ចោទយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃើញលោកម្ចាស់អង្គុយប៉ះពាល់កាយមាតុគ្រាម បើភិក្ខុនោះឆ្លើយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំអង្គុយមែន តែថាខ្ញុំមិនប៉ះពាល់កាយទេ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យចំពោះតែការអង្គុយ ฯ បើឧបាសិកានោះ ចោទយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃើញលោកម្ចាស់ប៉ះពាល់កាយមាតុគ្រាម បើភិក្ខុនោះឆ្លើយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំមិនអង្គុយទេ តែថាខ្ញុំដេក វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យចំពោះការដេក ฯ បើឧបាសិកានោះ ចោទយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃើញលោក*

ម្ចាស់អង្គុយប៉ះពាល់កាយមាតុគ្រាម បើភិក្ខុនោះ ឆ្លើយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំមិនអង្គុយទេ តែថា ខ្ញុំឈរ វិនយធរមិនគួរនឹងកាត់ (ឲ្យត្រូវអាបត្តិអ្វីឡើយ) ។

[๓๕๐] បើឧបាសិកានោះ ចោទយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃើញលោកម្ចាស់ដេកប៉ះពាល់មាតុគ្រាម បើភិក្ខុនោះប្តេជ្ញាការដេកនោះ វិនយធរត្រូវកាត់ទោសតាមអាបត្តិ ។បេ។ បើភិក្ខុឆ្លើយថា ខ្ញុំបានដេកមែន តែថាខ្ញុំមិនបានប៉ះពាល់កាយមាតុគ្រាមទេ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យចំពោះការដេក ។បេ។ បើភិក្ខុឆ្លើយថា ខ្ញុំមិនដេកទេ តែថាខ្ញុំអង្គុយ វិនយធរត្រូវកាត់ទោសចំពោះការអង្គុយ ។បេ។ បើភិក្ខុឆ្លើយថា ខ្ញុំមិនអង្គុយទេ តែថាខ្ញុំឈរ វិនយធរមិនគួរកាត់ (អាបត្តិអ្វីឡើយ) ។

[๓๕๑] បើឧបាសិកានោះ ចោទយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំបានឮថា លោកម្ចាស់អង្គុយនិយាយចែចង់មាតុគ្រាមដោយវាចាអាក្រក់ បើភិក្ខុនោះប្តេជ្ញាតាមពាក្យចោទនោះ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យតាមអាបត្តិ ។ បើឧបាសិកានោះ ចោទយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំបានឮថា លោកម្ចាស់អង្គុយនិយាយចែចង់មាតុគ្រាមដោយវាចាអាក្រក់ បើភិក្ខុនោះឆ្លើយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំអង្គុយមែន តែថាខ្ញុំមិនបាននិយាយចែចង់មាតុគ្រាមដោយវាចាអាក្រក់ទេ នោះវិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យដោយការអង្គុយ ។បេ។ បើភិក្ខុឆ្លើយថាខ្ញុំមិនអង្គុយទេ តែថាខ្ញុំដេក វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យតាមការដេក ។បេ។ បើភិក្ខុឆ្លើយថា ខ្ញុំមិនអង្គុយទេ តែថា ខ្ញុំឈរ វិនយធរមិនគួរវិនិច្ឆ័យ (ឲ្យត្រូវអាបត្តិអ្វីឡើយ) ។

[๓๕๒] បើឧបាសិកានោះ ចោទយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំបានឮថា លោក

ម្នាស់ដេកនិយាយចែចង់មាតុគ្រាមដោយវាចាអាក្រក់ បើភិក្ខុនោះ ប្តេជ្ញាតាមពាក្យចោទនោះ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យដោយអាបត្តិ ។បេ។ បើភិក្ខុឆ្លើយថា ខ្ញុំដេកមែន តែថា ខ្ញុំមិនបាននិយាយចែចង់ (មាតុគ្រាម) ដោយវាចាអាក្រក់ទេ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យតាមការដេក ។បេ។ បើភិក្ខុឆ្លើយថា ខ្ញុំមិនដេកទេ តែថា ខ្ញុំអង្គុយ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យតាមការអង្គុយ ។បេ។ បើភិក្ខុឆ្លើយថា ខ្ញុំមិនដេកទេ តែថាខ្ញុំឈរ វិនយធរមិនគួរវិនិច្ឆ័យ (ឲ្យត្រូវអាបត្តិអ្វីឡើយ) ។

[៣៥៣] បើឧបាសិកានោះឆ្លើយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃើញលោកម្ចាស់ម្នាក់ឯង អង្គុយក្នុងទីស្ងាត់ជាមួយនឹងមាតុគ្រាម គឺស្រីតែម្នាក់ បើភិក្ខុប្តេជ្ញាតាមពាក្យចោទនោះ វិនយធរត្រូវកាត់អាបត្តិ ចំពោះការអង្គុយ ។បេ។ បើភិក្ខុឆ្លើយថា ខ្ញុំមិនអង្គុយទេ តែថា ខ្ញុំដេក វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យតាមការដេក ។បេ។ បើភិក្ខុឆ្លើយថា ខ្ញុំមិនអង្គុយទេ តែថា ខ្ញុំឈរ វិនយធរមិនគួរ កាត់ (ឲ្យត្រូវអាបត្តិអ្វីឡើយ) ។

[៣៥៤] បើឧបាសិកានោះឆ្លើយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃើញលោកម្ចាស់ម្នាក់ឯង ដេកក្នុងទីស្ងាត់ ជាមួយនឹងមាតុគ្រាម គឺស្រីតែម្នាក់ បើភិក្ខុនោះប្តេជ្ញាការដេកនោះ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យដោយការដេក ។បេ។ បើភិក្ខុឆ្លើយថា ខ្ញុំមិនដេកទេ តែថាខ្ញុំអង្គុយ វិនយធរត្រូវកាត់អាបត្តិតាមការអង្គុយ ។បេ។ បើភិក្ខុឆ្លើយថា ខ្ញុំមិនដេកទេ តែថាខ្ញុំឈរ វិនយធរមិនគួរកាត់ (ឲ្យត្រូវអាបត្តិអ្វីឡើយ) ។

[៣៥៥] ត្រង់ពាក្យថា សូម្បីធម៌ គឺតថាគតពោលប្រៀបធៀបនឹងសិក្ខាបទមុន ។ ត្រង់ពាក្យថា អនិយត គឺមិនប្រាកដជាអាបត្តិសង្ឃាទិសេស

ปฺปาจิตฺติยํ ฯ

[๓๕๖] *กิกฺขุปฺปฏิสารณีเย ปฺปฏิสารณียกมฺเม ปฺปฏิสารณียกมฺมาปตฺติ วินยธรปฺปตฺตกลฺลา วินิจฺฉยเหตุ อาปตฺติ ฯ กิกฺขุปฺปฏิสารณีเย น ปฺปฏิสารณียกมฺมกตา ปฺปฏิสารณียกมฺมาปตฺติ วินยธรปฺปตฺตกลฺลา วินิจฺฉยเหตุ อาปตฺติ ฯ กิกฺขุปฺปฏิสารณีเย ปฺปฏิสารณียกมฺมกตา น ปฺปฏิสารณียกมฺมาปตฺติ วินยธรปฺปตฺตกลฺลา กมฺมเหตุ ฯ กิกฺขุปฺปฏิสารณีเย ปฺปฏิสารณียกมฺมกตา น ปฺปฏิสารณียกมฺมาปตฺติ วินยธรปฺปตฺตกลฺลา อนาปตฺติ ฯ กิกฺขุ น ปฺปฏิสารณีเย ปฺปฏิสารณียกมฺมกตา น ปฺปฏิสารณียกมฺมาปตฺติ วินยธรปฺปตฺตกลฺลา อนาปตฺติ ฯ กิกฺขุ น ปฺปฏิสารณีเย ปฺปฏิสารณียกมฺมกตา ปฺปฏิสารณียกมฺมาปตฺติ วินยธรปฺปตฺตกลฺลา อนาปตฺติ ฯ กิกฺขุ น ปฺปฏิสารณีเย น ปฺปฏิสารณียกมฺมกตา น ปฺปฏิสารณียกมฺมาปตฺติ วินยธรปฺปตฺตกลฺลา อนาปตฺติ ฯ*

อนิยตที่ ๒ จบ

[๓๕๗] *เถรนวมชฺฌิมานมฺปิ ปาฏิเทสนียาปตฺติยา เทเสตพฺพภาวโต ปฺปฏิสารณียกมฺมาปตฺติ วินยธรปฺปตฺตกลฺลา วินิจฺฉยเหตุ อาปตฺติ ฯ เถรนวมชฺฌิมานมฺปิ ปาฏิเทสนียาปตฺติยา อเทเสตพฺพภาวโต น ปฺปฏิสารณียกมฺมาปตฺติ วินยธรปฺปตฺตกลฺลา วินิจฺฉยเหตุ อาปตฺติ ฯ เถรนวมชฺฌิมานมฺปิ ปาฏิเทสนียาปตฺติยา เทเสตพฺพภาวโต ปฺปฏิสารณียกมฺมาปตฺติ วินยธรปฺปตฺตกลฺลา กมฺมเหตุ ฯ เถรนวมชฺฌิมานมฺปิ ปาฏิเทสนียาปตฺติยา อเทเสตพฺพภาวโต น ปฺปฏิสารณียกมฺมาปตฺติ วินยธรปฺปตฺตกลฺลา กมฺมเหตุ ฯ เถรนวมชฺฌิมานมฺปิ ปาฏิเทสนียาปตฺติยา เทเสตพฺพภาวโต ปฺปฏิสารณียกมฺมาปตฺติ วินยธรปฺปตฺตกลฺลา อนาปตฺติ ฯ เถรนวมชฺฌิมานมฺปิ ปาฏิเทสนียาปตฺติยา อเทเสตพฺพภาวโต น ปฺปฏิสารณียกมฺมาปตฺติ วินยธรปฺปตฺตกลฺลา อนาปตฺติ ฯ*

อนิยตกณฺฑ จบ

ឧទ្ទាននៃអនិយតកណ្ឌនោះ

អនិយតាបត្តិ (ពីរ) គឺអលំកម្មនិយ ១ នាលំកម្មនិយ ១ ដែលព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏ប្រសើរ មានព្រះគុណធម៌មាំមួន ទ្រង់បញ្ញត្តទុកល្អហើយ ។

อัฏฐกถา

ฉาลังกัมมนิยสิกขาบท

[๓๔๔] อนิยตสิกขาบทที่ ๒ บทว่า **เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา** ชาเดียม ข้อนี้เป็นคำกล่าวลอยๆ ในอนิยตสิกขาบทที่ ๒ นั้น มีวินิจฉัย ดังต่อไปนี้ว่า ในบทว่า **ภควตา ปฏิกฺขิตฺตํ** ชาเดียม ท่านสิกขาบทนี้ชี้แจงอย่างนี้ว่า ภิกษุรูปใด ย่อมนั่งในที่กำบังกับด้วยมาตุคามผู้ใดผู้หนึ่ง ในที่กำบัง คือ อาสนะที่กำบัง ชื่อว่าทำกรรมกับด้วยมาตุคามผู้ใดผู้หนึ่ง พระผู้มีพระภาคทรงห้ามการนั่งในที่กำบังนั้น ๆ ก็แลครั้นทรงห้ามแล้ว ทรงถือเอาโดยประการต่างๆ ควรที่จะตรัสว่า **ฌกสฺส ฌกาย ฯ**

ถามว่า เพราะเหตุไร จึงกล่าวว่า เพราะพระองค์ตรัสคำว่า ทรงห้ามแล้ว ๆ อีกอย่างหนึ่ง บทว่า **ฌกา** นี้ ท่านกล่าวว่า เป็นปฐมวิกัปป์ในอรรถแห่งทุติยวิกัปป์ ๆ

อธิบาย

สิกขาบทวิภังค์แห่งฉาลังกัมมนิยสิกขาบท

[๓๔๕] ในบทว่า **น หเว โข ตถา ปฏิจฺฉนฺนา** นี้ ที่ชื่อว่าที่กำบังภายนอกฝา ภายในฝา มีบริเวณที่ถูกกำหนดแล้ว ท่านกล่าวว่า ที่กำบัง (ที่ไม่กำบัง) ๆ พระผู้มีพระภาคตรัสหมายถึงที่ที่ไม่กำบังนั่นเทียว ๆ ที่ที่ควรนั่งในที่นี้ ถึงที่ที่ไม่กำบังนั่นเทียว ๆ ก็แต่ว่าในสิกขาบทนี้ มีเนื้อความดังนี้ว่า

សេចក្តីប្លែកគ្នាតែម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះថា មនុស្សដើងក្តីម្នាក់ណាមួយជាស្រីក្តី ប្រុសក្តី មិនជាមនុស្សខ្វាក់ និងថ្លង់ ឈរ ឬអង្គុយក្នុងឱកាស ១២ ហត្ថ មានចិត្តរាយមាយក្តី ងោកងក់ក្តី ក៏រក្សាអាបត្តិបាន ។ ចំណែកមនុស្សថ្លង់ សូម្បីមានភ្នែកល្អ ឬមនុស្សខ្វាក់ សូម្បីត្រចៀកមិនថ្លង់ ក៏រក្សាមិនបាន ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បន្តយអាបត្តិបារាជិកចុះមក កាត់អាបត្តិព្រោះទុដ្ឋុល្លវាចា ។ ពាក្យដ៏សេសដូចគ្នានឹងសិក្ខាបទមុននោះឯង ។ សូម្បីក្នុងសិក្ខាបទទាំងពីរ ក៏មិនត្រូវអាបត្តិដល់កិក្ខុឆត និងកិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

ក្នុងសមុដ្ឋានជាដើម សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋាន ៣ កើតអំពីកាយ និងចិត្ត វាចា និងចិត្ត កាយវាចា និងចិត្ត ជាកិរិយា ជាសញ្ញាវិមោក្ខ ជាសចិត្តកៈ ជាលោកវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម ជាអកុសលចិត្ត មានវេទនា ២ ជាសុខវេទនា និងឧបេក្ខាវេទនា ។ បទដ៏សេស មានអត្ថងាយយល់ទាំងអស់ហើយ ។

អនិយតវណ្ណនា

ក្នុងអដ្ឋកថាព្រះវិនយ ឈ្មោះ សមន្តបាសាទិកា ចប់

បឋមសមន្តបាសាទិកាវិនយវណ្ណនា ចប់

ឯសប្បគ្គិយកណ្ឌ

បពិត្រលោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ

អាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយទាំង ៣០ នេះឯង មកកាន់ឧទ្ទេស

(គឺព្រះបាតិមោក្ខដែលសង្ឃត្រូវសម្តែងរាល់កន្លះខែ) ។

ចីវរវគ្គ សិក្ខាបទទី ១

[๑] *សម័យនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងកោតមចេតិយ ទៀបក្រុងវេសាលី ។ វេលានោះឯង ត្រៃចីវរដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់បានអនុញ្ញាតដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ រួចស្រេចហើយ ។ ពួកឆព្វគ្គិយ-ភិក្ខុ (ភិក្ខុមានពួក ៦) បានដឹងថា ត្រៃចីវរព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់អនុញ្ញាតហើយ (ក៏ប្រើប្រាស់ចីវរហួសពុទ្ធានុញ្ញាត គឺប្រើប្រាស់ចីវរ ៣ ត្រៃ) ចូលទៅកាន់ស្រុក (ស្ទៀកដណ្តប់) ចីវរមួយត្រៃ នៅក្នុងអារាម (ស្ទៀកដណ្តប់) ចីវរមួយត្រៃ ចុះកាន់កំពង់ផែតទឹក (ស្ទៀកដណ្តប់)ចីវរមួយត្រៃ ។ ភិក្ខុទាំង-ឡាយណា ដែលជាអ្នកប្រាថ្នាតិច ជាអ្នកសន្តោស ជាអ្នកមានសេចក្តីអៀនខ្មាស ជាអ្នកក្តៅក្រហាយទីឆបាប ជាអ្នកពេញចិត្តខាងការរៀនសូត្រ ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុ មិនសមបើបើនឆប្រើប្រាស់អតិរេកចីវរ (ចីវរច្រើន) លើសកំណត់ ។ លំដាប់នោះ ភិក្ខុទាំងអម្បាលនោះ ក៏ក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ។ ព្រោះនិទាននេះ ជំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ឲ្យប្រជុំភិក្ខុសង្ឃ រួចត្រាស់សួរបញ្ជាក់ទៅពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុក្នុងពេលនោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយបានប្រើប្រាស់អតិរេកចីវរមែនឬ ។ ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏*

มានព្រះភាគ ការនោះពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បន្ទោសថា ម្នាលមោឃបុរសទាំងឡាយ អំពើដែលអ្នកឯងរាល់គ្នាធ្វើនេះ មិនទំនង មិនសមបែប មិនសមគួរ មិនមែនជារបស់សមណៈ ជាការមិនគប្បី មិនគួរបើនឹងធ្វើសោះ ម្នាលមោឃបុរសទាំងឡាយ គួរបើដែរ អ្នកឯងរាល់គ្នា នឹងប្រើប្រាស់អតិរេកចីវរ (យ៉ាងនេះ) ម្នាលមោឃបុរសទាំងឡាយ អំពើដែលអ្នកឯងរាល់គ្នាធ្វើនេះ នឹងបាននាំមនុស្សដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ឲ្យជ្រះថ្លាឡើង ឬមនុស្សដែលបានជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើងទៀត (នោះ) ក៏ទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ ប្រើប្រាស់អតិរេកចីវរ (ភិក្ខុនោះ) ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ[1] ។ ឯសិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បញ្ញត្តដល់ភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះហើយ ។

[๒] គ្រានោះ អតិរេកចីវរកើតឡើងដល់ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុចង់ប្រគេនចីវរនោះ ទៅព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ។ តែព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ លោកគង់នៅឯនគរសាកេត (មិនទាន់និមន្តមកដល់) ។ វេលានោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុត្រិះរិះគិតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ បានបញ្ញត្តសិក្ខាបទថា ភិក្ខុមិនត្រូវទ្រទ្រង់អតិរេកចីវរឡើយ ឥឡូវអតិរេកចីវរកើតឡើងដល់អញហើយ អញមានបំណងនឹងប្រគេនចីវរនេះទៅព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ តែព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ លោកគង់នៅឯនគរសាកេត តើអញត្រូវប្រតិបត្តិដូចម្តេចអេះ ។ គ្រានោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុបានក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏

๑- គឺអតិរេកចីវរនោះជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

มานพระภาค ฯ พระองค์ทรงตรัสบอกว่า ดูกรอานนท์ ก็สารีบุตรนี้ล่วงไปได้กี่วันหนอ ก็จึงจะมาถึง ฯ พระอานนท์กราบทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ล่วงไปได้ประมาณ ๙ วัน หรือ ๑๐ วัน (จึงจะมาถึง) ฯ เพราะนิทานนี้ เรื่องนี้ พระผู้มีพระภาคทรงแสดงธรรมีกถา แล้วตรัสเรียกภิกษุทั้งหลายมาในกาลนั้นว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ตถาคตอนุญาตเพื่อให้ภิกษุทั้งหลายทอดกฐินได้ ๑๐ วัน ดูกรภิกษุทั้งหลาย ภิกษุทั้งหลายพึงสวดสิกขาบทนี้อย่างนี้ว่า เมื่อจีวรสำเร็จแล้ว (ก็ดี) กฐินยังไม่ได้ทำแล้ว (ก็ดี) ภิกษุพึงทอดกฐินได้เพียง ๑๐ วัน เมื่อล่วงเกินกว่า ๑๐ วันนั้นไป พึงเป็นนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ

[๓] ในคำว่า จีวรสำเร็จแล้ว มีอธิบายว่า จีวรที่ภิกษุได้ทำเสร็จแล้วก็ดี จีวรที่ถูกโจรชิงเอาไปก็ดี จีวรที่ถูกไฟไหม้ก็ดี จีวรที่หนูกัดก็ดี จีวรที่ตกค้างอยู่ในจีวร (ของภิกษุนั้น) ขาดสูญไปก็ดี ฯ คำว่า กฐินยังไม่ได้ทำแล้ว คือภิกษุพึงทอด (ซึ่งกฐิน) กฐินอย่างยิ่งได้เพียง ๑๐ วัน ฯ จีวรที่ภิกษุยังไม่ได้อธิษฐาน ยังไม่ได้วิกัป ชื่อว่า กฐิน ฯ บรรดาจีวร ๖ จีวรอย่างใดอย่างหนึ่งที่เล็กน้อยที่สุด ควรที่ภิกษุจะวิกัปได้ ชื่อว่า จีวร ฯ คำว่า ถ้าทอดให้เกินกว่า ๑๐ วันนั้นไป พึงเป็นนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ มีอธิบายว่า จีวร เมื่อออกพรรษาแล้วในวันที่ ๑๑

(ទ្បើងទៅ) កិក្ខុត្រូវលះចេញ គឺត្រូវលះដល់ជំនុំសង្ឃ ឬគណៈ ឬបុគ្គល ។ ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ កិក្ខុត្រូវលះ (ចីវរដល់ជំនុំសង្ឃ) បែបយ៉ាងនេះ ។

[៤] កិក្ខុនោះឯងត្រូវ (យកចីវរដែលជានិស្សគ្គិយនោះ) ចូលទៅរកជំនុំសង្ឃ ហើយធ្វើឧត្តរាសង្គ (ចីវរ) ឆៀងស្មាម្ខាង រួចសំពះបាទាកិក្ខុចាស់ទាំងឡាយ ហើយអង្គុយច្រហោងប្រណម្យអញ្ជលីទ្បើង ពោលនឹងសង្ឃយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះគម្ចែងសង្ឃដ៏ចម្រើន នេះចីវរបស់ខ្ញុំកន្លង ១០ ថ្ងៃ ត្រូវនិស្សគ្គិយហើយ ឥឡូវ ខ្ញុំសូមលះចីវរនេះដល់ជំនុំសង្ឃ ។ លុះ (កិក្ខុនោះ) លះរួចហើយ ត្រូវសម្ដែងអាបត្តិចេញ ។ កិក្ខុអ្នកឆ្លាសអង់អាចត្រូវទទួលអាបត្តិ ត្រូវប្រគល់ចីវរដែលលះបង់ឲ្យដោយពាក្យថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្ដាប់ពាក្យខ្ញុំ ជ្បិតកិក្ខុឈ្មោះនេះ[1] បានលះចីវរនេះ ដែលត្រូវនិស្សគ្គិយដល់ជំនុំសង្ឃហើយ បើកម្មមានកាលដ៏សមគួរដល់សង្ឃហើយ សង្ឃត្រូវប្រគល់ចីវរនេះ ឲ្យទៅកិក្ខុឈ្មោះនេះ[2] វិញចុះ ។

[៥] (បើលះចីវរដល់គណៈ) កិក្ខុនោះត្រូវចូលទៅរកកិក្ខុច្រើនអង្គ (គឺកិក្ខុ ៣ រូប ឬ ២ រូប) ហើយធ្វើឧត្តរាសង្គឆៀងស្មាម្ខាង សំពះទៀបបាទាកិក្ខុចាស់ទាំងឡាយ រួចអង្គុយច្រហោងប្រណម្យអញ្ជលីទ្បើង ពោលនឹងកិក្ខុទាំងនោះយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន នេះចីវរបស់ខ្ញុំកន្លង ១០ ថ្ងៃ ត្រូវនិស្សគ្គិយហើយ ឥឡូវខ្ញុំសូមលះចីវរនេះដល់លោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ។ កិក្ខុនោះលះរួចហើយ ត្រូវសម្ដែងអាបត្តិចេញ ។ កិក្ខុអ្នកឈ្លាសអង់អាចត្រូវ

๑-๒ ត្រង់នេះត្រូវដាក់ឈ្មោះបញ្ចូលមក គឺបើកិក្ខុនោះឈ្មោះអ្វី ត្រូវចេញឈ្មោះនោះ ដូចឈ្មោះថា ពុទ្ធរក្ខិត ធម្មរក្ខិត សង្ឃរក្ខិតជាដើម ។

ทูลอาบัติ รูปนั้นพึงให้จีวรที่ตนทิ้งนั้นแก่ภิกษุนั้นด้วยคำว่า ขอท่านผู้มีอายุจงฟังคำของข้าพเจ้า จีวรนี้ของภิกษุชื่อนี้เป็นนิสสัคคีย์ ท่านได้สั่งสอนภิกษุชื่อนี้แล้ว ถ้าเวลาของท่านผู้มีอายุมาถึงแล้ว ท่านผู้มีอายุพึงมอบจีวรนี้คืนแก่ภิกษุชื่อนี้เถิด ฯ

[๖] (เมื่อสั่งสอนบุคคล) ภิกษุนั้น พึงเข้าไปหาภิกษุรูปหนึ่งแล้วห่มผ้าเฉวียงบ่า ประนมมือไหว้ภิกษุนั้นแล้วกล่าวอย่างนี้ว่า ท่านผู้เจริญ จีวรนี้ของข้าพเจ้าล่วงราตรีไป ๑๐ แล้ว ขอท่านจงรับจีวรนี้คืนเถิด ฯ ภิกษุนั้นพึงรับจีวรนั้นแล้วพึงมอบคืนด้วยคำว่า ท่านจงใช้สอยตามปรารถนาเถิด ฯ ภิกษุนั้นพึงรับจีวรนั้นแล้วพึงมอบคืนด้วยคำว่า ท่านจงใช้สอยตามปรารถนาเถิด ฯ

[๗] (เมื่อจีวร) ล่วงไป ๑๐ แล้ว ภิกษุนั้นรู้ว่าล่วงไป ๑๐ ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ (เมื่อจีวร) ล่วงไป ๑๐ ภิกษุมีความสงสัย ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ (เมื่อจีวร) ล่วงไป ๑๐ ภิกษุสำคัญว่ายังไม่ล่วง ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ (เมื่อจีวร) ที่ยังไม่ได้อธิษฐาน ภิกษุสำคัญว่าอธิษฐานแล้ว ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ (เมื่อจีวร) ที่ยังไม่ได้วิกัป ภิกษุสำคัญว่าวิกัปแล้ว ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ

(กาลបើចីវរ) ដែលភិក្ខុមិនទាន់បានលះ ហើយភិក្ខុដឹងច្បាស់ថាបានលះ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ฯ (กาลបើចីវរ) មិនបាត់ទេ ហើយភិក្ខុសម្គាល់ថាបាត់ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ฯ (กาลបើចីវរ) មិនខូចទេ ហើយភិក្ខុសម្គាល់ថាខូច ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ฯ (กาลបើចីវរ) ភ្លើងមិនឆេះទេ ហើយភិក្ខុសម្គាល់ថាភ្លើងឆេះ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ฯ (กาลបើចីវរ) ចោរឥតបានប្លន់យកទេ តែភិក្ខុសម្គាល់ថា ចោរប្លន់យក ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ฯ ភិក្ខុមិនបានលះចីវរដែលត្រូវនិស្សគ្គិយ ហើយយកមកប្រើប្រាស់ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ฯ (กาลបើចីវរ) មិនទាន់កន្ធឹងហួស ๑๐ ថ្ងៃទេ ភិក្ខុសម្គាល់ថាកន្ធឹងហើយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ฯ (กาลបើចីវរ) មិនទាន់កន្ធឹងហួស ๑๐ ថ្ងៃទេ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ฯ (กาลបើចីវរ) មិនទាន់កន្ធឹងហួស ๑๐ ថ្ងៃ ហើយភិក្ខុក៏សម្គាល់ថា មិនទាន់កន្ធឹងទេ មិនត្រូវអាបត្តិទ្បើយ ฯ

[๘] ភារៈដែលមិនត្រូវអាបត្តិនោះ គឺភិក្ខុបានអធិដ្ឋាន បានវិកប្ប ក្នុងខាងក្នុង ๑๐ ថ្ងៃ ๑ ភិក្ខុបានលះ ๑ ចីវរបាត់ ๑ ចីវរខូច ๑ ចីវរភ្លើងឆេះ ๑ ចីវរចោរដណ្តើមយក ๑ ចីវរដែលភិក្ខុយកដោយសេចក្តីស្និទ្ធស្នាល ๑ ភិក្ខុឆ្កួត ๑ ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ๑ ฯ

[๙] ក្នុងសម័យនោះឯង ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុមិនប្រគល់ចីវរដែលលះឲ្យទៅភិក្ខុ (ម្ចាស់ចីវរ) នោះវិញ ฯ ភិក្ខុទាំងឡាយណា ដែលជាអ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ฯបេฯ ភិក្ខុទាំងនោះក៏លើកទោស តិះដៀល បន្ទោសថា គួរ

បើដែរ ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុមិនឲ្យចីវរដែលលះ (ទៅម្ចាស់ចីវរ) វិញ ។ ភិក្ខុទាំងអម្បាលនោះ ក៏ក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះ ដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សួរទៅពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឮថា អ្នកទាំងឡាយ មិនបានឲ្យចីវរដែលលះ (ទៅភិក្ខុម្ចាស់ចីវរ) វិញមែនឬ ។ ពួកឆព្វិគ្គិយភិក្ខុក្រាបទូលថា មែន ព្រះអង្គ ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់បន្ទោស ។បេ។ រួចទ្រង់ធ្វើធម្មីកថា ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយដោយព្រះពុទ្ធដីកាថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកុំមិនឲ្យចីវរដែលលះ (ទៅភិក្ខុម្ចាស់ចីវរ) វិញ ភិក្ខុណាមិនឲ្យ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

សិក្ខាបទទី ១ ចប់

อัฏฐกถา

ทุติยสมันตปาสาทิกา วินยวัณณนา

ตีสกกัณฑวัณณนา

ธรรม ๓๐ พวกณา ឈ្មោះនิสสัคคิย ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាអ្នកស្ងប់ ទ្រង់សម្តែងហើយ ឥឡូវនេះ ខ្ញុំនឹងធ្វើការពណ៌នាបទដែលមិនធ្លាប់មានមកពីមុននៃធម៌ទាំងនោះ ฯ

นิสสัคคิยกัณฑ์ จีวรวรรคที่ ๑

สิกขาบทที่ ๑ ปฐมกฐินสิกขาบท

[๑] *ក្នុងនិទានថា ដោយសម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគសម្មាសម្ពុទ្ធ គង់នៅនាគោតមកចេតិយ ជិតក្រុងវេសាលី សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់អនុញ្ញាតចីវរ ๓ ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូច្នេះជាដើមថា ដែលឈ្មោះថា ត្រៃចីវរនោះ បានដល់ ចីវរ ๓ ផ្ទាំង គឺអន្តរវាសក: ๑ ឧត្តរាសង្គ: ๑ សង្ឃាដី ๑ គឺព្រះមានព្រះភាគទ្រង់អនុញ្ញាតហើយ ដើម្បីប្រើប្រាស់ ฯ ឯចីវរ ๓ ផ្ទាំងនេះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់អនុញ្ញាតក្នុងទីណា ទ្រង់អនុញ្ញាតក្នុងកាលណា និងទ្រង់អនុញ្ញាតព្រោះហេតុអ្វី ពាក្យទាំងអស់មកហើយក្នុងវឿងពេទ្យជីវកក្នុងចីវរក្ខន្ធក:នោះឯង ฯ*

ពាក្យថា **អញ្ញោនវ តិចីវរេន คามំ បวิสนฺติ** *សេចក្តីថា ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុគ្រងត្រៃចីវរ ចូលស្រុកមួយសម្រាប់ មួយសម្រាប់ទៀត ប្រើគ្រងនៅក្នុងវត្ត និងមួយសម្រាប់ប្រើគ្រងស្រង់ទឹក ប្រើចីវរមួយថ្ងៃ ๙ ផ្ទាំង រាល់ថ្ងៃ*

ដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

[๒] ពីរបទថា **อุปฺปชฺชึ เหวาติ** សេចក្តីថា អតិរេកចីវរនេះកើតទ្បើងឲ្យឱកាសដល់អនុប្បញ្ញត្តិ ដោយអំណាចការបាន មិនមែនដោយអំណាចការសម្រេច ។

ពាក្យថា **อายสฺมาโต สารีปุตฺตสฺส ธาตุกามา เหาติ** សេចក្តីថា បានឮថា ព្រះអានន្ទរមែងស្រឡាញ់រាប់អានព្រះសារីបុត្រ ដោយរាប់អានការមានគុណាច្រើនរបស់ព្រះសារីបុត្រថា វៀរព្រះមានព្រះភាគ បុគ្គលដទៃមានគុណវិសេស មានសភាពបែបនេះ មិនមានទ្បីយ ។ លោកបានចីវរដែលពេញចិត្ត ចោកគក់ហើយ ធ្វើពិន្ទុកប្បៈ ហើយប្រគេនដល់ព្រះថេរៈនោះឯង គ្រប់ៗជង ។ ក្នុងវេលាមុនឆាន់ បានបបរ និងរបស់ទំពា ឬបិណ្ឌបាតប្រណីតហើយរមែងប្រគេនដល់ព្រះថេរៈដូចគ្នា ។ ក្នុងវេលាក្រោយឆាន់ បានភេសជ្ជៈ មានទឹកឃ្មុំ និងទឹកអំពៅជាដើមក៏ប្រគេនដល់ព្រះថេរៈនោះឯង ។ នាំកុមារទាំងទ្បាយចេញអំពីត្រកូលឧបដ្ឋាកឲ្យបព្វជ្ជា ឲ្យកាន់យកឧបជ្ឈាយ៍ ក្នុងសម្នាក់ព្រះថេរៈហើយ ធ្វើអនុសាវនាកម្មឯង ។

ចំណែកព្រះសារីបុត្រ ក៏រាប់អានព្រះអានន្ទពន់ពេក ដោយធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ធម្មតាកិច្ចដែលបុត្រគប្បីធ្វើដល់បិតា ជាការៈរបស់បុត្រច្បង ព្រោះដូច្នោះ កិច្ចណាដែលអញគប្បីធ្វើដល់ព្រះមានព្រះភាគ កិច្ចទាំងអស់នោះ ព្រះអានន្ទជាអ្នកធ្វើ អាត្មាអញអាស្រ័យព្រះអានន្ទ ទើបបានជាអ្នកមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយតិច ។ ពាក្យទាំងអស់ថា សូម្បីព្រះថេរៈបានចីវរដែលពេញចិត្តហើយ

ក៏ប្រគេនព្រះអានន្ទដូចគ្នាជាដើម ដូចគ្នានឹងពាក្យមុននោះឯង ។ ព្រះអានន្ទ រាប់អានដោយការរាប់គុណច្រើនយ៉ាងនេះ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា រមែងជាអ្នកមានបំណងនឹងប្រគេនចីវរ ដែលកើតឡើងក្នុងគ្រានោះដល់ព្រះសារីបុត្រ ។

ក្នុងពាក្យថា **ឆវមំ វា ភគវា ឯវសំ ឧសមំ វា** *នេះ បើបុគ្គលណាម្នាក់ គប្បីមានសេចក្តីសង្ស័យថា ព្រះថេរៈជ្រាបបានដូចម្តេច ឆ្លើយថា ព្រះថេរៈជ្រាបដោយហេតុច្រើនយ៉ាង ។*

ហេតុដែលព្រះអានន្ទជ្រាបការមករបស់ព្រះសារីបុត្រថាន

បានឮថា ព្រះសារីបុត្តត្ថេរ កាលចៀសចារិកទៅក្នុងជនបទ រមែងពោលលាព្រះអានន្ទមុនថា ខ្ញុំនឹងមកដោយកាលមានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ ក្នុងវារៈនេះ លោកកុំលះបង់ព្រះមានព្រះភាគឡើយ ទើបចៀសចេញទៅ ដូច្នេះ ។ ទោះលោកមិនពោលលាក្នុងទីចំពោះមុខ ក៏ត្រូវបញ្ជូនកិក្ខុទៅលាសិន ទើបទៅ ។ បើលោកនៅចាំវស្សាក្នុងអាវាសជទៃ បើភិក្ខុណាមកមុន លោកក៏បញ្ជូនភិក្ខុទៅយ៉ាងនេះថា ពួកលោកចូរថ្វាយបង្គំព្រះយុគលបាទ របស់ព្រះមានព្រះភាគដោយសិរសា គឺត្បូងតាមពាក្យរបស់ខ្ញុំ ហើយសូមសាកសួរដល់ការមិនមានរោគរបស់ព្រះអានន្ទ ហើយជ្រាប់ថា ខ្ញុំនឹងមកក្នុងថ្ងៃឈ្មោះនោះ ហើយព្រះថេរៈរមែងមកក្នុងថ្ងៃតាមដែលលោកកំណត់ទុក ហើយនោះឯងជានិច្ច ។

ម្យ៉ាងទៀត ព្រះអានន្ទ រមែងជ្រាបបានដោយការប៉ាន់ស្មានខ្លះ ដោយន័យនេះថា ព្រះសារីបុត្រ កាលអត់សង្កត់ការវិយោគ (គឺការព្រាត់ប្រាស)

อำพีพระมานพระภาคอสฺถ์ มานปฺรมาณปุ๎ณ្ណេះ ឥឡូវនេះ រាប់អំពីថ្ងៃនេះ ទៅ និងមិនហួសថ្ងៃឈ្មោះនោះ លោកនិងមកដោយពិត ពិតហើយ ជនទាំងឡាយដែលជាអ្នកមានបញ្ញាច្រើន រមែងមានការស្រឡាញ់ និងការគោរពក្នុងព្រះមានព្រះភាគច្រើន ដូច្នេះ ។ ព្រះថេរៈរមែងជ្រាបបានដោយហេតុច្រើនយ៉ាង ដោយប្រការយ៉ាងនេះ ។ ព្រោះហេតុនោះ ទើបលោកក្រាបទូលថា និងមកក្នុងថ្ងៃទី ៩ ឬថ្ងៃទី ១០ ដូច្នេះ កាលព្រះអានន្ទក្រាបទូលដូច្នេះហើយ ព្រោះសិក្ខាបទនេះជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ មិនមែនជាលោកវជ្ជៈ ព្រោះហេតុនោះ គ្រានោះឯង កាលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ធ្វើថ្ងៃ ដែលព្រះអានន្ទក្រាបទូលនោះឯង ឲ្យជាកំណត់ ទើបទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតដើម្បីឲ្យអ្នករាល់គ្នា ទុកអតិរេកចីវរកំណត់ត្រឹម ១០ ថ្ងៃ ដូច្នេះ ។ បើព្រះថេរៈនេះគប្បីទូលសម្តែងឡើងដល់កន្លះខែ ឬមួយខែ សូម្បីកន្លះខែ ឬមួយខែនោះ ព្រះមានព្រះភាគក៏ទ្រង់អនុញ្ញាត ។

អធិប្បាយ

សិក្ខាបទវិភង្គនៃបឋមកឋិនសិក្ខាបទ

[๓] បទថា **ឯដ្ឋតចីវរស្មឹ** បានដល់ កាលចីវរសម្រេចហើយដោយការសម្រេច ឯណានីមួយ ។ ព្រោះចីវរនោះ រមែងសម្រេចហើយដោយការធ្វើខ្លះ ដោយហេតុមានការបាត់ជាដើមខ្លះ ដូច្នោះ ដើម្បីទ្រង់សម្តែងត្រឹមតែអត្ថប៉ុណ្ណោះ ក្នុងបទភាជនីយ៍នៃបទថា **ឯដ្ឋតចីវរស្មឹ** នោះ ទើបព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ពាក្យជាដើមថា **ភិក្ខុនោ ចីវរំ កតំ វា ហោតិ** ដូច្នេះ ។

និស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ចីវរវគ្គ សិក្ខាបទទី ១ ៤០

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **កតំ** *គឺដែលភិក្ខុធ្វើហើយដោយកម្ម មានសូចិកម្មជាទីបំផុត ។ ដែលឈ្មោះថា កម្ម មានសូចិកម្មជាទីបំផុត បានដល់ការធ្វើកម្មដែលគួរធ្វើដោយម្ជុលឯណានីមួយ មានការភ្ជាប់អន្ទាក់ និងក្តុំជាទីបំផុត ហើយក៏រក្សាម្ជុលទុក (ក្នុងបំពង់ម្ជុល) ។*

បទថា **ឧដ្ឋំ** *គឺត្រូវពួកចោរជាដើមលួចយកទៅ ពិតហើយ សូម្បីចីវរនោះ លោកហៅថា សម្រេចហើយ ព្រោះការកង្វល់ដោយការធ្វើនោះឯង សម្រេចហើយ ។*

បទថា **វិឧដ្ឋំ** *គឺត្រូវពួកសត្វ មានកណ្តៀរជាដើមកាត់ហើយ ។*

បទថា **ឧឌ្ឌំ** *គឺត្រូវភ្លើងឆេះ ។*

ពីរបទថា **ចីវរាសា វា ឧប្បច្ជិន្នា** *សេចក្តីថា អស់ការសង្ឃឹមក្នុងចីវរដែលកើតឡើងថា អញនឹងបានចីវរក្នុងត្រកូលឈ្មោះនោះក្តី ។ សេចក្តីពិតគួរជ្រាបភាពដែលចីវរទាំងនេះសម្រេចហើយ ព្រោះការកង្វល់ដោយការធ្វើនោះឯង សម្រេចហើយ ។*

ពីរបទថា **ឧព្ភតស្មឹ កឋិនេ** *គឺ (កាលចីវរសម្រេចហើយ) កាលកឋិនដោះហើយ ។ ដោយបទថា* **ឧព្ភតស្មឹ កឋិនេ** *នេះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សម្តែងការមិនមាននៃបលិពោធទី ២ ឯកឋិននោះ ដែលភិក្ខុទាំងឡាយដោះដោយមាតិកាឯណាមួយ ក្នុងបណ្តាមាតិកា ៨ ឬដោយការដោះក្នុងចន្លោះព្រោះដូច្នោះ ទើបព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ពាក្យថា* **អដ្ឋន្នំ មាតិកានំ** *ជាដើមក្នុងនិទ្ទេសនៃបទថា* **ឧព្ភតស្មឹ កឋិនេ** *នោះ ។*

បណ្តាមាតិកា និងការដោះក្នុងចន្លោះនោះ មាតិកា ៨ មកហើយក្នុងកឋិនក្ខន្ធក: យ៉ាងនេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតិកានៃការដោះកឋិនទាំង ៨ នេះ គឺ **បក្កមនន្តិកា និដ្ឋានន្តិកា សន្និដ្ឋានន្តិកា នាសនន្តិកា សវ-នន្តិកា អាសាវច្ឆេទិកា សីមាតិក្កន្តិកា សហុព្ភារា។**

សូម្បីការដោះកឋិនក្នុងចន្លោះ ក៏មកក្នុងភិក្ខុនីវិភង្គ យ៉ាងនេះថា **សុណាតុ មេ ភគ្គេ សង្ឃោ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ សង្ឃោ កឋិនំ ឧទ្ធរេយ្យ។ ឯសា ញត្តិ។ សុណាតុ មេ ភគ្គេ សង្ឃោ, សង្ឃោ កឋិនំ ឧទ្ធរតិ។ យស្សាយស្មតោ ខមតិ កឋិនស្ស ឧទ្ធារោ សោ តុណ្ហស្ស យស្ស នក្ខមតិ សោ ភាសេយ្យ។ ឧទ្ធតំ សង្ឃេន កឋិនំ។ ខមតិ សង្ឃស្ស តស្មា តុណ្ហី ឯវមេតំ ធារយាមិ។** *បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ បើការដោះកឋិននេះ មានកាលដ៏សមគួរដល់សង្ឃហើយ សង្ឃត្រូវដកនូវកឋិន។ នេះជាវាចាដែលប្រកាសឲ្យសង្ឃដឹង។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើនសូមព្រះសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ ឥឡូវនេះសង្ឃដកកឋិនចេញ ។ ការដកកឋិនគួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា ត្រូវលោកដ៏មានអាយុអង្គនោះស្ងៀមនៅ មិនគួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា ត្រូវលោកដ៏មានអាយុអង្គនោះពោលឡើង។ កឋិនសង្ឃបានដកហើយ ។ ការដកកឋិនសមគួរដល់សង្ឃ ហេតុនោះ ទើបសង្ឃស្ងៀមនៅ ខ្ញុំសូមចាំទុកនូវកម្មនេះ ដោយអាការស្ងៀមនៅយ៉ាងនេះ ។*

ខ្ញុំនឹងពណ៌នាពាក្យដែលគួរពោលក្នុងមាតិកា និងអន្តរព្ភារទាំងអស់នោះ ក្នុងអាគតដ្ឋាននោះឯង តែកាលនឹងពោលក្នុងទីនេះ បាលីដែលគួរនាំមកក្តី

อตฺถ์ដែលគួរនឹងពោលក្តី សូម្បីពោលហើយ តែក៏ជារឿងដែលដឹងបានលំបាក ព្រោះពោលទុកក្នុងឋាន:ដែលមិនគួរ ។

បទថា **ឧសាមាបរមំ** *មានវិគ្គហ:ថា ๑๐ ថ្ងៃ ជាកំណត់យ៉ាងក្រៃលែង នៃកាលនោះ ព្រោះហេតុនោះ ទើបកាលនោះ ឈ្មោះថា មាន ๑๐ ថ្ងៃយ៉ាងយូរ អធិប្បាយថា ចីវរនោះដែលភិក្ខុគប្បីទុកអស់កាល ๑๐ ថ្ងៃ យ៉ាងក្រៃលែង ។ តែកាលទ្រង់សម្តែងអត្ថប៉ុណ្ណោះ ក្នុងបទភាជនីយ៍ ទើបព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា គប្បីទុកបាន ๑๐ ថ្ងៃយ៉ាងយូរ ពិតហើយ មានពាក្យអធិប្បាយថា ភាពជាកាល ๑๐ ថ្ងៃយ៉ាងក្រៃលែង ដែលត្រាស់ទុកក្នុងបទថា* **ឧសមាបរមំ** *នេះ ភាវ:នៃកាលមាន ๑๐ ថ្ងៃយ៉ាងក្រៃលែងនោះ មានអត្ថដូច្នេះថា គប្បីទុកបានអស់កាលប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ដែលមិនទាន់កន្ទងទៅ ។ ចីវរដែលឈ្មោះថា* **អតិរេក** *ព្រោះមិនរាប់ចូលក្នុងពួកចីវរដែលអធិដ្ឋាន និង វិកប្បទុក ព្រោះហេតុនោះ ទើបឈ្មោះថា អតិរេកចីវរ ។ ដោយហេតុនោះ ក្នុងបទភាជនីយ៍នៃបទថា* **អតិរេកចីវរំ** *នោះ ទើបត្រាស់ថា ចីវរដែលមិនបានអធិដ្ឋាន និងមិនបានវិកប្ប ។*

អធិប្បាយ កំណើតចីវរ ๖ ប្រភេទ

ពាក្យថា **ឆន្នំ ចីវរានំ អញ្ញតរំ** *សេចក្តីថា បណ្តាចីវរ ๖ ប្រភេទនេះ គឺចីវរដែលធ្វើដោយសម្បកឈើ ๑ ចីវរដែលធ្វើដោយកប្បាស ๑ ចីវរដែលធ្វើដោយសូត្រ ๑ ចីវរដែលធ្វើដោយរោមសត្វ (រៀវលែងតែសក់ ឬរោមមនុស្សចេញ) ๑ ចីវរដែលធ្វើដោយសម្បកឆ្មៃ ๑ សំពត់ដែលធ្វើលាយ*

ដោយវត្ថុ ๕ យ៉ាងខាងដើម ๑ ចីវរណាមួយ ។ ព្រះមានព្រះភាគ កាលទ្រង់សម្តែងសមុដ្ឋានចីវរ ដោយពាក្យថា **ឆន្នំ** ជាដើមនេះហើយ ឥឡូវនេះ ដើម្បីសម្តែងខ្នាត ទើបត្រាស់ថា ចីវរយ៉ាងតូច គួរវិកប្បបានដូច្នេះ ទំហំចីវរនោះបណ្តោយ ๒ ចំអាម ទទឹង ๑ ចំអាម ។ ទំហំនៃចីវរនោះ មានព្រះបាលីដូច្នេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុវិកប្បចីវរយ៉ាងតូចបំផុត បណ្តោយ ត្រឹម ๘ ធ្នាប់ ទទឹងត្រឹម ๔ ធ្នាប់ ដោយធ្នាប់ព្រះសុគត ។

បទថា **តំ អតិក្កាមយតោ និស្សគ្គិយំ ចាចិត្តិយំ** សេចក្តីថា កាលភិក្ខុញុំាងចីវរមានសមុដ្ឋាន និងប្រមាណតាមដែលពោលហើយនោះ ឲ្យកន្លងកាល ๑๐ ថ្ងៃយ៉ាងក្រៃលែង គឺកាលនឹងធ្វើដោយវិធីដែលមិនជាអតិរេកចីវរចេញ ក្នុងវារៈកាល ๑๐ ថ្ងៃយ៉ាងក្រៃលែងនេះ ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ អធិប្បាយថា ចីវរនោះ ជានិស្សគ្គិយផង ជាអាបត្តិបាចិត្តិយ ដល់ភិក្ខុនោះផង ។ ម្យ៉ាងទៀត ការលះបង់ ឈ្មោះថា និស្សគ្គិយ ។ ពាក្យថា និស្សគ្គិយនោះជាឈ្មោះរបស់វិនយកម្មដែលភិក្ខុគប្បីធ្វើក្នុងកាលជាខាងដើមការលះបង់ មានដល់ធម្មជាតិនោះ ហេតុនោះ ទើបធម្មជាតិនោះ ឈ្មោះថា និស្សគ្គិយដូច្នេះឯង ។ និស្សគ្គិយនោះ គឺអ្វី គឺបាចិត្តិយ ។ ក្នុងបទថា **តំ អតិក្កាមយតោ និស្សគ្គិយំ ចាចិត្តិយំ** នេះ មានអត្ថដូច្នេះថា ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ មានការលះបង់ជាវិនយកម្មដល់ភិក្ខុ ដែលទុកឲ្យកន្លងកាលនោះទៅ ។

តែក្នុងបទភាជនីយ៍ ដើម្បីសម្តែងអត្ថវិកប្បដំបូងមុន ទើបព្រះមានព្រះ-

ภาคตำนมาติกาว่า กาลภิกฺขุทุกฺกฺยกนฺตนกาลนោះទៅ ជានិสฺสคฺคิย ហើយ ត្រាស់ពាក្យថា ក្នុងកាលអរុណថ្ងៃទី ๑๑ រះឡើងជានិสฺสគ្គិយ គឺដែលភិក្ខុគប្បី លះបង់ដូច្នេះ ។ ចីវរនោះ ភិក្ខុគប្បីលះបង់ដល់បុគ្គលណា គប្បីលះបង់ដោយ វិធីដូចម្តេច ដើម្បីសម្តែងបុគ្គល និងវិធីលះបង់នោះទៀត ទើបទ្រង់ត្រាស់ពាក្យ ជាដើមថា **សង្ឃស្ស វា** *ដូច្នេះ ។*

បណ្តាបទទាំងនោះ ក្នុងបទថា **ឯកាទសេ អរុណុគ្គមនេ** *នេះ អ្នក សិក្សាគប្បីជ្រាបថា ចីវរកើតឡើងក្នុងថ្ងៃណា អរុណនៃថ្ងៃនោះ អាស្រ័យថ្ងៃ ដែលចីវរកើតឡើង ព្រោះហេតុនោះ ទើបជានិសฺสគ្គិយ ក្នុងកាលអរុណថ្ងៃទី ๑๑ រះឡើង រួមជាមួយថ្ងៃដែលចីវរកើត បើចីវរជាច្រើនចង ឬតម្រួតរួមគ្នា ក៏ជាអាបត្តិ ๑ ប៉ុណ្ណោះ ក្នុងចីវរដែលបត់ទុកមិនរួមគ្នា ជាអាបត្តិច្រើន តាម ចំនួននៃវត្ថុ ។*

[๔] *បទថា* **ឯสฺสชฺชิตฺวา អาបត្តិ เทเสตพฺพา** *សេចក្តីថា សួរថា គប្បីសម្តែងអាបត្តិដូចម្តេច ឆ្លើយថា គប្បីសម្តែងដូចដែលព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ទុកក្នុងខន្ធក: ។*

សួរថា ត្រាស់ទុកក្នុងខន្ធក:នោះដូចម្តេច ឆ្លើយថា ត្រាស់ទុកយ៉ាងនេះ ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះត្រូវចូលទៅរកសង្ឃ ហើយធ្វើឧត្តរាសង្គ ឆៀងស្មាម្ខាង ហើយក្រាបសំពះជាទាភិក្ខុចាស់ទាំងឡាយ អង្គុយច្រហោង ផ្គងអញ្ជលី ពោលនឹងសង្ឃយ៉ាងនេះថា **អหំ ภนฺเต ฯตฺถนฺนามំ อาបត្តឺ อาបนฺโน តំ បដิเทเสมิ** *បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន ខ្ញុំត្រូវអាបត្តិឈ្មោះនេះ*

ហើយ សូមសម្តែងនូវអាបត្តិនោះចេញ ។

ក្នុងអធិការនេះ បើចីវរមានមួយផ្ទាំង គប្បីពោលថា **ឯកំ និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ ...** *(ត្រូវហើយ) នូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ១ ។ បើចីវរ ២ ផ្ទាំង គប្បីពោលថា* **ទ្វេ ...** *នូវអាបត្តិ ២ ។ បើចីវរច្រើនផ្ទាំង គប្បីពោលថា* **សម្ពហុលា ...** *នូវអាបត្តិច្រើន ។ សូម្បីក្នុងការលះបង់ បើចីវរមួយផ្ទាំង គប្បីពោលតាមសមគួរដល់បាលីនោះឯងថា* **ឥទំ មេ ភន្តេ ចីវរំ** *បពិត្រលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ ចីវរបស់ខ្ញុំមួយផ្ទាំងនេះជាដើម ។ បើចីវរ ២ ផ្ទាំង ឬច្រើនផ្ទាំង គប្បីពោលថា* **ឥមានិ មេ ភន្តេ ចីវរានិ ឧសាហាតិក្កន្តានិ និស្សគ្គិយានិ ឥមានាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមិ** *(បពិត្រលោកម្ចាស់ទាំង-ឡាយ ចីវរបស់ខ្ញុំទាំងនេះ កន្លង ១០ ថ្ងៃ ជានិស្សគ្គិយ ខ្ញុំសូមលះបង់ចីវរទាំងនេះដល់សង្ឃ) ។ កាលមិនអាចនឹងពោលបាលីបាន គប្បីពោលដោយភាសាដទៃក៏បាន ។ ភិក្ខុគប្បីទទួលអាបត្តិ ដោយនយដូចពោលទុកក្នុងខន្ធក:នោះឯងថា ភិក្ខុអ្នកឈ្វាសប្រតិពល គប្បីទទួលអាបត្តិ ។ សមដូចព្រះតម្រាស់ត្រាស់ទុកក្នុងខន្ធក:យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុអ្នកឈ្វាសប្រតិពល គប្បីផ្តៀងសង្ឃថា លោកមានអាយុទាំងឡាយ ចូរស្តាប់ខ្ញុំ ភិក្ខុឈ្មោះនេះ នឹកឃើញអាបត្តិ បង្ហើបអាបត្តិ ធ្វើអាបត្តិឲ្យងាយ សម្តែងអាបត្តិ ។ បើកម្មមានកាលដ៏សមគួរដល់លោកមានអាយុទាំងឡាយហើយ ខ្ញុំគប្បីទទួលអាបត្តិរបស់ភិក្ខុឈ្មោះនេះ ។*

ភិក្ខុអ្នកនោះត្រូវពោលថា **បស្សសិ** *លោកឃើញឬទេ ។ អ្នកសម្តែង*

ត្រូវពោលថា **អាម ភន្តេ បសព្ភាមិ** *ខ្ញុំយើញលោកម្ចាស់ អ្នកទទួលប្រាប់ថា* **អាយតឺ សំវរេយ្យាសិ** *លោកគប្បីសង្រួមតទៅ អ្នកសម្តែងទទួលថា* **សាធុ សុដ្ឋុ សំវរិស្សាមិ** *សាធុ ខ្ញុំនឹងសង្រួមឲ្យល្អ ។*

ក្នុងអាបត្តិ ๒ ឬអាបត្តិច្រើន អ្នកសិក្សាគប្បីជ្រាបការផ្សេងគ្នានៃវចនៈ ដោយនយមុននោះឯង សូម្បីក្នុងការឲ្យចីវរ (ប្រគល់ឲ្យវិញ) ក៏គប្បីជ្រាបសេចក្តីប្លែកគ្នានៃវចនៈ ដោយអំណាចនៃវត្ថុ គឺ **សង្ឃោ ឥមំ ចីវរំ ឥមានិ ចីវរានិ ...** *សង្ឃគប្បីឲ្យចីវរមួយផ្ទាំងនេះ ... គប្បីឲ្យចីវរទាំងឡាយនេះ ... សូម្បីក្នុងការលះបង់ជល់គណៈ និងជល់បុគ្គល ក៏មាននយយ៉ាងនេះដូចគ្នា ។*

[๕-๖] *ក្នុងការសម្តែង និងការទទួលអាបត្តិ ក្នុងអធិការនេះ មានបាលី ដូចតទៅនេះថា* **តេន ភិក្ខវេ ភិក្ខុនា ฯបេฯ ឯវមស្ស វចនីយោ អហំ ភន្តេ ឥត្ថន្នាមំ អាបត្តឺ អាបន្នោ តំ បដិទេសេមិ** *ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះ ត្រូវចូលទៅរកភិក្ខុច្រើនរូប ហើយធ្វើសំពត់ឧត្តរាសង្គឆៀងស្មាម្ខាង ក្រាបសំពះ ជាទភិក្ខុចាស់ទាំងឡាយ ហើយអង្គុយច្រហោង ផ្គងអញ្ជលី គប្បីពោលយ៉ាងនេះ នឹងភិក្ខុទាំងនោះថា បពិត្រលោកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណា ត្រូវអាបត្តិឈ្មោះនេះហើយ សូមសម្តែងអាបត្តិនោះចេញ ។*

ភិក្ខុអ្នកឈ្វាសប្រតិពល ត្រូវផ្តៀងភិក្ខុទាំងនោះឲ្យជ្រាបថា **សុណន្តុ មេ ភន្តេ អាយស្មន្តា អយំ ឥត្ថន្នាមោ ភិក្ខុ អាបត្តឺ សរតិ វិវរតិ ឧត្តានីករោតិ ទេសេតិ ។ យទា យស្សន្តានំ បត្តកល្លំ អហំ ឥត្ថន្នាមស្ស ភិក្ខុនោ អាបត្តឺ បដិគ្គណ្ហេយ្យំ** *លោកមានអាយុទាំងឡាយ ចូរស្តាប់ខ្ញុំ ភិក្ខុឈ្មោះ*

នេះ នឹកឃើញអាបត្តិ បង្ហើបអាបត្តិ ធ្វើអាបត្តិឲ្យជាយ សម្តែងអាបត្តិ ។ បើកម្មមានកាលដ៏សមគួរ ដល់លោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយហើយ ខ្ញុំគប្បីទទួលអាបត្តិរបស់ភិក្ខុឈ្មោះនេះ ។

ភិក្ខុអ្នកទទួលអាបត្តិនោះ ត្រូវពោលថា **បស្សសិ** *លោកឃើញឬទេ ។ ភិក្ខុអ្នកសម្តែងពោលថា* **អាម បស្សាមិ** *ការុណា ខ្ញុំឃើញ ។ ភិក្ខុអ្នកទទួលត្រូវប្រាប់ថា* **អាយតឹ សំវរេយ្យាសិ** *លោកត្រូវសង្រួមតទៅទៀត ។*

ភិក្ខុនោះគប្បីចូលទៅរកភិក្ខុមួយអង្គ ធ្វើឧត្តរាសង្គឆៀងស្មាម្ខាងហើយអង្គុយច្រហោង ផ្គងអញ្ជលី ហើយពោលយ៉ាងនេះថា លោកដ៏មានអាយុ ខ្ញុំត្រូវអាបត្តិមានឈ្មោះនេះហើយ ។ ភិក្ខុអ្នកទទួលអាបត្តិនោះ គប្បីពោលថា លោកឃើញឬ អ្នកសម្តែងគប្បីពោលថា **អាម បស្សាមិ** *ខ្ញុំឃើញ អ្នកទទួលប្រាប់ថា* **អាយតឹ សំវរេយ្យាសិ** *លោកគប្បីសង្រួមតទៅ ។*

ក្នុងវិសយនៃការសម្តែង និងទទួលអាបត្តិនោះ អ្នកសិក្សាគប្បីជ្រាបការប្រារព្ធឈ្មោះអាបត្តិ និងការផ្សេងគ្នានៃវចនៈដោយន័យមុននោះឯង ។ គប្បីជ្រាបថាលីក្នុងការលះបង់ដល់ភិក្ខុ ២ រូប ដូចក្នុងការលះដល់គណៈដូច្នោះ ។ បើគប្បីមានការប្លែកគ្នាសោត ព្រះមានព្រះភាគ គប្បីត្រាស់ថាលីមួយផ្នែកក្នុងការលះដល់ភិក្ខុ ២ រូបនេះ ដូចដែលទ្រង់ត្រាស់ថាវិសុទ្ធិឧបោសថដល់ភិក្ខុ ៣ រូប ដោយន័យជាដើមថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុ ៣ រូប ធ្វើថាវិសុទ្ធិឧបោសថដល់គ្នានឹងគ្នា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏ឯថាវិសុទ្ធិឧបោសថនោះ ត្រូវភិក្ខុធ្វើយ៉ាងនេះ ។ ត្រូវភិក្ខុដែលឈ្វាសប្រតិពល ឲ្យភិក្ខុ

ទាំងឡាយនោះដឹង ... ហើយត្រាស់បាវិសុទ្ធិឧបោសថដល់ភិក្ខុ ๒ រូបមួយ ផ្នែកទៀតដោយឡែក ដោយនយជាដើមថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត អនុញ្ញាតភិក្ខុ ๒ រូប ធ្វើបាវិសុទ្ធិឧបោសថបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏ឯឧបោសថនោះ ត្រូវភិក្ខុទាំងឡាយធ្វើយ៉ាងនេះ ។ ត្រូវភិក្ខុថេរៈធ្វើឧត្តរាសង្គ ឆៀងស្មាម្ខាង ... ដូច្នេះ ។ ព្រោះមិនមានការប្លែកគ្នា ដូច្នោះ ទើបព្រះមានព្រះភាគមិនបានត្រាស់ទុក ទ្រង់រំលងទៅ ព្រោះដូច្នោះ បាលីក្នុងការលះបង់ដល់ភិក្ខុ ๒ រូបនេះ ជាបាលីដែលត្រាស់ទុកដល់គណៈដូចគ្នា ។

ចំណែកក្នុងការទទួលអាបត្តិ មានការប្លែកគ្នាដូច្នេះថា បណ្តាភិក្ខុ ๒ រូប ភិក្ខុរូបណាមួយ កុំតាំងញត្តិដូចភិក្ខុដែលទទួលអាបត្តិតាំងញត្តិ ក្នុងកាលភិក្ខុត្រូវអាបត្តិលះបង់ដល់គណៈ ហើយសម្តែងអាបត្តិ គប្បីទទួលអាបត្តិ ដូចបុគ្គលម្នាក់ទទួល ដូច្នោះ ។ ពិតហើយ ឈ្មោះថា ការតាំងញត្តិសម្រាប់ភិក្ខុ ๒ រូបរមែងមិនមាន ។ បើមាន ព្រះមានព្រះភាគមិនគប្បីត្រាស់បាវិសុទ្ធិ-ឧបោសថទុកមួយផ្នែក សម្រាប់ភិក្ខុ ๒ រូប សូម្បីក្នុងការឲ្យចីវរដែលលះបង់ហើយទៅវិញ និងពោលថា **ឥមំ ចីវរំ អាយស្មតោ ទេម** *ពួកខ្ញុំឲ្យចីវរមួយនេះដល់លោក ដូចភិក្ខុមួយរូបពោលថា* **ឥមំ ចីវរំ អាយស្មតោ ទម្មិ** *ខ្ញុំឲ្យចីវរទាំងនេះដល់លោក ដូច្នេះក៏គួរ ។ ពិតហើយ សូម្បីញត្តិទុតិយកម្ម ដែលធ្ងន់ជាងនេះ ត្រាស់ថា គួរអបលោកធ្វើក៏មាន ។ រីឯកម្មមានការលះនេះ សមគួរដល់ញត្តិទុតិយកម្មទាំងនោះ ។ ចីវរដែលលះបង់ហើយ គួរឲ្យមកវិញ នឹងមិនឲ្យមិនបាន ។ ឯការឲ្យត្រឡប់មកវិញ នូវចីវរដែលលះបង់*

ហើយនេះ ជាវិនយកម្ម ។ ចីវរនោះ ទោះជាភិក្ខុនោះឲ្យដល់សង្ឃក្តី គណៈក្តី បុគ្គលក្តី មិនបានទាំងអស់នោះឯង ។

អធិប្បាយ

បទភាជនីយនៃបឋមកឋិនសិក្ខាបទ

បទថា **ឧសាមោតិក្កន្តេ អតិក្កន្តសញ្ញី** *បានដល់ បុគ្គលមានសេចក្តីសម្គាល់ក្នុងចីវរដែលកន្ទង ១០ ថ្ងៃហើយ យ៉ាងនេះថា ចីវរនេះកន្ទង (១០ ថ្ងៃ) ហើយ ។ ម្យ៉ាងទៀត សេចក្តីថា កាល ១០ ថ្ងៃកន្ទងហើយ មានសេចក្តីសម្គាល់យ៉ាងនេះថា ១០ ថ្ងៃកន្ទងទៅហើយ ។*

បទថា **និស្សគ្គិយំ ចាចិត្តិយំ** *សេចក្តីថា ការសម្គាល់ដែលពោលទុកក្នុងបទថា* **អតិក្កន្តសញ្ញី** *នេះ រក្សាអាបត្តិមិនបាន សូម្បីភិក្ខុណា ទោះមានសេចក្តីសម្គាល់យ៉ាងនេះ ចីវរនោះរបស់ភិក្ខុនោះ ក៏ជានិស្សគ្គិយ ហើយភិក្ខុនោះក៏ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយផងដែរ ឬជាបាចិត្តិយ មានការលះបង់ជាវិនយកម្ម ព្រោះដូច្នោះ អត្ថវិកប្បទាំង ២ រមែងត្រឹមត្រូវ ។ គ្រប់ៗ បទក៏មាននយដូច្នេះ ។*

បទថា **អវិស្សជ្ជិតេ វិស្សជ្ជិតសញ្ញី** *បានដល់ ដែលមានសេចក្តីសម្គាល់ក្នុងចីវរដែលខ្លួនមិនបានឲ្យ គឺមិនបានលះបង់ឲ្យដល់បុគ្គលណាមួយយ៉ាងនេះថា អញលះបង់ហើយ ។*

បទថា **អនដ្ឋេ ឧដ្ឋសញ្ញី** *សេចក្តីថា ចោរទាំងឡាយរមែងលួចយកចីវរដ៏ច្រើនរបស់ភិក្ខុពួកជនៃ ដែលរក្សាទុកជាមួយចីវររបស់ខ្លួន បណ្តាភិក្ខុ

ทั้งนั้น ภิกษุนี้ ชื่อว่าผู้มีการสมาทานในจีวรของตน ที่ยังมิได้ขาดไป ว่าขาดแล้ว ๆ ส่วนในจีวรที่ไม่ได้วินาศเป็นต้น ก็มีนัยนี้นั่นแล ๆ

ในบทว่า **อาโลเก** *นี้ พึงทราบความหมายว่า ในจีวรที่เขาไม่ได้ให้ด้วยอำนาจการให้ด้วยมือ แล้วเก็บไว้ในที่ใกล้ ๆ ตน ๆ*

บทว่า **อนิสฺสชฺชิตฺวา ปริภุญฺชติ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส** *ความว่า ภิกษุไม่ปลดจีวรที่ตนสมาทานไว้ครั้งหนึ่ง หรือว่าครั้งเดียว ออกจากกาย แล้วทิ้งไว้ตลอดวันหนึ่ง ๆ ต้องทุกกฏ ๑ ตัว ๆ ภิกษุปลดจีวรออกแล้ว ไม่ได้สมาทานไว้ หรือว่าสมาทานไว้ แต่ไม่ได้ทิ้งไว้ตลอดวันหนึ่ง ๆ ต้องทุกกฏตามจำนวนที่ใช้สอย ๆ ภิกษุสมาทานผ้าที่ยังไม่ได้ทำกัปปะ หรือว่าผ้าที่ทำกัปปะแล้ว ไม่ได้ทิ้งไว้ตลอดวันหนึ่ง ๆ ต้องทุกกฏ ๑ ตัว ๆ ภิกษุสมาทานผ้าที่ยังไม่ได้ทำกัปปะ ทิ้งไว้ตลอดวันหนึ่ง ๆ ต้องทุกกฏ ๑ ตัว ๆ ภิกษุสมาทานผ้าที่ทำกัปปะแล้ว

គួរអធិដ្ឋាន និងវិកប្បនោះ មានព្រះបាលីដូចតទៅនេះថា គ្រានោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយ មានសេចក្តីរំពឹងយ៉ាងនេះថា ចីវរទាំងឡាយ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់អនុញ្ញាតទុក គឺចីវរ ៣ ក្តី វស្សិកសាដកក្តី និសីទនៈក្តី បច្ចត្ថរណៈក្តី កណ្ឌុបដិច្ឆាទិក្តី មុខបុញ្ឆនចោឡក្តី បរិក្ខារចោឡក្តី គួរអធិដ្ឋានទាំងអស់ ឬគួរវិកប្បឬហ្ន៎ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានក្រាបទូលរឿងនេះដល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់អនុញ្ញាតថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យ អធិដ្ឋានត្រៃចីវរ មិនអនុញ្ញាតឲ្យវិកប្ប ឲ្យអធិដ្ឋានវស្សិកសាដកអស់កាល ៤ ខែនៃរដូវក្តៀង ផុតអំពី ៤ ខែរដូវក្តៀងនោះ អនុញ្ញាតឲ្យវិកប្បទុក អនុញ្ញាតឲ្យអធិដ្ឋាននិសីទនៈ មិនឲ្យវិកប្បៈ អនុញ្ញាតឲ្យអធិដ្ឋានសំពត់ក្រាល មិនឲ្យវិកប្បៈ អនុញ្ញាតឲ្យអធិដ្ឋានកណ្ឌុបដិច្ឆាទិ (សំពត់រុំដំបៅ) ក្នុងរយៈពេលអាពាធ ផុតអំពីអាពាធនោះ អនុញ្ញាតឲ្យវិកប្បៈ អនុញ្ញាតឲ្យអធិដ្ឋានមុខបុញ្ឆនចោឡ (សំពត់ជូតមុខ) មិនអនុញ្ញាតឲ្យវិកប្បៈ អនុញ្ញាតឲ្យអធិដ្ឋានបរិក្ខារចោឡ មិនអនុញ្ញាតឲ្យវិកប្បៈ ដូច្នេះ ។

ការអធិដ្ឋានត្រៃចីវរជាដើម

បណ្តាចីវរជាដើមនោះ ភិក្ខុកាលអធិដ្ឋានត្រៃចីវរ ជ្រលក់ហើយ ធ្វើកប្បពិន្ទុ គប្បីអធិដ្ឋានចីវរដែលបានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ប្រមាណនៃចីវរនោះ ដោយកំណត់យ៉ាងធំបំផុត តូចជាងសុគតចីវរ ទើបគួរ ។ និងដោយកំណត់យ៉ាងតូចប្រមាណនៃសង្ឃាដី និងឧត្តរាសង្គ បណ្តាយ ៥ ហត្ថក្តាប់ ទទឹង ៣ ហត្ថក្តាប់ ទើបគួរ ។ អន្តរវាសក(សង្ឃ៍) បណ្តាយ ៥ ហត្ថក្តាប់ ទទឹង

២ ហត្ថក៏គួរ ព្រោះអាចដើម្បីបិទបាំងមណ្ឌលផ្ចិត ដោយសំពត់ស្មៀកខ្លះ សំពត់ដណ្តប់ខ្លះ ដូច្នេះ ។ ឯចីវរដែលធំ និងតូចជាងប្រមាណ ដូចពោលហើយ គប្បីអធិដ្ឋានថា បរិក្ខារចោឡ ។

ក្នុងវិសយនៃការអធិដ្ឋានចីវរនោះ លោកពោលទុកថា ការអធិដ្ឋានចីវរមាន ២ យ៉ាង គឺអធិដ្ឋានដោយកាយ ១ អធិដ្ឋានដោយវាចា ១ ដូច្នោះ ភិក្ខុគប្បីដកសង្ឃាដីចាស់ចោលថា **ឥមំ សង្ឃាដឹ បច្ចុទ្ធរាមិ** អញដកសង្ឃាដីមួយនេះ ហើយយកដៃចាប់សង្ឃាដីថ្មី ឬពាក់លើចំណែកនៃរាងកាយ ធ្វើការផ្តោតចិត្តថា **ឥមំ សង្ឃាដឹ អធិដ្ឋាមិ** អញអធិដ្ឋានសង្ឃាដីនេះ ហើយគប្បីធ្វើកាយវិការ អធិដ្ឋានដោយកាយនេះ ឈ្មោះថា ការអធិដ្ឋានដោយកាយ ។ កាលមិនពាល់ត្រូវចីវរនោះ ដោយចំណែកនៃរាងកាយណាមួយ ការអធិដ្ឋាននោះ មិនគួរ ។

ចំណែកការអធិដ្ឋានដោយវាចា គប្បីបន្ទឹវាចា ហើយអធិដ្ឋានដោយវាចា ។ ក្នុងការអធិដ្ឋានដោយវាចានោះ មានការអធិដ្ឋាន ២ វិធី ។ បើសំពត់សង្ឃាដីនៅក្នុងហត្ថបាស គប្បីបន្ទឹវាចាថា អញអធិដ្ឋានសង្ឃាដីមួយនេះ ។ បើនៅខាងក្នុងបន្ទប់ក្នុងប្រាសាទជាន់លើ ឬក្នុងវត្តក្បែរៗ នោះ គប្បីកំណត់ទីដែលទុកសង្ឃាដីនោះ ហើយបន្ទឹវាចាថា **ឯតំ សង្ឃាដឹ អធិដ្ឋាមិ** អញអធិដ្ឋានសង្ឃាដីនោះ ។ ក្នុងឧត្តរាសង្គ(ចីវរ) និងអន្តរវាសក ក៏មានន័យយ៉ាងនេះ ។ ពិតហើយ ត្រឹមតែឈ្មោះប៉ុណ្ណោះដែលប្លែកគ្នា ។ ព្រោះដូច្នោះ គប្បីអធិដ្ឋានចីវរទាំងអស់ដោយឈ្មោះរបស់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះ យ៉ាងនេះថា

សង្ឃាដឺ ឧត្តរាសង្គំ អន្តរវាសកំ ដូច្នេះ ។

បើភិក្ខុធ្វើចីវរ មានសង្ឃាដីជាដើម ដោយសំពត់ដែលអធិដ្ឋានរក្សាទុក កាលជ្រលក់ និងវិកប្បស្រេចហើយ គប្បីដកថា **ឥមំ បច្ចុទ្ធរាមិ** *អញដកសំពត់នេះ ហើយអធិដ្ឋានជាថ្មី ។ តែកាលដេរសំពត់ផ្ទាំងថ្មី ឬខណ្ឌថ្មី ចំពោះដែលធំជាងចីវរដែលអធិដ្ឋានហើយ គួរអធិដ្ឋានជាថ្មី ។ ក្នុងផ្ទាំងសំពត់ដែលប៉ុនគ្នា ឬតូចជាង មិនមានកិច្ចដោយការអធិដ្ឋានថ្មីឡើយ ។*

សួរថា ត្រៃចីវរនឹងអធិដ្ឋានជាបរិក្ខារចោឡ គួរ ឬមិនគួរ ឆ្លើយថា បានពួថា ព្រះមហាបទុមត្ថេរពោលថា ត្រៃចីវរ គប្បីអធិដ្ឋានជាត្រៃចីវរតែម្យ៉ាង បើអធិដ្ឋានជាបរិក្ខារចោឡបាន ការរក្សាដែលត្រាស់ទុកក្នុងឧទ្ទោសិតសិក្ខាបទ ក៏ឥតប្រយោជន៍ទៅ បានពួថា កាលព្រះមហាបទុមត្ថេរ ពោលយ៉ាងនេះ ពួកភិក្ខុដ៏សេសពោលថា សូម្បីបរិក្ខារចោឡ ព្រះមានព្រះភាគក៏ត្រាស់ថា គប្បីអធិដ្ឋាន ព្រោះហេតុនោះ ការអធិដ្ឋានត្រៃចីវរឲ្យជាបរិក្ខារចោឡ រមែងសមគួរ ។

សូម្បីក្នុងមហាបច្ចរីក៏ពោលថា ឈ្មោះថា បរិក្ខារចោឡនេះ ជាហេតុនៃការរក្សាទុក (ដោយភាពមិនជានិស្សគ្គិយ) ទុកមួយផ្នែក ។ ទោះអធិដ្ឋានត្រៃចីវរថា **បរិក្ខារចោឡ** *ហើយប្រើប្រាស់ គួរ ។ ឯក្នុងឧទ្ទោសិតសិក្ខាបទ ត្រាស់ការរក្សាទុកសម្រាប់ភិក្ខុដែលអធិដ្ឋានត្រៃចីវរ ហើយរក្សា ។*

បានពួថា ព្រះមហាតិស្សត្ថេរអ្នកពោលឧកតោវិកប្ប ដែលនៅត្រង់បុណ្ណវាលិការាម បានពោលថា ក្នុងកាលមុន ពួកយើងបានស្តាប់អំពីព្រះ

មហាថេរៈថា ពួកភិក្ខុដែលពេញចិត្តនៅក្នុងព្រៃ រក្សាចីវរទុកក្នុងព្រង់ឈើជាដើម ទៅដើម្បីបំពេញសេចក្តីព្យាយាម កាលភិក្ខុទាំងនោះទៅ ដើម្បីបំណងស្តាប់ធម៌ក្នុងវិហារជិតនោះ កាលព្រះអាទិត្យរះឡើងហើយ ពួកសាមណេរ ឬពួកភិក្ខុកំលោះ ទើបកាន់បាត្រចីវរមកឲ្យ ព្រោះដូច្នោះ ការអធិដ្ឋានត្រៃចីវរជាបរិក្ខារចោទ្ឋ ដើម្បីប្រើប្រាស់ងាយស្រួល គួរ ។

សូម្បីក្នុងមហាបច្ចរីក៏ពោលថា ក្នុងកាលមុន ពួកភិក្ខុដែលនៅព្រៃ បានអធិដ្ឋានត្រៃចីវរជាបរិក្ខារចោទ្ឋនោះឯង ហើយប្រើប្រាស់ ដោយតាំងចិត្តថា ក្នុងដែនដែលមិនបានចងសីមា រក្សាបានលំបាក ។

វស្សិកសាដកដែលមិនធំហួសប្រមាណ ភិក្ខុគប្បីប្រារព្ធឈ្នោះ ហើយអធិដ្ឋានអស់ ៤ ខែ ក្នុងរដូវក្តៀង ដោយនយដូចពោលហើយនោះឯង បន្ទាប់អំពីនោះ គប្បីដកអធិដ្ឋាន ហើយវិកប្បៈទុក ។ ឯវស្សិកសាដកនេះ សូម្បីជ្រលក់ល្មមធ្វើឲ្យខូចពណ៌ក៏គួរ តែពីរផ្ទាំងមិនគួរ ។

សំពត់និសីទនៈ គប្បីអធិដ្ឋានដោយនយដូចពោលហើយនោះឯង ។ ឯសំពត់និសីទនៈនោះ ដែលត្រូវប្រមាណ គប្បីមានត្រឹមមួយផ្ទាំងប៉ុណ្ណោះ ប្រើ ២ ផ្ទាំងមិនគួរ ។

សំពត់ក្រាលដេក ក៏គួរអធិដ្ឋានដូចគ្នា ។ សំពត់ក្រាលដេកនោះ សូម្បីធំក៏គួរ មួយផ្ទាំងក៏គួរ សូម្បីច្រើនផ្ទាំងក៏គួរ មានលក្ខណៈពណ៌ខៀវក្តី លឿងក្តី មានជាយក្តី មានជាយជារូបផ្កាក្តីជាដើម រមែងគួរគ្រប់ប្រការ ។ ភិក្ខុអធិដ្ឋានម្តង ឈ្មោះថា អធិដ្ឋានហើយស្រេច ។

สំពត់គ្របបូស ដែលត្រូវខ្នាត គប្បីអធិដ្ឋានមួយរយៈពេលដែលនៅមានអាពាធ បើអាពាធជាហើយ គប្បីបច្ចុទ្ធរណៈ វិកប្បៈទុក ។ សំពត់មួយផ្ទាំងប៉ុណ្ណោះ ទើបគួរ ។

សំពត់ជូតមុខ គប្បីអធិដ្ឋានដូចគ្នា ។ ភិក្ខុចាំបាច់ប្រើសំពត់ជំទៃដើម្បីប្រើប្រាស់នៅពេលដែលសំពត់មួយផ្ទាំងទៀត ត្រូវបោកគក់ ព្រោះដូច្នោះ ២ ផ្ទាំង ក៏គួរ ។ តែព្រះថេរៈមួយពួកទៀតពោលថា ការអធិដ្ឋានសំពត់ជូតមុខនោះ សំដៅយកការរក្សាទុកជាសំខាន់ ។ សូម្បីច្រើនផ្ទាំង ក៏គួរ ។

ក្នុងបរិក្ខារចោឡ ឈ្មោះថា ការរាប់ចំនួនមិនមាន គប្បីអធិដ្ឋានបានតាមចំនួនដែលត្រូវការនោះឯង ។ ចង់យាមក្តី សំពត់តម្រងទឹកក្តី មានប្រមាណប៉ុនចីវរដែលគួរវិកប្បយ៉ាងតូច គប្បីអធិដ្ឋានជា បរិក្ខារចោឡដូចគ្នា សូម្បីប្រមូលចីវរច្រើនផ្ទាំងចូលគ្នា អធិដ្ឋានថា **ឥមានិ ចីវរានិ បរិក្ខារ-ចោឡានិ អធិដ្ឋាមិ** *អញ្ញអធិដ្ឋានចីវរទាំងនេះជា បរិក្ខារចោឡ ដូច្នេះក៏គួរដូចគ្នា ។ សូម្បីភិក្ខុរក្សាទុកដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ភេសជ្ជៈ នវកម្ម និងមាតាបិតាជាដើម ក៏ចាំបាច់អធិដ្ឋានពិត ។ តែក្នុងមហាបច្ចរីពោលថា មិនត្រូវអាបត្តិ ។*

ឯក្នុងសេនាសនបរិក្ខារទាំងនេះ គឺពួកគ្រែ ១ ពួកតាំង ១ ខ្នើយ ១ សំពត់បាវារ ១ សំពត់កោជវៈ (ព្រំ) ១ និងក្នុងគ្រឿងកម្រាលដែលគេប្រគេនដើម្បីប្រយោជន៍ដល់សេនាសនបរិក្ខារ មិនមានកិច្ចដែលត្រូវអធិដ្ឋានឡើយ ។

ហេតុឲ្យជាច់អធិដ្ឋាន

សួរថា ចីវរដែលអធិដ្ឋានហើយ កាលកិក្ខុប្រើប្រាស់ នឹងជាច់អធិដ្ឋានទៅ ដោយហេតុដូចម្តេច ឆ្លើយថា រមែងជាច់ដោយហេតុ ៩ យ៉ាង គឺឲ្យទៅបុគ្គលដទៃ ១ ត្រូវចោរដណ្តើមយកទៅ ១ អ្នកដទៃកាន់យកដោយវិស្សាសៈ ១ ត្រឡប់ទៅជាហីនភេទ ១ ដោយលាសិក្ខា ១ ដោយមរណកាល ១ ដោយភេទត្រឡប់ ១ ដោយដកអធិដ្ឋាន ១ ដោយជាច់ធ្លុះ ១ ។

បណ្តាហេតុ ៩ យ៉ាងនោះ ចីវរគ្រប់ប្រភេទ រមែងជាច់អធិដ្ឋានដោយហេតុ ៨ យ៉ាងខាងដើម ។ តែចំពោះត្រៃចីវរជាច់អធិដ្ឋានដោយការជាច់ធ្លុះ លោកពោលទុកក្នុងអដ្ឋកថាគ្រប់អន្ទៀ ។ ហើយការជាច់អធិដ្ឋាននោះ លោកពោលទុកដោយប្រហោងធ្លុះប្រមាណប៉ុនខ្នងក្រចក។ ក្នុងប្រហោងធ្លុះប្រមាណប៉ុនខ្នងក្រចកនោះ អ្នកសិក្សាគប្បីជ្រាបទំហំប៉ុនខ្នងក្រចក ដោយអំណាចនៃក្រចកកូនដៃ និងប្រហោងធ្លុះជាប្រហោងនោះឯង ។ សូម្បីខាងក្នុងប្រហោងធ្លុះមានសរសៃអំបោះមួយសរសៃមិនទាន់ជាច់ គង់រក្សានៅឡើយ ។

បណ្តាត្រៃចីវរនោះ សម្រាប់សង្ឃាដី និងឧត្តរាសង្គ ប្រហោងធ្លុះអំពីផ្នែកខាងក្នុងនៃសាច់ដែលមានប្រមាណត្រឹម ១ ចំអាមអំពីជាយផ្នែកបណ្តាយមានប្រមាណ ៨ ធ្នាប់ អំពីជាយខាងទទឹង រមែងធ្វើឲ្យជាច់អធិដ្ឋាន ។ តែសម្រាប់អន្តរវាសក ប្រហោងធ្លុះអំពីផ្នែកខាងក្នុងនៃសាច់ ដែលមានប្រមាណ ១ ចំអាមអំពីជាយបណ្តាយ មានប្រមាណ ៤ ធ្នាប់ អំពីជាយទទឹង រមែងជាច់អធិដ្ឋាន ។ ប្រហោងធ្លុះតូចចុះមក មិនធ្វើឲ្យជាច់អធិដ្ឋានឡើយ ។ ព្រោះដូច្នោះ កាលកើតជាប្រហោងធ្លុះ ចីវរនោះរមែងតាំងនៅក្នុងហានៈនៃអតិរេក-

ចីវរ គួរធ្វើសូចិកម្ម ហើយអធិដ្ឋានជាថ្មី ។

តែព្រះមហាសុមត្ថេរពោលថា សម្រាប់ចីវរដែលបានប្រមាណ មានប្រហោងធ្លុះកន្លែងណាមួយ រមែងធ្វើឲ្យជាច់អធិដ្ឋាន តែសម្រាប់ចីវរដែលធំ ប្រហោងធ្លុះខាងក្រៅអំពីប្រមាណ មិនធ្វើឲ្យជាច់អធិដ្ឋានឡើយ ប្រហោងធ្លុះដែលកើតខាងក្នុង ទើបធ្វើឲ្យជាច់អធិដ្ឋាន ដូច្នេះ ។

ព្រះកវិយតិស្សត្ថេរពោលថា ចីវរតូច-ធំ មិនជាប្រមាណ ប្រហោងធ្លុះក្នុងទីដែលកិក្ខុ កាលគ្រងចីវរត្រួតគ្នាពីរជាន់ មួរមកពាក់ទុកលើដើមដៃខាងឆ្វេង មិនទាន់ធ្វើឲ្យជាច់អធិដ្ឋាន ប្រហោងធ្លុះចំណែកខាងក្នុង រមែងធ្វើឲ្យជាច់អធិដ្ឋាន សម្រាប់អន្តរវាសក ប្រហោងធ្លុះក្នុងទីនៃចីវរដែលកិក្ខុមួរឲ្យជារបុម រមែងមិនធ្វើឲ្យជាច់អធិដ្ឋាន ប្រហោងធ្លុះដែលក្រោមចុះអំពីបុំនោះរមែងធ្វើឲ្យជាច់អធិដ្ឋាន ។

ក្នុងអន្ធកអដ្ឋកថា លោកធ្វើវាទៈរបស់ព្រះមហាសុមត្ថេរឲ្យជាគោលក្នុងត្រៃចីវរ ហើយពោលថា ចីវរប្រមាណយ៉ាងតូចរមែងរក្សាអធិដ្ឋានទុកបាន ទើបពោលពាក្យនេះបន្ថែមទុកថា ក្នុងបរិក្ខារចោឡផ្ទៃកបណ្តាយ ៨ ធ្នាប់ ផ្ទៃកទទឹង ៤ ធ្នាប់ ដោយធ្នាប់ព្រះសុគត ជាប្រហោងធ្លុះក្នុងចំណែកណាមួយ រមែងជាច់អធិដ្ឋានទៅក្នុងបរិក្ខារចោឡផ្ទាំងធំ ប្រហោងធ្លុះដែលទាបជាង ៨ ធ្នាប់ និង ៤ ធ្នាប់នោះ មិនទាន់អធិដ្ឋានឡើយ ក្នុងចីវរដែលគួរអធិដ្ឋានទាំងអស់ ក៏មានន័យដូច្នេះ ។

បណ្តាវាទៈទាំង ៤ នោះ ដែលបានឈ្មោះថា ប្រមាណយ៉ាងតូច គឺ

ប្រមាណតូចបំផុតជាង នៃចីវរដែលគួរវិកប្បរបស់ចីវរដែលគប្បីអធិដ្ឋានទាំង អស់ រមែងមិនមាន ។ ព្រោះថា ប្រមាណនៃសំពត់និសីទនៈ សំពត់បិទ ដំបៅ និងសំពត់ងូតទឹកភ្លៀង ដែលលោកពោលទុកនោះ ជាប្រមាណយ៉ាងធំ ព្រោះប្រមាណដែលក្រៃលែងជាងប្រមាណយ៉ាងធំនោះ សម្រេចហើយ (ប្រើ បាន) មិនមែនជាប្រមាណយ៉ាងតូចឡើយ ព្រោះប្រមាណយ៉ាងតូចចុះមក អំពីប្រមាណយ៉ាងធំនោះ មិនសម្រេច (ប្រើមិនបាន) ។ ត្រៃចីវរដែល តូចជាងប្រមាណនៃសុគតចីវរ ចាត់ជាប្រមាណយ៉ាងធំដូចគ្នា ។ តែប្រមាណ យ៉ាងតូច ដែលលោកចែកពោលទុកក្នុងព្រះសូត្រមិនមាន ។

ការកំណត់ខ្នាតធំនៃសំពត់ជូតមុខ កម្រាលដេក និងបរិក្ខារចោឡ មិន មានដូចគ្នា ។ តែលោកពោលកំណត់ទុកដោយប្រមាណយ៉ាងតូច ប៉ុនទំហំ ចីវរដែលគួរវិកប្ប ។ ព្រោះដូច្នោះ ពាក្យណាដែលលោកពោលទុកមុន ក្នុង អដ្ឋកថាអន្ធកៈថា ប្រមាណយ៉ាងតូច រមែងរក្សាការអធិដ្ឋានទុកបាន ហើយ សម្តែងប្រមាណយ៉ាងតូច ៨ ធ្នាប់ និង ៤ ធ្នាប់ ដោយធ្នាប់ព្រះសុគតនៃ បរិក្ខារចោឡ ក្នុងបណ្តាត្រៃចីវរ និងបរិក្ខារចោឡជាដើមនោះ និងសំដៅយក ប្រមាណយ៉ាងតូចនៃត្រៃចីវរជាដើមក្រៅអំពីនេះ ដែលមានប្រភេទ ៥ ហត្ថ ក្តាប់ជាដើម ទើបពោលថា ក្នុងចីវរដែលគួរអធិដ្ឋានទាំងអស់ ក៏ន័យនេះ ពាក្យដែលលោកពោលទុកក្នុងអដ្ឋកថាអន្ធកៈនោះ រមែងមិនសមគ្នា ។ សូម្បី ក្នុងវាទៈរបស់ព្រះកវិយតិស្សត្ថេរ លោកក៏សម្តែងប្រហោងធ្លុះអំពីជាយផ្នែក បណ្តាយប៉ុណ្ណោះ ជាយផ្នែកទទឹងមិនបានសម្តែងឡើយ ព្រោះដូច្នោះ វាទៈ

របស់ព្រះការវិយតិស្សត្ថេរនោះ ក៏មិនបានកំណត់ទុក ។

ក្នុងវាទៈរបស់ព្រះមហាសុមត្ថេរ ពោលទុកថា ប្រហោងជ្រុះក្នុងទីណាមួយនៃចីវរដែលបានប្រមាណ រមែងធ្វើឲ្យជាចំអធិដ្ឋាន ប្រហោងជ្រុះខាងក្រៅអំពីប្រមាណនៃចីវរខ្នាតធំ តែលោកក៏មិនបានពោលថា ចីវរឈ្មោះនេះ ចាត់ជាចីវរដែលបានប្រមាណ ចីវរដែលធំជាងប្រមាណនេះចាត់ជាចីវរធំ ។

ម្យ៉ាងទៀត ក្នុងវិស័យនៃត្រៃចីវរជាដើមនេះ អាចារ្យទាំងឡាយ បំណងយកពាក្យថា ទំហំដែលផ្សេងគ្នា មាន ៥ ហត្ថជាដើម ជាប្រមាណយ៉ាងតូចនៃត្រៃចីវរជាដើម បើក្នុងចីវរធំនោះ ប្រហោងជ្រុះខាងក្រៅអំពីប្រមាណយ៉ាងតូច មិនគប្បីធ្វើឲ្យជាចំអធិដ្ឋានសោត ប្រហោងជ្រុះអំពីខាងក្រៅប្រមាណយ៉ាងតូចសូម្បីនៃបាត្រខ្នាតធំ ឬនៃបាត្រខ្នាតកណ្តាល ក៏មិនគប្បីធ្វើឲ្យជាចំអធិដ្ឋានតែ (ប្រហោងជ្រុះខាងក្រៅអំពីប្រមាណយ៉ាងតូច) នឹងមិនធ្វើឲ្យជាចំអធិដ្ឋានក៏ទេ ព្រោះដូច្នោះ វាទៈនេះក៏មិនបានកំណត់ខ្នាតទុក ។

តែអដ្ឋកថាវាទៈដំបូងបង្អស់នេះជាប្រមាណ ក្នុងអធិការវិនិច្ឆ័យត្រៃចីវរជាដើមនេះ ។ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះមានកំណត់ ។ ពិតហើយ ប្រមាណយ៉ាងតូចនៃត្រៃចីវរ ប្រមាណប្រហោងជ្រុះ និងប្រមាណនៃចំណែកដែលជាប្រហោងជ្រុះ លោកកំណត់ពោលទុកហើយ គ្រប់ៗ អដ្ឋកថាដូចគ្នា ។ ព្រោះដូច្នោះ វាទៈនោះឯងជាប្រមាណ ។ ព្រោះថា អដ្ឋកថាវាទនោះ លោកពោលអនុលោមតាមព្រះបំណងរបស់ព្រះមានព្រះភាគដោយពិត ។ ឯក្នុង ៣ វាទៈក្រៅអំពីនេះ មិនមានកំណត់ទៀយ ។ ពាក្យមុន និងពាក្យក្រោយ មិនសមគ្នា

ដូច្នេះឯង ។

ភិក្ខុណា ប៉ះសំពត់ប្ដីចុះក្នុងទីទ្រុឌទ្រោមជាមុនហើយ កាត់ ឬរុះទីដែលទ្រុឌទ្រោមចេញក្នុងកាលជាក្រោយ ការអធិដ្ឋានរបស់ភិក្ខុនោះ មិនជាច់ឡើយ សូម្បីក្នុងការផ្ទាស់ប្ដូរខ្លួន (ចីវរ) ក៏មានន័យយ៉ាងនេះដូចគ្នា ។ សម្រាប់ចីវរពីរជាន់ កាលចីវរមួយជាន់ប្រហោងក្ដុះ ឬរសាត់ទៅ អធិដ្ឋានមិនជាច់ឡើយ ។ ភិក្ខុធ្វើចីវរផ្ទាំងតូចឲ្យជាផ្ទាំងធំ ឬធ្វើផ្ទាំងធំឲ្យជាផ្ទាំងតូច អធិដ្ឋានមិនជាច់ឡើយ ។ តែកាលតជាយសង្ឃាងចូលត្រង់កណ្ដាល បើកាត់ចេញមុន ហើយដេរជាក្រោយភ្ជាប់គ្នា អធិដ្ឋានរមែងជាច់ ។ បើដេរភ្ជាប់គ្នាហើយទើបកាត់ជាក្រោយ មិនជាច់អធិដ្ឋានឡើយ ។ សូម្បីប្រើពួកជាងជ្រលក់ជាសំពត់ស អធិដ្ឋានក៏នៅជាអធិដ្ឋានដដែល ។

វិនិច្ឆ័យក្នុងការអធិដ្ឋាន ក្នុងពាក្យថា **អន្តោឧសាយំ អធិដ្ឋេតិ វិកប្បេតិ** *នេះ មានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ ។*

អធិប្បាយ ការវិកប្បចីវរ

ចំណែកក្នុងការវិកប្ប មានវិនិច្ឆ័យដូចតទៅនេះថា វិកប្បមាន ២ យ៉ាង គឺ វិកប្បចំពោះមុខ ๑ វិកប្បកំបាំងមុខ ๑ ។

សួរថា វិកប្បចំពោះមុខដូចម្ដេច ឆ្លើយថា ភិក្ខុគប្បីជ្រាបថា ចីវរមួយផ្ទាំង ឬច្រើនផ្ទាំង បើចីវរជាក់ជិត ឬមិនបានជាក់ជិត (នៅក្នុងហត្ថបាស ឬក្រៅហត្ថបាស) ត្រូវពោលថា **ឥមំ ចីវរំ** *ចីវរមួយផ្ទាំងនេះក្ដី* **ឥមានិ ចីវរានិ** *ចីវរទាំងនេះក្ដី* **ឯតំ ចីវរំ** *ចីវរនោះក្ដី* **ឯតានិ ចីវរានិ** *ចីវរទាំងនោះក្ដី ហើយ*

គប្បីពោលថា **តុយ្ហំ វិកប្បេមិ** *ខ្ញុំវិកប្បដល់លោក ដូច្នេះ ។ វិកប្បចំពោះមុខនេះ មានតែម្យ៉ាង ។ ដោយការវិកប្បត្រឹមប៉ុណ្ណោះ នឹងរក្សាទុកសមគួរ ។ បើប្រើប្រាស់ក្តី លះបង់ក្តី អធិដ្ឋានក្តី មិនគួរ ។ តែកាលភិក្ខុនោះ (ភិក្ខុដែលទទួលវិកប្ប) ពោលពាក្យថា* **មយ្ហំ សន្តកំ មយ្ហំ សន្តកានិ បរិភុញ្ជ វា វិស្សជ្ជេហិ វា យថាបច្ចយំ វា ករោហិ** *ចីវរនេះ ឬចីវរទាំងនេះជារបស់ខ្ញុំ លោកចូរប្រើប្រាស់ ចូរចំណាយ ចូរធ្វើតាមសមគួរដល់បច្ច័យចុះ ដូច្នេះ ឈ្មោះថា បច្ចុទ្ធរណៈ (ដកវិកប្ប) ចាប់តាំងអំពីពេលនោះ សូម្បីការបរិភោគជាដើម រមែងសមគួរ ។*

នយម្យ៉ាងទៀត ភិក្ខុគប្បីដឹងថា ចីវរមួយផ្ទាំង ឬច្រើនផ្ទាំងជាក់ជិត ឬមិនបានជាក់ជិត យ៉ាងនោះឯង ហើយពោលថា **ឥមំ ចីវរំ** *ក្តី* **ឥមានិ ចីវរានិ** *ដូច្នេះក្តី* **ឯតំ ចីវរំ** *ក្តី* **ឯតានិ ចីវរានិ** *ដូច្នេះក្តី ក្នុងសម្នាក់របស់ភិក្ខុនោះឯង ប្រារព្ធឈ្មោះសហធម្មិក ๕ រូបណានីមួយ គឺបុគ្គលណាមួយ ដែលខ្ជួនពេញចិត្ត ហើយគប្បីពោលថា* **តិស្សស្ស ភិក្ខុនោ វិកប្បេមិ** *ខ្ញុំ វិកប្ប ... ដល់ភិក្ខុតិស្សៈក្តី* **តិស្សាយ ភិក្ខុនិយា, តិស្សាយ សិក្ខមានាយ, តិស្សស្ស សាមណេរស្ស, តិស្សាយ សាមណេរិយា វិកប្បេមិ** *ខ្ញុំវិកប្ប ... ដល់តិស្សាភិក្ខុនី ដល់តិស្សាសិក្ខមានា ដល់តិស្សសាមណេរ ដល់តិស្សាសាមណេរី ដូច្នេះ ។ នេះជាវិកប្បចំពោះមុខមួយបែប ។ ដោយការវិកប្បប្រមាណប៉ុណ្ណោះ នឹងរក្សាទុក គួរ ។ តែក្នុងការប្រើប្រាស់ជាដើម ឬកិច្ចឯណាមួយ រមែងមិនគួរ ។ តែកាលភិក្ខុនោះពោលពាក្យថា ចីវរនេះរបស់ភិក្ខុ ឈ្មោះតិស្សៈ ។បេ។*

របស់សាមណេរីឈ្មោះតិស្សា លោកចូរបរិភោគក្តី លោកចូរចំណាយក្តី ចូរធ្វើតាមសមគួរដល់បច្ច័យក្តី ដូច្នេះ ឈ្មោះថា ជាការដក ចាប់ផ្តើមអំពីនោះ សូម្បីការប្រើប្រាស់ជាដើម ក៏សមគួរ ។

សួរថា ការវិកប្បកំបាំងមុខដូចម្តេច ឆ្លើយថា ភិក្ខុគប្បីជ្រាបថា ចីវរមួយផ្ទាំង ឬច្រើនផ្ទាំង និងចីវរដែលទុកជិតខ្លួន ឬមិនបានទុកជិតយ៉ាងនោះហើយ ពោលថា **ឥមំ ចីវរំ** *នូវចីវរនេះក្តី* **ឥមានិ ចីវរានិ** *នូវចីវរទាំង-ទ្បាយនេះក្តី* **ឯតំ ចីវរំ** *នូវចីវរនោះក្តី* **ឯតានិ ចីវរានិ** *នូវចីវរទាំងទ្បាយនោះក្តី ដូច្នេះ ហើយពោលថា* **តុយ្ហំ វិកប្បនត្ថាយ ទម្មិ** *ខ្ញុំឲ្យដល់លោកដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការវិកប្ប ។ ភិក្ខុអ្នកវិកប្ប ដែលភិក្ខុអ្នកទទួលវិកប្បនោះគប្បីពោលថា នរណាជាមិត្រ ឬជាសម្ងាញ់ធ្លាប់ឃើញក្តី សម្ងាញ់ស្និទ្ធស្នាលរបស់លោកក្តី លំជាប់នោះ ភិក្ខុអ្នកវិកប្បគប្បីពោលថា ភិក្ខុឈ្មោះតិស្សៈក្តី ។បេ។ សាមណេរីឈ្មោះតិស្សាក្តី ដោយនយមុននោះឯង ។ ភិក្ខុនោះគប្បីពោលពាក្យថា* **អហំ តិស្សស្ស ភិក្ខុនោ ទម្មិ** *ខ្ញុំឲ្យដល់ភិក្ខុឈ្មោះតិស្សៈ ។បេ។ ក្តី* **អហំ តិស្សាយ សាមណេរិយា ទម្មិ** *ខ្ញុំឲ្យដល់សាមណេរី ឈ្មោះតិស្សា ដូច្នេះ ។ យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា វិកប្បកំបាំងមុខ ។ ដោយការវិកប្បមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ការរក្សាទុក គួរ ។ ឯការប្រើប្រាស់ជាដើម កិច្ចសូម្បីតែម្យ៉ាង ក៏មិនគួរ ។ តែកាលភិក្ខុនោះពោលពាក្យថា* **ឥត្ថន្នាមស្ស ភិក្ខុនោ សន្តកំ បរិភុញ្ជ វា វិស្សជ្ជេហិ វា យថាបច្ចយំ វា ករោហិ** *(ចីវរ) នៃភិក្ខុឈ្មោះនេះ លោកចូរប្រើប្រាស់ក៏បាន ចំណាយក៏បាន*

ធ្វើតាមសមគួរដល់បច្ចយក៏បាន ដោយន័យដូចពោលហើយ ក្នុងវិកប្បចំពោះមុខបែបទី ២ នោះឯង ឈ្មោះថា ជាការដក ។ ចាប់តាំងអំពីដកហើយនោះ សូម្បីកិច្ចទាំងឡាយ មានការប្រើប្រាស់ជាដើម គួរ ។

សួរថា ការវិកប្បទាំង ២ យ៉ាងផ្សេងគ្នាដូចម្តេច ឆ្លើយថា ក្នុងការវិកប្បចំពោះមុខ ភិក្ខុវិកប្បឯង ហើយឲ្យអ្នកដទៃដកបាន ក្នុងវិកប្បកំបាំងមុខភិក្ខុឲ្យអ្នកដទៃវិកប្បហើយ ឲ្យអ្នកដទៃនោះឯងដក នេះជាការផ្សេងគ្នាក្នុងរឿងវិកប្បទាំងពីរនេះ ។ បើវិកប្បដល់បុគ្គលណា បុគ្គលនោះមិនឈ្លាសក្នុងសិក្ខាបទបញ្ញត្តិ មិនចេះដក គប្បីកាន់ចីវរនោះ ទៅកាន់សម្នាក់សហធម្មិកដែលជាអ្នកឈ្លាស វិកប្បជាថ្មីហើយគប្បីឲ្យដក ។ នេះឈ្មោះថា ការវិកប្បបរិក្ខារដែលវិកប្បហើយ គួរ ។

ក្នុងបទថា **វិកប្បេតិ** *នេះ មានវិនិច្ឆ័យដូចតទៅថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ដោយមិនប្លែកគ្នាថា* **វិកប្បេតិ** *នេះ មើលទៅហាក់ដូចជាខុសពីព្រះបាលីជាដើមថា* **អនុជានាមិ ភិក្ខវេ តិចីវរំ អធិដ្ឋាតុំ ន វិកប្បេតុំ** *ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យអធិដ្ឋានត្រៃចីវរ មិនមែនឲ្យវិកប្បដូច្នេះតែព្រះតថាគតទាំងឡាយ រមែងមិនត្រាស់ពាក្យដែលខុស ព្រោះដូច្នោះ អ្នកសិក្សាគប្បីជ្រាបអត្ថនៃពាក្យថា* **អនុជានាមិ ភិក្ខវេ តិចីវរំ** *ជាដើមនោះដោយន័យយ៉ាងនេះថា តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យអធិដ្ឋានសម្រាប់ភិក្ខុដែលរក្សាត្រៃចីវរ ដោយសង្ឃបថា ត្រៃចីវរប៉ុណ្ណោះមិនមែនឲ្យវិកប្ប តែសំពត់ងូតទឹកក្តៀង អនុញ្ញាតឲ្យវិកប្បតែម្យ៉ាង បន្ទាប់អំពី ៤ ខែ (រដូវក្តៀង) មិន*

មែនអធិដ្ឋាន កាលមានអត្ថយ៉ាងនេះ ភិក្ខុអង្គណាប្រាថ្នានៅប្រាសចាកត្រៃចីវរផ្ទាំងណានីមួយ ដែលទ្រង់ប្រទានឱកាសដល់ភិក្ខុនោះ ដើម្បីដកចីវរអធិដ្ឋាន ហើយវិកប្ប ដើម្បីងាយស្រួលក្នុងការនៅប្រាស (ត្រៃចីវរ) មិនត្រូវអាបត្តិក្នុងកាលកន្លង ១០ ថ្ងៃ ដោយឧបាយនេះ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបការវិកប្ប មិនសម្រេចក្នុងចីវរជាដើមទាំងអស់ ដូច្នេះឯង ។

បទថា **វិស្សជ្ជេតិ** *មានវិនិច្ឆ័យថា ភិក្ខុឲ្យចីវរដល់អ្នកដទៃដូចម្តេច ឈ្មោះថា ឲ្យហើយ ដូចម្តេច ឈ្មោះថា កាន់យកហើយ ភិក្ខុដែលលះបង់ឲ្យពោលថា* **ឥទំ តុយ្ហំ ទេមិ ទជ្ជាមិ ឱណោជេមិ បរិច្ចជាមិ វិស្សជ្ជាមិ** *ខ្ញុំឲ្យ លើកឲ្យ ប្រគល់ឲ្យ បង្អោនឲ្យ លះបង់ឲ្យ ចំណាយចីវរមួយផ្ទាំងនេះដល់លោកក្តី* **ឥត្ថន្នាមស្ស ទេមិ ។បេ។ និស្សជ្ជាមិ** *ខ្ញុំឲ្យ ។បេ។ លះបង់ឲ្យដល់លោក ដែលមានឈ្មោះនេះ ដូច្នេះ ឈ្មោះថា ឲ្យ ទាំងចំពោះមុខ និងកំពុងមុខនោះឯង កាលបុគ្គលលះបង់ឲ្យ ហើយពោលថា* **តុយ្ហំ គណ្ហាហិ** *លោកចូរកាន់យករបស់លោកចុះ ដូច្នេះ ភិក្ខុអ្នកទទួលពោលថា* **មយ្ហំ គណ្ហាមិ** *ខ្ញុំកាន់យករបស់ខ្ញុំ ជាការឲ្យត្រូវ និងកាន់យកត្រូវ កាលអ្នកលះបង់ឲ្យ ពោលថា* **តវ សន្តកំ ករោហិ តវ សន្តកំ ហោតុ តវ សន្តកំ ករិស្សសិ** *លោកចូរធ្វើឲ្យជារបស់លោក ចូរជារបស់លោក លោកនឹងធ្វើឲ្យជារបស់លោក ដូច្នេះ ។ ភិក្ខុអ្នកទទួលពោលថា* **មម សន្តកំ ករោមិ** *ខ្ញុំនឹងធ្វើឲ្យជារបស់ខ្ញុំ* **មម សន្តកំ ហោតុ** *ចូរជារបស់ខ្ញុំ* **មម សន្តកំ ករិស្សាមិ** *ខ្ញុំនឹងធ្វើឲ្យជារបស់ខ្ញុំ ដូច្នេះ ជាការឲ្យមិនត្រូវ និងជាការកាន់យកមិនត្រូវ ។*

ภิกฺขุអ្នកលះបង់ឲ្យមិនដឹង ដើម្បីនឹងឲ្យ (មិនដឹងវិធីលះបង់ឲ្យ) ឡើយ ឯអ្នកទទួល ក៏ពុំចេះដើម្បីនឹងទទួល (មិនដឹងវិធីទទួល) ។ កាលភិក្ខុដែលលះបង់ឲ្យពោលថា សូមលោកធ្វើឲ្យជារបស់លោក ភិក្ខុអ្នកទទួលពោលថា សាធុ លោកម្ចាស់ ខ្ញុំនឹងទទួលយក ហើយកាន់យក ជាការដែលឲ្យមិនត្រឹមត្រូវ តែជាការទទួលយកត្រឹមត្រូវ ។ បើមួយអង្គពោលថា លោកនឹងកាន់យកចុះ មួយអង្គទៀត (គឺអ្នកទទួល) ពោលថា ខ្ញុំមិនយក អ្នកលះបង់ឲ្យនោះពោលទៀតថា លោកចូរកាន់យករបស់ដែលខ្ញុំឲ្យហើយ ដើម្បីលោក ឯភិក្ខុនោះពោលថា ខ្ញុំមិនត្រូវការដោយទ្រព្យនេះ ក្រោយអំពីនោះ សូម្បីភិក្ខុអង្គមុន ក៏ឲ្យកន្ធង ១០ ថ្ងៃទៅ ដោយយល់ថា អញឲ្យហើយ ឯភិក្ខុអង្គក្រោយក៏ឲ្យកន្ធង ១០ ថ្ងៃទៅ ដោយយល់ថា អញបានបដិសេធហើយ ត្រូវអាបត្តិដល់បុគ្គលណា មិនត្រូវអាបត្តិដល់បុគ្គលណា មិនត្រូវអាបត្តិដល់បុគ្គលណាឡើយ បើភិក្ខុណាពេញចិត្ត ភិក្ខុអង្គនោះ គប្បីអធិដ្ឋានប្រើចុះ ។

ចំណែកភិក្ខុដែលមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងការអធិដ្ឋាន គប្បីធ្វើដូចម្តេច គប្បីជ្រាប់ការសង្ស័យ ហើយពោលថា បើចីវរមិនបានអធិដ្ឋាន កាលបើដូច្នោះ ចីវរជារបស់គួរដល់ខ្ញុំ ហើយគប្បីលះបង់ដោយនយដូចពោលហើយនោះឯង ។ ព្រោះថា កាលភិក្ខុឲ្យដឹងយ៉ាងនេះហើយ ធ្វើវិនយកម្ម មិនជាមុសាវាទឡើយ តែអាចារ្យពួកខ្លះពោលថា ចីវរនោះ ភិក្ខុមួយអង្គកាន់យកជាវិស្សាសៈហើយ សង្ឃវិញក៏គួរ ។ ពាក្យរបស់អាចារ្យពួកខ្លះនោះមិនត្រឹមត្រូវ ។ ព្រោះដូច្នោះ មិនមែនជាវិនយកម្មរបស់ភិក្ខុដែលមានសេចក្តីសង្ស័យ

นោះ ។ ទាំងសំពត់នោះ ក៏មិនជាវត្ថុដទៃ ដោយហេតុគ្រាន់តែកាន់យកហើយ សង្ឃវិញនេះទេ ។

បទថា **ឧស្សតិ** *ជាដើម មានអត្ថពាក់ទាំងអស់ហើយ ។*

[๙] *ក្នុងបទថា* **យោ ឧ ឧទ្ទេយ្យ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស** *នេះ មានវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា ត្រូវអាបត្តិទុក្កដដល់ភិក្ខុដែលមិនឲ្យវិញ ដោយការសម្គាល់យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុនេះឲ្យហើយដល់អញ ។ តែភិក្ខុដែលដឹងថា ជារបស់ភិក្ខុនោះ ហើយដណ្តើមយកដោយលេស វិនយធរគប្បីវាយតម្លៃទ្រព្យ កាត់អាបត្តិដូច្នេះឯង ។*

ក្នុងសមុដ្ឋានជាដើម សិក្ខាបទនេះ ឈ្មោះថា កឋិនសមុដ្ឋាន រមែងកើតតាមកាយ និងវាចា និងតាមកាយ វាចា និងចិត្ត ជាអកិរិយា ព្រោះត្រូវដោយការមិនអធិដ្ឋាន និងមិនវិកប្ប ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ព្រោះមិនរួចផុតដោយសញ្ញា សូម្បីមិនដឹងក៏ត្រូវ ជាអចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ កាយកម្ម វចីកម្ម មានចិត្ត ๓ មានវេទនា ๓ ដូច្នេះឯង ។

បឋមកឋិនសិក្ខាបទ ចប់

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๒

[๑๐] สมัยนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ พระเชตวันมหาวิหาร ของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี ใกล้กรุงสาวัตถี ฯ สมัยนั้นแล ภิกษุหลายรูปได้ผลัดจีวรกันใช้ในหมู่ภิกษุด้วยกัน (แล้วจึงสวดประกาศ) ครั้นแล้วก็ได้ให้จีวรแก่ชนผู้ไม่ใช่ญาติ ฯ จีวรที่ผลัดกันนั้น ได้เป็นของเก่าทั้งนั้น ฯ ภิกษุทั้งหลายนั้นได้นำจีวรนั้นไปยังโรงอุโบสถ ฯ พระผู้มีพระภาคเจ้าอานนท์ ได้ทรงทราบเรื่องนี้ด้วยพระอายุ ครั้นแล้วได้เสด็จเข้าไปยังที่อยู่ของภิกษุทั้งหลายนั้น ครั้นเสด็จเข้าไปถึงแล้ว ได้ประทับนั่งบนอาสนะที่ปูลาดไว้ ฯ ลำดับนั้นแล พระผู้มีพระภาคเจ้าอานนท์ ได้ตรัสถามภิกษุทั้งหลายนั้นว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ได้ยินว่า จีวรนี้เป็นของเก่าทั้งนั้นมิใช่หรือ ฯ ภิกษุทั้งหลายนั้นได้ทูลตอบว่า ถูกแล้ว พระเจ้าข้า ฯ ครั้งนั้นแล พระผู้มีพระภาคเจ้าอานนท์ ได้ตรัสกะภิกษุทั้งหลายนั้นว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ได้ยินว่า ภิกษุทั้งหลายได้ผลัดจีวรกันใช้ในหมู่ภิกษุด้วยกันแล้ว (สวดประกาศ) ครั้นแล้วก็ได้ให้จีวรแก่ชนผู้ไม่ใช่ญาติ จีวรที่ผลัดกันนั้นได้เป็นของเก่าทั้งนั้นมิใช่หรือ ฯ ภิกษุทั้งหลายนั้นได้ทูลตอบว่า ถูกแล้ว พระเจ้าข้า ฯ ลำดับนั้นแล พระผู้มีพระภาคเจ้าอานนท์ ได้ทูลสั่งภิกษุทั้งหลายนั้นว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ได้ยินว่า ภิกษุทั้งหลายได้ผลัดจีวรกันใช้ในหมู่ภิกษุด้วยกันแล้ว (สวดประกาศ) ครั้นแล้วก็ได้ให้จีวรแก่ชนผู้ไม่ใช่ญาติ จีวรที่ผลัดกันนั้นได้เป็นของเก่าทั้งนั้นมิใช่หรือ ฯ ภิกษุทั้งหลายนั้นได้ทูลตอบว่า ถูกแล้ว พระเจ้าข้า ฯ ครั้งนั้นแล พระผู้มีพระภาคเจ้าอานนท์ ได้ตรัสกะ

ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គួរបើដែរ មោយបុរសទាំងនោះ ហ៊ានផ្ញើចីវរទុកនៅដៃ ភិក្ខុទាំងឡាយ (ហើយស្បៀកជណ្តប់) តែស្បង់ និងចីពរចេញដើរទៅកាន់ ជនបទចារិក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អំពើដែលអ្នកធ្វើនេះ នឹងបាននាំ មនុស្សដែល មិនទាន់ជ្រះថ្លា ឲ្យបានជ្រះថ្លាឡើង ឬមនុស្សដែលបានជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើង (នោះ) ក៏ទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវសម្តែងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា កាលបើចីវរបស់ភិក្ខុសម្រេចហើយ កឋិនដោះហើយ បើភិក្ខុនៅច្រាសចាកត្រៃចីវរ សូម្បីតែ ១ យប់ ក៏ត្រូវ និស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បានបញ្ញត្តដល់ ពួកភិក្ខុយ៉ាងនេះហើយ ។

[๑๑] *គ្រានោះឯង ក្នុងក្រុងកោសម្ពីមានភិក្ខុមួយរូបមានជំងឺ ។ ពួក ជនជាញាតិ ក៏បានចាត់ប្រើបម្រើទៅក្នុងសម្នាក់ភិក្ខុនោះថា សូមឲ្យលោកម្ចាស់ និមន្តមក យើងនឹងផ្គត់ផ្គង់បម្រើ ។ ទាំងភិក្ខុទាំងឡាយក៏ជួយនិយាយថា ម្នាល អាវុសោ លោកចូរនិមន្តទៅចុះ ពួកញាតិគេនឹងបានផ្គត់ផ្គង់បម្រើលោក ។ ភិក្ខុ នោះនិយាយតបយ៉ាងនេះវិញថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់បានបញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ភិក្ខុទាំងឡាយរួចហើយថា ភិក្ខុមិនត្រូវនៅច្រាសចាក ត្រៃចីវរទេ ក៏ឥឡូវខ្ញុំមានជំងឺ មិនអាចនឹងយកត្រៃចីវរចេញដើរទៅបានឡើយ ខ្ញុំនឹងទៅមិនកើតទេ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក៏បានទូលសេចក្តីនុ៎ះ ដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ជាម្ចាស់ ។ ព្រោះនិទាននេះ ជំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ក៏ធ្វើធម្មីកថា ក្នុងវេលានោះ ហើយត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត*

*อนุญาตให้ชุมนุมสงฆ์ให้นวสมมติ เพื่อให้หลีกจากไตรจีวรแล้วกลับมาถือได้ ภิกษุนั้นมีความผิด ๆ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย (สงฆ์) พึงให้สมมติอย่างนี้ ๆ ภิกษุนั้นมีความผิดนั้นพึงเข้าไปหาสงฆ์ ห่มผ้าเฉวียงบ่าข้างหนึ่ง ประนมมือไหว้สงฆ์ แล้วกล่าวคำนี้ว่า ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีความผิดนี้ ไม่อาจที่จะหลีกจากไตรจีวรไปได้ ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้านั้นขอสมมติเพื่อหลีกจากไตรจีวรในสงฆ์ ๆ ภิกษุพึงสวดประกาศ ๒ ครั้งก่อน พึงสวด ๓ ครั้งต่อ ๆ ภิกษุผู้ฉลาดสามารถ พึงให้สงฆ์รู้ว่า ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ขอพระสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า ภิกษุนี้ชื่อนี้มีความผิด ไม่อาจที่จะหลีกจากไตรจีวรไปได้ ภิกษุนั้นมาขอสมมติเพื่อหลีกจากไตรจีวรในสงฆ์ ถ้าความพร้อมพรั่งของสงฆ์ถึงที่แล้ว สงฆ์พึงให้สมมติเพื่อหลีกจากไตรจีวรในสงฆ์แก่ภิกษุชื่อนี้ ๆ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย (สงฆ์) ให้นวส

ការសម្មតិដើម្បីនៅប្រាសចាកត្រៃចីវរ សង្ឃបានឲ្យដល់ភិក្ខុឈ្មោះនេះហើយ ។ ការឲ្យសម្មតិគួរដល់សង្ឃ ព្រោះហេតុនោះ បានជាសង្ឃស្ងៀម ។ ខ្ញុំចាំទុកនូវហេតុនេះដោយកិរិយាស្ងៀមយ៉ាងនេះ (ទុកជាការស្រេច) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសម្តែងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា កាលបើចីវរបស់ភិក្ខុសម្រេចហើយ កឋិនដោះហើយ បើភិក្ខុនៅប្រាសចាកត្រៃចីវរ សូម្បីតែមួយយប់ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ លើកលែងតែភិក្ខុដែលបានអវិប្បវាសសម្មតិអំពីសង្ឃ ។

[๑๒] ត្រង់ពាក្យថា កាលបើចីវរបស់ភិក្ខុសម្រេចហើយ អធិប្បាយថា ចីវរដែលភិក្ខុបានធ្វើរួចជាស្រេចហើយក្តី ចីវរបាត់ក្តី ចីវរដែលខូចក្តី ចីវរភ្លើងឆេះក្តី បំណងក្នុងចីវរដាច់ស្រឡះក្តី ។ ពាក្យថា កឋិនដោះហើយ អធិប្បាយថា កឋិនដោះហើយ បណ្តាមាតិកាទាំង ๘ យ៉ាង ដោយមាតិកាណាមួយ ម្យ៉ាងទៀត កឋិនដែលសង្ឃបានដោះក្នុងចន្លោះ ។ ពាក្យថា បើភិក្ខុនៅប្រាសចាកត្រៃចីវរសូម្បីតែមួយយប់ អធិប្បាយថា បើភិក្ខុនៅប្រាសចាកសង្ឃាដិក្តី ឧត្តរាសង្គក្តី សង្ឃាដិក្តី សូម្បីតែមួយយប់ ។ ពាក្យថា លើកលែងតែភិក្ខុដែលបានអវិប្បវាសសម្មតិអំពីសង្ឃ អធិប្បាយថា លើកលែងតែភិក្ខុដែលបានអវិប្បវាសសម្មតិអំពីសង្ឃ ។ ពាក្យថា និស្សគ្គិយអធិប្បាយថា ចីវរជានិស្សគ្គិយ ដំណាលនឹងពេលដែលអរុណរះឡើង ភិក្ខុនោះឯង ត្រូវលះ (ចីវរនោះ) ដល់សង្ឃ ឬគណៈ ឬបុគ្គល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចីវរនោះ ភិក្ខុត្រូវលះបង់ យ៉ាងនេះ ។ ភិក្ខុនោះត្រូវចូលទៅកាន់ជំនុំសង្ឃ ។បេ។ ហើយពោលនឹងសង្ឃ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន ចីវរនេះខ្ញុំនៅប្រាស

ฆ้าตมุยรตรีเหีย ชานิสสัคคิย เพราะเสตมีกิกขุสมมุตินิเท ข้าพเจ้าสูมละ จีวรนี้ ชนสงฆ์ ฯเปฯ

(ตรงเปยยาล ทั้ง ๓ มีอธิบายตรงสิกขาบทที่ ๑ ในจีวรวรรคนี้รูจเหีย) ฯ

[๑๓] *สุกมีนอุปจาลเตมุย มีนอุปจาลแผงกา ผูเมีนอุปจาลเตมุย มีนอุปจาลแผงกา ฆ้างมีนอุปจาลเตมุย มีนอุปจาลแผงกา ปกาเมีนอุปจาลเตมุย มีนอุปจาลแผงกา เรงมีนชูง ๔ มีนอุปจาลเตมุย มีนอุปจาลแผงกา ชูสาทมีนอุปจาลเตมุย มีนอุปจาลแผงกา ชูสาทมีนดอบูลตรีลมีนอุปจาลเตมุย มีนอุปจาลแผงกา นาวามีนอุปจาลเตมุย มีนอุปจาลแผงกา พูกฆ้องญารนีเมีนอุปจาลเตมุย มีนอุปจาลแผงกา สเรมีนอุปจาลเตมุย มีนอุปจาลแผงกา ลานสเรมีนอุปจาลเตมุย มีนอุปจาลแผงกา สวนจารมีนอุปจาลเตมุย มีนอุปจาลแผงกา วิหารมีนอุปจาลเตมุย มีนอุปจาลแผงกา ทีชิตเดมฆองมีนอุปจาลเตมุย มีนอุปจาลแผงกา ทีวาลมีนอุปจาลเตมุย มีนอุปจาลแผงกา ฯ*

[๑๔] *สุกเดลมีนฆ้างถา มีนอุปจาลเตมุย (นอนสำเดงยก) สุกรบสต์ตรกูลเตมุย เดลเคกำงพัน (รบง) ชุวิญ กิกขุตรูวทุกจีวรกุง ขางกุงสุก เหีนยนอกุงขางกุงสุก ฯ สุกเดลเคมินบานกำงพันชุวิญ กิกขุทุกจีวรกุงผูเณา ตรูวนอกุงผูเนอน มย์างเตก มินตรูวละหัตถบาส*

ឡើយ ។ ស្រុកដែលឈ្មោះថា មានឧបចារៈផ្សេងគ្នា គឺ ស្រុករបស់ត្រកូលផ្សេងគ្នា គេបានរាំងព័ទ្ធជុំវិញ ភិក្ខុទុកចីវរក្នុងផ្ទះណា ត្រូវនៅក្នុងផ្ទះនោះ ឬនៅក្នុងរោងជាទីប្រជុំ ឬទៀបទ្វារ ហើយមិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។ កាលបើភិក្ខុទៅក្នុងរោងជាទីប្រជុំ ត្រូវទុកចីវរ ក្នុងហត្ថបាស ហើយនៅក្នុងរោងជាទីប្រជុំ ឬទៀបទ្វារ មិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។ បើភិក្ខុទុកចីវរក្នុងរោងជាទីប្រជុំ ត្រូវឲ្យនៅក្នុងរោងជាទីប្រជុំ ឬទៀបទ្វារ ហើយមិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។ បើស្រុកដែលគេមិនបានរាំងព័ទ្ធទេ ភិក្ខុទុកចីវរក្នុងផ្ទះណា ត្រូវនៅក្នុងផ្ទះនោះ ហើយមិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។

[๑๕] បើផ្ទះរបស់ត្រកូលតែមួយ ដែលគេបានរាំងព័ទ្ធជុំវិញ មានល្វែងផ្សេងៗគ្នា មានបន្ទប់ផ្សេងៗគ្នា ភិក្ខុត្រូវទុកចីវរខាងក្នុងផ្ទះ ហើយត្រូវនៅខាងក្នុងផ្ទះ ។ ផ្ទះដែលគេមិនបានរាំងព័ទ្ធជុំវិញទេ (ភិក្ខុ) ទុកចីវរក្នុងល្វែងណា ត្រូវនៅក្នុងល្វែងនោះ ហើយមិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។ ម៉្យាងទៀត ផ្ទះរបស់ត្រកូលផ្សេងៗ គ្នា ដែលគេបានរាំងព័ទ្ធជុំវិញ មានល្វែងផ្សេងៗ គ្នា មានបន្ទប់ផ្សេងគ្នា (ភិក្ខុ) ទុកចីវរក្នុងល្វែងណា ត្រូវនៅក្នុងល្វែងនោះ ឬត្រូវនៅទៀបទ្វារ ហើយមិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។ ផ្ទះដែលគេមិនបានរាំងព័ទ្ធជុំវិញទេ (ភិក្ខុ) ទុកចីវរក្នុងល្វែងណា ត្រូវនៅក្នុងល្វែងនោះ ហើយមិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។

[๑๖] ឃ្លាំងរបស់ត្រកូលតែមួយ ដែលគេបានរាំងព័ទ្ធជុំវិញ មានល្វែងផ្សេងៗគ្នា មានបន្ទប់ផ្សេងៗគ្នា (ភិក្ខុ) ត្រូវទុកចីវរខាងក្នុងឃ្លាំង

ហើយត្រូវនៅខាងក្នុងឃ្នាង ។ ឃ្នាងដែលគេមិនបានរាំងព័ទ្ធជុំវិញទេ (ភិក្ខុ) ទុកចីវរក្នុងល្វែងណា ត្រូវនៅក្នុងល្វែងនោះ ហើយមិនត្រូវលះហត្ថបាស ឡើយ ។ ម្យ៉ាងទៀត ឃ្នាងរបស់ត្រកូលផ្សេងៗគ្នា ដែលគេបានរាំងព័ទ្ធជុំវិញ មានល្វែងផ្សេងៗគ្នា មានបន្ទប់ផ្សេងៗគ្នា (ភិក្ខុ) ទុកចីវរក្នុងល្វែងណា ត្រូវនៅក្នុងល្វែងនោះ ឬត្រូវនៅទៀបទ្វារ ហើយមិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។ ឃ្នាងដែលគេមិនបានរាំងព័ទ្ធជុំវិញទេ ភិក្ខុទុកចីវរក្នុងល្វែងណា ត្រូវនៅក្នុងល្វែងនោះ ហើយមិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។

[๑๗] បញ្ជារបស់ត្រកូលតែ ๑ ភិក្ខុទុកចីវរខាងក្នុងបញ្ជាហើយ ត្រូវនៅខាងក្នុងបញ្ជា ។ បញ្ជារបស់ត្រកូលផ្សេងៗគ្នា មានល្វែងក៏ផ្សេងៗគ្នា មានបន្ទប់ក៏ផ្សេងៗគ្នា ភិក្ខុទុកចីវរក្នុងល្វែងណា ត្រូវនៅក្នុងល្វែងនោះ ឬត្រូវនៅទៀបទ្វារ ហើយមិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។

[๑๘] ប្រាសាទមានជ្រុង ๔ របស់ត្រកូលតែមួយ ភិក្ខុទុកចីវរខាងក្នុងប្រាសាទមានជ្រុង ๔ ហើយត្រូវនៅខាងក្នុងនៃប្រាសាទមានជ្រុង ๔ ។ ប្រាសាទមានជ្រុង ๔ របស់ត្រកូលផ្សេងៗគ្នា មានល្វែងផ្សេងៗគ្នា មានបន្ទប់ផ្សេងៗគ្នា ភិក្ខុទុកចីវរក្នុងល្វែងណា ត្រូវនៅក្នុងល្វែងនោះ ឬត្រូវនៅទៀបទ្វារមួយទៀត មិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។

[๑๙] ប្រាសាទវែងរបស់ត្រកូលតែមួយ ភិក្ខុទុកចីវរខាងក្នុងប្រាសាទវែង ហើយត្រូវនៅខាងក្នុងប្រាសាទវែង ។ ប្រាសាទវែងរបស់ត្រកូលផ្សេងៗគ្នា មានល្វែងផ្សេងៗគ្នា មានបន្ទប់ផ្សេងៗគ្នា ភិក្ខុទុកចីវរក្នុងល្វែងណា ត្រូវនៅ

ក្នុងល្វែងនោះ ឬត្រូវនៅទៀបទ្វារ ហើយមិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។

[๒๐] ប្រាសាទមានដំបូលត្រងិលរបស់ត្រកូលតែមួយ ភិក្ខុទុកចីវរខាងក្នុងប្រាសាទត្រងិល ហើយត្រូវនៅខាងក្នុងប្រាសាទត្រងិល ។ ប្រាសាទមានដំបូលត្រងិលរបស់ត្រកូលផ្សេងៗគ្នា មានល្វែងផ្សេងៗគ្នា មានបន្ទប់ផ្សេងៗគ្នា ភិក្ខុទុកចីវរក្នុងល្វែងណា ត្រូវនៅក្នុងល្វែងនោះ ឬត្រូវនៅទៀបទ្វារ ហើយមិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។

[๒๑] នាវារបស់ត្រកូលតែមួយ ភិក្ខុទុកចីវរខាងក្នុងនាវា ហើយត្រូវនៅខាងក្នុងនាវា ។ នាវារបស់ត្រកូលផ្សេងៗគ្នា មានល្វែងផ្សេងៗគ្នា មានបន្ទប់ផ្សេងៗគ្នា ភិក្ខុទុកចីវរក្នុងបន្ទប់ណា ត្រូវនៅក្នុងបន្ទប់នោះ ឬត្រូវនៅទៀបទ្វារ ហើយមិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។

[๒๒] ពួកឈ្នួញរទេះរបស់ត្រកូលតែមួយ ភិក្ខុផ្ញើចីវរទុកនឹងពួកឈ្នួញរទេះ (នោះ) ទោះបីដើរខាងមុខរទេះក្តី ខាងក្រោយរទេះក្តី មិនត្រូវលះបង់ចម្ងាយ ๗ អព្ភន្តរ[๑] ឡើយ (ដើរឲ្យល្មមតែ) ក្រឡេកមើលទៅឃើញ (រទេះ) ទើបមិនត្រូវលះបង់អព្ភន្តរ ។ ពួកឈ្នួញរទេះរបស់ត្រកូលផ្សេងៗគ្នា ភិក្ខុផ្ញើចីវរទុកនឹងពួកឈ្នួញរទេះហើយ មិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។

[๒๓] ស្រែរបស់ត្រកូលតែមួយ គេបានបិទរាំងជុំវិញ ភិក្ខុទុកចីវរក្នុងខាងក្នុងនៃស្រែ (នោះ) ត្រូវនៅក្នុងខាងក្នុងនៃស្រែ (នោះ) ។ (បើស្រែ) គេមិនបានរាំងព័ទ្ធជុំវិញទេ ភិក្ខុមិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។ បើស្រែរបស់

๑- អដ្ឋកថា ពន្យល់សេចក្តីថា ๒๘ ហត្ថ ហៅថា មួយអព្ភន្តរ (ចម្ងាយ ๗ អព្ភន្តរត្រូវជា ๑๙๖ ហត្ថ) ។

ត្រកូលផ្សេងៗគ្នា គេបានរាំងព័ទ្ធជុំវិញ ភិក្ខុទុកចីវរក្នុងខាងក្នុងនៃស្រែ (នោះ) ហើយត្រូវនៅក្នុងខាងក្នុងនៃស្រែ (នោះ) ឬ (ត្រូវនៅ) ទៀបទ្វារ មិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។ (បើស្រែ) គេមិនបានរាំងព័ទ្ធជុំវិញទេ ភិក្ខុមិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។

[๒๔] លានស្រូវរបស់ត្រកូលតែមួយ គេរាំងព័ទ្ធជុំវិញ ភិក្ខុទុកចីវរក្នុងខាងក្នុងនៃលានហើយ ត្រូវនៅក្នុងខាងក្នុងនៃលាន (នោះ) ។ (បើលានស្រូវ) គេមិនបានរាំងព័ទ្ធជុំវិញទេ ភិក្ខុមិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។ លានស្រូវរបស់ត្រកូលផ្សេងៗគ្នា គេបិទរាំងជុំវិញ ភិក្ខុទុកចីវរក្នុងខាងក្នុងនៃលានហើយ ត្រូវនៅទៀបទ្វារ មិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។ (បើលានស្រូវ) គេមិនបានរាំងព័ទ្ធជុំវិញទេ ភិក្ខុមិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។

[๒๕] សួនច្បារបស់ត្រកូលតែមួយ គេបានរាំងព័ទ្ធជុំវិញ ភិក្ខុទុកចីវរខាងក្នុងសួនច្បារហើយ ត្រូវនៅខាងក្នុងនៃសួនច្បារ ។ សួនច្បារគេមិនបានរាំងព័ទ្ធជុំវិញទេ ភិក្ខុមិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។ សួនច្បាររបស់ ត្រកូលផ្សេងៗគ្នា គេបានរាំងព័ទ្ធជុំវិញ ភិក្ខុទុកចីវរក្នុងខាងក្នុងនៃសួនច្បារ ហើយត្រូវនៅទៀបទ្វារ ហើយមិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។ សួនច្បារ គេមិនបានរាំងព័ទ្ធជុំវិញទេ ភិក្ខុមិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។

[๒๖] លំនៅរបស់ត្រកូលតែមួយ គេបានរាំងព័ទ្ធជុំវិញ ភិក្ខុទុកចីវរក្នុងខាងក្នុងលំនៅហើយ ត្រូវនៅខាងក្នុងលំនៅ ។ លំនៅដែលគេមិនបានរាំងព័ទ្ធជុំវិញទេ ភិក្ខុទុកចីវរក្នុងលំនៅណា ត្រូវនៅក្នុងលំនៅនោះ ហើយមិន

ត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។ លំនៅរបស់ត្រកូលផ្សេងៗគ្នា គេបានរាំងព័ទ្ធជុំវិញ ភិក្ខុទុកចីវរក្នុងលំនៅណា ត្រូវនៅក្នុងលំនៅនោះ ឬត្រូវនៅទៀបទ្វារ ហើយមិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។ លំនៅដែលគេមិនបានរាំងព័ទ្ធ ជុំវិញទេ ភិក្ខុទុកចីវរក្នុងលំនៅណា ត្រូវនៅក្នុងលំនៅនោះ ហើយមិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។

[๒๗] ម្ចប់ឈើរបស់ត្រកូលតែមួយ ក្នុងពេលថ្ងៃត្រង់ ម្ចប់ឈើនោះផ្សាយទៅជុំវិញត្រឹមណា ភិក្ខុទុកចីវរ ក្នុងខាងក្នុងម្ចប់ ហើយត្រូវនៅត្រឹមតែខាងក្នុងម្ចប់ (នោះ) ។ ម្ចប់ឈើរបស់ត្រកូលផ្សេងៗគ្នា ភិក្ខុមិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។

[๒๘] ដែលហៅថាទីវាល មានឧបចារៈតែមួយ មានឧបចារៈផ្សេងៗគ្នា គឺទីក្នុងព្រៃដែលឥតមានស្រុក ចំនួន ๗ អព្ភន្តរដោយជុំវិញ (ទីវាលនោះ) ហៅថាមានឧបចារៈតែមួយ លំដាប់តអំពីអព្ភន្តរនោះទៅ ហៅថា មានឧបចារៈផ្សេងៗគ្នា ។

[๒๙] ភិក្ខុមានសេចក្តីដឹងច្បាស់ថាចីវរដែលខ្លួនទៅប្រាស ត្រង់ចីវរដែលខ្លួនទៅប្រាសហើយ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ លើកលែងតែបានភិក្ខុសម្មតិ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រង់ចីវរដែលខ្លួនទៅប្រាស ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ លើកលែងតែបានភិក្ខុសម្មតិ ។ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ចីវរ គឺខ្លួនមិនបានទៅប្រាសទេ ត្រង់ចីវរដែលខ្លួនទៅប្រាសហើយ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ លើកលែងតែបានភិក្ខុសម្មតិ ។ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ចីវរ គឺខ្លួនបានដកអធិដ្ឋានហើយ ត្រង់ចីវរដែល

ของมิได้ทำให้เป็นวิกัปไว้ ต้องนิสสัคคิยปาจิตตีย์ เว้นไว้แต่ได้กรรมสิทธิ์ ฯ ภิกษุสำคัญว่าของมิได้ทำให้เป็นวิกัปไว้ ต้องนิสสัคคิยปาจิตตีย์ เว้นไว้แต่ได้กรรมสิทธิ์ ฯ ภิกษุสงสัย ต้องนิสสัคคิยปาจิตตีย์ เว้นไว้แต่ได้กรรมสิทธิ์ ฯ ภิกษุสำคัญว่าของมิได้ทำให้เป็นวิกัปไว้

อัฏฐกถา

จีวรวรรคที่ ๑ สิกขาบทที่ ๒

อุทโทสิตสิกขาบท

[๑๐] *อุทโทสิตสิกขาบท ตรัสด้วยคำว่า* **เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา** *ดังนี้เป็นต้น ข้าพเจ้าจักพรรณนาตามลำดับ ในวินิจฉัยอุทโทสิตสิกขาบทนั้น ดังต่อไปนี้*

บทว่า **สนฺถรนฺเตน** *ความว่า ผ้าอันตรวาสก ชื่อว่า* **อนฺตร** *ผ้าอุตตราสงค์ ชื่อว่า* **อุตฺตร** *ผ้าทั้งสองนี้ ชื่อว่า* **สนฺถรนฺตร** *ด้วยอำนาจแห่งผ้าทั้งสองนั้น ท่านกล่าวหมายถึงผ้าอันตรวาสก และผ้าอุตตราสงค์*

บทว่า **กณฺณกิตานิ** *ได้แก่ ชายผ้าที่ตัดแล้วๆ เป็นต้น ในที่ที่ควรตัดทิ้ง*

บทว่า **อทฺทสา โข อายสฺมา อานนฺโท เสนาสนจาริกํ อาหิณฺฑนฺโต** *ความว่า ได้ยินว่า พระเถระ เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จเข้าพระคันธกุฎี เพื่อทรงพักผ่อนพระอิริยาบถในเวลากลางวัน ได้โอกาสแล้ว ได้เที่ยวไปในป่าไม้ไผ่ และป่าไม้ใหญ่ที่ไม่ดี มีโจรร้ายและภัยอันตรายเป็นต้น ที่ปราศจากโจรร้ายและภัยอันตรายเป็นต้น ได้เห็นภิกษุทั้งหลายผู้เที่ยวจาริกไปสู่เสนาสนะ ในที่นั้นๆ ด้วยประการฉะนี้ ครั้นเห็นแล้ว จึงได้เข้าไปหาภิกษุทั้งหลายเหล่านั้น ถึงที่อยู่ ครั้นถึงแล้ว ได้ถามถึงวัตรปฏิบัติ ในที่อยู่ของภิกษุทั้งหลายเหล่านั้น ครั้นถามแล้ว ได้ทราบว่าภิกษุทั้งหลายเหล่านั้น ไม่ได้ทำวัตรปฏิบัติในที่อยู่ ครั้นทราบแล้ว ได้ไปสู่ที่เฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า ถวายบังคมพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว ได้นั่งในที่สมควรส่วนข้างหนึ่ง ครั้นนั่งแล้ว ได้กราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า ด้วยประการฉะนี้ ในเรื่องนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงได้ตรัสเรียกภิกษุทั้งหลายมาแล้ว ได้ตรัสถามว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ได้ยินว่า พระอานนท์ เที่ยวไปในป่าไม้ไผ่ และป่าไม้ใหญ่ที่ไม่ดี มีโจรร้ายและภัยอันตรายเป็นต้น ที่ปราศจากโจรร้ายและภัยอันตรายเป็นต้น ได้เห็นภิกษุทั้งหลายผู้เที่ยวจาริกไปสู่เสนาสนะ ในที่นั้นๆ ด้วยประการฉะนี้ ครั้นเห็นแล้ว จึงได้เข้าไปหาภิกษุทั้งหลายเหล่านั้น ถึงที่อยู่ ครั้นถึงแล้ว ได้ถามถึงวัตรปฏิบัติ ในที่อยู่ของภิกษุทั้งหลายเหล่านั้น ครั้นถามแล้ว ได้ทราบว่าภิกษุทั้งหลายเหล่านั้น ไม่ได้ทำวัตรปฏิบัติในที่อยู่ ครั้นทราบแล้ว ได้ไปสู่ที่เฝ้าเราถวายบังคมเราแล้ว ได้นั่งในที่สมควรส่วนข้างหนึ่ง ครั้นนั่งแล้ว ได้กราบทูลเรื่องนั้นแด่เรา ด้วยประการฉะนี้ ในเรื่องนั้น เราจึงได้เรียกพระอาจารย์ของพระอานนท์มาแล้ว ได้ถามว่า ดูกรพราหมณ์ ได้ยินว่า พระอานนท์

ឃើញហើយ ដូច្នេះ ។

อนุปญฺญตฺติอุทฺเทสิกสิกฺขาปท

[๑๑] *បទថា* **อวิปฺปวาสสมฺมตึ ฐาเปตุ** *សេចក្តីថា សម្មតិក្នុងការមិននៅប្រាស (ត្រៃចីវរ) ឈ្មោះអវិប្បវាសសម្មតិ ។ ម្យ៉ាងទៀត សម្មតិដើម្បីការមិននៅប្រាស (ត្រៃចីវរ) ឈ្មោះអវិប្បវាសសម្មតិ ។ ក្នុងអវិប្ប-វាសសម្មតិនេះ មានអានិសង្សដូចម្តេច ភិក្ខុនៅប្រាសចាកចីវរផ្ទាំងណា ចីវរផ្ទាំងនោះមិនជានិស្សគ្គិយ ហើយភិក្ខុដែលនៅប្រាសចាក មិនត្រូវអាបត្តិ ។ នៅប្រាសចាកបានអស់រយៈប៉ុន្មាន ព្រះមហាសមន្តត្ថេរពោលទុកមុនថា មួយរយៈដែលរោគមិនទាន់ស្ងប់ តែកាលរោគស្ងប់ហើយ ភិក្ខុគប្បីប្រញាប់ត្រឡប់មក ទីកន្លែងដែលទុកចីវរ ដូច្នេះ ។ ព្រះមហាបទុមត្ថេរពោលថា កាលភិក្ខុនោះប្រញាប់ប្រញាល់ត្រឡប់មក រោគគប្បីរើឡើង ព្រោះដូច្នោះ គួរនឹងមកសន្សឹមៗ ភិក្ខុគួរស្វែងរកពួករនេះ ឬធ្វើការចងចិត្តថា អញនឹងទៅ ចាប់តាំងអំពីកាលណានឹងនៅប្រាសចាកចាប់ផ្តើមអំពីនោះទៅ ក៏គួរ តែកាលភិក្ខុធ្វើការជាក់ជុះយ៉ាងនេះថា អញនឹងមិនទៅក្នុងវេលានេះ គប្បីជក ត្រៃចីវរដែលជកហើយ នឹងតាំងនៅក្នុងហាន:ជាអតិរេកចីវរ ដូច្នេះ ។*

សួរថា បើរោគរបស់លោករើឡើង លោកគប្បីធ្វើដូចម្តេច ឆ្លើយថា ព្រះបុស្សទេវត្ថេរពោលទុកមុនថា បើរោគនោះឯងត្រឡប់កើតឡើង អវិប្ប-វាសសម្មតិនោះឯង គង់នៅជាសម្មតិដដែលមិនមានកិច្ចដែលនឹងត្រូវសម្មតិជាថ្មី បើរោគជនៃកើតឡើង គប្បីឲ្យសម្មតិជាថ្មី ដូច្នេះ ។ ព្រះឧបតិស្សត្ថេរ

ពោលថា រោគនោះក្តី រោគជនៃក្តី លើកទុកដោយឡែក មិនមានកិច្ចដែលត្រូវឲ្យសម្មតិជាថ្មីឡើយ ដូច្នេះ ។

អធិប្បាយ

សិក្ខាបទវិភង្គនៃឧទ្ទោសិតសិក្ខាបទ

[១២] ឯក្នុងបទថា **និដ្ឋិត ចីវរស្មឹ អកុក្កា** នេះ បណ្ឌិតកុំយល់អត្ថដូចក្នុងសិក្ខាបទមុន គប្បីជ្រាបអត្ថនៃតតិយាវិភត្តិ ដោយអំណាចនៃឆដ្ឋី-វិភត្តិយ៉ាងនេះថា **និដ្ឋិតេ ចីវរស្មឹ អកុក្កោ** កាលចីវរបស់ភិក្ខុសម្រេចហើយដូច្នេះ ។ ព្រោះអត្ថដោយអំណាចនៃតតិយាវិភត្តិថា កិច្ចឈ្មោះនេះ ដែលភិក្ខុគប្បីធ្វើដូច្នេះមិនមាន តែអត្ថដោយអំណាចនៃឆដ្ឋីវិភត្តិយ៉ាងនេះថា កាលចីវរសម្រេចហើយ និងកាលកឋិនដោះហើយ បើភិក្ខុមានបលិពោធជាប់ហើយយ៉ាងនេះ គប្បីនៅច្រាសចាកត្រៃចីវរ សូម្បីអស់រាត្រីមួយ ដូច្នេះ រមែងសមគួរ (ព្រោះហេតុណា ព្រោះហេតុនោះ គប្បីជ្រាបអត្ថនៃតតិយាវិភត្តិ ដោយអំណាចឆដ្ឋីវិភត្តិ) ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **តិចីវរេន** បានដល់ អំពីបណ្តាត្រៃចីវរដែលអធិដ្ឋានហើយ ចីវរផ្ទាំងណាមួយ ។ ពិតហើយ ភិក្ខុសូម្បីនៅច្រាសចាកចីវរមួយផ្ទាំង ក៏រាប់ថា ជាអ្នកនៅច្រាសចាកត្រៃចីវរ ព្រោះជាអ្នកនៅច្រាសចាក (ចីវរមួយផ្ទាំង) ដែលជាប់ទាក់ទងក្នុងការសម្រេចជាត្រៃចីវរ ព្រោះហេតុនោះឯង ក្នុងបទភាជនីយ៍នៃបទថា **តិចីវរេន** នោះ ទើបទ្រង់ត្រាស់ពាក្យថា **សង្ឃាដិយា** ជាដើម ។

បទថា **វិប្បវាសេយ្យ** *គឺគប្បីជាអ្នកនៅប្រាស ។*

អធិប្បាយ

បទភាជនីយនៃឧទ្ទោសិតសិក្ខាបទ

[๑๓] *បទថា* **គាមោ ឯកូបចារោ** *ជាដើម ទ្រង់ត្រាស់ទុកដើម្បីឲ្យកំណត់លក្ខណៈនៃការមិននៅប្រាសចាក (ត្រៃចីវរ) ។ បន្ទាប់អំពីពាក្យថា* **គាមោ ឯកូបចារោ** *ជាដើមនេះទៅ ព្រះមានព្រះភាគ កាលទ្រង់ពង្រីកបទមាតិកាទាំង ๑๕ បទនោះឯង ឲ្យពិស្តារតាមលំដាប់ ទើបត្រាស់ថា* **គាមោ ឯកូបចារោ ឆាម** *ជាដើម ។*

[๑๔] *ក្នុងបទថា* **គាមោ ឯកូបចារោ** *នោះ មានវិនិច្ឆ័យដូចេ្នះថា ព្រះរាជវាំងរបស់ព្រះរាជាមួយអង្គ ឬស្រុករបស់មេស្រុកម្នាក់ ឈ្មោះថាស្រុករបស់ត្រកូលមួយ ។ បទថា* **បរិក្ខិត្តោ** *សេចក្តីថា ព័ទ្ធដោយកំពែងដោយរបង ឬដោយគូទឹកឯណាមួយ ។*

លោកសម្តែងភាពដែលស្រុករបស់ត្រកូលមួយ មានឧបចារៈមួយដោយពាក្យមានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ ។

ពីរបទថា **អន្តោគាមេ វត្តព្វំ** *សេចក្តីថា កិក្ខុនីឆន់ទុកចីវរក្នុងស្រុក ដូចេ្នះហើយ ឲ្យអរុណរះក្នុងទីដែលខ្លួនពេញចិត្ត ក្នុងលង្វែកស្រុក រមែងគួរ ។*

ដោយបទថា **អបរិក្ខិត្តោ** *នេះ លោកសម្តែងភាពដែលស្រុកនោះឯងមានឧបចារៈផ្សេងៗគ្នា ។*

បទថា **តស្មឺ ឃរេ វត្តព្វំ** *សេចក្តីថា គប្បីនៅក្នុងផ្ទះដែលខ្លួនទុកចីវរ*

ก็ในสฺรุกบ่เบียบนั้น ฯ

ในบทว่า **หตฺถสารา** **ปา** **ฉ** **วิฆาสาทีหิ** *ดังนี้ มีคำอธิบายว่า ท่านกล่าวไว้ดีแล้วด้วยเครื่องลาดมีหญ้าเป็นต้น ฯ มีคำอธิบายว่า ไม่ควรปูลาดเครื่องลาดมีหญ้าเป็นต้นนั้นเลย ฯ ก็ในเครื่องลาดมีหญ้าเป็นต้นนั้น ท่านกล่าวไว้ดีแล้วด้วยเครื่องลาดมีหญ้าเป็นต้นนั้น ฯ*

ในบทว่า **ยสฺมึ วา** **ตสฺมึ** *ดังนี้ มีคำอธิบายว่า ในที่ใดที่หนึ่ง

ឬទីជិតទ្វារក្រុង ។ បើមិនអាចនៅក្នុងសភា ឬក្នុងទីជិតទ្វារក្រុងនោះ គប្បីនៅក្នុងទីផាសុកណាមួយ ហើយមកខាងក្នុងពេលអរុណរះ មិនគប្បីលះហត្ថបាសនៃសភា និងទីជិតទ្វារក្រុងនោះឡើយ ។ ឯកិច្ចដែលភិក្ខុគប្បីនៅក្នុងហត្ថបាសនៃផ្ទះ ឬនៃចីវរ មិនមានឡើយ ។

បទថា **សភាយំ គច្ឆន្តេន ហត្ថបាសេ ចីវរំ ឯក្ខិតព្វា** សេចក្តីថា បើភិក្ខុមិនរក្សាទុកក្នុងផ្ទះទៅកាន់សភាដោយកំណត់ក្នុងចិត្តថា អញនឹងទុកត្រង់សភា កាលភិក្ខុនោះទៅកាន់សភា គប្បីលាដៃចេញទៅក្នុងហត្ថបាស ទុកចីវរត្រង់វានផ្សារណាមួយ ដែលជាផ្លូវនៃការរក្សាទុក គឺនៅក្នុងហត្ថបាសយ៉ាងនេះថា ណ្ហើយចុះ អញនឹងរក្សាចីវរនេះទុក ហើយគប្បីនៅត្រង់សភាក្តី ទីជិតទ្វារក្តី មិនគប្បីលះ (ចីវរ) អំពីហត្ថបាសដោយនយមុននោះឯង ។

ក្នុងវិសយថា **សភាយេ វា ទ្វារមូលេ វា** នេះ មានវិនិច្ឆយដូចតទៅនេះថា ព្រះបុស្សទេវត្ថេរពោលទុកមុនថា មិនមានកិច្ចចាំបាច់នៅក្នុងហត្ថបាសនៃចីវរ ទោះនៅក្នុងទីណាមួយ ជាហត្ថបាសថ្នល់ក្តី ហត្ថបាសសភាក្តី ហត្ថបាសទ្វារក្តី រមែងសមគួរទាំងអស់ ដូច្នេះ ។

ចំណែកព្រះឧបតិស្សត្ថេរពោលថា ក្រុងមានទ្វារច្រើនក៏មាន មានសភាច្រើនក៏មាន ព្រោះដូច្នោះ នៅក្នុងទីទូទៅ មិនសមគួរ តែមិនគប្បីលះហត្ថបាសនៃសភា និងទ្វារ ដែលមាននៅក្នុងទីចំពោះមុខនៃថ្នល់ដែលខ្ជនទុកជាក់ចីវរ ពិតហើយ បើដូច្នេះ អាចជ្រាបការប្រព្រឹត្តទៅនៃចីវរបាន ដូច្នេះ ។

តែកាលភិក្ខុទៅកាន់សភា ទុកចីវរក្នុងដៃរបស់អ្នកលក់ដូរណាមួយ បើ

អ្នកលក់ដូរនោះ ច្រឡំនាំចីវរនោះទៅទុកឯផ្ទះ ហត្ថបាសថ្នល់រក្សាមិនបានទេ ភិក្ខុត្រូវនៅក្នុងហត្ថបាសនៃផ្ទះប៉ុណ្ណោះ បើផ្ទះធំ ផ្សាយគ្របជណ្តប់ទៅរហូតថ្នល់ ២ ភិក្ខុគប្បីឲ្យអរុណតាំងឡើងចំពោះក្នុងហត្ថបាស ផ្លូវខាងមុខ ឬផ្លូវខាងក្រោយ (នៃផ្ទះនោះ) ។ តែភិក្ខុរក្សា (ចីវរ) ផ្ញើទុកក្នុងសភា គប្បីឲ្យអរុណរះក្នុងសភា ឬទីជិតទ្វារក្រុង ត្រង់មុខសភានោះ ឬក្នុងហត្ថបាសនៃសភា ឬទីជិតទ្វារក្រុងនោះឯង ។

ដោយបទថា **អបរិក្ខិត្តោ** *នេះ លោកសម្តែងភាពដែលស្រុកនោះឯងមានឧបចារៈផ្សេងគ្នា ។ គប្បីជ្រាបការមានឧបចារៈតែមួយ និងឧបចារៈផ្សេងគ្នាក្នុងបទទាំងពួង ដោយឧបាយយ៉ាងនេះដូចគ្នា ។ តែក្នុងព្រះបាលី ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់លើកបទមាតិកាឡើងត្រឹមមួយបទ ដែលមាននៅក្នុងបទដើមយ៉ាងនេះថា ស្រុក ឈ្មោះថា មានឧបចារៈមួយ និងដែលតាំងនៅក្នុងទីបំផុតយ៉ាងនេះថា ទីវាល ឈ្មោះថា មានឧបចារៈមួយ ហើយពង្រីកបទភាជនៈឲ្យពិស្តារ ។ ព្រោះដូច្នោះ គ្រប់បទទាំងអស់ គប្បីជ្រាបការមានឧបចារៈតែមួយដោយអំណាចនៃទី មានរបងជាដើម និងឧបចារៈផ្សេងគ្នា ដោយអំណាចទីដែលមិនមានរបងជាដើម ដោយទំនងនៃបទនោះឯង ។*

[๑๕] ក្នុងនិវេសន៍ (ផ្ទះសម្បាក់) ជាដើម មានវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា បទថា **ឱវរកោ** *នេះ ជាពាក្យហៅបន្ទប់ទាំងឡាយនោះ ។*

បទថា **ហត្ថបាសោ វា** *បានដល់ អំពីហត្ថបាសនៃបន្ទប់ ឬនៃផ្ទះ ។*

បទថា **ទ្វារមូលេ** *បានដល់ ក្នុងទីជិតទ្វារផ្ទះដែលជាសាធារណៈដល់*

ជនទាំងពួងក្តី ។

បទថា **ហត្ថចាសា វា** *បានដល់ ចាកហត្ថបាសនៃបន្ទប់ក្តី នៃផ្ទះក្តី នៃទីជិតទ្វារផ្ទះក្តី ។*

[១៦] ដែលឈ្មោះថា ភោគទុកទ្រព្យនោះ មានភោគទុកទ្រព្យ មានយានជាដើម ។ ចាប់ពីភោគទុកទ្រព្យរបស់នេះទៅ គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យដោយន័យដូចពោលហើយក្នុងនិវេសន៍ គឺផ្ទះសម្បាក់ ។

[១៧] ដែលឈ្មោះថា បញ្ហានោះ បានដល់ ទីអាស្រ័យពិសេសដែលគេធ្វើដោយឥដ្ឋដើម្បីការពារព្រះរាជាជាសត្រូវជាដើម មានជញ្ជាំងក្រាស់មានជាន់ ៤-៥ ជាន់ ។

[១៨] ប្រាសាទ ៤ ជ្រុង ដែលសង្រ្គោះចូលដោយកំពូលតែមួយឈ្មោះថា ផ្ទះកំពូល ១ ។

[១៩] ប្រាសាទវែង ឈ្មោះថា ប្រាសាទ ។

[២០] ប្រាសាទមានជំបូលកាត់ (ប្រាសាទត្រងិល) ឈ្មោះថា ហម្មិយ ។

[២២] អព្ភន្តរនោះ លោកពោលទុកក្នុងពាក្យថា ៧ អព្ភន្តរនេះ គឺ ១ អព្ភន្តរ មានប្រមាណ ២៨ ហត្ថ ។

បទថា **សង្កោ** *សេចក្តីថា បើក្រមរនេះទៅឈប់សម្រាកក្បែរភូមិ ឬស្ទឹងជាប់ជាមួយគ្នានឹងក្រមរនេះ ដែលចូលទៅខាងក្នុង រត់រយៅរហូតពាសពេញច្រាំងនាយ និងច្រាំងអាយ រមែងបានបរិហារថា ក្រមរនេះពិត ។*

បើក្រុមរនេះនៅជាប់គ្នាត្រង់ស្រុក ឬត្រង់ស៊ីង ក្រុមរនេះដែលចូលទៅខាងក្នុង ហើយ រមែងបានបរិហារថា ស្រុក និងបរិហារថា ស៊ីង ។ បើក្រុមរនេះ ឈប់ស្នាក់នៅហួសវិហារសីមាទៅ ចីវរខាងក្នុងសីមា គប្បីទៅកាន់វិហារ ហើយខាងក្នុងសីមានោះ បើចីវរនៅខាងក្រៅសីមា គប្បីនៅក្នុងទីជិតក្រុម រនេះនោះឯង ។ បើក្រុមរនេះកំពុងធ្វើដំណើរ បើរនេះបាក់ ឬគោបាត់ រមែង ជាប់គ្នាក្នុងចន្ទោះ ចីវរដែលទុកក្នុងចំណែកណា គប្បីនៅក្នុងចំណែកនោះ ។

[๒๓] ហត្ថបាសនៃចីវរនោះឯង ឈ្មោះថា ហត្ថបាសក្នុងស្រែចម្ការ របស់ត្រកូល ๑ ហត្ថបាសនៃទ្វារស្រែចម្ការ ឈ្មោះថា ហត្ថបាសក្នុងស្រែ ចម្ការរបស់ត្រកូលផ្សេងគ្នា ហត្ថបាសនៃចីវរប៉ុណ្ណោះ ឈ្មោះថា ហត្ថបាស ក្នុងស្រែចម្ការដែលឥតរបង ។

[๒๔] លានស្រូវ លោកហៅថា ធញ្ញករណៈ ។

[๒๕] សួនផ្កា ឬសួនផ្លែឈើ លោកហៅថា អារាម ។ ក្នុងលាន ច្រោកបែនស្រូវ និងអារាម ទាំង ๒ មានវិនិច្ឆ័យដូចដែលពោលហើយ ក្នុង ស្រែចម្ការនោះឯង ។

[๒๖] ក្នុងបទថា **วิหาโร** *(លំនៅ) ក៏មានវិនិច្ឆ័យដូចគ្នានឹង និវេសន៍ (ផ្ទះសម្បាក់) នោះឯង ។*

[๒๗] ក្នុងរុក្ខមូល គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យដូច្នេះ បទថា **อนฺโตชายาย** *គឺចំពោះខាងក្នុងឱកាស ដែលម្ចាស់ផ្សាយទៅដល់ ។ តែចីវរដែលភិក្ខុទុកក្នុង ឱកាសដែលកម្ពៅថ្ងៃពាល់ត្រង់នៃដើមឈើដែលស្រឡះ ជានិស្សគ្គិយ ដោយ*

ពិត ។ ព្រោះដូច្នោះ ភិក្ខុគប្បីទុកចីវរត្រង់ម្ជុំនៃមែកឈើ ឬស្រមោលនៃដើមរបស់ឈើ ដូច្នោះ ។ បើទុកលើមែកឈើ ឬលើប្រគាប គប្បីទុកក្នុងឱកាសដែលស្រមោលនៃមែកឈើខាងលើផ្សាយទៅដល់ប៉ុណ្ណោះ ។ ស្រមោលរបស់ដើមឈើទាប រមែងផ្សាយទៅឆ្ងាយ គប្បីទុកក្នុងឱកាសដែលស្រមោលផ្សាយទៅត្រូវ ។ គួរនឹងរក្សាទុកក្នុងទីស្រមោលដែលក្រាស់ប៉ុណ្ណោះ ។ **ហាត្ថចាស** ក្នុងអធិការនៃគល់ឈើនេះ គឺហត្ថបាសនៃចីវរនោះឯង ។

[๒๘] បទថា **អគามเก អรญ្ញេ** សេចក្តីថា ព្រៃដែលឈ្មោះថាមិនមែនជាស្រុក រមែងបានក្នុងព្រៃ មានព្រៃជ្រៅជាដើម ឬលើកោះ ដែលមិនជាផ្លូវ ត្រាច់ទៅរបស់ពួកអ្នកប្រមង់ ក្នុងកណ្តាលសមុទ្រ ។

បទថា **สมนฺตา สตฺตพฺภนฺตรา** សេចក្តីថា ๗ អព្ភន្តរក្នុងទិសទាំងពួង នៃបុគ្គលដែលឈរត្រង់កណ្តាល រួមជា ๑๔ អព្ភន្តរដោយសងខាង ។ ភិក្ខុអង្គុយត្រង់កណ្តាល រមែងរក្សាចីវរដែលទុកក្នុងទីបំផុតដោយជុំវិញនៃទិសខាងកើត ឬខាងលិច ។ បើភិក្ខុដើរទៅកាន់ទិសខាងកើត ត្រឹមមួយចម្រៀកសក់ ក្នុងវេលាអុណារះ ចីវរក្នុងទិសខាងលិចជានិស្សគ្គិយ ក្នុងចីវរក្រៅអំពីនេះ ក៏មានន័យដូច្នេះ ។ ឯក្នុងការធ្វើឧបោសថ គប្បីជម្រះសត្តព្ភន្តរសីមាឲ្យបរិសុទ្ធ តាំងពីភិក្ខុដែលអង្គុយក្នុងទីបំផុតនៃបរិស័ទ ។ ភិក្ខុសង្ឃពង្រីកទៅអស់ទីប្រមាណប៉ុនណា សីមាក៏រីកចេញទៅអស់ទីប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ។

[๓๐] ក្នុងបទថា **อนิสฺสชฺชิตฺวา បរิภុญ្ជតិ អาបត្តិ ទុក្កដสฺส** នេះ អាចារ្យពួកខ្លះពោលថា បើភិក្ខុដែលប្រកបព្យាយាម បំពេញព្យាយាមអស់

ភត្រីវហូតភ្លឺ ជាក់ចិត្តថា អញនឹងដួតទឹកក្នុងវេលាជិតភ្លឺ សឹមចេញទៅ ជាក់ ចីវរទាំង ៣ ផ្ទាំង ត្រង់មាត់ប្រាំង ចុះកាន់ស្ទឹង កាលលោកកំពុងដួតនោះឯង អរុណរះឡើង លោកគប្បីធ្វើដូចម្តេច ព្រោះថា បើលោកឡើងមកហើយ ជណ្តប់ចីវរ រមែងត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ព្រោះមិនទាន់លះចីវរដែលជានិស្សគ្គិយ ហើយប្រើប្រាស់ជាបច្ច័យ បើលោកអាក្រាតកាយទៅ ដោយការអាក្រាតទៅ យ៉ាងនោះ ក៏ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ឆ្លើយថា លោកមិនត្រូវអាបត្តិឡើយ ព្រោះ លោកតាំងនៅក្នុងឋានៈនៃភិក្ខុដែលមានចីវរបាត់ ព្រោះចីវរទាំងនោះ ជារបស់ មិនគួរបរិភោគ ជរាបណាមិនទាន់ជួបភិក្ខុដទៃ ហើយធ្វើវិនយកម្ម ឈ្មោះថា របស់ដែលមិនគួរដល់ភិក្ខុដែលមានចីវរបាត់ មិនមាន ព្រោះដូច្នោះ លោក គប្បីស្ទៀកមួយផ្ទាំង យកដៃកាន់ ២ ផ្ទាំងទៅកាន់វិហារ ហើយធ្វើវិនយកម្ម ។ បើវិហារនៅឆ្ងាយ ក្នុងរវាងផ្លូវ មានពួកអ្នកស្រុកសញ្ជ្ញរទៅមក លោកជួប ពួកអ្នកស្រុកទាំងនោះ គប្បីស្ទៀកមួយផ្ទាំង ជណ្តប់មួយផ្ទាំង ជាក់មួយផ្ទាំង លើចង្ឃស្មា ហើយគប្បីដើរទៅ ។ បើមិនជួបភិក្ខុដែលពេញចិត្តគ្នាក្នុង វិហារ ហើយភិក្ខុទាំងឡាយគ្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតអស់ លោកគប្បីជាក់សំពត់ សង្ឃាដីទុកខាងក្រៅស្រុក ទៅកាន់រោងធាន់ ដោយសំពត់ឧត្តរាសង្គ និង អន្តរវាសក ហើយធ្វើវិនយកម្ម ។ បើខាងក្រៅស្រុក មានចោរភ័យ គប្បី ជណ្តប់សង្ឃាដីទៅផង បើរោងធាន់ចង្អៀត មានមនុស្សពពាក់ពពូន លោក មិនអាចដោះចីវរចេញ ធ្វើវិនយកម្មក្នុងផ្ទៃកមួយបាន គប្បីនាំភិក្ខុមួយរូបទៅ ខាងក្រៅស្រុក ធ្វើវិនយកម្ម ហើយប្រើប្រាស់ចីវរទាំងឡាយចុះ ។

បើភិក្ខុទាំងឡាយ ឲ្យបាត្រ និងចីវរ ទុកក្នុងដៃនៃភិក្ខុកំលោះទាំងឡាយ កំពុងធ្វើដំណើរទៅ មានបំណងនឹងសម្រាកដេក ក្នុងបច្ឆិមយាម គប្បីធ្វើចីវរ រៀងៗខ្លួន ទុកក្នុងហត្ថបាសជាមុនហើយសឹមដេក ។ បើពួកភិក្ខុកំលោះ មកមិនទាន់ថ្ងៃរះ ព្រះថេរៈទាំងឡាយដែលកំពុងដើរទៅនោះឯង ចីវរ ទាំងឡាយរមែងជានិស្សគ្គិយ ។ ចំណែកនិស្សយមិនរម្ងាប់ទេ ។ បើពួកភិក្ខុ កំលោះដើរហួសទៅមុនក្តី ព្រះថេរៈទាំងឡាយដើរតាមមិនទាន់ក្តី មានន័យ យ៉ាងនេះដូចគ្នា ។ បើភិក្ខុទាំងឡាយបែកផ្លូវគ្នា មិនឃើញគ្នានិងគ្នាក្នុងព្រៃ ក៏មានន័យយ៉ាងនេះដូចគ្នា ។ បើពួកភិក្ខុកំលោះប្រាប់ថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ពួកខ្ញុំនឹងដេកមួយស្របក់ ហើយនឹងតាមទៅទាន់ពួកលោកម្ចាស់ក្នុងឱកាស ឈ្មោះនោះ ដូច្នេះហើយ ដេកលក់តែថ្ងៃរះ ចីវរជានិស្សគ្គិយផង និស្សយក៏ រម្ងាប់ផង ។ កាលព្រះថេរៈទាំងឡាយបញ្ជូនពួកភិក្ខុកំលោះទៅមុន ហើយ ដេក ក៏មានន័យយ៉ាងនេះដូចគ្នា ។ ជួបផ្លូវបែកជា ២ ព្រះថេរៈទាំងឡាយ ប្រាប់ថា ផ្លូវនេះ ពួកភិក្ខុកំលោះប្រាប់ថា ផ្លូវនេះ មិនជឿពាក្យគ្នានិងគ្នា ហើយ ទៅ (បែកផ្លូវគ្នា) អរុណរះឡើង ចីវរទាំងឡាយ ជានិស្សគ្គិយ និស្សយ ទាំងឡាយ រមែងរម្ងាប់ ។

បើពួកភិក្ខុកំលោះចៀសចេញអំពីផ្លូវពោលថា ពួកខ្ញុំនឹងត្រឡប់មកឲ្យ ទាន់ខាងក្នុងអរុណនោះឯង ហើយចូលទៅកាន់ស្រុក ដើម្បីកេសជ្ជៈ កំពុងដើរមក អរុណរះ ពួកលោកដែលត្រឡប់មកមិនទាន់ដល់នោះឯង ចីវរ ទាំងឡាយជានិស្សគ្គិយ តែនិស្សយមិនរម្ងាប់ ។ បើពួកលោកពោលថា ពួក

ខ្ញុំឈរមួយស្រេបក់ ហើយនឹងទៅ ឈរក្តី អង្គុយក្តី ព្រោះខ្លាចមេគោទឹកដោះ (មេគោកូនខ្ចី) ឬព្រោះខ្លាចឆ្កែ ហើយទើបដើរទៅ កាលថ្ងៃរះក្នុងរវាងផ្លូវ ចីវរទាំងឡាយជានិស្សគ្គិយផង និស្ស័យក៏រម្ងាប់ផង ។ បើភិក្ខុទាំងឡាយ (កាលអាចារ្យ និងអន្តេវាសិក) ចូលទៅកាន់ស្រុកខាងក្នុងសីមា ដោយតាំងចិត្តថា អញនឹងមកខាងក្នុងអរុណរះនោះឯង អរុណរះក្នុងចន្លោះ ចីវរទាំងឡាយមិនជានិស្សគ្គិយ និស្ស័យក៏មិនរម្ងាប់ ។ បើភិក្ខុទាំងឡាយអង្គុយនៅ ដោយមិនតាំងចិត្តថា ភត្រីចូរភ្លឺក្តី មិនភ្លឺក្តី បើអរុណរះឡើងហើយ ចីវរមិនជានិស្សគ្គិយ តែនិស្ស័យរមែងរម្ងាប់ ។

ភិក្ខុពួកណា ចូលទៅកាន់រោងខាងក្រៅឧបចារសីមា ដោយមានឧស្សាហ៍ថា អញនឹងមកឲ្យទាន់អរុណនោះឯង ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កម្ម មានឧបសម្បទាកម្មជាដើម អរុណរះត្រង់រោងនោះដល់ពួកលោក ចីវរជានិស្សគ្គិយ តែនិស្ស័យមិនរម្ងាប់ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយចូលទៅកាន់រោងនោះឯង ខាងក្នុងឧបចារសីមា កាលអរុណតាំងឡើង ចីវរមិនជានិស្សគ្គិយ និស្ស័យក៏មិនរម្ងាប់ ។ តែភិក្ខុពួកណា នៅមានឧស្សាហ៍ ទៅកាន់វិហារជិតខាងដើម្បីប្រយោជន៍នឹងស្តាប់ធម៌ តាំងចិត្តថា នឹងមកឲ្យទាន់ខាងក្នុងអរុណ តែអរុណរះឡើងដល់ពួកលោក ក្នុងចន្លោះផ្លូវនោះឯង ចីវរទាំងឡាយជានិស្សគ្គិយ តែនិស្ស័យមិនរម្ងាប់ ។ បើពួកលោកនៅអង្គុយ ដោយគោរពក្នុងធម៌ថា ពួកយើងស្តាប់រហូតចប់ ហើយនឹងទៅ អរុណក៏រះឡើង សូម្បីចីវរទាំងឡាយក៏ជានិស្សគ្គិយ និស្ស័យក៏រម្ងាប់ ។

ព្រះថេរៈ កាលបញ្ជូនភិក្ខុកំលោះទៅកាន់លង្វែកស្រុក ដើម្បីបោកចីវរ គប្បីបច្ចុទ្ធចីវរបស់ខ្លួនមុនហើយ សឹមឲ្យ ។ សូម្បីចីវរបស់ ភិក្ខុកំលោះ ក៏គប្បីឲ្យបច្ចុទ្ធរណៈ ហើយរក្សាទុក ។ បើភិក្ខុកំលោះទៅដោយមិនមានស្មារតី ព្រះថេរៈគប្បីដកចីវរបស់ខ្លួន ហើយកាន់យកចីវរបស់ភិក្ខុកំលោះដោយវិស្សាសៈ គប្បីរក្សាទុក ។ បើព្រះថេរៈរឭកមិនបាន តែភិក្ខុកំលោះរឭកបាន ភិក្ខុកំលោះគប្បីដកចីវរបស់ខ្លួន ហើយកាន់យកចីវរបស់ព្រះថេរៈដោយវិស្សាសៈ ហើយច្រាប់ថា បពិត្រលោកម្ចាស់ សូមលោកម្ចាស់អធិដ្ឋានចីវរបស់លោកម្ចាស់ ហើយប្រើច្រាស់ចុះ ។ ចីវរបស់ខ្លួន ភិក្ខុក៏គប្បីអធិដ្ឋាន ។ សូម្បីដោយការរឭកបានរបស់ភិក្ខុមួយអង្គយ៉ាងនេះ រមែងរួចផុតអាបត្តិបាន ដូច្នេះ ពាក្យដ៏សេសមានអត្ថរាក់ទាំងអស់ហើយ ។

បណ្តាបកិណ្ណកៈ មានសមុដ្ឋានជាដើម ក្នុងបឋមកឋិនសិក្ខាបទ ជាអកិរិយា គឺមិនអធិដ្ឋាន និងមិនវិកប្ប តែក្នុងសិក្ខាបទនេះ ជាអកិរិយា គឺមិនបច្ចុទ្ធរណៈ (មិនដក) នេះប៉ុណ្ណោះ ជាការប្លែកគ្នា ។ ពាក្យដ៏សេសក្នុងឋានៈទាំងអស់ មានន័យដូចពោលហើយ (ក្នុងបឋមកឋិន) ទាំងអស់នោះឯង ។

ឧទ្ទាសិតសិក្ខាបទ ចប់

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๓

[๓๒] สมัยนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ พระเชตวัน อารามของอนาถบิณฑิกเศรษฐี ใกล้กรุงสาวัตถี ฯ ก็สมัยนั้นแล อกาลจีวร[๑] เกิดขึ้นแก่ภิกษุรูปหนึ่ง ฯ ภิกษุนั้นมีความรังเกียจจีวรนั้นว่า ยังไม่ควรรับ ฯ ครั้งนั้น ภิกษุนั้นได้ถือจีวรนั้นไปแล้ว ๆ มา ๆ ฯ พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสถามภิกษุนั้นว่า ดูกรภิกษุ ได้ยินว่าเธอถือจีวรนั้นไปแล้ว ๆ มา ๆ จริงหรือ ฯ ภิกษุนั้นกราบทูลว่า จริงพระพุทธเจ้าข้า ฯ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า ดูกรภิกษุ ก็เพราะเหตุไรเล่า ฯ ภิกษุนั้นกราบทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ จีวรนี้เกิดขึ้นแก่ข้าพระพุทธเจ้าในกาลไม่ควร ฯ ข้าพระพุทธเจ้ามีความรังเกียจว่า ยังไม่ควรรับ ฯ ข้าพระพุทธเจ้าจึงถือจีวรนั้นไปแล้ว ๆ มา ๆ ฯ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า ดูกรภิกษุ ผู้มีอำนาจเหนือจีวรมีอยู่ ฯ ภิกษุนั้นกราบทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระพุทธเจ้าเป็นผู้มีอำนาจเหนือจีวรนี้ ฯ ข้าพระพุทธเจ้าจึงถือจีวรนั้นไปแล้ว ๆ มา ๆ ฯ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า ดูกรภิกษุ ก็เธอมีจีวรเหลือเฟือหรือ ฯ ภิกษุนั้นกราบทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระพุทธเจ้ามีจีวรเหลือเฟือ ฯ ข้าพระพุทธเจ้าจึงถือจีวรนั้นไปแล้ว ๆ มา ๆ ฯ ด้วยเหตุนั้น ข้าพระพุทธเจ้าจึงถือจีวรนั้นไปแล้ว ๆ มา ๆ ฯ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า ดูกรภิกษุ ผู้มีอำนาจเหนือจีวรมีอยู่ ฯ ภิกษุนั้นกราบทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระพุทธเจ้าเป็นผู้มีอำนาจเหนือจีวรนี้ ฯ ข้าพระพุทธเจ้าจึงถือจีวรนั้นไปแล้ว ๆ มา ๆ ฯ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า ดูกรภิกษุ ก็เธอมีจีวรเหลือเฟือหรือ ฯ ภิกษุนั้นกราบทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระพุทธเจ้ามีจีวรเหลือเฟือ ฯ ข้าพระพุทธเจ้าจึงถือจีวรนั้นไปแล้ว ๆ มา ๆ ฯ ด้วยเหตุนั้น ข้าพระพุทธเจ้าจึงถือจีวรนั้นไปแล้ว ๆ มา ๆ ฯ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสเรียกภิกษุทั้งหลายมาในกาลนั้นว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย

๑-คือจีวรที่เกิดขึ้นในกฐินกาล ๑๑ เดือน คือตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๒ ถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ นี้เป็นอกาลจีวรของภิกษุที่ยังมิได้กรานกฐิน ฯ ส่วนภิกษุที่ได้กรานกฐินแล้ว อกาลจีวรมีกำหนด ๗ เดือน คือตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๒ ถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ฯ

តថាគត អនុញ្ញាតដើម្បីឲ្យអ្នកទាំងឡាយទទួលនូវអកាលចីវរ ហើយទុកជាក់បាន ព្រោះមានសង្ឃឹមថានឹងបានចីវរថែមទៀត ។

[๓๓] សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយដឹងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានអនុញ្ញាតឲ្យទទួលអកាលចីវរទុកជាក់បាន ព្រោះមានសង្ឃឹមថា នឹងបានចីវរថែមទៀត ហើយក៏ទទួលអកាលចីវរទុកជាក់ ឲ្យលើសជាងមួយខែទៅ ។ ចីវរទាំងនោះ ក៏ជាប់គ្នាដូចបង្វេចនៅលើឈើស្បៀង ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុនិមន្តទៅកាន់សេនាសនចារិក ជួនជាក្រឡេកមើលទៅ ឃើញចីវរទាំងឡាយនោះ ជាប់គ្នាដូចជាបង្វេចនៅលើឈើស្បៀង លុះឃើញហើយ ក៏ហៅភិក្ខុទាំងឡាយ (នោះ) មកសួរថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ នេះចីវរបស់លោកណា ក៏ជាប់គ្នាដូចជាបង្វេចនៅលើឈើស្បៀង (ដូច្នេះ) ។ ភិក្ខុទាំងឡាយប្រាប់ថា ម្នាលអាវុសោ នេះអកាលចីវរបស់យើងៗ ទុកដោយមានបំណងនឹងរកចីវរថែមទៀត ។ ព្រះអានន្ទសួរថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ចុះចីវរទាំងនេះ លោកទុកយូរប៉ុន្មានថ្ងៃហើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយប្រាប់ថា ចីវរទាំងនេះយើងទុកជាងមួយខែហើយ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុក៏បន្ទោសតិះដៀលបន្ទុះបន្ទាប់ថា មិនសមបើពួកភិក្ខុហ៊ានទទួលអកាលចីវរ យកមកទុកឲ្យលើសជាងមួយខែទៀតទៅសោះ ។ គ្រានោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុបានក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ។ ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរនេះ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ឲ្យប្រជុំភិក្ខុសង្ឃក្នុងកាលនោះ ហើយត្រាស់សួរទៅពួកភិក្ខុថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បានឮថា ពួកភិក្ខុបានទទួលអកាលចីវរទុក ឲ្យ

*เนื้อสาฆ๑ไอ้ไหมหรือ ฯ ภิกษุทั้งนั้นกราบทูลว่า สมเด็จพระเมตตาไตรโลกไหม ฯ พระพุทธเจ้าข้า ผู้มีพระภาคทรงปรารภว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ควรแล้วหรือ พวกเจ้าโมฆบุรุษทั้งนั้นจักรู้ทั่วถึงอกาลจีวร แล้วยกขึ้นสู่สาฆ๑หนึ่งไอ้ (อย่างนี้) ดูกรภิกษุทั้งหลาย การที่พวกเธอทั้งหลายนี้ ไม่ควรเลย ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของคนที่ยังไม่เลื่อมใส หรือเพื่อความเจริญยิ่งขึ้นของคนที่เลื่อมใสแล้ว ฯลฯ ดูกรภิกษุทั้งหลาย เราไม่กล่าวการรู้ทั่วถึงอกาลจีวรแก่ภิกษุรูปใดรูปหนึ่งเลย ฯลฯ ดูกรภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงสวดสมมติสาฆ๑นี้สิกขาบทนี้ อย่างนี้ว่า กาลใดจีวรของภิกษุสำเร็จแล้ว กฐินยังไม่ได้กราน กาลนั้นสำหรับภิกษุ ทั้งภิกษุสามเณรก็ควร (ซึ่งอกาลจีวรนั้น) ควรรับเอาได้ แม้รับเอาแล้วควรเก็บไว้ได้ แต่ถ้าจีวรนั้นเก่า ใช้ไม่ได้แล้ว ภิกษุนั้นมีความต้องการจะทำผ้าอื่นให้เป็นจีวรขึ้นอีก ควรทำได้ ภิกษุนั้นมีความต้องการจะให้แก่ภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง ควรให้ได้ ภิกษุนั้นมีความต้องการจะทำเป็นผ้าอาสนะ ควรทำได้ จะทำเป็นผ้าปูนั่งก็ได้ จะทำเป็นผ้าปูนอนก็ได้ จะทำเป็นผ้าปูรองเท้าก็ได้ จะทำเป็นผ้าหุ้มหมอนก็ได้ จะทำเป็นผ้าหุ้มเตียงก็ได้ จะทำเป็นผ้าหุ้มตั่งก็ได้ จะทำเป็นผ้าหุ้มกระสอบก็ได้ จะทำเป็นผ้าหุ้มกระสอบใหญ่ก็ได้ จะทำเป็นผ้าหุ้มเสบียงก็ได้ จะทำเป็นผ้าหุ้มกระสอบน้อยก็ได้ จะทำเป็นผ้าหุ้มกระสอบย่ามก็ได้ จะทำเป็นผ้าหุ้มกระสอบกรองน้ำก็ได้ จะทำเป็นผ้าหุ้มกระสอบกรองน้ำใหญ่ก็ได้ จะทำเป็นผ้าหุ้มกระสอบกรองน้ำน้อยก็ได้ จะทำเป็นผ้าหุ้มกระสอบกรองน้ำย่ามก็ได้ จะทำเป็นผ้าหุ้มกระสอบกรองน้ำกลมก็ได้ จะทำเป็นผ้าหุ้มกระสอบกรองน้ำกลมใหญ่ก็ได้ จะทำเป็นผ้าหุ้มกระสอบกรองน้ำกลมน้อยก็ได้ จะทำเป็นผ้าหุ้มกระสอบกรองน้ำกลมย่าม

จีวร (បើ) ភិក្ខុបានក្រាលគ្រងកឋិន ចីវរដែលកើតឡើងក្នុងឱកាស ๗ ខែ ហៅថា អកាលចីវរ បើទុកជាគេពោលថាជាកាលចីវរហើយឲ្យក៏ដោយ គង់ ហៅថា អកាលចីវរដូចគ្នា ។ ពាក្យថា កើតឡើង អធិប្បាយថា គប្បីកើតឡើង អំពីសង្ឃក្តី អំពីគណៈក្តី អំពីញាតិក្តី អំពីមិត្តក្តី អំពីបង្សុកូលក្តី អំពីទ្រព្យរបស់ខ្លួនក្តី ។

[๓๕] ពាក្យថា ត្រូវការ អធិប្បាយថា កាលបើចង់បានត្រូវទទួលចុះ ។ ពាក្យថា លុះទទួលរួចហើយត្រូវរវាសរវៃធ្វើឲ្យឆាប់ អធិប្បាយថា ត្រូវធ្វើឲ្យទាន់ក្នុងវារៈ ๑๐ ថ្ងៃ ។

[๓๖] ពាក្យថា បើចីវរនោះខ្វះធ្វើមិនគ្រាន់ទេ អធិប្បាយថា ចីវរដែលភិក្ខុធ្វើទៅហើយមិនគ្រាន់ ។ ពាក្យថា ភិក្ខុនោះត្រូវទុកចីវរនោះបានយ៉ាងយូរបំផុតត្រឹម ๑ ខែ អធិប្បាយថា ភិក្ខុត្រូវទុក (ចីវរ) ជាយូរបំផុតត្រឹមតែ ๑ ខែ ។ ពាក្យថា ដើម្បីនឹងបំពេញនូវចីវរដែលខ្វះ អធិប្បាយថា ដើម្បីសេចក្តីត្រូវការនឹងបំពេញនូវចីវរដែលខ្វះ ។ ពាក្យថា បើទុកជាមានបំណង អធិប្បាយថា មានសេចក្តីសង្ឃឹមថានឹងបានអំពីសង្ឃក្តី អំពីគណៈក្តី អំពីញាតិក្តី អំពីមិត្តក្តី អំពីបង្សុកូលក្តី អំពីទ្រព្យរបស់ខ្លួនក្តី ។

[๓๗] ពាក្យថា បើទុកឲ្យលើសពី ๑ ខែនោះទៅ ទុកជាមានបំណងថានឹងរកចីវរមកបំពេញទៀតក៏ដោយ អធិប្បាយថា កាលបើមូលចីវរ (ចីវរដើម) កើតឡើងក្នុងថ្ងៃនោះហើយ បច្ចាសាចីវរ (ចីវរដែលកើតឡើងដោយសេចក្តីចង់បានជាខាងក្រោយ) ក៏កើតឡើង (ក្នុងថ្ងៃនោះដែរ) ភិក្ខុត្រូវធ្វើឲ្យទាន់ ក្នុងវារៈ ๑๐ ថ្ងៃ ។ កាលបើមូលចីវរកើតឡើងបាន ๒

ថ្ងៃ ... ៣ ថ្ងៃ ... ៤ ថ្ងៃ ... ៥ ថ្ងៃ ... ៦ ថ្ងៃ ... ៧ ថ្ងៃ ... ៨ ថ្ងៃ ... ៩ ថ្ងៃ ... ១០ ថ្ងៃ បច្ចាសាចីវរក៏កើតឡើងក្នុងថ្ងៃទី ១០ ភិក្ខុគប្បីធ្វើចីវរឲ្យហើយក្នុងរវាង ១០ ថ្ងៃ ។ កាលបើមូលចីវរកើតឡើងបាន ១១ ថ្ងៃ ... ១២ ថ្ងៃ ... ១៣ ថ្ងៃ ... ១៤ ថ្ងៃ ... ១៥ ថ្ងៃ ... ១៦ ថ្ងៃ ... ១៧ ថ្ងៃ ... ១៨ ថ្ងៃ ... ១៩ ថ្ងៃ ... ២០ ថ្ងៃ បច្ចាសាចីវរក៏កើតឡើងក្នុងថ្ងៃទី ២០ ភិក្ខុត្រូវធ្វើឲ្យទាន់ក្នុងរវាង ១០ ថ្ងៃ ។ កាលបើមូលចីវរកើតឡើងបាន ២១ ថ្ងៃ បច្ចាសាចីវរក៏កើតឡើង (ក្នុងថ្ងៃនោះដែរ) ភិក្ខុត្រូវធ្វើឲ្យទាន់ក្នុងរវាង ៩ ថ្ងៃ ។ កាលបើមូលចីវរកើតឡើង បាន ២២ ថ្ងៃ បច្ចាសាចីវរក៏កើតឡើង (ក្នុងថ្ងៃនោះដែរ) ភិក្ខុត្រូវធ្វើឲ្យទាន់ ក្នុងរវាង ៨ ថ្ងៃ ។ កាលបើមូលចីវរកើតឡើងបាន ២៣ ថ្ងៃ បច្ចាសាចីវរក៏កើតឡើង (ក្នុងថ្ងៃនោះដែរ) ភិក្ខុត្រូវធ្វើឲ្យទាន់ក្នុងរវាង ៧ ថ្ងៃ ។ កាលបើ មូលចីវរកើតឡើងបាន ២៤ ថ្ងៃ បច្ចាសាចីវរក៏កើតឡើង (ក្នុងថ្ងៃនោះដែរ) ភិក្ខុត្រូវធ្វើឲ្យទាន់ក្នុងរវាង ៦ ថ្ងៃ ។ កាលបើមូលចីវរកើតឡើងបាន ២៥ ថ្ងៃ បច្ចាសាចីវរក៏កើតឡើង (ក្នុងថ្ងៃនោះដែរ) ភិក្ខុត្រូវធ្វើឲ្យទាន់ក្នុងរវាង ៥ ថ្ងៃ ។ កាលបើមូលចីវរកើតឡើងបាន ២៦ ថ្ងៃ បច្ចាសាចីវរក៏កើតឡើង (ក្នុងថ្ងៃនោះដែរ) ភិក្ខុត្រូវធ្វើឲ្យទាន់ក្នុងរវាង ៤ ថ្ងៃ ។ កាលបើមូលចីវរកើតឡើងបាន ២៧ ថ្ងៃ បច្ចាសាចីវរក៏កើតឡើង (ក្នុងថ្ងៃនោះដែរ) ភិក្ខុត្រូវធ្វើឲ្យទាន់ ក្នុងរវាង ៣ ថ្ងៃ ។ កាលបើមូលចីវរកើតឡើងបាន ២៨ ថ្ងៃ បច្ចាសាចីវរក៏កើតឡើង (ក្នុងថ្ងៃនោះដែរ) ភិក្ខុត្រូវធ្វើឲ្យទាន់ក្នុងរវាង ២ ថ្ងៃ ។ កាលបើមូលចីវរកើតឡើងបាន ២៩ ថ្ងៃ បច្ចាសាចីវរក៏កើតឡើង (ក្នុងថ្ងៃនោះដែរ) ភិក្ខុត្រូវធ្វើ

ឲ្យទាន់ក្នុងវារៈ ១ ថ្ងៃ ។ កាលបើមូលចីវរកើតឡើងបាន ៣០ ថ្ងៃ បច្ចាសាចីវរក៏កើតឡើង (ក្នុងថ្ងៃនោះដែរ) ភិក្ខុនោះត្រូវអធិដ្ឋាន ត្រូវវិកប្ប ត្រូវលះបង់ក្នុងថ្ងៃនោះឯង ។ បើភិក្ខុមិនបានអធិដ្ឋានក្តី មិនបានវិកប្បក្តី មិនបានលះបង់ក្តី តែអរុណរះឡើងក្នុងថ្ងៃទី ៣១ (ចីវរនោះ) ត្រូវនិស្សគ្គិយ ភិក្ខុត្រូវលះបង់ដល់សង្ឃ ឬគណៈ ឬបុគ្គល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុត្រូវលះយ៉ាងនេះ ។បេ។ ថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន នេះជាអកាលចីវររបស់ខ្ញុំទុកកន្លងហួស ១ ខែ ត្រូវនិស្សគ្គិយហើយ ឥឡូវខ្ញុំសូមលះចីវរនេះដល់សង្ឃ ។ (ត្រង់បេយ្យាលទាំង ៣ មានសេចក្តីដូចគ្នានឹងសិក្ខាបទ ១ ក្នុងវគ្គជាមួយគ្នានេះ) ។

[๓๘] កាលបើមូលចីវរដែលមានចំណែកមិនស្មើគ្នា[1] កើតឡើងហើយ បច្ចាសាចីវរក៏កើតឡើងដែរ តែរាត្រីសល់នៅច្រើន (បើ) ភិក្ខុមិនចង់ធ្វើទេ ក៏មិនត្រូវធ្វើ (ចីវរនោះឡើយ) ។

[๓๙] ចីវរកន្លងទៅ ១ ខែហើយ ភិក្ខុសម្គាល់ថាកន្លងទៅមែន ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ចីវរកន្លងទៅ ១ ខែហើយ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ចីវរកន្លងទៅ ១ ខែហើយ ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនទាន់កន្លងទេ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ចីវរដែលមិនបានអធិដ្ឋាន ភិក្ខុសម្គាល់ថាបានអធិដ្ឋានហើយ (ក្តី) ចីវរដែលមិនបានវិកប្ប ភិក្ខុសម្គាល់ថា បានវិកប្បហើយ (ក្តី) ចីវរដែលមិនបានលះបង់ ភិក្ខុសម្គាល់ថា បានលះបង់ហើយ (ក្តី) ចីវរដែលមិនបាត់ ភិក្ខុសម្គាល់ថាបាត់ (ក្តី) ចីវរដែលមិនខូចទេ ភិក្ខុសម្គាល់

๑- មូលចីវរ ឬ បច្ចាសាចីវរដែលមានសាច់ក្រាស់ស្តើងមិនស្មើគ្នា ភិក្ខុមិនអាចនឹងដេរជាមួយគ្នាបាន ហៅថា មានចំណែកមិនស្មើគ្នា ។

ว่าของ (ตน) จีวรเก่งมิใช่หรือ ภิกษุสงฆ์รู้ว่าเก่งใช่ (ตน) จีวรจำเดิมมิได้ยกให้ ภิกษุสงฆ์รู้ว่าจำยก (ตน) ต้องนิสสัคคิยปาจิตตีย์ (ดุจกล่าวทั้งหมด) ฯ

[๔๐] ภิกษุมิได้ปลดจีวรที่เป็นนิสสัคคีย์ แล้วใช้สอย ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ จีวรมิได้ล่วงราตรี ๑ ใช่ไหม แล้วภิกษุสงฆ์รู้ว่า ล่วงราตรีแล้ว ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ จีวรมิได้ล่วงราตรี ๑ ใช่ไหม ภิกษุมีความสงสัย ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ จีวรมิได้ล่วงราตรี ๑ ใช่ไหม ภิกษุสงฆ์รู้ว่า มิได้ล่วงราตรีเป็น มิต้องอาบัติเลย ฯ

[๔๑] อาทิ:แสดงอาบัติมิได้ คือภิกษุได้อธิษฐานจีวรนั้นในระหว่างหนึ่งคืน ๑ ได้วิกัปจีวร ๑ ได้ปลด ๑ จีวรขาด ๑ จีวรของ ๑ จีวรเก่งใช่ ๑ จีวรที่โจรแย่งชิงไป ๑ ให้จีวรด้วยความสงสาร ๑ ภิกษุเป็นบ้า ๑ ภิกษุเป็นอาทิกัมมิกา ๑ ฯ

สิกขาบทที่ ๓ จบ

อัฏฐกถา

จีวรวรรคที่ ๑ สิกขาบทที่ ๓

ตติยกปวินสิกขาบท

[๓๒] *ตติยกปวินสิกขาบท ពាក្យថា* **เตน สมเยน** *ជាដើម ខ្ញុំនឹងពោលតទៅថា គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យតតិយកបវិនសិក្ខាបទដូចតទៅនេះ*

ច្រើនបទថា **อุสฺสาเปตฺวา บุนปฺปุนํ วิเมฏฺฐติ** *សេចក្តីថា ភិក្ខុនោះសម្គាល់ថា កាលស្នាមជ្រួញបាត់ហើយ ចីវរនេះនឹងធំឡើង ទើបយកទឹកស្រោច យកជើងជាន់ យកដៃទាញឡើង ហើយស្បៃតត្រង់ខ្នង ។ ចីវរនោះស្ងួតហើយ ដោយកម្តៅថ្ងៃ ក៏មានប្រមាណដូចដើមនោះឯង ។ ភិក្ខុនោះក៏ធ្វើយ៉ាងនោះជាដែលទៀត ។ ព្រោះហេតុនោះ ទើបព្រះធម្មសង្គាហកាចារ្យពោលថា ទាញសន្ធឹង ហើយធ្វើឲ្យយឺតសាច់ជាច្រើនជង ។ ព្រះមានព្រះភាគគង់ត្រង់ព្រះគន្ធកុដិនោះឯង ទតឃើញភិក្ខុនោះលំបាកយ៉ាងនោះ ទើបទ្រង់ចេញអំពីព្រះគន្ធកុដិ ដូចយាងទៅកាន់សេនាសនចារិក ទ្រង់បានទៅក្នុងទីនោះ ។ ព្រោះហេតុនោះ ទើបព្រះធម្មសង្គាហកាចារ្យពោលថា* **อทฺธสา โข ภควา** *ជាដើម ។*

អធិប្បាយ

សិក្ខាបទវិភង្គនៃតតិយកបវិនសិក្ខាបទ

[๓๔] *បទថា* **ฉกาฬสมาสเย** *បានដល់ រហូត ๑๑ ខែដ៏សេសវៀរខែកត្តិកទី ๒ មួយខែចេញ ។*

បទថា **សត្តមាសេ** *បានដល់ ๗ ខែដ៏សេស រៀរ ๕ ខែ គឺខែកត្តិក នោះ មួយអន្លើ ๔ ខែក្នុងរដូវក្តៅ ។*

ច្រើនបទថា **កាលេបិ អាធិស្ស ធិន្នំ** *សេចក្តីថា ចីវរដែលទាយកឧទ្ទិសដល់សង្ឃថា នេះជាអកាលចីវរក្តី ដែលទាយកប្រគេនដល់បុគ្គលមួយអង្គថា ខ្ញុំប្រគេនចីវរនេះដល់លោកម្ចាស់ក្តី ដូច្នេះ ។*

បទថា **សង្ឃត្ថេរោ វា** *សេចក្តីថា ចីវរកើតឡើងអំពីសង្ឃ ដោយអំណាចនៃចំណែកដែលត្រូវបានដល់ខ្លួនក្តី ។*

បទថា **គណត្ថេរោ វា** *សេចក្តីថា ពួកទាយករមែងប្រគេនដល់គណៈយ៉ាងនេះថា ពួកខ្ញុំប្រគេនចីវរនេះដល់គណៈនៃភិក្ខុអ្នកវៀនព្រះសូត្រក្តី ប្រគេនចីវរនេះដល់គណៈនៃភិក្ខុអ្នកវៀនព្រះអភិធម្មក្តី ចីវរគប្បីកើតឡើងអំពីគណៈនោះ ដោយអំណាចនៃចំណែកដែលត្រូវបានដល់ខ្លួនក្តី ។*

[๓๖] *បទថា* **នោ ចស្ស ចារិប្បំ** *គឺបើសំពត់នោះមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់អធិប្បាយថា ចីវរដែលគួរអធិដ្ឋានបាន ដែលភិក្ខុធ្វើដោយសំពត់ប្រមាណប៉ុនណា ទើបគ្រប់គ្រាន់ បើចីវរនោះប្រមាណប៉ុណ្ណោះមិនទាន់មាន គឺខ្វះនោះឯង ។*

ក្នុងបទថា **បច្ចាសា ហោតិ សង្ឃត្ថេរោ វា** *ជាដើម មានវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា មានការសង្ឃឹមអំពីសង្ឃ ឬគណៈយ៉ាងនេះថា ក្នុងថ្ងៃឈ្នះនោះ សង្ឃនឹងបានចីវរ គណៈនឹងបានចីវរ ចីវរនឹងកើតឡើងដល់អាត្មាអញ អំពីសង្ឃក្តី អំពីគណៈក្តីនោះឯង ។ ម្យ៉ាងទៀត សេចក្តីថា មានការសង្ឃឹមអំពីញាតិ ឬអំពីមិត្រយ៉ាងនេះថា សំពត់ ពួកញាតិបញ្ជូនមកហើយ ពួកមិត្របញ្ជូនមក*

ហើយ ដល់អាត្មាអញ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ចីវរ ជនទាំងនោះមកហើយ និង ប្រគេនចីវរ ។

ក្នុងបទថា **បំសុក្កូលគោ វា** *អ្នកសិក្សាគប្បីប្រកបពាក្យថា មានការ សង្ឃឹមនឹងបានយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញនឹងបានសំពត់បង្សុកូលក្តី ។*

ពីរបទថា **អត្តនោ វា ឆឌេន** *សេចក្តីថា មានសេចក្តីសង្ឃឹមយ៉ាង នេះថា អាត្មាអញនឹងបានក្នុងថ្ងៃឈ្មោះនោះ ដោយទ្រព្យ មានកប្បាស និង អំបោះជាដើមរបស់ខ្លួនក្តី ។*

[៣៧] *បទថា* **តតោ ចេ ឧត្តរឹ ឯក្ខិបេយ្យ សតិយាបិ បច្ចាសាយ** *សេចក្តីថា បើភិក្ខុទុកលើសជាងមួយខែយ៉ាងក្រៃលែង ជានិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ។*

តែព្រះមានព្រះភាគ មិនត្រាស់យ៉ាងនេះ ព្រោះកាលចីវរដែលសង្ឃឹម នឹងបានមក កើតឡើងក្នុងចន្លោះ ចីវរដែលសង្ឃឹមនឹងបានមក ដែលកើត ឡើងតាំងអំពីថ្ងៃដែលចីវរដើមកើតឡើងមក រហូតដល់ថ្ងៃទី ២០ រមែងធ្វើចីវរ ដើមឲ្យមានគតិនៃខ្លួន បន្ទាប់អំពីថ្ងៃទី ២០ នោះទៅ ចីវរដើមរមែងធ្វើចីវរ ដែលសង្ឃឹមនឹងបានមកឲ្យមានគតិនៃខ្លួន ព្រោះហេតុនោះ ដើម្បីសម្តែងភាព ពិសេសនោះ ទើបទ្រង់ត្រាស់បទភាជន:ដោយន័យជាដើមថា **តទហុប្បន្នេ មូលចីវរេ** *ជាដូច្នេះ ។ បទថា* **តទហុប្បន្នេ** *ជាដើម មានអត្ថ ជាក់ច្បាស់ ហើយនោះឯង ។*

[៣៨] *បទថា* **វិសភាគេ ឧប្បន្នេ មូលចីវរេ** *សេចក្តីថា បើមូល ចីវរសាច់ល្អិត ចីវរដែលសង្ឃឹមនឹងបានមកសាច់គ្រោតគ្រាត មិនអាចដើម្បី*

ប្រកបចូលគ្នាបាន រាត្រីក៏នៅមានសល់ គឺខែមិនទាន់ពេញនៅឡើយ ។

បទថា **ន អកាមា** *សេចក្តីថា ភិក្ខុកាលមិនប្រាថ្នា ក៏មិនគប្បីឲ្យធ្វើចីវរ ។ បានចីវរដែលសង្ឃីមនីឆបានមកដទៃហើយប៉ុណ្ណោះ គប្បីធ្វើខាងក្នុងកាល ។ សូម្បីចីវរដែលសង្ឃីមនីឆបានមក គប្បីអធិដ្ឋានជាបរិក្ខារចោឡ ។ បើមូលចីវរ ជាសំពត់សាច់គ្រោតគ្រោត ចីវរដែលសង្ឃីមនីឆបានមក ជាសំពត់សាច់ល្អិត គប្បីអធិដ្ឋានចីវរដើមឲ្យជាបរិក្ខារចោឡ ហើយទុកចីវរដែលសង្ឃីមនីឆបានមកនោះឯង ឲ្យជាមូលចីវរវិញ ។ ចីវរនោះរមែងបានបរិហារមួយខែទៀត ភិក្ខុរមែងបានដើម្បីផ្គាស់ប្តូរគ្នានិងគ្នា រក្សាទុកជាមូលចីវរហូតដរាបតាមដែលខ្លួនប្រាថ្នា ដោយឧបាយនេះឯង ។ ពាក្យដ៏សេសមានអត្ថរាក់ទាំងអស់ហើយ ។ បកិណ្ណកៈ មានសមុដ្ឋានជាដើម ក៏ដូចគ្នានឹងបឋមកឋិនសិក្ខាបទនោះឯង ។*

តតិយកឋិនសិក្ខាបទ ចប់

វិនយបិដក

សិក្ខាបទធី ៤

[៤២] *សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ជ័មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅវត្ត ព្រះជេតពនរបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង មាន ស្រីជាបុរាណទុតិយិការបស់ឧទាយិភិក្ខុជ័មានអាយុ បួសក្នុងសម្នាក់នាងភិក្ខុនី ។ នាងភិក្ខុនីនោះ តែងមកកាន់សម្នាក់ឧទាយិភិក្ខុជ័មានអាយុជារឿយៗ ។ ចំណែក ខាងឧទាយិភិក្ខុជ័មានអាយុ ក៏តែងទៅកាន់សម្នាក់នាងភិក្ខុនីនោះជារឿយៗដែរ ។ វេលានោះឯង ឧទាយិភិក្ខុជ័មានអាយុ បរិភោគភត្តក្នុងសម្នាក់នាងភិក្ខុនីនោះ ។ លំជាប់នោះ ឧទាយិភិក្ខុជ័មានអាយុ ក៏ស្បៀកជណ្តប់រួចយកបាត្រ និងចីវរ ចូលសំដៅទៅរកទីដែលនាងភិក្ខុនីនោះ នៅក្នុងវេលាព្រឹកព្រហាម លុះចូលទៅ ដល់ហើយ ក៏អង្គុយលើអាសនៈខាងមុខនាងភិក្ខុនីនោះ បើកអង្គជាតបង្ហាញ ។ ឯនាងភិក្ខុនីនោះ ក៏អង្គុយលើអាសនៈខាងមុខឧទាយិជ័មានអាយុ បើកអង្គជាត បង្ហាញដែរ ។ វេលានោះ ឧទាយិភិក្ខុជ័មានអាយុមានតម្រេក ក៏សម្លឹងមើល ទៅអង្គជាតនាងភិក្ខុនីនោះ ។ ទឹកអសុចិក៏ហូរធ្លាក់ពីអង្គជាតរបស់ឧទាយិភិក្ខុ នោះ ។ លំជាប់នោះ ឧទាយិភិក្ខុជ័មានអាយុ ក៏និយាយទៅនឹងភិក្ខុនីនោះថា នែប្អូនស្រី ឯងចូរទៅនាំយកទឹកមក អញនឹងលាងស្បង់ ។ នាងភិក្ខុនីនោះ តបវិញថា លោកម្ចាស់ សូមលោកម្ចាស់ឲ្យស្បង់មកខ្ញុំវិញ ខ្ញុំនឹងលាងប្រគេន ។ វេលានោះឯង នាងភិក្ខុនីនោះ ក៏បានយកទឹកអសុចិរបស់ឧទាយិភិក្ខុនោះបន្តិច ជាក់ក្នុងមាត់ យកបន្តិចជាក់ក្នុងអង្គជាត ។ នាងភិក្ខុនីនោះក៏មានគភ៌ដោយសារ ទឹកអសុចិនោះ ។ ពួកនាងភិក្ខុនីក៏និយាយយ៉ាងនេះថា នាងភិក្ខុនីនេះមិនមែន*

ប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរទេ ទើបបាននាងកិក្ខុនីនេះមានគភ៌ ។ នាងកិក្ខុនីនោះតបវិញថា ម្នាលនាងទាំងឡាយ ខ្ញុំនឹងមិនបានប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរទេ ។ លោះនោះ នាងកិក្ខុនីនោះបានប្រាប់សេចក្តីនុ៎ះដល់នាងកិក្ខុនីផងគ្នា ។ នាងកិក្ខុនីទាំងឡាយក៏លើកទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា មិនសមបើលោកម្ចាស់ឧទាយិប្រើនាងកិក្ខុនីឲ្យលាងចីវរចាស់ (របស់ខ្លួនសោះ) ។ លំដាប់នោះ ពួកនាងកិក្ខុនីទាំងនោះបានប្រាប់សេចក្តីនុ៎ះដល់កិក្ខុទាំងឡាយ ។ ពួកភិក្ខុណាដែលមានប្រាជ្ញាតិច ។បេ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះក៏លើកទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា គួរបើដែរឧទាយិដ៏មានអាយុ ប្រើនាងកិក្ខុនីឲ្យលាងចីវរចាស់ ។ គ្រានោះ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ បានក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។បេ។ ទ្រង់សួរឧទាយិភិក្ខុដ៏មានអាយុថា ម្នាលឧទាយិ ឮថា អ្នកបានប្រើនាងកិក្ខុនីឲ្យលាងចីវរចាស់មែនឬ ។ ឧទាយិក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស មែន ។ ព្រះសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្នាលឧទាយិ នាងកិក្ខុនីនោះ ត្រូវជាញាតិ ឬមិនមែនជាញាតិនឹងអ្នកទេ ។ ឧទាយិ ក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស (នាងកិក្ខុនីនោះ) មិនត្រូវជាញាតិនឹងខ្ញុំព្រះអង្គទេ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ទ្រង់ត្រាស់ថា នែមោឃបុរស ជនមិនមែនជាញាតិ មិនស្គាល់អំពើសមគួរ ឬមិនសមគួរ អំពើនាំមកនូវសេចក្តីជ្រះថ្លា ឬមិននាំមកនូវសេចក្តីជ្រះថ្លារបស់នាងកិក្ខុនី ដែលមិនមែនជាញាតិ (នោះទេ) នែមោឃបុរស មិនសមបើអ្នកទៅប្រើនាងកិក្ខុនីដែលមិនមែនជាញាតិឲ្យលាងចីវរចាស់សោះ នែមោឃបុរស អំពើដែលអ្នកឯងធ្វើនេះ មិនមែននាំពួកមនុស្សដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ឲ្យបានជ្រះថ្លាឡើង ឬមនុស្សដែល

ជ្រះថ្លាស្រាប់ហើយ ឲ្យវិងវិតតែជ្រះថ្លាឡើងទៀត (នោះ) ទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ ប្រើនាងភិក្ខុនីដែលមិនមែនជាញាតិឲ្យលាងក្តី ឲ្យជ្រលក់ក្តី ឲ្យគក់ឬ ប្រោកក្តី នូវចីវរចាស់ ភិក្ខុនោះ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។

[៤៣] *ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ (ត្រង់បេយ្យាលទាំងពីរ) មានអធិប្បាយត្រង់សិក្ខាបទទី ១ ក្នុងបារាជិកកណ្ឌរួចហើយ ។ នាងភិក្ខុនីដែលឥតមានជាប់ទងគន្ធងអំពីចំណែកខាងមាតាក្តី អំពីចំណែកខាងបិតាក្តី ដរាបដល់គូនៃជីដូនជីតាជាគម្រប់ ៧ ហៅថា មិនមែនជាញាតិ ។ ដែលហៅថា នាងភិក្ខុនី (នោះសំដៅយក) ស្រីដែលបានឧបសម្បទាក្នុងសម្នាក់សង្ឃទាំង ២ (ភិក្ខុសង្ឃ និងភិក្ខុនីសង្ឃ) ។ សំពត់ដែលភិក្ខុស្បៃកម្ពងក្តី ជណ្តប់ម្ពងក្តី ហៅថា ចីវរចាស់ ។ ភិក្ខុប្រើនាងភិក្ខុនីថា នាងចូរលាងចីវរឲ្យអាត្មា (យ៉ាងនេះ) ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ចីវរដែលនាងភិក្ខុនីលាងហើយនោះ ជានិស្សគ្គិយ ។ ភិក្ខុបង្គាប់នាងភិក្ខុនីថា នាងចូរជ្រលក់ចីវរឲ្យអាត្មា ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ចីវរដែលនាងភិក្ខុនីជ្រលក់ហើយនោះ ជានិស្សគ្គិយ ។ ភិក្ខុប្រើនាងភិក្ខុនីថា នាងចូរប្រោកចីវរឲ្យអាត្មា ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ កាលបើចីវរដែលនាងភិក្ខុនី យកមកប្រោកដោយដៃក្តី ដោយជំបង់ក្តី អស់វារៈតែម្តង ចីវរនោះជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុត្រូវលះចីវរនោះដល់ជំនុំសង្ឃ ឬគណៈ ឬបុគ្គល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុត្រូវលះចីវរយ៉ាងនេះ ។បេ។ ថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន ចីវរចាស់នេះខ្ញុំបានប្រើនាងភិក្ខុនី មិនមែនជាញាតិឲ្យលាង ជានិស្សគ្គិយហើយ ខ្ញុំសូមលះ*

ចីវរនេះដល់ជំនុំសង្ឃ ។ (ត្រង់បេយ្យាលទាំង ៣ មានអធិប្បាយត្រង់សិក្ខាបទ ទី ១ ក្នុងវគ្គជាមួយគ្នានេះរួចហើយ) ។

[៤៤] នាងភិក្ខុនីមិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុដឹងច្បាស់ថា មិនមែនជាញាតិ ហើយប្រើឲ្យលាងនូវចីវរចាស់ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុនីមិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុដឹងច្បាស់ថា មិនមែនជាញាតិ ហើយប្រើឲ្យលាង ឲ្យជ្រលក់នូវចីវរចាស់ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ និងនិស្សគ្គិយ ។ នាងភិក្ខុនីមិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុដឹងច្បាស់ថា មិនមែនញាតិ ហើយប្រើឲ្យលាង ឲ្យជ្រោក នូវចីវរចាស់ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ និងនិស្សគ្គិយ ។ នាងភិក្ខុនីមិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុដឹងច្បាស់ថា មិនមែនញាតិ ហើយប្រើឲ្យជ្រលក់ ឲ្យជ្រោក នូវចីវរចាស់ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ២ និងនិស្សគ្គិយ ។ នាងភិក្ខុនីមិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុដឹងច្បាស់ថា មិនមែនញាតិ ហើយប្រើឲ្យជ្រលក់នូវចីវរចាស់ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ នាងភិក្ខុនីដែលមិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុដឹងច្បាស់ថា មិនមែនញាតិ ហើយប្រើឲ្យជ្រលក់ ឲ្យជ្រោក នូវចីវរចាស់ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ និងនិស្សគ្គិយ ។ នាងភិក្ខុនីមិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុដឹងច្បាស់ថា មិនមែនញាតិ ហើយប្រើឲ្យជ្រលក់ ឲ្យលាង នូវចីវរចាស់ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ និងនិស្សគ្គិយ ។ នាងភិក្ខុនីមិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុដឹងច្បាស់ថា មិនមែនញាតិ ហើយប្រើឲ្យជ្រលក់ ឲ្យជ្រោក ឲ្យលាង នូវចីវរចាស់ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ២ និងនិស្សគ្គិយ ។ នាងភិក្ខុនីមិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុដឹងច្បាស់ថា មិនមែនញាតិ ហើយប្រើឲ្យជ្រោក នូវចីវរចាស់ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ នាងភិក្ខុនីមិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុដឹងច្បាស់ថា មិនមែនញាតិ ហើយប្រើឲ្យជ្រោក

ឲ្យលាង នូវចីវរចាស់ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ និងនិស្សគ្គិយ ។ នាងភិក្ខុនីមិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុដឹងច្បាស់ថា មិនមែនជាញាតិ ហើយប្រើឲ្យបោក ឲ្យជ្រលក់ នូវចីវរចាស់ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ និងនិស្សគ្គិយ ។ នាងភិក្ខុនីមិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុដឹងច្បាស់ថា មិនមែនញាតិ ហើយប្រើឲ្យបោក ឲ្យលាង ឲ្យជ្រលក់ នូវចីវរចាស់ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ២ និងនិស្សគ្គិយ ។ នាងភិក្ខុនីមិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ។បេ។ នាងភិក្ខុនីមិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុដឹងច្បាស់ថា មិនមែនញាតិ ។បេ។ ហើយប្រើឲ្យលាងនូវចីវរចាស់របស់ភិក្ខុឯទៀត ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុប្រើ (នាងភិក្ខុនីមិនមែនជាញាតិ) ឲ្យលាងសំពត់និសីទនៈ និងគ្រឿងកម្រាល ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុប្រើនាងភិក្ខុនីដែលជាឯកតោឧបសម្បន្នា ឲ្យលាង ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ នាងភិក្ខុនីជាញាតិ ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនមែនញាតិ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ នាងភិក្ខុនីជាញាតិ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ នាងភិក្ខុនីជាញាតិ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ជាញាតិ មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ ។

[៤៥] អាបត្តិ (មិនមានដល់ភិក្ខុ មាន ៨ យ៉ាង) គឺនាងភិក្ខុនីដែលជាញាតិរបស់ភិក្ខុកំពុងលាងចីវររបស់ភិក្ខុ ហើយស្រាប់តែមាននាងភិក្ខុនីទី ២ ដែលមិនមែនជាញាតិ មកយកចីវរអំពីដៃនាងភិក្ខុនីនោះទៅលាងឲ្យ ១ នាងភិក្ខុនីឃើញចីវររបស់ភិក្ខុមានមន្ទិលសៅហ្មង ហើយយកមកលាងឲ្យមិនបាច់ចាំប្រើ ១ ភិក្ខុប្រើនាងភិក្ខុនីឲ្យលាងចីវរថ្មីដែលមិនទាន់បានប្រើប្រាស់ ១ ភិក្ខុប្រើនាងភិក្ខុនីឲ្យលាងគ្រឿងបរិក្ខារឯទៀតក្រៅពីចីវរ ១ ភិក្ខុប្រើនាងសិក្ខមានាឲ្យលាងចីវរឲ្យ ១ ភិក្ខុប្រើសាមណេរីឲ្យលាងចីវរឲ្យ ១ ភិក្ខុឆត ១ ភិក្ខុជើមបញ្ញត្តិ ១ ។

សិក្ខាបទទី ៤ ចប់

อัฏฐกถา

จีวรวรรคที่ ๑ สิกขาบทที่ ๔

บุราณจีวรเธาวาปนสิกขาบท

[๔๒] *บุพพณจีวรสิกขาบท ตรัสด้วยคาถาว่า* **เตน สมเยน** *เป็นต้น ข้อนี้มีเนื้อความต่อไป ในบุพพณจีวรสิกขาบทนั้น มีวินิจฉัยต่อไปนี้*

อธิบาย

สิกขาบทวิภังค์แห่งบุราณจีวรเธาวาปนสิกขาบท

[๔๓] *บทว่า* **ยาว สตฺตมา ปิตามหยุคา** *ความว่า บิดาของบิดา ชื่อว่า* **ปิตามห** *ฯ ยุคแห่งปิตามหะ ชื่อว่า* **ปิตามหยุค** *ฯ ประมาณแห่งอายุ โลกเรียกว่า* **ยุค** *ฯ สองบทว่า* **ยุค** *นี้ เป็นเพียงโวหารพูดกันเท่านั้น ฯ แต่โดยอรรถ* **ปิตามห** *นั่นเอง ชื่อว่า* **ปิตามหยุค** *ฯ บุพพบุรุษตั้งแต่ลำดับขึ้นไปจากปิตามหยุคนั้น ทั้งหมด ท่านประสงค์เอาด้วย* **ปิตามห** *สองบทนั้น ฯ ภิกษุที่ไม่ถึงกันตลอด ๗ ชั่วบุรุษอย่างนี้ ท่านเรียกว่า ไม่เป็นบุคคลเนื่องกันตลอด ๗ ชั่วอายุแห่งบุพพชนก ฯ* **ปิตามห** *สองบทนี้ เป็นชื่อแห่งเทศนาเท่านั้น ฯ แต่โดยพระบาลีว่า* **มาติโต วา ปิติโต วา** *ดังนี้ ชื่อว่า* **ปิตามหยุค** *ก็ดี* **ปิตามหียุค** *ก็ดี* **มาตามหยุค** *ก็ดี* **มาตามหียุค** *ก็ดี ก็เรียกว่า* **ปิตามหยุค** *สมมติว่าญาติ มีบิดาเป็นต้น ชายและหญิง เด็กและผู้ใหญ่ ของปิตามหยุคเป็นเบื้องต้น*

ទាំងអស់នោះ គប្បីជ្រាបថា ទ្រង់សង្គ្រោះចូលក្នុងបទថា **បិតามหายุค** *នេះទាំងអស់ ។*

ក្នុងយុគ ๔ គឺ **បិតามหายุค បิตามหียุค มาตามหายุค** *និង* **มาตามหียุค** *នោះ មានន័យពិស្តារដូចតទៅនេះថា កិកូនីមិនមែនបុគ្គលជាប់ទាក់ទងគ្នាដោយចំណែកមាតា មិនជាប់ទាក់ទងគ្នាដោយចំណែកខាងបិតា អស់ ๗ ជួរអាយុរបស់បុព្វជនកយ៉ាងនេះ គឺបិតា បិតារបស់បិតា បិតារបស់ជីតា (តាទួត) បិតារបស់តាទួតនោះ (តាលួត) ។*

អស់ ๗ ជួរយុគ ទាំងខាងលើ និងខាងក្រោមយ៉ាងនេះ គឺ បិតា ๑ មាតារបស់បិតា ๑ បិតានិងមាតារបស់មាតានោះ ๑ បងប្អូនប្រុស ๑ បងប្អូនស្រី ๑ កូនប្រុស ๑ កូនស្រី ๑ ។

អស់ ๗ ជួរយុគយ៉ាងនេះ គឺ បិតា បងប្អូនប្រុសរបស់បិតា បងប្អូនស្រីរបស់បិតា កូនប្រុសរបស់បិតា កូនស្រីរបស់បិតា ខ្សែស្រឡាយរបស់បុត្រធីតារបស់ជនទាំងនោះ ។

អស់ ๗ ជួរយុគយ៉ាងនេះ គឺមាតា មាតារបស់មាតា មាតារបស់យាយ (យាយទួត) មាតារបស់យាយទួត (យាយលួត) ។

អស់ ๗ ជួរយុគទាំងខាងលើ និងខាងក្រោមយ៉ាងនេះ គឺមាតា ๑ បិតារបស់មាតា ๑ បិតា និងមាតារបស់ជីតានោះ (តាទួត យាយទួត) ๑ បងប្អូនប្រុស ๑ បងប្អូនស្រី ๑ កូនប្រុស ๑ កូនស្រី ๑ ។

អស់ ๗ ជួរយុគយ៉ាងនេះ គឺមាតា បងប្អូនប្រុសរបស់មាតា បងប្អូន

ស្រីរបស់មាតា កូនប្រុសរបស់មាតា កូនស្រីរបស់មាតា ខ្សែស្រឡាយ កូនប្រុសកូនស្រីរបស់ជនទាំងនោះ នេះឈ្មោះថា បុគ្គលមិនមែនជាញាតិ ។

បទថា **ឧភតោសង្ឃេ** *សេចក្តីថា ភិក្ខុនីដែលឧបសម្បទាដោយអដ្ឋវាចិកវិនយកម្ម គឺដោយញត្តិចតុត្ថកម្ម ក្នុងចំណែកភិក្ខុសង្ឃ ๑ ដោយញត្តិចតុត្ថកម្មក្នុងចំណែកភិក្ខុនីសង្ឃ ๑ ។*

បទថា **សតិ និវត្តំបិ សតិ ចារុតំបិ** *សេចក្តីថា ចីវរដែលជ្រលក់ហើយ ធ្វើកប្បស្រេច ស្ងៀក ឬជណ្តប់សូម្បីត្រឹមម្តង ។ដោយហោចពាក់ទុកលើស្មា ឬលើក្បាល ដោយសំដៅយកការប្រើប្រាស់ជាធំ ដើរផ្លូវក្តី ទទូរក្បាលដេកក្តី សូម្បីចីវរនោះក៏ឈ្មោះថា ចីវរចាស់ដូចគ្នា ក្នុងកុរុន្ទីពោលថា បើភិក្ខុដេកយកចីវរទុកក្រោមដំណេក ឬយកដៃទាំងពីរលើកឡើង ធ្វើជាពិតានលើអាកាស មិនប៉ះក្បាលដើរទៅ នេះមិនឈ្មោះថា ប្រើប្រាស់ឡើយ ។*

ក្នុងបទថា **ធោតំ និស្សគ្គិយំ** *នេះ មានវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា ភិក្ខុនីដែលត្រូវភិក្ខុប្រើយ៉ាងនេះ រមែងរៀបចំជើងក្រាន ជញ្ជូនឧសមក បង្កាត់ភ្លើង ដងទឹកមក ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការបោក រមែងត្រូវអាបត្តិទុក្កដដល់ភិក្ខុគ្រប់ៗប្រយោគរបស់ភិក្ខុនី អស់កាលដែលភិក្ខុនីនៅលើកចីវរនោះឡើង បោកគក់ចីវរនោះ លុះបោកស្រេចហើយ លើកឡើងក៏ជានិស្សគ្គិយ ។ បើភិក្ខុនីសម្គាល់ថា ចីវរមិនទាន់ស្អាត ទើបចាក់ទឹកស្រោច ឬបោកជាថ្មី ត្រូវអាបត្តិទុក្កដគ្រប់ៗ ប្រយោគ អស់កាលដែលមិនទាន់សម្រេច ។ សូម្បីការជ្រលក់និងការវាយ ក៏មានន័យយ៉ាងនេះ ។ ភិក្ខុនីចាក់ទឹកជ្រលក់ចុះក្នុងស្នូកសម្រាប់*

ជ្រលក់ ហើយជ្រលក់ត្រឹមម្តង ធ្វើកិច្ចឯណាមួយ មុនការចាក់ទឹកជ្រលក់ជា ដើមនោះ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការជ្រលក់ ឬខាងក្រោយមក ត្រឡប់ជ្រលក់ ជាថ្មី ត្រូវអាបត្តិទុក្កដដល់ភិក្ខុគ្រប់ៗ ប្រយោគ ក្នុងឋានៈទាំងពួង ។ សូម្បី ក្នុងការវាយ ក៏គប្បីជ្រាបប្រយោគយ៉ាងនេះ ។

អធិប្បាយ

បទភាជនីយនៃបុរាណោធោវាបនសិក្ខាបទ

[៤៤] *បទថា* **អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញី បុរាណចីវរំ ធោវា-បេតិ** *សេចក្តីថា បើភិក្ខុមិនពោលថា នាងចូរជោកចីវរនេះឲ្យខ្ញុំ តែធ្វើកាយ វិការដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការជោក ឲ្យត្រង់ដៃដោយដៃ ឬជាក់ក្បែរជើង ឬ ផ្ងើតៗ ទៅ គឺបញ្ជូនទៅក្នុងដៃរបស់សិក្ខមានា សាមណេរ សាមណេរី ឧបា-សិកា និងតិរ្ថិយជាដើម ឬបោះទៅក្នុងទីជិតនៃភិក្ខុនី ដែលកំពុងជោកនៅត្រង់ កំពង់ទឹក គឺក្នុងឱកាសខាងក្នុង ១២ ហត្ថ ចីវរ ឈ្មោះថា ភិក្ខុប្រើភិក្ខុនីឲ្យ ជោកដូចគ្នា ។ បើភិក្ខុលះឧបចារៈ ជាក់អំពីខាងអាយ ភិក្ខុនីនោះក៏ជោក ហើយនាំមក មិនត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុ ។ ភិក្ខុឲ្យចីវរក្នុងដៃនៃសិក្ខមានាក្តី សាមណេរក្តី ឧបាសិកាក្តី ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការជោក បើសិក្ខមានានោះ ឧបសម្បទាហើយ ទើបជោក ក៏ត្រូវអាបត្តិដូចគ្នា ។ បើទុកក្នុងដៃនៃឧបាសក បើឧបាសកនោះ មានភេទត្រឡប់ហើយ បព្វជ្ជាឧបសម្បទាក្នុងសម្នាក់ភិក្ខុនី ហើយទើបជោក ត្រូវអាបត្តិដូចគ្នា ។ សូម្បីក្នុងចីវរដែលឲ្យក្នុងដៃរបស់ សាមណេរ ឬរបស់ភិក្ខុក្នុងវេលាក្លាយភេទ ក៏មានន័យយ៉ាងនេះដូចគ្នា ។*

ក្នុងបទថា **ធោវាបេតិ រជាបេតិ** ជាដើម មានវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា ចីវរជានិស្សគ្គិយដោយវត្ថុដំបូង ត្រូវអាបត្តិទុក្កដដល់ភិក្ខុដោយវត្ថុទី ២ កាលភិក្ខុឲ្យធ្វើទាំង ៣ វត្ថុ ជានិស្សគ្គិយដោយវត្ថុដំបូង ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ២ ដោយវត្ថុដ៏សេស ។ តែបើភិក្ខុប្រើឲ្យធ្វើការបោកជាដើមនេះតាមលំដាប់ ឬខុសលំដាប់ ក៏មានការផុតចាកអាបត្តិ ដូច្នោះ ទើបព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ចតុក្កៈ ៣ ពួកទុកក្នុងព្រះបាលីនេះ ។ តែបើភិក្ខុពោលថា នាងចូរជ្រលក់បោកចីវរនេះ ហើយនាំមកឲ្យខ្ញុំ ដូច្នេះ ភិក្ខុនីនោះបោកមុនហើយ ទើបជ្រលក់ជាក្រោយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ និងនិស្សគ្គិយប៉ុណ្ណោះ ។ ក្នុងពាក្យដែលផ្ទុយគ្នាទាំងអស់ ក៏គប្បីជ្រាបដោយនយយ៉ាងនេះ ។ បើភិក្ខុពោលថា នាងបោកហើយ ចូរនាំមក ភិក្ខុនីបោកផង ជ្រលក់ផង ប្រព្រឹត្តជាអាបត្តិ ព្រោះការបោកជាបច្ចយតែម្យ៉ាង មិនត្រូវអាបត្តិព្រោះការជ្រលក់ឡើយ ។ គប្បីជ្រាបអនាបត្តិដោយលក្ខណៈនេះថា ភិក្ខុមិនបានប្រើ បោកឯង ព្រោះការធ្វើហួសពាក្យដែលភិក្ខុប្រើគ្រប់ៗ អន្ទើ ដោយប្រការយ៉ាងនេះ ។ តែកាលភិក្ខុពោលថា កិច្ចណាដែលគប្បីធ្វើក្នុងចីវរនេះ កិច្ចនោះ ចូរជាការៈរបស់នាងទាំងអស់ដូច្នេះ រមែងត្រូវអាបត្តិជាច្រើន ព្រោះពាក្យពោលតែមួយ ។ ឯបទទាំងនេះថា **អញ្ញាតិកាយ វេមតិកោ អញ្ញាតិកាយ ញាតិកសញ្ញី** គប្បីជ្រាបដោយពិស្តារ ដោយអំណាចនៃចតុក្កៈ ៣ ពួក ដោយនយដូចពោលហើយនោះឯង ។

[๔๕] *ពីរបទថា* **ឯកតោ ឧបសម្បន្នាយ** *សេចក្តីថា ត្រូវអាបត្តិទុក្កដដល់ភិក្ខុដែលប្រើភិក្ខុនី ដែលឧបសម្បទាក្នុងសម្ពាក់ភិក្ខុនីទាំងឡាយឲ្យបោក ។ តែកាលប្រើភិក្ខុនី ដែលឧបសម្បទាក្នុងសម្ពាក់នៃភិក្ខុទាំងឡាយឲ្យបោក ត្រូវអាបត្តិតាមវត្ថុដូចគ្នា ។ សាកិយានី ๕๐๐ ឈ្មោះថា ជាអ្នកឧបសម្បទាក្នុងសម្ពាក់នៃភិក្ខុទាំងឡាយ ។*

អនាបត្តិនៃបុរាណចីវរធោវាបនសិក្ខាបទ

[๔๕] *ពីរបទថា* **អវុត្តា ធោវតិ** *សេចក្តីថា ភិក្ខុនីដែលមកដើម្បីខន្ទេសក្តី ដើម្បីឱវាទក្តី ឃើញចីវរសៅហ្មង ជួយយកទៅអំពីកន្លែងដែលទុកក្តី ឲ្យនាំមកដោយពោលថា លោកម្ចាស់ សូមឲ្យមកចុះ ខ្ញុំនឹងបោកហើយបោកក្តី ជ្រលក់ក្តី ជ័ុតី ភិក្ខុនីនេះ ឈ្មោះថា បុគ្គលដែលភិក្ខុមិនបានប្រើឲ្យបោក ។ ភិក្ខុនីណា បានឮភិក្ខុប្រើភិក្ខុកំលោះ ឬសាមណេរថា លោកចូរបោកចីវរនេះ ហើយពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ សូមនាំមកចុះ ខ្ញុំនឹងបោកឯង ហើយបោកក្តី កាន់យកជារបស់ខ្លួ ហើយបោក ជ្រលក់ឲ្យក្តី ភិក្ខុនីនេះក៏ឈ្មោះថា ជាបុគ្គលដែលភិក្ខុមិនបានប្រើ គឺបោកឯង ។*

ពីរបទថា **អញ្ញំ បរិក្ខារំ** *សេចក្តីថា ភិក្ខុប្រើភិក្ខុនីឲ្យបោក ឬលាងបណ្តាបរិក្ខារ មានថង់ស្បែកជើង ស្លាកបាត្រ សំពត់អង្សៈ វត្តពន្ធចង្កេះ គ្រែ តាំង ពូក និងកន្ទេលជាដើមឯណាមួយ មិនត្រូវអាបត្តិ ។ ពាក្យដ៏សេសក្នុងសិក្ខាបទនេះ មានអត្ថរាក់ទាំងអស់ហើយ ។*

ក្នុងបណ្តាបកិណ្ណកៈ មានសមុដ្ឋានជាដើម សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋាន ៦ ជាកិរិយា ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម វចីកម្ម មានចិត្ត ៣ មានវេទនា ៣ ដូច្នេះឯង ។

ពណ៌នាបុរាណចីវរធោវាបនសិក្ខាបទទី ៤ ចប់

វិនយបិដក

សិក្ខាបទធី ៥

[๔๖] *សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ជ័មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅវត្ត វេឡុវនកលន្ទកនិវាបស្ថាន ទៀបក្រុងរាជគ្រឹះ ។ គ្រានោះឯង នាងឧប្បលវណ្ណាភិក្ខុនីនៅក្នុងអន្ធវន ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ វេលានោះឯង នាងឧប្បលវណ្ណាភិក្ខុនី លុះពេលព្រឹកឡើង ក៏បានស្បៀកជណ្តប់រួចនាំយកបាត្រ និងចីវរចូលទៅឯក្រុងសាវត្ថីដើម្បីបិណ្ឌបាត លុះដើរទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងសាវត្ថី រួចត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាតក្នុងកាលជាខាងក្រោយនៃភត្ត ហើយក៏ចូលសំដៅទៅក្នុងអន្ធវន (ព្រៃងងឹត) ដើម្បីសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ លុះចូលទៅដល់ព្រៃអន្ធវនហើយ ក៏អង្គុយសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ទៀបគល់ឈើនីមួយ ។ សម័យនោះឯង មានពួកចោរអ្នកធ្វើនូវចោរកម្ម បានសម្ងាប់មេគោមួយ អារយកសាច់ រួចនាំយកចូលទៅកាន់ព្រៃអន្ធវន ។ ឯមេចោរជាធំបានក្រឡេកមើលទៅឃើញនាងឧប្បលវណ្ណាភិក្ខុនីកំពុងអង្គុយសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ទៀបគល់ឈើនីមួយ ។ លុះឃើញហើយ ចោរនោះក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះថា បើប្រសិនណាពួកចោរជាកូន និងបងបួនអញឃើញនាងភិក្ខុនីនេះហើយ មុខជានឹងបៀតបៀននាងភិក្ខុនីនេះមិនខាន (លុះគិតយ៉ាងនេះហើយ) មេចោរក៏នាំពួកចោរទាំងនោះដើរទៅតាមផ្លូវដដែរវិញ វេលានោះឯង មេចោរនោះកាលបើដុំសាច់គេចម្ងិនរួចស្រេចហើយ ក៏យកសាច់យ៉ាងល្អ ខ្ចប់នឹងស្លឹកឈើយកទៅព្យួរនឹងដើមឈើជិតនាងឧប្បលវណ្ណាភិក្ខុនី ហើយពោលថា នរណាមួយ ទោះបីជាសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី បានឃើញ*

ដុំសាច់ដែលអញទុកឲ្យនេះហើយ ចូរនាំយកទៅចុះ រួចហើយក៏ចេញដើរទៅ ។ នាងឧប្បលវណ្ណាភិក្ខុនីចេញពីសមាធិហើយ បានឮសំដីនេះរបស់មេចោរដែលកំពុងពោលនោះ ។ លំដាប់នោះ នាងឧប្បលវណ្ណាភិក្ខុនីក៏បានយកសាច់នោះទៅឯកន្លែងនៅរបស់ខ្លួន ។ វេលានោះឯង នាងឧប្បលវណ្ណាភិក្ខុនី លុះកន្លងរាត្រីនោះទៅហើយ នាងក៏ចាត់ចែងយកសាច់នោះ មកវេចជាបង្វេចដោយចីវរ រួចហើយក៏ហោះទៅឯអាកាស ទៅចុះក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ។

[៤៧] សម័យនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់យាងចូលទៅកាន់ស្រុកដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ ឧទាយិភិក្ខុដ៏មានអាយុជាអ្នកនៅចាំរក្សាវត្ត ។ លំដាប់នោះ នាងឧប្បលវណ្ណាភិក្ខុនី បានចូលទៅរកឧទាយិភិក្ខុដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏សួរទៅឧទាយិភិក្ខុដ៏មានអាយុថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់យាងទៅណា ។ ឧទាយិប្រាប់ថា ម្នាលប្អូនស្រី ព្រះដ៏មាន-ព្រះភាគទ្រង់យាងចូលទៅបិណ្ឌបាតឯស្រុកហើយ ។ នាងឧប្បលវណ្ណាភិក្ខុនីនិយាយថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់មេត្តាថ្វាយសាច់នេះដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគឲ្យទានផង ។ ឧទាយិនិយាយថា ម្នាលប្អូនស្រី នាងឲ្យព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ឆ្អែតដោយសាច់ (យ៉ាងណា) ប្រសិនបើនាងឲ្យស្បង់ដល់អាត្មា អាត្មាក៏ឈ្មោះថា នាងឲ្យឆ្អែតដោយស្បង់យ៉ាងនោះដែរ ។ នាងឧប្បលវណ្ណាភិក្ខុនីតបវិញថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំជាមាតុគ្រាមមានលាភបានដោយកម្រណាស់ ។ មួយទៀត ចីវរបស់ខ្ញុំនេះ ជាចីវរគម្រប់ ៥ ជាទីបំផុត ខ្ញុំមិនប្រគេនលោកម្ចាស់ទេ ។ ឧទាយិនិយាយថា ម្នាលប្អូនស្រី

ដូចជាបុរសដែលឲ្យដំរី (ទៅគេ) គួរលះខ្សែជង្គង់ផង យ៉ាងណាមិញ ម្នាលប្អូនស្រី បើថ្វាយសាច់ដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ ចូរលះសញ្ញាំរបស់នាងដល់អាត្មា ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ គ្រានោះ នាងឧប្បលវណ្ណាភិក្ខុនី កាលបើឧទាយិដ៏មានអាយុចេះតែទទូចសូម ក៏ប្រគេនសញ្ញាំ ហើយត្រឡប់ទៅឯលំនៅរបស់ខ្លួនវិញ ។ ពួកនាងភិក្ខុនីកាលទទួលយកជាត្រ និងចីវរពីនាងឧប្បលវណ្ណាភិក្ខុនី ក៏សួរនាងឧប្បលវណ្ណាភិក្ខុនីថា បពិត្រនាងជាម្ចាស់ សញ្ញាំរបស់នាងតើនៅឯណា ។ នាងឧប្បលវណ្ណាភិក្ខុនី ក៏បានប្រាប់សេចក្តីនុ៎ះដល់នាងភិក្ខុនីទាំងឡាយ ។ នាងភិក្ខុនីទាំងឡាយក៏លើកទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា លោកម្ចាស់ឧទាយិមិនសមបើនឹងទទួលយកចីវរពីដៃនាងភិក្ខុនីសោះ មាតុគ្រាមសុទ្ធតែមានលាភបានដោយកម្រ ។ គ្រានោះ នាងភិក្ខុនីទាំងនោះក៏ប្រាប់សេចក្តីនុ៎ះដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ពួកភិក្ខុណាដែលមានប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះក៏លើកទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ឧទាយិដ៏មានអាយុមិនគួរបើនឹងទទួលយកចីវរពីដៃនាងភិក្ខុនីសោះ ។ ទើបភិក្ខុទាំងនោះ ក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ។បេ។ ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្នាលឧទាយិ បានឮថា អ្នកឯងបានទទួលចីវរពីដៃនាងភិក្ខុនីមែនឬ ។ ឧទាយិភិក្ខុក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស មែន ។ ព្រះសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្នាលឧទាយិ នាងភិក្ខុនីនោះត្រូវជាញាតិនឹងអ្នកឯង ឬមិនមែនជាញាតិទេ ។ ឧទាយិក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស (នាងភិក្ខុនីនោះ) មិនមែនជាញាតិទេ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលមោឃបុរស បុរសដែលមិនមែន

ជាញាតិ មិនស្គាល់អំពើគួរ ឬមិនគួរ ល្អិតល្អ ឬមិនល្អិតល្អ របស់ស្ត្រីដែលមិនមែនជាញាតិ (នោះ) ទេ ម្នាលមោឃបុរស អ្នកឯងហេតុអ្វី ក៏ទទួលយកចីវរអំពីដៃនាងភិក្ខុនី ដែលមិនមែនជាញាតិ (ដូច្នេះ) ម្នាលមោឃបុរស អំពើដែលអ្នកឯងធ្វើនេះ នឹងបានដឹកនាំមនុស្សដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ឲ្យបានជ្រះថ្លាឡើង ឬមនុស្សដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យកាន់តែជ្រះថ្លាឡើងក៏ទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ ទទួលយកចីវរអំពីដៃនាងភិក្ខុនីដែលមិនមែនជាញាតិ (ភិក្ខុនោះ) ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បានបញ្ញត្ត ហើយដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះ ។

[๔๘] សម័យនោះឯង មានពួកភិក្ខុសង្ឃរ័យ មិនហ៊ានទទួលយកចីវរដែលត្រូវការផ្ទាស់ប្តូររបស់នាងភិក្ខុនីទាំងឡាយ ។ នាងភិក្ខុនីទាំងឡាយ ក៏លើកទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា លោកម្ចាស់ទាំងឡាយ មិនគួរបើនឹងមិនទទួលយកចីវរដែលត្រូវការផ្ទាស់ប្តូររបស់យើងសោះ ។ កាលពួកនាងភិក្ខុនីទាំងនោះកំពុងលើកទោស តិះដៀលបន្ទុះបង្អាប់ ភិក្ខុទាំងឡាយក៏បានឮច្បាស់ ។ វេលានោះ ភិក្ខុទាំងនោះបានក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រោះនិទាននេះ ជំណើរនេះ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ធ្វើធម្មីកថា ហើយត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកក្នុងវេលានោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតដើម្បីឲ្យអ្នកទាំងឡាយទទួលយកចីវរ ដែលត្រូវការផ្ទាស់ប្តូរគ្នារបស់សហធម្មិកបុគ្គល ๕ ពួក គឺភិក្ខុ ភិក្ខុនី សិក្ខមានា សាមណេរ សាមណេរី ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

*ตถาคตอนุญาตให้ภิกษุทั้งหลาย ทรงรับจีวรที่ภิกษุณีให้ซักบ้าง ย้อมบ้าง ทุบบ้าง ทั้งหมดนี้

[๕๐] *นางภิกฺขุนีมิใช่ญาติ ภิกฺขุนีรู้จักว่า มิใช่ญาติ รับจีวรเองก็ดี ใช้ให้เขารับก็ดี ต้องนิสสัคคิยปาจิตตีย์ ทั้งสองรูปต้องอาบัติต่างกัน ฯ นางภิกฺขุนีมิใช่ญาติ ภิกฺขุมีความสงสัย รับจีวรเองก็ดี ใช้ให้เขารับก็ดี ต้องนิสสัคคิยปาจิตตีย์ ทั้งสองรูปต้องอาบัติต่างกัน ฯ นางภิกฺขุนีมิใช่ญาติ ภิกฺขุสำคัญว่าเป็นญาติ รับจีวรเองก็ดี ใช้ให้เขารับก็ดี ต้องนิสสัคคิยปาจิตตีย์ ทั้งสองรูปต้องอาบัติต่างกัน ฯ*

[๕๑] *ภิกฺขุรับจีวรเองจากมือนางภิกฺขุนี ที่ได้อุปสมบทมาแล้วจากสงฆ์ฝ่ายเดียว (คือนางภิกฺขุนีสงฆ์ล้วนๆ) ต้องปาจิตตีย์ ทั้งสองรูปต้องอาบัติต่างกัน ฯ นางภิกฺขุนีเป็นญาติ ภิกฺขุสำคัญว่า มิใช่ญาติ ต้องปาจิตตีย์ ฯ นางภิกฺขุนีเป็นญาติ ภิกฺขุมีความสงสัย ต้องปาจิตตีย์ ฯ นางภิกฺขุนีเป็นญาติ ภิกฺขุสำคัญว่าเป็นญาติ ไม่ต้องอาบัติ เลย ฯ*

[๕๒] *อาบัติไม่มีแก่ภิกฺขุ ในสิกขาบทนี้มี ๘ จำพวก คือภิกฺขุรับจีวรเองจากมือนางภิกฺขุนีที่เป็นญาติ ๑ ภิกฺขุรับจีวรด้วยการแลกเปลี่ยนกัน ๑ ภิกฺขุรับจีวรมีราคามาก ด้วยจีวรมีราคาน้อย หรือภิกฺขุรับจีวรมีราคาน้อย ด้วยจีวรมีราคามาก ๑ ภิกฺขุรับจีวรด้วยสัทธาเลี้ยงกัน คือรับด้วยอำนาจศรัทธาต่อกัน ๑ ภิกฺขุรับจีวรของกันและกัน ๑ ภิกฺขุรับเครื่องบริขารอื่นนอกจากจีวรของสิกขมานา และสามเณรี ๑ ภิกฺขุรับจีวรเก่า ๑ ภิกฺขุรับผ้าบังสุกุล ๑ ฯ*

สิกขาบทที่ ๕ จบ

អដ្ឋកថា

ចីវរវគ្គទី ១ សិក្ខាបទទី ៥

ចីវរបដិគ្គហណសិក្ខាបទ

[๔๖] *ចីវរបដិគ្គហណសិក្ខាបទ បទថា* **តេន សមយេន** *ជាដើម ខ្ញុំនឹងពោលក្នុងចីវរបដិគ្គហណសិក្ខាបទនោះ ដូចមានវិនិច្ឆ័យតទៅនេះថា*

បទថា **បិណ្ឌចារតបដិក្កន្តា** *ប្រែថា ត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាត ។*

បទថា **យេន អន្ធវនំ តេនុបសង្កមិ** *សេចក្តីថា កាលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់មិនទាន់បានបញ្ញត្តសិក្ខាបទ ភិក្ខុនីឈ្មោះឧប្បលវណ្ណា ដើរចូលទៅក្នុងព្រៃអន្ធវន ។*

បទថា **កតកម្មា** *បានដល់ អ្នកធ្វើចោរកម្ម មានពាក្យអធិប្បាយថា ប្លន់កណ្តៀរបស់អ្នកដទៃ ដោយកម្ម មានការកាត់ទឹតជាដើម ។*

បទថា **ចោរគាមណិកោ** *បានដល់ មេចោរ ។ បានឮថា មេចោរនោះ ស្គាល់ព្រះថេរីមកអំពីមុន ព្រោះដួច្នោះហើយ កាលទៅខាងមុខរបស់ពួកចោរ ឃើញព្រះថេរីនោះ ទើបពោលថា ពួកឯងកុំទៅផ្លូវនោះ ចូរមកផ្លូវនេះទាំងអស់ ដូច្នេះហើយ នាំពួកចោរទាំងនោះទៅផ្លូវដទៃ ។*

ពីរបទថា **សមាធិម្ហា វុដ្ឋហិត្វា** *សេចក្តីថា បានឮថា ព្រះថេរីចេញអំពីសមាធិក្នុងវេលាដែលកំណត់ទុកនោះឯង ។ សូម្បីមេចោរនោះ បានពោលយ៉ាងនោះក្នុងខណៈនោះដូចគ្នា ព្រោះដួច្នោះ ទើបព្រះថេរីបានឮ ។ ឯព្រះថេរីកាលបានឮសំឡេងនោះ ទើបគិតថា ឥឡូវនេះ ក្នុងទីនេះ មិនមាន*

សមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ដទៃក្រៅអំពីអាត្មាអញទៀតឡើយ ទើបកាន់យកសាច់នោះ ព្រោះហេតុនោះ ទើបធម្មសង្គាហកាចារ្យទាំងឡាយ ពោលថា **អថខោ ឧប្បលវណ្ណា ភិក្ខុនី** *ជួបច្នេះជាដើម ។*

[๔๗] *បទថា* **ទ្វិហិយកោ** *បានដល់ គង់នៅ គឺនៅសល់ អធិប្បាយថា ដល់វារៈចូលវិហារ នៅក្នុងវិហារត្រឹមតែមួយរូប ។*

សួរថា ព្រោះហេតុអ្វី ទើបឧទាយិភិក្ខុពោលថា បើនាងគប្បីឲ្យអន្តរវាសកដល់ខ្ញុំ ជួបច្នេះ ឆ្លើយថា ឧទាយិភិក្ខុឃើញអន្តរវាសកសាច់ម៉ដ្ដ និងរលោង ទើបពោល ព្រោះការចង់បាន ។ ម្យ៉ាងទៀត ការចង់បានក្នុងអន្តរវាសករបស់ឧទាយិភិក្ខុនោះ តិចតួចទេ តែកោដ្ឋាសសម្បត្តិរបស់ព្រះថេរៈដល់ទីបំផុត ព្រោះហេតុនោះ ទើបឧទាយិភិក្ខុគិតថា អញនឹងមើលភាពពេញលេញនៃសរីរៈរបស់ព្រះថេរៈនេះ ហើយញុំាងការចង់បានក្នុងទីមិនស្មើឲ្យកើតឡើង ទើបពោលយ៉ាងនេះ ។

បទថា **អន្តិមំ** *បានដល់ ចីវរជាផ្ទាំងចុងក្រោយគេបង្អស់នៃចីវរ ๕ ផ្ទាំង ឈ្មោះថា ផ្ទាំងចុងក្រោយ គឺផ្ទាំងក្រោយគេ ។ ចីវរផ្ទាំងដទៃដែលវិកប្ប ឬបច្ចុទ្ធរណៈ រក្សាទុកសូម្បីដោយលេសក៏មិនមាន ព្រោះដូច្នោះ ព្រះថេរៈពោលយ៉ាងនេះ ដោយអំណាចនាងទ្រទ្រង់ចីវរ ๕ ផ្ទាំង តាមដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់អនុញ្ញាត មិនមែនដោយការលោភ ។ ពិតហើយ ការលោភរបស់ព្រះខីណាស្រពទាំងឡាយ រមែងមិនមាន ។*

បទថា **ឯឥច្ឆិយមានា** *សេចក្តីថា នាងត្រូវឧទាយិភិក្ខុសម្តែងឧបមា*

ហើយ ជំទាស់ធ្ងន់ពេក ។

បទថា **อนฺตราสกเก ฐตฺวา อุปสฺสุตึ อคมาสิ** *សេចក្តីថា ព្រះថេរីស្ងៀកសំពត់សម្រាប់ចងដោះ ហើយបានសម្តែង (ចីវរ) លើបាតដៃប៉ុណ្ណោះប្រគេន ដោយអាការដែលមនោរថរបស់ឧទាយិភិក្ខុ នឹងមិនបានពេញពេញ បានទៅហើយ ។ សួរថា ព្រោះហេតុអ្វី ទើបភិក្ខុនីទាំងឡាយពោលទោសពួកភិក្ខុអ្នកទទួលចីវរ ដែលមិនផ្ទាស់ប្តូរគ្នា ឆ្លើយថា ព្រោះជាអ្នកត្រូវខ្វះខាតដៃ គឺបច្ចុយគ្របសង្កត់យ៉ាងនេះថា បើលោកម្ចាស់ទាំងឡាយមិនមានការស្និទ្ធស្នាលក្នុងពួកយើងត្រឹមប៉ុណ្ណោះ ពួកយើងនឹងដំណើរជីវិតទៅបានដូចម្តេច ។*

[๔๘] *បទថា* **อนุชานามิ ภิกฺขเว ฯเปฯ ปญฺจนฺนํ** *សេចក្តីថា តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យផ្ទាស់ប្តូរចីវរគ្នារបស់សហធម្មិក ๕ ពួកនេះ ដែលមានសទ្ធាស្មើគ្នា មានសីលស្មើគ្នា មានទិដ្ឋិស្មើគ្នា ។*

อธิบาย

สิกขาบทวิภังค์แห่งจีวรปฏิคคหณสิกขาบท

[๔๙] *ពីរបទថា* **ปโยเคน ทุกฺกฏํ** *សេចក្តីថា ត្រូវអាបត្តិទុក្កដព្រោះអាការ មានការលាដៃចេញដើម្បីបំណងនឹងទទួលជាដើម ។*

បទថា **ปฏิลาภេน** *បានដល់ ព្រោះទទួល ។*

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងការទទួលដូច្នេះថា ភិក្ខុនីបួរឲ្យត្រង់ដៃដោយដៃក្តី ជាក់ក្បែរជើងក្តី ចោះទៅខាងលើក្តី បើភិក្ខុត្រេកអរ ចីវរ ឈ្មោះថា ភិក្ខុនោះ

ទទួលហើយនោះឯង ។ បើភិក្ខុទទួលយកចីវរដែលភិក្ខុនីផ្ញើទៅក្នុងដៃរបស់សិក្ខមានា សាមណេរ សាមណេរី ឧបាសក និងឧបាសិកាជាដើម មិនត្រូវអាបត្តិ ។ បរិស័ទទាំង ៤ នាំចីវរ និងសំពត់ពណ៌ផ្សេងៗ មកជាក់ទៀបជើងនៃភិក្ខុដែលពោលធម្មកថា ឬឈរក្នុងឧបចារៈ ឬលះឧបចារៈបោះឲ្យ ។ បណ្តាសំពត់ទាំងនោះ ចីវរណាជារបស់ភិក្ខុនីទាំងឡាយ ត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលទទួលចីវរនោះដូចគ្នា ក្រៅអំពីការផ្ទាស់ប្តូរគ្នា ។

លោកពោលទុកក្នុងមហាបច្ចរី និងកុរុន្ទីថា បើចីវរទាំងឡាយ គឺបរិស័ទ ៤ បោះទៅក្នុងពេលយប់ ភិក្ខុមិនអាចដឹងបានថា នេះរបស់ភិក្ខុនី នេះរបស់បុគ្គលដទៃ មិនមានកិច្ចដោយការផ្ទាស់ប្តូរ ។ ពាក្យដែលពោលទុកក្នុងមហាបច្ចរី និងកុរុន្ទីនោះ មិនសមគ្នា ព្រោះសិក្ខាបទជាអចិត្តកៈ ។ បើភិក្ខុនីប្រគេនសំពត់ងូតទឹកភ្លៀង គប្បីធ្វើឲ្យជារបស់ផ្ទាស់ប្តូរដូចគ្នា ។ បើភិក្ខុនីជាក់ត្រង់គំនរសំរាមជាដើម ដោយតាំងចិត្តថា សូមភិក្ខុទាំងឡាយកាន់យកជាសំពត់បង្សុកូល ដូច្នេះ ភិក្ខុអធិដ្ឋានជាសំពត់បង្សុកូល កាន់យកគួរ ។

អធិប្បាយ

បទភាជនីយនៃចីវរបដិគ្គហណសិក្ខាបទ

[๕๐] *បទថា* **អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញី** *គឺជាតិកបាចិត្តិយ ។*

[๕๑] *ពីរបទថា* **ឯកតោ ឧបសម្បន្នាយ** *សេចក្តីថា ត្រូវអាបត្តិទុក្កដដល់ភិក្ខុដែលទទួលអំពីដៃរបស់ភិក្ខុនី ដែលឧបសម្បទាក្នុងសម្នាក់ភិក្ខុនីទាំងឡាយ (តែមួយចំណែក) តែត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ (ដល់ភិក្ខុ

ដែលទទួលអំពីដៃ) របស់ភិក្ខុនីដែលឧបសម្បទា ក្នុងសម្ពាក់នៃភិក្ខុទាំង-ទ្បាយ ។

[๕๒] ពីរបទថា **ปริเยฏฺฐ วา วิปุลํ** សេចក្តីថា បើភិក្ខុទទួលត្រៃចីវរមានតម្លៃច្រើន ដោយចីវរមានតម្លៃតិច ឬដោយបរិក្ខារដទៃ មានថង់ស្បែក ជើង ស្លាកបាត្រ សំពត់អង្សៈ និងវត្ថុពន្ធចង្កេះជាដើម មិនត្រូវអាបត្តិ ។ តែក្នុងមហាបច្ចរីពោលថា ដោយហោចសូម្បីដោយចំណិតសម៉ ។

ពីរបទថា **วิปุเลน วา ปริวตฺตํ** នេះ អ្នកសិក្សាគប្បីជ្រាបដោយការវិបល្លាស (ផ្ទុយគ្នា) ដូចដែលពោលហើយ ។

ពីរបទថា **อญฺญํ ปริกฺขารํ** សេចក្តីថា បរិក្ខារប្រភេទណាមួយ មានស្លាកបាត្រជាដើម ។ តែសំពត់តម្រងទឹក មានទំហំប៉ុនចីវរយ៉ាងតូចដែលត្រូវវិកប្បមិនគួរ ។ ចីវរណាមិនល្មមនឹងអធិដ្ឋាន ឬវិកប្ប ចីវរនោះ គួរគ្រប់យ៉ាង ។ សូម្បីសំពត់ស្រោមពូក មានទំហំប៉ុនគ្រែក៏សមគួរដូចគ្នា នឹងពោលទៅថ្វីក្នុងស្លាកបាត្រជាដើមនោះ បទដ៏សេសមានអត្ថរាក់ទាំងអស់ហើយ ។

បណ្តាសមុដ្ឋានជាដើម សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋាន ๖ ជាកិរិយាផង អកិរិយាផង ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម វចីកម្ម មានចិត្ត ๓ មានវេទនា ๓ ដូច្នេះឯង ។

จีวรปฏิคฺคหณสิกฺขาปท จบ

វិនយបិដក

សិក្ខាបទធី ๖

[๕๓] *សម័យនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ គង់ក្នុងវត្តជេតពនរបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ ក៏សម័យនោះឯង ភិក្ខុឈ្មោះឧបនន្ទដ៏មានអាយុជាសក្យបុត្រ ជាអ្នកឈ្វាសវៃក្នុងការសម្តែងធម៌ ។ គ្រានោះ កូនសេដ្ឋីម្នាក់មានឈ្មោះ និងគោត្រមិនប្រាកដ ចូលទៅឯកន្លែងដែលឧបនន្ទភិក្ខុដ៏មានអាយុជាសក្យបុត្រលោកគង់នៅ លុះចូលទៅដល់ហើយក៏ថ្វាយបង្គំព្រះឧបនន្ទដ៏មានអាយុជាសក្យបុត្រ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ ឧបនន្ទដ៏មានអាយុជាសក្យបុត្រ បានញុំាងសេដ្ឋីបុត្រនោះ ដែលអង្គុយក្នុងទីសមគួរឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យកាន់យកល្អ ឲ្យកើតសេចក្តីប្រឹងប្រែងឡើង ឲ្យរីករាយស្រួល ដោយធម្មីកថា ។ គ្រានោះ សេដ្ឋីបុត្រនោះ កាលបើព្រះឧបនន្ទដ៏មានអាយុជាសក្យបុត្រ ឲ្យឃើញច្បាស់លាស់ ឲ្យកាន់យកល្អ ឲ្យក្លាហានឡើងព្រម ឲ្យរីករាយស្រួលដោយធម្មីកថាហើយ ក៏បានបវារណាពាក្យនេះនឹងឧបនន្ទភិក្ខុដ៏មានអាយុជាសក្យបុត្រថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន លោកម្ចាស់ត្រូវការដោយបច្ច័យណាដែលយើងខ្ញុំអាចប្រគេនដល់លោកម្ចាស់បាន ដូចជាចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ច័យជាភេសជ្ជបរិក្ខារ លោកម្ចាស់ត្រូវប្រាប់បច្ច័យទាំងនោះមកចុះ ។ ព្រះឧបនន្ទថា នែអ្នកដ៏មានអាយុ បើអ្នកប្រាថ្នានឹងប្រគេនអាត្មា ចូរអ្នកប្រគេនសាជក ๑ អំពីពួកសាជកដែលអ្នកកំពុងប្រើអស់នេះចុះ ។ សេដ្ឋីបុត្រនិយាយថា ទានប្រោស យើងខ្ញុំជាកូនអ្នកមានត្រកូល និងមានតែសាជក ๑ ដើរទៅហាក់ដូចជាមិនសម (មុខគួរឲ្យអៀនខ្មាស) ទានប្រោស សូមលោក*

ម្ចាស់បង្អង់ចាំសិន ទម្រាំខ្ញុំទៅផ្ទះ ខ្ញុំទៅដល់ផ្ទះហើយ នឹងបញ្ជូនទូវសាដក ๑ អំពីពួកសាដកដែលខ្ញុំកំពុងប្រើអស់នេះ ឬសាដកដែលល្អគ្រាន់ជាងសាដកអស់នេះ មកប្រគេនលោកម្ចាស់ ។ ឧបនន្ទូកិក្ខុដ៏មានអាយុជាសក្យបុត្រ បាននិយាយពាក្យនេះនឹងសេដ្ឋីបុត្រនោះអស់វារៈ ๒ ដងថា នែអ្នកដ៏មានអាយុ បើអ្នកមានប្រាថ្នានឹងប្រគេនអាត្មា ចូរអ្នកប្រគេនសាដក ๑ អំពីពួកសាដកដែលអ្នកកំពុងប្រើអស់នេះចុះ ។ សេដ្ឋីបុត្រនិយាយថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំជាកុលបុត្រ មានតែសាដក ๑ ដើរទៅហាក់ដូចជាមិនសម (គួរឲ្យអៀនខ្លួនណាស់) ទានជ្រោស លោកម្ចាស់ សូមបង្អង់ចាំសិន ទម្រាំខ្ញុំទៅផ្ទះ ខ្ញុំទៅដល់ផ្ទះហើយ នឹងបញ្ជូនសាដក ๑ អំពីពួកសាដកដែលខ្ញុំកំពុងប្រើអស់នេះ ឬសាដកដែលល្អគ្រាន់បើជាងសាដកអស់នេះ មកប្រគេនលោកម្ចាស់ ។ ឧបនន្ទូ-កិក្ខុដ៏មានអាយុជាសក្យបុត្រ បានពោលពាក្យនេះនឹងសេដ្ឋីបុត្រនោះអស់វារៈ ๓ ដងថា នែអ្នកដ៏មានអាយុ បើអ្នកចង់ប្រគេនអាត្មា ចូរអ្នកប្រគេនសាដក ๑ អំពីសាដកអស់នេះចុះ ។ សេដ្ឋីបុត្រនិយាយថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំជាកុលបុត្រ មានសាដកតែ ๑ ដើរទៅហាក់ដូចជាមិនសម ទានជ្រោស លោកម្ចាស់ សូមបង្អង់ចាំសិន ទម្រាំខ្ញុំទៅផ្ទះ ខ្ញុំទៅដល់ផ្ទះហើយ នឹងបញ្ជូនសាដក ๑ អំពីសាដកដែលខ្ញុំកំពុងប្រើអស់នេះ ឬសាដកដែលល្អគ្រាន់បើជាងសាដកអស់នេះ មកប្រគេនលោកម្ចាស់ ។ ឧបនន្ទូកិក្ខុនិយាយថា នែអ្នកដ៏មានអាយុ អាត្មាមានប្រយោជន៍អ្វី ដោយអ្នកដែលមិនចង់ប្រគេនសោះហើយ បវារណា (ព្រោះ) អ្នកបវារណានូវបច្ច័យណា ហើយមិនឲ្យបច្ច័យនោះ ។

សេដ្ឋីបុត្រនោះ កាលដែលឧបនន្ទកិកុដ៏មានអាយុ ជាសក្យបុត្របង្វិតបង្វំ (ញុយៗ) ក៏ប្រគេនសំពត់សាដក ๑ ហើយទៅក្នុងកាលនោះឯង ។ មនុស្សទាំងឡាយឃើញសេដ្ឋីបុត្រនោះហើយ បាននិយាយពាក្យនេះថា អ្នកម្ចាស់ ព្រោះហេតុអ្វីបានជាអ្នកមានសាដកតែ ๑ ដើរមកដូច្នេះ ។ គ្រានោះ សេដ្ឋីបុត្របានប្រាប់ដំណើរនោះដល់មនុស្សទាំងឡាយនោះ ។ មនុស្សទាំងឡាយក៏លើកទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា សមណៈទាំងឡាយជាកូនចៅព្រះពុទ្ធ ជាសក្យបុត្រនេះ មានប្រាថ្នាច្រើន ឥតមានសន្តោស សមណៈពួកនេះ គេមិនងាយនឹងនិមន្តដោយធម៌បានទេ កាលបើសេដ្ឋីបុត្រនិមន្តដោយធម៌ មិនសមបើនឹងទទួលយកសាដកសោះ ។ កិកុទាំងឡាយបានឮពាក្យមនុស្សទាំងនោះលើកទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ហើយ ។ ពួកកិកុណាដែលមានប្រាថ្នាតិច ជាអ្នកសន្តោស ។បេ។ កិកុទាំងនោះក៏លើកទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ព្រះឧបនន្ទដ៏មានអាយុ ជាសក្យបុត្រមិនសមបើនឹងសុំចីវរពីសេដ្ឋីបុត្រសោះ ។ ទើបកិកុទាំងអម្បាលនោះ ក៏ក្រាបទូលដំណើរនោះដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ទ្រង់ត្រាស់សួរថា នែឧបនន្ទ ឮថា អ្នកសុំចីវរពីសេដ្ឋីបុត្រមែនឬ ។ ព្រះឧបនន្ទទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដំណើរនោះពិតមែន ។ ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា នែឧបនន្ទ គេត្រូវជាញាតិរបស់អ្នក ឬមិនមែនជាញាតិទេ ។ ព្រះឧបនន្ទទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ គេមិនមែនជាញាតិទេ ។ ទ្រង់ត្រាស់ថា នែមោឃបុរស មនុស្សមិនមែនជាញាតិ មិនដឹងការគួរ ឬមិនគួរ ល្អិតល្អ ឬមិនល្អិតល្អរបស់មនុស្សដែលមិនមែនជាញាតិនឹងគ្នា (នោះ) ទេ

นางเทวีว่า มิใช่ญาติ ดูก่อนนางเทวี ก็ภิกษุณีรูปใดรูปหนึ่ง ขอจีวรเพื่อตนจากมือของคฤหัสถ์ผู้มิใช่ญาติ (ผู้หญิง) เว้นไว้แต่แลกเปลี่ยน ต้องนิสสัคคิยปาจิตตีย์ ในเพราะรับ ดูก่อนนางเทวี สิกขาบทนี้ พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติแล้วอย่างนี้แล ฯ

*[๕๔] สมัยนั้นแล พวกภิกษุมากรูปเที่ยวจาริกไปตามทางเกวียนกันดาร ในแคว้นโกศล ฯ ครั้งนั้นแล พวกโจรเที่ยวปล้นพวกภิกษุเหล่านั้นในป่าแห่งหนึ่ง ฯ ครั้งนั้นแล ภิกษุรูปหนึ่งเข้าไปหาภิกษุรูปนั้นถึงที่อยู่ ฯ ครั้นแล้วได้กล่าวกะภิกษุรูปนั้นดังนี้ว่า ดูก่อนอาวุโส ขอท่านจงให้จีวรแก่ผมเถิด ฯ ภิกษุรูปนั้นกล่าวว่า ดูก่อนอาวุโส ผมเป็นภิกษุ ไม่มีจีวรเหมือนกัน ฯ ภิกษุรูปนั้นกล่าว

លុះបានសង្កេតសួរភិក្ខុ (អាក្រាត) ទាំងនោះហើយ ក៏ពោលពាក្យនេះនឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ អ្នកទាំងនេះជាភិក្ខុហើយ លោកទាំងឡាយចូរឲ្យចីវរដល់ភិក្ខុ (អាក្រាត) ទាំងនោះផងចុះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណាដែលមានប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏លើកទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ភិក្ខុទាំងឡាយមិនសមបើបើនឹងមានខ្លួនអាក្រាតដើរមកសោះ គួរតែភិក្ខុទាំងនោះបិទបាំង (រាងកាយ) ដោយស្មៅ ឬស្លឹកឈើហើយ សឹមមកទៅអេះ ។ ទើបភិក្ខុទាំងឡាយនោះក្រាបទូលដំណើរនុ៎ះដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគក៏ទ្រង់សម្តែងធម្មីកថា ហើយទ្រង់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុដែលចោរដណ្តើមយកចីវរទៅក្តី ដែលមានចីវរបាត់ក្តី សុំចីវរចំពោះគហបតី ឬគហបតានី ដែលមិនមែនជាញាតិបាន ភិក្ខុ (ដែលមានចីវរអន្តរាយ) នោះ ចូលដល់អាវាសណាមុន បើចីវរក្នុងវត្តក្តី សំពត់កម្រាលគ្រែក្តី សំពត់កម្រាលផែនដីក្តី ស្រោមពួកក្តី របស់សង្ឃមានក្នុងអាវាសនោះ ឲ្យយកសំពត់នោះស្បៃកជណ្តប់ ដោយគិតថា អញបានសំពត់នោះ (ស្បៃកជណ្តប់សិន) ហើយនឹងទុកវិញ បើចីវរក្នុងវត្តក្តី សំពត់សម្រាប់ក្រាលគ្រែក្តី សំពត់សម្រាប់ក្រាលផែនដីក្តី ស្រោមពួកក្តី របស់សង្ឃមិនមានទេ ភិក្ខុនោះ ត្រូវបិទបាំង (រាងកាយ) ដោយស្មៅ ឬស្លឹកឈើហើយសឹមមក មិនត្រូវដើរមកទាំងអាក្រាតឡើយ ភិក្ខុឯណាមក (ទាំងអាក្រាត) ភិក្ខុនោះ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវសម្តែងសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ សុំចីវរចំពោះ

คหบดี ឬ คหบดานีដែលមិនមែនជាញาติ (ภิกฺขุโน:) ត្រូវนิสสัคคิย-ปาจิตฺติย์ เว้นแต่តែមានสมัย ฯ ឯสมัยក្នុងสิกขาบทនោះ គឺภิกฺขุมีចีวរដែលចោរដណ្តើមយកទៅ ឬ ภิกฺขุมีចีวรหาย នេះជាสมัยក្នុងสิกขาบทនោះ ฯ

[๕๕] *ត្រង់ពាក្យថា ภิกฺขุណามูเย (ត្រង់បេយ្យาลទាំង ๒ มีอธิบายដូចសេចក្តីក្នុងปฐมปาราชิกสิกขาบท) ฯ ជនដែលឥតมានជាប់ទាក់ទងអំពីចំណែកខាងมาតาក្តี អំពីចំណែកខាងបิតาក្តี ដរាបដល់គូនៃជីដូនជីតាទី ๗ เรียกว่า មិនមែនជាញาติ ฯ បុរសណាមួយ នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ (បุริสโน:) เรียกว่า คหบดี (ប្រុសមេផ្ទះ) ฯ ស្រីណាមួយនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ (ស្រีโน:) เรียกว่า คหบดานี (ស្រีមេផ្ទះ) ฯ ដែលเรียกว่า จีวร (โน:) គឺបណ្តាចีวรទាំง ๖ យ่าง តามតែจีวรណាមួយก็ដោយ ដែលมีขนาดเท่ายาងតូចណាស់ត្រឹមល้มวิกปฺปาน ฯ ពាក្យថา เว้นแต่តែมานสมัย คือเลิกล่วงสมัยเสียฯ จีวรของภิกฺขุដែលស្តេចទាំងหลายริบយកទៅក็ดี โจรទាំงหลายដណ្តើมយกទៅก็ดี អ្នกเลงទាំงหลายដណ្តើมយกទៅก็ดี អ្នกណាមួយដណ្តើมយกទៅก็ดี (ภิกฺขุโน:) เรียกว่า มีจีวรเขาដណ្តើมយกเสียแล้ว ฯ จีวรของภิกฺขุដែលក្តៅងเผาก็ดี ដែលទឹกបន្សាត់ទៅก็ดี ដែលหนูกัดก็ดี ឬ หนูកัดเป็นรูก็ดี ដែលจាស់ព្រោះប្រើច្រាស់ก็ดี (ภิกฺขุโน:) เรียกว่า มีจีวรหายแล้ว ฯ ឥតมានสมัยទេ ภิกฺขุสุ (จีวร) ត្រូវอาบัติទុกกដក្នុងប្រយោគដែលสุ จีวร (โน:) ជានิสสัคคิยក្នុងขณะដែលបានមក ภิกฺขุ*

ត្រូវលះចីវរនោះដល់សង្ឃ ឬគណៈ ឬបុគ្គល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុត្រូវលះចីវរយ៉ាងនេះ ។បេ។ ថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន ចីវរនេះខ្ញុំសុំចំពោះគហបតីមិនមែនជាញាតិដោយឥតមានសម័យទេ ជានិស្សគ្គិយហើយ ខ្ញុំសូមលះចីវរនេះដល់សង្ឃ ។ (ត្រង់បេយ្យាលទាំង ៣ មានអធិប្បាយក្នុងសិក្ខាបទ ទី ១ ក្នុងវគ្គជាមួយគ្នានេះរួចហើយ) ។

[๕๖] *គហបតីមិនមែនញាតិ ភិក្ខុដឹងច្បាស់ថា មិនមែនញាតិ ហើយសុំចីវរ ដោយឥតមានសម័យទេ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ គហបតីមិនមែនញាតិ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ហើយសុំចីវរ ដោយឥតមានសម័យទេ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ គហបតីមិនមែនញាតិ ភិក្ខុដឹងច្បាស់ថា មិនមែនញាតិ សុំចីវរ ដោយឥតមានសម័យទេ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ គហបតីជាញាតិ ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនមែនញាតិ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ គហបតីជាញាតិ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ គហបតីជាញាតិ ភិក្ខុដឹងច្បាស់ថា ជាញាតិ មិនមានអាបត្តិឡើយ ។*

[๕๗] *អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុកាលសុំចីវរក្នុងសម័យគួរ ក្នុងសម្នាក់ជនទាំងឡាយជាញាតិ ក្នុងសម្នាក់ជនទាំងឡាយដែលបវារណាហើយ សុំឲ្យអ្នកជនៃ (ដូរ) ដោយទ្រព្យខ្លួន ដល់ភិក្ខុឆត ដល់ភិក្ខុជាអាទិកម្មិក ។*

សិក្ខាបទទី ๖ ចប់

អដ្ឋកថា

ចីវរវគ្គទី ១ សិក្ខាបទទី ៦

អញ្ញាតកវិញ្ញត្តិសិក្ខាបទ

[៥៣] *អញ្ញាតកវិញ្ញត្តិសិក្ខាបទ បទថា* **តេន សមយេន** *ជាដើម ខ្ញុំនឹងពោលក្នុងអញ្ញាតកវិញ្ញត្តិសិក្ខាបទនោះ ដែលមានវិនិច្ឆ័យដូចតទៅនេះថា*

ពីរបទថា **ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ** *បានដល់ បណ្តាភិក្ខុដែលបួសអំពីសក្យត្រកូលប្រមាណ ៨ ម៉ឺនអង្គ ព្រះឧបនន្ទសក្យបុត្រ ជាភិក្ខុថោកទាបមានជាតិខ្សោះខ្សាះ ។*

បទថា **បដ្ឋោ** *ជាអ្នកឈ្វាសប្រតិពល មុតស្រួច ជល់ព្រមដោយសំទ្បែង គឺប្រកបដោយភាពជាអ្នកមានបំពង់កពីរោះ ។*

បទថា **កិស្មឹ វិយ** *សេចក្តីថា ប្រៀបដូចអ្វី ប្រៀបដូចបុគ្គលមានការសៅហ្មង គឺដូចគ្នានឹងខ្លាចក្រែង ដូចគ្នានឹងតក់ស្លុត ដោយអំណាចហិរិ និងឱត្តប្ប: ។*

[៥៤] *បទថា* **អទ្ធានមគ្គំ** *សេចក្តីថា ផ្លូវវែង ពោល គឺផ្លូវឆ្ងាយមិនមែនផ្លូវក្នុងក្រុង ។*

បទថា **តេ ភិក្ខូ អច្ឆិដ្ឋិំសុ** *សេចក្តីថា បានប្លន់ គឺបានដណ្តើមយកបាត្រ និងចីវរភិក្ខុទាំងនោះទៅ ។*

បទថា **អនុយុញ្ជាមិ** *សេចក្តីថា លោកមេត្តាសាកសួរ ដើម្បីការជ្រាបភាពជាភិក្ខុ ។*

สมนฺตปาสาทิกา อฏฺฐกถาพระวินัย ๑๓๔

បទថា **អនุยุญฺเชยฺยมานา** *សេចក្តីថា កិកុ្ខទាំងនោះ ត្រូវព្រះឧបាលីសាកសួរដល់បព្វជ្ជាឧបសម្បទា អធិដ្ឋានបាត្រ និងចីវរជាដើម ។*

បទថា **ฯลฯ** **อาโรเจสุ** *សេចក្តីថា ទូលឲ្យទ្រង់ជ្រាបថា ជាកិកុ្ខ ហើយបានក្រាបទូលរឿងដែលកិកុ្ខទាំងនោះពោល ដោយន័យជាដើមថា ជាអ្នកដើរផ្លូវឆ្ងាយអំពីក្រុងសាកេត ទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី ។*

ក្នុងបទថា **อญฺญาตกํ คหาปตึ วา** *ជាដើម អ្នកសិក្សាគប្បីជ្រាបអនុបុព្វីកថា ចាប់ពីពាក្យដែលគ្រាស់ទុកខាងដើមថា បិទបាំងហើយដោយស្មៅ ឬដោយស្លឹកឈើជាដើម ដោយន័យដូចពោលតទៅនេះថា បើកិកុ្ខកំលោះឃើញពួកចោរហើយ កាន់យកបាត្រ និងចីវរគេចទៅ ពួកចោរដណ្តើមយកត្រឹមតែស្បង់ និងចីវរបស់ព្រះថេរៈទាំងឡាយប៉ុណ្ណោះទៅ ព្រះថេរៈទាំង-ឡាយ ជំបូង មិនគួរឲ្យសុំចីវរនោះឯង មិនគួរនឹងកាច់មែកឈើ និងក្តិចស្លឹកឈើទ្បើយ ។ បើពួកកិកុ្ខកំលោះចោលបង្វែចទ្រព្យទាំងអស់គេចទៅ ពួកចោរដណ្តើមយកស្បង់ និងចីវរបស់ព្រះថេរៈ និងបង្វែចទ្រព្យនោះទៅ ពួកកិកុ្ខកំលោះមកហើយ មិនគួរឲ្យស្បង់ និងចីវរបស់ខ្លួនដល់ព្រះថេរៈទាំង-ឡាយជាមុនទេ ព្រោះថា ពួកកិកុ្ខដែលមិនត្រូវចោរដណ្តើមយកចីវរទៅ រមែងមិនអាចនឹងកាច់មែកឈើ និងស្លឹកឈើ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន តែរមែងបានក្នុងការកាច់ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ពួកកិកុ្ខដែលត្រូវចោរដណ្តើមចីវរយកទៅ ។ ហើយពួកកិកុ្ខដែលត្រូវចោរដណ្តើមយកចីវរទៅ រមែងបានក្នុងការកាច់ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្លួនផង និងដល់អ្នកដទៃផង ព្រោះដូច្នោះ ព្រះថេរៈ

ទាំងឡាយ គប្បីកាច់មែកឈើ និងស្លឹកឈើ យកព្រាលជាដើមចងទាក់ ហើយគប្បីឲ្យដល់ពួកភិក្ខុកំលោះ ឬពួកភិក្ខុកំលោះ កាច់ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់ព្រះថេរៈទាំងឡាយ ចងហើយ ឲ្យដល់ព្រះថេរៈទាំងនោះដល់ដៃ ឬមិនឲ្យ ស្ទៀកឯង ហើយឲ្យស្បង់ និងចីវរបស់ខ្លួនដល់ព្រះថេរៈទាំងឡាយ ។ មិនត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ព្រោះធ្វើភូតគាមឲ្យវិនាសឡើយ ។ មិនត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ព្រោះទ្រទ្រង់សំពត់ទង់ជ័យរបស់ពួកតិរ្ថិយនោះ ។

បើក្នុងវាងផ្លូវ មានលានរបស់ពួកជាងជ្រលក់ ឬប្រទះឃើញជនពួកជទៃ ដែលមានសភាពជូរច្នោះ គប្បីឲ្យសូមចីវរ ។ ហើយពួកអ្នកស្រុកដែលត្រូវសូមទាំងនោះ ឬអ្នកស្រុកពួកជទៃ ឃើញភិក្ខុស្ទៀកមែកឈើ និងស្លឹកឈើ ហើយកើតការឧស្សាហ៍ ប្រគេនសំពត់ទាំងឡាយណាដល់ភិក្ខុទាំងនោះ ។ សំពត់ទាំងនោះ ទោះមានជាយ ឬមិនមានជាយក្តី មានពណ៌ផ្សេងៗ ដូចជាពណ៌ខៀវជាដើមក្តី ជាកប្បិយក្តី អកប្បិយទាំងអស់ក្តី ភិក្ខុទាំងនោះ គួរស្ទៀក និងគួរដណ្តប់បានទាំងអស់ ព្រោះពួកលោកតាំងនៅក្នុងឋានៈដែលត្រូវចោរដណ្តើមចីវរ ។ ពិតហើយ សូម្បីក្នុងគម្ពីរបរិវារក៏ពោលពាក្យនេះថា

> *សំពត់ដែលភិក្ខុមិនបានធ្វើពិន្ទុកប្ប ទាំងមិនបានជ្រលក់ដោយទឹកជ្រលក់ ភិក្ខុស្ទៀកពាក់សំពត់នោះហើយ ដើរទៅដោយគួរតាមសេចក្តីប្រាថ្នា ភិក្ខុនោះមិនត្រូវអាបត្តិ ទាំងធម៌នោះសោតក៏ព្រះសុគតទ្រង់សម្តែងហើយ ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នក*

ឈ្មោសវៃ បានគិតមកហើយ ។

ពិតហើយ ប្រស្នានេះ លោកពោលសំដៅដល់ភិក្ខុ ដែលត្រូវចោរ ជណ្តើមចីវរ ។ បើភិក្ខុទាំងឡាយ សមាគមជាមួយនឹងពួកតិរ្ថិយ ហើយពួកតិរ្ថិយទាំងនោះប្រគេនចីវរដែលក្រងដោយស្បូវភ្ញាំង ក្រងដោយសម្បកឈើ និងក្រងដោយផ្លែឈើ សូម្បីសំពត់ទាំងនោះ ក៏គួរដល់ភិក្ខុស្មៀកដណ្តប់បាន មិនទទួលយកលទ្ធិ គឺសូម្បីស្មៀកដណ្តប់ហើយ ក៏មិនគប្បីកាន់លទ្ធិ (របស់តិរ្ថិយ) ។

ឥឡូវនេះ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបសន្និដ្ឋាន ក្នុងពាក្យថា ភិក្ខុដើរទៅដល់វត្តណាមុន បើចីវរសម្រាប់វិហារ ឬរបស់សង្ឃក្នុងវត្តនោះមានជាដើម ឈ្មោះថា ចីវរសម្រាប់វិហារ គឺចីវរដែលពួកអ្នកស្រុកធ្វើវត្ត ហើយរៀបចំចីវរទុកដោយពោលថា បច្ចយ ៤ ជារបស់ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកខ្ញុំប៉ុណ្ណោះ ចូរមានដល់ការប្រើប្រាស់ ហើយតាំងទុកក្នុងវត្តដែលខ្លួនធ្វើ ចីវរនេះ ឈ្មោះថា ចីវរសម្រាប់វិហារ ។

គ្រឿងកម្រាលលើគ្រែ លោកហៅថា គ្រឿងកម្រាលខាងលើ ។

គ្រឿងកម្រាលដែលធ្វើដោយចម្រៀកសំពត់តូចៗ ដើម្បីរក្សាផ្ទៃដីដែលធ្វើបវិកម្ម លោកហៅថា សំពត់ក្រាលដី ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាលកន្ទេលលើគ្រឿងកម្រាលនោះ ហើយដើរចង្រ្កម ។

ស្រោមពូកសម្រាប់ក្រាលគ្រែ ឬតាំង ឈ្មោះថា ស្រោមពូក បើស្រោមពូក គេញាត់ពេញ ទោះរីចេញ ហើយកាន់យកក៏គួរ ។ បណ្តាចីវរ

សម្រាប់វិហារជាដើមនេះ ដូចពោលមកយ៉ាងនេះ ចីវរដែលមានក្នុងវត្តនោះ ពួកភិក្ខុដែលត្រូវចោរដណ្តើមយកទៅ សូម្បីមិនសុំអនុញ្ញាត ទោះកាន់យកស្បៃក ឬដណ្តប់ក៏បាន ។ ឯការស្បៃក ឬការដណ្តប់នោះ រមែងបានដោយបំណងថា អាត្មាអញបាន (ស្បង់ ឬចីវរហើយ) នឹងទុកវិញ គឺនឹងរក្សាទុកដូចដើម រមែងមិនបានដោយការដាច់មូលតម្លៃ (គឺកាន់យកជាកម្មសិទ្ធិផ្ទាល់ខ្លួន) ។ កាលបាន (ស្បង់ ឬចីវរ) អំពីញាតិក្តី អំពីឧបដ្ឋាកក្តី សូម្បីអំពីទីកន្លែងណាមួយជនៃក្តី ហើយគប្បីធ្វើឲ្យត្រឡប់ជាប្រក្រតីដើមនោះឯង ។ ភិក្ខុទៅកាន់ទីកជីដទៃហើយ គប្បីទុកជាក់ក្នុងអាវាសរបស់សង្ឃមួយកន្លែង ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការប្រើប្រាស់ ដោយការប្រើប្រាស់ជារបស់សង្ឃ ។ បើចីវរសម្រាប់វិហារនោះទ្រុឌទ្រោម ឬបាត់បង់ទៅ ដោយការប្រើប្រាស់របស់ភិក្ខុនោះ មិនជាកណ្ឌទេយ្យទ្បើយ បើភិក្ខុមិនបានសំពត់ណាមួយបណ្តាសំពត់ទាំងនេះ មានសំពត់របស់គ្រហស្ថជាដើម មានស្រោមពួកជាទីបំផុត មានប្រការដូចពោលហើយ ភិក្ខុគប្បីយកស្មៅ ឬស្លឹកឈើបិទបាំងហើយមកចុះ ដូច្នេះឯង ។

អធិប្បាយ

សិក្ខាបទវិភង្គនៃអញ្ញាតកវិញ្ញត្តិសិក្ខាបទ

[๕๕] *ចីវរ សូម្បីអាចារ្យ និងឧបជ្ឈាយ៍ ត្រូវចោរដណ្តើមយកទៅ សូមជនដទៃថា នាំចីវរមកចុះ អាវុសោ ហើយកាន់យកទៅ ឬកាន់យកទៅដោយវិស្សាសៈ រមែងគួរដើម្បីនឹងពោលថា ដល់នូវការសង្គ្រោះបុគ្គលនោះ*

ក្នុងពាក្យថា **កេហិចิ វា អច្ឆិន្នំ** (ត្រូវបុគ្គលណាមួយដណ្តើមយកទៅក្តី) នេះ។

ម្យ៉ាងទៀត សូម្បីចីវរដែលពួកនិស្សិតបិទបាំងដោយស្មៅ និងស្លឹកឈើដោយខ្លួនឯង ហើយប្រគេនដល់ភិក្ខុ មានអាចារ្យ និងឧបជ្ឈាយ៍ជាដើម បុគ្គលត្រូវចោរដណ្តើមចីវរ រមែងគួរដើម្បីនឹងពោលថា ជល់នូវការសង្គ្រោះបុគ្គលនោះ ក្នុងពាក្យថា **បរិភោគចិណ្ណំ វា** (ប្រើប្រាស់ចាស់ទៅក្តី) នេះពិតហើយ កាលមានអត្ថដែលគួរពោលយ៉ាងនោះ ភិក្ខុទាំងនោះ នឹងជាអ្នកតាំងនៅក្នុងឋានៈជាអ្នកត្រូវចោរដណ្តើមចីវរ និងក្នុងឋានៈជាអ្នកមានចីវរបាត់ពិត ព្រោះដូច្នោះ អនាបត្តិព្រោះវិញ្ញត្តិ និងព្រោះបរិភោគអកប្បិយចីវរ ជារបស់សមគួរដល់ភិក្ខុទាំងនោះឯង ។

អនាបត្តិនៃអញ្ញាតកវិញ្ញត្តិសិក្ខាបទ

[๕๗] ក្នុងពាក្យថា **ញាតកានំ បវារิតានំ** នេះ បណ្ឌិតគប្បីឃើញសេចក្តីយ៉ាងនេះថា មិនត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលហាមាត់សុំ គឺ ដែលប្រាប់ញាតិ ឬ បុគ្គលបវារណាថា ពួកអ្នកចូរឲ្យរបស់ខ្លួនដល់ភិក្ខុទាំងនេះពិតហើយ មិនមានអាបត្តិ ឬ អនាបត្តិដល់ភិក្ខុទាំងឆ្ងាយ ដែលពួកញាតិបវារណាហើយ ។

ក្នុងពាក្យថា **អត្តនោ ធនេន** នេះ បណ្ឌិតគប្បីឃើញសេចក្តីយ៉ាងនេះថា មិនត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលហាមាត់សុំ គឺ ជាអ្នកប្រើឲ្យចាយ ឬប្រើឲ្យដោះដូរ ដោយកប្បិយភណ្ឌរបស់ខ្លួន ដោយកប្បិយភោហារប៉ុណ្ណោះ ។

ម្យ៉ាងទៀត ក្នុងពាក្យថា **បវារิតានំ** នេះ មានវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា ក្នុង

បច្ចយទាំងឡាយដែលគេបវារណាទុក ដោយអំណាចនៃសង្ឃ គួរសូមតែល្មមប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ។ ក្នុងការបវារណាចំពោះបុគ្គល គួរសុំតែចំពោះទ្រព្យដែលគេបវារណាដូចគ្នា ។ ពិតហើយ បុគ្គលណាបវារណាដោយចតុប្បច្ចយកំណត់ទុកឯង ហើយប្រគេនទ្រព្យដែលត្រូវការ ដោយអាការយ៉ាងនេះ គឺ រមែងប្រគេនចីវរ តាមសមគួរដល់កាល រមែងប្រគេនអាហារមានបបរ និងបាយជាដើមរាល់ៗថ្ងៃ កិច្ចដែលត្រូវប្រើវាចាសូមបុគ្គលដូច្នោះមិនមាន ។ ឯបុគ្គលណាបវារណាហើយ រមែងមិនឲ្យ ព្រោះជាអ្នកល្ងង់ខ្លៅ ឬ ព្រោះជាអ្នកភ្លេចភ្លាំង បុគ្គលនោះក៏ភិក្ខុគួរសុំ ។ បុគ្គលពោលថា ខ្ញុំបវារណាផ្ទះរបស់ខ្ញុំ ភិក្ខុគប្បីទៅកាន់ផ្ទះរបស់បុគ្គលនោះហើយ គប្បីអង្គុយ គប្បីដេក តាមសប្បាយ មិនគប្បីទទួលយកអ្វីៗឡើយ ។ ឯបុគ្គលណាពោលថា ខ្ញុំសូមបវារណាទ្រព្យដែលមាននៅក្នុងផ្ទះរបស់ខ្ញុំ ដូច្នេះ គប្បីសុំទ្រព្យដែលជាកប្បិយ ដែលមាននៅក្នុងផ្ទះរបស់បុគ្គលនោះ ។ ក្នុងកុរុន្ទីពោលថា តែភិក្ខុនឹងអង្គុយក្តី ដេកក្តី ក្នុងផ្ទះមិនបាន ។

ក្នុងបទថា **អញ្ញស្សត្ថាយ** *នេះ មានអត្ថទី ๑ ដូច្នេះថា មិនត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលសុំអំពីញាតិ និងបុគ្គលបវារណារបស់ខ្លួន ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្លួនឯងតែម្យ៉ាងក៏ទេ ដោយពិតនោះ សូមដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ភិក្ខុដទៃក៏មិនត្រូវអាបត្តិ ។*

ចំណែកអត្ថបែបទី ๒ ក្នុងបទថា **អញ្ញស្ស** *នេះ ដូចតទៅនេះថា មិនត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុ ដែលហាមាត់សុំអំពីញាតិ និងអ្នកបវារណារបស់ភិក្ខុ*

ជនៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិក្ខុនោះឯង គឺពុទ្ធក្កិត:ដែលបានហៅហាវថា អ្នកជនៃ ។ ពាក្យដ៏សេស មានអត្ថរាក់ទាំងអស់ហើយ ។

បណ្តាបកិណ្ណក: មានសមុដ្ឋានជាដើម សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋាន ៦ ជាកិរិយា ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តក: ជាបណ្ណត្តិវជ្ជ: ជាកាយកម្ម វចីកម្ម មានចិត្ត ៣ មានវេទនា ៣ ដូច្នេះឯង ។

អញ្ញាតកវិញ្ញត្តិសិក្ខាបទទី ៦ ចប់

វិនយបិដក

សិក្ខាបទធី ๗

[๕๘] *សម័យនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ គង់ក្នុងវត្តជេតពនរបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ឆព្វគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយ (ភិក្ខុមានពួក ៦) ចូលទៅរកភិក្ខុដែលមានចីវរចោរជណ្តើមយកទៅ ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់អនុញ្ញាតដល់ភិក្ខុមានចីវរដែលចោរជណ្តើមយកទៅក្តី ដែលមានចីវរវិនាសទៅក្តី ឲ្យសុំចីវរនឹងគហបតី ឬនឹងគហបតានី ដែលមិនមែនជាញាតិបាន ម្នាលអាវុសោ អ្នកទាំងឡាយចូរសុំចីវរទៅ ។ ពួកភិក្ខុដែលចោរជណ្តើមយកចីវរនោះឆ្លើយថា ណ្ហើយ អាវុសោ យើងបានចីវរហើយ ។ ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុនិយាយថា ម្នាលអាវុសោ យើងនឹងសុំឲ្យលោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះឆ្លើយថា ម្នាលអាវុសោ អ្នកទាំងឡាយ ចូរសុំចុះ ។ គ្រានោះ ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុចូលទៅរកពួកគហបតីដែលមិនមែនជាញាតិ ហើយបានពោលពាក្យនេះថា ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុទាំងឡាយដែលមានចីវរចោរជណ្តើមយកទៅ ឥឡូវនេះលោកនិមន្តមក អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រគេនចីវរដល់លោកទាំងនោះផងចុះ ហើយក៏សុំចីវរមានចំនួនច្រើន ។ ក៏ក្នុងសម័យនោះឯង មានបុរសម្នាក់អង្គុយក្នុងរោងសម្រាប់ប្រជុំ បានពោលពាក្យនេះនឹងបុរសម្នាក់ថា លោកម្ចាស់ទាំងឡាយ ដែលមានចីវរចោរជណ្តើមយកទៅ ឥឡូវលោកនិមន្តមក ខ្ញុំបានប្រគេនចីវរដល់លោកម្ចាស់ទាំងនោះហើយ ។ បុរសនោះឯងពោលយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំក៏បានប្រគេនចីវរដែរ ។ បុរសឯទៀតនិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំក៏បានប្រគេនដែរ ។ ជនទាំងឡាយអម្បាល*

នោះពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ពួកសមណៈជាកូនចៅព្រះពុទ្ធ ជាសក្យបុត្រ មិនសមបើនឹងមិនដឹងប្រមាណហើយសុំចីវរមានចំនួនច្រើន (យ៉ាងនេះសោះ) ពួកសមណៈជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុត្រនឹងធ្វើជំនួញសំពត់ឬថានឹងតាំងរានផ្សារលក់សំពត់ (ទេដឹង) ។ ពួកភិក្ខុបានឮពាក្យមនុស្សទាំងឡាយពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ហើយ ។ ពួកភិក្ខុណាមានប្រាជ្ញាតិច ជាអ្នកសន្ដោស ។បេ។ ភិក្ខុអម្បាលនោះក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ពួកភិក្ខុឆព្វគ្គិយមិនសមបើនឹងមិនដឹងប្រមាណ ហើយសុំចីវរមានចំនួនច្រើន (យ៉ាងនេះ) សោះ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏ក្រាបទូលដំណើរនោះដល់ព្រះដ៏មាន-ព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឮថា អ្នកទាំងឡាយមិនដឹងប្រមាណ ហើយសុំចីវរមានចំនួនច្រើន មែនឬ ។ បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ សេចក្ដីនោះ ពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់តិះដៀលថា ម្នាលមោឃបុរសទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយមិនសមបើនឹងមិនដឹងប្រមាណសុំចីវរមានចំនួនច្រើន នែមោឃបុរសទាំងឡាយ អំពើនេះ មិនមែននាំឲ្យកើតសេចក្ដីជ្រះថ្លា ដល់ជនទាំងឡាយដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាហើយ ឬមិនមែននាំឲ្យរីងរឹតតែកើតសេចក្ដីជ្រះថ្លាដល់ជនទាំងឡាយ ដែលជ្រះថ្លាហើយទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្ដែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា បើគហបតីក្ដី គហបតានីក្ដី បរិវ្រាជណាដល់ភិក្ខុនោះដើម្បីឲ្យកាន់យកតាមត្រូវការដោយចីវរដ៏ច្រើន ភិក្ខុនោះគប្បីត្រេកអរចំពោះចីវរនោះ តែត្រឹមអន្តរវាសកនិងឧត្តរាសង្គ បើភិក្ខុត្រេកអរឲ្យលើសជាងកំណត់នោះ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។

[๕๙] *ត្រង់ពាក្យថា ដល់ភិក្ខុនោះ គឺភិក្ខុមានចីវរដែលចោរដណ្តើមយកទៅ ជនដែលមិនជាប់អំពីចំណែកមាតាក្តី អំពីចំណែកបិតាក្តី ដរាបដល់គូនៃជីដូនជីតាជាគម្រប់ ៧ ហៅថា មិនមែនញាតិ ។ មនុស្សប្រុសណាមួយនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មនុស្សប្រុសនោះហៅថា គហបតី ។ មនុស្សស្រីណាមួយនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មនុស្សស្រីនោះ ហៅថា គហបតានី ។ ពាក្យថា ចីវរច្រើន គឺចីវរមានប្រមាណច្រើន ។ ពាក្យថា នាំមកបវារណា គឺគ្រហស្ថពោលថា លោកម្ចាស់ត្រូវការចីវរប៉ុន្មាន ចូរទទួលយកប៉ុណ្ណោះចុះ ។ ពាក្យថា ភិក្ខុនោះគប្បីត្រេកអរនឹងចីវរចំពោះចីវរដែលគេនាំមកនោះ កំណត់ត្រឹមអន្តរាសក និងឧត្តរាសង្គ គឺថា បើចីវរទាំង ៣ វិនាសទៅហើយ ភិក្ខុគប្បីត្រេកអរត្រឹមតែចីវរ ២ (បើ) ចីវរ ២ វិនាសទៅ ភិក្ខុគប្បីត្រេកអរត្រឹមតែចីវរ ១ (បើ) ចីវរវិនាសទៅតែ ១ ភិក្ខុកុំគប្បីត្រេកអរ (នឹងចីវរឯទៀត) ឡើយ ។ ពាក្យថា បើភិក្ខុត្រេកអរឲ្យលើសជាងកំណត់នោះ គឺភិក្ខុសុំចីវរលើសជាងកំណត់នោះ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដក្នុងប្រយោគដែលសុំ ។ ចីវរដែលបានមកជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុត្រូវលះបង់ចីវរនោះដល់សង្ឃ ឬគណៈ ឬបុគ្គល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចីវរនោះ ភិក្ខុគប្បីលះបង់យ៉ាងនេះ ។បេ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន ចីវរនេះ ខ្ញុំសូមពីគហបតីមិនមែនជាញាតិឲ្យលើសពីកំណត់នោះ ជានិស្សគ្គិយ ខ្ញុំសូមលះបង់ចីវរនេះដល់សង្ឃ ។បេ។ គប្បីឲ្យ ។បេ។ គប្បីឲ្យ ។បេ។ ខ្ញុំឲ្យដល់លោកដ៏មានអាយុ ។*

[๖๐] *គហបតីមិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនមែនជាញាតិ ហើយសុំចីវរឲ្យលើសជាងកំណត់នោះ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ គហបតី*

มិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ហើយសុំចីវរឲ្យលើសពីកំណត់នោះ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ គហបតីមិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ជាញាតិ ហើយសុំចីវរឲ្យលើសពីកំណត់នោះ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ គហបតីជាញាតិ ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនមែនជាញាតិ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ គហបតីជាញាតិ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ គហបតីជាញាតិ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ជាញាតិ មិនត្រូវអាបត្តិ ។

[๖๑] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលនាំចីវរទៅដោយគិតថា អញនឹងនាំចីវរដែលសល់មក ដល់ភិក្ខុដែលទាយកប្រគេនដោយពាក្យថា ចីវរដែលសល់ចូរមានដល់លោកចុះ ដល់ភិក្ខុដែលទាយកប្រគេនដោយឥតមានហេតុ គឺ ចោរដណ្តើមយកចីវរ ដល់ភិក្ខុដែលទាយកប្រគេនដោយឥតមានហេតុ គឺចីវរបាត់ ដល់ភិក្ខុត្រេកអរនឹងចីវរបស់ញាតិទាំងឡាយ ដល់ភិក្ខុដែលត្រេកអរនឹងចីវរ របស់ជនដែលគេបវារណាឲ្យ ដល់ភិក្ខុត្រេកអរនឹងចីវរដែលបានដោយទ្រព្យរបស់ខ្លួន ដល់ភិក្ខុឆ្កួត ដល់ភិក្ខុជាខាងដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទ ๗ ចប់

អដ្ឋកថា

ចីវរវគ្គទី ១ សិក្ខាបទទី ៧

តទុត្តរិសិក្ខាបទ

[๕๘] *តទុត្តរិសិក្ខាបទ បទថា* **តេន សមយេន** *ជាដើម ខ្ញុំនឹងពោលក្នុងតទុត្តរិសិក្ខាបទនោះ ដែលមានវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា*

អធិប្បាយ

សិក្ខាបទវិភង្គនៃតទុត្តរិសិក្ខាបទ

[๕๙] *សព្ទថា* **អភិ** *ក្នុងបទថា* **អភិហដ្ឋុំ** *ជាឧបសគ្គ មានអត្ថថា ដើម្បីនាំទៅ មានពាក្យអធិប្បាយថា ដើម្បីកាន់យក ។*

បទថា **បវារេយ្យ** *សេចក្តីថា គប្បីឲ្យប្រាថ្នា គឺឲ្យកើតសេចក្តីប្រាថ្នា សេចក្តីពេញចិត្ត អធិប្បាយថា គប្បីប្រាប់ គឺគប្បីនិមន្ត ។ ដើម្បីសម្តែងអាការដែលអ្នកបវារណា ដើម្បីឲ្យនាំទៅ និងគប្បីពោល ទើបព្រះមានព្រះភាគត្រាស់បទភាជនៈនៃបទថា* **អភិហដ្ឋុំ** *យ៉ាងនេះថា លោកម្ចាស់ត្រូវការចីវរប៉ុនណា ក៏សូមទទួលយកទៅប៉ុណ្ណោះចុះ ។ ម្យ៉ាងទៀត ក្នុងបាទគាថានេះ បទថា* **ឧក្ខម្មុំ ឧដ្ឋុខេមតោ** *មានអត្ថថា* **ឯស្យា** *(ឃើញហើយ) យ៉ាងណា ពីរបទថា* **អភិហដ្ឋុំ បវារេយ្យ** *ក្នុងសិក្ខាបទនេះ ក៏មានអត្ថថា បុគ្គលនោះនាំមក ហើយបវារណា ដូច្នោះ ។*

ការនាំមកក្នុងបទថា **អភិហរិត្វា** *នោះ មាន ๒ យ៉ាង គឺការនាំមកដោយកាយ ๑ ការនាំមកដោយវាចា ๑ ។ បុរសម្ចាស់ផ្ទះក្តី ស្ត្រីម្ចាស់ផ្ទះក្តី*

ដែលមិនមែនញាតិនាំសំពត់ទាំងឡាយមកដោយកាយ ហើយជាក់ត្រង់ទីទៀបជើង គប្បីបវារណាថា លោកម្ចាស់ត្រូវការចីវរប៉ុនណា ក៏សូមទទួលយកទៅប៉ុណ្ណោះចុះ ។ ម្យ៉ាងទៀត គប្បីពោលបវារណា ដោយវាចាថា ឃ្វាំងសំពត់របស់ពួកខ្ញុំពេញបរិបូណ៌ លោកម្ចាស់ត្រូវការចីវរប៉ុនណា ក៏សូមយកទៅប៉ុណ្ណោះចុះ ។ ក៏ព្រោះសរុបការនាំមកទាំងពីរនោះ ចូលជាមួយគ្នា ទ្រង់ត្រាស់ហៅថា បវារណាដើម្បីនាំទៅ ។

បទថា **សន្តរុត្តរបរមំ** *មានវិគ្គហៈថា សំពត់ឧត្តរាសង្គ និងអន្តរ-វាសកយ៉ាងក្រៃលែងនៃចីវរនោះ ហេតុនោះ ទើបចីវរនោះ ឈ្មោះថា មានឧត្តរាសង្គ និងអន្តរវាសកយ៉ាងក្រៃលែង ។ មានពាក្យអធិប្បាយថា សំពត់ជណ្តប់ និងសំពត់ស្បៃក កំណត់យ៉ាងខ្ពស់នៃចីវរនោះ ។*

ច្រើនបទថា **តតោ ចីវរំ សាធិតព្វំ** *សេចក្តីថា ភិក្ខុគប្បីកាន់យកចីវរ មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ អំពីចីវរដែលគហបតីក្តី គហបតានីក្តី ដែលមិនមែនញាតិនាំមកឲ្យនោះ អធិប្បាយថា មិនគួរទទួលច្រើនជាងនេះ ។ ព្រោះថា ភិក្ខុដែលមានត្រឹមតែត្រៃចីវរប៉ុណ្ណោះ ត្រូវចោរដណ្តើមយកចីវរទៅអស់ គួរបដិបត្តិយ៉ាងនេះ ភិក្ខុដទៃគួរបដិបត្តិតាមបែបដទៃ ដូច្នោះ ដើម្បីសម្តែងវិភាគនោះ ទើបព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់បទភាជនៈនៃបទថា* **តតោ ចីវរំ សាធិតព្វំ** *នោះ ដោយន័យថា* **សចេ តីណិ ឧដ្ឋានិ ហោន្តិ** *ជាដើម ។*

វិនិច្ឆ័យក្នុងបទថា **សចេ តីណិ ឧដ្ឋានិ** *ជាដើមនោះ មានដូចតទៅនេះថា បើភិក្ខុណាមានចីវរវិនាស ៣ ផ្ទាំង ភិក្ខុនោះ គប្បីត្រេកអរត្រឹម ២*

ផ្ទាំង គឺស្មៀកមួយផ្ទាំង ដណ្តប់មួយផ្ទាំង ហើយស្វែងរកមួយផ្ទាំងទៀតអំពីទីនៃភិក្ខុដែលជាសភាគគ្នា ។ ភិក្ខុណាមានចីវរបាត់ ២ ផ្ទាំង ភិក្ខុនោះគប្បីត្រេកអរត្រឹមតែមួយផ្ទាំង ។ បើភិក្ខុគ្រាច់ទៅដោយប្រក្រតី ដោយឧត្តរាសង្គនិងអន្តរវាសក គប្បីត្រេកអរត្រឹមតែ ២ ផ្ទាំង ។ កាលត្រេកអរជួច្នោះ នឹងជាបុគ្គលស្មើជាមួយភិក្ខុដែលត្រេកអរក្នុងសំពត់មួយផ្ទាំងនោះឯង ។ បាត់ ១ ផ្ទាំង មិនគប្បីត្រេកអរ ។ ភិក្ខុណាមានចីវរបាត់ទៅមួយផ្ទាំង ក្នុងបណ្តាចីវរ ៣ ផ្ទាំង ភិក្ខុនោះ មិនគួរត្រេកអរ ។ តែបណ្តាចីវរ ២ ផ្ទាំង របស់ភិក្ខុណាបាត់មួយផ្ទាំងទៅ ភិក្ខុគប្បីត្រេកអរបានតែមួយផ្ទាំង ។ តែរបស់ភិក្ខុណាមានមួយផ្ទាំងប៉ុណ្ណោះ ហើយចីវរមួយផ្ទាំងនោះបាត់ ភិក្ខុនោះ គប្បីត្រេកអរ ២ ផ្ទាំង ។ តែសម្រាប់ភិក្ខុនេះ កាលបាត់ទៅទាំង ៥ ផ្ទាំង គប្បីត្រេកអរ ២ ផ្ទាំង ។ កាលបាត់ ៤ ផ្ទាំង គប្បីត្រេកអរមួយផ្ទាំង ។ កាលបាត់ ៣ ផ្ទាំង មិនគប្បីត្រេកអរក្នុងអ្វីឡើយ ។ ក្នុងចីវរដែលបាត់ទៅ ២ ផ្ទាំងក្តី ១ ផ្ទាំងក្តី នឹងបាច់ពោលទៅថ្វី ពិតហើយ ភិក្ខុណាមួយ គប្បីតាំងនៅក្នុងភាពជាអ្នកមានឧត្តរាសង្គ និងអន្តរវាសកយ៉ាងក្រៃលែង ។ ក្រៃលែងជាងនោះទៅរមែងមិនបាន ពាក្យដួចពោលមកនេះ ជាលក្ខណៈក្នុងសេចក្តីនេះ ។

[๖๑] ពីរបទថា **เสสกํ อาหริสฺสามิ** សេចក្តីថា ខ្ញុំនឹងធ្វើចីវរ ២ ផ្ទាំង ហើយនឹងនាំសំពត់ដ៏សេសមកសងវិញ ។

បទថា **ส อิจฺเจฺวกาวณฺณา** សេចក្តីថា ពួកទាយកប្រគេនដោយអំណាចនៃគុណ មានភាពជាពហូសូតជាដើម ។

ក្នុងបទថា **ញាតកានំ** ជាដើម សេចក្តីថា មិនត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុ ដែលត្រេកអរក្នុងចីវរបស់ពួកញាតិប្រគេន ដែលត្រេកអរក្នុងរបស់ពួកជនបវារណាប្រគេន ដែលត្រេកអរដោយទ្រព្យរបស់ខ្លួន ។

ម្យ៉ាងទៀត ក្នុងអដ្ឋកថាទាំងឡាយ លោកពោលថាតាមប្រក្រតីនោះឯង ទោះសូមចីវរច្រើន ក្នុងទីនៃពួកញាតិ និងជនបវារណាក៏គួរ ព្រោះហេតុដែលត្រូវពួកចោរជាដើមដណ្តើមទៅ គួរនឹងសុំតែល្មមប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ។ ពាក្យនោះ មិនសមដោយព្រះបាលី ព្រោះសិក្ខាបទនេះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់បញ្ញត្ត ព្រោះរឿងសូមដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ភិក្ខុដទៃប៉ុណ្ណោះ ព្រោះដូច្នោះ ទើបក្នុងសិក្ខាបទនេះ ទ្រង់មិនត្រាស់ថា ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ភិក្ខុដទៃ ។ ពាក្យដ៏សេសមានអត្ថរាក់ទាំងអស់ហើយ ។

បណ្តាបកិណ្ណកៈ មានសមុដ្ឋានជាដើម សិក្ខាបទនេះ ក៏មានសមុដ្ឋាន ៦ ជាកិរិយា ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្មវចីកម្ម មានចិត្ត ៣ មានវេទនា ៣ ដូច្នេះឯង ។

តទុត្តរិសិក្ខាបទទី ៧ ចប់

វិនយបិដក

សិក្ខាបទធី ៨

[๖๒] *សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ គង់ក្នុងវត្តព្រះជេតពនរបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ ក៏ក្នុងសម័យនោះ បុរសម្នាក់បាននិយាយពាក្យនេះនឹងប្រពន្ធថា អញនឹងឲ្យលោកម្ចាស់ឧបនន្ទុស្បែកជណ្តប់ចីវរ ។ កាលដែលបុរសនោះ កំពុងនិយាយពាក្យយ៉ាងនេះ ភិក្ខុជាអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាតមួយអង្គបានឮ (ពាក្យនោះច្បាស់) ។ ទើបភិក្ខុនោះចូលទៅរកព្រះឧបនន្ទុដ៏មានអាយុជាសក្យបុត្រ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយពាក្យនេះនឹងព្រះឧបនន្ទុដ៏មានអាយុជាសក្យបុត្រថា ម្នាលអាវុសោឧបនន្ទុ លោកជាអ្នកមានបុណ្យច្រើន (ព្រោះ) ក្នុងឱកាសឯណោះ មានបុរសម្នាក់និយាយពាក្យនេះ នឹងប្រពន្ធថា អញនឹងឲ្យលោកម្ចាស់ឧបនន្ទុស្បែកជណ្តប់ចីវរ ។ ព្រះឧបនន្ទុនិយាយថា ម្នាលអាវុសោ បុរសនោះជាឧបដ្ឋាកខ្ញុំ ។ ព្រះឧបនន្ទុដ៏មានអាយុជាសក្យបុត្រ ចូលទៅរកបុរសនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយពាក្យនេះនឹងបុរសនោះថា ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុ ឮថា អ្នកមានប្រាថ្នានឹងឲ្យអាត្មាស្បែកជណ្តប់ចីវរមែនឬ ។ បុរសនោះនិយាយថា មែនលោកម្ចាស់ ខ្ញុំគិតយ៉ាងនេះថា អញនឹងឲ្យលោកម្ចាស់ឧបនន្ទុស្បែកជណ្តប់ចីវរ ។ ព្រះឧបនន្ទុនិយាយថា ម្នាលអាវុសោ បើអ្នកមានប្រាថ្នាឲ្យអាត្មាស្បែកជណ្តប់ចីវរ ចូរឲ្យអាត្មាស្បែកជណ្តប់ចីវរបែបយ៉ាងនេះចុះ (ព្រោះថា) បើអាត្មាមិនប្រើប្រាស់នូវចីវរណា អាត្មានឹងធ្វើខ្លួនឲ្យ ជាអ្នកស្បែកជណ្តប់នូវចីវរនោះដូចម្តេចបាន ។ ឯបុរសនោះ ក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបន្ទាប់ថា*

ពួកសមណៈជាកូនចៅព្រះពុទ្ធ ជាសក្យបុត្រអស់នេះ មានសេចក្តីប្រាថ្នាច្រើន មិនមានសន្តោស ពួកសមណៈអស់នេះ ទាយកមិនងាយនឹងឲ្យស្មៀកជណ្តប់ចីវរទេ មិនសមបើលោកម្ចាស់ឧបនន្ទ ដែលអញមិនទាន់បវារណាមុន ហើយមកកំណត់ចីវរ (យ៉ាងនេះ) ឡើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានឮពាក្យបុរសនោះ កំពុងពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ហើយ ។ ពួកភិក្ខុទាំងឡាយណា មានប្រាថ្នាតិច ជាអ្នកសន្តោស ។បេ។ ភិក្ខុអម្បាលនោះក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា មិនសមបើព្រះឧបនន្ទដ៏មានអាយុ ជាសក្យបុត្រ គេមិនទាន់បវារណាមុន ហើយចូលទៅរកគហបតី ហើយកំណត់ចីវរ (យ៉ាងនេះ) ទេ ។ គ្រានោះ ភិក្ខុអម្បាលនោះក្រាបទូលសេចក្តីនោះជល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្នាលឧបនន្ទ ឮថា អ្នកឯង គេមិនបានបវារណាមុន ហើយចូលទៅរកគហបតី ហើយកំណត់ចីវរមែនឬ ។ ព្រះឧបនន្ទក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ការនោះពិតមែន ។ ម្នាលឧបនន្ទ គ្រហស្តនោះ ជាញាតិរបស់អ្នក ឬមិនមែនជាញាតិទេ ។ បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ គ្រហស្តនោះ មិនមែនជាញាតិទេ ។ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលមោឃបុរស ជនមិនមែនជាញាតិ រមែងមិនដឹងការសមគួរក្តី មិនសមគួរក្តី ការល្អិតល្អន់ក្តី មិនល្អិតល្អន់ក្តី របស់ជនដែលមិនមែនជាញាតិទេ ម្នាលមោឃបុរស អ្នកឯង ដែលគេមិនបានបវារណាមុន ហើយចូលទៅរកគហបតីមិនមែនជាញាតិ ហើយកំណត់ចីវរដូចម្តេចបាន ម្នាលមោឃបុរស អំពើនេះ មិនមែននាំឲ្យកើតសេចក្តី ជ្រះថ្លាដល់ជនទាំង-ឡាយ ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ឬមិនមែននាំឲ្យរីងរឹតតែកើត សេចក្តីជ្រះថ្លាដល់

ជនទាំងឡាយដែលជ្រះថ្លាហើយទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា តម្លៃចីវរដែលគហបតីក្តី គហបតានីក្តី មិនមែនជាញាតិចំពោះភិក្ខុហើយតាំងទុកថា ខ្ញុំនឹងទិញចីវរដោយតម្លៃចីវរនេះ ហើយនឹងឲ្យភិក្ខុឈ្មោះនេះស្បៃកដណ្តប់ចីវរ ។ បើភិក្ខុនោះ ដែលគេមិនបានបវារណាមុន ហើយចូលទៅក្នុងទីនោះ ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីចង់បានចីវរល្អ ហើយកំណត់ចីវរដោយពាក្យថា ល្អហើយអ្នកដ៏មានអាយុ អ្នកចូរទិញចីវរមានបែបយ៉ាងនេះក្តីៗ ដោយតម្លៃចីវរនេះ ហើយឲ្យអាត្មា ស្បៃកដណ្តប់ចុះ ភិក្ខុនោះ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។

[๖๓] *ត្រង់ពាក្យថា ចំពោះភិក្ខុ គឺដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ភិក្ខុ ធ្វើភិក្ខុឲ្យជាអារម្មណ៍ មានប្រាថ្នាឲ្យភិក្ខុស្បៃកដណ្តប់ចីវរ ។ ជនដែលមិនជាប់អំពីចំណែកខាងមាតាក្តី អំពីចំណែកខាងបិតាក្តី ជរាបដល់គូនៃជីដូនជីតាទី ๗ ហៅថាមិនមែនជាញាតិ ។ បុរសណាមួយនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ បុរសនោះហៅថា គហបតី ។ ស្រីណាមួយនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ស្រីនោះហៅថា គហបតានី ។ ប្រាក់ក្តី មាសក្តី កែវមណីក្តី កែវមុក្តាក្តី កែវមកិតក្តី កែវផលិកក្តី សំពត់ឫសក្ខាតក្តី អម្បោះក្តី កប្បាសក្តី ហៅថា តម្លៃចីវរ ។ ពាក្យថា ដោយតម្លៃចីវរនេះ គឺ ដោយតម្លៃចីវរដែលតាំងឡើងចំពោះ ។ ពាក្យថា ទិញ គឺប្តូរគ្នា ។ ពាក្យថា អញនឹងឲ្យស្បៃកដណ្តប់ គឺថា អញនឹងប្រគេន ។ ពាក្យថា បើភិក្ខុនោះ គឺតម្លៃចីវរដែលទាយកតម្កល់ទុកចំពោះភិក្ខុណា គឺភិក្ខុនោះឯង ។ ពាក្យថា គេមិនបានបវារណា គឺគេមិនទាន់និយាយមុនថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន លោកត្រូវការ*

ដោយចីវរដូចម្តេច ខ្ញុំនឹងទិញចីវរដូចម្តេចប្រគេនលោក ។ ពាក្យថា ចូលទៅ គឺទៅកាន់ផ្ទះ (គេ) ឬចូលទៅរកគេក្នុងទីណាមួយ ។ ពាក្យថា កំណត់ចីវរ គឺចីវរវែងក្តី ធំក្តី សាច់ជិតក្តី សាច់ម៉ដ្ដក្តី ។ ពាក្យថា ដោយតម្លៃចីវរនេះ គឺដោយតម្លៃចីវរដែលតាំងឡើងចំពោះ ។ ពាក្យថា បែបយ៉ាងនេះក្តីៗ គឺចីវរ វែងក្តី ធំក្តី មានសាច់ជិតក្តី មានសាច់ម៉ដ្ដក្តី ។ ពាក្យថា ទិញ គឺប្តូរគ្នា ។ ពាក្យថា ចូរឲ្យស្បៀកដណ្តប់ គឺចូរឲ្យ ។ ពាក្យថា ព្រោះអាស្រ័យចង់បាន ចីវរល្អ គឺជាអ្នកត្រូវការចីវរល្អ ជាអ្នកត្រូវការចីវរមានតម្លៃច្រើន ។ ទាយក ទិញចីវរវែងក្តី ធំក្តី មានសាច់ជិតក្តី មានសាច់ម៉ដ្ដក្តី តាមសម្តីភិក្ខុនោះ ភិក្ខុនោះ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដក្នុងប្រយោគដែលប្រើ ចីវរនោះជានិស្សគ្គិយក្នុងខណៈដែលបាន មក ភិក្ខុត្រូវលះដល់សង្ឃ ឬគណៈ ឬបុគ្គល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចីវរ ភិក្ខុត្រូវលះបង់យ៉ាងនេះ ។បេ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន ចីវរខ្ញុំនេះគេមិនបាន បវារណាមុន ខ្ញុំចូលទៅរកគហបតីមិនមែនជាញាតិ ហើយកំណត់ចីវរ ជា និស្សគ្គិយ ខ្ញុំសូមលះចីវរនេះដល់សង្ឃ ។បេ។ សង្ឃគប្បីឲ្យ ។បេ។ ភិក្ខុ ទាំងឡាយគប្បីឲ្យ ។បេ។ ខ្ញុំឲ្យចីវរដល់លោកដ៏មានអាយុ ។

[๖๔] *គហបតីមិនមែនញាតិ ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនមែនញាតិ គេមិនបាន បវារណាមុន ចូលទៅរកគហបតី ហើយកំណត់ចីវរ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ គហបតីមិនមែនញាតិ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ គេមិនបានបវារណាមុន ចូល ទៅរកគហបតី ហើយកំណត់ចីវរ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ គហបតីមិនមែន ញាតិ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ជាញាតិ គេមិនបានបវារណាមុន ចូលទៅរកគហបតី ហើយកំណត់ចីវរ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ គហបតីជាញាតិ ភិក្ខុសម្គាល់ថា*

មិនមែនញាតិ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ គហបតីជាញាតិ កិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ គហបតីជាញាតិ កិក្ខុសម្គាល់ថាជាញាតិ មិនត្រូវអាបត្តិ ។

[๖๕] *អាបត្តិមិនមានដល់កិក្ខុ ដែលកំណត់ចីវរក្នុងសម្នាក់ជនជាញាតិ ជនដែលបានបវារណាហើយ ដល់កិក្ខុដែលកំណត់ចីវរដើម្បីប្រយោជន៍កិក្ខុដទៃ ដល់កិក្ខុដែលកំណត់ចីវរដោយទ្រព្យរបស់ខ្លួន ដល់កិក្ខុដែលទាយកមានប្រាថ្នានឹងទិញចីវរមានតម្លៃច្រើនប្រគេន ឲ្យទិញចីវរមានតម្លៃតិចវិញ ដល់កិក្ខុឆ្កួត ដល់កិក្ខុជាខាងដើមបញ្ញត្តិ ។*

សិក្ខាបទទី ៨ ចប់

อัฏฐกถา

จีวรวรรคที่ ๑ สิกขาบทที่ ๘

ปฐมอุปกขฏสิกขาบท

[๖๒] *ปฐมอุปกฺขฏสิกฺขาปท* บทว่า **เตน สมเยน** ความว่า *ข้อนี้* *พึงทราบโดยลำดับบทในปฐมอุปกขฏสิกขาบทนั้น ดังต่อไปนี้*

ในบทว่า **อตฺถาวุโส มยฺหํ โส อุปฏฺฐาโก** *นี้ มีอธิบายว่า* *ท่านผู้มีอายุ บุรุษใดเป็นอุปัฏฐากของข้าพเจ้าด้วยประการอย่างนี้* *บุรุษนั้น* ชื่อว่าอุปัฏฐากของข้าพเจ้า ดังนี้ ฯ

บทว่า **อปิมยฺยา ฆโร โหติ** *ความว่า* *ขอโยมจงรู้ว่าเรือนของข้าพเจ้าเป็นเรือนของโยมจริงๆ* ฯ *ปาฐะว่า* **อปิเมยฺยา ฆโร โหติ** *แปลว่า* *ขอโยมจงรู้ว่าเรือนของข้าพเจ้าเป็นเรือนของโยมจริงๆ* *ดังนี้ก็มี* ฯ

อธิบาย

สิกขาบทวิภังค์แห่งปฐมอุปกขฏสิกขาบท

[๖๓] *บทว่า* **อุทฺทิสฺส** *ที่มีในบทว่า* **ภิกฺขุ ปเรว อุทฺทิสฺส** *นี้ มีอธิบายว่า* *ถึงภิกษุ* ชื่อว่าอุทิศ ฯ *เพื่อประโยชน์แก่จีวรที่ภิกษุนั้นจะพึงได้* *ชื่อว่าอุทิศภิกษุ* *ในบทว่า* **ภิกฺขุ ปเรว อุทฺทิสฺส** *นี้* *ภิกษุนั้นเป็นผู้ที่ใครๆ* *เขาเตรียมจีวรไว้ให้ก่อนทีเดียว* *ด้วยคิดว่าจักถวายแก่ภิกษุนี้* *ชื่อว่าเป็นผู้ที่ใครๆ เขาเตรียมจีวรไว้ให้ก่อนทีเดียว* ฯ

បទថា **កិកុំ អារម្មណំ ករិត្វា** *បានដល់ ធ្វើកិកុឲ្យជាបច្ច័យ ។ ពិតហើយ ទ្រព្យតម្លៃចីវរដែលគហបតីក្តី គហបតានីក្តី ត្រៀមរៀបចំទុកចំពោះកិក្ខុណា រមែងឈ្មោះថា ត្រូវបានបុគ្គលធ្វើកិកុនោះឲ្យជាបច្ច័យ បម្រុងទុកដោយពិតប្រាកដនោះឯង ព្រោះហេតុនោះ ទើបពោលថា ធ្វើកិកុឲ្យជាអារម្មណ៍ ។ សេចក្តីពិត សូម្បីបច្ច័យក៏មកហើយដោយឈ្មោះថា អារម្មណ៍ ក្នុងបទថា* **លភតិ មាតរោ អារម្មណំ** *ប្រែថា មាតរមែងបានបច្ច័យ ដូច្នេះជាដើម ។*

ឥទ្ធរនេះ ដើម្បីសម្តែងអាការរបស់កត្តា (អ្នកធ្វើ) ក្នុងបទថា **ឧទ្ទិស្ស** *នេះ ទើបព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា បំណងនឹងឲ្យកិក្ខុស្មៀកជណ្តប់ ។ ពិតហើយ គហបតីដែលបំណងឲ្យកិក្ខុស្មៀកជណ្តប់នោះ និងបម្រុងទុកចំពោះកិក្ខុនោះ មិនមែន (បម្រុងទុក) ព្រោះហេតុដទៃទៀតឡើយ ព្រោះហេតុនោះ ទើបគហបតីនោះ ឈ្មោះថា ជាអ្នកបំណងនឹងឲ្យគ្រង ដោយហេតុនោះ ទើបព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ពាក្យថា ដែលបំណងឲ្យកិក្ខុស្មៀកជណ្តប់ ។*

ពីរបទថា **អញ្ញាតកស្ស គហបតិស្ស វា** *មានអត្ថថា ដែលគហបតីមិនមែនជាញាតិក្តី ។ ពិតហើយ ពាក្យនេះជាឆដ្ឋីវិភត្តិចុះក្នុងអត្ថនៃតតិយាវិភត្តិតែក្នុងបទភាជន: ព្រះមានព្រះភាគដើម្បីនឹងមិនពិចារណាព្យញ្ជន: សម្តែងអត្ថតែម្យ៉ាង ទើបត្រាស់បទជាដើមថា* **អញ្ញាតកោ ឆាម ។បេ។ គហបតិ ឆាម** *ដូច្នេះ ។*

បទថា **ចីវរចេតាបនំ** *ប្រែថា មូលតម្លៃនៃចីវរ ។ ក៏ព្រោះមូលតម្លៃ*

នៃចីវរនោះ រមែងជារបស់ណានីមួយ ក្នុងបណ្តាទ្រព្យ មានប្រាក់ជាដើម ដូច្នោះ ក្នុងបទភាជន: ទើបព្រះមានព្រះភាគត្រាស់បទថា **ហិរញ្ញំ វា** *ជាដើម ។*

ពីរបទថា **ឧបក្ខដំ ហោតិ** *បានដល់ ជាទ្រព្យដែលគេមានបម្រុង គឺរួបរួមទុក ។ ក៏ព្រោះបទថា* **ហិរញ្ញំ វា** *ជាដើមនេះ គឺព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សម្តែងមូលតម្លៃចីវរនោះ ជារបស់គហបតីនោះ មានបំណងទុកហើយដូច្នោះ ទើបព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មិនលើកបទ* **ឧបក្ខដំ ឆាម** *ឡើង ហើយត្រាស់បទភាជន:ចែកទុកដោយឡែក ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដៅយកទ្រព្យដែលគេបម្រុងទុក ទើបត្រាស់ថា* **ឥមិនា** *ជាដើម ។ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងបទភាជន:នៃបទថា* **ឥមិនា** *នោះ ទើបត្រាស់ថា* **បច្ចុបដ្ឋិតេន** *ប្រែថា ដោយទ្រព្យដែលគេឧទ្ទិសចំពោះ ។ ពិតហើយ មូលតម្លៃនៃចីវរ ដែលគហបតីបម្រុងទុក គឺរួបរួមទុកហើយ ឈ្មោះថា ជាទ្រព្យដែលគេមានបំណងចំពោះដូច្នេះឯង ។*

បទថា **អច្ឆាទេស្សាមិ** *ជាសំនួនវោហារ ។ តែអត្ថក្នុងបទថា* **អច្ឆាទេស្សាមិ** *នេះ ដូច្នេះថា ខ្ញុំនឹងឲ្យដល់ភិក្ខុមានឈ្មោះនេះ ។ ព្រោះហេតុនោះឯង សូម្បីក្នុងបទភាជន:នៃបទថា* **អច្ឆាទេស្សាមិ** *នោះ ទើបទ្រង់ត្រាស់ថា* **ទស្សាមិ** *ប្រែថា ខ្ញុំនឹងឲ្យ ។*

ក្នុងបទថា **តត្រ ចេ សោ ភិក្ខុ** *នេះ មានការភ្ជាប់បទយ៉ាងនេះថា បើភិក្ខុនោះ បុគ្គលមិនបានបវារណាទុកមុន ចូលទៅរកហើយ ដល់នូវការ*

កំណត់ក្នុងចីវរ ក្នុងសម្ភារៈរបស់គហបតី ឬគហបតានីនោះ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ កាលអត្ថនៃបទថា **ឧបសង្កមិត្វា** *ប្រែថា ចូលទៅ ទៅរកហើយនេះ សម្រេចដោយបទថា* **គន្ត្វា** *ប្រែថា ទៅហើយនេះឯង ទើបព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា កាន់ផ្ទះ ដូច្នេះ ដោយអំណាចវោហារខាងច្រើន ។ អត្ថក្នុងបទថា* **គន្ត្វា** *នេះ យ៉ាងនេះថា ទាយកនោះនៅក្នុងទីណា ទៅហើយក្នុងទីនោះ ។ ព្រោះដូច្នោះ ទើបត្រាស់ដដែលទៀតថា ចូលទៅរកហើយក្នុងទីណាមួយ ។*

ពីរបទថា **វិកប្បំ អាបជ្ជេយ្យ** *សេចក្តីថា ដល់នូវការកំណត់ពិសេសក្រៃលែង គឺ ចាត់ចែងយ៉ាងក្រៃលែង ។ តែក្នុងបទភាជន:ដើម្បីសម្តែងហេតុ ជាគ្រឿងឲ្យដល់ការកំណត់ប៉ុណ្ណោះ ទើបត្រាស់ថា* **អាយតំ វា** *ជាដើម ។*

សព្ទថា **សាធុ** *ជានិបាត ចុះក្នុងការអង្វរ ។*

សព្ទថា **វត** *ជានិបាត ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងការរំពឹង ។*

កិរិយាមែងអាងខ្លួនឯង ដោយបទថា **មំ** *(អាត្មា) ។*

វចនៈមែងស្រែក គឺវចនៈហៅអ្នកដទៃថា **អាយស្មា** *(អ្នក) ។*

ពាក្យទាំងអស់នេះ ត្រឹមតែជាព្យញ្ជនៈ មានអត្ថងាយយល់ទាំងអស់ ព្រោះដូច្នោះ ទើបព្រះមានព្រះភាគ មិនត្រាស់អធិប្បាយទុកក្នុងបទភាជន:នៃបទថា **សាធុ** *ជាដើមនោះ ។*

ពីរបទថា **កល្យាណកម្យតំ ឧបាទាយ** *សេចក្តីថា កាន់យកភាពជា*

บุคคลจงได้จีวรอันประณีต คือภาพเป็นผู้ถือเอาจีวรอันวิเศษโดยชอบด้วยจิต ฯ บทว่า **อุปาทาย** *นั้น เชื่อมบทว่า* **อาทิยนฺตสฺส** *นี้ ฯ อีกอย่างหนึ่ง เพราะเหตุที่ภิกษุใดถือเอาภาพเป็นผู้จงได้จีวรประณีต ย่อมถึงความขวนขวายในจีวรประณีต ภิกษุนั้น ย่อมเป็นผู้มีความต้องการจีวรประณีต คือมีความต้องการด้วยจีวรอันมีค่ามาก ฉันใด ในบทภาชนีย์แห่งบทว่า* **กลฺยาณกมฺยตํ อุปาทาย** *นั้น ทรงปรารภคำเป็นต้นว่า ก็ภิกษุใดรู้อยู่ ฉันนั้น ตรัสคำนั้นเท่านั้น ฉันใด ก็เพราะอาบัติยังไม่ถึงที่สุด เพราะเหตุเพียงความถึงพร้อมแห่งความขวนขวายในจีวรนั้นเท่านั้นก็หาไม่ ฉันนั้น จึงตรัสบทว่า* **ตสฺส วตฺถุสฺส** *เป็นต้น โดยนัยว่า ตามคำของภิกษุนั้นนั่นแล ฯ*

อาบัติของภิกษุผู้ขอจีวรในสิกขาบทที่ ๘

[๖๕] *ในบทว่า* **ญาตกานญฺเญว** *นี้ ท่านพระอุบาลีเถระเห็นความต่างกันแห่งอรรถนี้ว่า ไม่ควรอาบัติแก่ภิกษุผู้ขอจีวรในญาติทั้งหลาย ฯ*

บทว่า **มหคฺฆํ เจตาเปตุกามสฺส อปฺปคฺฆํ เจตาเปติ** *ความว่า ไม่ควรอาบัติแก่ภิกษุผู้ขอจีวรในคหบดีผู้ถือเอาราคาจีวรมีราคา ๒๐ กหาปณะ ด้วยกล่าวว่า จงให้จีวรราคา ๒๐ กหาปณะนี้แก่ข้าพเจ้า ดังนี้ ก็ภิกษุนั้นพึงให้จีวรราคา ๑๐ กหาปณะ หรือ ๘ กหาปณะเป็นต้นเถิด ฯ*

บทว่า **อปฺปคฺฆํ** *นี้ ตรัสหมายเอาราคาจีวรที่ต่ำกว่านั้น*

ឯង ។ តែសូម្បីក្នុងចីវរដែលស្មើគ្នា (មានតម្លៃប៉ុនគ្នា) ក៏មិនត្រូវអាបត្តិ ។ ឯចីវរនោះស្មើគ្នាដោយអំណាចនៃតម្លៃប៉ុណ្ណោះ មិនមែនដោយអំណាចប្រមាណ (ទំហំ) ។ ពិតហើយ សិក្ខាបទនេះ មានការឲ្យបន្ថែមតម្លៃ ព្រោះដូច្នោះ សូម្បីនិយាយនឹងគហបតីដែលប្រាថ្នានឹងឲ្យតម្លៃអន្តរវាសក មានតម្លៃ ២០ បាទ ថា ចូរឲ្យចីវរមានតម្លៃត្រឹមប៉ុណ្ណោះ ដូច្នេះក៏គួរ ។ ពាក្យដ៏សេសមានអត្ថ ងាយយល់ទាំងអស់ហើយ ។ សូម្បីសមុដ្ឋានជាដើម ក៏ដូចគ្នានឹងតទុត្តរិសិក្ខាបទនោះឯង ។

ឧបក្ខជសិក្ខាបទទី ៨ ចប់

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๙

[๖๖] สมัยนั้น พระพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเชตวันมหาวิหาร ของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี ใกล้กรุงสาวัตถี ฯ ก็ในสมัยนั้นแล บุรุษคนหนึ่งได้กล่าวคำนี้กะบุรุษอีกคนหนึ่งว่า ท่านจงให้พระอุปนันทศากยบุตรผู้เป็นเจ้าของเรา ซักผ้าจีวรให้ด้วย ฯ แม้บุรุษนั้นก็ได้กล่าวอย่างนี้ว่า ท่านจงให้พระอุปนันทศากยบุตรผู้เป็นเจ้าของเรา ซักผ้าจีวรให้ด้วยเหมือนกัน ฯ ภิกษุรูปหนึ่งเป็นผู้ประพฤติดีงามแล้ว ได้ยินคำสนทนากันของบุรุษทั้งสองนั้น ฯ ภิกษุนั้น ได้เข้าไปเฝ้าพระอุปนันทศากยบุตรผู้มีอายุ ถึงที่ประทับแล้ว ได้กราบทูลคำนี้กะพระอุปนันทศากยบุตรผู้มีอายุว่า ข้าแต่พระอุปนันทะผู้เจริญ ท่านเป็นผู้มีบุญมาก (เพราะ) ในโอกาสแห่งหนึ่ง ได้มีบุรุษคนหนึ่งกล่าวคำนี้กะบุรุษอีกคนหนึ่งว่า ท่านจงให้พระอุปนันทศากยบุตรผู้เป็นเจ้าของเรา ซักผ้าจีวรให้ด้วย ฯ แม้บุรุษนั้นก็ได้กล่าวอย่างนี้ว่า ท่านจงให้พระอุปนันทศากยบุตรผู้เป็นเจ้าของเรา ซักผ้าจีวรให้ด้วยเหมือนกัน ฯ พระอุปนันทะกล่าวว่า ดูก่อนอาวุโส บุรุษทั้งสองนั้นเป็นอุปัฏฐากของผม ฯ ครั้นจบคำนั้น พระอุปนันทศากยบุตรผู้มีอายุได้เข้าไปเฝ้าบุรุษทั้งสองนั้น ถึงที่ประทับแล้ว ได้กล่าวคำนี้กะบุรุษทั้งสองนั้นว่า ดูก่อนอาวุโสทั้งหลาย ได้ยินว่า ท่านทั้งหลายต้องการให้อาตมาซักผ้าจีวรหรือ ฯ บุรุษทั้งสองนั้นตอบว่า ขอรับ ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายได้คิดอย่างนี้ว่า ข้าพเจ้าทั้งหลายจักให้พระอุปนันทศากยบุตรผู้เป็นเจ้าของ ซักผ้าจีวรให้ ฯ พระอุปนันทะกล่าวว่า ดูก่อนอาวุโสทั้งหลาย ถ้าท่านทั้งหลายต้องการให้อาตมาซักผ้าจีวรให้ ท่านทั้งหลายจงนำ

ឲ្យអាត្មាស្បៀកដណ្តប់ដោយចីវរបែបយ៉ាងនេះចុះ បើអាត្មាមិនត្រូវប្រើប្រាស់ចីវរទាំងឡាយណា អាត្មានឹងស្បៀកដណ្តប់នូវចីវរទាំងឡាយនោះ ដូចម្តេចបាន ។ គ្រានោះ បុរសទាំងនោះពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា សមណៈទាំង-ឡាយ ជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុត្រនេះមានប្រាជ្ញាច្រើន មិនមានសន្តោស សមណៈទាំងនេះ គេមិនងាយនឹងប្រគេនចីវរទេ មិនសមបើព្រះឧបនន្ទជាម្ចាស់ ដែលយើងទាំងឡាយមិនបានបវារណាជាមុន ហើយចូលមកកំណត់ចីវរសោះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានឮពាក្យបុរសទាំងនោះ កំពុងពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ ។ភិក្ខុទាំងឡាយណាមានប្រាជ្ញាតិច ។បេ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា មិនសមបើព្រះឧបនន្ទដ៏មានអាយុ ជាសក្យបុត្រ ដែលគេឥតបានបវារណាមុន ហើយចូលទៅរកគហបតី ហើយកំណត់ចីវរសោះ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ក្រាបទូលដំណើរនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្នាលឧបនន្ទ ឮថាអ្នកឯងគេមិនបានបវារណាជាមុន ហើយចូលទៅរកគហបតី កំណត់ចីវរមែនឬ ។ បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ សេចក្តីនោះពិតមែន ។ ម្នាលឧបនន្ទ ជនទាំងឡាយនោះជាញាតិ ឬមិនមែនជាញាតិទេ ។ បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ជនទាំងនោះមិនមែនជាញាតិទេ ។ ម្នាលមោឃបុរស ជនដែលមិនមែនជាញាតិ រមែងមិនដឹងការសមគួរ ឬមិនសមគួរ ការល្អិតល្អ ឬមិនល្អិតល្អរបស់ជនទាំងឡាយមិនមែនជាញាតិទេ ម្នាលមោឃបុរស អ្នកឯងគេមិនបានបវារណាជាមុន ហើយចូលទៅរកគហបតីមិនមែនជាញាតិ កំណត់ចីវរដូចម្តេចបាន ម្នាលមោឃបុរស អំពើនេះមិនមែននាំឲ្យកើតសេចក្តីជ្រះថ្លា ដល់

ជនទាំងឡាយមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ឬមិនមែននាំឲ្យរីងរឹតតែកើតសេចក្តីជ្រះថ្លាដល់ជនទាំងឡាយដែលជ្រះថ្លាហើយទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា តម្លៃចីវរផ្សេងគ្នាដែលគហបតីក្តី គហបតានីក្តី មិនមែនជាញាតិទាំង ២ នាក់ចំពោះភិក្ខុ ១ រូប ហើយតម្កល់ទុកថា យើងទាំងឡាយនឹងទិញចីវរទាំងឡាយ ១ ម្នាក់ ដោយតម្លៃចីវរផ្សេងគ្នាទាំងនេះ ហើយនឹងឲ្យភិក្ខុឈ្មោះនេះស្មៀកជណ្តប់ចីវរទាំងឡាយ ។ បើភិក្ខុនោះគេមិនបានបវារណាជាមុន ហើយចូលទៅក្នុងទីនោះ ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីចង់បានចីវរល្អ ហើយកំណត់ចីវរដោយពាក្យថា ស្រួលហើយ អ្នកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ នាក់ទាំងពីរ ចូររួបរួមជាមួយគ្នា ទិញចីវរបែបយ៉ាងនេះផងៗ ដោយតម្លៃចីវរ ម្ចាស់ផ្សេងគ្នាទាំងនេះ ហើយឲ្យអាត្មាស្មៀកជណ្តប់ចុះ ភិក្ខុនោះត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។

[๖๗] *ត្រង់ពាក្យថា ចំពោះភិក្ខុមួយរូប គឺដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ភិក្ខុ ធ្វើភិក្ខុឲ្យជាអារម្មណ៍ មានប្រាថ្នាឲ្យភិក្ខុស្មៀកជណ្តប់ ។ ពាក្យថា ទាំង ២ នាក់ គឺជនទាំង ២ ។ ជនទាំងឡាយមិនបានជាប់អំពីចំណែកខាងមាតាក្តី អំពីចំណែកខាងបិតាក្តី ដរាបដល់គូនៃជីដូនជីតាទី ៧ ហៅថា មិនមែនញាតិ ។ ប្រុសទាំងឡាយឯណាមួយនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ប្រុសទាំងនោះ ហៅថា គហបតី ។ ស្រីទាំងឡាយឯណាមួយ នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ស្រីទាំងនោះ ហៅថា គហបតានី ។ ប្រាក់ក្តី មាសក្តី កែវមណីក្តី កែវមុក្តាក្តី កែវមកិត ឬកែវពព្រុស ពេជ្រភ្លែកធ្មាក្តី កែវផលិកក្តី សំពត់ ឬ សក្ខាតក្តី អម្បោះក្តី កប្បាសក្តី ហៅថា តម្លៃចីវរ ។*

ពាក្យថា ដោយតម្លៃចីវរទាំង៦ឱ្យាយនេះ គឺដោយតម្លៃចីវរដែលតម្កល់ក្នុងទីចំពោះមុខ ។ ពាក្យថា ទិញ គឺដូរ ។ ពាក្យថា ឱ្យស្មៀកជណ្តប់ គឺឱ្យ ។ ពាក្យថា បើភិក្ខុនោះ គឺតម្លៃចីវរដែលទាយកចំពោះភិក្ខុរូបណា ហើយតម្កល់ទុក គឺភិក្ខុរូបនោះឯង ។ ពាក្យថា គេមិនបានបវារណាមុន គឺទាយកមិនបាននិយាយមុនថា ទានព្រោស លោកម្ចាស់ត្រូវការចីវរបែបដូចម្តេច ។ យើង ទាំង៦ឱ្យានឱ្យទិញចីវរបែបដូចម្តេចប្រគេនលោកម្ចាស់ ។ ពាក្យថា ចូលទៅ គឺទៅកាន់ផ្ទះ ឬចូលទៅរកគេក្នុងទីណាមួយ ។ ពាក្យថា កំណាត់ចីវរ គឺចីវរវែងក្តី ធំក្តី មានសាច់ជិតក្តី មានសាច់ម៉ដ្តក្តី ។ ពាក្យថា ដោយតម្លៃចីវរទាំងនេះ គឺ តម្លៃចីវរទាំង៦ឱ្យាយ ដែលតម្កល់ក្នុងទីចំពោះមុខ ។ ពាក្យថា បែបយ៉ាងនេះផង។ គឺចីវរវែងក្តី ធំក្តី មានសាច់ជិតក្តី មានសាច់ម៉ដ្តក្តី ។ ពាក្យថា ទិញ គឺដូរ ។ ពាក្យថា ចូរឱ្យស្មៀកជណ្តប់ គឺចូរប្រគល់ឱ្យ ។ ពាក្យថា អ្នកទាំង ២ ចូររួបរួមជាមួយគ្នា គឺអ្នកទាំង ២ ចូររួបរួមគ្នា ។ ពាក្យថា ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីចង់បាន ចីវរល្អ គឺភិក្ខុមានសេចក្តីត្រូវការដោយចីវរស្អាត ត្រូវការដោយចីវរមានតម្លៃច្រើន ។ ទាយកទាំង៦ឱ្យាយទិញចីវរវែងក្តី ធំក្តី មានសាច់ជិតក្តី មានសាច់ល្អិតក្តី តាមពាក្យភិក្ខុនោះ ភិក្ខុនោះ ត្រូវទុក្កដក្នុងប្រយោគដែលប្រើចីវរនោះ ជានិស្សគ្គិយក្នុងខណៈដែលបានមក ភិក្ខុត្រូវលះដល់សង្ឃក្តី ដល់គណៈក្តី ដល់បុគ្គលក្តី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង៦ឱ្យាយ ចីវរនោះភិក្ខុត្រូវលះយ៉ាងនេះ ។បេ។ បពិត្រ ព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន ចីវរខ្ញុំនេះគេមិនបានបវារណាជាមុន ខ្ញុំចូលទៅរកគហបតី មិនមែនជាញាតិ ហើយកំណាត់ចីវរ ជានិស្សគ្គិយ ខ្ញុំសូមលះចីវរនេះដល់សង្ឃ ។បេ។ សង្ឃ

คปฺปิยฺ ฯเปฯ โลกชี้มีอายุทั้งหลายคปฺปิยฺ ฯเปฯ ขุ้ยฺดลเลาก ชี้มีอายุ ฯ

[๖๘] *คหบดีมินมีนชาญาติ ภิกขุสมัลเลาว่า มินมีนชาญาติ เคมินถานปวารณาหมุน จูลเหวกคหบดีทั้งหลาย เหิยกำณัดจีวร ตฺรูวนิสสัคคิยปาจิตติยฺ ฯ คหบดีมินมีนชาญาติ ภิกขุมานเสจกะตีสงฆ์วัยฺ เคมินถานปวารณาหมุน จูลเหวกคหบดีทั้งหลาย เหิยกำณัดจีวร ตฺรูวนิสสัคคิยปาจิตติยฺ ฯ คหบดีมินมีนชาญาติ ภิกขุสมัลเลาว่า ชาญาติ เคมินถานปวารณาหมุน เหิยจูลเหวกคหบดีทั้งหลาย กำณัดจีวร ตฺรูวนิสสัคคิยปาจิตติยฺ ฯ คหบดีชาญาติ ภิกขุสมัลเลาว่า มินมีนชาญาติ ตฺรูวอาบัดติทุกกะด ฯ คหบดีชาญาติ ภิกขุมานเสจกะตีสงฆ์วัยฺ ตฺรูวอาบัดติทุกกะด ฯ คหบดีชาญาติ ภิกขุสมัลเลาว่า ชาญาติ มินชาอาบัดติ ฯ*

[๖๙] *อาบัดติมินมานดลเลาภิกขุเดลกำณัดจีวรกั้งสมังกัดชนชาญาติทั้งหลาย ดลเลาภิกขุเดลชนถานปวารณาเหิย ดลเลาภิกขุเดลกำณัดจีวรเดมังภิกขุดนิ ดลเลาภิกขุเดลกำณัดจีวรดายทรัพยฺรบสองตัน ดลเลาภิกขุเดลญังกั้งหายกมานโปรดถายทิญจีวรมานตะแหมงโจนน เหยทิญจีวรมานตะแหมงตะจวยญ ดลเลาภิกขุนีกะถัด ดลเลาภิกขุชาขางเดมบัญญัดติ ฯ*

สิกขาบทที่ ๙ จบ

អដ្ឋកថា

ចីវរវគ្គទី ១ សិក្ខាបទទី ៩

ទុតិយឧបក្កដសិក្ខាបទ

បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបអត្ថ ក្នុងទុតិយឧបក្កដសិក្ខាបទដោយនយនេះឯង ។ ព្រោះថា សិក្ខាបទដំបូងនោះ ដូចគ្នានឹងអនុប្បញ្ញត្តិនៃសិក្ខាបទទី ២ នេះថា ក្នុងសិក្ខាបទមុន ភិក្ខុគ្រាន់តែធ្វើការបៀតបៀនដល់មនុស្សម្នាក់ប៉ុណ្ណោះ ក្នុងសិក្ខាបទទី ២ ធ្វើដល់មនុស្សពីរនាក់ ។ នេះជាការប្លែកគ្នាក្នុងសិក្ខាបទនេះពាក្យដ៏សេស ដូចគ្នានឹងសិក្ខាបទមុននោះឯង ។ អ្នកសិក្សាគប្បីជ្រាបថា ត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុ ដែលធ្វើការបៀតបៀនដល់មនុស្សច្រើននាក់កាន់យក ដូចធ្វើដល់មនុស្សពីរនាក់កាន់យក ដូច្នោះ ។

ពណ៌នាទុតិយឧបក្កដសិក្ខាបទទី ៩ ចប់

វិនយបិដក

សិក្ខាបទាទិ ๑๐

[๗๐] *សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងវត្តព្រះជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង អាមាត្យធំជា ឧបដ្ឋាករបស់ព្រះឧបនន្ទដ៏មានអាយុជាសក្យបុត្រ បញ្ជូនតម្លៃចីវរទៅដោយបម្រើ ដើម្បីព្រះឧបនន្ទដ៏មានអាយុជាសក្យបុត្រដោយពាក្យថា អ្នកចូរទិញចីវរដោយ តម្លៃចីវរនេះ ហើយចូរឲ្យព្រះឧបនន្ទជាម្ចាស់ស្មៀកដណ្តប់ចីវរចុះ ។ ឯបម្រើ នោះក៏ចូលទៅរកព្រះឧបនន្ទដ៏មានអាយុជាសក្យបុត្រ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយពាក្យនេះនឹងព្រះឧបនន្ទដ៏មានអាយុជាសក្យបុត្រថា បពិត្រលោក-ម្ចាស់ដ៏ចម្រើន តម្លៃចីវរនេះខ្ញុំនាំមកចំពោះលោកដ៏មានអាយុ សូមលោកដ៏ មានអាយុទទួលយកតម្លៃចីវរ (នេះ) ចុះ ។ កាលបើបម្រើនោះនិយាយយ៉ាងនេះ ហើយ ព្រះឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ បានពោលពាក្យនេះនឹងបម្រើនោះថា ម្នាលអាវុសោ យើងទទួលតម្លៃចីវរមិនបានទេ យើងទទួលបានតែចីវរដ៏សមគួរ ដោយកាលគួរ ។ កាលបើព្រះឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ ពោលយ៉ាងនេះ ហើយ បម្រើនោះបានពោលពាក្យនេះនឹងព្រះឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុថា អ្នកណាមួយជាវេយ្យាវច្ចករ[1] របស់លោកដ៏មានអាយុ មានដែរឬ ។ សម័យ នោះ ឧបាសកម្នាក់បានទៅកាន់អារាម ដោយមានកិច្ចការនីមួយ ។ គ្រានោះ ព្រះឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ បានពោលពាក្យនេះនឹងបម្រើ នោះថា ម្នាល អាវុសោឧបាសកនេះឯងជាវេយ្យាវច្ចកររបស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ឯបម្រើនោះ*

๑-អ្នកទទួលធ្វើការខ្វល់ខ្វាយបម្រើ ។

ក៏ពន្យល់ឧបាសកនោះ ហើយចូលទៅរកព្រះឧបនន្ទ សក្យបុត្រដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយពាក្យនេះនឹងព្រះឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន វេយ្យាវច្ចករដែលលោក ដ៏មានអាយុចង្អុលប្រាប់នោះ ខ្ញុំបានពន្យល់រួចហើយ សូមលោកដ៏មានអាយុ ចូលទៅរកគេចុះ វេយ្យាវច្ចករនោះ នឹងឲ្យលោកម្ចាស់ស្បៃកដណ្តប់ចីវរ ដោយកាលដ៏គួរ ។ សម័យនោះឯង ព្រះឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ មិនបាននិយាយពាក្យអ្វីនឹងមួយនឹងឧបាសកឡើយ ។ អមាត្យធំនោះ បញ្ជូនបម្រើទៅក្នុងសម្នាក់ព្រះឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ អស់វារៈជាគម្រប់ ២ ដងថា លោកម្ចាស់ចូរប្រើចីវរនោះ យើងខ្ញុំចង់ឲ្យលោកម្ចាស់ប្រើប្រាស់ចីវរនោះ ។ ព្រះឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ ក៏មិនបាននិយាយពាក្យអ្វីនឹងមួយនឹងឧបាសកនោះអស់វារៈ ២ ដង ។ មហាមាត្យនោះបញ្ជូនបម្រើទៅក្នុងសម្នាក់ព្រះឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ អស់វារៈ ៣ ដងថា លោកម្ចាស់ចូរប្រើប្រាស់ចីវរនោះ យើងខ្ញុំចង់ឲ្យលោកម្ចាស់ ប្រើប្រាស់ចីវរនោះ ។ សម័យនោះឯង ជាសម័យនៃអ្នកនៅក្នុងនិគម ។ ក៏អ្នកនិគមបានធ្វើកតិកា (ប្តេជ្ញា) គ្នាថា អ្នកណាមកក្រោយគេ ត្រូវលក់អ្នកនោះ ៥០ កហាបណៈ ។ លំដាប់នោះ ព្រះឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ ចូលទៅរកឧបាសកនោះ លុះចូលទៅជិតហើយ បានពោលពាក្យនេះនឹងឧបាសកនោះថា ម្នាលអាវុសោ អាត្មាត្រូវការចីវរ ។ ឧបាសកនោះ តបថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន លោកម្ចាស់សូមបង្អង់ថ្ងៃនេះមួយថ្ងៃសិន (ព្រោះ) ថ្ងៃនេះ ជាសម័យ (ប្តេជ្ញាគ្នា) នៃអ្នកនៅក្នុងនិគម អ្នកនិគមធ្វើប្តេជ្ញាគ្នាថា អ្នកណា មកក្រោយគេ ត្រូវលក់អ្នកនោះ ៥០ កហាបណៈ ។ ព្រះឧបនន្ទក៏

លុកចាប់ថ្នក់ថា ម្នាលអាវុសោ ចូរអ្នកឲ្យចីវរដល់អាត្មាក្នុងថ្ងៃនេះឯង ។ ឯ ឧបាសកដែលព្រះឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុជិតទាវ ក៏ទិញចីវរប្រគេនឧបនន្ទ សក្យបុត្រដ៏មានអាយុ ហើយបានទៅដល់ (និគមនោះ) ជាខាងក្រោយគេ ។ មនុស្សទាំងឡាយបានពោលពាក្យនេះនឹងឧបាសកនោះថា អ្នកជាម្ចាស់ អ្នកមក ក្នុងកាលជាខាងក្រោយគេព្រោះហេតុអ្វី យើងឈ្នះអ្នក ៥០ កហាបណៈហើយ ។ ទើបឧបាសកនោះជ្រាប់ដំណើរនុ៎ះដល់មនុស្សទាំងអម្បាលនោះ ។មនុស្សទាំង-ឡាយ ក៏ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា សមណៈទាំងឡាយ ជាកូនចៅ ព្រះពុទ្ធជាសក្យបុត្រអម្បាលនេះ មានសេចក្តីជ្រាថ្នាធំ ឥតមានសន្តោស មិន ងាយអ្នកណានឹងធ្វើការទ្រល់ទ្វាយបម្រើ ដល់សមណៈអម្បាលនេះទេ ព្រះឧបនន្ទ សក្យបុត្រដ៏មានអាយុ កាលបើឧបាសកពោលថា លោកម្ចាស់ សូមលោកម្ចាស់ បង្អង់ក្នុងថ្ងៃនេះមួយថ្ងៃសិន មិនគួរបើមិនព្រមបង្អង់ចាំសោះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ បានឮពាក្យមនុស្សទាំងឡាយពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ ហើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណាមានជ្រាថ្នាតិច ។បេ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះក៏ពោលទោស តិះដៀលបន្ទុះបង្អាប់ថា ព្រះឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ កាលបើឧបាសក និយាយថា លោកម្ចាស់ សូមលោកម្ចាស់បង្អង់ក្នុងថ្ងៃនេះមួយថ្ងៃសិន មិនគួរបើ មិនព្រមបង្អង់ឲ្យសោះ ។ គ្រានោះ ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលដំណើរនុ៎ះចំពោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សួថា ម្នាលឧបនន្ទ ឮថា អ្នកឯង កាលឧបាសកពោលថា លោកម្ចាស់ សូមលោកម្ចាស់បង្អង់ក្នុងថ្ងៃនេះ មួយថ្ងៃសិន មិនព្រមបង្អង់ចាំមែនឬ ។ ព្រះឧបនន្ទក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏ មានព្រះភាគ ការនោះពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានជោគ ទ្រង់តិះដៀលថា ម្នាល

មោយបុរស អ្នកឯងកាលដែលឧបាសកពោលថា លោកម្ចាស់ សូមលោកបង្អង់ក្នុងថ្ងៃនេះមួយថ្ងៃសិន មិនសមបើមិនបង្អង់ឲ្យគេទេ ម្នាលមោយបុរស អំពើដែលអ្នកធ្វើនេះ មិនមែននាំឲ្យកើតសេចក្តីជ្រះថ្លាដល់ជនទាំងឡាយ ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ឬមិនមែននាំឲ្យរីងរឹតតែកើតសេចក្តីជ្រះថ្លាដល់ជនទាំងឡាយដែលជ្រះថ្លាហើយទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា ស្តេចក្តី រាជអមាត្យក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី គហបតីក្តី បញ្ជូនតម្លៃចីវរទៅដោយបម្រើចំពោះភិក្ខុមួយរូបថា អ្នកឯងចូរទិញចីវរដោយតម្លៃចីវរនេះ ហើយចូរឲ្យភិក្ខុឈ្មោះនេះស្បៃកជណ្តប់ចីវរចុះ ។ បើបម្រើនោះចូលទៅរកភិក្ខុនោះ ហើយពោលយ៉ាងនេះថា លោកម្ចាស់ តម្លៃចីវរនេះ ខ្ញុំនាំមកចំពោះលោកជ័មានអាយុ លោកជ័មានអាយុសូមទទួលយកតម្លៃចីវរចុះ ។ ភិក្ខុនោះត្រូវនិយាយពាក្យយ៉ាងនេះនឹងបម្រើនោះថា ម្នាលអាវុសោ យើងទទួលយកតម្លៃចីវរមិនបានទេ យើងទទួលបានតែចីវរ សមគួរដោយកាលដ៏គួរ ។ បើបម្រើនោះពោលនឹងភិក្ខុនោះយ៉ាងនេះថា អ្នកណាមួយជាវេយ្យាវច្ចករបស់លោកជ័មានអាយុ មានដែរឬ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកត្រូវការចីវរ គប្បីបង្ហាញវេយ្យាវច្ចករ គឺញោមវត្ត ឬឧបាសកថា ម្នាលអាវុសោ អ្នកនេះឯងជាវេយ្យាវច្ចកររបស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បើបម្រើនោះពន្យល់វេយ្យាវច្ចករនោះហើយក៏ចូលទៅរកភិក្ខុនោះ ហើយពោលយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកជ័ចម្រើន លោកជ័មានអាយុបង្ហាញនូវវេយ្យាវច្ចករណា វេយ្យាវច្ចករនោះ ខ្ញុំព្រះករុណាបានពន្យល់ហើយ សូមលោកជ័មានអាយុចូលទៅរក (គេ) ចុះ គេនឹងឲ្យលោកម្ចាស់ស្បៃកជណ្តប់ចីវរដោយកាលដ៏គួរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកត្រូវការចីវរ

*คปฺปีจูลเทวตีฆทาร ชาสเตฺวนเวยฺยาวจฺกรเตฺวปิเลเกติ ภาเคฺคาวุโส อาคเมหิ จีวรนฺติ ฯ ยทิ ปเนกจฺจิกฺขุ ทีฆทาร เทวชาสเตฺวนอสเตฺวปิเลเก กเรยฺย จีวรนฺเตฺวว สมฺปชฺชติ อิทมฺปิ กมฺมวาจาย สมฺปชฺชติ อิทมฺปิ ยทิ ปเนกจฺจิกฺขุ ปุเรภตฺตเมว ปิเลเก กเรยฺย จีวรนฺเตฺวว สมฺปชฺชติ อิทมฺปิ กมฺมวาจาย สมฺปชฺชติ อิทมฺปิ ยทิ ปเนกจฺจิกฺขุ ปจฺฉาภตฺตเมว

ប្រាក់ក្តី មាសក្តី កែវមណីក្តី កែវមុក្តាក្តី កែវមកិតក្តី កែវផលិក ហៅថា ថ្លៃចីវរ ។ ពាក្យថា ដោយតម្លៃចីវរនេះ គឺតម្លៃចីវរដែលគេតម្កល់ទុកចំពោះ ។ ពាក្យថា ទិញ គឺដូរ ។ ពាក្យថា ឲ្យស្មៀកជណ្តប់ គឺឲ្យ ។ ថាបើបម្រើនោះចូលទៅរកភិក្ខុនោះ ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា លោកម្ចាស់តម្លៃចីវរនេះ ខ្ញុំនាំមកចំពោះលោកដ៏មានអាយុ ។ លោកដ៏មានអាយុ ចូរទទួលយកតម្លៃចីវរចុះ ។ ភិក្ខុនោះគប្បីនិយាយយ៉ាងនេះនឹងបម្រើនោះថា ម្នាលអាវុសោ យើងទទួលយកតម្លៃចីវរមិនបានទេ យើងទទួលបានតែចីវរសមគួរដោយកាលដ៏គួរ ។ បើបម្រើនោះនិយាយនឹងភិក្ខុនោះយ៉ាងនេះថា អ្នកណាមួយជាវេយ្យាវច្ចករបស់លោកដ៏មានអាយុ មានដែរឬ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកត្រូវការចីវរ គប្បីបង្ហាញវេយ្យាវច្ចករ គឺញោមវត្ត ឬឧបាសក (ប្រាប់គេថា) ម្នាលអាវុសោ បុគ្គលនេះឯង ជាវេយ្យាវច្ចកររបស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ មិនគប្បីពោលនឹងបម្រើនោះថា អ្នកចូរឲ្យដល់បុគ្គលនោះក្តី ថាបុគ្គលនោះនឹងទុកជាក់ក្តី ថាបុគ្គលនោះនឹងដូរក្តី ថាបុគ្គលនោះនឹងទិញក្តី ។ បើបម្រើនោះពន្យល់វេយ្យាវច្ចករនោះ ហើយចូលទៅរកភិក្ខុនោះ ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន លោកដ៏មានអាយុ បង្ហាញនូវវេយ្យាវច្ចករណា វេយ្យាវច្ចករនោះខ្ញុំបានពន្យល់ហើយ សូមលោកដ៏មានអាយុ ចូលទៅរក (គេ) ចុះ វេយ្យាវច្ចករនោះនឹងឲ្យលោកស្មៀកជណ្តប់ចីវរដោយកាលគួរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកត្រូវការចីវរត្រូវចូលទៅរកវេយ្យាវច្ចករ ហើយជាស់តឿនរំលឹកពីរបីលើកថា ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុ អាត្មាត្រូវការចីវរ ។ មិនគប្បីនិយាយថា អ្នកចូរឲ្យចីវរដល់អាត្មា ចូរនាំចីវរមកឲ្យអាត្មា ចូរដូរចីវរឲ្យអាត្មា ចូរចាត់ចែងចីវរឲ្យអាត្មា ។ ភិក្ខុគប្បី

និយាយនឹងវេយ្យាវច្ចករនោះ អស់វារៈ ២ ដងផង គប្បីនិយាយអស់វារៈ ៣ ដងផង ។ បើភិក្ខុញុំាងចីវរឲ្យសម្រេចបាន ការនេះជាការល្អ បើភិក្ខុនោះញុំាងចីវរឲ្យសម្រេចមិនបានទេ ភិក្ខុគប្បីទៅក្នុងទីនោះ ហើយឈរស្ងៀមក្នុងទីចំពោះមុខ មិនគប្បីអង្គុយលើអាសនៈ មិនគប្បីទទួលអាមិស មិនគប្បីនិយាយធម៌ ។ កាលបើវេយ្យាវច្ចករនោះសួរថា លោកមកព្រោះហេតុអ្វី ភិក្ខុគប្បីនិយាយថា ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុ អ្នកចូរដឹងចុះ ។ ថាបើភិក្ខុអង្គុយលើអាសនៈក្តី ទទួលអាមិសក្តី និយាយធម៌ក្តី ឈ្មោះថា កាច់កិរិយាឈរ ។ ភិក្ខុគប្បីឈរអស់វារៈ ២ ដងផង គប្បីឈរអស់វារៈ ៣ ដងផង គប្បីទារ ៤ ដង ហើយឈរ ៤ ដង (បើ) ទារ ៥ ដងហើយ គប្បីឈរ ២ ដង (បើ) ទារ ៦ ដងហើយ មិនគប្បីឈរ (ទៀត) ទេ ។ កាលបើភិក្ខុព្យាយាមឲ្យលើសពីកំណត់នោះ ឲ្យចីវរនោះសម្រេចបាន ត្រូវអាបត្តិទុក្កដក្នុងប្រយោគដែលព្យាយាម ចីវរដែលបានមកជានិស្សគ្គិយ ចីវរនោះ ភិក្ខុត្រូវលះដល់សង្ឃក្តី ដល់គណៈក្តី ដល់បុគ្គលក្តី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចីវរនោះភិក្ខុគប្បីលះយ៉ាងនេះ ។បេ។ បពិត្រ ព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន ចីវរនេះខ្ញុំឲ្យសម្រេចបាន ដោយទារលើសពី ៣ ដង ដោយឈរលើសពី ៦ ដង ជានិស្សគ្គិយ ខ្ញុំសូមលះចីវរនេះដល់សង្ឃ ។បេ។ សង្ឃគប្បីឲ្យ ។បេ។ លោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយគប្បីឲ្យ ។បេ។ ខ្ញុំឲ្យលោកដ៏មានអាយុ ។ បើភិក្ខុឲ្យចីវរនោះសម្រេចមិនបានទេ ថ្លៃចីវរដែលគេនាំមកដើម្បីភិក្ខុនោះអំពីសម្នាក់បុគ្គលណា ភិក្ខុគប្បីទៅក្នុងសម្នាក់បុគ្គលនោះខ្លួនឯងក្តី ប្រើបម្រើឲ្យទៅក្តី ដោយពាក្យថា ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយបញ្ជូនតម្លៃចីវរណាទៅចំពោះភិក្ខុ តម្លៃចីវរនោះ មិនសម្រេចប្រយោជន៍បន្តិច

บន្ទចដល់ភិក្ខុនោះទេ អ្នកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ ចូរតឿនទារយកវបស់ខ្លួនចុះ ទ្រព្យវបស់អ្នកទាំងឡាយចូរកុំឲ្យវិនាស ។ ពាក្យថា ការនេះជាសាមីចិកម្ម ក្នុងសិក្ខាបទនោះ គឺថា ការនេះ ជាសភាពដ៏សមគួរតាមធម៌ក្នុងសិក្ខាបទនោះ ។

[๗๒] ភិក្ខុទារលើសពី ๓ ដង ឈរលើសពី ๖ ដង មានសេចក្តីសម្គាល់ថា លើសមែន (ហើយ) ឲ្យចីវរនោះសម្រេចបាន ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុទារលើសពី ๓ ដង ឈរលើសពី ๖ ដង មានសេចក្តីសង្ស័យ ហើយឲ្យចីវរនោះសម្រេចបាន ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុទារលើសពី ๓ ដង ឈរលើសពី ๖ ដង មានសេចក្តីសម្គាល់ថា នៅខ្វះ ហើយឲ្យចីវរនោះសម្រេចបាន ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុទារថយពី ๓ ដង ឈរថយពី ๖ ដង មានសេចក្តីសម្គាល់ថា លើស ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុទារថយពី ๓ ដង ឈរថយពី ๖ ដង មានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុទារថយពី ๓ ដង ឈរថយពី ๖ ដង មានសេចក្តីសម្គាល់ថា ថយ ជាអនាបត្តិ ។

[๗๓] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុញាំងចីវរឲ្យសម្រេចដោយទារ (ត្រឹម) ๓ ដង ឈរ (ត្រឹម) ๖ ដង ដល់ភិក្ខុញាំងចីវរឲ្យសម្រេចដោយទារខ្វះពី ๓ ដង ឈរខ្វះពី ๖ ដង ដល់ភិក្ខុដែលមិនបានតឹងទារ វេយ្យាវច្ចករគេឲ្យ (ឯង) ដល់ភិក្ខុដែលម្ចាស់របស់ទារឲ្យ ដល់ភិក្ខុឆ្កួត ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ๑๐ ចប់

ចីវរវគ្គទី ๑ ចប់

ឧទ្ទាននៃចីវរវគ្គនោះដូច្នេះ គឺ

សំពត់អតិរេកចីវរដែលបានមកហើយ មិនបានវិកប្បអធិដ្ឋាន ក្នុងវេលាដែលអស់អំណាចអានិសង្សកឋិនហើយ ទុកឲ្យកន្លងជប់រាត្រី ๑ ក្នុងវេលាដែលអស់អំណាចអានិសង្សកឋិនហើយ ភិក្ខុនៅប្រាសចាកត្រៃចីវរឲ្យកន្លងមួយរាត្រី ๑ ភិក្ខុទុកអកាលចីវរឲ្យហួសពីមួយខែ ๑ ភិក្ខុប្រើនាងភិក្ខុនីមិនមែនជាញាតិឲ្យលាងចីវរចាស់ ๑ ភិក្ខុទទួលចីវរពីដៃនាងភិក្ខុនីមិនមែនជាញាតិ ๑ ភិក្ខុសូមចីវរពីគ្រហស្ថមិនមែនជាញាតិ ๑ ភិក្ខុសូមចីវរហួសពីអន្តរវាសក (សង្ឃាដិ) និងឧត្តរាសង្គ (ចីវរ) ๑ ភិក្ខុទៅនិយាយនឹងគ្រហស្ថដែលមិនមែនជាញាតិ មិនបានបវារណា ដែលគេបម្រុងនឹងប្រគេនចីវរ ឲ្យគេប្រគេនចីវរឲ្យល្អ ๑ ភិក្ខុទៅនិយាយនឹងគ្រហស្ថច្រើនរូបមិនមែនជាញាតិ មិនមែនជនដែលបានបវារណា ឲ្យគេរួបរួមថ្លៃជាមួយគ្នា ដើម្បីទិញចីវរឲ្យល្អ ๑ ភិក្ខុទៅ តឹងទារចីវរអំពីវេយ្យាវច្ចករហួសពី ๓ ដង និងឈរហួសពី ๖ ដង ๑ ។

อัฏฐกถา

จีวรวัคคที ๑ สิกขาปทที ๑๐

ราชสิกขาปท

[๗๐] ราชสิกขาปท บทว่า **เตน สมเยน** ดังนี้เป็นต้น ข้อนี้พึงกล่าวในราชสิกขาปทนั้น ดังมีวินิจฉัยต่อไปนี้

ในบทว่า **อุปาสกํ สญฺญาเปตฺวา** ให้อุบาสกรู้แล้ว อธิบายว่า กล่าวแล้วอย่างนี้ว่า ท่านจงให้จีวรด้วยมูลค่าเท่านี้แล้วนำไป ดังนี้

บทว่า **ปญฺจาสพนฺโธ**[๑] มีคำอธิบายว่า ถูก (ปรับ) ๕๐ กหาปณะ แม้ในบทว่า **ปญฺจาสพนฺโธ** ก็มีนัยนี้

ในบทว่า **อฏฺฐเณฺหา ภนฺเต อาคเมหิ** มีความว่า ขอท่านจงรอเพียงวันเดียว ในวันนี้ ในวันพรุ่งนี้ ดังนี้

บทว่า **ปรามสิ** แปลว่า ได้ลูบคลำแล้ว

บทว่า **ฉินฺทสิ** มีความว่า ท่านจงให้ข้าพเจ้าฉิบหาย คือให้ท่านปรับ ๕๐ กหาปณะ อธิบายว่า ท่านจงให้ ๕๐ กหาปณะ

๑- ปาฬิว่า ปญฺจสพนฺโธ

អធិប្បាយ

សិក្ខាបទវិភង្គនៃរាជសិក្ខាបទ

[๗๑] បទថា **រាជភោគ្គោ** មានវិគ្គហៈថា ឈ្មោះថា រាជអមាត្យ ព្រោះ មានបៀវត្ស និងគប្បីបរិភោគ ឬគប្បីប្រើប្រាស់ពីព្រះរាជា ។ បាឋៈថា **រាជភោគោ** ក៏មាន សេចក្តីថា អ្នកមានភោគៈ (ភាពជាធំ) អំពីរាជា ។ បទថា **បហិណេយ្យ** ប្រែថា គប្បីបញ្ជូនទៅ តែព្រោះមានអត្តន័យយល់ ទើបព្រះមានព្រះភាគមិនបានត្រាស់បទភាជនៈនៃបទថា **បហិ-ណេយ្យ** នោះទុក ។ ឯបទថា **បហិណេយ្យ** នេះ ព្រះមានព្រះភាគមិនបានត្រាស់បទភាជនៈទុក យ៉ាងណា សូម្បីបទថា **ចីវរំ ឥត្ថន្នាមំ ភិក្ខុំ** ជាដើម ក៏ដូច្នោះដែរ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា ទ្រង់មិនបានត្រាស់បទភាជនៈទុក ព្រោះមានអត្តន័យយល់យ៉ាងនោះ ។

បទថា **អាភតំ** ប្រែថា នាំមកហើយ ។

ពីរបទថា **កាលេន កប្បិយំ** គឺដោយកាលដែលដល់នូវភាពសមគួរ សេចក្តីថា ពួកយើងនឹងទទួលចីវរដែលគួរក្នុងវេលាពួកយើងត្រូវការ ។

បទថា **វេយ្យាវច្ចករោ** បានដល់ អ្នកធ្វើកិច្ច សេចក្តីថា ជាកប្បិយ-ការក (អ្នកធ្វើរបស់ឲ្យគួរ) ។ បទថា **សញ្ញត្តោ សោ មយា** សេចក្តីថា មនុស្សដែលលោកម្ចាស់ប្រាប់ជាវេយ្យាវច្ចករនោះ ខ្ញុំប្រាប់ឲ្យយល់ហើយ គឺប្រាប់ដោយប្រការដែលលោកម្ចាស់ មានសេចក្តីត្រូវការដោយចីវរ បុគ្គលនោះនឹងប្រគេនដល់លោកម្ចាស់ ។

បទថា **អត្តោ មេ អាវុសោ ចីវរេន** នេះ ជាពាក្យសម្តែងលក្ខណៈ

នៃការទារ (ដោយវាចា) ។ ពិតហើយ វោហារនេះគួរពោល ម្យ៉ាងទៀត អត្ថនៃបទថា **អាវุសោ** *អាត្មាមានសេចក្តីត្រូវការដោយចីវរនោះ គួរពោលដោយកាសាមួយ ។ លក្ខណៈនេះ ឈ្មោះថា លក្ខណៈនៃការទារ ។ ឯបទថា* **តេហิ เม จีវรំ** *ប្រែថា ចូរឲ្យចីវរដល់អាត្មាជាដើម ត្រាស់ទុកដើម្បីសម្តែងអាការដែលមិនគួរពោល ។ ពិតហើយ ពាក្យទាំងនេះ ឬអត្ថរបស់ពាក្យទាំងនេះ មិនគួរពោលដោយកាសាណាមួយឡើយ ។*

បទថា **ទុតิยมฺปิ วตฺตพฺโพ ตតิยมฺปิ วตฺตพฺโพ** *សេចក្តីថា វេយ្យាវច្ចៈនោះ ដែលភិក្ខុគប្បីពោលពាក្យនេះឯងជាគម្រប់ ๓ ដងថា អាវุសោ អាត្មាត្រូវការចីវរ ។*

ព្រះមានព្រះភាគ កាលទ្រង់សម្តែងកំណត់ការទារ ដែលលើកឡើងសម្តែងក្នុងពាក្យថា គប្បីទារ គប្បីជាស់តឿន ๒-๓ ដង យ៉ាងនេះហើយឥឡូវនេះ កាលទ្រង់សម្តែងអត្ថដោយសង្ខេបនៃបទទាំងនេះថា **ឥត្ថិกฺขตฺตุំ โจเทยมาโณ สารยมาโณ តំ จีวรំ อภิสิญฺจาเปยฺย สเจ้ตំ กุสลំ** *ទើបត្រាស់ថា បើភិក្ខុប្រាប់វេយ្យាវច្ចករនោះឲ្យចាត់ចែងសម្រេច ការឲ្យចាត់ចែងសម្រេចបានយ៉ាងនេះ នោះជាការល្អ កាលទារដល់ ๓ ដងយ៉ាងនេះ បើចាត់ចែងចីវរនោះឲ្យសម្រេចបាន គឺរមែងអាចដើម្បីឲ្យសម្រេចដោយអំណាច (ធ្វើ) ឲ្យ ខ្លួនបានមក ការចាត់ការឲ្យសម្រេចបាននេះ នោះជាការល្អ គឺឲ្យសម្រេចប្រយោជន៍ប្រពៃល្អ ។*

បទថា **จตุกฺขตฺตุំ បญฺจกฺขตฺตุំ ฉกฺขตฺตุปรมំ តុณฺหีภูเตน อุทฺทิสฺส ฐาตพฺพំ**

នេះ ជាការសម្តែងលក្ខណៈនៃការឈរ ។ ឯបទថា **ឧក្កុដុបរមំ** *នេះ ប្រាប់ការៈនបុំសកលិង្គ ។ ពិតហើយ ភិក្ខុនេះគប្បីឈរស្ទៀមចំពោះចីវរ ៦ ជង្គយ៉ាងច្រើន មិនគប្បីធ្វើកិច្ចណាមួយដទៃឡើយ នេះជាលក្ខណៈនៃការឈរ ។ កាលទ្រង់សម្តែងភាពជាអ្នកស្ទៀម (ដែលត្រាស់) ទុកក្នុងបទថា* **តុណ្ហី-ភូតេន** *នោះ ដែលជាសាធារណៈដល់ការឈរគ្រប់ៗ លើកជាមុន ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់បទថា* **តត្ថ គន្ត្វា តុណ្ហីភូតេន** *ជាដើមក្នុងបទភាជនៈ ។*

អធិប្បាយ ការនារ និងការឈរ

បណ្តាបទទាំងនោះ ពីរបទថា **ន អាសនេ និសីទិតព្ពំ** *សេចក្តីថា ភិក្ខុដែលវេយ្យាវច្ចៈពោលថា សូមអង្គុយទីនេះចុះលោកម្ចាស់ ក៏មិនគួរអង្គុយឡើយ ។*

ពីរបទថា **ន អាមិសំ បដិគ្គហេតព្ពំ** *សេចក្តីថា សូម្បីបុគ្គលនោះអង្វរថា សូមលោកម្ចាស់ទទួលអាមិស មានយាគូ និងខាទនីយជាដើមត្រឹមតែបន្តិចបន្តួចចុះ ក៏មិនគួរទទួល ។*

ពីរបទថា **ន ធម្មោ ភាសិតព្ពោ** *សេចក្តីថា សូម្បីបុគ្គលនោះអង្វរថា សូមពោលមង្គល ឬអនុមោទនាចុះ ក៏មិនគួរពោលអ្វីឡើយ ។ កាលត្រូវបុគ្គលនោះសួរតែម្យ៉ាងថា លោកម្ចាស់មកព្រោះហេតុដូចម្តេច គប្បីប្រាប់បុគ្គលនោះថា អ្នកចូរដឹងខ្លួនឯងចុះ ពិតហើយ បទថា* **បុច្ឆិយមានោ** *នេះជាបឋមាវិភត្តិ ចុះក្នុងអត្ថនៃតតិយាវិភត្តិ ។ ម្យ៉ាងទៀត អ្នកសិក្សាគប្បីឃើញអត្ថក្នុងបទថា* **បុច្ឆិយមានោ** *នេះ យ៉ាងនេះថា ត្រូវបុគ្គលនោះតាំងបញ្ហា*

สูว ฯ ពិតហើយ បុគ្គលណាវមែងតាំងបញ្ហាសួរ ភិក្ខុគួរឆ្លើយចំពោះបុគ្គលនោះប៉ុណ្ណោះឯង ฯ

ពីរបទថា **ឋានំ ภญฺเ** *រមែងកាច់នូវហេតុនៃការមក ฯ*

ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគ កាលទ្រង់សម្តែងការបន្ថែម និងការបន្ថយក្នុងការទារ ๓ ជង និងការឈរ ๖ ជង ដែលទ្រង់ត្រាស់ទុកហើយ ទើបត្រាស់ពាក្យជាដើមថា **จตุกฺกตฺตุ โจเทตฺวา** *ជាដើម ฯ ម្យ៉ាងទៀត ក្នុងព្រះបាលីដែលត្រាស់ឲ្យបន្ថយការឈរ ๒ ជង ដោយបន្ថែមការទារម្តង ព្រោះដូច្នោះ ទើបទ្រង់សម្តែងលក្ខណៈថា ការទារម្តងប៉ុនគ្នានឹងការឈរ ๒ ជង ฯ មានពាក្យអធិប្បាយថា ដោយលក្ខណៈដូចពោលមកនេះ ភិក្ខុទារ ๓ ជង គប្បីឈរបាន ๖ ជង ទារ ๒ ជង គប្បីឈរបាន ๘ ជង ទារម្តង គប្បីឈរបាន ๑๐ ជង ដូចទ្រង់ត្រាស់ថា ទារ ๖ ជងហើយ មិនគប្បីឈរយ៉ាងណា ឈរ ๑๒ ជងហើយ ក៏មិនគប្បីទារ ដូច្នោះ ពាក្យដូច្នេះក៏មានដូចគ្នា ฯ*

ព្រោះហេតុនោះ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងការទារ និងការឈរទាំង ๒ នោះយ៉ាងនេះថា បើភិក្ខុទារតែម្យ៉ាង មិនឈរ រមែងបានការទារ ๖ ជង បើឈរតែម្យ៉ាង មិនទារ រមែងបានការឈរ ๑๒ ជង ฯ បើទារខ្លះ ឈរខ្លះ គប្បីបន្ថយការឈរ ๒ ជង អំពីការទារម្តង បណ្តាការទារ និងការឈរនោះ ភិក្ខុណាទៅទាររឿយៗ មួយថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ ដល់ទៅ ๖ ជង ឬទៅត្រឹមតែម្តង តែនិយាយ ๖ ជងថា អ្នកមានអាយុ អាត្មាត្រូវការចីវរ ម្យ៉ាងទៀត

ទៅឈរវៀយៗ មួយថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ ដល់ទៅ ១២ ជង ឬទៅត្រឹមតែម្តង តែឈរក្នុងទីនោះៗ ១២ ជង ភិក្ខុនោះ រមែងកាច់ការទារទាំងអស់ និងការឈរទាំងអស់ នឹងពោលទៅថ្មី ក្នុងវៀងកាច់ការទារ និងការឈរបស់ភិក្ខុដែលធ្វើយ៉ាងនេះ ក្នុងថ្ងៃផ្សេងគ្នានោះ ។

បទថា **យតស្ស ចីវរចេតាបនំ អាភតំ** *សេចក្តីថា ទ្រព្យដែលសម្រាប់តម្លៃចីវរ ដែលគេនាំមកដើម្បីភិក្ខុនោះអំពីព្រះរាជា ឬអំពីរាជអមាត្យណា ជាប៉ះថា* **យត្ថស្ស** *ក៏មាន ។ អត្ថយ៉ាងនេះដូចគ្នា ។ អាចារ្យទាំង-ឡាយសូត្រថា* **យត្តស្ស** *ក៏មាន និងពោលអត្ថថា ទ្រព្យតម្លៃចីវរដែលគេបញ្ជូនមកដើម្បីភិក្ខុនោះ ក្នុងទីណា ។ តែព្យញ្ជនៈមិនសមទេ ។*

បទថា **តត្ត** *សេចក្តីថា ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះរាជា ឬរាជអមាត្យនោះ ។ ពិតហើយ បទថា* **តត្ត** *នេះ ជាសត្តមីវិភត្តិ ចុះក្នុងអត្ថថា ជិត ។*

បទថា **ន តំ តស្ស ភិក្ខុនោ កិញ្ចិ អត្ថំ អនុភោតិ** *សេចក្តីថា ទ្រព្យសម្រាប់តម្លៃចីវរនោះ មិនឲ្យសម្រេចកម្មសូម្បីតិចតួច គឺមានប្រមាណតិចតួចដល់ភិក្ខុនោះ ។*

បទថា **យុញ្ជន្ហាយស្មន្តោ សកំ** *សេចក្តីថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរទារយកទ្រព្យរបស់ខ្លួន គឺចូរតាមយកទ្រព្យនោះទៅវិញចុះ ។*

បទថា **មា ហោ សកំ វិនស្ស** *សេចក្តីថា ទ្រព្យផ្ទាល់ខ្លួនរបស់អ្នកចូរកុំបាត់បង់ទៅឡើយ ម្យ៉ាងទៀត ភិក្ខុណារមែងមិនទៅឯង ទាំងមិនបញ្ជូនទូតទៅ ភិក្ខុនោះ រមែងត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ព្រោះលះបង់វត្ត ។*

អធិប្បាយ កប្បិយការក ឯវេយ្យាវច្ចៈ

សួរថា ក្នុងកប្បិយការកទាំងពួង គប្បីបដិបត្តិយ៉ាងនេះឬ ឆ្លើយថា មិនត្រូវបដិបត្តិ (យ៉ាងនេះជានិច្ចនោះទេ) ។

ពិតហើយ ឈ្មោះថា កប្បិយការកនេះ ដោយសង្ខេបមាន ២ យ៉ាង គឺដែលត្រូវសម្តែង ១ ដែលមិនត្រូវសម្តែង ១ ក្នុង ២ ពួកនោះ កប្បិយ-ការកដែលត្រូវសម្តែង មាន ២ គឺដែលភិក្ខុអ្នកសម្តែង ១ ដែលទូតសម្តែង ១ ។ សូម្បីកប្បិយការកដែលមិនត្រូវសម្តែង ក៏មាន ២ យ៉ាង គឺកប្បិយ-ការកដែលហាមាត់ខ្លួនឯងចំពោះមុខ ១ កប្បិយការកកំបាំងមុខ ១ ។ បណ្តា កប្បិយការកដែលភិក្ខុសម្តែងជាដើមនោះ កប្បិយការកដែលភិក្ខុសម្តែង មាន ៤ យ៉ាង ដោយអំណាចចំពោះមុខ និងកំបាំងមុខ ។ កប្បិយការកដែលទូត សម្តែងក៏ដូចគ្នា ។

សេចក្តីនេះដូចម្តេច បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ រមែងបញ្ជូនអកប្បិយវត្ថុ ទៅដោយទូត ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ចីវរសម្រាប់ភិក្ខុ ។ ទូតចូលទៅរកភិក្ខុ អង្គនោះ ពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ លោកអ្នកមានឈ្មោះយ៉ាងនេះបញ្ជូន អកប្បិយវត្ថុនេះមក ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ចីវរសម្រាប់លោកម្ចាស់ សូម លោកម្ចាស់ទទួលអកប្បិយវត្ថុនោះ ។ ភិក្ខុឃាត់ថា អកប្បិយវត្ថុនេះ មិនគួរ ទេ ។ ទូតសួរថា បពិត្រលោកម្ចាស់ វេយ្យាវច្ចៈរបស់លោកម្ចាស់មានឬ ហើយវេយ្យាវច្ចៈទាំងឡាយ ដែលពួកឧបាសកអ្នកត្រូវការបុណ្យច្រាប់ទុកថា ពួកអ្នកចូរធ្វើការបម្រើដល់ភិក្ខុទាំងឡាយក្តី វេយ្យាវច្ចៈពួកខ្លះ ដែលជាមិត្រ ធ្លាប់ឃើញគ្រាប់អានគ្នាមក របស់ភិក្ខុទាំងឡាយមានក្តី បណ្តាវេយ្យាវច្ចៈទាំង

នោះឯណានីមួយ អង្គុយនៅក្នុងសម្នាក់របស់ភិក្ខុ ក្នុងខណៈនោះ ។ ភិក្ខុបង្ហាញបុគ្គលនោះថា បុគ្គលនេះជាវេយ្យាវច្ចៈរបស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូច្នេះ ។ ទូតប្រគល់អកប្បិយវត្ថុក្នុងដៃរបស់វេយ្យាវច្ចៈនោះ ប្រាប់ថា អ្នកចូរទិញចីវរប្រគេនព្រះថេរៈផង ដូច្នេះ ហើយក៏ចៀសចេញទៅ នេះឈ្មោះថា វេយ្យាវច្ចៈដែលភិក្ខុបង្ហាញចំពោះមុខ ។

បើវេយ្យាវច្ចៈ មិនបានអង្គុយនៅក្នុងសម្នាក់របស់ភិក្ខុទេ ភិក្ខុរមែងបង្ហាញឡើងថា ជនឈ្មោះនេះ ក្នុងស្រុកឈ្មោះនោះ ជាវេយ្យាវច្ចៈរបស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទូតនោះទៅប្រគល់អកប្បិយវត្ថុទុកក្នុងដៃរបស់វេយ្យាវច្ចៈនោះ ប្រាប់ថា អ្នកគប្បីទិញចីវរប្រគេនព្រះថេរៈ មកប្រាប់ដល់ភិក្ខុហើយ ទើបចៀសចេញទៅ ។ វេយ្យាវច្ចៈនេះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុសម្តែងក្នុងទីកំបាំងមុខ ប្រភេទទី ១ ។

ឯទូតនោះមិនបានមកប្រាប់ខ្លួនឯងឡើយ តែត្រឡប់ជាពីងអ្នកដទៃឲ្យទៅប្រាប់ថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ទ្រព្យសម្រាប់តម្លៃចីវរ ខ្ញុំបានប្រគល់ទុកក្នុងដៃបុគ្គលនោះ សូមលោកម្ចាស់ទទួលយកចីវរចុះ ។ វេយ្យាវច្ចៈនេះឈ្មោះថា អ្នកដែលភិក្ខុបង្ហាញមិនចំពោះមុខប្រភេទទី ២ ។

ទូតនោះមិនបានពីងអ្នកដទៃឡើយ តែទៅប្រាប់ភិក្ខុឯងថា ខ្ញុំនឹងប្រគល់ទ្រព្យសម្រាប់តម្លៃចីវរទុកក្នុងដៃនៃបុគ្គលនោះ សូមលោកម្ចាស់ទទួលយកចីវរចុះ ។ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា វេយ្យាវច្ចៈដែលភិក្ខុបង្ហាញមិនចំពោះមុខប្រភេទទី ៣ ។ ដោយប្រការដូចពោលមកនេះ វេយ្យាវច្ចៈ ๔ ពួកនេះ គឺ

ដែលភិក្ខុសម្តែងចំពោះមុខ ๑ ពួក ភិក្ខុបង្ហាញមិនចំពោះមុខ ๓ ពួក ឈ្មោះ ថា វេយ្យាវច្ចៈដែលភិក្ខុបង្ហាញ ។ ក្នុងវេយ្យាវច្ចៈ ๔ ពួកនេះ ភិក្ខុគប្បីបដិបត្តិ ដោយនយដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ទុកក្នុងរាជសិក្ខាបទនេះឯង ។

ភិក្ខុមួយអង្គទៀត ត្រូវទូតសួរហើយ ដោយនយមុននោះឯង ព្រោះ វេយ្យាវច្ចៈមិនមាន ឬព្រោះមិនចង់ឲ្យចាត់ការ ទើបពោលថា ពួកអាត្មាមិន មានកប្បិយការក ហើយក្នុងខណៈនោះ មានបុគ្គលខ្លះមកដល់ ទើបទូត ប្រគល់អកប្បិយវត្ថុទុកក្នុងដៃរបស់បុគ្គលនោះ ហើយពោលថា លោកម្ចាស់ គប្បីទទួលយកចីវរអំពីដៃរបស់បុគ្គលនេះចុះ ហើយចៀសចេញទៅ វេយ្យា-វច្ចៈនេះ ឈ្មោះថា ជាបុគ្គលដែលទូតបង្ហាញចំពោះមុខ ។

នៅមានទូតជនៃទៀត ចូលទៅកាន់ស្រុក ហើយប្រគល់អកប្បិយវត្ថុ ទុកក្នុងដៃរបស់បុគ្គលណាមួយដែលស្រឡាញ់រាប់អានខ្លួន ហើយមកប្រាប់ ឬពីងពាក់អ្នកជនៃទៅប្រាប់ដោយនយមុននោះឯង ឬពោលថា ខ្ញុំឲ្យទ្រព្យ តម្លៃចីវរទុកក្នុងដៃរបស់បុគ្គលឈ្មោះនោះ លោកម្ចាស់គប្បីទទួលយកចីវរ ចុះដូច្នេះ ហើយចៀសចេញទៅ ។ ក្នុងវេយ្យាវច្ចៈទី ๓ នេះ ឈ្មោះថា ជា បុគ្គលដែលទូតបង្ហាញមិនចំពោះមុខ ដោយប្រការដូចពោលមកនេះ វេយ្យា-វច្ចៈ ๔ ពួកទាំងនេះ គឺវេយ្យាវច្ចៈដែលទូតបង្ហាញចំពោះមុខ ๑ ពួក វេយ្យាវច្ចៈដែលទូតបង្ហាញមិនចំពោះមុខ ๓ ពួក ឈ្មោះថា វេយ្យាវច្ចៈដែល ទូតបង្ហាញក្នុងវេយ្យាវច្ចៈ ๔ ពួកនេះ ភិក្ខុគប្បីបដិបត្តិដោយនយដូចដែលព្រះ មានព្រះភាគត្រាស់ទុកក្នុងមេណ្ឌកសិក្ខាបទនោះឯង ។

สมดังพระดำรัสที่พระผู้มีพระภาคตรัสไว้ว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย มนุษย์ทั้งหลายมีศรัทธาเลื่อมใส มนุษย์เหล่านั้นย่อมนำมาซึ่งเนื้อและเลือดในภาชนะทั้งหลาย ด้วยคำว่า ของสงฆ์จงถึงแก่พระโคดมผู้เจริญ ขอพระโคดมผู้เจริญจงรับของสงฆ์ ด้วยประการฉะนี้ ดูกรภิกษุทั้งหลาย ตถาคตอนุญาตให้ภิกษุฉันเนื้อและเลือดที่สมควรแก่ตนได้ (ที่เกิดแต่) เนื้อและเลือดนั้นได้ ดูกรภิกษุทั้งหลาย แต่ตถาคตมิได้กล่าวว่า ภิกษุพึงฉันเนื้อ พึงดื่มเลือด ด้วยบริยายใดบริยายหนึ่งเลย ดังนี้ ฯ

ในอธิการแห่งเวยยาวัจจกรนี้ ๔ จำพวกที่ส่งไปนี้ ไม่มีกำหนดในการส่ง ฯ ภิกษุไม่ฉันในเวลาเป็นปกติ ฉันในเวลาเป็นวิกัปเท่านั้น ด้วยการส่ง หรือด้วยการเรียก ก็ควร ฯ ถ้าเวยยาวัจจกรนั้นไม่ให้ ก็พึงตั้งวิกัปไว้ให้ส่งมาก็ได้ ถ้าตั้งวิกัปไว้ให้ส่งมา ภิกษุพึงรับเมื่อได้ยินได้ฟังมา ถ้าไม่ได้ยินได้ฟังมา ก็ไม่ควรรับ ฯ

ภิกษุอีกรูปหนึ่งพึงถูกสอบถามก่อนว่า ในที่นี้มีภิกษุไข้หรือไม่ ฯ ผู้ที่ไปนั้นเรียนว่า ไม่มีภิกษุไข้ ฯ ภิกษุนั้นได้ยินได้ฟังมาแล้วจึงกล่าวว่า ท่านผู้เจริญ ขอนิมนต์เข้ามาเถิด ข้าพเจ้าจักถวายของสงฆ์แก่ท่านผู้เจริญ ดังนี้ ฯ ผู้ไปนั้นกล่าวว่า ขอเชิญเถิดท่านผู้เจริญ ท่านจงรับของสงฆ์ ดังนี้ ฯ ภิกษุนั้นกล่าวว่า ท่านจงไปก่อนเถิด ข้าพเจ้าจักมา ดังนี้ ฯ ผู้ไปนั้นกล่าวว่า ขอเชิญเถิดท่านผู้เจริญ ท่านจงรับของสงฆ์ ดังนี้ ฯ ภิกษุนั้นกล่าวว่า ท่านจงไปก่อนเถิด ข้าพเจ้าจักมา ดังนี้ ฯ ผู้ไปนั้นกล่าวว่า ขอเชิญเถิดท่านผู้เจริญ ท่านจงรับของสงฆ์ ดังนี้ ฯ ภิกษุนั้นกล่าวว่า ท่านจงไปก่อนเถิด ข้าพเจ้าจักมา ดังนี้ ฯ ผู้ไปนั้นได้ฟังดังนี้แล้ว จึงกล่าวว่า ท่านผู้เจริญ ขอนิมนต์เข้ามาเถิด ข้าพเจ้าจักถวายของสงฆ์แก่ท่านผู้เจริญ ดังนี้ ฯ ผู้ไปนั้นกล่าวว่า อย่าเพิ่งไปเลยท่านผู้เจริญ ท่านจงรับ ครั้นแล้วจึงมอบให้ในมือของบุคคลนั้น ไม่ถวายแก่ภิกษุ ครั้นแล้วจึงเหยียด

ចេញទៅ ។ នេះឈ្មោះថា កប្បិយការកអ្នកហាមាត់ឯងចំពោះមុខ ។

ទូតម្នាក់ទៀតប្រគល់អកប្បិយវត្ថុទុកក្នុងដៃឧបដ្ឋាករបស់ភិក្ខុ ឬអ្នកជិតៃ ប្រាប់ថា អ្នកគប្បីឲ្យចីវរដល់ព្រះថេរៈ ហើយចៀសចេញទៅអំពីទីនោះឯង នេះឈ្មោះថា កប្បិយការកកំបាំងមុខ ដូច្នោះ ទើបកប្បិយការកទាំង ២ នេះ ឈ្មោះថា កប្បិយការកដែលទូតមិនបានសម្តែង ។ ក្នុងកប្បិយការកទាំង ២ នេះ គប្បីបដិបត្តិដូចក្នុងអញ្ញាតកសិក្ខាបទ និងអប្បវារិតសិក្ខាបទ ដូច្នោះ ។ បើកប្បិយការកដែលទូតមិនបានសម្តែងទាំងឡាយ នាំចីវរមកប្រគេនឯង ភិក្ខុ គប្បីទទួល បើមិនបាននាំមកប្រគេន កុំគប្បីពោលពាក្យណាមួយឡើយ ។

បទថា **ន្ហុតេន ចីវរចេតាបនំ បហិណេយ្យ** *នេះ គ្រាន់តែជាទេសនាប៉ុណ្ណោះ សូម្បីក្នុងពួកកប្បិយការក ដែលនាំអកប្បិយវត្ថុមកប្រគេន ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បិណ្ឌបាតជាដើមដោយខ្លួនឯង ក៏មានន័យយ៉ាងនេះដូចគ្នា ។ ភិក្ខុនឹងទទួលដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្លួនឯងតែម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ មិនសមគួរ ។*

វិធីបដិបត្តិ ក្នុងមាស និងប្រាក់

បើបុគ្គលណាមួយ នាំយកមាស និងប្រាក់មកពោលថា ខ្ញុំប្រគេនមាស និងប្រាក់នេះដល់សង្ឃ លោកម្ចាស់ទាំងឡាយចូរសាងអារាម វិហារ ចេតិយ ឬរោងធាន់ជាដើមឯណានីមួយក៏ដោយ នឹងទទួលមាស និងប្រាក់នេះ មិនសមគួរ ។ ក្នុងមហាបច្ចរីពោលទុកថា ព្រោះថា ត្រូវអាបត្តិទុក្កដដល់ភិក្ខុអង្គណាដែលទទួលដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អ្នកជិតៃ ។ បើភិក្ខុបដិសេធថា ភិក្ខុទាំងឡាយ នឹងទទួលមាស និងប្រាក់នេះ មិនគួរ ។ បុគ្គលនោះពោលថា

មាស និងប្រាក់ នឹងនៅក្នុងដៃរបស់ពួកជាងឈើ ឬពួកកម្មករ សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយជ្រាបការងារដែលគេធ្វើល្អ និងមិនល្អតែម្យ៉ាង ដូច្នេះហើយប្រគល់ទុកក្នុងដៃពួកជាងឈើ ឬពួកកម្មករទាំងនោះ ទើបចៀសចេញទៅ ភិក្ខុទទួលក៏គួរ បើបុគ្គលនោះពោលថា មាស និងប្រាក់នៅក្នុងដៃនៃពួកមនុស្សរបស់ខ្ញុំក្តី នៅក្នុងដៃរបស់ខ្ញុំក្តី លោកម្ចាស់គប្បីឲ្យដំណឹងទៅដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បុគ្គលដែលខ្ញុំនឹងត្រូវឲ្យមាស និងប្រាក់តែម្យ៉ាង យ៉ាងនេះក៏គួរ ។

បើពួកបុគ្គលនោះមិនជ្រាបព្វសង្ឃ គណៈ ឬបុគ្គល ពោលថា ខ្ញុំទាំងឡាយប្រគេនប្រាក់ និងមាសនេះដល់ចេតិយ ដល់វិហារ ប្រគេនដើម្បីនវកម្ម ដូច្នេះ ភិក្ខុបដិសេធមិនគួរ ។ គប្បីប្រាប់ដល់ពួកកប្បិយការកថា ជនពួកនេះពោលពាក្យនេះ ។ តែកាលបុគ្គលនោះពោលថា សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយទទួលទុកជាក់ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ចេតិយជាដើមចុះ គប្បីបដិសេធថា ការដែលពួកអាត្មាទទួលទុកជាក់ មិនសមគួរ ។

បើបុគ្គលពួកខ្លះនាំយកប្រាក់ និងមាសមកច្រើន ពោលថា ខ្ញុំសូមប្រគេនប្រាក់ និងមាសនេះដល់សង្ឃ សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយបរិភោគបច្ច័យ ៤ ចុះ បើសង្ឃទទួលប្រាក់ និងមាសនោះ ត្រូវអាបត្តិទាំងទទួល ទាំងបរិភោគ ។ បើបណ្តាភិក្ខុទាំងនោះ ភិក្ខុណាមួយ បដិសេធថា របស់នេះមិនគួរ ។ ហើយឧបាសកពោលថា បើមិនគួរនឹងជារបស់ខ្ញុំវិញ ដូច្នេះហើយ ចៀសចេញទៅ ភិក្ខុនោះ ភិក្ខុអង្គខ្លះមិនគប្បីពោលពាក្យណាមួយថា លោកម្ចាស់ធ្វើលាភ

សង្ឃឲ្យអន្តរាយ ព្រោះភិក្ខុណាចោទលោក ភិក្ខុនោះឯង ជាអ្នកត្រូវអាបត្តិជាប់ខ្លួន តែភិក្ខុនោះឯងធ្វើភិក្ខុដ៏ច្រើនមិនឲ្យត្រូវអាបត្តិ ។ បើភិក្ខុទាំងឡាយបដិសេធថា មិនគួរ បុគ្គលនោះពោលថា នឹងនៅក្នុងដៃរបស់ពួកកប្បិយការក ឬនឹងនៅក្នុងដៃនៃពួកមនុស្សរបស់ខ្ញុំ ឬក្នុងដៃរបស់ខ្ញុំ សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយបរិភោគបច្ច័យតែម៉្យាងប៉ុណ្ណោះ ដូច្នេះ គួរ ។

ម៉្យាងទៀត បើគេប្រគេនដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ចតុប្បច្ច័យ គប្បីបង្អោនទៅដើម្បីបច្ច័យដែលត្រូវការ ។ បើគេប្រគេនដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ចីវរ គប្បីបង្អោនទៅក្នុងចីវរប៉ុណ្ណោះ ។ បើមិនមានសេចក្តីត្រូវការដោយចីវរនោះ សង្ឃលំបាកដោយបច្ច័យ មានបិណ្ឌបាតជាដើម គប្បីអបលោកដើម្បីសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ ហើយបង្អោនទៅដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បិណ្ឌបាតជាដើម ។ សូម្បីក្នុងអកប្បិយវត្ថុដែលគេប្រគេន ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បិណ្ឌបាត និងគិលានប្បច្ច័យ ក៏មានន័យដូច្នេះ ។

ម៉្យាងទៀត អកប្បិយវត្ថុដែលគេប្រគេន ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់សេនាសនៈ គប្បីបង្អោនទៅក្នុងសេនាសនៈទាំងអស់ ព្រោះសេនាសនៈជាគុរុភណ្ឌបើពួកភិក្ខុលះសេនាសនៈទៅ សេនាសនៈនឹងវិនាស ក្នុងកាលដូច្នេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុទាំងឡាយ សូម្បីចំណាយសេនាសនៈ ហើយបរិភោគ (បច្ច័យ) បាន ។

ព្រោះដូច្នោះ ដើម្បីរក្សាសេនាសនៈទុក ភិក្ខុកុំធ្វើឲ្យជាច់មូលតម្លៃ គប្បីបរិភោគល្មមញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។ មិនមែនតែប្រាក់មាសតែម៉្យាង

ប៉ុណ្ណោះទេ សូម្បីអកប្បិយវត្ថុដទៃ មានស្រែ និងសួនជាដើមក៏ភិក្ខុមិនគួរទទួល ។

ការបដិបត្តិក្នុងបឹង និងស្រះជាដើម

បើបុគ្គលណាមួយ ពោលថា បឹងធំ ឲ្យសម្រេចសន្ធឹង ៣ ដង របស់ខ្ញុំមាន ខ្ញុំសូមប្រគេនបឹងធំនោះដល់សង្ឃ បើសង្ឃទទួលបឹងធំនោះ ត្រូវអាបត្តិក្នុងការទទួលផង ក្នុងការបរិភោគផងដូចគ្នា ។ តែភិក្ខុណាបដិសេធបឹងធំនោះ ភិក្ខុនោះ ក៏ភិក្ខុអង្គខ្វះមិនគួរពោលពាក្យណាមួយ ដោយន័យមុនដូចគ្នា ។ ព្រោះថា ភិក្ខុណាចោទលោក ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិខ្លួនឯង ។ តែលោកមួយអង្គឯង បានធ្វើឲ្យភិក្ខុច្រើនអង្គមិនត្រូវអាបត្តិ ។

ម្យ៉ាងទៀត បុគ្គលណាពោលថា ខ្ញុំប្រគេនបឹងធំ ដូច្នោះដូចគ្នា ត្រូវពួកភិក្ខុបដិសេធថា មិនគួរ បើនៅតែពោលថា បឹងនោះ និងបឹងនោះ ចូរមានដល់សង្ឃ បឹងនោះរមែងគួរបានដូចម្តេច គប្បីប្រាប់បុគ្គលនោះថា គេនឹងធ្វើឲ្យជាកប្បិយ ហើយប្រគេនទេដឹង បុគ្គលនោះសួរថា ប្រគេនដូចម្តេច ទើបជាកប្បិយ គប្បីពោលថា អ្នកពោលប្រគេនថា សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ បរិភោគបច្ច័យ ៤ ដូច្នេះ ។ បើបុគ្គលនោះពោលថា សាធុ លោកម្ចាស់សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ បរិភោគបច្ច័យ ៤ ចុះ ដូច្នេះ គួរ ។

បើបុគ្គលនោះពោលថា សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយទទួលបឹងចុះ ត្រូវពួកភិក្ខុទាំងឡាយពោលថា មិនគួរ ហើយសួរថា កប្បិយការកមានឬ កាលភិក្ខុឆ្លើយថា មិនមាន ទើបពោលថា បុគ្គលឈ្មោះនោះនឹងចាត់ការបឹងនេះក្តី

នឹងនៅក្នុងការមើលថែរបស់បុគ្គលនោះក្តី ក្នុងការមើលថែរបស់ខ្ញុំក្តី សូមសង្ឃបរិភោគកប្បិយភណ្ឌចុះ ដូច្នេះ នឹងទទួល គួរ ។ បើទាយកនោះ ត្រូវភិក្ខុបដិសេធថា មិនគួរ ហើយពោលថា មនុស្សទាំងឡាយ នឹងបរិភោគទឹកនឹងភោកគក់របស់របរ ពួកម្រឹគ និងបក្សី នឹងផឹក សូម្បីការពោលយ៉ាងនេះក៏សមគួរ ។

បើពួកទាយកត្រូវភិក្ខុបដិសេធថា មិនគួរ ហើយនៅតែពោលថា សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយទទួល ដោយសំជៅដល់របស់សមគួរជាធំចុះ ភិក្ខុទោះពោលថា សាធុ ឧបាសក សង្ឃនឹងផឹកទឹក នឹងភោកលាងរបស់របរ ពួកម្រឹគ និងបក្សីនឹងផឹកស៊ី ដូច្នេះហើយ បរិភោគ គួរ ។ បើទាយកពោលថា ខ្ញុំប្រគេនបីង ឬស្រះភោក្ខរណីដល់សង្ឃ ភិក្ខុទោះពោលពាក្យជាដើមថា សាធុ ឧបាសក សង្ឃនឹងផឹកទឹក ហើយបរិភោគប្រើប្រាស់ គួរដូចគ្នា ។

បើពួកភិក្ខុសូមហត្ថកម្ម និងជីកកប្បិយបឋវី ដោយដៃរបស់ខ្លួនឯង ធ្វើស្រះទឹកដើម្បីត្រូវការទឹក បើពួកអ្នកស្រុកអាស្រ័យស្រះនោះ ធ្វើស្រូវឲ្យសម្រេច ហើយប្រគេនកប្បិយភណ្ឌក្នុងវិហារ គួរ ។ បើពួកអ្នកស្រុកនោះឯងជីកជីរបស់សង្ឃ ដើម្បីឧបការៈដល់សង្ឃ ហើយប្រគេនកប្បិយភណ្ឌអំពីសន្ទូងដែលអាស្រ័យស្រះទឹកនោះសម្រេចហើយ សូម្បីកប្បិយភណ្ឌនេះ ក៏សមគួរ ។ បើអ្នកស្រុកពោលថា សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ តាំងកប្បិយការកឲ្យពួកខ្ញុំបានម្នាក់ ភិក្ខុទោះតាំងឲ្យក៏បាន ។

ម្យ៉ាងទៀត បើពួកអ្នកស្រុកនោះ ត្រូវរាជពលីបៀតបៀន នាំគ្នាគេច

ទៅ អ្នកស្រុកជនៃធ្វើឲ្យ នឹងមិនប្រគេនរបស់ណាមួយដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុហួងហែងទឹកក៏បាន ។ ឯការហួងហែងទឹកនោះ រមែងបានក្នុងរដូវធ្វើស្រែប៉ុណ្ណោះ មិនមែនក្នុងរដូវដែលរួចស្រែហើយនោះទេ ។ បើពួកអ្នកស្រុកពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ សូម្បីកាលមុន ពួកអ្នកស្រុកបានអាស្រ័យទឹកនេះ ធ្វើស្រែមិនមែនឬ កាលនោះ គប្បីប្រាប់ដល់ពួកអ្នកស្រុកថា អ្នកស្រុកពួកនោះ គាត់បានធ្វើឧបការៈយ៉ាងនេះ និងយ៉ាងនេះដល់សង្ឃ និងបានប្រគេនកប្បិយភណ្ឌយ៉ាងនេះ ។ បើពួកអ្នកស្រុកពោលថា សូម្បីពួកខ្ញុំក៏នឹងប្រគេន ដូច្នេះ យ៉ាងនេះក៏គួរ ។

បើភិក្ខុអង្គខ្វះមិនយល់ ទទួលស្រះ ឬឲ្យសាងស្រះ ដោយអកប្បិយ-វោហារ ស្រះនោះ ពួកភិក្ខុមិនគួរបរិភោគប្រើប្រាស់ឡើយ ។ សូម្បីកប្បិយ-ភណ្ឌដែលអាស្រ័យស្រះនោះបានមក ក៏ជាអកប្បិយដូចគ្នា ។ បើម្ចាស់របស់ (ស្រះ) កូនប្រុស និងកូនស្រីរបស់បុគ្គលនោះក្តី បុគ្គលណាមួយដនៃដែលកើតក្នុងវង្សរបស់បុគ្គលនោះក្តី ជ្រាបថា ភិក្ខុទាំងឡាយលះបង់ហើយ ទើបប្រគេនដោយកប្បិយវោហារជាថ្មី ស្រះនោះ គួរ ។ កាលវង្សត្រកូលរបស់បុគ្គលនោះជាច់សូន្យ បុគ្គលណាជាម្ចាស់របស់ជនបទនោះ អ្នកនោះរឹបយកហើយប្រគេនមកវិញ ដូចរាជមហេសី ព្រះនាមថា អនុឡាទ្រង់រឹបយកចំណែកទឹកដែលភិក្ខុក្នុងចិត្តលតាបពិតមកហើយ ប្រគេនវិញដូច្នោះ យ៉ាងនេះ ក៏គួរ ។

ទោះធ្វើការកាយដីឡើង និងធ្វើទំនប់ស្រះថ្មី ក្នុងស្រះដែលទទួលទុក

ដោយអំណាចនៃទឹក ជាកប្បិយភោហារ រមែងគួរដល់ភិក្ខុដែលមានចិត្តបរិសុទ្ធ តែការដែលភិក្ខុឃើញពួកអ្នកស្រុកអាស្រ័យស្រះនោះ ធ្វើសន្ធរ នឹងតាំងកប្បិយការក មិនគួរ ។ បើពួកអ្នកស្រុកប្រគេនកប្បិយភណ្ឌឯង គួរទទួល បើពួកអ្នកស្រុកមិនប្រគេន មិនគួរទារ មិនគួរតឿន ។ ការដែលតាំងកប្បិយការកក្នុងស្រះដែលទទួលទុកដោយអំណាចនៃបច្ចយ គួរ ។ តែនឹងធ្វើការកាយជីវឡើង និងធ្វើទំនប់ស្រះជាដើម មិនគួរ បើពួកកប្បិយការកធ្វើឯងប៉ុណ្ណោះ ទើបគួរកាលលជ្ជីភិក្ខុអ្នកឈ្វាស ប្រើពួកកប្បិយការកធ្វើការកាយជីវឡើងជាដើម ស្រះទឹកនឹងជាកប្បិយ ព្រោះការទទួលក៏ពិត សូម្បីយ៉ាងនោះ ក៏ជាការបរិភោគមិនល្អ ដូចបិណ្ឌបាតដែលលាយថ្នាំពិស និងដូចភោជនដែលលាយអកប្បិយមំសៈ ដូច្នោះ ព្រោះកប្បិយភណ្ឌដែលលាយដោយវត្ថុដែលកើតអំពីប្រយោគរបស់ភិក្ខុជាបច្ចយ ជាអកប្បិយដល់ពួកភិក្ខុទូទៅដូចគ្នា ។

បើមិនទាន់មានឱកាសដើម្បីទឹក ភិក្ខុនឹងចាត់ការចំពោះទឹកប៉ុណ្ណោះយ៉ាងនេះថា អ្នកចូរធ្វើដោយប្រការដែលទំនប់របស់ស្រះនឹងមាំទាំ ទប់ទឹកបានច្រើន គឺចូរធ្វើឲ្យទឹកជន់ឡើងប្រៀបប្រាំង ដូច្នេះ គួរ ។

វិធីបដិបត្តិក្នុងពួជ និងផ្លែឈើដែលចានព្រោះអាស្រ័យស្រះ

ជនទាំងឡាយកំពុងរលត់ភ្លើងត្រង់ជើងក្រាន ពោលថា ពួកអ្នកចូរបានឧទកកម្មមុនចុះ ឧបាសក ដូច្នេះក៏គួរ ។ តែបើពោលថា អ្នកចូរធ្វើសន្ធរហើយនាំមក មិនគួរ ។ បើភិក្ខុឃើញទឹកក្នុងស្រះច្រើនពេក ឲ្យធ្វើប្រឡាយបង្ហូរទឹកចេញអំពីចំហៀង ឬខ្នងស្រះ ឲ្យធ្លាវព្រៃ ឲ្យធ្វើភ្ជីស្រែទាំងឡាយ មិន

កាន់ចំណែកប្រក្រតីក្នុងភ្លីស្រែដើម កាន់យកចំណែកដែលលើស គិតគួរយកកហាបណៈថា អ្នកទាំងឡាយចូរឲ្យកហាបណៈប្រមាណប៉ុណ្ណេះ ក្នុងសន្ធរក្រៅរដូវកាល ឬក្នុងសន្ធរថ្មីដែលមិនបានកំណត់ទុក ជាអកប្បិយដល់ភិក្ខុគ្រប់អង្គ ។

ម្យ៉ាងទៀត ភិក្ខុណាមិនបានពោលថា ពួកអ្នកចូរភ្ជួរ ចូរសាប ព្រោះប៉ាន់ដីយ៉ាងនេះថា សម្រាប់ផែដីប្រមាណប៉ុណ្ណេះក្តី មានចំណែកឈ្នោះប្រមាណប៉ុណ្ណេះក្តី កាលពួកអ្នកស្រែពោលថា ពួកខ្ញុំធ្វើសន្ធរក្នុងចំណែកផែដីប៉ុណ្ណេះ សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ កាន់យកនូវចំណែកឈ្នោះប្រមាណប៉ុណ្ណេះ យកខែ្យ ឬឈើច្រត់វាស់ ដើម្បីកំណត់ប្រមាណផែដីក្តី ឈរឆក្សាត្រង់ទីលានក្តី ឲ្យជញ្ជួនចេញទៅអំពីលានក្តី ឲ្យឆក្សាទុកក្នុងជង្រុកក្តី ផលដែលកើតឡើងអំពីផែដីនោះ ជាអកប្បិយដល់ភិក្ខុអង្គនោះប៉ុណ្ណោះ ។

បើពួកអ្នកស្រែទាំងឡាយ នាំកហាបណៈមក ពោលថា កហាបណៈទាំងនេះ ពួកខ្ញុំនាំមកដើម្បីសង្ឃ ហើយភិក្ខុអង្គណាមួយ ពោលថា អ្នកចូរនាំសំពត់មកដោយកហាបណៈប៉ុណ្ណេះ ចូរវៀបចំបបរជាដើម ដោយកហាបណៈប្រមាណប៉ុណ្ណេះ ដោយការសម្គាល់ថា សង្ឃមិនទទួលកហាបណៈ ទ្រព្យដែលពួកអ្នកស្រែនាំមក ជាអកប្បិយដល់ពួកភិក្ខុទៅ ។ សួរថា ព្រោះហេតុអ្វី ឆ្លើយថា ព្រោះភិក្ខុចាត់ចែងកហាបណៈ ។

បើពួកអ្នកស្រែនាំស្រូវមក ពោលថា ស្រូវនេះ ពួកខ្ញុំនាំមកដើម្បីសង្ឃ ហើយភិក្ខុអង្គណាមួយពោលថា ពួកអ្នកចូរនាំយកវត្ថុនោះ និងវត្ថុនេះ មក

ដោយស្រួវប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ដោយនយមុននោះឯង ទ្រព្យដែលពួកអ្នកស្រែនាំមក ជាអកប្បិយ ចំពោះភិក្ខុនោះប៉ុណ្ណោះ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះភិក្ខុចាត់ចែងស្រួវ ។

បើពួកអ្នកស្រែនាំយកអង្ករ ឬអបរណ្ណជាតិមកពោលថា ពួកខ្ញុំនាំទ្រព្យនេះមកដើម្បីសង្ឃ ។ ភិក្ខុអង្គណាមួយពោលថា ពួកអ្នកចូរនាំយកវត្ថុនេះ និងវត្ថុនេះ មកដោយអង្ករមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ដោយនយមុននោះឯង ទ្រព្យដែលពួកអ្នកស្រែនាំមក ជាកប្បិយដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះភិក្ខុចាត់ចែងអង្ករជាដើមដែលជាកប្បិយ ។ មិនត្រូវអាបត្តិ ព្រោះលក់ដូរ និងព្រោះប្រាប់កប្បិយការក ។

តែក្នុងគ្រាមុន ភិក្ខុមួយអង្គនៅឯចិត្តលតាបព្ពិត បានធ្វើមណ្ឌល (រូបព្រះចន្ទ) ទុកលើផែនដី ក្បែរទ្វារសាលាមុខ ៤ ដើម្បីឲ្យកើតការយល់ដល់ពួកញោមវត្ត ដោយរំពឹងថា ឱហ្ន ពួកញោមវត្ត គប្បីចៀនំប្រមាណប៉ុណ្ណោះដើម្បីសង្ឃ ក្នុងថ្ងៃស្អែកនេះ ។ អាវាមិកជនអ្នកឈ្វាស ឃើញមណ្ឌលនោះហើយ បានធ្វើយ៉ាងនោះ ក្នុងថ្ងៃទី ២ កាលពួកអ្នកស្រុកវាយស្គរប្រជុំសង្ឃហើយ ទើបកាន់យកនំទៅ ប្រាប់ព្រះសង្ឃត្រៃថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ក្នុងកាលមុននេះ ពួកខ្ញុំមិនធ្លាប់បានឮឪពុកម្តាយ មិនធ្លាប់បានស្តាប់ជីដូន ជីតា (និទានប្រាប់ហេតុការណ៍) យ៉ាងនេះឡើយ ។ លោកម្ចាស់អង្គណា បានធ្វើសញ្ញាត្រង់ទ្វារសាលាមុខ ៤ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់នំ ឥឡូវនេះ ចាប់ពីថ្ងៃនេះទៅ សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ ប្រាប់តាមការពេញចិត្ត

ภาลฺ๎ยอฏฺฐกถา ពួកខ្ញុំនឹងនៅជាផាសុក ព្រះមហាថេរៈត្រឡប់អំពីទីនោះក្លាម ។ សូម្បីភិក្ខុមួយរូប ក៏មិនទទួលនំឡើយ ។ ក្នុងកាលមុន ភិក្ខុទាំងឡាយ រមែងមិនធាន់នំ ដែលកើតក្នុងអាវាមនោះយ៉ាងនេះ ព្រោះដូច្នោះ

ភิกฺขุអฺหกมิនปฺรมาท มินละการปะดิปะตฺติดุสะขาตฺกิเลส มิน
คปฺปีเธฺวการะเฬฺหฬฺหาะ เดิมฺปีปฺรโยชนฺดลฺอามิส สูมฺปีกฺนุง
วตฺถุเดลชากปฺปิย ดูเจฺนะงะ ฯ

ម្យ៉ាងទៀត សូម្បីស្រែចម្ការណា ទំនប់ និងប្រឡាយជាដើម ក៏មានន័យដូចពោលទុកហើយ ក្នុងស្រែនេះដូចគ្នា ។ បើទាយកពោលថា ខ្ញុំប្រគេនស្រែ ឬអារាមឯណាមួយ ដែលជាកន្លែងជាំដុះបុព្វន្តជាតិ អបរន្តជាតិ អំពៅ និងដូងជាដើម ភិក្ខុគប្បីបដិសេធថា មិនគួរ ហើយបដិបត្តិដោយន័យដូចពោលហើយ ក្នុងស្រែនោះឯង ។ ក្នុងវេលាទាយកពោលដោយកប្បិយវោហារថា ខ្ញុំប្រគេនដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការបរិភោគបច្ច័យ ៤ ភិក្ខុគួរទទួល បើទាយកពោលថា ខ្ញុំប្រគេនអារាម ប្រគេនព្រៃ គួរទទួល ។

បើពួកអ្នកស្រុក ភិក្ខុមិនបានបង្គាប់ទេ កាត់ដើមឈើក្នុងព្រៃនោះ ញ៉ាំងអបរន្តជាតិជាដើមឲ្យដល់ព្រមហើយ ប្រគេនចំណែកដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទោះទទួលក៏គួរ ។ ពួកអ្នកស្រុកមិនប្រគេន មិនគួរទាវ មិនគួរតឿន ។

បើពួកអ្នកស្រុកនាំគ្នាកៀសខ្លួនទៅ ព្រោះអន្តរាយណាមួយ មនុស្សពួកដទៃធ្វើ ហើយមិនប្រគេនវត្ថុណាមួយ ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយឡើយ គប្បីហាមឃាត់ជនទាំងនោះ ។ បើពួកជនទាំងនោះពោលថា ក្នុងកាលមុនពួកអ្នក

ស្រុកបានធ្វើស្រែក្នុងទីនេះ មិនមែនឬ លំដាប់នោះ គប្បីប្រាប់ថា ពួកអ្នកស្រុកមុននោះ គេបានឲ្យកប្បិយភណ្ឌយ៉ាងនេះៗ ដល់សង្ឃ បើពួកអ្នកស្រុកនោះពោលថា សូម្បីពួកខ្ញុំក៏នឹងប្រគេនដូចគ្នា យ៉ាងនេះ គួរ ។

ពួកអ្នកស្រុកពោលសំដៅដល់ ទឹកដីដែលសាបព្រោះសន្ធឹកន្ទែងខ្ទះថា ខ្ញុំនឹងប្រគេនតំបន់ គួរ ។ តែភិក្ខុទាំងឡាយ មិនគួរបោះសសរ ឬជាក់ដុំថ្មដើម្បីកំណត់ព្រំប្រទល់ឯងឡើយ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះធម្មតាផែនដី មានតម្លៃរាប់មិនបាន ភិក្ខុគប្បីត្រូវអាបត្តិបារាជិក សូម្បីដោយហេតុត្រឹមបន្តិចបន្តួច ។ តែគប្បីប្រាប់ពួកអារាមិកជនថា ព្រំរបស់ពួកយើងទៅដល់ទីនេះ ។ បើពួកអារាមិកជនកាន់យកហួសទៅ មិនត្រូវអាបត្តិ ព្រោះពោលដោយបរិយាយ ។ បើព្រះរាជា និងរាជអមាត្យជាដើមបោះបង្គោលឯង ហើយប្រគេនថា សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយបរិភោគបច្ច័យ ៤ ចុះ ការប្រគេននោះ គួរដូចគ្នា ។

បើបុគ្គលណាមួយ ជីកស្រះខាងក្នុងដែនសីមា ឬលើកប្រឡាយទៅដោយកាត់ក្នុងជីវត្ត រមែងទម្លាយលានព្រះចេតិយ និង លានពោធិព្រឹក្សជាដើម គប្បីហាមឃាត់ ។ បើសង្ឃបានវត្តុណាមួយ ហើយមិនឃាត់ ព្រោះជ្ងន់ក្នុងអាមិស ភិក្ខុមួយអង្គហាម ភិក្ខុអង្គនោះប៉ុណ្ណោះជាអធិបតី ។ បើភិក្ខុមួយអង្គពោលថា ពួកអ្នកចូរជីកទៅ មិនហាម គឺជាបក្សពួករបស់អ្នកស្រុកទាំងនោះឯង សង្ឃហាមឃាត់ សង្ឃប៉ុណ្ណោះជាអធិបតី ។ ពិតហើយ ក្នុងសង្ឃកម្ម ភិក្ខុអង្គណាធ្វើកម្មជាធម៌ ភិក្ខុអង្គនោះជាធំ ។ បើបុគ្គលដែលត្រូវភិក្ខុហាមហើយ នៅតែចេសធ្វើ គប្បីលុបជីប្រឡាយដែលគេជីកទុកខាង

ក្រោម ដោយអាចម៍ជីខាងក្រោម កាយអាចម៍ជីខាងលើ លុបខាងលើឲ្យ ពេញ ។

ព្រះមហាសុមត្ថេរ ពោលថា បើបុគ្គលណានីមួយ បំណងនឹងប្រគេន អំពៅ ឬអបរន្នជាតិ ឬផ្លែរក្ខជាតិវល្លិ៍ មានឃ្លោក និងត្រឡាចជាដើម តាម ដែលកើតហើយនោះឯង ពោលថា ខ្ញុំប្រគេនចម្ការអំពៅ ចម្ការអបរន្នជាតិ រណ្តៅ (សម្រាប់ដាំ) ផ្លែរុក្ខជាតិវល្លិ៍ទាំងអស់នេះ ដូច្នេះ មិនគួរ ព្រោះ បុគ្គលនោះជ្រោរឮព្រមនឹងវត្ថុ (គឺចម្ការ) ។ ឯព្រះមហាបទុមត្ថេរពោលថា នុ៎ះគ្រាន់តែជាវោហារប៉ុណ្ណោះ ព្រោះទឹកដីនោះនៅជារបស់ពួកម្ចាស់ទ្រព្យ នោះឯង ព្រោះហេតុនោះ ទើបគួរ ។

អធិប្បាយ ក្នុងទាសៈ អារាមិកជន និងបស្សុសត្ថ

ទាយកពោលថា ពួកខ្ញុំប្រគេនទាសៈ ការប្រគេននោះមិនគួរ ។ បើ ទាយកពោលថា ខ្ញុំប្រគេនញោមវត្ត ប្រគេនវេយ្យាវច្ចៈ ប្រគេនកប្បិយ-ការក ដូច្នេះទើបគួរ ។ បើអារាមិកជននោះ ធ្វើការងាររបស់សង្ឃប៉ុណ្ណោះ ទាំងមុនភត្ត និងក្រោយភត្ត ភិក្ខុគប្បីធ្វើការព្យាបាល ដោយថ្នាំគ្រប់យ៉ាងដល់ បុគ្គលនោះ ដូចគ្នានឹងសាមណេរដែរ បើបុគ្គលនោះធ្វើការងាររបស់សង្ឃមុន ភត្តតែមួយចំណែក ខាងក្រោយភត្តទៅ ធ្វើការងាររបស់ខ្លួន មិនគប្បីឲ្យ អាហារក្នុងវេលាល្ងាច ។ សូម្បីជនពួកណា ធ្វើការងាររបស់សង្ឃតាមវារៈ ៥ ថ្ងៃ ឬតាមវារៈបក្ខ ក្នុងវេលាដ៏សេស បែរជាទៅធ្វើការងាររបស់ខ្លួន គប្បី ឲ្យភត្ត និងអាហារ ដល់បុគ្គលនោះក្នុងវេលាធ្វើប៉ុណ្ណោះ បើការងាររបស់

សង្ឃមិនមាន ពួកបុគ្គលនោះធ្វើការងារបស់ខ្លួនឯងចិញ្ចឹមជីវិត បើពួកបុគ្គលនោះនាំយកមូលតម្លៃហត្ថកម្មមកប្រគេន គប្បីទទួល ។ បើពួកគេមិនប្រគេន ក៏មិនគប្បីពោលវាចាណាមួយឡើយ ។ ការទទួលទាស:ជាងជ្រលក់សំពត់ក្តី ទាស:ជាងតម្បាញឯណាមួយក្តី ដោយឈ្មោះថា អារាមិកជន គួរ ។

បើពួកទាយកពោលថា ពួកខ្ញុំប្រគេនគោទាំងឡាយ ដូច្នេះ ភិក្ខុគប្បីហាមពួកគេថា មិនគួរ បើមានពួកអ្នកស្រុកសួរថា គោនេះ លោកម្ចាស់បានមកអំពីណា គប្បីប្រាប់គេថា ពួកបណ្ឌិតប្រគេនទុកដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការបរិភោគបញ្ចគោរស បើពួកអ្នកស្រុកពោលថា សូម្បីពួកខ្ញុំក៏ប្រគេនដើម្បីប្រយោជន៍បរិភោគបញ្ចគោរស ដូច្នេះ គួរ ។ សូម្បីក្នុងបសុសត្វ មានមេពពែជាដើម ក៏មានន័យដូច្នេះ ។

ពួកអ្នកស្រុកពោលថា ពួកខ្ញុំប្រគេនដីរ សេះ ក្របី មាន់ ជ្រូក ដូច្នេះ ទទួល មិនគួរ ។ បើពួកអ្នកស្រុកខ្លះពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយជាអ្នកឲ្យល់ខ្វាយតិចចុះ ពួកខ្ញុំនឹងទទួលសត្វទាំងនេះ ហើយប្រគេនកប្បិយភណ្ឌដល់លោកម្ចាស់ទាំងឡាយ ហើយទទួលទុក រមែងគួរ ។ ទោះលែងចោលក្នុងព្រៃ ដោយពោលថា មាន់ និងជ្រូកទាំងនេះ ចូរទៅតាមសប្បាយចុះ ដូច្នេះ ក៏គួរ ។ កាលបុគ្គលពោលថា ពួកខ្ញុំប្រគេនស្រះនេះ ស្រែនេះ ចម្ការនេះដល់វិហារ ភិក្ខុនឹងបដិសេធមិនបានដូច្នេះឯង ។ ពាក្យដ៏សេសក្នុងសិក្ខាបទនេះ មានអត្ថរាក់ទាំងអស់ហើយ ដូច្នេះឯង ។

បណ្តាសមុដ្ឋានជាដើម ក្នុងសិក្ខាបទនេះ ក៏មានសមុដ្ឋាន ៦ ជាកិរិយា ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម វចីកម្ម មានចិត្ត ៣ មានវេទនា ៣ ដូច្នេះឯង ។

រាជសិក្ខាបទ ចប់

វគ្គទី ๑ ចប់

វិនយបិដក

កោសិយវគ្គ សិក្ខាបទ ๑

[๗๔] *សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងអគារ្យវ-*
ចេតិយ ទៀបក្រុងអាឡវី ។ ក៏ក្នុងសម័យនោះឯង ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុចូលទៅរក
ពួកជនអ្នកធ្វើសូត្រ ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ
អ្នកទាំងឡាយចូរស្មោរនាងទាំងឡាយឲ្យច្រើន នឹងឲ្យយើងខ្ញុំ យើងក៏ចង់ធ្វើ
សន្តតលាយដោយសូត្រដែរ ។ ជនអ្នកធ្វើសូត្រទាំងឡាយនោះពោលទោស
តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា សមណៈទាំងឡាយជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុត្រ មិន
សមបើនឹងចូលទៅរកយើង ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុ
ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្មោរនាងឲ្យច្រើន នឹងឲ្យយើងខ្ញុំ យើងចង់ធ្វើ
សន្តតលាយដោយសូត្រដែរ ពួកយើងណាធ្វើសត្វមានជីវិតតូចៗ ជាច្រើនឲ្យដល់
នូវសេចក្តីវិនាស ព្រោះហេតុសេចក្តីចិញ្ចឹមជីវិតខ្លួន និងកូនប្រពន្ធ ពួកយើង
ទាំងនោះ ឈ្មោះថាមិនមានលាភផង ឈ្មោះថាបានទ្រព្យដោយអាក្រក់ផង ។
ភិក្ខុទាំងឡាយបានឮពាក្យជនអម្បាលនោះពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់
ហើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណាមានប្រាជ្ញាតិច ។បេ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះពោល
ទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុ មិនសមបើនឹងចូលទៅរក
ជនអ្នកធ្វើសូត្រ ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុ អ្នកទាំងឡាយ
ចូរស្មោរនាងឲ្យច្រើន នឹងឲ្យយើងខ្ញុំ យើងចង់ធ្វើសន្តតលាយដោយសូត្រដែរ ។
ភិក្ខុទាំងឡាយនោះក្រាបទូលដំណើរនុ៎ះ ដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គ
ត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឮថាអ្នកទាំងឡាយចូលទៅរកពួកអ្នកធ្វើសូត្រ

ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្វែរនាងឲ្យច្រើន នឹងឲ្យយើងខ្ញុះ យើងចង់ធ្វើសន្ដតលាយដោយសូត្រដែរពិតមែនឬ ។ បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដំណើរនោះពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានជោគទ្រង់តិះដៀលថា ម្នាលមោឃបុរសទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយមិនសមបើនឹងចូលទៅរកពួកអ្នកធ្វើសូត្រ ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្វែរនាងឲ្យច្រើន នឹងឲ្យយើងខ្ញុះ យើងចង់ធ្វើសន្ដតលាយដោយសូត្រដែរ ម្នាលមោឃបុរសទាំងឡាយ អំពើដែលអ្នកធ្វើនេះ មិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លា ដល់ជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាហើយផង មិនមែននាំឲ្យរីងរឹតតែជ្រះថ្លាដល់ជនដែលជ្រះថ្លាហើយផង ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីសម្ដែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយឲ្យគេធ្វើសន្ដតលាយដោយសូត្រ សន្ដតនោះជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[៧៩] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានអធិប្បាយក្នុងសិក្ខាបទទី ១ ក្នុងបារាជិកកណ្ឌរួចហើយ ។ គ្រឿងកម្រាលដែលមិនបានត្បាញ គេស្មាច់សម្រេចតែម្ដង ហៅថា សន្ដត ។ ពាក្យថា ឲ្យគេធ្វើ គឺភិក្ខុលាយដោយសរសៃសូត្រ សូម្បី ១ សរសៃ ហើយធ្វើខ្លួនឯងក្ដី ប្រើគេឲ្យធ្វើក្ដី ត្រូវអាបត្តិទុក្កដក្នុងប្រយោគដែលធ្វើ សន្ដតដែលបានមកជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុត្រូវលះដល់សង្ឃក៏បាន គណៈក៏បាន បុគ្គលក៏បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សន្ដតនោះភិក្ខុត្រូវលះយ៉ាងនេះ ។បេ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សន្ដតលាយដោយ

สูตรนี้ ข้าพเจ้าให้เขาทำ เป็นนิสสัคคีย์ ข้าพเจ้าขอมอบสันตัดนี้แด่สงฆ์ ฯลฯ สงฆ์ควรให้ ฯลฯ ท่านผู้มีอายุทั้งหลายควรให้ ฯลฯ ข้าพเจ้าให้แด่ท่านผู้มีอายุ ฯ

[๗๖] สันตัดที่ภิกษุทำด้วยตนเองไม่ทันสำเร็จ ภิกษุให้สำเร็จด้วยตนเอง สันตัดนั้นเป็นนิสสัคคีย์ ภิกษุต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ สันตัดที่ภิกษุทำด้วยตนเองไม่ทันสำเร็จ ให้ผู้อื่นสำเร็จ สันตัดนั้นเป็นนิสสัคคีย์ ภิกษุต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ สันตัดที่ผู้อื่นทำไม่ทันสำเร็จ ภิกษุให้สำเร็จด้วยตนเอง สันตัดนั้นเป็นนิสสัคคีย์ ภิกษุต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ สันตัดที่ผู้อื่นทำไม่ทันสำเร็จ ภิกษุให้ผู้อื่นสำเร็จ สันตัดนั้นเป็นนิสสัคคีย์ ภิกษุต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุทำด้วยตนเองก็ดี ใช้คนให้ทำก็ดี เพื่อผู้อื่นต้องอาบัติทุกกฏ ฯ ภิกษุได้สันตัดที่ผู้อื่นทำ แล้วใช้สอย ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ

[๗๗] อาบัติไม่มีแก่ภิกษุที่ทำสมาทานก็ดี สมาทานกำลังก็ดี ทำในที่ที่เขาห้ามก็ดี ทำก็ดี เสียใจก็ดี แก่ภิกษุผู้ฉิบหาย แก่ภิกษุผู้เป็นบ้า ฯ

สิกฺขาปทที่ ๑ จบ

อัฏฐกถา

เกาสิยวรรค สิกขาบทที่ ๑

เกาสิยสิกขาบท

[๗๔-๗๕] เกาสิยสิกขาบท บทว่า **เตน สมเยน** ชื่อว่าเป็นเหตุ ข้าพเจ้าจึงกล่าวในเกาสิยสิกขาบทนั้น ดังต่อไปนี้

[๗๕] ในบทว่า **สนฺถริตฺวา กตํ โหติ** มีความว่า สันถัตที่ลาดด้วยเสื่อลำแพนและเสื่อกกเป็นต้นเป็นชั้นๆ กัน บนแผ่นดินที่ราบเรียบ ชื่อว่าสันถัตที่ลาดแล้ว ในบทว่า **สนฺถริตฺวา กตํ โหติ** นั้น

ในบทว่า **ภิกฺขุนิปิ เกาสิยมฺปิ สนฺถริตฺวา** นี้ พึงทราบวินิจฉัยว่า สันถัตที่ลาดด้วยเครื่องลาด (มีเสื่อลำแพนเป็นต้น) ด้วยอำนาจแห่งการเพิ่มพูนจิตตภาวนาของตน ภิกษุณีก็ดี ซึ่งเป็นผู้ปรารถนาจะนำเสื่อลำแพนผืนหนึ่งไปจากเสื่อลำแพนหลายผืน ในที่ที่ตนนั่งแล้วหลีกไป ชื่อว่าสันถัตที่ลาดด้วยเครื่องลาด (มีเสื่อลำแพนเป็นต้น) ทั้งหมดทีเดียว ด้วยประการฉะนี้แล ฯ

สิกขาบทนี้ มีสมุฏฐาน ๑๑ คือ กิริยา สัญญาวิโมกข์ สจิตตกะ ปรัตถะ กายกรรม วจีกรรม มีจิต ๓ มีเวทนา ๓ ดังนี้แล ฯ

เกาสิยสิกขาบทที่ ๑ จบ

វិនយបិដក

សិក្ខាបទ ២

[៧៨] *សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ គង់ក្នុងកូដាគារសាលា ក្នុងមហាវន ទៀបក្រុងវេសាលី ។ ក៏ក្នុងសម័យនោះឯង ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុឲ្យគេធ្វើសន្តតជោយរោមចៀមខ្មៅសុទ្ធ ។ មនុស្សទាំងឡាយដើរទៅកាន់ចារិកវិហារ ឃើញហើយពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ពួកសមណៈទាំងនេះ ជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុត្រ មិនសមបើ នឹងឲ្យគេធ្វើសន្តតជោយរោមចៀមខ្មៅសុទ្ធ ដូចជាពួកគ្រហស្ថ ជាអ្នកបរិភោគកាមសោះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានឮពាក្យពួកមនុស្សពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ហើយ ។ ពួកភិក្ខុណាមានប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ភិក្ខុអម្បាលនោះ ពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុ មិនសមបើនឹងឲ្យគេធ្វើសន្តតជោយរោមចៀមខ្មៅសុទ្ធសោះ ។ ភិក្ខុអម្បាលនោះ ក្រាបទូលដំណើរនុ៎ះដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឮថាអ្នកទាំងឡាយឲ្យគេធ្វើ សន្តតជោយរោមចៀមខ្មៅសុទ្ធ ពិតមែនឬ ។ ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានជោគ ទ្រង់តិះដៀលថា ម្នាលមោឃបុរសទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយមិនសមបើនឹងឲ្យគេធ្វើសន្តតជោយរោមចៀមខ្មៅសុទ្ធទេ ម្នាលមោឃបុរសទាំងឡាយ អំពើដែលអ្នកវាល់គ្នា ធ្វើនេះមិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លា ដល់ជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាហើយផង មិនមែននាំឲ្យរីងរឹតតែជ្រះថ្លាដល់ជនដែលជ្រះថ្លាហើយផង ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ ឲ្យគេ*

ធ្វើសន្ថតដោយរោមចៀមខ្មៅសុទ្ធ សន្ថតនោះ ជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[៧៩] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានអធិប្បាយក្នុងសិក្ខាបទទី ១ នៃបារាជិកកណ្ឌរួចហើយ ។ ដែលហៅថា រោមចៀមខ្មៅ (នោះសំដៅយក) រោមចៀមខ្មៅទាំង៣យ៉ាង គឺ រោមចៀមខ្មៅពីកំណើត ១ រោមចៀមខ្មៅពីគ្រឿងជ្រលក់ ១ ។ គ្រឿងកម្រាលដែលគេមិនត្បាញ គ្រាន់តែគេស្មាច់ ហើយធ្វើឲ្យសម្រេច ហៅថា សន្ថត ។ ពាក្យថា ឲ្យគេធ្វើ គឺភិក្ខុធ្វើខ្លួនឯងក្តី ឲ្យគេធ្វើក្តី ត្រូវអាបត្តិទុក្កដក្នុងប្រយោគដែលធ្វើ សន្ថតដែលបានមកជា និស្សគ្គិយ ភិក្ខុត្រូវលះដល់សង្ឃក៏បាន ដល់គណៈក៏បាន ដល់បុគ្គលក៏បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុត្រូវលះយ៉ាងនេះ ។បេ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សន្ថតនេះខ្ញុំឲ្យគេធ្វើដោយរោមចៀមខ្មៅសុទ្ធ ជានិស្សគ្គិយ ខ្ញុំសូមលះសន្ថតនេះដល់សង្ឃ ។បេ។ សង្ឃត្រូវឲ្យ ។បេ។ លោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយត្រូវឲ្យ ។បេ។ ខ្ញុំឲ្យដល់លោកដ៏មានអាយុ ។

[៨០] សន្ថតដែលភិក្ខុធ្វើខ្លួនឯងមិនទាន់ស្រេច ឲ្យសម្រេចដោយខ្លួនឯង សន្ថតនោះជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ សន្ថតដែលភិក្ខុធ្វើខ្លួនឯងមិនទាន់ស្រេច ឲ្យអ្នកដទៃសម្រេច សន្ថតនោះជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ សន្ថតដែលអ្នកដទៃធ្វើមិនទាន់ស្រេច ភិក្ខុឲ្យសម្រេចដោយខ្លួនឯង សន្ថតនោះជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ សន្ថតដែលអ្នកដទៃធ្វើមិនទាន់ស្រេច ភិក្ខុឲ្យអ្នកដទៃសម្រេច សន្ថតនោះជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុធ្វើសន្ថតខ្លួនឯងក្តី ប្រើគេឲ្យធ្វើក្តី ដើម្បី

ប្រយោជន៍បុគ្គលដទៃ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុបានសន្ទូតដែលបុគ្គលដទៃធ្វើ ហើយប្រើប្រាស់ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

[៨១] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុធ្វើសំពត់ពិតានក្តី គ្រឿងកម្រាលផែនដីក្តី រនាំងក្តី ពួកក្តី ខ្នើយក្តី ដល់ភិក្ខុឆត ដល់ភិក្ខុជាជើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ២ ចប់

อัฏฐกถา

โกสิยวรรค สิกขาบทที่ ๒

สุทธกาฬกสิกขาบท

[๗๘] สุทธกาฬกสิกขาบท บทว่า **เตน สมเยน** ความว่า ในสมัยนั้น ในคำว่า **สุทฺธกาฬกานํ** นี้ มีความว่า ของสุทธะ คือไม่ปนด้วยเครื่องย้อมอื่น ๆ ชื่อว่าสุทธกาฬกะ ๆ ในบทว่า **สุทฺธกาฬกานํ** นั้น มีอรรถวินิจฉัยดังกล่าวแล้วนั่นแล ๆ ส่วนในสิกขาบทนี้ ก็มีนัยดังกล่าวแล้วในโกสิยสิกขาบทนั่นแล ๆ

สุทธกาฬกสิกขาบทที่ ๒ จบ

វិនយបិដក

សិក្ខាបទធី ៣

[៨២] សម័យនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធដ៏មានបុញ្ញសិរី ព្រះអង្គគង់ក្នុងវត្តព្រះជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ ក៏គ្រានោះឯង ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុគិតគ្នាថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ឃាត់ហាមមិនឲ្យភិក្ខុប្រើគេឲ្យធ្វើសន្តែដោយរោមចៀមខ្មៅសុទ្ធ ក៏នាំគ្នាប្រើគេឲ្យធ្វើសន្តែដោយរោមចៀមខ្មៅសុទ្ធដូច្នោះ តែលាយរោមចៀមសបន្តិចត្រង់ជាយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណា អ្នកមានជ្រាជ្ញាតិច ។បេ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះពោលទោល តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុ មិនសមបើនឹងទៅឲ្យគេធ្វើសន្តែដោយរោមចៀមខ្មៅសុទ្ធដូច្នោះ ហើយយករោមចៀមសលាយបន្តិចត្រង់ជាយប៉ុណ្ណោះទេ ។ គ្រានោះ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូលសួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឮថា ពួកអ្នកប្រើឲ្យគេធ្វើសន្តែដោយរោមចៀមខ្មៅសុទ្ធដូច្នោះ ហើយលាយរោមចៀមសបន្តិចត្រង់ជាយពិតមែនឬ ។ ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ពិតមែន ។ ព្រះសម្ពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគទ្រង់តិះដៀលថា ម្នាលបុរសសោះសូន្យ ហេតុដូចម្តេច បានជាពួកអ្នកឲ្យគេធ្វើសន្តែដោយរោមចៀមខ្មៅសុទ្ធដូច្នោះ ហើយលាយរោមចៀមសបន្តិចត្រង់ជាយដូច្នោះ ម្នាលបុរសសោះសូន្យ អំពើនេះ មិនមែននាំឲ្យកើតសេចក្តីជ្រះថ្លា ដល់អ្នកដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ឬនាំអ្នកដែលជ្រះថ្លាហើយឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើងទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនោះថាភិក្ខុកាលឲ្យគេធ្វើសន្តែថ្មីគប្បីកាន់

យកភេមចៀមខ្មៅសុទ្ធ ๒ ភាគ ភេមចៀមសភាគទី ๓ (๑ ភាគ) ភេមចៀមក្រហមភាគទី ๔ (๑ ភាគ) ។ បើភិក្ខុឲ្យគេធ្វើសន្ថតថ្មី មិនកាន់យកភេមចៀមខ្មៅសុទ្ធ ๒ ភាគ ភេមចៀមសភាគទី ๓ ភេមចៀមក្រហមភាគទី ๔ ទេ សន្ថតនោះ ជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๘๓] *សន្ថតដែលធ្វើជាដំបូង ហៅថា សន្ថតថ្មី ។ គ្រឿងកម្រាលដែលមិនបានត្បាញ គេស្មាច់សម្រេចតែម្តង ហៅថា សន្ថត ។ ត្រង់ពាក្យថា កាលឲ្យគេធ្វើ គឺធ្វើឯងក្តី ប្រើគេឲ្យធ្វើក្តី ។ ពាក្យថា គប្បីកាន់យកភេមចៀមខ្មៅសុទ្ធ ๒ ភាគនោះ គឺភិក្ខុត្រូវថ្លឹងភេមចៀមខ្មៅសុទ្ធ ๒ ជញ្ជីង ហើយសឹមកាន់យក ។ ពាក្យថា ភេមចៀមសភាគទី ๓ នោះ គឺភេមចៀមសមួយជញ្ជីង ។ ពាក្យថា ភេមចៀមក្រហមភាគទី ๔ នោះ គឺភេមចៀមក្រហមមួយជញ្ជីង ។ ពាក្យថា បើភិក្ខុឲ្យគេធ្វើសន្ថតថ្មី មិនកាន់យកភេមចៀមខ្មៅសុទ្ធ ๒ ភាគ ភេមចៀមសភាគទី ๓ ភេមចៀមក្រហមភាគទី ๔ គឺថា ភិក្ខុធ្វើឯងក្តី ប្រើឲ្យគេធ្វើក្តី នូវសន្ថតថ្មី មិនលាយភេមចៀមសមួយជញ្ជីង ភេមចៀមក្រហមមួយជញ្ជីងទេ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដក្នុងប្រយោគដែលធ្វើ វេលាបានមក សន្ថតនោះជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុត្រូវលះជល់សង្ឃ ឬគណៈ ឬបុគ្គល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគប្បីលះយ៉ាងនេះថា ។បេ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សន្ថតនេះខ្ញុំឲ្យគេធ្វើមិនបានលាយដោយភេមចៀមសមួយជញ្ជីង ភេមចៀមក្រហមមួយជញ្ជីង ជានិស្សគ្គិយ ខ្ញុំសូមលះសន្ថតនេះជល់សង្ឃ ។បេ។ សង្ឃគប្បីឲ្យ ។បេ។ លោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយគប្បីឲ្យ ។បេ។ ខ្ញុំឲ្យជល់លោកដ៏មានអាយុ ។*

[๘๔] *ភិក្ខុធ្វើសន្ថតដោយខ្លួនឯងមិនទាន់ស្រេច (គ្រោក្រោយ) ឲ្យ*

สำเร็จด้วยอำนาจตน สันถัตนั้นชื่อว่านิสสัคคิยะ ภิกษุต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุทำสันถัตด้วยอำนาจตนเองมิได้ทันสำเร็จ ให้ผู้อื่นสำเร็จ สันถัตนั้นชื่อว่านิสสัคคิยะ ภิกษุต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ ผู้อื่นทำสันถัตมิได้ทันสำเร็จ ภิกษุให้สำเร็จด้วยอำนาจตน สันถัตนั้นชื่อว่านิสสัคคิยะ ภิกษุต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ ผู้อื่นทำสันถัตมิได้ทันสำเร็จ ภิกษุให้ผู้อื่นสำเร็จ สันถัตนั้นชื่อว่านิสสัคคิยะ ภิกษุต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุทำเองก็ดี ให้ผู้อื่นทำก็ดี เพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ ภิกษุได้สันถัตที่ผู้อื่นเขาทำแล้ว ยกมาใช้สอย ก็ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ

[๘๕] *อาบัติมิได้มีแก่ภิกษุทำสันถัต ขนเจียมสีดำล้วน ๑ ส่วน (๑ ภาค) ขนเจียมขาว ๑ ส่วน (๑ ภาค) มิได้มีแก่ภิกษุทำสันถัตด้วยขนเจียมมาก ขนเจียมขาวมากกว่าโดยยิ่ง ขนเจียมดำน้อย มิได้มีแก่ภิกษุทำสันถัต ขนเจียมสีแดง ขาวล้วน มิได้มีแก่ภิกษุขนเจียมทำเป็นลายดอกไม้ก็ดี เป็นลายเครือเถาก็ดี เป็นลายนกก็ดี มิได้มีแก่ภิกษุทำสันถัตใหม่ ให้ถือเอาขนเจียมดำ ๒ ส่วน ขนเจียมขาว ๑ ส่วน ขนเจียมแดง ๑ ส่วน ขนเจียมขาวล้วน ๑ ส่วน ขนเจียมทำเป็นลายดอกไม้ก็ดี เป็นลายเครือเถาก็ดี เป็นลายนกก็ดี ภิกษุทำสันถัตใหม่ ต้องถือเอาขนเจียมดำ ๒ ส่วน ขนเจียมขาว ๑ ส่วน ขนเจียมแดง ๑ ส่วน ขนเจียมขาวล้วน ๑ ส่วน ขนเจียมทำเป็นลายดอกไม้ก็ดี เป็นลายเครือเถาก็ดี เป็นลายนกก็ดี ภิกษุทำสันถัตใหม่ ต้องถือเอาขนเจียมดำ ๒ ส่วน ขนเจียมขาว ๑ ส่วน ขนเจียมแดง ๑ ส่วน ขนเจียมขาวล้วน ๑ ส่วน ขนเจียมทำเป็นลายดอกไม้ก็ดี เป็นลายเครือเถาก็ดี เป็นลายนกก็ดี*

สิกขาบทที่ ๓ จบ

อัฏฐกถา

เกาสิยวรรค สิกขาบทที่ ๓

ทุติยสิกขาบท

[๘๒] ทุติยสิกขาบท บทว่า **เตน สมเยน** ความว่า ในสมัยนั้น ก็ในคราวที่ทรงบัญญัติทุติยสิกขาบทนั้น มีวินิจฉัยดังนี้ ก่อนอื่นพึงทราบก่อนว่า ในบทว่า **อเนฺต อาธิ-ยติฺตา** นี้ มีความว่า ให้ภิกษุเก็บผ้าที่เหลือจากการทำจีวรไว้ได้ตามกำหนดเวลาของสันตัด ดังอนุวาต ตามกำหนดเวลาดังนี้ ฯ

[๘๓] ในบทว่า **ทุ ภาคา** นี้ แปลว่า ในจำพวก ฯ

บทว่า **อาธาตพฺพา** แปลว่า ควรเก็บไว้ ฯ

บทว่า **ปจฺจุทฺธาโร** แปลว่า ผ้าเหลือจากการทำ ฯ

บทว่า **ทุ ตุลา อาธาตพฺพา** ท่านกล่าวหมายเอาผ้าที่ภิกษุทำด้วยขนแกะดำล้วน ๔ จำพวก ฯ ก็ในคำว่า ผ้าที่ภิกษุทำด้วยขนแกะดำล้วน ๔ จำพวก นี้ ผู้ศึกษาพึงทราบวินิจฉัยโดยนัยก่อนนั่นแล ฯ

ก็ในสิกขาบทนี้ ผู้ศึกษาพึงทราบวินิจฉัยดังนี้ ภิกษุทำผ้าด้วยขนแกะดำล้วน ๔ จำพวก ผืนใดผืนหนึ่ง ฯ ผ้านั้นมีประมาณเท่าไร ฯ ผ้านั้นมีประมาณเท่าผ้าปูนั่งของพระผู้มีพระภาคเจ้า ฯ ผ้าปูนั่งของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้นมีประมาณเท่าไร ฯ ผ้าปูนั่งของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้นมีประมาณยาว ๒ คืบ กว้าง ๑ คืบ ๓ ฯ ผ้าที่ภิกษุทำด้วยขนแกะดำล้วน ๔ จำพวก ผืนใดผืนหนึ่ง ที่มีประมาณเท่าผ้าปูนั่งของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ชื่อว่าผ้าที่ภิกษุทำด้วยขนแกะดำล้วน ๔ จำพวก ผืนใดผืนหนึ่ง ที่มีประมาณเล็กกว่าผ้าปูนั่งของพระผู้มีพระภาคเจ้า ฯ ผ้าที่ภิกษุทำด้วยขนแกะดำล้วน ๔ จำพวก ผืนใดผืนหนึ่ง ที่มีประมาณเล็กกว่าผ้าปูนั่งของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ชื่อว่าผ้าที่ภิกษุทำด้วยขนแกะดำล้วน ๔ จำพวก ผืนใดผืนหนึ่ง ที่มีประมาณใหญ่กว่าผ้าปูนั่งของพระผู้มีพระภาคเจ้า ฯ ผ้าที่ภิกษุทำด้วยขนแกะดำล้วน ๔ จำพวก ผืนใดผืนหนึ่ง ที่มีประมาณใหญ่กว่าผ้าปูนั่งของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ชื่อว่าผ้าที่ภิกษุทำด้วยขนแกะดำล้วน ๔ จำพวก ผืนใดผืนหนึ่ง ที่มีประมาณเท่าผ้าปูนั่งของพระผู้มีพระภาคเจ้า ฯ ผ้าปูนั่งของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้นมีประมาณยาว ๒ คืบ กว้าง ๑ คืบ ๓

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ៤

[๘๖] *សម័យនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងវត្តព្រះជេតពនរបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ ក៏គ្រានោះឯង ភិក្ខុទាំង-ឡាយ ឲ្យគេធ្វើសន្តែតរាល់ឆ្នាំ ។ ភិក្ខុទាំងនោះជាអ្នកអង្វរច្រើន ជាអ្នកសុំច្រើន ដោយពាក្យថា អាត្មាត្រូវការដោយរោមចៀម អ្នកទាំងឡាយ ចូរឲ្យរោមចៀមដល់អាត្មា ។ មនុស្សទាំងឡាយពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ពួកសមណៈជាកូនចៅព្រះពុទ្ធ ជាសក្យបុត្រ មិនគួរបើនឹងឲ្យគេធ្វើសន្តែតរាល់ឆ្នាំយ៉ាងនេះ ពួកសមណៈជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុត្រ ជាអ្នកអង្វរច្រើន ជាអ្នកសូមច្រើន ដោយពាក្យថា អាត្មាត្រូវការដោយរោមចៀម អ្នកទាំងឡាយ ចូរឲ្យរោមចៀមដល់អាត្មា ក៏ពួកយើងធ្វើសន្តែតម្តង ប្រើបាន ៥ ឆ្នាំខ្លះ ៦ ឆ្នាំខ្លះ ក្អែងរបស់យើងទាំងឡាយជុះជាក់ខ្លះ នោមជាក់ខ្លះ កណ្តុរកាត់ខ្លះ (ក៏គង់ប្រើបានយូរដល់ត្រឹមនោះ) ចំណែកពួកសមណៈ ជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុត្រ ទាំងនេះ ឲ្យគេធ្វើសន្តែតរាល់ៗ ឆ្នាំ សមណៈជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុត្រនេះ ជាអ្នកអង្វរច្រើន ជាអ្នកសូមច្រើន ដោយពាក្យថា អាត្មាត្រូវការដោយរោមចៀម អ្នកទាំងឡាយ ចូរឲ្យរោមចៀមដល់អាត្មា ។ ភិក្ខុទាំង-ឡាយ បានឮពាក្យមនុស្សទាំងនោះពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ហើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណា អ្នកមានប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ភិក្ខុទាំងឡាយមិនគួរបើនឹងឲ្យគេធ្វើសន្តែតរាល់ឆ្នាំទៀយ ពួកភិក្ខុទាំងនេះជាអ្នកអង្វរច្រើន ជាអ្នកសូមច្រើន ដោយពាក្យថា អាត្មា*

ត្រូវការដោយរោមចៀម អ្នកទាំងឡាយ ចូរឲ្យរោមចៀមដល់អាត្មា ។ គ្រានោះ ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលដំណើរនុ៎ះដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឮថាភិក្ខុទាំងឡាយឲ្យគេធ្វើ សន្ថតរាល់ឆ្នាំ ភិក្ខុទាំងឡាយជាអ្នកអង្វរច្រើន ជាអ្នកសូមច្រើន ដោយពាក្យថា អាត្មាត្រូវការដោយរោមចៀម អ្នកទាំងឡាយ ចូរឲ្យរោមចៀមដល់អាត្មា ដូច្នេះ ពិតមែនឬ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដំណើរនោះ ពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគទ្រង់តិះដៀលថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯបុរសសោះសូន្យទាំងនោះ មិនគួរបើនឹងឲ្យគេធ្វើសន្ថតរាល់ឆ្នាំទៀតឡើយ ជាអ្នកអង្វរច្រើន ជាអ្នកសូមច្រើន ដោយពាក្យថា អាត្មាត្រូវការដោយរោមចៀម អ្នកទាំងឡាយ ចូរឲ្យរោមចៀមដល់អាត្មា ដូច្នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អំពើនេះ មិនមែននាំឲ្យកើតសេចក្តីជ្រះថ្លា ដល់អ្នកដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ឬនាំអ្នកដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើងទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនោះថា ភិក្ខុឲ្យគេធ្វើសន្ថតថ្មី គប្បីប្រើប្រាស់ឲ្យដល់ ៦ ឆ្នាំ ។ បើប្រើប្រាស់មិនទាន់ដល់ ៦ ឆ្នាំទេ លះចោលក្តី មិនបានលះចោលក្តី នូវសន្ថតនោះ ហើយឲ្យគេធ្វើសន្ថតថ្មី ដទៃទៀត សន្ថតនោះជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទនេះដល់ភិក្ខុទាំងឡាយហើយ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

[๘๗] សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូបមានជំងឺឈឺ នៅក្នុងនគរកោសម្ពី ។ ពួកញាតិបានប្រើបម្រើទៅក្នុងសម្នាក់ភិក្ខុនោះ ដោយពាក្យថា សូមលោកដ៏ចម្រើន និមន្តមក យើងខ្ញុំទាំងឡាយនឹងទំនុកបម្រុង ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ

ក៏បាននិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ លោកចូរទៅចុះ ពួកញាតិនឹងបានថែទាំលោក ។ ភិក្ខុនោះនិយាយតបយ៉ាងនេះថា អាវុសោ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទហើយថា ភិក្ខុឲ្យគេធ្វើសន្ទុតថ្មី គប្បីប្រើប្រាស់ឲ្យដល់ ៦ ឆ្នាំ ក៏ខ្លួនខ្ញុំមានជំងឺ មិនអាចនឹងនាំយកសន្ទុតទៅបាន ខ្លួនខ្ញុំលះសន្ទុតចេញហើយ មិនសប្បាយទេ (ហេតុនេះ) ខ្ញុំមិនទៅទេ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូល ដំណើរនុ៎ះដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រោះនិទាននេះ ព្រោះដំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ធ្វើធម្មីកថា ហើយទ្រង់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយក្នុងខណៈនោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យសង្ឃឲ្យសន្ទុតសម្មតិដល់ភិក្ខុឈឺ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ឃគប្បីឲ្យដោយសន្ទុតសម្មតិយ៉ាងនេះ ភិក្ខុឈឺនោះគប្បីចូលទៅរកសង្ឃ គ្រងចីវរឆៀងស្មាម្ខាង ហើយថ្វាយបង្គំបាទភិក្ខុចាស់ទាំងឡាយ ហើយអង្គុយច្រហោង ផ្គងអញ្ជលីពោលយ៉ាងនេះនឹងសង្ឃថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណាមានជំងឺ មិនអាចនឹងនាំយកសន្ទុតទៅផងបានទេ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណានោះសូមសន្ទុតសម្មតិនឹងសង្ឃ ។ ភិក្ខុឈឺនោះគប្បីសូមសម្មតិអស់វារៈ ២ ដងផង គប្បីសូមសម្មតិអស់វារៈ ៣ ដងផង ។ ភិក្ខុអ្នកធ្ងាសអង់អាច គប្បីញុំាងសង្ឃឲ្យដឹងថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ពាក្យខ្ញុំ ភិក្ខុនេះឈ្មោះនេះមានជំងឺ មិនអាចកាន់យកសន្ទុតទៅផងបានទេ ។ ភិក្ខុនោះសូមសន្ទុតសម្មតិនឹងសង្ឃ ។ បើការសន្ទុតសន្ទុតនេះ មានកាលដ៏សមគួរដល់សង្ឃហើយ សង្ឃគប្បីឲ្យសន្ទុតសម្មតិដល់ភិក្ខុឈ្មោះនេះ ។ នេះជាវាចា

ប្រកាសឲ្យសង្ឃដឹង ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ ភិក្ខុនេះឈ្មោះនេះមានជំងឺ មិនអាចកាន់យកសន្ត័តទៅផងបាន ។ ភិក្ខុឈ្មោះនោះ សូមសន្តតសម្មតិនីងសង្ឃ ។ សង្ឃឲ្យការសន្តតសន្ត័តដល់ភិក្ខុឈ្មោះនេះ ។ ការឲ្យសន្តតសន្ត័តដល់ភិក្ខុឈ្មោះនេះ គួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះគប្បីស្ងៀមនៅ (បើ) មិនគួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះ គប្បីពោលឡើង ។ សង្ឃបានឲ្យការសន្តតសន្ត័តដល់ភិក្ខុឈ្មោះនេះហើយ ។ ការសន្តតសន្ត័តនេះគួរដល់សង្ឃ ហេតុនោះ សង្ឃស្ងៀមនៅ ។ ខ្ញុំចាំទុកនូវរឿងនេះដោយអាការស្ងៀមយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុឲ្យគេធ្វើសន្ត័តថ្មី គប្បីប្រើប្រាស់ឲ្យអស់ ៦ ឆ្នាំ ។ បើមិនទាន់ដល់ ៦ ឆ្នាំទេ លះចោលសន្ត័តនោះក្តី មិនលះចោលក្តី ហើយឲ្យគេធ្វើសន្ត័តថ្មីដទៃទៀត រៀវរៃលើងតែភិក្ខុបានសម្មតិ (អំពីសង្ឃ) សន្ត័តនោះជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុនោះ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[៨៨] សន្ត័តដែលទើបនឹងធ្វើ ហៅថា សន្ត័តថ្មី ។ គ្រឿងកម្រាលដែលគេគ្រាន់តែស្មាច់ មិនបានត្បាញ ហៅថា សន្តត ។ ត្រង់ពាក្យថា ឲ្យគេធ្វើនោះ គឺធ្វើឯង ឬឲ្យគេធ្វើ ។ ពាក្យថា គប្បីប្រើប្រាស់ឲ្យអស់ ៦ ឆ្នាំ គឺគប្បីប្រើប្រាស់យ៉ាងច្រើនត្រឹម ៦ ឆ្នាំ ។ ពាក្យថា បើមិនទាន់ដល់ ៦ ឆ្នាំទេ គឺបយពី ៦ ឆ្នាំចុះមក ។ ពាក្យថា លះចោលសន្ត័តនោះក្តី គឺបានឲ្យសន្ត័តនោះទៅអ្នកដទៃ ។ ពាក្យថា មិនលះចោលក្តី គឺ មិនបានឲ្យដល់អ្នកណានីមួយ ។ ពាក្យថា

วิ่งเลยแต่ภิกษุผู้ได้สมมติ (อำนาจสงฆ์) คือ เลิกเลยนวภิกษุผู้ได้สมมติ (อำนาจสงฆ์) ฯ (กาลเมื่อใช้ของยังไม่ครบ ๖ ปี) ภิกษุให้แก่ภิกษุให้แก่เขาแล้ว นวสันถัตใหม่ต้องใช้ต่อไป ต้องอาบัติทุกกฏในขณะที่ทำ สันถัตนั้นชื่อนิสสัคคีย์ ในขณะที่ได้มา ภิกษุต้องสละแก่สงฆ์ หรือคณะ หรือบุคคล ฯ ท่านทั้งหลายเอ๋ย ภิกษุทั้งหลายพึงสละอย่างนี้ว่า ฯลฯ ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ สันถัตนี้ข้าให้แก่เขาแล้ว (แต่ข้าเมื่อใช้สันถัตเก่า) ยังไม่ครบ ๖ ปีเพียงใด (สันถัตใหม่) ชื่อนิสสัคคีย์ เพราะไม่มีภิกษุผู้ได้สมมติ ข้าขอสละนวสันถัตนี้แก่สงฆ์ ฯลฯ สงฆ์พึงรับ ฯลฯ ท่านผู้มีอายุทั้งหลายพึงรับ ฯลฯ ข้ารับแก่ท่านผู้มีอายุ ฯ

[๘๙] ภิกษุทำสันถัตด้วยขนของตนเองยังไม่ครบ (ก่อนแล้ว) ทิ้งเสียด้วยขนของตนเอง ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุทำสันถัตด้วยขนของตนเองยังไม่ครบ ให้ผู้อื่นทำทิ้งเสีย ก็ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ ผู้อื่นทำยังไม่ครบ ภิกษุทำทิ้งเสียด้วยขนของตนเอง ก็ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ ผู้อื่นทำยังไม่ครบ ภิกษุให้ผู้อื่นทำทิ้งเสีย ก็ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ

[๙๐] อาบัติไม่มีแก่ภิกษุใช้ของสันถัตเก่าถึง ๖ ปี แล้วทำสันถัตใหม่ต่อไป ไม่มีแก่ภิกษุใช้ของสันถัตเก่าเกิน ๖ ปี แล้วทำสันถัตใหม่ ไม่มีแก่ภิกษุทำด้วยขนของตนเอง หรือให้ผู้อื่นทำเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น ไม่มีแก่ภิกษุได้สันถัตที่ผู้อื่นทำมาใช้ ไม่มีแก่ภิกษุได้สันถัตใหม่ ไม่มีแก่ภิกษุได้สันถัตที่ทำเสร็จแล้ว ไม่มีแก่ภิกษุได้สันถัตที่ทำเสร็จ

លាភក្តី ជារនាំងចាំងក្តី ជាពួកក្តី ជាខ្នើយក្តី មិនមានដល់ភិក្ខុដែលបានសម្មតិ មិនមានដល់ភិក្ខុឆត មិនមានដល់ភិក្ខុជាទាងដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ៤ ចប់

អដ្ឋកថា

កោសិយវគ្គ សិក្ខាបទទី ៤

ឆព្វស្សសិក្ខាបទ

[๘๖] *ឆព្វស្សសិក្ខាបទ បទថា* **តេន សមយេន** *ជាដើម ខ្ញុំនឹងពោលតទៅនេះ ពីរបទថា* **ហាយន្តិបិ ឧម្មិហន្តិបិ** *មានអត្ថដែលលោកពោលទុកថា ពួកក្មេងៗ ជុះជាក់ខ្លះ នោមជាក់ខ្លះខាងលើសន្ថតទាំងឡាយ ។*

ព្រះបុស្សទេវត្ថេរពោលថា កិកុ្ខបានទទួលសម្មតិយ៉ាងនេះថា សន្ថតសង្ឃសន្ថតឲ្យហើយដល់កិកុ្ខឈ្មោះនេះ រមែងបានដើម្បីធ្វើសន្ថតក្នុងទីដែលខ្ជូនទៅដល់ អស់វេលាដែលរោគមិនទាន់ជា ។ បើកិកុ្ខជារោគហើយ ត្រឡប់អាពាធទៀត ដោយរោគដើមនោះឯង បរិហារ (ការគ្រប់គ្រង) នោះឯងនៅរក្សានៅឡើយ មិនមានកិច្ចដែលនឹងត្រូវសន្ថតជាថ្មីទៀតឡើយ ។

ចំណែកព្រះឧបតិស្សត្ថេរពោលថា អាពាធនោះកម្រើកឡើងក្តី អាពាធដទៃក្តី លោកបានឈ្មោះថា ជាអ្នកអាពាធមួយគ្រា គឺបានហើយនោះឯង មិនមានកិច្ចដែលនឹងត្រូវសន្ថតជាថ្មី ។

បទថា **ឯវេន ខេ ឆន្នំ វស្សានំ** *បានដល់ ក្នុងចំណែកខាងក្នុង គឺខាងក្នុង ។ តែក្នុងបទភាជនៈដើម្បីសម្តែងត្រឹមតែសង្ឃ្យា ទើបត្រាស់ថា នៅខ្លះ ៦ ឆ្នាំ ។*

[๙๐] *បទថា* **អនាបត្តិ ឆព្វស្សានិ ករោតិ** *សេចក្តីថា រមែងធ្វើសន្ថតក្នុងវេលាគ្រប់ ៦ ឆ្នាំបរិបូណ៌ ។ សូម្បីក្នុងបទទី ២ គប្បីឃើញអត្ថ*

យ៉ាងនេះថា ធ្វើក្នុងវេលាលើស ៦ ឆ្នាំទៅ ។ សេចក្តីពិត កិក្ខុនោះនឹងធ្វើរហូត ៦ ឆ្នាំក៏ទេ ។ ពាក្យដ៏សេសមានអត្ថរាក់ទាំងអស់ហើយ ។ សមុដ្ឋានជាដើម ក៏ដូចគ្នានឹងកោសិយសិក្ខាបទនោះឯង តែសិក្ខាបទនេះ ជាកិរិយា និងជាអកិរិយា ដូច្នេះ ។

ឆព្ភូសិក្ខាបទទី ៤ ចប់

វិនយបិដក

សិក្ខាបទធី ៥

[๙๑] សម័យនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតប្រុងថ្នាជើម្បីនឹងលាក់ខ្លួនសម្ងំបាន ៣ ខែ អ្នកណាមួយកុំគប្បីចូលទៅរកតថាគត លើកលែងតែភិក្ខុមួយរូប ដែលជាអ្នកនាំយកនូវបិណ្ឌបាតទៅឲ្យ ។ ភិក្ខុទាំងនោះទទួលព្រះពុទ្ធដីកាថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ភិក្ខុនីមួយមិនបានចូលមករកព្រះដ៏មានព្រះភាគក្នុងទីនេះជាប្រាកដ លើកលែងតែភិក្ខុមួយរូប ដែលជាអ្នកនាំយកបិណ្ឌបាតទៅថ្វាយ ។ ក៏វេលានោះឯង សង្ឃក្នុងក្រុងសាវត្ថី បានប្តេជ្ញាគ្នាថា ម្នាលអាវុសោ ព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រុងថ្នាជើម្បីនឹងបានសម្រាកព្រះអង្គនៅបាន ៣ ខែ ភិក្ខុណាមួយកុំគប្បីចូលទៅគាល់ព្រះអង្គ លើកលែងតែភិក្ខុមួយរូប ដែលជាអ្នកនាំយកបិណ្ឌបាត ទៅថ្វាយនោះ ភិក្ខុណាចូលទៅគាល់ព្រះអង្គ ភិក្ខុដទៃត្រូវឲ្យភិក្ខុនោះសម្តែងអាបត្តិបាចិត្តិយចេញ ។

[๙๒] គ្រានោះ ភិក្ខុឧបសេនវង្គន្តបុត្រដ៏មានអាយុ ព្រមដោយបរិស័ទ បានចូលទៅគាល់សម្តេចព្រះដ៏មានព្រះភាគ ត្រង់ទីដែលព្រះអង្គគង់នៅ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានថ្វាយបង្គំគាល់ព្រះអង្គក្នុងទីដ៏សមគួរ សេចក្តីស្រុះស្រួលរាក់ទាក់មួយអន្ទើដោយពួកអាគន្តុកភិក្ខុ នេះជាកិច្ចដែលព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយ ទ្រង់ប្រព្រឹត្តសន្សំទុកមកហើយ ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សួរពាក្យនេះ នឹងឧបសេនភិក្ខុវង្គន្តបុត្រដ៏មានអាយុថា ម្នាលឧបសេន

អ្នកវាល់គ្នាល្មមអត់ទ្រាំបានដែរឬ អ្នកវាល់គ្នាល្មមប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួលដែរឬ អ្នកវាល់គ្នាដើរផ្លូវឆ្ងាយមក មិនលំបាកទេឬ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ យើងខ្ញុំទាំងឡាយល្មមធន់ទ្រាំបាន បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ យើងខ្ញុំទាំងឡាយល្មមប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួល ម្យ៉ាងទៀត បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំទាំងឡាយ ដើរផ្លូវឆ្ងាយមក មិនបានលំបាកទេ ។ ក៏សម័យនោះឯង ភិក្ខុជាសទ្ធិវិហារិករបស់ឧបសេនវង្គន្តបុត្រដ៏មានអាយុ អង្គុយជិតព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សួរភិក្ខុនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលភិក្ខុ បង្សុកូលទាំងឡាយ ជាទីគាប់ចិត្តរបស់អ្នកដែរឬ ។ ភិក្ខុនោះក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បង្សុកូល ទាំងឡាយមិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គទេ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុ ក៏អ្នកប្រព្រឹត្តបង្សុកូល (នោះ) ដើម្បីអ្វី ។ ភិក្ខុនោះ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន (ព្រោះ) ឧបជ្ឈាយ៍របស់ខ្ញុំព្រះអង្គប្រព្រឹត្តបង្សុកូល ខ្ញុំព្រះអង្គក៏ត្រូវប្រព្រឹត្តបង្សុកូលយ៉ាងនោះដែរ ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សួរភិក្ខុឧបសេនវង្គន្តបុត្រដ៏មានអាយុយ៉ាងនេះថា ម្នាលឧបសេន បរិស័ទរបស់អ្នកនេះប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា ម្នាលឧបសេន អ្នកទុន្ទានបរិស័ទដូចម្តេច ។ ឧបសេនភិក្ខុដ៏មានអាយុក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កុលបុត្រណា មកសូមឧបសម្បទានឹងខ្ញុំព្រះអង្គ។ រមែងប្រាប់កុលបុត្រនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំជាអ្នកប្រព្រឹត្តនៅព្រៃ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាត ជាអ្នកប្រព្រឹត្តបង្សុកូល បើអ្នកនឹងជាអ្នកប្រព្រឹត្តនៅព្រៃ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាត ជាអ្នកប្រព្រឹត្តបង្សុកូលដែរ ខ្ញុំនឹងឲ្យអ្នកបានឧបសម្បទា បើអ្នកណាទទួលស្តាប់

ខ្ញុំព្រះអង្គ។ នឹងឲ្យអ្នកនោះបានឧបសម្បទា បើអ្នកណាមិនទទួលស្តាប់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។បេ។ ខ្ញុំព្រះអង្គមិនឲ្យអ្នកនោះបានឧបសម្បទាទេ អ្នកណាសូមនិស្សយនឹងខ្ញុំព្រះអង្គ។ នឹងប្រាប់អ្នកនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំជាអ្នកប្រព្រឹត្តនៅព្រៃ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាត ជាអ្នកប្រព្រឹត្តបង្សុកូល បើអ្នកនឹងជាអ្នកប្រព្រឹត្តនៅព្រៃ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាត ជាអ្នកប្រព្រឹត្តបង្សុកូលដែរ ខ្ញុំនឹងឲ្យនិស្សយដល់អ្នក បើអ្នកណាទទួលស្តាប់ខ្ញុំព្រះអង្គ។ នឹងឲ្យនិស្សយដល់អ្នកនោះ បើមិនទទួលស្តាប់ខ្ញុំព្រះអង្គទេ ខ្ញុំព្រះអង្គមិនឲ្យនិស្សយដល់អ្នកនោះទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គរមែងណែនាំបរិស័ទដោយអាការយ៉ាងនេះឯង ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ប្រទានពរសាធុការថា ឧបសេន ល្អហើយ។ ឧបសេន អ្នកណែនាំបរិស័ទល្អពិតហើយ ឧបសេន អ្នកដឹងសេចក្តីប្តេជ្ញារបស់សង្ឃក្នុងក្រុងសាវត្ថី ដែរឬទេ ។ ឧបសេនភិក្ខុក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនបានដឹងសេចក្តីប្តេជ្ញារបស់សង្ឃក្នុងក្រុងសាវត្ថីទេ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបសេន សង្ឃបានប្តេជ្ញាហើយក្នុងក្រុងសាវត្ថីថា អាវុសោ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ប្រថ្នាដើម្បីនឹងសម្ងំកម្រាកព្រះអង្គនៅអស់ ៣ ខែ ភិក្ខុណាមួយកុំគប្បីចូលទៅគាល់ព្រះអង្គ លើកលែងតែភិក្ខុមួយរូបអ្នកនាំយកបិណ្ឌបាតទៅថ្វាយ ភិក្ខុណាចូលទៅគាល់ព្រះអង្គ ភិក្ខុដទៃគប្បីឲ្យភិក្ខុនោះសម្តែងអាបត្តិបាចិត្តិយចេញ ។ ភិក្ខុឧបសេនក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គចម្រើន សង្ឃក្នុងក្រុងសាវត្ថីបានបញ្ញត្តដោយសេចក្តីប្តេជ្ញារបស់ខ្លួនខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ នឹងមិនបញ្ញត្តនូវហេតុដែលព្រះអង្គមិនទាន់បានបញ្ញត្តទេ ម្យ៉ាងទៀត នឹងមិនដកចេញនូវសិក្ខាបទ ដែលទ្រង់បានបញ្ញត្តទុកហើយទេ

នឹងប្រព្រឹត្តកាន់យកតាមសិក្ខាបទដែលទ្រង់បញ្ញត្តទុកមកហើយ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ល្អណាស់ហើយឧបសេន កិកូមិនត្រូវបញ្ញត្តនូវសិក្ខាបទដែលតថាគតមិនបានបញ្ញត្តហើយ ម្យ៉ាងទៀត មិនត្រូវដកនូវសិក្ខាបទដែលតថាគតបញ្ញត្តហើយ ត្រូវប្រព្រឹត្តកាន់យកតាមសិក្ខាបទដែលតថាគតបានបញ្ញត្តទុកហើយ ឧបសេន តថាគតបានបញ្ញត្តឲ្យកិកូអ្នកប្រព្រឹត្តនៅព្រៃ អ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាត និងប្រព្រឹត្តបង្សុកូលចូលទៅរកតថាគតតាមសប្បាយចុះ ។ ក៏គ្រានោះឯង កិកូច្រើនរូបឈរនៅជិតខ្វាងទ្វារខាងក្រៅ បាននិយាយគ្នាថា យើងទាំងឡាយ ត្រូវឲ្យលោកឧបសេនវង្គន្តបុត្រដ៏មានអាយុ សម្តែងអាបត្តិបាចិត្តិយចេញ ។ វេលានោះ ឧបសេនកិកូវង្គន្តបុត្រដ៏មានអាយុ ព្រមទាំងបរិស័ទ ក្រោកចេញចាកអាសនៈ ហើយថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណ ហើយចៀសចេញទៅ ។ កិកូទាំងនោះបាននិយាយពាក្យនេះនឹងឧបសេនវង្គន្តបុត្រដ៏មានអាយុក្នុងវេលានោះថា អាវុសោឧបសេន អ្នកដឹងសេចក្តីប្តេជ្ញារបស់សង្ឃក្នុងក្រុងសាវត្ថីដែរឬ ។ ឧបសេនកិកូបាននិយាយតបថា អាវុសោ ព្រះដ៏មានព្រះភាគក៏បានត្រាស់សួរខ្ញុំយ៉ាងនេះថា ម្នាលឧបសេន អ្នកបានដឹងសេចក្តីប្តេជ្ញារបស់សង្ឃក្នុងក្រុងសាវត្ថីទេ ខ្ញុំទូលតបថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនបានដឹងសេចក្តីប្តេជ្ញារបស់សង្ឃក្នុងក្រុងសាវត្ថីទេ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបសេន សេចក្តីប្តេជ្ញាសង្ឃបានធ្វើហើយក្នុងក្រុងសាវត្ថីថា ម្នាលអាវុសោ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ប្រោថ្នានឹងសម្ងំសម្រាកព្រះអង្គនៅអស់ ៣ ខែ កិកូណាមួយ កុំគប្បីចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគលើកលែងតែកិកូមួយរូប អ្នកនាំយកបិណ្ឌបាតទៅថ្វាយប៉ុណ្ណោះ កិកូណាចូល

ទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ភិក្ខុដទៃត្រូវឲ្យភិក្ខុនោះ សម្តែងអាបត្តិបាចិត្តិយ ចេញ ។ ខ្ញុំទូលតបថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សង្ឃក្នុងក្រុងសាវត្ថីបានបញ្ញត្ត ដោយសេចក្តីប្តេជ្ញារបស់ខ្លួន ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ នឹងមិនបញ្ញត្តនូវហេតុដែល ព្រះអង្គមិនទាន់បានបញ្ញត្ត ម្យ៉ាងទៀត នឹងមិនដកនូវពុទ្ធប្បញ្ញត្ត ដែលព្រះអង្គ បានបញ្ញត្តទុកស្រេចហើយ នឹងប្រព្រឹត្តកាន់យក តាមសិក្ខាបទដែលព្រះអង្គ ទ្រង់បញ្ញត្តទុកមកហើយ ម្នាលអាវុសោ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់អនុញ្ញាត ហើយថា ភិក្ខុទាំងឡាយណា ជាអ្នកប្រព្រឹត្តនៅព្រៃ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាត ជាអ្នកប្រព្រឹត្តបង្សុកូល ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ចូលទៅរកតថាគតតាមសប្បាយចុះ ។ គ្រានោះ ភិក្ខុទាំងនោះបានពោលថា ឧបសេនភិក្ខុវង្គន្តបុត្រដ៏មានអាយុ បានពោលពាក្យពិតមែន ភិក្ខុមិនត្រូវបញ្ញត្ត នូវសិក្ខាបទដែលព្រះអង្គមិនទាន់បាន បញ្ញត្ត ម្យ៉ាងទៀត មិនត្រូវដកនូវសិក្ខាបទដែលព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តទុកមកហើយ ត្រូវប្រព្រឹត្តកាន់យកតាមសិក្ខាបទ ដែលព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តទុកមកហើយ ។

[๙๓] ភិក្ខុទាំងឡាយបានឮ (ដំណឹង) ថា ឮថាព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តនៅព្រៃ អ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាត អ្នកប្រព្រឹត្ត បង្សុកូលចូលទៅរកតថាគតតាមសប្បាយចុះ ។ ភិក្ខុទាំងនោះកាលជ្រាបច្បាស់ឮ ឃើញព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទើបលះចោលនូវសន្តែងទាំងឡាយ ហើយសមាទាន អារញ្ញកង្គធុតង្គ បិណ្ឌបាតិកង្គធុតង្គ និងបង្សុកូលិកង្គធុតង្គ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់យាងទៅកាន់ចារិកសេនាសនៈ ព្រមដោយភិក្ខុទាំងឡាយ ច្រើនរូប បានទតព្រះនេត្រឃើញនូវសន្តែងទាំងឡាយ ដែលពួកភិក្ខុ ចោលរាត់រាយក្នុងទីនោះៗ លុះទតឃើញហើយ ទើបត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុអ្វី ពួកអ្នកក៏លះចោលសន្តែតទាំងឡាយនេះក្នុងទីនោះៗ ។ ទើបភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគតាម ដំណើរនុ៎ះ ។ ព្រោះនិទាននេះ ព្រោះដំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទើបទ្រង់ធ្វើធម្មីកថា ហើយត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើដូច្នោះ តថាគតនឹងបញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ១០ យ៉ាង គឺ ដើម្បីសេចក្តីប្រពៃដល់សង្ឃ ១ ដើម្បីសេចក្តីសប្បាយដល់សង្ឃ ១ ដើម្បីនឹងសង្កត់សង្កិនទូវបុគ្គលទាំងឡាយអ្នកមានគំនិតអាក្រក់ ១ ដើម្បីនៅសប្បាយនៃភិក្ខុទាំងឡាយអ្នកមានសីលជាទីស្រឡាញ់ ១ ដើម្បីឃាត់ហាមទូវអាសវៈទាំងឡាយជាបច្ចុប្បន្ន ១ ដើម្បីឃាត់ហាមទូវអាសវៈទាំងឡាយដែលនឹងមានទៅខាងមុខ ១ ដើម្បីសេចក្តីជ្រះថ្លានៃបុគ្គលទាំងឡាយអ្នកមិនទាន់ជ្រះថ្លា ១ ដើម្បីញុំាងបុគ្គលអ្នកជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើង ១ ដើម្បីតាំងនៅនៃព្រះសទ្ធម្ម ១ ដើម្បីសេចក្តីអនុគ្រោះដល់ព្រះវិនយ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុកាលឲ្យគេធ្វើសន្តែត សម្រាប់ទ្រាប់អង្គុយ គប្បីយកសន្តែតចាស់មួយចំអាមព្រះសុគតដោយជុំវិញ (មកផ្សំលាយនឹងសន្តែតថ្មី) ដើម្បីនឹងធ្វើសន្តែតថ្មីនោះឲ្យខូចពណ៌ ។ បើភិក្ខុឲ្យគេធ្វើនិសីទនសន្តែតថ្មី មិនយកសន្តែតចាស់មួយចំអាមព្រះសុគតដោយជុំវិញ (មកផ្សំលាយនឹងសន្តែតថ្មីទេ) សន្តែតនោះជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[៩៤] ដែលហៅថា និសីទនៈនោះ គឺកម្រាលដែលប្រកបដោយជាយ ។ ដែលហៅថា សន្តែតនោះ គឺកម្រាលដែលគេគ្រាន់តែស្មាច់ មិនបាន

ตฺยาญ ฯ ตฺรงฺ์ពាក្យថា ឲ្យគេធ្វើ គឺធ្វើឯង ឬឲ្យគេធ្វើ ฯ សន្តឹតសូម្បីស្មៀក
ម្តង សូម្បីដណ្តប់ម្តង ហៅថា សន្តឹតចាស់ ฯ ពាក្យថា គប្បីយកសន្តឹត
ចាស់មួយចំអាមព្រះសុគតដោយជុំវិញ (មកលាយនឹងសន្តឹតថ្មី) ដើម្បីធ្វើ
សន្តឹតថ្មីនោះឲ្យខូចពណ៌ គឺថា ភិក្ខុត្រូវកាត់ (សន្តឹតចាស់) ជាវង់មូលក្តី
ជា ៤ ជ្រុងក្តី ហើយយកមកលាតក្រាលលាយចុះ ក្នុងទីមួយ ឬសិតហើយ
លាតក្រាលក្តី ដើម្បីធ្វើឲ្យជារបស់ខ្ជាប់ខ្ជួន ฯ ពាក្យថា បើភិក្ខុមិនយកសន្តឹត
ចាស់មួយចំអាមព្រះសុគតដោយជុំវិញ (មកលាយនឹងសន្តឹតថ្មីទេ) គឺថា
ភិក្ខុធ្វើឯងក្តី ឲ្យគេធ្វើក្តី នូវសន្តឹតសម្រាប់ទ្រាប់អង្គុយថ្មី មិនយកសន្តឹតចាស់
១ ចំអាមព្រះសុគតដោយជុំវិញមកលាយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដក្នុងប្រយោគដែល
ធ្វើ សន្តឹតនោះជានិស្សគ្គិយក្នុងខណៈដែលបានមក ฯ ភិក្ខុគប្បីលះដល់
សង្ឃ ឬគណៈ ឬបុគ្គលក៏បាន ฯ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគប្បីលះយ៉ាង
នេះ ฯបេฯ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សន្តឹតសម្រាប់ទ្រាប់អង្គុយនេះ ខ្ញុំឲ្យ
គេធ្វើមិនបានកាត់យកសន្តឹតចាស់ ១ ចំអាមព្រះសុគតដោយជុំវិញមកលាយ
ជានិស្សគ្គិយ ខ្ញុំសូមលះសន្តឹតនេះដល់សង្ឃ ฯបេฯ សង្ឃគប្បីឲ្យ ฯបេฯ
លោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយគប្បីឲ្យ ฯបេฯ ខ្ញុំឲ្យដល់លោកដ៏មានអាយុ ฯ

[๙๕] ភិក្ខុធ្វើសន្តឹតដោយខ្លួនឯងនៅមិនទាន់ហើយ (គ្រាក្រោយ)
ធ្វើឲ្យហើយដោយខ្លួនឯងម្តងទៀត ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ฯ ភិក្ខុធ្វើខ្លួនឯង
មិនទាន់ហើយ ឲ្យអ្នកដទៃបង្ហើយ ក៏ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ฯ អ្នកដទៃ
ធ្វើមិនទាន់ហើយ ភិក្ខុធ្វើឲ្យហើយដោយខ្លួនឯង ក៏ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ฯ

អ្នកជំទែធ្វើមិនទាន់ហើយ កិក្ខុឲ្យអ្នកជំទែធ្វើបង្ហើយ ក៏ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ កិក្ខុធ្វើខ្លួនឯងក្តី ឲ្យអ្នកជំទែធ្វើក្តី ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកជំទែ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

[៩៦] អាបត្តិមិនមានដល់កិក្ខុធ្វើសន្ថតថ្មី យកសន្ថតចាស់មួយចំអាមព្រះសុគតដោយជុំវិញមកលាយ មិនមានដល់កិក្ខុកាលរកសន្ថតចាស់មិនបានមួយចំអាម ធ្វើលាយតែបន្តិច មិនមានដល់កិក្ខុកាលរកសន្ថតចាស់បន្តិចមិនបានធ្វើមិនបានលាយ មិនមានដល់កិក្ខុបានសន្ថតដែលអ្នកជំទែធ្វើ យកមកប្រើប្រាស់ មិនមានដល់កិក្ខុធ្វើជាពិតានក្តី ជាកម្រាលផ្ទៃដែលគេបូកលាបក្តី ជារនាំងជាំងក្តី ជាពូកក្តី ជាខ្នើយក្តី មិនមានដល់កិក្ខុឆត មិនមានដល់កិក្ខុជាខាងដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ៥ ចប់

អដ្ឋកថា

កោសិយវគ្គទី ២ សិក្ខាបទទី ៥

និសីទនសន្តតសិក្ខាបទ

និសីទនសន្តតសិក្ខាបទ បទថា **តេន សមយេន** *ជាដើម ខ្ញុំនឹងពោលតទៅ ក្នុងនិសីទនសន្តតសិក្ខានោះ ដែលមានវិនិច្ឆ័យដូចតទៅនេះថា ពីរបទថា* **ឥច្ឆាមហំ ភិក្ខវេ** *សេចក្តីថា បានឮថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់មិនទតឃើញសត្វដែលគួរឲ្យត្រាស់ដឹងមួយណាឡើយ អស់កាលខាងក្នុង ៣ ខែនោះ ព្រោះហេតុនោះ ទើបត្រាស់យ៉ាងនេះ ។ សូម្បីយ៉ាងនោះ ព្រះអង្គក៏ទ្រង់ធ្វើព្រះធម្មទេសនាដោយអំណាចនៃតន្តិបវេណី ។*

ម្យ៉ាងទៀត ព្រោះទ្រង់បានរំពឹងយ៉ាងនេះថា កាលតថាគតធ្វើឱកាសពួនសម្ងំ ភិក្ខុទាំងឡាយ នឹងធ្វើកតិកាវត្តមិនជាធម៌ ឧបសេនៈនឹងទម្លាយកតិកាវត្តដែលមិនប្រពៃនោះ តថាគតនឹងជ្រះថ្លាជាមួយភិក្ខុនោះ ហើយអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុទាំងឡាយចូលគាល់ បន្ទាប់មក ពួកភិក្ខុដែលបំណងនឹងសួរសុខទុក្ខតថាគតជាច្រើន នឹងសមាទានធុតង្គទាំងឡាយ ហើយតថាគតនឹងបញ្ញត្តសិក្ខាបទ ព្រោះសន្តតដែលភិក្ខុទាំងនោះចោលរាត់រាយជាបច្ច័យ ។ ដូច្នោះទើបព្រះមានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនោះ ។ ក្នុងការពួនសម្ងំនេះ មានអានិសង្សច្រើនយ៉ាងនេះឯង ។

បទថា **សបរិសោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ** *សេចក្តីថា បានឮថា ព្រះថេរៈបានទទួលការតិះដៀលក្នុងខន្ធកសិក្ខាបទនេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានវស្សាក្រោម ១០ មិនគប្បីឲ្យកុលបុត្របួសឡើយ ភិក្ខុណាបំបួស*

ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ដោយនយជាដើមយ៉ាងនេះថា ម្នាលមោឃបុរស ហេតុអ្វី អ្នកនៅជាបុគ្គលដែលអ្នកជនៃគួរទូន្មានប្រៀនប្រដៅ នឹងសម្គាល់ដើម្បីឲ្យឱវាទ ដើម្បីប្រៀនប្រដៅអ្នកជនៃ ទើបគិតថា ព្រះសាស្តា ទ្រង់អាស្រ័យបរិស័ទរបស់អញ ទ្រង់បានប្រទានការតិះដៀលដល់អញ ឥឡូវនេះ អញនឹងញុំាងព្រះមានព្រះភាគឲ្យបន្ទឹព្រះសូរសៀងដូចសំឡេងព្រហ្ម ដោយព្រះកត្រៃបរិបូណ៌ ដោយអាការគ្រប់អន្ទើ មានសិរី ដូចព្រះចន្ទ ១៥ កើត នោះឯង ហើយនឹងប្រទានសាធុការ ព្រោះអាស្រ័យបរិស័ទនោះឯង ជាកុលបុត្រមានហទយៈបរិសុទ្ធ ដើរផ្លូវកន្លងទៅបានជាង ១០០ យោជន៍ បានដឹកនាំបរិស័ទ ជាបុគ្គលដែលភិក្ខុប្រមាណ ៥០០ អង្គ ចោមរោមហើយ ទើបចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគទៀត ។ ព្រោះហេតុនោះ ទើបព្រះធម្មសង្គីតិកាចារ្យពោលថា **សបរិសោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ** ជាដើម ។ ពិតហើយ បុគ្គលណាមួយ មិនអាចនឹងឲ្យព្រះពុទ្ធទាំងឡាយប្រោសប្រាណដោយប្រការដទៃ ក្រៅអំពីវត្តសម្បត្តិនេះឡើយ ។

ពាក្យថា **ភគវតោ អវិទូរេ និសិន្នោ** សេចក្តីថា ភិក្ខុនោះជាអ្នកអស់សេចក្តីសង្ស័យ ព្រោះជាអ្នកបរិសុទ្ធដល់វត្តសម្បត្តិ ទើបអង្គុយក្នុងទីជិតព្រះមានព្រះភាគ ដូចសីហៈអង្គុយក្បែរគុហានៃភ្នំមាស ដូច្នោះ ។

បទថា **ឯតទវោច** សេចក្តីថា គឺព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ពាក្យនេះដើម្បីលើកសរើនវីរិយៈ ។

ពាក្យថា **មនាបាធិ តេ ភិក្ខុ បំសុកូលានិ** សេចក្តីថា ម្នាលភិក្ខុ

សំពត់បង្សុកូលទាំងនេះ ជាទីពេញចិត្តរបស់អ្នកឬ គឺអ្នកកាន់តាមការពេញចិត្ត តាមការគាប់ចិត្តរបស់ខ្លួនឬ ។

ដោយពាក្យថា **ន ខោ មេ ភន្តេ មនាបានិ** *នេះ ភិក្ខុនោះរមែងសម្តែងថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនបានកាន់តាមការពេញចិត្ត តាមការគាប់ចិត្តរបស់ខ្លួនទេ គឺខ្ញុំព្រះអង្គជាអ្នកត្រូវឧបជ្ឈាយ៍ឲ្យកាន់ ដូចបុគ្គលត្រូវបង្គាប់ឲ្យកាន់ ដោយការច្របាច់ក និងដោយការវាយត្រង់ក្បាល ដូច្នោះ ។*

បទថា **បញ្ញាយិស្សតិ** *សេចក្តីថា នឹងជាអ្នកប្រាកដ គឺជាអ្នកមានឈ្មោះចោះសំឡេង ។ មានពាក្យអធិប្បាយថា នឹងប្រាកដក្នុងកតិកានោះ ។*

ពាក្យថា **ន មយំ អប្បញ្ញត្តំ បញ្ញាបេស្សាម** *សេចក្តីថា យើងទាំងឡាយ ឈ្មោះថា ជាសាវក នឹងមិនបញ្ញត្តសិក្ខាបទដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មិនបានបញ្ញត្តទុក ។ ពិតហើយ វិសយ គឺ ការបញ្ញត្តិសិក្ខាបទ ដែលទ្រង់មិនបានបញ្ញត្តក្តី ជកសិក្ខាបទដែលទ្រង់បញ្ញត្តទុកហើយក្តី ដោយន័យថា ចាបិត្តិយ ទុក្កដជាដើមនេះ ជាពុទ្ធវិសយ ។*

ដោយបទថា **សមាទាយ** *នេះ ឧបសេនភិក្ខុសម្តែងថា យើងទាំងឡាយនឹងសមាទានសិក្ខាបទនោះៗ ហើយទទួលថា សាធុដោយល្អ ដូច្នេះហើយ នឹងសិក្សាក្នុងសិក្ខាបទទាំងពួង តាមដែលព្រះពុទ្ធអង្គទ្រង់បញ្ញត្តទុក។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មានព្រះទ័យប្រោសប្រាណហើយ ទ្រង់បានធ្វើសាធុការទៀត ដល់ឧបសេនភិក្ខុនោះថា សាធុ សាធុ ។*

បទសន្ធិថា **អនុញ្ញាតាវុសោ** *កាត់បទជា* **អនុញ្ញាតំ អាវុសោ** *ប្រែថា*

(เลากะผู้มีอายุทั้งหลาย ขอพระผู้มีพระภาคทรงอนุญาตเถิด) ฯ

บทว่า **ปิยาตฺถา** *แปลว่า ผู้กระทำความสงวน ฯ*

ในบทว่า **สนฺตานิ อุฏฺฐิตา** *มีความว่า ละเว้นสันตัดทั้งหลายแล้ว เพราะเป็นผู้มีความสำคัญในสันตัดว่า เป็นจีวรผืนที่ ๕ ฯ*

ในคำว่า **ธมฺมึ กถึ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ** *มีความว่า พระผู้มีพระภาคทรงเห็นสันตัดทั้งหลายเกลื่อนกลาด แล้วทรงดำริว่า ไม่มีเหตุในการที่จะทรงห้ามสันตัดเสียทีเดียว ก็จักทรงแสดงอุบายในการใช้สอยแก่ภิกษุเหล่านั้น แล้วทรงกระทำธรรมกถา ทรงรับสั่งกะภิกษุทั้งหลาย ฯ*

ในคำว่า **สกึ นิวตฺถมฺปิ สกึ ปารุตมฺปิ** *ถึงการนุ่งครั้งเดียว ถึงการห่มครั้งเดียว ฯ*

บทว่า **สามนฺตา** *มีความว่า ภิกษุพึงตัดด้วยประการที่ชายนุ่งห่มเป็นวงกลม ประมาณ ๔ คืบพระสุคต โดยคืบของตนเป็นประมาณ ๑ ศอก ฯ ก็ภิกษุกาลจะเย็บ พึงเย็บในที่ใกล้ชายนุ่งห่มนั่นแหละ

ក្នុងសន្តតៈ ៥ ប្រភេទនេះ សន្តតៈ ៣ ប្រភេទខាងដើម អ្នកសិក្សាគប្បីជ្រាបថា ធ្វើវិនយកម្មហើយបានមក មិនគួរប្រើប្រាស់ ២ ប្រភេទខាងក្រោយ ធ្វើវិនយកម្មហើយបានមក ប្រើប្រាស់ គួរ ។

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๖

[๙๗] สมัยนั้น ท่านพระสมุทรผู้มีพระภาคทรงพักอยู่ในวัดเชตวันของอนาถบิณฑิกเศรษฐี ใกล้กรุงสาวัตถี ฯ ก็สมัยนั้นแล ภิกษุรูปหนึ่งเข้าไปสู่กรุงสาวัตถี ในแคว้นโกศล ได้ขอร่มมาเป็นอันมาก ด้วยคิดว่าจักถวายแก่ภิกษุทั้งหลาย ฯ ภิกษุนั้นได้ถวายร่มเหล่านั้นแก่ภิกษุทั้งหลาย ฯ มนุษย์ทั้งหลายเห็นภิกษุนั้นแล้ว ได้พากันกล่าวติเตียนว่า ร่มของพระคุณเจ้าทั้งหลายเหล่านี้ ก็เหมือนร่มของพวกเราฉะนั้น ฯ ภิกษุทั้งหลายได้ยินมนุษย์เหล่านั้นพากันกล่าวติเตียนอยู่ ฯ ภิกษุทั้งหลายได้กราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค ฯ พระผู้มีพระภาคทรงรับสั่งเรียกภิกษุนั้นมาตรัสถามว่า ดูกรภิกษุ ได้ยินว่าเธอขอร่มมาจริงหรือ ฯ ภิกษุนั้นทูลรับว่าจริง พระพุทธเจ้าข้า ฯ พระผู้มีพระภาคทรงติเตียนแล้วตรัสว่า ดูกรภิกษุ ก็ไฉนเธอจึงขอร่มมาเล่า ฯ ภิกษุนั้นได้ทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค ฯ พระผู้มีพระภาคทรงรับสั่งเรียกภิกษุทั้งหลายมาตรัสถามว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ได้ยินว่าภิกษุนี้ขอร่มมาจริงหรือ ฯ ภิกษุทั้งหลายทูลรับว่าจริง พระพุทธเจ้าข้า ฯ พระผู้มีพระภาคทรงติเตียนแล้วตรัสว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็ไฉนภิกษุนี้จึงขอร่มมาเล่า ฯ ภิกษุทั้งหลายได้

ដំណើរនុ៎ះដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុ ឮថា អ្នកឯងនាំយកភេមចៀមមកឆ្ងាយជាង ៣ យោជន៍មែនឬ ។ ភិក្ខុនោះ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគដំណើរនោះពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធដ៏មាន ព្រះភាគទ្រង់តិះដៀលថា ម្នាលមោឃបុរស ហេតុដូចម្តេច បានជាអ្នកឯងនាំយក ភេមចៀមមកកាន់ចម្ងាយផ្លូវជាង ៣ យោជន៍ដូច្នេះ ម្នាលមោឃបុរស អំពើ ដែលអ្នកធ្វើនេះ មិនមែននាំឲ្យកើតសេចក្តីជ្រះថ្លា ដល់ជនទាំងឡាយដែល មិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ មិនមែនញុំាងអ្នកដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លា ឡើងទៀតទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើង នូវសិក្ខាបទយ៉ាងនោះថា ភេមចៀមទាំងឡាយកើតឡើងដល់ភិក្ខុអ្នកដើរ ផ្លូវឆ្ងាយ កាលបើភិក្ខុប្រាថ្នា គប្បីទទួលយកបាន លុះទទួលហើយ បើមិនមាន អ្នកនាំយកទៅឲ្យទេ គប្បីនាំយកទៅដោយដៃខ្លួនឯង កាន់ចម្ងាយផ្លូវយ៉ាងច្រើន ត្រឹម ៣ យោជន៍ កាលបើមិនមានអ្នកនាំយកទៅឲ្យទេ ភិក្ខុនាំយកភេមចៀមទៅ ដោយខ្លួនឯង លើសពីកំណត់នោះទៅ ភេមចៀមនោះជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុនោះ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[៩៨] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុដើរផ្លូវឆ្ងាយ គឺភិក្ខុអ្នកដើរទៅតាមផ្លូវ ។ ពាក្យថា ភេមចៀមទាំងឡាយកើតឡើង គឺថា ភេមចៀមទាំងឡាយកើតឡើង អំពីសង្ឃក្តី អំពីគណៈក្តី អំពីញាតិក្តី អំពីមិត្តក្តី អំពីបង្សុកូលក្តី ដោយទ្រព្យ របស់ខ្លួនក្តី ។ ពាក្យថា កាលបើភិក្ខុប្រាថ្នា គឺថា កាលបើភិក្ខុចង់បាន ត្រូវ ទទួលយកបាន ។ ពាក្យថា លុះទទួលហើយ គប្បីនាំទៅដោយដៃខ្លួនឯង កាន់ចម្ងាយផ្លូវយ៉ាងច្រើន ៣ យោជន៍ គឺថា ភិក្ខុគប្បីនាំទៅដោយដៃខ្លួនឯង

ត្រឹម ៣ យោជន៍យ៉ាងច្រើន ។ ពាក្យថា បើមិនមានអ្នកនាំយកទៅឲ្យ គឺ គ្មានអ្នកជនៃនីមួយ ស្រីក្តី ប្រុសក្តី គ្រហស្ថក្តី បព្វជិតក្តី នាំយកទៅឲ្យ ពាក្យថា កាលបើមិនមានអ្នកនាំយកទៅឲ្យទេ ភិក្ខុនាំយកភេមចៀមទៅដោយខ្លួនឯងលើសពីកំណត់នោះទៅ គឺថា ភិក្ខុឈានជំហានទី ១ ឲ្យលើសអំពី ៣ យោជន៍ទៅ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ឈានជំហានទី ២ ឲ្យលើសទៅ ភេមចៀមទាំងនោះជានិស្សគ្គិយ កាលភិក្ខុឋិតនៅក្នុងខាងក្នុង ៣ យោជន៍ តែចោលភេមចៀមឲ្យធ្លាក់ចុះខាងក្រៅ ៣ យោជន៍ ភេមចៀមទាំងនោះក៏ជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុជាក់ចុះនូវភេមចៀមក្នុងយានក្តី ក្នុងបង្វែចក្តីនៃអ្នកជនៃ គេមិនដឹង ឲ្យកន្លង ៣ យោជន៍ទៅ ភេមចៀមទាំងនោះ ក៏ជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុគប្បីលះដល់សង្ឃ ឬគណៈ ឬបុគ្គល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីលះយ៉ាងនេះ ។បេ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន ភេមចៀមទាំងឡាយនេះ ខ្ញុំបាននាំមកឲ្យលើសអំពី ៣ យោជន៍ទៅហើយ ជានិស្សគ្គិយ ខ្ញុំសូមលះនូវភេមចៀមទាំងឡាយនេះដល់សង្ឃ ។បេ។ សង្ឃគប្បីឲ្យ ។បេ។ លោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយគប្បីឲ្យ ។បេ។ ខ្ញុំឲ្យដល់លោកដ៏មានអាយុ ។

[៩៩] ទីលើសអំពី ៣ យោជន៍ ភិក្ខុសម្គាល់ថា លើសមែន ហើយនាំភេមចៀមឲ្យលើសអំពី ៣ យោជន៍ទៅ ភេមចៀមនោះជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ទីលើសអំពី ៣ យោជន៍ ភិក្ខុសង្ស័យ ហើយនាំភេមចៀមឲ្យលើសអំពី ៣ យោជន៍ ភេមចៀមនោះជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ទីលើសអំពី ៣ យោជន៍ ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនទាន់លើស

ហើយនាំភេមចៀមឲ្យលើសអំពី ៣ យោជន៍ទៅ ភេមចៀមនោះជានិស្សគ្គិយ កិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ទីខ្វះអំពី ៣ យោជន៍ កិក្ខុសម្គាល់ថា លើស កិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ទីខ្វះអំពី ៣ យោជន៍ កិក្ខុសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិ ទុក្កដ ។ ទីខ្វះអំពី ៣ យោជន៍ កិក្ខុសម្គាល់ថា ខ្វះមែន មិនត្រូវអាបត្តិ ។

[១០០] អាបត្តិមិនមានដល់កិក្ខុនាំយកភេមចៀមទៅត្រឹម ៣ យោជន៍ មិនមានដល់កិក្ខុនាំយកទៅថយអំពី ៣ យោជន៍ មិនមានដល់កិក្ខុនាំយកទៅ ក្តី នាំត្រឡប់មកក្តីត្រឹម ៣ យោជន៍ មិនមានដល់កិក្ខុប្រាថ្នាដើម្បីនឹងនៅ តែ ត្រូវទៅកាន់ទីមានចម្ងាយផ្លូវ ៣ យោជន៍ ហើយនាំយកភេមចៀមទៅកាន់ទី ដទៃចាកទីនោះ (កិក្ខុនាំភេមចៀមទៅក្នុងទីណាៗ មានចម្ងាយបីៗ យោជន៍ ហើយមិនបានប្រកបដោយកិច្ច មានឧទ្ទេស និងបរិបុច្ឆាជាដើម ឬដោយ សក្ការៈ មានបច្ច័យជាដើមក្នុងទីនោះ ហើយនឹងនាំភេមចៀមចេញអំពីទីនោះ ទៅកាន់ទីដទៃៗ កំណត់ត្រឹមតែបីៗ យោជន៍ក៏បាន ដរាបដល់រយយោជន៍ក៏ បាន) មិនមានដល់កិក្ខុត្រឡប់បានភេមចៀមដែលចោរលួចយកទៅ ហើយ នាំយកទៅ មិនមានដល់កិក្ខុត្រឡប់បានភេមចៀមដែលលះបង់ដោយវិន័យកម្ម ហើយនាំយកទៅ មិនមានដល់កិក្ខុឲ្យអ្នកដទៃនាំយកទៅ មិនមានដល់កិក្ខុនាំ យកវបស់ដែលធ្វើហើយ (ធ្វើសម្រេចជា សំពត់កម្ពល ព្រំ និងសន្ថត ជាដើម) មិនមានដល់កិក្ខុឆ្កួត មិនមានដល់កិក្ខុជាខាងដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ៦ ចប់

อัฏฐกถา

เกาสิยวรรค สิกขาบทที่ ๖

ฬสกลอมสิกขาบท

[๙๗] ฬสกลอมสิกขาบท บทว่า **เตน สมเยน** ความว่า ขึ้นชื่อว่าสมัยนี้ ท่านกล่าวหมายเอาสมัยที่ทรงบัญญัติสิกขาบทนั้น ๆ ในฬสกลอมสิกขาบทนั้น ดังมีวินิจฉัยต่อไปนี้ บทว่า **อุปฺปณฺฑุกา** ความว่า พวกมนุษย์ชาวชนบทพูดกันว่า แพะตัวผู้ (ตัวนี้) แพะตัวผู้ซื้อมาด้วยราคาแพง ๆ

[๙๗] บทว่า **ปิตกาโว อาสุมฺภิ** ความว่า พวกมนุษย์ชาวชนบทจับลูกแพะตัวผู้ที่ดื่มน้ำนมมาแล้วเป็นอันมาก ปล่อยไปแล้ว ตัวที่กำลังยืนอยู่ ๆ ว่า แพะตัวนี้ (ตัวผู้) จงปล่อยไปเถิด ดังนี้

อธิบาย

สิกขาบทวิภังค์แห่งฬสกลอมสิกขาบท

[๙๘] บทว่า **สหตฺถา** แปลว่า ด้วยมือของตน ๆ มีคำอธิบายว่า นำไปด้วยมือของตน ๆ

บทว่า **ติโยชนปรมปรา** ความว่า ปล่อยไปข้างหลัง ๓ โยชน์ ๆ ในเวลาที่แพะตัวผู้ปล่อยไปอยู่อย่างนี้ ไม่มีอันตราย ล่วงเขตแดนเป็นอันมาก ๆ ชื่อว่าเป็นผู้ได้รับอานิสงส์ตามจำนวนแพะ ๆ ถ้าแพะตัวผู้ที่ปล่อยไปนั้นไปสู่ที่ใกล้ ๓ โยชน์ ๆ แล้วกลับมาสู่ที่อยู่ของตน ๆ (ที่ ๓ โยชน์) อีก ไม่ต้องอาบัติ ๆ ถ้าแพะตัวผู้

ធ្លាក់ចុះដល់ផែនដី ឈប់ហើយរមៀលទៅ ត្រឡប់មកខាងក្នុង (៣ យោជន៍) ទៀត ត្រូវអាបត្តិពិត ។

ភិក្ខុឈរខាងក្នុង យកដៃ ឬជើង ឬឈើច្រត់ប្រមៀលទៅ បង្វែចរោម ចៀម ទោះឈប់ក្តី មិនឈប់ក្តី រមៀលចេញទៅ ត្រូវអាបត្តិដូចគ្នា ។ ភិក្ខុ ទុកដោយតាំងចិត្តថា អ្នកដទៃនឹងនាំទៅ បើមានមនុស្សនោះនាំរោមចៀមទៅ ត្រូវអាបត្តិដូចគ្នា ។ រោមចៀមដែលភិក្ខុទុកដោយចិត្តបរិសុទ្ធ ខ្យល់បក់ទៅ ឬអ្នកដទៃធ្វើឲ្យធ្លាក់ទៅខាងក្រៅដោយធម្មតារបស់ខ្លួន ក៏ត្រូវអាបត្តិដូចគ្នា ។ ព្រោះភិក្ខុមានឧស្សាហ៍ និង ព្រោះសិក្ខាបទនេះជាអចិត្តកៈ ។ តែក្នុងកុរុន្ទី ជាដើម ពោលអនាបត្តិទុក ព្រោះរោមចៀមដែលត្រូវខ្យល់បក់ទៅ ឬបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យធ្លាក់ទៅខាងក្រៅអំពីនេះ អនាបត្តិដែលលោកពោលទុកនោះ មិនសមជាមួយបាលីនៃអនាបត្តិវារៈ ។

ភិក្ខុធ្វើកញ្ចប់ទាំងសងខាងឲ្យជាប់តែមួយ កាលទុកឲ្យកញ្ចប់មួយនៅខាងក្នុងដែន កញ្ចប់មួយទៀតឲ្យនៅខាងក្រៅដែន នៅរក្សានៅឡើយ ។ សូម្បីក្នុងអំរែកដែលទាក់ទងជាមួយគ្នា ក៏មានន័យដូចគ្នានេះ ។ បើរោមចៀម ភិក្ខុគ្រាន់តែជាក់ទុកត្រង់ចុងជងរែក មិនបានចងឡើយ រមែងរក្សាអាបត្តិមិនបាន ។ កាលភិក្ខុផ្ទាស់ប្តូរ សូម្បីរោមចៀមដែលជាប់តគ្នាទៅជាក់ជំនួស ក៏ត្រូវអាបត្តិដូចគ្នា ។

ក្នុងបទថា **អញ្ញស្ស យានេ វា** នេះ មានវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា ភិក្ខុទុកលើយាន ឬលើខ្នងជីវជាដើមដែលកំពុងទៅ ដោយតាំងចិត្តថា កាលម្ចាស់

របស់គេមិនដឹង វានឹងនាំទៅឯង បើយានោះកន្លងហួស ๓ យោជន៍ មិនត្រូវអាបត្តិក្អាមខ្លួយ សូម្បីក្នុងយានដែលកំពុងឈប់ ក៏មានន័យយ៉ាងនេះដូចគ្នា ។ បើភិក្ខុទុកវេមចៀមលើយាន ឬលើខ្នងជីវជាដើម ដែលនៅស្ងៀមហើយឡើងបរ ឬជិះទៅក្តី ដេញពីក្រោយ ឬហៅឲ្យដើរតាមទៅក្តី មិនត្រូវអាបត្តិ ព្រោះព្រះបាលីថា ភិក្ខុឲ្យអ្នកដទៃជួយនាំទៅ តែក្នុងកុរុន្ទីជាដើមពោលថា ត្រូវអាបត្តិ ។ ពាក្យនោះ មិនសមដោយពាក្យនេះថា ភិក្ខុឲ្យអ្នកដទៃជួយនាំទៅ ។ ក្នុងអទិន្នាទានជាអាបត្តិ ព្រោះសុង្កឃាដ (រំលងដែនគយ) ។ ពិតហើយ អាបត្តិណា ក្នុងអទិន្នាទាននោះ អាបត្តិនោះ ជាអនាបត្តិ ក្នុងសិក្ខាបទនេះ អាបត្តិណាក្នុងសិក្ខាបទនេះ អាបត្តិនោះ ជាអនាបត្តិ ក្នុងអទិន្នាទាននោះ ។

ភិក្ខុទៅដល់ទីកន្លែងនោះ បញ្ជូនចិត្តទៅទីជដទៃក្តី ត្រូវពួកចោរជាដើមបៀតបៀន រំលងហួសទៅក្តី ត្រូវអាបត្តិដូចគ្នា ។ គប្បីជ្រាបចំនួនអាបត្តិតាមចំនួនសរសៃវេមក្នុងហានៈទាំងពួង ។

អនាបត្តិនៃឱឡុកលោមសិក្ខាបទ

[๑๐๐] ច្រើនបទថា **តិយោជនំ ปาสาធิปฺปายา คนฺตฺวา ตโต បរំ หរតิ** សេចក្តីថា មិនត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលនាំទៅ សូម្បីរាប់រយយោជន៍យ៉ាងនេះ គឺព្រោះមិនបានខន្ទេស និងបរិបុច្ឆាជាដើម ក្នុងទីដែលខ្លួនទៅហើយ ទើបភិក្ខុទៅក្នុងទីជដទៃបន្តអំពីនោះ ទៅក្នុងទីជដទៃសូម្បីអំពីទីនោះ ។

ពីរបទថា **អច្ឆិន្នំ បដิលភิตฺวา** សេចក្តីថា ពួកចោរដណ្តើមយកវេមចៀមនោះទៅ ដឹងថា មិនមានប្រយោជន៍ ហើយឲ្យមកវិញ មិនត្រូវអាបត្តិ

ដល់កិក្ខុដែលនាំភេមចៀមនោះទៅ ។

ពីរបទថា **ឯសច្ឆដ្ឋំ បដិលភិត្វា** សេចក្តីថា បានភេមចៀមដែលធ្វើវិនយកម្មហើយឲ្យមកវិញ ។

បទថា **កតភណ្ឌំ** សេចក្តីថា ភេមចៀមដែលគេធ្វើជារបស់ មានសំពត់កម្ពល ព្រំ និងសន្តែតជាដើមឯណាមួយ ដោយហោចសូម្បីត្រឹមតែចង ដោយសរសៃអំបោះ ។ ម្យ៉ាងទៀត កិក្ខុណា ស៊កភេមចៀមចូលក្នុងស្បោកបាត្រខ្លះក្តី ក្នុងសំពត់ត្រចោមក្បាលជង្គង់ក្តី សំពត់អង្សៈ និងវត្តពន្ធចង្កេះជាដើមក្តី ក្នុងស្រោមកាំបិត ដើម្បីការពារច្រេះកន្ត្រៃជាដើមក្តី ដោយហោចអាពាធដោយខ្យល់ ស៊កភេមចៀមទុកក្នុងប្រហោងត្រចៀក ហើយដើរទៅ មិនត្រូវអាបត្តិដល់កិក្ខុនោះដូចគ្នា តែភេមចៀមដែលចងដោយអំបោះ (ទុកក្នុងចន្លោះស្បែកជើង និងស្បោកបាត្រជាដើម) រមែងតាំងនៅក្នុងឋានៈ នៃភេមចៀម ដែលធ្វើជារបស់របរ ។ កិក្ខុធ្វើឲ្យជាផ្នងសក់ ហើយនាំទៅ នេះឈ្មោះថា ជាលេសគេចវាង ប្រព្រឹត្តជាអាបត្តិដូចគ្នា ពាក្យដ៏សេស មានអត្ថងាយយល់ទាំងអស់ហើយ ។

បណ្តាសមុដ្ឋានជាដើម ក្នុងឯឡកលោមសិក្ខាបទនេះ ឈ្មោះថា ឯឡកលោមសមុដ្ឋាន (មានភេមចៀមជាដែនកើត) រមែងកើតឡើងតាមកាយ ๑ កាយ និងចិត្ត ๑ ជាកិរិយា ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម មានចិត្ត ๓ មានវេទនា ๓ ដូច្នេះឯង ។

ឯឡកលោមសិក្ខាបទទី ๖ ចប់

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๗

[๑๐๑] สมัยนั้น สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ทรงยศ ประทับอยู่ในนิโครธาราม ใกล้กรุงกบิลพัสดุ์ ในแคว้นสักกชนบท ฯ ครั้งนั้นแล พวกเจ้าฉัพพัคคีย์ ใช้นางภิกษุณี ทำการซักย้อมให้บ้าง ให้ซักเก่าให้บ้าง ให้ย้อมสีแดงให้บ้าง ให้ย้อมสีเขียวให้บ้าง ฯ ภิกษุณีทำการซักย้อม ครั้น (เธอ) ซักแล้ว ย้อมแล้ว ซักเก่าแล้ว ย้อมสีแดงแล้ว ย้อมสีเขียวแล้ว (ส่งคืน) ได้ละเลยการเรียนสูตร วินัย อภิสมาจาริกา อธิสีลสิกขา อธิจิตตสิกขา อธิปัญญาสิกขา ฯ ครั้งนั้น นางมหาปชาบดีโคตมีภิกษุณีเข้าไปเฝ้าสมเด็จพระผู้มีพระภาคถึงที่ประทับ ครั้นแล้วได้ถวายบังคมสมเด็จพระผู้มีพระภาคแล้วได้ยืนอยู่ ณ ที่สมควร ฯ สมเด็จพระผู้มีพระภาคได้ตรัสถามพระนางมหาปชาบดีโคตมีผู้ยืนอยู่ ณ ที่สมควรว่า ดูก่อนโคตมี นางภิกษุณีทำการซักย้อมให้บ้าง ให้ซักเก่าให้บ้าง ให้ย้อมสีแดงให้บ้าง ให้ย้อมสีเขียวให้บ้าง ฯ ภิกษุณีทำการซักย้อม ครั้นซักแล้ว ย้อมแล้ว ซักเก่าแล้ว ย้อมสีแดงแล้ว ย้อมสีเขียวแล้ว (ส่งคืน) ได้ละเลยการเรียนสูตร วินัย อภิสมาจาริกา อธิสีลสิกขา อธิจิตตสิกขา อธิปัญญาสิกขา ลำดับนั้น สมเด็จพระผู้มีพระภาคทรงติเตียนพระนางมหาปชาบดีโคตมีว่า ดูก่อนโคตมี ก็ภิกษุณีทำการซักย้อมให้บ้าง ให้ซักเก่าให้บ้าง ให้ย้อมสีแดงให้บ้าง ให้ย้อมสีเขียวให้บ้าง ฯ ภิกษุณีทำการซักย้อม ครั้นซักแล้ว ย้อมแล้ว ซักเก่าแล้ว ย้อมสีแดงแล้ว ย้อมสีเขียวแล้ว (ส่งคืน) ได้ละเลยการเรียนสูตร วินัย อภิสมาจาริกา อธิสีลสิกขา อธิจิตตสิกขา อธิปัญญาสิกขา ไม่ควรเลย ฯ

គ្រានោះ ព្រះនាងមហាបជាបតិគោតមី កាលបើព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពន្យល់ ឲ្យឃើញ ឲ្យកាន់យក ឲ្យក្លាហាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មីកថាហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយធ្វើប្រទក្សិណចៀសចេញទៅ ។ ព្រោះនិទាននេះ ព្រោះដំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ឲ្យប្រជុំនូវភិក្ខុសង្ឃ ហើយត្រាស់សួរបញ្ជាក់ពួកភិក្ខុឆព្វគ្គិយថា នែភិក្ខុទាំងឡាយ ឮថា អ្នកទាំងឡាយ ប្រើពួកនាងភិក្ខុនីឲ្យលាងខ្លះ ឲ្យជ្រលក់ខ្លះ ឲ្យសិតខ្លះ នូវរោមចៀមទាំងឡាយ ពិតមែនឬទេ ។ ពួកភិក្ខុឆព្វគ្គិយទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ការនោះពិតមែន ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់សួរថា នែភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនាងភិក្ខុនីទាំងនោះជាញាតិរបស់អ្នកទាំងឡាយ ឬមិនមែនជាញាតិទេ ។ ពួកភិក្ខុឆព្វគ្គិយទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ភិក្ខុនីទាំងនោះ មិនមែនជាញាតិទេ ។ ព្រះដ៏មាន-ព្រះភាគត្រាស់ថា នែមោឃបុរសទាំងឡាយ ជនទាំងឡាយដែលមិនមែនជាញាតិ រមែងមិនជឿនូវកម្មដ៏សមគួរ ឬមិនសមគួរ និងកម្មជាទីជ្រះថ្លា ឬមិនជាទីជ្រះថ្លា នៃស្ត្រីទាំងឡាយ ដែលមិនមែនជាញាតិទេ នែមោឃបុរសទាំងឡាយ កាលបើអំពើ ដែលប្រកបដោយទោសយ៉ាងនេះ ពួកអ្នកក៏ហ៊ានប្រើភិក្ខុនីទាំងឡាយ ដែលមិនមែនជាញាតិឲ្យលាងខ្លះ ឲ្យជ្រលក់ខ្លះ ឲ្យសិតខ្លះ នូវរោមចៀមទាំង-ឡាយ នែមោឃបុរសទាំងឡាយ អំពើដែលអ្នកធ្វើនេះ មិនមែននាំឲ្យកើតសេចក្តីជ្រះថ្លាដល់បុគ្គល ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ឬមួយនាំបុគ្គលដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើងក៏ទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ ប្រើនាងភិក្ខុនីមិនមែនជាញាតិ ឲ្យលាងក្តី ឲ្យជ្រលក់ក្តី ឲ្យសិត ឬត្រដោះក្តី នូវរោមចៀម

ทำงดว้ายย เพมจวียมนำะ ชำนิสสฺคฺคิย กิกขุนำะ ตฺรูวอำปตฺติปำจิตฺติย ฯ

[๑๐๒] ตฺรง่พำกฺยปำ กิกขุณำมูย มำนอธิปฺปำยกฺนงสิกฺขำปทที่ ๑ นิตปำรำชิกกณฺฑรูจเหิวย ฯ กิกขุนีเดลมินชำบ่สำจ่ญำติอำพีจำំณำกขำง มำตำกฺ อำพีจำំณำกขำงปิตำกฺ ชำรปอำพีกูนิเดูนชีตำ ชำกมรูบ่ ๗ ต ณฺหูะปำ มินมำนชำญำติ ฯ สฺรือปำนอุปสมฺปำทกฺนงอุกเตำสงฺฆ[๑] ณฺหูะปำ นำงกิกขุนี ฯ กิกขุปงฺกำบ่ปำ นำงจูรณำง เดูเจ็ะ ตฺรูวอำปตฺติทุกฺกฏ เพมจวียเดลณำงเหิวยนำะ ชำนิสสฺคฺคิย ฯ กิกขุปงฺกำบ่ปำ นำงจูรเจฺรลก่เดูเจ็ะ ตฺรูวอำปตฺติทุกฺกฏ เพมจวียเดลเจฺรลก่เหิวยนำะ ชำนิสสฺคฺคิย ฯ กิกขุปงฺกำบ่ปำ นำงจูรสิต ปฺตตฺรเดำะ เดูเจ็ะ ตฺรูวอำปตฺติทุกฺกฏ เพมจวียเดลสิต ปฺตตฺรเดำะเหิวย ชำนิสสฺคฺคิย เพมจวียเดลชำนิสสฺคฺคิยนำะ กิกขุคปฺปีลำะ ดลส่สงฺฆ ปฺตคณำะ ปฺตปุคฺคลก็ปำน ฯ มฺำลกิกขุทำงดว้ายย อฺกทำงดว้ายย คปฺปีลำะย่ำงเนำะ ฯปะฯ ปตพิตฺรพฺระสงฺฆช็ตเมรีน เพมจวียมทำงเนำะ ขุ่ปำน เปรีนำงกิกขุนีมินมำนชำญำติจ្យលាងហើយ ชានិสสฺคฺคิย ขุ่สูมลำะเพมจวียมทำงเนำะดลส่สงฺฆ ฯปะฯ สงฺฆคปฺปีจ្យ ฯปะฯ ลោកជ็มำនអាយុទាងដ្បាយ គปฺปីจ្យ ฯปะฯ ขุ่จ្យដល់លោកជ็មានអាយុ ฯ

[๑๐๓] กิกขุนีมินมำนญำติ กิกขุสมฺคาล่ปำ มินมำนชำญำติ เหิวย เปรีจ្យលាងនូវเพมจวียมทำงដ្បាយ เพมจวียมนำะ ชำนิสสฺคฺคิย กิกขุนำะ ตฺรูวอำปตฺติปำจิตฺติย ฯ กิกขุนีมินมำนญำติ กิกขุสมฺคาล่ปำ มินมำนชำญำติ

๑- ปำนดล่ สงฺฆ ๒ จำំณำก คือกิกขุสงฺฆ ๑ จำំณำก กิกขุนีสงฺฆ ๑ จำំณำก ฯ

ហើយប្រើឲ្យលាង ឲ្យជ្រលក់ នូវរោមចៀមទាំងឡាយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ និង
និស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុនីមិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនមែនជាញាតិ
ហើយប្រើឲ្យលាង ឲ្យសិត នូវរោមចៀមទាំងឡាយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ និង
និស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុនីមិនមែនញាតិ ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនមែនជាញាតិ
ហើយប្រើឲ្យលាង ឲ្យជ្រលក់ ឲ្យសិត នូវរោមចៀមទាំងឡាយ ត្រូវអាបត្តិ
ទុក្កដ ២ និងនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុនីមិនមែនញាតិ ភិក្ខុសម្គាល់ថា
មិនមែនជាញាតិ ហើយប្រើឲ្យជ្រលក់ នូវរោមចៀមទាំងឡាយ រោមចៀមនោះ
ជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុនោះ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុនីមិនមែនញាតិ ភិក្ខុសម្គាល់
ថា មិនមែនជាញាតិ ហើយប្រើឲ្យជ្រលក់ ឲ្យសិត នូវរោមចៀមទាំងឡាយ
ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ និងនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុនីមិនមែនញាតិ ភិក្ខុសម្គាល់ថា
មិនមែនជាញាតិ ហើយប្រើឲ្យជ្រលក់ ឲ្យលាង នូវរោមចៀមទាំងឡាយ ត្រូវ
អាបត្តិទុក្កដ និងនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុនីមិនមែនញាតិ ភិក្ខុសម្គាល់ថា
មិនមែនជាញាតិ ហើយប្រើ ឲ្យជ្រលក់ ឲ្យសិត ឲ្យលាង នូវរោមចៀម
ទាំងឡាយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ២ និងនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុនីមិនមែនញាតិ
ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនមែនជាញាតិ ហើយប្រើឲ្យសិត នូវរោមចៀមទាំងឡាយ
រោមចៀមនោះជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុនោះ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុនីមិនមែន
ញាតិ ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនមែនជាញាតិ ហើយប្រើឲ្យសិត ឲ្យលាង នូវរោម
ចៀមទាំងឡាយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ និងនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុនីមិនមែន
ញាតិ ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនមែនជាញាតិ ហើយប្រើឲ្យសិត ឲ្យជ្រលក់ នូវ
រោមចៀមទាំងឡាយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ និងនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុនីមិន

មែនញាតិ ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនមែនជាញាតិ ហើយប្រើឲ្យសិត ឲ្យលាង ឲ្យជ្រលក់នូវភេមចៀមទាំងឡាយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ២ និងនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុនីមិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុសង្ស័យ ។បេ។ ភិក្ខុនីមិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុសម្គាល់ថាជាញាតិ ។បេ។ ភិក្ខុប្រើភិក្ខុនីឲ្យលាងនូវភេមចៀមភិក្ខុដទៃ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុប្រើភិក្ខុនីដែលបានឧបសម្បទាអំពីឯកតោសង្ឃឲ្យលាង ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុនីជាញាតិ ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនមែនជាញាតិ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុនីជាញាតិ ភិក្ខុសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុនីជាញាតិ ភិក្ខុសម្គាល់ថាជាញាតិ មិនត្រូវអាបត្តិអ្វីឡើយ ។

[១០៤] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលឲ្យភិក្ខុនីជាញាតិលាងភេមចៀមស្រាប់តែមានភិក្ខុនីឯទៀតមិនមែនជាញាតិ (មកកាន់យកភេមចៀមអំពីដៃភិក្ខុនីនោះទៅលាងឲ្យ) មិនមានដល់ភិក្ខុដែលមិនប្រើ ស្រាប់តែភិក្ខុនីមិនមែនជាញាតិ យកភេមចៀមទៅលាងឲ្យ មិនមានដល់ភិក្ខុដែលប្រើភិក្ខុនីមិនមែនជាញាតិ ឲ្យលាងកណ្ឌៈជទៃ ដែលធ្វើហើយនៅមិនទាន់ប្រើជ្រាស់ មិនមានដល់ភិក្ខុដែលប្រើនាង សិក្ខមានាឲ្យលាង មិនមានដល់ភិក្ខុដែលប្រើនាងសាមណេរីឲ្យលាង (នូវភេមចៀមទាំងឡាយ) មិនមានដល់ភិក្ខុឆត មិនមានដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ៧ ចប់

អដ្ឋកថា

កោសិយវគ្គ សិក្ខាបទទី ៧

ឯឡកលោមធោវាបនសិក្ខាបទ

[๑๐๑] ឯឡកលោមធោវាបនសិក្ខាបទ បទថា **តេន សមយេន** ជាដើម ខ្ញុំនឹងពោលតទៅថា បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **វេញ្ឆន្តិ** ប្រែថា រមែងលះ គឺ រមែងលះបង់ មានពាក្យអធិប្បាយថា រមែងមិនអាចដើម្បីប្រកបរឿយៗ ។

ពាក្យដ៏សេសក្នុងឯឡកលោមធោវាបនសិក្ខាបទនេះ ព្រមទាំងសមុដ្ឋាន ជាដើម មានន័យដូចពោលហើយ ក្នុងបុរាណចីវរសិក្ខាបទនោះឯង ។

ឯឡកលោមធោវាបនសិក្ខាបទទី ៧ ចប់

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๘

[๑๐๕] สมัยนั้น สมเด็จพระสัมพุทธเจ้าผู้มีพระภาคเจ้าศากยบุตร ประทับอยู่ในป่าอัมพวันของนายโคปาลกะ ใกล้กรุงราชคฤห์ ฯ ครั้งนั้นแล ท่านพระอุบาลีผู้มีอายุ เป็นโอรสศากยะ ได้เป็นผู้ถือบาตรและจีวรตามเสด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นนิตย์ ฯ ท่านพระอุบาลีนั้นแล ได้ทูลขอสิกขาบทและอุปสมบทกับพระผู้มีพระภาคเจ้าในสำนักนั้นนั่นแล ฯ ก็สมัยนั้นแล ท่านพระอุบาลีนั้นเป็นผู้ทรงวินัย

ឡើង ស្រែកយំទាវថា ឲ្យសាច់មកខ្ញុំ ខ្ញុំកុរណាបានយកសាច់ចំណែករបស់លោកម្ចាស់ ឲ្យក្មេងតូចទៅហើយ ព្រះកុរណា លោកម្ចាស់ទើងឲ្យខ្ញុំទិញអ្វីមកដោយកហាបណៈ (នេះ) ។ ឧបនន្ទដ៏មានអាយុសួរថា អាវុសោ អ្នកបរិច្ចាគកហាបណៈដល់អាត្មាឬ ។ បុរសនោះតបថា ព្រះកុរណាលោកម្ចាស់ខ្ញុំកុរណាបរិច្ចាគដល់លោកម្ចាស់ ។ ឧបនន្ទភិក្ខុនិយាយថា អាវុសោ អ្នកចូរប្រគេនកហាបណៈនោះដល់អាត្មាចុះ ។ បុរសនោះទើប ប្រគេនកហាបណៈទៅឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ ហើយពោលទោសតិះដៀល បន្ទោកបន្ទាបថា យើងទាំងឡាយទទួលរូបិយ (បានដល់ មាស ប្រាក់) បាន យ៉ាងណា ពួកសមណសក្យបុត្រអម្បាលនេះ ក៏ទទួលរូបិយ បានយ៉ាងនោះដែរ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានឮបុរសនោះពោលទោសតិះដៀល បន្ទោកបន្ទាបហើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណាជាអ្នកប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ រមែងពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ហេតុដូចម្តេច ក៏ ឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុមកទទួលយករូបិយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះនាំគ្នាក្រាបទូលដំណើរនេះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា នែឧបនន្ទ ឮថា អ្នកទទួលរូបិយពិតមែនឬទេ ។ ឧបនន្ទភិក្ខុក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ការនោះពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគទើបទ្រង់ តិះដៀលថា នែមោឃបុរសអ្នកឯងមិនសមបើនឹងទទួលយករូបិយទេ នែមោឃបុរស អំពើដែលអ្នកធ្វើនេះមិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់បុគ្គលដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លានោះទេ ឬធ្វើបុគ្គលដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើងទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ ទទួលខ្លួនឯងក្តី

ប្រើគេឲ្យទទួលក្តី នូវមាសប្រាក់ឬមួយត្រេកអរនូវមាសប្រាក់ដែលគេទុកជាក់ឲ្យ មាសប្រាក់នោះ ជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុនោះ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๑๐๖] *ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានអធិប្បាយក្នុងសិក្ខាបទទី ๑ នៃបារាជិកកណ្ឌរួចហើយ ។ (លោហៈវិសេសមានពណ៌លឿង) បីដូចជាពណ៌នៃព្រះសាស្តា ឈ្មោះថា មាស ។ កហាបណៈក្តី មាសកដែលធ្វើដោយជាតិលោហៈក្តី មាសកធ្វើដោយឈើក្តី មាសកធ្វើដោយជ័រក្តី រមែងដល់នូវវោហារ (គេចាយវាយបាន) ហៅថា ប្រាក់ ។ ពាក្យថា ទទួលដោយខ្លួនឯង គឺកាន់យកដោយខ្លួនឯង មាសប្រាក់ដែលកាន់យកដោយខ្លួនឯងនោះ ជានិស្សគ្គិយ ។ ពាក្យថា ប្រើគេឲ្យទទួល គឺញុំាងអ្នកដទៃឲ្យកាន់យកមាសប្រាក់នោះ ជានិស្សគ្គិយ ។ ពាក្យថា ឬត្រេកអរនូវមាសប្រាក់ដែលគេទុកជាក់ឲ្យនោះ សេចក្តីថា ភិក្ខុត្រេកអរនូវមាសប្រាក់ដែលគេទុកជាក់ឲ្យដោយវាចាថា មាសប្រាក់នេះ ចូរជារបស់លោកម្ចាស់ចុះ មាសប្រាក់នោះ ជានិស្សគ្គិយ ។ មាសប្រាក់នោះ ភិក្ខុគប្បីលះក្នុងកណ្តាលនៃសង្ឃ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគប្បីលះយ៉ាងនេះ ។ ភិក្ខុនោះត្រូវចូលទៅរកសង្ឃ ហើយធ្វើឧត្តរាសង្គឆៀងស្មាម្ខាង ថ្វាយបង្គំបាទានៃភិក្ខុចាស់ទាំងឡាយ ហើយអង្គុយច្រហោងផ្តងអញ្ជលី ពោលយ៉ាងនេះនឹងសង្ឃថា បពិត្រព្រះសង្ឃចម្រើន ខ្ញុំបានទទួលនូវរូបិយៗ នេះខ្ញុំត្រូវលះបង់ ខ្ញុំសូមលះបង់នូវរូបិយនេះដល់សង្ឃ ។ ភិក្ខុលះហើយ គប្បីសម្តែងអាបត្តិចេញ ។ ភិក្ខុដែលឆ្លាសអង់អាច គប្បីទទួលដឹងនូវអាបត្តិ ។ បើញ្ញោមវត្តក្តី ឧបាសកក្តី មកក្នុងទីនោះ ភិក្ខុគប្បីពោលនឹងគេថា អាវុសោ អ្នកចូរដឹងនូវរូបិយនេះចុះ បើគេពោលថា លោកម្ចាស់*

ឲ្យនាំយកនូវវត្ថុអ្វីមកដោយរូបិយនេះ ។ ភិក្ខុកុំគប្បីពោលថា អ្នកចូរនាំយកនូវ
របស់នេះ ឬរបស់នេះមក ភិក្ខុគប្បីប្រាប់វត្ថុដែលគួរ គឺសប្បិ ឬប្រេង ឬទឹកឃ្មុំ
ឬស្ករអំពៅ ។ បើញោមវត្ត ឬឧបាសកអ្នកចាត់ការនោះ ផ្ញាស់ប្តូររូបិយនោះ
ហើយនាំយកវត្ថុដ៏គួរមក ភិក្ខុទាំងពួងគប្បីបរិភោគបានទាំងអស់ លើកលែង
តែភិក្ខុអ្នកទទួលរូបិយមួយចេញ បើអ្នកចាត់ការនោះបានវត្ថុដែលគួរយ៉ាងនេះមក
នេះជាការល្អ បើមិនបានទេ ភិក្ខុគប្បីពោលទីងគេថា នែអ្នកដ៏មានអាយុ អ្នកចូរ
ចោលរូបិយនេះទៅ ។ បើគេចោលរូបិយនោះទៅ នេះជាការល្អ បើគេ
មិនចោលទេ ភិក្ខុទាំងឡាយគប្បីសន្ទតភិក្ខុ (មួយរូប) ប្រកបដោយអង្គ ៥
ជាអ្នកចោលនូវរូបិយ គឺភិក្ខុដែលមិនដល់នូវឆន្ទាគតិ ១ មិនដល់នូវទោសា
គតិ ១ មិនដល់នូវមោហាគតិ ១ មិនដល់នូវភយាគតិ ១ ស្គាល់នូវរូបិយ
ដែលចោលហើយ ឬនៅមិនទាន់ចោល ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគប្បី
សន្ទតភិក្ខុជាអ្នកចោលរូបិយយ៉ាងនេះ ។ ភិក្ខុអ្នកធ្វាសត្រូវអង្វរភិក្ខុ (អ្នក
ចោលរូបិយ) ជាមុន ។ ភិក្ខុអ្នកធ្វាសអង់អាច លុះអង្វររួចហើយ ត្រូវផ្តៀង
សង្ឃថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សង្ឃចូរស្តាប់ខ្ញុំ បើសម្មតិកម្មនេះ មានកាល
ដ៏សមគួរដល់សង្ឃហើយ សង្ឃគប្បីសន្ទតភិក្ខុឈ្មោះនេះ ឲ្យជាអ្នកចោលនូវ
រូបិយ ។ នេះជាវាចាដែលប្រកាសឲ្យសង្ឃជ្រាប ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន
សង្ឃចូរស្តាប់ខ្ញុំ សង្ឃសន្ទតនូវភិក្ខុឈ្មោះនេះឲ្យជាអ្នកចោល នូវរូបិយ ។
ការសន្ទតភិក្ខុឈ្មោះនេះ ឲ្យជាអ្នកចោលនូវរូបិយ គួរដល់លោកដ៏មានអាយុ
អង្គណា សូមលោកដ៏មានអាយុអង្គនោះស្ងៀមនៅ មិនគួរដល់លោកដ៏មាន

อายุอัฏฐกา เถรกา ชีวิตปริยนฺตกา ฯ ภิกฺขุนีนา ปน ทฺวีหิ วสฺเสหิ สงฺฆาทิเสสา ฯ ภิกฺขุนิยา ปน ทฺวีหิ วสฺเสหิ สงฺฆาทิเสสา ฯ ภิกฺขุนิยา ปน ทฺวีหิ วสฺเสหิ สงฺฆาทิเสสา ฯ

*ภิกฺขุนิย

อัฏฐกถา

เกาสิยวรรค สิกขาบทที่ ๘

รูปิยสิกขาบท

[๑๐๕] รูปิยสิกขาบท บทว่า **เตน สมเยน** ชาเดิม ข้อนี้ พึงทราบในรูปิยสิกขาบทนั้น ที่มีวินิจฉัยดังต่อไปนี้ บทว่า **ปฏิคฺคหิโต** แปลว่า รับแล้ว ฯ

อธิบาย

สิกขาบทวิภังค์แห่งรูปิยสิกขาบท

ในบทว่า **ชาตรูปรชตํ** นี้ บทว่า **ชาตรูป** เป็นชื่อแห่งทองคำ ก็เพราะทองคำนั้น ดังจะมีวรรณะแห่งพระตถาคต เพราะฉะนั้น ท่านจึงกล่าวในคาถาว่า ท่านเรียกพระศาสดา ฯ อธิบายแห่งคาถานั้นว่า ท่านเรียกพระศาสดาผู้มีวรรณะดังทองคำนี้ว่า **ชาตรูป** ฯ ส่วนว่า ท่านเรียกว่า **รูปิย** ในบทว่า ทั้งหมดนั้นว่า สังข์ ศิลา แก้วผลึก เงิน ทองคำ มาสก ชาเดิม แต่ในสิกขาบทนี้ ท่านประสงค์เอาเพียงกหาปณะชาเดิมอย่างเดียว ที่ใช้ซื้อขายได้ ฯ เพราะเหตุนั้นเอง ในคาถาแห่งบทว่า **รชตํ** นั้น ท่านจึงกล่าวคำว่า กหาปณะ มาสก ดังนี้เป็นต้น ฯ

ในบทว่า **กหาปณา** ชาเดิมนั้น กหาปณะที่เขาทำด้วยมาสกก็มี ทำด้วยแก้วผลึกก็มี กหาปณะธรรมดาก็มี ชื่อว่า **กหาปณา** ฯ

មាសកដែលធ្វើដោយទង់ដែងជាដើម ឈ្មោះថា **លោហមាសក។**

មាសកដែលធ្វើដោយខ្ចីមឈើក្តី ដោយថ្នាំងឫស្សីក្តី ដោយហោចសូម្បីមាសកដែលគេធ្វើដោយស្លឹកត្នោត រចនាជារូប ក៏ឈ្មោះថា មាសកឈើ មាសកដែលគេធ្វើដោយអាចម៍លង់ក្តី ដោយជ័រក្តី ដំបំពោងឲ្យកើតរូបផុសឡើង ឈ្មោះថា មាសកជ័រ ។

ដោយបទថា **យេ ភោគា គច្ឆន្តិ** *នេះ លោកសង្គ្រោះយកមាសកទាំងអស់ ដែលប្រើជាមាត្រាទិញលក់ក្នុងជនបទ ក្នុងវេលាទិញលក់គ្នា ដោយហោច ធ្វើដោយឆ្នងក្តី ធ្វើដោយស្បែកក្តី ធ្វើដោយគ្រាប់នៃផ្លែឈើក្តី ដំបំផុសឲ្យចេញជារូបក្តី មិនបានដំបំផុសឲ្យចេញជារូបក្តី ។ វត្ថុ ៤ យ៉ាង គឺប្រាក់ មាស ទាំងអស់នេះយ៉ាងនេះ (និង) មាសកមាស មាសកប្រាក់ មានប្រភេទដូចពោលហើយ ទាំងអស់នេះ ចាត់ជាវត្ថុនៃនិស្សគ្គិយ វត្ថុទាំងនេះ គឺកែវមុក្តា កែវមណី កែវពិទូរ្យ សង្ខ សិលា កែវពពាល ទទឹម កែវមកិត ធញ្ញជាតិ ៧ ប្រការ ទាសី ទាសា ស្រែ ចម្ការ អាវមផ្ការឈើ អាវមផ្លែឈើជាដើម ចាត់ជាវត្ថុនៃទុក្កដ ។ វត្ថុនេះ គឺអំបោះ ផាល ផ្ទាំងសំពត់ កប្បាសអប-វន្នជាតិជាអនេកប្រការ និងកេសជ: មានទឹកដោះថ្លា ទឹកដោះខាប់ ប្រេង ទឹកឃ្មុំ ស្ករអំពៅជាដើម ចាត់ជាកប្បិយវត្ថុ ។*

បណ្តានិស្សគ្គិយវត្ថុ និងទុក្កដវត្ថុនោះ កិក្ខុទទួលនិស្សគ្គិយវត្ថុដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនឯងក្តី ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់សង្ឃក្តី គណ: បុគ្គល និងចេតិយក្តី រមែងមិនគួរ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ដល់កិក្ខុដែលទទួលដើម្បីប្រយោជន៍

ខ្លួនឯង ។ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ដល់កិក្ខុដែលទទួលដើម្បីប្រយោជន៍ដល់វត្ថុដ៏សេស ត្រូវអាបត្តិទុក្កដតែម្យ៉ាងដល់កិក្ខុដែលទទួលទុក្កដវត្ថុ ដើម្បីប្រយោជន៍គ្រប់យ៉ាង មិនត្រូវអាបត្តិក្នុងកប្បិយវត្ថុ ។ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ដោយអំណាចដែលមកក្នុងវត្ថុនសិក្ខាបទខាងមុខ ដល់កិក្ខុដែលទទួលវត្ថុ មានប្រាក់ជាដើម ទាំងអស់ ដោយកិច្ចនៃកណ្ឌាគារិក ដើម្បីនឹងរក្សាទុក ។

អធិប្បាយ អំពីការឧទ្ទិសការប្រើឲ្យឧទ្ទិស និងការបដិបត្តិក្នុងរូបិយ

បទថា **ឧគ្គណ្ហាយ្យ** *ប្រែថា គប្បីកាន់យក ។ ព្រោះកាលកិក្ខុទទួលយក ទើបត្រូវអាបត្តិ ដូច្នោះ ទើបក្នុងបទភាជន:នៃបទថា* **ឧគ្គណ្ហាយ្យ** *នោះ លោកពោលថា កិក្ខុទទួលឯង ជានិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ សូម្បីក្នុងបទដ៏សេស ក៏មានន័យយ៉ាងនេះ ។*

ក្នុងការទទួលឯង និងប្រើឲ្យទទួលនោះ មានវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា ត្រូវអាបត្តិតែ ១ ដល់កិក្ខុដែលទទួលឯង ឬប្រើឲ្យទទួលវត្ថុ ១ ក្នុងបណ្តាកណ្ឌ: គឺមាស ប្រាក់ កហាបណ: និងមាសក ។ បើកិក្ខុទទួលឯងក្តី ប្រើឲ្យទទួលក្តី រាប់ពាន់យ៉ាងរួមគ្នា ត្រូវអាបត្តិដ៏ច្រើនតាមចំនួនវត្ថុ តែក្នុងមហាបច្ចរី និងកុរុន្ទីពោលរួមគ្នាថា ត្រូវអាបត្តិដោយរាប់រូបក្នុងថង់ដែលចងទុកធូរៗក្តី ឬក្នុងភាជន:ដែលជាក់មិនពេញ ។ ចំណែកក្នុងថង់ដែលចងយ៉ាងណែន ឬភាជន:ដែលផុតពេញ ជាអាបត្តិតែ ១ ប៉ុណ្ណោះ ។

ចំណែកក្នុងការត្រេកអរនូវប្រាក់មាស ដែលគេទុកជាក់ មានវិនិច្ឆ័យ

ដូច្នេះ កាលបុគ្គលពោលថា នេះជារបស់លោកម្ចាស់ សូម្បីកិក្ខុត្រេកអរ ដោយចិត្ត ជាអ្នកប្រាថ្នាដើម្បីនឹងទទួលដោយកាយ និងវាចា តែបែរជាបដិ-សេធថា របស់នេះមិនគួរ មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ សូម្បីឃាត់ដោយកាយ និង វាចា ជាអ្នកមានចិត្តបរិសុទ្ធ មិនត្រេកអរដោយគិតថា របស់នេះមិនគួរដល់ អញឡើយ មិនត្រូវអាបត្តិដូចគ្នា ។ ពិតហើយ បណ្តាទ្វារទាំង ៣ ដែលកិក្ខុ ឃាត់ហើយ ដោយទ្វារណាមួយ ឈ្មោះថា ឃាត់ហើយពិត ។ តែបើមិន ឃាត់ដោយកាយ និងវាចា ទទួលដោយចិត្ត រមែងត្រូវអាបត្តិក្នុងកាយទ្វារ និងវចីទ្វារ មានការមិនធ្វើជាសមុដ្ឋាន ព្រោះមិនធ្វើការឃាត់ដែលខ្លួនគប្បីធ្វើ ដោយកាយ និងវាចា ។ តែឈ្មោះថា អាបត្តិតាមមនោទ្វារមិនមាន ។ បុគ្គល ណាមួយជាក់ប្រាក់ និងមាសទាំងរយ ទាំងពាន់ទុកទៀបជើង ដោយពោល ថា របស់នេះ សូមជារបស់លោកម្ចាស់ចុះ ។ កិក្ខុឃាត់ថា របស់នេះមិនគួរ ឧបាសកក៏ពោលថា ខ្ញុំលះបង់ប្រគេនចំពោះលោកម្ចាស់ ហើយក៏ចៀសចេញ ទៅ ។ មានបុគ្គលដទៃមកក្នុងទីនោះ សួរថា នេះអ្វីលោកម្ចាស់ កិក្ខុប្រាប់ ពាក្យដែលឧបាសកនោះ និងខ្លួននិយាយគ្នា បើបុគ្គលនោះពោលថា ខ្ញុំទុក ជាក់ឲ្យលោកម្ចាស់ សូមលោកម្ចាស់បង្ហាញទីទុក ។ កិក្ខុគប្បីឡើងទៅកាន់ ប្រាសាទដល់ជាន់ទី ៧ ហើយគប្បីប្រាប់ថា ទីនេះជាទីទុក តែកុំគប្បីប្រាប់ថា ចូរទុកក្នុងទីនេះ ។ អកប្បិយវត្ថុ (មាស និងប្រាក់ជាដើម) រមែងឈ្មោះ ថា អាស្រ័យវត្ថុដែលជាកប្បិយ និងអកប្បិយ តាំងនៅដោយពាក្យប្រាប់ មានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ គប្បីបិទទ្វារ ហើយថែរក្សា ។

បើឧបាសកកាន់យកបាត្រ និងចីវរ ដែលជារបស់លក់ដូរឯណាមក កាលបុគ្គលនោះពោលថា លោកម្ចាស់ត្រូវការវត្ថុនេះទេ គប្បីពោលថា ឧបាសក ពួកអាត្មាមានសេចក្តីត្រូវការវត្ថុនេះ ហើយវត្ថុឈ្មោះនេះក៏មាន តែមិនមានកប្បិយការក ។ បើបុគ្គលនោះពោលថា ខ្ញុំនឹងជាកប្បិយការក សូមលោកម្ចាស់បើកទ្វារមកចុះ គប្បីបើកទ្វារ ហើយពោលថា តាំងនៅក្នុងឱកាសនោះ មិនគប្បីពោលថា អ្នកចូរកាន់យករបស់នេះ ។ សូម្បីយ៉ាងនេះ អកប្បិយវត្ថុ ឈ្មោះថា អាស្រ័យវត្ថុដែលជាកប្បិយ និងអកប្បិយ តាំងនៅជួចគ្នា ។ បើបុគ្គលនោះកាន់យកកហាបណៈនោះហើយ ប្រគេនកប្បិយកណ្ហជល់លោក គួរ ។ បើបុគ្គលនោះកាន់យកច្រើនពេក គប្បីប្រាប់បុគ្គលនោះថា ពួកអាត្មា នឹងមិនយកកណ្ហៈរបស់អ្នកទេ ចូរកក្បាទុកវិញចុះ ។

ក្នុងបទថា **សង្ឃមជ្ឈេ ឯសម្បដិច្ឆិតព្ពំ** *នេះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មិនត្រាស់ថា គប្បីលះដល់សង្ឃក្តី គណៈក្តី បុគ្គលក្តី ព្រោះធម្មតា រូបិយជាអកប្បិយ ។ ម្យ៉ាងទៀត ព្រោះរូបិយនោះ ត្រឹមតែភិក្ខុទទួលទុកប៉ុណ្ណោះ លោកមិនបានចាយវាយកប្បិយកណ្ហណា ដោយរូបិយនោះ ដូច្នោះ ដើម្បីទ្រង់សម្តែងការប្រើប្រាស់ដោយឧបាយ ទើបត្រាស់ថា គប្បីលះក្នុងជំនុំសង្ឃ ។*

បទថា **កប្បិយំ អាចិក្ខិតព្ពំ សបិ វា** *សេចក្តីថា គប្បីប្រាប់យ៉ាងនេះថា ឧបាសក ទឹកដោះថ្លាក្តី ប្រេងក្តី រមែងគួរដល់បព្វជិតទាំងឡាយ ។*

បទថា **រូបិយបដិគ្គាហកំ ឋបេត្វា សព្វេហេវ ភិក្ខូហិ ភាជេតព្ពំ** *សេចក្តីថា ភិក្ខុទាំងអស់គប្បីចែកគ្នាបរិភោគ ។ ភិក្ខុដែលទទួលរូបិយ មិនគប្បី*

ទទួលចំណែកដែលចែក សូម្បីបានចំណែកដែលឲ្យដល់ពួកភិក្ខុដទៃ ឬ អារាមិកជន ហើយនឹងបរិភោគ ក៏មិនគួរ ។ ដោយហោច ទឹកដោះជ្លាក្តី ប្រេងក្តី ដែលសត្វតិរច្ឆាន មានស្វាជាដើមលួចយកទៅអំពីចំណែកដែលចែក នោះទុកក្នុងព្រៃ ឬជ្រុះអំពីដៃរបស់សត្វទាំងនោះ នៅជារបស់តិរច្ឆានហួងហែង ក្តី ជារបស់បង្សុកូលក្តី មិនគួរទាំងអស់ ។ សូម្បីនឹងអប់សេនាសនៈដោយ ទឹកអំពៅ ដែលបានមកអំពីចំណែកចែកនោះ ក៏មិនគួរ នឹងអុជប្រទីបដោយ ប្រេងនេះ ឬប្រេង ហើយដេកក្តី ធ្វើកសិណបរិកម្មក្តី អានគម្ពីរក្តី ដោយពន្លឺនៃ ប្រទីប ក៏មិនគួរ ម្យ៉ាងទៀត ទោះបីលាបដំបៅត្រង់រាងកាយដោយប្រេង ទឹក ឃ្មុំ និងទឹកអំពៅជាដើម អំពីចំណែកចែកនោះ ក៏មិនគួរដូចគ្នា ។

មនុស្សទាំងឡាយ យកវត្ថុនោះទិញគ្រែ និងតាំងជាដើមក្តី សាង ឧបោសថាគារក្តី ធ្វើរោងធាន់ក្តី នឹងបរិភោគប្រើប្រាស់ ក៏មិនគួរ ។ សូម្បី ម្លប់ (នៃរោងធាន់ជាដើម) ដែលផ្សាយទៅតាមទេត្តរបស់ផ្ទះ ក៏មិនគួរ ។ ម្លប់ដែលហួសដែនទៅ គួរ ព្រោះជារបស់ជ្រមក ។ និងដើរទៅតាមផ្លូវក្តី ស្ពានក្តី ទូកក្តី ក្បួនក្តី ដែលគេចំណាយវត្ថុនោះធ្វើ មិនគួរ នឹងផឹក ឬប្រើ ប្រាស់ទឹកដែលជន់ឡើងពេញមាត់ស្រះបោក្ខរណី ដែលគេជីកដោយវត្ថុនោះ ក៏មិនគួរ ។ តែកាលទឹកខាងក្នុង (ស្រះ) មិនមាន ទឹកដែលហូរមកថ្មី ឬ ទឹកភ្លៀងដែលហូរទៅ គួរ ។ សូម្បីទឹកដែលមកថ្មី ទិញមកព្រមគ្នានឹងស្រះ បោក្ខរណីដែលទិញមក (ដោយវត្ថុនោះ) ក៏មិនគួរ ។

សង្ឃតាំងវត្ថុនោះជារបស់ផ្ទើ (ចង្ការ) បរិភោគបច្ច័យ សូម្បីបច្ច័យ

ទាំងនោះ ក៏មិនគួរដល់លោក ។ សូម្បីអាវាមដែលសង្ឃទទួល (ដោយ វត្តនោះ) ក៏មិនគួរដើម្បីបរិភោគប្រើប្រាស់ ។ បើដីក្តី ពូជក្តី ជាអកប្បិយ នឹងប្រើប្រាស់ក្តី ឬបរិភោគផ្លែ ក៏មិនគួរទាំងអស់ បើកិក្ខុទិញផ្ទៃដីតែម្យ៉ាង ជាំពូជដទៃ បើបរិភោគផ្លែ គួរ ។ បើពូជ កិក្ខុទិញមកជាំត្រង់ដី ដែលជា កប្បិយ បរិភោគផ្លែឈើ មិនគួរ អង្គុយ ឬដេកលើផ្ទៃដី គួរ ។

បទថា **សចេ សោ ជឝ្ឍតិ** *សេចក្តីថា គេបោះចោលទៅក្នុងទីឯណា មួយ ។ បើបុគ្គលមិនចោលក្តី កាន់យកទៅឯងក្តី មិនគប្បីឃាត់បុគ្គលនោះ ទៀយ ។*

បទថា **នោ ចេ ជឝ្ឍតិ** *សេចក្តីថា បើបុគ្គលនោះមិនកាន់យកទៅ និងមិនចោល ចៀសចេញទៅតាមសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយគិតថា ប្រយោជន៍អ្វី របស់អញដោយការខ្វល់ខ្វាយនេះ ។ លំដាប់នោះ សង្ឃគប្បីសន្មតកិក្ខុដែល មានលក្ខណៈ តាមដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ទុកហើយ ឲ្យជាអ្នកចោល រួបិយ ។*

អង្គនៃកិក្ខុអ្នកចោលរួបិយ

ក្នុងបទថា **យោ ន ជឝ្ឍាគតឹ** *ជាដើម មានវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា កិក្ខុដែល ធ្វើវត្តនោះដើម្បីខ្លួន ឬលើកខ្លួនឡើងអាង ដោយអំណាចនៃការលោភ ឈ្មោះ ថា រមែងដល់នូវការលំអៀង ព្រោះស្រឡាញ់ កាលបៀតបៀនអ្នកដទៃ ដោយអំណាចនៃទោសៈថា កិក្ខុនេះ មិនជឹងបែបបទឡើយ មិនជឹងវិន័យ ឈ្មោះថា រមែងដល់នូវការលំអៀងព្រោះទោសៈ ។ កាលដល់នូវភាពជាអ្នក*

ភ្លេចភ្លាំង និងមិនមានស្មារតី ដោយអំណាចមោហៈ ឈ្មោះថា រមែងដល់នូវការលំអៀងព្រោះវង្វេង ។ កាលមិនអាចចោល ព្រោះខ្លាចភិក្ខុដែលទទួលរូបិយ ឈ្មោះថា រមែងដល់នូវការលំអៀងព្រោះខ្លាច ។ ភិក្ខុដែលមិនធ្វើយ៉ាងនេះ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា រមែងមិនដល់នូវការលំអៀង ព្រោះស្រឡាញ់ ។បេ។ រមែងមិនដល់នូវការលំអៀងព្រោះខ្លាច ។

ពីរបទថា **អនិមิตฺตំ กตฺวา** *បានដល់ មិនធ្វើឲ្យមានទីចំណាំ អធិប្បាយថា ភិក្ខុដែលចោលរូបិយនោះបិទក្អែក ហើយមិនក្រឡេកមើល ដូចលាមកមិនកំណត់និមិត្តត្រង់ទីធ្លាក់ គប្បីចោលឲ្យធ្លាក់ទៅក្នុងស្ទឹង ក្នុងជ្រោះ ឬក្នុងគុម្ពឈើ ។ ក្នុងរូបិយដែលភិក្ខុគប្បីរង្គើសយ៉ាងនេះ ព្រះមានព្រះភាគក៏ត្រាស់ប្រាប់ដោយការបរិភោគប្រើប្រាស់ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដោយបរិយាយ ។ ការបរិភោគបច្ចัยដែលកើតឡើង អំពីរូបិយនោះ រមែងមិនសមគួរដល់ភិក្ខុដែលទទួលរូបិយ ដោយបរិយាយណាមួយឡើយ ។ ការបរិភោគបច្ចัยដែលកើតឡើងនេះ មិនគួរដល់ភិក្ខុដែលទទួលរូបិយនោះ យ៉ាងណា បច្ចัยដែលកើតឡើងព្រោះការអួតឧត្តរិមនុស្សធម្ម ដែលមិនមានពិតក្តី ព្រោះកុលទូសកកម្មក្តី ព្រោះការបោកបញ្ឆោតជាដើមក្តី រមែងមិនគួរដល់ភិក្ខុនោះ និងដល់ភិក្ខុដទៃ ដូច្នោះ សូម្បីបច្ចัยដែលកើតឡើងដោយធម៌ ដោយត្រឹមត្រូវ បើមិនបានពិចារណា ហើយបរិភោគ ក៏មិនគួរ ។*

ពិតហើយ ការបរិភោគមាន ៤ យ៉ាង គឺថេយ្យបរិភោគ (បរិភោគដូចចោរ) ១ ឥណបរិភោគ (បរិភោគមានបំណុល) ១ ទាយជ្ជបរិភោគ

(បវិកោគដូចទន្លេមតិក) ๑ សាមីបវិកោគ (បវិកោគដូចម្ចាស់ទ្រព្យ) ๑ បណ្តាការបវិកោគ ๔ យ៉ាងនោះ ការបវិកោគរបស់ភិក្ខុដែលទ្រុស្តសីលដែលអង្គុយបវិកោគ សូម្បីក្នុងជំនុំសង្ឃ ឈ្មោះថា ថេយ្យបវិកោគ ។ ការបវិកោគមិនបានពិចារណារបស់ភិក្ខុអ្នកមានសីល ឈ្មោះថា ឥណបវិកោគ ព្រោះដូច្នោះ ភិក្ខុអ្នកមានសីលគប្បីពិចារណាចីវរ គ្រប់ខណៈដែលបវិកោគ ប្រើប្រាស់ ។ បិណ្ឌបាត គប្បីពិចារណាគ្រប់ពំនូត ។ កាលមិនអាចធ្វើយ៉ាងនោះ គប្បីពិចារណាក្នុងកាលមុនឆាន់ ក្រោយឆាន់ បឋមយាម មជ្ឈិមយាម និងបច្ឆិមយាម ។ បើភិក្ខុមិនបានពិចារណា អរុណរះ រមែងតាំងនៅក្នុងឋានៈឥណបវិកោគនេះ ។ សូម្បីសេនាសនៈ ក៏គប្បីពិចារណាគ្រប់ៗ ខណៈដែលប្រើប្រាស់ ។ ការមានសតិជាបច្ចុយ ទាំងក្នុងខណៈទន្លេ ទាំងក្នុងខណៈបវិកោគកេសជ្ជៈ រមែងគួរ ។ បើមិនដូច្នោះ ក៏ត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលធ្វើសតិក្នុងការទន្លេ មិនធ្វើក្នុងការបវិកោគតែម្យ៉ាង តែមិនត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលមិនធ្វើសតិក្នុងការទន្លេ តែធ្វើសតិក្នុងវេលាបវិកោគ ។

សុទ្ធិមាន ๔ យ៉ាង គឺទេសនាសុទ្ធិ (បរិសុទ្ធដោយការសម្តែង) ๑ សំវរសុទ្ធិ (បរិសុទ្ធដោយសង្រួម) ๑ បរិយេដ្ឋិសុទ្ធិ (បរិសុទ្ធដោយការស្វែងរក) ๑ បច្ចវេក្ខណសុទ្ធិ (បរិសុទ្ធដោយពិចារណា) ๑ ។ បណ្តាសុទ្ធិ ๔ យ៉ាងនោះ ភិក្ខុសំវរសីល ឈ្មោះថា ទេសនាសុទ្ធិ ។ ភិក្ខុមោក្ខសំវរសីលនោះ លោកហៅថា ទេសនាសុទ្ធិ ព្រោះបរិសុទ្ធដោយការសម្តែង ។ ឥន្ទ្រិយសំវរសីល ឈ្មោះថា សំវរសុទ្ធិ ។ ឥន្ទ្រិយសំវរសីល

นោះ លោកហៅថា សំវរសុទ្ធិ ព្រោះបរិសុទ្ធដោយការសង្រួម គឺការតាំងចិត្ត អធិដ្ឋានថា អាត្មាអញ នឹងមិនធ្វើយ៉ាងនេះទៀតឡើយ ។ អាជីវបារិសុទ្ធសីល ឈ្មោះថា បរិយេដ្ឋិសុទ្ធ (ទីខ្លះជាបរិយេដ្ឋិសុទ្ធិក៏មាន) ។ អាជីវបារិសុទ្ធសីល នោះ លោកហៅថា បរិយេដ្ឋិសុទ្ធិ ព្រោះជាការបរិសុទ្ធ ដោយការស្វែងរក របស់កិក្ខុដែលលះអនេសនា ហើយញុំាងបច្ចយទាំងឡាយឲ្យកើតឡើងដោយ ធម៌ ដោយស្មោះស្មើ ។ បច្ចយបរិភោគសន្និស្សិតសីល ឈ្មោះថា បច្ចវេក្ខ-ណសុទ្ធិ ។ ពិតហើយ បច្ចយបរិភោគសន្និស្សិតសីលនោះ លោកហៅថា បច្ចវេក្ខណសុទ្ធិ ព្រោះបរិសុទ្ធដោយការពិចារណា ដែលព្រះជ័មានព្រះភាគ ត្រាស់ទុកដោយនយជាដើមថា កិក្ខុរមែងពិចារណាដោយឧបាយ ហើយសេព ចីវរ ដូច្នេះ ។ ព្រោះហេតុនោះ ទើបខ្ញុំពោលថា តែមិនត្រូវអាបត្តិដល់កិក្ខុ ដែលមិនធ្វើសតិក្នុងការទទួល តែធ្វើសតិក្នុងការបរិភោគ ។ ការបរិភោគ បច្ចយរបស់សេក្ខបុគ្គល ៧ ពួក ឈ្មោះថា ទាយជ្ជបរិភោគ ពិតហើយ សេក្ខបុគ្គល ៧ ពួកនោះ ជាឱរសរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រោះដូច្នោះ ទើប ជាទាយាទនៃបច្ចយ ដែលជារបស់ពុទ្ធបិតា បរិភោគនូវបច្ចយទាំងនោះ ។

សួរថា សេក្ខបុគ្គលទាំងនោះ បរិភោគបច្ចយរបស់ព្រះជ័មានព្រះភាគ ឬបរិភោគបច្ចយរបស់ពួកគ្រហស្ថ ឆ្លើយថា បច្ចយទាំងនោះ សូម្បីពួក គ្រហស្ថឲ្យក៏ពិតហើយ តែឈ្មោះថា ជារបស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រោះព្រះមាន ព្រះភាគទ្រង់អនុញ្ញាត ព្រោះដូច្នោះ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា សេក្ខបុគ្គលទាំង នោះ បរិភោគបច្ចយរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ។ ក្នុងធម្មទាយាទសូត្រ ជាគ្រឿង

សាធក:ក្នុងការបរិភោគបច្ច័យ របស់ព្រះមានព្រះភាគនេះ ។

ការបរិភោគរបស់ព្រះខីណាស្រពទាំងឡាយ ឈ្មោះថា សាមីបរិភោគ ពិតហើយ ព្រះខីណាស្រពទាំងឡាយនោះ ឈ្មោះថា បរិភោគជាម្ចាស់ ព្រោះកន្ទងភាពជាទាស:នៃតណ្ហាបានហើយ ។ បណ្តាការបរិភោគទាំង ៤ យ៉ាងនេះ សាមីបរិភោគ និងទាយជ្ជបរិភោគ រមែងគួរដល់ភិក្ខុគ្រប់ជំពូក ។ ឥណបរិភោគ មិនសមគួរឡើយ ។ ក្នុងថេយ្យបរិភោគ មិនមានពាក្យពោលដល់ឡើយ ។

ការបរិភោគ មាន ៤ ដទៃទៀត គឺលជ្ជីបរិភោគ អលជ្ជីបរិភោគ ធម្មិយបរិភោគ អធម្មិយបរិភោគ ។ បណ្តាការបរិភោគ ៤ យ៉ាងនោះ ការបរិភោគរបស់អលជ្ជីភិក្ខុ រួមជាមួយលជ្ជីភិក្ខុ សមគួរ ។ មិនគប្បីកាត់អាបត្តិលោកឡើយ ។ ការបរិភោគរបស់លជ្ជីភិក្ខុ រួមនឹងអលជ្ជីភិក្ខុ រមែងគួរ អស់កាលដែលលោកមិនទាន់ដឹង ។ ព្រោះថា ធម្មតាភិក្ខុជាអលជ្ជីមកអំពីដំបូងមិនមាន ។ ព្រោះដូច្នោះ គប្បីស្តីថាលោកក្នុងវេលាដឹងថា លោកជាអលជ្ជីដោយពាក្យថា លោកធ្វើការល្មើសក្នុងកាយទ្វារ និងវចីទ្វារ ការធ្វើនោះ មិនសមគួរឡើយ លោកកុំធ្វើយ៉ាងនេះ ។ បើលោកមិនអើពើ នៅតែធ្វើទៀត បើនៅតែធ្វើការបរិភោគរួមជាមួយអលជ្ជីនោះ សូម្បីលោកក៏ក្លាយជាអលជ្ជីទៅដែរ ។ ឯភិក្ខុណា ធ្វើការបរិភោគរួមជាមួយអលជ្ជី ដែលជាការ:របស់ខ្លួនភិក្ខុនោះ ភិក្ខុដទៃឃើញហើយ គប្បីហាមប្រាម បើលោកមិនព្រមវៀរចាក សូម្បីភិក្ខុអង្គនេះក៏ជាអលជ្ជីដូចគ្នា អលជ្ជីភិក្ខុមួយអង្គ រមែងធ្វើឲ្យភិក្ខុទៅជា

អលជ្ជីបាន សូម្បីរាប់រយអង្គយ៉ាងនេះ ។ ឈ្មោះថា អាបត្តិក្នុងការបរិភោគ រួមគ្នារវាងអលជ្ជី និងអលជ្ជី រមែងមិនមាន ។ ការបរិភោគរួមរវាងលជ្ជី និងលជ្ជី ដូចគ្នានឹងទុតិយកុមារ ២ អង្គ សោយរួមគ្នា ក្នុងសុវណ្ណភាជនៈ ។ ការបរិភោគជាធម៌ និងមិនជាធម៌ អ្នកសិក្សាគប្បីជ្រាបដោយអំណាចនៃបច្ច័យនោះឯង ។

ក្នុងការបរិភោគជាធម៌ និងមិនជាធម៌នោះ គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យដូចតទៅនេះថា បើបុគ្គលជាអលជ្ជី សូម្បីបិណ្ឌបាតក៏មិនជាធម៌ គួរឆ្អៀសទាំង ២ ចំណែក ។ បុគ្គលជាអលជ្ជី តែបិណ្ឌបាតជាធម៌ ភិក្ខុទាំងឡាយរឆ្អៀសបុគ្គលហើយ មិនគប្បីទទួលបិណ្ឌបាត ។ តែក្នុងមហាបច្ចរីពោលថា បុគ្គលទុស្សីល បានឧទ្ទេសកត្តជាដើមអំពីសង្ឃហើយ ប្រគេនដល់សង្ឃនោះឯង ឧទ្ទេសកត្តជាដើមនេះ រមែងគួរ ព្រោះប្រព្រឹត្តទៅតាមដែលគេប្រគេននោះឯង ។ បុគ្គលជាលជ្ជី បិណ្ឌបាតមិនជាធម៌ បិណ្ឌបាតគួរឆ្អៀស មិនគួរទទួលយកឡើយ បុគ្គលជាលជ្ជី សូម្បីបិណ្ឌបាតក៏ជាធម៌ រមែងគួរ ។

មានការសរសើរ ២ យ៉ាង និងការបរិភោគ ២ យ៉ាងទៀត គឺការសរសើរលជ្ជី ១ ការសរសើរអលជ្ជី ១ ធម្មបរិភោគ ១ អាមិសបរិភោគ ១ ក្នុងការសរសើរ និងការបរិភោគនោះ ការសរសើរលជ្ជី ដល់អលជ្ជី គួរ ។ លោកមិនគួរត្រូវកាត់អាបត្តិ ។ បើលជ្ជីសរសើរអលជ្ជី រមែងអាចធនាដោយអនុមោទនា អាចធនាដោយធម្មកថា ឧបត្ថម្ភក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ សូម្បីអលជ្ជីក្រៅអំពីនេះ ក៏ពោលសរសើរលោកក្នុងបរិស័ទថា អាចារ្យរបស់ពួក

យើង រមែងជាបុគ្គលដូច្នេះ និងដូច្នេះ ភិក្ខុនេះ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា រមែងធ្វើសាសនាឲ្យវិនាស គឺឲ្យអន្តរធានទៅ ។

បណ្តាធម្មបរិភោគ និងអាមិសបរិភោគ ក្នុងបុគ្គលណា អាមិសបរិភោគសមគួរក្នុងបុគ្គលនោះ សូម្បីធម្មបរិភោគ ក៏សមគួរ ។ លោកពោលទុក (ក្នុងអដ្ឋកថាទាំងឡាយ) ថា គម្ពីរណា តាំងនៅក្នុងទីបំផុត នឹងវិនាសទៅ ដោយកាលកន្លងទៅនៃបុគ្គលនោះ ទោះរៀនយកគម្ពីរនោះ ដោយធម្មានុគ្រោះគួរ ។ ក្នុងការអនុគ្រោះធម៌នោះ មានរឿងដូចតទៅនេះ

រឿងគណ្ហៈអំពីមនុស្សអាក្រក់ដើម្បីអនុគ្រោះធម៌

បានឮថា ក្នុងយុគមហាភ័យ មានភិក្ខុអ្នកជំនាញក្នុងមហានិទ្ទេសត្រឹមមួយអង្គប៉ុណ្ណោះ ។ គ្រានោះ ព្រះឧបជ្ឈាយ៍របស់ព្រះតិស្សត្ថេរ អ្នកទ្រទ្រង់និកាយ ៤ ឈ្មោះមហាតិបិដកត្ថេរពោលនឹងព្រះមហារក្ខិតត្ថេរថា អាវុសោ មហារក្ខិត: លោកចូររៀនយកមហានិទ្ទេសនៃភិក្ខុនោះចុះ ។ ភិក្ខុជ្រាប់ថា បានឮថា លោកម្ចាស់អង្គនេះ ជាបុគ្គលអាក្រក់លាមក ខ្ញុំនឹងមិនរៀនយកទេ្បីយ ឧបជ្ឈាយ៍ពោលថា រៀនយកចុះ អាវុសោ ខ្ញុំនឹងអង្គុយជិតៗ លោកព្រះថេរៈពោលថា សាធុ លោកម្ចាស់ លោកម្ចាស់អង្គុយផង ខ្ញុំនឹងរៀនយក ហើយផ្តើមរៀនជាប់តគ្នា ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ថ្ងៃចុងក្រោយ ឃើញស្ត្រីខាងក្នុងគ្រែ ហើយជ្រាប់ថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ខ្ញុំបានឮមកអំពីមុនហើយនោះឯង បើខ្ញុំគប្បីដឹងយ៉ាងនេះ នឹងមិនគប្បីរៀនធម៌ក្នុងសម្នាក់មនុស្សដូច្នេះទេ្បីយ ។ ព្រះមហាថេរៈជាច្រើន បានរៀនយកក្នុងសម្នាក់របស់ព្រះថេរៈនោះហើយ បាន

ប្រតិស្ថានមហានិទ្ទេសទុកបន្តមក ។

អធិប្បាយ

បទភាជនីយនៃរូបិយសិក្ខាបទ

[๑๐๗] *ឯមាស និងប្រាក់ទាំងអស់ អ្នកសិក្សាគប្បីជ្រាបថា ដល់នូវការសង្គ្រោះថា រូបិយទាំងអស់ ក្នុងបទថា* **រូបយេ រូបិយសញ្ញី** *នេះ ។*

ពីរបទថា **រូបិយេ វេមតិកោ** *សេចក្តីថា កើតមានសេចក្តីសង្ស័យដោយនយជាដើមថា ជាមាស ឬទង់ដែងហ្ន៎ ។*

ពីរបទថា **រូបិយេ អរូបិយសញ្ញី** *សេចក្តីថា មានការសម្គាល់ក្នុងមាសជាដើមថា ជាទង់ដែងជាដើម ។*

ម្យ៉ាងទៀត បុគ្គលអ្នកប្រាថ្នាក្នុងបុណ្យទាំងឡាយ មានស្នំរបស់ព្រះរាជាជាដើមប្រគេនប្រាក់ និងមាស ដាក់ទុកក្នុងភត្ត របស់គួរទំពា គ្រឿងក្រអូប និងកំញានជាដើម ប្រគេនផ្ចាំងសំពត់តូចៗ រួមនឹងកហាបណៈ ដែលខ្ចប់ទុកត្រង់ជាយសំពត់ជាដើមនោះឯងដល់កិក្ខុទាំងឡាយ ដែលត្រាច់បិណ្ឌបាតសំពត់កិក្ខុទាំងឡាយទទួលយក ដោយសម្គាល់ថា ភត្តាហារជាដើមក្តី សម្គាល់ថា សំពត់ក្តី កិក្ខុនេះ គប្បីជ្រាបថា ជាអ្នកមានការសម្គាល់ក្នុងរូបិយ ថាមិនមែនរូបិយ ទទួលយករូបិយ ដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

តែកិក្ខុអ្នកទទួល គប្បីកំណត់ឲ្យល្អថា របស់នេះ អញបានក្នុងផ្ទះមួយនេះ ព្រោះថា បុគ្គលដែលប្រគេនរបស់ដោយមិនមានសតិ បានសតិហើយនឹងត្រឡប់មក (សុំយកទៅវិញ) លំដាប់នោះ កិក្ខុគប្បីប្រាប់បុគ្គលនោះថា

អ្នកចូរពិនិត្យមើលសំពត់របស់អ្នក ដូច្នេះ ។ បទដ៏សេសក្នុងសិក្ខាបទនេះ មានអត្ថងាយយល់ទាំងអស់ហើយ ។

បណ្តាសមុដ្ឋានជាដើម សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋាន ៦ ជួនកាលជាកិរិយា ព្រោះត្រូវដោយការទទួល ជួនកាលជាអកិរិយា ត្រូវព្រោះមិនធ្វើការហាមឃាត់ ពិតហើយ ក្នុងរូបិយសិក្ខាបទ អញ្ញវាទកសិក្ខាបទ និងឧបស្សុតិសិក្ខាបទ ទាំង ៣ មានកំណត់ដូចគ្នា ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តកៈ បណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម មានចិត្ត ៣ មានវេទនា ៣ ដូច្នេះឯង ។

រូបិយសិក្ខាបទទី ៨ ចប់

វិនយបិដក

សិក្ខាបទាទី ៩

[๑๐๙] *សម័យនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ទ្រង់យស ទ្រង់គង់ក្នុងអារាមជេតពន ជារបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ពួកភិក្ខុឆព្វគ្គិយ ប្រព្រឹត្តទិញដូរដោយរូបិយមានប្រការផ្សេងៗ ។ មនុស្សទាំងឡាយ ពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ពួកសមណៈជាកូនចៅព្រះពុទ្ធ ជាសក្យបុត្រ មិនសមបើនឹងប្រព្រឹត្តទិញដូរដោយរូបិយមានប្រការផ្សេងៗ ដូចជាពួកគ្រហស្ថអ្នកបរិភោគនូវកាមទេ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានឮមនុស្សទាំងនោះ ពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ហើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណា មានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ រមែងពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ពួកភិក្ខុឆព្វគ្គិយ មិនសមនឹងប្រព្រឹត្តទិញដូរដោយរូបិយមានប្រការផ្សេងៗទេ ។ ទើបភិក្ខុទាំងនោះនាំគ្នាក្រាបទូលដំណើរនុ៎ះដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គមានបន្ទូលសួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឮថា ពួកអ្នកប្រព្រឹត្តទិញដូរដោយរូបិយមានប្រការផ្សេងៗ ពិតមែនឬទេ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ការនោះពិតមែន ។ សម្តេចព្រះសម្ពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់តិះដៀលថា នែមោឃបុរសទាំងឡាយ ពួកអ្នកមិនសមបើនឹងប្រព្រឹត្តទិញដូរដោយរូបិយមានប្រការផ្សេងៗ ដូច្នោះទេ នែមោឃបុរសទាំងឡាយ អំពើដែលអ្នកធ្វើនេះ មិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ពួកបុគ្គលដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លានោះទេ ឬមួយនាំពួកអ្នកដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរីងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើង មិនបានទេ ។បេ។*

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ ប្រព្រឹត្តទិញដូរដោយរូបិយមានប្រការផ្សេងៗ វត្ថុដែលទិញមកនោះ ជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๑๑๐] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានអធិប្បាយក្នុងសិក្ខាបទទី ๑ នៃបារាជិកកណ្ឌរួចហើយ ។ មាសប្រាក់ដែលធ្វើសម្រេចជារូបហើយក្តី មិនទាន់បានធ្វើជារូបក្តី ធ្វើខ្លះ មិនបានធ្វើខ្លះក្តី ហៅថា រូបិយមានប្រការផ្សេងៗ ។ រូបិយដែលគេធ្វើសម្រាប់ពាក់លើក្បាលក្តី ពាក់ព្ធដ៏កក្តី ពាក់នឹងដៃក្តី ពាក់នឹងជើងក្តី ពាក់នឹងចង្កេះក្តី ហៅថា រូបិយធ្វើសម្រេចហើយ ។ រូបិយដែលនៅជាដុំ ហៅថា រូបិយគេមិនទាន់ធ្វើសម្រេច ។ រូបិយដែលធ្វើសម្រេចជារូបនិងមិនទាន់ធ្វើសម្រេចជារូប ទាំង ๒ យ៉ាងនេះ ហៅថា រូបិយគេបានធ្វើខ្លះ មិនបានធ្វើខ្លះ ។ មាសក្តី កហាបណៈក្តី មាសកធ្វើដោយជាតិលោហៈក្តី មាសកធ្វើដោយឈើក្តី មាសកធ្វើដោយដែវក្តី នៅចាយវាយបាន ហៅថា រូបិយ ។ ពាក្យថា ប្រព្រឹត្ត សេចក្តីថា ភិក្ខុទិញដូរនូវរូបិយដែលធ្វើសម្រេចហើយ ដោយរូបិយដែលធ្វើសម្រេចហើយ រូបិយនោះជានិស្សគ្គិយ ។ ភិក្ខុទិញដូរនូវរូបិយដែលគេមិនទាន់ធ្វើសម្រេចហើយ ដោយរូបិយដែលគេធ្វើសម្រេចហើយ រូបិយនោះជានិស្សគ្គិយ ។ ភិក្ខុទិញដូរនូវរូបិយដែលធ្វើសម្រេចហើយខ្លះ មិនទាន់ធ្វើសម្រេចហើយខ្លះ ដោយរូបិយដែលធ្វើសម្រេចហើយ រូបិយនោះជានិស្សគ្គិយ ។ ភិក្ខុទិញដូរនូវរូបិយដែលធ្វើសម្រេចហើយ ដោយរូបិយដែលមិនទាន់ធ្វើសម្រេចហើយ រូបិយនោះជានិស្សគ្គិយ ។ ភិក្ខុទិញដូរនូវ

រូបិយដែលមិនទាន់ធ្វើសម្រេចហើយ ដោយរូបិយ ដែលមិនទាន់ធ្វើសម្រេចហើយ រូបិយនោះជានិស្សគ្គិយ ។ ភិក្ខុទិញដូរនូវរូបិយដែលធ្វើសម្រេចហើយខ្លះ មិនទាន់ធ្វើសម្រេចខ្លះ ដោយរូបិយ ដែលមិនទាន់ធ្វើសម្រេចហើយ រូបិយនោះជានិស្សគ្គិយ ។ ភិក្ខុទិញដូរនូវរូបិយដែលគេធ្វើសម្រេចហើយ ដោយរូបិយដែលគេធ្វើសម្រេចហើយខ្លះ មិនទាន់ធ្វើសម្រេចហើយខ្លះ រូបិយនោះជានិស្សគ្គិយ ។ ភិក្ខុទិញដូរនូវរូបិយមិនទាន់ធ្វើសម្រេច ដោយរូបិយដែលធ្វើសម្រេចហើយខ្លះ និងមិនទាន់ធ្វើសម្រេចខ្លះ រូបិយនោះជានិស្សគ្គិយ ។ ភិក្ខុទិញដូរនូវរូបិយដែលធ្វើសម្រេចហើយខ្លះ មិនទាន់ធ្វើសម្រេចហើយខ្លះ ដោយរូបិយដែលធ្វើសម្រេចហើយខ្លះ មិនទាន់ធ្វើសម្រេចហើយខ្លះ រូបិយនោះជានិស្សគ្គិយ ។ រូបិយដែលជានិស្សគ្គិយនោះ ភិក្ខុគប្បីលះក្នុងទីកណ្តាលនៃសង្ឃ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគប្បីលះយ៉ាងនេះឯង។ ភិក្ខុនោះគប្បីចូលទៅរកសង្ឃ ហើយពាក់ចីពរឆៀងស្មាម្ខាង ថ្វាយបង្គំបាទានៃភិក្ខុចាស់ទាំងឡាយ ហើយអង្គុយច្រហោងផ្គងអញ្ជលី ពោលយ៉ាងនេះ (នឹងសង្ឃ) ថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន ខ្ញុំជាអ្នកប្រព្រឹត្តទិញដូរដោយរូបិយមានប្រការផ្សេងៗ រូបិយវត្ថុរបស់ខ្ញុំនេះ ជានិស្សគ្គិយ ខ្ញុំសូមលះនូវរូបិយវត្ថុនេះដល់សង្ឃ ។ លុះលះស្រេចហើយ គប្បីសម្តែងអាបត្តិចេញ ។ ភិក្ខុអ្នកធ្លាសអង់អាច គប្បីទទួលសម្តែងអាបត្តិ ។ បើញ្ញោមវត្ត ឬឧបាសកមកក្នុងទីនោះ ភិក្ខុទាំងឡាយគប្បីពោលនឹងគេថា អាវុសោ អ្នកចូរដឹងនូវរូបិយវត្ថុនេះចុះ បើគេពោលថា ពួកលោកម្ចាស់ត្រូវការឲ្យខ្ញុំនាំយកអ្វីមកដោយរូបិយវត្ថុនេះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយមិន

គប្បីពោលថា អ្នកចូរនាំយកនូវវត្ថុនេះ ឬរបស់នេះមកឡើយ ។ គប្បីប្រាប់តែរបស់ដែលគួរ គឺជាសប្បិ ឬប្រេង ឬទឹកឃ្មុំ ឬស្ករអំពៅក៏បាន ។ បើគេផ្ញាស់ប្តូរដោយរូបិយវត្ថុនោះ ហើយនាំយករបស់ដែលគួរមក ភិក្ខុទាំងពួងគប្បីបរិភោគបាន រៀរលែងតែភិក្ខុអ្នកទិញដូរដោយរូបិយចេញ ។ បើភិក្ខុបានរបស់គួរយ៉ាងនេះ នេះជាការល្អ បើមិនបានទេ គប្បីពោលនឹងគេថា អាវុសោ អ្នកចូរចោលនូវរូបិយនោះទៅ ។ បើគេចោលទៅ នេះជាការល្អ បើគេមិនចោលទេ ភិក្ខុទាំងឡាយគប្បីសន្មតភិក្ខុ (មួយរូប) ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ឲ្យជាអ្នកចោលនូវរូបិយ គឺភិក្ខុមិនដល់នូវឆន្ទាគតិ ១ មិនដល់នូវទោសាគតិ ១ មិនដល់នូវមោហាគតិ ១ មិនដល់នូវភយាគតិ ១ ដឹងនូវរូបិយដែលខ្លួនបានចោល និងមិនទាន់ចោល ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគប្បីសន្មតយ៉ាងនេះ ។ ភិក្ខុអ្នកឆ្លាសត្រូវអង្វរភិក្ខុ (អ្នកចោលនូវរូបិយ) ជាមុន ។ ភិក្ខុអ្នកឆ្លាសអង់អាច លុះអង្វរួចហើយ ត្រូវប្រកាសសង្ឃឲ្យដឹងដោយពាក្យថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សង្ឃចូរស្តាប់ខ្ញុំ បើសម្មតិកម្មនេះ មានកាលដ៏សមគួរដល់សង្ឃហើយសោត សង្ឃគប្បីសន្មតភិក្ខុឈ្មោះនេះឲ្យជាអ្នកចោលនូវរូបិយ។ នេះជាវាចាដែលប្រកាសឲ្យសង្ឃជ្រាប ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សង្ឃចូរស្តាប់ខ្ញុំ សង្ឃសន្មតនូវភិក្ខុឈ្មោះនេះឲ្យជាអ្នកចោលនូវរូបិយ ។ ការសន្មតិភិក្ខុឈ្មោះនេះឲ្យជាអ្នកចោលនូវរូបិយ គួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា សូមលោកដ៏មានអាយុអង្គនោះស្ងៀមនៅ មិនគួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះគប្បីពោលឡើង ។ ភិក្ខុឈ្មោះនេះ សង្ឃបានសន្មត

ให้เป็นผู้กล่าวให้ถือเอาจีวรที่ยังมิได้ทำวิกัปแล้วนั่นเทียว ฯ สมมติกรรมนี้ ควรแก่สงฆ์ เพราะเหตุนั้น สงฆ์จึงได้นิ่งอยู่ ฯ ข้าพเจ้าขอทรงจำความที่สมมติกรรมนี้ ด้วยอาการนิ่งอย่างนี้ ฯ ภิกษุใดพึงพูดในสงฆ์นั้น ภิกษุนั้นพึงกล่าวในสงฆ์นั้นว่า ฯ ภิกษุนั้นล่วงเวลาแล้วให้ถือเอาจีวรที่ยังมิได้ทำวิกัปแล้วนั่นเทียว ฯ ภิกษุนั้นล่วงเวลาแล้วให้ถือเอาจีวรที่ยังมิได้ทำวิกัปแล้วนั่นเทียว ฯ ภิกษุนั้นล่วงเวลาแล้วให้ถือเอาจีวรที่ยังมิได้ทำวิกัปแล้วนั่นเทียว ฯ

[๑๑๑] *จีวร ภิกษุสำคัญว่า จีวรของเรา ได้ให้ทายกให้จีวรแก่เราแล้ว จีวรนั้นเป็นนิสสัคคีย์ ภิกษุนั้นต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ จีวร ภิกษุสงสัย ได้ให้ทายกให้จีวรแก่เราแล้ว จีวรนั้นเป็นนิสสัคคีย์ ภิกษุนั้นต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ จีวร ภิกษุสำคัญว่า มิใช่จีวรของเรา ได้ให้ทายกให้จีวรแก่เราแล้ว จีวรนั้นเป็นนิสสัคคีย์ ภิกษุนั้นต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ จีวร ภิกษุสำคัญว่า จีวรของเรา ได้ให้ทายกให้จีวรแก่เราแล้ว จีวรนั้นเป็นนิสสัคคีย์ ภิกษุนั้นต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ จีวร ภิกษุสงสัย ได้ให้ทายกให้จีวรแก่เราแล้ว จีวรนั้นเป็นนิสสัคคีย์ ภิกษุนั้นต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ จีวร ภิกษุสำคัญว่า มิใช่จีวรของเรา ได้ให้ทายกให้จีวรแก่เราแล้ว จีวรนั้นเป็นนิสสัคคีย์ ภิกษุนั้นต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ จีวร ภิกษุสำคัญว่า จีวรของเรา ได้ให้ทายกให้จีวรแก่เราแล้ว จีวรนั้นเป็นนิสสัคคีย์ ภิกษุนั้นต้องอาบัติทุกกฏ ฯ จีวร ภิกษุมีความสงสัย ได้ให้ทายกให้จีวรแก่เราแล้ว จีวรนั้นเป็นนิสสัคคีย์ ภิกษุนั้นต้องอาบัติทุกกฏ ฯ จีวร ภิกษุสำคัญว่า มิใช่จีวรของเรา ได้ให้ทายกให้จีวรแก่เราแล้ว จีวรนั้นเป็นนิสสัคคีย์ ภิกษุนั้นไม่ต้องอาบัติ ฯ*

[๑๑๒] *อาบัติไม่มีแก่ภิกษุผู้ไม่รู้ ผู้ไม่ต้องอาบัติ ผู้เป็นบ้า ผู้ต้นบัญญัติ ฯ*

สิกขาบทที่ ๙ จบ

อัฏฐกถา

เกาสิยวรรค สิกขาบทที่ ๙

รูปิยสังโยหารสิกขาบท

[๑๐๙] รูปิยสังโยหารสิกขาบท บทว่า **เตน สมเยน** ความว่า ข้อที่ท่านกล่าวไว้ในรูปิยสังโยหารสิกขาบทนั้น ดังมีวินิจฉัยดังต่อไปนี้ บทว่า **พาหุลฺลการกา** ได้แก่ ทำมากอย่าง ด้วยอำนาจรูปิยะที่ทำ (เป็นรูปกหาปณะ) และไม่ได้ทำ (เป็นรูปกหาปณะ) เป็นต้น ฯ

บทว่า **รูปิยสังโยหารา** ได้แก่ การซื้อขายด้วยมาสก และบาตร ฯ

บทว่า **สมาปชฺชนฺติ** ความว่า พวกเจ้าคฤหบดีเห็นโทษในการซื้อขายด้วยมาสก และบาตรแล้ว ทรงประสงค์การรับเงินตรา จึงทำ (การซื้อขายด้วยรูปิยะ) ฯ

อธิบาย

สิกขาบทวิภังค์แห่งรูปิยสังโยหารสิกขาบท

[๑๑๐] ในบทว่า **สีสูปคานิ** เป็นต้น มีวินิจฉัยดังนี้ มาสก บาตร รูปกหาปณะ ที่ชื่อว่า **สีสูปค** เพราะอรรถว่า ประดับด้วยเงิน ฯ ในคัมภีร์ทั้งหลาย ก็มีรูปว่า **สีสูปกานิ** ด้วย ฯ บทว่า **สีสูปกานิ** นี้ เป็นชื่อของเครื่องประดับด้วยเงินประเภทใดประเภทหนึ่ง ฯ ในบททั้งปวงก็มีนัยดังนี้ ฯ

ក្នុងបទថា **ករេឆ កតំ** ជាដើមនេះ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបការលក់ទិញដោយរូបិយសុទ្ធៗ ប៉ុណ្ណោះ ។

អធិប្បាយ

បទភាជនីយនៃរូបិយសំវោហារសិក្ខាបទ

[๑๑๐] ខ្ញុំនឹងពោលវិនិច្ឆ័យក្នុងបទថា **រូបិយេ រូបិយសញ្ញី** ជាដើមតទៅថា បណ្តាវត្ថុដែលពោលហើយក្នុងសិក្ខាបទមុន កាលកិក្ខុលក់ទិញនិស្សគ្គិយវត្ថុ ដោយនិស្សគ្គិយវត្ថុ ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ដោយសិក្ខាបទមុន ព្រោះការទទួលមូលតម្លៃ ព្រោះការលក់ទិញរបស់ដទៃៗ ជានិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ដោយសិក្ខាបទនេះឯង សូម្បីកាលលក់ទិញទុក្កដវត្ថុ ឬកប្បិយវត្ថុ ដោយនិស្សគ្គិយវត្ថុ ក៏មានន័យយ៉ាងនេះដូចគ្នា ។

ពិតហើយ អ្នកសិក្សាគប្បីជ្រាបតិក:ថា កិក្ខុមានការសម្គាល់ក្នុងរូបិយថាជារូបិយ លក់ទិញរបស់ដែលមិនមែនរូបិយជាដើម នេះជាតិក:មួយទៀត សូម្បីមិនបានត្រាស់ទុក ព្រោះអនុលោមដល់តិក:ទី ๒ ដែលត្រាស់ទុកថា កិក្ខុមានការសម្គាល់ក្នុងវត្ថុដែលមិនមែនរូបិយ ថារូបិយ លក់ទិញរូបិយជាដើមនេះ ។ ពិតហើយ កិក្ខុលក់ទិញរូបិយរបស់អ្នកដទៃ ដោយរបស់មិនមែនរូបិយរបស់ខ្លួនក្តី លក់ទិញវត្ថុដែលមិនមែនរូបិយរបស់អ្នកដទៃដោយរូបិយរបស់ខ្លួនក្តី សូម្បីដោយការលក់ទិញទាំង ๒ ប្រការ ក៏ចាត់ជាធ្វើការលក់ទិញដោយរូបិយដូចគ្នា ។ ព្រោះដូច្នោះ ទើបក្នុងបាលីត្រាស់តិក:មួយប៉ុណ្ណោះ ក្នុងចំណែករូបិយតែម្ខាងដូច្នេះឯង ។

กาลกิกฺขุลก់ទិញវត្ថុនៃនិស្សគ្គិយ ដោយវត្ថុនៃទុក្កដ ជាទុក្កដដោយ សិក្ខាបទមុន ព្រោះការទទួលតម្លៃ ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ដោយ សិក្ខាបទនេះ ព្រោះផ្ទាស់ប្តូរក្នុងកាលជាខាងក្រោយ ព្រោះលក់ទិញគរុភណ្ឌ សូម្បីលក់ទិញទុក្កដវត្ថុនោះឯង ឬកប្បិយវត្ថុដល់វត្ថុនៃទុក្កដ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ដោយសិក្ខាបទមុន ព្រោះការទទួលតម្លៃ ត្រូវទុក្កដដូចគ្នា ដោយសិក្ខាបទនេះ ព្រោះលក់ទិញក្នុងកាលជាខាងក្រោយ ។ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះទិញលក់ដោយ អកប្បិយវត្ថុ ។

ចំណែកក្នុងអដ្ឋកថាអន្ធក:ពោលថា បើភិក្ខុដល់នូវការទិញដូរ ជា និស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ពាក្យនោះ លោកពោលទុកមិនប្រពៃ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះឈ្មោះថា ការទិញដូរ ក្រៅអំពីការឲ្យ និងការទទួលមិនមាន ហើយ កយវិក្កយសិក្ខាបទ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់សំដៅយកការផ្ទាស់ប្តូរកប្បិយវត្ថុ ដោយកប្បិយវត្ថុប៉ុណ្ណោះ ។ ឯការផ្ទាស់ប្តូរនោះ ក្រៅអំពីសហធម្មិក ។

សិក្ខាបទនេះ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់សំដៅយកការទិញដូររូបិយ និង វត្ថុមិនមែនរូបិយ ដោយរូបិយ និងការទិញដូររូបិយ ដោយរបស់មិនមែន រូបិយ ឯការទិញដូរវត្ថុនៃទុក្កដ ដោយវត្ថុនៃទុក្កដ មិនបានត្រាស់ទុកក្នុងបាលី ក្នុងសិក្ខាបទនេះ និងមិនបានត្រាស់ទុកក្នុងបាលី ក្នុងកយវិក្កយសិក្ខាបទនោះ ឡើយ ។ ក្នុងការទិញដូរវត្ថុនៃទុក្កដ ដោយវត្ថុនៃទុក្កដនេះ មិនគួរនឹង (ជា អនាបត្តិ) ព្រោះដូច្នោះ ពួកអាចារ្យដែលដឹងព្រះបំណងនៃព្រះមានព្រះភាគ ទើបពោលពាក្យថា ព្រោះទទួលវត្ថុនៃទុក្កដ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ យ៉ាងណា សូម្បី

ព្រោះទិញលក់វត្ថុនៃទុក្កដនោះ ដោយវត្ថុនៃទុក្កដនោះឯង ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ក៏ត្រឹមត្រូវហើយ យ៉ាងនោះដូចគ្នា ។

ម្យ៉ាងទៀត កាលភិក្ខុទិញដូរវត្ថុនិស្សគ្គិយដោយកប្បិយវត្ថុ ជាអនាបត្តិដោយសិក្ខាបទមុន ព្រោះជាការទទួលមូលតម្លៃ ជានិស្សគ្គិយបាចិត្តិយដោយសិក្ខាបទនេះ ព្រោះផ្ទាស់ប្តូរក្នុងកាលខាងក្រោយ ។ សមដូចពាក្យដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ទុកថា ភិក្ខុមានសេចក្តីសម្គាល់ក្នុងវត្ថុមិនមែនរូបិយ ថាមិនមែនរូបិយ ទិញដូររូបិយ ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ កាលភិក្ខុទិញលក់វត្ថុនៃទុក្កដ ដោយកប្បិយវត្ថុនោះឯង មិនត្រូវអាបត្តិយ៉ាងនោះ ព្រោះការទទួលមូលតម្លៃ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដដោយសិក្ខាបទនេះ ព្រោះការផ្ទាស់ប្តូរខាងក្រោយ ។ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះទិញដូរវត្ថុជាអកប្បិយ ។

ម្យ៉ាងទៀត កាលភិក្ខុផ្ទាស់ប្តូរកប្បិយវត្ថុដោយកប្បិយវត្ថុ ក្រៅអំពីសហធម្មិក មិនត្រូវអាបត្តិដោយសិក្ខាមុន ព្រោះការទទួលមូលតម្លៃ ។ ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ដោយកយវិក្កយសិក្ខាបទខាងមុខ ព្រោះការផ្ទាស់ប្តូរខាងក្រោយ ។ កាលភិក្ខុកាន់យកផុតការទិញដូរទៅ មិនត្រូវអាបត្តិសូម្បីក្នុងសិក្ខាបទខាងមុខ ។ តែត្រូវអាបត្តិទុក្កដដល់ភិក្ខុដែលប្រកបដោយការរកផលចំណេញ ។

ម្យ៉ាងទៀត អ្នកសិក្សាគប្បីជ្រាបបត្តចតុក្កៈនេះ ដែលសម្តែងដល់ភាពដែលរូបិយសំវោហារសិក្ខាបទនេះ ធ្ងន់ ។ សេចក្តីពិស្តារថា ភិក្ខុណាទទួលយករូបិយ ហើយជួលឲ្យជីករែរដែកឡើងដោយរូបិយនោះ ឲ្យជាងដែករំលាយ

វ៉ៃដែកនោះ ហើយឲ្យធ្វើបាត្រដោយលោហៈនោះ ។ បាត្រនេះឈ្មោះថា ជាមហាអកប្បិយ កិក្ខុនោះ មិនអាចធ្វើឲ្យជាកប្បិយបានដោយឧបាយណាមួយឡើយ ។ បើទម្ងាយបាត្រនោះហើយ ឲ្យជាងធ្វើផ្តិល ។ សូម្បីផ្តិលនោះក៏ជាអកប្បិយ ឲ្យធ្វើកាំបិត សូម្បីឈើសូនដែលកាប់ដោយកាំបិតនោះ ក៏ជាអកប្បិយ ឲ្យធ្វើផ្ទៃសន្ធូច សូម្បីត្រីដែលគេឲ្យស្ងាប់ដោយសន្ធូចនោះ ក៏ជាអកប្បិយ ។ កិក្ខុឲ្យជាងដុតកាំបិតឲ្យក្តៅ ហើយកម្តៅទឹក ឬទឹកដោះស្រស់ឲ្យក្តៅ សូម្បីទឹកដោះស្រស់នោះ ក៏ជាអកប្បិយដូចគ្នា ។

ក្នុងមហាបច្ចរីពោលថា កិក្ខុណាទទួលរូបិយ ហើយទិញបាត្រដោយរូបិយនោះ សូម្បីបាត្រនេះរបស់កិក្ខុនោះ ក៏ជាអកប្បិយ មិនសមគួរដល់សហធម្មិកទាំង ៥ ឡើយ ។ តែកិក្ខុនោះ អាចធ្វើបាត្រនោះឲ្យជាកប្បិយបាន ។ ពិតហើយ បាត្រនោះនឹងជាកប្បិយបាន លុះណាតែឲ្យតម្លៃជើមដល់ម្ចាស់តម្លៃ និងកាលឲ្យបាត្រដល់ម្ចាស់របស់បាត្រ ។ កិក្ខុឲ្យកប្បិយកណ្ឌ ហើយទទួលយកទៅប្រើប្រាស់ គួរ ។

ឯកិក្ខុណា ឲ្យទទួលយករូបិយទុកហើយ ទៅកាន់ត្រកូលជាងដែក មួយអន្ទើដោយកប្បិយការក ឃើញបាត្រហើយ ពោលថា បាត្រនេះអាត្មាពេញចិត្ត កប្បិយការកឲ្យរូបិយនោះហើយ ឲ្យជាងដែកយល់ព្រម សូម្បីបាត្រនោះដែលកិក្ខុនោះកាន់យកដោយកប្បិយភោហារ ដូចគ្នានឹងបាត្រទី ២ នោះឯង ចាត់ជាអកប្បិយដូចគ្នា ព្រោះកិក្ខុទទួលមូលតម្លៃ ។

សួរថា ព្រោះហេតុអ្វី ទើបមិនគួរដល់សហធម្មិកដ៏សេស ឆ្លើយថា

ព្រោះមិនលះបង់មូលតម្លៃ ។

ម្យ៉ាងទៀត ភិក្ខុណា មិនទទួលរូបិយ ទៅកាន់ត្រកូលជាងដែក មួយអន្ទើដោយកប្បិយការក ដែលទាយកបញ្ជូនមកថា សូមអ្នកទិញបាត្រប្រគេនព្រះថេរៈ។ ឃើញបាត្រហើយ ឲ្យកប្បិយការកចាយកហាបណៈថា អ្នកចូរទទួលយកកហាបណៈទាំងនេះ ហើយឲ្យបាត្រនេះហើយ បានកាន់យកទៅ បាត្រនេះមិនគួរដល់ភិក្ខុអង្គនេះប៉ុណ្ណោះ ព្រោះប្រើពាក្យមិនប្រពៃ តែគួរដល់ភិក្ខុពួកដទៃ ព្រោះមិនបានទទួលតម្លៃ ។

បានឮថា ឧបជ្ឈាយ៍ព្រះមហាសុមត្ថេរ មានឈ្មោះថា អនុរុទ្ធត្ថេរ ដាក់បាត្របែបនេះរបស់ខ្លួនឲ្យពេញ ដោយទឹកដោះថ្លា ហើយលះដល់សង្ឃ សូម្បីសទ្ធិវិហារិករបស់ព្រះចុល្លនាគត្ថេរ អ្នកទ្រទ្រង់ព្រះត្រៃបិដក ក៏មានបាត្រដូច្នោះដូចគ្នា ។ ព្រះថេរៈប្រាប់ឲ្យដាក់បាត្រនោះឲ្យពេញដោយទឹកដោះថ្លា ហើយលះដល់សង្ឃដូច្នេះឯង ។ នេះឈ្មោះថា អកប្បិយបត្តចតុក្កៈ ។ បើភិក្ខុមិនទទួលរូបិយ ទៅកាន់ត្រកូលនៃជាងដែក មួយអន្ទើដោយកប្បិយការក ដែលទាយកបញ្ជូនមកថា ចូរអ្នកទិញបាត្រប្រគេនព្រះថេរៈ។ ឃើញបាត្រហើយ ពោលថា បាត្រនេះ អាត្មាពេញចិត្តក្តី អាត្មានឹងយកបាត្រនេះក្តី ហើយកប្បិយការកចាយរូបិយនោះឲ្យហើយ ឲ្យជាងដែកយល់ព្រម ។ បាត្រនេះគួរគ្រប់យ៉ាង គួរដល់ការបរិភោគ សូម្បីព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ។

ពីរបទថា **អរូបិយេ រូបិយសញ្ញី** *បានដល់ មានការសម្គាល់ក្នុងស្ពាន់ជាដើម ថាជាមាសជាដើម ។*

ពីរបទថា **អាបត្តិ ទុក្កដស្ស** សេចក្តីថា បើភិក្ខុទិញដូរវត្ថុដែលមិនមែនរូបិយ ដោយវត្ថុមិនមែនរូបិយ មានសេចក្តីសម្គាល់ថា ជារូបិយនោះ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ក៏មានន័យយ៉ាងនេះ ។ តែមិនត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលមានសេចក្តីសម្គាល់ថា មិនមែនរូបិយ សូម្បីធ្វើការទិញដូរ មួយអន្ទៀដោយសហធម្មិកទាំង ៥ ថា លោកចូរកាន់យករបស់ឈ្មោះនេះ ហើយឲ្យរបស់ឈ្មោះនេះ ។ ពាក្យដ៏សេស មានអត្ថងាយយល់ទាំងអស់ហើយ ។

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋាន ៦ ជាកិរិយា ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម មានចិត្ត ៣ មានវេទនា ៣ ជួរច្នេះឯង ។

រូបិយសំវោហារសិក្ខាបទទី ៩ ចប់

វិនយបិដក

សិក្ខាបទធី ๑๐

[๑๑๓] សម័យនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធដ៏មានយស ទ្រង់គង់ក្នុងអារាមជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះឧបនន្ទដ៏មាន-អាយុ ជាបុត្រនៃសក្យ ប្រសប់ធ្វើចីវរកម្ម ។ ឧបនន្ទកិក្ខុនោះ យកកំណាត់សំពត់ចាស់ៗ ទៅធ្វើសង្ឃាដិ ធ្វើកិច្ចជ្រលក់គក់ជោកល្អហើយ យកមកជណ្តប់ ។ គ្រានោះឯង បរិព្វាជកម្នាក់ជណ្តប់សំពត់ដ៏មានតម្លៃច្រើន ហើយចូលទៅរក ឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយនឹងឧបនន្ទ សក្យបុត្រដ៏មានអាយុយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ សង្ឃាដិរបស់លោកនេះ ល្អមែន លោកចូរប្តូរនឹងសំពត់របស់យើងចុះ ។ ឧបនន្ទកិក្ខុនិយាយតបថា ម្នាលអាវុសោ អ្នកចូរជឹងចុះ (អ្នកមើលសិន) ។ បរិព្វាជកនិយាយថា អើ អាវុសោ យើងជឹង ។ ឧបនន្ទកិក្ខុបានឲ្យនូវសង្ឃាដិនោះដោយវាចាថា ហ៎ អាវុសោ ។ បរិព្វាជកនោះទើបជណ្តប់នូវសង្ឃាដិនោះ ហើយបានទៅកាន់អារាម របស់បរិព្វាជក ។ បរិព្វាជកទាំងឡាយបាននិយាយពាក្យនេះ នឹងបរិព្វាជក នោះថា ម្នាលអាវុសោ សង្ឃាដិរបស់អ្នកនេះល្អមែន អ្នកបានមកអំពីទីណា ។ បរិព្វាជកនោះតបថា ម្នាលអាវុសោ យើងបានប្តូរដោយសំពត់របស់យើងនោះ មក ។ ពួកបរិព្វាជកសួរថា ម្នាលអាវុសោ សង្ឃាដិរបស់អ្នកនេះនឹងធន់នៅ បានប៉ុន្មានថ្ងៃ ឯសំពត់របស់អ្នកពីមុននោះប្រសើរជាង ។ បរិព្វាជកនោះ ទើបគិតថា បរិព្វាជកទាំងឡាយបានពោលនូវពាក្យនោះ ជាពាក្យពិតមែន

สงฺฆาដิរបស់អញនេះ នឹងធន់នៅបានប៉ុន្មានថ្ងៃ សំពត់របស់អញនោះឯង ប្រសើរ ទើបចូលទៅរកឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយពាក្យនេះនឹងឧបនន្ទដ៏មានអាយុជាសក្យបុត្រថា ណ្ហើយចុះ អ្នកចូរ យកសង្ឃាដិ របស់អ្នកទៅវិញចុះ ចូរឲ្យសំពត់មកយើងវិញ ។ ឧបនន្ទភិក្ខុ បាននិយាយថា ម្នាលអាវុសោ យើងបានប្រាប់អ្នកហើយថា អ្នកចូរដឹង (ចូរ មើលសិន) ដូច្នេះមិនមែនទេឬ យើងមិនឲ្យទេ ។ ឯបរិព្វាជកនោះក៏ ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា សូម្បីគ្រហស្ថក៏រមែងឲ្យនូវវត្ថុនោះដល់ គ្រហស្ថ ដែលមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយដែរ ចុះហេតុអ្វី បព្វជិតត្រឡាំង ក៏ មិនឲ្យដល់បព្វជិតដូចគ្នា ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានឮបរិព្វាជកនោះពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ហើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណា មានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ឧបនន្ទសក្យបុត្រ ដ៏មានអាយុ មិនគួរនឹងប្រព្រឹត្តទិញដូររបស់មួយអន្ទើដោយបរិព្វាជកទេ ។ ភិក្ខុ ទាំងនោះក៏នាំគ្នា ក្រាបទូលដំណើរនុ៎ះដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គ ត្រាស់សួរថា ឧបនន្ទ ឮថា អ្នកឯងប្រព្រឹត្តទិញដូររបស់ មួយអន្ទើដោយ បរិព្វាជក ពិតមែនឬ ។ ឧបនន្ទភិក្ខុក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ការនោះពិតមែន ។ សម្តេចព្រះសម្មុទ្ធដ៏មានព្រះភាគទ្រង់តិះដៀលថា នែ មោឃបុរស អ្នកឯងមិនគួរនឹងប្រព្រឹត្តទិញដូររបស់ មួយអន្ទើដោយបរិព្វាជក ទេ នែមោឃបុរស អំពើដែលអ្នកធ្វើនេះ មិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់បុគ្គលដែល មិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ឬមួយនាំបុគ្គលដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើង

มิនបានទេ ฯបេฯ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយប្រព្រឹត្តទិញដូរវបស់មានប្រការផ្សេងៗ របស់នោះជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๑๑๔] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានអធិប្បាយក្នុងសិក្ខាបទទី ๑ នៃបារាជិកកណ្ឌរួចហើយ បរិក្ខារទាំងឡាយ គឺចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារទាំងឡាយ ដោយហោចទៅសូម្បីតែដុំនៃលម្អិត[๑] សូម្បីឈើសូនទ់ សូម្បីអំបោះរងជើង ហៅថា វត្ថុមានប្រការផ្សេងៗ ។ ពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទិញដូរ សេចក្តីថា ភិក្ខុពោលពាក្យមិនសមគួរថា អ្នកចូរឲ្យនូវវត្ថុនេះ (បានដល់ គ្រឿងប្រើប្រាស់ទាំងអស់) ដោយរបស់នេះចុះ អ្នកចូរនាំយកវត្ថុនេះ ដោយរបស់នេះចុះ អ្នកចូរប្តូរវត្ថុនេះ ដោយរបស់នេះចុះ អ្នកចូរទិញនូវវត្ថុនេះ ដោយរបស់នេះចុះ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ កាលណាបើភិក្ខុធ្វើទ្រព្យរបស់ខ្លួនឲ្យតាំងនៅក្នុងដៃនៃអ្នកដទៃ ធ្វើទ្រព្យរបស់អ្នកដទៃឲ្យមកតាំងនៅក្នុងដៃរបស់ខ្លួនវិញ ហៅថា ទិញ ហៅថា លក់ ទ្រព្យដែលភិក្ខុទិញលក់នោះជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុគប្បីលះដល់សង្ឃ ឬ ដល់គណៈ ឬដល់បុគ្គលក៏បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគប្បីលះយ៉ាងនេះ ฯបេฯ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន ខ្ញុំប្រព្រឹត្តទិញដូរនូវទ្រព្យមានប្រការផ្សេងៗ ទ្រព្យរបស់ខ្ញុំនេះជានិស្សគ្គិយ ខ្ញុំសូមលះទ្រព្យនេះដល់សង្ឃ ฯបេฯ សង្ឃគប្បីឲ្យ ฯបេฯ លោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយគប្បីឲ្យ ฯបេฯ ខ្ញុំឲ្យដល់លោកដ៏មានអាយុ ។

๑- បានដល់ ដុំកម្ទេចដែលគេប្រើសម្រាប់ដុសខ្លួនវៀលងូតទឹកដើម្បីឲ្យជ្រះក្អែល ឬជារោគជាដើម ។

[๑๑๕] ទ្រព្យដែលខ្ជូនទិញជូរ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ទិញជូរ ទ្រព្យនោះជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុសង្ស័យក្នុងទ្រព្យដែលខ្ជូនទិញជូរ ទ្រព្យនោះ ជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ទ្រព្យដែលខ្ជូនទិញជូរ ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនមែនទ្រព្យទិញជូរវិញ ទ្រព្យនោះជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុនោះ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ទ្រព្យដែលខ្ជូនមិនបានទិញជូរ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ទ្រព្យទិញជូរវិញ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុសង្ស័យ ក្នុងទ្រព្យដែលខ្ជូនមិនបានទិញជូរ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ទ្រព្យដែលខ្ជូនមិនបានទិញជូរ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ទ្រព្យមិនបានទិញជូរ មិនត្រូវអាបត្តិ ។

[๑๑๖] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលគ្រាន់តែសួរតម្លៃ ដល់ភិក្ខុដែលប្រាប់ដល់កប្បិយការក ដល់ភិក្ខុដែលពោលថា ទ្រព្យនេះរបស់យើងមាន យើងត្រូវការដោយទ្រព្យនេះផង នេះផង ដល់ភិក្ខុឆ្កួត ដល់ភិក្ខុជាខាងដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ๑๐ ចប់

កោសិយវគ្គទី ๒ ចប់

ចំណួននៃសិក្ខាបទក្នុងកោសិយវគ្គនោះគឺ

កិក្ខុធ្វើសន្ថតដោយរោមចៀមលាយសូត្រ ១ កិក្ខុធ្វើសន្ថតដោយរោមចៀមខ្មៅសុទ្ធ ១ កិក្ខុធ្វើសន្ថតត្រូវយករោមចៀមខ្មៅពីរកោគមកលាយ ១ កិក្ខុធ្វើសន្ថតថ្មីហើយ ត្រូវប្រើប្រាស់ឲ្យបាន ៦ ឆ្នាំ ១ កិក្ខុធ្វើសន្ថតសម្រាប់ទ្រាប់អង្គុយ ត្រូវកាត់យកសន្ថតចាស់មកលាយ ១ កិក្ខុកាន់យករោមចៀមដែលកើតឡើងពាក់កណ្តាលផ្លូវបានត្រឹម ៣ យោជន៍ ១ កិក្ខុប្រើនាងកិក្ខុនីឲ្យលាងជ្រលក់គក់រោមចៀម ១ កិក្ខុទទួលរូបិយ ១ កិក្ខុលក់ទិញដោយរូបិយ ១ កិក្ខុលក់ទិញផ្ទាស់ប្តូរដោយកប្បិយវត្ថុ ១ ។

อัฏฐกถา

เกาสิยวรรค สิกขาบทที่ ๑๐

กยวิกกยสิกขาบท

[๑๑๓] กยวิกกยสิกขาบท บทว่า **เตน สมเยน** ชาเดิม ข้อนี้ พึงกล่าวในกยวิกกยสิกขาบทนั้น ดังมีวินิจฉัยต่อไปนี้ ในคำว่า **กติ-หิเทว ตฺยายำ** เป็นสังขยาชื่อมีอย่างนี้ของโลก นับได้เพียงสองวัน ในบทว่า **กติหิเทว** นี้ **หิ** ศัพท์ เป็นบทบูรณะ **เทว** ศัพท์ ใช้ในความเน้น ในการตัดสินใจ อธิบายว่า สังขยาชื่อของโลกมีอย่างนี้เท่านั้น นับได้เพียงสองวัน แม้ในบทว่า **กติหิเทว ตฺยายำ** ก็มีนัยเช่นนี้ ในบทเป็นต้นว่า **กติหิเทว มฺยายำ** บทว่า **กติหิ** เป็นต้น มีอรรถว่า ตั้งอยู่ได้สองวัน ในบทเป็นต้น

ឆានប្បការកំ នោះ ទើបទ្រង់សម្តែងចំពោះកប្បិយកណ្ឌ ផ្តើមអំពីចីវរ មានអំបោះជាយសំពត់ជាទីបំផុត ។ ពិតហើយ ការផ្ទាស់ប្តូរដោយអកប្បិយកណ្ឌរមែងមិនដល់ការសង្គ្រោះចូលក្នុងការទិញដូរ ។

បទថា **កយវិក្កយំ** បានដល់ ការទិញ និងការដូរ ។ ភិក្ខុកាលកាន់យកកប្បិយកណ្ឌរបស់អ្នកដទៃ ដោយនយជាដើមថា អ្នកចូរឲ្យវត្ថុនេះដោយវត្ថុនេះ ឈ្មោះថា រមែងដល់នូវការទិញ សូម្បីឲ្យកប្បិយកណ្ឌរបស់ខ្លួន ឈ្មោះថា រមែងដល់នូវការដូរ ។

បទថា **អជ្ឈាចរតិ** គឺរមែងប្រព្រឹត្តមិនសមគួរ អធិប្បាយថា រមែងពោលវាចាហួសប្រមាណ ។

បទថា **យតោ កយិតញ្ច ហោតិ វិក្កីតញ្ច** សេចក្តីថា ក្នុងវេលាធ្វើកណ្ឌៈរបស់អ្នកដទៃឲ្យនៅក្នុងដៃរបស់ខ្លួន ឈ្មោះថា ទិញ ហើយក្នុងវេលាធ្វើកណ្ឌៈរបស់ខ្លួនឲ្យនៅក្នុងដៃរបស់អ្នកដទៃ ឈ្មោះថា លក់ ។ តែដោយបទនេះ ក្នុងបាលីលោកសម្តែងកណ្ឌៈរបស់ខ្លួនមុន ដោយអនុរូបដល់ពាក្យថា **ឥមំ** ជាដើម ។

បទថា **ឯសប្បដិភណ្ឌំ** សេចក្តីថា គប្បីលះបង់កប្បិយកណ្ឌដែលទទួលយកអំពីដៃរបស់អ្នកដទៃ ដោយអំណាចនៃការទិញលក់យ៉ាងនេះ ។ ការទិញដូរយ៉ាងនេះ ជាមួយពួកគ្រហស្ថ និងអ្នកបួសជ័សេស រៀវសហធម្មិកទាំង ៥ ដោយហោចជាមួយមាតាបិតា ក៏មិនគួរ ។

វិនិច្ឆ័យក្នុងការទិញលក់នោះ ដូចតទៅនេះថា សំពត់ និងសំពត់ក៏ដោយ

អាហារ និងអាហារក៏ដោយ ចូរលើកទុក ភិក្ខុពោលដល់កប្បិយភណ្ឌឯណា មួយថា អ្នកចូរឲ្យវត្តុនេះ ដោយវត្តុនេះ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុពោលយ៉ាងនោះហើយ ឲ្យកណ្ឌៈរបស់ខ្លួនសូម្បីដល់មាតា ក៏ត្រូវទុក្កដ ។ ភិក្ខុដែលមាតាពោលថា លោកចូរឲ្យវត្តុនេះដោយវត្តុនេះ ឬពោលថា លោកចូរឲ្យវត្តុនេះ ខ្ញុំនឹងឲ្យវត្តុនេះដល់លោក ហើយកាន់យកកណ្ឌៈ សូម្បីរបស់ម្តាយដើម្បីខ្លួន ក៏ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ កាលកណ្ឌៈរបស់ខ្លួនដល់ដៃរបស់អ្នកជំទៃ និងកាលកណ្ឌៈរបស់អ្នកជំទៃដល់ដៃរបស់ខ្លួន ជានិស្សគ្គិយ ។ តែកាលភិក្ខុពោលនឹងមាតាក្តី បិតាក្តីថា ញោមចូរឲ្យវត្តុនេះ មិនជាការហាមាត់សូមឡើយ ។ កាលភិក្ខុពោលថា សូមញោមកាន់យកវត្តុនេះ មិនជាការញុំាងសទ្ធាទេយ្យឲ្យធ្លាក់ចុះឡើយ។ បើភិក្ខុនិយាយនឹងបុគ្គលមិនមែនញាតិថា អ្នកចូរឲ្យរបស់នេះ ជាការហាមាត់សុំ បើពោលថា អ្នកចូរកាន់យកវត្តុនេះ ជាការញុំាងសទ្ធា-ទេយ្យឲ្យធ្លាក់ចុះ ។ បើភិក្ខុដល់នូវការទិញដូរថា អ្នកចូរឲ្យវត្តុនេះដោយវត្តុនេះ ជានិស្សគ្គិយ ។ ព្រោះដូច្នោះ ភិក្ខុដែលផ្គាស់ប្តូរកប្បិយភណ្ឌ គប្បីផ្គាស់ប្តូរជាមួយមាតាបិតា ឲ្យផុតការទិញដូរជាមួយពួកបុគ្គល ដែលមិនមែនញាតិ ឲ្យផុតអាបត្តិ ៣ ។

ក្នុងកប្បិយភណ្ឌនោះ មានវិធីដោះដូរដូចតទៅនេះថា ភិក្ខុមានអង្ករ ជាស្បៀងដើរផ្លូវ ។ លោកឃើញបុរសកាន់បាយក្នុងចន្ទោះផ្លូវ ហើយពោលថា អាត្មាមានអង្ករ ហើយអាត្មាមិនមានសេចក្តីត្រូវការដោយអង្ករនេះទេ តែមានសេចក្តីត្រូវការដោយបាយដូច្នេះ ។ បុរសទទួលយកអង្ករ ហើយប្រគេនបាយ

គួរ មិនត្រូវអាបត្តិទាំង ๓ ។ ដោយហោចសូម្បីត្រឹមតែនិមិត្តកម្ម ក៏មិនត្រូវ អាបត្តិ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះមានមូលហេតុ ។ ហើយព្រះមានព្រះភាគ បាន ត្រាស់ពាក្យនេះទុកខាងមុខនោះឯងថា ភិក្ខុពោលថា អាត្មាមានវត្តនេះ តែ មានសេចក្តីត្រូវការដោយវត្តនេះ និងវត្តនេះ ដូច្នេះ ។

ម្យ៉ាងទៀត ភិក្ខុណា មិនធ្វើយ៉ាងនេះ ដោះដូរថា អ្នកចូរឲ្យវត្តនេះ ដោយវត្តនេះ ត្រូវអាបត្តិតាមវត្តពិត ។ ភិក្ខុឃើញអ្នកស៊ីដែល ហើយពោល ថា អ្នកចូរបរិភោគបាយនេះ ហើយចូរនាំកម្មេចលវ ឬឧសមកឲ្យ ហើយឲ្យ (បាយ) ។ ជានិស្សគ្គិយជាច្រើន តាមចំនួនកម្មេចលវ និងចំនួនឧស ។ ភិក្ខុពោលថា ពួកអ្នកបរិភោគបាយនេះហើយ ចូរធ្វើកិច្ចមួយនេះ ហើយឲ្យ ពួកជាងសិប្ប: មានជាងធ្លាក់ភ្នូកជាដើម ធ្វើបរិក្ខារនោះៗ បណ្តាបរិក្ខារ មាន ជម្មក្រកជាដើម ឬប្រើពួកជាងជ្រលក់ឲ្យជ្រលក់សំពត់ ត្រូវអាបត្តិតាមវត្ត នោះឯង ។ ភិក្ខុឲ្យពួកខ្ញាន់ប្រកេសកោរសក់ ឲ្យពួកកម្មករធ្វើនវកម្ម ត្រូវ អាបត្តិតាមវត្តដូចគ្នា ។ បើភិក្ខុមិនពោលថា ពួកអ្នកបរិភោគអាហារនេះហើយ ចូរធ្វើកិច្ចនេះ ពោលថា អ្នកចូរបរិភោគអាហារនេះ អ្នកបរិភោគហើយ (ក្តី) នឹងបរិភោគក្តី ចូរជួយធ្វើកិច្ចឈ្មោះនេះ រមែងសមគួរ ។ ក្នុងការឲ្យធ្វើបរិក្ខារ ជាដើមនេះ ភណ្ឌៈរបស់អ្នកដទៃ ដែលនៅក្នុងការទទួលខុសត្រូវរបស់ខ្លួន ឈ្មោះថា ភិក្ខុគប្បីលះ រមែងមិនមាន ក្នុងការជ្រាបសំពត់ ឬក្នុងការកោរ សក់ ឬក្នុងនវកម្ម មានការជម្រះជីជាដើមក៏ពិត សូម្បីដូច្នោះ ព្រោះលោក ពោលទុកយ៉ាងធ្ងន់ ក្នុងមហាអដ្ឋកថា ដែលបុគ្គលណាមួយ មិនអាចជំទាស់ ពាក្យនោះបាន ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុគប្បីសម្តែងអាបត្តិបាចិត្តិយ ព្រោះការ

ជួលបោកសំពត់ជាដើមនេះ ដូចសម្តែងអាបត្តិបាចិត្តិយ ព្រោះនិស្សគ្គិយវត្ថុ ដែលខ្លួនប្រើប្រាស់ហើយ ឬវិនាសហើយ ដូច្នោះ ។

អធិប្បាយ

បទភាជនីយនៃកយវិក្កយសិក្ខាបទ

[๑๑๕] *ក្នុងបទថា* **កយវិក្កយេ កយវិក្កយសញ្ញី** *ជាដើម អ្នកសិក្សាគប្បីជ្រាបអត្ថយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណា ដល់នូវការទិញដូរ ភិក្ខុនោះ ចូរជាអ្នកមានសេចក្តីសម្គាល់ក្នុងការទិញដូរនោះថា ជាការទិញដូរក្តី មានសេចក្តីសង្ឃឹមក្តី មានការសម្គាល់ថា មិនមែនជាការទិញដូរក្តី ជាអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយទាំងអស់ ។ ក្នុងចុល្លតិកៈ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដដូចគ្នាទាំងពីរបទ ។*

អនាបត្តិនៃកយវិក្កយសិក្ខាបទ

[๑๑๖] *ពីរបទថា* **អគ្ឃំ បុច្ឆតិ** *សេចក្តីថា ភិក្ខុសួរថា បាត្ររបស់អ្នកនេះតម្លៃប៉ុន្មាន កាលម្ចាស់របស់បាត្រពោលថា តម្លៃប៉ុណ្ណេះ បើកប្បិយ-កណ្ឌនៃភិក្ខុនោះមានតម្លៃច្រើន ហើយភិក្ខុប្រាប់ឧបាសកនោះ យ៉ាងនេះថា ឧបាសក វត្ថុនេះមានតម្លៃច្រើន អ្នកចូរឲ្យបាត្ររបស់អ្នកដល់អ្នកដទៃចុះ ។ ឯឧបាសកបានឮពាក្យនោះពោលថា ខ្ញុំនឹងថែមផ្តិលដទៃឲ្យទៀត ទោះទទួលយកក៏គួរ ។ របស់នោះធ្លាក់ទៅក្នុងលក្ខណៈដែលត្រាស់ទុកថា អាត្មាមានវត្ថុនេះជាដើម ។ បើបាត្រនោះមានតម្លៃថ្លៃ កណ្ឌៈរបស់ភិក្ខុមានតម្លៃថោក ហើយម្ចាស់បាត្រមិនដឹងថា កណ្ឌៈនោះមានតម្លៃថោក ភិក្ខុកុំគប្បីទទួលយកបាត្រ គប្បីប្រាប់ថា របស់អាត្មាមានតម្លៃថោក ។ ពិតហើយ កាលភិក្ខុពោល*

បញ្ជោតថា មានតម្លៃច្រើន ទទួលយក (ជាត្រ) ដល់ទុវភាពជាបុគ្គលដែលវិនយធរគប្បីវាយតម្លៃទ្រព្យ ហើយកាត់អាបត្តិ ។ បើម្ចាស់របស់ជាត្រពោលថា ណ្ហើយចុះ លោកម្ចាស់ តម្លៃដែលលើសនឹងជាបុណ្យរបស់ខ្ញុំ ហើយប្រគេន គួរ ។

ពីរបទថា **កប្បិយការកស្ស អាចិក្ខតិ** *សេចក្តីថា ភិក្ខុធ្វើអ្នកដទៃវៀរបុគ្គលដែលខ្លួនទទួលកណ្តៈអំពីដៃ ដោយហោចសូម្បីកូនក្តី បងប្អូនប្រុសរបស់បុគ្គលនោះក្តី ឲ្យជាកប្បិយការក ហើយប្រាប់ថា អ្នកចូរយករបស់ឈ្មោះនេះផង ឲ្យវត្តុនេះផង ។ បើកូន ឬបងប្អូនប្រុសនោះ ជាមនុស្សឈ្លាសជ្រើសរើស តម្លៃជដែលៗ ហើយ ទើបទទួលយក ភិក្ខុគប្បីឈរនៅស្ងៀម ។ បើបុគ្គលនោះជាអ្នកមិនឈ្លាស មិនស្គាល់កាន់យក ឈ្នួញនឹងបោកបញ្ជោតបុគ្គលនោះ ភិក្ខុគប្បីប្រាប់បុគ្គលនោះថា អ្នកកុំយក ដូច្នេះ ។*

ក្នុងបទថា **ឥទំ អម្ហាកំ អត្ថិ** *អាត្មាមានវត្តុនេះជាដើម មានវិនិច្ឆ័យដូច្នេះ ភិក្ខុពោលថា ប្រេង ឬទឹកដោះថ្លា ដែលទទួលប្រគេនហើយនេះរបស់អាត្មាមាន តែអាត្មាត្រូវការរបស់ដទៃ ដែលមិនទាន់បានប្រគេន បើបុគ្គលនោះទទួលយកប្រេង ឬទឹកដោះថ្លានោះ ឲ្យប្រេង ឬទឹកដោះថ្លាដទៃ កុំគប្បីឲ្យវាល់ប្រេងរបស់ខ្លួនមុន ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះមានប្រេងនៅសល់ក្នុងនាឡិប្រេង ។ ប្រេងដ៏សេសនោះ នឹងគប្បីធ្វើប្រេងដែលមិនបានទទួលប្រគេនរបស់ភិក្ខុដែលវាល់ជាក្រោយ ឲ្យវិនាសទៅ ដូច្នេះឯង ។ ពាក្យដ៏សេសមានអត្ថងាយយល់ទាំងអស់ហើយ ។*

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋាន ៦ ជាកិរិយា ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម មានចិត្ត ៣ មានវេទនា ៣ ដូច្នេះឯង ។

កយវិក្កយសិក្ខាបទទី ១០ ចប់

វគ្គទី ២ ចប់

วินยปิฎก

ปัตตวัคค สิกขาปทะที่ ๑

[๑๑๗] สมัยนั้น พระพุทธเจ้าผู้มีพระยศ ทรงสำเร็จ
ฤดูจำพรรษาในพระวิหารเชตวัน ของอนาถบิณฑิกเศรษฐี ใกล้กรุงสาวัตถี ฯ
สมัยนั้นแล พวกภิกษุฉัพพัคคีย์ ทำสันถวไมตรีกับพวกคฤหัสถ์เป็นอันมาก ฯ
มนุษย์ทั้งหลายเห็นแล้ว ได้เข้าไปเฝ้าพระโคดมผู้เจริญ ครั้นแล้วได้ทูลกะพระโคดมผู้เจริญว่า
ข้าแต่พระโคดมผู้เจริญ ก็พวกสมณะเป็นบุตรของพระศากยบุตร ไม่สมควรเลย
ไม่สมควรเลย ที่จะทำสันถวไมตรีกับพวกคฤหัสถ์เป็นอันมาก
สมณะทั้งหลายเป็นบุตรของพระศากยบุตร ที่จะให้ผ้าแก่คฤหัสถ์ ที่จะรับผ้าจากคฤหัสถ์
ที่จะให้ผ้าย้อมฝาดแก่คฤหัสถ์ ที่จะรับผ้าย้อมฝาดจากคฤหัสถ์ ฯ ภิกษุทั้งหลายได้ยินมนุษย์ทั้งหลาย
เหล่านั้น เพ่งโทษติเตียนอยู่ (ดังนี้) ฯ พวกภิกษุใดมีความปรารถนาน้อย ฯลฯ
ภิกษุทั้งหลายนั้นก็ได้เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า ครั้นแล้วได้ถวายบังคมพระผู้มีพระภาคเจ้า
แล้วได้นั่งในที่สมควรส่วนข้างหนึ่ง ครั้นนั่งในที่สมควรส่วนข้างหนึ่งแล้ว ได้ทูลกะพระผู้มีพระภาคเจ้า
ดังนี้ว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ก็พวกภิกษุฉัพพัคคีย์ ไม่สมควรเลย ไม่สมควรเลย
ที่จะใช้ผ้าอติเรกจีวร[๑] ดังนี้ ฯ ครั้งนั้นแล ภิกษุทั้งหลายนั้น ได้กราบทูลเรื่องนี้แด่พระผู้มีพระภาคเจ้า ฯ
พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสถามภิกษุฉัพพัคคีย์ทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ได้ยินว่า
พวกเธอทำสันถวไมตรีกับพวกคฤหัสถ์เป็นอันมากจริงหรือ ฯ ภิกษุฉัพพัคคีย์ทูลรับว่า
จริงพระพุทธเจ้าข้า ฯ พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย
ข้อนี้ไม่สมควรแก่เธอทั้งหลาย ไม่เหมาะ ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของคนที่ยังไม่เลื่อมใส
ฯลฯ ดูกรภิกษุทั้งหลาย ได้ยินว่าพวกเธอใช้ผ้าอติเรกจีวรจริงหรือ ฯ ภิกษุฉัพพัคคีย์ทูลรับว่า
จริงพระพุทธเจ้าข้า ฯ พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย
ข้อนี้ไม่สมควรแก่เธอทั้งหลาย ไม่เหมาะ ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของคนที่ยังไม่เลื่อมใส
ฯลฯ ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็ภิกษุใดใช้ผ้าอติเรกจีวรเห็นปานนี้ ภิกษุนั้นต้องอาบัติ
ปาจิตตีย์ ฯ ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็ผ้าอติเรกจีวรเห็นปานนี้ ภิกษุใดใช

ក្រៃលែងដល់ពួកជនដែលមានសេចក្តីជ្រះថ្លារួចហើយទេ ฯបេฯ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ ទ្រទ្រង់នូវអតិរេកចីវរ អតិរេកចីវរនោះជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិ បាចិត្តិយ ฯ សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបញ្ញត្តដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដោយ ប្រការដូច្នេះ ฯ

[๑๑๘]សម័យនោះ អតិរេកចីវរកើតឡើងដល់ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ឯព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ប្រាថ្នានឹងប្រគេនចីវរនោះ ដល់ព្រះសារីបុត្រដ៏មានអាយុ ฯ ចំណែកព្រះសារីបុត្រដ៏មានអាយុនៅក្រុងសាកេត ฯ គ្រានោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ក៏មានបរិវិតក្កថា សិក្ខាបទ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បញ្ញត្តរួចហើយថា អតិរេកចីវរភិក្ខុមិនគប្បីទ្រទ្រង់ ក៏អតិរេកចីវរនេះកើតឡើងដល់អញ ហើយអញក៏ចង់ប្រគេនចីវរនេះដល់ព្រះសារីបុត្រដ៏មានអាយុ ឯព្រះសារីបុត្រដ៏មានអាយុគង់នៅក្រុងសាកេត (កិច្ចនេះ) ខ្លួនអញ ត្រូវ ប្រតិបត្តិដូចម្តេចហ្ន៎ ฯ ខណៈនោះ អានន្ទដ៏មានអាយុ បានក្រាបទូលរឿងនុ៎ះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្នាលអានន្ទ ប៉ុន្មានថ្ងៃទៀត សារីបុត្រនឹងមក ฯ ព្រះអានន្ទក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ប្រហែល ជា ๙ ថ្ងៃ ឬ ๑๐ ថ្ងៃទៀត ទើបលោកនិមន្តមក ฯ ព្រោះនិទាននេះ ជំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ធ្វើធម្មីកថាត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមក ទើបត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុទ្រទ្រង់នូវអតិរេក-ចីវរបាន ๑๐ ថ្ងៃជាកំណត់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែង

ទ្បើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា អតិរេកបាត្រ ភិក្ខុទ្រទ្រង់ទុកបានត្រឹម កំណត់ ១០ ថ្ងៃ កន្លងហួសអំពីនោះទៅអតិរេកបាត្រនោះ ជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๑๑๙] *ត្រង់ពាក្យថា ត្រឹមកំណត់ ១០ ថ្ងៃនោះ គឺភិក្ខុគប្បីរក្សាទុក បានត្រឹម ១០ ថ្ងៃជាយ៉ាងច្រើន ។ បាត្រដែលភិក្ខុមិនបានអធិដ្ឋាន មិនបាន វិកប្ប ហៅថា អតិរេកបាត្រ ។ ដែលហៅថា បាត្រៗ នោះមាន ២ យ៉ាង គឺបាត្រដែក ១ បាត្រដី ១ ។ ខ្នាតនៃបាត្រមាន ៣ យ៉ាង គឺបាត្រយ៉ាងធំ បាត្រយ៉ាងកណ្តាល បាត្រយ៉ាងតូច ។បាត្រចំណុះបាយនៃអង្គភកន្លះអាឌ្ឍក (គឺ ២ នាឡិមគធៈ) ចំណុះខាទនីយស្មើចំណែកបាយជាគម្រប់ ៤ និងចំណុះ ម្ហូបល្មមសមគួរនឹងបាយនោះ ហៅថា បាត្រយ៉ាងធំ ។ បាត្រចំណុះបាយនៃ អង្គរ ១ នាឡិមគធៈ ចំណុះខាទនីយស្មើចំណែកបាយជាគម្រប់ ៤ និង ចំណុះម្ហូបល្មមសមគួរដល់បាយនោះ ហៅថា បាត្រយ៉ាងកណ្តាល ។ បាត្រ ចំណុះបាយនៃអង្គរ ១ បត្ថៈ គឺកន្លះនាឡិមគធៈ ចំណុះខាទនីយស្មើចំណែក បាយជាគម្រប់ ៤ និងចំណុះម្ហូបល្មមសមគួរដល់បាយនោះ ហៅថា បាត្រ យ៉ាងតូច បាត្រដែលធំហួស ឬតូចហួសជាងប្រមាណានោះ មិនហៅថា បាត្រទេ ។*

[๑๒๐] *កាលភិក្ខុទុកបាត្រឲ្យកន្លងហួសអំពីកំណត់នោះទៅ បាត្រនោះ ជានិស្សគ្គិយ គឺជានិស្សគ្គិយក្នុងពេលអរុណទី ១១ រះទ្បើង ហើយភិក្ខុត្រូវ លះបង់ដល់សង្ឃ ឬគណៈ ឬបុគ្គល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគប្បីលះបង់ បាត្រយ៉ាងនោះឯង ។*

[๑๒๑] ภิกฺขุ*นั้น*คปฺปีปูลเทวกสงฺฆ ฯ ฯ ฯ ภิกฺขุ*นั้น*ลุกลบงฺหาย

*สฺวาหํ ปตฺตเมตสฺส ภิกฺขุโน อิทานิ ทสาหาติกฺกนฺตนิสฺสคฺคิยนฺติ ปตฺตมสฺส

ปานละบง กิกขุสมมาลบ่าปานละบงแล้ว ปาตะโนะชานิสสคคิย กิกขุตะวะ อาปัตติปาจิตติย ฯ ปาตะแดลมินทานบาต กิกขุสมมาลบ่าปาตแล้ว ปาตะโนะชานิสสคคิย กิกขุตะวะอาปัตติปาจิตติย ฯ ปาตะแดลมินทานจุวะเท แตกิกขุสมมาลบ่าจุวะแล้ว ปาตะโนะชานิสสคคิย กิกขุตะวะอาปัตติปาจิตติย ฯ ปาตะแดลมินทานบอก กิกขุสมมาลบ่าบอกแล้ว ปาตะโนะชานิสสคคิย กิกขุตะวะอาปัตติปาจิตติย ฯ ปาตะแดลโจรมินทานดะณีม กิกขุสมมาลบ่าโจรดะณีมยกเตแล้ว ปาตะโนะชานิสสคคิย กิกขุตะวะอาปัตติปาจิตติย ฯ

[๑๒๕] กิกขุมินละบงปาตะ แดลชานิสสคคิย แล้วเปรียะโปรสะ (ปาตะโนะ) ตะวะอาปัตติทุกกะด ฯ ปาตะแดลมินทานกันจงหวสะ ๑๐ ถ้ย กิกขุสมมาลบ่าปากันจงแล้ว ตะวะอาปัตติทุกกะด ฯ ปาตะแดลมินทานกันจงหวสะ ๑๐ ถ้ย กิกขุมานเสจกีสงวัย ตะวะอาปัตติทุกกะด ฯ ปาตะแดลมินทานกันจงหวสะ ๑๐ ถ้ย กิกขุสมมาลบ่า มินทานกันจงชาอนาปัตติ ฯ

[๑๒๖] อาปัตติมินมานดะลกิกขุแดลปานอทิดถาน ปานวิกปะ ปานละบงเยาเก ดะลกิกขุแดลมานปาตบาตวินาสบอกเต เจรดะณีมยกเต กิกขุดะแกนยกดายวิสสาสะ กันจงวาง ๑๐ ถ้ย ดะลกิกขุฉัต กิกขุเดม บันยัตติ ฯ

[๑๒๗] สมัยโนะนั้น พวกฉัพพัคคิยกิกขุมินปานเยาจีวาปาตแดลกิกขุละบงแล้วเตมาสบาตวิญ ฯ กิกขุทังหลายปานกราบทูลเรื่องนุ๋ะจ๋ำเพาะพระผู้มีพระภาคชาเจ้าสบ ฯ พระองค์ตราสบ่า ม้าลกิกขุทังหลาย ปาตะแดล

គេលះបង់ហើយ ភិក្ខុមិនឲ្យវិញមិនគួរទេ ភិក្ខុណាមិនឲ្យវិញ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

សិក្ខាបទទី ១ ចប់

อัฏฐกถา

ปัตตวรรค สิกขาบทที่ ๑

ปัตตสิกขาบท

[๑๑๗] ปัตตสิกขาบท มีบทว่า **เตน สมเยน** เป็นต้น ข้อที่ท่านกล่าวไว้ในปัตตสิกขาบทนั้น มีวินิจฉัยดังต่อไปนี้ บทว่า **ปัตตวณิชฺโช** ความว่า พวกสมณะศากยบุตร ที่ตั้งการค้าขายบาตร หรือเปิดร้าน ขายภาชนะดิน ในหมู่บ้าน และนิคมเป็นต้น ชื่อว่า **อามตฺต** (ในบทว่า **อามตฺติกาปณสฺมึ**) ภาชนะเหล่านั้น เป็นของใครคนใดคนหนึ่ง ชื่อว่า **อามตฺติกา** (ผู้มีภาชนะเป็นของตน) ร้านค้าของผู้มีภาชนะเป็นของตนนั้น ชื่อว่า **อามตฺติกาปณา** อธิบายว่า ร้านขายของของพวกช่างหม้อ

อธิบาย

สิกขาบทวิภังค์แห่งปัตตสิกขาบท

[๑๑๙] ในบทว่า **ตโย ปตฺตสฺส วณฺณา** ได้แก่ ประมาณแห่งบาตร ๓ อย่าง

ในบทว่า **อฑฺฒาฬฺหกรีสนฺตรา คณฺหาติ** ความว่า ย่อมรับเอาบาตรที่มีช่องว่างแห่งข้าวสาร ๒ อาฬหก ด้วยอาฬหกมคธ ในอรรถกถาแห่งอรรถกถา กล่าวว่า ชื่อว่า ๑ อาฬหกมคธ มี ๑๒ ปละ ในมหาอรรถกถา กล่าวว่า ในกรีสสีหฬ อาฬหกตามประเภทแห่งการตวง ๔ อาฬหกของชาวสีหฬ เป็น

มคธะ ชานาฬิตฺรวฺหาต ฯ กนฺธะนาฬิ เฉายนาฬิมคธะเนาะ ชามูยนาฬิสีหฬ ฯ

บทถา **จตุภาคํ ขาทนียํ** สะจกฺดีถา รบสฺ่ทำพฺระมาณปั๊นจำณกทิ ๔ นะตฺบาย ฯ ขาทะนียเนาะ คบฺปีชฺราบเฉายอำณาจนะสมฺสะณฺดกบาย ลูมจาบ่เฉายไดบาน ฯ

ตีรบทถา **สปฺปิยํ ตฺยญฺชนํ** สะจกฺดีถา มูบ มานตฺรี สาจ่ ชฺรก่ ผฺลึ นิงทำพางชาเดีม ไดฺลสะมคูรชล่บายเนาะ ฯ

กฺนงบาตฺรเนาะ มานวินิจฺฉัยชูจตาเนาะถา คบฺปียกอนฺกฺรนะสฺรีวสาลี จาส่ไดฺลมินบาก่ ไดฺลสฺริตบริสุทฺธฺลูเหาะย ๒ นาฬิคมธะ จมฺนอย เนาชาบายเฉายอนฺกฺรทางเนาะมินชาต่ตีก มินชาบายพงบงฺกัย มินชฺรายมินชาดุ ชฺรูยอยฺลู อยชูจชาคำนรผฺลามูะกฺรพุกฺนงผฺลางง เหาะยชาก่จุะกฺนงบาตฺร มินอยฺสล่ บน้ตฺมสะมูอตฺตะกิกฺน ไดฺลผฺรุงเฉายเคฺรียงผฺรุงคฺรบ่ยาง มินขาบ่เพก มินราวเพก ลูมจาบ่นีงไดบาน ประมาณปั๊นจำณกทิ ๔ นะตฺบายเนาะ บนฺทาบ่ตีเนาะ เทิบบน้ตฺมมูบ มานตฺรี สาจ่ชาเดีมจูลเนียสะมคูร ชล่บายชาพำนูตๆ รูบูตคฺรบ่คฺราน่นีงพำนูตบายยาชกฺรลีลง ฯ อทกกาะจา ประง ทกกาะชูร นิงทกอนฺกฺรชาเดีม มินคูรราบ่ ฯ เพฺราะรบสฺ่ทำงเนาะ มานคะติชูจบายเนาะอง มินอาจเดีมจีนีงบนฺทายจุะ นิงมินอาจบน้ตฺมเอฺลีงบาน ฯ อาหารไดฺลชาก่จูลยาชงเนาะ ทำงอสฺ่เนาะ บือตำงเนียสฺเอีงง กฺรอมนะกณฺดาบ่มาต่บาตฺร กาลยกสรสะเอำาะ ปฺรจเมฺรียกเผฺล (ชก่

ត្នោត) កៀសទៅ (របស់ក្នុងបាត្រនេះ) ត្រូវទីបំផុតខាងក្រោមនៃសរសៃអំបោះ ឬចម្រៀកឈើនោះ (គឺរបស់ក្នុងបាត្រ មានបាយពីរនាឡិជាដើមនេះ ត្រូវទីបំផុតខាងក្រោមនៃអំបោះ ឬចម្រៀកឈើ ឬជក់ត្នោតរបស់បុគ្គល ត្រូវកៀសដោយអំបោះ ឬចម្រៀកឈើ ឬដោយជក់ត្នោត) នោះ បាត្រនេះ ឈ្មោះថា បាត្រខ្នាតធំ (យ៉ាងកណ្តាល) ។ បើរបស់ក្នុងបាត្រនោះកំពង់ជាកំពូល ហួស (កណ្តាប់មាត់បាត្រ) នោះទៀងមក បាត្រនេះឈ្មោះថា បាត្រខ្នាតធំ យ៉ាងតូច ។ បើរបស់ក្នុងបាត្រនោះមិនដល់កណ្តាប់ (មាត់បាត្រ) នៅខាងក្រោមប៉ុណ្ណោះ បាត្រនេះ ឈ្មោះថា បាត្រខ្នាតធំ យ៉ាងធំ ។

បទថា **ឆនាឡិកោឌនំ** *បានដល់ បាយនៃអង្គរមួយនាឡិ ដោយនាឡិមគធៈ ។*

បទថា **បត្តោឌនំ** *បានដល់ បាយកន្ទះនាឡិ ដោយនាឡិមគធៈ ។ បទដ៏សេស គប្បីជ្រាបដោយនយដូចពោលហើយនោះឯង ។ តែមានសេចក្តីប្លែកគ្នា ក្នុងហេតុត្រឹមតែឈ្មោះដូចតទៅនេះថា បើរបស់មានបាយមួយនាឡិជាដើម ទាំងអស់នោះ ដែលជាក់ចូលហើយ នៅស្មើកណ្តាប់មាត់ខាងក្រោម ដោយមានន័យដូចពោលហើយនោះឯង បាត្រនេះឈ្មោះថា បាត្រខ្នាតកណ្តាល (យ៉ាងកណ្តាល) ។ បើរបស់កំពង់ជាកំពូលហួសកណ្តាប់មាត់បាត្រទៀងមក បាត្រនេះ ឈ្មោះថា បាត្រខ្នាតកណ្តាលយ៉ាងតូច ។ បើមិនដល់កណ្តាប់មាត់នោះ នៅត្រឹមខាងក្រោមប៉ុណ្ណោះ បាត្រនេះ ឈ្មោះថា បាត្រខ្នាតកណ្តាលយ៉ាងធំ ។*

បើរបស់ទាំងអស់ មានបាយប្រមាណកន្ទុះនាឡិជាដើម ដែលជាក់ចូលហើយ នៅស្មើកណ្តាប់ខាងក្រោម (នៃមាត់ជាត្រ) ជាត្រនេះឈ្មោះថា ជាត្រខ្នាតតូច (យ៉ាងកណ្តាល) ។ បើរបស់កំពង់ជាកំពូលហួសកណ្តាប់មាត់ជាត្រនោះទៅងមក ជាត្រនេះឈ្មោះថា ជាត្រខ្នាតតូចយ៉ាងតូច ។ បើរបស់មិនដល់កណ្តាប់មាត់ជាត្រនោះ នៅខាងក្រោមប៉ុណ្ណោះ ជាត្រនេះឈ្មោះថា ជាត្រខ្នាតតូចយ៉ាងធំ ។ អ្នកសិក្សាគប្បីជ្រាបជាត្រទាំង ៩ ប្រភេទនេះដោយប្រការដូចពោលមកដូច្នេះឯង ។

បណ្តាជាត្រ ៩ ប្រភេទនោះ ជាត្រ ២ ប្រភេទ គឺជាត្រខ្នាតធំយ៉ាងធំ ១ ជាត្រខ្នាតតូចយ៉ាងតូច ១ មិនឈ្មោះថា ជាជាត្រ (ជាជាត្រប្រើមិនបាន) ។ ពិតហើយ ពាក្យថា ធំជាងនោះមិនមែនជាត្រ តូចជាងនោះមិនមែនជាត្រ នេះគ្រាស់សំដៅយកជាត្រ ២ ប្រភេទនោះ ។ ពិតហើយ បណ្តាជាត្រ ២ ប្រភេទ ជាត្រខ្នាតធំយ៉ាងធំ គឺធំជាងនោះ ទ្រង់គ្រាស់ថា មិនមែនជាត្រ ព្រោះធំជាងខ្នាតធំ ។ ហើយជាត្រខ្នាតតូចយ៉ាងតូច គឺតូចជាងនោះ ទ្រង់គ្រាស់ថា មិនមែនជាត្រ ព្រោះតូចជាងខ្នាតតូច ។ ព្រោះដូច្នោះ ជាត្រទាំងនេះ គួរប្រើជ្រាស់ជាកាជនៈ មិនគួរអធិដ្ឋាន មិនគួរវិកប្ប ។ ចំណែកជាត្រ ៧ ប្រភេទ ក្រៅពីនេះ គប្បីអធិដ្ឋាន ឬ វិកប្បទុកប្រើជ្រាស់ចុះ ។

[១២០] កាលភិក្ខុមិនធ្វើយ៉ាងនេះ ឲ្យជាត្រនោះកន្លង ១០ ថ្ងៃទៅ ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ គឺកាលភិក្ខុឲ្យជាត្រទាំង ៧ ប្រភេទកន្លងកាលមាន ១០ ថ្ងៃ យ៉ាងក្រៃលែងទៅ ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ដូច្នេះ ។

[๑๒๕] *បទថា* **និស្សគ្គិយំ បត្តំ អនិស្សជ្ជិត្វា បរិភុញ្ជតិ** *គប្បីជ្រាបសេចក្តីថា ត្រូវអាបត្តិទុក្កដគ្រប់ៗ ប្រយោគយ៉ាងនេះ គឺកាលភិក្ខុហុតបបរ ហើយលាងបាត្រ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ កាលឆាន់របស់គួរទំពា ឆាន់ភក្តាហារ ហើយលាងបាត្រ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។*

អនាបត្តិនៃបត្តសិក្ខាបទ

[๑๒๖] *ក្នុងបទថា* **អនាបត្តិ អឆ្ដោឧសាហំ អធិដ្ឋេតិ វិកប្បេតិ** *នេះ អ្នកសិក្សាគប្បីជ្រាបបាត្រដែលបានប្រមាណ ជាបាត្រគួរអធិដ្ឋាន និងវិកប្បដោយនយដូចពោលយ៉ាងនេះថា បាត្រដែកជុតហើយ ដោយការជុត ๕ ភ្លើង បាត្រដីជុតហើយ ដោយការជុត ๒ ភ្លើង ទើបគួរអធិដ្ឋាន ។ បាត្រទាំង ๒ ប្រភេទ កាលឲ្យមូលតម្លៃដែលគួរឲ្យហើយនោះឯង បើការជុតនៅខ្វះសូម្បីត្រឹមតែម្តង ឬមិនទាន់បានឲ្យមូលតម្លៃត្រឹមមួយកាកណិក មិនគួរអធិដ្ឋាន ។ បើម្ចាស់បាត្រពោលថា សូមលោកម្ចាស់ឲ្យបង្គ្រប់ ក្នុងវេលាលោកម្ចាស់មានតម្លៃក៏បាន សូមលោកម្ចាស់គួរអធិដ្ឋានប្រើប្រាស់ចុះ ដូច្នេះក៏មិនគួរអធិដ្ឋានពិត ព្រោះថា មិនដល់នូវការរាប់ថាជាបាត្រ ព្រោះការជុតនៅខ្វះ មិនដល់នូវភាពជាបាត្ររបស់ខ្លួន នៅជារបស់អ្នកដទៃនោះឯង ព្រោះមូលតម្លៃទាំងអស់ឬចំណែកមួយមិនទាន់បានឲ្យ ព្រោះដូច្នោះ កាលជុត និងកាលឲ្យមូលតម្លៃស្រេចហើយនោះឯង ទើបជាបាត្រគួរអធិដ្ឋាន បាត្រដែលគួរអធិដ្ឋានទាំងនោះ ទើបគួរវិកប្ប ។ បាត្រនោះមកដល់ដៃហើយក្តី មិនទាន់មកដល់ក្តី គួរអធិដ្ឋាន ឬគួរវិកប្បនោះឯង ។*

បើជាងជាត្រជាងមូលតម្លៃហើយក្តី ជាអ្នកបំណងប្រគេនឯងក្តី ពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ខ្ញុំនឹងធ្វើជាត្រប្រគេនលោកម្ចាស់ ដុតហើយក្នុងថ្ងៃឈ្មោះនោះ នឹងទុកជាក់ ហើយភិក្ខុឲ្យកន្លង ១០ ថ្ងៃទៅ អំពីថ្ងៃដែលជាងធ្វើជាត្រនោះកំណត់ទុក ជានិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ បើជាងជាត្រពោលថា ខ្ញុំនឹងធ្វើជាត្រប្រគេនលោកម្ចាស់ ដុតហើយ នឹងបញ្ជូនដំណឹងមកឲ្យជ្រាប ហើយធ្វើដូច្នោះ ចំណែកភិក្ខុបុគ្គលដែលជាងជាត្រនោះពីងពាក់ទៅ មិនជ្រាប់ដល់ភិក្ខុនោះ ភិក្ខុដទៃឃើញ ឬបានឮ ទើបជ្រាប់ថា អាវុសោ ជាត្ររបស់លោកសម្រេចហើយ ការជ្រាប់របស់ភិក្ខុនោះមិនជាប្រមាណ ។ តែក្នុងវេលាដែលភិក្ខុត្រូវជាងជាត្រនោះពីងពាក់នោះឯងជ្រាប់ កាលភិក្ខុឲ្យកន្លង ១០ ថ្ងៃ ទៅចាប់ពីថ្ងៃដែលបានឮពាក្យជ្រាប់របស់ភិក្ខុនោះ ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ។ បើជាងជាត្រពោលថា ខ្ញុំនឹងធ្វើជាត្រប្រគេនលោកម្ចាស់ ដុតហើយ នឹងបញ្ជូនទៅក្នុងដៃរបស់ភិក្ខុណាមួយ ហើយធ្វើតាមពាក្យសម្តីនោះ តែភិក្ខុដែលទទួលជាត្រយកមកទុកក្នុងបរិវេណរបស់ខ្លួនហើយ មិនជ្រាប់ដល់ភិក្ខុនោះ ភិក្ខុដទៃណាមួយពោលថា លោកម្ចាស់ ជាត្រដែលបានមកថ្មី ល្អឬទេ ភិក្ខុពោលថា លោកម្ចាស់ ជាត្រឯណា ភិក្ខុនោះពោលថា ជាងជាត្របញ្ជូនមកក្នុងដៃរបស់ភិក្ខុឈ្មោះនេះ ។ ពាក្យសម្តីរបស់ភិក្ខុនេះ ក៏មិនជាប្រមាណ ។ តែក្នុងវេលាដែលភិក្ខុនោះឲ្យជាត្រ កាលភិក្ខុទុកឲ្យកន្លង ១០ ថ្ងៃទៅ រាប់អំពីថ្ងៃដែលបានជាត្រមក ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ព្រោះដូច្នោះ កុំឲ្យកន្លង ១០ ថ្ងៃ គប្បីអធិដ្ឋាន ឬវិកប្ប ។

ការអធិដ្ឋានចាត្រ

បណ្តាការអធិដ្ឋាន និងវិកប្បនោះ អធិដ្ឋានមាន ២ គឺអធិដ្ឋានដោយកាយ ១ អធិដ្ឋានដោយវាចា ១ ។ ភិក្ខុកាលអធិដ្ឋានដោយអំណាចនៃការអធិដ្ឋាន ២ យ៉ាងនោះ គប្បីបច្ចុទ្ធរណៈបាត្រចាស់ដែលតាំងនៅចំពោះមុខ ឬក្នុងទីកំបាំងមុខយ៉ាងនេះថា **ឥមំ បត្តំ បច្ចុទ្ធរាមិ** ប្រែថា ខ្ញុំដកបាត្រនេះក្តី ឬថា **ឯតំ បត្តំ បច្ចុទ្ធរាមិ** ប្រែថា ខ្ញុំដកបាត្រនោះក្តី ឲ្យដល់ភិក្ខុដទៃហើយយកដៃអង្អែលបាត្រថ្មី ដែលតាំងនៅក្នុងទីកន្លែងឯណាមួយ ធ្វើការរំពឹងដោយចិត្ត ហើយធ្វើកាយវិការអធិដ្ឋានដោយកាយ ឬបន្ទរវាចា ហើយអធិដ្ឋានដោយវាចាថា **ឥមំ បត្តំ អធិដ្ឋាមិ** ប្រែថា ខ្ញុំអធិដ្ឋាននូវបាត្រនេះ ។

ក្នុងអធិដ្ឋានវិសយនេះ អធិដ្ឋានមាន ២ យ៉ាង ។ បើបាត្រនៅក្នុងហត្ថបាស គប្បីបន្ទរវាចាថា **ឥមំ បត្តំ អធិដ្ឋាមិ** ខ្ញុំអធិដ្ឋានបាត្រនេះ បើបាត្រនោះនៅក្នុងបន្ទប់ក្តី ប្រាសាទជាន់លើក្តី ក្នុងវិហារជិតខាងក្តី ភិក្ខុគប្បីកំណត់ទីដែលបាត្រតាំងនៅ ហើយគប្បីបន្ទរវាចាថា **ឯតំ បត្តំ អធិដ្ឋាមិ** ខ្ញុំអធិដ្ឋានបាត្រនោះ ។ ភិក្ខុអ្នកអធិដ្ឋាន សូម្បីអធិដ្ឋានមួយអង្គឯងក៏គួរ សូម្បីអធិដ្ឋានក្នុងសម្នាក់ភិក្ខុដទៃក៏គួរ ។ ការអធិដ្ឋានក្នុងសម្នាក់ភិក្ខុដទៃ មានអានិសង្សដូចតទៅនេះ បើលោកកើតការសន្ទិះសង្ស័យថា បាត្រ អាត្មាអញអធិដ្ឋានហើយឬនៅហ្ន៎ ដូច្នេះ ភិក្ខុមួយអង្គទៀត នឹងជាស់តឿនឲ្យរឭកបាន កាត់ការសង្ស័យនោះ ។ បើភិក្ខុអង្គខ្វះ បានបាត្រមកចំនួន ១០ ខ្លួនឯង បំណងនឹងប្រើប្រាស់ទាំងអស់នោះឯង មិនគប្បីអធិដ្ឋានទាំងអស់ ។ អធិដ្ឋានបាត្រ ១ ហើយ ថ្ងៃរះឡើង បច្ចុទ្ធបាត្រនោះ ហើយអធិដ្ឋានបាត្រ ១ ថ្មី ។ ដោយ

ឧបាយនេះ នឹងបានបរិហារ (ការរក្សា) អស់រយៈនៃឆ្នាំ ។

ការជាប់អធិដ្ឋាននៃចាត្រ

សួរថា ការជាប់អធិដ្ឋាន គប្បីមានដល់ភិក្ខុដែលមិនប្រមាទយ៉ាងនេះ បានឬ ឆ្លើយថា គប្បីមាន បើភិក្ខុនេះឲ្យបាត្រដល់ភិក្ខុដទៃក្តី ត្រឡប់យល់ខុសក្តី ពោលលាសិក្ខាក្តី ធ្វើមរណកាលក្តី ប្រែភេទក្តី បច្ចុទ្ធចោលក្តី បាត្រមានប្រហោងធ្លុះក្តី បាត្ររមែងជាប់អធិដ្ឋាន ហើយពាក្យនេះ អាចារ្យទាំងឡាយក៏បានពោលទុកថា

ការជាប់អធិដ្ឋាន រមែងមានដោយការឲ្យ ១ ត្រឡប់យល់ខុស ១ លាសិក្ខា ១ ធ្វើមរណកាល ១ ភេទត្រឡប់ ១ បច្ចុទ្ធ ឬ ជក ១ និងមានប្រហោងធ្លុះជាគម្រប់ ៧ ដូច្នេះ ។

សូម្បីព្រោះចោរលួច និងការកាន់យកដោយវិស្សាសៈ បាត្រក៏ជាប់អធិដ្ឋានដូចគ្នា ។ បាត្រនឹងជាប់អធិដ្ឋានដោយប្រហោងធ្លុះ មានប្រមាណប៉ុនណា នឹងជាប់អធិដ្ឋានដោយប្រហោងធ្លុះល្មមគ្រាប់ថ្ពៅជ្រុះចេញបាន នឹងញាត់ចូលបាន ។

ពិតហើយ បណ្តាធញ្ញជាតិ ៧ ប្រភេទ គ្រាប់ថ្ពៅនេះ ជាគ្រាប់ធញ្ញជាតិយ៉ាងតូច កាលប្រហោងនោះបិទឲ្យត្រឡប់ជាប្រក្រតី ដោយកម្ទេចដែក ឬដោយស្វង់ហើយ គប្បីអធិដ្ឋានបាត្រនោះជាថ្មីទាងក្នុង ១០ ថ្ងៃ ។ ក្នុងការអធិដ្ឋានដែលត្រាស់ទុកក្នុងបទថា **អន្តោឧសាហំ អធិដ្ឋេតិ វិកប្បេតិ** *នេះ មានវិនិច្ឆ័យត្រឹមប៉ុណ្ណេះឯង ។*

ការវិកប្បចាត្រ

ក្នុងការវិកប្ប មានវិនិច្ឆ័យដូចតទៅនេះថា វិកប្បមាន ២ យ៉ាង គឺ វិកប្បចំពោះមុខ ១ វិកប្បកំបាំងមុខ ១ ។ វិកប្បចំពោះមុខដូចម្តេច គឺភិក្ខុគប្បីដឹងថា ចាត្រមាន ១ ឬច្រើន នឹងទុកក្នុងទីជិត ឬមិនបានទុកក្នុងទីជិត ហើយពោលថា **ឥមំ បត្តំ** នូវចាត្រនេះក្តី **ឥមេ បត្តេ** នូវចាត្រទាំងនេះក្តី **ឯតំ បត្តំ** នូវចាត្រនោះក្តី **ឯតេ បត្តេ** នូវចាត្រទាំងនោះក្តី ហើយពោលថា **តុយ្ហំ វិកប្បេមិ** ខ្ញុំវិកប្បដល់លោក នេះឈ្មោះថា វិកប្បចំពោះមុខមួយបែប ដោយវិធីវិកប្បមានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ នឹងរក្សាទុកជាក់ គួរ ។ តែប្រើប្រាស់ក្តី ចំណាយក្តី អធិដ្ឋានក្តី មិនគួរ ។ តែកាលភិក្ខុទទួលវិកប្ប ពោលយ៉ាងនេះថា **មយ្ហំ សន្តកំ បរិភុញ្ជ វា វិស្សជ្ជេហិ វា យថាបច្ចយំ វា ករោហិ** ចាត្រនេះរបស់ខ្ញុំ លោកចូរប្រើប្រាស់ ចូរចំណាយក្តី ចូរធ្វើតាមបច្ច័យក្តី ដូច្នេះ ឈ្មោះថា ដក ។ ចាប់ផ្តើមអំពីនោះ សូម្បីការប្រើប្រាស់ជាដើម គួរ ។

ម្យ៉ាងទៀត ភិក្ខុជ្រាបថា ចាត្រមាន ១ ឬច្រើន ហើយទុកជិត ឬមិនបានទុកជិតយ៉ាងនោះដូចគ្នា ពោលថា **ឥមំ បត្តំ** នូវចាត្រនេះក្តី **ឥមេ បត្តេ** នូវចាត្រទាំងឮ្លាយនេះក្តី **ឯតំ បត្តំ** នូវចាត្រនោះក្តី **ឯតេ បត្តេ** នូវចាត្រទាំងឮ្លាយនោះក្តី ក្នុងសម្នាក់របស់ភិក្ខុនោះឯង ហើយប្រាប្តឈ្មោះបណ្តាសហធម្មិកទាំង ៥ ណាមួយ គឺអង្គណាមួយដែលខ្លួនពេញចិត្ត ហើយគប្បីពោលថា **តិស្សស្ស ភិក្ខុនោ វិកប្បេមិ** ខ្ញុំវិកប្បដល់ភិក្ខុឈ្មោះតិស្សៈដូច្នេះក្តី **តិស្សាយ ភិក្ខុនិយា ... តិស្សាយ សិក្ខមានាយ ... តិស្សស្ស សាមណេរស្ស ... តិស្សាយ សាមណេរិយា វិកប្បេមិ** ខ្ញុំវិកប្បដល់ភិក្ខុនី

ឈ្មោះតិស្សា ... ដល់សិក្ខមានាឈ្មោះតិស្សា ... ដល់សាមណេរឈ្មោះតិស្សៈ ... ដល់សាមណេរីឈ្មោះតិស្សា ដូច្នេះក្តី នេះឈ្មោះថា វិកប្បចំពោះមុខមួយបែបទៀត ។ ដោយពាក្យមានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ ទោះទុកជាក់ គួរ តែបណ្តាកិច្ច មានការបរិភោគជាដើម សូម្បីកិច្ចណាមួយ ក៏មិនគួរ ។ តែកាលភិក្ខុអ្នកទទួលវិកប្បនោះពោលថា **តិស្សស្ស ភិក្ខុនោ សន្តកំ ។បេ។ តិស្សាយ សាមណេរិយា សន្តកំ បរិភុញ្ជ វា វិស្សជ្ជេហិ វា យថាបច្ចយំ វា ករោហិ** *ជាត្រនេះរបស់ភិក្ខុឈ្មោះតិស្សៈ ។បេ។ របស់សាមណេរីឈ្មោះតិស្សា សូមលោកប្រើប្រាស់ក្តី សូមចំណាយក្តី សូមធ្វើតាមបច្ច័យក្តី ដូច្នេះហើយឈ្មោះថា ជក ។ ចាប់អំពីនោះ សូម្បីការបរិភោគជាដើម ក៏សមគួរ ។*

វិកប្បកំពុងមុខដូចម្តេច គឺភិក្ខុជ្រាបថា ជាត្រមានមួយក្តី ច្រើនក្តី ទុកក្នុងទីជិតក្តី ក្នុងទីឆ្ងាយក្តី យ៉ាងនោះឯង ហើយពោលថា **ឥមំ បត្តំ** *នូវជាត្រនេះក្តី* **ឥមេ បត្តេ** *នូវជាត្រទាំងនេះក្តី* **ឯតំ បត្តំ** *នូវជាត្រនោះក្តី* **ឯតេ បត្តេ** *នូវជាត្រទាំងនោះក្តី ហើយពោលថា* **តុយ្ហំ វិកប្បនត្ថាយ ទម្មិ** *ខ្ញុំឲ្យដល់លោកដើម្បីត្រូវការវិកប្បដូច្នេះ ។*

ភិក្ខុអ្នកទទួលវិកប្បនោះ គប្បីសួរលោកថា នរណាជាមិត្រ ឬជាសម្វាញ់ឃើញគ្នារបស់លោក ។ លំដាប់នោះ ភិក្ខុអ្នកវិកប្ប គប្បីពោលថា **តិស្សោ ភិក្ខុ** *ភិក្ខុឈ្មោះតិស្សៈ ។បេ។ ឬ* **តិស្សា សាមណេរី** *សាមណេរីឈ្មោះតិស្សាដោយនយមុននោះឯង ។ ភិក្ខុនោះ គប្បីពោលទៀតថា* **អមាំ តិស្ស ភិក្ខុនោ ទម្មិ ។បេ។** *ឬថា* **តិស្សាយ សាមណេរិយា ទម្មិ** *ខ្ញុំឲ្យដល់*

ภิกฺขุ์ฌ์ห์ตสฺส: ฯปะฯ ปฐมา *ขุ์ฌ์ห์ตสฺส* ฉัฏฐี *ขุ์ฌ์ห์ตสฺมา* ปัญจมี *ขุ์ฌ์ห์ตสฺมา* นี้ *ฌ์ห์ต* ปฐมา *ปตฺตกณฺฑ* ปัตตกัณฑ์ *ปตฺตกณฺฑ* ปัตตกัณฑ์ *ปตฺตกณฺฑ* ปัตตกัณฑ์

វិនយបិដក

សិក្ខាបទនី ២

[១២៨] *សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏ទ្រង់យស កាលសម្រេចឥរិយាបថក្នុងនិរោធារាម ជិតក្រុងកបិលវត្ថុ នាដែនសក្កៈ ។ សម័យនោះឯង ស្ងួនឆ្នាំងម្នាក់ បវារណាភិក្ខុទាំងឡាយដោយពាក្យថា លោកម្ចាស់ទាំងឡាយណាមានសេចក្តីត្រូវការដោយបាត្រ ខ្ញុំព្រះករុណានឹងប្រគេនបាត្រដល់លោកម្ចាស់អង្គនោះៗ ។ ខណៈនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយមិនដឹងប្រមាណ សូមបាត្រទាំងឡាយ ជាច្រើន ។ ពួកភិក្ខុណាមានបាត្រតូចៗ ភិក្ខុទាំងនោះក៏សូមបាត្រធំៗ ។ ពួកភិក្ខុណាដែលមានបាត្រធំៗ ភិក្ខុទាំងនោះក៏សូមបាត្រតូចៗ ។ គ្រានោះឯង ស្ងួនឆ្នាំងនោះរវល់ធ្វើបាត្រជាច្រើនប្រគេនពួកភិក្ខុ ក៏មិនអាចដើម្បីនឹងធ្វើភាជន៍ សម្រាប់ចំណាយឯទៀតបាន សូម្បីនឹងរកចិញ្ចឹមខ្លួនក៏មិនបាន កូននិងប្រពន្ធទាំងឡាយរបស់ស្ងួនឆ្នាំងនោះសោត ក៏ព្រួយលំបាក ។ មនុស្សទាំងឡាយក៏ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា គួរបើដែរ ពួកសមណៈជាកូនចៅរបស់ព្រះពុទ្ធ ជាសក្យបុត្រ មិនដឹងប្រមាណ ហើយសូមបាត្រជាច្រើន ស្ងួនឆ្នាំងនេះរវល់តែធ្វើបាត្រជាច្រើន ប្រគេនភិក្ខុទាំងនេះ ក៏មិនអាចដើម្បីនឹងធ្វើនូវភាជន៍សម្រាប់ចំណាយឯទៀតបាន សូម្បីនឹងរកចិញ្ចឹមជីវិតខ្លួនក៏មិនបាន កូននិងប្រពន្ធទាំង-ឡាយរបស់ស្ងួនឆ្នាំងនោះសោត ក៏ព្រួយលំបាក ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានស្តាប់ច្បាស់ពាក្យដែលមនុស្សទាំងឡាយនោះ កំពុងពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ហើយ ។ ពួកភិក្ខុណាដែលមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា គួរបើដែរ ភិក្ខុទាំងឡាយមិនដឹងប្រមាណ*

ហើយសូមបាត្រជាច្រើន ។ ខណៈនោះ ពួកភិក្ខុនោះ ក៏ក្រាបទូលរឿងនុ៎ះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឮថា ភិក្ខុទាំងឡាយមិនដឹងប្រមាណ ហើយសូមបាត្រជាច្រើន ពិតមែនឬ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ការនោះពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់តិះដៀលថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គួរបើដែរ មោឃបុរសទាំងនោះ មិនដឹងប្រមាណ ហើយសូមបាត្រជាច្រើន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អំពើនេះ មិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ឬនឹងបាននាំឲ្យរីងរឹតតែជ្រះថ្លា ដល់ពួកជនដែលជ្រះហើយក៏ទេ ។បេ។ លុះត្រាស់តិះដៀលហើយ ក៏ធ្វើនូវធម្មីកថា ត្រាស់ហៅពួកភិក្ខុមក ទើបទ្រង់បញ្ញត្តថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនត្រូវសូមបាត្រឡើយ ភិក្ខុណាសូម ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

[១២៩] សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូបមានបាត្របែក ។ ឯភិក្ខុនោះសង្ស័យថា ការសូមបាត្រ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ហាមហើយ មិនហ៊ានសូមបាត្រ ក៏ប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាតដោយដៃទទេ ។ មនុស្សទាំងឡាយក៏ពោលទោស តិះដៀលបន្តុះបង្អាប់ថា ពួកសមណៈជាកូនចៅរបស់ព្រះពុទ្ធជាសក្យបុត្រ មិនសមបើបើនឹងចរទៅបិណ្ឌបាតដោយដៃទទេ ដូចជាពួកតិរ្ថិយសោះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ បានស្តាប់ច្បាស់ នូវពាក្យដែលមនុស្សទាំងឡាយនោះ ពោលទោសតិះដៀល បន្តុះបង្អាប់ (ដូច្នោះ) ។ ទើបភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលរឿងនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ។ ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរនេះ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ធ្វើធម្មីកថា

ត្រាស់ហៅពួកភិក្ខុមក ហើយទ្រង់អនុញ្ញាតថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត អនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុដែលមានបាត្របាត់ ឬមានបាត្របែក ត្រូវសូមបាត្របាន ។

[๑๓๐] សម័យនោះឯង ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុដឹងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ បានទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុដែលមានបាត្របាត់ ឬមានបាត្របែក គួរសូមបាត្របាន ដូច្នេះ សូម្បីមានបាត្របែក ឬធ្លុះ ឬជាប់ ឬស្នាមប្រេះគ្រាន់តែបន្តិចបន្តួច ក៏គ្មានដីងប្រមាណ ចេះតែសូមបាត្រគេជាច្រើន ។ គ្រានោះ ស្មូនឆ្នាំងនោះវេលាធ្វើបាត្រជាច្រើន ប្រគេនភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចកាលជាន់មុន ក៏មិនអាចនឹងធ្វើភាជន៍សម្រាប់ចំណាយឯទៀតបាន សូម្បីរកចិញ្ចឹមជីវិតខ្លួនក៏មិនកើត កូននិងប្រពន្ធទាំងឡាយរបស់ស្មូនឆ្នាំងនោះក៏ព្រួយលំបាក ។ មនុស្សទាំងឡាយពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ដូចកាលជាន់មុនទៀតថា ហេតុអ្វី បានជាសមណៈទាំងឡាយ ជាកូនចៅរបស់ព្រះពុទ្ធជាសក្យបុត្រមិនដឹងប្រមាណ សូមបាត្រគេជាច្រើន ស្មូនឆ្នាំងនេះ វេលាតែធ្វើបាត្រជាច្រើនប្រគេនភិក្ខុទាំងនេះ ក៏មិនអាចដើម្បីនឹងធ្វើភាជន៍ដទៃសម្រាប់ចំណាយបាន សូម្បីនឹងរកចិញ្ចឹមជីវិតខ្លួនក៏មិនកើត កូននិងប្រពន្ធទាំងឡាយរបស់ស្មូនឆ្នាំងនោះសោត ក៏ព្រួយលំបាក ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានឮពាក្យដែលពួកមនុស្សទាំងនោះពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ (ដូច្នោះ) ។ ពួកភិក្ខុណាដែលមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ពួកភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ហេតុអ្វីបានជាពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុ មានបាត្របែក ឬធ្លុះ ឬជាប់ ឬស្នាមប្រេះគ្រាន់តែបន្តិចបន្តួច មិនដឹងប្រមាណ ចេះតែសូមបាត្រគេជាច្រើន ។ ទើបភិក្ខុទាំងនោះ ក្រាបទូលរឿងនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។

ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឮថា អ្នកទាំងឡាយ មានបាត្របែក ឬធ្លុះ ឬជាច់ ឬស្នាមប្រេះគ្រាន់តែបន្តិចបន្តួច ក៏មិនដឹងប្រមាណ ចេះតែសូមបាត្រគេជាច្រើន ពិតមែនឬ ។ ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ការនោះ ពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់តិះដៀលថា ម្នាលមោឃបុរសទាំងឡាយ ហេតុអ្វី បានជាអ្នកទាំងឡាយមានបាត្របែកតែបន្តិចបន្តួចខ្លះ ធ្លុះតែបន្តិចបន្តួចខ្លះ ជាច់តែបន្តិចបន្តួចខ្លះ ស្នាមប្រេះតែបន្តិចបន្តួចខ្លះ ក៏មិនដឹងប្រមាណ ហើយនាំគ្នា សូមបាត្រជាច្រើន ម្នាលមោឃបុរសទាំងឡាយ កម្មដែលអ្នកធ្វើនេះ មិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លា ដល់ជនទាំងឡាយដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ឬនឹងបាននាំឲ្យរីងរឹតតែជ្រះថ្លាដល់ជនទាំងឡាយដែលជ្រះថ្លាហើយក៏ទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ មានបាត្រមិនទាន់មានចំណងគ្រប់ ៥ អន្ទឹ ឲ្យគេរកបាត្រថ្មីទៀត (បាត្រនោះ) ជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុនោះត្រូវលះបង់បាត្រនោះក្នុងភិក្ខុបរិស័ទ ។ បាត្រណាជាទីបំផុតរបស់ភិក្ខុបរិស័ទនោះ បាត្រនោះ ភិក្ខុដែលបានសន្មតត្រូវប្រគល់បាត្រនោះឲ្យដល់ភិក្ខុនោះ ដោយពាក្យថា ម្នាលភិក្ខុ នេះបាត្ររបស់លោកៗ គប្បីប្រើប្រាស់ត្រាតែបែក ។ នេះជាសាមីចិកម្ម (គឺការប្រពៃ) ក្នុងការលះបង់បាត្រនោះ ។

[๑๓๑] *ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នានឹងសិក្ខាបទទី ๑ នៃបាចិត្តិយកណ្ឌ ។ បាត្រដែលគ្មានចំណង ឬមានចំណងតែមួយអន្ទឹ ឬពីរអន្ទឹ*

*บีอันเดี๋ยว บวนอันเดี๋ยว เรียกว่า บาตรมีขนาดมิถึง ๕ อันเดี๋ยว บาตรใดมีสัณฐานเลว ต่ำกว่าเขาเขียนไว้ ๒ นิ้ว เรียกว่า บาตรมีขนาดถึง ๕ อันเดี๋ยว ๆ บาตรใดมีสัณฐานเลวเกินกว่าเขาเขียนไว้ ๒ นิ้ว เรียกว่า บาตรมีขนาดเกิน

โมหาคติ ๑ กยาคติ ๑ ដឹងនូវបាត្រដែលគេបានទទួល និងមិនទាន់បានទទួល ๑ ฯ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ឃត្រូវសន្មតយ៉ាងនេះ ฯ ភិក្ខុឈ្មោះ ត្រូវអង្វរភិក្ខុ (នោះ) ជាមុន ฯ លុះភិក្ខុឈ្មោះប្រតិពលអង្វរចហើយ គប្បីប្រកាសឲ្យសង្ឃដឹងថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ បើកម្មនេះមាន កាលដ៏សមគួរដល់សង្ឃហើយ សង្ឃគប្បីសន្មតភិក្ខុឈ្មោះនេះ ឲ្យជាអ្នកប្រគល់បាត្រ ฯ នេះវាចាប្រកាសសង្ឃឲ្យដឹង ฯ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ ព្រះសង្ឃសន្មតភិក្ខុឈ្មោះនេះ ឲ្យជាអ្នកប្រគល់បាត្រ ฯ ការសន្មតភិក្ខុឈ្មោះនេះ ឲ្យជាអ្នកប្រគល់បាត្រ សមគួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះត្រូវស្ងៀម មិនសមគួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះត្រូវពោលឡើង ฯ សង្ឃបានសន្មតភិក្ខុឈ្មោះនេះ ឲ្យជាអ្នកប្រគល់បាត្រហើយ ฯ ការសន្មតនេះសមគួរដល់សង្ឃ ហេតុនោះ បានជាសង្ឃស្ងៀមនៅ ฯ ខ្ញុំសូមចាំទុកនូវរឿងនេះ ដោយកិរិយាស្ងៀមនៅយ៉ាងនេះ ฯ ភិក្ខុដែលសង្ឃសន្មតហើយ នោះ ត្រូវប្រគល់បាត្រ (ឲ្យព្រះថេរៈ) ฯ ភិក្ខុនោះត្រូវប្រាប់ព្រះថេរៈថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូមព្រះថេរៈ ទទួលយកបាត្រចុះ ฯ បើព្រះថេរៈទទួល (បាត្រនោះ) ភិក្ខុនោះត្រូវយកបាត្ររបស់ព្រះថេរៈប្រគល់ឲ្យភិក្ខុទី ๒ ព្រះថេរៈ មិនត្រូវឱនទទួលយកបាត្រនោះទេ ដោយសេចក្តីអាណិតភិក្ខុនោះ ភិក្ខុណាមួយមិនទទួល ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ฯ ភិក្ខុនោះមិនត្រូវប្រគល់បាត្រដល់ភិក្ខុដែលគ្មានបាត្រទេ ฯ ភិក្ខុនោះត្រូវប្រគល់បាត្រ ដោយឧបាយនេះ

ตราบเต่าได้ภิกษุนี้ในสงฆ์ ฯ ผ้าบาตรผืนใดเป็นที่สุด ของภิกษุปรินิสัชนั้น ภิกษุใดสงฆ์พึงสมมติ ภิกษุนั้นพึงมอบผ้าบาตรผืนนั้นแก่ภิกษุนี้ ด้วยวาจาว่า ผ้าบาตรนี้ เป็นของภิกษุ ผ้าบาตรนี้ของท่านนี้ ท่านพึงใช้สอยตราบเท่าแตก ฯ ภิกษุนั้น ไม่พึงทิ้งผ้าบาตรในที่ไม่สมควร ไม่พึงใช้สอยผ้าบาตรนั้น ด้วยการใช้สอยไม่สมควร ไม่พึงเพิกเฉยผ้าบาตรนั้นเสีย ฯ ด้วยคำว่า ผ้าบาตรนี้ของท่านนี้ ผ้าบาตรนี้ของท่านนี้ นี้เป็นสามีจิกรรม (การปฏิบัติชอบ) ในการมอบผ้าบาตรนั้น ในเรื่องนั้น ดังนี้ ฯ

[๑๓๓] *ภิกษุมีผ้าบาตรไม่ถึงเป็นของมีประมาณ (ที่จะต้องอาบัติ) ขอผ้าบาตรไม่ถึงเป็นของมีประมาณ ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุมีผ้าบาตรไม่ถึงเป็นของมีประมาณ (ที่จะต้องอาบัติ) ขอผ้าบาตรมีประมาณผืนเดียว ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุมีผ้าบาตรไม่ถึงเป็นของมีประมาณ (ที่จะต้องอาบัติ) ขอผ้าบาตรมีประมาณสองผืน ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุมีผ้าบาตรไม่ถึงเป็นของมีประมาณ (ที่จะต้องอาบัติ) ขอผ้าบาตรมีประมาณสามผืน ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุมีผ้าบาตรไม่ถึงเป็นของมีประมาณ (ที่จะต้องอาบัติ) ขอผ้าบาตรมีประมาณสี่ผืน ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุมีผ้าบาตรมีประมาณผืนเดียว (ที่จะต้องอาบัติ) ขอผ้าบาตรไม่ถึงเป็นของมีประมาณ ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุมีผ้าบาตรมีประมาณผืนเดียว (ที่จะต้องอาบัติ) ขอผ้าบาตรมีประมาณผืนเดียว ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุมีผ้าบาตรมีประมาณผืนเดียว (ที่จะต้องอาบัติ) ขอผ้าบาตรมีประมาณสองผืน ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุมีผ้าบาตรมีประมาณผืนเดียว (ที่จะต้องอาบัติ) ขอผ้าบาตรมีประมาณสามผืน ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุมีผ้าบาตรมีประมาณผืนเดียว (ที่จะต้องอาบัติ) ขอผ้าบาตรมีประมาณสี่ผืน ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุมีผ้าบาตรมีประมาณสองผืน (ที่จะต้องอาบัติ) ขอผ้าบาตรไม่ถึงเป็นของมีประมาณ ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุมีผ้าบาตรมีประมาณสองผืน (ที่จะต้องอาบัติ) ขอผ้าบาตรมีประมาณผืนเดียว ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุมีผ้าบาตรมีประมาณสองผืน (ที่จะต้องอาบัติ) ขอผ้าบาตรมีประมาณสองผืน ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุมีผ้าบาตรมีประมาณสองผืน (ที่จะต้องอาบัติ) ขอผ้าบาตรมีประมาณสามผืน ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุมีผ้าบาตรมีประมาณสองผืน (ที่จะต้องอาบัติ) ขอผ้าบาตรมีประมาณสี่ผืน ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุมีผ้าบาตรมีประมาณสามผืน (ที่จะต้องอาบัติ) ขอผ้าบาตรไม่ถึงเป็นของมีประมาณ ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุมีผ้าบาตรมีประมาณสามผืน (ที่จะต้องอาบัติ) ขอผ้าบาตรมีประมาณผืนเดียว ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุมีผ้าบาตรมีประมาณสามผืน (ที่จะต้องอาบัติ) ขอผ้าบาตรมีประมาณสองผืน ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุมีผ้าบาตรมีประมาณสามผืน (ที่จะต้องอาบัติ) ขอผ้าบาตรมีประมาณสามผืน ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุมีผ้าบาตรมีประมาณสามผืน (ที่จะต้องอาบัติ) ขอผ้าบาตรมีประมาณสี่ผืน ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุมีผ้าบาตรมีประมาณสี่ผืน (ที่จะต้องอาบัติ) ขอผ้าบาตรไม่ถึงเป็นของมีประมาณ ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุมีผ้าบาตรมีประมาณสี่ผืน (ที่จะต้องอาบัติ) ขอผ้าบาตรมีประมาณผืนเดียว ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุมีผ้าบาตรมีประมาณสี่ผืน (ที่จะต้องอาบัติ) ขอผ้าบาตรมีประมาณสองผืน ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุมีผ้าบาตรมีประมาณสี่ผืน (ที่จะต้องอาบัติ) ขอผ้าบาตรมีประมาณสามผืน ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุมีผ้าบาตรมีประมาณสี่ผืน (ที่จะต้องอาบัติ) ขอผ้าบาตรมีประมาณสี่ผืน ต้องนิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุมีผ้าบาตรมีประมาณสี่ผืน (ที่จะต้องอาบัติ) ขอผ้าบาตร*

មានចំណង់ពីរអន្ទៅ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ កិក្ខុមានបាត្រមានចំណង់តែមួយអន្ទៅ (បើ) សុំបាត្រមានចំណង់បីអន្ទៅ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ កិក្ខុមានបាត្រមានចំណង់តែមួយអន្ទៅ (បើ) សុំបាត្រមានចំណង់បួនអន្ទៅ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ កិក្ខុមានបាត្រមានចំណង់ពីរអន្ទៅ (បើ) សុំបាត្រគ្មានចំណង់ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ កិក្ខុមានបាត្រមានចំណង់ពីរអន្ទៅ (បើ) សុំបាត្រមានចំណង់តែមួយអន្ទៅ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ កិក្ខុមានបាត្រមានចំណង់ពីរអន្ទៅ (បើ) សុំបាត្រមានចំណង់ពីរអន្ទៅ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ កិក្ខុមានបាត្រមានចំណង់ពីរអន្ទៅ (បើ) សុំបាត្រមានចំណង់បីអន្ទៅ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ កិក្ខុមានបាត្រមានចំណង់ពីរអន្ទៅ (បើ) សុំបាត្រមានចំណង់បួនអន្ទៅ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ កិក្ខុមានបាត្រមានចំណង់បីអន្ទៅ (បើ) សុំបាត្រឥតចំណង់ ត្រូវនិស្សគ្គិយ បាចិត្តិយ ។ កិក្ខុមានបាត្រមានចំណង់បីអន្ទៅ (បើ) សុំបាត្រមានចំណង់ តែមួយអន្ទៅ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ កិក្ខុមានបាត្រមានចំណង់បីអន្ទៅ (បើ) សុំបាត្រមានចំណង់ពីរអន្ទៅ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ កិក្ខុមានបាត្រមានចំណង់បីអន្ទៅ (បើ) សុំបាត្រមានចំណង់បីអន្ទៅ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ កិក្ខុមានបាត្រមានចំណង់បីអន្ទៅ (បើ) សុំបាត្រមានចំណង់ បួនអន្ទៅ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ កិក្ខុមានបាត្រមានចំណង់បួនអន្ទៅ (បើ) សុំបាត្រឥតចំណង់ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ កិក្ខុមានបាត្រមានចំណង់បួនអន្ទៅ (បើ) សុំបាត្រមានចំណង់តែមួយអន្ទៅ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ កិក្ខុមានបាត្រមានចំណង់

บวนอันธี (บาตร) สุปัตรมีจำนวนสองอันธี ตรูวนิสสัคคิยปาจิตตีย ฯ ภิกขุ มีปัตรมีจำนวนบวนอันธี (บาตร) สุปัตรมีจำนวนบีอันธี ตรูวนิสสัคคิย ปาจิตตีย ฯ ภิกขุมีปัตรมีจำนวนบวนอันธี (บาตร) สุปัตรมีจำนวน บวนอันธี ตรูวนิสสัคคิยปาจิตตีย ฯ

[๑๓๔] *ภิกขุมีปัตรคูนจำนวน (บาตร) สุปัตรคูนโอกาสนี จำนวน ... (บาตร) สุปัตรมีโอกาสนีจำนวนตัวมวยอันธี ... (บาตร) สุปัตร มีโอกาสนีจำนวนสองอันธี ... (บาตร) สุปัตรมีโอกาสนีจำนวนบีอันธี ... (บาตร) สุปัตรมีโอกาสนีจำนวนบวนอันธี ตรูวนิสสัคคิยปาจิตตีย ฯ ภิกขุมีปัตรมีจำนวนตัวมวยอันธี (บาตร) สุปัตรคูนโอกาสนีจำนวน ... (บาตร) สุปัตรมีโอกาสนีจำนวนตัวมวยอันธี... (บาตร) สุปัตรมีโอกาส นีจำนวนสองอันธี ... (บาตร) สุปัตรมีโอกาสนีจำนวนบีอันธี ... (บาตร) สุปัตรมีโอกาสนีจำนวนบวนอันธี ตรูวนิสสัคคิยปาจิตตีย ฯ ภิกขุมีปัตรมี จำนวนสองอันธี (บาตร) สุปัตรคูนโอกาสนีจำนวน ... (บาตร) สุปัตร มีโอกาสนีจำนวนตัวมวยอันธี ... (บาตร) สุปัตรมีโอกาสนีจำนวนสอง อันธี ... (บาตร) สุปัตรมีโอกาสนีจำนวนบีอันธี ... (บาตร) สุปัตร มีโอกาสนีจำนวนบวนอันธี ตรูวนิสสัคคิยปาจิตตีย ฯ ภิกขุมีปัตรมีจำนวน บีอันธี (บาตร) สุปัตรคูนโอกาสนีจำนวน ... (บาตร) สุปัตรมีโอกาสนีจำนวนตัวมวยอันธี ... (บาตร) สุปัตรมีโอกาสนีจำนวน สองอันธี ... (บาตร) สุปัตรมีโอกาสนีจำนวนบีอันธี ... (บาตร) สุปัตร*

มានឱកាសនៃចំណង់បួនអន្ទឹ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុមានបាត្រមានចំណង់បួនអន្ទឹ (បើ) សុំបាត្រគ្មានឱកាសនៃចំណង់ ... (បើ) សុំបាត្រមានឱកាសនៃចំណង់តែមួយអន្ទឹ ... (បើ) សុំបាត្រមានឱកាសនៃចំណង់ពីរអន្ទឹ ... (បើ) សុំបាត្រមានឱកាសនៃចំណង់បីអន្ទឹ ... (បើ) សុំបាត្រមានឱកាសនៃចំណង់បួនអន្ទឹ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។

[๑๓๕] ភិក្ខុមានបាត្រគ្មានឱកាសនៃចំណង់ (បើ) សុំបាត្រឥតចំណង់ ... បាត្រមានចំណង់តែមួយអន្ទឹ ... បាត្រមានចំណង់ពីរអន្ទឹ ... បាត្រមានចំណង់បីអន្ទឹ ... (បើ) សុំបាត្រមានចំណង់បួនអន្ទឹ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុមានបាត្រមានឱកាសនៃចំណង់តែមួយអន្ទឹ (បើ) សុំបាត្រគ្មានចំណង់ ... បាត្រមានចំណង់តែមួយអន្ទឹ ... បាត្រមានចំណង់ពីរអន្ទឹ ... បាត្រមានចំណង់បីអន្ទឹ ... (បើ) សុំបាត្រមានចំណង់បួនអន្ទឹ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុមានបាត្រមានឱកាសនៃចំណង់ពីរអន្ទឹ (បើ) សុំបាត្រឥតចំណង់ ... បាត្រមានចំណង់តែមួយអន្ទឹ ... បាត្រមានចំណង់ពីរអន្ទឹ ... បាត្រមានចំណង់បីអន្ទឹ ... (បើ) សុំបាត្រមានចំណង់បួនអន្ទឹ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុមានបាត្រមានឱកាសនៃចំណង់បីអន្ទឹ (បើ) សុំបាត្រឥតចំណង់ ... បាត្រមានចំណង់តែមួយអន្ទឹ ... បាត្រមានចំណង់ពីរអន្ទឹ ... បាត្រមានចំណង់បីអន្ទឹ ... (បើ) សុំបាត្រមានចំណង់បួនអន្ទឹ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុមានបាត្រមានឱកាសនៃចំណង់បួនអន្ទឹ (បើ) សុំបាត្រឥតចំណង់ ... បាត្រមានចំណង់តែមួយអន្ទឹ ... បាត្រមានចំណង់ពីរអន្ទឹ ...

ภิกษุมีบาตรมีจำนวนบาตรเกินกว่าที่กำหนดไว้ ... (เป็นต้น) สงฆ์มีบาตรมีจำนวนบาตรเกินกว่าที่กำหนดไว้ ต้องนิสสัคคิยปาจิตตีย์ ฯ

[๑๓๖] ภิกษุมีบาตรมีจำนวนบาตรไม่เกินกว่าที่กำหนดไว้ (เป็นต้น) สงฆ์มีบาตรมีจำนวนบาตรไม่เกินกว่าที่กำหนดไว้ ... มีบาตรมีจำนวนบาตรเกินกว่าที่กำหนดไว้ทีละใบ ... มีบาตรมีจำนวนบาตรเกินกว่าที่กำหนดไว้ทีละสองใบ ... มีบาตรมีจำนวนบาตรเกินกว่าที่กำหนดไว้ (เป็นต้น) สงฆ์มีบาตรมีจำนวนบาตรเกินกว่าที่กำหนดไว้ ต้องนิสสัคคิยปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุมีบาตรมีจำนวนบาตรเกินกว่าที่กำหนดไว้ทีละใบ (เป็นต้น) สงฆ์มีบาตรมีจำนวนบาตรไม่เกินกว่าที่กำหนดไว้ ... มีบาตรมีจำนวนบาตรเกินกว่าที่กำหนดไว้ทีละใบ ... มีบาตรมีจำนวนบาตรเกินกว่าที่กำหนดไว้ทีละสองใบ ... มีบาตรมีจำนวนบาตรเกินกว่าที่กำหนดไว้ (เป็นต้น) สงฆ์มีบาตรมีจำนวนบาตรเกินกว่าที่กำหนดไว้ ต้องนิสสัคคิยปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุมีบาตรมีจำนวนบาตรเกินกว่าที่กำหนดไว้ทีละสองใบ (เป็นต้น) สงฆ์มีบาตรมีจำนวนบาตรไม่เกินกว่าที่กำหนดไว้ ... มีบาตรมีจำนวนบาตรเกินกว่าที่กำหนดไว้ทีละใบ ... มีบาตรมีจำนวนบาตรเกินกว่าที่กำหนดไว้ทีละสองใบ ... มีบาตรมีจำนวนบาตรเกินกว่าที่กำหนดไว้ (เป็นต้น) สงฆ์มีบาตรมีจำนวนบาตรเกินกว่าที่กำหนดไว้ ต้องนิสสัคคิยปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุมีบาตรมีจำนวนบาตรเกินกว่าที่กำหนดไว้

(បើ) សុំបាត្រ មានឱកាស នៃចំណងបួនអន្ទឹ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។

[๑๓๗] អាបត្តិមិនត្រូវដល់ភិក្ខុដែលមានបាត្របាត់ ដល់ភិក្ខុមានបាត្របែក ដល់ភិក្ខុសុំបាត្រអំពីសម្នាក់ពួកញាតិ ដល់ភិក្ខុសុំបាត្រអំពីសម្នាក់ពួកជនដែលបវារណា ដល់ភិក្ខុសុំបាត្រដើម្បីឲ្យអ្នកដទៃ ដល់ភិក្ខុបានបាត្រមកដោយទ្រព្យរបស់ខ្លួន ដល់ភិក្ខុឆ្កួត ដល់ភិក្ខុជាខាងដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ๒ ចប់

อัฏฐกถา

ปตฺตวคฺค สิกฺขาปทวณฺณนา ๒

อูนปญฺจพนฺธนสิกฺขาปท

[๑๒๘] อูนปญฺจพนฺธนสิกฺขาปท បទថា **เตน สมเยน** ជាដើម ខ្ញុំនឹងពោលក្នុងអូនបញ្ចពន្ធនសិក្ខាបទនោះ មានវិនិច្ឆ័យដូចតទៅនេះ បទថា **น ยาเปติ** សេចក្តីថា ស្មូនឆ្នាំងនោះ ត្រូវធព្វគ្គិយភិក្ខុទាំងនោះបៀតបៀនយ៉ាងនោះ បើមិនទាន់បានជាព្រះអរិយសាវ័កហើយ គង់នឹងដល់នូវការអាក់អន់ចិត្តជនៃទៅក៏បាន ។ តែព្រោះលោកជាសោតាបន្នបុគ្គល ខ្លួនឯងតែម្យ៉ាង ប៉ុណ្ណោះ មិនល្មមនឹងចិញ្ចឹមជីវិត ។ ព្រោះហេតុនោះ ទើបព្រះសង្ឃីតិកាចារ្យ ពោលថា សូម្បីខ្លួនឯងក៏មិនល្មមនឹងរស់នៅបាន បុត្រ និងភរិយាក៏ដល់នូវសេចក្តីលំបាក ។

[๑๓๐] ក្នុងបទថា **อูนปญฺจพนฺธเนน** នេះ មានវិនិច្ឆ័យដូចតទៅនេះ ថា ឆត្រដែលឈ្មោះថា មានចំណងតិចជាង ๕ អន្ទឹ ព្រោះមានស្នាមប្រេះក្រោម ๕ កន្លែង ។ អធិប្បាយថា ឆត្រនោះ មានស្នាមប្រេះមិនគ្រប់ ๕ អន្ទឹ ។ មានឆត្រមានស្នាមមិនគ្រប់ ๕ នោះ ។ (បទនេះជា) តតិយា-វិភត្តិ ចុះក្នុងលក្ខណៈនៃឥត្ថម្ភូត ក្នុងវាក្យាបញ្ញាសនោះ សូម្បីឆត្រមិនទាន់មានស្នាមប្រេះ និងមានស្នាមប្រេះមិនគ្រប់ ๕ អន្ទឹ ព្រោះមិនទាន់មានដោយប្រការទាំងពួង ដូច្នោះ ទើបក្នុងបទភាជនៈ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ពាក្យថា **អពนฺธโน วา** ជាដើម និងព្រោះត្រាស់ពាក្យថា មានចំណងក្រោម ๕ អន្ទឹ

ដូច្នេះ ភិក្ខុណាមានបាត្រមានចំណង់គ្រប់ ๕ អន្ទៀ បាត្រនោះ របស់ភិក្ខុនោះ មិនឈ្មោះថា បាត្រ ព្រោះដូច្នោះ ទើបគួរសូមបាត្រថ្មីបាន ។ ព្រោះដែល ឈ្មោះថា ចំណង់នេះ កាលនឹងមានឱកាសនៃចំណង់ ទើបមានកាលនឹងមិន មានឱកាសចំណង់ ក៏មិនមាន ដូច្នោះ ដើម្បីទ្រង់សម្តែងលក្ខណៈនៃផលនោះ ទើបត្រាស់បទថា **អពន្ធនោកាសោ ឆាម** *ជាដើម ។*

អធិប្បាយ

សិក្ខាបទវិភង្គនៃឧនបញ្ចពន្ធនសិក្ខាបទ

[๑๓๑] *បទថា* **ទ្វង្គុលា ភាជិ ន ហោតិ** *បានដល់ មិនមានស្នាម ប្រេះ សូម្បីមួយអន្ទៀប្រវែងប្រមាណ ๒ អង្គុលី ខាងក្រោមកណ្តាប់មាត់ ។*

បទថា **យស្ស ទ្វង្គុលា ភាជិ ហោតិ** *សេចក្តីថា បាត្រដែលមានចំណង់ ๑ ដូច្នេះ គប្បីយកដែកចោះបាត្រ ចោះទីបំផុតមាត់ក្រោមរបស់ស្នាមនោះ បិទភ្ជាប់ហើយ ចងរឹតដោយខ្សែអំបោះ និងសម្បកឆៃជាដើម ឬដោយលួសសំណ ។ គប្បីផ្សារស្នាមប្រេះនោះដោយបន្ទះសំណ ឬដោយជ័រសម្រាប់បិទឯណាមួយ ដើម្បីទ្រទ្រង់អាមិសឲ្យនៅជាប់ ហើយបាត្រនោះ គប្បីអធិដ្ឋានទុកប្រើប្រាស់ចុះ ។ ម្យ៉ាងទៀត គប្បីចងធ្វើប្រហោងឲ្យតូច ។ តែបិទដោយក្រមួនឃ្មុំ អាចម៍លាង និងជ័រស្រល់ជាដើមសុទ្ធៗ មិនគួរ និងរម្ងាស់ទឹកអំពៅ លាយដោយកម្ទេចឬ បិទ គួរ ។ តែបាត្រដែលភិក្ខុយកដែកចោះៗក្នុងទីជិតកណ្តាប់មាត់ នឹងបែកព្រោះបន្ទះដែកចោះ ព្រោះដូច្នោះ ទើបគួរចោះខាងក្រោម ។ តែសម្រាប់បាត្រដែលមានស្នាម ๒ អន្ទៀ ឬត្រឹម ๑*

กำหนดประมาณ ๔ องคุลี ควรให้เครื่องหมาย ๒ อันดับ ควรให้เครื่องหมาย ๓ กำหนดแห่งบาตรใดมีสามัญ ๓ อันดับ หรือมีเกิน ๑ กำหนดใดวัดโดยรอบ ๖ องคุลี ๆ ควรให้เครื่องหมาย ๔ อันดับโดยบาตรใดมีสามัญประมาณ ๔ กำหนด หรือมีเกิน ๑ กำหนดใดวัดโดยรอบ ๘ องคุลี บาตรใดมีประมาณ ๕ อันดับ หรือมีเกินเพียงกำหนดเดียว วัดโดยรอบ ๑๐ องคุลี ถึงหนาก็ดี ไม่หนาก็ดี ไม่เรียกว่า บาตรดิน ควรสมมติบาตรนี้เป็นวินิจฉัยในบาตรดินเป็นปฐม ๆ

ส่วนวินิจฉัยในบาตรเหล็กควรประกอบดังต่อไปนี้ว่า ถ้ามีประมาณน้อย ๕ กำหนด หรือมากกว่านั้น และประมาณน้อยนั้น ๆ ทำด้วยเหล็กก็ดี ด้วยทองแดงก็ดี ด้วยสังกะสีก็ดี ด้วยตะกั่วก็ดี ไม่ควรสมมติบาตรนั้น ๆ เลย ๆ แต่ถ้ามีประมาณน้อยเพียง ๑ เท่านั้น ถึงมากก็ควรสมมติบาตรนั้น ๆ ได้ ๆ ถึงจะทำด้วยเหล็กก็ดี ด้วยทองแดงก็ดี ด้วยสังกะสีก็ดี ด้วยตะกั่วก็ดี ก็ไม่เป็นโทษ ไม่เป็นบาตรก็หาไม่ ควรสมมติบาตรนั้นได้ ๆ

[๑๓๒] *ในบทว่า* **เถเรน ปตฺตญฺเญว** *ความว่า ภิกษุสำคัญในอานิสงส์ในบาตร จึงควรประกอบพระเถระว่า ดูกรโลกามาสะ บาตรนี้มีขนาดกำหนดเครื่องหมายถูกต้องดี ควรแก่พระเถระ ท่านจงรับบาตรนั้นเถิด ๆ*

ในบทว่า **โย น คณฺเหยฺย** *ความว่า เมื่อพระเถระไม่รับเพื่ออนุเคราะห์ ต้องอาบัติทุกกฏ ๆ แต่เพราะเหตุแห่งความยินดี ไม่ต้องอาบัติ*

ដល់ភិក្ខុដែលមិនទទួលដោយគិតថា នឹងមានប្រយោជន៍អ្វី ដល់អាត្មាអញ ដោយបាត្រដទៃនោះ ។

បទថា **បត្តបរិយន្តោ** *បានដល់ បាត្រដែលផ្ងាស់ប្តូរគ្នាយ៉ាងនេះ តាំងនៅខាងចុង ។*

បទថា **អនេសេ** *សេចក្តីថា ភិក្ខុនោះមិនគប្បីរក្សាបាត្រនោះ ក្នុងទីមិនគួរ មានគ្រែ តាំង ម្ជុំឈើ ដៃកៅជាដើម គប្បីទុកដាក់ក្នុងទីដែលខ្លួនទុកដាក់បាត្រល្អអំពីមុននោះឯង ។ សេចក្តីពិត ទីទុកដាក់បាត្រ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ទុកហើយ ក្នុងខន្ធក:នោះឯង ដោយន័យជាដើមថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតជើងទម្របាត្រ ដូច្នេះ ។*

បទថា **ន អភោគេន** *គឺ មិនគប្បីប្រើបាត្រដោយការប្រើមិនសមគួរ មានការជាំបបរ និងជាំទឹកជ្រលក់ជាដើម ។ តែកាលកើតអាពាធក្នុងចន្លោះផ្លូវ កាលភាជន:ដទៃមិនមាន នឹងយកជីវដ្ឋលាប ហើយជាំបបរ ឬជាំទឹកក្តៅគួរ ។*

បទថា **ន វិស្សជ្ជេតព្វោ** *សេចក្តីថា មិនគួរឲ្យដល់អ្នកដទៃ ។ តែបើសទ្ធិវិហារិក ឬ អន្តេវាសិកជាក់ចាត្រដែលល្អដទៃទុកជំនួស កាន់យកទៅដោយគិតថា បាត្រនេះ គួរដល់អញ បាត្រនេះ គួរដល់ព្រះថេរៈ ដូច្នេះ គួរឬភិក្ខុដទៃកាន់យកបាត្រនោះហើយ ប្រគេនបាត្ររបស់ខ្លួន ក៏គួរ ។ មិនមានកិច្ចដែលត្រូវពោលថា លោកចូរយកបាត្ររបស់ខ្ញុំនោះឯងមក ។*

[๑๓๗] ក្នុងបទថា **ปาริหาริยตฺถาย** *នេះ មានអធិប្បាយថា ក្នុងកុរុន្ទី*

ពោលថា ភិក្ខុមានបាត្រស្រាំត្រឹម ៥ អន្ទើ ទោះសូមបាត្រថ្មីក្នុងទីដែលគេបវារណាទុក ដោយអំណាចនៃសង្ឃ គួរ សូម្បីមានបាត្រស្រាំក្រោម ៥ អន្ទើ ទឹងសូមក្នុងទីដែលគេបវារណាទុក ដោយអំណាចនៃបុគ្គល ក៏គួរដូច្នេះ ។ ពាក្យដ៏សេសក្នុងសិក្ខាបទនេះ មានអត្ថរាក់ទាំងអស់ហើយ ។

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋាន ៦ ជាកិរិយា ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម មានចិត្ត ៣ មានវេទនា ៣ ដូច្នេះឯង ។

ឧនបញ្ចពន្ធនសិក្ខាបទ ចប់

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๓

[๑๓๘] สมัยนั้น พระพุทธเจ้าทรงพระยศ ประทับในวิหารเชตวันของอนาถบิณฑิกมหาเศรษฐี กรุงสาวัตถี ฯ ครั้งนั้นแล ปิลินทวัจฉเถระผู้มีอายุปูนกลางเกิน ให้เขาแซ่ร้องสรรเสริญคุณที่ประตูกรุงราชคฤห์ ฯ ลำดับนั้น พระเจ้าพิมพิสารเสนิยราช[1] ทรงพระราชดำเนินเข้าไปยังพระราชอุทยาน ครั้นเสด็จเข้าไปถึงแล้ว ก็ทรงเชื้อเชิญปิลินทวัจฉเถระผู้มีอายุ ครั้นเชื้อเชิญแล้ว ก็ทรงให้ปูลาดอาสนะถวาย ปิลินทวัจฉเถระผู้มีอายุก็ประทับนั่งบนอาสนะที่ปูลาดถวาย พระเจ้าพิมพิสารเสนิยราช ทรงพระราชดำเนินเข้าไปยังพระราชอุทยาน ครั้นเสด็จเข้าไปถึงแล้ว ก็ทรงเชื้อเชิญปิลินทวัจฉเถระผู้มีอายุ ครั้นเชื้อเชิญแล้ว ก็ทรงให้ปูลาดอาสนะถวาย ปิลินทวัจฉเถระผู้มีอายุก็ประทับนั่งบนอาสนะที่ปูลาดถวาย ครั้นแล้วก็ตรัสถามปิลินทวัจฉเถระผู้มีอายุว่า ท่านเจ้าคุณ ท่านให้เขาทำอะไร ฯ ปิลินทวัจฉเถระทูลตอบว่า ขอถวายพระพร มหาบพิตร อาตมาภาพต้องการไม้จันทน์แดงมาก จึงให้เขาแซ่ร้องสรรเสริญคุณที่ประตูกรุงราชคฤห์ ฯ ตรัสถามว่า ท่านเจ้าคุณ ไม้จันทน์แดงมีราคาแพงหรือ ท่านเจ้าคุณต้องการอามิสทานหรือ ฯ พระเถระทูลตอบว่า ขอถวายพระพร มหาบพิตร อามิสทาน พระผู้มีพระภาคมิได้ทรงอนุญาตไว้เลย ฯ ตรัสว่า ท่านเจ้าคุณ ถ้าเช่นนั้น ท่านเจ้าคุณควรทูลถามพระผู้มีพระภาคเสียก่อน แล้วจึงค่อยมาที่นี่ ฯ ปิลินทวัจฉเถระผู้มีอายุก็ทูลรับพระราชดำรัสพระเจ้าพิมพิสารเสนิยราช ทรงพระราชดำเนินเข้าไปยังพระราชอุทยาน

ដ៏មានអាយុបានពន្យល់ព្រះបាទពិម្ពិសារសេនិយរាជជាធំក្នុងដែនមគធៈឲ្យទ្រង់
ឃើញច្បាស់ ឲ្យទ្រង់សមាទាន ឲ្យទ្រង់ក្លៀវក្លា ឲ្យទ្រង់រីករាយ ដោយ
ធម្មីកថា ។ ព្រះបាទពិម្ពិសារសេនិយរាជជាធំក្នុងដែនមគធៈ ដែលបិលិន្ទវច្ឆត្តេរ
ដ៏មានអាយុបានឲ្យទ្រង់ ឃើញជាក់ស្តែង ឲ្យទ្រង់សមាទាន ឲ្យទ្រង់ក្លៀវក្លា
ឲ្យទ្រង់រីករាយដោយធម្មីកថាហើយ ទ្រង់ក៏ក្រោកចាកអាសនៈបង្គំបិលិន្ទវច្ឆត្តេរ
ដ៏មានអាយុ ហើយទ្រង់ធ្វើប្រទក្សិណយាត្រាចេញទៅ ។ លំដាប់នោះ បិលិន្ទ-
វច្ឆត្តេរដ៏មានអាយុ ប្រើបម្រើទៅកាន់សម្នាក់ព្រះដ៏មានព្រះភាគម្ចាស់ថា បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះបាទពិម្ពិសារសេនិយរាជជាធំក្នុងដែនមគធៈ ទ្រង់ចង់
ប្រទានអាវាមិកជនឲ្យ បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គគួរបដិបត្តិដូចម្តេច ។
ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរនេះ ព្រះមានព្រះភាគជាម្ចាស់ឲ្យប្រជុំភិក្ខុសង្ឃ ហើយ
ទ្រង់សម្តែងធម្មីកថា ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយ ដោយព្រះពុទ្ធដីកាថា ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតអាវាមិកជន ។ ព្រះបាទពិម្ពិសារសេនិយរាជជាធំ
ក្នុងដែនមគធៈ ទ្រង់យាងចូលទៅរកបិលិន្ទវច្ឆត្តេរដ៏មានអាយុ ជាគម្រប់ពីរដង
លុះយាងចូលទៅហើយ ទើបទ្រង់បង្គំបិលិន្ទវច្ឆត្តេរដ៏មានអាយុ ហើយគង់នៅក្នុង
ទីដ៏សមគួរមួយ ។ លុះព្រះបាទពិម្ពិសារសេនិយរាជជាធំក្នុងដែនមគធៈ គង់
ស្រួលបួលហើយ មានព្រះបន្ទូលនឹងបិលិន្ទវច្ឆត្តេរដ៏មានអាយុថា បពិត្រ
លោកម្ចាស់ ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ទ្រង់អនុញ្ញាតអាវាមិកជន ហើយឬ ។
បិលិន្ទវច្ឆត្តេរថ្វាយព្រះពរថា បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គបានអនុញ្ញាតហើយ ។
ទ្រង់ត្រាស់ថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ ញោម ប្រគេនអាវាមិកជន

ម្នាក់ដល់លោកម្ចាស់ ។ គ្រានោះ ព្រះបាទពិម្ពិសារសេនិយរាជ ជាធំក្នុងដែនមគធៈ ទ្រង់ប្តេជ្ញាថា ប្រគេនអាវាមិកជនដល់ បិលិន្ទវច្ឆត្តេរដ៏មានអាយុ ហើយក៏ភ្លេចព្រះស្មារតី យូរបន្តិចទៅទ្រង់រឭកឃើញវិញ ទើបទ្រង់គ្រាស់ហៅមហាអមាត្យម្នាក់ ជាអ្នកសម្រេចរាជការទាំងពួងថា នែមហាអមាត្យ អាវាមិកជនណា ដែលយើងបម្រុងនឹងប្រគេនលោកម្ចាស់ អាវាមិកជននោះ យើងបានប្រគេនលោកហើយឬ ។ មហាអមាត្យក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព អាវាមិកជនទ្រង់មិនទាន់ប្រគេនដល់លោកម្ចាស់នៅឡើយទេ ។ ស្តេចគ្រាស់សួរថា នែមហាអមាត្យ រាប់ពីរាត្រីនេះទៅបានប៉ុន្មានរាត្រីហើយ ។ លំដាប់នោះ មហាអមាត្យនោះ បានរាប់រាត្រីសព្វគ្រប់ហើយ ក្រាបទូលព្រះបាទពិម្ពិសារសេនិយរាជជាធំក្នុងដែនមគធៈ ដូច្នេះថា បពិត្រ សម្មតិទេព បាន ៥០០ រាត្រីហើយ ។ ស្តេចគ្រាស់ថា នែមហាអមាត្យ បើដូច្នោះ អ្នកចូរប្រគេនអាវាមិកជន ៥០០ នាក់ទៅលោកម្ចាស់ចុះ ។ មហាអមាត្យនោះ ទទួលព្រះរាជឱង្ការព្រះបាទពិម្ពិសារសេនិយរាជជាធំក្នុង ដែនមគធៈថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស យ៉ាងហ្នឹងហើយៗ បានប្រគេនអាវាមិកជន ៥០០ នាក់ដល់បិលិន្ទវច្ឆត្តេរដ៏មានអាយុ ។ ទីនោះ បានជាស្រុកមួយ ផ្សេងដោយឡែក ។ ជនទាំងឡាយ ហៅស្រុកនោះថា អាវាមិកគ្រាមខ្លះ ហៅថា បិលិន្ទវច្ឆគ្រាមខ្លះ ។

[๑๓๙] សម័យនោះឯង បិលិន្ទវច្ឆត្តេរដ៏មានអាយុជាជីតុនក្នុងស្រុកនោះ ។ គ្រានោះ បិលិន្ទវច្ឆត្តេរដ៏មានអាយុ ស្បៃកស្បង់ប្រដាប់ដោយចាត្រ

និងចីវរ ចូលទៅបិណ្ឌបាតក្នុងបិលិន្ទវច្ឆគ្រាម នាវេលាព្រឹកព្រហាម ។ សម័យនោះឯង មានល្បែងមហោស្រពក្នុងស្រុកនោះ ។ ពួកក្មេងៗ បានប្រដាប់តាក់តែងដោយផ្កាកម្រង លេងមហោស្រព ។ លំដាប់នោះ បិលិន្ទវច្ឆត្ថេរជ័មានអាយុ កំពុងត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតតាមលំដាប់ច្រក ក្នុងបិលិន្ទវច្ឆគ្រាម បានចូលទៅកាន់លំនៅរបស់អាវាមិកជនម្នាក់ លុះចូលទៅហើយ ទើបអង្គុយលើអាសនៈដែលគេរៀបចំប្រគេន ។ សម័យនោះឯង ធីតារបស់ស្រីរក្សាអារាមនោះ ឃើញទារកឯទៀតៗ ប្រដាប់តាក់តែងដោយផ្កាកម្រង ហើយក៏យំសុំថា ម៉ែចូរឲ្យផ្កាកម្រងមកខ្ញុំ ម៉ែចូរឲ្យគ្រឿងប្រដាប់មកខ្ញុំ ។ គ្រានោះ បិលិន្ទវច្ឆត្ថេរជ័មានអាយុ បាននិយាយពាក្យនេះនឹងស្រីរក្សាអារាមនោះថា នាងទារិកានេះយំទារអ្វី ។ ស្រីរក្សាអារាមទូលថា លោកម្ចាស់ នាងទារិកានេះឃើញទារកឯទៀតៗ ប្រដាប់តាក់តែងដោយផ្កាកម្រង បានជាយំទារថា ម៉ែចូរឲ្យផ្កាកម្រងមកខ្ញុំ ម៉ែចូរឲ្យគ្រឿងប្រដាប់មកខ្ញុំ យើងខ្ញុំជាអ្នកក្រលំបាកនឹងបានផ្កាកម្រងមកពីណា នឹងបានគ្រឿងប្រដាប់មកពីណា ។ ខណៈនោះ បិលិន្ទវច្ឆត្ថេរជ័មានអាយុ ចាប់រង្វេលស្មៅមួយ ហើយនិយាយពាក្យនេះ នឹងស្រីរក្សាអារាមនោះថា ហ៏ ! នាងចូរបំពាក់រង្វេលស្មៅនេះលើក្បាល របស់ក្មេងស្រីនោះចុះ ។ ពេលនោះ ស្រីរក្សាអារាមនោះ យករង្វេលស្មៅនោះបំពាក់លើក្បាលរបស់នាងទារិកានោះ ។ រង្វេលស្មៅនោះក៏ក្លាយជាកម្រងមាសល្អ្អះ មុខគួរពិតពិលរមិលមើល ជារបស់គួរស្រឡាញ់ ។ កម្រងមាសបែបនោះ សូម្បីក្នុងព្រះរាជវាំងស្តេចក៏រកគ្មានដែរ ។ មនុស្សទាំងឡាយទៅក្រាបទូលព្រះបាទ

*พิมฺพิสารเสนิยราชาธิกรณ์แห่งมคธ: ว่า บพิตรสมัยนั้นแล ผ้ากฐินของอาคันตุกภิกษุทั้งหลายในอาวาสของอาคันตุกภิกษุทั้งหลายเป็นของมีค่ามาก ควรแก่ราชตระกูลเท่านั้น ไม่สมควรแก่ภิกษุทั้งหลาย ผ้าจีวรของภิกษุทั้งหลายเป็นของมีค่าน้อย ควรแก่ภิกษุทั้งหลาย ไม่สมควรแก่ราชตระกูลเท่านั้น ก็ผ้ากฐินนั้นไม่มีผู้ถวายด้วย ผ้าจีวรก็ไม่มีผู้ถวายด้วย ครั้งนั้น ภิกษุทั้งหลายได้ปรึกษากันว่า

มกឃុំ ฯ ព្រះបាទពិម្ពិសារត្រាស់ថា លោកម្ចាស់ នាផ្ទះរបស់អាវាមិកជននោះ មានកម្រងមាសល្អល្អះ មុខគួរពិតពិលរមិលមើល ជារបស់មានតម្លៃ សូម្បីក្នុងវាំងរបស់ព្រាមក៏មិនមានកម្រងមាសដូច្នោះដែរ អ្នកក្សត់ទុគ្គិតនោះ នឹងបានកម្រងមាសមកពីណា ច្បាស់ជាវាលួចយករបស់គេហើយ ฯ ខណៈនោះ បិលិន្ទវច្ឆត្តេរដ៏មានអាយុ ក៏អធិដ្ឋានប្រាសាទរបស់ព្រះបាទពិម្ពិសារសេនិយរាជ ជាធំក្នុងដែនមគធៈ ឲ្យក្លាយជាមាសទៅ ฯ ប្រាសាទទាំងនោះ ក៏ក្លាយទៅជាមាសទាំងអស់ ฯ បិលិន្ទវច្ឆត្តេរថ្វាយព្រះពរថា បពិត្រមហារាជ មាសនេះច្រើនជាស់ម្ល៉ះ ព្រះអង្គបានមកពីណា ฯ ស្តេចត្រាស់ថា ខ្ញុំមិនដឹងទេ លោកម្ចាស់ របស់ទាំងនេះ ប្រហែលជាសម្រេចដោយឥទ្ធានុភាព[1] របស់លោកម្ចាស់ទេដឹង ហើយត្រាស់ឲ្យដោះលែងត្រកូលអាវាមិកជននោះទៅ ฯ

[๑๔๐] មនុស្សទាំងឡាយឮដំណឹងថា បិលិន្ទវច្ឆត្តេរជាម្ចាស់ បានសម្តែងឥទ្ធិបាដិហារិយៈ (ឥទ្ធិឫទ្ធិដ៏អស្ចារ្យចម្លែក) ជាងមនុស្សធម្មិដ្ឋំខ្ពង់ខ្ពស់ដល់បរិស័ទ ព្រមទាំងព្រះរាជា ហើយក៏មានចិត្តត្រេកអរជ្រះថ្លា នាំយកនូវកេសជ្ជៈ ๕ យ៉ាង មកបូជាបិលិន្ទវច្ឆត្តេរដ៏មានអាយុ កេសជ្ជៈ ๕ នោះ គឺសប្បិ (ទឹកដោះរាវ) នវនីតៈ (ទឹកដោះខាប់) តេលៈ (ប្រេង) មធុ (ទឹកឃ្មុំ) ផាណិតៈ (ទឹកអំពៅឬស្ករអំពៅ) ฯ ឯបិលិន្ទវច្ឆត្តេរដ៏មានអាយុតែងបាននូវកេសជ្ជៈ ๕ ហើយរមែងចែករបស់ដែលលោកបានមកៗ ទៅដល់បរិស័ទ (សិស្សរបស់លោក) ដោយប្រក្រតី ฯ ឯបរិស័ទរបស់លោកនោះ

๑-គឺសម្រេចដោយឫទ្ធិដែលព្រះថេរៈអធិដ្ឋាន ฯ

*ต้องบาตรเกสัชชะทั้งนั้นเป็นเนืองๆ ฯ บาตรที่ตนได้มาแล้วๆ ในที่ใกล้ในที่ไกล ในที่ไม่ควรในที่ควร ในกาลไม่ควรในกาลควร ในที่ไม่ใช่วิสัยในที่ใช่วิสัย ก็ทรงไว้ซึ่งบาตรเกสัชชะนั้นเสีย ฯ เกสัชชะทั้งนั้นก็เศร้าหมอง ลามกเป็นของน่าเกลียด ฯ วิหารทั้งปวง ก็เป็นวิหารเศร้าหมองน่าเกลียดด้วยสัตว์ทั้งปวง ฯ มนุษย์ทั้งปวง เมื่อมาสู่วิหารแล้วก็ได้เห็นแล้วได้ติเตียนว่า สมณะพวกนี้เป็นบุตรพระเจ้าศากยะ มีกามอันสละแล้วเด็ดขาดแล้ว ดุจเป็นพระเจ้าจักรพรรดิราชผู้ประเสริฐ ฯ ภิกษุทั้งปวงได้ฟังมนุษย์ทั้งนั้นติเตียนแล้ว ฯ ภิกษุทั้งหลายผู้มีความปรารถนาน้อย ฯลฯ ก็ได้ติเตียนว่า ไฉนภิกษุจึงได้ทำเล่าเป็นผู้มีความปรารถนาลามกเล็กน้อย ฯ ภิกษุทั้งนั้นได้นำเรื่องนั้นไปกราบทูลแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า ฯ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสถามว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ได้ยินว่าภิกษุทั้งหลายมีความปรารถนาลามกเล็กน้อย ฯ ภิกษุทั้งนั้นกราบทูลว่า ชอบแล้วพระเจ้าข้า ฯ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ได้ยินว่าภิกษุทั้งหลายมีความปรารถนาลามกเล็กน้อย ฯ ภิกษุทั้งนั้นกราบทูลว่า ชอบแล้วพระเจ้าข้า ฯ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ได้ยินว่าภิกษุทั้งหลายมีความปรารถนาลามกเล็กน้อย มีความปรารถนาเลวทรามเพราะเหตุไร

ដល់ជនទាំងឡាយដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរីងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើងទៅទៀតទេ ฯลฯ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា កេសជ្ជៈណាមួយ ដែលពួកភិក្ខុមានជំងឺគប្បីឆាន់បាន កេសជ្ជៈនេះគឺ ទឹកដោះរាវ ទឹកដោះខាប់ ប្រេង ទឹកឃ្មុំ ទឹកអំពៅ ។ ភិក្ខុទទួលកេសជ្ជៈទាំងនោះហើយ គួរទុកឆាន់បានយ៉ាងយូរត្រឹម ๗ ថ្ងៃ បើភិក្ខុទុកឲ្យកន្លងកំណត់នោះទៅ ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។

[๑๔๑] ត្រង់ពាក្យថា កេសជ្ជៈណាមួយ ដែលពួកភិក្ខុមានជំងឺគប្បីឆាន់បាន គឺ សប្បិ[๑] របស់គោក្តី សប្បិរបស់ពពែក្តី សប្បិរបស់ក្របីក្តី ឈ្មោះថា សប្បិ (ទឹកដោះរាវ) ។ សាច់របស់សត្វទាំងឡាយណា ដែលសមគួរដល់ពុទ្ធានុញ្ញាត សប្បិរបស់សត្វទាំងឡាយនោះ ក៏សមគួរដែរ ។ ដែលហៅថា ទឹកដោះខាប់ គឺ ទឹកដោះខាប់របស់សត្វទាំងនោះឯង ។ ប្រេងល្ង ប្រេងស្ពៃ ប្រេងស្រគំ ប្រេងល្ហុងខ្មែរ ប្រេងធ្វើពីខ្លាញ់រាវ ឈ្មោះថា ប្រេង ។ ទឹកផ្អែមកើតពីមេឃ្មុំជាដើម ឈ្មោះថា ទឹកឃ្មុំ ។ ទឹកកើតពីដើមអំពៅ ឈ្មោះថា ទឹកអំពៅ ។ ពាក្យថា ភិក្ខុទទួលកេសជ្ជៈនោះហើយ គួរទុកឆាន់បានយ៉ាងយូរត្រឹម ๗ ថ្ងៃ មានអធិប្បាយថា កេសជ្ជៈទាំងនោះគប្បីទុកឆាន់បានយ៉ាងយូរត្រឹម ๗ ថ្ងៃ ។ បើទុកឲ្យកន្លងកំណត់នោះទៅ កេសជ្ជៈនោះជានិស្សគ្គិយ គឺថា ជានិស្សគ្គិយក្នុងកាលអរុណរះឡើងក្នុងថ្ងៃទី ๘ កេសជ្ជៈដែលជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុត្រូវលះបង់ដល់សង្ឃក៏បាន គណៈក៏បាន បុគ្គលក៏បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

๑-ទឹកដោះរាវរបស់គោ ពពែ ក្របីជាដើម ហៅថា សប្បិ ។

ภิกฺขุตฺรัวฺละปงฺย៉ាងនេះ ฯปេฯ បពิตฺรព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន ភេសជ្ជៈរបស់ខ្ញុំនេះ កន្ទងហួស ๗ ថ្ងៃហើយ ជានิสฺสคฺคิยวตฺถุ ខ្ញុំសូមលះបង់ភេសជ្ជៈនេះដល់សង្ឃ ฯ សេចក្តីតអំពីនេះទៅ មានសេចក្តីដូចគ្នានឹង สิกฺขาปทที่ ๑ នៃចីវរវគ្គ ฯ

[๑๔๒] กาลភេសជ្ជៈកន្ទងហួស ๗ ថ្ងៃទៅហើយ ภิกฺขุสมฺมាល់ថា កន្ទងហើយ ត្រូវអាបត្តិនิสฺสคฺคิยបาจิตฺติย ฯ กาลភេសជ្ជៈកន្ទង ๗ ថ្ងៃហួសទៅហើយ ภิกฺขุមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិនิสฺสคฺคิยបาจิตฺติย ฯ กาลភេសជ្ជៈកន្ទងហួស ๗ ថ្ងៃទៅហើយ ภิกฺขุสมฺมាល់ថា មិនទាន់កន្ទង ត្រូវអាបត្តិនิสฺสคฺคิยបาจิตฺติย ฯ (ភេសជ្ជៈនោះ) ภิกฺขุមិនទាន់បានតាំងចិត្តទុកទេ ภิกฺขุสมฺมាល់ថា បានតាំងចិត្តទុកហើយ ត្រូវអាបត្តិនิสฺสคฺคิยបาจิตฺติย ฯ ភេសជ្ជៈមិនទាន់បានលះបង់ទេ តែภิกฺขุสมฺมាល់ថា បានលះបង់ហើយ ត្រូវអាបត្តិនิสฺสคฺคิยបาจิตฺติย ฯ ភេសជ្ជៈមិនទាន់បាត់ទៅទេ ภิกฺขุสมฺมាល់ថា បាត់ទៅហើយ ត្រូវអាបត្តិនิสฺสคฺคิยបาจิตฺติย ฯ ភេសជ្ជៈមិនទាន់វិនាសទៅទេ តែภิกฺขุสมฺมាល់ថា វិនាសហើយ ត្រូវអាបត្តិនิสฺสคฺคิยបาจิตฺติย ฯ ភេសជ្ជៈភ្លើងមិនទាន់ឆេះទេ តែภิกฺขุสมฺมាល់ថា ភ្លើងឆេះហើយ ត្រូវអាបត្តិនิสฺสคฺคิយបาจิตฺติย ฯ ភេសជ្ជៈចោរមិនទាន់លួចយកទៅទេ តែภิกฺขุสมฺมាល់ថា ចោរលួចយកទៅហើយ ត្រូវអាបត្តិនิสฺสคฺคิยបาจิตฺติย ฯ

[๑๔๓] ภิกฺขุត្រឡប់បានភេសជ្ជៈដែលខ្លួនលះបង់ហើយ មិនត្រូវយកមកបរិភោគ ប្រើប្រាស់ដោយกาย មិនត្រូវយកមកធាន់ ฯ (ភេសជ្ជៈនោះ)

ภิกฺขุคปฺปิยมฺหานจูฬเกฏฺฐเก ปฺรทีป ปุกฺขรวตฺถุมานพณฺณาเลฺห[๑] ฯ ภิกฺขุชเนคปฺปิย
ปริโภคเปฺรมฺปฺราสฺชายกายปาน เตมินตฺรูยกมกธาน ฯ เกสชฺช:มิน
ทาน่กนฺธ ๗ ถูงเท ภิกฺขุสมฺคาลฺชากนฺธเหาย ตฺรูยอาปตฺติทุกฺกฏ ฯ ภิกฺขุ
มานเสจกฺตีสงฺวรฺยกฺนเกสชฺช:เชลมินทาน่กนฺธ ๗ ถูง ตฺรูยอาปตฺติทุกฺกฏ ฯ
เกสชฺช:มินทาน่กนฺธ ๗ ถูง ภิกฺขุสมฺคาลฺชา มินทาน่กนฺธ มินตฺรูยอาปตฺติ
เทฺรย ฯ

[๑๔๔] อาปตฺติมินมานชลฺภิกฺขุเชลตาำงจิตฺตทุก[๒] (กฺตี) ละปง์
เจาล (กฺตี) นูวเกสชฺช: ชลฺภิกฺขุเชลมานเกสชฺช:ปาต่เท (กฺตี) วินาสเท
(กฺตี) กฺเงงเธะ (กฺตี) เจารลูบเทเยกเท (กฺตี) เคยกเทเชยสจกฺตี
สฺนิทฺธสฺนาล (กฺตี) ชลฺภิกฺขุเชลปริจฺฉาคละปง์ชาจ์สฺรฬะฬตอาลย ฮฺย
อนุปสมฺปนฺน เหาะยทูลยกมกปริโภคเวญ กฺนงเรางง ๗ ถูง ชลฺภิกฺขุ
ขูจจเวต ชลฺภิกฺขุชางงเดมปญฺญตฺติ ฯ

สิกฺขาปทที ๓ จบ

๑- ยกเทเลายนีงวตฺถุทำงฬายฺ มานเฒฺรงชาเดมสมฺราบ์เลาบ มานเลาบชญฺเจงชาเดม ฯ

๒- คือเรางง ๗ ถูง ภิกฺขุเผรเกสชฺช:เนาะฮฺยเทเชาปสบ์ชเนเกฺรเตเปรสบ์ธาน่ คือ เธฺเชาถฺเจำเลาบ
กฺยาล เลาบเดำเต เลาบเกฺนกชาเดม ฯ

อัฏฐกถา

ปัตตวัคค์ สิกขาปทที่ ๓

เภสัชชสิกขาบท

[๑๓๘] บทว่า **เตน สมเยน** ดังนี้เป็นต้น เพื่อจะพรรณนาความแห่งสิกขาบทนั้น ก่อนอื่นพึงทราบวินิจฉัยนี้ก่อน

ได้ยินว่า พระราชาทรงพระนามว่าพิมพิสาร ทรงมีความประสงค์จะทรงอุปการะแก่พระเถระ จึงทรงสร้างวิหารถวายในที่ไม่ไกลพระนครราชคฤห์ ทรงให้ปลูกที่จงกรมและมณฑปเป็นต้นไว้ในที่ใกล้วิหารนั้น ทรงให้ปลูกต้นไม้มีดอกและผลเป็นต้นไว้ในที่ทั้งปวง ทรงให้ขุดสระโบกขรณีไว้ในที่ไม่ไกล ทรงให้ปลูกต้นไม้ที่น่ารื่นรมย์ใจไว้ในที่ทั้งปวง ทรงให้ปลูกต้นไม้ที่ให้ร่มเงาไว้ในที่ทั้งปวง ทรงให้ปลูกต้นไม้ที่ให้ผลไว้ในที่ทั้งปวง ทรงให้ปลูกต้นไม้ที่ให้ดอกไว้ในที่ทั้งปวง ทรงให้ปลูกต้นไม้ที่ให้ใบไว้ในที่ทั้งปวง ทรงให้ปลูกต้นไม้ที่ให้เครื่องหอมไว้ในที่ทั้งปวง ทรงให้ปลูกต้นไม้ที่ให้ยางไว้ในที่ทั้งปวง ทรงให้ปลูกต้นไม้ที่ให้ผลเป็นเครื่องดื่มไว้ในที่ทั้งปวง ทรงให้ปลูกต้นไม้ที่ให้ผลเป็นเครื่องบริโภคไว้ในที่ทั้งปวง ทรงให้ปลูกต้นไม้ที่ให้ผลเป็นเครื่องเคี้ยวไว้ในที่ทั้งปวง ทรงให้ปลูกต้นไม้ที่ให้ผลเป็นเครื่องลิ้มไว้ในที่ทั้งปวง ทรงให้ปลูกต้นไม้ที่ให้ผลเป็นเครื่องดื่มกิน

ពីរបទថា **សុវណ្ណាន្តិ អធិមុច្ចិ** *បានដល់ ព្រះថេរៈបានអធិដ្ឋានថា ចូរ សម្រេចជាមាស ។*

[๑๔๐] *ពីរបទថា* **បញ្ចន្នំ ភេសជ្ជានំ** *បានដល់ ភេសជ្ជៈ ๕ មានទឹកដោះថ្លា ជាដើម ។*

បទថា **តាវាលុិកា** *បានដល់ ដែលបដិបត្តិដើម្បីភាពជាអ្នកល្មោក ដោយបច្ច័យ ។*

ក្នុងបទថា **កោលម្ពេបិ ឃដេបិ** *នេះ ជាភាជនៈមាត់ទូលាយ ឈ្មោះ ថា* **កោលម្ព** *។*

បទថា **ឱលីនវិលិនានិ** *បានដល់ ហៀរតំណក់ចុះមកខាងក្រោម ត្រង់ មាត់ទាំងពីរខាង ។*

បទថា **ឱកិណ្ណាវកិណ្ណា** *សេចក្តីថា ពួកកណ្តុរកាយផ្ទៃដីដេរជាស និង កាត់ជញ្ជាំងរត់សុះទៅមក ខាងលើដេរជាស ព្រោះភ្ញៀននៃភេសជ្ជៈ ๕ មាន ទឹកដោះថ្លាជាដើម ។*

បទថា **អន្តោកោដ្ឋាគារិកា** *បានដល់ មានឃ្មាំងចាត់ចែងទុកខាងក្នុង ។*

បទថា **បដិសាយនីយានិ** *បានដល់ ដែលគួរលិទ្ធភ្លក្ស អធិប្បាយថា គួរបរិភោគ ។*

អធិប្បាយ

សិក្ខាបទវិភង្គនៃភេសជ្ជសិក្ខាបទ

[๑๔๑] *បទថា* **ភេសជ្ជានិ** *សេចក្តីថា ភេសជ្ជៈទាំងឡាយ នីងធ្វើ*

กิจฺจนาเภสชฺชะกฺตี มินเธฺงกฺตี กฺ็ปานเวาหาร (ชาชาเภสชฺชะ:) ยฺ๊างนี้ะ ฯ

เดฺายปทชา **เคาสปฺปิ** *ชาเดฺม พฺระมานพฺระกาคทฺรง์สแมฺงทฺกเดาะ ชา ไดฺลปฺราคชกฺนฺงโลาก เหฺ็ยทฺรง์สแมฺงสาแพฺราะยกทฺกเดาะชา สูมฺปี นาสตฺวพฺวกชไท มานแพฺ็ค รเมาง นิงทนฺยายชาเดฺมจูล เดฺายพากฺยชา* **ยาสำ มำสำ กปฺปติ** *นี้ะ ฯ พิตเหฺ็ย สตฺวทาง์ฌายณามานทฺกเดาะ สตฺวทาง์นาโะ กฺ็มานทฺกเดาะชาผงไดฺร ฯ ตาแตทฺกเดาะชารชสฺสตฺวทาง์นาโะ รกปานงายกฺตี รกปานลำปากกฺตี กฺ็แพฺราสฺทุกเดฺม่ปีกามินรเงฺง ฯ สูมฺปีทฺก เดาะขาบ กฺ็ยฺ๊างนาโะ ฯ*

พีรชทชา **สนฺนิธิการกำ ปริภุญฺเชยฺยาสิ** *เสจกฺตีชา คปฺปีเธฺกีการเสนรำ คีรกฺขาทุกชริกาค ฯ เสจกฺตีนี้ะดูจเมฺ็จ ชณฺกาเภสชฺชะ: มานทฺกเดาะชา ชาเดฺม ไดฺลมกกฺนฺงพฺระชาลี นิงพาองชัลทฺกเดาะชามุน ไดฺลภิกฺขุทูลปฺระเคนมุนงาน์ คูรงาน์ลายอามิสกฺ็ปาน ปฺราสจากอามิสกฺ็ปาน กฺนฺง เวลามุนงาน์กฺนฺงแถฺงนาโะ ฯ ตางอำพีเกฺรายเพฺลงาน์เพ คปฺปีงาน์ปฺราส จากอามิสปานรหูต ๗ แถฺง สูมฺปีกนฺง ๗ แถฺงเพ เบฺ็ภิกฺขุรกฺขาทุกกฺนฺง กาชนะ: ๑ ชานิสฺสคฺคิย ๑ เบฺ็รกฺขาทุกกฺนฺงกาชนะ:เปฺร็น ชานิสฺสคฺคิยเปฺร็น ตามจำนูนวัตถุ ฯ*

ทฺกเดาะชา ไดฺลภิกฺขุทูลปฺระเคนกฺนฺงบจฺฉากตฺ คูรงาน์ปานมินลายอามิส รหูต ๗ แถฺง ฯ ภิกฺขุนิงบริโภคทฺกเดาะชา ไดฺลขูนเธฺ็ยชาขคฺคหิต (จาบ์พาลมุนปฺระเคน) รกฺขาทุกกฺนฺงเวลามุนงาน์กฺตี เกฺรายงาน์กฺตี รเมง

มิនគួរ គប្បីបង្អោនទៅប្រើ ក្នុងកិច្ចដទៃ មានការលាបជាដើម ។ សូម្បីកន្លង ๗ ថ្ងៃទៅ ក៏មិនត្រូវអាបត្តិ ព្រោះដល់នូវភាពជារបស់មិនគួរបរិភោគ ។ សមដូចព្រះតម្រាស់ត្រាស់ទុកថា ជារបស់គួរលិទ្ធភក្ស ។

បើអនុបសម្បន្នធ្វើទឹកដោះថ្លា ដោយទឹកដោះខាប់ ដែលទទួលប្រគេនទុកក្នុងវេលាមុនឆាន់ប្រគេន ទោះឆាន់ជាមួយអាមិសក្នុងបុរេភត្ត គួរ បើកិក្ខុធ្វើឯង ឆាន់មិនលាយអាមិស រមែងគួរ សូម្បីអស់ ๗ ថ្ងៃ ។ តែទឹកដោះថ្លា ដែលបុគ្គលណាមួយ ធ្វើដោយទឹកដោះខាប់ ដែលទទួលប្រគេនក្នុងវេលាក្រោយភត្ត គួរឆាន់បានមិនលាយអាមិស រហូត ๗ ថ្ងៃដូចគ្នា ។

អធិប្បាយ ក្នុងសប្បិ និងនវនីត

អ្នកសិក្សាគប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងសប្បិ (ទឹកដោះថ្លា) ដែលធ្វើដោយនវនីត (ទឹកដោះខាប់) (ដែលកិក្ខុធ្វើឲ្យ) ជាឧគ្គហិតដោយនយនៃសប្បិសុទ្ធៗ ដូចដែលពោលទុកហើយពីមុននោះឯង ។ សប្បិធ្វើដោយខីរៈ (ទឹកដោះស្រស់) ដែលកិក្ខុទទួលប្រគេនទុកមុនឆាន់ក្តី ដោយទធិ (ទឹកដោះជូរ) ក្តី ដែលអនុបសម្បន្នធ្វើ គួរឆាន់បាន សូម្បីលាយអាមិស ក្នុងវេលាមុនឆាន់ថ្ងៃនោះ ។ ដែលកិក្ខុធ្វើឯង គួរឆាន់ច្រាសចាកអាមិសតែម្យ៉ាង ក្នុងខាងក្រោយឆាន់ មិនគួរ ។

ពិតហើយ កាលកិក្ខុកម្ចៅនវនីត មិនចាត់ជាសាមបក្ក (ចម្អិនឯង) ។ តែបើឆាន់អាមិស មួយអន្ទៀដោយនវនីតនោះ ដែលជាសាមបក្ក រមែងមិនគួរ ។ តាំងអំពីបុរេភត្តទៅ មិនគួរដូចគ្នា ។ មិនត្រូវអាបត្តិសូម្បីកន្លង ๗ ថ្ងៃ

ទៅ ព្រោះទទួលប្រគេនទាំងវត្ថុ សមដូចព្រះតម្រាស់ថា ទទួលប្រគេនកេសជ្ជៈទាំងនោះហើយជាដើម តែសប្បិដែលធ្វើដោយទីរៈ និងទធិ ដែលភិក្ខុទទួលប្រគេនក្នុងវេលាឆាន់ គួរបង្អោនទៅប្រើក្នុងកិច្ច មានការលាបខ្លួនជាដើម ។ សប្បិដែលធ្វើដោយទីរៈ ទធិ ដែលជាឧគ្គហិត សូម្បីក្នុងវេលាបុរេភត្ត (ក៏គួរបង្អោនចូលទៅក្នុងកិច្ច មានការលាបខ្លួនជាដើម) ។ មិនត្រូវអាបត្តិ ព្រោះសប្បិទាំង ២ យ៉ាង ដែលលើស ៧ ថ្ងៃទៅ ។ ក្នុងសប្បិរបស់ពួកសត្វដែលមានសាច់ជាអកប្បិយ ក៏មានន័យយ៉ាងនេះដូចគ្នា តែសេចក្តីប្លែកគ្នាមានដូចតទៅនេះថា ជានិស្សគ្គិយដោយនវនីត និងសប្បិដែលមកហើយក្នុងព្រះបាលីណា ក្នុងព្រះបាលីនោះ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ដោយសប្បិរបស់ពួកសត្វ ដែលមានសាច់ជាអកប្បិយនេះ ។ ក្នុងអដ្ឋកថាអន្ធកៈ លោកជំទាស់សប្បិ និងនវនីតរបស់មនុស្សទុក ធ្វើឲ្យសមគួរដល់ហេតុ ។ សប្បិ និងនវនីតរបស់មនុស្សនោះ លោកជំទាស់ទុកមិនប្រពៃ ព្រោះអាចារ្យទាំងឡាយ អនុញ្ញាតទុកក្នុងអដ្ឋកថាទាំងពួង ។ សូម្បីការវិនិច្ឆ័យសប្បិ និងនវនីតរបស់មនុស្សនោះ នឹងមានសម្តែងខាងមុខ ។ សូម្បីនវនីតដែលមកហើយក្នុងព្រះបាលី ភិក្ខុទទួលប្រគេនក្នុងបុរេភត្ត ទោះបីឆាន់លាយនឹងអាមិស ក្នុងបុរេភត្តថ្ងៃនោះ គួរតាំងអំពីបច្ឆាភត្តទៅ ឆាន់មិនលាយអាមិស ទើបគួរ ។ ព្រោះកន្លង ៧ ថ្ងៃទៅ នវនីតដែលរក្សាទុកក្នុងភាជនៈផ្សេងៗ គ្នា ជានិស្សគ្គិយតាមចំនួនភាជនៈ ក្នុងនវនីតដែលរក្សាទុកជាដុំៗ មិនលាយឡំគ្នា សូម្បីក្នុងភាជនៈមួយ ក៏ជានិស្សគ្គិយតាមចំនួនដុំ ។ នវនីតដែលភិក្ខុទទួលប្រគេនទុកក្នុងបច្ឆាភត្ត អ្នក

សិក្ខាគប្បីជ្រាបដោយនយនៃសប្បដូចគ្នា ឯសេចក្តីប្លែកគ្នាក្នុងនវនីតនេះ មានដូច្នេះ គឺដុំទធិក្តី តំណក់តក្កៈ (ទឹកដោះជូរមានពពុះ) មាន ព្រោះដូច្នោះទើបពួកព្រះថេរៈចំនួនពាក់កណ្តាលបានពោលថា ដែលសម្អាតហើយ គួរ ។ ព្រះមហាសីវត្ថេរពោលថា តាំងអំពីពេលដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់អនុញ្ញាតហើយ នវនីត កាលស្រង់ឡើងអំពីតក្កៈប៉ុណ្ណោះ ភិក្ខុទាំងឡាយឆាន់បាន ។ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុកាលឆាន់នវនីត គប្បីជម្រះ គឺដួសយកទធិ តក្កៈ រុយនិងស្រមោចក្រហមជាដើមចេញ ហើយឆាន់ចុះ ។ ភិក្ខុប្រាថ្នានឹងរម្ងាស់ឲ្យជាសប្បិ ឆាន់ និងរម្ងាស់សូម្បីនវនីតដែលមិនទាន់សម្អាត ក៏គួរ ក្នុងនវនីតនោះ វត្ថុណាដែលជាទធិក្តី ជាតក្កៈក្តី វត្ថុនោះនឹងជល់នូវការអស់ទៅ ។ ដោយហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ មិនទាន់ឈ្មោះថា ទទួលប្រគេនព្រមទាំងវត្ថុ អធិប្បាយដូចពោលមកនេះ ជាអធិប្បាយរបស់ព្រះមហាសីវត្ថេរ ។ តែភិក្ខុទាំងឡាយដែលច្រើនដោយសេចក្តីរង្កៀស រមែងរង្កៀសសូម្បីក្នុងនវនីតដែលរម្ងាស់នោះ ព្រោះរម្ងាស់មួយអន្ទឹងនឹងអាមិស ។ ឥឡូវនេះ អ្នកសិក្ខាគប្បីកាន់យកនយនៃអាបត្តិ អនាបត្តិ ការបរិភោគ និងមិនបរិភោគក្នុងនវនីតដែលចាប់ពាល់ ហើយរក្សាទុក ក្នុងនវនីតដែលភិក្ខុទទួលប្រគេនទីរៈ និងទធិក្នុងបុរេភត្ត ហើយធ្វើក្នុងនវនីតដែលភិក្ខុទទួលប្រគេនទីរៈ និងទធិនោះក្នុងបច្ឆាភត្ត ហើយធ្វើក្នុងនវនីតដែលធ្វើដោយទីរៈ និងទធិដែលជាឧគ្គហិត និងក្នុងនវនីតរបស់ពួកសត្វ ដែលមានមំសៈជាអកប្បិយ ទាំងអស់ដោយលំដាប់ដូចពោលហើយក្នុងសប្បិនោះឯង ។ ពួកអ្នកស្រុក រមែងចាក់សប្បិខ្លះ នវនីត

ខ្លះ ប្រេងដែលចម្រាញ់ហើយខ្លះ ប្រេងដែលមិនទាន់ចម្រាញ់ខ្លះ ចូលក្នុងសប្បិនោះឯង របស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដែលចូលទៅដើម្បីភិក្ខាប្រេង ។ តំណក់តក្កៈ និងទធិខ្លះ គ្រាប់បាយខ្លះ កន្ទក់ខ្លះ ប្រភេទរុយខ្លះ មាននៅក្នុងសប្បិនោះ សប្បិនោះ ភិក្ខុធ្វើឲ្យឆ្អិនដោយកម្តៅថ្ងៃហើយ ហើយត្រងយក ចាត់ជាសត្តាហកាលិក ។

ឯការដែលភិក្ខុនីងចម្រាញ់ជាមួយភេសជ្ជៈ ដែលទទួលប្រគេនហើយ ធ្វើនត្ថុចូលតាមច្រមុះ គួរ ។ បើក្នុងសម័យក្លៀងរលឹម សាមណេរដែលជាអ្នកលជ្ជី កាលនឹងដោះការចម្អិនអាមិសឲ្យផុតទៅ ដូចដែលពួកភិក្ខុមិនដាំបាយដោយអង្ករ និងកន្ទក់ជាដើមដែលធ្លាក់ចូលទៅក្នុងសប្បិនោះ ធ្វើឲ្យរលាយក្នុងភ្លើង ហើយត្រង រម្ងាស់ប្រគេនជាថ្មី រមែងគួរអរហូត ៧ ថ្ងៃ ដោយន័យមុនដូចគ្នា ។

អធិប្បាយ អំពីប្រេង

បណ្តាប្រភេទប្រេង នីងពោលក្នុងប្រេងល្ងមុន ដែលទទួលប្រគេនក្នុងបុរេភត្ត សូម្បីលាយអាមិស រមែងគួរក្នុងវេលាមុនធាន់ ។ តែតាំងអំពីបច្ឆាភត្តទៅ ជ្រាសចាកអាមិសប៉ុណ្ណោះ ទើបគួរ ។ អ្នកសិក្សាគប្បីជ្រាបភាពដែលប្រេងល្ងនោះ ជានិស្សគ្គិយតាមចំនួនកាជនៈ ព្រោះកន្ទង ៧ ថ្ងៃទៅ ។ ប្រេងល្ងដែលទទួលប្រគេន ក្នុងបច្ឆាភត្ត ជ្រាសចាកអាមិសប៉ុណ្ណោះ ទើបគួរ រហូត ៧ ថ្ងៃ ។ ទោះបរិភោគប្រេងល្ងដែលធ្វើឲ្យជាឧគ្គហិត រក្សាទុកមិនគួរ គួរបង្អោនចូលទៅក្នុងកិច្ច មានការលាបក្បាលជាដើម ។ សូម្បីព្រោះកន្ទង

*ទៅ ៧ ថ្ងៃ ក៏មិនត្រូវអាបត្តិ ។ ប្រេងដែលភិក្ខុទទួលប្រគេនគ្រាប់ល្ង*ក្នុង
*បុរេភត្ត ធ្វើលាយអាមិស រមែងគួរក្នុងបុរេភត្ត ។ តាំងអំពីបច្ឆាភត្តទៅ ជា
របស់មិនគួរបរិភោគតាមមាត់ គប្បីបង្អោនទៅក្នុងកិច្ច មានការលាបក្បាល
ជាដើម សូម្បីហួស ៧ ថ្ងៃទៅក៏មិនត្រូវអាបត្តិ ។ ប្រេងដែលភិក្ខុទទួលប្រគេន
គ្រាប់ល្ងក្នុងបច្ឆាភត្ត ហើយធ្វើ ជារបស់មិនគួរបរិភោគតាមមាត់ដូចគ្នា ព្រោះ
ទទួលប្រគេនទាំងវត្ថុ សូម្បីក្នុងកាលកន្លងទៅ ៧ ថ្ងៃ មិនត្រូវអាបត្តិ គប្បី
បង្អោនទៅក្នុងកិច្ច មានការលាបក្បាលជាដើម សូម្បីក្នុងប្រេងដែលធ្វើដោយ
គ្រាប់ល្ងដែលភិក្ខុចាប់ប៉ះពាល់ក្នុងបុរេភត្ត ឬក្នុងបច្ឆាភត្ត ក៏មានន័យយ៉ាងនេះ
ដូចគ្នា ។*

*ប្រេងដែលលីងគ្រាប់ល្ង ដែលភិក្ខុទទួលប្រគេនក្នុងបុរេភត្ត ហើយ
ចំហុយមេ្យាល្ង ឬស្រុះដោយទឹកក្តៅធ្វើ បើអនុបសម្បន្នធ្វើ សូម្បីលាយ
អាមិស រមែងគួរក្នុងបុរេភត្ត ។ បើខ្លួនឯងធ្វើ រើសយកវត្ថុចេញហើយ កុំឲ្យ
មានអាមិស ទើបគួរក្នុងបុរេភត្ត ។ ព្រោះជាប្រេងដែលរម្ងាស់ឯង ទើបលាយ
អាមិស មិនគួរ ។ ព្រោះជារបស់ដែលទទួលប្រគេន ទាំងវត្ថុពីរយ៉ាង ទើប
មិនគួរទំពាស៊ី ចាប់ពីបច្ឆាភត្តទៅ គប្បីបង្អោន ចូលទៅក្នុងការលាបក្បាល
ជាដើម ។ សូម្បីក្នុងកាលកន្លង ៧ ថ្ងៃទៅ ក៏មិនត្រូវអាបត្តិ តែបើទឹកក្តៅ
មានតិច ទឹកនោះគ្រាន់តែជ្រោះចុះប៉ុណ្ណោះ ជាអព្វោហារិក រមែងមិនដល់នូវ
ការរាប់ថា ជាសាមបក្ក ។ សូម្បីក្នុងប្រេងគ្រាប់ស្ពៃជាដើមដែលភិក្ខុទទួល
ប្រគេនព្រមទាំងវត្ថុ ក៏មានវិនិច្ឆ័យដូចដែលពោលហើយ ក្នុងប្រេងល្ងដែល*

មិនមានវត្តុនោះឯង ។

បើភិក្ខុអាចធ្វើប្រេង អំពីលម្អិតនៃគ្រាប់ស្ពៃជាដើម ដែលទទួលប្រគេនទុកក្នុងបុរេភត្ត ដែលរម្ងាស់ដោយកម្តៅថ្ងៃ ប្រេងនោះសូម្បីលាយនឹងអាមិសរមែងគួរក្នុងបុរេភត្ត ។ តាំងអំពីបច្ឆាភត្តទៅ មិនលាយដោយអាមិស ទើបគួរ ។ ក្នុងកាលកន្លងទៅ ៧ ថ្ងៃ ជានិស្សគ្គិយ ។

ម្យ៉ាងទៀត ព្រោះភិក្ខុទាំងឡាយចំហុយលម្អិតគ្រាប់ស្ពៃ និងគ្រាប់ស្រគំជាដើម និងលីងគ្រាប់ល្ពុងប្រេង ហើយធ្វើប្រេងយ៉ាងនេះ ដូច្នោះ ប្រេងនោះរបស់ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ដែលពួកអនុបសម្បន្នធ្វើ សូម្បីលាយអាមិសក៏គួរក្នុងវេលាបុរេភត្ត ។ ព្រោះវត្តុជាយាវជីវិក ទើបមិនមានទោស ។ ក្នុងការទទួលប្រគេនព្រមទាំងវត្តុដូច្នេះឯង ។ ប្រេងគ្រាប់ស្ពៃជាដើម ដែលខ្ជួនធ្វើឯង គប្បីបរិភោគ ដោយការបរិភោគច្រាសចាកអាមិសតែម្យ៉ាង អស់កាល ៧ ថ្ងៃ ។ ប្រេងដែលធ្វើដោយគ្រាប់ស្ពៃជាដើម ដែលជាឧគ្គហិត មិនគួរបរិភោគ តែគួរក្នុងការប្រើប្រាស់ខាងក្រៅ ។ កាលកន្លងទៅ ៧ ថ្ងៃ ក៏មិនត្រូវអាបត្តិ ។ ប្រេងដែលភិក្ខុទទួលប្រគេនគ្រាប់ស្ពៃ ស្រគំ និងល្ពុងប្រេងដើម្បីនឹងធ្វើប្រេង ហើយធ្វើក្នុងថ្ងៃនោះឯង ជាសត្តាហកាលិក ធ្វើក្នុងថ្ងៃស្អែកទៀង គួរបរិភោគបាន ៦ ថ្ងៃ ធ្វើក្នុងថ្ងៃទី ៣ គួរបរិភោគបាន ៥ ថ្ងៃ ធ្វើក្នុងថ្ងៃទី ៤ គួរ ៣ ថ្ងៃ ... ក្នុងថ្ងៃទី ៥ គួរ ២ ថ្ងៃ ... ក្នុងថ្ងៃទី ៦ គួរមួយថ្ងៃ ... ក្នុងថ្ងៃទី ៧ គួរក្នុងថ្ងៃនោះប៉ុណ្ណោះ ។ បើនៅសល់រហូតដល់អរុណរះទៀងជានិស្សគ្គិយ ។ បើធ្វើក្នុងថ្ងៃទី ៨ មិនគួរទំពាស៊ីទៀយ តែគួរក្នុងការប្រើ

ประสงค์ข้างเคียง เพราะเป็นของที่มิได้ปล่อยเด็ดขาด ฯ ถ้ามิได้ทำในกาลเคี้ยวกินน้ำอ้อย และเมล็ดผลหมากรากไม้ ที่ปนกันอยู่ในของเคี้ยวนั้น ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ ในของฉันมีข้าวสุกเป็นต้น ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ ในของเคี้ยวมีเนื้อเป็นต้น ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ ในของฉันมีข้าวสุกเป็นต้น ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ ในของเคี้ยวมีเนื้อเป็นต้น ต้องอาบัติทุกกฏ

ប្រភេទ ដោយសព្ទថា ត្រីជាដើម ។

ពិតហើយ ក្នុងពួកមំសៈ មានសាច់មនុស្ស ដំរី សេះ ឆ្កែ ពស់ សីហៈ ខ្លាធំ ខ្លាដំបង ខ្លាឃ្មុំ ខ្លារខិន ១០ ប្រភេទ ជាអកប្បិយ ។ បណ្តាខ្លាញ់ ខ្លាញ់មនុស្សតែម្យ៉ាងជាអកប្បិយ ។ បណ្តាអវយវៈដទៃ មានទឹកដោះជាដើម ឈ្មោះថា ជាអកប្បិយមិនមាន ។ ខ្លាញ់ដែលពួកអនុបសម្បន្នធ្វើនិងត្រងហើយ ភិក្ខុទទួលប្រគេនក្នុងបុរេភត្ត សូម្បីលាយអាមិស ក៏គួរក្នុងបុរេភត្តនោះ ។ តាំងអំពីបច្ឆាភត្តទៅ មិនលាយដោយអាមិស ទើបគួរ រហូត ៧ ថ្ងៃ ។ វត្ថុណាដែលដូចគ្នានឹងធូលីដ៏ល្អិត ជាមំសៈក្តី សរសៃក្តី ឆ្អឹងក្តី ឈាមក្តី លាយនៅក្នុងខ្លាញ់នោះ វត្ថុនេះ ចាត់ជាអព្យោហារិក ។

បើភិក្ខុទទួលប្រគេនខ្លាញ់ធ្វើខ្លាញ់ឯង ទទួលប្រគេន ហើយរម្ងាស់ត្រងស្រេចក្នុងបុរេភត្ត គប្បីបរិភោគ ដោយបរិភោគជ្រុសចាកអាមិសរហូត ៧ ថ្ងៃ ពិតហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដៅដល់ការបរិភោគដោយជ្រុសចាកអាមិស ទើបត្រាស់ពាក្យនេះថា ទទួលប្រគេនក្នុងកាលរម្ងាស់រួចស្រេចក្នុងកាលត្រង ក្នុងកាលគួរដើម្បីបរិភោគ ដូចបរិភោគប្រេង ។ សាច់ដែលល្អិតជាដើម សូម្បីក្នុងខ្លាញ់ដែលទទួលប្រគេន ហើយចម្រាញ់ ត្រងនោះ ក៏ជាអព្យោហារិកដូចគ្នា តែនឹងទទួលប្រគេន ឬរម្ងាស់ក្នុងបច្ឆាភត្ត មិនគួរ ។

សមដូចពាក្យដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ទុកថា ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ បើខ្លាញ់ដែលភិក្ខុបានទទួលក្នុងវិកាល រម្ងាស់ក្នុងវិកាល ត្រងក្នុងវិកាល បើភិក្ខុបរិភោគនូវខ្លាញ់នោះ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ៣ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

បើភិក្ខុទទួលប្រគេនខ្លាញ់ក្នុងកាល រម្ងាស់ក្នុងវិកាល ត្រង់ក្នុងវិកាល បើភិក្ខុបរិភោគខ្លាញ់នោះ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ២ ម្ងាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុទទួលប្រគេនក្នុងកាល រម្ងាស់ក្នុងកាល ត្រង់ក្នុងវិកាល បើបរិភោគខ្លាញ់នោះ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ១ ម្ងាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើប្រេងភិក្ខុទទួលប្រគេនក្នុងកាល រម្ងាស់ក្នុងកាល ត្រង់ក្នុងកាល បើភិក្ខុបរិភោគខ្លាញ់នោះ មិនត្រូវអាបត្តិដូច្នេះ ។

តែពួកអន្តេវាសិក សួរព្រះឧបតិស្សត្ថេរថា បពិត្រលោកម្ងាស់ សប្បិ នវនីត និងប្រេង ដែលភិក្ខុចម្រាញ់រួមគ្នា ហើយស្រង់កាកចេញ គួរ ឬមិនគួរ ព្រះថេរៈឆ្លើយថា មិនគួរទេ អាវុសោ បានឮថា ព្រះថេរៈរង្គៀសក្នុងសប្បិ នវនីត សន្សោមខ្លាញ់ដែលភិក្ខុចម្រាញ់រួមគ្នា ហើយស្រង់កាកចេញនេះ ដូចក្នុងកាកប្រេងល្ងដែលរម្ងាស់ ។

ក្រោយមក ពួកអន្តេវាសិកសួរធ្ងន់ឡើងថា បពិត្រលោកម្ងាស់ ជុំទធិក្តី តំណក់តក្កៈក្តី មាននៅក្នុងនវនីតៗ នោះ គួរ ឬមិនគួរ ព្រះថេរៈឆ្លើយថា អ្នកមានអាយុ សូម្បីនវនីតនោះ ក៏មិនគួរ ។ លំដាប់នោះ ទើបពួកអន្តេវាសិកសួរលោកថា បពិត្រលោកម្ងាស់ ខ្លាញ់ដែលរម្ងាស់រួមគ្នា ត្រង់ហើយ មានកម្តៅខ្លាំង រមែងបំបាត់រោគបាន ព្រះថេរៈព្រមទទួលថា សាធុ អាវុសោ ដូច្នេះ ។

តែព្រះមហាសុមត្ថេរពោលថា ខ្លាញ់របស់សត្វដែលមានសាច់ជាកប្បិយ រមែងគួរក្នុងការបរិភោគលាយអាមិស ខ្លាញ់របស់ពួកសត្វ ដែលមានសាច់ជាអកប្បិយក្រៅពីនេះ គួរក្នុងការបរិភោគប្រាសចាកអាមិស ។

ឯព្រះមហាបទុមត្ថេរបដិសេធថា ពោលថ្វីដូច្នេះ ហើយពោលថា ពួកភិក្ខុអាពាធដោយរោគខ្យល់ បន្តែមខ្លាញ់ខ្លាឃ្មុំ និងជ្រូកជាដើមចូលទៅក្នុងបបរដែលស្ងោរដោយទឹកចត់ ដែលជាឫសឈើ ៥ ប្រភេទ ហើយហុតបបរបបរនោះបំបាត់រោគបាន ព្រោះមានការក្តៅខ្លាំង ដូច្នេះ ទើបពោលថា គួរ ។

អធិប្បាយ អំពីឱកឃ្មុំ

ពីរបទថា **មធុ ឆាម មក្ខិកាមធុ** *បានដល់ ទឹកផ្អែមដែលពួកឃ្មុំធំ ឃ្មុំតូច និងប្រភេទមេប្រូត ដែលមានឈ្មោះថា សត្វល្អិតធ្វើទឹកផ្អែមនោះ ។ ទឹកឃ្មុំនោះ ភិក្ខុទទួលប្រគេនមុនឆាន់ សូម្បីនឹងបរិភោគលាយអាមិស ក្នុងបុរេភត្ត ក៏គួរ ។ តាំងអំពីបច្ឆាភត្តទៅ គួរបរិភោគច្រាសចាកអាមិសតែម្យ៉ាងរហូត ៧ ថ្ងៃ ក្នុងកាលកន្លង ៧ ថ្ងៃទៅ បើទឹកឃ្មុំកកក្រាស់ដូចគ្នានឹងជ័រ (រម្ងាស់ឲ្យខាស់) ធ្វើជាដុំតូចដុំធំរក្សាទុក ឬទឹកឃ្មុំប្រភេទក្រៅអំពីនេះរក្សាទុកក្នុងភាជន:ផ្សេងៗ គ្នា ជានិស្សគ្គិយច្រើនតាមចំនួនវត្ថុ បើមានត្រឹមតែមួយដុំប៉ុណ្ណោះក្តី ទឹកឃ្មុំខ្លះក្រៅពីនេះក្តី ដែលទុកក្នុងភាជន:មួយ ជានិស្សគ្គិយត្រឹមតែមួយ ។ ទឹកឃ្មុំដែលជាឧគ្គហិត គប្បីជ្រាបតាមន័យដែលពោលហើយនោះឯង ។ គប្បីបង្អោនចូលទៅក្នុងកិច្ចដទៃ មានលាបជំពៅជាដើម ។ សម្បកឃ្មុំ ឬក្រមួនឃ្មុំ បើទឹកឃ្មុំមិនជាប់ ជាយោវជីវិក ។ តែបើមានទឹកឃ្មុំជាប់ មានគតិដូចទឹកឃ្មុំដូចគ្នា ។ មេឃ្មុំខ្លួនវែង មានស្លាប ឈ្មោះថា* **ចិរិក** *មេព្រួតធំ ខ្លួនខ្លី មានស្លាបរឹង មានឈ្មោះថា* **តុម្ពល** *ក្នុងសម្បកនៃមេឃ្មុំទាំងនោះ មានទឹកឃ្មុំដូចគ្នានឹងជ័រ ។ ទឹកឃ្មុំនោះជាយោវជីវិក ។*

អធិប្បាយ អំពីឱកអំពៅ

បទថា **ជាណិតន្ធាម ឧច្ចុម្ហា ឯវ្ហំ** សេចក្តីថា ទឹកអំពៅប្រភេទដែលមិនទាន់រម្ងាស់ ឬដែលរម្ងាស់ហើយមិនមានកាក ឬដែលមិនមានកាកសូម្បីទាំងអស់ រហូតដល់ទឹកអំពៅស្រស់ គប្បីជ្រាបថា ទឹកអំពៅ ។ ទឹកអំពៅនោះដែលភិក្ខុទទួលប្រគេនមុនធាន់ សូម្បីលាយអាមិស ក៏គួរក្នុងបុរេភត្ត ។ បើអំពីបច្ឆាភត្តទៅ មិនលាយដោយអាមិស ទើបគួររហូត ៧ ថ្ងៃ ។ ក្នុងកាលកន្លង ៧ ថ្ងៃទៅ ជានិស្សគ្គិយតាមចំនួនវត្ថុ ។ ដុំស្ករអំពៅសូម្បីច្រើនដែលភិក្ខុធ្វើឲ្យតូចហើយ ទុកក្នុងភាជន:ជាមួយគ្នា រមែងរលាយចូលគ្នាយ៉ាងណែន ជានិស្សគ្គិយត្រឹមតែមួយប៉ុណ្ណោះ ។ ទឹកអំពៅដែលជាឧគ្គហិត គប្បីជ្រាបតាមន័យដែលពោលហើយនោះឯង ។ គប្បីបង្អោនចូលទៅក្នុងកិច្ចដទៃ មានការអប់កុដិជាដើម ។

ផាណិតដែលគេធ្វើដោយទឹកអំពៅស្រស់ ដែលមិនទាន់បានត្រង ភិក្ខុទទួលប្រគេនក្នុងវេលាមុនធាន់ បើអនុបសម្បន្នធ្វើ សូម្បីលាយអាមិសក៏គួរ ។ បើភិក្ខុធ្វើឯង ទាល់តែមិនលាយដោយអាមិស ទើបគួរ ។ ចាប់អំពីបច្ឆាភត្តទៅ មិនគួរបរិភោគតាមមាត់ ព្រោះជាសវត្ថុក ។ សូម្បីក្នុងកាលកន្លងទៅ ៧ ថ្ងៃ ក៏មិនត្រូវអាបត្តិ ។ សូម្បីបុគ្គលធ្វើដោយទឹកអំពៅស្រស់ ភិក្ខុទទួលប្រគេនទាំងមិនបានត្រងក្នុងបច្ឆាភត្ត ក៏មិនគួរបរិភោគតាមមាត់ដូចគ្នា ។ ក្នុងកាលកន្លង ៧ ថ្ងៃទៅ ក៏មិនត្រូវអាបត្តិ សូម្បីក្នុងផាណិតដែលភិក្ខុទទួលប្រគេនទាំងដើម ហើយធ្វើ ក៏មានន័យយ៉ាងនេះ ។

ផាណិតដែលធ្វើដោយទឹកអំពៅស្រស់ ត្រង និង ទទួលប្រគេនក្នុង

บุเรภตฺต បើអនុបសម្បន្នធ្វើ សូម្បីលាយអាមិស ក៏គួរក្នុង*บุเรภตฺต* ។ តាំង*อาทิโต ปจฺฉาภตฺต*ទៅ មិនលាយដោយអាមិស ទើបគួរ*ยาวกาลิก* ๗ ថ្ងៃ ។ បើ*ภิกฺขุ*ធ្វើ*เอส* មិនលាយអាមិស រមែងគួរក្នុង*บุเรภตฺต* ចាប់ពី*ปจฺฉาภตฺต*ទៅ មិនលាយអាមិសដូចគ្នា គួរ*ยาวกาลิก* ๗ ថ្ងៃ តែ*ปณีต*ធ្វើដោយទឹកអំពៅស្រស់ដែលត្រង*ทุติยปฏิเสวน* ហើយក្នុង*ปจฺฉาภตฺต* ជ្រាសចាកអាមិសប៉ុណ្ណោះ ទើបគួរអស់*กาล* ๗ ថ្ងៃ *ปณีต*ដែលជា*อุคฺคหิต* មានន័យដូចពោលហើយដូចគ្នា ។

ក្នុង*มหาอฏฺฐกถา*ពោលថា *ปณีต*ដែលធ្វើដោយអំពៅដុតក្តី *ปณีต*ដែលធ្វើដោយអំពៅ*คาบ*ក្តី គួរតែក្នុង*บุเรภตฺต*ប៉ុណ្ណោះ ឯក្នុង*มหาปจฺจรี*តាំង*สงฺขิตฺต*ថា *ปณีต*ដែល*รมฺม*ស់ទាំង*วตฺถุ* (*กาก*) *เอส* គួរ ឬមិនគួរ ដូច្នេះ ហើយពោលថា *ปณีต*ដែលធ្វើដោយទឹកអំពៅស្រស់ ឈ្មោះថា មិនគួរក្នុង*ปจฺฉาภตฺต* *รมฺม*ងមិនមាន ។ *ภาสฺย*នោះ ត្រឹមត្រូវហើយ ។

*ปณีต*ដែលធ្វើអំពី*ผาณิต*ស្រគំ ដែលធ្វើដោយទឹកត្រជាក់ ទោះបីលាយ*อามิส* ក៏គួរក្នុង*บุเรภตฺต* ចាប់អំពី*ปจฺฉาภตฺต*ទៅ មិនលាយដោយ*อามิส* ទើបគួរអស់*กาล* ๗ ថ្ងៃ ។ ក្នុង*กาล*កន្លងទៅ ๗ ថ្ងៃ ត្រូវ*อาปตฺติ* *ทุกฺกฏ*តាមចំនួន*วตฺถุ* ឯ*ปณีต*ស្រគំដែលគេបន្ថែម*ขีร*ៈធ្វើ ជា*ยาวกาลิก* ។ តែជនទាំង-*ทฺวาย*ជួស ពពុះ*ขีร*ៈចេញហើយ ជម្រះ*ขณฺฑสกฺขร* គឺជុំស្ករឲ្យស្អាត ព្រោះដូច្នោះ *ขณฺฑสกฺขร*ៈនោះ គួរ ។ ចំណែក*ผาณิต*ស្រគំស្រស់ គួរក្នុង*บุเรภตฺต* លីង ហើយក៏គួរ លីងហើយ បុកផ្សំដោយរបស់ដទៃ មានគ្រាប់ល្ងជាដើម ឬមិនផ្សំក្តី ក៏គួរ ។

បើជនទាំងឡាយកាន់យកផ្កាស្រគំនោះ ប្រកបចូលគ្នា (ផ្សំ) ដើម្បីមេរ័យ ផ្កាស្រគំដែលផ្សំហើយនោះ រមែងមិនគួរតាំងអំពីពូជ ។ ផាណិតនៃផ្លែឈើដែលជាយាវកាលិកទាំងអស់ មានចេក ផ្លែឥន្ទសាំ (ទឹខ្លះ ថាផ្លែល្មុំ) ស្វាយ ខ្នុរ ខ្នុរសម្ល នឹងអំពិលជាដើម ជាយាវកាលិកដូចគ្នា ជនទាំងឡាយធ្វើផាណិត ដោយមេសទុំ ផាណិតនោះ ជាយាវជីវិក ។

ពីរបទថា **តានិ បដិគ្គហេត្វា** *សេចក្តីថា បើភិក្ខុទទួលប្រគេនភេសជ្ជៈ ៥ យ៉ាង មានសប្បិជាដើម ទាំងអស់នេះរក្សាទុកមិនបែកគ្នាក្នុងឆ្នាំងមួយ កាលកន្លង ៧ ថ្ងៃទៅហើយ ជានិស្សគ្គិយតែមួយប៉ុណ្ណោះ បើបំបែកគ្នា ជានិស្សគ្គិយ ៥ ។ ភេសជ្ជៈ ៥ យ៉ាង ដែលមិនទាន់កន្លង ៧ ថ្ងៃ ភិក្ខុអាពាធក្តី មិនអាពាធក្តី គួរបរិភោគតាមសប្បាយ ដោយនយដូចពោលហើយ ។*

ពុទ្ធានុញ្ញាត ៧ យ៉ាង

អនុញ្ញាតដែលទ្រង់អនុញ្ញាតចំពោះ មាន ៧ យ៉ាង គឺអនុញ្ញាតចំពោះអាពាធ ១ ចំពោះបុគ្គល ១ ចំពោះកាល ១ ចំពោះសម័យ ១ ចំពោះបទេស ១ ចំពោះខ្លាញ់ ១ ចំពោះភេសជ្ជៈ ១ ។

បណ្តាអនុញ្ញាតចំពោះ ៧ យ៉ាងនោះ ដែលឈ្មោះថា ទ្រង់អនុញ្ញាតចំពោះអាពាធ បានដល់ ប្រការដែលទ្រង់អនុញ្ញាតចំពោះអាពាធយ៉ាងនេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតសាច់ឆៅ ឈាមស្រស់ ដល់ភិក្ខុដែលមានអាពាធកើតអំពីអមនុស្ស ។ សាច់ឆៅ និងឈាមស្រស់នោះ គួរដល់ភិក្ខុអាពាធ ដោយអាពាធនោះតែម្យ៉ាង មិនគួរដល់ភិក្ខុដទៃឡើយ ។ ឯសាច់ឆៅ

นิสสัคคิยวัตถุ นั่นแหละ ชื่อว่า *นิสสัคคิยะ* เพราะเหตุนั้น ท่านจึงกล่าวว่า *นิสสัคคิยะ* ดังนี้ ฯ

ปาจิตติยะ ได้แก่ ต้องปรับให้ตกในอาบัติปาจิตตีย์ ฯ

ปาจิตติยะ นั่นแหละ ชื่อว่า *ปาจิตติยะ* เพราะเหตุนั้น ท่านจึงกล่าวว่า *ปาจิตติยะ* ดังนี้ ฯ

ปัตตะ ได้แก่ บาตรดินที่ได้ด้วยการขอ ฯ

ปัตตะ นั่นแหละ ชื่อว่า *ปัตตะ* เพราะเหตุนั้น ท่านจึงกล่าวว่า *ปัตตะ* ดังนี้ ฯ

วัคคะ ได้แก่ ประชุมแห่งสิกขาบทเหล่านั้นนั่นแหละ ฯ

วัคคะ นั่นแหละ ชื่อว่า *วัคคะ* เพราะเหตุนั้น ท่านจึงกล่าวว่า *วัคคะ* ดังนี้ ฯ

อุทฺทานคาถา ว่าด้วยบาตรเป็นต้น ดังนี้ ฯ

ปตฺตาทิโย ได้แก่ บาตรเป็นต้น ฯ

ปตฺตาทิโย นั่นแหละ ชื่อว่า *ปตฺตาทิโย* เพราะเหตุนั้น ท่านจึงกล่าวว่า *ปตฺตาทิโย* ดังนี้ ฯ

ปฐมาปตฺติกาลาทิโย ได้แก่ ปฐมาปัตติกาลเป็นต้น ฯ

ปฐมาปตฺติกาลาทิโย นั่นแหละ ชื่อว่า *ปฐมาปตฺติกาลาทิโย* เพราะเหตุนั้น ท่านจึงกล่าวว่า *ปฐมาปตฺติกาลาทิโย* ดังนี้ ฯ

ปฐมาปตฺติ ได้แก่ อาบัติที่ต้องในปฐมกาล ฯ

ปฐมาปตฺติ นั่นแหละ ชื่อว่า *ปฐมาปตฺติ* เพราะเหตุนั้น ท่านจึงกล่าวว่า *ปฐมาปตฺติ* ดังนี้ ฯ

กาล ได้แก่ ปฐมาปัตติกาลนั่นแหละ ฯ

กาล นั่นแหละ ชื่อว่า *กาล* เพราะเหตุนั้น ท่านจึงกล่าวว่า *กาล

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតការឧបសម្បទាដោយគណៈ មានវិនយធរជាគម្រប់ ๕ ក្នុងបច្ចន្តជនបទបែបនេះ ។ សង្ឃកម្ម មានឧបសម្បទាជាដើមនោះ រមែងគួរចំពោះក្នុងបច្ចន្តជនបទនោះប៉ុណ្ណោះ ក្នុងមជ្ឈិមបទេស មិនគួរឡើយ ។

ដែលឈ្មោះថា ទ្រង់អនុញ្ញាតចំពោះខ្ញាញ់ បានដល់ បទដែលទ្រង់អនុញ្ញាតភេសជ្ជៈ ដោយឈ្មោះនៃខ្ញាញ់យ៉ាងនេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតខ្ញាញ់ជាភេសជ្ជៈ ។ ខ្ញាញ់ភេសជ្ជៈនោះ របស់ពួកសត្វមានខ្ញាញ់ជាកប្បិយ និងអកប្បិយទាំងអស់ តែរតែខ្ញាញ់របស់មនុស្សចេញគួរដើម្បីបរិភោគ ដូចបរិភោគប្រេង ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយដែលត្រូវការដោយប្រេង ដូច្នោះ ។

ឈ្មោះថា ទ្រង់អនុញ្ញាតចំពោះភេសជ្ជៈ បានដល់ សប្បិ នវនីត ប្រេង ទឹកឃ្មុំ ទឹកអំពៅដែលអាចផ្សាយទៅ ដើម្បីសម្រេចអាហារកិច្ច ដែលទ្រង់អនុញ្ញាតទុកដោយឈ្មោះនៃភេសជ្ជៈយ៉ាងនេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតភេសជ្ជៈ ๕ យ៉ាង ។ ភេសជ្ជៈទាំងឡាយ ๕ នោះ ភិក្ខុទទួលហើយគប្បីបរិភោគបានតាមសប្បាយ ក្នុងបុរេភត្ត ក្នុងថ្ងៃនោះ តាំងអំពីបច្ឆាភត្តទៅ កាលមានហេតុ គប្បីបរិភោគបានរហូត ๗ ថ្ងៃ ដោយន័យដូចពោលហើយ ។

អធិប្បាយ

បទភាជនីយនៃភេសជ្ជសិក្ខាបទ

[๑๔๒] បទថា **សត្តាហាតិក្កន្តេ អតិក្កន្តសញ្ញី ឯស្សគ្គិយំ ចាចិត្តិយំ**

សេចក្តីថា សូម្បីភេសជ្ជៈនោះ មានប្រមាណប៉ុនគ្រាប់ស្ពៃ ល្មមនឹងយកម្រាមដៃឆ្នុះ ហើយលិទ្ធដោយអណ្តាតម្តង ក៏ភិក្ខុចាំបាច់ត្រូវលះដោយពិត និងគប្បីសម្តែងអាបត្តិបាចិត្តិយចេញ ។

[๑๔๓] *បទថា* **น กายิเกน ปริภោเคน ปริภุญฺชิตพฺพำ** *សេចក្តីថា កុំគប្បីយកលាបរាងកាយ ឬលាបដំបៅត្រង់រាងកាយ ។ សូម្បីបរិក្ខារ មានសំពត់កាសាវៈ ឈើច្រត់ ស្បែកជើង ទ្រនាប់ជូតជើង ម្រែ និងតាំងជាដើម ត្រូវភេសជ្ជៈដែលជានិស្សគ្គិយទាំងនោះប្រឡាក់ហើយ ជារបស់មិនគួរបរិភោគ ។ ក្នុងមហាបច្ចរីពោលថា ទីសម្រាប់ដៃចាប់ សូម្បីក្នុងសន្ទះទ្វារ និងបង្ហួច ក៏មិនគួរលាប ។ ក្នុងមហាអដ្ឋកថាពោលថា តែផ្សំចុះក្នុងទឹកចត់ហើយ គួរលាបសន្ទះទ្វារ និងបង្ហួចបាន ។*

[๑๔๔] *បទថា* **อนาปตฺติ อนฺโตสตฺตาหำ อธิฏฺเฐติ** *សេចក្តីថា ខាងក្នុង ๗ ថ្ងៃ ភិក្ខុអធិដ្ឋានសប្បិ ប្រេង និងខ្លាញ់ទុក ជាប្រេងលាបក្បាល ឬជាប្រេងសម្រាប់បន្តក់ អធិដ្ឋានទឹកឃ្មុំទុកជាថ្នាំលាបដំបៅ ទឹកអំពៅជាគ្រឿងអប់កុដិ មិនត្រូវអាបត្តិ ។ បើភិក្ខុបំណងនឹងប្រើថ្នាសម្រិតប្រេងដែលអធិដ្ឋានទុកហើយ ក្នុងភាជនៈដាក់ប្រេងដែលមិនទាន់បានអធិដ្ឋាន បើក្នុងភាជនៈមានប្រហោងតូច ប្រេងដែលហូរសន្សឹមៗ ចូលទៅ ត្រូវប្រេងចាស់ខ្ទះឡើងមក លិច គប្បីអធិដ្ឋានជាថ្មី ។ បើភាជនៈមាត់ទូលាយ ប្រេងច្រើនហូរចូលទៅយ៉ាងរហ័ស រហូតលិចប្រេងចាស់ មិនមានកិច្ចដែលត្រូវអធិដ្ឋានជាថ្មីឡើយ ពិតហើយ ប្រេងនោះ មានគតិដូចប្រេងដែលអធិដ្ឋានហើយ ។ អ្នកសិក្សាគប្បីជ្រាបការសម្រិតប្រេងដែលមិនបានអធិដ្ឋាន ចុះក្នុងភាជនៈដាក់*

ប្រែងដែលអធិដ្ឋានហើយ ដោយនัយនេះ ฯ

ក្នុងបទថា **วิสฺสชฺเชติ** មានវិនិច្ឆัយដូច្នេះថា បើភេសជ្ជៈនោះ ជារបស់ពីរម្ចាស់ ភិក្ខុមួយអង្គទទួលប្រគេន មិនទាន់បានចែកគ្នា ក្នុងកាលកន្លង ๗ ថ្ងៃទៅ មិនត្រូវអាបត្តិទាំងពីរអង្គ តែមិនគួរបរិភោគ ฯ បើភិក្ខុអង្គណាទទួលប្រគេន អង្គនោះពោលនឹងភិក្ខុមួយអង្គទៀតថា លោកដ៏មានអាយុ ប្រែងនេះដល់កំណត់ ๗ ថ្ងៃហើយ លោកចូរប្រើប្រាស់ប្រែងនោះចុះ ដូច្នេះហើយ លោកមិនធ្វើការបរិភោគ តើត្រូវអាបត្តិដល់បុគ្គលណា ឆ្លើយថា មិនត្រូវអាបត្តិដល់បុគ្គលណាទាំងអស់ ฯ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះភិក្ខុដែលទទួលប្រគេន ក៏លះហើយ និងព្រោះភិក្ខុមួយរូបទៀត ក៏មិនបានទទួលប្រគេន ฯ

បទថា **วิสฺสชฺเชติ** បានដល់ ជារបស់បរិភោគមិនបាន ฯ

ក្នុងបទថា **ฉฑฺเฑน** ជាដើម មានវិនិច្ឆัយដូច្នេះថា ភេសជ្ជៈដែលភិក្ខុលះហើយ អស់អាលัយហើយ ដោយចិត្តណា ចិត្តនោះ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា លះបង់ហើយ ចោលហើយ លែងអាលัយហើយ ฯ ត្រាស់ហៅបុគ្គលដែលមិនមានការជាប់ជំពាក់ដោយចិត្តនោះ ฯ អធិប្បាយថា ជាអ្នកមិនមានការជាប់ជំពាក់យ៉ាងនោះ ឲ្យហើយដល់សាមណេរ ฯ ពាក្យនេះត្រាស់ទុកព្រោះហេតុដូចម្តេច ឆ្លើយថា ព្រះមហាសុមត្ថេរពោលថា ត្រាស់ទុកដើម្បីសម្តែងថា មិនត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលឲ្យហើយ ក្នុងខាងក្នុង ๗ ថ្ងៃយ៉ាងនោះ ខាងក្រោយបានឲ្យមកវិញ ហើយឆាន់ ฯ

ឯព្រះមហាបទុមត្ថេរពោលថា ប្រែងនេះ ភិក្ខុមិនគួរសូម ព្រោះថា ក្នុង

การบริโภคชาที่ ได้ล่วงเลยนั้นให้ล่วงไปแล้วในภายใน ๗ วัน ไม่มีอาบัติ แต่ว่าคำนี้ ก็เพื่อแสดงว่า ไม่ควรอาบัติ เพราะบริโภคล่วงได้แก่ ๗ วันไป เพราะเหตุนั้น ภิกษุที่ได้ให้แล้วอย่างนี้ ถ้าสามเณรไม่ได้ให้ หรือไม่ได้ให้ ภิกษุนั้นรับเพื่อฉันก็ดี ภิกษุรับแล้วก็ดี ฉันแล้วก็ดี ถ้าสามเณรเป็นผู้ฉลาดรู้ไม่ควรให้ ภิกษุไม่ควรบอกว่า สามเณร ผู้มีปัญญาหรือสามเณร รับว่า มี ท่านผู้เจริญ ภิกษุนั้นพึงบอกว่า จงนำมาเถิด ผมจักฉัน ถ้าสามเณรนำมาแล้วภิกษุพึงฉันอย่างนี้ ๆ คำที่เหลือมีเนื้อความตื้นทั้งนั้นแล ๆ

สิกขาบทนี้ มีสมุฏฐานดุจกฐินสิกขาบท เป็นกิริยา เป็นโนสัญญาวิโมกข์ เป็นอจิตตกะ เป็นปัณณัตติวัชชะ เป็นกายกรรม เป็นวจีกรรม มีจิต ๓ มีเวทนา ๓ ดุจกันแล ๆ

ภิกษุสิกขาบท จบ

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๔

[๑๔๕] สมัยนั้น พระพุทธเจ้าผู้ทรงยศ ประทับอยู่ ณ พระเชตวันมหาวิหาร อารามของอนาถบิณฑิกมหาเศรษฐี ใกล้กรุงสาวัตถี ฯ ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคทรงยศเป็นเจ้าของ ทรงอนุญาตวัสสิกสาฎิกา (ผ้าอาบน้ำฝน) แก่ภิกษุทั้งหลายแล้ว ฯ พวกภิกษุฉัพพัคคีย์ได้ทราบว่า พระผู้มีพระภาคทรงยศเป็นเจ้าของ ทรงอนุญาตวัสสิกสาฎิกาแล้ว ก็พากันแสวงหาผ้าวัสสิกสาฎิกาสำหรับถวายก่อนเพื่อน ครั้นแล้วจึงทำการซักก่อนเพื่อน ครั้นสำเร็จการซักก่อนเพื่อนแล้ว (ฉัพพัคคีย์ภิกษุ) ก็ถวายย้อมด้วยน้ำฝาดก่อนเพื่อนเหมือนกัน ฯ ภิกษุทั้งหลายพากันเดือดร้อน ฯลฯ ภิกษุทั้งหลายนั้นได้ติเตียนว่า พวกภิกษุฉัพพัคคีย์ ไม่สมควรเลย ที่จะแสวงหาผ้าวัสสิกสาฎิกาสำหรับถวายก่อนเพื่อน ครั้นแล้วจึงทำการซักก่อนเพื่อน ครั้นสำเร็จการซักก่อนเพื่อนแล้ว จึงถวายย้อมด้วยน้ำฝาดก่อนเพื่อนเล่า ครั้นสำเร็จการย้อมด้วยน้ำฝาดก่อนเพื่อนแล้ว ก็ทำการทุบก่อนเพื่อน ครั้นสำเร็จการทุบก่อนเพื่อนแล้ว ก็ถวายพับก่อนเพื่อน ครั้นสำเร็จการพับก่อนเพื่อนแล้ว ก็ทำการรีดก่อนเพื่อน ครั้นสำเร็จการรีดก่อนเพื่อนแล้ว ก็ถวายก่อนเพื่อนเล่า ครั้นแล้วจึงนำความนั้นกราบทูลแด่พระผู้มีพระภาค ฯ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสถามว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ได้ยินว่าพวกภิกษุฉัพพัคคีย์ ประทับอยู่ในที่นี้ ได้ทำการแสวงหาผ้าวัสสิกสาฎิกาสำหรับถวายก่อนเพื่อน ครั้นแล้วจึงทำการซักก่อนเพื่อน ครั้นสำเร็จการซักก่อนเพื่อนแล้ว ถวายย้อมด้วยน้ำฝาดก่อนเพื่อน ครั้นสำเร็จการย้อมด้วยน้ำฝาดก่อนเพื่อนแล้ว ก็ทำการทุบก่อนเพื่อน ครั้นสำเร็จการทุบก่อนเพื่อนแล้ว ก็ถวายพับก่อนเพื่อน ครั้นสำเร็จการพับก่อนเพื่อนแล้ว ก็ทำการรีดก่อนเพื่อน ครั้นสำเร็จการรีดก่อนเพื่อนแล้ว ก็ถวายก่อนเพื่อนเล่า ครั้นแล้วจึงนำความนั้นกราบทูลแด่พระผู้มีพระภาค ฯ ฉัพพัคคีย์ภิกษุกราบทูลว่า ข้อนั้นเป็นความจริง พระพุทธเจ้าข้า ฯ พระสัมพุทธเจ้าผู้ทรงยศเป็นเจ้าของ ตรัสติเตียนว่า ดูกรโมฆบุรุษทั้งหลาย ไม่สมควรเลย

ពួកអ្នកឯង ប្រញាប់ស្វែងរកចីវរសម្រាប់ងូតទឹកភ្លៀងមុនគេ ប្រញាប់ធ្វើប្រើប្រាស់មុនគេ លុះសំពត់ងូតទឹកភ្លៀងចាស់គ្រាំគ្រា ត្រឡប់ជានាំគ្នាងូតទឹកភ្លៀងដោយខ្លួនទទេសោះ ម្នាលមោឃបុរសទាំងឡាយ អំពើនេះ មិននាំឲ្យកើតសេចក្តីជ្រះថ្លាដល់ជនទាំងឡាយ ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ឬនាំជនទាំងឡាយដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាខ្លាំងក៏ទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងខ្លឹងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុកំណត់ដឹងថា ខែ ១ ជាខាងចុងនៃគិម្ហរដូវ[1] គប្បីស្វែងរកសាដកចីវរសម្រាប់ងូតទឹកភ្លៀង ភិក្ខុកំណត់ដឹងថា នៅកន្លះខែ ជាខាងចុងនៃគិម្ហរដូវទៀត គប្បីធ្វើឲ្យស្រេចហើយប្រើប្រាស់ចុះ ។ បើមិនទាន់ដល់ខែ ១ ជាខាងចុងនៃគិម្ហរដូវទេ ភិក្ខុស្វែងរកសាដកចីវរសម្រាប់ងូតទឹកភ្លៀង និងមិនទាន់ដល់កន្លះខែ ជាខាងចុងគិម្ហរដូវទេ ភិក្ខុធ្វើឲ្យស្រេចហើយ ប្រើប្រាស់ ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។

[๑๔๖] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុកំណត់ដឹងថា ខែ ១ ជាខាងចុងនៃគិម្ហរដូវ ត្រូវស្វែងរកសាដកចីវរសម្រាប់ងូតទឹកភ្លៀង មានអធិប្បាយថា អំពីដើមមក មនុស្សទាំងឡាយណា ធ្លាប់ប្រគេនសាដកចីវរសម្រាប់ងូតទឹកភ្លៀង ពួកភិក្ខុគប្បីចូលទៅរកមនុស្សទាំងឡាយនោះ ហើយពោលយ៉ាងនេះថា ពេលនេះជាកាលនៃវស្សិកសាដក ពេលនេះ ជាសម័យនៃវស្សិកសាដក សូម្បីពួក

๑- តាំងតែ ๑ កេចខែជេស្ឋ ទៅដល់ថ្ងៃពេញបូណ៌មីខែអាសាឡ្ហ ហៅថា ខែ ๑ ជាខាងចុងគិម្ហរដូវ ។ តាំងតែ ๑ កើត ខែអាសាឡ្ហ ទៅដល់ថ្ងៃពេញបូណ៌មី ហៅថា កន្លះខែជាខាងចុងគិម្ហរដូវ ។

มนุสฺสฺเวทิตเคเตเตงปฺรเคนสาฑิกจีวรสมฺปฺรฺวตฺตกฺเงิงฑ์ ฯ ตูกกิกฺขุ มินตฺรูวนิยายยถา อฺกตำงฺงฺปฺรายยจูรฺวยสาฑิกจีวรสมฺปฺรฺวตฺตกฺเงิง ฑล์ อาตฺมา จูรนำยกสาฑิกจีวรสมฺปฺรฺวตฺตกฺเงิงมกฺวยอาตฺมา จูรฑฺาสฺบูร สาฑิกจีวรสมฺปฺรฺวตฺตกฺเงิงฺวยอาตฺมา จูรทิญสาฑิกจีวรสมฺปฺรฺวตฺตกฺเงิง ฺวยอาตฺมา ฯ พากฺยถา กิกฺขุกำณาตฺฑิงถา เนาคนฺรฺวชาขางจุง คิมฺมรฑูรฺวเตต คปฺปีธฺเวยฺวยสฺเรจ เหยียปฺรีปฺรฺวาสฺจุ: คือ กิกฺขุคปฺปีธฺเวยฺวยสฺเรจ เหยีย ปฺรีปฺรฺวาสฺกฺงคนฺรฺวชาขางจุงคิมฺมรฑูร ฯ พากฺยถา เบิมินตานฺดลฺว ๑ ชาขางจุงนิคิมฺมรฑูรฺวเท คือ ถฺเงมุนตีมูยว์ชาขางจุงคิมฺมรฑูร กิกฺขุสฺเงิงรก สาฑิกจีวรสมฺปฺรฺวตฺตกฺเงิง จีวรโนะชานิสฺสคฺคิย ฯ พากฺยถา มินตานฺดลฺกนฺรฺวชาขางจุงคิมฺมรฑูรฺวเท คือ ถฺเงมุนตีกนฺรฺวชาขางจุงคิมฺมรฑูร กิกฺขุ ธฺเวสฺเรจเหยียปฺรีปฺรฺวาสฺ สำตฺนโนะชานิสฺสคฺคิย กิกฺขุตฺรูวละบงฺวยสฺรฺวลุ: ฑล์สงฺฆก็จาน คณะก็จาน บุคฺคลก็จาน ฯ มฺงาลกิกฺขุทำงฺงฺปฺรายย กิกฺขุคปฺปี ละบงฺเย๊างนิ: ฯเบฯ บตฺเตรพฺระสงฺฆฑ็จมฺเรน วสฺสิกสาฑิกจีวรบส์ขุนิ: ขุสฺเงิงรกจานมกกฺงกาลมุนตีมูยว์ ชาขางจุงคิมฺมรฑูร ธฺเวสฺเรจเหยีย ปฺรีปฺรฺวาสฺ กฺงกาลมุนตีกนฺรฺวชาขางจุงคิมฺมรฑูร สำตฺนนิสฺสคฺคิย ขุสูมละบงฺนูรวสฺสิกสาฑิกจีวรนิ:ฑล์สงฺฆ ฯเบฯ พากฺยตตีนิ:เต มานเสจกฺตี ฑูจคฺงนีงสิกฺขาปทที่ ๑ นิจีวรวคฺค ฯ

[๑๔๗] ขางจุงคิมฺมรฑูรนาเลิสฺ ๑ ว์ กิกฺขุสมฺคาลฺถา เลิสฺมีน เหยีสฺเงิงรกสาฑิกจีวรสมฺปฺรฺวตฺตกฺเงิง ตฺรูวอาปตฺตินิสฺสคฺคิยปาจิตฺตีย ฯ

ខាងចុងគិម្ហរដូវនៅលើស ๑ ខែ តែភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ហើយស្វែងរកវស្សិកសាដិកចីវរសម្រាប់ងូតទឹកក្តៅ ត្រូវអាបត្តិ និស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ខាងចុងគិម្ហរដូវនៅលើស ๑ ខែ ភិក្ខុសម្គាល់ថានៅខ្វះ ហើយស្វែងរកវស្សិកសាដិកចីវរ ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ខាងចុងគិម្ហរដូវនៅលើសកន្លះខែទៀត ភិក្ខុសម្គាល់ថា លើសមែន ហើយធ្វើឲ្យស្រេច ប្រើប្រាស់ ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ខាងចុងគិម្ហរដូវនៅលើសកន្លះខែទៀត ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ហើយធ្វើឲ្យស្រេចប្រើប្រាស់ ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ខាងចុងគិម្ហរដូវនៅលើសកន្លះខែទៀត ភិក្ខុសម្គាល់ថា នៅខ្វះ ហើយធ្វើឲ្យស្រេចប្រើប្រាស់ ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ វស្សិកសាដិកចីវរបស់ភិក្ខុមានតែភិក្ខុស្រោតងូតទឹកក្តៅ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ខាងចុងគិម្ហរដូវនៅខ្វះមិនដល់ ๑ ខែ ភិក្ខុសម្គាល់ថា លើសនៅវិញ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ខាងចុងគិម្ហរដូវ នៅខ្វះមិនដល់ ๑ ខែ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ខាងចុងគិម្ហរដូវ នៅខ្វះមិនដល់ ๑ ខែ ភិក្ខុសម្គាល់ថា នៅខ្វះមិនដល់ ๑ ខែមែន មិនត្រូវអាបត្តិ ។ ខាងចុងគិម្ហរដូវនៅខ្វះមិនដល់កន្លះខែ ភិក្ខុសម្គាល់ថា លើសនៅវិញ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ខាងចុងគិម្ហរដូវ នៅខ្វះមិនដល់កន្លះខែ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ខាងចុងគិម្ហរដូវ នៅខ្វះមិនដល់កន្លះខែ ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនដល់កន្លះខែមែន មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ ។

[๑๔๘] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលដឹងថា ខាងចុងគិម្ហរដូវនៅសល់ ๑ ខែ ហើយស្វែងរកសាដិកចីវរសម្រាប់ងូតទឹកក្តៅ ដល់ភិក្ខុដែលដឹងថា

ខាងចុងគិម្ហរដូវនៅសល់កន្ទុះខែទៀត ហើយធ្វើឲ្យស្រេច ប្រើប្រាស់ ដល់កិក្ខុដែលដឹងថា ខាងចុងគិម្ហរដូវនៅខ្វះមិនដល់មួយខែ ហើយស្វែងរកសាដិកចីវរសម្រាប់ងូតទឹកភ្លៀង ដល់កិក្ខុដែលដឹងថា ខាងចុងគិម្ហរដូវនៅខ្វះមិនដល់កន្ទុះខែ ហើយធ្វើឲ្យស្រេច ប្រើប្រាស់ ដល់កិក្ខុដែលស្វែងរកសាដិកចីវរបានស្រេចហើយ (ស្រាប់តែដឹងជាខាងក្រោយថា) គេលើកមួយខែជាខាងដើមនៃវស្សានរដូវ (ឆ្នាំមានខែអធិកមាស) ដល់កិក្ខុដែលស្វែកវស្សិកសាដិកនោះហើយ (ទើបដឹងថា) គេលើកខែ ១ ជាខាងដើមនៃវស្សានរដូវ ដល់កិក្ខុដែលលាងវស្សិកសាដិកហើយតម្កល់ទុក ដល់កិក្ខុដែលប្រើប្រាស់វស្សិកសាដិកក្នុងកាលដ៏គួរ ដល់កិក្ខុមានចីវរ[1] ដែលចោរដណ្តើមយកទៅ ដល់កិក្ខុមានចីវរបាត់[2] ដល់កិក្ខុដែលមានសេចក្តីអន្តរាយ[3] ដល់កិក្ខុឆ្កួត ដល់កិក្ខុជាខាងដើមបញ្ញត្ត ។

សិក្ខាបទទី ៤ ចប់

๑-ពាក្យថា ចីវរក្នុងទីនេះសំដៅយក វស្សិកសាដិកចីវរ បើចោរដណ្តើមយកសំពត់របស់កិក្ខុនោះទៅ ហើយកិក្ខុនោះងូតទឹកភ្លៀងដោយខ្លួនទេ មិនត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ព្រោះស្រោតងូតទឹកភ្លៀង។

๒-បើកិក្ខុមានចីវរដទៃៗ ក្រៅពីវស្សិកសាដិកចីវរដែលបាត់ទៅនោះ នឹងស្បៃកក្តី នឹងស្វែងរកក្តី នូវសំពត់វស្សិកសាដិក ក្នុងសម័យក្រៅពីពុទ្ធានុញ្ញាត មិនត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ បើកិក្ខុមានវស្សិកសាដិកចីវរបាត់វិញ ហើយស្រោតងូតទឹក មិនត្រូវអាបត្តិទុក្កដឡើយ ។

๓-បើកិក្ខុស្បៃកសំពត់វស្សិកសាដិកមានតម្លៃច្រើនងូតទឹក ហើយមានចោរដណ្តើមយកទៅ កិក្ខុស្រោតងូតទឹក មិនត្រូវអាបត្តិទុក្កដទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកចោរលួចយកសំពត់ដទៃ ក្រៅពីវស្សិកសាដិកចីវរ ដែលកិក្ខុមិនទាន់បានស្បៃកហើយ បើកិក្ខុស្បៃកសំពត់វស្សិកសាដិក ក្នុងសម័យក្រៅពីពុទ្ធានុញ្ញាត មិនត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយទេ ។

อัฏฐกถา

ปัตตวรรค สิกขาปทที่ ๔

วัสสิกสาฏิกสิกขาบท

[๑๔๕] *วัสสิกสาฏิกสิกขาบท บทว่า* **เตน สมเยน** *ได้แก่ ในสมัยนั้น ข้อที่ตรัสวัสสิกสาฏิกสิกขาบทนั้น มีวินิจฉัยดังต่อไปนี้ ในบทว่า* **วัสสิกสาฏิก อนุญญาตา** *ความว่า ทรงอนุญาตผ้าสำหรับทำในฤดูฝน ในพระบาลีนั้น ในวรรณนาวิสาขา ในจีวรขันธกะ ๆ*

บทว่า **ปฏิกกเมว** *ได้แก่ ก่อนทีเดียว ๆ*

อธิบาย

สิกขาปทวิภังค์แห่งวัสสิกสาฏิกสิกขาบท

[๑๔๖] *ในบทว่า* **มาสโต สเสสา คิมหานา** *ความว่า ๑ เดือน ในท่ามกลางแห่งคิมหฤดู ที่เหลือ ๔ เดือน ๆ*

บทว่า **กตฺวา** *ความว่า ให้สำเร็จด้วยการเย็บ ติด และทำให้เป็นกัปปิยะที่สุด ๆ ภิกษุทำ ควรทำเพียงผืนเดียวเท่านั้น ๆ แต่ในสมัยที่ทำ ทำผืนเดียวเท่านั้น ในสมัยที่ใช้สอย ใช้ผืนเดียวไม่ควร ๆ*

บทว่า **อติเรกมาสโต สเสสา คิมหานา** *ล่วงไป ในเดือนที่เหลือแห่งคิมหฤดู ชื่อว่า ล่วงไปเกินกว่าเดือนหนึ่ง ๆ*

ส่วนอาจารย์บางพวกกล่าวในคำว่า **อติเรกฉมาสโต สเสสา คิมหานา กตฺวา นิวาเสติ** *(ใช้ในเมื่อล่วงไปเกินกว่าเดือนที่เหลือแห่งคิมหฤดู) นี้*

ហើយ គប្បីជ្រាបខេត្តនៃសំពត់ដូតទឹកភ្លៀង ៤ ខេត្ត គឺខេត្តនៃការស្វែងរក ១ ខេត្តនៃការធ្វើ ១ ខេត្តនៃការស្បៃកជណ្តប់ ១ ខេត្តនៃការអធិដ្ឋាន ១ និង សម័យ ២ គឺកុច្ឆិសម័យ ១ បិដ្ឋិសម័យ ១ និងចតុក្កៈ ២ គឺបិដ្ឋិសមយ-ចតុក្កៈ ១ កុច្ឆិសមយចតុក្កៈ ១ ។

បណ្តាខេត្ត សម័យ និងចតុក្កៈទាំងនោះ ១ខែកន្លះ តាំងពីថ្ងៃ ១ រោច ក្រោយអំពីថ្ងៃ ១៥ កើត ខែជេស្ឋទៅ រហូតដល់ថ្ងៃឧបោសថ ក្នុងកាឡបក្ខ នេះជាខេត្តនៃការស្វែងរក និងខេត្តនៃការធ្វើ ។ ពិតហើយ ក្នុងរវាងនេះ ភិក្ខុ ស្វែងរកសំពត់ដូតទឹកភ្លៀង ដែលមិនទាន់បាន និងធ្វើសំពត់ដូតទឹកភ្លៀង ដែលបានហើយ គួរ ដែលស្បៃកជណ្តប់ និងអធិដ្ឋាន មិនគួរ ។ ១ខែកន្លះ តាំងអំពីថ្ងៃ ១ រោច ក្រោយថ្ងៃឧបោសថក្នុងកាឡបក្ខទៅ រហូតដល់ថ្ងៃ ១៥ កើត ខែ អាសាឍ នេះជាខេត្តនៃការស្វែងរក ការធ្វើ និងការស្បៃកជណ្តប់ ទាំង ៣ ។ ពិតហើយ ក្នុងចន្លោះនេះ ទោះស្វែងរកសំពត់ដូតទឹកភ្លៀង ដែលមិនទាន់បានក្តី ធ្វើសំពត់ដែលបានហើយក្តី ស្បៃកជណ្តប់ក្តី គួរ ។ តែ អធិដ្ឋានតែម្យ៉ាង មិនគួរ ។ តាំងពីថ្ងៃ ១ រោច ក្រោយអំពីថ្ងៃ ១៥ កើត ខែអាសាឍទៅ រហូតដល់ថ្ងៃ ១៥ កើត ខែកត្តិក ៤ខែនេះ ជាខេត្តនៃការ ស្វែងរក ការធ្វើ ការស្បៃកជណ្តប់ និងអធិដ្ឋាន ទាំង ៤ ។ ពិតហើយ ក្នុង ចន្លោះនេះ ទោះស្វែងរកសំពត់ដូតទឹកភ្លៀង ដែលមិនទាន់បានក្តី ធ្វើសំពត់ ដែលបានហើយក្តី ប្រើប្រាស់ក្តី អធិដ្ឋានក្តី គួរ ។ គប្បីជ្រាបខេត្ត ៤ យ៉ាង នេះប៉ុណ្ណោះ ។

ម្យ៉ាងទៀត តាំងអំពីថ្ងៃ ១ រោច ក្រោយអំពីថ្ងៃ ១៥ កើត ខែកត្តិក ទៅ រហូតដល់ថ្ងៃ ១៥ កើត ដើមខែអាសាឍ ៧ ខែនេះ ឈ្មោះថា បិដ្ឋិ-សម័យ (ខ្នងសម័យ) ។ ពិតហើយ ក្នុងចន្លោះនេះ កាលភិក្ខុធ្វើការជាស់តឿនសតិ ដោយន័យជាដើមថា កាលនៃសំពត់ងូតទឹកភ្លៀង ហើយឲ្យចីវរ គឺសំពត់ងូតទឹកភ្លៀងសម្រេចអំពីទីនៃបុគ្គលដែលមិនមែនជាញាតិ និងមិនមែនបវារណា ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ដោយសិក្ខាបទនេះ កាលធ្វើវិញ្ញត្តិ ដោយន័យជាដើមថា អ្នកចូរឲ្យចីវរ គឺសំពត់ងូតទឹកភ្លៀងដល់អាត្មា ហើយឲ្យសម្រេច ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ដោយអញ្ញាតកវិញ្ញត្តិសិក្ខាបទ ។ កាលធ្វើការជាស់តឿនសតិ ដោយន័យដូចពោលហើយនេះឯង ឲ្យសម្រេចអំពីទីនៃញាតិ និងបុគ្គលបវារណា ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ដោយសិក្ខាបទនេះឯង កាលធ្វើវិញ្ញត្តិឲ្យសម្រេច មិនត្រូវអាបត្តិដោយអញ្ញាតកវិញ្ញត្តិសិក្ខាបទ សមដូចព្រះតម្រាស់ដែលត្រាស់ទុកក្នុងគម្ពីរបរិវារថា

> *ភិក្ខុសូមចីវរនឹងមាតា តែមិនមែនជាចីវរដែលមាតាបង្គាន់ទៅ ដើម្បីសង្ឃ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិ ព្រោះហេតុអ្វី មួយទៀត ភិក្ខុមិនត្រូវអាបត្តិ ព្រោះសូមចីវរនឹងពួកញាតិ ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។*

ប្រស្នានេះ លោកពោលសំដៅដល់សេចក្តីនេះឯង គប្បីជ្រាបបិដ្ឋិ-សម័យ ក្នុងចតុក្កៈយ៉ាងនេះ ។

ម្យ៉ាងទៀត តាំងអំពីថ្ងៃ ១ រោច ក្រោយអំពីថ្ងៃ ១៥ កើតនៃខែជេស្ឋ

ទៅរហូតដល់ថ្ងៃ ១៥ កើតខែកត្តិក ៥ ខែនេះ ឈ្មោះថា កុច្ឆិសមយ (ពោះ សមយ) ។ ពិតហើយ ក្នុងចន្លោះនេះ កាលភិក្ខុធ្វើការជាស់តឿនសតិដោយ នយដូចពោលហើយនោះឯង ឲ្យចីវរ គឺសំពត់ងូតទឹកភ្លៀងសម្រេចអំពីទីនៃ បុគ្គលដែលមិនមែនញាតិ និងមិនបានបវារណា ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ព្រោះខូច ទំនៀម ។ តែពួកអ្នកស្រុកដែលធ្លាប់ប្រគេនចីវរ គឺសំពត់ងូតទឹកភ្លៀង ក្នុង កាលមុន ទោះបីបុគ្គលមិនមែនញាតិ និងមិនមែនបុគ្គលបវារណារបស់ខ្លួន ក៏មិនមានការខូចទំនៀម ព្រោះធ្វើការជាស់តឿនសតិក្នុងជនទាំងនោះ ទ្រង់ អនុញ្ញាតទុក ។ កាលភិក្ខុធ្វើវិញ្ញត្តិឲ្យសម្រេច ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ដោយអញ្ញាតកវិញ្ញត្តិសិក្ខាបទ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះខុសនឹងព្រះតម្រាស់ថា ភិក្ខុចូលទៅរកពួកអ្នកស្រុក ដែលធ្លាប់ប្រគេនចីវរ គឺសំពត់ងូតទឹកភ្លៀងពីមុន ហើយគប្បីពោលយ៉ាងនេះ ដូច្នេះជាដើម ។

ឯចីវរ គឺសំពត់ងូតទឹកភ្លៀងនេះ តាមប្រក្រតី រមែងមានក្នុងពួកទាយក ដែលប្រគេនសំពត់ងូតទឹកភ្លៀងនោះឯង ។ កាលភិក្ខុជាស់តឿនឲ្យកើតសតិ ដោយនយដូចពោលហើយនោះឯង ហើយឲ្យសម្រេចអំពីទីនៃបុគ្គលដែលជា ញាតិ និងអ្នកបវារណា មិនត្រូវអាបត្តិដោយសិក្ខាបទនេះ កាលធ្វើវិញ្ញត្តិឲ្យ សម្រេច មិនត្រូវអាបត្តិ ដោយអញ្ញាតកវិញ្ញត្តិសិក្ខាបទ ។ ពិតហើយ ពាក្យ ថា មិនគប្បីប្រាប់ទាយកថា ចូរឲ្យដល់អាត្មានេះ ត្រាស់សំដៅដល់បុគ្គល ដែលមិនមែនញាតិ និងមិនមែនបវារណានោះឯង ។ គប្បីប្រាបកុច្ឆិសមយ-ចតុក្កៈយ៉ាងនេះ ។

อธิบาย
บทภาชนียแห่งวัสสิกสาฏิกสิกขาบท

[๑๔๗] ในบทว่า **น เตฺวว กายํ วสฺสาเปติ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส** นี้ มีวินิจฉัยดังต่อไปนี้ว่า ภิกษุอาบน้ำฝนด้วยกายทีเดียวนั่นแล พระวินัยธรพึงปรับอาบัติตามจำนวนครั้งที่อาบ คือปรับอาบัติทุกกฏทุกๆ ครั้งที่ประโยค ด้วยอำนาจแห่งความจงใจอาบน้ำฝน ส่วนภิกษุนั้น อาบน้ำฝนที่ตกลงมาจากอากาศ ในขณะที่ยังไม่ถึงข้อเท้าทั้งสองข้าง (จึงต้องอาบัติทุกกฏ) ส่วนเมื่ออาบในที่ที่มีน้ำขังอยู่ และในที่ที่มีน้ำไหลมา หรือด้วยน้ำที่ตกลงมาแล้วกระทบฝาเรือนเป็นต้น ไม่ต้องอาบัติเลย ฯ

[๑๔๘] ในบทว่า **วสฺสํ ทุกฺกฏิยติ** นี้ มีวินิจฉัยดังต่อไปนี้ว่า เมื่อฝนตกลงมาแล้ว ภิกษุให้ร่างกายเปียกชุ่มแล้ว ได้ก้าวเท้าข้างหนึ่งขึ้นสู่ที่แห้งแล้ว ก้าวเท้าข้างที่เหลือนั่นแล ก้าวขึ้นมาสู่ที่แห้งอีก ต้องอาบัติทุกกฏที่ก้าวเท้าข้างที่สอง ภิกษุอาบน้ำฝนแล้วไม่ทำจีวรให้แห้งก่อน ไม่ต้องอาบัติ ภิกษุอาบน้ำฝนแล้วทำจีวรให้แห้งก่อน ไม่ต้องอาบัติ ภิกษุอาบน้ำฝนแล้วไม่ทำจีวรให้แห้งก่อน ต้องอาบัติทุกกฏ

ដោយប្រការយ៉ាងនេះ ។

សួរថា បើសំពត់ងូតទឹកភ្លៀងដែលបានហើយ និងសម្រេចហើយ ក្នុងកាលថ្ងៃចូលវស្សាមិនទាន់មកដល់ ដោយអំណាចនៃ ១ ថ្ងៃ និង ២ ថ្ងៃជា-ដើម រហូតដល់ ១០ ថ្ងៃក្តី ខាងក្នុងវស្សាក្តី គប្បីអធិដ្ឋានក្នុងកាលណា ឆ្លើយថា ពាក្យនេះ លោកមិនបានបរិយាយទុកក្នុងអដ្ឋកថាទាំងឡាយ ពួកយើងមានអត្តនោមតិយ៉ាងនេះថា បើសំពត់ងូតទឹកភ្លៀងដែលសម្រេចហើយ ខាងក្នុង ១០ ថ្ងៃ តាំងអំពីថ្ងៃដែលបានមក គប្បីអធិដ្ឋានខាងក្នុង ១០ ថ្ងៃនោះឯង ។ ដែលសម្រេចក្នុងកាលកន្លង ១០ ថ្ងៃទៅ គប្បីអធិដ្ឋានក្នុងថ្ងៃនោះ បើមិនទាន់គ្រប់ ១០ ថ្ងៃ មិនគប្បីឲ្យកន្លងចីវរកាលទៅឡើយ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យអធិដ្ឋានត្រៃចីវរ មិនមែនឲ្យវិកប្ប ឲ្យអធិដ្ឋានសំពត់ងូតទឹកភ្លៀងរហូត ៤ ខែក្នុងរដូវភ្លៀង បន្ទាប់អំពីនោះទៅ គប្បីវិកប្ប ។ ព្រោះដូច្នោះ ទើបមិនត្រូវអាបត្តិ សូម្បីព្រោះកន្លង ១០ថ្ងៃទៅ មុនអំពីថ្ងៃចូលវស្សា ។ សមដូចព្រះតម្រាស់ថា ភិក្ខុគប្បីទុកអតិរេកចីវរបាន ១០ ថ្ងៃយ៉ាងក្រៃលែង ព្រោះដូច្នោះ សំពត់ងូតទឹកភ្លៀងដែលបានមក និងសម្រេចហើយក្នុងកាលថ្ងៃចូលវស្សាមិនទាន់មកដល់ ដោយអំណាចនៃ ១ ថ្ងៃ និង ២ ថ្ងៃជាដើម រហូតដល់ ១០ ថ្ងៃ ឬខាងក្នុងវស្សា គប្បីអធិដ្ឋានខាងក្នុង ១០ ថ្ងៃ ឬក្នុងថ្ងៃនោះ ដោយន័យដូចពោលហើយនោះឯង បើមិនទាន់គ្រប់ ១០ ថ្ងៃ ក៏មិនគប្បីឲ្យកន្លងចីវរ-កាលឡើយ ។

ក្នុងអធិការនៃសំពត់ងូតទឹកភ្លៀងនោះ គប្បីមានប្រស្នាថា ព្រោះព្រះបាលីថា តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យអធិដ្ឋានរហូត ๔ ខែ ក្នុងរដូវភ្លៀង ខាងក្នុង ๔ ខែ និងអធិដ្ឋានក្នុងពេលណាមួយ ក៏គួរប្រើបាន កាលបើមានពាក្យយ៉ាងនេះ ពាក្យដែលត្រាស់ទុកថា តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យអធិដ្ឋានសំពត់រុំបួសបានអស់កាលដែលនៅមានអាពាធ ហើយសូម្បីសំពត់រុំបួសនោះ ក៏មិនគួរឲ្យកន្លង ๑๐ ថ្ងៃ បើមានការកន្លង ๑๐ ថ្ងៃទៅយ៉ាងនោះ ពាក្យថា គប្បីទុកអតិរេក-ចីវរបាន ๑๐ ថ្ងៃយ៉ាងយូរនេះ ក៏និងខុសទៅ ព្រោះដូច្នោះ ទើបបណ្ឌិតគួរកាន់យកពាក្យ តាមដែលពោលហើយនោះចុះ , ឬថា បានហេតុដែលមិនសមទំនងដទៃហើយ ក៏គួរលះបង់ចេញ ។

ម្យ៉ាងទៀត សូម្បីក្នុងកុរុន្ទីក៏ពោលទុកក្នុងទីបំផុតនៃនិស្សគ្គិយថា សំពត់ងូតទឹកភ្លៀង គួរអធិដ្ឋានក្នុងកាលណា ឯសំពត់ងូតទឹកភ្លៀងដែលសម្រេចហើយខាងក្នុង ๑๐ ថ្ងៃ តាំងអំពីថ្ងៃដែលបានមក គួរអធិដ្ឋានខាងក្នុង ๑๐ ថ្ងៃនោះឯង បើសំពត់មិនគ្រប់គ្រាន់ រមែងបានបរិហារទៅរហូតដល់ថ្ងៃ ๑๕ កើត ខែកត្តិក ។

បទថា **អច្ឆិន្នចីវរស្ស** នេះ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់សំដៅយកចំពោះសំពត់ងូតទឹកភ្លៀងប៉ុណ្ណោះ ពិតហើយ អាបត្តិមិនមានដល់កិក្ខុនោះ ដែលអាក្រាតកាយ ព្រោះញុំាងទឹកភ្លៀងឲ្យស្រោចពាងកាយ ។

ក្នុងបទថា **អាបជ្ជាសុ** នេះ ឧបទូ គឺចោរ ឈ្មោះថា អន្តរាយនៃកិក្ខុដែលស្លៀកសំពត់ងូតទឹកភ្លៀងមានតម្លៃថ្លៃ ហើយងូត ពាក្យដ៏សេសក្នុងសិក្ខាបទនេះមានអត្ថរាក់ទាំងអស់ហើយ ។

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋាន ៦ ជាកិរិយា ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម មានចិត្ត ៣ មានវេទនា ៣ ដូច្នេះឯង ។

វស្សិកសាដិកសិក្ខាបទ ចប់

វិនយបិដក

សិក្ខាបទធី ៥

[១៤៩] *សម័យនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ កាលគង់ក្នុងវត្តជេតពន ជារបស់អនាថបិណ្ឌិកមហាសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ បាននិយាយពាក្យនេះ នឹងភិក្ខុដែលជាសទ្ធិវិហារិករបស់ព្រះថេរៈជាបងថា នែអាវុសោ អ្នកចូរមក យើងនឹងចៀសចេញទៅកាន់ចារិកក្នុងជនបទ ។ ភិក្ខុនោះឆ្លើយថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំកុរណា ទៅមិនបានទេ (ដ្បិត) ខ្ញុំកុរណាមានចីវរចាស់គ្រាំគ្រាហើយ ។ ឧបនន្ទភិក្ខុនិយាយថា មកចុះអាវុសោ ខ្ញុំនឹងឲ្យចីវរលោក ហើយបានឲ្យចីវរទៅភិក្ខុនោះ ។ ភិក្ខុនោះបានឮថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគមានសន្ទឹងទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅកាន់ ចារិកក្នុងជនបទ ។ ទើបភិក្ខុនោះត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ឥឡូវនេះ អញមិនចៀស ទៅកាន់ចារិកក្នុងជនបទជាមួយនឹងឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុទេ អញមុខជានឹងទៅកាន់ចារិកក្នុងជនបទជាមួយនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគវិញ ។ លំដាប់នោះ ឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ និយាយពាក្យនេះនឹងភិក្ខុនោះថា ឥឡូវនេះ អាវុសោ លោកចូរមក យើងនឹងនាំគ្នាទៅក្នុងជនបទ ។ ភិក្ខុនោះឆ្លើយថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំកុរណាមិនទៅកាន់ចារិកក្នុងជនបទជាមួយនឹងលោកទេ ខ្ញុំកុរណាមុខជានឹងទៅកាន់ចារិកក្នុងជនបទ ជាមួយនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគវិញ ។ ឧបនន្ទខឹងអន់ចិត្ត ហើយពោលថា អាវុសោ ខ្ញុំបានឲ្យចីវរណាដល់លោក (ព្រោះ) លោកថានឹងទៅកាន់ចារិកជាមួយនឹងខ្ញុំ (ថាដូច្នោះហើយ) ក៏ដណ្តើមយកចីវរមកវិញ ។*

គ្រានោះ ភិក្ខុនោះប្រាប់សេចក្តីនុ៎ះ ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ពួកភិក្ខុណាមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ទើបភិក្ខុទាំងនោះពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា មិនទំនងសោះ ឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ ឲ្យចីវរទៅភិក្ខុដោយខ្លួនឯងហើយ ត្រឡប់ជាខឹងអាក់អន់ចិត្ត ដណ្តើមយកមកវិញ ។ លំដាប់នោះ ភិក្ខុទាំងនោះ នាំសេចក្តីនុ៎ះ ក្រាបទូលចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្នាលឧបនន្ទ ឮថា អ្នកឯងបានឲ្យចីវរទៅភិក្ខុដោយខ្លួនឯងហើយ ត្រឡប់ក្រោធខឹងអន់ចិត្តដណ្តើមយកពីគេមកវិញមែនឬ ។ ឧបនន្ទសក្យបុត្រ ក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ការនោះពិតមែន ។ ព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ទ្រង់យសជាម្ចាស់ទ្រង់តិះដៀលថា ម្នាលមោឃបុរស មិនសមបើបើអ្នកឯងបានឲ្យចីវរទៅភិក្ខុដោយខ្លួនឯងហើយ ត្រឡប់ក្រោធខឹងអន់ចិត្តដណ្តើមយកចីវរពីគេមកវិញសោះ ម្នាលមោឃបុរស អំពើដែលអ្នកធ្វើនេះ មិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ជនទាំងឡាយដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ឬនាំឲ្យជនទាំងឡាយ ដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើងទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ ឲ្យចីវរដល់ភិក្ខុ (ដទៃ) ដោយខ្លួនឯងហើយ ខឹងអន់ចិត្ត ដណ្តើមយក (ចីវរ) មកវិញក្តី ប្រើឲ្យគេដណ្តើមយកមកវិញក្តី ភិក្ខុនោះ ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។

[១៥០] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីអធិប្បាយក្នុងសិក្ខាបទទី ១ នៃបារាជិកកណ្ឌរួចហើយ ។ ពាក្យថា ដល់ភិក្ខុ គឺដល់ភិក្ខុដទៃ ។ ពាក្យថា ខ្លួនឯង គឺបានឲ្យទៅខ្លួនឯង ។ ដែលហៅថា ចីវរនោះ បានដល់ ចីវរ

๖ ย่าง จีวรณาหนึ่ง ย่างสูงประมาณสมควรกับจีวรกำหนดได้ ๆ คำว่า จิตอันเธอ คือไม่คลาดหาย มีจิตกังวลเพื่อ จะได้คืน ๆ คำว่า ของตนที่ให้ไปแล้วนำกลับมา คือของตนที่ให้ไปแล้วนำกลับมาด้วยตนเองก็ดี ที่ให้ผู้อื่นนำกลับมาก็ดี จีวรนั้นชื่อว่านิสสัคคีย์ ๆ คำว่า ถ้าภิกษุให้ของตนที่ให้ไปแล้วนำกลับมา คือภิกษุสั่งบุคคลอื่น (ให้นำของที่ให้ไปแล้วกลับมา) ต้องอาบัติทุกกฏ ๆ ภิกษุสั่งครั้งเดียวเท่านั้น ผู้รับสั่งสั่งต่อ ๆ ไปถึงคนที่เท่าไร จีวรทั้งนั้นชื่อว่านิสสัคคีย์ ภิกษุต้องปลดเปลื้องจากสงฆ์ก็ได้ คณะก็ได้ บุคคลก็ได้ ๆ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ภิกษุต้องปลดเปลื้องอย่างนี้ ฯลฯ ว่า ขอพระสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า จีวรของข้าพเจ้านี้ ข้าพเจ้าได้ให้แก่ภิกษุ (ชื่อนี้) แล้ว ของตนได้นำกลับมาแล้ว ข้าพเจ้าขอปลดเปลื้องจีวรนี้จากสงฆ์ ๆ คำนอกนี้ต่อไปมีเนื้อความเช่นกับสิกขาบทที่ ๑ ในจีวรวรรค ๆ

[๑๕๑] ภิกษุสำคัญบุคคลที่เป็นอุปสัมบัน[๑] ว่าอุปสัมบัน จริงอยู่ แล้วให้จีวรแก่ตน ก็ต้องอาบัติด้วยความตั้งใจ ขอคืนของที่ให้ไปแล้วก็ดี ขอของที่ให้ผู้อื่นนำกลับมาก็ดี ต้องอาบัตินิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ๆ ภิกษุมีความสงสัย ในบุคคลที่เป็นอุปสัมบัน แล้วให้จีวรแก่ตน ก็ต้องอาบัติด้วยความตั้งใจ ขอคืนของที่ให้ไปแล้วก็ดี ขอของที่ให้ผู้อื่นนำกลับมาก็ดี ต้องอาบัตินิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ๆ ภิกษุสำคัญบุคคล ที่เป็นอุปสัมบัน ว่าอนุปสัมบัน[๒] แล้วให้ก็ต้องอาบัติด้วยความตั้งใจ ขอคืน

๑- ผู้ที่ได้รับอุปสมบท ชื่อว่าเป็นภิกษุแล้วโดยถูกต้องแล้ว เรียกว่า อุปสัมบัน ๆ

๒- ยังไม่ได้รับอุปสมบท บุคคลนอกจากภิกษุ ชื่อว่าสามเณร ๆ

ហើយឲ្យចីវរទៅដោយខ្លួនឯង ដណ្តើមយកមកខ្លួនឯងវិញក្តី ប្រើឲ្យអ្នកដទៃដណ្តើមយកមកវិញក្តី ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុឲ្យបរិក្ខារដទៃហើយត្រឡប់ក្រោធខឹងអន់ចិត្ត ដណ្តើមយកមកខ្លួនឯងវិញក្តី ប្រើឲ្យអ្នកដទៃដណ្តើមយកមកវិញក្តី ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុឲ្យចីវរក្តី បរិក្ខារដទៃក្តី ទៅអនុបសម្បន្ន ហើយក្រោធខឹងអន់ចិត្ត ដណ្តើមយកមកខ្លួនឯងវិញក្តី ប្រើឲ្យអ្នកដទៃដណ្តើមយកមកវិញក្តី ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុសម្គាល់អនុបសម្បន្នជាឧបសម្បន្នទៅវិញ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងបុគ្គលដែលជាអនុបសម្បន្ន ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុសម្គាល់អនុបសម្បន្នថា អនុបសម្បន្នពិតមែន ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

[១៥២] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុ ដែលភិក្ខុអ្នកទទួលចីវរនោះគេឲ្យត្រឡប់មកវិញ ឬភិក្ខុ ដែលមានសេចក្តីស្និទ្ធស្នាលនឹងភិក្ខុអ្នកទទួលចីវរនោះ ហើយ កាន់យកមកវិញ ដល់ភិក្ខុដែលវង្វេចចរិត ដល់ភិក្ខុដែលជាខាងដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ៥ ចប់

អដ្ឋកថា

បត្តវគ្គ សិក្ខាបទទី ៥

ចីវរអច្ឆិន្ទនសិក្ខាបទ

[១៤៩] *ចីវរអច្ឆិន្ទនសិក្ខាបទ បទថា* **តេន សមយេន** *ជាដើម ខ្ញុំនឹងពោលក្នុងចីវរអច្ឆិន្ទនសិក្ខាបទ ដូចវិនិច្ឆ័យតទៅនេះថា ច្រើនបទថា* **យំបិ តា្យហំ** *កាត់បទជា* **យំបិ តេ អហំ** *ប្រែថា ខ្ញុំបានឲ្យចីវរណាដល់លោក បានឮថា ព្រះឧបនន្ទនោះគិតថា កិក្ខុនេះ នឹងនាំបាត្រ ចីវរ ស្បែកជើង និងសំពត់ក្រោលដេករបស់អញទៅកាន់ទីចារិកជាមួយអញ ទើបបានឲ្យហើយ ព្រោះហេតុនោះឯង ទើបលោកពោលយ៉ាងនេះ ។*

អធិប្បាយ

សិក្ខាបទវិភង្គនៃចីវរអច្ឆិន្ទនសិក្ខាបទ

[១៥០] *បទថា* **អច្ឆិន្ទិ** *ប្រែថា បានកាន់យកហើយ ដោយកម្លាំង ។ តែព្រោះកាន់យកដោយសម្គាល់របស់ខ្លួន ទើបមិនត្រូវបារាជិកដល់លោក ។ ព្រោះលោកធ្វើឲ្យលំបាក ហើយកាន់យកចីវរ ទើបព្រះមានព្រះភាគទ្រង់បញ្ញត្តអាបត្តិ ។*

បទថា **សយំ អច្ឆិន្ទតិ និស្សគ្គិយំ ចាចិត្តិយំ** *សេចក្តីថា សម្រាប់កិក្ខុដែលដណ្តើមយកចីវរមួយផ្ទាំង និងច្រើនផ្ទាំង ដែលទាក់ទងជាមួយគ្នា ត្រូវអាបត្តិតែមួយ ។ បើកិក្ខុដណ្តើមយកចីវរច្រើនផ្ទាំង ដែលមិនទាក់ទងជាមួយគ្នា និងតាំងនៅបែកគ្នា កាលប្រើឲ្យអ្នកដទៃយកមកឲ្យ ដោយប្រាប់យ៉ាង*

นេះថា លោកចូរយកសង្ឃាដីមក ចូរយកឧត្តរាសង្គមក ត្រូវអាបត្តិច្រើនតាមចំនួនវត្ថុ ។ កាលពោលថា លោកចូរនាំចីវរទាំងអស់ដែលខ្ញុំឲ្យហើយមកវិញ ក៏ត្រូវអាបត្តិជាច្រើន ព្រោះពាក្យពោលតែមួយនោះ ។

បទថា **អញ្ញំ អាណាបេតិ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស** *សេចក្តីថា ប្រើថា លោកចូរកាន់យកចីវរ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ១ ។ ភិក្ខុអ្នកប្រើកាន់យកចីវរច្រើន ក៏ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ១ បើភិក្ខុពោលថា លោកចូរយកសង្ឃាដីមក ចូរយកឧត្តរាសង្គមក ត្រូវអាបត្តិទុក្កដគ្រប់ៗ ម៉ាត់ ។ បើពោលថា លោកចូរយកចីវរដែលខ្ញុំឲ្យទាំងអស់មកវិញ ត្រូវអាបត្តិជាច្រើន ព្រោះពាក្យពោលតែមួយ ។*

អធិប្បាយ

បទភាជនីយនៃចីវរអច្ឆិន្នសិក្ខាបទ

[๑๕๑] *ពីរបទថា* **អញ្ញំ បរិក្ខារំ** *សេចក្តីថា បរិក្ខារឯណាមួយ វៀរចីវរយ៉ាងតូចដែលគួរវិកប្បបាន ដោយហោចសូម្បីតែម្ជុល ។ សូម្បីក្នុងម្ជុលទាំងឡាយដែលខ្ចប់រក្សាទុក ក៏ត្រូវអាបត្តិទុក្កដជាច្រើនតាមចំនួនវត្ថុ ក្នុងម្ជុលដែលខ្ចប់ទុកធូរៗ (ក៏ត្រូវអាបត្តិទុក្កដជាច្រើនតាមចំនួនវត្ថុ) យ៉ាងនោះដូចគ្នា ។ ក្នុងមហាបច្ចរីពោលថា ក្នុងម្ជុលទាំងឡាយដែលគេចងទុកណែន ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ១ ប៉ុណ្ណោះ សូម្បីក្នុងម្ជុលដែលគេទុកក្នុងបំពង់ម្ជុល ក៏មានន័យយ៉ាងនេះដូចគ្នា ។ សូម្បីក្នុងកេសជ្ជៈ មានគ្រឿងក្តៅ ៣ ប្រភេទដែលគេទុកក្នុងថង់យាម ចងទុកធូរ និងចងយ៉ាងណែន ក៏មានន័យយ៉ាងនេះដូចគ្នា ។*

[๑๕๒] *ពីរបទថា* **សោ វា ហរេតិ** *សេចក្តីថា ឲ្យវិញយ៉ាងនេះថា*

บาตรเลวทราม จีวรนี้สมควรแก่เลวทรามบ้างหรือ ดังนี้เป็นต้น ฯ อีกอย่างหนึ่ง ภิกษุนั้นรับจีวรแล้ว ไม่ทำความขวนขวายว่า เราจักทำ จักย้อม จักทำให้ควรแก่ตน ดังนี้ ก็ต้องนิสสัคคิยปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุนั้นรับจีวรแล้ว ทำความขวนขวายว่า เราจักทำ จักย้อม จักทำให้ควรแก่ตน ดังนี้ ก็ต้องนิสสัคคิยปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุนั้นรับจีวรแล้ว ทำความขวนขวายว่า เราจักทำ จักย้อม จักทำให้ควรแก่ตน ดังนี้ ก็ต้องนิสสัคคิยปาจิตตีย์ ฯ

*

ដល់បុគ្គលដែលធ្វើវត្ត មិនឲ្យដល់បុគ្គលដែលមិនធ្វើវត្ត ខ្ញុំឲ្យដល់បុគ្គលរៀនធម៌ប៉ុណ្ណោះ មិនឲ្យដល់បុគ្គល មិនរៀនធម៌ទ្បើយ ខ្ញុំឲ្យដល់បុគ្គលមិនសឹកប៉ុណ្ណោះ មិនឲ្យដល់បុគ្គលសឹកទ្បើយ ដូច្នេះ មិនគួរ ។ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដដល់អ្នកឲ្យ ។ តែនឹងប្រើឲ្យនាំមកឲ្យវិញ គួរ ។ ភិក្ខុដែលដណ្តើមយកចីវរដែលខ្ជនលះបង់ឲ្យហើយ ទារយកមកវិញ ព្រះវិនយធរគប្បីកាត់អាបត្តិតាមតម្លៃទ្រព្យ ។ ពាក្យដ៏សេសក្នុងសិក្ខាបទនេះ វាក់ទាំងអស់ហើយ ។

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋាន ៣ រមែងកើតតាមកាយ និងចិត្ត ១ តាមវាចា និងចិត្ត ១ តាមកាយ វាចា និងចិត្ត ១ ជាកិរិយា ជាសញ្ញាវិមោក្ខ ជាសចិត្តកៈ ជាលោកវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម ជាអកុសលចិត្ត ជាទុក្ខ-វេទនា ដូច្នេះ ។

ចីវរអច្ឆិន្ទនសិក្ខាបទ ចប់

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๖

[๑๕๓] สมัยนั้น พระสมณโคดมผู้ทรงยศ ประทับจำพรรษาอยู่ในพระวิหารเวฬุวัน อันเป็นที่ให้กลันทกนิวาปสถาน ใกล้พระนครราชคฤห์ ฯ ครั้งนั้นแล พวกฉัพพัคคีย์ภิกษุ ได้สั่งให้นำอาหารมาเป็นอันมาก ในสมัยทำจีวรกรรม ฯ ครั้นทำจีวรเสร็จแล้ว มีอาหารเหลือเป็นอันมาก ฯ ครั้งนั้นแล พวกฉัพพัคคีย์ภิกษุได้ปรึกษากันดังนี้ว่า ดูก่อนอาวุโสทั้งหลาย ก็ในกาลนี้ พวกเราได้สั่งให้นำอาหารมาเป็นอันมาก ในสมัยทำจีวรกรรม ฯ ครั้นทำจีวรเสร็จแล้ว มีอาหารเหลือเป็นอันมาก ฯ ก็แลพวกเราจักทำอย่างไรกันดี

ជាងតម្បាញត្បាញចីវរឲ្យ (ដូច្នេះ) សោះ ។ ទើបភិក្ខុទាំងនោះ នាំសេចក្តីនុ៎ះ ក្រាបទូលចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ។ ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឮថា ពួកអ្នកឯង ទៅសូមអំបោះមកនឹងខ្លួនឯង ហើយឲ្យពួកជាងតម្បាញត្បាញចីវរឲ្យ ពិតមែនឬ ។ ឆព្វគ្គិយភិក្ខុក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ការនោះពិតមែន ។ ព្រះសម្ពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគទ្រង់តិះដៀលថា ម្នាលមោឃបុរស ពួកអ្នកឯង មិនសមបើហ៊ានទៅសូមអំបោះមកនឹងខ្លួនឯង ហើយឲ្យពួកជាងតម្បាញ តា្បញចីវរឲ្យ (ដូច្នេះ) សោះ ម្នាលមោឃបុរស អំពើដែលអ្នកធ្វើមកនេះ មិននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ជនទាំងឡាយ ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា និងមិននាំពួកជនដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើងទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ សូមអំបោះមកដោយខ្លួនឯង ហើយឲ្យពួកជាងតម្បាញ តា្បញ ចីវរឲ្យ ភិក្ខុនោះ ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។

[១៥៤] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នានឹងសិក្ខាបទទី ១ នៃបាវាជិកកណ្ឌឯនោះ ។ ពាក្យថា ដោយខ្លួនឯង គឺ សូមមកខ្លួនឯង ។ ដែលហៅថា អំបោះ បានដល់ អំបោះ ៦ យ៉ាង គឺ អំបោះដែលកើតពីសម្បកឈើ ១ អំបោះដែលកើតពីកប្បាស ១ សូត្រ ១ អំបោះដែលកើតពីរោមសត្វ ១ អំបោះដែលកើតពីឆ្នៃ ១ អំបោះកើតពីកន្ទៃ (គឺយករបស់ខាងដើមទាំង ៥ មកធ្វើជាអំបោះ) ១ ។ ពាក្យថា ឲ្យពួកជាងតម្បាញ តា្បញ គឺ ប្រើពួកជាងតម្បាញឲ្យត្បាញ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដតាមប្រយោគ ។ ចីវរនោះ ជានិស្សគ្គិយ

ក្នុងខណៈដែលបានមក ភិក្ខុគប្បីលះដល់សង្ឃក៏បាន គណៈក៏បាន បុគ្គលក៏បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគប្បីលះបង់យ៉ាងនេះ ។បេ។ ថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន ចីវរបស់ខ្ញុំនេះ ខ្ញុំបានសូមអំពោះមកដោយខ្លួនឯង ហើយឲ្យពួកជាងតម្បាញត្បាញ ចីវរនេះជានិស្សគ្គិយ ខ្ញុំសូមលះបង់ចីវរនេះដល់សង្ឃ ។ ពាក្យតពីនេះទៅ មានសេចក្តីដូចគ្នានឹងសិក្ខាបទ ទី ១ នៃចីវរវគ្គ ។

[๑๕๕] ភិក្ខុសម្គាល់ចីវរដែលឲ្យគេត្បាញរួចហើយថា ឲ្យគេត្បាញរួចហើយពិតមែន ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងចីវរដែលឲ្យគេត្បាញរួចហើយ ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុសម្គាល់ចីវរដែលឲ្យគេត្បាញរួចហើយថា មិនមែនចីវរដែលឲ្យគេត្បាញទេ ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុសម្គាល់ចីវរ ដែលមិនមែនឲ្យគេត្បាញថា ចីវរដែលឲ្យគេត្បាញហើយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ មិនមែនចីវរដែលឲ្យគេត្បាញទេ តែភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុសម្គាល់ចីវរដែលមិនមែនឲ្យគេត្បាញថា មិនមែនចីវរដែលឲ្យគេត្បាញពិតមែន មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ ។

[๑๕๖] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុ ដែលសូមអំពោះមកដើម្បីដេរចីវរ ដើម្បីធ្វើសំពត់អាយោគ ដើម្បីធ្វើវត្តពន្ធចង្កេះ ដើម្បីធ្វើយោគបាត្រ ដើម្បីធ្វើស្មៅកបាត្រ ដើម្បីធ្វើសំពត់ត្រងទឹក ដល់ភិក្ខុដែលសូមអំពោះអំពីពួកញាតិ ដល់ភិក្ខុដែលសូមអំពោះពីពួកជន ដែលបានបវារណាទុក ដល់ភិក្ខុដែលសូមអំពោះដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ភិក្ខុដទៃ ដល់ភិក្ខុដែលបានមកដោយទ្រព្យរបស់

ខ្ញុំ ដល់ភិក្ខុដែលខូចចរិត ដល់ភិក្ខុជាខាងដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ៦ ចប់

อัฏฐกถา

ปัตตวัคค สิกขาปทที่ ๖

สุตตวิญญัตติสิกขาปท

[๑๕๓] *สุตตวิญญัตติสิกขาปท บทว่า* **เตน สมเยน** *ดังนี้เป็นต้น ข้าพเจ้าจักกล่าวในสุตตวิญญัตติสิกขาปท มีวินิจฉัยดังต่อไปนี้*

อธิบาย

สิกขาปทวิภังค์แห่งสุตตวิญญัตติสิกขาปท

[๑๕๔] *บทว่า* **เขามัง** *ได้แก่ เครื่องลาดที่ทำด้วยขนสัตว์ เรียกว่าขนเจียม ๆ*

บทว่า **กปปาสิกัง** *ได้แก่ เครื่องลาดที่ทำด้วยฝ้าย ๆ*

บทว่า **โกเสยยัง** *ได้แก่ เครื่องลาดที่ทอด้วยเส้นไหม ๆ*

บทว่า **กัมพลัง** *ได้แก่ เครื่องลาดที่ทำด้วยขนแกะดำ ๆ*

บทว่า **สาณัง** *ได้แก่ เครื่องลาดที่ทำด้วยป่าน (ปอ) ๆ*

บทว่า **ภังคัง** *อาจารย์บางพวกกล่าวว่า ได้แก่ เครื่องลาดที่ทำด้วยเปลือกไม้ชนิดหนึ่ง ๆ แต่เครื่องลาดที่ทำด้วยวัตถุ ๕ อย่างนั้น ท่านสังคีติกาจารย์เรียกว่า* **ภังคะ** ๆ

ในบทว่า **อายาเปติ ปยาเคติ วุกกัฏฐัง** *ความว่า ถ้าเป็นผู้ไม่มีความรู้ ไม่ฉลาดในการทอ ย่อมทอให้ยาวออกไปก่อน แล้วจึงมาตัดเอาภายหลัง ถ้าเป็นผู้มีความรู้ ฉลาดในการทอ ย่อมทอให้ยาวออกไปก่อน แล้วจึงมาตัดเอาภายหลัง*

ដើម្បីគ្រឿងឧបករណ៍ក្តី ដើម្បីនឹងត្បាញចីវរក្តី ត្រូវអាបត្តិទុក្កដដល់ភិក្ខុគ្រប់ៗ ប្រយោគនោះ របស់ជាងតម្បាញក្នុងកិច្ចទាំងពួង ។ កាលជាងតម្បាញត្បាញ សំពត់បានប្រវែងបណ្តាយប្រមាណ ១ ចំអាម និងទទឹងប្រមាណ ១ ហត្ថ ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ តែក្នុងមហាបច្ចរីពោលថា ត្រូវអាបត្តិ និស្សគ្គិយបាចិត្តិយគ្រប់ៗ ឈើបន្តឹង ដល់ភិក្ខុដែលឲ្យជាងត្បាញរហូតដល់ ទីបំផុត (រហូតរួចស្រេច) ។ សូម្បីពាក្យនោះ ក៏គប្បីជ្រាបថា លោកពោល សំដៅយកប្រមាណនេះឯង ។ ពិតហើយ ប្រមាណសំពត់យ៉ាងតូចគួរវិកប្ប បាន ទើបដល់នូវការរាប់ថា ជាចីវរ ។

ម្យ៉ាងទៀត បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងបទថា **វាយាបេតិ បយោគេ ទុក្កដំ** *នេះ យ៉ាងនេះថា នឹងពោលដល់អំបោះមុន ភិក្ខុសូមឯង ជាអកប្បិយ អំបោះដ៏សេស ដែលកើតឡើងដោយអំណាចនៃញាតិជាដើម ជាកប្បិយ ។ សូម្បីជាងតម្បាញក៏មិនមែនញាតិ និងមិនមែនជនបវារណា ភិក្ខុបានមកដោយ ការសូម ជាអកប្បិយ ។ ជាងតម្បាញដ៏សេស ជាកប្បិយ ។ បណ្តាអំបោះ និងជាងតម្បាញទាំងនោះ អំបោះដែលជាអកប្បិយ ជានិស្សគ្គិយដល់ភិក្ខុដែល ឲ្យជាងតម្បាញ ជាអកប្បិយត្បាញ ដោយនយដូចពោលហើយអំពីមុន ។*

ម្យ៉ាងទៀត កាលភិក្ខុឲ្យជាងតម្បាញ ដែលជាអកប្បិយនោះឯងត្បាញ អំបោះដែលជាកប្បិយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ដូចជានិស្សគ្គិយខាងដើមនោះឯង ។ កាលភិក្ខុឲ្យជាងតម្បាញអកប្បិយនោះឯង ត្បាញអំបោះជាកប្បិយ និងអកប្បិយ បើចីវរដូចជាខ្នង់ស្រែ ជាប់គ្នាប៉ុនប្រមាណនៃចីវរខ្នាតតូចយ៉ាងនេះ គឺផ្នែកទី ១

สำเร็จด้วยอำนาจกัปปิยสัทธา ๒ ส่วน สำเร็จด้วยอำนาจอกัปปิยสัทธา ต้องอาบัติปาจิตตีย์ทุกๆ ส่วน ที่สำเร็จด้วยอกัปปิยสัทธา ๑ ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ ตัว (ส่วนที่สำเร็จด้วยอำนาจกัปปิยสัทธา) เหมือนกันนั่นแล ฯ ถ้าว่าส่วนมีมาก ตัวมีน้อย ควรแก่อกัปปิยะ ถ้าว่าส่วนน้อย ตัวมีมาก ไม่ควรแก่อกัปปิยะ ด้วยเหตุว่าเป็นของเจือกัน ฯ ถ้าว่าจีวรที่ย้อมด้วยน้ำอันเป็นกัปปิยะ ๒ ส่วน ย้อมด้วยน้ำอันเป็นอกัปปิยะ ๑ ส่วน ต้องอาบัติปาจิตตีย์ทุกๆ ส่วน ที่ย้อมด้วยน้ำอันเป็นอกัปปิยะ ๑ ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ ตัว ฯ

ก็ถ้าว่าภิกษุใช้สอยจีวรที่ย้อมด้วยน้ำอันเป็นกัปปิยะ ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ ตัว ฯ ถ้าว่าภิกษุให้จีวรที่ย้อมด้วยน้ำอันเป็นกัปปิยะ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ทุกๆ ส่วน ที่ย้อมด้วยน้ำอันเป็นอกัปปิยะ ๑ ต้องอาบัติทุกกฏ ๑ ตัว ฯ

ถ้าว่าภิกษุให้จีวรที่ย้อมด้วยน้ำอันเป็นกัปปิยะ ๒ ส่วน ย้อมด้วยน้ำอันเป็นอกัปปิยะ ๑ ส่วน

ក្នុងចីវរដែលតូចចុះមក ។ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដក្នុងផ្នែកទាំង ២ ដែលជាង កប្បិយត្បាញ បើជាងតម្បាញទាំង ២ នាក់ ចាប់ត្រលប់ត្បាញជាមួយគ្នា ត្រូវ អាបត្តិទុក្កដគ្រប់ៗ ឈើបន្ទឹង ។ បើអំបោះជាកប្បិយ ហើយចីវរមានផ្នែក ដោយការខណ្ឌដូចខ្នង់ស្រែជាដើម ត្រូវអាបត្តិទុក្កដគ្រប់ៗ ផ្នែក ដែលជាង អកប្បិយត្បាញ ។ ក្នុងផ្នែកដែលជាងកប្បិយត្បាញ មិនត្រូវអាបត្តិ បើជាង តម្បាញទាំង ២ ចាប់ត្រលប់ជាមួយគ្នា ត្រូវអាបត្តិទុក្កដគ្រប់ៗ ឈើបន្ទឹង ។

បើអំបោះជាកប្បិយផង អកប្បិយផង បើជាងតម្បាញទាំង ២ នាក់ នោះផ្ងាស់គ្នាត្បាញ ក្នុងពេលដែលសម្រេចដោយអំបោះអកប្បិយ មានទំហំ ប៉ុនចីវរយ៉ាងតូច ដែលជាងអកប្បិយត្បាញ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយតាមចំនួន ផ្នែក ។ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដក្នុងផ្នែកទាំងឡាយ ដែលតូចចុះមក និងដែលសម្រេច ដោយអំបោះកប្បិយ ។ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដដូចគ្នា ក្នុងពេលដែលសម្រេចដោយ អំបោះអកប្បិយ ដែលបានទំហំត្រូវខ្នាត ឬតូចចុះមក ដែលជាងកប្បិយ ត្បាញ ។ ក្នុងផ្នែកដែលសម្រេចដោយអំបោះកប្បិយ មិនត្រូវអាបត្តិ ។

បើជាងតម្បាញទាំង ២ នាក់ ត្បាញដោយអំបោះដែលផ្ងាស់គ្នាមួយ សរសៃៗ ក្តី ត្បាញឲ្យអំបោះអកប្បិយនៅខាងបណ្តាយ ឲ្យអំបោះកប្បិយ នៅខាងទទឹងក្តី សូម្បីជាងទាំង ២ នាក់ចាប់ត្រលប់ត្បាញជាមួយគ្នាក្តី ត្រូវ អាបត្តិទុក្កដរាល់ឈើបន្ទឹង ក្នុងចីវរដែលមិនមានផ្នែក ។ ឯអត្ថថា ក្នុងចីវរ ដែលមានផ្នែកត្រូវអាបត្តិទុក្កដជាច្រើន ដោយអំណាចនៃផ្នែក នេះមិនប្រាកដ ក្នុងមហាអដ្ឋថា តែប្រាកដក្នុងមហាបច្ចរីជាដើម ក្នុងអដ្ឋកថានេះ ប្រាកដ

ដោយអាការគ្រប់យ៉ាង ដូច្នេះ ฯ

បើអំបោះជាកប្បិយក្តី ជាឆតម្បាញជាកប្បិយក្តី គឺជាញាតិ និងជាបុគ្គលបវារណា ឬកិក្ខុជួលមកដោយមូលតម្លៃ មិនត្រូវអាបត្តិ ព្រោះការប្រើឲ្យត្បាញជាបច្ចយ ฯ តែកិក្ខុកាលនឹងការពារអាបត្តិ ព្រោះការកន្ទឆ ๑๐ ថ្ងៃជាបច្ចយ គប្បីអធិដ្ឋានចីវរដែលត្បាញហើយនោះឯង ក្នុងកាលដែលជាឆត្បាញ បានទំហំប៉ុនចីវរដែលគួរវិកប្ប ฯ ព្រោះថា ចីវរដែលជាឆតម្បាញឲ្យសម្រេច ដោយកន្ទឆ ๑๐ ថ្ងៃទៅ នឹងគប្បីជានិស្សគ្គិយ ដូច្នេះឯង ฯ

សូម្បីក្នុងចីវរដែលពួកញាតិជាដើមលើកឡើង ហើយប្រគេនថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់ទទួលយកចីវរនេះ ដើម្បីលោកម្ចាស់ក៏មានន័យយ៉ាងនេះដូចគ្នា ฯ បើជាឆតម្បាញដែលកិក្ខុជួលមកយ៉ាងនេះ ឬជាអ្នកបំណងនឹងប្រគេនឯង ទើបពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ខ្ញុំនឹងត្បាញចីវរប្រគេនលោកម្ចាស់ ក្នុងថ្ងៃឈ្មោះនោះ ហើយនឹងរក្សាទុក បើកិក្ខុទុកឲ្យកន្ទឆ ๑๐ ថ្ងៃទៅអំពីថ្ងៃដែលជាឆតម្បាញនោះកំណត់ទុក ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ฯ បើជាឆមិនបានពោលថា ខ្ញុំនឹងត្បាញចីវរប្រគេនលោកម្ចាស់ ហើយនឹងបញ្ជូនដំណឹងទៅឲ្យជ្រាប ហើយធ្វើដូចពាក្យដែលពោលទុក តែកិក្ខុដែលគេពឹងពាក់ទៅ មិនជ្រាបដល់កិក្ខុនោះ កិក្ខុអង្គដទៃឃើញក្តី បានឮក្តី ហើយជ្រាបថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ចីវរបស់លោកម្ចាស់សម្រេចហើយ ការជ្រាបរបស់កិក្ខុនេះ មិនជាប្រមាណ ฯ តែក្នុងវេលាលោកឲ្យកន្ទឆ ๑๐ ថ្ងៃទៅ ចាប់តាំងអំពីថ្ងៃដែលលោកបានឮពាក្យរបស់កិក្ខុ ដែលជាឆតម្បាញនោះពឹងពាក់ទៅ

នោះឯងប្រាប់ ទើបត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។

បើជាងតម្បាញពោលថា ខ្ញុំត្បាញចីវរដើម្បីលោក ហើយនឹងបញ្ជូនទៅប្រគេនក្នុងដៃរបស់ភិក្ខុអង្គខ្វះ ហើយធ្វើតាមពាក្យដែលពោលនោះ តែភិក្ខុដែលទទួលចីវរទៅ រក្សាទុកត្រង់បរិវេណរបស់ខ្លួន មិនប្រាប់ដល់លោក ភិក្ខុដទៃអង្គខ្វះពោលថា លោកម្ចាស់ ចីវរដែលមកថ្មីស្អាតដែរឬ លោកពោលថា ចីវរឯណាលោកម្ចាស់ ទើបភិក្ខុនោះឆ្លើយថា ចីវរដែលគេផ្ញើមកក្នុងដៃនៃភិក្ខុឈ្មោះនេះ វាចារបស់ភិក្ខុនេះ ក៏មិនជាប្រមាណ ។ លុះណាភិក្ខុនោះប្រគេនចីវរ កាលលោកឲ្យកន្លង ១០ ថ្ងៃទៅ រាប់ពីថ្ងៃដែលខ្លួនបានចីវរនោះមក ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ តែបើជួលឲ្យត្បាញ ជារបស់ដែលភិក្ខុមិនទាន់ឲ្យថ្លៃ នៅរក្សានៅឡើយ ជរាបណាដែលថ្លៃឈ្នួលនៅសល់ សូម្បីត្រឹមមួយកាកណិក ។

[១៥៦] *បទថា* **អនាបត្តិ ចីវរំ សិព្ពិតុំ** *សេចក្តីថា មិនត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលសូមអំបោះ ដើម្បីដេរចីវរ ។*

ក្នុងចីវរទាំងឡាយ គឺសំពត់រុំជង្គង់ជាដើម មានអធិប្បាយថា បទថា **អាយោគេ** *ជាដើម ជាសត្តមីវិភត្តិចុះក្នុងអត្ថនៃនិមិត្ត ។ មិនត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលសូមអំបោះ មានសំពត់រុំជង្គង់ជាដើមជានិមិត្ត ។ ពាក្យដ៏សេសក្នុងសិក្ខាបទនេះ មានអត្ថងាយយល់ទាំងអស់ហើយ ។*

ក្នុងសិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋាន ៦ ជាកិរិយា ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម មានចិត្ត ៣ មានវេទនា ៣

ดูโจทะฉะ ฯ

สุตฺตวิภงฺคสิกฺขาปทที่ ๖ จบ

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ៧

[១៥៧] *សម័យនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ កាលទ្រង់គង់នៅវត្តជេតវន ជាអារាមរបស់អនាថបិណ្ឌិកមហាសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង មានបុរសម្នាក់ កាលចេញទៅកាន់និវាសស្ថាន បាននិយាយនឹងប្រពន្ធថា ចូរនាងថ្លឹងអំបោះ យកទៅឲ្យជាងតម្បាញឯណោះ ហើយប្រាប់ឲ្យគេត្បាញចីវរទុកទៅ ចាំអញត្រឡប់មកវិញ នឹងប្រគេនចីវរ (នោះ) ឲ្យព្រះឧបនន្ទជាម្ចាស់គ្រង ។ ភិក្ខុមួយរូបជាអ្នកកាន់បិណ្ឌចារិកវត្ត បានឮពាក្យដែលបុរសនោះនិយាយហើយ ។ ទើបភិក្ខុនោះ ចូលទៅរកឧបនន្ទដ៏មានអាយុ លុះដល់ហើយ បាននិយាយពាក្យនេះនឹងឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុថា ម្នាលអាវុសោឧបនន្ទ លោកជាអ្នកមានបុណ្យធំ ព្រោះបុរសម្នាក់នៅទីឯណោះ កាលគាត់ចេញទៅកាន់និវាសស្ថាន បាននិយាយនឹងប្រពន្ធគាត់ថា ចូរនាងថ្លឹងអំបោះ (សម្រាប់ត្បាញចីវរ) ហើយយកទៅឲ្យជាងតម្បាញឯណោះ ឲ្យគេត្បាញចីវរទុកឲ្យ (អញ) ចាំអញត្រឡប់មកវិញ នឹងប្រគេនចីវរឲ្យព្រះឧបនន្ទជាម្ចាស់គ្រង ។ ឧបនន្ទដ៏មានអាយុឆ្លើយថា ម្នាលអាវុសោ ការនោះពិតមែនហើយ ព្រោះបុរសនោះជាញោមឧបដ្ឋាករបស់ខ្ញុំ ។ ឯជាងតម្បាញនោះ ជាញោមឧបដ្ឋាករបស់ឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុមែន ។ លំដាប់នោះ ឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ ចូលទៅរកជាងតម្បាញនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយពាក្យនេះ នឹងជាងតម្បាញនោះថា ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុ ចីវរនេះគេត្បាញចំពោះអាត្មា អ្នកចូរធ្វើឲ្យវែង ឲ្យទូលាយ ឲ្យណែន ត្បាញឲ្យស្មើល្អ*

តែតម្បាញឲ្យតឹង កួតឲ្យល្អ សិតឲ្យស្អាត ។ ជាងតម្បាញឆ្លើយថា បពិត្រលោកម្ចាស់ជ័ចម្រើន គេថ្វីងអំបោះទាំងនេះមកឲ្យខ្ញុំករុណាថា អ្នកឯងចូរត្បាញចីវរដោយអំបោះនេះ បពិត្រលោកម្ចាស់ជ័ចម្រើន ខ្ញុំករុណាមិនអាចធ្វើឲ្យវែងឲ្យទូលាយ ឲ្យណែនបានទេ បពិត្រលោកម្ចាស់ ប៉ុន្តែខ្ញុំករុណា អាចត្បាញឲ្យស្មើល្អ តែតម្បាញឲ្យតឹង កួតឲ្យល្អ សិតឲ្យស្អាតបាន ។ ឧបនន្ទដ៏មានអាយុពោលថា ណ្ហើយចុះ ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុ អ្នកចូរធ្វើឲ្យវែង ឲ្យទូលាយ ឲ្យណែនល្អចុះ អំបោះនោះមិនខ្វះទេ ។ លំដាប់នោះ ជាងតម្បាញនោះបញ្ចូលអំបោះ ដែលបានមកទាំងប៉ុន្មានទៅក្នុងតម្បាញអស់ហើយ ទើបចូលទៅរកស្រីនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយពាក្យនេះនឹងស្រីនោះថា នែនាងជ័ចម្រើន ឥឡូវត្រូវការអំបោះ (ថែមទៀត) ។ នាងនោះត្រឡប់សួរថា នែអ្នកខ្ញុំបានប្រាប់អ្នកហើយថា អ្នកចូរត្បាញចីវរ ដោយអំបោះប៉ុណ្ណោះឲ្យគ្រាន់ ។ ជាងតម្បាញឆ្លើយថា នែនាងជ័ចម្រើន នាងបានប្រាប់ខ្ញុំថា អ្នកចូរត្បាញចីវរដោយអំបោះប៉ុណ្ណោះក៏ពិតមែនហើយ តែព្រះឧបនន្ទជាម្ចាស់ លោកនិយាយយ៉ាងនេះនឹងខ្ញុំថា ណ្ហើយចុះ ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុ អ្នកចូរធ្វើឲ្យវែង ឲ្យទូលាយ ឲ្យណែនល្អ អំបោះនោះមិនខ្វះទេ ។ ស្រីនោះក៏ឲ្យអំបោះទៅជាងតម្បាញក្នុងពេលក្រោយនេះ ប្រហែលអំបោះដែលបានឲ្យពេលមុនដែរ ។ ឯឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ បានដំណឹងថា បុរសនោះត្រឡប់មកអំពីនិវាសស្ថានហើយ ។ ឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ ចូលទៅកាន់លំនៅរបស់បុរសនោះ លុះចូលទៅហើយ ក៏អង្គុយលើអាសនៈដែលគេចាត់ចែងស្រាប់ ។ ឯបុរស

នោះក៏ចូលទៅរកឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះបុរសនោះអង្គុយស្រួលបួលហើយ ក៏និយាយពាក្យនេះនឹងប្រពន្ធថា នាងឯង បានឲ្យជាងតម្បាញត្បាញចីវរបូចហើយឬ ។ ប្រពន្ធឆ្លើយថា ចាំ៎ អ្នកជាម្ចាស់ ខ្ញុំបានឲ្យគេត្បាញចីវរបូចហើយ ។ ប្តីទារកថា នាងចូរយកមក អញនឹងប្រគេនចីវរឲ្យព្រះឧបនន្ទជាម្ចាស់គ្រង ។ លំដាប់នោះ ស្រីនោះ បាននាំយកចីវរនោះទៅឲ្យស្វាមី ហើយក៏ប្រាប់សេចក្តីនុ៎ះឲ្យដឹង ។ ទើបបុរសនោះប្រគេនចីវរនោះដល់ឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ ហើយក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ពួកសមណៈជាកូនចៅព្រះពុទ្ធ ជាសក្យបុត្រទាំងនេះ ជាអ្នកប្រាថ្នាច្រើន មិនសន្តោស យើងមិនងាយនឹងឲ្យសមណៈពួកនេះស្លៀកជាប់ចីវរបានទេ អញមិនបានបវារណាព្រះឧបនន្ទជាម្ចាស់មកពីមុនទេ មិនសមបើនឹងហ៊ានចូលទៅរកជាងតម្បាញ ហើយដល់នូវកិរិយាកំណាត់ក្នុងចីវរ (គឺរិះគន់ ចង់បានហួសហេតុ) ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានឮបុរសនោះ ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ហើយ ។ ពួកភិក្ខុណាមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ គេមិនបានបវារណាមកពីមុនសោះ មិនសមបើ នឹងហ៊ានចូលទៅរកពួកជាងតម្បាញរបស់គហបតី ហើយដល់នូវកិរិយាកំណាត់ក្នុងចីវរ (គឺរិះគន់ចង់បានហួសហេតុ) ។ លំដាប់នោះ ភិក្ខុទាំងនោះនាំសេចក្តីនុ៎ះក្រាបទូលចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ឧបនន្ទ គេថាអ្នកឯង ជនជាម្ចាស់

ចីវរ គេមិនបានបវារណាមកពីមុនសោះ ហ៊ានចូលទៅរកពួកជាងតម្បាញរបស់គហបតី ហើយដល់នូវកិរិយាកំណាត់ក្នុងចីវរ (គឺ រិះគន់ ចង់បានហួសហេតុ) ពិតមែនឬ ។ ឧបនន្ទក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ការនោះពិតមែន ។ ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា នែឧបនន្ទ បុរសនោះជាញាតិរបស់អ្នកឯង ឬមិនមែនជាញាតិទេ ។ ឧបនន្ទក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ បុរសនោះមិនមែនជាញាតិទេ ។ ម្នាលមោឃបុរស បុគ្គលមិនមែនជាញាតិតែងមិនទទួលដឹងនូវការសមគួរ និងមិនសមគួរ ការល្អិតល្អន់ និងមិនល្អិតល្អន់របស់បុគ្គលដែលមិនមែនជាញាតិទេ នែមោឃបុរស ក្នុងរឿងចីវរនោះ (បើ) ម្ចាស់ចីវរគេមិនបានបវារណាមកពីដើមទេ អ្នកឯងមិនសមបើ នឹងហ៊ានចូលទៅរកពួកជាងតម្បាញរបស់គហបតី ដែលមិនមែនជាញាតិ ហើយដល់នូវកិរិយាកំណាត់ក្នុងចីវរ (គឺរិះគន់ចង់បានល្អឲ្យហួសហេតុ ដូច្នេះសោះ) នែមោឃបុរស អំពើដែលអ្នកឯងធ្វើមកនេះ មិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លា ដល់ជនទាំងឡាយដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា និងមិនមែននាំឲ្យជន ដែលជ្រះថ្លាស្រាប់ហើយឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើងទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា គហបតី (គឺបុរសជាម្ចាស់ផ្ទះ) ក្តី គហបតានី (គឺស្រីជាម្ចាស់ផ្ទះ) ក្តី ដែលមិនមែនជាញាតិ ឲ្យជាងតម្បាញតម្បាញចីវរចំពោះភិក្ខុណាមួយ ។ បើភិក្ខុនោះ ដែលអ្នកម្ចាស់ចីវរ គេមិនបានបវារណាមកពីមុនក្នុងរឿងចីវរនោះ អាចហ៊ានចូលទៅរកជាងតម្បាញ ហើយដល់នូវកិរិយាកំណាត់ក្នុងចីវរ (គឺរិះគន់ចង់បានល្អឲ្យហួសហេតុ) គឺពោលថា

នៃអ្នកដ៏មានអាយុ ចីវរនេះគេឲ្យត្បាញចំពោះអាត្មា អ្នកទាំងឡាយចូរធ្វើឲ្យវែង ឲ្យទូលាយ ឲ្យមានសាច់ញឹក ឲ្យស្មើល្អ រឹតឲ្យតឹងល្អ ចូរត្រដោះកួត ហើយសិតឲ្យល្អ សឹមអាត្មាថែមវង្វាន់ឲ្យអ្នកបន្តិចបន្តួច ។ ភិក្ខុនោះ លុះនិយាយយ៉ាងនោះហើយ ក៏ថែមវង្វាន់បន្តិចបន្តួចឲ្យ ដោយហោចទៅ ទុកជាគ្រាន់តែចង្ការន់បិណ្ឌបាត (មួយឆ្អែត) ក៏ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។

[๑๕๘] ត្រង់ពាក្យថា ចំពោះភិក្ខុណាមួយ គឺដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ភិក្ខុ គឺធ្វើភិក្ខុឲ្យជាអារម្មណ៍ ហើយចង់ឲ្យភិក្ខុស្មៀកដណ្តប់ចីវរ ។ គហបតីដែលមិនជាប់ជំពាក់ (ជាសាច់ញាតិ) ពីចំណែកខាងមាតាក្តី បិតាក្តី រៀងរាល់ដល់គូជីដូនជីតាទី ๗ ហៅថា មិនមែនជាញាតិ ។ បុគ្គលណាមួយដែលគ្រប់គ្រងគេហដ្ឋាន បុគ្គលនោះ ហៅថា គហបតី ។ ស្រីណាមួយដែលគ្រប់គ្រងគេហដ្ឋាន ស្រីនោះហៅថា គហបតានី ។ ពាក្យថា ជាងតម្បាញ បានដល់ពួកអ្នកធ្វើការត្បាញ ។ បណ្តាចីវរ ๖ យ៉ាង ចីវរយ៉ាងណានីមួយ យ៉ាងតូចបំផុត ល្មមសម្រេចកិច្ចវិកប្បបាន ហៅថា ចីវរ ។ ពាក្យថា ឲ្យត្បាញ គឺថាឲ្យចាក់អំបោះ ឬសូត្រធ្វើសំពត់ ។ ពាក្យថា បើភិក្ខុនោះ សេចក្តីថា ម្ចាស់ចីវរឲ្យត្បាញចីវរចំពោះភិក្ខុអង្គណា សំដៅយកភិក្ខុនោះ ។ ពាក្យថា គេមិនបានបវារណាមកពីមុន គឺមិនបាននិយាយគ្នាទុកមកពីមុនថា បពិត្រលោកម្ចាស់ លោកត្រូវការចីវរយ៉ាងណា ខ្ញុំកុណានឹងឲ្យជាងតម្បាញ ត្បាញចីវរយ៉ាងណាប្រគេនលោក ។ ពាក្យថា ចូលទៅរកជាងតម្បាញ គឺទៅផ្ទះជាងតម្បាញ ឬចូលទៅរកគេក្នុងកន្លែងណាមួយ ។ ពាក្យថា ដល់នូវកិរិយាកំណត់ក្នុងចីវរ

คือนิយាយថា នែអ្នកដ៏មានអាយុ ចីវរនេះ គេឲ្យត្បាញចំពោះអាត្មាហើយ អ្នកទាំងឡាយចូរធ្វើឲ្យវែង ឲ្យទូលាយ ឲ្យសាច់ញឹក ធ្វើឲ្យស្មើល្អ រឹតឲ្យតឹងល្អ ត្រដោះកួតឲ្យល្អ និងសិតឲ្យល្អ សឹមអាត្មាឯងនឹងថែមរបស់អ្វីៗ ឲ្យពួកអ្នកដ៏មានអាយុខ្វះមិនខាន ។ ពាក្យថា ភិក្ខុនោះលុះនិយាយយ៉ាងនេះហើយ ក៏ថែមរង្វាន់បន្តិចបន្តួចឲ្យ ដោយហោចទៅ ទុកជាគ្រាន់តែចង្ហាន់បិណ្ឌបាត អធិប្បាយថា បបរក្តី ជាយក្តី របស់គួរទំពាស៊ីក្តី ហៅថា បិណ្ឌបាត ដោយហោចទៅសូម្បីដុំលម្អិតសម្រាប់ងូតក្តី ឈើសូនក្តី អំបោះរងជើងក្តី ភិក្ខុសម្តែងធម៌ឲ្យស្តាប់ក្តី (ក៏ហៅថា បិណ្ឌបាតក្នុងសិក្ខាបទនេះដែរ) ។ បើជាងតម្បាញត្បាញចីវរឲ្យវែងក្តី ឲ្យទូលាយក្តី ឲ្យមានសាច់ញឹកក្តី តាមពាក្យ (បង្គាប់) របស់ភិក្ខុនោះ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដតាមប្រយោគ ។ ចីវរនោះជានិស្សគ្គិយក្នុងខណៈដែលបានមក ភិក្ខុត្រូវលះបង់ដល់សង្ឃក៏បាន គណៈក៏បាន បុគ្គលក៏បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុត្រូវលះបង់យ៉ាងនេះ ថា ។បេ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន ចីវរបស់ខ្ញុំករុណានេះ ម្ចាស់ចីវរមិនបានបវារណាមកពីមុនទេ ខ្ញុំករុណាបានចូលទៅរកពួកជាងតម្បាញរបស់គហបតី ដែលមិនមែនជាញាតិ ហើយដល់នូវកិរិយាកំណត់ក្នុងចីវរ (គឺចង់បានល្អហួសហេតុ) ចីវរនេះជានិស្សគ្គិយ ខ្ញុំករុណាសូមលះបង់ចីវរនេះដល់សង្ឃ ។ ពាក្យតអំពីនេះទៅមានសេចក្តីដូចគ្នានឹងសិក្ខាបទទី ១ នៃចីវរវគ្គខាងដើមនោះហើយ ។

[๑๕๙] ភិក្ខុសម្គាល់គហបតីមិនមែនជាញាតិ ថាមិនមែនជាញាតិពិតមែន គេមិនបានបវារណាមកពីដើមទេ ចូលទៅរកជាងតម្បាញរបស់គហបតី

ហើយដល់នូវកិរិយាកំណត់ក្នុងចីវរ ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ គហបតី មិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ គេមិនបានបវារណាមកពីមុន ចូលទៅរកជាងតម្បាញរបស់គហបតី ហើយដល់នូវកិរិយា កំណត់ក្នុងចីវរ ត្រូវអាបត្តិ និស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុសម្គាល់គហបតីដែលមិនមែនជាញាតិ ថាជាញាតិ គេមិនបានបវារណាទុកមុន ចូលទៅរកពួកជាងតម្បាញរបស់គហបតី ហើយដល់នូវកិរិយាកំណត់ក្នុងចីវរ ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុសម្គាល់គហបតីដែលជាញាតិ ថាមិនមែនជាញាតិ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យនឹងគហបតីដែលជាញាតិ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុសម្គាល់គហបតីដែលជាញាតិ ថាជាញាតិពិតមែន មិនត្រូវអាបត្តិអ្វីឡើយ ។

[๑๖๐] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលកំណត់ចីវរ ក្នុងសម្នាក់នៃពួកគហបតីដែលជាញាតិ ដល់ភិក្ខុដែលកំណត់ចីវរក្នុងសម្នាក់នៃពួកគហបតីដែលបានបវារណា ដល់ភិក្ខុដែលកំណត់ចីវរ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ភិក្ខុឯទៀត ដល់ភិក្ខុដែលធ្វើចីវរដោយទ្រព្យរបស់ខ្លួន ដល់ភិក្ខុដែលម្ចាស់ចីវរ គេចង់ឲ្យត្បាញចីវរមានតម្លៃច្រើន តែភិក្ខុឲ្យគេត្បាញចីវរមានតម្លៃតិចវិញ ដល់ភិក្ខុដែលឆ្ងួចចរិត ដល់ភិក្ខុដែលជាខាងដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ๗ ចប់

อัฏฐกถา

ปัตตวรรค สิกขาบทที่ ๗

มหาปเทสการสิกขาบท

[๑๕๗] มหาปเทสการสิกขาบท บทว่า **เตน สมเยน** ความว่า ในคำว่า ในสมัยนั้น ดังนี้เป็นต้นแห่งมหาปเทสการสิกขาบทนั้น มีวินิจฉัยดังต่อไปนี้ คำว่า **สุตฺตํ ธารยิตฺวา** ทรงไว้ซึ่งสูตร ความว่า ทรงไว้ด้วยดี ๆ ด้วยอำนาจแห่งการเรียนและการทรงจำ ๆ

อธิบาย

สิกขาบทวิภังค์แห่งมหาปเทสการสิกขาบท

[๑๕๘] บทว่า **อปฺปิตํ** แปลว่า ให้ถึงแล้ว ๆ

บทว่า **สุปิตํ** ทรงไว้ดี ความว่า ให้ถึงดีแล้ว คือให้ถึงดีแล้วด้วยดี ๆ

บทว่า **สุปฺปายิตํ** ทรงไว้ดี ความว่า ให้ถึงดีแล้ว คือให้ถึงดีแล้วด้วยดี ๆ

บทว่า **สุปายิเลขิตํ** แปลว่า ให้ถึงดีแล้วด้วยดี ๆ ด้วยการเขียนดี ๆ

บทว่า **สุวิตจฺฉิตํ** แปลว่า ให้ถึงดีแล้วด้วยดี ๆ ด้วยการพิจารณาดี ๆ อธิบายว่า ให้ถึงดีแล้วด้วยดี ๆ ด้วยการพิจารณาดี ๆ

บทว่า **ปฏิพาหุ** แปลว่า การห้าม

บทว่า **ตนฺเต** ความว่า นำเข้าไปในตำราที่ทรงไว้ดีแล้วนั้นนั่นแล

ច្រើនបទថា **តត្រ ចេសោ ភិក្ខុ** *សេចក្តីថា ក្នុងស្រុក ឬនិគមដែលពួកជាងតម្បាញទាំងនោះនៅ ។*

ពីរបទថា **វិកប្បំ អាបជ្ជេយ្យ** *សេចក្តីថា ដល់នូវការកំណត់យកពិសេស គឺចាត់ចែងយ៉ាងក្រៃលែង ។ តែក្នុងបាលី ដើម្បីទ្រង់សម្តែងអាការដែលជាហេតុឲ្យភិក្ខុដល់នូវការកំណត់យក ទើបព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា* **ឥធំ ខោ អាវុសោ** *ជាដើម ។*

ពីរបទថា **ធម្មំបិ ភណាតិ** *បានដល់ ពោលធម្មកថា ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សម្តែងអាការ គឺការបន្ថែមអំបោះប៉ុណ្ណោះ ដោយពាក្យថា បុគ្គលនោះធ្វើឲ្យវែងក្តី ឲ្យធំទូលាយក្តី ឲ្យណែនក្តី តាមពាក្យរបស់ភិក្ខុនោះ ។*

ពីរបទថា **បុព្វេ អប្បវារិតោ** *បានដល់ ជាបុគ្គលដែលម្ចាស់របស់ចីវរទាំងឡាយ មិនបានបវារណា ។ ពាក្យដ៏សេស មានអត្ថរាក់ទាំងអស់ហើយ ។*

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋាន ៦ ជាកិរិយា ជាទោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម មានចិត្ត ៣ មានវេទនា ៣ ដូច្នេះឯង ។

មហាបេសការសិក្ខាបទ ចប់

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๘

[๑๖๑] สมัยนั้น ท่านพระสมุทรผู้มีพระภาคเจ้า ประทับอยู่ในพระวิหารเชตวันของท่านอนาถบิณฑิกมหาเศรษฐี ใกล้กรุงสาวัตถี ฯ ครั้งนั้นแล มหามาตย์คนหนึ่ง เมื่อออกจากที่พักกลางวัน ได้ใช้ให้ภิกษุทั้งหลายทำการงานในที่ใกล้ ด้วยคำว่า ท่านเจ้าข้าทั้งหลาย ขอท่านจงมาเถิด ข้าพเจ้าจักถวายสลากภัตในวันพรุ่งนี้ ฯ ฝ่ายภิกษุทั้งหลายกล่าวว่า ท่านผู้มีพระภาคเจ้าเป็นเจ้าของ ทรงอนุญาตสลากภัตแก่ภิกษุผู้จำพรรษาแล้ว ฯ แต่ภิกษุทั้งหลายเหล่านี้ ยังมิได้ปวารณากัน (เพราะเวลายังไม่ถึงวันออกพรรษา) ฯ ลำดับนั้น มหามาตย์นั้นได้กล่าวกะภิกษุทั้งหลายเหล่านั้นว่า ข้าพเจ้าได้ใช้สอยท่านทั้งหลายแล้ว ถ้าท่านทั้งหลายไม่มา ข้าพเจ้าจักไปในที่ไหนๆ ก็ไม่สบายใจ ฯ ภิกษุทั้งหลายได้ฟังมหามาตย์นั้นกล่าวอย่างนี้แล้ว ฯ ได้บอกเรื่องนั้นแก่ภิกษุทั้งหลาย ฯ ภิกษุทั้งหลายนั้นได้กราบทูลเรื่องนั้นแด่ท่านผู้มีพระภาคเจ้า ฯ ด้วยเหตุนี้ ในครั้งนี้ ท่านผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงปรารภเหตุนี้แล้ว ได้ตรัสเรียกภิกษุทั้งหลายในขณะนั้นว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ตถาคตอนุญาตให้ภิกษุทั้งหลายรับจีวรกฐินได้ ฯ สมัยนั้นแล ภิกษุทั้งหลายได้รู้ว่า ท่านผู้มีพระภาคเจ้าทรงอนุญาตให้ภิกษุทั้งหลายรับจีวรกฐินได้ ฯ ครั้นแล้วได้รับจีวรกฐินแล้ว ได้ให้ทำจีวรกาลไว้ ฯ ภิกษุทั้งหลายได้ทำจีวรนั้นเสร็จแล้ว ฯ

อานนฺทตฺเถรเชฏฺมานอายุ ๆ เปนรเทสนาสน: กปานเหฺมจีวรานิ นานาวิธกาสาวรชนปริภาวิตานิ ทิสฺวา ภิกฺขู ปุจฺฉิ อาวุโส อิมานิ จีวรานิ กสฺสาติ ฯ ภิกฺขู อาหสุ อายสฺมโต อาวุโส อิมานิ จีวรานิ ปจฺจาหรถาติ ฯ อานนฺทตฺเถรเชฏฺมานอายุ ๆ เปนรเทสนาสน:

๑๐ วันเว้นวันเป็นอย่างต่ำ (คือวันที่ ๕ แรม ๑ ค่ำเดือนอัสสยุชะ) ถ้าภิกษุรูปใดรูปหนึ่งรู้ว่าเป็นผู้มีจีวรเกิดขึ้นแล้ว ๆ ทราบว่าเป็นจีวรกาล ถือเอาแล้ว ถือเอาแล้วเก็บไว้ได้ตามปรารถนา ภิกษุนั้นเก็บไว้ได้เกินกว่าจีวรกาลไป ถ้าภิกษุอื่นขอร้องว่า ขอท่านจงให้ผ้านั้นแก่ข้าพเจ้าเถิด ถ้าภิกษุนั้นจะให้ก็ควร ถ้าไม่ให้ ต้องนิสสัคคิยปาจิตตีย์ ๆ

[๑๖๒] ในคำว่า ล่วง ๑๐ วันเว้นวัน คือล่วง ๑๐ วันเว้นวันนั้นไป ๆ วันปวารณาในข้างแรมแห่งกัตติกมาสนี้ ท่านกล่าวหมายเอาวันเพ็ญแห่งกัตติกมาสที่เป็นเดือนที่ ๓ แห่งฤดูสารทะ ๆ ในคำว่า จีวรกาล นั้น คือ ความพร้อมเพรียงกันแห่งบุคคลเป็นต้นนี้ ต้องการจีวรเกิดขึ้นแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง ต้องการจีวรเกิดขึ้นในที่ใดที่หนึ่ง ต้องการจีวรเกิดขึ้นในกาลใดกาลหนึ่ง ต้องการจีวรเกิดขึ้นในวัตถุใดวัตถุหนึ่ง บุคคลไม่มีศรัทธา ต้องการจีวรเกิดขึ้นก็มี บุคคลมีศรัทธา ต้องการจีวรเกิดขึ้นก็มี บุคคลไม่มีความเลื่อมใส ต้องการจีวรเกิดขึ้นก็มี บุคคลมีความเลื่อมใส ต้องการจีวรเกิดขึ้นก็มี บุคคลไม่มีความเชื่อ ต้องการจีวรเกิดขึ้นก็มี บุคคลมีความเชื่อ ต้องการจีวรเกิดขึ้นก็มี ในบุคคลนั้น ๆ ภิกษุสั่งสมภิกษุทั้งหลายไว้ (ในที่ใดที่หนึ่ง) ด้วยคำว่า ท่านเจริญทั้งหลาย ภิกษุทั้งหลายจงมาเถิด ข้าพเจ้าขอนิมนต์ท่านทั้งหลาย ข้าพเจ้าขอร้องท่านทั้งหลาย ขอท่านทั้งหลายจงให้ผ้าจำนำพรรษาแก่ข้าพเจ้า (ผ้าถวายในเวลาจำพรรษา) ๆ จีวรนี้ชื่อว่า จีวรกาล (คือจีวรที่บุคคลทำด้วยด่วน) ๆ ในคำว่า ภิกษุรู้ว่าเป็นผู้มีจีวรเกิดขึ้นแล้ว ทราบว่าเป็นจีวรกาล ถือเอาแล้ว ถือเอาแล้วเก็บไว้ได้ตามปรารถนา ภิกษุนั้นเก็บไว้ได้เกินกว่าจีวรกาลไป ความว่า ภิกษุต้องทำความรู้ว่านี้เป็นจีวรกาล แล้วถือเอาไว้ ๆ ในคำว่า จีวรกาลนั้น คือว่า

๑- ถ้าภิกษุไม่ได้ปวารณาไซร้ จีวรกาลมีเพียง ๑ เดือน คือตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือนอัสสยุชะ ถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนกัตติกะ ถ้าได้ปวารณาแล้ว จีวรกาลมี ๕ เดือน คือตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือนอัสสยุชะ ถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนมาฆะ นี้เรียกว่า จีวรกาลสมัย ๆ

បើភិក្ខុមិនបានក្រាលកឋិនទេ នោះត្រូវកំណត់យកខែ ខាងចុង[๑] នៃវស្សានរដូវ ๑ ខែ បើបានក្រាលកឋិន ត្រូវកំណត់យក ๕ ខែ ។ ពាក្យថា បើភិក្ខុទុកជាក់ឲ្យហួសកំណត់នោះទៅ គឺថា បើមិនបានក្រាលកឋិន ភិក្ខុបណ្តាយឲ្យអច្ចេកចីវរកន្ទងថ្ងៃខាងចុងនៃវស្សានរដូវ គឺថ្ងៃពេញបូណ៌មីខែកត្តិកទៅ អច្ចេកចីវរនោះជានិស្សគ្គិយ ។ បើភិក្ខុក្រាលកឋិនរួចហើយ បណ្តាយឲ្យអច្ចេកចីវរកន្ទងហួសថ្ងៃដែលភិក្ខុដោះកឋិនទៅ អច្ចេកចីវរនោះ ជានិស្សគ្គិយដែរ ភិក្ខុត្រូវលះបង់ដល់សង្ឃក៏បាន គណៈក៏បាន បុគ្គលក៏បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគប្បីលះបង់យ៉ាងនេះថា ។បេ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន អច្ចេកចីវរបស់ខ្ញុំនេះ ខ្ញុំទុកឲ្យកន្ទងចីវរកាលទៅហើយ ចីវរនេះជានិស្សគ្គិយ ខ្ញុំករុណាសូមលះបង់អច្ចេកចីវរនេះដល់សង្ឃ ។ សេចក្តីតអំពីនេះទៅ មានសេចក្តីដូចគ្នានឹងសិក្ខាបទទី ๑ នៃចីវរវគ្គខាងដើមហើយ ។

[๑๖๓] អច្ចេកចីវរពិតមែន ភិក្ខុសម្គាល់ថា ជាអច្ចេកចីវរ បើភិក្ខុទុកឲ្យកន្ទងសម័យចីវរកាលទៅ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងអច្ចេកចីវរ ហើយទុកឲ្យកន្ទងសម័យចីវរកាលទៅ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ អច្ចេកចីវរមែន ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនមែនជាអច្ចេកចីវរ ទុកឲ្យកន្ទងហួសសម័យចីវរកាលទៅ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុសម្គាល់អច្ចេកចីវរដែលមិនបានអធិដ្ឋាន ថាបានអធិដ្ឋានហើយក្តី សម្គាល់អច្ចេកចីវរដែលមិនបានវិកប្ប ថាបានវិកប្បរួចមកហើយក្តី សម្គាល់អច្ចេកចីវរ ដែលមិនបានលះបង់ ថាលះបង់ហើយក្តី សម្គាល់អច្ចេកចីវរ ដែលមិនបាត់ ថា បាត់

ไปเสียก็ดี สงฆ์ให้จีวรที่ไม่ได้ทำลายแล้วก็ดี ให้จีวรที่ทำลายแล้วก็ดี ให้จีวรที่ไม่ได้ย้อมก็ดี ให้จีวรที่ย้อมแล้วก็ดี ให้จีวรที่ยังไม่ได้ตัดก็ดี ให้จีวรที่ตัดแล้วก็ดี ให้จีวรที่ยังไม่ได้เย็บก็ดี ให้จีวรที่เย็บแล้วก็ดี ให้จีวรที่ยังไม่ได้ทำกัปปะก็ดี ให้จีวรที่ทำกัปปะ

อัฏฐกถา

ปัตตวัคค์ สิกขาปทที่ ๘

อเจลกจีวรสิกขาบท

[๑๖๐] *อเจลกจีวรสิกขาบท บทว่า* **เตน สมเยน** *ชาเดียม ข้อนี้เป็นเบื้องต้นในอเจลกจีวรสิกขาบทนั้น ดังมีวินิจฉัยต่อไปนี้ว่า บทว่า* **อสมาทานาคตสฺ** *เสจกล่าวว่า วันทั้งปวง ๑๐ ชื่อว่า* **อสมา** ฯ *(๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒) ยังไม่ถึงมาถึงโดยวันที่ ๑๐ นั้น ชื่อว่า* **อสมาทานาคต** *อธิบายว่า ภายใน ๑๐ วัน ฯ ในวัน ๑๕ ค่ำ เดือน ที่ยังไม่ถึง ๑๐ วันต่อไปนั้น ฯ ทุติยาวิภัตติลงในอรรถแห่งสัตตมีวิภัตติ โดยอำนาจแห่งอัจจันตสังโยค ฯ เพราะเหตุนั้นเอง ในบทกาลนิยมแห่งบทว่า* **อสมาทานาคตสฺ** *นั้น ท่านจึงกล่าวว่า* **อสมาทานาคตาย** ฯ

อธิบาย

สิกขาบทวิภังค์แห่งอเจลกจีวรสิกขาบท

[๑๖๒] *ในบทว่า* **ปวารณาย** *นี้ เป็นคำประกอบตามภายหลัง เพื่อมิให้เสียความ เพื่อแสดงปวารณาที่ตรัสไว้ในก่อนว่า* **อสมาทานาคตา** *โดยสรุป ฯ*

อธิบาย การเกิดแห่งอเจลกจีวร

บทว่า **กตฺติกปุณฺณมาสิยา** *ได้แก่ วันเพ็ญเดือน ๑๒ ที่*

នៃដើមវៃកត្តិក ។ ក្នុងបទថា **กตฺติกเตมาสิกปุณฺณมึ** *នេះ ក៏ជាទុតិយា-វិភត្តិចុះក្នុងអត្ថនៃសត្តមីវិភត្តិដោយនយមុនដូចគ្នា ព្រោះប្រកបតាមក្រោយបទដើម ។ មានពាក្យអធិប្បាយថា ថ្ងៃមហាបវារណាដំបូង លោកហៅថា* **ឧสายหานาคตา** *តាំងអំពីកាលណាទៅ បើអច្ចេកចីវរគប្បី កើតឡើងដល់ភិក្ខុពិតប្រាកដ រាល់ថ្ងៃទាំងនោះឯង (ក្នុង ១០ ថ្ងៃនោះ ថ្ងៃណាមួយ) ។ ភិក្ខុដឹងថា នេះជាអច្ចេកចីវរ (ចីវរប្រញាប់) គប្បីទទួលទុកបានទាំងអស់ ។*

ដោយបទថា **ឧสายหานาคตํ กตฺติกเตมาสิกปุณฺณมึ** *នោះ គឺព្រះអង្គទ្រង់សម្តែងកាលជាទីទុកចីវរដែលកើតឡើង ចាប់តាំងអំពីថ្ងៃ ๕ កើតនៃជុំណ្ហបក្ខនៃបវារណា ។ ឯកាលជាទីទុកជាក់ចីវរនោះ សម្រេចដោយពាក្យថា គប្បីទ្រទ្រង់អតិរេកចីវរបាន ๑๐ ថ្ងៃយ៉ាងក្រៃលែងនេះក៏ពិត តែទ្រង់សម្តែងរឿង ហាក់ដូចជាមិនធ្លាប់មាន ដោយអំណាចនៃរឿងដែលកើតឡើង ហើយទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទទុក ។*

ចីវរប្រញាប់ លោកហៅថា **អច្ចេกจีวร ។** *ដើម្បីសម្តែងចីវរនោះជាសំពត់បន្ទាន់ ទើបត្រាស់ពាក្យថា បុគ្គលបំណងនឹងទៅក្នុងកងទ័ពក្តីជាដើម ។*

បណ្តាបទទាំងនោះ ដោយបទថា **สทฺธา** *នេះ ទ្រង់សម្តែងហេតុត្រឹមតែសទ្ធាធម្មតាប៉ុណ្ណោះ ។*

ដោយបទថា **បสาเทา** *នេះ ទ្រង់សម្តែងសទ្ធាដ៏ខ្លាំងក្លា មានសេចក្តីបរិសុទ្ធល្អ ។*

ចីវរដែលទាយកមានបំណងនឹងប្រគេន ដោយហេតុទាំងនេះ ទើបបញ្ជូន

ទូតមកក្តី មកប្រាប់ឯងក្តី យ៉ាងនេះថា ខ្ញុំនឹងប្រគេនសំពត់ចំណាំវស្សា បាន ឈ្មោះថា អច្ចេកចីវរ ក្នុងបទថា **ឯតំ អច្ចេកចីវរំ ឆាម** *នេះឯង ។ តែទោះ ចីវរដែលភិក្ខុបច្ចុទ្ធ (ដក) ដែលចីវរមិនមែនជាអច្ចេកចីវរ កើតឡើងតាំង អំពីថ្ងៃ ៦ កើត ហើយរក្សាទុកជាក់ ក៏បានបរិហារនេះដូចគ្នា ។*

ច្រើនបទថា **សញ្ញាណំ កត្វា ឯក្ខិបិតព្ពំ** *បានដល់ គប្បីធ្វើគ្រឿង ចំណាំឯណាមួយ រក្សាទុក ។ ពាក្យថា គប្បីធ្វើគ្រឿងចំណាំ ហើយទុកជាក់ នេះ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ទុកដើម្បីអ្វី ព្រោះថា បើភិក្ខុទាំងឡាយចែកអច្ចេក-ចីវរនោះមុនថ្ងៃបវារណា ភិក្ខុដែលបានសំពត់អច្ចេកចីវរនោះទៅ ត្រូវជាអ្នកមិន ជាប់វស្សា ។ តែបើអ្នកជាប់វស្សា ចីវរនឹងក្លាយជារបស់សង្ឃ ព្រោះដូច្នោះ នឹងត្រូវកំណត់ចែកឲ្យល្អ (ទើបព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ពាក្យនេះទុក) ។*

អធិប្បាយ

បទភាជនីយនៃអច្ចេកចីវរ

[๑๖๓] *បទយ៉ាងនេះថា* **អច្ចេកចីវរេ អច្ចេកចីវរសញ្ញី** *ជាដើម ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់សំដៅយកចំពោះចីវរដែលចែកគ្នាហើយ ។ តែបើមិន ទាន់បានចែកគ្នាក្តី ជាចីវរដែលទុកជាក់ក្នុងឃ្លាំងរបស់សង្ឃក្តី សូម្បីកន្លងសម័យ ទៅ ក៏មិនត្រូវអាបត្តិ ។ អតិរេកចីវរបានបរិហារ ๑๐ ថ្ងៃ ដោយប្រការដូច្នេះ ត្រៃចីវរមិនមានបរិហារឡើយសូម្បីមួយថ្ងៃ ។ អ្នកសិក្សាគប្បីជ្រាបថា ចីវរ គឺ សំពត់ដូតទឹកភ្លៀងដែលមិនទាន់បានធ្វើ កាលមិនបានក្រាលកឋិន បានបរិហារ ๕ ខែ កាលបន្ថែមរដូវភ្លៀង (បន្ថែមអធិកមាស) បានបរិហារ ๖ ខែ កាល*

បានក្រាលកឋិន បានបរិហារ ๔ ខែទៀត បានបរិហារ ๑ ខែទៀត ដោយអំណាចការអធិដ្ឋានឲ្យជាមូលចីវរ កាលមានសេចក្តីសង្ឃឹមថានឹងបាន (សំពត់) ក្នុងថ្ងៃចុងក្រោយនៃហេមន្តរដូវ (ខែត្រជាក់) រួមបានបរិហារ ๑๑ ខែ យ៉ាងនេះ ។ អច្ចេកចីវរ កាលមិនបានក្រាលកឋិន បានបរិហារ ๑ ខែ និង ๑๑ ថ្ងៃ បើបានក្រាលកឋិន បានបរិហារ ๕ ខែ និង ๑๑ ថ្ងៃ បន្ទាប់អំពីនោះទៅ មិនបានបរិហារសូម្បី ๑ ថ្ងៃទ្បើយ ។

បទថា **អនច្ចេកចីវរេ** *បានដល់ ក្នុងចីវរដទៃដែលប្រហាក់ប្រហែលនឹងអច្ចេកចីវរ ។ ពាក្យដ៏សេសក្នុងសិក្ខាបទនេះ ពាក់ទាំងអស់ហើយ ។*

សិក្ខាបទនេះ មានកឋិនជាសមុដ្ឋាន ជាអកិរិយា ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម មានចិត្ត ๓ មានវេទនា ๓ ដូច្នេះឯង ។

អច្ចេកចីវរសិក្ខាបទ ចប់

វិនយបិដក

សិក្ខាបទធី ៩

[๑๖๕] *សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ កាលគង់នៅក្នុងវត្ត ជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកមហាសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ភិក្ខុ ទាំងឡាយនៅចាំវស្សារហើយ ទៅនៅក្នុងសេនាសនៈដែលឋិតនៅក្នុងព្រៃ ។ ពួកចោរខែកត្តិកគិតគ្នាថា ពួកភិក្ខុបានលាភ (ច្រើន) ហើយក៏នាំគ្នាមក បៀតបៀន ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ជាម្ចាស់ ។ ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរនេះ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ទ្រង់ សម្តែងធម្មីកថាត្រាស់ហៅភិក្ខុ ទាំងឡាយមកហើយ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាល ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលអាស្រ័យនៅសេនាសនៈក្នុងព្រៃ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យ ទុកបណ្តាចីវរទាំង ៣ ចីវរណាមួយ ក្នុងចន្ទោះផុះបាន ។ សម័យនោះឯង ភិក្ខុ ទាំងឡាយដឹងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុដែល អាស្រ័យនៅសេនាសនៈក្នុងព្រៃទុកដាក់បណ្តាចីវរទាំង ៣ ចីវរណាមួយ ក្នុង ចន្ទោះផុះបាន ។ ពួកភិក្ខុនោះក៏បានទុកដាក់បណ្តាចីវរទាំង ៣ ចីវរណាមួយ ក្នុងចន្ទោះផុះហើយ នៅប្រាសចាកហួស ๖ រាត្រី ។ ចីវរទាំងនោះបាត់ទៅខ្លះ ខូចខាតទៅខ្លះ ភ្លើងឆេះខ្លះ កណ្តុរកាត់ខ្លះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយមានសំពត់អាក្រក់ មានចីវរសៅហ្មង ។ ពួកភិក្ខុ (ឯទៀត) សួរយ៉ាងនេះថា នែអាវុសោ ហេតុម្តេចបានជាអ្នកទាំងឡាយ មានសំពត់អាក្រក់ មានចីវរសៅហ្មង ។ ភិក្ខុ ទាំងនោះក៏ប្រាប់សេចក្តីនុ៎ះដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ពួកភិក្ខុណាមានសេចក្តីប្រាថ្នា*

*តិច ฯបេฯ ពួកភិក្ខុនោះក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ចុះហេតុអ្វី ជាន*ភិក្ខុទាំងឡាយទុកបណ្តាចីវរទាំង ៣ ចីវរណាមួយក្នុង ចន្លោះផ្ទះ (គឺ ក្នុងភូមិ ឬក្នុងស្រុក) ហើយនៅជ្រាសចាក (ត្រៃចីវរ) នោះ ហួស ៦ រាត្រី ។ ខណៈនោះ ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ។ ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឮថា ពួកភិក្ខុទុកបណ្តាចីវរទាំង ៣ ចីវរណាមួយក្នុងចន្លោះផ្ទះ ហើយនៅជ្រាសចាកហួស ៦ រាត្រី ពិតមែនឬ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាជ្រាស ការនោះពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានយសជាម្ចាស់ ទ្រង់បន្ទោសថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុអ្វី ជាន*ពួកមោឃបុរសទាំងនោះ ទុកបណ្តាចីវរទាំង ៣ ចីវរណាមួយ ក្នុង ចន្លោះផ្ទះ ហើយនៅជ្រាសចាកហួស ៦ រាត្រីទៅ នែភិក្ខុទាំងឡាយ អំពើដែល អ្នកទាំងឡាយធ្វើនេះ មិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ជនទាំងឡាយ ដែលមិនទាន់ ជ្រះថ្លាផង មិនមែននាំពួកជនដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើងទៀត ផង ฯបេฯ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា កាលបើភិក្ខុទាំងឡាយចាំវស្សារួចហើយ លុះដល់ថ្ងៃពេញបូណ៌មី ខែកត្តិក សេនាសនៈទាំងឡាយណា ដែលតាំងនៅក្នុងព្រៃដែលគេសម្មតិថា ជាទីមានសេចក្តីរង្កៀស មានភ័យចំពោះមុខ កាលភិក្ខុនៅក្នុងសេនាសនៈ ទាំងឡាយ មានសភាពដូច្នោះ បើមានចំណង់នឹងទុកចីវរ គប្បីទុកបណ្តាចីវរ ទាំង ៣ ចីវរណាមួយក្នុងចន្លោះផ្ទះ ฯ តែបើភិក្ខុនោះមានហេតុ អ្វីនីមួយ ល្មមឲ្យនៅជ្រាសចាកចីវរនោះបាន ភិក្ខុនោះ គប្បីនៅជ្រាសចាកចីវរនោះយ៉ាង

យូរត្រឹម ៦ រាត្រី ។ បើនៅប្រាសចាកឲ្យហួសពីកំណត់នោះទៅ ត្រូវអាបត្តិ និស្សគ្គិយបាចិត្តិយ រៀរលែងតែភិក្ខុដែលបានសេចក្តីសម្មតិ អំពីសង្ឃ ។

[១៦៦] *ត្រង់ពាក្យថា ចាំវស្សារួចហើយ គឺចេញវស្សាហើយ ។ ពាក្យថា ពេញបូណ៌មីខែកត្តិក គឺថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់សំដៅយកខែទី ៤ (នៃវស្សានរដូវ) ឈ្មោះថា កត្តិក ។ ពាក្យថា សេនាសនៈទាំងឡាយណាដែលតាំងនៅក្នុងព្រៃ គឺសេនាសនៈដែលតាំងនៅក្នុងព្រៃ មានចម្ងាយពីស្រុក ៥០០ ជួរធ្នូ កំណត់យ៉ាងជិតបំផុត ។ ដែលហៅថា ទីមានសេចក្តីរង្គៀសនោះ បានដល់ ឱកាសដែលពួកចោរអាស្រ័យនៅ បរិភោគ ឈរ អង្គុយ ដេក មានប្រាកដក្នុងអារាម ឬឧបចារៈនៃអារាម ។ ដែលហៅថា ទីមានភ័យចំពោះមុខនោះ គឺក្នុងអារាម ឬឧបចារៈនៃអារាម ប្រាកដថា មានពួកចោរសម្លាប់មនុស្សទាំងឡាយ ប្រាកដថា មានពួកចោរប្លន់ ប្រាកដថា មានពួកចោរវាយដំ ។ ពាក្យថា កាលភិក្ខុនៅក្នុងសេនាសនៈទាំងឡាយមានសភាពដូច្នោះ គឺថា កាលភិក្ខុនៅក្នុងសេនាសនៈទាំងឡាយមានសភាពយ៉ាងនេះ ។ ពាក្យថា បើមានចំណង់ គឺកាលប្រាថ្នា (នឹងទុកចីវរ) ។ ពាក្យថា បណ្តាចីវរទាំង ៣ ចីវរណាមួយ គឺកិក្ខុទុកសង្ឃាដិ ឬឧត្តរាសង្គ (ចីពរ) ឬអន្តរវាសក (សង្ឃាំ) ។ ពាក្យថា គប្បីទុកក្នុងចន្លោះផ្ទះ គឺគប្បីទុកក្នុងស្រុកជាទីគោចរដោយជុំវិញបាន ។ ពាក្យថា តែបើភិក្ខុនោះមានហេតុអ្វីមួយ ល្មមឲ្យនៅប្រាសចាកចីវរនោះបាន គឺមានហេតុមានកិច្ចដែលត្រូវធ្វើ ។ ពាក្យថា ភិក្ខុនោះគប្បីនៅប្រាសចាកចីវរនោះយ៉ាងយូរត្រឹម ៦ រាត្រី គឺ ភិក្ខុគប្បីនៅប្រាសចាកត្រឹម ៦ រាត្រីជាយ៉ាងយូរ ។ ពាក្យថា រៀរលែងតែភិក្ខុដែល*

បានសេចក្តីសម្មតិអំពីសង្ឃ គឺ លើកទុកតែភិក្ខុ ដែលបានសេចក្តីសម្មតិអំពីសង្ឃ ។ ពាក្យថា បើនៅប្រាសចាកឲ្យហួសពីកំណត់នោះទៅ មានអធិប្បាយថា កាលអរុណរះឡើងក្នុងថ្ងៃទី ៧ ចីវរនោះជានិស្សគ្គិយ ភិក្ខុម្ចាស់ចីវរត្រូវលះបង់ដល់សង្ឃក៏បាន គណៈក៏បាន បុគ្គលក៏បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុម្ចាស់ចីវរត្រូវលះបង់យ៉ាងនេះ ។បេ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន ចីវរបស់ខ្ញុំនេះ ដែលខ្ញុំនៅប្រាសហើយអស់កាលជាង ៦ រាត្រី ជានិស្សគ្គិយ ព្រោះមិនមានភិក្ខុសម្មតិ ខ្ញុំសូមលះបង់ចីវរនេះដល់សង្ឃ ។បេ។ ពាក្យតអំពីនេះទៅ មានសេចក្តីដូចគ្នានឹងសិក្ខាបទទី ១ នៃចីវរវគ្គខាងដើមហើយ ។

[๑๖๗] ចីវរកន្ទងហួសជាង ៦ រាត្រី ភិក្ខុសម្គាល់ថា ហួសជាងហើយនៅប្រាសចាកចោល ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ លៀរលែងតែភិក្ខុដែលបានសម្មតិអំពីសង្ឃ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងចីវរដែលកន្ទងហួស ៦ រាត្រីហើយនៅប្រាសចាកចោល ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ លៀរលែងតែភិក្ខុដែលបានសម្មតិអំពីសង្ឃ ។ ចីវរកន្ទងហួស ៦ រាត្រី ភិក្ខុសម្គាល់ថា នៅខ្វះ ហើយនៅប្រាសចាកចោល ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ លៀរលែងតែភិក្ខុដែលបានសម្មតិអំពីសង្ឃ ។ ចីវរដែលភិក្ខុមិនទាន់បានដកអធិដ្ឋាន ភិក្ខុសម្គាល់ថា បានដកអធិដ្ឋានហើយ (ក្តី) ចីវរដែលភិក្ខុមិនទាន់បានលះបង់ទេ សម្គាល់ថា បានលះបង់ហើយ (ក្តី) ចីវរមិនបាត់ទេ ភិក្ខុសម្គាល់ថា បាត់ទៅហើយ (ក្តី) ចីវរមិនវិនាសទេ ភិក្ខុសម្គាល់ថា វិនាសទៅហើយ (ក្តី) ចីវរភ្លើងមិនឆេះទេ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ភ្លើងឆេះហើយ (ក្តី) ចីវរដែលចោរ មិនបានលួចយកទេ

*ภิกษุสำคัญว่า โจรลวงชิงเอาไปแล้ว (ก็ดี) ยังไม่ถึงทุ่งนา (ก็ดี) ยังไม่ถึงบ้าน (ก็ดี) ยังไม่ถึงนิคม (ก็ดี) ยังไม่ถึงนครก็ดี ยังไม่ถึงชนบทก็ดี ยังไม่ถึงอาวาสก็ดี ยังไม่ถึงสถานที่ตั้งแห่งบริขารก็ดี ยังไม่ถึงที่ใกล้ก็ดี ยังไม่ถึงที่ไกลก็ดี ยังไม่ถึงที่ที่ตนจะไปก็ดี ยังไม่ถึงที่ที่ตนจะไปถึงก็ดี ยังไม่ถึงที่ที่ตนจะไปถึงได้ก็ดี ยังไม่ถึงที่ที่ตนจะไปถึงได้ในวันนี้ก็ดี ยังไม่ถึงที่ที่ตนจะไปถึงได้ในวันพรุ่งนี้ก็ดี ยังไม่ถึงที่ที่ตนจะไปถึงได้ในวันมะรืนนี้ก็ดี ยังไม่ถึงที่ที่ตนจะไปถึงได้ในวันสามวันก็ดี ยังไม่ถึงที่ที่ตนจะไปถึงได้ในวันสี่วันก็ดี ยังไม่ถึงที่ที่ตนจะไปถึงได้ในวันห้าวันก็ดี ยังไม่ถึงที่ที่ตนจะไปถึงได้ในวันหกวันก็ดี ยังไม่ถึงที่ที่ตนจะไปถึงได้ในวันเจ็ดวันก็ดี ยังไม่ถึงที่ที่ตนจะไปถึงได้ในกึ่งเดือนก็ดี ยังไม่ถึงที่ที่ตนจะไปถึงได้ในเดือนนี้ก็ดี ยังไม่ถึงที่ที่ตนจะไปถึงได้ในเดือนหน้าก็ดี ยังไม่ถึงที่ที่ตนจะไปถึงได้ในฤดูนี้ก็ดี ยังไม่ถึงที่ที่ตนจะไปถึงได้ในฤดูหน้าก็ดี ยังไม่ถึงที่ที่ตนจะไปถึงได้ในปีนี้ก็ดี ยังไม่ถึงที่ที่ตนจะไปถึงได้ในปีหน้าก็ดี ยังไม่ถึงที่ที่ตนจะไปถึงได้ในกาลก่อนก็ดี ยังไม่ถึงที่ที่ตนจะไปถึงได้ในกาลภายหลังก็ดี ยังไม่ถึงที่ที่ตนจะไปถึงได้ในกาลเช้าก็ดี ยังไม่ถึงที่ที่ตนจะไปถึงได้ในกาลเย็นก็ดี ยังไม่ถึงที่ที่ตนจะไปถึงได้ในกาลเที่ยงคืนก็ดี ยังไม่ถึงที่ที่ตนจะไปถึงได้ในกาลเที่ยงวันก็ดี ยังไม่ถึงที่ที่ตนจะไปถึงได้ในกาลอื่นก็ดี ยังไม่ถึงที่ที่ตนจะไปถึงได้ในกาลนี้ก็ดี ยังไม่ถึงที่ที่ตนจะไปถึงได้ในกาลนั้นก็ดี ยังไม่ถึงที่ที่ตนจะไปถึงได้ในกาลนี้กาลนั้น

អដ្ឋកថា

បត្តវគ្គ សិក្ខាបទទី ៩

សាសង្កសិក្ខាបទ

[๑๖๕] *សាសង្កសិក្ខាបទ បទថា* **តេន សមយេន** *ជាដើម ខ្ញុំនឹងពោលក្នុងសាសង្កសិក្ខាបទនោះ ដូចមានវិនិច្ឆ័យតទៅនេះថា ពីរបទថា* **វុដ្ឋវស្សា អារញ្ញកេសុ** *សេចក្តីថា ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ សូម្បីកាលមុនក៏នៅក្នុងព្រៃដូចគ្នា ។ តែភិក្ខុទាំងនោះ នៅចាំវស្សាក្នុងសេនាសន:ជិតស្រុកភូមិ ដោយអំណាចនៃបច្ច័យ ព្រោះជាអ្នកមានចីវរទុព្វល ជាអ្នកមានចីវរសម្រេចហើយ ពិភាក្សាគ្នាថា ឥឡូវនេះ ពួកយើងអស់បលិពោធហើយ នឹងធ្វើសមណធម៌ ទើបនាំគ្នានៅក្នុងសេនាសន:ព្រៃ ។*

បទថា **កត្តិកចោរកា** *បានដល់ ពួកចោរក្នុងខែកត្តិក ។*

បទថា **បរិចារេន្តិ** *សេចក្តីថា រមែងបៀតបៀន គឺរត់ទ្វាត់ទ្វែងទៅមកក្នុងទីនោះ ហើយធ្វើឲ្យភ័យខ្លាច ឲ្យគេចទៅ ។*

ពីរបទថា **អន្តរឃរេ ឯកិំ ឯបិតុំ** *បានដល់ ដើម្បីទុកជាក់ខាងក្នុងស្រុក ។*

ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យទុកជាក់ក្នុងចន្លោះស្រុក ដើម្បីរក្សាចីវរទុក ព្រោះធម្មតាថា បច្ច័យទាំងឡាយជារបស់រកបានលំបាក ដោយត្រឹមត្រូវតាមធម៌ ពិតហើយ ភិក្ខុអ្នកមានការដុសខាត់ មិនអាចដើម្បីនឹងសូមចីវរសូម្បីនឹងមាតា ។ តែព្រះអង្គទ្រង់មិនហាមការនៅព្រៃ ព្រោះជាការសមគួរដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។

ក្នុងបទថា **อุปวสฺสุ โข ปน** នេះ មានវិនិច្ឆ័យដូចតទៅនេះថា បទថា **อุปวสฺสุ** គឺចូលហើយ មានពាក្យអធិប្បាយថា ចូលចាំវស្សាហើយ ។ ពិតហើយ បណ្ឌិតគប្បីឃើញនិគ្គហិត ក្នុងពាក្យថា **อุปวสฺสุ** នេះ ដូចក្នុងបទ មានបទថា **อุปสมฺปชฺชึ** ជាដើម ។ សេចក្តីថា ចូលដល់រដូវក្តៅនិងនៅហើយ (ចូលចាំវស្សា និងបវារណាហើយ) ។ បទថា **อุปวสฺสุ** នេះ សម្ពន្ធដោយបទនេះថា **ตถารูเปสุ ภิกฺขุ เสนาสเนสุ วิหารฏฺฐา** ប្រែថា ភិក្ខុនៅក្នុងសេនាសនៈដែលមានសភាពបែបនោះ ។

លោកអធិប្បាយទុកដូចម្តេច លោកពោលទុកថា ភិក្ខុចូលដល់រដូវក្តៅនិងនៅហើយ (ចូលវស្សា និងបវារណាហើយ) និងនៅក្នុងសេនាសនៈព្រៃដែលគេសន្មតថា ជាទីរង្គៀស មានភ័យចំពោះមុខបែបនោះ អស់កាលជាទីបំផុតនៃថ្ងៃ ១៥ កើតបច្ឆិមកត្តិក បន្ទាប់អំពីនោះមក កាលប្រាថ្នា គប្បីទុកចីវរ ៣ ផ្ទាំង ផ្ទាំងណាមួយក្នុងចន្លោះស្រុក បាន ។

ម្យ៉ាងទៀត ព្រោះថា ភិក្ខុណាចូលចាំវស្សាហើយ នៅរហូតដល់ថ្ងៃ ១៥ កើតខែបឋមកត្តិក ភិក្ខុអង្គនោះ ជាអ្នកនៅខាងក្នុងនៃពួកភិក្ខុដែលនៅចាំវស្សាហើយ ដូច្នោះ ព្រះមានព្រះភាគកាលទ្រង់មិនធ្វើការពិចារណាព្យញ្ជនៈដែលស្មុគស្មាញក្រៃលែងនេះ សម្តែងបុគ្គលដែលគួរដល់ការទុកជាក់ចីវរតែម្យ៉ាងក្នុងបទភាជនៈទើបត្រាស់បទថា **วุฏฺฐวสฺสานํ** ដូច្នេះ ។ សូម្បីបទថា **วุฏฺฐวสฺสานํ** នោះ ក៏សម្ពន្ធនឹងពាក្យនេះថា **ภิกฺขู เสนาสเนสุ วิหารฏฺฐา** ភិក្ខុកាលនៅក្នុងសេនាសនៈ ។ ពិតហើយ ក្នុងបទថា **วุฏฺฐวสฺสานํ** នេះ មាន

อรรถดังนี้ว่า ในคำว่าสงฆ์ทั้งหลายของภิกษุณีทั้งหลาย ฯ มีพากยอธิบายว่า ภิกษุณีรูปหนึ่ง ในหมู่แห่งภิกษุณีทั้งหลายที่มีประการดังนี้ ฯ ส่วนแห่งวินัย ข้าพเจ้าได้กล่าวแล้วในการพรรณนาแห่งอนิยตสิกขาบท ฯ ส่วนความต่างกันมีดังนี้ว่า ถ้าวัดมีวิหาร คำว่าเป็นที่ใกล้บ้านแห่งบ้านที่มีวิหารนั้น และคำว่าเป็นที่ใกล้บ้านแห่งบ้านที่ไม่มีวิหาร ฯ ถ้าวัดไม่มีวิหาร ที่ใดเป็นที่ใกล้บ้านที่สุด ที่นั้นชื่อว่าเป็นที่ใกล้บ้าน ฯ ถ้าที่ใดไม่ได้ล้อมบ้านไว้ ที่นั้นชื่อว่าเป็นที่ใกล้บ้านเหมือนกัน ฯ ถ้าที่ใดมีคนอยู่ ที่นั้นชื่อว่าบ้าน ฯ ถ้าที่ใดมีคนอยู่ ๔ หรือ ๕ ครัวเรือน ที่นั้นชื่อว่าหมู่บ้าน ฯ ถ้าที่ใดมีคนอยู่ ๑๐ ครัวเรือน ที่นั้นชื่อว่านิคม ฯ ถ้าที่ใดมีคนอยู่ ๒๐ ครัวเรือน ที่นั้นชื่อว่าเมือง ฯ ถ้าที่ใดมีคนอยู่ ๑๐๐ ครัวเรือน ที่นั้นชื่อว่านคร ฯ ถ้าที่ใดมีคนอยู่ ๑๐๐๐ ครัวเรือน ที่นั้นชื่อว่าราชธานี ฯ

ถ้าว่าในที่ใกล้บ้านมีป่าช้าผีดิบ ป่าช้าโคนไม่ใช่ที่ใกล้บ้าน ฯ ถ้าว่าในที่ใกล้บ้านมีป่าช้าผีดิบ ป่าช้าโคนเป็นที่ใกล้บ้านเหมือนกัน ฯ ถ้าว่าในที่ใกล้บ้านมีป่าช้าผีดิบ ป่าช้าโคนก็ดี ป่าช้าโคนมีป่าช้าผีดิบก็ดี ป่าช้าทั้งสองนั้นไม่ใช่ที่ใกล้บ้าน ฯ ถ้าว่าในที่ใกล้บ้านมีป่าช้าผีดิบ ป่าช้าโคนก็ดี ป่าช้าโคนมีป่าช้าผีดิบก็ดี ป่าช้าทั้งสองนั้นเป็นที่ใกล้บ้านเหมือนกั

ប្រព្រឹត្ត ទៅដោយភ័យចំពោះមុខ ឈ្មោះថា **សបដិភយ** *អធិប្បាយថា មានភ័យខ្លាំងក្លានៅចំពោះមុខ ។ តែក្នុងបទភាជន: ដើម្បីទ្រង់សម្តែងការណ៍ ជាហេតុឲ្យសេនាសន:ទាំងនោះ ជាទីមានភ័យចំពោះមុខ ទើបត្រាស់បទថា* **អារាមេ អារាមូបចារេ** *ជាដើម ។*

អធិប្បាយ
សិក្ខាបទវិភង្គនៃសាសង្ឃសិក្ខាបទ

[๑๖๖] *បទថា* **សមន្តា គោចរគាមេ ឯកូនបេយ្យ** *សេចក្តីថា កាលមានអង្គគ្រប់ គប្បីទុកជាក់ក្នុងគោចរគាមដែលខ្លួនពេញចិត្តគ្រប់ទិសភាគ ដោយជុំវិញនៃសេនាសន: ។*

ក្នុងសេនាសន:ព្រៃនោះ មានអង្គសម្បត្តិដូចតទៅនេះថា ភិក្ខុចូលវស្សាក្នុងថ្ងៃចូលវស្សាដំបូង បវារណាក្នុងថ្ងៃមហាបវារណា នេះជាអង្គ ๑ ។ បើភិក្ខុចូលវស្សា ក្នុងថ្ងៃចូលវស្សាក្រោយក្តី មានវស្សាជាច់ក្តី រមែងមិនបានដើម្បីនឹងទុកជាក់ ។ ជាខែកត្តិកប៉ុណ្ណោះ នេះជាអង្គទី ๒ ។ ក្រៅអំពីខែកត្តិកទៅ រមែងមិនបានដើម្បីនឹងទុកជាក់ ។ ជាសេនាសន:ដែលប្រកបដោយប្រមាណយ៉ាងជិត ๕๐๐ ជួរធ្នូប៉ុណ្ណោះ នេះជាអង្គទី ๓ ។ ក្នុងសេនាសន:ដែលមានចម្ងាយជិតជាងនេះ ឬមានចម្ងាយលើសមួយគាវុតទៅ រមែងមិនបាន (ដើម្បីនឹងទុកជាក់) ។ ពិតហើយ ភិក្ខុដែលត្រាច់បិណ្ឌបាត ហើយអាចត្រឡប់មកកាន់វត្តទាន់ពេលឆាន់ ក្នុងសេនាសន:ណា សេនាសន:នោះ ទ្រង់បំណងយកក្នុងសិក្ខាបទនេះ។ តែភិក្ខុដែលទទួលនិមន្តន៍ទុក ទៅអស់ចម្ងាយ

ผ่าวัดล่วงกึ่งโยชน์ไป มีโยชน์ไป ให้ย้อนกลับมาเพื่อนิสีทนะ ฯ นี้มิใช่ประมาณ ฯ ชื่อว่าเสนาสนะที่มีการรบกวน และมีภัยน่ากลัวมีประการดังนี้ นี้เป็นอังคที่ ๔ ฯ ก็ภิกษุที่อยู่ในเสนาสนะมิได้มีการรบกวน มิได้มีภัยน่ากลัว ถึงประกอบด้วยอังค์ ก็มิได้เพื่อนิสีทนะโดยแท้ ฉันนั้น ฯ

ในบทว่า **อญฺญตฺร ภิกฺขุสมฺมติยา** *ความว่า เว้นแต่ภิกษุที่สงฆ์สมมติ-สมมติที่ทรงอนุญาตไว้ในขันธกะและปาติโมกขุทเทสสิกขาบท ฯ ถ้ามีภิกษุรูปใดรูปหนึ่งมาแล้ว พึงให้ที่นั่งแก่ภิกษุรูปนั้น ควรอยู่ ฯ*

[๑๖๘] *บทว่า* **ปุน คามสีมํ อกฺกมิตฺวา** *ความว่า ถ้าเสนาสนะอยู่ในทิศข้างหนึ่งแต่บ้านไป ส่วนภิกษุนี้จะไปทางทิศข้างหนึ่ง ภิกษุนั้นไม่อาจไปสู่เสนาสนะได้ในระยะ ๗ วา ถอยกลับเข้าไปในคามสีมา แล้วนั่งในสภา หรือในที่ชุมนุมชนแห่งหนึ่ง ครั้นล่วงเวลาที่จะไปได้แล้ว ควรไปต่อ ฯ*

ภิกษุที่ไม่อาจอย่างนั้น พึงสละในที่ที่ตนไปแล้วนั่นเอง แล้วถือ (เอา) ไป ฯ ชื่อว่าจีวรที่ตั้งอยู่ในฐานะแห่งอติเรกจีวร ฉันนั้นเอง ส่วนที่เหลือในสิกขาบทนี้ ง่ายทั้งนั้น ฯ

สิกขาบทนี้ มีการกระทำเป็นสมุฏฐาน เกิดขึ้นด้วยกาย ไม่เกี่ยวด้วยวาจา ๑ ด้วยกายกับวาจาไม่เกี่ยวด้วยจิต ๑ เป็นอกิริยา เป็นนอสัญญาวิโมกข์ เป็นอจิตตกะ เป็นปณามนาวัชชะ เป็นกายกรรม เป็นวจีกรรม มีจิต ๓ มีเวทนา ๓ ฉันนั้น ฯ

สาสังฆสิกขาบท จบ

វិនយបិដក

សិក្ខាបទធី ๑๐

[๑๖๙] *សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានយសជាម្ចាស់ កាលគង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកមហាសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង មានប្រជុំជនមួយពួក ក្នុងក្រុងសាវត្ថីតាក់តែងកត្តព្រមទាំងចីវរ ប្រគេនដល់សង្ឃ ដោយសេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នាថា ពួកយើងនឹងនិមន្តឲ្យសង្ឃឆាន់ហើយ ប្រគេនចីវរឲ្យគ្រង ។ លំដាប់នោះ ពួកភិក្ខុឆព្វគ្គិយចូលទៅរកប្រជុំជនពួកនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយពាក្យនេះនឹងប្រជុំជនពួកនោះថា នែអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ ពួកអ្នកឯងចូរប្រគេនចីវរទាំងនេះមកពួកអាត្មាចុះ ។ ជនពួកនោះនិយាយថា លោកម្ចាស់ ពួកខ្ញុំករុណាមិនបានប្រគេនទេ ឯចង្ហាន់ព្រមទាំងចីវរ ពួកខ្ញុំករុណាធ្លាប់ចាត់ចែងទុកប្រគេនដល់សង្ឃតែរាល់ឆ្នាំ ។ ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុឆ្លើយថា នែអាវុសោ ពួកទាយករបស់សង្ឃក៏មានច្រើន ចង្ហាន់របស់សង្ឃក៏មានច្រើន ពួកយើងអាស្រ័យពឹងពាក់នឹងអ្នកទាំងឡាយ ទើបនៅក្នុងទីនេះបាន បើអ្នកទាំងឡាយមិនឲ្យមកពួកអាត្មា អ្នកណាហ្ន៎ គេនឹងឲ្យដល់ពួកអាត្មា ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ ពួកអ្នកចូរឲ្យចីវរទាំងនេះមកពួកអាត្មាចុះ ។ លំដាប់នោះ ប្រជុំជនពួកនោះ កាលបើពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុនិយាយឆ្កឹះឆ្កៀលណាស់ទៅ ទើបប្រគេនចីវរដែលខ្លួនតាក់តែងទាំងប៉ុន្មាន ទៅពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុ ហើយអង្គាសសង្ឃដោយចង្ហាន់ (តែម្យ៉ាង) ។ ពួកភិក្ខុណាដឹងថា ចង្ហាន់ព្រមទាំងចីវរដែលគេតាក់តែងទុកសម្រាប់ប្រគេនសង្ឃ តែមិនដឹងថា ចីវរគេប្រគេនដល់ពួកភិក្ខុឆព្វគ្គិយទៅហើយ ភិក្ខុទាំងនោះ ទើបពោល*

យ៉ាងនេះថា នែអ្នកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ ពួកអ្នកចូរវេរប្រគេនចីវរ ដល់សង្ឃ ទៅ ។ ឯប្រជុំជនពួកនោះឆ្លើយថា បពិត្រលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ ចីវរដែល តាក់តែងទុកប្រគេនសង្ឃគ្មានទេ (ព្រោះ) ពួកភិក្ខុឆព្វគ្គិយបង្អោនទៅ ដើម្បី ខ្លួនលោកអស់ហើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណាជាអ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ពួកភិក្ខុឆព្វគ្គិយដឹងថា លាភគេបង្អោនទៅដើម្បីសង្ឃហើយ ហេតុអ្វី បានជាត្រឡប់បង្អោនមកដើម្បី ខ្លួនវិញ ។ លំដាប់នោះ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏ មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឮថា ពួកអ្នកឯង ដឹងថាលាភគេបង្អោនទៅដើម្បីសង្ឃហើយ ត្រឡប់បង្អោនមក ដើម្បីខ្លួនវិញ ពិតមែនឬ ។ ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុក្រាបទូលថា សូមទ្រង់មេត្តាប្រោស ការនោះ ពិតមែន ។ ព្រះសម្ពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ទ្រង់បន្ទោសថា នែពួក មោឃបុរស ពួកអ្នកឯងដឹងថា លាភគេបង្អោនទៅដើម្បីរបស់សង្ឃហើយ ចុះហេតុអ្វី បានជាបង្អោនមកដើម្បីខ្លួនវិញ នែពួកមោឃបុរស ដំណើរនេះ មិននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ជនទាំងឡាយ ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ឬនាំពួកជនដែល ជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើងទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នក ទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយកាល ដឹងហើយ បង្អោននូវលាភរបស់សង្ឃ ដែលគេនឹងបង្អោនទៅ (ដើម្បីសង្ឃ) មកដើម្បីខ្លួនវិញ ភិក្ខុនោះ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។

[๑๗๐] *ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានអធិប្បាយក្នុងសិក្ខាបទបឋម*

បារាជិកហួចហើយ ។ ដែលហៅថា ជីវ (ក្នុងសិក្ខាបទនេះ) គឺជីវខ្លួនឯងក្តី អ្នកដទៃមកប្រាប់ភិក្ខុនោះក្តី អ្នកម្ចាស់ទាននោះមកប្រាប់ (ដល់ភិក្ខុនោះ) ក្តី ។ ដែលហៅថារបស់សង្ឃនោះ គឺទាយកបានវេរប្រគេនបរិច្ចាគដល់សង្ឃហើយ ។ ដែលហៅថា លាកនោះ បានដល់ ចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសន: និងគ្រឿងបរិក្ខារ គឺថ្នាំជាបច្ច័យដល់មនុស្សជំងឺ ដោយហោចទៅ ដុំនៃលម្អិតក្តី ឈើសូនក្តី អំបោះរងជើងក្តី ក៏ហៅថាលាកដែរ ។ ដែលហៅថា បង្អោននោះ គឺម្ចាស់ទាន បញ្ជូញវាចាថា ពួកយើងនឹងឲ្យ ពួកយើងនឹងធ្វើ ។ ភិក្ខុបង្អោន (លាក) មកដើម្បីខ្លួន ត្រូវអាបត្តិទុក្កដតាមប្រយោគ ។ លាកនោះជានិស្សគ្គិយ ក្នុងខណៈដែលបានមក ភិក្ខុត្រូវលះបង់ដល់សង្ឃក៏បាន គណៈក៏បាន បុគ្គលក៏បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុត្រូវលះបង់យ៉ាងនេះ ។បេ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន ខ្ញុំដឹងថា លាកនេះ ទាយកបង្អោនទៅដើម្បីរបស់សង្ឃហើយ ខ្ញុំត្រឡប់បង្អោនមកដើម្បីខ្លួនវិញ (លាកនេះ) ជានិស្សគ្គិយ ខ្ញុំសូមលះបង់លាកនេះដល់សង្ឃ ។បេ។ ពាក្យតអំពីនេះទៅមាន សេចក្តីដូចគ្នានឹងសិក្ខាបទទី ១ នៃចីវរវគ្គខាងដើមហើយ ។ ភិក្ខុសម្គាល់ក្នុងលាកដែលទាយកបានបង្អោនហើយ ថាទាយកបានបង្អោនមកមែន ហើយបង្អោនមកដើម្បីខ្លួនវិញ ត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ក្នុងលាកដែលទាយកបានបង្អោនទៅហើយ ត្រឡប់បង្អោនមកដើម្បីខ្លួនវិញ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុសម្គាល់ក្នុងលាក ដែលទាយកបានបង្អោនទៅហើយ ថាមិនទាន់បង្អោនទៅទេ ត្រឡប់បង្អោនមកដើម្បីខ្លួន មិនត្រូវអាបត្តិ ។ លាកដែលទាយក បង្អោនទៅ

ដើម្បីសង្ឃហើយ ភិក្ខុបង្អោនទៅដើម្បីសង្ឃដទៃក្តី ដើម្បីចេតិយក្តី ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ លាភដែលទាយកបង្អោនទៅដើម្បី ចេតិយហើយ ភិក្ខុត្រឡប់បង្អោនទៅដើម្បីចេតិយដទៃក្តី សង្ឃក្តី គណៈក្តី បុគ្គលក្តី ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ លាភដែលទាយកបង្អោនទៅដើម្បីបុគ្គល ភិក្ខុត្រឡប់បង្អោនទៅដើម្បី បុគ្គលឯទៀតក្តី សង្ឃក្តី គណៈក្តី ចេតិយក្តី ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុសម្គាល់ក្នុងលាភ ដែលទាយកបានបង្អោនទៅហើយ ថាបានបង្អោនទៅហើយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងលាភ ដែលទាយកមិនបានបង្អោនទៅ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុសម្គាល់ក្នុងលាភ ដែលគេមិនបានបង្អោនទៅ ថាគេមិនបានបង្អោនទៅ មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ ។

[๑๗๑] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលទាយកគេសួរថា យើងទាំងឡាយនឹងវេរប្រគេនក្នុងទីណា ហើយប្រាប់គេថា ទេយ្យធម៌របស់អ្នកទាំងឡាយ គួរបាននូវការបរិភោគក្តី គួរបាននូវការជួសជុលក្តី គួរតាំងនៅអស់កាលដ៏យូរក្តីក្នុងទីណា ម្យ៉ាងទៀត បើចិត្តរបស់អ្នកទាំងឡាយជ្រះថ្លាក្នុងទីណា អ្នកទាំងឡាយចូរវេរប្រគេនក្នុងទីនោះៗចុះ ដល់ភិក្ខុឱបចរិត ដល់ភិក្ខុជាខាងដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ๑๐ ចប់

បត្តវគ្គទី ๓ ចប់

ចំនួនសិក្ខាបទក្នុងបត្តវគ្គនោះ គឺ

សិក្ខាបទទី ๑-๒ និយាយអំពីបាត្រ សិក្ខាបទទី ๓ និយាយអំពីថ្នាំ សិក្ខាបទទី ๔ និយាយអំពីសំពត់ងូតទឹកភ្លៀង សិក្ខាបទទី ๕ និយាយអំពីការឲ្យចីវរ សិក្ខាបទទី ๖ និយាយអំពីការសូមអំបោះគេមកខ្លួនឯង សិក្ខាបទទី ๗ និយាយអំពីការប្រើគេឲ្យត្បាញ សិក្ខាបទទី ๘ និយាយអំពីអចេកចីវរ សិក្ខាបទទី ๙ និយាយអំពីទីមានសេចក្តីរង្កៀស សិក្ខាបទទី ๑๐ និយាយអំពីការបង្អោនលាភរបស់សង្ឃ ។

[๑๗๒] បពិត្រលោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ អាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយទាំង ๓๐ ខ្ញុំសម្តែងឡើងហើយ ។ ខ្ញុំសូមសួរលោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ ក្នុងអាបត្តិទាំងនោះ លោកទាំងឡាយ បរិសុទ្ធហើយឬ ខ្ញុំសួរជាគម្រប់ពីរដង ផង លោកទាំងឡាយបរិសុទ្ធហើយឬ ខ្ញុំសួរជាគម្រប់បីដងផង លោកទាំង-ឡាយបរិសុទ្ធហើយឬ លោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ សុទ្ធតែជាអ្នកបរិសុទ្ធក្នុងអាបត្តិទាំងនេះហើយ ហេតុនេះបានជានៅស្ងៀម ខ្ញុំចាំទុកនូវរឿងនេះ ដោយកិរិយានៅស្ងៀមយ៉ាងនេះ ។

និស្សគ្គិយកណ្ឌ ចប់

อัฏฐกถา

ปัตตวัคคีที่ ๓ สิกขาปทที่ ๑๐

ปาฏิเทสนียสิกขาปท

[๑๖๙] ปาฏิเทสนียสิกขาปท บทว่า **เตน สมเยน** ความว่า ข้อนี้เป็นเบื้องต้นแห่งปาฏิเทสนียสิกขาปทนั้น มีวินิจฉัยดังต่อไปนี้ บทว่า **ปูคสฺส** แปลว่า พวกกรม ความว่า พวกอุบาสกผู้เลื่อมใสแล้ว ฯ

บทว่า **ปฏิยตฺตํ** แปลว่า ตกแต่งแล้ว ฯ

ด้วยบทว่า **ตตฺร สงฺฆสฺส ภตฺตา** นี้ พวกคณาจารย์ในโกฏฐิกคามนั้น ย่อมแสดงอรรถว่า สงฆ์มีภัตเป็นอันมาก คือมีภัตเกิดขึ้นในที่ประชุมสงฆ์ ไม่ขาดแคลน สงฆ์ไม่ขัดสนด้วยสิ่งของอย่างหนึ่งเลย ฯ

บทว่า **ขาเปนฺติ** แปลว่า พวกอุบาสกย่อมเคี้ยว ฯ

ถามว่า ก็ภิกษุพูดอย่างนี้ ควรหรือ ตอบว่า ไม่ควร เพราะเหตุไร เพราะว่า ภัตที่เขานำมาถวายนี้ เป็นของสงฆ์ ไม่ควรเพื่อจะกล่าวว่า ของเรา ก็ธรรมดาว่าวาทะ (การกล่าวหามาด้วยดี) ย่อมไม่มีในวินัย มีโทษเป็นเบื้องต้น ที่เขานำมาถวายแก่ตน และในเพราะสิ่งที่เขาถวายแก่ตน ฯ

อธิบาย

สิกขาบทวิภังค์แห่งปาฏิเทสนียสิกขาบท

[๑๗๐] បទថា **សង្ឃិកំ** ប្រែថា របស់សង្ឃមាន ។ ពិតហើយ លាកនោះ សូម្បីមិនទាន់ដល់ដៃ ក៏រាប់ថា ជារបស់សង្ឃដោយបរិយាយមួយ ព្រោះគេបង្អោនទៅដើម្បីសង្ឃហើយ តែក្នុងបទកាជនៈ ព្រះឧបាលីសម្តែងលាកនៃសង្ឃដោយត្រង់នោះឯង ដោយអំណាចការពង្រីកសេចក្តីយ៉ាងនេះថា ដែលឈ្មោះថា របស់សង្ឃ បានដល់ របស់ដែលគេប្រគេនហើយ បរិច្ចាគហើយដល់សង្ឃ ។

ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់វត្ថុដែលសង្ឃគួរបាន ដោយបទថា **លាភំ** ។ ដោយហេតុនោះឯង ក្នុងនិទ្ទេសនៃបទថា **លាភំ** នោះ ទើបត្រាស់បទថា **ចីវរំបិ** ជាដើម ។

បទថា **បរិណាតំ** បានដល់ ដែលគេប្រគេនសង្ឃ គឺដែលគេតាំងទុកជារបស់បង្អោនទៅដើម្បីសង្ឃ ឧទ្ទិសទៅដើម្បីសង្ឃ ។ ដើម្បីទ្រង់សម្តែងការណ៍ជាហេតុដែលគេបង្អោនលាកនោះទៅ ទើបព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់បទកាជនៈថា គឺ ដែលគេបន្ទឹរាចាថា ពួកខ្ញុំនឹងថ្វាយ នឹងធ្វើ ដូច្នេះ ។

ពីរបទថា **បយោគេ ទុក្កដំ** សេចក្តីថា ត្រូវអាបត្តិទុក្កដគ្រប់ប្រយោគដែលបង្អោនលាក ដែលគេបង្អោនទៅ (ដើម្បីសង្ឃ) មកដើម្បីខ្លួន ។ ជានិស្សគ្គិយ ព្រោះបានមក គឺ ព្រោះលាកនោះដល់ដៃ ។ តែបើរបស់នោះ គឺគេប្រគេនសង្ឃហើយ នឹងទទួលយករបស់ដែលគេប្រគេនសង្ឃហើយនោះមកមិនគួរ គប្បីប្រគេនដល់សង្ឃនោះឯង ។ បើភិក្ខុណាបន្ទំសុីជាមួយពួកអាគមិកជន សង្ឃគប្បីវាយតម្លៃភណ្ឌៈនោះ កាត់អាបត្តិដល់ភិក្ខុនោះ ។ តែជា

និស្សគ្គិយបាចិត្តិយដល់ភិក្ខុដែលដឹងថា លាភ គេបង្អោនទៅដើម្បីសង្ឃ ហើយ បង្អោនលាភដែលគេបង្អោនទៅហើយ របស់ពួកសហធម្មិកក្តី របស់ពួកគ្រហស្ថក្តី ដោយហោចសូម្បីរបស់ម្តាយ មកដើម្បីខ្លួនថា អ្នកចូរឲ្យរបស់នេះដល់អាត្មា ហើយកាន់យក ។ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយសុទ្ធៗ ដល់ភិក្ខុដែលបង្អោនទៅដើម្បីអ្នកដទៃ យ៉ាងនេះថា អ្នកចូរឲ្យដល់ភិក្ខុនេះ ។ ភិក្ខុបង្អោនបាត្រមួយ ឬចីវរមួយផ្ទាំងមកដើម្បីខ្លួន បង្អោនបាត្រមួយ ឬចីវរមួយផ្ទាំង ដើម្បីអ្នកដទៃ ទាំងជានិស្សគ្គិយបាចិត្តិយផង ទាំងជាសុទ្ធិកបាចិត្តិយផង ។ ក្នុងបាត្រ និងចីវរច្រើន ក៏មានន័យនេះដូចគ្នា សេចក្តីនេះ សមដូចពាក្យដែលព្រះឧបាលិត្ថេរពោលទុកថា

> *ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ និងសុទ្ធកបាចិត្តិយក្នុងខណៈជាមួយគ្នា ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។*

បញ្ហានេះ លោកពោលសំដៅយកការបង្អោន (លាភ) ។ ឯភិក្ខុណាដឹងថា សំពត់ងូតទឹកភ្លៀង គេបង្អោនទៅដើម្បីសង្ឃ សូម្បីក្នុងផ្ទះរបស់មាតា ក្នុងសម័យនៃសំពត់ងូតទឹកភ្លៀង ហើយបង្អោនយកទៅដើម្បីខ្លួន ជានិស្សគ្គិយដល់ភិក្ខុនោះ បង្អោនទៅដើម្បីអ្នកដទៃ ជាសុទ្ធិកបាចិត្តិយ ។ ពួកអ្នកស្រុកប្រឹក្សាគ្នាថា ពួកយើងនឹងធ្វើសង្ឃភត្ត ទើបនាំសប្បិ និងប្រេងជា-ដើមមក ។ បើភិក្ខុអាពាធ ដឹងថា គេបង្អោនទៅដើម្បីប្រគេនសង្ឃហើយ នៅតែសូមវត្ថុណាមួយ ត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយដូចគ្នា ។ បើភិក្ខុអាពាធ

នោះសួរថា សប្បិជាដើមរបស់ពួកអ្នកដែលនាំមក មានឬ កាលពួកទាយកឆ្លើយថា មានលោកម្ចាស់ ហើយពោលថា ពួកអ្នកឲ្យដល់អាត្មាបានខ្លះ ដូច្នេះគួរ ។ សូម្បីពួកឧបាសកឧបាសិកាដទៃ ដែលមិនមែនជាភិក្ខុអាពាធនោះ ពោលថា សូម្បីសង្ឃរមែងបានសប្បិជាដើម ដែលពួកខ្ញុំប្រគេននេះឯង ។ និមន្តលោកម្ចាស់ទទួលចុះ សូម្បីយ៉ាងនេះ ក៏គួរ ។

បទថា **សង្ឃស្ស បរិណាតំ អញ្ញេសង្ឃស្ស** *សេចក្តីថា បង្អោនលាភដែលគេបង្អោនទៅដើម្បីប្រគេនសង្ឃក្នុងវត្តមួយក្តី ដែលគេបង្អោនទៅចំពោះវត្តដទៃក្តី ដោយពោលថា ពួកអ្នកចូរប្រគេនដល់សង្ឃក្នុងវត្តឈ្មោះនោះ ។*

បទថា **ចេតិយស្ស វា** *សេចក្តីថា បង្អោនទៅដើម្បីចេតិយយ៉ាងនេះថា ប្រគេនសង្ឃ មានប្រយោជន៍អ្វី ពួកអ្នកចូរធ្វើការបូជាដល់ព្រះចេតិយដូច្នេះក្តី ។*

ក្នុងបទថា **ចេតិយស្ស បរិណាតំ** *នេះ មានវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា សូម្បីនឹងបូជាផ្កាត្រង់ចេតិយដទៃអំពីដើមឈើផ្កា ដែលគេកំណត់ជាំទុកដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ចេតិយដទៃ ក៏មិនគួរ តែឃើញឆត្រ ឬទង់ជ្ងាលា ដែលគេបូជាទុកដល់ចេតិយមួយ ហើយឲ្យបូជារបស់ដ៏សេសដល់ចេតិយដទៃ គួរ ។*

ពីរបទថា **បុគ្គលស្ស បរិណាតំ** *សេចក្តីថា ដោយហោចសូម្បីអាហារដែលគេបង្អោនទៅដើម្បីឆ្កែ ភិក្ខុបង្អោនទៅដើម្បីឆ្កែដទៃ យ៉ាងនេះថា អ្នកកុំឲ្យដល់ឆ្កែឈ្មោះនេះ ដូច្នេះ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ តែបើពួកទាយកពោលថា ពួកខ្ញុំចង់ប្រគេនភត្តដល់សង្ឃ ចង់បូជាព្រះចេតិយ ។ ចង់ប្រគេនបរិក្ខារដល់ភិក្ខុមួយអង្គ នឹងប្រគេនតាមការពេញចិត្ត របស់ពួកលោកម្ចាស់ សូមលោក*

ម្ចាស់ប្រាប់មកចុះ ពួកខ្ញុំនឹងប្រគេនក្នុងទីណា កាលពួកទាយកពោលយ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុនោះ គប្បីប្រាប់ពួកទាយកថា ពួកអ្នកចូរប្រគេនក្នុងទីដែលពួកអ្នកប្រាថ្នាចុះ ។ តែបើពួកទាយកសួរតែម្យ៉ាងថា ពួកខ្ញុំនឹងប្រគេនក្នុងទីណា ភិក្ខុគប្បីពោលតាមនយដែលមកហើយ ក្នុងបាលីនោះឯង ។ ពាក្យដ៏សេសក្នុងសិក្ខាបទនេះ ពាក់ទាំងអស់ហើយ ។

សិក្ខាបទនេះមានសមុដ្ឋាន ៣ កើតឡើងតាមកាយ និងចិត្ត ១ តាមវាចា និងចិត្ត ១ តាមកាយវាចា និងចិត្ត ១ ជាកិរិយា ជាសញ្ញាវិមោក្ខ ជាសចិត្តកៈ ជាលោកវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម ជាអកុសលចិត្ត មានវេទនា ៣ ដូច្នេះ ។

បរិណតសិក្ខាបទវណ្ណនា ក្នុងអដ្ឋកថាព្រះវិនយ

ឈ្មោះ សមន្តបាសាទិកា ចប់

តតិយសង្គាយនា ចប់

វិនយបិដក

ចាចិត្តិយកណ្ឌ

បពិត្រលោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ អាបត្តិបាចិត្តិយ ៩២
ទាំងនេះឯង តែងមកកាន់ឧទ្ទេស ។

មុសាវាទវគ្គ សិក្ខាបទទី ១

[๑๗๓] *សម័យនោះ ព្រះសព្វញ្ញុពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគ ព្រះអង្គគង់នៅវត្តជេតវន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ហត្ថកកិក្ខុជាសក្យបុត្រ ជាអ្នកហុចពាក្យសម្តី ។ ហត្ថកកិក្ខុនោះ ចរចាជាមួយនឹងតិរ្ថិយទាំងឡាយ គេចកែសម្តីហើយ ទទួលដឹងហើយ ទទួលដឹងហើយ ត្រឡប់គេចកែសម្តីវិញ បិទបាំងហេតុដទៃដោយហេតុដទៃ ពោលពាក្យកុហកដោយដឹងខ្លួន ធ្វើនូវសេចក្តីកំណត់ហើយ ពោលឲ្យខុសពីកំណត់នោះវិញ ។ តិរ្ថិយទាំងឡាយពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ចុះហេតុអ្វីបានជាហត្ថកកិក្ខុជាសក្យបុត្រ ពោលចរចាជាមួយនឹងយើងទាំងឡាយ គេចកែសម្តីហើយទទួលដឹង ទទួលដឹងហើយ ត្រឡប់គេចកែសម្តីវិញ បិទបាំងហេតុដទៃដោយហេតុដទៃ ពោលពាក្យកុហកដោយដឹងខ្លួន ធ្វើនូវសេចក្តីកំណត់ហើយ ពោលឲ្យខុសពីកំណត់នោះវិញ ។ កិក្ខុទាំងឡាយ បានឮតិរ្ថិយទាំងនោះ ពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ហើយ ។ ទើបកិក្ខុទាំងនោះ ចូលទៅរកហត្ថកកិក្ខុជាសក្យបុត្រ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏បាននិយាយពាក្យនេះនឹងហត្ថកកិក្ខុជាសក្យបុត្រថា ម្នាលអាវុសោហត្ថកៈ បានឮថា អ្នកពោលចរចា*

มួយអន្ទៅដោយ តិរ្ថិយទាំងឡាយ គេចកែសម្តីហើយទទួលជីង ទទួលជីងហើយ ត្រឡប់គេចកែសម្តីវិញ បិទបាំងហេតុជនៃ ដោយហេតុជនៃ ពោលពាក្យកុហក ដោយជីងខ្លួន ធ្វើនូវសេចក្តីកំណត់ហើយ ពោលឲ្យខុសពីកំណត់នោះវិញ មែនឬជួចម្តេច ។ ហត្ថកកិក្ខុឆ្លើយថា ម្នាលអាវុសោ ធម្មតាតិរ្ថិយទាំងឡាយនុ៎ះ ត្រូវតែបុគ្គលឯណានីមួយផ្ចាញ់ផ្ចាលចេញ មិនត្រូវឲ្យការឈ្នះទៅតិរ្ថិយទាំង-ឡាយនោះទេ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណាមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ភិក្ខុទាំង-ឡាយនោះពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ចុះហេតុអ្វី បានជាហត្ថកកិក្ខុជាសក្យបុត្រពោលចរចាមួយអន្ទៅដោយតិរ្ថិយទាំងឡាយ គេចកែសម្តីហើយទទួលជីង ទទួលជីងហើយ ត្រឡប់គេចកែសម្តីវិញ បិទបាំងហេតុជនៃ ដោយហេតុជនៃ និយាយពាក្យកុហកដោយជីងខ្លួន ធ្វើនូវសេចក្តីកំណត់ហើយ ពោលឲ្យខុសពីកំណត់នោះវិញ ។ ទើបភិក្ខុទាំងឡាយនោះ យកសេចក្តីនោះ ក្រាបទូលចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ទ្រង់ឲ្យប្រជុំភិក្ខុសង្ឃ ហើយសួរចំពោះហត្ថកភិក្ខុជាសក្យបុត្រ ក្នុងពេលនោះថា ម្នាលហត្ថកភិក្ខុ បានឮថា អ្នកពោលចរចាមួយអន្ទៅដោយតិរ្ថិយទាំងឡាយ គេចកែសម្តីហើយទទួលជីង ទទួលជីងហើយត្រឡប់គេចកែសម្តីវិញ បិទបាំងហេតុជនៃដោយហេតុជនៃ ពោលពាក្យកុហកដោយជីងខ្លួន ធ្វើនូវសេចក្តីកំណត់ហើយ ពោលឲ្យខុសពីកំណត់នោះវិញ តើពិតមែនឬ ។ ហត្ថកកិក្ខុឆ្លើយថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ការនោះពិតមែន ។ ព្រះសព្វញ្ញុពុទ្ធដ៏មានជោគ ទ្រង់តិះដៀលថា នែបុរសទេ ចុះហេតុអ្វីបានជា

អ្នកឯងពោលចរចាមួយអន្ទើដោយតិរ្ថិយទាំងឡាយ គេចកែសម្តីហើយទទួលដឹងទទួលដឹងហើយ ត្រឡប់គេចកែសម្តីវិញ បិទបាំងហេតុដទៃ ដោយហេតុដទៃ ពោលពាក្យកុហកដោយដឹងខ្លួន ធ្វើនូវសេចក្តីកំណត់ហើយ ពោលឲ្យខុសពីកំណត់នោះវិញ នែមោឃបុរស ការនេះមិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លា ដល់ជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ឬថា នឹងនាំជនដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាតទៅទៀតទេ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុពោលពាក្យកុហកដោយដឹងខ្លួន ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๑๗๔] ដែលហៅថា ពោលពាក្យកុហកដោយដឹងខ្លួននោះ បានដល់វាចា សម្តី គន្ថឯពាក្យ វចីភេទ វិញ្ញត្តិ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវាចារបស់បុគ្គល ដែលធ្វើគំនិតនឹងពោលឲ្យខុសជាប្រធាន និងភោហារមិនមែនរបស់ព្រះអរិយៈ ๘ យ៉ាង គឺ ការដែលមិនបានឃើញនិយាយថា អញឃើញ ๑ មិនឮ និយាយថា អញឮ ๑ មិនបានពាល់ត្រូវ និយាយថា អញបានពាល់ត្រូវ ๑ មិនដឹងច្បាស់ និយាយថា អញបានដឹងច្បាស់ ๑ ឃើញនិយាយថា អញមិនឃើញ ๑ ឮ និយាយថា អញមិនឮ ๑ បានពាល់ត្រូវ និយាយថា អញមិនបានពាល់ត្រូវ ๑ ដឹងច្បាស់ និយាយថា អញមិនដឹងច្បាស់ ๑ ។

[๑๗๕] ដែលហៅថា មិនឃើញ គឺ មិនឃើញដោយភ្នែក ។ ដែលហៅថា មិនឮ គឺ មិនឮដោយត្រចៀក ។ ដែលហៅថា មិនពាល់ត្រូវ គឺ មិនហិតដោយច្រមុះ មិនលិទ្ធដោយអណ្តាត មិនប៉ះពាល់ដោយកាយ ។ ដែលហៅថា មិនដឹងច្បាស់ គឺ មិនដឹងច្បាស់ដោយចិត្ត ។ ដែលហៅថា ឃើញ

คือ เห็นด้วยจักษุ ฯ ที่ชื่อว่า ฆ คือ ฆ่าด้วยตรีจีวร ฯ ที่ชื่อว่า พาล์ตรูว คือ ทิ่มด้วยปลาย ปะทะด้วยกาย ฯ ที่ชื่อว่า ฉันฉ្បាស់ คือ ฉันฉ្បាស់ด้วยจิตต์ ฯ

[๑๗๖] ภิกษุนิยายกุหกด้วยฉันฉ្ជន ต่อวัตถุที่ล่วงมิได้เห็น ว่าอาตมาเห็นดังนี้ ด้วยอาการ ๓ อย่าง คือ มุ่งจะกล่าวคิดว่า อย่าจะกล่าวกุหก ๑ กำลังกล่าวฉันว่า อย่ากล่าวกุหก ๑ กล่าวแล้วฉันว่า อย่ากล่าวกุหกแล้ว ๑ ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ ภิกษุนิยายกุหกด้วยฉันฉ្ជนต่อวัตถุที่ล่วงมิได้เห็น ว่าอาตมาเห็น ด้วยอาการ ๔ อย่าง คือ มุ่งจะกล่าวคิดว่า อย่าจะกล่าวกุหก ๑ กำลังกล่าวฉันว่า อย่ากล่าวกุหก ๑ กล่าวแล้วฉันว่า อย่ากล่าวกุหกแล้ว ๑ ปิดบังอาบัติ[๑] ๑ ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ ภิกษุนิยายกุหกด้วยฉันฉ្ជนต่อวัตถุ ที่ล่วงมิได้เห็นว่า อาตมาเห็น ด้วยอาการ ๕ อย่าง คือ มุ่งจะกล่าว ฉันว่า อย่ากล่าวกุหก ๑ กำลังกล่าวฉันว่า อย่ากล่าวกุหก ๑ กล่าวแล้วฉันว่า อย่ากล่าวกุหกแล้ว ๑ ปิดบังอาบัติ ๑ ปิดบังอาบัติ ๑ ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ ภิกษุนิยายกุหกด้วยฉันฉ្ជนต่อวัตถุที่ล่วงมิได้เห็น ว่าอาตมาเห็น ด้วยอาการ ๖ อย่าง คือ มุ่งจะกล่าว คิดว่า อย่าจะกล่าวกุหก ๑ กำลังกล่าวฉันว่า อย่ากล่าวกุหก ๑ กล่าวแล้วฉันว่า อย่ากล่าวกุหกแล้ว

๑- คือลักปิดปิดบังความเห็นของตน ฯ

កុហកហើយ ๑ បិទបាំងនូវទិដ្ឋិ ๑ បិទបាំងនូវសេចក្តី គាប់ចិត្ត ๑ បិទបាំងនូវសេចក្តីពេញចិត្ត ๑ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយជឹងខ្លួន ចំពោះវត្ថុដែលខ្លួនមិនឃើញថា អាត្មាឃើញ ដោយអាការ ๗ យ៉ាង គឺមុននឹងពោលគិតថា អញនឹងពោលកុហក ๑ កំពុងពោល ដឹងថា អញពោលកុហក ๑ ពោលរួចហើយ ដឹងថាអញពោលកុហកហើយ ๑ បិទបាំងនូវទិដ្ឋិ ๑ បិទបាំងនូវសេចក្តីគាប់ចិត្ត ๑ បិទបាំងនូវសេចក្តីចូលចិត្ត ๑ បិទបាំងនូវសេចក្តីពិតត្រង់ ๑ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយជឹងខ្លួន ចំពោះពាក្យដែលមិនឮថា អាត្មាឮ ។បេ។ វត្ថុដែលមិនបានពាល់ត្រូវថា អាត្មាបានពាល់ត្រូវ ។បេ។ ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយជឹងខ្លួន ចំពោះហេតុដែលខ្លួនមិនដឹងច្បាស់ថា អាត្មាដឹងច្បាស់ ដោយអាការ ๓ យ៉ាង គឺ មុននឹងពោល គិតថា អញនឹងពោលកុហក ๑ កំពុងពោលដឹងថា អញពោលកុហក ๑ ពោលរួចហើយ ដឹងថា អញពោលកុហកហើយ ๑ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយជឹងខ្លួន ចំពោះហេតុដែលខ្លួនមិនដឹងច្បាស់ថា អាត្មាដឹងច្បាស់ ដោយអាការ ๔ យ៉ាង ។បេ។ ๕ យ៉ាង ។បេ។ ๖ យ៉ាង ។បេ។ អាការ ๗ យ៉ាង គឺមុននឹងពោល គិតថា អញនឹងពោលកុហក ๑ កំពុងពោលដឹងថា អញពោលកុហក ๑ ពោលរួចហើយ ដឹងថា អញពោលកុហកហើយ ๑ បិទបាំងនូវទិដ្ឋិ ๑ បិទបាំងនូវសេចក្តីគាប់ចិត្ត ๑ បិទបាំងនូវសេចក្តីចូលចិត្ត ๑ បិទបាំងនូវសេចក្តីពិតត្រង់ ๑ ត្រូវអាបត្តិ បាចិត្តិយ ។

[๑๗๗] *ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយជឹងខ្លួន ចំពោះវត្ថុដែលខ្លួនមិនឃើញ*

ថាអាត្មាឃើញផង ថាអាត្មាឮផង ដោយអាការ ៣ យ៉ាង ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។បេ។ ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន ចំពោះវត្ថុដែលខ្លួនមិនឃើញ ថាអាត្មាឃើញផង ថាអាត្មាពាល់ត្រូវផង ដោយអាការ ៣ យ៉ាង ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។បេ។ ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន ចំពោះវត្ថុដែលខ្លួនមិនឃើញ ថាអាត្មាឃើញផង ថាអាត្មាដឹងច្បាស់ផង ដោយអាការ ៣ យ៉ាងត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។បេ។ ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន ចំពោះវត្ថុដែលខ្លួនមិនឃើញ ថាអាត្មាឃើញផង ឮផង ពាល់ត្រូវផង ដោយអាការ ៣ យ៉ាង ។បេ។ ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន ចំពោះវត្ថុដែលខ្លួនមិនឃើញ ថាអាត្មាឃើញផង ឮផង ដឹងច្បាស់ផង ដោយអាការ ៣ យ៉ាង ។បេ។ ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន ចំពោះវត្ថុដែលខ្លួនមិនឃើញ ថាអាត្មាឃើញផង ឮផង ពាល់ត្រូវផង ដឹងច្បាស់ផង ដោយអាការ ៣ យ៉ាង ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។បេ។ ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន ចំពោះវត្ថុដែលខ្លួនមិនឮ ថាអាត្មាឮផង ពាល់ត្រូវផង ដោយអាការ ៣ យ៉ាង ។បេ។ ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន ចំពោះពាក្យដែលខ្លួនមិនឮ ថាអាត្មាឮផង ដឹងច្បាស់ផង ដោយអាការ ៣ យ៉ាង ។បេ។ ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន ចំពោះវត្ថុដែលខ្លួនមិនឮ ថាអាត្មាឮផង ឃើញផង ដោយអាការ ៣ យ៉ាង ។បេ។ ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន ចំពោះវត្ថុដែលខ្លួនមិនឮ ថាអាត្មាឮផង ពាល់ត្រូវផង ដឹងច្បាស់ផង ដោយអាការ ៣ យ៉ាង ។បេ។ ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន ចំពោះវត្ថុដែលខ្លួនមិនឮ ថាអាត្មាឮផង ពាល់ត្រូវផង ឃើញផង ដោយអាការ ៣ យ៉ាង ។បេ។ ភិក្ខុ

និយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន ចំពោះវត្ថុដែលខ្លួនមិនឮ ថាអាត្មាឮផង ពាល់ត្រូវផង ដឹងច្បាស់ផង ឃើញផង ដោយអាការ ๓ យ៉ាង ฯបេฯ ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន ចំពោះវត្ថុដែលខ្លួនមិនបានពាល់ត្រូវ ថាអាត្មាបានពាល់ត្រូវផង ដឹងច្បាស់ផង ដោយអាការ ๓ យ៉ាង ฯបេฯ វត្ថុដែលខ្លួនមិនបានពាល់ត្រូវ ថាអាត្មាពាល់ត្រូវផង ឃើញផង ដោយអាការ ๓ យ៉ាង ฯបេฯ វត្ថុដែលខ្លួន មិនបានពាល់ត្រូវ ថាអាត្មាពាល់ត្រូវផង ឮផង ដោយអាការ ๓ យ៉ាង ฯបេฯ វត្ថុដែលខ្លួនមិនបានពាល់ត្រូវ ថាអាត្មាបានពាល់ត្រូវផង ដឹងច្បាស់ផង ឃើញផង ដោយអាការ ๓ យ៉ាង ฯបេฯ វត្ថុដែលខ្លួនមិនបានពាល់ត្រូវ ថាអាត្មាបានពាល់ត្រូវផង ដឹងច្បាស់ផង ឮផង ដោយអាការ ๓ យ៉ាង ฯបេฯ វត្ថុដែលខ្លួនមិនបានពាល់ត្រូវ ថាអាត្មាបានពាល់ត្រូវផង ដឹងច្បាស់ផង ឃើញផង ឮផង ដោយអាការ ๓ យ៉ាង ฯបេฯ វត្ថុដែលខ្លួនមិនដឹងច្បាស់ ថាអាត្មាដឹងច្បាស់ផង ឃើញផង ដោយអាការ ๓ យ៉ាង ฯបេฯ វត្ថុដែលខ្លួនមិនដឹងច្បាស់ ថាអាត្មាដឹងច្បាស់ផង ឮផង ដោយអាការ ๓ យ៉ាង ฯបេฯ វត្ថុដែលខ្លួនមិនដឹងច្បាស់ ថា អាត្មាដឹងច្បាស់ផង ពាល់ត្រូវផង ដោយអាការ ๓ យ៉ាង ฯបេฯ វត្ថុដែលខ្លួនមិនដឹងច្បាស់ ថាអាត្មាដឹងច្បាស់ផង ឃើញផង ឮផង ដោយអាការ ๓ យ៉ាង ฯបេฯ វត្ថុដែលខ្លួនមិនដឹងច្បាស់ ថាអាត្មាដឹងច្បាស់ផង ពាល់ត្រូវផង ដោយអាការ ๓ យ៉ាង ฯបេฯ ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន ចំពោះវត្ថុដែលខ្លួន មិនដឹងច្បាស់ ថាអាត្មាដឹងច្បាស់ផង ឃើញផង ឮផង ពាល់ត្រូវផង ដោយអាការ ๓ យ៉ាង

ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។បេ។

[១៧៨] ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយជឹងខ្លួន ចំពោះវត្ថុដែលខ្លួនបានឃើញ ថាអាត្មាមិនឃើញ ដោយអាការ ៣ យ៉ាង គឺមុននឹងពោលគិតថា អញនឹងពោលកុហក ១ កំពុងពោលដឹងថា អញពោលកុហក ១ ពោលរួចហើយដឹងថា អញពោលកុហកហើយ ១ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយជឹងខ្លួនចំពោះវត្ថុដែលខ្លួនបានឃើញ ថាអាត្មាមិនឃើញ ដោយអាការ ៤ យ៉ាង ។បេ។ អាការ ៥ យ៉ាង ។បេ។ អាការ ៦ យ៉ាង ។បេ។ អាការ ៧ យ៉ាង គឺមុននឹងពោល គិតថា អញនឹងពោលកុហក ១ កំពុងពោលដឹងថា អញពោលកុហក ១ ពោលរួចហើយ ដឹងថា អញពោលកុហកហើយ ១ បិទបាំងនូវទិដ្ឋិ ១ បិទបាំងនូវសេចក្តីគាប់ចិត្ត ១ បិទបាំងនូវសេចក្តីចូលចិត្ត ១ បិទបាំងនូវសេចក្តីពិតត្រង់ ១ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយជឹងខ្លួនចំពោះពាក្យដែលខ្លួនបានឮ ថាអាត្មាមិនបានឮ ដោយអាការ ៣ យ៉ាង ។បេ។ ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយជឹងខ្លួន ចំពោះវត្ថុដែលខ្លួនបានពាល់ត្រូវ ថាអាត្មាមិនបានពាល់ត្រូវ ។បេ។ ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយជឹងខ្លួន ចំពោះហេតុដែលខ្លួនបានជឹងច្បាស់ ថាអាត្មាមិនបានជឹងច្បាស់ ដោយអាការ ៣ យ៉ាង គឺមុននឹងពោលគិតថា អញនឹងពោលកុហក ១ កំពុងពោលដឹងថា អញពោលកុហក ១ ពោលរួចហើយ ដឹងថា អញពោលកុហកហើយ ១ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយជឹងខ្លួន ចំពោះហេតុដែលខ្លួនជឹងច្បាស់ថា អាត្មាមិនជឹងច្បាស់ អាការ ៤ យ៉ាង ។បេ។ អាការ ៥ យ៉ាង ។បេ។

អាការ ๖ យ៉ាង ฯបេฯ អាការ ๗ យ៉ាង មុននឹងពោលគិតថា អញនឹងពោលកុហក ๑ កំពុងពោល ដឹងថា អញពោលកុហក ๑ ពោលរួចហើយ ដឹងថា អញពោលកុហកហើយ ๑ បិទបាំងនូវទិដ្ឋិ ๑ បិទបាំងនូវសេចក្តីគាប់ចិត្ត ๑ បិទបាំងនូវសេចក្តីចូលចិត្ត ๑ បិទបាំងនូវសេចក្តីពិតត្រង់ ๑ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ฯ

[๑๗๙] ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន ចំពោះវត្ថុដែលខ្លួនឃើញ ថាអាត្មាឮវិញ ដោយអាការ ๓ យ៉ាង ฯបេฯ វត្ថុដែលខ្លួនឃើញ ថាអាត្មាបានពាល់ត្រូវវិញ ដោយអាការ ๓ យ៉ាង ฯបេฯ វត្ថុដែលខ្លួនឃើញ ថាអាត្មាដឹងច្បាស់វិញ ដោយអាការ ๓ យ៉ាង ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ฯបេฯ ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន ចំពោះវត្ថុដែលខ្លួនឃើញ ថាអាត្មាឮផង ពាល់ត្រូវផង ដោយអាការ ๓ យ៉ាង ฯបេฯ វត្ថុដែលខ្លួនឃើញ ថាអាត្មាឮផង ដឹងច្បាស់ផង ដោយអាការ ๓ យ៉ាង ฯបេฯ វត្ថុដែលខ្លួនឃើញ ថាអាត្មាឮផង ពាល់ត្រូវផង ដឹងច្បាស់ផង ដោយអាការ ๓ យ៉ាង ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ฯបេฯ ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន ចំពោះវត្ថុដែលខ្លួនឮ ថាអាត្មាពាល់ត្រូវ ដោយអាការ ๓ យ៉ាង ฯបេฯ វត្ថុដែលខ្លួនឮ ថាអាត្មាដឹងច្បាស់ ฯបេฯ វត្ថុដែលខ្លួនឮ ថាអាត្មាឃើញ ដោយអាការ ๓ យ៉ាង ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ฯបេฯ ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន ចំពោះវត្ថុដែលខ្លួនឮ ថាអាត្មាពាល់ត្រូវផង ដឹងច្បាស់ផង ដោយអាការ ๓ យ៉ាង ฯបេฯ វត្ថុដែលខ្លួនឮ ថាអាត្មាពាល់ត្រូវផង ឃើញផង ฯបេฯ វត្ថុដែលខ្លួនឮ ថាអាត្មាពាល់ត្រូវផង

ជឹងច្បាស់ផង ឃើញផង ដោយអាការ ៣ យ៉ាង ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។បេ។ ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយជឹងខ្លួន ចំពោះវត្ថុដែលខ្លួនពាល់ត្រូវ ថាអាត្មាជឹងច្បាស់ដោយអាការ ៣ យ៉ាង ។បេ។ វត្ថុដែលខ្លួនពាល់ត្រូវ ថាអាត្មាឃើញ ។បេ។ វត្ថុដែលខ្លួនពាល់ត្រូវ ថាអាត្មាឮ ។បេ។ វត្ថុដែលខ្លួនពាល់ត្រូវ ថា អាត្មាជឹងច្បាស់ផង ឃើញផង ដោយអាការ ៣ យ៉ាង ។បេ។ វត្ថុដែលខ្លួនពាល់ត្រូវ ថាអាត្មាជឹងច្បាស់ផង ឮផង ។បេ។ វត្ថុដែលខ្លួនពាល់ត្រូវ ថាអាត្មាជឹងច្បាស់ផង ឃើញផង ឮផង ។បេ។ វត្ថុដែលខ្លួនជឹងច្បាស់ថា អាត្មាឃើញ ដោយអាការ ៣ យ៉ាង ។បេ។ វត្ថុដែលខ្លួនជឹងច្បាស់ ថា អាត្មាឮ ។បេ។ វត្ថុដែលខ្លួនជឹងច្បាស់ ថាអាត្មាពាល់ត្រូវវិញ ។បេ។ វត្ថុដែលខ្លួនជឹងច្បាស់ ថាអាត្មាឃើញផង ឮផង ដោយអាការ ៣ យ៉ាង ។បេ។ វត្ថុដែលខ្លួនជឹងច្បាស់ ថាអាត្មាឃើញផង ពាល់ត្រូវផង ។បេ។ វត្ថុដែលខ្លួន ជឹងច្បាស់ ថាអាត្មាឃើញផង ឮផង ពាល់ត្រូវផង ដោយអាការ ៣ យ៉ាង ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។បេ។

[๑๘๐] ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងវត្ថុដែលខ្លួនឃើញ (ក្តី) មិនជឿ វត្ថុដែលខ្លួនបានឃើញ (ក្តី) រឭកមិនបាននូវវត្ថុដែលខ្លួនឃើញហើយ (ក្តី) ភ្លេចនូវវត្ថុដែលខ្លួនបានឃើញ (ក្តី) ហើយពោលពាក្យកុហក ដោយជឹងខ្លួនថា អាត្មាឃើញផង ឮផង ដោយអាការ ៣ យ៉ាង ត្រូវអាបត្តិ បាចិត្តិយ ។បេ។ ភិក្ខុពោលពាក្យកុហកដោយជឹងខ្លួនថា អាត្មាឃើញផង ឮផង ពាល់ត្រូវផង ជឹងច្បាស់ផង ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។បេ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ក្នុងពាក្យដែលខ្លួនបានឮ (ក្តី) មិនជឿពាក្យដែលខ្លួន បានឮ (ក្តី) រឭកមិនបាន

នូវពាក្យដែលខ្លួនបានឮ (ក្តី) ក្រៅចពាក្យដែល ខ្លួនឮហើយ (ក្តី) ។បេ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងវត្ថុដែលខ្លួនបានពាល់ត្រូវ (ក្តី) មិនជឿវត្ថុដែលខ្លួនបានពាល់ត្រូវ(ក្តី) រឭកមិនបាននូវវត្ថុដែលខ្លួនបានពាល់ត្រូវ (ក្តី) ក្រៅចវត្ថុដែលខ្លួនបានពាល់ត្រូវ (ក្តី) ។បេ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងហេតុដែលខ្លួនជឿងច្បាស់ (ក្តី) មិនជឿ ហេតុដែលខ្លួនបានជឿងច្បាស់ (ក្តី) រឭកមិនបាននូវហេតុដែលខ្លួនជឿងច្បាស់ (ក្តី) ក្រៅចហេតុដែលខ្លួនជឿងច្បាស់ (ក្តី) ហើយពោលពាក្យ កុហកដោយជឿងខ្លួនថា អាត្មាអញជឿងច្បាស់ផង ឃើញផង ដោយអាការ ๓ យ៉ាង ។បេ។ ថាអាត្មាជឿងច្បាស់ផង ឮផង ។បេ។ ថាអាត្មាជឿងច្បាស់ផង ពាល់ត្រូវផង ។បេ។ ថាអាត្មាជឿងច្បាស់ផង ឃើញផង ឮផង ។បេ។ ថា អាត្មាជឿងច្បាស់ផង ឃើញផង ពាល់ត្រូវផង ។បេ។ ភិក្ខុពោលពាក្យកុហក ដោយជឿងខ្លួនថា អាត្មាជឿងច្បាស់ផង ឃើញផង ឮផង ពាល់ត្រូវផង ដោយអាការ ๓ យ៉ាង គឺមុននឹងពោលគិតថា អញនឹងពោលកុហក ๑ កំពុងពោលជឿងថា អញពោលកុហក ๑ ពោលរួចហើយជឿងថា អញពោលកុហកហើយ ๑ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងហេតុដែលខ្លួនជឿងច្បាស់ (ក្តី) មិនជឿហេតុដែលខ្លួនជឿងច្បាស់ (ក្តី) រឭកមិនបាននូវហេតុដែលខ្លួនជឿងច្បាស់ (ក្តី) ក្រៅចហេតុដែលខ្លួនជឿងច្បាស់ (ក្តី) ហើយពោលពាក្យកុហកដោយជឿងខ្លួនថា អាត្មាជឿងច្បាស់ផង ឃើញផង ឮផង ពាល់ត្រូវផង ដោយអាការ ๔ យ៉ាង ។បេ។ អាការ ๕ យ៉ាង ។បេ។ អាការ ๖ យ៉ាង ។បេ។ អាការ ๗ យ៉ាង គឺមុននឹងពោល ជឿងថាអញនឹងពោល

กุหก ๑ กำพุงพอล ดีฉันว่า อาตมาพอลกุหก ๑ พอลรูจหอีย ดีฉันว่า อาตมาพอลกุหกหอีย ๑ ปิทปุ่งนูวทิฏฐิ ๑ ปิทปุ่งนูวเสจกะตีคาบ่จิต ๑ ปิทปุ่งนูวเสจกะตีจูลจิต ๑ ปิทปุ่งนูวเสจกะตีพิตเตร็ง ๑ เตรูวอาบัตติปาจิตติยะ ฯ

[๑๘๑] อาบัตติมีนมานเดลกิกขุพอลเดยญาบ่มาต เดลกิกขุพอลเดยกาต่มาต (กิกขุพอลเดยหัส ฮ็อกว่า พอลเดยญาบ่มาต , กิกขุคิตว่า อาตมานีพอลพากยเดน หอียเตรูบ่พอลพากยเดน เกรียมีคำนิตนอวิญ ฮ็อกว่า พอลเดยกาต่มาต) เดลกิกขุฉัต เดลกิกขุขาพเดมบัญญัติ ฯ

บาฬีปาติโมกขะ จบ

อัฏฐกถา

ขุทฺทกกณฺฑวณฺณนา

[๑๗๓] ขุทฺทกสิกฺขาปทวณฺณนา สงฺคฺรหโต วคฺคโต นว ปฺรติสฺถานโต จ ปฺรเถมเมว ตาวนฺตานิ สิกฺขาปทานิ อิทานิ นิทฺทิสิตพฺพานีติ ตานิ ตถา ปฺรติปชฺชิตฺวา

จาติตฺถิยมุสาวาทวคฺค

มุสาวาทสิกฺขาปท

ตตฺถ ปฐมวคฺคสฺส นวนฺนมฺปิ (ปฐมขุทฺทกสิกฺขาปทสฺเสว) ปุพฺพปทวินิจฺฉยตฺตา ปฐมสิกฺขาปทสฺเสว ปุพฺพปทวินิจฺฉยมาห ฯ

ปทภาชนีเย **ภาคฺคโว** ติ ภาคฺคโว นาม ตาปสสฺส นามนฺติ วทนฺติ ฯ ตสฺส กิร ปุตฺโต สกฺยราชกุมาโร ปพฺพชิตฺวา ปญฺจาภิญฺญาโย นิพฺพตฺเตตฺวา ปญฺจหิ ตาปสสเตหิ ปริวุโต หิมวนฺเต วสติ ฯ ตสฺส ปน ปุตฺโต ภาคฺคโว นาม ตาปสกุมาโร ปิตรา สทฺธึ ปพฺพชิตฺวา ปญฺจาภิญฺญาโย นิพฺพตฺเตตฺวา ปญฺจหิ ตาปสกุมารสเตหิ ปริวุโต วสติ ฯ ตสฺส ปน ปุตฺโต หตฺถโก นาม ตาปสกุมาโร ปิตรา สทฺธึ ปพฺพชิตฺวา ปญฺจาภิญฺญาโย นิพฺพตฺเตตฺวา ปญฺจหิ ตาปสกุมารสเตหิ ปริวุโต วสติ ฯ ตสฺส ปน ปุตฺโต สกฺยราชกุมาโร นาม

បទថា **អវជានិត្វា បដិជានាតិ** *សេចក្តីថា ហត្ថកកិក្ខុនោះកំណត់ទោសឯណាមួយ ក្នុងពាក្យរបស់ខ្លួនបាន គេចកែសម្តីទៅថា នេះមិនមែនពាក្យរបស់ខ្ញុំ កាលនិយាយទៅៗ សង្កេតបានថា មិនមានទោស ហើយព្រមទទួលថា នេះជាពាក្យរបស់ខ្ញុំ ។*

បទថា **បដិជានិត្វា អវជានាតិ** *សេចក្តីថា កាលលោកកំណត់អានិសង្សក្នុងពាក្យខ្លះបាន ក៏ព្រមទទួលថា នេះជាពាក្យរបស់ខ្ញុំ កាលនិយាយតទៅទៀត កំណត់ទោសក្នុងពាក្យសម្តីនោះបាន ក៏គេចកែសម្តីថា នេះមិនមែនពាក្យរបស់ខ្ញុំ ដូច្នេះ ។*

បទថា **អញ្ញេនញ្ញំ បដិចរតិ** *សេចក្តីថា រមែងបិទបាំង គឺរមែងបិទបាំង បានដល់ បិទបាំងហេតុឯណាមួយ ដោយហេតុឯណាមួយ គឺពោលហេតុថា រូបមិនទៀង ព្រោះជារបស់គប្បីដឹងបាន ហើយត្រឡប់ពោលហេតុជាដើមថា ព្រោះមានការកើតជាធម្មតា ។*

តែក្នុងកុរុន្ទីពោលថា រមែងពោលរឿងដទៃជាច្រើន ព្រោះហេតុដែលនឹងបិទបាំងប្តេជ្ញា និងការគេចកែសម្តីនោះ ។

ក្នុងបទថា **ឯតស្ស** *ជាដើមនោះ មានអធិប្បាយដូចតទៅនេះថា លោករមែងពោលពាក្យដ៏ច្រើន មានពាក្យថា នវណាពោល ពោលដូចម្តេច ពោលទីណា ដូច្នេះជាដើម ដើម្បីបិទបាំងពាក្យប្តេជ្ញា និងពាក្យគេចកែសម្តីនោះ ក្នុងមហាអដ្ឋកថា លោកពោលទុកទៀតថា គេចកែហើយប្តេជ្ញា និងប្តេជ្ញាហើយគេចកែនោះឯង ឈ្មោះថា បិទបាំងរឿងដទៃ ដោយរឿងដទៃ ។*

ពីរបទថា **សម្បជានមុសា ភាសតិ** បានដល់ ពោលកុហកដោយដឹងខ្លួន ។

ច្រើនបទថា **សង្ឃេតំ កត្វា វិសំវាទេតិ** សេចក្តីថា ធ្វើការកំណត់ថា ការលើកវាទៈចូរមានក្នុងប្រទេស ឈ្មោះនោះ ក្នុងបណ្តាកាល មានបុរេភត្តជាដើមឈ្មោះនោះ ដូច្នេះហើយ ទៅមុន ឬក្រោយអំពីពេលដែលខ្លួនកំណត់ទុក ហើយពោលថា ចូរមើលចុះអាវុសោ ពួកតិរ្ថិយមិនមកហើយ ចាញ់ហើយដូច្នេះ ចៀសចេញទៅ ។

បទថា **សម្បជានមុសាវាទេ** បានដល់ ព្រោះការពោលកុហកទាំងដែលដឹងខ្លួន ហើយនឹងកំពុងដឹង ។

អធិប្បាយ

សិក្ខាបទវិភង្គនៃមុសាវាទសិក្ខាបទ

[๑๗๔] បទថា **សិវាទនបុរេក្ខារស្ស** បានដល់ ដែលពោលធ្វើចិត្ត ដែលគិតនឹងពោលឲ្យឃ្លៀងឃ្លាតជាប្រធាន ។

ចេតនាញុំងពាក្យសម្តីដែលទាក់ទង ក្នុងមិច្ឆាវាចាឲ្យតាំងឡើង ឈ្មោះថា **វាចា** ។

លោកសម្តែងសំឡេងដែលតាំងឡើងដោយចេតនានោះ ដោយពាក្យថា **គិរា** ។

គន្ធៈនៃពាក្យសម្តី ឈ្មោះថា **ព្យប្ជ** ។ វាចានោះឯង លោកហៅថា **ព្យប្ជ** ព្រោះជាគន្ធៈរបស់ជនដទៃដែលជល់នូវទិដ្ឋានុគតិ ។

การบอกวาจาที่ลมมีการยักย้ายกันว่า **วจี-ภงฺค** *ฯ* *วาจามีประเภทต่างๆ กันนั่นแล ท่านเรียกอย่างนี้ (ว่า วจีภงฺค) ฯ*

วจีวิญฺญตฺติ ชื่อว่า วิญญัติที่ประพฤติไปตามวาจา ฯ ด้วยอาการอย่างนี้ อันอาจารย์ทั้งหลายพึงทราบว่า ด้วยบทต้นนั่นแล พระอุบาลีกล่าวเฉพาะจิตตสมุฏฐาน ด้วย ๓ บทหลัง กล่าวเสียงที่ประกอบด้วยจิตตสมุฏฐานนั้น ๑ บทสุดท้าย กล่าววจีวิญญัติที่ประกอบด้วยเสียงนั้น ฯ

อาหาร (คำพูด) ของคนพวกใดที่ไม่ใช่พระอริยะ พวกนั้นชื่อว่า **อนริยาหาร** *ฯ*

อธิบาย

บทภาชนีย์แห่งมุสาวาทสิกขาบท

[๑๗๕] พระอุบาลี เมื่อเราสวดมุสาวาทอย่างนี้แล้ว บัดนี้ เราจักสวดลักษณะแห่งอนริยาหาร ที่เป็นสมุฏฐานของมุสาวาท ที่ท่านกล่าวไว้ในที่สุดก่อนแล้วกล่าวคำว่า **อธิฏฺฐานาย** *เป็นต้นนี้ ฯ*

ในบทว่า **อธิฏฺฐานาย** *เป็นต้นนั้น บัณฑิตพึงทราบวินิจฉัยนี้ว่า ความเป็นผู้ยืนยันคำพูดนั้นด้วยจิตตสมุฏฐานนั่นแล ชื่อว่าอธิษฐาน ความเป็นผู้ยืนยันคำพูดนั้นด้วยจิตตสมุฏฐานนั่นแล ชื่อว่าวิตถาร ความเป็นผู้ยืนยันคำพูดนั้นด้วยจิตตสมุฏฐานนั่นแล ชื่อว่าอสุทธิ ในอธิษฐานเป็นต้นนั้น ภิกษุใดรู้เห็นอย่างนี้ว่า ข้าพเจ้าเห็น ข้าพเจ้าได้ยิน ข้าพเจ้าทราบ ข้าพเจ้าสัมผัส ข้าพเจ้าทราบด้วยใจ ดังนี้ ทั้งที่ตนไม่ได้เห็นเป็นต้น ภิกษุนั้นชื่อว่าพูดมุสาวาทด้วยอธิษฐาน ภิกษุใดรู้เห็นอย่างนี้ว่า ข้าพเจ้าไม่เห็น ข้าพเจ้าไม่ได้ยิน ข้าพเจ้าไม่ทราบ ข้าพเจ้าไม่สัมผัส ข้าพเจ้าไม่ทราบด้วยใจ ดังนี้ ทั้งที่ตนได้เห็นเป็นต้น ภิกษุนั้นชื่อว่าพูดมุสาวาทด้วยอธิษฐาน ภิกษุใดรู้เห็นอย่างนี้ว่า ข้าพเจ้าเห็นบ้าง ข้าพเจ้าได้ยินบ้าง ข้าพเจ้าทราบบ้าง ข้าพเจ้าสัมผัสบ้าง ข้าพเจ้าทราบด้วยใจบ้าง ดังนี้ ทั้งที่ตนได้เห็นเป็นต้นบ้าง ไม่ได้เห็นเป็นต้นบ้าง ภิกษุนั้นชื่อว่าพูดมุสาวาทด้วยวิตถาร ภิกษุใดรู้เห็นอย่างนี้ว่า ข้าพเจ้าเห็นบ้าง ข้าพเจ้าได้ยินบ้าง ข้าพเจ้าทราบบ้าง ข้าพเจ้าสัมผัสบ้าง ข้าพเจ้าทราบด้วยใจบ้าง ดังนี้ ทั้งที่ตนได้เห็นเป็นต้นบ้าง ไม่ได้เห็นเป็นต้นบ้าง ภิกษุนั้นชื่อว่าพูดมุสาวาทด้วยอสุทธิ*

វោហារម្យ៉ាង ។

ម្យ៉ាងទៀត បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបសន្និដ្ឋានក្នុងពាក្យថា **អទិដ្ឋំ ទិដ្ឋំ មេ** ជាដើមនេះថា អារម្មណ៍ដែលខ្លួនមិនបានទទួល ដោយអំណាចនៃចក្ខុ ឈ្មោះថា មិនឃើញ ដែលមិនបានទទួលដោយអំណាចនៃសោតៈ ឈ្មោះថា មិនបានឮ ដែលមិនបានទទួលធ្វើឲ្យដូចទាក់ទងគ្នានឹងឥន្ទ្រិយ ៣ ដោយអំណាចនៃឃានិន្ទ្រិយជាដើម ឈ្មោះថា មិនដឹង ដែលវិញ្ញាណសុទ្ធតែម្យ៉ាងក្រៅពីឥន្ទ្រិយ ៥ មិនបានទទួល ឈ្មោះថា មិនដឹង ។

តែក្នុងព្រះបាលី ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ទេសនាដោយនយដែលប្រាកដច្បាស់ហើយ យ៉ាងនេះថា ដែលឈ្មោះថា មិនឃើញ គឺ មិនឃើញដោយភ្នែក ដូច្នេះឯង ។

បណ្តាអារម្មណ៍ដែលបានឃើញជាដើម ខ្លួនឯងក្តី អ្នកដទៃក្តី ឃើញហើយ ឈ្មោះថា ទិដ្ឋៈទាំងអស់ ។ អារម្មណ៍ដែលឈ្មោះថា សុតៈ មុតៈ និងវិញ្ញាតៈក៏យ៉ាងនេះ នេះជាបរិយាយមួយបែប ។ ឯបរិយាយមួយទៀត អារម្មណ៍ណាដែលខ្លួនឃើញឯង អារម្មណ៍នោះ រាប់ថា ជាទិដ្ឋៈពិត ។ ក្នុងសុតៈជាដើមក៏មានន័យយ៉ាងនេះ ។ អារម្មណ៍ណា ដែលអ្នកដទៃឃើញអារម្មណ៍នោះ រមែងតាំងនៅក្នុងឋានៈនៃអារម្មណ៍ដែលខ្លួនបានឮ ។ សូម្បីអារម្មណ៍ មានសុតៈជាដើម ក៏មានន័យយ៉ាងនេះ ។

[๑๗๖] ឥឡូវនេះ ព្រះឧបាលី កាលនឹងលើកអាបត្តិឡើងសម្តែងដោយអំណាចនៃអនរិយវោហារទាំងនោះ ទើបពោលពាក្យថា **តីហាការេហិ**

ជាដើម ។ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបអត្ថនៃបទថា **តីហាកាវេហិ** *ជាដើមនោះ ដោយនយដូចខ្ញុំពោលហើយ ក្នុងបាលីចតុត្ថជ្ឈានវណ្ណនា មានពាក្យថា ភិក្ខុពោលសម្បជានមុសាវាទថា ខ្ញុំសម្រេចបឋមជ្ឈាន ត្រូវអាបត្តិជ្ឈានជិកដោយអាការ ៣ ដូច្នេះជាដើមនោះឯង ។ ពិតហើយ ក្នុងបាលីចតុត្ថជ្ឈានជិកនោះ លោកពោលទុកត្រឹមពាក្យថា* **បឋមំ ឈានំ សមាបជ្ជិំ** *ខ្ញុំសម្រេចបឋមជ្ឈានហើយតែម៉្យាង ក្នុងសិក្ខាបទនេះ ពោលទុកថា* **អទិដ្ឋំ ទិដ្ឋំ មេ** *មិនឃើញ ពោលថា ខ្ញុំឃើញដូច្នេះ ។ ក្នុងបាលីចតុត្ថជ្ឈានជិកនោះ ពោលទុកថា* **អាបត្តិ ចាតុត្ថជ្ឈានិកស្ស** *(ត្រូវអាបត្តិជ្ឈានជិក) ។ ក្នុងសិក្ខាបទនេះពោលថា* **អាបត្តិ ចាតិត្តិយស្ស** *(ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ) ដូច្នេះ ។ មានសេចក្តីប្លែកគ្នាត្រឹមក្នុងវត្ថុ និងអាបត្តិយ៉ាងនេះ ។ ពាក្យដ៏សេស មានលក្ខណៈដូចគ្នាទាំងអស់ ។ សូម្បីពាក្យជាដើមថា* **តីហាកាវេហិ ទិដ្ឋេ វេមតិកោ** *ក៏គប្បីជ្រាបអត្ថដោយនយដូចពោលហើយ ក្នុងបាលីទុដ្ឋទោសសិក្ខាបទវណ្ណនា យ៉ាងនេះថា* **ទិដ្ឋស្ស ហោតិ ចាជ្ឈាបជ្ជនិកំ ធម្មំ អជ្ឈាបជ្ជន្តោ ទិដ្ឋេ វេមតិកោ** *(ភិក្ខុចោទនោះបានឃើញភិក្ខុ ដែលត្រូវបាបជិកធម៌ មានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងវត្ថុដែលបានឃើញ ដូច្នេះជាដើមនោះឯង) ។ ក្នុងសិក្ខាបទនេះ ត្រឹមតែពាក្យបាលីប៉ុណ្ណោះប្លែកគ្នា (ពីបាលីចតុត្ថជ្ឈានជិក) ។ ឯក្នុងអត្ថ ព្រមទាំងវេរវាទ មិនមានការផ្សេងគ្នាអ្វីឡើយ ។*

អនាបត្តិនៃមុសាវាទសិក្ខាបទ

[๑๘๑] *ពីរបទថា* **សហសា ភណតិ** *សេចក្តីថា ភិក្ខុមិនបានពិចា-*

រណាក្តី មិនបានជញ្ជឹងគិតក្តី និយាយដោយរហ័សដល់វត្ថុដែលមិនឃើញ ថា ខ្ញុំឃើញ ។

បទថា **អញ្ញំ ភណិស្សាមីតិ អញ្ញំ ភណាតិ** សេចក្តីថា កាលខ្លួនគួរនឹងពោលពាក្យថា **ចីវរំ** (ចីវរ) តែបែរជាពោលថា **ចីរំ** (ឃ្មុរ) ដូច្នេះ ជាដើម ព្រោះភាពជាអ្នកទន់ខ្សោយក្នុងការគិត ព្រោះជាអ្នកសូកប៉ ព្រោះភាពជាអ្នកភ្លេចភ្លាំង ។ តែកិក្ខុណាដែលសាមណេរសួរថា បពិត្រលោកម្ចាស់ មានឃើញឧបជ្ឈាយ៍របស់ខ្ញុំទេ ដូច្នេះ ធ្វើការលេងឆ ពោលថា ឧបជ្ឈាយ៍របស់លោក ទីមរនេះដីកឧសទៅហើយទេដឹងក្តី កាលសាមណេរ បានឮសំឡេងឆ្កែចចកហើយ សួរថា នេះសំឡេងសត្វអ្វីលោកម្ចាស់ កិក្ខុពោលថា នេះសំឡេងរបស់ពួកអ្នកជួយគ្នាលើកកង់ដែលជាប់កក់របស់ម្តាយ លោកឯងដែលកំពុងទៅដោយយានដូច្នេះក្តី យ៉ាងនេះ ពោលពាក្យដទៃ មិនមែនព្រោះលេងឆ មិនមែនព្រោះភ្លាំងភ្លាត់ កិក្ខុនោះរមែងត្រូវអាបត្តិពិត ។ នៅមានពាក្យសម្តីម្យ៉ាងទៀត ឈ្មោះថា **ឃ្មុរណាកថា** គឺកិក្ខុមួយអង្គបានប្រែង តិចតួចក្នុងស្រុក ហើយត្រឡប់មកកាន់វិហារ និយាយនឹងសាមណេរថា លោកទៅណាថ្ងៃនេះ ស្រុកមានតែប្រែងតែម្យ៉ាង ដូច្នេះក្តី បានដុំនំដែលគេទុក ក្នុងកំប្រោងពោលជាមួយសាមណេរថា ថ្ងៃនេះ មនុស្សទាំងឡាយក្នុងស្រុកយកកំប្រោងជាច្រើនជាក់នំទៅ ដូច្នេះក្តី នេះចាត់ជាមុសាវាទដូចគ្នា ។ ពាក្យដ៏សេសរាក់ទាំងអស់ហើយ ។

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋាន ៣ កើតឡើងតាមកាយ និងចិត្ត ១ តាមវាចា និងចិត្ត ១ តាមកាយវាចា និងចិត្ត ១ ជាកិរិយា ជាសញ្ញាវិមោក្ខ ជាសចិត្តកៈ ជាលោកវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម អកុសលចិត្ត មានវេទនា ៣ ដូច្នេះឯង ។

មុសាវាទសិក្ខាបទ ចប់

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๒

[๑๘๒] สมัยนั้น ๆ ภิกษุทั้งหลายเป็นเพื่อนสัทธิวิหาริกของพระอุปนันทศากยบุตร ผู้อยู่ในพระนครสาวัตถี ได้ทำความเสียหายในตระกูลทั้งหลาย ด้วยการประทุษร้ายในตระกูลทั้งหลาย ด้วยการทำให้เสียหายในตระกูลทั้งหลาย ด้วยการทำให้เสียหายในตระกูลทั้งหลาย ด้วยการทำให้เสียหาย ด้วยการทำให้เสียหาย ด้วยการทำให้เสียห

สพฺพญฺญุพุทฺธដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់តិះដៀលថា នែបុរសសាបសូន្យចាកមគ្គផលទាំងឡាយ ចុះហេតុអ្វី បានជាអ្នកទាំងឡាយឈ្មោះនីងភិក្ខុទាំងឡាយ ដែលមានសីលជាទីស្រឡាញ់ ពោលចាក់ដោតភិក្ខុទាំងឡាយដែលមានសីលជាទីស្រឡាញ់ គឺជេរប្រទេច ដោយជាតិខ្លះ ។បេ។ ដោយពាក្យជេរដ៏ថោកទាបខ្លះ នែពួកមោឃបុរស ការនេះមិនមែននាំឲ្យកើតសេចក្តីជ្រះថ្លា ដល់ជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ និងមិនមែននាំជនដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើងទៀតទេ ។បេ។ លុះព្រះអង្គទ្រង់តិះដៀលហើយ ទ្រង់ធ្វើធម្មីកថាត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ។

[๑๘๓] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលពីដើមមានព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ នៅក្នុងក្រុងតក្កសិលា (ព្រាហ្មណ៍នោះ) មានគោមួយ ឈ្មោះនន្ទិវិសាល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយក្នុងកាលនោះ គោឈ្មោះនន្ទិវិសាល បាននិយាយពាក្យនេះនឹងព្រាហ្មណ៍នោះថា បពិត្រព្រាហ្មណ៍ ចូរអ្នកទៅនិយាយក្តាល់នឹងសេដ្ឋីជាក់មួយពាន់កហាបណៈថា គោរបស់ខ្ញុំនឹងទាញរទេះមួយរយ ដែលចងភ្ជាប់គ្នាឲ្យរួចបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទើបព្រាហ្មណ៍នោះ បានក្តាល់នឹងសេដ្ឋីជាក់មួយពាន់កហាបណៈថា គោរបស់ខ្ញុំនឹងទាញរទេះចំនួនមួយរយដែលចងភ្ជាប់គ្នាបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រាហ្មណ៍នោះចងរទេះមួយរយភ្ជាប់គ្នា រួចក៏ទីមគោឈ្មោះនន្ទិវិសាល ហើយនិយាយថា នែគោកៀច ឯងទំទាញទៅ នែគោកៀច ឯងទំអូសទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលនោះ គោឈ្មោះនន្ទិវិសាលក៏ឈរទ្រឹងក្នុងទីនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯព្រាហ្មណ៍នោះ

ក៏ចាញ់សេដ្ឋីអស់មួយពាន់កហាបណៈ ហើយក៏សុបសៅក្នុង កាលនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទើបគោនន្ទិវិសាលបាននិយាយពាក្យនេះ នឹងព្រាហ្មណ៍នោះថា បពិត្រព្រាហ្មណ៍ ហេតុអ្វី ក៏អ្នកសុបសៅ ។ ព្រាហ្មណ៍ឆ្លើយថា នែគោជ័ចម្រើន បានជាសុបសៅ ព្រោះអ្នកឯងឲ្យខ្ញុំចាញ់សេដ្ឋីអស់មួយពាន់កហាបណៈ ។ គោនន្ទិវិសាលសួរថា ព្រាហ្មណ៍ ខ្ញុំមិនមែនជាសត្វកៀច ចុះហេតុអ្វីក៏អ្នកឯងហៅខ្ញុំថា សត្វកៀច ព្រាហ្មណ៍ចូរអ្នកឯងទៅភ្ជាល់នឹងសេដ្ឋីជាក់ពីរពាន់កហាបណៈថា គោរបស់ខ្ញុំទាញរទេះចំនួនមួយរយ ដែលគេចងភ្ជាប់គ្នាបាន តែថាអ្នកឯងកុំហៅខ្ញុំថាគោកៀចទៀត ព្រោះខ្ញុំមិនមែនជាគោកៀចទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯព្រាហ្មណ៍នោះភ្ជាល់នឹងសេដ្ឋីជាក់ពីរពាន់កហាបណៈ ដោយពាក្យថា គោរបស់ខ្ញុំអាចទាញរទេះចំនួនមួយរយ ដែលគេចងភ្ជាប់គ្នាបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រាហ្មណ៍នោះក៏ចងរទេះចំនួនមួយរយភ្ជាប់គ្នា រួចទើមគោនន្ទិវិសាល ហើយបាននិយាយពាក្យនេះក្នុង ពេលនោះថា ម្នាលគោជ័ចម្រើន ចូរអ្នកឯងទាញទៅ ម្នាលគោជ័ចម្រើន ចូរអ្នកឯងអូសទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលនោះគោនន្ទិវិសាលក៏ទាញរទេះចំនួនមួយរយ ដែលគេចងភ្ជាប់គ្នាឲ្យវិលទៅបាន ។

[๑๘๔] បុគ្គលត្រូវពោលតែពាក្យដែលជាទីគាប់ចិត្តម្យ៉ាង ពាក្យដែលមិនជាទីគាប់ចិត្ត សូម្បីតែម្តងក៏មិនត្រូវពោលឡើយ (ព្រាហ្មណ៍) ពោលពាក្យជាទីគាប់ចិត្ត (គោនន្ទិវិសាល) ក៏នាំទៅនូវភារៈជាទម្ងន់រួច ហើយញុំាងព្រាហ្មណ៍នោះឲ្យបានទ្រព្យផងមានសេចក្តីពេញចិត្ត

ព្រោះព្រាហ្មណ៍នោះបានទ្រព្យផង ព្រោះការងារបស់ខ្លួនផង ។

[๑๘๕] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យជេរប្រទេចមិនជាទីគាប់ចិត្តដល់តថាគតក្នុងកាលនោះ សម្តីជេរប្រទេចមិនជាទីគាប់ចិត្តក្នុងកាលឥឡូវនេះដូចម្តេចបាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អំពើនេះមិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់អ្នកដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុពោលពាក្យចាក់ដោត ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๑๘๖] ដែលហៅថា ពាក្យចាក់ដោតនោះ គឺ ភិក្ខុពោលចាក់ដោតដោយអាការ ๑๐ យ៉ាង គឺ ជាតិ ๑ ឈ្មោះ ๑ គោត្រ ๑ ការងារ ๑ សិល្បៈសាស្ត្រ ๑ អាពាធ ๑ ភេទ ๑ កិលេស ๑ អាបត្តិ ๑ ពាក្យជេរដ៏ថោកទាប ๑ ។

[๑๘๗] ដែលហៅថា ជាតិ គឺជាតិមាន ๒ យ៉ាង បានដល់ហីនជាតិ (ជាតិថោកទាប) ๑ ខត្តជាតិ (ជាតិខ្ពង់ខ្ពស់) ๑ ។ ដែលហៅថា ហីនជាតិ គឺជាតិមនុស្សចណ្ឌាល ជាតិជាងតក្បាញ់ផង ជាតិអ្នកនេសាទ ជាតិអ្នកធ្វើរនេះ ជាតិអ្នកចោលសំរាម ជាតិទាំងនេះ ហៅថា ហីនជាតិ ។ ដែលហៅថា ខត្តជាតិ គឺ ជាតិក្សត្រិយ៍ ជាតិព្រាហ្មណ៍ ជាតិទាំងនេះ ហៅថា ខត្តជាតិ ។

[๑๘๘] ដែលហៅថា នាម គឺ នាមមាន ๒ យ៉ាង បានខាងឯហីននាម ๑ ខត្តជនាម ។ ដែលហៅថា ហីននាម គឺ អវកណ្ណកនាម ជវកណ្ណនាម ធនិដ្ឋកនាម សវិដ្ឋកនាម កុលវឌ្ឍកនាម ពុំនោះសោត នាមណាដែលគេ មើលងាយ គេបន្ទាបបន្ទោក គេខ្ពើម គេពេបជ្រាយ គេមិនគោរព មានក្នុងជនបទនោះៗ

นามทั้งนี้เรียกว่า ฉันนาม ๆ ที่เรียกว่า ขุกกุฏนาม คือ นามที่เรียกโดยความเป็นผู้ต่ำช้าโดยพระพุทธ เรียกโดยความเป็นผู้ต่ำช้าโดยพระธรรม เรียกโดยความเป็นผู้ต่ำช้าโดยพระสงฆ์ ถ้านางภิกษุณีนั้นได้ยินได้ฟังแล้ว ไม่ยินดี ไม่ยินร้าย ไม่ดีใจ ไม่เสียใจ ไม่ยินดียินร้าย ไม่ดีใจเสียใจ ไม่ยินดียินร้ายดีใจเสียใจ ในชนบทนั้น ๆ นามทั้งนี้เรียกว่า ขุกกุฏนาม ๆ

[๑๘๙] ที่เรียกว่า โคตร คือโคตรมี ๒ อย่าง จำแนกเป็นฉันโคตร ๑ ขุกกุฏโคตร ๑ ๆ ที่เรียกว่า ฉันโคตร คือการกล่าวโคตร ถ้านางภิกษุณีนั้นได้ยินได้ฟังแล้ว ไม่ยินดี ไม่ยินร้าย ไม่ดีใจ ไม่เสียใจ ไม่ยินดียินร้าย ไม่ดีใจเสียใจ ในชนบทนั้น ๆ โคตรทั้งนี้เรียกว่า ฉันโคตร ๆ ที่เรียกว่า ขุกกุฏโคตร คือ โคตมโคตร โมคคัลลานโคตร กัจจายนโคตร วาเสฏฐโคตร ถ้านางภิกษุณีนั้นได้ยินได้ฟังแล้ว ไม่ยินดี ไม่ยินร้าย ไม่ดีใจ ไม่เสียใจ ไม่ยินดียินร้าย ไม่ดีใจเสียใจ ในชนบทนั้น ๆ โคตรทั้งนี้ เรียกว่า ขุกกุฏโคตร ๆ

[๑๙๐] ที่เรียกว่า การงาน คือ การงานมี ๒ อย่าง จำแนกเป็นการงานเลวทราม ๑ การงานประณีต ๑ ๆ ที่เรียกว่าการงานเลวทราม คือการงานของคนจัณฑาล การงานของคนเทหยากเยื่อ (คนกวาดขยะมูลฝอย) ๆ ถ้านางภิกษุณีนั้นได้ยินได้ฟังแล้ว ไม่ยินดี ไม่ยินร้าย ไม่ดีใจ ไม่เสียใจ ไม่ยินดียินร้าย ไม่ดีใจเสียใจ ในชนบทนั้น ๆ การงานทั้งนี้ เรียกว่า การงานเลวทราม ๆ ที่เรียกว่า การงานประณีต คือการค้าขาย การ

ជួញប្រែ ការរក្សាគោ ពុំនោះសោត ការងារណាដែលគេមិនមើលងាយ គេមិនបន្ទាបបន្ទោក គេមិនខ្ពើម គេមិនពេបជ្រាយ គេគោរព មានក្នុងជនបទនោះៗ ការងារទាំងនេះ ហៅថា ការងារជ្ដីខ្ពង់ខ្ពស់ ។

[១៩១] ដែលហៅថា សិល្ប៍សាស្ត្រ គឺសិល្ប៍សាស្ត្រមាន ២ យ៉ាង បានដល់ សិល្ប៍សាស្ត្រជ្ដីថោកទាប ១ សិល្ប៍សាស្ត្រជ្ដីខ្ពង់ខ្ពស់ ១ ។ ដែលហៅថា សិល្ប៍សាស្ត្រជ្ដីថោកទាប គឺសិល្ប៍សាស្ត្រអ្នកត្បាញផែង សិល្ប៍-សាស្ត្រអ្នកធ្វើឆ្នាំង សិល្ប៍សាស្ត្រអ្នកត្បាញសំពត់ សិល្ប៍សាស្ត្រអ្នកធ្វើស្បែក (ឬសិល្ប៍សាស្ត្រអ្នកធ្វើវេជ) សិល្ប៍សាស្ត្រខ្នាន់ព្រះកេស ពុំនោះសោត សិល្ប៍សាស្ត្រណាដែលគេមើលងាយ គេបន្ទាបបន្ទោក គេខ្ពើម គេពេបជ្រាយ គេមិនគោរព មានក្នុងជនបទនោះៗ សិល្ប៍សាស្ត្រទាំងនេះហៅថា សិល្ប៍សាស្ត្រជ្ដីថោកទាប ។ ដែលហៅថា សិល្ប៍សាស្ត្រជ្ដីខ្ពង់ខ្ពស់ គឺ រាប់ដោយដៃទេ រាប់ដោយវិធីនព្វន្ត ការសរសេរអក្សរ ពុំនោះសោត សិល្ប៍-សាស្ត្រណា ដែលគេមិនមើលងាយ គេមិនបន្ទាបបន្ទោក គេមិនខ្ពើម គេមិនពេបជ្រាយ គេគោរព មានក្នុងជនបទនោះៗ សិល្ប៍សាស្ត្រទាំងនេះហៅថា សិល្ប៍សាស្ត្រជ្ដីខ្ពង់ខ្ពស់ ។

[១៩២] បណ្ដាអាពាធទាំងឡាយសុទ្ធតែថោកទាបទាំងអស់ ចំណែកខាងអាពាធទឹកនោមផ្អែម (រោគប្រមេះ) ហៅថា អាពាធយ៉ាងស្រាល ។

[១៩៣] ដែលហៅថា កេទ គឺកេទមាន ២ យ៉ាង បានដល់ កេទជ្ដីថោកទាប ១ កេទជ្ដីខ្ពង់ខ្ពស់ ១ ។ ដែលហៅថា កេទថោកទាប គឺកេទខ្ពស់ពេក

ទាបពេក ខ្លៅពេក សពេក កេទទាំងនេះ ហៅថា កេទថោកទាប ។ ដែលហៅថា កេទខ្ពង់ខ្ពស់ គឺកេទមិនខ្ពស់ពេក មិនទាបពេក មិនខ្លៅពេក មិនសពេក កេទទាំងនេះហៅថា កេទខ្ពង់ខ្ពស់ ។

[๑๙๔] ឯកិលេសទាំងឡាយ សុទ្ធតែថោកទាបទាំងអស់ ។

[๑๙๕] ឯអាបត្តិទាំងឡាយ សុទ្ធតែថោកទាបទាំងអស់ ចំណែកខាងសោតាបត្តិ និងសមាបត្តិ សុទ្ធតែខ្ពង់ខ្ពស់ទាំងអស់ ។

[๑๙๖] ដែលហៅថា ជេរ គឺជេរមាន ๒ យ៉ាង បានដល់ ជេរយ៉ាងថោកទាប ๑ ជេរយ៉ាងខ្ពង់ខ្ពស់ ๑ ។ ដែលហៅថា ជេរយ៉ាងថោកទាប គឺ ជេរថាលោកជាសត្វអូដ្ឋ លោកជាសត្វពពែ លោកជាសត្វគោ លោកជាសត្វលា លោកជាសត្វតិរច្ឆាន លោកជាសត្វនរក[๑] លោកគ្មានគតិល្អទេ លោកមានតែគតិអាក្រក់ម្យ៉ាង ជេរដោយ **ឃ** អក្ខរ[๒] ក្តី ដោយ **ភ** អក្ខរ[๓] ក្តី ដោយនិមិត្តបុរស និងនិមិត្តស្ត្រីក្តី ជេរទាំងនេះហៅថា ជេរយ៉ាងថោកទាប ។ ដែលហៅថា ជេរយ៉ាងខ្ពង់ខ្ពស់ គឺជេរថា លោកជាបណ្ឌិត លោកឆ្លៀវឆ្លាស លោកជាអ្នកប្រាជ្ញ លោកជាពហុស្សូត[๔] លោកជាធម្មកថិក[๕] លោកគ្មានគតិអាក្រក់ទេ លោកមានតែគតិល្អម្យ៉ាង ជេរទាំងនេះហៅថា ជេរយ៉ាងខ្ពង់ខ្ពស់ ។

[๑๙๗] ឧបសម្បន្នភិក្ខុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើឲ្យមានមុខចុះក្រោម[๖] ចំពោះឧបសម្បន្នផងគ្នា ពោលចំពោះបុគ្គល

๑- សត្វកើតក្នុងស្ថានគ្មានសេចក្តីចម្រើន ។ ๒-๓ ឃ អក្ខរៈ និង ភ អក្ខរៈនោះ ជាឈ្មោះនៃមេបុនធម្ម ។ ๔- អ្នកចេះដឹងធម្មវិន័យច្រើន ។ ๕- អ្នកសម្តែងធម៌ ។ ๖- ធ្វើមិនឲ្យមានអំណាចតេជៈ ។

ដែលមានជាតិថោកទាប ដោយពាក្យថោកទាប គឺថា និយាយចំពោះឧប-
សម្បន្ន ជាតិចណ្ឌាល ជាតិអ្នកធ្វើផែងឫស្សី ជាតិអ្នកនេសាទ ជាតិអ្នកធ្វើរថ
ជាតិអ្នកចោលសំរាម ដោយពាក្យថា លោកជាមនុស្សចណ្ឌាល ជាអ្នក
ធ្វើផែង ជាអ្នកនេសាទ ជាអ្នកធ្វើរថ ជាអ្នកចោលសំរាម ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ
គ្រប់ៗ វាចា ។

[១៩៨] ឧបសម្បន្នភិក្ខុ ប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នា
ដើម្បីធ្វើឲ្យអៀនអន់ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ពោលចំពោះបុគ្គលដែលមាន
ជាតិខ្ពង់ខ្ពស់ដោយពាក្យថោកទាប គឺថា និយាយចំពោះឧបសម្បន្នជាតិក្សត្រ
ជាតិព្រាហ្មណ៍ ដោយពាក្យថា អ្នកឯងជាអ្នកចណ្ឌាល ជាជាងផែង ជាអ្នក
នេសាទ ជាអ្នកធ្វើរថ ជាអ្នកចោលសំរាម ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[១៩៩] ឧបសម្បន្នភិក្ខុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នា
ដើម្បីធ្វើឲ្យអៀនអន់ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ពោលចំពោះបុគ្គលដែលមាន
ជាតិថោកទាប ដោយពាក្យខ្ពង់ខ្ពស់ គឺ និយាយចំពោះឧបសម្បន្នជាតិអ្នក
ចណ្ឌាល ជាតិអ្នកជាងផែង ជាតិអ្នកនេសាទ ជាតិអ្នកធ្វើរថ ជាតិអ្នកចោល
សំរាម ដោយពាក្យថា លោកជាក្សត្រិយ៍ លោកជាព្រាហ្មណ៍ ត្រូវអាបត្តិ
បាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[២០០] ឧបសម្បន្នភិក្ខុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នា
ដើម្បីធ្វើឲ្យអៀនអន់ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ពោលចំពោះបុគ្គលដែលមាន
ជាតិខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយពាក្យខ្ពង់ខ្ពស់ គឺនិយាយចំពោះឧបសម្បន្នដែលមានជាតិ

ជាក្សត្រិយ៍ ជាតិព្រាហ្មណ៍ ដោយពាក្យថា លោកជាក្សត្រិយ៍ លោកជាព្រាហ្មណ៍ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๐๑] ឧបសម្បន្នភិក្ខុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើឲ្យអៀនអន់ ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ពោលចំពោះនាមថោកទាប ដោយពាក្យថោកទាប គឺនិយាយចំពោះឧបសម្បន្ន ដែលមាននាមជា អវ-កណ្ណក ជាជវកណ្ណក ជាធនិដ្ឋក ជាសវិដ្ឋក ជាកុលវឌ្ឍក ដោយពាក្យថា លោកជាអវកណ្ណក លោកជាជវកណ្ណក លោកជាធនិដ្ឋក លោកជាសវិដ្ឋក លោកជាកុលវឌ្ឍក ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๐๒] ឧបសម្បន្នភិក្ខុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើឲ្យអៀនអន់ ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ពោលចំពោះនាមខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយពាក្យថោកទាប គឺនិយាយចំពោះឧបសម្បន្ន ដែលមាននាមជាពុទ្ធរក្ខិត ជាធម្មរក្ខិត ជាសង្ឃរក្ខិត ដោយពាក្យថា លោកជាអវកណ្ណក លោកជាជវកណ្ណក លោកជាធនិដ្ឋក លោកជាសវិដ្ឋក លោកជាកុលវឌ្ឍក ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๐๓] ឧបសម្បន្នភិក្ខុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើឲ្យអៀនអន់ ចំពោះឧបសម្បន្នផងគ្នា ពោលចំពោះនាមថោកទាប ដោយពាក្យខ្ពង់ខ្ពស់ គឺនិយាយចំពោះឧបសម្បន្ន មាននាមជាអវកណ្ណក ជាជវកណ្ណក ជាធនិដ្ឋក ជាសវិដ្ឋក ជាកុលវឌ្ឍក ដោយពាក្យថា លោកឈ្មោះពុទ្ធរក្ខិត លោកឈ្មោះធម្មរក្ខិត លោកឈ្មោះសង្ឃរក្ខិត ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๐๔] ឧបសម្បន្នកិកុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើឲ្យអៀនអន់ ចំពោះឧបសម្បន្នកិកុផងគ្នា ពោលសំដៅនាមដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយពាក្យខ្ពង់ខ្ពស់ គឺថាពោលសំដៅឧបសម្បន្ន ដែលមាននាមជាពុទ្ធរក្ខិត ជាធម្មរក្ខិត ជាសង្ឃរក្ខិត ដោយពាក្យថា លោកឈ្មោះពុទ្ធរក្ខិត ធម្មរក្ខិត សង្ឃរក្ខិត ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๐๕] ឧបសម្បន្នកិកុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើឲ្យអៀនអន់ចំពោះឧបសម្បន្នកិកុផងគ្នា ពោលសំដៅគោត្រថោកទាប ដោយពាក្យថោកទាប គឺថា ពោលសំដៅឧបសម្បន្នជាកោសិយគោត្រ ការ-ទ្វាជគោត្រ ដោយពាក្យថា លោកជាកោសិយគោត្រ លោកជាការទ្វាជ-គោត្រ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๐๖] ឧបសម្បន្នកិកុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើឲ្យអៀនអន់ចំពោះឧបសម្បន្នកិកុផងគ្នា ពោលសំដៅគោត្រដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយពាក្យថោកទាប គឺពោលសំដៅឧបសម្បន្នជាគោតមគោត្រ ជាមោគ្គ-ល្លានគោត្រ ជាកច្ចាយនគោត្រ ជាវាសេដ្ឋគោត្រ ដោយពាក្យថា លោកជា កោសិយគោត្រ ជាការទ្វាជគោត្រ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๐๗] ឧបសម្បន្នកិកុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើឲ្យអៀនអន់ ចំពោះឧបសម្បន្នកិកុផងគ្នា ពោលសំដៅគោត្រដ៏ថោកទាប ដោយពាក្យខ្ពង់ខ្ពស់ គឺថាពោលសំដៅឧបសម្បន្នជាកោសិយគោត្រ ជាការទ្វាជ គោត្រ ដោយពាក្យថា លោកជាគោតមគោត្រ លោកជាមោគ្គល្លានគោត្រ

លោកជាកច្ចាយនគោត្រ លោកជាវាសេដ្ឋគោត្រ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๐๘] ឧបសម្បន្នភិក្ខុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើឲ្យអៀនអន់ ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ពោលសំដៅគោត្រដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយពាក្យដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ គឺថាពោលសំដៅឧបសម្បន្នជាគោតមគោត្រ ជាមោគ្គល្លានគោត្រ ជាកច្ចាយនគោត្រ ជាវាសេដ្ឋគោត្រ ដោយពាក្យថា លោកជាគោតមគោត្រ លោកជាមោគ្គល្លានគោត្រ លោកជាកច្ចាយនគោត្រ លោកជាវាសេដ្ឋគោត្រ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๐๙] ឧបសម្បន្នភិក្ខុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើឲ្យអៀនអន់ ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ពោលសំដៅការងារដ៏ថោកទាប ដោយពាក្យថោកទាប គឺថាពោលសំដៅឧបសម្បន្នថា ជាអ្នកចាំងឈើ ជាអ្នកចោលសំរាម ដោយពាក្យថា លោកជាជាងចាំងឈើ លោកជាអ្នកចោលសំរាម ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๑๐] ឧបសម្បន្នភិក្ខុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើឲ្យអៀនអន់ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ពោលសំដៅការងារដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយពាក្យថោកទាប គឺថា ពោលសំដៅឧបសម្បន្នថា ជាអ្នកក្លែរវាស់ ជាអ្នកជួញប្រែ ជាអ្នករក្សាគោ ដោយពាក្យថា លោកជាជាងចាំងឈើ លោកជាអ្នកចោលសំរាម ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๑๑] ឧបសម្បន្នភិក្ខុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើឲ្យអៀនអន់ ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ពោលសំដៅការងារដ៏ថោក

ទាប ដោយពាក្យដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ គឺថាពោលសំដៅឧបសម្បន្នថា ជាជាងចាំងឈើ ជាអ្នកចោលសំរាម ដោយពាក្យថា លោកជាអ្នកក្លែរាស់ លោកជាអ្នកជំនួញ លោកជាអ្នករក្សាគោ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๑๒] ឧបសម្បន្នភិក្ខុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នាដើម្បីបង្អាប់បង្អោន ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ពោលសំដៅការងារដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយពាក្យដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ គឺថាពោលសំដៅឧបសម្បន្នថា ជាអ្នកក្លែរាស់ អ្នកជំនួញ អ្នករក្សាគោ ដោយពាក្យថា លោកជាអ្នកក្លែរាស់ លោកជាអ្នកជំនួញ លោកជាអ្នករក្សាគោ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๑๓] ឧបសម្បន្នភិក្ខុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នាដើម្បីបង្អាប់បង្អោន ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ពោលសំដៅសិល្បសាស្ត្រដ៏ថោកទាប ដោយពាក្យដ៏ថោកទាប គឺថា ពោលសំដៅឧបសម្បន្នថា ជាជាងត្បាញផែង ជាស្មូនឆ្នាំង ជាជាងតម្បាញ ជាជាងស្បែក ជាខ្មាន់ព្រះកេស ដោយពាក្យថា លោកជាជាងត្បាញផែង លោកជាស្មូនឆ្នាំង លោកជាជាងតម្បាញ លោកជាជាងស្បែក លោកជាខ្មាន់ព្រះកេស ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๑๔] ឧបសម្បន្នភិក្ខុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នាដើម្បីបង្អាប់បង្អោន ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ពោលសំដៅសិល្បសាស្ត្រដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយពាក្យថោកទាប គឺថា ពោលសំដៅឧបសម្បន្ន ជាអ្នករាប់ដៃទទេ អ្នករាប់ដោយវិធីនព្វន្ត អ្នកសរសេរអក្សរ (នាយស្មៀ) ដោយពាក្យថា

លោកជាជាងត្បាញផែង លោកជាស្មូនឆ្នាំង លោកជាជាងតម្បាញ លោកជាអ្នកធ្វើស្បែក លោកជាខ្មាន់ព្រះកេស ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ គ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๑๕] ឧបសម្បន្នកិកុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នាដើម្បីបង្អាប់បង្អោន ចំពោះឧបសម្បន្នកិកុផងគ្នា ពោលសំដៅសិល្ប៍សាស្ត្រ ថោកទាប ដោយពាក្យដ៏ខ្ចង់ខ្ចស់ គឺថាពោលសំដៅឧបសម្បន្នជាជាងត្បាញផែង ស្មូនឆ្នាំង ជាងតម្បាញ អ្នកធ្វើស្បែក ខ្មាន់ព្រះកេស ដោយពាក្យថា លោកជាអ្នករាប់ដោយដៃទទេ លោកជាអ្នករាប់ដោយវិធីនព្វន្ត លោកជាអ្នកសរសេរអក្សរ (នាយស្មេរ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๑๖] ឧបសម្បន្នកិកុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នាដើម្បីបង្អាប់បង្អោន ចំពោះឧបសម្បន្នកិកុផងគ្នា ពោលសំដៅសិល្ប៍សាស្ត្រដ៏ខ្ចង់ខ្ចស់ ដោយពាក្យដ៏ខ្ចង់ខ្ចស់ គឺថាពោលសំដៅឧបសម្បន្ន ជាអ្នករាប់ដោយដៃទទេ អ្នករាប់ដោយវិធីនព្វន្ត អ្នកសរសេរអក្សរ (នាយស្មេរ) ដោយពាក្យថា លោកជាអ្នករាប់ដោយដៃទទេ លោកជាអ្នករាប់ដោយវិធីនព្វន្ត លោកជាអ្នកសរសេរអក្សរ (នាយស្មេរ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ គ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๑๗] ឧបសម្បន្នកិកុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នាដើម្បីបង្អាប់បង្អោនចំពោះឧបសម្បន្នកិកុផងគ្នា ពោលសំដៅអាពាធថោកទាប ដោយពាក្យដ៏ថោកទាប គឺថា ពោលសំដៅឧបសម្បន្នបុគ្គលដែលកើតឃ្លង់ បូស ស្រែង រោគរីងរៃ ឆ្កួតជ្រូក ដោយពាក្យថា លោកជាមនុស្សឃ្លង់ លោកជាមនុស្សកើតបូស លោកជាមនុស្សស្រែង លោកជាមនុស្សកើតរោគរីងរៃ

លោកជាមនុស្សឆ្កួតជ្រូក ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[២១៨] ឧបសម្បន្នភិក្ខុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នាដើម្បីបង្អាប់បង្អោន ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ពោលសំដៅអាពាធដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ (អាពាធស្រាល) ដោយពាក្យដ៏ថោកទាប គឺថា ពោលសំដៅឧបសម្បន្នបុគ្គលដែលមានអាពាធទឹកនោមផ្អែម (កើតប្រមេះផ្អែមមាត់) ដោយពាក្យថា លោកជាមនុស្សឃ្លង់ លោកជាមនុស្សកើតបូស លោកជាមនុស្សកើតស្រែង លោកជាមនុស្សកើតរោគរីងរៃ លោកជាមនុស្សឆ្កួតជ្រូក ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[២១៩] ឧបសម្បន្នភិក្ខុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នាដើម្បីបង្អាប់បង្អោន ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ពោលសំដៅអាពាធថោកទាប ដោយពាក្យខ្ពង់ខ្ពស់ គឺថា ពោលសំដៅ ឧបសម្បន្នភិក្ខុដែលជាមនុស្សឃ្លង់ មនុស្សកើតបូស មនុស្សកើតស្រែង មនុស្សកើតរោគរីងរៃ មនុស្សឆ្កួតជ្រូក ដោយពាក្យថា លោកជាមនុស្សមានអាពាធទឹកនោមផ្អែម ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[២២០] ឧបសម្បន្នភិក្ខុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នាដើម្បីបង្អាប់បង្អោន ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ពោលសំដៅអាពាធខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយពាក្យខ្ពង់ខ្ពស់ គឺថា ពោលសំដៅឧបសម្បន្នបុគ្គល ដែលជាអ្នកមានអាពាធ ទឹកនោមផ្អែម ដោយពាក្យថា លោកជាមនុស្សមានអាពាធទឹកនោមផ្អែម ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๒๑] ឧបសម្បន្នភិក្ខុប្រាប្តាដើម្បីជេរ ប្រាប្តាដើម្បីប្រទេច ប្រាប្តាដើម្បីបង្អាប់បង្អោន ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ពោលសំដៅកេទថោកទាប ដោយពាក្យថោកទាប គឺថា ពោលសំដៅឧបសម្បន្នភិក្ខុដែលខ្ពស់ពេក ទាបពេក ខ្មៅពេក សពេក ដោយពាក្យថា លោកខ្ពស់ពេក លោកទាបពេក លោកខ្មៅពេក លោកសពេក ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๒๒] ឧបសម្បន្នភិក្ខុប្រាប្តាដើម្បីជេរ ប្រាប្តាដើម្បីប្រទេច ប្រាប្តាដើម្បីបង្អាប់បង្អោន ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ពោលសំដៅកេទដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយពាក្យថោកទាប គឺថា ពោលសំដៅឧបសម្បន្នភិក្ខុដែលមិនខ្ពស់ពេក មិនទាបពេក មិនខ្មៅពេក មិនសពេក ដោយពាក្យថា លោកខ្ពស់ពេក លោកទាបពេក លោកខ្មៅពេក លោកសពេក ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๒๓] ឧបសម្បន្នភិក្ខុប្រាប្តាដើម្បីជេរ ប្រាប្តាដើម្បីប្រទេច ប្រាប្តាដើម្បីបង្អាប់បង្អោន ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ក៏ពោលសំដៅកេទថោកទាប ដោយពាក្យខ្ពង់ខ្ពស់ គឺថា ពោលសំដៅឧបសម្បន្នភិក្ខុដែលខ្ពស់ពេក ទាបពេក ខ្មៅពេក សពេក ដោយពាក្យថា លោកមិនខ្ពស់ពេក លោកមិនទាបពេក លោកមិនខ្មៅពេក លោកមិនសពេក ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๒๔] ឧបសម្បន្នភិក្ខុប្រាប្តាដើម្បីជេរ ប្រាប្តាដើម្បីប្រទេច ប្រាប្តាដើម្បីបង្អាប់បង្អោន ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ក៏ពោលសំដៅកេទដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ គឺថា ពោលសំដៅឧបសម្បន្នភិក្ខុដែលមិនខ្ពស់ពេក មិនទាបពេក មិនខ្មៅពេក មិនសពេក ដោយពាក្យថា លោកមិនខ្ពស់ពេក លោកមិនទាបពេក លោក

มิនខ្ចៅពេក លោកមិនសពេក ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๒๕] ឧបសម្បន្នកិក្ខុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នាដើម្បីបង្អាប់បង្អោន ចំពោះឧបសម្បន្នកិក្ខុផងគ្នា ក៏ពោលសំដៅកិលេសដែលជាធម៌ដ៏ថោកទាប ដោយពាក្យដ៏ថោកទាប គឺថា ពោលសំដៅឧបសម្បន្នកិក្ខុដែលរាគៈគ្របសង្កត់ហើយ ទោសៈគ្របសង្កត់ហើយ មោហៈគ្របសង្កត់ហើយ ដោយពាក្យថា លោកត្រូវរាគៈគ្របសង្កត់ហើយ លោកត្រូវទោសៈគ្រប់សង្កត់ហើយ លោកត្រូវមោហៈគ្របសង្កត់ហើយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ គ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๒๖] ឧបសម្បន្នកិក្ខុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នាដើម្បីបង្អាប់បង្អោន ចំពោះឧបសម្បន្នកិក្ខុផងគ្នា ក៏ពោលសំដៅកិលេសដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ដោយពាក្យថោកទាប គឺថា ពោលសំដៅឧបសម្បន្នកិក្ខុដែលប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ ប្រាសចាកមោហៈ ដោយពាក្យថា លោកត្រូវរាគៈគ្របសង្កត់ហើយ លោកត្រូវទោសៈគ្របសង្កត់ហើយ លោកត្រូវមោហៈគ្របសង្កត់ហើយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๒๗] ឧបសម្បន្នកិក្ខុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នាដើម្បីបង្អាប់បង្អោន ចំពោះឧបសម្បន្នកិក្ខុផងគ្នា ក៏ពោលសំដៅកិលេសដែលជាធម៌ដ៏ថោកទាប ដោយពាក្យខ្ពង់ខ្ពស់ គឺថា ពោលសំដៅឧបសម្បន្នកិក្ខុដែលត្រូវរាគៈគ្របសង្កត់ហើយ ត្រូវទោសៈគ្របសង្កត់ហើយ ត្រូវមោហៈគ្របសង្កត់ហើយ ដោយពាក្យថា លោកប្រាសចាករាគៈ លោកប្រាសចាកទោសៈ លោកប្រាសចាកមោហៈ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๒๘] ឧបសម្បន្នភិក្ខុប្រាប្តាដើម្បីជេរ ប្រាប្តាដើម្បីប្រទេច ប្រាប្តាដើម្បីបង្អាប់បង្អោន ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ក៏ពោលសំដៅធម៌ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយពាក្យដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ គឺថាពោលសំដៅឧបសម្បន្នភិក្ខុ ដែលប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ ប្រាសចាកមោហៈ ដោយពាក្យថា លោកប្រាសចាករាគៈ លោកប្រាសចាកទោសៈ លោកប្រាសចាកមោហៈ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๒๙] ឧបសម្បន្នភិក្ខុប្រាប្តាដើម្បីជេរ ប្រាប្តាដើម្បីប្រទេច ប្រាប្តាដើម្បីបង្អាប់បង្អោន ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ក៏ពោលសំដៅភិក្ខុដ៏ថោកទាប ដោយពាក្យថោកទាប គឺថាពោលសំដៅឧបសម្បន្នភិក្ខុដែលត្រូវអាបត្តិបារាជិក ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស ត្រូវអាបត្តិថុល្លច្ចយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ត្រូវអាបត្តិបាដិទេសនីយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ត្រូវអាបត្តិទុព្ភាសិត ដោយពាក្យថា លោកត្រូវអាបត្តិបារាជិក លោកត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស លោកត្រូវអាបត្តិថុល្លច្ចយ លោកត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ លោកត្រូវអាបត្តិបាដិទេសនីយ លោកត្រូវអាបត្តិទុក្កដ លោកត្រូវអាបត្តិទុព្ភាសិត ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិ បាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๓๐] ឧបសម្បន្នភិក្ខុប្រាប្តាដើម្បីជេរ ប្រាប្តាដើម្បីប្រទេច ប្រាប្តាដើម្បីបង្អាប់បង្អោន ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ក៏ពោលសំដៅភិក្ខុដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយពាក្យថោកទាប គឺថា ពោលសំដៅឧបសម្បន្នភិក្ខុដែលជាសោតាបន្ន ដោយពាក្យថា លោកត្រូវអាបត្តិបារាជិក ฯបេฯ លោកត្រូវអាបត្តិទុព្ភាសិត ភិក្ខុនោះ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๓๑] *อุปสมฺปนฺนภิกฺขุ ปฐวีปาเณ ปฐวีปาณสญฺญี อุปสมฺปนฺนภิกฺขุสฺส ปาจิตฺติยํ อุปสมฺปนฺนภิกฺขุ ปฐวีปาเณ ปฐวีปาณสญฺญี อุปสมฺปนฺนภิกฺขุสฺส ปาจิตฺติยนฺติ วิตฺถารโต ฯเปฯ ปาจิตฺติยนฺติ ปาจิตฺติยคฺคหิตกนฺติ ปาจิตฺติยคฺคหิตกนฺติ ปาจิตฺติยคฺคหิตกนฺติ ฯ*

[๒๓๒] *อุปสมฺปนฺนภิกฺขุ ปฐวีปาเณ ปฐวีปาณสญฺญี อุปสมฺปนฺนภิกฺขุสฺส ปาจิตฺติยนฺติ วิตฺถารโต ฯเปฯ ปาจิตฺติยนฺติ ปาจิตฺติยคฺคหิตกนฺติ ปาจิตฺติยคฺคหิตกนฺติ ปาจิตฺติยคฺคหิตกนฺติ ฯ*

[๒๓๓] *อุปสมฺปนฺนภิกฺขุ ปฐวีปาเณ ปฐวีปาณสญฺญี อุปสมฺปนฺนภิกฺขุสฺส ปาจิตฺติยนฺติ วิตฺถารโต ฯเปฯ ปาจิตฺติยนฺติ ปาจิตฺติยคฺคหิตกนฺติ ปาจิตฺติยคฺคหิตกนฺติ ปาจิตฺติยคฺคหิตกนฺติ ฯ*

[๒๓๔] *อุปสมฺปนฺนภิกฺขุ ปฐวีปาเณ ปฐวีปาณสญฺญี อุปสมฺปนฺนภิกฺขุสฺส ปาจิตฺติยนฺติ วิตฺถารโต ฯเปฯ ปาจิตฺติยนฺติ ปาจิตฺติยคฺคหิตกนฺติ ปาจิตฺติยคฺคหิตกนฺติ ปาจิตฺติยคฺคหิตกนฺติ ฯ*

ដោយពាក្យថោកទាប គឺថា ពោលសំដៅឧបសម្បន្នភិក្ខុ ដែលជាបណ្ឌិត ជាអ្នកឈ្លាស ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាពហុស្សូត ជាធម្មកថិក ដោយពាក្យថា លោកជាសត្វអប្ជ លោកជាសត្វពពែ លោកជាសត្វគោ លោកជាសត្វលា លោកជាសត្វតិរច្ឆាន លោកជាសត្វនរក លោកគ្មានគតិល្អទេ លោកមានតែគតិអាក្រក់ម្យ៉ាង ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๓๕] ឧបសម្បន្នភិក្ខុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នាដើម្បីបង្អាប់បង្អោន ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ក៏ពោលសំដៅភិក្ខុដ៏ថោកទាប ដោយពាក្យខ្ចង់ខ្ចស់ គឺថា ពោលសំដៅសត្វអប្ជ សត្វពពែ សត្វគោ សត្វលា សត្វតិរច្ឆាន សត្វនរក ដោយពាក្យថា លោកជាបណ្ឌិត លោកជាមនុស្សឈ្លាស លោកជាអ្នកប្រាជ្ញ លោកជាពហុស្សូត លោកជាធម្មកថិក លោកគ្មានគតិអាក្រក់ទេ លោកមានគតិល្អតែម្យ៉ាង ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๓๖] ឧបសម្បន្នភិក្ខុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នាដើម្បីបង្អាប់បង្អោន ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ក៏ពោលសំដៅភិក្ខុដ៏ខ្ចង់ខ្ចស់ ដោយពាក្យខ្ចង់ខ្ចស់ គឺថា ពោលសំដៅឧបសម្បន្នភិក្ខុដែលជាបណ្ឌិត ជាអ្នកឈ្លាស ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាពហុស្សូត ជាធម្មកថិក ដោយពាក្យថា លោកជាបណ្ឌិត លោកជាមនុស្សឈ្លាស លោកជាអ្នកប្រាជ្ញ លោកជាពហុស្សូត លោកជាធម្មកថិក លោកគ្មានគតិអាក្រក់ទេ លោកមានតែគតិល្អម្យ៉ាង ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๓๗] ឧបសម្បន្នភិក្ខុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នា

ដើម្បីបង្អាប់បង្អោន ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ក៏ពោលយ៉ាងនេះ គឺនិយាយថា ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សពួកខ្លះជាចណ្ឌាល ជាជាងតម្បាញផែង ជាអ្នកនេសាទ ជាជាងធ្វើរទេះ ជាអ្នកចោលសំរាម ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិទុក្កដគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๓๘] ឧបសម្បន្នភិក្ខុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នាដើម្បីបង្អាប់បង្អោន ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ក៏ពោលយ៉ាងនេះថា ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សពួកខ្លះជាក្សត្រិយ៍ ជាព្រាហ្មណ៍ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិទុក្កដគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๓๙] ឧបសម្បន្នភិក្ខុប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នាដើម្បីបង្អាប់បង្អោន ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ក៏ពោលយ៉ាងនេះថា ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សពួកខ្លះ ឈ្មោះអវកណ្ណក ឈ្មោះជវកណ្ណក ឈ្មោះធនិដ្ឋក ឈ្មោះសវិដ្ឋក ឈ្មោះកុលវឌ្ឍក ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិទុក្កដគ្រប់ៗ វាចា ។បេ។ ថា ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សពួកខ្លះ ឈ្មោះពុទ្ធវ័ត្តិត ធម្មវ័ត្តិត សង្ឃវ័ត្តិត ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិទុក្កដគ្រប់ៗ វាចា ។បេ។ ថា ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សពួកខ្លះជាកោសិយគោត្រ ជាការទ្វាជគោត្រ ។បេ។ ថា ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សពួកខ្លះជាគោតមគោត្រ ជាមោគ្គល្លានគោត្រ ជាកច្ចាយនគោត្រ ជាវាសេដ្ឋគោត្រ ។បេ។ ថាក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សពួកខ្លះជាជាងចាំង ជាអ្នកចោលផ្កា ។បេ។ ថា ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សពួកខ្លះជាអ្នកក្រវាស់ ជាឈ្មួញ ជាអ្នករក្សាគោ ។បេ។ ថា ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សពួកខ្លះ ជាជាង

ត្បាញផែងបបុស ជាស្មូនឆ្នាំង ជាជាងតម្បាញ ជាអ្នកធ្វើស្បែក ជាខ្មាន់ព្រះ-
កេស ។បេ។ ថា ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សពួកខ្លះ ជាអ្នករាប់ដៃទទេ ជាអ្នក
រាប់ដោយវិធីនព្វន្ត ជាអ្នកសរសេរអក្សរ (ស្មេរ) ។បេ។ ថា ក្នុងលោកនេះ
មានមនុស្សពួកខ្លះ ជាមនុស្សគម្ងង់ ជាមនុស្សកើតបូស ជាមនុស្សសម្រែង
ជាមនុស្សកើតរោគរីងរៃ ជាមនុស្ស ឆ្កួតជ្រូក ។បេ។ ថា ក្នុងលោកនេះ មាន
មនុស្សពួកខ្លះ កើតរោគប្រមេះ ទឹកនោមផ្អែម ។បេ។ ថា ក្នុងលោកនេះ មាន
មនុស្សពួកខ្លះ ខ្ចស់ពេក ទាបពេក ខ្ពៅពេក សពេក ។បេ។ ថា ក្នុងលោកនេះ
មានមនុស្សពួកខ្លះ មិនខ្ចស់ពេក មិនទាបពេក មិនខ្ពៅពេក មិនសពេក ។បេ។
ថា ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សពួកខ្លះ ត្រូវរាគៈគ្របសង្កត់ ត្រូវទោសៈគ្រប
សង្កត់ ត្រូវមោហៈគ្របសង្កត់ ។បេ។ ថា ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សពួកខ្លះ
ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ ប្រាសចាកមោហៈ ។បេ។ ថាក្នុងលោកនេះ
មានមនុស្សពួកខ្លះ ត្រូវអាបត្តិបារាជិក ។បេ។ ត្រូវអាបត្តិទុព្ភាសិត ។បេ។
ថា ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សពួកខ្លះ ជាសោតាបន្នបុគ្គល ។បេ។ ថា ក្នុង
លោកនេះ មានមនុស្សពួកខ្លះ ជាសត្វអូដ្ឋ សត្វពពែ សត្វគោ សត្វលា សត្វ
តិរច្ឆាន សត្វនរក មនុស្សទាំងនោះគ្មានគតិល្អទេ មនុស្សទាំងនោះមានតែ
គតិអាក្រក់ម្យ៉ាង ភិក្ខុនោះត្រូវ អាបត្តិទុក្កដគ្រប់ៗ វាចា ។

[២៤០] ឧបសម្បន្នភិក្ខុចង់ជេរ ចង់ប្រទេច ចង់បង្អាប់បង្អោន ចំពោះ
ឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ក៏ពោលយ៉ាងនេះថា ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សពួកខ្លះ
ជាបណ្ឌិត ជាអ្នកឈ្លាស ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាពហុស្សូត ជាធម្មកថិក ជនទាំងនោះ

គ្មានគតិអាក្រក់ទេ មនុស្សទាំងនោះមានតែគតិល្អម្យ៉ាង ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិទុក្កដ គ្រប់ៗ វាចា ฯ

[๒๔๑] *ឧបសម្បន្នភិក្ខុចង់ជេរ ចង់ប្រទេច ចង់បង្អាប់បង្អាន ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ក៏ពោលយ៉ាងនេះថា មនុស្សទាំងឡាយណាមួយ ជាចណ្ឌាល ជាជាងត្បាញផែងឫស្សី ជាអ្នកនេសាទ ជាជាងធ្វើរថ ជាអ្នកចោលសំរាម ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិទុក្កដគ្រប់ៗ វាចា ฯបេฯ ឧបសម្បន្នភិក្ខុ ចង់ជេរ ចង់ប្រទេច ចង់បង្អាប់បង្អាន ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ក៏ពោលយ៉ាងនេះថា មនុស្សទាំងឡាយ ណាមួយជាបណ្ឌិត ជាអ្នកឈ្លាស ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាពហុស្សូត ជាធម្មកថិក មនុស្សទាំងនោះគ្មានគតិអាក្រក់ មនុស្សទាំងនោះមានតែគតិល្អម្យ៉ាងទេ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិទុក្កដគ្រប់ៗ វាចា ฯ*

[๒๔๒] *ឧបសម្បន្នភិក្ខុចង់ជេរ ចង់ប្រទេច ចង់បង្អាប់បង្អាន ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ក៏ពោលយ៉ាងនេះថា យើងទាំងឡាយមិនមែនជាចណ្ឌាល មិនមែនជាងត្បាញផែងឫស្សី មិនមែនអ្នកនេសាទ មិនមែនជាជាងធ្វើរថ មិនមែនអ្នកចោលសំរាម ฯបេฯ ថា យើងទាំងឡាយមិនមែនជាបណ្ឌិត មិនមែនជាអ្នកឈ្លាស មិនមែនជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនមែនជាពហុស្សូត មិនមែនជាធម្មកថិក ដំណើរអាក្រក់មិនមានដល់យើងទាំងឡាយទេ ដំណើរល្អតែម្យ៉ាង ប្រាកដដល់យើងទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិទុក្កដគ្រប់ៗ វាចា ฯ*

[๒๔๓] *ឧបសម្បន្នភិក្ខុចង់ជេរ ចង់ប្រទេច ចង់បង្អាប់បង្អានចំពោះអនុបសម្បន្នបុគ្គល ក៏ពោលសំដៅបុគ្គលដ៏ថោកទាប ដោយពាក្យដ៏ថោកទាប*

ฯลฯ ពោលសំដៅបុគ្គលដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយពាក្យដ៏ថោកទាប ฯลฯ ពោលសំដៅបុគ្គលដ៏ថោកទាប ដោយពាក្យដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ฯลฯ ពោលសំដៅបុគ្គលដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយពាក្យដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ គឺ និយាយសំដៅអនុបសម្បន្នបុគ្គល ជាបណ្ឌិត ជាអ្នកឈ្លាស ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាពហុស្សូត ជាធម្មកថិក ដោយពាក្យថា អ្នកឯងជាបណ្ឌិត អ្នកឯងជាអ្នកឈ្លាស អ្នកឯងជាអ្នកប្រាជ្ញ អ្នកឯងជាពហុ-ស្សូត អ្នកឯងជាធម្មកថិក ដំណើរអាក្រក់មិនមានដល់អ្នកឯងទេ ដំណើរល្អតែម្យ៉ាងប្រាកដដល់អ្នកឯង ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិទុក្កដគ្រប់ៗ វាចា ฯ

[๒๔๔] ឧបសម្បន្នភិក្ខុចង់ជេរ ចង់ប្រទេច ចង់បង្អាប់បង្អោនចំពោះអនុបសម្បន្នបុគ្គល ក៏ពោលយ៉ាងនេះថា ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សពួកខ្លះ ជាចណ្ឌាល ជាជាងត្បាញផែងឫស្សី ជាអ្នកនេសាទ ជាជាងធ្វើរថ ជាអ្នកចោលសំរាម ฯลฯ ថា ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សពួកខ្លះ ជាបណ្ឌិត ជាមនុស្សឈ្លាស ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាពហុស្សូត ជាធម្មកថិក មនុស្សទាំងនោះគ្មានគតិអាក្រក់ទេ មនុស្សទាំងនោះមានតែគតិល្អម្យ៉ាង ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិទុក្កដគ្រប់ៗ វាចា ฯ

[๒๔๕] ឧបសម្បន្នភិក្ខុចង់ជេរ ចង់ប្រទេច ចង់បង្អាប់បង្អោនចំពោះអនុបសម្បន្នបុគ្គល ហើយពោលយ៉ាងនេះ គឺនិយាយថា មនុស្សទាំងឡាយណាមួយ ជាចណ្ឌាល ជាជាងតា្បញផែងឫស្សី ជាអ្នកនេសាទ ជាជាងធ្វើរថ ជាអ្នកចោលសំរាម ត្រូវអាបត្តិទុក្កដគ្រប់ៗ វាចា ฯลฯ ថាមនុស្សទាំងឡាយណាមួយជាបណ្ឌិត ជាអ្នកឈ្លាស ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាពហុស្សូត ជាធម្មកថិក

ត្រូវអាបត្តិទុក្កដគ្រប់ៗ វាចា ។ ឧបសម្បន្នកិកុ្ខប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រាថ្នាដើម្បីបង្អាប់បង្អោន ចំពោះអនុបសម្បន្នបុគ្គល ក៏ពោលយ៉ាងនេះថា យើងទាំងឡាយមិនមែនជាចណ្ឌាល មិនមែនជាជាងតម្បាញផែងឫស្សី មិនមែនជាអ្នកនេសាទ មិនមែនជាជាងធ្វើរថ មិនមែនជាអ្នកចោលសំរាម ។បេ។ ថាយើងទាំងឡាយមិនមែនជាបណ្ឌិត មិនមែនជាអ្នកឈ្លាស មិនមែនជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនមែនជាពហុស្សូត មិនមែនជាធម្មកថិក ដំណើរអាក្រក់មិនមានដល់យើងទាំងឡាយ ដំណើរល្អតែម្យ៉ាង ប្រាកដដល់យើងទាំងឡាយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๔๖] *ឧបសម្បន្នកិកុ្ខមិនប្រាថ្នាដើម្បីជេរ មិនប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច មិនប្រាថ្នាដើម្បីបង្អាប់បង្អោន ចំពោះឧបសម្បន្នកិកុ្ខផងគ្នា ប្រាថ្នាតែនិយាយលេង ក៏ពោលសំដៅបុគ្គលដ៏ថោកទាប ដោយពាក្យដ៏ថោកទាប គឺពោលសំដៅបុគ្គលជាមនុស្សចណ្ឌាល ជាជាងតម្បាញផែងឫស្សី ជាអ្នកនេសាទ ជាជាងធ្វើរថ ជាអ្នកចោលសំរាម ដោយពាក្យថា លោកជាចណ្ឌាល លោកជាជាងតម្បាញផែងឫស្សី លោកជាអ្នកនេសាទ លោកជាជាងធ្វើរថ លោកជាអ្នកចោលសំរាម ត្រូវអាបត្តិទុព្ភាសិតគ្រប់ៗ វាចា ។ ឧបសម្បន្នកិកុ្ខមិនប្រាថ្នាដើម្បីជេរ មិនប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច មិនប្រាថ្នាដើម្បីបង្អាប់បង្អោន ចំពោះឧបសម្បន្នកិកុ្ខផងគ្នា ប្រាថ្នាតែនិយាយលេង ក៏ពោលសំដៅដល់បុគ្គលដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយពាក្យដ៏ថោកទាប គឺនិយាយសំដៅឧបសម្បន្នកិកុ្ខដែលជាជាតិក្សត្រិយ ជាតិព្រាហ្មណ៍ ដោយពាក្យថា លោកជាចណ្ឌាល លោកជាជាងតម្បាញផែងឫស្សី លោក*

ជាអ្នកនេសាទ លោកជាជាងធ្វើរថ លោកជាអ្នកចោលសំរាម ត្រូវអាបត្តិទុព្ភាសិត គ្រប់ៗ វាចា ។ ឧបសម្បន្នភិក្ខុមិនប្រាថ្នាដើម្បីជេរ មិនប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច មិនប្រាថ្នាដើម្បីបង្អាប់បង្អាន ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ប្រាថ្នាតែនិយាយលេង ក៏ពោលសំដៅ បុគ្គលថោកទាប ដោយពាក្យខ្ចង់ខ្ចស់ គឺថានិយាយសំដៅឧបសម្បន្នភិក្ខុជាចណ្ឌាល ជាជាងតម្បាញផែង ជាអ្នកនេសាទ ជាជាងធ្វើរថ ជាអ្នកចោលសំរាម ដោយពាក្យថា លោកជាក្សត្រិយ លោកជាព្រាហ្មណ៍ ត្រូវអាបត្តិទុព្ភាសិតគ្រប់ៗ វាចា ។ ឧបសម្បន្នភិក្ខុមិនប្រាថ្នាដើម្បីជេរ មិនប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច មិនប្រាថ្នាដើម្បីបង្អាប់បង្អាន ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ប្រាថ្នាតែនិយាយលេង ក៏ពោលសំដៅបុគ្គលដ៏ខ្ចង់ខ្ចស់ ដោយពាក្យដ៏ខ្ចង់ខ្ចស់ គឺនិយាយសំដៅឧបសម្បន្នភិក្ខុ ដែលជាក្សត្រិយ ជាព្រាហ្មណ៍ ដោយពាក្យថា លោកជាក្សត្រិយ លោកជាព្រាហ្មណ៍ ត្រូវអាបត្តិទុព្ភាសិតគ្រប់ៗ វាចា ។បេ។ ឧបសម្បន្នភិក្ខុមិនប្រាថ្នាដើម្បីជេរ មិនប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច មិនប្រាថ្នាដើម្បីបង្អាប់បង្អាន ចំពោះឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ប្រាថ្នាតែនិយាយលេង ក៏ពោលសំដៅបុគ្គលដ៏ថោកទាប ដោយពាក្យដ៏ថោកទាប ។បេ។ ពោលសំដៅបុគ្គលដ៏ខ្ចង់ខ្ចស់ ដោយពាក្យដ៏ថោកទាប ។បេ។ ពោលសំដៅបុគ្គលដ៏ថោកទាប ដោយពាក្យដ៏ខ្ចង់ខ្ចស់ ។បេ។ ពោលសំដៅបុគ្គលដ៏ខ្ចង់ខ្ចស់ ដោយពាក្យដ៏ខ្ចង់ខ្ចស់ គឺនិយាយសំដៅឧបសម្បន្នភិក្ខុដែលជាបណ្ឌិត ជាអ្នកឈ្លាស ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាពហុស្សូត ជាធម្មកថិក ដោយពាក្យថា លោកជាបណ្ឌិត លោកជាអ្នកឈ្លាស លោកជាអ្នកប្រាជ្ញ លោកជាពហុស្សូត លោកជា

ធម្មកថិក ដំណើរអាក្រក់មិនមានដល់លោកទេ ដំណើរល្អតែម្យ៉ាងប្រាកដដល់លោក ត្រូវអាបត្តិទុព្ភាសិតគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๔๗] ឧបសម្បន្នកិកូមិនប្រាថ្នាដើម្បីជេរ មិនប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច មិនប្រាថ្នាដើម្បីបង្អាប់បង្អាន ចំពោះឧបសម្បន្នកិកូផងគ្នា ប្រាថ្នាតែនិយាយលេង ក៏ពោលយ៉ាងនេះថា ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សពួកខ្លះ ជាចណ្ឌាល ជាជាងតម្បាញផែងឫស្សី ជាអ្នកនេសាទ ជាជាងធ្វើរថ ជាអ្នកចោលសំរាម ฯបេฯ ថាក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សពួកខ្លះជាបណ្ឌិត ជាអ្នកឈ្វាស ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាពហុស្សូត ជាធម្មកថិក មនុស្សទាំងនោះគ្មានគតិអាក្រក់ទេ មនុស្សទាំងនោះមានតែគតិល្អម្យ៉ាង ត្រូវអាបត្តិទុព្ភាសិតគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๔๘] ឧបសម្បន្នកិកូមិនប្រាថ្នាដើម្បីជេរ មិនប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច មិនប្រាថ្នាដើម្បីបង្អាប់បង្អាន ចំពោះឧបសម្បន្នកិកូផងគ្នា ប្រាថ្នាតែនិយាយលេង ក៏ពោលយ៉ាងនេះថា មនុស្សទាំងឡាយណាមួយជាចណ្ឌាល ជាជាងតម្បាញផែងឫស្សី ជាអ្នកនេសាទ ជាជាងធ្វើរថ ជាអ្នកចោលសំរាម ฯបេฯ ថាមនុស្សទាំងឡាយណាមួយជាបណ្ឌិត ជាអ្នកឈ្វាស ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាពហុស្សូត ជាធម្មកថិក ត្រូវអាបត្តិទុព្ភាសិតគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๔๙] ឧបសម្បន្នកិកូមិនប្រាថ្នាដើម្បីជេរ មិនប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច មិនប្រាថ្នាដើម្បីបង្អាប់បង្អាន ចំពោះឧបសម្បន្នកិកូផងគ្នា ប្រាថ្នាតែនិយាយលេង ក៏ពោលយ៉ាងនេះថា យើងទាំងឡាយមិនមែនជាចណ្ឌាល មិនមែនជាជាងតម្បាញផែងឫស្សី មិនមែនជាអ្នកនេសាទ មិនមែនជាជាងធ្វើរថ មិនមែនជាអ្នក

ចោលសំវាស ฯបេฯ ថាយើងទាំងឡាយមិនមែនជាបណ្ឌិត មិនមែនជាអ្នកឈ្វាស មិនមែនជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនមែនពហុស្សូត មិនមែនជាធម្មកថិក ដំណើរអាក្រក់មិនមានដល់យើងទាំងឡាយទេ ដំណើរល្អតែម្យ៉ាងប្រាកដដល់យើងទាំងឡាយ ត្រូវអាបត្តិទុព្ភាសិតគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๕๐] ឧបសម្បន្នភិក្ខុមិនប្រាថ្នាដើម្បីជេរ មិនប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច មិនប្រាថ្នាដើម្បីបង្អាប់បង្អោន ចំពោះអនុបសម្បន្នបុគ្គល ប្រាថ្នាតែនិយាយលេង ក៏ពោលសំដៅបុគ្គលដ៏ថោកទាប ដោយពាក្យដ៏ថោកទាប ฯបេฯ ពោលសំដៅបុគ្គលដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយពាក្យដ៏ថោកទាប ฯបេฯ ពោលសំដៅបុគ្គលដ៏ថោកទាប ដោយពាក្យដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ฯបេฯ ពោលសំដៅបុគ្គលដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយពាក្យដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ គឺនិយាយសំដៅអនុបសម្បន្នបុគ្គល ដែលជាបណ្ឌិត ជាអ្នកឈ្វាស ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាពហុស្សូត ជាធម្មកថិក ដោយពាក្យថា អ្នកឯងជាបណ្ឌិត ជាអ្នកឈ្វាស ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាពហុស្សូត ជាធម្មកថិក ដំណើរអាក្រក់មិនមានដល់អ្នកឯងទេ ដំណើរល្អតែម្យ៉ាងប្រាកដដល់អ្នកឯង ត្រូវអាបត្តិទុព្ភាសិតគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๕๑] ឧបសម្បន្នភិក្ខុមិនប្រាថ្នាដើម្បីជេរ មិនប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច មិនប្រាថ្នាដើម្បីបង្អាប់បង្អោន ចំពោះអនុបសម្បន្នបុគ្គល ប្រាថ្នាតែនិយាយលេង ក៏ពោលយ៉ាងនេះថា ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សពួកខ្លះជាចណ្ឌាល ជាជាងតម្បាញផែងឫស្សី ជាអ្នកនេសាទ ជាជាងរថ ជាអ្នកចោលសម្រាម ฯបេฯ ថា ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សពួកខ្លះជាបណ្ឌិត ជាអ្នកឈ្វាស ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាពហុស្សូត ជាធម្មកថិក ដំណើរអាក្រក់មិនមានដល់មនុស្សទាំងឡាយនោះទេ

ដំណើរល្អតែម្យ៉ាងប្រាកដដល់មនុស្សទាំងឡាយនោះ ត្រូវអាបត្តិទុព្ភាសិត គ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๕๒] ឧបសម្បន្នកិក្ខុមិនប្រាថ្នាដើម្បីជេរ មិនប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច មិនប្រាថ្នាដើម្បីបង្អាប់បង្អាន ចំពោះអនុបសម្បន្នបុគ្គល ប្រាថ្នាតែនិយាយលេងក៏ ពោលយ៉ាងនេះថា មនុស្សទាំងឡាយណាមួយជាចណ្ឌាល ជាជាងត្បាញផែងឫស្សី ជាអ្នកនេសាទ ជាជាងរថ ជាអ្នកចោលសំរាម ฯลฯ ថាមនុស្សទាំងឡាយណាមួយ ជាបណ្ឌិត ជាអ្នកឈ្វាស ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាពហុស្សូត ជាធម្មកថិក ត្រូវអាបត្តិទុព្ភាសិតគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๕๓] ឧបសម្បន្នកិក្ខុមិនប្រាថ្នាដើម្បីជេរ មិនប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច មិនប្រាថ្នាដើម្បីបង្អាប់បង្អាន ចំពោះអនុបសម្បន្នបុគ្គល ប្រាថ្នាតែនិយាយលេងក៏ពោលយ៉ាងនេះថា យើងទាំងឡាយមិនមែនជាចណ្ឌាល មិនមែនជាជាងត្បាញផែងឫស្សី មិនមែនជាអ្នកនេសាទ មិនមែនជាជាងធ្វើរថ មិនមែនជាអ្នកចោលសំរាម ฯลฯ ថាយើងទាំងឡាយមិនមែនជាបណ្ឌិត មិនមែនជាអ្នកឈ្វាស មិនមែនជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនមែនជាពហុស្សូត មិនមែនជាធម្មកថិក ដំណើរអាក្រក់មិនមានដល់យើងទាំងឡាយទេ ដំណើរល្អតែម្យ៉ាង ប្រាកដដល់យើងទាំងឡាយ ត្រូវអាបត្តិទុព្ភាសិតគ្រប់ៗ វាចា ។

[๒๕๔] អាបត្តិមិនមានដល់កិក្ខុធ្វើសេចក្តីអធិប្បាយជាប្រធាន[๑] ដល់កិក្ខុធ្វើធម៌ជាប្រធាន[๒] ដល់កិក្ខុធ្វើពាក្យប្រៀនប្រដៅជាប្រធាន[๓] ដល់

๑- กิกฺขุ ពណ៌នានូវសេចក្តីអធិប្បាយរបស់ចាលី ฯ ๒- กิกฺขุบริเวณចាលី ฯ ๓- กิกฺขุ អាស្រ័យពាក្យប្រៀនប្រដៅ ហើយនិយាយដោយចង់ជាដើមថា អ្នកឯងជាចណ្ឌាល អ្នកឯងកុំធ្វើបាប អ្នកឯងបានជាងងឹតហើយកុំឲ្យងងឹតតទៅទៀត ឡើយ ฯ

ភិក្ខុឆត ជល់ភិក្ខុមានចិត្តអណ្តែតអណ្តូង ជល់ភិក្ខុដែលវេទនាគ្របសង្កត់ ជល់ភិក្ខុជាខាងដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ២ ចប់

อัฏฐกถา

มุสาวาทวรรค

ทุติยสาทิยสิกขาบท

[๑๘๒] คือปัญหาวินิจฉัยในสิกขาบทที่ ๒ ดังต่อไปนี้

บรรดาบทเหล่านั้น บทว่า **ทุติยสฺมิ** คือในที่สอง ๆ

บทว่า **ปุคฺคเล** คือในบุคคล ๆ

บทว่า **ชานนฺติ** คือในการรู้ ๆ

[๑๘๓] ด้วยบทว่า **ภูตปุพฺพํ** พระผู้มีพระภาค ทรงนำเรื่องนี้มาแสดง เพื่อทรงตำหนิติเตียนการพูดจาก่อนแต่ได้ ๆ

บทว่า **ธนิฏฺ** ในบทว่า **ธนิฏฺวิสาโณ นาม** นี้ เป็นชื่อของโคนั่นเอง ๆ ก็โคนั้น มีเขาอันงดงาม เพราะเหตุนั้น จึงได้ตั้งชื่อว่า **ธนิฏฺวิสาล** ในสมัยนั้น พระโพธิสัตว์เป็นโคชื่อธนิฏฺวิสาล ๆ พราหมณ์ได้เลี้ยงดูโคนั้นด้วยหญ้าสดและน้ำ ด้วยอาหารมีประการต่าง ๆ และด้วยการอาบน้ำเป็นต้น ๆ ในสมัยนั้น โคธนิฏฺวิสาลนั้น เมื่อพราหมณ์ให้ทำการงาน จึงได้กล่าวคำว่า ขอท่านจงนำเกวียนไปเถิด ดังนี้ ๆ

ส่วนบทว่า **ตสฺเสวาหํ สาสิ** ความว่า ในกาลเป็นที่ถึงพร้อมแห่งเหตุ โคธนิฏฺวิสาลได้ฟังคำสั่งสอนของพราหมณ์ ๆ ก็ในกาลนั้น เราได้ฟังคำสั่งสอนของท่านนั่นเอง ๆ ด้วยเหตุนั้น เราจึงได้ทำการงานให้ท่านนั่นเอง ๆ ด้วยประการฉะนี้ ๆ

ច្រើនបទថា **សកដសតំ អតិពហុំ បវាឌេសិ** *សេចក្តីថា ព្រះពោធិ-សត្វ កាលនឹងអូសរទេះ ១០០ ដែលបញ្ឈរទុកតាមលំដាប់ ស៊កឈើទុកខាងក្រោម ធ្វើឲ្យជាប់គ្នា ដែលផ្ទុកពេញដោយសណ្តែកបាយ សណ្តែកវាជ មាស និងខ្ចាច់ជាដើម ។ រទេះ ១០០ គ្រឿង ជារបស់ដែលខ្លួនត្រូវអូស ទៅក្នុងកាលកាំវិលមួយជុំ ហើយ (ឈ្នះ) ក៏ពិត តែ (ព្រះពោធិសត្វ) ក៏បានទាញទៅរហូតដល់ទីប្រមាណ ១០០ រទេះ ដើម្បីឲ្យរទេះក្រោយ ចតក្នុងទីដែលរទេះមុខចតហើយ ។ ពិតហើយ ព្រះពោធិសត្វទាំងឡាយ រមែងមិនមានការធ្វើដែលធូរថយឡើយ ។*

[๑๘๔] *បាទគាថាថា* **តេន ចត្តមនោ អហុ** *សេចក្តីថា គោនទ្ធិ-វិសាលនោះ មានចិត្តត្រេកអរ ព្រោះការបានទ្រព្យរបស់ព្រាហ្មណ៍នោះ និង ព្រោះការងាររបស់ខ្លួន ។*

អធិប្បាយ

សិក្ខាបទវិភង្គនៃឱមសវាទ

[๑๘๖] *ក្នុងបទថា* **អក្កោសេនាតិ** *នេះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់បំណងនឹងចែកទុកខាងមុខថា ពាក្យជេរមាន ២ យ៉ាង គឺពាក្យជេរដែលថោកទាប ๑ ពាក្យជេរខ្ពង់ខ្ពស់ ๑ ព្រោះដូច្នោះ ទើបទ្រង់មិនត្រាស់ដូចដែលត្រាស់អំពីមុនថា រមែងជេរដោយពាក្យដែលថោកទាបខ្លះ ត្រាស់ទុកយ៉ាងនេះថា* **អក្កោ-សេន** *(ដោយពាក្យជេរដូច្នេះ) ។*

อธิบาย

บทภาชนียนัยแห่งอุโมสถาคสิกขาบท

[๑๘๗] ชาติแห่งบุคคลผู้เกิดในท้องช้าง ชื่อว่า **เวฬชาติ** ฯ

อาจารย์พวกหนึ่งกล่าวว่า **เวฬุกชาติ** ดังนี้ก็มี ฯ

ชาติแห่งพรานเนื้อเป็นเดิม ชื่อว่า **เนสาทชาติ** ฯ

ชาติแห่งบุคคลผู้กระทำรถ ชื่อว่า **รถการชาติ** (ชาติแห่งช่างรถ) ฯ

ชาติแห่งคนจักสาน ชื่อว่า **ปุกฺกุสชาติ** (ชาติคนเทขยะ) ฯ

[๑๘๘] คำว่า **อาคณฺหาติ** เป็นชื่อแห่งทาสี เพราะเหตุนั้น จึงเรียกว่าคำด่า ฯ

บทว่า **อุญฺญาตํ** ได้แก่ ที่เขาเห็นง่าย ภิกษุพวกหนึ่งสวดว่า **อุญฺญาตํ** ดังนี้ก็มี ฯ

บทว่า **อาวญฺญาตํ** ได้แก่ ที่เขาดูหมิ่น ฯ

บทว่า **หีฬิตํ** ได้แก่ ที่เขาดูหมิ่น ฯ

บทว่า **ปริภูตํ** ได้แก่ ที่เขาเห็นง่ายว่า จักมีประโยชน์อะไรด้วยคนนี้ ฯ

บทว่า **อจิตฺตีกตํ** ได้แก่ ที่เขาไม่ทำความเคารพนับถือ ฯ

[๑๙๐] การงานช่างไม้ ชื่อว่า **โกฏฺฐกกมฺม** ฯ

[๑๙๑] ลายมือ ชื่อว่า **มุทฺทา** (วิชาช่างกล) ฯ การกล่าวชี้เฉพาะ มีการกล่าวมิได้ขาดคำเป็นเดิม ชื่อว่า **คณนา** ฯ คำนับอักษร

ឈ្មោះថា **លេខា** (*វិជ្ជានៃការសរសេរ*) ។

[๑๙๒] *ភេគទឹកនោមផ្អែម លោកហៅថា ភេគឧក្កដ្ឋ ព្រោះមិនមានវេទនា* ។

[๑๙๖] *បទថា* **ចាដិកង្ខា** *ប្រែថា គប្បីប្រាថ្នា* ។

ពីរបទថា **យការេន ภ ภกาเรน ภ** *សេចក្តីថា ពាក្យជេរដែលប្រកបដោយ* **យ** *អក្សរ: និង* **ภ** *អក្សរ: (ឈ្មោះថា ពាក្យជេរថោកទាប)។*

ក្នុងបទថា **กาฉกោฉจิกาย ภ** *នេះ និមិត្តនៃបុរស ឈ្មោះថា* **กาฉ** *និមិត្តនៃស្ត្រី ឈ្មោះថា* **โกฉจิกา** ។ *ពាក្យជេរដែលប្រកបដោយបទទាំងនោះឯណា ពាក្យជេរនោះ ឈ្មោះថា ថោកទាប* ។

[๑๙๗] *ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគ កាលទ្រង់លើកអាបត្តិឡើងកាត់ដោយអំណាចនៃប្រភេទរបស់អក្កោសវត្ថុ មានជាតិជាដើមនោះ ទើបត្រាស់ពាក្យថា* **อุปสมฺปนฺโน อุปสมฺปนฺโน** *ជួបច្នេះជាដើម* ។

បណ្តាបទទាំងនោះ ๓ បទថា **โอสฏกาโย ปวิฏฺฐกาโย มชฺฌ-กตฺถกาโย** *សេចក្តីថា ដែលបំណងនឹងជេរ បំណងនឹងតិះដៀល បំណងនឹងធ្វើឲ្យអប្បយស* ។

ពីរបទថា **ฮีเน ฮีนํ** *បានដល់ ដោយពាក្យពោលដល់ជាតិដែលថោកទាប គឺដោយជាតិដែលអាក្រក់* ។ *បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបអត្ថក្នុងបទទាំងពួងដោយឧបាយយ៉ាងនេះ* ។

ម្យ៉ាងទៀត បណ្តាបទទាំងនេះ ភិក្ខុកាលពោលឲ្យថោកទាប ដោយ

ពាក្យដ៏លាមក សូម្បីពោលពាក្យពិតក៏ដោយ លោកក៏ត្រូវបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាថា ព្រោះជាអ្នកបំណងនឹងពោលចាក់ដោត ។ កាលពោលឲ្យជាបុគ្គលអាក្រក់ដោយពាក្យដែលល្អ សូម្បីពោលពាក្យមិនពិតក៏ដោយ ក៏គង់ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ដោយសិក្ខាបទនេះ ព្រោះជាអ្នកបំណងនឹងពោលចាក់ដោត មិនមែនដោយសិក្ខាបទមុន ។ ឯភិក្ខុណាពោលពាក្យជាដើមថា ឯងជាចណ្ឌាលល្អ ឯងជាព្រាហ្មណ៍ល្អ ឯងជាចណ្ឌាលថោកទាប ឯងជាព្រាហ្មណ៍ថោកទាបដូច្នេះ សូម្បីភិក្ខុនោះ ព្រះវិនយធរគប្បីកាត់ដោយអាបត្តិដូចគ្នា ។

[๒๓๗-๒๔๔] ក្នុងវារៈថា **សន្តិ ឯតេកច្ចេ** ជាដើមនេះ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ព្រោះជាពាក្យពោលទ្រគោះបោះបោក ។

[๒๔๕] សូម្បីក្នុងវារៈថា **យេ ឥធ ន មយំ** ដូច្នេះជាដើម ក៏មានន័យដូច្នេះដូចគ្នា ។ តែក្នុងអនុបសម្បន្ន ត្រូវអាបត្តិទុក្កដតែម្យ៉ាង ក្នុងវារៈទាំង ๔ ។ តែដោយពាក្យថា **ចោរោសិ គន្តិភេទកោសិ** (ឯងជាចោរ ឯងជាអ្នកទម្លាយគុក) ជាដើម គ្រប់ៗ វារៈ ត្រូវទុក្កដដូចគ្នា ទាំងឧបសម្បន្ន ទាំងអនុបសម្បន្ន ។

[๒๔๖-๒๕๓] ម្យ៉ាងទៀត ព្រោះបំណងក្នុងការលេង ត្រូវទុព្ភាសិតគ្រប់ៗ វារៈ ទាំងឧបសម្បន្ន ទាំងអនុបសម្បន្ន ។ ភាពជាអ្នកមានបំណងក្នុងការលេង និងសើចលេង ឈ្មោះថា ជាអ្នកមានបំណងនឹងលេង ។ ក្នុងសិក្ខាបទនេះ វៀរភិក្ខុចេញ សត្វទាំងអស់ មានភិក្ខុនីជាដើម បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា តាំងនៅក្នុងឋានៈនៃអនុបសម្បន្នទាំងអស់ ។

[๒๕๔] ក្នុងបទថា **អត្តបុរេក្ខារស្ស** ជាដើម គប្បីជ្រាបថា ភិក្ខុពោលអត្តនៃព្រះបាលី ឈ្មោះថា **អត្តបុរេក្ខារស្ស** (អ្នកយកអត្តជាប្រធាន) ។ ភិក្ខុបង្រៀនព្រះបាលីគប្បីជ្រាបថា **ធម្មបុរេក្ខារ** (អ្នកយកធម៌ជាប្រធាន) ។ អ្នកតាំងនៅក្នុងការបង្រៀន ពោលដោយន័យជាដើមថា សូម្បីឥឡូវនេះ អ្នកក៏ជាមនុស្សចណ្ឌាល អ្នកកុំធ្វើបាបឡើយ កុំជាអ្នកមានឆន្ទតមក ឆន្ទតទៅខាងមុខឡើយ ដូច្នេះ គប្បីជ្រាបថា ឈ្មោះថា **អនុសាសនីបុរេក្ខារ** (អ្នកយកការបង្រៀនជាប្រធាន) ។ បទដ៏សេសរាក់ទាំងអស់ហើយ ។

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋាន ๓ កើតតាមកាយ និងចិត្ត ๑ តាមវាចា និងចិត្ត ๑ តាមកាយវាចា និងចិត្ត ๑ ជាកិរិយា ជាសញ្ញាវិមោក្ខ ជាសចិត្តកៈ ជាលោកវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម ជាអកុសលចិត្ត ជាទុក្ខវេទនា ដូច្នេះឯង ។

តែក្នុងអាបត្តិទាំងនេះ អាបត្តិទុព្ភាសិត កើតតាមវាចា និងចិត្ត ជាកិរិយា ជាសញ្ញាវិមោក្ខ ជាសចិត្តកៈ ជាអកុសលចិត្ត មានវេទនា ๒ គឺសុខវេទនា ๑ ឧបេក្ខាវេទនា ๑ ។

ឱមសវាទសិក្ខាបទ ចប់

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๓

[๒๕๕] *สมัยนั้น ព្រះសម្ពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ កាលគង់នៅវត្តជេតពន ជារបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សมัยนั้นឯង ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុ តែងពាំនាំពាក្យញុះញង់របស់ភិក្ខុទាំងឡាយដែលបង្កហេតុប្រកួតប្រកាន់ឈ្លោះ វិវាទគ្នា ឮពាក្យភិក្ខុខាងណេះហើយយកទៅនិយាយប្រាប់ភិក្ខុខាងណោះ ដើម្បីបំបែកភិក្ខុខាងណេះ ឮពាក្យភិក្ខុខាងណោះហើយ យកមកនិយាយប្រាប់ភិក្ខុខាងណេះ ដើម្បីបំបែកភិក្ខុខាងណោះ ព្រោះហេតុនោះ សេចក្តីកហេតុទាំង-ឡាយ ដែលមិនទាន់កើត ក៏កើតឡើងផង សេចក្តីកហេតុទាំងឡាយដែលកើតឡើងហើយ ក៏រឹងរឹតតែចម្រើនដោយក្រៃលែងឡើងផង ។ ពួកភិក្ខុណាមួយដែលជាអ្នកមានសេចក្តីប្រុងប្រយ័ត្ន ។បេ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ហេតុអ្វីបានជាពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុតែងពាំនាំពាក្យញុះញង់របស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដែលបង្កហេតុប្រកួតប្រកាន់ឈ្លោះវិវាទគ្នា ឮពាក្យភិក្ខុខាងណេះហើយយកទៅនិយាយប្រាប់ភិក្ខុខាងណោះ ដើម្បីបំបែកភិក្ខុខាងណេះ ឮពាក្យភិក្ខុខាងណោះ ហើយយកមកនិយាយប្រាប់ភិក្ខុខាងណេះ ដើម្បីបំបែកភិក្ខុខាងណោះ ព្រោះហេតុនោះ សេចក្តីបង្កហេតុទាំងឡាយដែលមិនទាន់កើតក៏កើតឡើងផង សេចក្តីបង្កហេតុទាំងឡាយ ដែលបានកើតឡើងហើយ ក៏រឹងរឹតតែចម្រើនដោយក្រៃលែងផង ។ គ្រានោះ ពួកភិក្ខុទាំងនោះក៏បានក្រាបទូលរឿងនុ៎ះចំពោះព្រះមានព្រះភាគជាម្ចាស់ ។បេ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់សួរថា*

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បានឮថា អ្នកទាំងឡាយតែងពាំនាំ ពាក្យញុះញង់របស់ភិក្ខុទាំងឡាយដែលបង្កហេតុប្រកួតប្រកាន់ ឈ្លោះវិវាទគ្នា ឮពាក្យភិក្ខុខាងណោះ ហើយយកទៅនិយាយប្រាប់ភិក្ខុខាងណោះ ដើម្បីបំបែកភិក្ខុខាងណោះ ឮពាក្យភិក្ខុខាងណោះហើយ យកមកនិយាយប្រាប់ភិក្ខុខាងណោះ ដើម្បីបំបែកភិក្ខុខាងណោះ ព្រោះហេតុនោះ សេចក្តីបង្កហេតុទាំងឡាយដែលមិនទាន់កើត ក៏កើតឡើងផង សេចក្តីបង្កហេតុទាំងឡាយ ដែលបានកើតឡើងហើយ ក៏រឹងរឹតតែចម្រើនដោយក្រៃលែងឡើងផង (រឿងនេះ) ពិតឬ ។ ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុក៏ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មាន-ព្រះភាគ ទ្រង់តិះដៀលថា ម្នាលមោឃបុរសទាំងឡាយ មិនសមបើអ្នកទាំង-ឡាយ នឹងពាំនាំពាក្យញុះញង់របស់ពួកភិក្ខុដែលបង្កហេតុ ប្រកួតប្រកាន់ ឈ្លោះវិវាទគ្នា ឮពាក្យភិក្ខុខាងណោះហើយ យកទៅនិយាយប្រាប់ភិក្ខុខាងណោះ ដើម្បីបំបែកភិក្ខុខាងណោះ ឮពាក្យភិក្ខុខាងណោះហើយយកមកនិយាយប្រាប់ភិក្ខុខាងណោះ ដើម្បីបំបែកភិក្ខុខាងណោះ ម្ល៉ោះហើយ សេចក្តីបង្កហេតុទាំង-ឡាយ ដែលមិនទាន់កើតក៏កើតឡើងផង សេចក្តីបង្កហេតុទាំងឡាយ ដែលបានកើតឡើងហើយ ក៏រឹងរឹតតែចម្រើនដោយក្រៃលែងឡើងផង ម្នាលមោឃបុរសទាំងឡាយ កម្មដែលអ្នករាល់គ្នាធ្វើនេះ មិននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ជនទាំងឡាយដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាផង ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ព្រោះពោលពាក្យញុះញង់ភិក្ខុផងគ្នា ។

[๒๕๖] ដែលហៅថា ពាក្យញុះញង់ គឺញុះញង់ដោយអាការ ๒ យ៉ាង បានខាងឯបុគ្គលចង់ឲ្យគេស្រឡាញ់ខ្លួន ๑ ចង់បំបែកគេ ๑ ។ ភិក្ខុពាំនាំពាក្យញុះញង់ដោយអាការ ๑๐ យ៉ាង គឺដោយជាតិក្តី ដោយនាមក្តី ដោយគោត្រក្តី ដោយការងារក្តី ដោយសិល្ប៍សាស្ត្រក្តី ដោយអាពាធក្តី ដោយភេទក្តី ដោយធម៌ជាគ្រឿងសៅហ្មងក្តី ដោយអាបត្តិក្តី ដោយពាក្យជេរក្តី ។ ដែលហៅថា ជាតិ គឺជាតិមាន ๒ យ៉ាង បានខាងជាតិថោកទាប ๑ ជាតិខ្ពង់ខ្ពស់ ๑ ។ ដែលហៅថា ជាតិថោកទាបនោះ គឺ ជាតិចណ្ឌាល ជាតិជាងផែង ជាតិអ្នកនេសាទ ជាតិជាងរថ ជាតិអ្នកចោលសំរាម ប៉ុណ្ណោះ ឈ្មោះថា ជាតិថោកទាប ។ ដែលហៅថា ជាតិខ្ពង់ខ្ពស់នោះ គឺ ជាតិក្សត្រិយ ជាតិព្រាហ្មណ៍ ប៉ុណ្ណោះឈ្មោះថា ជាតិខ្ពង់ខ្ពស់ ។បេ។ ដែលហៅថា ពាក្យជេរនោះ គឺ ពាក្យជេរមាន ๒ យ៉ាង បានខាងពាក្យជេរដ៏ថោកទាប ๑ ពាក្យជេរដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ๑ ។ ដែលហៅថា ពាក្យជេរដ៏ថោកទាបនោះ គឺជេរថា អ្នកឯងជាសត្វអូដ្ឋ អ្នកឯងជាពពែ អ្នកឯងជាគោ អ្នកឯងជាលា អ្នកឯងជាសត្វតិរច្ឆាន អ្នកឯងជាសត្វនរក សុគតិរបស់អ្នកឯងគ្មានទេ ទុគ្គតិតែម្យ៉ាងនឹងមានដល់អ្នកឯង ពុំនោះសោត ជេរដោយ **ឃ** អក្ខរៈ ឬដោយ **ក** អក្ខរៈ ឬដោយបុរិសនិមិត្ត និងឥត្ថីនិមិត្ត ប៉ុណ្ណោះឈ្មោះថា ពាក្យជេរដ៏ថោកទាប ។ ដែលហៅថា ពាក្យជេរដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់នោះ គឺជេរថា អ្នកឯងជាបណ្ឌិត អ្នកឯងជាមនុស្សឈ្លាស អ្នកឯងជាអ្នកប្រាជ្ញ អ្នកឯងជាពហុស្សូត អ្នកឯងជាធម្មកថិក ទុគ្គតិរបស់អ្នកឯងគ្មានទេ សុគតិតែម្យ៉ាងនឹងប្រាកដដល់អ្នកឯង ប៉ុណ្ណោះ ឈ្មោះថា ពាក្យជេរដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ។

[๒๕๗] ឧបសម្បន្នភិក្ខុ ឮពាក្យរបស់ឧបសម្បន្នភិក្ខុហើយ នាំពាក្យញុះញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្បន្នភិក្ខុថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះ និយាយចំពោះ លោកថា លោកជាជាតិចណ្ឌាល ជាតិជាងផែង ជាតិអ្នកនេសាទ ជាតិជាងរថ ជាតិអ្នកចោលសំរាម (ភិក្ខុអ្នកញុះញង់នោះ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ រាល់ៗ មាត់ ។

[๒๕๘] ឧបសម្បន្នភិក្ខុ ឮពាក្យរបស់ឧបសម្បន្នភិក្ខុ នាំពាក្យញុះញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្បន្នភិក្ខុថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះ និយាយចំពោះលោកថា លោកជាក្សត្រិយ ជាព្រាហ្មណ៍ (ភិក្ខុអ្នកញុះញង់នោះ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ រាល់ៗ មាត់ ។

[๒๕๙] ឧបសម្បន្នភិក្ខុ ឮពាក្យរបស់ឧបសម្បន្នភិក្ខុ នាំពាក្យញុះញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្បន្នភិក្ខុថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះ និយាយចំពោះលោកថា លោកឈ្មោះអវកណ្ណក ឈ្មោះជវកណ្ណក ឈ្មោះធនិដ្ឋក ឈ្មោះសវិដ្ឋក ឈ្មោះកុលវឌ្ឍក (ភិក្ខុអ្នកញុះញង់នោះ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ រាល់ៗ មាត់ ។

[๒๖๐] ឧបសម្បន្នភិក្ខុ ឮពាក្យរបស់ឧបសម្បន្នភិក្ខុ នាំពាក្យញុះញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្បន្នភិក្ខុថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះ និយាយចំពោះលោកថា លោកឈ្មោះពុទ្ធរក្ខិត ធម្មរក្ខិត សង្ឃរក្ខិត (ភិក្ខុអ្នកញុះញង់នោះ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ រាល់ៗ មាត់ ។

[๒๖๑] ឧបសម្បន្នភិក្ខុ ឮពាក្យរបស់ឧបសម្បន្នភិក្ខុ នាំពាក្យញុះញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្បន្នភិក្ខុថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះ និយាយចំពោះលោកថា លោកជាកោសិយគោត្រ ភារទ្វាជគោត្រ (ភិក្ខុអ្នកញុះញង់នោះ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ រាល់ៗ មាត់ ។

[๒๖๒] ឧបសម្បន្នភិក្ខុ ឮពាក្យរបស់ឧបសម្បន្នភិក្ខុ នាំពាក្យញុះញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្បន្នភិក្ខុថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះ និយាយចំពោះលោកថា លោកជាគោតមគោត្រ មោគ្គល្លានគោត្រ កច្ចាយនគោត្រ វាសេដ្ឋគោត្រ (ភិក្ខុអ្នកញុះញង់នោះ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយរាល់ៗ មាត់ ។

[๒๖๓] ឧបសម្បន្នភិក្ខុ ឮពាក្យរបស់ឧបសម្បន្នភិក្ខុ នាំពាក្យញុះញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្បន្នភិក្ខុថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះ និយាយចំពោះលោកថា លោកជាជាងចាំង ជាអ្នកចោលទូវផ្តា (ភិក្ខុអ្នកញុះញង់នោះ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយរាល់ៗ មាត់ ។

[๒๖๔] ឧបសម្បន្នភិក្ខុ ឮពាក្យរបស់ឧបសម្បន្នភិក្ខុ នាំពាក្យញុះញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្បន្នភិក្ខុថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះ និយាយចំពោះលោកថា លោកជាអ្នកក្អរវាស់ ជាអ្នកជួញ ជាអ្នករក្សាគោ (ភិក្ខុអ្នកញុះញង់នោះ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយរាល់ៗ មាត់ ។

[๒๖๕] ឧបសម្បន្នភិក្ខុ ឮពាក្យរបស់ឧបសម្បន្នភិក្ខុ នាំពាក្យញុះញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្បន្នភិក្ខុថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះ និយាយចំពោះលោកថា លោកជាជាងផែងបបុស ជាស្មូនឆ្នាំង ជាជាងតម្បាញ ជាជាងស្បែក ជាខ្មាន់ព្រះកេស (ភិក្ខុអ្នកញុះញង់នោះ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយរាល់ៗ មាត់ ។

[๒๖๖] ឧបសម្បន្នភិក្ខុ ឮពាក្យរបស់ឧបសម្បន្នភិក្ខុ នាំពាក្យញុះញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្បន្នភិក្ខុថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះ និយាយចំពោះលោកថា លោកជាអ្នករាប់ដៃទេ ជាហោរ ជាស្មៀន (ភិក្ខុអ្នកញុះញង់នោះ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយរាល់ៗ មាត់ ។

[๒๖๗] *ឧបសម្បន្នភិក្ខុ ឮពាក្យរបស់ឧបសម្បន្នភិក្ខុ នាំពាក្យញុះញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្បន្នភិក្ខុថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះ ពោលចំពោះលោកថា លោកជាមនុស្សឃ្លង់ ជាមនុស្សជំពៅពក ជាមនុស្សស្រែង ជាមនុស្សកើត រោគរីងរៃ ជាមនុស្សឆ្កួតជ្រូក (ភិក្ខុអ្នកញុះញង់នោះ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយរាល់ៗ មាត់ ។*

[๒๖๘] *ឧបសម្បន្នភិក្ខុ ឮពាក្យរបស់ឧបសម្បន្នភិក្ខុ នាំពាក្យញុះញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្បន្នភិក្ខុថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះ និយាយចំពោះលោកថា លោកជាមនុស្សកើតរោគប្រមេះផ្អែម (ភិក្ខុអ្នកញុះញង់នោះ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយរាល់ៗ មាត់ ។*

[๒๖๙] *ឧបសម្បន្នភិក្ខុឮពាក្យរបស់ឧបសម្បន្នភិក្ខុ នាំពាក្យញុះញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្បន្នភិក្ខុថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះ និយាយចំពោះលោកថា លោកជាបុគ្គលខ្ចស់ពេក ទាបពេក ខ្វៅពេក សពេក (ភិក្ខុអ្នកញុះញង់នោះ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយរាល់ៗ មាត់ ។*

[๒๗๐] *ឧបសម្បន្នភិក្ខុ ឮពាក្យរបស់ឧបសម្បន្នភិក្ខុ នាំពាក្យញុះញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្បន្នភិក្ខុថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះ និយាយចំពោះលោកថា លោកជាបុគ្គលមិនខ្ចស់ពេក មិនទាបពេក មិនខ្វៅពេក មិនសពេក (ភិក្ខុអ្នកញុះញង់នោះ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយរាល់ៗ មាត់ ។*

[๒๗๑] *ឧបសម្បន្នភិក្ខុឮពាក្យរបស់ឧបសម្បន្នភិក្ខុ នាំពាក្យញុះញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្បន្នភិក្ខុថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះ និយាយចំពោះលោកថា លោកជាបុគ្គលមានរាគៈរបរីតហើយ មានទោសៈរបរីតហើយ មានមោហៈ របរីតហើយ*

(ភិក្ខុអ្នកញុះញង់នោះ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយរាល់ៗ មាត់ ។

[๒๗๒] ឧបសម្បន្នភិក្ខុ ឮពាក្យរបស់ឧបសម្បន្នភិក្ខុ នាំពាក្យញុះញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្បន្នភិក្ខុថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះ និយាយចំពោះលោកថា លោកជាមនុស្សប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ ប្រាសចាកមោហៈ (ភិក្ខុអ្នកញុះញង់នោះ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយរាល់ៗ មាត់ ។

[๒๗๓] ឧបសម្បន្នភិក្ខុ ឮពាក្យរបស់ឧបសម្បន្នភិក្ខុ នាំពាក្យញុះញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្បន្នភិក្ខុថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះ និយាយចំពោះលោកថា លោកត្រូវអាបត្តិបារាជិកហើយ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសហើយ ត្រូវអាបត្តិថុល្លច្ចយហើយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយហើយ ត្រូវអាបត្តិបាដិទេសនីយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដហើយ ត្រូវអាបត្តិទុព្ភាសិតហើយ (ភិក្ខុអ្នកញុះញង់នោះ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយរាល់ៗ មាត់ ។

[๒๗๔] ឧបសម្បន្នភិក្ខុ ឮពាក្យរបស់ឧបសម្បន្នភិក្ខុ នាំពាក្យញុះញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្បន្នភិក្ខុថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះ និយាយចំពោះលោកថា លោកជាបុគ្គលដល់ហើយនូវសោតាបត្តិផល (ភិក្ខុអ្នកញុះញង់នោះ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ រាល់ៗ មាត់ ។

[๒๗๕] ឧបសម្បន្នភិក្ខុ ឮពាក្យរបស់ឧបសម្បន្នភិក្ខុ នាំពាក្យញុះញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្បន្នភិក្ខុថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះ និយាយចំពោះលោកថា លោកជាសត្វអូដ្ឋ ជាសត្វពពែ ជាសត្វគោ ជាសត្វលា ជាសត្វតិរច្ឆាន ជាសត្វនរកសុគតិរបស់លោកគ្មានទេ ទុគ្គតិតែម្យ៉ាងនឹងប្រាកដដល់លោក (ភិក្ខុអ្នកញុះ-

ញ្ជង់នោះ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយរាល់ៗ មាត់ ។

[๒๗๖] ឧបសម្បន្នភិក្ខុ ឮពាក្យរបស់ឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា នាំពាក្យញុះញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្បន្នភិក្ខុឯទៀតថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះ និយាយចំពោះលោកថា លោកជាបណ្ឌិត ជាអ្នកឈ្លាស ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាពហុស្សូត ជាធម្មកថិក ទុគ្គតិរបស់លោកគ្មានទេ សុគតិតែម្យ៉ាងនឹងប្រាកដដល់លោក (ភិក្ខុអ្នកញុះញង់នោះ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយរាល់ៗ មាត់ ។

[๒๗๗] ឧបសម្បន្នភិក្ខុ ឮពាក្យរបស់ឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា នាំពាក្យញុះញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្បន្នភិក្ខុឯទៀតថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះនិយាយថា ក្នុងលោកនេះ ជនពួកខ្លះ ជាចណ្ឌាល ជាជាងផែង ជាអ្នកនេសាទ ជាជាងរថ ជាអ្នកចោលសំរាម ក៏សឹងមាន ឯភិក្ខុនោះ (ដែលពោលពាក្យដូច្នេះ) មិនមែនពោលឲ្យអ្នកដទៃទេ ពោលចំពោះលោកជាប្រាកដ (ភិក្ខុអ្នកញុះញង់នោះ) ត្រូវអាបត្តិទុក្កដរាល់ៗ មាត់ ។

[๒๗๘] ឧបសម្បន្នភិក្ខុ ឮពាក្យរបស់ឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា នាំពាក្យញុះញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្បន្នភិក្ខុឯទៀតថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះនិយាយថា ក្នុងលោកនេះ ជនពួកខ្លះជាក្សត្រិយ ជាព្រាហ្មណ៍ ក៏សឹងមាន ឯភិក្ខុនោះ (ដែលពោលពាក្យដូច្នេះ) មិនមែនពោលឲ្យអ្នកដទៃទេ គឺពោលចំពោះលោកជាប្រាកដ (ភិក្ខុអ្នកញុះញង់នោះ) ត្រូវអាបត្តិទុក្កដរាល់ៗ មាត់ ។បេ។

[๒๗๙] ឧបសម្បន្នភិក្ខុ ឮពាក្យរបស់ឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា នាំពាក្យញុះញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្បន្នភិក្ខុឯទៀតថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះនិយាយថា ក្នុងលោក

នេះ ជនទាំងឡាយពួកខ្លះជាបណ្ឌិត ជាអ្នកឈ្លាស ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាពហុស្សូត ជាធម្មកថិក ក៏សឹងមាន ទុគ្គតិរបស់លោកទាំងនោះគ្មានទេ សុគតិតែម្យ៉ាង នឹងប្រាកដដល់លោកទាំងនោះ ឯភិក្ខុនោះ (ដែលពោលពាក្យដូច្នេះ) មិនមែនពោលឲ្យអ្នកដទៃទេ គឺពោលចំពោះលោកជាប្រាកដ (ភិក្ខុអ្នកញុះញង់នោះ) ត្រូវអាបត្តិទុក្កដរាល់ៗ មាត់ ។

[๒๘๐] ឧបសម្បន្នភិក្ខុ ឮពាក្យរបស់ឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា នាំពាក្យញុះញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្បន្នភិក្ខុឯទៀតថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះនិយាយថា ជនពួកណាពិតជាចណ្ឌាល ជាជាងផែង ជាអ្នកនេសាទ ជាជាងរថ ជាអ្នកចោលសំរាម ឯភិក្ខុនោះ (ដែលពោលពាក្យដូច្នេះ) មិនមែនពោលឲ្យអ្នកដទៃទេ គឺពោលចំពោះលោកជាប្រាកដ (ភិក្ខុអ្នកញុះញង់នោះ) ត្រូវអាបត្តិទុក្កដរាល់ៗ មាត់ ។បេ។ ឧបសម្បន្នភិក្ខុឮពាក្យរបស់ឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នាហើយ នាំពាក្យញុះញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្បន្នភិក្ខុឯទៀតថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះនិយាយថា ជនពួកណាពិតជាបណ្ឌិត ជាអ្នកឈ្លាស ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាពហុស្សូត ជាធម្មកថិក ទុគ្គតិរបស់ជនទាំងនោះគ្មានទេ សុគតិតែម្យ៉ាង នឹងប្រាកដដល់ជនទាំងនោះ ឯភិក្ខុនោះ (ដែលពោលពាក្យដូច្នេះ) មិនមែនពោលឲ្យអ្នកដទៃទេ គឺពោលចំពោះលោកជាប្រាកដ (ភិក្ខុអ្នកញុះញង់នោះ) ត្រូវអាបត្តិទុក្កដរាល់ៗ មាត់ ។

[๒๘๑] ឧបសម្បន្នភិក្ខុ ឮពាក្យរបស់ឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា នាំពាក្យញុះញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្បន្នភិក្ខុឯទៀតថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះនិយាយថា យើងទាំងឡាយ មិនមែនជាចណ្ឌាល មិនមែនជាជាងផែង មិនមែនជាអ្នកនេសាទ

มិនមែនជាជាងរថ មិនមែនជាអ្នកចោលសំរាម ឯភិក្ខុនោះ (ដែលពោលពាក្យជូរចេ្នះ) មិនមែនពោលឲ្យអ្នកជទៃទេ គឺពោលសំដៅលោកជាប្រាកជ (ភិក្ខុអ្នកញុះញង់នោះ) ត្រូវអាបត្តិទុក្កដរាល់ៗ មាត់ ។បេ។ ឧបសម្បន្នភិក្ខុ ឮពាក្យរបស់ឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ហើយនាំពាក្យញុះញង់ ទៅប្រាប់ឧបសម្បន្នភិក្ខុឯទៀតថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះនិយាយថា យើងទាំងឡាយមិនមែនជាបណ្ឌិត មិនមែនជាអ្នកឈ្លាស មិនមែនជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនមែនជាពហុស្សូត មិនមែនជាធម្មកថិក ទុគ្គតិរបស់ពួកយើងគ្មានទេ សុគតិតែម្យ៉ាងនឹងប្រាកជដល់ពួកយើង ឯភិក្ខុនោះ (ដែលពោលពាក្យជូរចេ្នះ) មិនមែនពោលឲ្យអ្នកជទៃទេ គឺពោលចំពោះលោកជាប្រាកជ (ភិក្ខុអ្នកញុះញង់នោះ) ត្រូវអាបត្តិទុក្កដរាល់ៗ មាត់ ។

[๒๘๒] ឧបសម្បន្នភិក្ខុ ឮពាក្យរបស់ឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា នាំពាក្យញុះញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្បន្នភិក្ខុឯទៀត ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយរាល់ៗ មាត់ ។ ឧបសម្បន្នភិក្ខុ ឮពាក្យរបស់ឧបសម្បន្នភិក្ខុផងគ្នា ហើយនាំពាក្យញុះញង់ទៅប្រាប់អនុបសម្បន្នបុគ្គល ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ឧបសម្បន្នភិក្ខុឮពាក្យរបស់អនុបសម្បន្នបុគ្គល ហើយនាំពាក្យញុះញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្បន្នភិក្ខុ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ឧបសម្បន្នភិក្ខុ ឮពាក្យរបស់អនុបសម្បន្នបុគ្គលហើយ នាំពាក្យញុះញង់ទៅប្រាប់អនុបសម្បន្នបុគ្គល ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

[๒๘๓] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុ អ្នកមិនចង់ឲ្យគេស្រឡាញ់ខ្លួន ដល់ភិក្ខុ មិនប្រាថ្នាឲ្យគេបែកគ្នា ដល់ភិក្ខុឆ្កួត ដល់ភិក្ខុខាងដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ๓ ចប់

อัฏฐกถา

มุสาวาทวรรค

เวสุญญาทิสิกขาบท

คปฺปีชฺชาปวิโนจฺฉยกฺขนฺธสิกฺขาปทที ๓ ดังต่อไปนี้

[๒๕๕] *บทว่า* **ภณฺฑนชาตานํ** *ได้แก่ อันก่อการทะเลาะกันแล้ว ฯ ชื่อว่า* **ภณฺฑน** *(การทะเลาะ) คือการประหารกันด้วยฝ่ามือเป็นต้น มีคำว่า การทะเลาะนี้ ชื่อว่าการทะเลาะ เพราะอาศัยบุคคลนี้ และบุคคลนี้ ชื่อว่าการทะเลาะ เพราะอาศัยการทะเลาะนี้ ฯ การกล่าวเพื่อสละวาจา ชื่อว่า* **กลหะ** *(การวิวาท) ฯ การพูดเพื่อให้ถึงความแตกกัน ชื่อว่า* **วิคฺคห** *ฯ ภิกษุผู้ถึงการวิวาทกันนั้น ชื่อว่า* **วิคฺคหสมาปนฺน** *ฯ*

บทว่า **เวสุญฺญํ** *ได้แก่ ถ้อยคำที่ไม่จริง ฯ มีคำอธิบายว่า ถ้อยคำที่ทำให้เสียประโยชน์ที่ควรได้ ฯ*

บทว่า **ภิกฺขุเวสุญฺเญ** *ได้แก่ เพราะภิกษุทั้งหลายอธิบายว่า เพราะคำที่ไม่จริง ที่ภิกษุกล่าวเกี่ยวกับภิกษุ ฯ*

อธิบาย

สิกขาบทวิภังค์แห่งเปสุญญวรรคสิกขาบท

[๒๕๖] ในบทว่า **ทุวิหิ อาการេหิ** ได้แล้ว โดยเหตุ ๒ อย่าง ฯ

บทว่า **ปิยกมฺยสฺส วา** ความว่า ของบุคคลผู้ปรารถนาให้ตนเป็นที่รักของผู้อื่นว่า เราเป็นที่รักของบุคคลนี้ อย่างนี้ก็ดี ฯ

บทว่า **ภេทาธิปฺปายสฺส วา** ความว่า ของบุคคลผู้ปรารถนาการแตกกันแห่งบุคคลหนึ่งและบุคคลหนึ่งว่า บุคคลนี้ จักแตกจากบุคคลนี้ โดยอาการอย่างนี้ก็ดี ฯ

บทที่เหลือ มีบทว่า **ชาតិเหตุปิ** เป็นต้น มีนัยดังกล่าวแล้วในสิกขาบทก่อนนั่นแล ฯ ส่วนในสิกขาบทนี้ ชนทั้งหลาย แม้ภิกษุณีเป็นต้นก็ดี ก็ชื่อว่า อนุปสัมบันเหมือนกัน ฯ

[๒๘๓] ในบทว่า **น ปิยกมฺยสฺส น ภេทาธิปฺปายสฺส** เพราะความที่ภิกษุไม่ต้องอาบัติแก่ภิกษุรูปหนึ่งผู้ยังไม่เต็มและรูปหนึ่งผู้ได้เต็มแล้ว และเพราะความที่ภิกษุผู้ได้เต็มแล้วไม่ต้องอาบัติ เพราะกล่าวคำส่อเสียดด้วยการเทียบเคียง ในมนุษย์ผู้ด่าเบาที่สุดว่า เพราะเหตุนั้นนั่นแล ท่านจึงกล่าวว่า ดูก่อนบุคคลผู้ไม่มีความละอาย ดังนี้ ก็ชื่อว่าเรียกบุคคลผู้ประเสริฐว่า ท่านควรสรรเสริญแล้วโดยแท้ ฯ

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋាន ๓ កើតឡើងតាមកាយ និងចិត្ត ๑ វាចា និងចិត្ត ๑ កាយវាចា និងចិត្ត ๑ ជាកិរិយា ជាសញ្ញាវិមោក្ខ ជាសចិត្តកៈ ជាលោកវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម ជាអកុសលចិត្ត មានវេទនា ๓ ជួរច្នេះឯង ฯ

បេសុញ្ញវាទសិក្ខាបទ ចប់

វិនយបិដក

សិក្ខាបទធី ៤

[២៨៤] *សម័យនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ កាលគង់នៅវត្តជេតពន ជារបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ពួកឆព្វគ្គិយបង្ហាញធម៌ជាបទ ចំពោះពួកឧបាសក ។ ឧបាសកទាំងឡាយក៏ទៅជាមិនមានសេចក្តីគោរព មិនកោតក្រែង ប្រព្រឹត្តមិនសមគួរដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ពួកភិក្ខុណាមានសេចក្តីប្រុងប្រយ័ត្ន ។បេ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា មិនសមបើបើពួកឆព្វគ្គិយបង្ហាញធម៌ជាបទ ចំពោះពួកឧបាសកទាំងឡាយៗ ក៏ទៅជាមិនមានសេចក្តីគោរព មិនកោតក្រែង ប្រព្រឹត្តមិនសមគួរដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ គ្រានោះឯង ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ក៏ក្រាបទូលរឿងនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។បេ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បានឮថា អ្នកទាំងឡាយបង្ហាញធម៌ជាបទ ចំពោះឧបាសកទាំងឡាយៗ ក៏ទៅជាមិនមានសេចក្តីគោរព មិនកោតក្រែង ប្រព្រឹត្តមិនសមគួរដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ (រឿងនេះ) ពិតឬ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ការនោះពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់តិះដៀលថា ម្នាលមោឃបុរសទាំងឡាយ មិនសមបីអ្នកទាំងឡាយបង្ហាញធម៌ជាបទ ចំពោះពួកឧបាសកៗ ក៏ទៅជាមិនមានសេចក្តីគោរព មិនកោតក្រែង ប្រព្រឹត្តមិនសមគួរដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ម្នាលបុរសទទេទាំងឡាយ កម្មដែលអ្នកទាំងឡាយធ្វើនេះ មិននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ជនទាំងឡាយដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ*

បង្រៀនធម៌ជាបទ ចំពោះអនុបសម្បន្ន ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๒๘๕] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នានឹងសិក្ខាបទទី ๑ នៃបាវាជិកកណ្ឌ ។ ដែលហៅថា អនុបសម្បន្ននោះ គឺជនទាំងអស់ លើកលែងតែភិក្ខុ និងភិក្ខុនីចេញ ហៅថា អនុបសម្បន្ន ។

[๒๘๖] ដែលហៅថា បទនោះ គឺបទ ๑ អនុបទ ๑ អក្ខរៈ ๑ អនុព្យញ្ជន:[๑] ๑ ។ ដែលហៅថា ជាបទនោះ គឺឧបសម្បន្នទាំងអនុបសម្បន្ន ផ្តើមតាំងព្រមគ្នា បញ្ចប់ព្រមគ្នា ។ ដែលហៅថា ជាអនុបទនោះ គឺឧបសម្បន្នទាំងអនុបសម្បន្នផ្តើមតាំងផ្សេងគ្នា បញ្ចប់ព្រមគ្នា ។ ដែលហៅថា អក្ខរៈនោះ គឺ ឧបសម្បន្នប្រាប់អនុបសម្បន្នថា រូបំ អនិច្ចំ អនុបសម្បន្នទទួលថា រូ ព្រមគ្នា ។ ដែលហៅថា អនុព្យញ្ជន:នោះ គឺ ឧបសម្បន្នប្រាប់អនុបសម្បន្នថា រូបំ អនិច្ចំ អនុបសម្បន្នបញ្ចេញសំឡេង (ដោយរហ័ស) ថា វេទនា អនិច្ចា[๒] ដូច្នេះ ឈ្មោះថា បង្រៀនជាអនុព្យញ្ជន: ។ បទណាក្តី អនុបទណាក្តី អក្ខរៈណាក្តី អនុព្យញ្ជន:ណាក្តី ទាំងអស់នុ៎ះ ឈ្មោះថា ធម៌ជាបទ (គឺជាចំណែក) ។ ពាក្យដែលជាពុទ្ធភាសិត សាវកភាសិត ឥសិភាសិត ទេវតាភាសិត ដែលអាស្រ័យនូវអដ្ឋកថា អាស្រ័យនូវបាលី ឈ្មោះថា ធម៌ ។ ពាក្យថា បង្រៀន សេចក្តីថា ភិក្ខុបង្រៀនដោយបទ ត្រូវអាបត្តិ

๑- អក្ខរៈមួយៗ ហៅថា អក្ខរៈ ប្រជុំនៃអក្ខរៈមួយសព្វៗ ហៅថា អនុព្យញ្ជន: ប្រជុំនៃអក្ខរៈ និងអនុព្យញ្ជន: ហៅថា បទ បទទី ๑ ហៅថា បទ បទទី ๒ ហៅថា អនុបទ ។ ๒- ភិក្ខុប្រាប់ថា រូបំ អនិច្ចំ សាមណេរ ចាប់សូត្រថា វេទនា អនិច្ចា បទខាងដើម គឺ រូបំ និងវេទនានោះ ថាផ្សេងគ្នា ដល់បទខាងចុង គឺ អនិច្ចំ និងអនិច្ចានោះ ថាត្រូវស្មើគ្នា គឺស្មើត្រង់ថា អនិច្ចៗ នោះឯង ។

ปาចិត្តិយវាល់ๆ បទ ฯ ភិក្ខុបង្រៀនដោយអក្ខរៈ ត្រូវអាបត្តិปาចិត្តិយវាល់ๆ អក្ខរៈ ฯ

[๒๘๗] អនុបសម្បន្ន ភិក្ខុសម្គាល់ថាអនុបសម្បន្នពិតមែន ហើយបង្រៀនធម៌ជាបទ ត្រូវអាបត្តិปาចិត្តិយ ฯ អនុបសម្បន្នពិតមែន តែភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ហើយបង្រៀនធម៌ជាបទ ត្រូវអាបត្តិปาចិត្តិយ ฯ អនុប-សម្បន្ន តែភិក្ខុសម្គាល់ថាឧបសម្បន្នទៅវិញ ហើយបង្រៀនធម៌ជាបទ ត្រូវអាបត្តិปาចិត្តិយ ฯ ឧបសម្បន្ន តែភិក្ខុសម្គាល់ថាអនុបសម្បន្នទៅវិញ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ฯ ឧបសម្បន្ន តែភិក្ខុសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ฯ ឧបសម្បន្ន ភិក្ខុសម្គាល់ថា ឧបសម្បន្នពិតមែន មិនត្រូវអាបត្តិ ฯ

[๒๘๘] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុរៀនปาលីជាមួយ (នឹងអនុបសម្បន្ន) ដល់ភិក្ខុស្វាធ្យាយជាមួយ (នឹងអនុបសម្បន្ន) ដល់ភិក្ខុកំពុងសូត្រគម្ពីរដែលសូត់ដោយច្រើន ដល់ភិក្ខុថាជាមួយនឹងអនុបសម្បន្នកំពុងសូត្រធម៌ ដល់ភិក្ខុឆ្កួត ដល់ភិក្ខុអ្នកដើមបញ្ញត្តិ ฯ

សិក្ខាបទទី ๔ ចប់

อัฏฐกถา

มุสาวาทวรรค

ปฐมสิกขาบท

คปฺปีชฺชาปวินิจฺฉยกฺขนฺธสิกฺขาปทาทิ ๔ ดังต่อไปนี้

[๒๘๔] บทว่า **อปฺปฏิสฺสา** ได้แก่ ไม่เกรงกลัว อธิบายว่า ได้ยินว่า พระคัคคิยภิกษุกล่าวว่า แก่อุบาสกทั้งหลาย ส่วนพระวาจาสักว่าพระองค์ไม่ทรงเกรงกลัว คือไม่เคารพ ฯ อีกอย่างหนึ่ง ความว่า ไม่มีความเกรงกลัว ไม่ประพฤติอ่อนน้อม ฯ

บทว่า **อสภาควุตฺติกา** ได้แก่ ผู้มีความประพฤติไม่สม่ำเสมอ อธิบายว่า ประพฤติไม่เหมาะสม เช่นกับที่ภิกษุประพฤติในภิกษุ อุบาสกควรประพฤติในอุบาสกด้วยกัน ฯ

บทว่า **ปทโส ธมฺมํ วาเจยฺย** ความว่า พึงกล่าวธรรมเป็นบทๆ ไป (พร้อมกับอนุบท) อธิบายว่า พึงกล่าว (ธรรม) ทีละน้อยๆ (ทีละตอนๆ) ฯ ก็เพราะบทที่เรียกว่าทีละน้อยนั้น มี ๔ อย่าง ดังนี้ เพื่อแสดงบททั้ง ๔ อย่างนั้น พระอุบาลีเถระจึงกล่าวไว้ในคาถาเป็นต้นว่า บท อนุบท อนุอักขระ อนุพยัญชนะ ฯ

[๒๘๔] ในคำว่า **ปท** เป็นต้นนั้น **ปท** ได้แก่ บทที่ ๑ ในคาถา อนุบท ได้แก่ บทที่ ๒ อนุอักขระ ได้แก่ อักขระทีละตัวๆ อนุพยัญชนะ ได้แก่ พยัญชนะตามหลังพยัญชนะ ฯ อีกนัยหนึ่ง ความว่า พยัญชนะตามหลังพยัญชนะเหมือนกัน ฯ ผู้ศึกษา

คปฺปีជ្រាបការផ្សងគ្នាក្នុងបទជាដើមនោះយ៉ាងនេះថា អក្ខរៈមួយតួប្រភេទណាមួយ ឈ្មោះថា អនុអក្ខរៈ ប្រជុំអក្ខរៈ ឈ្មោះថា អនុព្យញ្ជនៈ ប្រជុំអក្ខរៈនិងអនុព្យញ្ជនៈ ឈ្មោះថា បទ , បទទី ๑ ក៏ឈ្មោះថា បទ , បទទី ๒ ឈ្មោះថា អនុបទ ។

ឥទ្បូវនេះ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងបទថា **បឋំ ឆាម ឯកតោ បដ្ឋបេត្វា ឯកតោ ឯសាបេត្តិ** *ដូចតទៅនេះថា កាលភិក្ខុឲ្យពោលធម៌ ទាក់ទងដោយគាថា ផ្តើមបទដំបូងថា* **មនោបុព្ពង្គមា ធម្មា** *ដំណាលគ្នានឹងអនុបសម្បន្ន ហើយឲ្យចប់ដំណាលគ្នា ។ សម្រាប់ភិក្ខុដែលឲ្យពោលយ៉ាងនេះ ក៏គប្បីកាត់អាបត្តិបាចិត្តិយជាច្រើនតាមចំនួនបទ ។*

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងបទថា **អនុបឋំ ឆាម ថាដេក្តុំ បដ្ឋបេត្វា ឯកតោ ឯសាបេត្តិ** *ដូចតទៅនេះថា កាលព្រះថេរៈពោលថា* **មនោបុព្ពង្គមា ធម្មា** *ដូច្នេះ សាមណេរពោលបទនោះមិនទាន់ ទើបពោលបទទី ๒ ព្រមគ្នាថា* **មនោសេដ្ឋា មនោមយា ។** *ភិក្ខុ និងសាមណេរទាំង ๒ អង្គនេះ ឈ្មោះថាផ្តើមផ្សងគ្នា ឲ្យចប់ព្រមគ្នា ។ សម្រាប់ភិក្ខុដែលពោលយ៉ាងនេះ ក៏គប្បីកាត់អាបត្តិបាចិត្តិយជាច្រើនតាមចំនួនអនុបទ ។*

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងបទថា **អក្ខរំ ឆាម រូបំ អនិច្ចន្តិ វុច្ចមានោ រូតិ ឯវាហេតិ** *ដូចតទៅនេះថា ភិក្ខុបង្រៀនសាមណេរថា នែសាមណេរ លោកចូរថា* **រូបំ អនិច្ចំ** *ហើយពោលព្រមគ្នា ត្រឹមតែ* **រូ** *អក្ខរៈប៉ុណ្ណោះ ហើយក៏ឈប់ សម្រាប់ភិក្ខុដែលឲ្យពោលយ៉ាងនេះ ក៏គប្បីកាត់អាបត្តិបាចិត្តិយ*

ជាច្រើនតាមចំនួនអនុអក្ខរៈ ។ សូម្បីក្នុងគាថាពន្ធ បណ្ឌិតរមែងបាននយ័ដូច្នេះ ដូចគ្នានោះឯង ។

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងបទថា **អនុព្យញ្ជនំ នាម រូបំ អនិច្ចន្តិ រុច្-មានោ វេទនា អនិច្ចាតិ សង្ខំ និច្ចារេតិ** *ដូចតទៅនេះថា សាមណេរឲ្យ ច្រាប់សូត្រនេះថា* **រូបំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ វេទនា អនិច្ចា** *ជាដើម ព្រះថេរៈច្រាប់ ថា* **រូបំ អនិច្ចំ** *ដូច្នេះ បន្ទាប់ពីពោលអនិច្ចបទនេះថា* **វេទនា អនិច្ចា** *ព្រមគ្នានឹងអនិច្ចបទរបស់ព្រះថេរៈថា* **រូបំ អនិច្ចំ** *នេះ ព្រោះជាអ្នកមានបញ្ញាវាង វៃ ។ ភិក្ខុដែលឲ្យពោលយ៉ាងនេះ ព្រះវិនយធរគប្បីកាត់អាបត្តិបាចិត្តិយជា ច្រើនតាមចំនួនអនុព្យញ្ជនៈ ។ ឯសេចក្តីសង្ខេបក្នុងបទទាំងនេះ មានដូច្នេះថា បណ្តាបទជាដើមនេះ ភិក្ខុពោលបទណាមួយព្រមគ្នា រមែងត្រូវអាបត្តិដោយ បទនោះៗ ។*

អធិប្បាយ ភាសិត ៤ មានពុទ្ធភាសិតជាដើម

វិនយបិដកទាំងអស់ អភិធម្មបិដក ធម្មបទ ចរិយាបិដក ឧទាន ឥតិ-វុត្តកៈ ជាតក សុត្តនិបាត វិមានវត្ថុ បេតវត្ថុ និងព្រះសូត្រទាំងឡាយ មាន ព្រហ្មជាលសូត្រជាដើម ឈ្មោះថា **ពុទ្ធភាសិត** ។

ធម៌ដែលពួកសាវក ដែលទាក់ទងក្នុងបរិស័ទ ៤ ពោលទុក មាន អនង្គណសូត្រ សម្មាទិដ្ឋិសូត្រ អនុមានសូត្រ ចូឡវេទល្លសូត្រ មហា-វេទល្លសូត្រជាដើម ឈ្មោះថា **សាវកភាសិត** ។

ធម៌ដែលពួកបរិព្វាជកខាងក្រៅពោលទុក មានបរិព្វាជកវគ្គទាំងអស់

ពាក្យបុច្ឆារបស់ព្រាហ្មណ៍ ១៦ នាក់ ដែលជាកូនសិស្សរបស់ព្រាហ្មណ៍ ឈ្មោះពាវរី ឈ្មោះថា **ឥសិភាសិត** ។

ធម៌ដែលពួកទេវតាពោលទុក ឈ្មោះថា **ទេវតាភាសិត** ។ ទេវតា-ភាសិតនោះ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបដោយអំណាចនៃរឿង មានទេវតាសំយុត្ត ទេវបុត្តសំយុត្ត មារសំយុត្ត ព្រហ្មសំយុត្ត និងសក្កសំយុត្តជាដើម ។

បទថា **អត្ថូបសញ្ហិតោ** បានដល់ ធម៌ដែលអាស្រ័យអដ្ឋកថា ។

បទថា **ធម្មូបសញ្ហិតោ** បានដល់ ធម៌ដែលអាស្រ័យព្រះបាលី ។ បទទាំង ២ នេះ ព្រះឧបាលីពោលធម៌ដែលអាស្រ័យព្រះនិព្វាន ដែលប្រាសចាកវដ្ដៈនោះឯង សូម្បីពោលដល់ធម៌ដែលអាស្រ័យព្រះនិព្វាន ប្រាសចាកវដ្ដៈក៏ពិត សូម្បីដូច្នោះ ក៏ជាអាបត្តិដល់ភិក្ខុ ដែលឲ្យពោលធម៌ក្នុងពេលឡើងកាន់សង្គីតិទាំង ៣ លើក ដោយបទដូចគ្នា ។ មិនត្រូវអាបត្តិក្នុងពាក្យដែលអាស្រ័យព្រះនិព្វាន ដែលលោកវចនាទុក ដោយចង់ជាសិលោកគាថា (ពាក្យស្លោក) ជាដើម ដោយអំណាចភាសាផ្សេងៗ ។

សូម្បីក្នុងសូត្រដែលមិនបានលើកឡើងកាន់សង្គីតិទាំង ៣ លើក គឺ **កុលុម្ពសូត្រ ភាជោវាទសូត្រ តិក្ខិន្ទ្រិយសូត្រ ចតុបរិវត្តសូត្រ** និង **ឆន្ទោ-បនន្ទសូត្រ** ក៏ត្រូវអាបត្តិដូចគ្នា សូម្បីការទូន្មានស្តេចនាគ ឈ្មោះ **អបលាល** អាចារ្យក៏ពោលទុក (ដោយអំណាចញុំាងឲ្យកើតអាបត្តិ) តែក្នុងមហាបច្ចរីបដិសេធ (អធិប្បាយថា មិនត្រូវអាបត្តិ) ។

ក្នុងបដិភាណផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ព្រះថេរៈ ក្នុងមេណ្ឌកមិលិន្ទប្បញ្ហា មិនត្រូវ

อาปตฺติ ฯ (តែ) ត្រូវអាបត្តិក្នុងពាក្យសម្តីដែលព្រះថេរៈនាំមកពោលដើម្បីឲ្យព្រះរាជាទ្រង់យល់ព្រម ។

អាចារ្យទាំងឡាយពោលថា បករណ៍ទាំងឡាយ មាន **វណ្ណាបិដក អង្គុលិមាលបិដក រដ្ឋបាលគជ្ជិត អាឡវកគជ្ជិត គុត្តិឧម្មគ្គ គុត្តិវេស្សន្តរ គុត្តិវិនយ វេឌល្លបិដក** *ជាដើម មិនជាពុទ្ធវចនៈទៀយ (សូត្រទាំងនេះជាសូត្រខាងមហាយាន) ។*

អាចារ្យពួកខ្លះពោលថា ធម៌ឈ្មោះថា **សីលូបនេស** *ព្រះធម្មសេនាបតីពោលទុកក្នុងធម៌នោះ ជាអាបត្តិដូចគ្នា នៅមានបករណ៍ដទៃ ដូចជា* **មគ្គកថា អារម្មណកថា វុឌ្ឍិករណ្ឌកញ្ញាណវត្ថុ** *និង* **អសុភកថា** *ជាដើម ក្នុងបករណ៍ទាំងនោះ លោកចែកពោធិបក្ខិយធម៌ ៣៧ ទុក ។ ក្នុងធុតង្គប្បញ្ញា លោកចែកបដិបទាទុក ព្រោះហេតុនោះ ទើបលោកពោលថា ត្រូវអាបត្តិក្នុងបករណ៍ទាំងនោះ ។*

តែក្នុងអដ្ឋកថាមហាបច្ចរី ពោលអនាបត្តិទុកក្នុងប្រភេទ **រាជោវាទសូត្រ តិក្ខិន្ទ្រិយសូត្រ ចតុបរិវត្តសូត្រ ឆន្ទោបនន្ទសូត្រ កុលុម្ពសូត្រ** *(សូត្រនេះជាសូត្រខាងមហាយាន) នោះឯង ដែលមិនឡើងកាន់សង្គីតិ ហើយកំណត់អត្ថទុកដូច្នេះថា បណ្តាពាក្យដ៏សេស ចំពោះពាក្យដែលលោកនាំមកអំពីពុទ្ធវចនៈពោលទុកប៉ុណ្ណោះ ជាវត្ថុនៃអាបត្តិ ក្រៅអំពីនេះ មិនជាវត្ថុនៃអាបត្តិទៀយ ។*

อนาบត្តិនៃបទសោធម្មសិក្ខាបទ

[๒๘๘] ក្នុងបទថា **ឯកតោ ឧទ្ទិសាបេត្តោ** សេចក្តីថា ភិក្ខុរៀនចាលីរួមជាមួយគ្នានឹងអនុបសម្បន្ន ហើយពោលព្រមគ្នា មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ ។

ក្នុងពាក្យនោះ មានវិនិច្ឆ័យដូចតទៅនេះថា ឧបសម្បន្ន និងអនុបសម្បន្ននោះ សូមឲ្យអាចារ្យសូត្រ អាចារ្យគិតថា អញនឹងសូត្រជល់ឧបសម្បន្ន និងអនុបសម្បន្នទាំង ២ ដែលអង្គុយហើយ ទើបសូត្រព្រមគ្នា នឹងលោកទាំងនោះ ត្រូវអាបត្តិជល់អាចារ្យ មិនត្រូវអាបត្តិជល់ភិក្ខុដែលរៀនយក មួយអន្លើនឹងអនុបសម្បន្ននោះ ។ សូម្បីឧបសម្បន្ន និងអនុបសម្បន្ន ទាំង ២ ឈរ រៀន ក៏មានន័យយ៉ាងនេះដូចគ្នា ភិក្ខុកំលោះអង្គុយ សាមណេរឈរ មិនត្រូវអាបត្តិជល់អាចារ្យអ្នកជ្រាប់ បើអាចារ្យគិតថា អញនឹងពោលជល់ភិក្ខុអង្គុយ ។ បើភិក្ខុកំលោះឈរ ចំណែកសាមណេរអង្គុយ ក៏មិនត្រូវអាបត្តិជល់អាចារ្យអ្នកពោលដែរ បើអាចារ្យគិតថា អញពោលជល់ភិក្ខុដែលឈរ ។

បើសាមណេរមួយអង្គអង្គុយក្នុងចំណោមភិក្ខុច្រើនរូប ជាអចិត្តកាបត្តិជល់អាចារ្យដែលឲ្យពោលធម៌ដោយបទ ក្នុងសាមណេរដែលនៅអង្គុយដែរ ។

បើសាមណេរឈរ ឬអង្គុយលះឧបចារៈ ព្រោះសាមណេរមិនទាក់ទងនៅក្នុងពួកភិក្ខុដែលអាចារ្យឲ្យពោល (ធម៌ដោយបទ) ទើបលោកជល់ទូវការពាប់ថា រៀនយកគម្ពីរដោយលួចលាក់ ចេញទៅដោយភាគនៃទិសមួយ ព្រោះដូច្នោះ ទើបមិនត្រូវអាបត្តិ (ជល់អាចារ្យ) ។

បទថា **ឯកតោ សជ្ឈាយំ ករោន្តោ** សេចក្តីថា ឧបសម្បន្ន កាលធ្វើការស្វាធ្យាយរួមគ្នាជាមួយអនុបសម្បន្ន សូធ្យព្រមគ្នាជាមួយអនុបសម្បន្ននោះ

ឯង មិនត្រូវអាបត្តិ ។ សូម្បីភិក្ខុរៀនឧទ្ទេសក្នុងសម្នាក់នៃអនុបសម្បន្ន សូម្បីរួមគ្នាជាមួយអនុបសម្បន្ននោះ ក៏មិនត្រូវអាបត្តិ ព្រោះថា ឧបសម្បន្ននេះ ក៏ដល់នូវការរាប់ថា ធ្វើការស្វាធ្យាយព្រមគ្នាពិត ។

បទថា **យេភុយ្យេន បគុណំ គន្ថំ ភណន្តំ ឯកាឧតិ** សេចក្តីថា បើក្នុងគាថាតែមួយ បាទនីមួយៗ មិនទាន់ចាំបាន បាទដ៏សេសចាំបាន នេះឈ្មោះថា គម្ពីរដែលស្ទាត់ជំនាញដោយច្រើន ។ សូម្បីក្នុងព្រះសូត្រ អ្នកសិក្សាគប្បីជ្រាបដោយនយដូច្នេះ ។ មិនត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលសូត្រឲ្យទាក់ឲ្យគន្ថៈនោះនៅគាំង ទើបសូត្រព្រមគ្នា ដោយគិតថា លោកចូរសូត្រយ៉ាងនេះ ។

ពីរបទថា **ឯសារេន្តំ ឯកាតេតិ** សេចក្តីថា មិនត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលពោលជាមួយអនុបសម្បន្នដែលសូត្រប៉ៀតប៉ៀន (សូត្រប៉ន់) ក្នុងចំណោមបរិសទ្ធថា លោកចូរសូត្រយ៉ាងនេះ ហើយសូត្រព្រមគ្នាជាមួយអនុបសម្បន្ននោះ ។ ឯពាក្យណា ដែលលោកពោលទុកក្នុងអដ្ឋកថាមហាបច្ចរីជាដើមថា ភិក្ខុដែលអនុបសម្បន្នពោលថា លោកម្ចាស់កុំសូត្រជាមួយខ្ញុំ បើសូត្រ ជាអនាបត្តិ ដូច្នេះ ។ ពាក្យនោះមិនមានក្នុងមហាអដ្ឋកថាទេ ។ ឯការៈនៃពាក្យដែលលោកពោលទុកក្នុងអដ្ឋកថាមហាបច្ចរីជាដើមនោះ មិនមានឡើយ ត្រឹមត្រូវហើយ (ឯការដែលអាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុនោះ ត្រឹមត្រូវហើយ) ។ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះអាបត្តិកើតអំពីការធ្វើ ។ តែកាលមានការកាន់យកអត្ថក្រៅអំពីនេះ សិក្ខាបទនេះ គប្បីជាកិរិយាផង អកិរិយាផង បទដ៏សេសក្នុងសិក្ខាបទនេះ មានអត្ថរាក់ទាំងអស់ហើយ ។

สิกฺขาปทนេះ មានធម៌ដោយបទសមុដ្ឋាន កើតឡើងតាមវាចា ๑ វាចា និងចិត្ត ๑ ជាកិរិយា ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាវចីកម្ម មានចិត្ត ๓ មានវេទនា ๓ ដូច្នេះឯង ฯ

បទសោធម្មសិក្ខាបទ ចប់

វិនយបិដក

សិក្ខាបទធី ៥

[២៨៩] *សម័យនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគ កាលគង់នៅអគាឡវចេតិយ ជិតក្រុងអាឡវី ។ សម័យនោះឯង ពួកឧបាសកតែងមកកាន់អារាមដើម្បីនឹងស្តាប់ធម៌ ។ កាលបើធម្មកថិកសម្តែងធម៌ចប់ហើយ ពួកភិក្ខុជាថេរៈក៏ទៅកាន់ទីដែលខ្លួននៅ ។ ភិក្ខុបួសថ្មីទាំងឡាយ ក៏ក្រេចសតិ មិនដឹងខ្លួន ជាអ្នកអាក្រាតកាយ ថ្វរស្រមុកដេកលក់ជាមួយនឹងឧបាសកទាំងឡាយ ក្នុងសាលាសម្រាប់ធ្វើបុណ្យនោះឯង ។ ឧបាសកទាំងឡាយក៏ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា លោកម្ចាស់ទាំងឡាយ មិនទំនងជាមនុស្សក្រេចសតិ មិនដឹងខ្លួន ជាអ្នកអាក្រាតកាយ ថ្វរស្រមុកសិងលក់ទ្បើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ បានឮពាក្យរបស់ឧបាសកទាំងឡាយនោះ ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ហើយ ។ ពួកភិក្ខុណាដែលមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា មិនសមបីភិក្ខុទាំងឡាយសិងជាមួយនឹងអនុបសម្បន្នទ្បើយ ។ ខណៈនោះឯង ភិក្ខុទាំងនោះក៏ក្រាបទូលរឿងនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។បេ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឮថា ពួកភិក្ខុទៅសិងជាមួយនឹងអនុបសម្បន្ន (រឿងនេះ) ពិតឬ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ការនោះពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់តិះដៀលថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មោឃបុរសទាំងនោះ មិនទំនងដេកជាមួយនឹងអនុបសម្បន្នសោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្មនេះមិននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ជនទាំងឡាយ ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ។ បេ ។*

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយដេកជាមួយនឹងអនុបសម្បន្ន ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានទ្រង់បញ្ញត្តដល់ភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះឯង ។

[๒๙๐] *គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ កាលគង់នៅក្រុងអាឡវី គួរដល់ពុទ្ធអធ្យាស្រ័យ ហើយទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅកាន់ចារិក នាក្រុងកោសម្ពី ទ្រង់យាងដោយលំដាប់ទៅ ក៏បានដល់ក្រុងកោសម្ពីនោះឯង ។ បានឮថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សម្រេចឥរិយាបថនៅពេទិកាវាមជិតក្រុងកោសម្ពីនោះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ បានពោលពាក្យនេះនឹងរាហុលដ៏មានអាយុថា ម្នាលរាហុល ដ៏មានអាយុ សិក្ខាបទព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់បញ្ញត្តដូច្នេះថា ភិក្ខុមិនត្រូវដេកជាមួយនឹងអនុបសម្បន្នទេ ម្នាលរាហុល (សាមណេរ) ដ៏មានអាយុ អ្នកចូរដើរនូវទីសិងចុះ ។ គ្រានោះ រាហុលដ៏មានអាយុរកទីសិងមិនបាន ក៏ទៅសិងក្នុងវច្ចកុដិ ។ ខណៈនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់តើនអំពីយប់ ក្នុងវេលាបច្ចូសសមัយនៃរាត្រី ហើយយាងចូលទៅទីវច្ចកុដិ លុះយាងចូលទៅដល់ហើយ ទ្រង់ឲ្យនូវព្រះសូរសៀង (គឺគ្រហែមតាមទំនៀមវច្ចកុដិវត្ត) ។ ឯរាហុលដ៏មានអាយុ ក៏គ្រហែមត ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សួរថា នរណានៅក្នុងវច្ចកុដិនេះ ។ រាហុលក៏ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គឈ្មោះរាហុល ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់សួរថា ម្នាលរាហុល ហេតុអ្វីបានជាអ្នក មកដេកក្នុងវច្ចកុដិនេះ ។ គ្រានោះ រាហុលដ៏មានអាយុ ក៏ក្រាបទូលរឿងនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រោះរឿងនេះ ដំណើរនេះ*

ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ធ្វើធម្មីកថា ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកហើយ សម្តែងថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតដើម្បីឲ្យអ្នកទាំងឡាយ សម្រេចទីដេកជាមួយនឹងអនុបសម្បន្នអស់ពីរ ឬបីយប់បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ សម្រេចនូវទីដេកជាមួយនឹងអនុបសម្បន្ន លើសជាងពីរយប់ ឬបីយប់ឡើងទៅ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๒๙๑] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ បានអធិប្បាយក្នុងសិក្ខាបទទី ๑ នៃបារាជិកកណ្ឌរួចហើយ ។ ដែលហៅថា អនុបសម្បន្ននោះ គឺ លើកលែងតែភិក្ខុចេញ ក្រៅអំពីនោះ ជាអនុបសម្បន្នទាំងអស់ ។ ពាក្យថា លើសជាងពីរយប់ ឬបីយប់ឡើងទៅ គឺច្រើនជាងពីរយប់បីយប់ ។ ពាក្យថា ជាមួយ សេចក្តីថា ជាមួយគ្នា ។ ដែលហៅថា ទីដេក គឺ ទីដែលគេប្រក់ទាំងអស់ ដែលគេបិទបាំងទាំងអស់ ដែលគេប្រក់ដោយច្រើន ដែលគេបិទបាំងដោយច្រើន ។ ពាក្យថា សម្រេចនូវទីដេក សេចក្តីថា កាលបើព្រះអាទិត្យក្នុងថ្ងៃជាគម្រប់ ๔ អស្តង្គតទៅហើយ កាលបើអនុបសម្បន្នដេក ភិក្ខុក៏នៅដេក ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ កាលបើភិក្ខុដេក អនុបសម្បន្នក៏នៅដេក ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ពុំនោះសោត នៅដេកទាំងពីរនាក់ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ អ្នកទាំងពីរនាក់ក្រោកឡើងហើយ ដេកទៅវិញរឿយៗ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๒๙๒] អនុបសម្បន្ន ភិក្ខុសម្គាល់ថាអនុបសម្បន្ន សម្រេចនូវទីដេករួមគ្នាលើសជាងពីរយប់ ឬបីយប់ឡើងទៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ អនុបសម្បន្ន តែភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ហើយសម្រេចនូវទីដេករួមគ្នា លើសជាង

ពីរយប់ ឬបីយប់ទ្បើងទៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ អនុបសម្បន្ន ភិក្ខុសម្គាល់ថាឧបសម្បន្នទៅវិញ ហើយសម្រេចនូវទីដេករួមគ្នា លើសជាងពីរយប់ ឬបីយប់ទ្បើងទៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិទុក្កដក្នុងទីដែលប្រក់បានពាក់កណ្តាល បិទបាំងពាក់កណ្តាល ។ ឧបសម្បន្ន ភិក្ខុសម្គាល់ថា អនុបសម្បន្ន ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ឧបសម្បន្ន តែភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ឧបសម្បន្ន ភិក្ខុសម្គាល់ថាជាឧបសម្បន្នពិតមែនជាអនាបត្តិ ។

[๒๙๓] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុនៅអស់ ពីរវាត្រីឬបីវាត្រី (គឺដេកនៅជាមួយអនុបសម្បន្ន) ដល់ភិក្ខុដែលដេកនៅថយអំពី ពីរឬបីវាត្រីចុះមក ដល់ភិក្ខុដែលដេកនៅបានពីរវាត្រីរួចហើយ ចេញទៅអំពីពេល មុនអរុណរះនៃរាត្រីជាគម្រប់បីហើយទើបមកដេកនៅជាថ្មីទៀត ដល់ភិក្ខុដែលដេកនៅក្នុងទីដែលគេប្រក់ទាំងអស់ តែគេមិនបានបិទបាំងទាំងអស់ ដល់ភិក្ខុដែលដេកនៅក្នុងទីដែលគេបិទបាំងជិត តែគេប្រក់មិនពេញ ដល់ភិក្ខុដែលដេកនៅក្នុងទីដែលគេមិនបានប្រក់ដោយច្រើន (គឺប្រក់បានបន្តិចបន្តួច) ។ ដល់ភិក្ខុដែលដេកនៅក្នុងទីដែលគេ មិនបានបិទបាំងដោយច្រើន (គឺបិទបាំងបន្តិចបន្តួច) ដល់ភិក្ខុអ្នកអង្គុយ អនុបសម្បន្នដេក ដល់ភិក្ខុដេក អនុបសម្បន្នអង្គុយ ឬភិក្ខុដែលអង្គុយពីរនាក់នឹងអនុបសម្បន្ន ដល់ភិក្ខុឆ្កួត ដល់ភិក្ខុអ្នកដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ๕ ចប់

อัฏฐกถา

มุสาวาทวรรค

สหาเสยยกสิกขาบท

คปฺปีชฺฌาปวิธิจฺฉัยกฺขนฺธสิกฺขาปทที ๕ ដូចតទៅនេះថា

[๒๘๙] ពីរបទថា **មุដฺฐสฺสตี อสมฺปชานา** នេះ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ដោយអំណាចការមិនធ្វើសតិសម្បជញ្ញៈក្នុងបុព្វភាគ ។ ក្នុងកាលដែលចិត្តធ្លាក់ចុះកាន់កវង្គ សតិសម្បជញ្ញៈនឹងមានអំពីណា ។

បទថា **วิกุชฺชมานา** គឺមមើមមាយ ។

បទថា **กากจฺฉมานา** បានដល់ បន្ទឺសំឡេងមិនមានសេចក្តី ដូចសំឡេងក្អែកតាមច្រមុះ ។

បទថា **อุปาสกา** បានដល់ ពួកឧបាសកដែលក្រោកឡើងមុន ។

[๒๙๐] ពីរបទថា **ฌตฺตาโรจุ** សេចក្តីថា ភិក្ខុទាំងឡាយបានពោលពាក្យនេះថា នែរាហុល សិក្ខាបទនេះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់បញ្ញត្តទុកហើយដូច្នេះ ដោយគោរពក្នុងសិក្ខាបទនោះឯង ។ តែដោយប្រក្រតី ព្រោះការគោរពក្នុងព្រះមានព្រះភាគ និងព្រោះរាហុលជាអ្នកស្រឡាញ់ក្នុងការសិក្សា ភិក្ខុទាំងនោះ កាលរាហុលសាមណេរនោះមកកាន់ទីលំនៅ ទើបរៀបចំគ្រែតូចៗ ឬបង្អែកឯណាមួយដែលនៅមាន ហើយប្រគេនចីវរ (សង្ឃាដី) ឬឧត្តរាសង្គ ដើម្បីឲ្យធ្វើជាគ្រឿងទទូរក្បាល ។ ក្នុងការដែលរាហុលសាមណេរជាអ្នកប្រាថ្នាក្នុងការសិក្សានោះ (មានពាក្យជាគ្រឿងសាធកៈ) ដូចតទៅ

នេះថា បានឮថា ភិក្ខុទាំងឡាយឃើញវាហុលសាមណេរនោះ កំពុងមកអំពីចម្ងាយ រមែងជាក់អំបោស និងបង្គីសំរាមទុកខាងក្រៅ ។ បន្ទាប់មក កាលភិក្ខុពួកជនៃពោលថា អាវុសោ នរណាយកមកទុកចោល ដូច្នេះ ភិក្ខុមួយពួកទៀតនឹងពោលយ៉ាងនេះថា អាវុសោ វាហុលសាមណេរត្រាច់មកក្នុងប្រទេសនេះ ប្រហែលលោកទុកចោលទេដឹង ឯវាហុលសាមណេរនោះ មិនធ្លាប់ពោលសូម្បីតែម្តងថា នេះមិនមែនជាការធ្វើរបស់ខ្ញុំទេ ក៏ទុកជាក់អំបោសជាដើមនោះហើយ សូមឱមាទោសភិក្ខុទាំងឡាយជាមុន ទើបទៅ ។

ច្រើនបទថា **វច្ចកុដិយំ សេយ្យំ កប្បេសិ** *សេចក្តីថា វាហុលសាមណេរនោះ ចម្រើនវត្តភាពជាអ្នកស្រឡាញ់ក្នុងសិក្ខានោះឯង ទើបមិនទៅកាន់សម្នាក់នៃព្រះធម្មសេនាបតី ព្រះមហាមោគ្គល្លាន និងព្រះអានន្ទត្ថេរជាដើម សម្រេចការដេកក្នុងវច្ចកុដិ ត្រង់បង្គន់របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។ បានឮថា កុដិនោះ គេបិទសន្ទះទ្វារទុក ធ្វើការប្រុះព្រំដោយគ្រឿងក្រអូប មានកម្រងផ្កាព្យួរទុកដេរដាស តាំងនៅដូចចេតិយដ្ឋាន មិនគួរដល់ការបរិភោគប្រើប្រាស់របស់អ្នកជនៃទ្បើយ ។*

ពីរបទថា **ឧត្តរិ ទ្វិរត្តតិរត្តំ** *សេចក្តីថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់បានប្រទានបរិហារ ៣ រាត្រី ដើម្បីធ្វើការសង្គ្រោះដល់ពួកសាមណេរ ។ ពិតហើយការដែលភិក្ខុឲ្យពួកកុមារក្នុងត្រកូលបួសហើយ មិនអនុគ្រោះ មិនសមគួរ ។*

អធិប្បាយ

សិក្ខាបទវិភង្គនៃសហសេយ្យសិក្ខាបទ

[๒๙๑] បទថា **សហសេយ្យំ** គឺការដេកក្បួមគ្នា ។សូម្បីការដេក ពោលគឺការទម្រេតកាយ លោកហៅថា **សេយ្យ** ។ ភិក្ខុទាំងឡាយដេកក្នុងសេនាសន:ណា សេនាសន:នោះ (លោកហៅថា **សេយ្យ** គឺទីដេក) ។ បណ្តាទីដេកទាំង ๒ យ៉ាងនោះ ដើម្បីទ្រង់សម្តែងសេនាសន:មុន ទើបព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ពាក្យថា **សេយ្យា នាម សព្ពច្ឆន្នា** ជួច្នេះជាដើម ។

ដើម្បីទ្រង់សម្តែងការសណ្តូកកាយ ទើបត្រាស់បទថា **អនុបសម្បន្នេ ឯបន្តេ ភិក្ខុ ឯបជ្ជតិ** (កាលអនុបសម្បន្នដេក ភិក្ខុក៏ដេក) ជាដើម ។ ព្រោះដូច្នោះ ក្នុងបទថា **សេយ្យំ ករេយ្យ** នេះ មានអត្ថដូច្នេះថា ភិក្ខុចូលទៅកាន់ទីដេក ពោល គឺសេនាសន: គប្បីសម្រេច គឺគប្បីចាត់ចែង បានដល់ ញុំាងការដេក គឺការសណ្តូកកាយឲ្យសម្រេច ។

ដោយបទថា **សព្ពច្ឆន្នា** ជាដើម ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់លក្ខណ:នៃទីដេក ពោល គឺសេនាសន:នោះ ។ ព្រោះហេតុនោះ សេនាសន:ណាប្រក់ទាំងអស់នោះឯង ខាងលើដោយគ្រឿងប្រក់ ៥ យ៉ាង ឬដោយវត្ថុណាមួយក៏ដោយ ទីដេកនេះ ឈ្មោះថា ប្រក់ទាំងអស់ ។

តែក្នុងអដ្ឋកថាទាំងឡាយ លោកកាន់យកវោហារដែលប្រាកដ ពោលដោយពាក្យស្រួលមាត់ថា ទីដេកដែលប្រក់ដោយគ្រឿងប្រក់ ៥ យ៉ាង ឈ្មោះថា ប្រក់ទាំងអស់ ដូច្នេះ សូម្បីលោកពោលពាក្យហើយក៏ពិត ក៏មិនអាចធ្វើឲ្យមិនត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលនៅក្នុងកុដិសំពត់បាន ព្រោះដូច្នោះ អ្នក

សិក្ខាគប្បីជ្រាបគ្រឿងប្រក់ និងគ្រឿងបាំងក្នុងសិក្ខាបទនេះ ប្រភេទណាមួយ ដែលអាចបិទបាំងបាន ។

ពិតហើយ កាលកាន់យកគ្រឿងប្រក់ ៥ យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ការដេកក្នុងកុដិ សូម្បីប្រក់ដោយបន្ទះក្តារ ក៏មិនគប្បីមាន ។ សេនាសនៈណា ដែលគេខណ្ឌតាំងអំពីផែនដីឡើង រហូតដល់ដំបូល ដោយកំពែង ឬដោយវត្ថុណាមួយក៏ដោយ ដោយហោចសូម្បីដោយសំពត់ ទីដេកនេះ គប្បីជ្រាបថា បាំងទាំងអស់ ។

លោកពោលទុកក្នុងអដ្ឋកថាកុរុន្ទីថា ទីដេកសូម្បីគេការពារដោយគ្រឿងការពារ មានកំពែងជាដើម កម្ពស់ ១ ហត្ថ ១ ចំអាម ដោយបរិយាយយ៉ាងទាបបំផុត មិនប៉ះដំបូល ចាត់ថា បាំងទាំងអស់ដូចគ្នា ។ ព្រោះទីប្រក់ខាងលើច្រើនជាង ដែលមិនបានប្រក់តិចក្តី ទីដែលគេបិទបាំងដោយជុំវិញច្រើនជាងក្តី ទីដែលមិនបានបិទបាំងតិចក្តី ដូច្នោះ ទីដេកនេះ ឈ្មោះថា ប្រក់ដោយច្រើន បាំងដោយច្រើន ។

ច្រាសាទដែលប្រកបដោយលក្ខណៈយ៉ាងនេះ សូម្បី ៧ ជាន់ មានឧបចារៈតែមួយក្តី សាលាមុខ ៤ មានបន្ទប់រាប់រយ ក៏ដល់នូវការរាប់ថា ទីដេកតែមួយពិត ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដៅដល់ទីដេកនោះ ទើបត្រាស់ពាក្យថា ក្នុងថ្ងៃទី ៤ កាលព្រះអាទិត្យអស្តង្គតហើយ អនុបសម្បន្នដេក ភិក្ខុក៏ដេក ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ដូច្នេះជាដើម ។ ហើយជាអាបត្តិបាចិត្តិយ ដោយគ្រាន់តែដេកលើទីដេកនោះប៉ុណ្ណោះ ។

បើសាមណេរច្រើនអង្គ ភិក្ខុមួយអង្គ ត្រូវអាបត្តិចាចិត្តិយជាច្រើនតាមចំនួនសាមណេរ បើសាមណេរទាំងនោះ ក្រោកដេកៗ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិគ្រប់ៗប្រយោគរបស់សាមណេរទាំងនោះ ។ ដោយការក្រោកដេកៗ របស់ភិក្ខុ ត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុ ព្រោះប្រយោគរបស់ភិក្ខុនោះឯង ។

បើភិក្ខុច្រើនអង្គ សាមណេរមួយអង្គ សូម្បីសាមណេរមួយអង្គ ក៏ធ្វើឲ្យត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុទាំងអស់ ។ សូម្បីដោយការក្រោកដេកៗ របស់សាមណេរនោះ ក៏ត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុទាំងឡាយដូចគ្នា ។ សូម្បីក្នុងការដែលភិក្ខុ និងសាមណេរច្រើនអង្គ ទាំងពីរចំណែក ក៏មានន័យយ៉ាងនេះដូចគ្នា ។

អធិប្បាយ ចតុក្កៈ ៤ មានអាវាសចតុក្កៈជាដើម

ន័យម្យ៉ាងទៀត ក្នុងសិក្ខាបទនេះ គប្បីជ្រាបចតុក្កៈ មានអាវាសមួយកន្លែងជាដើម ។ សេចក្តីពិស្តារថា ភិក្ខុណា សម្រេចការដេកួរមគ្នាជាមួយអនុបសម្បន្នត្រឹមតែមួយរូប ក្នុងអាវាសមួយជាមួយគ្នា អស់ ៣ រាត្រី ត្រូវអាបត្តិរាល់ថ្ងៃ ចាប់អំពីថ្ងៃទី ៤ ដល់ភិក្ខុនោះ ចំណែកភិក្ខុណា សម្រេចការដេកួរមអស់ ៣ រាត្រីជាមួយអនុបសម្បន្ន ផ្សេងគ្នាច្រើននាក់ ក្នុងអាវាសមួយនោះឯង ត្រូវអាបត្តិរាល់ថ្ងៃដល់ភិក្ខុនោះ (ចាប់អំពីថ្ងៃទី ៤) សូម្បីភិក្ខុណា សម្រេចការដេកួរមអស់ ៣ រាត្រីជាមួយអនុបសម្បន្ន ត្រឹមតែមួយរូបប៉ុណ្ណោះ ក្នុងអាវាសផ្សេងគ្នា ត្រូវអាបត្តិរាល់ថ្ងៃដល់ភិក្ខុនោះ (ចាប់ពីថ្ងៃទី ៤ ទៅ) ។ ភិក្ខុណាដើរផ្លូវអស់ចម្ងាយរាប់រយយោជន៍ សម្រេចការដេកួរម (អស់ ៣ រាត្រី) ជាមួយអនុបសម្បន្ន ផ្សេងគ្នាច្រើននាក់ ក្នុងអាវាសផ្សេងៗ គ្នា ត្រូវ

อาบัติแก่ภิกษุนั้นทุกๆ วัน นับแต่วันที่ ๔ ไป ฯ

ชื่อว่า สหเสยยาบัตตินี้ ย่อมเกิดพร้อมกับสัตว์ดิรัจฉาน เพราะพระบาลีว่า เว้นแต่ภิกษุเข้าไป ชื่อว่า อนุปสัมบันทั้งหมด ฯ ในสหเสยยาบัตตินั้น การกำหนดสัตว์ดิรัจฉาน คัมภีร์โบราณกล่าวไว้ดีแล้วในหนหลังนั่นแล เพราะเหตุนั้น สัตว์ดิรัจฉานประเภทช้าง ๔ ม้าตัวผู้ โค และกระบือตัวผู้ สัตว์ดิรัจฉานประเภทเล็กน้อย เข้าไปสู่เรือนแห่งเดียวกันกับภิกษุ ในเสนาสนะที่เป็นที่อยู่ของภิกษุ ชื่อว่า เป็นการนอนร่วมกัน ฯ ถ้าสัตว์นั้นเข้าไปตามประตูที่มีอยู่ แล้วออกไปทางประตูนั่นเอง ไม่ต้องอาบัติแก่ภิกษุที่นอนร่วมกัน ฯ

ถ้ามีประตูอยู่ข้างบน สัตว์นั้นเข้าไปตามประตูนั้นแล้ว ออกไปทางประตูนั่นเอง ไม่ต้องอาบัติแก่ภิกษุที่นอนร่วมกันข้างล่างปราสาท ฯ

ถ้ามีประตูอยู่ข้างล่าง สัตว์นั้นเข้าไปตามประตูนั้นแล้ว ออกไปทางประตูนั่นเอง ไม่ต้องอาบัติแก่ภิกษุที่นอนร่วมกันข้างบนปราสาท ฯ

*ภิกษุนอนในเสนาสนะที่มีชั้นเดียว ที่สร้างด้วยไม้ ที่สร้างด้วยดิน ที่สร้างด้วยอิฐ ที่สร้างด้วยศิลา ที่สร้างด้วยปูน ที่สร้างด้วยมูลโค ที่สร้างด้วยผ้า ที่สร้างด้วยหญ้า ที่สร้างด้วยใบไม้ ที่สร้างด้วยกิ่งไม้ ที่สร้างด้วยเปลือกไม้ ที่สร้างด้วยใบตาล ที่สร้างด้วยใบไม้ที่เย็บ ที่สร้างด้วยดอกไม้ ที่สร้างด้วยขนสัตว์ ที่สร้างด้วยหนังสัตว์ ที่สร้างด้วยเขาสัตว์ ที่สร้างด้วยเปลือกหอย ที่สร้างด้วยกระดูก ที่สร้างด้วยไม้ไผ่ ที่สร้างด้วยผลไม้ ที่สร้างด้วยเหล็ก ที่สร้างด้วยดีบุก ที่สร้างด้วยทองแดง ที่สร้างด้วยตะกั่ว ที่สร้างด้วยแก้วมุกดา ที่สร้างด้วยแก้วมณี ที่สร้างด้วยแก้วไพฑูรย์ ที่สร้างด้วยแก้วผลึก ที่สร้างด้วยแก้วประพาฬ ที่สร้างด้วยเงิน ที่สร้างด้วยทอง ที่สร้างด้วยแก้วมุกดาดำ ที่สร้างด้วยแก้วมณีโชติรส ที่สร้างด้วยแก้วมรกต ที่สร้างด้วยแก้วโมรา ที่สร้างด้วยแก้วสังข์ ที่สร้างด้วยแก้วสโมรา ที่สร้างด้วยแก้วมณีทุกชนิด ที่สร้างด้วยเรือนยอด ที่สร้างด้วยเรือนโล้น ที่สร้างด้วยเรือนมีเฉลียง ที่สร้างด้วยปราสาท ที่สร้างด้วยเรือนโรง ที่สร้างด้วยเรือนโถง ที่สร้างด้วยเรือนยาว ที่สร้างด้วยเรือนกลม ที่สร้างด้วยเรือนมีมุขยื่นออกมา ที่สร้างด้วยเรือนมีมุขสองข้าง ที่สร้างด้วยเรือนมีมุขรอบ ที่สร้างด้วยเรือนมีมุขเป็นชั้นๆ

អាការដូចសកា សត្វព្រាបជាដើមចូលទៅដេកក្នុងទីទាំងឡាយ មានរូប ដែលធ្វើជារូបសត្វសាហាវជាដើម ក៏ត្រូវអាបត្តិដូចគ្នា ។ សត្វព្រាបជាដើមដេកខាងក្នុងសំយោបដែលលយចេញទៅខាងក្រៅជញ្ជាំង មិនត្រូវអាបត្តិ ។ បើសេនាសនៈមូល ឬ ๔ ជ្រុង មានបន្ទប់រាប់រយ ដោយជួរបន្ទប់ដែលមានដំបូលតែមួយ ។ បើពួកភិក្ខុចូលទៅក្នុងសេនាសនៈនោះ តាមទ្វារសាធារណៈ ទ្វារណាមួយហើយ បង្ហួសចូលទៅក្នុងបន្ទប់ទាំងអស់ ដែលមានឧបចារបន្ទប់ មិនបានខណ្ឌដោយជញ្ជាំងឲ្យដាច់ពីគ្នា កាលអនុបសម្បន្នដេកហើយ ក្នុងបន្ទប់ ๑ ក៏ត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដែលដេកគ្រប់ៗ បន្ទប់ ។

បើបន្ទប់ទាំងឡាយមានយ៉ាមុខ ហើយយ៉ាមុខមិនប្រក់ខាងលើ បើជាទីមានផ្ទៃដែលខ្ពស់ អនុបសម្បន្នដេកត្រង់យ៉ាមុខ មិនធ្វើឲ្យត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុទាំងឡាយដែលដេកក្នុងបន្ទប់ឡើយ តែបើយ៉ាមុខមានដំបូលជាប់ជាមួយដំបូលនៃបន្ទប់នោះឯង អនុបសម្បន្នដេកត្រង់យ៉ាមុខនោះ ធ្វើឲ្យត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុគ្រប់អង្គ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះជាបន្ទប់ប្រក់ទាំងអស់ និងជាំងទាំងអស់ ។ ពិតហើយ ជញ្ជាំងបន្ទប់នោះឯង ជាគ្រឿងខណ្ឌយ៉ាមុខនោះផងដែរ សមដោយន័យនេះឯង ក្នុងអដ្ឋកថាទាំងឡាយ ទើបលោកអាចារ្យកាត់អាបត្តិ ទុកក្នុងទ្វារទាំង ๔ នៃគ្រឿងខណ្ឌនោះ (ជញ្ជាំង) លោហៈប្រាសាទ ។ តែពាក្យណាដែលលោកពោលទុកក្នុងអដ្ឋកថាអន្ធកថា ពាក្យថា ក្នុងយ៉ាមុខដែលមិនបានបិទជាំងជាអនាបត្តិ លោកពោលសំដៅយកយ៉ាមុខផ្ទៃខាងលើ ក្រៅអំពីផ្ទៃផែនដី ដូច្នេះពាក្យនោះ លោកពោលសំដៅយកបន្ទប់ជួរ ដែលមានដំបូលតែមួយ ដែល

សាងទុកជាសង្កាត់ផ្សេងគ្នា ក្នុងដែនអន្តរៈ ពាក្យដែលលោកពោលទុកថា លើផ្ទៃក្រៅអំពីផ្ទៃដី ក្នុងអដ្ឋកថាអន្តរៈនោះ មិនមានក្នុងអដ្ឋកថាទាំងឆ្ងាយ ទ្បើយ ទាំងមិនសមនឹងព្រះបាលី ។ សេចក្តីពិត ផ្ទៃដី ទោះកម្ពស់ដល់ទៅ ១០ ហត្ថ ក៏មិនដល់នូវការរាប់ថា ជាគ្រឿងខណ្ឌបាន ។ ព្រោះដូច្នោះ ពាក្យណាដែលលោកពោលប្រមាណនៃផ្ទៃដីទុកក្នុងសិក្ខាបទទី ២ ក្នុងអន្តរអដ្ឋកថានោះ ហើយពោលថា ឋានៈ ពោល គឺផ្ទៃដីនោះ ឈ្មោះថា ខណ្ឌដោយឧបចារៈតែមួយ ដូច្នេះ ពាក្យនោះ បណ្ឌិតមិនគួរកាន់យក ។

មហាប្រាសាទទាំងឆ្ងាយណា ដែលមានទ្រង់ទ្រាយជាសាលា ១ ខ្នង ២-៣ ខ្នង និង ៤ ខ្នង ភិក្ខុលាងជើងក្នុងឱកាសមួយ ហើយចូលទៅ អាចដើរវិលជុំវិញទៅបានក្នុងទីគ្រប់កន្លែង ក្នុងមហាប្រាសាទទាំងនោះ ភិក្ខុរមែងមិនផុតអំពីសហសេយ្យាបត្តិ បើប្រាសាទដែលគេសាងកំណត់ឧបចារៈទុកក្នុងទីនោះៗ ត្រូវអាបត្តិចំពោះក្នុងទីមានឧបចារៈជាមួយគ្នាប៉ុណ្ណោះ ។

ពួកជាងធ្វើជញ្ជាំងខណ្ឌត្រង់កណ្តាលនៃមណ្ឌប ដែលមានជំបូលបូកដោយបាយអ ប្រកបដោយទ្វារ ២ អនុបសម្បន្នចូលទៅតាមទ្វារមួយ ដេកក្នុងខេត្តម្ខាង ភិក្ខុដេកក្នុងខេត្តម្ខាង មិនត្រូវអាបត្តិ ។ ត្រង់ជញ្ជាំងមិនមានប្រហោងដែលល្មមសត្វតិរច្ឆាន មានទន្សាយជាដើមចូលទៅបាន ពួកទន្សាយដេកនៅក្នុងខេត្តម្ខាង មិនត្រូវអាបត្តិជួបគ្នា ព្រោះផ្ទះមិនឈ្មោះថា មានឧបចារៈតែមួយ ដោយប្រហោងទ្បើយ បើពួកជាងចោះត្រង់កណ្តាលជញ្ជាំង ហើយធ្វើទ្វារទុកប្រព្រឹត្តជាអាបត្តិ ព្រោះជាទីមានឧបចារៈតែមួយ ។ ភិក្ខុទាំងឆ្ងាយបិទសន្ទះទ្វារនោះហើយដេក ត្រូវអាបត្តិជួបគ្នា ។ ព្រោះការបិទទ្វារ ផ្ទះនឹង

ឈ្មោះថា មានឧបចារៈផ្សេងគ្នា ឬទ្វារនឹងឈ្មោះថា មិនមែនទ្វារក៏មិនមែន ។ ព្រោះសន្ទុះទ្វារ គេធ្វើទុកដើម្បីប្រយោជន៍សម្រាប់ប្រើប្រាស់ ដោយការបិទបើកបានតាមសប្បាយ មិនមែនដើម្បីមិនឲ្យប្រើប្រាស់ទេ ។ បើកិក្ខុទាំងឡាយយកឥដ្ឋទាំងឡាយបិទទ្វារនោះដដែលទៀត មិនរាប់ថាទ្វារឡើយ រមែងតាំងនៅក្នុងការៈដែលមានឧបចារៈផ្សេងៗគ្នាដូចដើមនោះឯង ។ ខឿនចេតិយ (ផ្ទះចេតិយ) មានយ៉ាមុខវែង សន្ទុះទ្វារមួយនៅខាងក្នុង មួយនៅខាងក្រៅ អនុបសម្បន្នដេកក្នុងចន្លោះទ្វារទាំង ៣ រមែងធ្វើឲ្យត្រូវអាបត្តិដល់កិក្ខុដែលដេកខាងក្នុងខឿនចេតិយ ព្រោះមានឧបចារៈតែមួយ ។

មានពាក្យចោទសួរថា ក្នុងបទថា **ឱឃមុខំ** *ជាដើមនោះ អាចារ្យអ្នកចោទសួរណា គប្បីមានបំណងដូច្នេះថា ឈ្មោះថា ទីដែលមានឧបចារៈតែមួយ និងមានឧបចារៈផ្សេងគ្នានេះ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ទុកហើយ ក្នុងឧទ្ទេសិតសិក្ខាបទ តែក្នុងសិក្ខាបទនេះ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ពាក្យត្រឹមប៉ុណ្ណោះថា ដែលឈ្មោះថា ទីដេក បានដល់ ទីដេកដែលគេប្រក់ទាំងអស់ ជុំងអស់ ជុំងដោយច្រើន ប្រក់ដោយច្រើន ជុំងដោយច្រើន ដូច្នេះប៉ុណ្ណោះ និងបន្ទប់ដែលបិទទ្វារហើយ រាប់ថា ជុំងទាំងអស់ដូចគ្នា ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងខឿននៃចេតិយនោះ ទើបជាអាបត្តិដល់កិក្ខុដែលដេកជួមជាមួយអនុបសម្បន្នខាងក្នុងប៉ុណ្ណោះ មិនត្រូវអាបត្តិដល់កិក្ខុដែលដេកជួមជាមួយអនុបសម្បន្នខាងក្រៅឡើយ ។*

អាចារ្យអ្នកសួរនោះ ដែលសកវាទីគប្បីពោលជំទាស់យ៉ាងនេះថា ក្នុងខឿនចេតិយដែលមិនបិទទ្វារ ហេតុអ្វី ទើបត្រូវអាបត្តិដល់កិក្ខុដែលដេកជួមជា

មួយអនុបសម្បន្នខាងក្រៅទៅវិញ អាចារ្យអ្នកសួរគប្បីឆ្លើយថា ព្រោះយ៉ាមុខ និងបន្ទប់ប្រក់ទាំងអស់ ។

សកវាទីសួរថា បើបិទបន្ទប់ហើយ ដំបូលរុះរើចេញបានឬ អាចារ្យអ្នកចោទឆ្លើយថា រើចេញមិនបាន ព្រោះយ៉ាមុខ និងបន្ទប់ជាំងទាំងអស់ ទើបរើមិនបាន ។

សកវាទីសួរថា ជញ្ជាំងខណ្ឌ (យ៉ាមុខ) រើចេញបានឬ អាចារ្យនឹងអ្នកចោទពោលថា រើចេញមិនបាន (ព្រោះ) ឧបចារៈខណ្ឌដោយសន្ទុះទ្វារ ។ អាចារ្យអ្នកចោទនឹងដំណើរទៅឆ្លាយពន់ពេក ដោយន័យយ៉ាងនេះហើយ និងវិលត្រឡប់មកវកការមានឧបចារៈតែមួយ និងឧបចារៈផ្សងគ្នានោះឯងទៀត ។

ន័យម្យ៉ាងទៀត បើអត្ថនិងគប្បីជាការយល់បានងាយ ដោយហេតុត្រឹមតែព្យញ្ជនៈតែម្យ៉ាងសោត ទីដេកប្រក់ដោយគ្រឿងប្រក់ ៥ យ៉ាង ប្រកេទណាមួយប៉ុណ្ណោះ ទើបរាប់ជាទីដេកបាន តាមព្រះបាលីថា ប្រក់ទាំងអស់ ទីដេកប្រក់ដោយគ្រឿងប្រក់ដទៃមិនមែនទេឬយ ។ កាលបើយ៉ាងនេះ ក៏មិនគប្បីត្រូវអាបត្តិក្នុងទីដេក ដែលប្រក់ដោយបន្ទះក្តារជាដើម ។ ព្រោះមិនត្រូវអាបត្តិនោះ សិក្ខាបទដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់បញ្ញត្តទុកដើម្បីប្រយោជន៍ណា ប្រយោជន៍នោះឯងគប្បីវិនាសទៅ ។ និងខូចប្រយោជន៍នោះទៅក្តី មិនខូចក្តី ហេតុអ្វី និងទៅកាន់យកពាក្យដែលព្រះមានព្រះភាគមិនបានត្រាស់ទុកទៅវិញ ឬបុគ្គលណាវិញ ដែលពោលថា គួរកាន់យកពាក្យដែលព្រះមានព្រះភាគមិន

បានត្រាស់ទុក ។ ពិតហើយ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ពាក្យនេះទុក ក្នុងអនិ-
យតសិក្ខាបទទាំង ๒ ថា អាសនៈដែលឈ្មោះថា កំបាំង គឺជាអាសនៈដែល
គេបាំងដោយជញ្ជាំងសន្ធះទ្វារ កន្ទេលផែង វាំងនន ដើមឈើ សសរ ឬ
ស៊ុមឯណាមួយ ដូច្នេះ ។

ព្រោះដូច្នោះ ក្នុងអនិយតសិក្ខាបទនោះ លោកកាន់យកអាសនៈដែល
គេបិទបាំងដោយវត្ថុណាមួយ យ៉ាងណា ក្នុងសិក្ខាបទនេះ បណ្ឌិតក៏គប្បីកាន់
យកសេនាសនៈនោះ យ៉ាងនោះ ។ ព្រោះហេតុនោះ សេនាសនៈណាមួយ
ទោះតូចក្តី ធំក្តី ជាប់គ្នាក្តី មិនជាប់គ្នាក្តី ដោយវត្ថុដទៃ វែងក្តី មូលក្តី ๔
ជ្រុងក្តី មានផៃតែមួយជាន់ក្តី មានផៃច្រើនជាន់ក្តី ដែលមានឧបចារៈតែមួយ
ជាសហសេយ្យាបត្តិ ក្នុងសេនាសនៈនោះៗ ទាំងអស់ ដែលប្រក់ទាំងអស់
បាំងទាំងអស់ក្តី ប្រក់ដោយច្រើន ដោយគ្រឿងបិទបាំងឯណាមួយក្តី ដូច្នេះ ។

ក្នុងពាក្យថា ប្រក់ពាក់កណ្តាល បាំងពាក់កណ្តាល ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ
នេះ ក្នុងមហាបច្ចរីក៏ពោលថា ត្រូវទុក្កដដូចគ្នា សូម្បីក្នុងពាក្យជាដើម យ៉ាង
នេះថា ប្រក់ទាំងអស់ បាំងពាក់កណ្តាល ។ តែក្នុងមហាអដ្ឋកថាពោលថា
ក្នុងសេនាសនៈដែលប្រក់ទាំងអស់ បាំងដោយច្រើន ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ក្នុង
សេនាសនៈប្រក់ទាំងអស់ បាំងពាក់កណ្តាល ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ប្រក់ដោយ
ច្រើន បាំងពាក់កណ្តាល ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ បាំងទាំងអស់ ប្រក់ដោយច្រើន
ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ បាំងទាំងអស់ ប្រក់ពាក់កណ្តាល ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ
បាំងដោយច្រើន ប្រក់ពាក់កណ្តាល ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ
៧ រួមនឹងបាចិត្តិយដែលត្រាស់ទុកក្នុងបាលី ។ (ក្នុងមហាអដ្ឋកថា) ពោល

ថា ក្នុងសេនាសន:ប្រក់ទាំងអស់ ជាំងតិចតួច ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ប្រក់ដោយច្រើន ជាំងតិចតួច ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ជាំងទាំងអស់ ប្រក់តិចតួច ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ជាំងដោយច្រើន ប្រក់តិចតួច ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ๕ រួមគ្នានឹងទុក្កដក្នុងបាលី ។ ក្នុងសេនាសន:ដែលប្រក់ពាក់កណ្តាល ជាំងតិចតួច ជាអនាបត្តិ ជាំងពាក់កណ្តាល ប្រក់តិចតួច ជាអនាបត្តិ ប្រក់តិចតួច ជាំងតិចតួច ជាអនាបត្តិ ។

ក្នុងពាក្យថា ក្នុងទីប្រក់ទាំងអស់ មិនជាំងទាំងអស់នេះ លោកពោលថា មានបំណងយក **សេនាសនមណ្ឌបវណ្ណា** *។ ផ្ទៃដីរមែងមិនដល់នូវការរាប់ថា ជាជញ្ជាំងខណ្ឌបាន យ៉ាងណា សូម្បីពាក្យថា ក្នុងទីប្រក់ទាំងអស់ មិនជាំងទាំងអស់នេះ បណ្ឌិតក៏គប្បីជ្រាបពាក្យថា ផ្ទៃដីមិនដល់នូវការរាប់ថា ជាជញ្ជាំងដែលខណ្ឌបាននេះ ក៏យ៉ាងនោះ ។ បទដ៏សេសមានអត្ថរាក់ទាំងអស់ហើយ ។*

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋានដូចឯឡកលោមសិក្ខាបទ កើតឡើងតាមកាយ ๑ តាមកាយ និងចិត្ត ๑ ជាកិរិយា ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តក: ជាបណ្ណត្តិវជ្ជ: ជាកាយកម្ម មានចិត្ត ๓ មានវេទនា ๓ ដូច្នេះឯង ។

សហសេយ្យសិក្ខាប ចប់

វិនយបិដក

សិក្ខាបទធី ៦

[២៩៤] *សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ កាលគង់នៅវត្តជេតពន ជារបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុនិមន្តទៅក្រុងសាវត្ថី ក្នុងកោសលជនបទ បានចូលទៅកាន់ស្រុកមួយ ក្នុងវេលាល្ងាច ។ សម័យនោះឯង ក្នុងស្រុកនោះ មានផ្ទះសម្រាប់សម្នាក់ ដែលស្រីម្នាក់បានសង់ទុកហើយ ។ គ្រានោះឯង ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុចូលទៅរកស្រីនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានពោលពាក្យនេះនឹងស្រីនោះថា ម្នាលប្អូនស្រី បើនាងមិនមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ទេ អាត្មាសូមនៅក្នុងផ្ទះសម្នាក់បានមួយយប់ ។ ស្រីនោះទូលតបថា និមន្តគង់នៅចុះលោកម្ចាស់ ។ សូម្បីពួកជនអ្នកដំណើរដទៃទៀត ក៏ចូលទៅរកស្រីនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានពោលពាក្យនេះនឹងស្រីនោះថា បពិត្រនាងជាម្ចាស់ បើនាងមិនមានសេចក្តីចង្អៀតចិត្តទេ យើងទាំងឡាយសូមនៅក្នុងផ្ទះសម្នាក់បានមួយយប់ ។ ស្រីនោះប្រាប់ថា មានសមណៈជាម្ចាស់មួយអង្គនុ៎ះ លោកចូលទៅមុនហើយ បើសមណៈនុ៎ះលោកព្រម អ្នកទាំងឡាយចូរនៅចុះ ។ គ្រានោះឯង អ្នកដំណើរទាំងនោះក៏ចូលទៅរកព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានទូលពាក្យនេះនឹងព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បើលោកមិនមានសេចក្តីចង្អៀតចិត្តទេ ខ្ញុំកុណាទាំងឡាយ សូមនៅក្នុងផ្ទះសម្នាក់ (នេះ) បានមួយយប់ផង ។ ព្រះអនុរុទ្ធប្រាប់ថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយនៅចុះ ។ ឯស្រីនោះ ក៏មានចិត្តប្រតិព័ទ្ធក្នុងព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ*

តាំងអំពីបានឃើញ ។ លំដាប់នោះ ស្រីនោះក៏ចូលទៅរកព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានពោលពាក្យនេះនឹងព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន លោកម្ចាស់ នឹងគង់នៅច្រឡូកច្រឡំដោយមនុស្សទាំងឡាយនេះមិនស្រួលទេ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ចាំខ្ញុំកុរណារៀបចំគ្រែតូចមួយខាងក្នុងដើម្បីលោកម្ចាស់ ។ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុក៏ទទួលព្រមដោយតុណ្ហីភាព ។ ឯស្រីនោះក៏រៀបចំគ្រែតូច ខាងក្នុងដោយខ្លួនឯង ដើម្បីព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ ហើយប្រដាប់តាក់តែងរាងកាយ ចូលទៅរកព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានពិតពាក្យនឹងព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន លោកម្ចាស់មានរូបល្អគួរទស្សនាការ នាំមកនូវសេចក្តីជ្រះថ្លា ឯខ្ញុំកុរណាក៏ជាស្រីមានរូបល្អដែរ គួរមិលមើល នាំមកនូវសេចក្តីជ្រះថ្លាដែរ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំកុរណាសូមធ្វើជាប្រពន្ធរបស់លោកម្ចាស់ ។ កាលដែលស្រីនោះនិយាយយ៉ាងនេះហើយ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុក៏ស្ងៀមនៅ ។ ស្រីនោះបាននិយាយពាក្យនេះនឹងព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ ជាគម្រប់ពីរដងទៀត ។បេ។ ជាគម្រប់បីដងទៀតថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន លោកម្ចាស់មានរូបល្អ គួរទស្សនាការ នាំមកនូវសេចក្តីជ្រះថ្លា ឯខ្ញុំកុរណាក៏ជាស្រីមានរូបល្អ គួរមិលមើល នាំមកនូវសេចក្តីជ្រះថ្លាដែរ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់ព្រមទទួលយកនូវខ្ញុំកុរណា និងសម្បត្តិទាំងពួងចុះ ។ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុក៏ស្ងៀមនៅអស់វារៈជាគម្រប់បីដងផង ។ ឯស្រីនោះក៏ជាក់សំពត់សាដកទាំងអស់ផុតចេញ (ពីខ្លួន) ហើយដើរខ្ទេះ ឈរខ្ទេះ អង្គុយខ្ទេះ ដេកខ្ទេះ ខាងមុខ

នៃព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ ។ ខណៈនោះ ព្រះអនុរុទ្ធ ដ៏មានអាយុក៏សង្រួមនូវឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ហើយមិនបានក្រឡេកមើល មិនចរចានឹងស្រីនោះឡើយ ។ ឯស្រីនោះក៏លាន់មាត់ថា អើហ្ន៎ គួរឲ្យអស្ចារ្យ ពេកណាស់ អើហ្ន៎ មិនដែលឃើញទេតើ មនុស្សទាំងឡាយជាច្រើន រមែងបញ្ជូនមកដោយរយកហាបណៈខ្លះ ដោយពាន់កហាបណៈខ្លះ ដើម្បីរូបអញ ឯសមណៈនេះ អញខំលួងលោមដល់ម៉្លេះដោយខ្លួនឯង ក៏ឥតមានត្រូវការ ចំពោះខ្លួនអញ និងទ្រព្យសម្បត្តិទាំងពួងដល់តិចសោះ (ថាដូច្នេះ) ហើយ ក៏ស្បៃកសំពត់សាដក ហើយក្រាបចុះដោយត្បូងទៀបបាទានៃព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ ហើយសូមខមាទោសនឹងព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណា ជាស្រីមានកំហុសហើយ ព្រោះខ្ញុំព្រះករុណាជាស្រីពាល ជាស្រីល្ងង់ ជាស្រីមិនឈ្លាស ខ្ញុំឯណាដែលបានធ្វើនូវកំហុស មានសភាពយ៉ាងនេះហើយ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់ ទទួលនូវកំហុសតាមទោសរបស់ខ្ញុំព្រះករុណានោះ ដើម្បីនឹងសង្រួមតទៅទៀត ។ ព្រះអនុរុទ្ធក៏តបថា ម្នាលប្អូនស្រី ណ្ហ៎ីយចុះនាងមានកំហុសហើយ ព្រោះនាង ជាស្រីពាល ជាស្រីល្ងង់ ជាស្រីមិនឈ្លាស នាងណាដែលបានធ្វើនូវកំហុស មានសភាពយ៉ាងនេះហើយ ម្នាលប្អូនស្រី តែនាងឯងបានឃើញនូវកំហុសដោយកំហុសពិត ហើយសម្តែងដោយសមគួរតាមធម៌ យើងនឹងទទួលនូវកំហុស របស់នាងឯងនោះបាន អ្នកណាមួយបានឃើញនូវកំហុសដោយកំហុសពិត ហើយសម្តែងដោយសមគួរតាមធម៌ ហើយតាំងនៅក្នុងសេចក្តីសង្រួមតទៅ ម្នាលប្អូនស្រី ការនេះជាសេចក្តីចម្រើនរបស់

អ្នកនោះ ក្នុងអរិយវិនយ ។ ឯស្រីនោះ លុះកន្លងរាត្រីនោះទៅ ក៏បវារណានិមន្តព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុឲ្យឆាន់បង្អែម និងចម្អាបដ៏ផ្ទិតផ្ទង់ ដោយដៃខ្លួនឯង ហើយអង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ជាមួយនឹងព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ ដែលឆាន់ហើយ និងលាងបាត្រ លាងដៃរួចហើយ ។ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ បានពន្យល់ស្រី ដែលអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរនោះឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យទទួលយក ឲ្យអាចហ៊ាន ឲ្យរីករាយ ដោយវាចាប្រកបដោយធម៌ ។ ឯស្រីនោះ លុះព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុបានពន្យល់ឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យទទួលយក ឲ្យអាចហ៊ាន ឲ្យរីករាយ ដោយវាចា ប្រកបដោយធម៌ហើយ ក៏បាននិយាយពាក្យនេះនឹងព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ពាក្យនេះក្តីច្បាស់ណាស់ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ពាក្យនេះក្តីច្បាស់ណាស់ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បុគ្គលផ្ងារឡើងនូវកាជន៍ដែលគេផ្កាប់ចុះ ឬ បើកចេញនូវវត្ថុដែលគេបិទបាំងទុក ពុំនោះសោតដួចបុគ្គលប្រាប់ផ្លូវ ដល់មនុស្សដែលវង្វេងផ្លូវ ឬដួចបុគ្គលកាន់ប្រទីបទ្រោលក្នុងទីងងឹត បំភ្លឺដល់មនុស្សដែលមានចក្ខុឲ្យឃើញរូបគ្នាបាន សេចក្តីនេះមានឧបមាដូចម្តេចមិញ ព្រះអនុរុទ្ធជាម្ចាស់បានប្រកាសធម៌ ដោយបរិយាយដ៏ច្រើនក៏មានឧបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណានេះ សូមដល់នូវព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ ព្រមទាំងព្រះធម៌ និងព្រះភិក្ខុសង្ឃ ថាជាទីពឹងទីរឭក សូមលោកម្ចាស់ចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះករុណា ថាជាឧបាសិកាដល់នូវ (ត្រៃ) សរណៈស្មើដោយជីវិត ចាប់ដើមតាំងអំពីថ្ងៃនេះជាដើមតទៅ ។ គ្រានោះ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុនិមន្តទៅក្រុងសាវត្ថី ហើយបានប្រាប់សេចក្តីនេះ ដល់

ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណាដែលមានសេចក្តីជ្រាបថាតិច ។បេ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ មិនគួរនឹងទៅអាស្រ័យទីដេកជាមួយនឹងមាតុគ្រាមសោះ ។ ខណៈនោះ ភិក្ខុទាំងនោះក៏បានទូលរឿងនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។បេ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្នាលអនុរុទ្ធ បានឮថា អ្នកសម្រេចនូវទីដេកជាមួយនឹងមាតុគ្រាមពិតមែនឬ ។ ព្រះអនុរុទ្ធក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ការនោះពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់តិះដៀលថា ម្នាលអនុរុទ្ធ អ្នកមិនគួរនឹងសម្រេចនូវទីដេកជាមួយនឹងមាតុគ្រាមទេ ម្នាលអនុរុទ្ធ អំពើដែលអ្នកឯងធ្វើនេះ មិននាំឲ្យជ្រះថ្លា ដល់ជនទាំងឡាយ ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បី សម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ សម្រេចនូវទីដេកជាមួយនឹងមាតុគ្រាម ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๒๙๕] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នានឹងសិក្ខាបទទី ១ នៃបារាជិកកណ្ឌ ។បេ។ ដែលហៅថា មាតុគ្រាមនោះ គឺស្រីមនុស្ស ឯយក្ខស្រី ប្រេតស្រី តិរច្ឆានញ្ជី មិនហៅថា មាតុគ្រាមទេ ដោយហោចទៅសូម្បីតែក្មេងស្រីដែលកើតក្នុងថ្ងៃនោះ (ក៏ហៅថា មាតុគ្រាមដែរ) នឹងបាច់ពោលថ្វី ដល់មនុស្សស្រីដែលធំ ។ ពាក្យថា ជាមួយ គឺក្នុងទីជាមួយគ្នា ។ ដែលហៅថា ទីដេក គឺទីដេកដែលគេប្រក់ទាំងអស់ គេបិទបាំងទាំងអស់ គេប្រក់ដោយច្រើន គេបិទបាំងដោយច្រើន ។ ពាក្យថា សម្រេចទីដេក សេចក្តីថា លុះព្រះអាទិត្យអស្តង្គតហើយ មាតុគ្រាមដេក ភិក្ខុក៏ដេកដែរ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិ

ជាចិត្តិយ ។ កាលភិក្ខុជេក មាតុក្រាមក៏ជេកដែរ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិជាចិត្តិយ ។ ពុំនោះសោត ជនទាំង ២ គឺភិក្ខុ និងមាតុគ្រាមជេកព្រមគ្នា ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិជាចិត្តិយ ។ ជនទាំងពីរនោះក្រោកឡើង ហើយជេកទៅវិញរឿយៗ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិជាចិត្តិយ ។

[២៨៦] មាតុគ្រាម ភិក្ខុសម្គាល់ថា មាតុគ្រាមពិតមែន ហើយសម្រេចទីជេកជាមួយគ្នា ត្រូវអាបត្តិជាចិត្តិយ ។ មាតុគ្រាម តែភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ហើយសម្រេចទីជេកជាមួយគ្នា ត្រូវអាបត្តិជាចិត្តិយ ។ មាតុគ្រាម ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនមែនមាតុគ្រាម ហើយសម្រេចទីជេកជាមួយគ្នា ត្រូវអាបត្តិជាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិទុក្កដ (ព្រោះជេក) ក្នុងទីជេកដែលគេប្រក់បានពាក់កណ្តាល គេបិទជាំងបានពាក់កណ្តាល ។ ភិក្ខុសម្រេចទីជេកជាមួយនឹងយក្ខស្រីក្តី ប្រេតស្រីក្តី ជនខ្វៀយក្តី តិរច្ឆានញីក្តី ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ មិនមែនមាតុគ្រាម ភិក្ខុសម្គាល់ថាមាតុគ្រាម ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ មិនមែនមាតុគ្រាម តែភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ មិនមែនមាតុគ្រាម ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនមែនមាតុគ្រាម មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ ។

[២៨៧] (អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុសម្រេចទីជេកជាមួយនឹងមាតុគ្រាម) ក្នុងទីដែលគេប្រក់ទាំងអស់ តែមិនបានបិទជាំងជុំវិញ ដល់ភិក្ខុដែលជេកជាមួយនឹងមាតុគ្រាមក្នុងទីដែលគេបិទជាំងជុំវិញ តែគេមិនបានប្រក់សោះឡើយ ដល់ភិក្ខុដែលជេកជាមួយនឹងមាតុគ្រាមក្នុងទីដែលគេមិនបានប្រក់ដោយច្រើន គឺ ប្រក់បានបន្តិចបន្តួច គេមិនបានបិទជាំងដោយច្រើន គឺបិទជាំងបន្តិចបន្តួច ដល់ភិក្ខុ

ដែលអង្គុយ មាតុគ្រាមដេក ដល់ភិក្ខុដេក មាតុគ្រាមអង្គុយ ដល់ភិក្ខុដែលអង្គុយ មាតុគ្រាមក៏អង្គុយទាំងពីរនាក់ ដល់ភិក្ខុឆត ដល់ភិក្ខុជាខាងដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ៦

อัฏฐกถา

มุสาวาทวรรค

ทุติยสหาเสยยกสิกขาบท

คปฺปีชฺชาปวินิจฺฉยกฺขนฺเธ ทุติยสหาเสยฺยกสิกฺขาปท ฉฏเตฺวเนว

[๒๙๔] *บทว่า* **อาวสถาคารํ** *ได้แก่ เรือนสำหรับอยู่ของพวกอาคันตุกะ ฯ*

บทว่า **ปญฺญตฺตํ โหติ** *ได้แก่ เป็นที่เขาลาดไว้สำหรับสตรีนั้นนอนเป็นพิเศษ เพราะเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งบุญ ฯ*

บทว่า **เยน สา ฯเปฯ เตนุปสงฺกมิ** *ความว่า ได้ยินว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงสดับคำของพวกมนุษย์ผู้กล่าวว่า มีเรือนสำหรับอยู่ของพวกอาคันตุกะในที่ชื่อนี้ ดังนี้แล้ว ได้เสด็จเข้าไปยังที่นั้น ฯ*

บทว่า **คนฺถิกาย** *มีวิเคราะห์ว่า ชื่อว่า ขนมเป็นเครื่องผูกรัด ได้แก่ ขนมที่ทำด้วยแป้งและน้ำตาลเป็นต้น ชื่อว่า ขนมเป็นเครื่องผูกรัด ขนมเป็นเครื่องผูกรัดนั้น มีอยู่แก่สตรีนั้น เหตุนั้น สตรีนั้น ชื่อว่า* **คนฺถิกา** *ได้แก่ สตรีผู้มีขนมเป็นเครื่องผูกรัด ฯ*

บทว่า **สาฏกํ นิกฺขิปิตฺวา** *ความว่า สตรีนั้นคิดว่า เหตุอะไรหนอ ท่านผู้เจริญนี้ จึงได้ทำการตรวจตราเรือนนี้ ดังนี้ ได้วางผ้าสาฎกไว้*

บทว่า **นิกฺขิปิตฺวา** *ได้แก่ ได้วางไว้ (ซึ่งเวทนา) ฯ*

คำว่า ทุกฺกฏสฺส ได้แก่ ในโทษที่ประพฤติล่วงเกิน ฯ

ពីរបទថា **មំ អច្ចគ្គមា** *បានដល់ ប្រព្រឹត្តទៅកន្លង គឺគ្របសង្កត់នូវខ្ញុំ ។ បទដ៏សេស បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបដោយនយដូចពោលហើយ ក្នុងសិក្ខាបទមុននោះឯង ។ ឯការប្លែកគ្នា មានត្រឹមប៉ុណ្ណេះ គឺក្នុងសិក្ខាបទមុនត្រូវអាបត្តិក្នុងថ្ងៃទី ๔ ក្នុងសិក្ខាបទនេះ ត្រូវអាបត្តិសូម្បីក្នុងថ្ងៃទី ๑ ។ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ (ដល់ភិក្ខុដែលសម្រេចការដេកជួមគ្នា) ជាមួយស្រីយក្ខ និងស្រីប្រេត ដែលមានរូបប្រាកដ និងសត្វតិរច្ឆានញី ចំពោះត្រង់វត្ថុនៃមេថុនធម្ម ។ ឯសត្វតិរច្ឆានញីដ៏សេស ជាអនាបត្តិ ។ សូម្បីសមុដ្ឋានជាដើម ក៏ដូចគ្នានឹងសិក្ខាបទមុននោះឯង ដូច្នេះឯង ។*

ទុតិយសហសេយ្យសិក្ខាបទ ចប់

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๗

[๒๙๘] สมัยนั้น พระพุทธเจ้าผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ พระเชตวันมหาวิหาร ของอนาถบิณฑิกเศรษฐี ใกล้กรุงสาวัตถี ฯ ครั้งนั้นแล อุทายีผู้มีอายุ เป็นผู้ถือการนั่งเป็นวัตร ในกรุงสาวัตถี ย่อมเข้าไปสู่ตระกูลทั้งหลาย ในกรุงสาวัตถีนั้นแหละ เป็นประจำ ฯ ต่อมา อุทายีผู้มีอายุ ในเวลาเช้า ครองผ้าแล้ว ถือบาตรและจีวร เข้าไปสู่ตระกูลหนึ่ง ฯ ครั้งนั้นแล หญิงเจ้าของเรือน ลุกจากอาสนะแล้วไหว้ ฯ หญิงผู้เป็นบุตรสาวของหญิงเจ้าของเรือนนั้น ก็ลุกจากอาสนะแล้วไหว้ ฯ ต่อมา อุทายีผู้มีอายุ เข้าไปสู่เรือนของหญิงเจ้าของเรือน แล้วนั่งบนอาสนะที่เขาปูลาดไว้ ฯ ลำดับนั้น หญิงเจ้าของเรือนได้มีความดำริอย่างนี้ว่า สมณะนี้เป็นสหายของพ่อผัวแม่ผัวเรา หรือว่าเป็นสหายของสามีเรา ฯ ครั้งนั้นแล อุทายีผู้มีอายุ แสดงธรรมีกถาแก่หญิงเจ้าของเรือนนั้นแล้ว ลุกจากอาสนะหลีกไป ฯ ครั้งนั้นแล หญิงเจ้าของเรือนได้มีความดำริอย่างนี้ว่า สมณะนี้ไม่ใช่สหายของพ่อผัวแม่ผัวเรา ไม่ใช่สหายของสามีเรา ฯ ครั้งนั้นแล อุทายีผู้มีอายุ ครั้นแสดงธรรมีกถาแก่หญิงเจ้าของเรือนนั้นแล้ว ลุกจากอาสนะหลีกไปแล้ว ก็ได้เข้าไปสู่เรือนของหญิงผู้เป็นบุตรสาวของหญิงเจ้าของเรือนนั้น ฯ ครั้งนั้นแล หญิงผู้เป็นบุตรสาวของหญิงเจ้าของเรือนนั้น ได้มีความดำริอย่างนี้ว่า สมณะนี้เป็นสหายของแม่ผัวเรา ฯ ครั้งนั้นแล อุทายีผู้มีอายุ แสดงธรรมีกถาแก่หญิงผู้เป็นบุตรสาวของหญิงเจ้าของเรือนนั้นแล้ว ลุกจากอาสนะหลีกไป ฯ ครั้งนั้นแล หญิงผู้เป็นบุตรสาวของหญิงเจ้าของเรือนนั้น ได้มีความดำริอย่างนี้ว่า สมณะนี้ไม่ใช่สหายของแม่ผัวเรา ฯ ครั้งนั้นแล อุทายีผู้มีอายุ ครั้นแสดงธรรมีกถาแก่หญิงผู้เป็นบุตรสาวของหญิงเจ้าของเรือนนั้นแล้ว ลุกจากอาสนะหลีกไปแล้ว ก็ได้เข้าไปสู่เรือนของหญิงเจ้าของเรือน ฯ ครั้งนั้นแล หญิงเจ้าของเรือนได้กล่าวกะอุทายีผู้มีอายุนั้นว่า ดูกรพระคุณเจ้า ขอพระคุณเจ้าจงอย่าได้เข้าไปสู่เรือนของดิฉันอีกเลย ฯ ครั้งนั้นแล อุทายีผู้มีอายุ ได้ถามหญิงเจ้าของเรือนนั้นว่า ดูกรน้องหญิง เพราะเหตุไร ฯ หญิงเจ้าของเรือนนั้นได้ตอบว่า ดูกรพระคุณเจ้า ดิฉันได้ยินได้ฟังมาว่า สมณะนี้เป็นสหายของพ่อผัวแม่ผัวเรา ฯ ครั้งนั้นแล อุทายีผู้มีอายุ ได้กล่าวกะหญิงเจ้าของเรือนนั้นว่า ดูกรน้องหญิง ก็สมณะนี้ไม่ใช่สหายของพ่อผัวแม่ผัวเธอ ฯ ครั้งนั้นแล หญิงเจ้าของเรือนได้มีความดำริอย่างนี้ว่า สมณะนี้ไม่ใช่สหายของพ่อผัวแม่ผัวเรา ฯ ครั้งนั้นแล หญิงเจ้าของเรือนได้กล่าวกะอุทายีผู้มีอายุนั้นว่า ดูกรพระคุณเจ้า ขอพระคุณเจ้าจงอย่าได้เข้าไปสู่เรือนของดิฉันอีกเลย ฯ ครั้งนั้นแล อุทายีผู้มีอายุ ได้ถามหญิงเจ้าของเรือนนั้นว่า ดูกรน้องหญิง เพราะเหตุไร ฯ หญิงเจ้าของเรือนนั้นได้ตอบว่า ดูกรพระคุณเจ้า ดิฉันได้ยินได้ฟังมาว่า สมณะนี้เป็นสหายของสามีเรา ฯ ครั้งนั้นแล อุทายีผู้มีอายุ ได้กล่าวกะหญิงเจ้าของเรือนนั้นว่า ดูกรน้องหญิง ก็สมณะนี้ไม่ใช่สหายของสามีเธอ ฯ

ស្រីជាកូនប្រសាតបថា បពិត្រអ្នកម៉ែ សមណៈនោះសម្តែងធម៌ដល់ខ្ញុំ ចំណែកឯអ្នកម៉ែ សមណៈនោះបាននិយាយពាក្យអ្វីឲ្យខ្លះ ។ ម្តាយក្មេកជ្រាប់ថា សមណៈ នោះសម្តែងធម៌ដល់អញដែរ ។ ស្រីទាំងពីរនាក់នោះ ក៏ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា លោកម្ចាស់ឧទាយិ មិនសមបើនឹងសម្តែងធម៌ (ខ្ជឹប) ជិតត្រចៀកមាតុគ្រាមសោះ ធម្មតាសមណៈ គួរតែសម្តែងធម៌ដោយសំឡេងក្បោះក្បាយដោយច្បាស់លាស់ទេតើ ។ កិក្ខុទាំងឡាយបានឮពាក្យស្រីទាំងនោះពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ហើយ ។ កិក្ខុណាមានសេចក្តីជ្រាប្នាតិច ។បេ។ កិក្ខុទាំងនោះក៏ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ឧទាយិដ៏មានអាយុមិនសមបើនឹងសម្តែងធម៌ដល់មាតុគ្រាមសោះ ។ ឯកិក្ខុទាំងនោះ ក៏នាំគ្នាក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគម្ចាស់ ។បេ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្នាលឧទាយិ បានឮថា អ្នកឯងសម្តែងធម៌ដល់មាតុគ្រាម ពិតមែនឬ ។ ឧទាយិកិក្ខុក្រាបទូលថា សូមទ្រង់មេត្តាជ្រាបសពិតមែនហើយ ។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់តិះដៀលថា ម្នាលមោឃបុរស អ្នកឯងមិនសមបើនឹងសម្តែងធម៌ដល់មាតុគ្រាមទេ ម្នាលមោឃបុរស អំពើនេះមិនទាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់បុគ្គលដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ។បេ។ ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា កិក្ខុណាមួយ សម្តែងធម៌ដល់មាតុគ្រាម ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទនេះដល់កិក្ខុទាំងឡាយដោយប្រការដូច្នេះ ។

[๒๙๙] សម័យនោះឯង ពួកឧបាសិកាឃើញកិក្ខុទាំងឡាយ ក៏និយាយ

ពាក្យនេះថា បពិត្រលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ ពួកខ្ញុំករុណាសូមអារាធនា សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ មេត្តាសម្តែងធម៌ឲ្យទាន ពួកភិក្ខុឆ្លើយថា ម្នាលបួនស្រី ការសម្តែងធម៌ដល់មាតុគ្រាមមិនគួរទេ ។ ពួកឧបាសិកាទូលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ ពួកខ្ញុំករុណាសូមអារាធនា សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ មេត្តាសម្តែងធម៌ត្រឹមប្រាំម៉ាត់ឬប្រាំមួយម៉ាត់ឲ្យទានចុះ ពួកខ្ញុំករុណា អាចចាំធម៌បាន ដោយពាក្យមានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ ។ ពួកភិក្ខុនិយាយថា ម្នាលបួនស្រី ការសម្តែងធម៌ដល់មាតុគ្រាមមិនគួរទេ ថាដូច្នោះហើយ ក៏មានសេចក្តីរង្កៀសខានសម្តែងធម៌ទៅ ។ ពួកឧបាសិកាក៏ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា មិនសមបើលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ ពួកយើងខំអង្វរទាំងម្ល៉ះ ក៏មិនសម្តែងធម៌ឲ្យទានសោះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានឮពាក្យឧបាសិកាទាំងនោះ ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ហើយ ។ ទើបភិក្ខុទាំងនោះនាំគ្នាក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ។ ព្រោះរឿងនេះ ដំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ធ្វើធម្មីកថាត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយ ដោយព្រះពុទ្ធដីកាថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុសម្តែងធម៌ដល់មាតុគ្រាម បានត្រឹមតែប្រាំម៉ាត់ឬប្រាំមួយម៉ាត់ប៉ុណ្ណោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយសម្តែងធម៌ដល់មាតុគ្រាម លើសពីប្រាំម៉ាត់ឬប្រាំមួយម៉ាត់ឡើងទៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទនេះដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

[๓๐๐] សម័យនោះឯង ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុបានដឹងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ

បានអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុសម្តែងធម៌ដល់មាតុគ្រាម បានត្រឹមប្រាំម៉ាត់ឬប្រាំមួយម៉ាត់ហើយ ។ ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុទាំងនោះ ក៏ឲ្យបុរសដែលមិនជីងក្តី អង្គុយជិតហើយសម្តែងធម៌ដល់មាតុគ្រាមលើសពីប្រាំម៉ាត់ ឬ ប្រាំមួយម៉ាត់ទៅទៀត ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណាមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា មិនសមបើបើពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុឲ្យបុរសដែលមិនជីងក្តី អង្គុយជិត ហើយសម្តែងធម៌ដល់មាតុគ្រាម លើសពីប្រាំម៉ាត់ឬប្រាំមួយម៉ាត់ទៅទៀតសោះ ឯភិក្ខុទាំងនោះនាំគ្នាក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ។បេ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បានឮថា អ្នកទាំងឡាយឲ្យបុរសដែលមិនជីងក្តីអង្គុយជិតហើយសម្តែងធម៌ដល់មាតុគ្រាមលើសពីប្រាំម៉ាត់ឬប្រាំមួយម៉ាត់ទៅទៀត ពិតមែនឬ ។ ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ទ្រង់តិះដៀលថា ម្នាលមោឃបុរសទាំងឡាយ មិនសមបើបើអ្នកទាំងឡាយឲ្យបុរសដែលមិនជីងក្តីអង្គុយជិត ហើយសម្តែងធម៌ដល់មាតុគ្រាមលើសពី ប្រាំម៉ាត់ឬប្រាំមួយម៉ាត់ទៅទៀតទេ ម្នាលមោឃបុរសទាំងឡាយ អំពើនេះមិននាំឲ្យជ្រះថ្លា ដល់ជនទាំងឡាយ ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខានេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ សម្តែងធម៌ដល់មាតុគ្រាម លើសពីប្រាំម៉ាត់ឬប្រាំមួយម៉ាត់ឡើងទៅ ភិក្ខុនោះ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ រៀរាល់តែមានបុរសដែលជីងក្តី (អង្គុយជិត) ។

[៣០១] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នានឹងសិក្ខាបទទី

๑ នៃបាវាជិកកណ្ឌ ។ ដែលហៅថា មាតុគ្រាម គឺមនុស្សស្រីដែលដឹងក្តី អាចដឹងពាក្យល្អពាក្យអាក្រក់ ពាក្យទ្រគោះ ពាក្យមិនទ្រគោះ ឯយក្ខស្រី ប្រេតស្រី តិរច្ឆានញីមិនហៅថាមាតុគ្រាមទេ ។ ពាក្យថា លើសពីប្រាំម៉ាត់ឬប្រាំមួយម៉ាត់ឡើងទៅ គឺច្រើនជាង ប្រាំម៉ាត់ឬប្រាំមួយម៉ាត់ ។ ដែលហៅថា ធម៌ គឺធម៌ដែលព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ទ្រង់សម្តែងទុកហើយ សាវ័កសម្តែងទុកហើយ ឥសីសម្តែងទុកហើយ ទេវតាសម្តែងទុកហើយ ដែលអាស្រ័យនូវអដ្ឋកថា អាស្រ័យនូវបាលី ។ ពាក្យថា សម្តែង គឺកិក្ខុសម្តែងដោយបទ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ រាល់ៗ បទ ។ កិក្ខុសម្តែងដោយអក្ខរៈ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយរាល់ៗ អក្ខរៈ ។ ពាក្យថា វៀរលែងតែមានបុរសដែលដឹងក្តី គឺលើកលែងតែបុរសដែលដឹងក្តី ។ ដែលហៅថា អ្នកដឹងក្តី គឺបុរសដែលអាចដឹងនូវពាក្យល្អ ពាក្យអាក្រក់ ពាក្យទ្រគោះ ពាក្យមិនទ្រគោះ ។

[๓๐๒] មាតុគ្រាម កិក្ខុសគ្គាល់ថា មាតុគ្រាម ហើយសម្តែងធម៌ឲ្យលើសពីប្រាំម៉ាត់ឬប្រាំមួយម៉ាត់ឡើងទៅ ដោយគ្មានបុរសដឹងក្តី (នៅជិតខាង) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ មាតុគ្រាម កិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ហើយសម្តែងធម៌ឲ្យលើសពីប្រាំម៉ាត់ឬប្រាំមួយម៉ាត់ឡើងទៅ ដោយគ្មានបុរសដឹងក្តី (នៅជិតខាង) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ មាតុគ្រាម កិក្ខុសគ្គាល់ថា មិនមែនមាតុគ្រាម ហើយសម្តែងធម៌ឲ្យលើសពី ប្រាំម៉ាត់ឬប្រាំមួយម៉ាត់ឡើងទៅ ដោយគ្មានបុរសដឹងក្តី (នៅជិតខាង) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ កិក្ខុសម្តែងធម៌ឲ្យលើសពីប្រាំម៉ាត់ឬប្រាំមួយម៉ាត់ឡើងទៅ ដល់យក្ខស្រីក្តី ប្រេតស្រីក្តី ជនេ្ឋយក្តី

តិរច្ឆានញ្ចីមានរាងកាយដូចមនុស្សស្រីក្តី ដោយគ្មានបុរសដ៏ងក្តី (នៅជិតខាង) ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ មិនមែនមាតុគ្រាម កិក្ខុសង្គាល់ថា មាតុគ្រាម ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ មិនមែនមាតុគ្រាម កិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ មិនមែនមាតុគ្រាម កិក្ខុសង្គាល់ថា មិនមែនមាតុគ្រាម មិនត្រូវអាបត្តិអ្វីឡើយ ។

[៣០៣] អាបត្តិមិនមានដល់កិក្ខុដែលសម្តែងធម៌ (ដល់មាតុគ្រាម) មានបុរសដ៏ងក្តី (នៅជិតខាង) ដល់កិក្ខុសម្តែងធម៌ត្រឹម ប្រាំម៉ាត់ឬប្រាំមួយម៉ាត់ ដល់កិក្ខុសម្តែងធម៌តិចជាងប្រាំម៉ាត់ឬប្រាំមួយម៉ាត់ ដល់កិក្ខុសម្តែងធម៌ប្រាំម៉ាត់ឬប្រាំមួយម៉ាត់ក្រោកឡើងហើយ អង្គុយទៅវិញសម្តែងទៀត ដល់កិក្ខុដែលសម្តែងធម៌ដល់មាតុគ្រាមដែលក្រោកឡើងហើយ អង្គុយទៅវិញក្នុងខណៈនោះ ដល់កិក្ខុសម្តែងធម៌ដល់មាតុគ្រាមឯទៀត (ក្រៅពីមាតុគ្រាមដែលបានសម្តែងឲ្យស្តាប់ហើយ) ដល់កិក្ខុដែលមាតុគ្រាមសួរប្រស្នា ហើយឆ្លើយដោះប្រស្នា (នោះ) ដល់កិក្ខុសម្តែងធម៌ឲ្យអ្នកជនៃស្តាប់ មាតុគ្រាមអង្គុយស្តាប់ផង ដល់កិក្ខុឆ្កួត ដល់កិក្ខុជាខាងដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ៧ ចប់

อัฏฐกถา

มุสาวาทวรรค

ธัมมเทสนาสิกขาบท

คปฺปีชฺชาปวิเนิจฺฉยกฺขนฺธสิกฺขาปทาทิ ๗ ดังต่อไปนี้

[๒๙๘] *ชื่อว่าเรือน* ชื่อว่า **ฆรณี** ฯ

บทว่า **นิเวสนทฺวาเร** *ได้แก่ ทวารแห่งนิเวสน์ (เรือน) ฯ*

ชื่อว่าบุตรสาวในเรือนนั้น ชื่อว่า **ฆรสุณฺหา** ฯ

บทว่า **อาวสถทฺวาเร** *ได้แก่ ประตูเรือนนอก ฯ*

บทว่า **วิสชฺเชนฺติ** *ได้แก่ ด้วยเสียงอันไพเราะ ฯ*

บทว่า **วิวเรนฺติ** *ได้แก่ เปิดประตู คือไม่ปิดไว้ ฯ*

บทว่า **ธมฺมา เทเสตพฺพา** *ความว่า พระธรรมกถึกควรแสดงธรรมด้วยสามารถแห่งสมาธิและศีลเป็นต้นนี้ ฯ*

[๒๙๙] *บทว่า* **อญฺญาตุ** *คือ (อาจ) เพื่อรู้ได้ ฯ*

[๓๐๐] *บทว่า* **วิญฺญา ปุริสวิคฺคเหน** *ความว่า (เรา) บุรุษผู้รู้ดี ไม่ใช่ยักษ์ ไม่ใช่เปรต ไม่ใช่ดิรัจฉาน สมบูรณ์ด้วยความเป็นบุรุษ ฯ*

อนาปัตติแห่งธัมมเทสนาสิกขาบท

[๓๐๓] *บทว่า* **อนาปตฺติ วิญฺญา ปุริสวิคฺคเหน** *ความว่า ไม่ต้องอาบัติแก่ภิกษุ ผู้แสดงธรรมแก่หญิงพร้อมด้วยบุรุษ*

ដែលដឹងក្តី ។

បទថា **ឆប្បញ្ចវាចាហិ** *សេចក្តីថា មិនត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលសម្តែង (ធម៌) ដោយវាចា ៥ ឬ ៦ ម៉ាត់ ។ ក្នុងបទថា* **ឆប្បញ្ចវាចាហិ** *នេះ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបប្រមាណនៃវាចា ក្នុងធម៌ទាំងពួងយ៉ាងនេះ គឺគាថាមួយបាទ ឈ្មោះថា វាចាមួយម៉ាត់ ។ បើភិក្ខុបំណងនឹងពោលអដ្ឋកថាក្តី ឬមានរឿងធម្មបទ និងជាតកជាដើមក្តី និងពោលត្រឹម ៥ ឬ ៦ បទប៉ុណ្ណោះ គួរ បើពោលព្រមដោយបាលី គប្បីពោលធម៌កុំឲ្យលើស ៦ បទ យ៉ាងនេះ គឺអំពីព្រះបាលីមួយបទ អំពីអដ្ឋកថា ៥ បទ ។ ពិតហើយ ធម៌មានប្រភេទដូចពោលក្នុងបទសោធម្ម ចាត់ជាធម៌ដូចគ្នាទាំងអស់ ក្នុងសិក្ខាបទនេះ ។*

ពីរបទថា **តស្មឹ ឋេសេតិ** *គឺសម្តែងក្នុងខណៈនោះ ។ ម្យ៉ាងទៀត បទថា* **តស្មឹ** *នេះ ជាសត្តមីវិភត្តិ ចុះក្នុងអត្ថឆដ្ឋីវិភត្តិ សេចក្តីថា រមែងសម្តែងដល់ស្រីនោះ ។*

ពីរបទថា **អញ្ញស្ស មាតុគាមស្ស** *សេចក្តីថា ភិក្ខុអង្គុយលើអាសនៈមួយ សម្តែងធម៌ដល់មាតុគ្រាមរាប់រយនាក់ យ៉ាងនេះ គឺសម្តែងដល់ស្រីម្នាក់ហើយសម្តែងដល់ស្រីដទៃដែលមកក្រោយៗ ទៀត ។ ក្នុងមហាបច្ចរីអដ្ឋកថាពោលទុកថា ភិក្ខុពោលថា អាត្មានឹងសម្តែងគាថាដល់ពួកនាងម្នាក់មួយគាថា ពួកនាងចូរស្តាប់គាថានោះ ហើយសម្តែងធម៌ដល់ពួកមាតុគ្រាម ដែលអង្គុយប្រជុំគ្នា មិនត្រូវអាបត្តិ ។ ភិក្ខុធ្វើការជាក់ចិត្តតាំងពីដំបូងថា អាត្មាអញនឹងពោលគាថាដល់ស្រីម្នាក់មួយគាថា ដូច្នេះ ហើយប្រាប់ឲ្យដឹងមុន ទើបសម្តែង*

សមគួរ ។

ច្រើនបទថា **បញ្ហំ បុច្ឆតិ បញ្ហំ បុដ្ឋោ កថេតិ** សេចក្តីថា មាតុគ្រាមសួរថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ឈ្មោះថា ទីឃនិកាយ សម្តែងអត្ថដូចម្តេច កិក្ខុដែលស្ត្រីសួរបញ្ហាយ៉ាងនេះ ទោះបីពោលទីឃនិកាយទាំងអស់ ក៏មិនត្រូវអាបត្តិ ។ ពាក្យដ៏សេសក្នុងសិក្ខាបទនេះ ងាយយល់ទាំងអស់ហើយ ។

សិក្ខាបទនេះ ជាបទសោធម្មសមុដ្ឋាន កើតឡើងតាមវាចា ๑ វាចា និងចិត្ត ๑ ជាកិរិយាផង អកិរិយាផង ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាវចីកម្ម មានចិត្ត ๓ មានវេទនា ๓ ដូច្នេះឯង ។

ធម្មទេសនាសិក្ខាបទ ចប់

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๘

[๓๐๔] สมัยนั้น ท่านพระสัพพมิตตะอยู่ที่ป่าสาลวันใกล้กรุงเวสาลี ฯ ครั้งนั้นแล มีภิกษุหลายรูป ซึ่งเป็นมิตรกันมาแต่ก่อน ได้อยู่จำพรรษาในอาวาสหลังเดียวกัน ฯ สมัยนั้นแล ในชนบทนั้นเกิดทุพภิกขภัย (อาหารแพง) มนุษย์ทั้งหลายยังชีวิตให้เป็นไปได้โดยยากลำบาก ก็ได้รับความลำบากในการหาเสบียงอาหาร มีกระเบื้องเป็นต้น (ที่ใช้ปูพื้น) และหาที่ซื้อขายหญ้าและฟืนได้ยาก ต่อเมื่อได้ที่ซื้อขายแล้วจึงซื้อขายได้ มนุษย์ทั้งหลายในที่นั้นๆ ไม่ง่ายเลยที่จะยังชีวิตให้เป็นไปได้ด้วยการแสวงหาอาหาร ฯ ขณะนั้น ภิกษุทั้งหลายนั้นคิดกันว่า ในสมัยนี้ในชนบทนี้เกิดทุพภิกขภัย (อาหารแพง) มนุษย์ทั้งหลายยังชีวิตให้เป็นไปได้โดยยากลำบาก ก็ได้รับความลำบากในการหาเสบียงอาหาร มีกระเบื้องเป็นต้น (ที่ใช้ปูพื้น) และหาที่ซื้อขายหญ้าและฟืนได้ยาก ต่อเมื่อได้ที่ซื้อขายแล้วจึงซื้อขายได้ มนุษย์ทั้งหลายในที่นั้นๆ ไม่ง่ายเลยที่จะยังชีวิตให้เป็นไปได้ด้วยการแสวงหาอาหาร ก็แหละ พวกเราจะพึงทำอุบายอย่างไรหนอ จึงจะได้อยู่กันพร้อมเพรียง ไม่วิวาทกัน ได้จำพรรษาสบาย ได้บิณฑบาตหาได้ง่าย ฯ ภิกษุพวกหนึ่งกล่าวว่า ดูก่อนอาวุโสทั้งหลาย ถ้าอย่างนั้น พวกเราพึงรับใช้การงานของคฤหัสถ์ทั้งหลาย เมื่อพวกเราทำอย่างนี้ คฤหัสถ์ทั้งหลายนั้นจักให้อาหารแก่พวกเรา เมื่อได้อาหารอย่างนี้ พวกเราก็จักอยู่กันพร้อมเพรียง ไม่วิวาทกัน

ទាស់ទែងគ្នា នៅចាំវស្សាក៏ស្រួលផង ហើយមិនលំបាកដោយអាហារបិណ្ឌបាតផង ។ ភិក្ខុពួកខ្វះឆ្នើយថា អាវុសោ កុំឡើយ ប្រយោជន៍អ្វីនឹងទទួលរ៉ាប់រងការងារបស់គ្រហស្ថនោះ អាវុសោ ណ្ហើយចុះ យើងត្រូវធ្វើអ្នកជាបម្រើនាំដំណឹងដល់ពួកគ្រហស្ថវិញ កាលបើយើងធ្វើយ៉ាងនេះហើយ គ្រហស្ថទាំងនោះ គង់នឹងនឹកនាឲ្យអាហារបិណ្ឌបាតដល់យើងមិនខាន កាលបើបានអាហារយ៉ាងនេះហើយ យើងនឹងព្រមព្រៀងស្មោះស មិនវិវាទទាស់ទែងគ្នានៅចាំវស្សាក៏ស្រួលផង ហើយមិនលំបាកដោយអាហារបិណ្ឌបាតផង ។ ភិក្ខុពួកខ្វះឆ្នើយថា អាវុសោ កុំឡើយ ប្រយោជន៍អ្វីនឹងទទួលរ៉ាប់រងការងារ របស់គ្រហស្ថ ប្រយោជន៍អ្វីនឹងធ្វើជាអ្នកបម្រើនាំដំណឹងដល់ពួកគ្រហស្ថ អាវុសោ ណ្ហើយចុះ យើងនឹងពោលសរសើរនូវឧត្តរិមនុស្សធម៌ ដល់គ្នានឹងគ្នា ដល់ពួកគ្រហស្ថវិញថា ភិក្ខុឯណោះបានឈានទី ១ ភិក្ខុឯណោះបានឈានទី ២ ភិក្ខុឯណោះបានឈានទី ៣ ភិក្ខុឯណោះបានឈានទី ៤ ភិក្ខុឯណោះជាសោតាបន្ន ភិក្ខុឯណោះជាសកទាគាមី ភិក្ខុឯណោះជាអនាគាមី ភិក្ខុឯណោះជាព្រះអរហន្ត ភិក្ខុឯណោះបានវិជ្ជា ៣ ភិក្ខុឯណោះបានអភិញ្ញា ៦ កាលបើយើងពោលយ៉ាងនេះហើយ គ្រហស្ថទាំងនោះគង់នឹងនឹកនា ឲ្យអាហារបិណ្ឌ-បាតដល់យើងមិនខាន បើបានអាហារយ៉ាងនេះហើយ យើងក៏នឹងមានសេចក្តីសាមគ្គីស្មោះស មិនវិវាទទាស់ទែងគ្នាទេ នៅចាំវស្សាក៏ស្រួល ហើយមិនលំបាកដោយបិណ្ឌបាតផង ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏យល់ព្រមថា អាវុសោ ពួកយើងពោលសរសើរគុណឧត្តរិមនុស្សធម៌ណា របស់គ្នាយើងទៅវិញទៅមក

ដល់ពួកគ្រហស្ថ ការពោលសរសើរគុណឧត្តរិមនុស្សធម៌នេះស្រួលហើយ ។ លំដាប់នោះ ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏បានពោលសរសើរគុណឧត្តរិមនុស្សធម៌ទៅវិញ ទៅមកដល់ពួកគ្រហស្ថថា ភិក្ខុឯណោះបានឈានទី ១ ។បេ។ ភិក្ខុឯណោះ បានអភិញ្ញា ៦ ។ គ្រានោះ មនុស្សទាំងឡាយនោះ ក៏និយាយគ្នាថា អើហ្ន៎ យើងវាល់គ្នាបានភិក្ខុបែបនេះ មកនៅចាំវស្សា ហៅពេញជាលាភរបស់យើង ឈ្មោះថា យើងបានបុណ្យដោយងាយណាស់ហ្ន៎ តាំងពីដើមមកដល់ឥឡូវនេះ យើងវាល់គ្នាមិនដែលបានពួកភិក្ខុមានសីល មានធម៌ជាកុសល ដូចបែបនេះ មកនៅចាំវស្សាសោះឡើយ ។ មនុស្សទាំងនោះ តែងប្រគេនភោជនាហារ[1] យ៉ាងណាដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភោជនីយាហារយ៉ាងនោះ មិនហ៊ានបរិភោគ មាត់ខ្ជួនឡើយ ហើយមិនបានជូនទៅមាតាបិតា កូនប្រពន្ធ ខ្ញុំកំជរ កម្មករបុរស មិត្រ អមាត្យ និងញាតិសាលោហិតសោះឡើយ (ម្យ៉ាងទៀត) ធ្លាប់ប្រគេនខាទនីយ[2] គ្រឿងសម្រាប់ភ្ញក្ស[3] និងទឹកបាន[4] យ៉ាងណាដល់ពួកភិក្ខុ ខាទនីយ និងគ្រឿងភ្ញក្សទឹកបានយ៉ាងនោះ ក៏មិនហ៊ានបរិភោគផឹកខ្ជួនឯងឡើយ ហើយមិនបានជូនទៅមាតាបិតា កូន ប្រពន្ធ ខ្ញុំកំជរ កម្មករបុរស មិត្រ អមាត្យ និងញាតិសាលោហិត សោះឡើយ ។ គ្រានោះឯង ភិក្ខុទាំងនោះ (លុះបានអាហារឆាន់បរិបូណ៌) ក៏មានសម្បុរល្អ មានឥន្ទ្រិយពេញលេញ មានសម្បុរ

๑- ភោជនមាន ๕ យ៉ាង គឺបាយ ๑ នំ ๑ សត្តូ ๑ ត្រី ๑ សាច់ ๑ ។ ๒- ខាទនីយ បានខាងឯមើមឈើ ផ្លែឈើជាដើម ។ ๓- បានខាងឯគ្រឿងសម្រាប់បរិភោគ គឺទឹកដោះពាវ ๑ ទឹកដោះខាប់ ๑ ប្រេង ๑ ទឹកឃ្មុំ ๑ ទឹកអំពៅ ๑ ។ ๔- ទឹកបាននោះ បានខាងទឹកបាន ๘ យ៉ាង មានទឹកបានធ្វើអំពីផ្លែស្វាយ ផ្លែព្រីងជាដើម ។

มุខស្រស់បស់ សម្បុរស្បែកក៏ផូរផង់ ។

[๓๐๕] កិក្ខុទាំងឡាយកាលបើចេញវស្សារួចហើយ តែងនាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ជាទំនៀមមិនដែលខានឡើយ ។ វេលានោះឯង កិក្ខុទាំងនោះលុះបាននៅចាំវស្សាគ្រប់ ๓ ខែហើយ ក៏រៀបចំទុកជាក់គ្រឿងសេនាសនៈ រួចនាំយកបាត្រ និងចីវរចូលទៅក្រុងវេសាលី ដើរទៅតាមលំដាប់ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដែលគង់នៅឯកូដាគារសាលា ក្នុងព្រៃមហាវន ទៀបក្រុងវេសាលី លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ សម័យនោះឯង ពួកកិក្ខុដែលនៅចាំវស្សាក្នុងទិសទាំងឡាយ សឹងមានកាយស្គាំងស្គមសៅហ្មង មានសម្បុរអាក្រក់ កើតជារោគលឿងស្វិតស្វាំង មានខ្លួនរោមដោយសរសៃ ។ ចំណែកខាងពួកកិក្ខុដែលនៅទៀបត្រើយស្ទឹងវគ្គុមុទា មានសម្បុរល្អ មានឥន្ទ្រិយពេញលេញ មានសម្បុរមុខក៏ស្រស់បស់ សម្បុរស្បែកក៏ផូរផង់ ។ ឯទំនៀមរបស់ព្រះភគវន្តសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ព្រះអង្គតែងស្មោះសចំពោះជាមួយនឹងអាគន្តុកកិក្ខុ គឺកិក្ខុដែលទើបនឹងមកដល់ថ្មី ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ទ្រង់ត្រាស់សួរទៅពួកកិក្ខុដែលនៅទៀបឆ្នេរស្ទឹងវគ្គុមុទាថា ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ អ្នករាល់គ្នាល្មមអត់ធន់បានឬទេ អ្នករាល់គ្នាល្មមប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួលឬទេ អ្នកទាំងឡាយមានសេចក្តីសាមគ្គីស្មោះស មិនវិវាទទាស់ទែងគ្នា នៅចាំវស្សាស្រួលបួល មិនលំបាកដោយអាហារបិណ្ឌបាតទេឬ ។ កិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ យើងខ្ញុំរាល់គ្នាល្មមអត់ធន់បាន បពិត្រព្រះដ៏

មានព្រះភាគ យើងខ្ញុំរាល់គ្នាល្មមប្រព្រឹត្តទៅបាន បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ យើងខ្ញុំរាល់គ្នាមានសេចក្តីសាមគ្គីស្មោះស មិនវិវាទទាស់ទែងគ្នា នៅចាំវស្សាក៏ស្រួលបួល មិនលំបាកដោយអាហារបិណ្ឌបាតផង ។ ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ទ្រង់ជ្រាបនូវហេតុហើយ ត្រាស់សួរក៏មាន ជ្រាបហើយ មិនត្រាស់សួរក៏មាន ជ្រាបច្បាស់នូវកាលគួរហើយ ត្រាស់សួរក៏មាន ជ្រាបច្បាស់នូវកាលគួរហើយ មិនត្រាស់សួរក៏មាន ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ទ្រង់ត្រាស់សួរតែកម្មដែលប្រកបដោយប្រយោជន៍ កម្មដែលមិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ ព្រះអង្គមិនទ្រង់ត្រាស់សួរឡើយ ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ព្រះអង្គផ្តាច់បង់នូវកម្មមិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ ដោយអរិយមគ្គ ជ្រះស្រឡះអស់ហើយ ព្រះភគវន្តសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ទ្រង់សួរបញ្ហាក់ពួកភិក្ខុដោយហេតុ ២ ប្រការ គឺសួរដោយទ្រង់ព្រះតម្រិះថា តថាគតនឹងសម្តែងធម៌ ១ និងបញ្ញត្តនូវសិក្ខាបទដល់ពួកសាវក ១ ។ កាលនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សួរទៅពួកភិក្ខុដែលនៅទៀបឆ្នេរស្ទឹងវគ្គុមុទាថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយអ្នកទាំងឡាយបានជាមានសេចក្តីសាមគ្គីស្មោះស មិនវិវាទទាស់ទែងគ្នា នៅចាំវស្សាក៏ស្រួលបួល មិនលំបាកដោយអាហារបិណ្ឌបាត តើដោយហេតុអ្វី ។ គ្រានោះ ភិក្ខុអម្បាលនោះ ក៏ក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ (ដោយសព្វគ្រប់) ។ ទើបព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា នែភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យរបស់អ្នកទាំងឡាយ ពិតមែនឬ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ពិតមែន ។ ព្រះភគវន្តសម្ពុទ្ធ ទ្រង់តិះដៀលថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នក

ឥល់គ្នា មិនសមបើនឹងហ៊ាននោលសរសើរគុណឧត្តរិមនុស្សធម៌ របស់គ្នា និងគ្នាចំពោះពួកគ្រហស្ថ ព្រោះហេតុតែចង់ឆ្អែតផ្ទៃទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អំពើដែលអ្នកធ្វើនេះ មិនបាននាំឲ្យកើតសេចក្តីជ្រះថ្លា ដល់ពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ ប្រាប់ឧត្តរិមនុស្សធម៌ ដល់អនុបសម្បន្ន ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ព្រោះឧត្តរិមនុស្សធម៌នោះ ភិក្ខុបានពិតមែន ។

[៣០៦] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នានឹងបាឋជិកកណ្ឌ សិក្ខាបទទី ១ ហើយ ។ ដែលហៅថា អនុបសម្បន្ននោះ គឺលើកលែងតែភិក្ខុ និងភិក្ខុនីចេញ ក្រៅអំពីនោះហៅថា អនុបសម្បន្នទាំងអស់ ។

[៣០៧] ដែលហៅថា ឧត្តរិមនុស្សធម្ម[1] នោះ សំដៅយកឈាន ๑ វិមោក្ខ ๑ សមាធិ ๑ សមាបត្តិ ๑ ញាណទស្សនៈ ๑ មគ្គភាវនា ๑ ផលសច្ឆិកិរិយា ๑ កិលេសប្បហាន ๑ ចិត្តវិនីវរណៈ ๑ សុញ្ញាគារអភិរតិ ๑ ។

[๓๐๘] បទថា **ឈាន** គឺសំដៅយកបឋមជ្ឈាន ទុតិយជ្ឈាន តតិយជ្ឈាន ចតុត្ថជ្ឈាន។ បទថា វិមោក្ខ គឺសំដៅយកសុញ្ញតវិមោក្ខ អនិមិត្តវិមោក្ខ អប្បណិហិតវិមោក្ខ ។ បទថា **សមាធិ** គឺសំដៅយកសុញ្ញតសមាធិ អនិមិត្តសមាធិ អប្បណិហិតសមាធិ ។ បទថា **សមាបត្តិ** គឺសំដៅយកសុញ្ញតសមាបត្តិ អនិមិត្តសមាបត្តិ អប្បណិហិតសមាបត្តិ ។បទថា **ញាណ** គឺ សំដៅយកវិជ្ជា ๓ ។ បទថា **មគ្គភាវនា** គឺសំដៅយក សតិប្បដ្ឋាន ๔ សម្មប្បធាន

๑- ពួកឧត្តរិមនុស្សធម្មនេះបានអធិប្បាយក្នុងបាឋជិកទី ๔ រួចហើយ ។

๔ ឥទ្ធិបាទ ๔ ឥន្ទ្រិយ ๕ พล: ๕ โพชฌงฺค ๗ มคฺคปฺปเภทโต อฏฺฐ ដ៏ ប្រសើរ ។ បទថា **ផលសច្ឆិកិរិយា** គឺកិរិយាធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផល កិរិយាធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាគាមិផល កិរិយាធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល កិរិយាធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តផល ។ បទថា **កិលេសប្បហាន** គឺកិរិយាលះរាគៈ លះទោសៈ លះមោហៈ ។ បទថា **ចិត្តវិនីវរណៈ** គឺ ចិត្តដែលប្រាសចាករាគៈ ចិត្តដែលប្រាសចាកទោសៈ ចិត្តដែលប្រាសចាកមោហៈ ។ សុញ្ញាគារេ កិរតិ គឺសេចក្តីត្រេកអរក្នុងផ្ទះដ៏ស្ងាត់ ដោយបឋមជ្ឈាន សេចក្តីត្រេកអរក្នុងផ្ទះដ៏ស្ងាត់ ដោយទុតិយជ្ឈាន សេចក្តីត្រេកអរក្នុងផ្ទះដ៏ស្ងាត់ ដោយតតិយជ្ឈាន សេចក្តីត្រេកអរក្នុងផ្ទះដ៏ស្ងាត់ ដោយចតុត្ថជ្ឈាន ។

[๓๐๙] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺភិក្ខុនិយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្បន្នថា អាត្មាបានចូលបឋមជ្ឈានរួចហើយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ពាក្យថា ប្រាប់ គឺភិក្ខុនិយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្បន្នថា អាត្មាកំពុងចូលបឋមជ្ឈាន ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ពាក្យថា ប្រាប់ គឺភិក្ខុនិយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្បន្នថា អាត្មាជាអ្នកចូលបឋមជ្ឈានហើយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ពាក្យថា ប្រាប់ គឺភិក្ខុនិយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្បន្នថា អាត្មាជាអ្នកបានបឋមជ្ឈាន ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ពាក្យថា ប្រាប់ គឺ ភិក្ខុនិយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្បន្នថា អាត្មាជាអ្នកសូត់ក្នុងបឋមជ្ឈាន ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ពាក្យថា ប្រាប់ គឺ ភិក្ខុនិយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្បន្នថា បឋមជ្ឈានអាត្មាបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[៣១០] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺកិក្ខុនិយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្បន្នថា អាត្មាបានចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នកចូលទុតិយជ្ឈាន តតិយជ្ឈាន ចតុត្ថជ្ឈាន អាត្មាជាអ្នកបាននូវចតុត្ថជ្ឈាន អាត្មាជាអ្នកស្ទាត់ក្នុងចតុត្ថជ្ឈាន ចតុត្ថជ្ឈាន អាត្មាបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាបត្តិចូឡត្តិយ ។

[៣១១] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺកិក្ខុនិយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្បន្នថា អាត្មាបានដល់ កំពុងដល់ ជាអ្នកដល់នូវសុញ្ញតវិមោក្ខ អនិមិត្តវិមោក្ខ អប្បណិហិតវិមោក្ខ សុញ្ញតសមាធិ អនិមិត្តសមាធិ អប្បណិហិតសមាធិ អាត្មាជាអ្នកបាននូវអប្បណិហិតសមាធិ អាត្មាជាអ្នកស្ទាត់ក្នុងអប្បណិហិតសមាធិ អប្ប-ណិហិតសមាធិ អាត្មាបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាបត្តិចូឡត្តិយ ។

[៣១២] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺកិក្ខុនិយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្បន្នថា អាត្មា បានចូល កំពុងចូល ជាអ្នកចូលនូវសុញ្ញតសមាបត្តិ អនិមិត្តសមាបត្តិ អប្បណិហិតសមាបត្តិ អាត្មាជាអ្នកបាននូវអប្បណិហិតសមាបត្តិ អាត្មាជាអ្នកស្ទាត់ក្នុងអប្បណិហិតសមាបត្តិ អប្បណិហិតសមាបត្តិ អាត្មាបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាបត្តិចូឡត្តិយ ។

[៣១៣] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺកិក្ខុនិយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្បន្នថា អាត្មាបានដល់ កំពុងដល់ ជាអ្នកដល់នូវត្រៃវិជ្ជា អាត្មាជាអ្នកបាននូវត្រៃវិជ្ជា អាត្មាជាអ្នកស្ទាត់ក្នុងត្រៃវិជ្ជា ត្រៃវិជ្ជាអាត្មាបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាបត្តិចូឡត្តិយ ។

[៣១៤] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺកិក្ខុនិយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្បន្នថា អាត្មា

ปานជល់ កំពុងជល់ ជាអ្នកជល់នូវសតិប្បដ្ឋាន ๔ សម្មប្បធាន ๔ ឥទ្ធិបាទ ๔ អាត្មាជាអ្នកបាននូវឥទ្ធិបាទទាំង ๔ អាត្មាជាអ្នកស្វាត់ក្នុងឥទ្ធិបាទទាំង ๔ ឥទ្ធិបាទទាំង ๔ អាត្មាបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๓๑๕] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺភិក្ខុនិយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្បន្នថា អាត្មាបានជល់ កំពុងជល់ ជាអ្នកជល់នូវឥន្ទ្រិយ ๕ ពលៈ ๕ អាត្មាជាអ្នកបាននូវពលៈ ๕ អាត្មាជាអ្នកស្វាត់ក្នុងពលៈ ๕ ពលៈ ๕ អាត្មាបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๓๑๖] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺភិក្ខុនិយាយប្រាប់អនុបសម្បន្នថា អាត្មាបានជល់ កំពុងជល់ ជាអ្នកជល់នូវពោជ្ឈង្គទាំង ๗ អាត្មាជាអ្នកបាននូវពោជ្ឈង្គទាំង ๗ អាត្មាជាអ្នកស្វាត់ក្នុងពោជ្ឈង្គទាំង ๗ ពោជ្ឈង្គទាំង ๗ អាត្មាបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๓๑๗] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺភិក្ខុនិយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្បន្នថា អាត្មាបានជល់ កំពុងជល់ ជាអ្នកជល់នូវមគ្គប្រកបដោយអង្គទាំង ๘ ដ៏ប្រសើរ អាត្មាជាអ្នកបាននូវមគ្គប្រកបដោយអង្គទាំង ๘ ដ៏ប្រសើរ អាត្មាជាអ្នកស្វាត់ក្នុងមគ្គប្រកបដោយអង្គទាំង ๘ ដ៏ប្រសើរ មគ្គប្រកបដោយអង្គទាំង ๘ ដ៏ប្រសើរ អាត្មាបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๓๑๘] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺភិក្ខុនិយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្បន្នថា អាត្មាបានជល់ កំពុងជល់ ជាអ្នកជល់នូវសោតាបត្តិផល សកទាគាមិផល អនាគាមិផល អរហត្តផល អាត្មាជាអ្នកបាននូវអរហត្តផល អាត្មាជាអ្នកស្វាត់ក្នុង

អរហត្តផល អរហត្តផល អាត្មាបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាបត្តិ ปาចិត្តិយ ។

[๓๑๙] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺកិរិយាប្រាប់ដល់អនុបសម្បន្នថា រាគៈ អាត្មាបានលះបង់ហើយ ទោសៈអាត្មាបានលះបង់ហើយ មោហៈអាត្មាបានលះបង់ហើយ បានខ្ជាក់ចោលហើយ បានជម្រុះចោលហើយ បានបន្សាត់ចោលហើយ បានរលាស់ចោលហើយ បានរើឡើងហើយ បានគាស់រំលើងហើយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๓๒๐] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺកិរិយាប្រាប់ដល់អនុបសម្បន្នថា ចិត្តរបស់អាត្មាប្រាសចាករាគៈ ចិត្តរបស់អាត្មាប្រាសចាកទោសៈ ចិត្តរបស់អាត្មាប្រាសចាកមោហៈ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๓๒๑] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺកិរិយាប្រាប់ដល់អនុបសម្បន្នថា អាត្មាបានចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នកចូលបឋមជ្ឈាន ទុតិយជ្ឈាន តតិយជ្ឈាន ចតុត្ថជ្ឈាន ក្នុងផ្ទះដ៏ស្ងាត់ អាត្មាជាអ្នកបានទូវចតុត្ថជ្ឈាន អាត្មាជាអ្នកស្ងាត់ក្នុងចតុត្ថជ្ឈាន ក្នុងផ្ទះដ៏ស្ងាត់ ចតុត្ថជ្ឈានអាត្មាបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ក្នុងផ្ទះដ៏ស្ងាត់ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๓๒๒] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺកិរិយាប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បន្នថា អាត្មាបានចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នកចូលបឋមជ្ឈានផង ទុតិយជ្ឈានផង អាត្មាជាអ្នកបានទូវបឋមជ្ឈានផង ទុតិយជ្ឈានផង អាត្មាជាអ្នកស្ងាត់ក្នុងបឋមជ្ឈានផង ទុតិយជ្ឈានផង បឋមជ្ឈានផង ទុតិយជ្ឈានផង អាត្មាបាន

ធ្វើបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ពាក្យថា ប្រាប់ គឺ ភិក្ខុនិយាយប្រាប់អនុបសម្បន្នថា អាត្មាបានចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នកចូលបឋមជ្ឈានផង តតិយជ្ឈានផង ។បេ។ បឋមជ្ឈានផង ចតុត្ថជ្ឈានផង អាត្មាជាអ្នកបាននូវបឋមជ្ឈានផង ចតុត្ថជ្ឈានផង អាត្មាជាអ្នកស្ងាត់ក្នុងបឋមជ្ឈានផង ចតុត្ថជ្ឈានផង បឋមជ្ឈានផង ចតុត្ថជ្ឈានផង អាត្មាបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๓๒๓] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺភិក្ខុនិយាយប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បន្នថា អាត្មាបានចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នកចូលបឋមជ្ឈានផង សុញ្ញតវិមោក្ខផង អនិមិត្តវិមោក្ខផង អប្បណិហិតវិមោក្ខផង សុញ្ញតសមាធិផង អនិមិត្តសមាធិផង អប្បណិហិតសមាធិផង អាត្មាជាអ្នកបាននូវបឋមជ្ឈានផង អប្បណិហិតសមាធិផង អាត្មាជាអ្នកស្ងាត់ក្នុងបឋមជ្ឈានផង អប្បណិហិតសមាធិផង បឋមជ្ឈានផង អប្បណិហិតសមាធិផង អាត្មាបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๓๒๔] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺភិក្ខុនិយាយប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បន្នថា អាត្មាបានចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នកចូលបឋមជ្ឈានផង សុញ្ញតសមាបត្តិផង អនិមិត្តសមាបត្តិផង អប្បណិហិតសមាបត្តិផង អាត្មាជាអ្នកបាននូវបឋមជ្ឈានផង អប្បណិហិតសមាបត្តិផង អាត្មាជាអ្នកស្ងាត់ក្នុងបឋមជ្ឈានផង អប្បណិហិតសមាបត្តិផង បឋមជ្ឈានផង អប្បណិហិតសមាបត្តិផង អាត្មាបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๓๒๕] พากฺยว่า ปฺราบ์ คือกิกฺขฺนิยายปฺราบ์จ์ำเพาะอนุปสมฺปนฺนว่า อาตฺมาปานจูลเหายี กำพุงจูล ชาอฺกจูลปะถมชฺฌานผง ไตฺรวิชฺชาผง อาตฺมาชาอฺกปานนูวปะถมชฺฌานผง ไตฺรวิชฺชาผง อาตฺมาชาอฺกสาต์กฺนงปะถม-ชฺฌานผง ไตฺรวิชฺชาผง ปะถมชฺฌานผง ไตฺรวิชฺชาผง อาตฺมาปานเธฺวียฺปฺราสฺ-ลาสฺเหายี ตฺรูวอาปตฺติปาจิตฺติยฺ ฯ

[๓๒๖] พากฺยว่า ปฺราบ์ คือกิกฺขฺนิยายปฺราบ์จ์ำเพาะอนุปสมฺปนฺนว่า อาตฺมาปานจูลเหายี กำพุงจูล ชาอฺกจูลปะถมชฺฌานผง สะติปฺปฏฺฐาน ๔ ผง สมฺมปฺปธาน ๔ ผง อิทฺธิปาท ๔ ผง อาตฺมาชาอฺกปานนูวปะถมชฺฌานผง อิทฺธิปาท ๔ ผง อาตฺมาชาอฺกสาต์กฺนงปะถมชฺฌานผง อิทฺธิปาท ๔ ผง ปะถมชฺฌานผง อิทฺธิปาท ๔ ผง อาตฺมาปานเธฺวียฺปฺราสฺลาสฺเหายี ตฺรูว อาปตฺติปาจิตฺติยฺ ฯ

[๓๒๗] พากฺยว่า ปฺราบ์ คือกิกฺขฺปฺราบ์จ์ำเพาะอนุปสมฺปนฺนว่า อาตฺมา ปานจูลเหายี กำพุงจูล ชาอฺกจูลปะถมชฺฌานผง อินฺทฺริย ๕ ผง พละ ๕ ผง อาตฺมาชาอฺกปานนูวปะถมชฺฌานผง พละ ๕ ผง อาตฺมา ชาอฺกสาต์กฺนงปะถมชฺฌานผง พละ ๕ ผง ปะถมชฺฌานผง พละ ๕ ผง อาตฺมาปานเธฺวียฺปฺราสฺลาสฺเหายี ตฺรูวอาปตฺติปาจิตฺติยฺ ฯ

[๓๒๘] พากฺยว่า ปฺราบ์ คือกิกฺขฺนิยายปฺราบ์จ์ำเพาะอนุปสมฺปนฺนว่า อาตฺมาปานจูลเหายี กำพุงจูล ชาอฺกจูลปะถมชฺฌานผง โพชฺฌงฺค ๗ ผง อาตฺมาชาอฺกปานนูวปะถมชฺฌานผง โพชฺฌงฺค ๗ ผง อาตฺมาชาอฺกสาต์กฺนง

ปឋมជ្ឈានផង ពោជ្ឈង្គ ๗ ផង ปឋមជ្ឈានផង ពោជ្ឈង្គ ๗ ផង អាត្មា
បានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๓๒๙] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺកិក្ខុនិយាយប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បន្នថា
អាត្មាបានចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នកចូលបឋមជ្ឈានផង មគ្គប្រកបដោយ
អង្គ ๘ ដ៏ប្រសើរផង អាត្មាជាអ្នកបាននូវបឋមជ្ឈានផង មគ្គប្រកបដោយ
អង្គ ๘ ដ៏ប្រសើរផង អាត្មាជាអ្នកស្ទាត់ក្នុងបឋមជ្ឈានផង មគ្គប្រកបដោយ
អង្គ ๘ ដ៏ប្រសើរផង បឋមជ្ឈានផង មគ្គប្រកបដោយអង្គ ๘ ដ៏ប្រសើរផង
អាត្មាបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๓๓๐] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺកិក្ខុនិយាយប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បន្នថា
អាត្មាបានចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នកចូលបឋមជ្ឈានផង សោតាបត្តិផល
ផង សកទាគាមិផលផង អនាគាមិផលផង អរហត្តផលផង អាត្មាជាអ្នក
បាននូវបឋមជ្ឈានផង អរហត្តផលផង អាត្មាជាអ្នកស្ទាត់ក្នុងបឋមជ្ឈានផង
អរហត្តផលផង បឋមជ្ឈានផង អរហត្តផលផង អាត្មាបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់
ហើយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๓๓๑] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺកិក្ខុនិយាយប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បន្នថា
អាត្មាបានចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នកចូលបឋមជ្ឈានផង អាត្មាលះបង់
រាគៈហើយផង អាត្មាលះបង់ទោសៈហើយផង អាត្មាលះបង់មោហៈហើយផង
រាគៈ ទោសៈ មោហៈ អាត្មាបានខ្ជាក់ចោលហើយ បានជម្រុះចោលហើយ
បានបន្សាត់ចោលហើយ បានរលាស់ចោលហើយ បានរំសេវចោលហើយ បាន

គាស់រំលើងហើយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๓๓๒] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺភិក្ខុនិយាយប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បន្នថា អាត្មាបានចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នកចូលបឋមជ្ឈានផង ចិត្តរបស់អាត្មាប្រាសចាករាគៈផង ចិត្តរបស់អាត្មាប្រាសចាកទោសៈផង ចិត្តរបស់អាត្មាប្រាសចាកមោហៈផង ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๓๓๓] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺភិក្ខុនិយាយប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បន្នថា អាត្មាបានចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នកចូលទុតិយជ្ឈានផង តតិយជ្ឈានផង ។បេ។ ទុតិយជ្ឈានផង ចតុត្ថជ្ឈានផង អាត្មាជាអ្នកបានន្ទូវទុតិយជ្ឈានផង ចតុត្ថជ្ឈានផង អាត្មាជាអ្នកស្ងាត់ក្នុងទុតិយជ្ឈានផង ចតុត្ថជ្ឈានផង ទុតិយ-ជ្ឈានផង ចតុត្ថជ្ឈានផង អាត្មាបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ពាក្យថា ប្រាប់ គឺភិក្ខុនិយាយប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បន្នថា អាត្មាបានចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នកចូលទុតិយជ្ឈានផង ។បេ។ ចិត្តរបស់អាត្មាប្រាសចាកមោហៈផង ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ពាក្យថា ប្រាប់ គឺភិក្ខុនិយាយប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បន្នថា អាត្មាបានចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នកចូលទុតិយជ្ឈានផង បឋមជ្ឈានផង អាត្មាជាអ្នកបានន្ទូវទុតិយជ្ឈានផង បឋ-មជ្ឈានផង អាត្មាជាអ្នកស្ងាត់ក្នុងទុតិយជ្ឈានផង បឋមជ្ឈានផង ទុតិយជ្ឈាន ផង បឋមជ្ឈានផង អាត្មាបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាបត្តិ បាចិត្តិយ ។បេ។ ពាក្យថា ប្រាប់ គឺភិក្ខុនិយាយប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បន្នថា ចិត្តរបស់អាត្មាប្រាសចាកមោហៈផង អាត្មាបានចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នកចូលបឋមជ្ឈាន

ផង ចិត្តរបស់អាត្មាប្រាសចាកមោហៈផង អាត្មាជាអ្នកបាននូវបឋមជ្ឈានផង អាត្មាជាអ្នកស្ងាត់ក្នុងបឋមជ្ឈានផង ចិត្តរបស់អាត្មា ប្រាសចាកមោហៈផង បឋមជ្ឈាន អាត្មាបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។បេ។ ពាក្យថា ប្រាប់ គឺភិក្ខុនិយាយប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បន្នថា ចិត្តរបស់អាត្មាប្រាសចាកមោហៈផង ចិត្តរបស់អាត្មាប្រាសចាកទោសៈផង ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[៣៣៤] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺភិក្ខុនិយាយប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បន្នថា អាត្មាបានដល់ហើយនូវបឋមជ្ឈានផង ទុតិយជ្ឈានផង តតិយជ្ឈានផង ចតុត្ថជ្ឈានផង សុញ្ញតវិមោក្ខផង អនិមិត្តវិមោក្ខផង អប្បណិហិតវិមោក្ខផង សុញ្ញតសមាធិផង អនិមិត្តសមាធិផង អប្បណិហិតសមាធិផង សុញ្ញតសមាបត្តិផង អនិមិត្តសមាបត្តិផង អប្បណិហិតសមាបត្តិផង វិជ្ជា ៣ ផង សតិប្បដ្ឋាន ៤ ផង សម្មប្បធាន ៤ ផង ឥទ្ធិបាទ ៤ ផង ឥន្ទ្រិយ ៥ ផង ពលៈ ៥ ផង ពោជ្ឈង្គ ៧ ផង មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរផង សោតាបត្តិផលផង សកទាគាមិផលផង អនាគាមិផលផង អរហត្តផលផង ។បេ។ រាគៈអាត្មាបានកម្ចាត់ចេញហើយផង ទោសៈអាត្មាបានកម្ចាត់ចេញហើយផង មោហៈអាត្មាបានកម្ចាត់ចេញហើយផង រាគៈ ទោសៈ មោហៈ អាត្មាបានខ្ជាក់ចោលហើយ បានជម្រុះចោលហើយ បានបន្សាត់ចោលហើយ បានរលាស់ចោលហើយ បានរើឡើងហើយ បានគាស់រំលើងហើយ ចិត្តរបស់អាត្មាប្រាសចាករាគៈផង ចិត្តរបស់អាត្មាប្រាសចាកទោសៈផង ចិត្តរបស់អាត្មា

ប្រាសចាកមោហៈផង ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๓๓๕] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺកិរិយាប្រាប់ថ្នាំងនិយាយប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បន្នថា អាត្មាបានចូលបឋមជ្ឈានហើយ តែត្រឡប់ជាពោលថា អាត្មាបានចូលទុតិយជ្ឈានទៅវិញ បើអនុបសម្បន្នដឹងសេចក្តីច្បាស់ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ បើអនុបសម្បន្នមិនដឹងសេចក្តីច្បាស់ ភិក្ខុនោះត្រូវត្រឹមអាបត្តិទុក្កដ ។ ពាក្យថា ប្រាប់ គឺកិរិយាប្រាប់ថ្នាំងនិយាយប្រាប់អនុបសម្បន្នថា អាត្មាបានចូលបឋមជ្ឈានហើយ ត្រឡប់ជាពោលថា អាត្មាបានចូលតតិយជ្ឈាន ចតុត្ថជ្ឈាន សុញ្ញតវិមោក្ខ អនិមិត្តវិមោក្ខ អប្បណិហិតវិមោក្ខ សុញ្ញតសមាធិ អនិមិត្តសមាធិ អប្បណិហិតសមាធិ សុញ្ញតសមាបត្តិ អនិមិត្តសមាបត្តិ អប្បណិហិតសមាបត្តិ ត្រៃវិជ្ជា សតិប្បដ្ឋាន ๔ សម្មប្បធាន ๔ ឥទ្ធិបាទ ๔ ឥន្ទ្រិយ ๕ ពលៈ ๕ ពោជ្ឈង្គ ๗ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ๘ ដ៏ប្រសើរ សោតាបត្តិផល សកទាគាមិផល អនាគាមិផល អរហត្តផល រាគៈអាត្មាបានលះបង់ហើយ ទោសៈអាត្មាបានលះបង់ហើយ មោហៈអាត្មាបានលះបង់ហើយ រាគៈ ទោសៈ មោហៈ អាត្មាបានខ្ជាក់ចោលហើយ បានជម្រុះចោលហើយបានបន្ទាត់ចោលហើយ បានរលាស់ចោលហើយ បានរើឡើងហើយ បានគាស់រំលើងហើយ ចិត្តរបស់អាត្មាប្រាសចាករាគៈ ចិត្តរបស់អាត្មាប្រាសចាកទោសៈ ចិត្តរបស់អាត្មាប្រាសចាកមោហៈ បើអនុបសម្បន្នដឹងសេចក្តីច្បាស់ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ បើអនុបសម្បន្នមិនដឹងសេចក្តីច្បាស់ទេ ត្រូវត្រឹមអាបត្តិទុក្កដ ។

[๓๓๖] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺកិកូប្រាថ្នានឹងនិយាយប្រាប់ដល់អនុ-
បសម្បន្នថា អាត្មាបានចូលទុតិយជ្ឈានហើយ ฯបេฯ តែត្រឡប់ជាពោលថា
ចិត្តរបស់អាត្មាប្រាសចាកមោហៈទៅវិញ បើអនុបសម្បន្នដឹងសេចក្តីច្បាស់
កិកូនោះត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ បើអនុបសម្បន្នមិនដឹងសេចក្តីច្បាស់ ត្រូវត្រឹម
អាបត្តិទុក្កដ ฯ ពាក្យថា ប្រាប់ គឺកិកូប្រាថ្នានឹងពោលដល់អនុបសម្បន្នថា
អាត្មាបានចូលទុតិយជ្ឈានហើយ តែត្រឡប់ជាពោលថា អាត្មាបានចូល
បឋមជ្ឈានទៅវិញ បើអនុបសម្បន្នដឹងសេចក្តីច្បាស់ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ បើ
អនុបសម្បន្នមិនដឹងសេចក្តីច្បាស់ត្រូវត្រឹមអាបត្តិទុក្កដ ฯបេฯ ពាក្យថា ប្រាប់
គឺកិកូប្រាថ្នានឹងពោលដល់អនុបសម្បន្នថា ចិត្តរបស់អាត្មាប្រាសចាកមោហៈតែ
ត្រឡប់ជាពោលថា អាត្មាបានចូលបឋមជ្ឈានហើយទៅវិញ បើអនុបសម្បន្ន
ដឹងសេចក្តីច្បាស់ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ បើអនុបសម្បន្នមិនដឹងសេចក្តីច្បាស់ទេ
ត្រូវត្រឹមអាបត្តិទុក្កដ ฯបេฯ ពាក្យថា ប្រាប់ គឺកិកូប្រាថ្នានឹងពោលដល់អនុប-
សម្បន្នថា ចិត្តរបស់អាត្មាប្រាសចាកមោហៈ តែត្រឡប់ជាពោលថា ចិត្តរបស់
អាត្មាប្រាសចាកទោសៈទៅវិញ បើអនុបសម្បន្នដឹងសេចក្តីច្បាស់ ត្រូវអាបត្តិ
បាចិត្តិយ បើអនុបសម្បន្នមិនដឹងសេចក្តីច្បាស់ទេ ត្រូវត្រឹមអាបត្តិទុក្កដ ฯ
ពាក្យថា ប្រាប់ គឺកិកូប្រាថ្នានឹងពោលដល់អនុបសម្បន្នថា អាត្មាបានចូល
បឋមជ្ឈានផង ទុតិយជ្ឈានផង តតិយជ្ឈានផង ចតុត្ថជ្ឈានផង ฯបេฯ ចិត្ត
របស់អាត្មាប្រាសចាកទោសៈ តែត្រឡប់ជាពោលថា ចិត្តរបស់អាត្មាប្រាសចាក
មោហៈទៅវិញ បើអនុបសម្បន្នដឹងសេចក្តីច្បាស់ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ បើ

អនុបសម្បន្នមិនដឹងសេចក្តីច្បាស់ ត្រូវត្រឹមអាបត្តិទុក្កដ ។

[៣៣៧] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺភិក្ខុប្រាប់ថានឹងនិយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្បន្ន ថា អាត្មាបានចូលទុតិយជ្ឈានផង តតិយជ្ឈានផង ចតុត្ថជ្ឈានផង ។បេ។ ចិត្ត របស់អាត្មាប្រាសចាកមោហៈផង តែត្រឡប់ជានិយាយថា អាត្មាបានចូល បឋមជ្ឈានហើយទៅវិញ បើអនុបសម្បន្នដឹងសេចក្តីច្បាស់ ត្រូវអាបត្តិចូចិត្តិយ បើអនុបសម្បន្នមិនដឹងសេចក្តីច្បាស់ ត្រូវត្រឹមអាបត្តិទុក្កដ ។

[៣៣៨] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺភិក្ខុនិយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្បន្នថា ភិក្ខុ អង្គណានៅក្នុងវិហាររបស់អ្នក ភិក្ខុអង្គនោះបានចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នក ចូលបឋមជ្ឈាន ភិក្ខុនោះជាអ្នកបាននូវបឋមជ្ឈាន ភិក្ខុនោះ ជាអ្នកស្ទាត់ក្នុង បឋមជ្ឈាន បឋមជ្ឈានភិក្ខុនោះបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ពាក្យថា ប្រាប់ គឺភិក្ខុនិយាយប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បន្នថា ភិក្ខុណានៅក្នុង វិហាររបស់អ្នក ភិក្ខុនោះបានចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នកចូលទុតិយជ្ឈាន តតិយជ្ឈាន ចតុត្ថជ្ឈាន ភិក្ខុនោះជាអ្នកបាននូវចតុត្ថជ្ឈាន ភិក្ខុនោះជាអ្នក ស្ទាត់ក្នុងចតុត្ថជ្ឈាន ចតុត្ថជ្ឈានភិក្ខុនោះបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវ អាបត្តិទុក្កដ ។ ពាក្យថា ប្រាប់ គឺភិក្ខុនិយាយប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បន្នថា ភិក្ខុណានៅក្នុងវិហាររបស់អ្នក ភិក្ខុនោះបានដល់ហើយ កំពុងដល់ ជាអ្នក ដល់នូវសុញ្ញតវិមោក្ខ អនិមិត្តវិមោក្ខ អប្បណិហិតវិមោក្ខ សុញ្ញតសមាធិ អនិមិត្តសមាធិ អប្បណិហិតសមាធិ ភិក្ខុនោះជាអ្នកបាននូវអប្បណិហិត សមាធិ ភិក្ខុនោះជាអ្នកស្ទាត់ក្នុងអប្បណិហិតសមាធិ អប្បណិហិតសមាធិ

កិកូនោះបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ពាក្យថា ច្រាប់ គឺកិកូនិយាយច្រាប់ចំពោះអនុបសម្បន្នថា កិកូណា នៅក្នុងវិហាររបស់អ្នក កិកូនោះបានដល់ហើយនូវសុញ្ញតសមាបត្តិ អនិមិត្តសមាបត្តិ អប្បណិហិតសមាបត្តិ ត្រៃវិជ្ជា សតិប្បដ្ឋាន ៤ សម្មប្បធាន ៤ ឥទ្ធិបាទ ៤ ឥន្ទ្រិយ ៥ ពលៈ ៥ ពោជ្ឈង្គ ៧ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ សោតាបត្តិផល សកទាគាមិផល អនាគាមិផល អរហត្តផល ។បេ។ រាគៈកិកូនោះបានលះបង់ហើយ ទោសៈកិកូនោះបានលះបង់ហើយ មោហៈ កិកូនោះបានលះបង់ហើយ រាគៈ ទោសៈ មោហៈ កិកូនោះបានខ្ជាក់ចោលហើយ បានជម្រះចោលហើយ បានបន្ទាត់ចោលហើយ បានរលាស់ចោលហើយ បានរើឡើងហើយ បានគាស់រំលើងហើយ ចិត្តរបស់កិកូនោះច្រាសចាករាគៈ ចិត្តរបស់កិកូនោះច្រាសចាកទោសៈ ចិត្តរបស់កិកូនោះច្រាសចាកមោហៈ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ពាក្យថា ច្រាប់ គឺកិកូនិយាយច្រាប់ចំពោះអនុបសម្បន្នថា កិកូណានៅក្នុងវិហាររបស់អ្នក កិកូនោះបានចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នកចូលបឋមជ្ឈាន ទុតិយជ្ឈាន តតិយជ្ឈាន ចតុត្ថជ្ឈានក្នុងផ្ទះដ៏ស្ងាត់ កិកូនោះជាអ្នកបាននូវចតុត្ថជ្ឈាន កិកូនោះជាអ្នកស្ងាត់ក្នុងចតុត្ថជ្ឈាន ក្នុងផ្ទះដ៏ស្ងាត់ ចតុត្ថជ្ឈានក្នុងផ្ទះដ៏ស្ងាត់ កិកូនោះបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ពាក្យថា ច្រាប់ គឺកិកូនិយាយច្រាប់ចំពោះអនុបសម្បន្នថា កិកូណានៅគ្រប់គ្រងវិហាររបស់អ្នក កិកូណាប្រើប្រាស់ចីវររបស់អ្នក កិកូណាបរិភោគបិណ្ឌបាតរបស់អ្នក កិកូណាប្រើប្រាស់សេនាសនៈរបស់អ្នក កិកូណាបរិភោគគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខាររបស់អ្នក កិកូនោះបានចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នកចូល

- ៥៥៨ -

ភិក្ខុនោះបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ចតុត្ថជ្ឈានក្នុងផ្ទះដ៏ស្ងាត់ ភិក្ខុនោះជាអ្នកបាននូវចតុត្ថជ្ឈាន ភិក្ខុនោះជាអ្នកស្ងាត់ក្នុងចតុត្ថជ្ឈានក្នុងផ្ទះដ៏ស្ងាត់ ចតុត្ថជ្ឈានក្នុងផ្ទះដ៏ស្ងាត់ ភិក្ខុនោះបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

[៣៣៩] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺភិក្ខុនិយាយប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បន្នថា វិហាររបស់អ្នកភិក្ខុណានៅគ្រប់គ្រងហើយ ចីវររបស់អ្នកភិក្ខុណាបានប្រើប្រាស់ហើយ បិណ្ឌបាតរបស់អ្នកភិក្ខុណាបានបរិភោគហើយ សេនាសនៈរបស់អ្នកភិក្ខុណាបានប្រើប្រាស់ហើយ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខាររបស់អ្នក ភិក្ខុណាបានបរិភោគហើយ ភិក្ខុនោះបានចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នកចូល ចតុត្ថជ្ឈានក្នុងផ្ទះដ៏ស្ងាត់ ភិក្ខុនោះជាអ្នកបាននូវចតុត្ថជ្ឈាន ភិក្ខុនោះជាអ្នកស្ងាត់ក្នុងចតុត្ថជ្ឈានក្នុងផ្ទះដ៏ស្ងាត់ ចតុត្ថជ្ឈានក្នុងផ្ទះដ៏ស្ងាត់ ភិក្ខុនោះបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

[៣៤០] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺភិក្ខុនិយាយប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បន្នថា អ្នកឯងបានឲ្យវិហារ អ្នកឯងបានឲ្យចីវរ អ្នកឯងបានឲ្យបិណ្ឌបាត អ្នកឯងបានឲ្យសេនាសនៈ អ្នកឯងបានឲ្យគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ព្រោះអាស្រ័យនូវភិក្ខុណា ភិក្ខុនោះបានចូលហើយនូវចតុត្ថជ្ឈានក្នុងផ្ទះដ៏ស្ងាត់ ។បេ។ ចតុត្ថជ្ឈានក្នុងផ្ទះដ៏ស្ងាត់ ភិក្ខុនោះបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

[៣៤១] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលប្រាប់ឧត្តរិមនុស្សធម៌ដែលខ្លួនបានពិតប្រាកដដល់ឧបសម្បន្នបុគ្គល ១ ដល់ភិក្ខុជើមបញ្ញត្តិ ១ ។

សិក្ខាបទទី ៨ ចប់

អដ្ឋកថា

មុសាវាទវគ្គ

ភូតារោចនសិក្ខាបទទី ៨

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងសិក្ខាបទទី ៨ ដូចតទៅនេះ

[៣០៤] *ពាក្យណា ដែលខ្ញុំគួរនឹងពោលមុន ក្នុងវត្ថុកថា ពាក្យទាំងអស់នោះមានន័យដូចដែលពោលហើយ ក្នុងចតុត្ថបារាជិកវណ្ណនានោះឯង ឯការប្លែកគ្នា មានដូចតទៅនេះថា ក្នុងចតុត្ថបារាជិកនោះ ពួកភិក្ខុប្រាប់ឧត្តរិមនុស្សធម្មដែលមិនមានពិត ក្នុងសិក្ខាបទនេះ ប្រាប់ឧត្តរិមនុស្សធម្មដែលមានពិត ។ បុថុជ្ជនទាំងឡាយប្រាប់ឧត្តរិមនុស្សធម្មដែលមានពិត ។ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយមិនប្រាប់ឡើយ ។ ពិតហើយ ឈ្មោះថា បយុត្តវាចា (វាចាដែលបន្ទឹព្រោះហេតុនៃផ្ទៃ) មិនមានដល់ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ។ តែកាលអ្នកជនៃប្រាប់គុណរបស់ខ្លួនឯង លោកក៏មិនហាមអ្នកជនៃនោះឡើយ និងត្រេកអរក្នុងបច្ច័យទាំងឡាយដែលកើតឡើង ដោយអាការដែលមិនជ្រាបថាកើតឡើង (ព្រោះការប្រាប់គុណរបស់ខ្លួន) ។*

[៣០៥] *ក្នុងបទថា* **អថខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ** *ជាដើម បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា ភិក្ខុទាំងឡាយណា ពោលគុណនៃឧត្តរិមនុស្សធម្ម ភិក្ខុទាំងនោះបានក្រាបទូលហើយ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គុណវិសេសរបស់ពួកអ្នក មានពិតឬ ភិក្ខុទាំងអស់នោះទូលទទួលថ្លែងថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មានពិត ព្រោះថា ឧត្តរិមនុស្សធម្មមានពិតក្នុងខ្លួននៃព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ព្រោះដូច្នោះ ទើបកាលនោះ ព្រះមាន*

ព្រះភាគមិនត្រាស់ថា **មោឃបុរិសា** *ព្រោះភិក្ខុទាំងនោះលាយឡំដោយព្រះអរិយៈ ត្រាស់ថា* **កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ ភិក្ខវេ** *ហើយ ទើបត្រាស់ពាក្យជាដើមថា* **ឧទរស្ស ការណា** *ដូច្នេះ ។*

ក្នុងបទ មានបទថា **កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ ភិក្ខវេ** *ជាដើមនោះ ព្រោះព្រះអរិយៈទាំងឡាយស្តាប់ពាក្យរបស់អ្នកដទៃ ត្រូវពួកអ្នកស្រុកជ្រះថ្លាហើយ សួរដោយន័យជាដើមថា បពិត្រលោកម្ចាស់ បានឮថា លោកម្ចាស់ជាសោតាបន្នឬ ដូច្នេះ មានប្រក្រតីឃើញថា មិនមានទោស ក្នុងកាលសិក្ខាបទដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់មិនទាន់បញ្ញត្ត ទើបប្តេជ្ញាការសម្រេចគុណវិសេសរបស់ខ្លួន និងរបស់អ្នកដទៃ ព្រោះជាអ្នកមានចិត្តបរិសុទ្ធ ហើយលោកទាំងនោះ កាលប្តេជ្ញាយ៉ាងនេះ សូម្បីត្រេកអរនូវបិណ្ឌបាតដែលបុថុជ្ជនដទៃពោលគុណនៃឧត្តរិមនុស្សធម្ម ព្រោះហេតុនៃផ្ទៃឲ្យកើតឡើងហើយ ដោយភាពជាអ្នកមានចិត្តបរិសុទ្ធ ទើបហាក់ដូចជាពោលគុណនៃឧត្តរិមនុស្សធម្ម ព្រោះហេតុនៃផ្ទៃ ដូច្នោះ ទើបព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ដោយសព្វសង្គាហិកន័យថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុអ្វី ទើបពួកអ្នកពោលសរសើរឧត្តរិមនុស្សធម្មនៃគ្នានឹងគ្នា ដល់គ្រហស្ថទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនៃផ្ទៃទៅវិញ ដូច្នេះ ។ ពាក្យដ៏សេស ដូចគ្នាក្នុងចតុត្ថបារាជិកទាំងអស់ហើយ ។*

តែក្នុងការចែកសិក្ខាបទ ក្នុងចតុត្ថបារាជិកនោះ ត្រូវបារាជិក និងថុល្លច្ច័យតែម្យ៉ាង តែក្នុងសិក្ខាបទនេះ ជាបាចិត្តិយ និងទុក្កដ ព្រោះជាគុណដែលមានពិត នេះជាការប្លែកគ្នា បទដ៏សេសមានន័យដូចពោលហើយនោះឯង ។

បទថា **ឧបសម្បន្នស្ស ភូតំ អារោចេតិ** ប្រាប់គុណវិសេសដែលមានពិតជាល់ឧបសម្បន្ននេះ លោកពោលសំដៅយកឧត្តរិមនុស្សធម្មនោះឯង ។ ពិតហើយ កិកូដែលត្រូវទទួចសួរក្នុងពេលបរិនិព្វាន និងក្នុងកាលជាទៃ ទោះប្រាប់គុណដែលមានពិតជាល់ឧបសម្បន្នក៏គួរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ទោះប្រាប់គុណ គឺ សុត្តៈ បរិយត្តិ និងសីល ជាល់អនុបសម្បន្នក៏គួរ មិនត្រូវអាបត្តិជាល់កិកូដែលជាដើមបញ្ញត្តិ តែបទថា **ឧម្មត្តកស្ស** នេះ ព្រះមានព្រះភាគមិនបានត្រាស់ទុកក្នុងសិក្ខាបទនេះ ព្រោះហេតុអ្វី លោកពិចារណាទុកក្នុងអដ្ឋកថាមហាបច្ចរីថា ព្រោះថា អ្នកដែលជាល់ព្រមដោយទិដ្ឋិ មិនមានការឆ្គួត ឬមានចិត្តរវើរវាយឡើយដូច្នេះ តែលោកដែលបានឈាន គប្បីឆ្គួតបានក្នុងកាលឈានវិនាស ។ សម្រាប់បុគ្គលនោះក៏មិនគួរពោលអនាបត្តិ ដែលមានការប្រាប់ឈានដែលខ្លួនមានពិតជាបច្ចយ ព្រោះឈានដែលមានពិតនោះឯង មិនមានដូច្នេះឯង ។ បទដ៏សេស មានអត្ថងាយយល់ទាំងអស់ហើយ ។

សិក្ខាបទនេះ ឈ្មោះថា ភូតារោចនសិក្ខាបទ កើតឡើងដោយសមុដ្ឋាន ៣ ដែលមិនបានត្រាស់ទុកខាងដើម គឺតាមកាយ ១ តាមវាចា ១ តាមកាយនិងវាចា ១ ជាកិរិយា ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម មានចិត្ត ២ ដោយជាកុសលចិត្ត និងជាអព្យាកតចិត្ត មានវេទនា ២ គឺសុខវេទនា និងឧបេក្ខាវេទនា ដូច្នេះឯង ។

ភូតារោចនសិក្ខាបទ ចប់

វិនយបិដក

សិក្ខាបទធី ៩

[៣៤២] *សម័យនោះ ព្រះភគវន្តសម្ពុទ្ធ កាលគង់នៅវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ បានឈ្លោះនឹងពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុ (គឺភិក្ខុមានពួក ៦) ។ ឧបនន្ទនោះ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស (សង្ឃាទិសេស) គឺធ្វើទឹកសុក្កឲ្យឃ្លាតចេញ ហើយបានសូមបរិវាសអំពីជំនុំសង្ឃដើម្បីអាបត្តិនោះ ។ ជំនុំសង្ឃក៏បានឲ្យបរិវាសដល់ឧបនន្ទនោះ ដើម្បីអាបត្តិនោះ ។ វេលានោះឯង ក្រុងសាវត្ថីមានជនមួយពួក (គេបានចាត់ចែង) ភត្តថ្វាយសង្ឃ ។ ឯឧបនន្ទនោះ កំពុងនៅក្នុងបរិវាស បានអង្គុយចុងអាសនៈក្នុងភោជកត្ត ។ ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុក៏បាននិយាយប្រាប់ឧបាសកទាំងនោះថា អាវុសោ ឧបនន្ទសក្យបុត្រដ៏មានអាយុនេះ ជាទីសរសើរ ជាជីតុនរបស់អ្នកទាំងឡាយ តែងធាន់កោជនដែលគេឲ្យ ដោយសទ្ធា ដោយដៃណា យកដៃនោះឯងព្យាយាម ធ្វើឲ្យអសុចិហូរចេញ ឧបនន្ទនោះ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស ព្រោះធ្វើទឹកសុក្កឲ្យឃ្លាតចេញ ហើយបានសូមបរិវាសអំពីជំនុំសង្ឃ ដើម្បីអាបត្តិនោះ ជំនុំសង្ឃក៏បានឲ្យបរិវាស ដល់ឧបនន្ទនោះ ដើម្បីអាបត្តិនោះ ឧបនន្ទនោះ ឥឡូវកំពុងនៅបរិវាស ហើយអង្គុយនៅក្នុងទីបំផុតអាសនៈ ។ ពួកភិក្ខុណាមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ពួកភិក្ខុនោះក៏ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុមិនសមបើនឹងហ៊ានប្រាប់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិរបស់ភិក្ខុផងគ្នា ដល់អនុសម្បន្នបុគ្គលសោះ ។ គ្រានោះ ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។បេ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ*

ទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បានឮថា អ្នកទាំងឡាយបានប្រាប់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិរបស់ភិក្ខុផងគ្នា ដល់អនុបសម្បន្នបុគ្គល ពិតមែនឬ ។ ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុក្រាបទូលថា សូមទ្រង់មេត្តាប្រោស ការនោះពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ជ័មានព្រះភាគទ្រង់តិះដៀលថា ម្នាលមោឃបុរសទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយមិនសមបើនឹងហ៊ានប្រាប់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិរបស់ភិក្ខុផងគ្នា ដល់អនុបសម្បន្នបុគ្គលសោះ ម្នាលមោឃបុរសទាំងឡាយ អំពើដែលអ្នកធ្វើនេះ នឹងបានដឹកនាំពួកមនុស្សដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ឲ្យបានជ្រះថ្លាឡើងក៏ទេដែរ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ ប្រាប់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិរបស់ភិក្ខុផងគ្នាដល់អនុបសម្បន្នបុគ្គល ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ វៀរលែងតែភិក្ខុដែលសង្ឃសន្មតឲ្យប្រាប់ ។

[៣៤៣] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នានឹងបាឋជិកសិក្ខាបទទី ១ ។ ពាក្យថា ភិក្ខុ គឺភិក្ខុដទៃ ។ អាបត្តិបាឋជិក ៤ និងអាបត្តិសង្ឃាទិសេស ១៣ ឈ្មោះថា ទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ។ ដែលហៅថា អនុបសម្បន្ននោះ គឺលើកលែងភិក្ខុ និងភិក្ខុនីចេញ ក្រៅអំពីនោះ ហៅថា អនុបសម្បន្នទាំងអស់ ។ ពាក្យថា ប្រាប់ គឺភិក្ខុប្រាប់ដល់ស្រីក្តី ដល់ប្រុសក្តី ដល់គ្រហស្ថក្តី ដល់អ្នកបួសក្តី ។ ពាក្យថា វៀរលែងតែភិក្ខុដែលសង្ឃ សម្មតិឲ្យប្រាប់ គឺលើកតែភិក្ខុដែលបានសេចក្តីសម្មតិអំពីសង្ឃ ។

[៣៤៤] ឯសេចក្តីសម្មតិរបស់ភិក្ខុដែលសង្ឃកំណត់ឲ្យមាន ៤ យ៉ាង គឺសម្មតិកំណត់អាបត្តិ មិនកំណត់ត្រកូល ១ សម្មតិកំណត់ត្រកូល មិនកំណត់

อาปตฺติ ๑ สมฺปติกำณาต่อาปตฺติ និងត្រកូល ๑ สมฺปติมิនกำณาต่อาปตฺติ มิនกำณาต่ត្រกូล ๑ ฯ ដែលហៅថា กำณาต่อาปตฺตินោះ គឺអាបត្តិ (ប៉ុន្មាន) ដែលសង្ឃកំណត់ឲ្យហើយ ភិក្ខុដែលសង្ឃសន្មតត្រូវប្រាប់អាបត្តិប៉ុណ្ណោះ ฯ ដែលហៅថា កំណត់ត្រកូល (នោះ) គឺត្រកូល (ប៉ុន្មាន) ដែលសង្ឃកំណត់ឲ្យហើយ ភិក្ខុដែលសង្ឃសន្មត ត្រូវប្រាប់ (អាបត្តិ) ដល់ត្រកូលប៉ុណ្ណោះ ฯ ដែលហៅថា កំណត់អាបត្តិ និងកំណត់ត្រកូល (នោះ) គឺអាបត្តិ (ប៉ុន្មាន) ដែលសង្ឃកំណត់ឲ្យហើយ និងត្រកូល (ប៉ុន្មាន) ដែលសង្ឃកំណត់ឲ្យហើយ ភិក្ខុដែលសង្ឃសន្មតត្រូវប្រាប់ (អាបត្តិប៉ុណ្ណោះ) ដល់ត្រកូលប៉ុណ្ណោះបាន ฯ ដែលហៅថា មិនកំណត់អាបត្តិ មិនកំណត់ត្រកូល (នោះ) គឺអាបត្តិ (ប៉ុន្មាន) ដែលសង្ឃមិនកំណត់ឲ្យហើយ និងត្រកូល (ប៉ុន្មាន) ដែលសង្ឃមិនកំណត់ឲ្យហើយ ភិក្ខុដែលសង្ឃសន្មតត្រូវប្រាប់អាបត្តិ ដែលសង្ឃមិនកំណត់ឲ្យប៉ុណ្ណោះ ដល់ត្រកូលដែលសង្ឃមិនកំណត់ឲ្យប៉ុណ្ណោះបាន ฯ

[๓๔๕] (ម្យ៉ាងទៀត) ត្រង់ពាក្យថា កំណត់អាបត្តិ គឺពួកអាបត្តិណាដែលសង្ឃបានកំណត់ឲ្យហើយ ភិក្ខុមិនប្រាប់អាបត្តិទាំងនោះ ទៅប្រាប់ពួកអាបត្តិដទៃវិញ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ฯ ពាក្យថា កំណត់ត្រកូល គឺពួកគ្រហស្ថណាដែលសង្ឃបានកំណត់ឲ្យហើយ ភិក្ខុមិនប្រាប់ពួកត្រកូលនោះ បែរជាប្រាប់ត្រកូលទាំងឡាយដទៃវិញ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ฯ ពាក្យថា កំណត់អាបត្តិ និងកំណត់ត្រកូល គឺពួកអាបត្តិណា ដែលសង្ឃបានកំណត់ឲ្យក្តី ពួកត្រកូលណាដែលសង្ឃបានកំណត់ឲ្យក្តី ភិក្ខុនោះមិនប្រាប់អាបត្តិទាំងនោះ មិនប្រាប់

ត្រកូលទាំងនោះ ទៅប្រាប់អាបត្តិឯទៀត ត្រកូលឯទៀតវិញ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ពាក្យថា មិនកំណត់អាបត្តិ មិនកំណត់ត្រកូល (នោះ) គឺភិក្ខុនោះប្រាប់អនុបសម្បន្នដោយអាបត្តិណាៗ ត្រកូលណាៗ ក៏ដោយ មិនត្រូវអាបត្តិទ្បើយ ។

[๓๔๖] ទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ភិក្ខុដឹងច្បាស់ថា ទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ហើយប្រាប់ដល់អនុបសម្បន្ន ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ វៀរលែងតែភិក្ខុដែលសង្ឃសម្មតិឲ្យប្រាប់ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ហើយប្រាប់ដល់អនុបសម្បន្ន ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ វៀរលែងតែភិក្ខុដែលសង្ឃសន្មតឲ្យប្រាប់ ។ ទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ភិក្ខុសម្គាល់ថា អនុដ្ឋុល្លាបត្តិ ហើយប្រាប់ដល់អនុបសម្បន្ន ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ វៀរលែងតែភិក្ខុសង្ឃសន្មតឲ្យប្រាប់ ។

[๓๔๗] ភិក្ខុប្រាប់អទុដ្ឋុល្លាបត្តិ (ដល់អនុបសម្បន្ន) ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ។ ភិក្ខុប្រាប់អជ្ឈាចារអាក្រក់ក្តី[1] មិនសូវអាក្រក់ក្តី[2] របស់អនុបសម្បន្ន គឺសាមណេរ (ដល់អនុបសម្បន្នដទៃ) ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ អទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ទុដ្ឋុល្លាបត្តិវិញ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ អទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ភិក្ខុសម្គាល់ថា អទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

[๓๔๘] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលប្រាប់តែវត្ថុ[3] មិនប្រាប់អាបត្តិ

๑- សាមណេរប្រព្រឹត្តខុសក្នុងសិក្ខាបទ ๕ ខាងដើម ឈ្មោះថា អជ្ឈាចារអាក្រក់ ។ ๒- សាមណេរប្រព្រឹត្តខុសក្នុងសិក្ខាបទ ๕ ខាងចុង ឈ្មោះថា អជ្ឈាចារមិនសូវអាក្រក់ ។ ๓- ភិក្ខុប្រាប់ថា ភិក្ខុនេះត្រូវសុក្កវិសដ្ឋិ (គឺធ្វើសុក្កឲ្យឃ្លាតចេញ) ជាដើម ហៅថា ប្រាប់តែវត្ថុ ។

ដល់ភិក្ខុដែលប្រាប់តែអាបត្តិ[๔] មិនប្រាប់វត្ថុ ដល់ភិក្ខុដែលបានសេចក្តីសម្មតិ អំពីសង្ឃ ដល់ភិក្ខុឆួត ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ๙ ចប់

๔- ភិក្ខុប្រាប់ថា ភិក្ខុ នេះត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសជាដើម ហៅថា ប្រាប់តែអាបត្តិ ។

อัฏฐกถา

มุสาวาทวรรค

ทุฏฐุลลาโรจนสิกขาบท

คปฺปีชฺฌาปวิธิจฺฉัยกฺขนฺธสิกฺขาปทที ๙ ดูจตาเทาเนะ

[๓๔๒] โลกาเพาลทุกกฺขนฺธอฏฐกถาทำนายฺวายถา พฺระมานพฺระกาค ตฺราสฺปาราชิกทุกกฺขนฺธพฺระปาลีถา อาปตฺติเดฺลฬาะถา อากฺรกฺถาปทาปทาบ ปานเดฬ ปาราชิก ๔ สงฺฆาทิเสส ๑๓ ดูเถาะ เดฺมปฺรีสแมฺดงอตฺถเนา **ทุฏฐุลฺ** สพู เตสงฺฆาทิเสส ทฺรงฺถำนางยกกฺขนฺธสิกฺขาปทเนาะ ฯ กฺขนฺธปาลีเนาะ มานการพิจารณาดูจตาเทาเนะถา เบิกิกฺขุปฺราบ่ปาราชิก มินคปฺปีชาปาจิตฺติยสาต ฯ สูมฺปีกาลมานสพูถา **อุปสมฺปนฺน** สมฺราบ่กิกฺขุ นิงกิกฺขุนีกฺขนฺธสิกฺขาปทณา โลกามินถำนางยกกิกฺขุนี กฺขนฺธสิกฺขาปทเนาะ เวียกิกฺขุเจญ ดั๊สาสเกฺวิอำพีเนาะ โลกาเหิวถา อนุปสมฺปนฺน ยั๊างณา กฺขนฺธสิกฺขาปทเนาะ กั๊ยั๊างเนาะ กาลมานสพูถา **ทุฏฐุลฺ** สมฺราบ่ปาราชิก นิงสงฺฆาทิเสส เบิทฺรงมินถำนางยกปาราชิก พฺระมานพฺระกาค กั๊คปฺปีตฺราสฺพากฺยเนะปั๊ณ๊ะถา อาปตฺติเดฺลฬาะถา เถากทาบ ปานเดฬ สงฺฆาทิเสส ๑๓ ฯ

อธิปฺปายฺ

สิกฺขาปทวิภงฺคนเทฺทสทุฏฐุลฺลาโรจนสิกฺขาปท

[๓๔๓] กฺขนฺธปทถา **ทุฏฐุลฺลา ฉาม อาปตฺติ** ชาเดมเนาะ มานมติ

របស់អាចារ្យខ្លះថា ភិក្ខុណាត្រូវបារាជិកហើយ ភិក្ខុនោះឃ្លាតហើយចាកភិក្ខុ-ភាវៈ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុកាលប្រាប់អាបត្តិរបស់ភិក្ខុនោះ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ កាលមានអធិប្បាយយ៉ាងនេះ សូម្បីភិក្ខុជេរក៏គប្បីត្រូវអាបត្តិទុក្កដ និងត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយប៉ុណ្ណោះ ។ សមដូចព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ទុក (ក្នុងបារាជិក) ថា បុគ្គលជាអ្នកមិនបរិសុទ្ធ ត្រូវធម៌ គឺបារាជិកឯណាមួយ បើបុគ្គលជាអ្នកមានការយល់ថាបរិសុទ្ធ ឲ្យបុគ្គលនោះធ្វើឱកាស ហើយពោលមានបំណងនឹងជេរ ត្រូវឱមសវាទ ។ កាលបាលីត្រូវវិចារណ៍យ៉ាងនេះ បាចិត្តិយនោះឯងរមែងប្រាកដដល់បុគ្គលប្រាប់អាបត្តិបារាជិក ។ និងប្រាកដក៏ពិត តែព្រះអដ្ឋកថាចារ្យប៉ុណ្ណោះ ជាគោលអាងបាន ក្នុងបទថា **ទុដ្ឋុល្លា ឆាម អាបត្តិ** *នេះព្រោះ (ពាក្យថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់បារាជិកទុកដើម្បីទ្រង់សម្តែងអត្ថនៃ* **ទុដ្ឋុល្ល** *សព្វ តែសង្ឃាទិសេសទ្រង់បំណងយកក្នុងសិក្ខាបទនេះ) ព្រះអដ្ឋកថាចារ្យពោលទុកហើយ ក្នុងអដ្ឋកថាទាំងពួង ។ ការវិចារណ៍ដទៃមិនមាន ។*

ខាងដើម ខ្ញុំក៏បានពោលទុកហើយថា ធម៌ និងវិនយណាដែលព្រះមុនីត្រាស់ហើយ ធម៌ និងវិនយនោះ ដែលឱវាទាំងឡាយរបស់ព្រះសម្ពុទ្ធនោះជីងហើយយ៉ាងនោះឯង ដូច្នេះជាដើម ។

ពិតហើយ ព្រះអដ្ឋកថាចារ្យទាំងឡាយ រមែងជីងបំណងរបស់ព្រះ-សម្ពុទ្ធ ។ ឯពាក្យរបស់ព្រះអដ្ឋកថាចារ្យនោះ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបដោយបរិយាយដូច្នេះថា សមដូចព្រះតម្រាស់ត្រាស់ទុកថា រៀរតែភិក្ខុដែលបានទទួលសម្មតិ

ឯការជ្រាប់ដល់ភិក្ខុបានទទួលសម្មតិ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់អនុញ្ញាតដើម្បីប្រយោជន៍ក្នុងការសង្រ្គមតទៅ គឺដើម្បីប្រយោជន៍កុំឲ្យត្រូវអាបត្តិជួបទៀត ហើយមិនមែនដើម្បីប្រកាសត្រឹមតែទោសរបស់ភិក្ខុនោះ ទាំងមិនមែនដើម្បីរាំងទីពឹងរបស់ភិក្ខុនោះក្នុងសាសនានេះទេ្បីយ ហើយភាពជាភិក្ខុរបស់បុគ្គលត្រូវបារាជិក ដោយមិនត្រូវអាបត្តិបែបនោះទៀត មិនមាន ព្រោះហេតុនោះ ពាក្យដែលព្រះអដ្ឋកថាចារ្យពោលទុកក្នុងអដ្ឋកថាទាំងឡាយថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់បារាជិកទុក ដើម្បីសម្តែងអត្ថនៃ **ឧដ្ឋុល្ល** *សព្ទ តែសង្ឃាទិសេសទ្រង់បំណងយកក្នុងសិក្ខាបទនេះ ដូច្នេះ គឺលោកពោលត្រឹមត្រូវហើយ ។*

អធិប្បាយ

បទភាជនីយនៃឧដ្ឋុល្លាវេចនសិក្ខាបទ

[๓๔๔] *ក្នុងបទថា* **អត្ថិ ភិក្ខុសម្មតិ អាបត្តិបរិយន្នា** *ជាដើមមានវិនិច្ឆ័យ ដូច្នេះថា ភិក្ខុសម្មតិដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ទុកនេះ មិនបានមកក្នុងសិក្ខាបទខ្លះទេ តែព្រោះភិក្ខុសម្មតិ ត្រាស់ទុកក្នុងសិក្ខាបទនេះប៉ុណ្ណោះឯង ទើបគួរជ្រាបថា សង្ឃឃើញភិក្ខុដែលត្រូវអាបត្តិរឿយៗ ហើយអបលោក ๓ ដង ធ្វើដោយភាពជាអ្នកស្វែងរកប្រយោជន៍ដល់ភិក្ខុនោះថា ភិក្ខុនេះនឹងដល់នូវការសង្រ្គមតទៅ ដោយហិរិ និងឱត្តប្ប:ក្នុងអ្នកដទៃយ៉ាងនេះ ។*

[๓๔๗] *បទថា* **អឧដ្ឋុល្លំ អាបត្តឺ អារោចេតិ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស** *សេចក្តីថា ត្រូវអាបត្តិទុក្កដដល់ភិក្ខុ ដែលជ្រាប់កងអាបត្តិទាំង ๕ កង ។ ក្នុងមហាបច្ចរីកាត់ទុក្កដតែម្យ៉ាង ដល់ភិក្ខុដែលជ្រាប់អាបត្តិបារាជិក ។*

ក្នុងបទថា **អនុបសម្បន្នស្ស ទុដ្ឋុល្លំ វា អទុដ្ឋុល្លំ វា អជ្ឈាចារំ** នេះ លោកពោលសេចក្តីទុកថា សិក្ខាបទ ๕ ខាងដើម ឈ្មោះថា អជ្ឈាចារថោកទាប ដ៏សេសឈ្មោះថា អជ្ឈាចារមិនថោកទាប ឯសុក្កវិសដ្ឋិ កាយសំសគ្គៈ ទុដ្ឋុល្លវាចា និងអត្តកាម ឈ្មោះថា អជ្ឈាចាររបស់ភិក្ខុនោះ ។

អនាបត្តិនៃទុដ្ឋុល្លាភោចនសិក្ខាបទ

[๓๔๘] ពីរបទថា **វត្តុំ អារោចេតិ** សេចក្តីថា មិនត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលប្រាប់យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុនេះត្រូវសុក្កវិសដ្ឋិ ត្រូវកាយសំសគ្គៈ ត្រូវទុដ្ឋុល្លវាចា ត្រូវអត្តកាម ។

ពីរបទថា **អាបត្តឺ អារោចេតិ** សេចក្តីថា ភិក្ខុពោលថា ភិក្ខុនេះត្រូវបារាជិក ត្រូវសង្ឃាទិសេស ត្រូវថុល្លច្ចយ ត្រូវបាចិត្តិយ បាដិទេសនីយ ទុក្កដ ទុព្ភាសិត ដូច្នេះ ជាអនាបត្តិ ។ បើភិក្ខុប្រាប់អាបត្តិក្លាប់នឹងវត្ថុ ដោយពាក្យជាដើមថា ភិក្ខុនេះបពោញ្ញអសុចិ ត្រូវសង្ឃាទិសេសដូច្នេះប៉ុណ្ណោះ ទើបជាអាបត្តិ ពាក្យដ៏សេសក្នុងសិក្ខាបទនេះ ងាយយល់ទាំងអស់ហើយ ។

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋាន ๓ កើតឡើងតាមកាយ និងចិត្ត ๑ តាមវាចា និងចិត្ត ๑ តាមកាយវាចា និងចិត្ត ๑ ជាកិរិយា ជាសញ្ញាវិមោក្ខ ជាសចិត្តកៈ ជាលោកវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម ជាអកុសលចិត្ត ជាទុក្ខ-វេទនា ដូច្នេះ ។

ទុដ្ឋុល្លាភោចនសិក្ខាបទ ចប់

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๑๐

[๓๔๙] สมัยนั้น ท่านพระภัคควันตสมภุ กาลครั้งอยู่ในอาคาฬวเจดีย์ เขตกรุงอาฬวี ฯ ครานั้นแล ภิกษุอาฬวกะทั้งหลาย กาลเมื่อจะทำวัตรก็ดี ด้วยกอหญ้าแห้งก็ดี ขุดดินให้ชาวบ้านก็ดี มนุษย์ทั้งหลายก็เพ่งโทษติเตียนว่า พวกสมณะเป็นบุตรของพระพุทธเจ้าผู้เป็นศากยบุตร ไม่สมควรจะขุดดินด้วยจอบเล็กก็ดี ให้ชาวบ้านขุดดินให้ก็ดี ซึ่งแผ่นดินเขียว พวกสมณะเป็นบุตรของพระพุทธเจ้าผู้เป็นศากยบุตร ยังเบียดเบียนภูตคามอยู่ ซึ่งมีชีวิตินทรีย์ ๑ ฯ ภิกษุทั้งหลายได้ยินมนุษย์ทั้งหลายนั้นเพ่งโทษติเตียนอยู่ ฯ ภิกษุณีรูปใดมีความปรารถนาน้อย ฯลฯ ภิกษุณีรูปนั้นก็เพ่งโทษติเตียนว่า ไฉนภิกษุอาฬวกะทั้งหลาย ไม่ควรจะขุดดินด้วยจอบเล็กก็ดี ให้ชาวบ้านขุดดินให้ก็ดี ซึ่งแผ่นดินเขียวเล่า ฯ ครานั้นแล ภิกษุทั้งหลายนั้นกราบทูลเนื้อความนั้นแด่พระผู้มีพระภาค ฯลฯ พระผู้มีพระภาคตรัสถามว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ได้ยินว่า พวกเธอขุดดินด้วยจอบเล็กก็ดี ให้ชาวบ้านขุดดินให้ก็ดี ซึ่งแผ่นดินเขียว จริงหรือ ฯ ภิกษุทั้งหลายกราบทูลตอบว่า จริงพระพุทธเจ้าข้า ฯ พระผู้มีพระภาคทรงตำหนิว่า ดูกรโมฆบุรุษทั้งหลาย เพราะเหตุไร พวกเธอจึงขุดดินด้วยจอบเล็กก็ดี ให้ชาวบ้านขุดดินให้ก็ดี ซึ่งแผ่นดินเขียวเล่า ดูกรโมฆบุรุษทั้งหลาย ไม่ควรเลย ไม่เหมาะ ไม่สมควร ไม่ชอบใจเรา ไม่ควรทำ ฯ ดูกรโมฆบุรุษทั้งหลาย ก็พวกเธอขุดดินด้วยจอบเล็กก็ดี ให้ชาวบ้านขุดดินให้ก็ดี ซึ่งแผ่นดินเขียว ไม่ควรเลย ดูกรโมฆบุรุษทั้งหลาย เพราะว่าแผ่นดินเป็นวัตถุ

มានជីវិត នៃមោឃបុរសទាំងឡាយ អំពើដែលអ្នកធ្វើនេះ នឹងបានដឹកនាំពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាឲ្យជ្រះថ្លាខ្លឹង ឬពួកជនដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងតែតែជ្រះថ្លាខ្លឹងក៏ទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសម្តែងខ្លឹងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ ជីកដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យជីកក្តី នូវផែនដី ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[៣៥០] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នានឹងសិក្ខាបទទី ១ នៃបាវាជិកកណ្ឌ ។ ដែលហៅថា ផែនដី បានដល់ ផែនដីមាន ២ យ៉ាង គឺជាតបហរី ផែនដីមានដីច្រើនជាងវត្ថុឯទៀត ១ អជាតបហរី ផែនដីមានដីតិចជាងវត្ថុឯទៀត ១ ។ ដែលហៅថា ជាតបហរី (នោះ) គឺអាចម៍ដីសុទ្ធ ដីស្អិតសុទ្ធ ដីមានថ្មតិច មានក្រួសតិច មានបំណែកអំបែងតិច មានក្រួសរោនតិច មានខ្សាច់តិច មានអាចម៍ដីច្រើន មានដីស្អិតច្រើន ឬជាផែនដីគេមិនដែលជុត តថាគតហៅថា ជាតបហរី ។ ម្យ៉ាងទៀត គំនរអាចម៍ដីណាក្តី គំនរដីស្អិតណាក្តី ដែលមានភ្លៀងធ្លាក់ត្រូវជាង ៤ ខែ គំនរនេះឯង តថាគតហៅថា ជាតបហរីដែរ ។ ដែលហៅថា អជាតបហរី (នោះ) គឺផែនដីដែលមានថ្មសុទ្ធ មានក្រួសសុទ្ធ មានបំណែកអំបែងសុទ្ធ មានក្រួសរោនសុទ្ធ មានខ្សាច់សុទ្ធ មានអាចម៍ដីតិច មានដីស្អិតតិច មានថ្មច្រើន មានក្រួសច្រើន មានបំណែក អំបែងច្រើន មានក្រួសរោនច្រើន មានខ្សាច់ច្រើន ជាផែនដីដែលគេជុត ហើយ តថាគតក៏ហៅថា អជាតបហរី ។ ម្យ៉ាងទៀត គំនរអាចម៍ដីណាក្តី គំនរដីស្អិតណាក្តី ដែលមានភ្លៀងធ្លាក់ចុះចេញពី ៤ ខែមក

ផែនដីនេះ តថាគតក៏ហៅថា អជាតបឋវីដែរ ។

[๓๕๑] ត្រង់ពាក្យថា ជីកដោយខ្លួនឯង គឺភិក្ខុជីកដោយខ្លួនឯង ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ពាក្យថា ប្រើអ្នកដទៃឲ្យជីក គឺភិក្ខុបង្គាប់អ្នកដទៃឲ្យជីក ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុបង្គាប់មនុស្សឲ្យជីកតែម្តង មនុស្សនោះទៅជីកច្រើនដង ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๓๕๒] ផែនដីមែន ភិក្ខុសម្គាល់ថាផែនដី ហើយជីកដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យជីកក្តី ទម្លាយដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យទម្លាយក្តី ជុតដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យជុតក្តី ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ផែនដីមែន តែភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ហើយជីកដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យជីកក្តី ទម្លាយដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យទម្លាយក្តី ជុតដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យជុតក្តី ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ផែនដីមែន ភិក្ខុមានសេចក្តីសម្គាល់ថាមិនមែនផែនដី ហើយជីកដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យជីកក្តី ទម្លាយដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យទម្លាយក្តី ជុតដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យជុតក្តី មិនត្រូវអាបត្តិទ្បើយ ។ ទីដែលមិនមែនជាផែនដី ភិក្ខុមានសេចក្តីសម្គាល់ថាផែនដី ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ទីមិនមែនជាផែនដី ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ទីមិនមែនជាផែនដី ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនមែនផែនដី មិនត្រូវអាបត្តិទ្បើយ ។

[๓๕๓] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលពោលថា អ្នកឯងចូរដីនទូវត្តុនេះ អ្នកឯងចូរឲ្យនូវត្តុនេះ អ្នកឯងចូរនាំមកនូវត្តុនេះ អាត្មាត្រូវការដោយវត្តុនេះ

อ្នកឯងចូរធ្វើទុវត្តនេះ ឲ្យជារបស់សមគួរ ដល់ភិក្ខុមិនបានភ្លែង ដល់ភិក្ខុភ្លាត់ស្មារតី ដល់ភិក្ខុកាលមិនជីង ដល់ភិក្ខុឆួត ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ฯ

ចំនួនសិក្ខាបទក្នុងមុសាវាទវគ្គនោះ គឺ

សម្បជានមុសាវាទ ๑ ឱមសវាទ ๑ បេសុញ្ញវាទ ๑ បទសោធម្ម ๑ បឋមសហសេយ្យ ๑ ទុតិយសហសេយ្យ ๑ ធម្មទេសនា ๑ ភូតារោចនៈ ๑ ទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ๑ បឋវីខណនៈ ๑ ฯ

សិក្ខាបទទី ๑๐ ចប់

មុសាវាទវគ្គ ជាដំបូង

อัฏฐกถา

มุสาวาทวรรค

ปฐมปาราชิกสิกขาบท

คัมภีร์ชื่อวินิจฉัยในสิกขาบทที่ ๑๐ ดังต่อไปนี้ว่า

อธิบาย

สิกขาบทวิภังค์แห่งปฐมปาราชิกสิกขาบท

[๓๕๐] *พระมีพระภาค ทรงแสดงปฐมปาราชิกที่เป็นจริง และปฐมปาราชิกที่ไม่เป็นจริง ด้วยบทนี้ว่า* **ชานโต ปฐมปาราชิโก อชานโต ปฐมปาราชิโก** *ดังนี้ ในบทเป็นต้นนั้น-อธิบายว่า มีบทว่า* **อปฺปจฺจกฺขายา** *เป็นเบื้องต้น ภิกษุรู้เห็นอยู่ซึ่งอาบัติชื่อนี้ ไม่ทำคืนแล้ว ต้องอาบัติใด ในอาบัตินี้ มีปกติอย่างนี้ ดังนี้ ชื่อว่า* **อปฺปจฺจกฺขายา** ๆ *ในบทว่า* **อปฺปจฺจกฺขายา** *นั้น คัมภีร์ชื่อว่า มีปกติไม่ทำคืนแล้ว ๆ ชื่อว่า* **ปกติยา** ๆ *ชื่อว่า* **กถลา** ๆ *ดินที่ปั้นแล้ว (ดินที่ยังไม่เผา) ชื่อว่า* **มตฺติกา** ๆ *ภาชนะดินนั่นแหละ ชื่อว่า* **ปตฺโต** ๆ

ในบทว่า **ยาวกีวญฺจ ปสฺสติ** *ความว่า ในที่ ๓ ส่วน ๒ ส่วน เป็นที่ไม่สะอาด ๑ ส่วน เป็นที่สะอาด ๆ*

บทว่า **อนุสฺสาหิโต** *ความว่า ที่ไม่ได้ถูกด้วยความเพียร ด้วยประการใดประการหนึ่ง ด้วยกำลังของเชื้อที่ถูกดีแล้ว และแข็งแรงเป็นต้น ๆ ส่วนที่ไม่ได้ถูกนั้น ไม่มีอย่างอื่นอีก คัมภีร์ชื่อว่าเป็นปฐมปาราชิกประเภท*

ณานีมួយ មានជីលប្បាប់សុទ្ធជាដើម ។

ពីរបទថា **យេភុយ្យេន សក្ខរา** *បានដល់ មានដុំក្រួសច្រើនជាង បានពួថា ក្នុងហត្ថិកុច្ឆិប្រទេស ពួកភិក្ខុឲ្យជីកជីមកពេញមួយបង្គី ហើយលាងក្នុងប្រឡាយ ជីងថា ជាបហវី មានក្រួសដោយច្រើន ទើបជីកស្រះបោក្ខរណីដោយខ្លួនឯង ។*

ពីរបទថា **អប្បបំសុ អប្បមត្តិកា** *ដែលមាននៅត្រង់កណ្តាល បន្តែមចូលពួក ៥ មានថ្មដោយច្រើននោះឯង ។ ពិតហើយ ពាក្យនេះ ជាពាក្យសម្តែងប្រភេទនៃបហវីទាំងពីរនោះឯង ។*

[๓๕๑] *ក្នុងបទថា* **សយំ ฆณาติ អาបត្តិ ចาចิត្តិយสฺส** *នេះ អ្នកសិក្សា គប្បីជ្រាបថា ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ គ្រាដែលជីក ។*

បទថា **สกึ អาฆาเฏ ពหุกំបิ ฆณาติ** *សេចក្តីថា បើអ្នកទទួលប្រើជីកអស់ ๑ ថ្ងៃ ក៏ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ๑ ប៉ុណ្ណោះដល់អ្នកប្រើ ។ បើអ្នកទទួលប្រើជាមនុស្សខ្វិលច្រអូស អ្នកប្រើចាំបាច់ប្រើរឿយៗ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយដល់ភិក្ខុដែលប្រើគ្រប់ៗ វាចា បាលីវណ្ណនាមានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ ។*

ចាលីមុត្តក ពោលអំពីការជីកដី

ឯវិនិច្ឆ័យក្រៅព្រះបាលី មានដូចតទៅនេះថា ភិក្ខុពោលថា អ្នកចូរជីកស្រះបោក្ខរណី ដូច្នេះ គួរ ព្រោះថា ស្រះដែលជីកហើយប៉ុណ្ណោះ ទើបឈ្មោះថា ជាស្រះបោក្ខរណី ដូច្នោះ វោហារនេះ ជាកប្បិយវោហារ ។ ក្នុងពាក្យជាដើមថា ចូរជីកបឹងអណ្តូង រណ្តៅ ដូច្នេះ ក៏មានន័យយ៉ាងនេះដូចគ្នា ។ តែ

បើពោលថា ចូរជីកឱកាសនេះ ចូរជីកស្រះបោក្ខរណីក្នុងឱកាសនេះ ដូច្នេះ មិនគួរ បើពោលមិនកំណត់ពិតប្រាកដថា ចូរជីកមើម ចូរជីកឫស ដូច្នេះ គួរ បើពោលថា ចូរជីកវល្លិ៍នេះ ចូរជីកមើមក្តី ឫសក្តីក្នុងឱកាសនេះ ដូច្នេះ មិនគួរ កាលស្តាស្រះបោក្ខរណី អាចនឹងយកឆ្នាំងកាយកក់រាវៗចេញបាន ទោះនាំកក់នោះចេញ គួរ ។ បើនាំកក់ដែលរឹងចេញ មិនគួរ ។ កក់ស្អួតព្រោះកម្តៅថ្ងៃ បែកក្រហែង ក្នុងកក់ស្អួតនោះ ចំណែកណាមិនជាប់នឹងផែនដីខាងក្រោម បើនាំកក់នោះចេញ គួរ ។ ឈ្មោះថា ដីក្រហែង(ដីស្រួយព្រោះទឹករឹងស្អួត)មាននៅក្នុងប្រឡាយ រមែងរបើកព្រោះត្រូវខ្យល់បក់ បើនាំយកបន្ទះដីនោះចេញ គួរ ។ ច្រាំងនៃស្រះបោក្ខរណីជាដើម បាក់ធ្លាក់ចូលទៅត្រង់មាត់ទឹក បើភ្លៀងធ្លាក់ស្រោចក្រោម ๔ ខែ នឹងគាស់ចេញ ឬវាយចេញ ក៏គួរ បើលើស ๔ ខែ មិនគួរ ។ បើធ្លាក់ចូលក្នុងទឹកតែម្តង សូម្បីភ្លៀងធ្លាក់ស្រោចលើស ๔ ខែហើយ ក៏គួរ ព្រោះភ្លៀងធ្លាក់ចូលទៅតែក្នុងទឹកប៉ុណ្ណោះ ។

ភិក្ខុទាំងឡាយជីកអណ្តូងទឹកលើថ្ម ជា បើកម្ទេចតូចធ្លាក់ចូលទៅក្នុងអណ្តូងថ្មនោះ តាំងអំពីដំបូងនោះឯង ផង់ល្អិតនោះត្រូវភ្លៀងធ្លាក់ស្រោច លុះកន្លងទៅបាន ๔ ខែ ទើបដល់នូវការរាប់ថា ជាអកប្បិយបឋវី កាលទឹករឹងហើយ ពួកភិក្ខុស្តាអណ្តូងថ្ម និងញែកកម្ទេចល្អិតៗ នោះចេញ មិនគួរ ។ បើពេញដោយទឹកអំពីមុន ធូលីល្អិតដែលធ្លាក់ចូលទៅតាមក្រោយ បើវៃកផង់ធូលីនោះចេញ គួរ ។ ពិតហើយ កាលភ្លៀងធ្លាក់ក្នុងអណ្តូងថ្មនោះ ទឹករមែងធ្លាក់ចូលក្នុងទឹកប៉ុណ្ណោះ ។ ផង់ធូលីល្អិតដែលមាននៅលើថ្មនោះ ផង់ធូលី

នោះ កាលត្រូវភ្លៀងធ្លាក់ជោកហើយ ក៏ជាប់គ្នាវិញ បើបំណែកផង់ធូលីនោះចេញ ដោយកន្លងពី ៤ ខែទៅ មិនគួរ ។

ជំបូកកើតឡើងត្រង់ញែកឯង មិនមានមនុស្សធ្វើ បើបំបែកចេញតាមការងាយស្រួល គួរ ។ បើជំបូកកើតឡើងក្នុងទីវាល ត្រូវភ្លៀងធ្លាក់ស្រោចក្រោម ៤ ខែប៉ុណ្ណោះ ទើបគួរ ។ ក្នុងជីស្អិតរបស់កណ្តៀរដែលពួនជាប់នឹងដើមឈើជាដើម មានន័យយ៉ាងនេះដូចគ្នា ។ សូម្បីដីអាចម៍ជន្លេន ដីដែលកណ្តុរកាយ និងក្រហែងជើងគោជាដើម ក៏មានន័យយ៉ាងនេះដូចគ្នា ។ កក់ដែលត្រូវកាប់ដោយក្រចកជើងគោ ហៅថា ក្រហែងក្រចកគោ ។ បើក្រហែងក្រចកគោនោះជាប់គ្នានឹងផែនដីខាងក្រោម ទោះរយៈមួយថ្ងៃ នឹងបំបែកចេញមិនគួរ ។ កិក្ខុកាន់យកដីឥដ្ឋដែលត្រូវនង្គ័លកាត់ ក្នុងទីដែលអ្នកស្រែភ្ជួរ ក៏មានន័យយ៉ាងនេះដូចគ្នា ។

សេនាសនៈចាស់ មិនមានជំបូលក្តី មានជំបូលធ្លុះក្តី ត្រូវភ្លៀងលិចស្រោចលើស ៤ ខែ រមែងជល់នូវការរាប់ថា ជាតបហវីដូចគ្នា ។ កិក្ខុទោះកាន់យកក្បឿងប្រក់ជំបូលក្តី ឬគ្រឿងឧបករណ៍ មានបង្គង់ជាដើមដែលសល់អំពីសេនាសនៈចាស់នោះ ដោយសម្គាល់ថា អញនឹងយកឥដ្ឋ នឹងយកបង្គង់ នឹងយកជើងទ្រជញ្ជាំង នឹងយកក្តារក្រាល នឹងយកសសរឬ ដូច្នេះ គួរ ។ ជីស្អិតធ្លាក់ចុះជាប់នឹងក្បឿងជំបូលជាដើមនោះ មិនជាអាបត្តិ តែត្រូវអាបត្តិជល់កិក្ខុដែលយកជីស្អិតដែលលាបត្រង់ជញ្ជាំង ។ បើដីដុំណាមួយមិនសើមកិក្ខុកាន់យកដុំដីនោះ មិនត្រូវអាបត្តិ ។

ឯក្នុងផ្ទះមានគំនរដី កាលគំនរដីនោះ ត្រូវភ្លៀងធ្លាក់ស្រោចពេញមួយ ថ្ងៃ ទើបជនទាំងឡាយប្រក់ផ្ទះ បើគំនរដីសើមទាំងអស់នោះកន្លងទៅបាន ๔ ខែ ក្លាយជាជាតបឋវីដូចគ្នា ។ បើចំណែកខាងលើរបស់គំនរដីនោះសើម ខាងក្នុងមិនសើម បើប្រើឲ្យពួកកប្បិយការកជីកយកដី ប៉ុនចំនួនដែលសើមចេញហើយ ដោយកប្បិយភោហារ ប្រើប្រាស់ដីសុទ្ធដ៏សេសតាមសប្បាយ ក៏គួរ ។ ពិតហើយ ដីដែលសើមដោយទឹក ហើយចាប់ជាប់ស្អិតដូចគ្នានោះឯង រាប់ថាជាជាតបឋវី ដីក្រៅពីនេះមិនមែនឡើយ ។

កំពែងដីស្ថិតនៅក្នុងទីវាល បើត្រូវភ្លៀងធ្លាក់ស្រោចលើស ๔ ខែ រមែងដល់នូវការរាប់ថា ជាជាតបឋវី ។ បើភិក្ខុយកដៃសើមចាប់ពាល់ដីស្រួយដែលជាប់នៅត្រង់ជាតបឋវីនោះ គួរ ។ បើកំពែងឥដ្ឋតាំងនៅក្នុងហាន:ជាសំណល់អំបែងឥដ្ឋដោយច្រើន ទោះជីកកកាយចេញតាមសប្បាយ ក៏បាន ។

ភិក្ខុនឹងរង្គៀកយកសសរត្រង់មណ្ឌប ដែលតាំងនៅក្នុងទីវាលទៅមកៗ ធ្វើឲ្យដីបែក មិនគួរ ជកឡើងត្រង់ប៉ុណ្ណោះ ទើបគួរ សម្រាប់ភិក្ខុដែលកាន់យកដើមឈើងាប់ក្តី ជង្គត់ឈើងាប់ជនែក្តី ក៏មានន័យនេះឯង ។ ភិក្ខុទាំង-ឡាយយកកំណាត់ឈើគាស់ថ្ម ឬដើមឈើប្រមៀលទៅ ដើម្បីការកសាងផែនដីក្នុងទីរមៀលទៅនោះបែកជាស្នាម បើភិក្ខុទាំងឡាយ មានចិត្តបរិសុទ្ធប្រមៀលទៅ មិនត្រូវអាបត្តិ តែបើភិក្ខុទាំងឡាយជាអ្នកប្រាថ្នានឹងទម្លាយផែនដី ដោយលេសនោះឯង ប្រព្រឹត្តជាអាបត្តិ ។ ភិក្ខុអូសមែកឈើជាដើមទៅក្តី ពុះខសលើផែនដីក្តី ក៏មានន័យយ៉ាងនេះដូចគ្នា។ នឹងដំ ឬជាតវត្ថុណាមួយ

มานឆ្នឹង ម្ជុល និងបន្ទាជាដើម ចូលទៅក្នុងផែនដី ក៏មិនគួរ ។ ទោះបានោបង់បស្សាវៈ ដោយគិតយ៉ាងនេះថា អញនឹងធ្វើឲ្យបែកផែនដីដោយកម្លាំងនៃខ្សែទឹកនោម ក៏មិនគួរ កាលដីបែកដោយទឹកនោមនោះ ប្រព្រឹត្តជាអាបត្តិ ។ ទោះយកអំបោសបោសដី ដោយគិតថា អញនឹងធ្វើផែនដីដែលមិនស្មើ ឲ្យស្មើដូច្នេះ មិនគួរ ។ ការពិត គួរបោសដោយសេនាសនវត្តប៉ុណ្ណោះ ។

ភិក្ខុពួកខ្លះបុកផែនដីដោយចុងឈើច្រត់ យកចុងមេជើងខ្ទាំផែនដី ដើរចង្រ្កមទម្លាយផែនដីដដែលហើយដដែលទៀត ដោយគិតថា អញនឹងបង្ហាញទីកន្លែងដែលអញចង្រ្កម ដូច្នេះ កម្មដូច្នោះ មិនគួរគ្រប់អន្លើ ។ តែបើភិក្ខុធ្វើសមណធម៌ ដើម្បីលើកសួយសេចក្តីព្យាយាម មានចិត្តបរិសុទ្ធ ចង្រ្កម គួរ ។ កាលធ្វើ (ការដើរចង្រ្កមលើផែនដី) ទោះដីបែក ក៏មិនត្រូវអាបត្តិ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រជុសដៃត្រង់ផែនដី ដោយគិតថា អញជូតដៃ មិនគួរ ឯភិក្ខុដែលមិនត្រជុស តែជាក់ដៃសើមលើផែនដី ហើយផ្តិតយកលម្អងធូលីទៅ ក៏បាន ។ ភិក្ខុពួកខ្លះកើតរោគរមាស់ និងស្រែងជាដើម ទើបត្រជុសអវយវៈតូចធំលើទី មានមាត់ច្រាំងជាដើម ការធ្វើនោះមិនសមគួរ ។

អធិប្បាយ

បទភាជនីយនៃបឋមបារាជិកាបត្តិ

[๓๕๒] ពីរបទថា **ขณติ วา ขณาเปติ วา** សេចក្តីថា ភិក្ខុជីកឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃជីកក្តី (នូវផែនដី) ដោយហោចសូម្បីដោយចុងម្រាមជើងក្តី ដោយអំបោសក្តី ។

ពីរបទថា **ភិន្ទតិ វា ភិន្ទាបេតិ វា** សេចក្តីថា ភិក្ខុទម្លាយឯងក្តី ប្រើឲ្យអ្នកដទៃទម្លាយក្តី ដោយហោចសូម្បីតែចាក់ទឹក ។

ពីរបទថា **ឧមាតិ វា ឧមាបេតិ វា** សេចក្តីថា ភិក្ខុជុតឯងក្តី ឲ្យអ្នកដទៃជុតក្តី ដោយហោចអប់ជាត្រ ។ ភិក្ខុជុតឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យជុតក្នុងទីមានប្រមាណប៉ុនណា ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ។ ភិក្ខុកាលជុតជាត្រ គប្បីជុតក្នុងទីដែលធ្លាប់ជុតហើយនោះឯង ។ បើជាក់ភ្លើងចុះក្នុងផែនដី ដែលភ្លើងមិនធ្លាប់ឆេះ មិនគួរ តែបើជាក់ភ្លើងលើអំបែងសម្រាប់ជុតជាត្រ គួរ ។ ជាក់ភ្លើងលើគំនរឧស ភ្លើងនោះឆេះឧសទាំងនោះ ហើយភ្លើងនឹងឆេះរាលទៅដី មិនគួរ ។ ក្នុងទីដែលមានឥដ្ឋ និងថ្មជាដើម ក៏មានន័យយ៉ាងនេះដូចគ្នា ។ ពិតហើយ ក្នុងទីនោះ បើជាក់ភ្លើងចុះលើគំនរ ឥដ្ឋនោះឯង គួរ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះឥដ្ឋជាដើមនោះ មិនមែនជាពូជនៃភ្លើង ។ ពិតហើយ ឥដ្ឋជាដើមនោះមិនដល់នូវការរាប់ថា ជាពូជនៃភ្លើង ។ បើជុតភ្លើងត្រង់ជង្គត់ស្លូត និងដើមឈើស្លូតជាដើម ក៏មិនគួរ ។

បើភិក្ខុជុតភ្លើងដោយគិតថា អាត្មាអញនឹងពន្លត់ភ្លើងដែលមិនទាន់ដល់ផែនដីជាមុន ហើយសឹមទៅ ដូច្នេះ គួរ ។ តែក្រោយមក មិនអាចរំលត់បាន ជាអនាបត្តិ ព្រោះមិនមែនវិស័យ ។ ភិក្ខុកាន់គប់ភ្លើងដើរទៅ កាលដៃត្រូវភ្លើងរលាក ក៏ជាក់ចុះត្រង់ផែនដី ជាអនាបត្តិ ។ លោកពោលទុកក្នុងមហាបច្ចរីថា បើបន្លែមពូជបង្កាត់ភ្លើង ក្នុងទីដែលគប់ភ្លើងធ្លាក់នោះឯង គួរ ។ លោកពោលទុកក្នុងមហាបច្ចរីនោះឯងទៀតថា ទីប្រមាណប៉ុនណាក្នុង

ផែនដី ដែលត្រូវភ្លើងឆេះ ចំហាយក្តៅឆួលទៅដល់ បើជីកទីទាំងអស់នោះ ចេញ គួរ ។

ភិក្ខុណាមិនស្គាល់ឈើកួត ឲ្យភ្លើងកើតដោយឈើកួត យកដៃលើកភ្លើងឡើងហើយពោលថា ខ្ញុំនឹងធ្វើដូចម្តេច ភិក្ខុដទៃប្រាប់ថា ចូរធ្វើឲ្យឆេះឡើង លោកពោលថា ភ្លើងនឹងឆេះដៃខ្ញុំ ទើបប្រាប់ថា ចូរធ្វើដូចដែលវាមិនឆេះ ។ តែមិនគប្បីប្រាប់ថា ចូរបោះចោលត្រង់ផែនដី ។ បើភ្លើងឆេះដៃលោកបោះចោលជាអនាបត្តិ ព្រោះលោកមិនបានបោះចោល ដោយតាំងចិត្តថា អាត្មាអញនឹងជុតផែនដីឡើយ ។ លោកពោលទុកក្នុងកុរុន្ទីថា សូម្បីបង្កាត់ភ្លើង ក្នុងទីដែលភ្លើងធ្លាក់ចុះ ក៏គួរ ។

អនាបត្តិនៃបឋវីខณនសิក្ខาបท

[๓๕๓] *ក្នុងបទថា* **អនาបត្តิ ឥមំ ฉาน** *ជាដើម អ្នកសិក្សាគប្បីជ្រាបអត្ថយ៉ាងនេះ គឺ (ជាអនាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលពោលថា) ចូរជីងរណ្តៅសម្រាប់សសរនេះ ចូរជីងជីតដ្ឋដុំធំ ចូរជីងជីស្អិតលាយអង្កាម ចូរឲ្យជីស្អិតដុំធំ ចូរឲ្យជីលាយអង្កាម ចូរនាំជីស្អិតមក ចូរនាំជីស្រួយមក អាត្មាត្រូវការជីស្អិត ត្រូវការជីស្រួយ ចូរធ្វើរណ្តៅឲ្យជាកប្បិយសម្រាប់សសរនេះ ចូរធ្វើជីស្អិតនេះឲ្យ ជាកប្បិយ ចូរធ្វើជីស្រួយនេះឲ្យជាកប្បិយ ។*

បទថា **អសญฺจิจฺจ** *សេចក្តីថា កាលភិក្ខុប្រមៀលថ្ម និងដើមឈើជា-ដើមទៅ ឬដើរយកឈើច្រត់ៗ ទៅ ផែនដីបែក ផែនដីនោះឈ្មោះថា ភិក្ខុមិនបានភ្លែងធ្វើឲ្យបែកទេ ព្រោះលោកមិនបានតាំងចិត្តទម្លាយយ៉ាងនេះថា អញ*

นีฯ ทมฺหายฯ (ផែនដី) ដោយឈើច្រត់នេះ ជាអនាបត្តិដល់ភិក្ខុ មិនក្លែងដោយប្រការដូច្នេះ ។

បទថា **អสติยา** សេចក្តីថា ភិក្ខុបញ្ជូនចិត្តទៅទីដទៃ ឈរនិយាយពាក្យណាមួយនឹងបុគ្គលខ្លះ យកមេជើង ឬឈើច្រត់គូរផែនដីទៅបណ្តើរៗ ជាអនាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលគួសវាស ឬទម្លាយ (ផែនដី) ដោយមិនមានសតិយ៉ាងនេះ ។

បទថា **อชานนฺตสฺส** សេចក្តីថា ភិក្ខុមិនដឹងផែនដីដែលភ្លៀងធ្លាក់ស្រោចខាងក្នុងផ្ទះ ដែលប្រក់ជំបូលជិតហើយថា ជាអកប្បិយបថវី ទើបជីកចេញដោយសម្គាល់ថា ជាកប្បិយបថវីក្តី មិនដឹងថា អញជីក អញទម្លាយ អញជុតភ្លើងក្តី កើប ឬបាជាដើមដើម្បីត្រូវការរកឮទុកតែម៉្យាងក្តី ដៃត្រូវភ្លើងឆេះបោះចោលទៅក្តី មិនត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុមិនដឹងយ៉ាងនេះ ។ បទដ៏សេសងាយយល់ទាំងអស់ហើយ ។

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋាន ๓ កើតឡើងតាមកាយ និងចិត្ត ๑ តាមវាចា និងចិត្ត ๑ តាមកាយវាចា និងចិត្ត ๑ ជាកិរិយា ជាសញ្ញាវិមោក្ខ ជាសចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម មានចិត្ត ๓ មានវេទនា ๓ ដូច្នេះ ។

បឋមាปาราชิกสิกฺขาปทวณฺณนา จบ

มุสาวาทวคฺคที่ ๑ จบบริบูรณ์ តามពាណิនានុក្រម

วินยปิฎก

ภูตคามวัคคสิกขาบทที่ ๑

[๓๕๔] สมัยนั้น ท่านพระภัคควันตสมภุ ประทับอยู่ ณ เภสกฬาวัน ใกล้เมืองสุงสุมารคิระ แคว้นภัคคะ ครั้งนั้นแล ภิกษุทั้งหลายอยู่ในกรุงอาฬวี ครั้นทำวิหารกรรมแล้ว ก็ตัดต้นไม้ด้วยขวานบ้าง ให้ตัดต้นไม้ด้วยขวานบ้าง ซึ่งต้นไม้ที่มีวิญญาณครองบ้าง ฯ ภิกษุรูปหนึ่งอยู่ในกรุงอาฬวี ตัดต้นไม้ที่มีวิญญาณครองต้นหนึ่ง ฯ เทวดาผู้สิงอยู่ในต้นไม้นั้น ได้กล่าวคำนี้กะภิกษุนั้นว่า ท่านพระผู้เป็นเจ้าผู้เจริญ ขอท่านอย่าตัดต้นไม้นี้เลย ที่นี้เป็นที่อยู่ของข้าพเจ้า ฯ ภิกษุนั้นไม่ใส่ใจ (คำของเทวดานั้น) ก็ตัดต้นไม้นั้นนั่นเอง ฯ ครั้งนั้นแล เทวดานั้นคิดว่า ภิกษุนี้ไม่ใส่ใจ (คำของเรา) ก็ตัดต้นไม้นั้นนั่นเอง ถ้ากระไรเราพึงสำแดงตนให้ภิกษุนี้รู้ ฯ ครั้งนั้นแล เทวดานั้นจึงเข้าไปหาภิกษุนั้นถึงที่อยู่ ครั้นแล้วได้กล่าวคำนี้กะภิกษุนั้นว่า ท่านพระผู้เป็นเจ้าผู้เจริญ ขอท่านอย่าตัดต้นไม้นี้เลย ที่นี้เป็นที่อยู่ของข้าพเจ้า ฯ ภิกษุนั้นก็

ចូរទៅនៅអាស្រ័យនូវឈើនោះចុះ ។ មនុស្សទាំងឡាយក៏ពោលទោស តិះ-ដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ពួកសមណៈជាកូនចៅព្រះពុទ្ធ ជាសក្យបុត្រ មិនគួរនឹងហ៊ានកាប់ដោយខ្លួនឯងផង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យកាប់ផង នូវដើមឈើសោះ ពួកសមណៈជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុត្រ រមែងបៀតបៀននូវវត្ថុ ដែលមានជីវិត មានឥន្ទ្រិយតែមួយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ បានឮពាក្យ មនុស្សទាំង-ឡាយនោះពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ហើយ ។ ពួកភិក្ខុណាមាន សេចក្តីជ្រាថ្នាតិច ។បេ។ ពួកភិក្ខុនោះ ក៏ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ពួកភិក្ខុនៅក្នុងក្រុងអាឡវី មិនគួរនឹងហ៊ានកាប់ដោយខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើអ្នកដទៃឲ្យកាប់ខ្លះ នូវដើមឈើសោះ ។ គ្រានោះ ភិក្ខុទាំងនោះបានក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។បេ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឮថា អ្នកទាំងឡាយកាប់ដោយខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើអ្នកដទៃឲ្យកាប់ខ្លះ នូវដើមឈើពិតមែនឬ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ការនោះពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់បន្ទោសថា នែពួកមោឃបុរស អ្នកទាំងឡាយ មិនគួរបើនឹងហ៊ានកាប់ដោយខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើអ្នកដទៃឲ្យកាប់ខ្លះនូវដើមឈើទេ នែមោឃបុរសទាំងឡាយ ព្រោះពួកមនុស្សមានសេចក្តីសម្គាល់ថា ដើមឈើមានជីវិត នែ មោឃបុរសទាំងឡាយ អំពើដែលអ្នកធ្វើនេះ នឹងបានដឹកនាំពួកមនុស្សដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ឲ្យជ្រះថ្លាឡើង ឬពួកមនុស្សដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើងក៏ទេដែរ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា

ภิกฺขุ ធ្វើភូតគាម មានឈើ និងស្មៅជាដើមឲ្យវិនាស ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๓๕๕] ពូជមាន ๕ យ៉ាង គឺ ពូជកើតពីមើមឬឫស ๑ ពូជកើតពីដើម ๑ ពូជកើតពីថ្នាំង ๑ ពូជកើតពីចុង ឬគល់ ๑ ពូជកើតពីពូជ (គឺផ្លែ) ๑ ពូជទាំង ๕ នេះ ហៅថា ភូតគាម ។ ដែលហៅថា ពូជកើតពីមើមឬឫស (នោះសំដៅយក) រមៀត ខ្ញី លំពាន់ ប្រស់ អាចម៍ឆ្ងីស រំដេង ស្បូវភ្ញាំង និងក្រវាញជ្រូក មិនតែប៉ុណ្ណោះ សូម្បីវត្ថុទាំងឡាយដទៃ ណា កើតពីមើម ឬឫស ដុះពីមើម ឬឫស វត្ថុប៉ុណ្ណោះ ឈ្មោះថា ពូជកើតពីមើម ឬឫស (ដូចគ្នា) ។ ដែលហៅថា ពូជកើតពីដើម (នោះសំដៅយក) ដើមពោធិ៍ ដើមជ្រៃ ដើមលាប ដើមល្វា ដើមជ្រៃក្រឹម ដើមក្រសាំង មិនតែប៉ុណ្ណោះ សូម្បីវត្ថុទាំងឡាយដទៃណា កើតពីដើម ដុះពីដើម វត្ថុប៉ុណ្ណោះ ហៅថា ពូជកើតពីដើម ។ ដែលហៅថា ពូជកើតពីថ្នាំង (នោះ សំដៅយក) អំពៅ ឫស្សី និងបបុស មិនតែប៉ុណ្ណោះ សូម្បីវត្ថុទាំងឡាយ ដទៃណាកើតពីថ្នាំង ដុះពីថ្នាំង វត្ថុប៉ុណ្ណោះហៅថា ពូជកើតពីថ្នាំង ។ ដែលហៅថា ពូជកើតពីចុងឬគល់ (នោះសំដៅយក) ជីរលីងលាក់ ស្វ៊ីកគ្រៃ វល្លិ៍អណ្តាត-ត្រកួត ម្យ៉ាងទៀត សូម្បីវត្ថុទាំងឡាយណា កើតពីចុងឬគល់ ដុះពីចុងឬគល់ វត្ថុប៉ុណ្ណោះ ហៅថា ពូជកើតពីចុង ឬគល់ (ដូចគ្នា) ។ ដែលហៅថា ពូជកើតពីពូជ (នោះសំដៅយក) បុព្វណ្ណជាតិ បានដល់ ស្រូវ ๗ ប្រការ មានស្រូវសេ ស្រូវក្រហម និងពោតជាដើម អបរណ្ណជាតិបានដល់ សណ្តែក-បាយ សណ្តែកវាជមាសជាដើម ម្យ៉ាងទៀត សូម្បីវត្ថុទាំងឡាយណា កើតពី

ពូជ ដុះពីពូជ វត្ថុប៉ុណ្ណោះហៅថា ពូជកើតពីពូជជា គម្រប់ ๕ ។

[๓๕๖] វត្ថុជាពូជមែន ភិក្ខុសម្គាល់ថា ពូជ ហើយកាប់ដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យកាប់ក្តី ទម្លាយដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យទម្លាយក្តី ចម្អិនដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យចម្អិនក្តី ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ពូជមែន ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ហើយកាប់ដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យកាប់ក្តី ទម្លាយដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យទម្លាយក្តី ចម្អិនដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យចម្អិនក្តី ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ពូជមែន ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនមែនពូជ ហើយកាប់ដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យកាប់ក្តី ទម្លាយដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យទម្លាយក្តី ចម្អិនដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យចម្អិនក្តី មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ ។ វត្ថុមិនមែនពូជ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ពូជ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ វត្ថុមិនមែនពូជ តែភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ វត្ថុមិនមែនពូជ ភិក្ខុ សម្គាល់ថា មិនមែនពូជ មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ ។

[๓๕๗] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលនិយាយថា អ្នកចូរដើរនូវវត្ថុនេះ អ្នកចូរឲ្យនូវវត្ថុនេះ អ្នកចូរនាំមកនូវវត្ថុនេះ អាត្មាត្រូវការដោយវត្ថុនេះ អ្នកចូរធ្វើនូវវត្ថុនេះឲ្យសមគួរ ដល់ភិក្ខុមិនបានក្លែង ដល់ភិក្ខុភ្លាត់ស្មារតី ដល់ភិក្ខុកាលមិនដឹង ដល់ភិក្ខុឆ្កួត ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

สิกฺขาปทที่ ๑ จบ

អដ្ឋកថា

ភូតគាមវគ្គ

ភូតគាមសិក្ខាបទ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងសិក្ខាបទទី ១ នៃភូតគាមវគ្គដូចតទៅនេះ

[៣៥៤] *បទថា* **អនាធិយន្តោ** *គឺមិនស្តាប់ពាក្យរបស់ទេវតានោះ ។*

ច្រើនបទថា **ឆារកស្ស ពាហុំ អាកោដេសិ** *សេចក្តីថា ភិក្ខុនោះមិនអាចទប់ពូថៅដែលងាឡើងទើបកាត់យកដៃត្រង់ទីជិតជោះរបស់ទារកដែលដេកលើវិមានទិព្វ ដែលតាំងនៅលើដើមឈើ ដែលទេវតានោះបានមកអំពីសម្នាក់របស់ស្តេចចតុមហារាជិកា ដែលកន្ទងបង់វិស័យនៃក្អែករបស់ពួកមនុស្ស ។*

ក្នុងបទថា **ឯ ខោ បនេតំ បដិរូបំ** *ជាដើម មានពណ៌នាដោយសង្ខេបដូចតទៅនេះថា បានឮថា ក្នុងព្រៃហិមពាន្ត មានការប្រជុំទេវតារាល់ៗ កន្លះខែម្តង ក្នុងព្រៃហិមពាន្តនោះ ពួកទេវតារមែងសួរដល់រុក្ខធម៌ថា អ្នកតាំងនៅក្នុងរុក្ខធម៌ ឬមិនតាំងនៅក្នុងរុក្ខធម៌ទេ ។ ឈ្មោះថា រុក្ខធម៌ បានដល់ ការដែលរុក្ខទេវតាមិនធ្វើការប្រទូស្តផ្លូវចិត្ត ក្នុងកាលដើមឈើត្រូវកាប់ ។ បណ្តាទេវតាទាំងនោះ ទេវតាអង្គណាមិនតាំងនៅក្នុងរុក្ខធម៌ ទេវតាអង្គនោះរមែងមិនបានចូលកាន់ទីប្រជុំ ។ ទេវតាអង្គនោះបានមើលឃើញទោស មានការមិនតាំងនៅក្នុងរុក្ខធម៌ជាបច្ច័យនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ និងព្រួកដល់បុព្វចរិយា ក្នុងគ្រាដែលព្រះតថាគតសោយព្រះជាតិជាស្តេចជំរី ឈ្មោះឆទ្ទន្តជាដើម ដោយ*

ក្រសែនៃព្រះធម្មទេសនា ដែលខ្ជួនជ្ជាប់ស្តាប់មកចំពោះព្រះភក្ត្រនៃព្រះមានព្រះភាគ ព្រោះហេតុនោះ ទើបទេវតានោះមានការរំពឹងថា **ឯ ខោ បនេតំ បដិរូបំ ។បេ។ ជីវិតា វោរោបេយ្យុំ** *(ឯការដែលអញផ្តាច់ជីវិតភិក្ខុរូបនេះចោលក្នុងទីនេះ មិនសមគួរឡើយ) ដូច្នេះ ។ ឯការគិតនេះថា បើដូច្នោះអញគួរក្រាបទូលរឿងនេះដល់ព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះ ក៏មានដល់ទេវតានោះដែលគិតយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុនេះជាកូនមានឪពុក ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់បានឮអជ្ឈាចារនេះរបស់ភិក្ខុនោះហើយ ទ្រង់នឹងភាវាំងមារយោទ ទ្រង់នឹងបញ្ញត្តសិក្ខាបទពិតប្រាកដ ។*

បទថា **សចជ្ជ ត្វំ ទេវតេ** *សេចក្តីថា ម្នាលទេវតា បើអ្នក (ផ្តាច់ជីវិតភិក្ខុរូបនោះ) ក្នុងថ្ងៃនេះសោត ។*

បទថា **បសវេយ្យាសិ** *ប្រែថា គប្បីឲ្យកើត គឺគប្បីឲ្យកើតឡើង ។ ឯព្រះមានព្រះភាគកាលត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ដើម្បីឲ្យទេវតានោះយល់ព្រម ទើបត្រាស់គាថានេះថា*

បុគ្គលណាឃាត់សេចក្តីក្រោធ ដែលកើតឡើងហើយ ដូចសារថីទប់រថដែលកំពុងលឿនបាន តថាគតហៅបុគ្គលនោះថាជាសារថី ជនក្រៅពីនេះ គ្រាន់តែជាអ្នកកាន់ខ្សែបរ ។

ក្នុងកាលចប់ព្រះគាថា ទេវតានោះបានតាំងនៅក្នុងសោតាបត្តិផល ព្រះមានព្រះភាគ កាលទ្រង់សម្តែងធម៌ដល់បរិស័ទដែលប្រជុំព្រមគ្នាហើយ ទើបទ្រង់ភាសិតគាថានេះទៀតថា

ភិក្ខុណា បន្ទោបង់សេចក្តីក្រោធ ដែលឆួលឡើងហើយ ដូច បុគ្គលបន្សាបពិសពស់ ដែលជ្រួតជ្រាបទៅ ដោយឱសថទាំង ឡាយ ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា លះបង់ត្រើយខាងអាយ ដូចពស់ សកសំណកចាស់គ្រាំគ្រាចេញ ដូច្នោះ ។

បណ្តាគាថាទាំង ២ នោះ គាថាទី ๑ ព្រះធម្មសង្គាហកាចារ្យលើក ឡើងកាន់សង្គាហៈក្នុងធម្មបទ គាថាទី ๒ លើកឡើងកាន់សង្គាហៈក្នុងសុត្ត-និបាត ឯរឿងលើកឡើងកាន់សង្គាហៈក្នុងវិនយបិដកនេះ ។

លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់កំពុងសម្តែងធម៌នោះឯង ទ្រង់ ប្រមើលមើលទីលំនៅរបស់ទេវតានោះ ទតឃើញទីកន្លែងសមគួរហើយ ទើប ត្រាស់ថា នែទេវតា ក្នុងទីឱកាសឈ្មោះនោះ មានដើមឈើទំនេរ អ្នកចូរទៅ នៅត្រង់ដើមឈើនោះចុះ ។ បានឮថា ដើមឈើនោះ មិនមានក្នុងដែនអាឡវី មាននៅខាងក្នុងកំពែងនៃវត្តជេតពន ដែលមានទេវបុត្រជាម្ចាស់ដើមឈើ ចុតិ ទៅហើយ ព្រោះហេតុនោះ ទើបទ្រង់ត្រាស់ថា ដើមឈើនោះទំនេរហើយ ។ ចាប់តាំងអំពីកាលនោះមក ទេវតានោះបានការរក្សាអំពីព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ បាន ជាពុទ្ធុប្បដ្ឋាយិកា ។ ក្នុងគ្រាមានទេវសមាគម កាលទេវតាដែលមានសក្តិធំ ទាំងឡាយមកជល់ ទេវតាពួកជនៃដែលមានសក្តិតូច រមែងថយក្រោយទៅ រហូតទល់មហាសមុទ្រ និងក្អមក្រវាល ។ ឯទេវតានេះអង្គុយស្តាប់ធម៌ក្នុង លំនៅរបស់ខ្លួននោះឯង ។ ទេវតានោះអង្គុយស្តាប់បញ្ហាទាំងអស់ ដែលពួក ភិក្ខុសួរក្នុងបឋមយាម និងដែលពួកទេវតាសួរក្នុងមជ្ឈិមយាម លើវិមាននោះ

ฉฉ ฯ สมัยนั้น มหาราชทั้ง ๔ มาเฝ้าพระผู้มีพระภาค ในเวลาที่ทรงประทับนั่งแล้ว ก็ถามถึงทุกข์สุขนั้นก่อนแล้ว จึงประทับนั่ง ฯ

อธิบายคำว่า ภูตคาม

ในบทว่า **ภูตคามปาตพฺยตาย** นี้ พึงทราบวินิจฉัยดังนี้ ชื่อว่า **ภูต** เพราะอรรถว่า เกิดแล้ว งอกขึ้นแล้ว ฯ อธิบายว่า สำเร็จแล้วเกิด สำเร็จแล้วงอกขึ้น หรืออธิบายว่า เกิดแล้ว งอกขึ้นแล้ว ฯ

บทว่า **คามา** ได้แก่ หมู่ ฯ หมู่แห่งภูตทั้งหลาย เหตุนั้น จึงชื่อว่า **ภูตคาม** ฯ อีกอย่างหนึ่ง หมู่ คือภูต ชื่อว่า ภูตคาม ฯ บทว่า **ภูตคาม** นั้น เป็นชื่อของหญ้า ต้นไม้ ที่มีเมล็ดเป็นพืชที่ ๕ ที่ถึงความเป็นเมล็ดแล้วเป็นเมล็ด ฯ

การทำลายให้พินาศ ชื่อว่า **ปาตพฺยตา** (การทำให้วินาศ) อธิบายว่า การทำที่บุคคลพึงปรารถนา ด้วยการเพ่งจิตประสงค์ ด้วยการตัดและการทำลายเป็นเมล็ด ฯ เพราะเป็นผู้ทำภูตคามให้วินาศนั่นแล ฯ คำนี้เป็นสัตตมีวิภัตติ ลงในอรรถแห่งนิมิตตะ ฯ อธิบายว่า เป็นปาจิตตีย์ เพราะเป็นผู้ทำภูตคามเป็นเหตุ คือเพราะการตัดภูตคามเป็นเมล็ดเป็นปัจจัย ฯ

อธิบาย
สิกขาบทวิภังค์แห่งภูตคามสิกขาบท

[๓๕๕] บัดนี้ พระผู้มีพระภาค เมื่อจะทรงแสดงจำแนกภูตคาม

នោះ ទើបត្រាស់ពាក្យជាដើម **ភូតគាមោ នាម បញ្ច ពីជជាតានិ** *ដូច្នេះ ។*

លោកពោលទុកក្នុងអដ្ឋកថាទាំងឡាយថា ក្នុងបទថា **ភូតគាម** *ជាដើមនោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់លើកភូតគាមឡើង ដោយបទថា* **ភូតគាមោ នាម** *ដូច្នេះហើយ ត្រាស់បទថា* **បញ្ច ពីជជាតានិ** *ជាដើម ដើម្បីទ្រង់សម្តែងពូជដែលនៅមាន ទើបភូតគាមនៅមាន ។ កាលមានយ៉ាងនេះ បទថា* **យានិ វា បនញ្ញានិបិ អត្ថិ មូលេ ជាយន្តិ** *ជាដើម ក៏មិនសមគ្នា ។ ពិតហើយ ពូជ ๕ យ៉ាង មានពូជកើតពីមើមជាដើម មិនមែនកើតនៅត្រង់មើមជាដើមឡើយ តែពូជទាំងនោះ កាលនឹងកើតត្រង់មើមជាដើម ក៏ឈ្មោះថា* **មូលពីជ** *ជាដើម ព្រោះដូច្នោះ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបពណ៌នាក្នុងបទថា* **ភូតគាមោ នាម** *ជាដើមនេះ យ៉ាងនេះថា បទថា* **ភូតគាមោ នាម** *ជាបទគួរចែក ។*

បទថា **បញ្ច** *ជាការកំណត់ចំនួននៃភូតគាមនោះ ។*

បទថា **ពីជជាតានិ** *ជាបទសម្តែងលម្អិតក្នុងធម៌ដែលបានកំណត់ ។ អត្ថនៃបទថា* **ពីជជាតានិ** *នោះថា ដែលឈ្មោះថា* **ពីជជាត** *ព្រោះអត្ថថា កើតអំពីប្រភេទគ្រាប់ ។ ពាក្យនេះ ជាឈ្មោះនៃពូជ មានដើមឈើជាដើម ។ នយម្យ៉ាងទៀត ពូជទាំងនោះផង កើតហើយផង គឺចេញហើយ បានដល់ មានស្វឹកនិងឫសដុះចេញហើយ ព្រោះហេតុនោះ ទើបឈ្មោះថា* **ពីជជាត ។** *ដោយបទថា* **ពីជជាត** *គឺលោកធ្វើការសង្គ្រោះយកពូជ មានខ្ចីជាដើម ដែលគេផ្សាំទុកក្នុងខ្ជាច់សើមជាដើម ដែលមានស្វឹក ឬឫសដុះឡើងហើយ ។*

ឥឡូវនេះ ពូជ មានដើមឈើជាដើម ដែលត្រាស់ហៅថា ពីជជាត

ព្រោះកើតអំពីពូជពួកណា កាលទ្រង់សម្តែងពូជទាំងនោះ ទើបព្រះមានព្រះភាគត្រាស់បទថា **ម្ទូលពីជំ** *ជាដើម ។ ឧទ្ទេសនៃពូជ មានពូជកើតអំពីមើមជាដើមនោះ ប្រាកដជាក់ច្បាស់ហើយ ដូច្នេះ ។ ក្នុងពាក្យថា ពូជដទៃឯណា នីមួយ ក្នុងបណ្តាពូជ មានពូជកើតអំពីមើម ជុះត្រង់មើមនេះ ក្នុងឧទ្ទេស ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សម្តែងពូជដែលកើតអំពីគ្រាប់ ។*

ព្រោះដូច្នោះ គប្បីឃើញអត្ថក្នុងបទថា **យានិ វាបនញ្ញានិ** *ជាដើមនេះ យ៉ាងនេះថា ពូជដទៃណាមួយ ក្នុងបណ្តាពូជ មានគុម្ពឈើ វល្លិ៍ និងដើមឈើជាដើម ដែលកើត និងជុះឡើងត្រង់មើម មានប្រភេទ ដូចជាមើមជំទួង ក្រចាប់ ឈូកក្រហម ឈូកខៀវ ឈូកស ព្រលិត ត្រាវ និងច្រនៀងជាដើម គុម្ពឈើ វល្លិ៍ និងដើមឈើជាដើមនោះ រមែងកើត និងរមែងជុះត្រង់មើមណា មើមនោះ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហើយក្នុងបាលី ពូជកើតអំពីមើម មានរមៀតជាដើម ទាំងអស់នេះ ឈ្មោះថា* **ម្ទូលពីជ។** *ក្នុងខន្ធពីជ (ពូជដែលជុះអំពីថ្នាំង) ជាដើម ក៏មានន័យដូច្នេះ ។*

ម្យ៉ាងទៀត បណ្តាពូជទាំងឡាយ មានពូជដែលកើតអំពីដើមជាដើមនេះ ពូជពួកណា មានដើមម្ភាក់ ដើមច្រនៀង ដើមជ្រលាត់ដៃ រលួសផ្អង ដើមកណិការជាដើម បណ្ឌិតគប្បីឃើញថា ពូជដែលកើតអំពីដើម ពូជទាំងឡាយមានវល្លិ៍មិនមានឫស វល្លិ៍ ៤ ជ្រុង វល្លិ៍ដីថ្លីជាដើម បណ្ឌិតគប្បីឃើញថា ពូជកើតអំពីថ្នាំង ពូជ មានផ្នែ ម្ជុះ សិរមាន់ជាដើម បណ្ឌិតគប្បីឃើញថា ពូជកើតអំពីត្រួយ ពូជ មានគ្រាប់ស្វាយ ព្រីង និងខ្នុរជាដើម គប្បីជ្រាបថា

ពួជកើតអំពីគ្រាប់ ។

អធិប្បាយ

បទភាជនីយនៃភូតគាមសិក្ខាបទ

[៣៥៦] ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគ កាលទ្រង់សម្តែងប្រភេទនៃអាបត្តិ អនាបត្តិ និងប្រភេទនៃការធ្វើឲ្យវិនាស ដោយអំណាចសញ្ញា (ឈ្មោះ) ក្នុងបទដែលទ្រង់ត្រាស់ថា **ភូតគាមចាតព្យតាយ ចាចិត្តិយំ** (ត្រូវអាបត្តិចាចិត្តិយ ព្រោះធ្វើភូតគាមឲ្យវិនាស) ទើបត្រាស់បទថា **ពីជេ ពីជសញ្ញី** ជាដើម ។

ភូតគាមដែលកើតអំពីគ្រាប់ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា ពួជ ក្នុងបទថា **ពីជេ ពីជសញ្ញី** នោះ ដូចជាយនៃអង្ករស្រូវសាលី គេតែងហៅថា ជាយនៃស្រូវសាលី ក្នុងបទថា **សាលីនញ្ជោ ឱទនំ ភុញ្ជតិ** ជាដើម ដូច្នោះ ។ ឯពួជដែលលោកកាត់ចេញទុកឲ្យផុតអំពីភូតគាមដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ ក្នុងបទថា **ពីជគាមភូតគាមសមារម្ភា បដិវិរតោ** ជាដើម ជាវត្ថុនៃទុក្កដ ។

ម្យ៉ាងទៀត បណ្ឌិតគប្បីប្រកបជាមួយបទដើមនៃសិក្ខាបទវិភង្គ ត្រង់បទថា **ភូតគាមោ នាម** ហើយគប្បីជ្រាបអត្ថក្នុងបទថា **ពីជេ ពីជសញ្ញី** នេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុមានការសម្គាល់ក្នុងពួជ ដែលមានឈ្មោះថា ភូតគាមថាជាពួជ យកសស្ត្រាជាដើមកាត់ឯងក្តី ឲ្យអ្នកដទៃកាត់ក្តី យកដុំថ្មជាដើមវាយឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យវាយក្តី នាំយកភ្លើងចូលទៅជុតឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃ

ឲ្យដុតក្តី ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ តែបណ្ឌិតមិនគប្បីកាន់យកតាមព្រះបាលីកាត់អាបត្តិបាចិត្តិយ ព្រោះការធ្វើឲ្យវិនាសនូវពូជក្រៅអំពីភូតគាមជាដើម ។

អធិប្បាយ ពីជគាម និងភូតគាម

ពិតហើយ ក្នុងភូតគាមសិក្ខាបទនេះ មានវិនិច្ឆយកថាដូចតទៅនេះថា កិកូធ្វើភូតគាមឲ្យវិនាស ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ធ្វើពីជគាម ៥ យ៉ាង ក្រៅអំពីភូតគាម ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ឈ្មោះថា ពីជគាម និងភូតគាមនេះ នៅក្នុងទឹកក៏មាន នៅលើគោកក៏មាន ។ បណ្តាពីជគាម និងភូតគាមដែលនៅក្នុងទឹក និងលើគោកទាំង ២ នោះ ពីជគាម និងភូតគាមដែលនៅក្នុងទឹក គឺសេវាល-ជាតិ (សាយ) ដែលមានស្លឹក និងមិនមានស្លឹកទាំងអស់ មានប្រភេទដូចជាចកធំ និងចកតូចជាដើម ដោយហោចសូម្បីស្មៅទឹក បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា ភូតគាម ។ ឈ្មោះថា ស្មៅ ខាងលើរឹង មានពណ៌ខៀវចាស់ ខាងក្រោមទន់ មានពណ៌ខៀវ ។

បណ្តាសេវាលជាតិនោះ ឫសរបស់សាយណាចាក់ចុះនៅក្នុងផែនដី ផែនដីជាឋានរបស់សាយនោះ ។ ទឹកជាឋានរបស់សាយ ដែលអណ្តែតទៅមកលើទឹក ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយដល់កិកូដែលធ្វើភូតគាម ដែលនៅក្នុងផែនដី ក្នុងទីណាមួយក្តី លើកឡើងផ្ងារស់ទៅកាន់ទីដទៃក្តី ។ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយដល់កិកូដែលធ្វើភូតគាមឲ្យវិនាស ដែលអណ្តែតទៅមកលើទឹកដូចគ្នា តែបើយកដៃទាំង ២ ញែកទៅខាងនោះ ខាងនេះ ហើយងូតទឹក គួរ ។ ពិតហើយទឹកទាំងមូលជាឋានរបស់សាយដែលនៅក្នុងទឹកនោះ ព្រោះហេតុនោះ សាយ

ទាំងនោះ មិនទាន់រាប់ថា ភិក្ខុផ្ទាស់ទៅកាន់ទីជន្លៃ ដោយហេតុ មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះទេឬយ ។ តែបើក្លែងលើកឡើងអំពីទឹក ដោយវៀរទឹកចេញ មិនគួរ ។ បើលើកឡើងមួយអន្ទេដោយទឹក ហើយដាក់ចុះក្នុងទឹកវិញ គួរ ។ សាវយ ចេញមកតាមតម្រងទឹក គួរឲ្យកប្បិយជាមុន សឹមបរិភោគទឹក ។ ភិក្ខុជកវល្លិ៍ និងស្មៅដែលកើតក្នុងទឹក មានគុម្ពព្រលិត និងគុម្ពឈូកជាដើមឡើងអំពីទឹកក្តី ធ្វើឲ្យវិនាសក្នុងទឹកនោះឯងក្តី ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ធ្វើគុម្ពឧប្បល និងគុម្ពឈូកជាដើមឲ្យវិនាស ដែលអ្នកជន្លៃជកឡើងហើយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ពិតហើយ គុម្ពឧប្បល ឬគុម្ពឈូកជាដើមដែលអ្នកជន្លៃជកឡើងនោះ រមែងដល់ឫស សង្រ្កោះចូលក្នុងពីជគាម ។ សាវយ គឺចក និងចកធំ ដែលគេលើកឡើងអំពីទឹកហើយ មិនទាន់ក្រៀមស្ងួត រមែងដល់នូវការសង្រ្កោះចូលក្នុងពូជដែលកើតអំពីត្រួយ ។ ក្នុងអដ្ឋកថាមហាបច្ចរីជាដើមពោលទុកថា ចកមិនមានឫស និងពន្លក និងស្លែជាដើម ជាវត្ថុនៃទុក្កដ ។ ហេតុក្នុងពាក្យនោះ មិនប្រាកដ ក្នុងអន្ធកអដ្ឋកថាពោលទុកថា នៅមិនទាន់ជាកូតគាមដែលបរិបូណ៌ ហេតុនោះ ទើបត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ សូម្បីអន្ធកអដ្ឋកថានោះ ក៏មិនស៊ីគ្នា (ក្នុងព្រះបាលី) ។ ពិតហើយ ព្រះមានព្រះភាគកាត់អាបត្តិបាចិត្តិយ ព្រោះកូតគាម កាត់អាបត្តិទុក្កដ ព្រោះពីជគាម ។

ឈ្មោះថា កូតគាមដែលមិនបរិបូណ៌ ជាកោដ្ឋាសទី ๓ មិនបានមកក្នុងព្រះបាលី មិនបានមកក្នុងអដ្ឋកថាទាំងឡាយឡើយ ។ បើគប្បីមានមតិថា ចកមិនមានឫស និងពន្លកនោះ នឹងដល់នូវការសង្រ្កោះចូលក្នុងពីជគាមសោត

ពាក្យនោះក៏មិនគួរ ព្រោះពូជនោះ មិនជាមូលហេតុនៃភូតគាមទ្បើយ ។ ន័យ ម្យ៉ាងទៀត ពាក្យថា បណ្តាឋានដែលធ្ងន់ និងស្រាល ភិក្ខុគួរតាំងនៅក្នុងឋាន ដែលធ្ងន់ នេះជាលក្ខណៈនៃវិន័យ ។

អធិប្បាយ ភូតគាមដែលកើតលើគោក

វិនិច្ឆ័យក្នុងភូតគាមដែលកើតលើគោក មានដូចតទៅថា ចំណែកដ៏សេស នៃប្រភេទដើមឈើដែលត្រូវកាប់ រាប់ថា ជាដង្គត់ឈើដែលខៀវស្រស់ ។ ក្នុងដង្គត់ឈើខៀវស្រស់នោះ ដង្គត់នៃដើមថ្ងាន់ ដើមអំបែងថ្លៃ ដើមបយង្គុ និងដើមខ្នុរជាដើម រមែងដុះឡើងបាន ។ ដង្គត់ឈើនោះ លោកសង្គ្រោះចូល ដោយភូតគាម ដង្គត់នៃដើមត្នោត និងដើមដូងជាដើម រមែងមិនដុះឡើងទេ ដង្គត់នៃដើមត្នោតជាដើមនោះ លោកសង្គ្រោះចូលដោយពីជគាម ឯគល់ចេក ដែលមិនទាន់ធ្លាក់ត្រយោង លោកសង្គ្រោះដោយភូតគាម គល់ដែលធ្លាក់ ត្រយោងហើយ លោកសង្គ្រោះជាពីជគាម តែដើមចេកដែលធ្លាក់ត្រយោង ហើយ លោកសង្គ្រោះចូលដោយភូតគាមដូចគ្នា ជវាបណានៅមានស្វ៊ីកពណ៌ ខៀវ ។ ឫស្សីដែលចេញផ្លែហើយក៏ដូច្នោះដែរ ។ តែឫស្សីក្នុងវេលាស្ងួតមក តាំងអំពីចុង ទើបដល់នូវការសង្គ្រោះដោយពីជគាម សង្គ្រោះដោយពីជគាម ប្រភេទណា ដោយពីជគាមប្រភេទកើតអំពីថ្នាំង អ្វីកើតអំពីដើមឫស្សីនោះ ពិតហើយ បើអ្វីៗ (មែក ឬស្វ៊ីក) មិនគប្បីកើត ។ (នៅនឹងដើមឫស្សី ចេញផ្លែ) គប្បីដល់នូវការសង្គ្រោះចូលក្នុងភូតគាម ។ ជនទាំងឡាយកាប់ ដើមរាជព្រឹក្សជាដើម គរជាគំនរទុក ។ មែកទាំងឡាយសូម្បីប្រមាណមួយ

ហត្ថ ជុះចេញអំពីកំណាត់មែក ដែលគរជាគំនរទុក រមែងជល់នូវការសង្គ្រោះចូលដោយពីជគាមដូចគ្នា ។ ជនទាំងឡាយដោតចូលក្នុងផែនដី ដើម្បីប្រយោជន៍ជាមណ្ឌបក្តី ដើម្បីប្រយោជន៍ជារបងក្តី ដើម្បីបំណងនឹងជាំវល្លិ៍ក្តី កាលឫស និងស្វឹកជុះចេញហើយ រមែងជល់នូវការរាប់ថា ជាកូតគាមទៀតដោយពិត សូម្បីយ៉ាងនោះ កាលជុះត្រឹមតែពកឫស ឬត្រឹមតែពកស្វឹក ក៏សង្គ្រោះចូល ក្នុងពីជគាមប៉ុណ្ណោះ ។

គ្រាប់ប្រភេទណានីមួយ ដែលជនទាំងឡាយកប់ក្នុងផែនដី យកទឹកស្រោចក្តី ជនទាំងឡាយជាក់ដីសើមចូលក្នុងផើងជាដើម បណ្តុះក្តី គ្រាប់ទាំងអស់នោះ កាលជុះត្រឹមតែពកឫស ឬត្រឹមពកស្វឹក ក៏ចាត់ជាពីជគាមប៉ុណ្ណោះ ។ បើឫសទាំងឡាយ និងពន្លកខាងលើជុះចេញ ក៏នៅចាត់ជាពីជគាមដដែល ដរាបណា ពន្លកមិនទាន់មានពណ៌ខៀវ កាលស្វឹកនៃសណ្តែកបាយជាដើមជុះឡើងក្តី កាលពន្លកនៃស្រូវជាដើមខៀវស្រស់ កើតក្នុងស្វឹកមានពណ៌ខៀវហើយ រមែងជល់នូវការសង្គ្រោះចូលជាកូតគាម ។

ឫសនៃគ្រាប់ត្នោតទាំងឡាយ ជុះចេញដំបូង ដូចខ្នាយជ្រូក កាលជុះចេញហើយ ក៏ចាត់ជាពីជគាមដូចគ្នា ដរាបណាស្រទាប់ស្វឹកខាងលើមិនទាន់លាចេញ ។ ពន្លកជុះទម្លុះសម្បកជូងចេញ ដូចឈើកន្ទុះ ចាត់ជាពីជគាមនោះឯង ដរាបដល់វេលាដែលស្រទបត្របកស្វឹកខៀវ ដូចស្នែងម្រឹគមិនទាន់មាន សូម្បីកាលឫសមិនទាន់ចេញ ស្រទាប់ស្វឹកជូច្នោះកើតឡើងហើយ ក៏ជល់នូវការសង្គ្រោះចូលក្នុងកូតគាម ដែលមិនមានឫស ។

ประเภทคฺราบ มานคฺราบสฺวายชาเดีม ព្រះวินยធម៌ คปฺปีกาต่ดูจ ประเภทคฺราบสฺเรวชาเดีม บญฺเจีกฺก ឬរុក្ខជាតិឯណាមួយក្តី ដែលកើតត្រង់ เดีมเฌีงเหีย รุ่พ័ទ្ធเดีมเฌี เดีมเฌีงនោះឯង ជាឋានរបស់បញ្ជើក្អែកជា เดีมនោះ ฯ ภิกฺขุធ្វើបញ្ជើក្អែកជាเดีมនោះឲ្យវិនាសក្តី ដកឡើងអំពីเดีมเฌี นោះក្តี ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ฯ

วัลฺมีมួយประเภทមិនមានឫស រមែងព័ន្ធព័ន្ធគុម្ពឈើ និងកំណាត់ឈើ ដូចវង់ចិញ្ចៀន (วัลฺมีาส) สូម្បីវัลฺมีនោះ ក៏មានវិនិច្ឆ័យយ៉ាងនេះដូចគ្នា ត្រង់យ៉ាមុខនៃផ្ទះ កំពែង កញ្ចុះ និងចេតិយជាเดีม มานสฺเรទกพณ์เขฺวา ជរាបណាស្មៃមិនទាន់ដុះស្វិក ๒-๓ សន្ទិក រមែងជល់នូវការសង្គ្រោះចូលជា ពីជគាមដែលកើតអំពីត្រួយ ฯ បើស្វិកទាំងឡាយកើតហើយ ជាវត្ថុនៃបាចិត្តិយ ព្រោះហេតុនោះ បើឲ្យបូកកំបោរក្នុងឋាន:ដូច្នោះ មិនគួរ ฯ ឲ្យបូកកំបោរ ដែលល្អិតត្រង់ទីដែលអនុបសម្បន្នបូកហើយ គួរ ฯ បើក្នុងរដូវក្តៅ สฺเรទกក្រៀមជាប់ បើយកអំបោសជាเดีมបោសสฺเรទกនោះចេញ គួរ ฯ สฺเรទก ខាងក្រៅឆ្នាំងសម្រាប់ដាក់ទឹកផឹកជាเดีม ជាវត្ថុនៃទុក្កដ បើស្ងៃនៅខាងក្នុង ជា អាឝ្ងោហារិក ฯ สูម្បីផ្សិតដែលដុះត្រង់ឈើជម្រះធ្មេញ និងនំជាเดีม ជា អាឝ្ងោហារិកដូចគ្នា ฯ สมដូចពាក្យដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ទុកថា បើ ជញ្ជាំងដែលគេលាបដោយជ័រឈើ ដុះជាផ្សិត ภิกฺขุคปฺปีជ្រលក់សំពត់ឲ្យសើម ពូតហើយ ជូតចុះ ฯ

ปาสาณชาติ ปาสาณទុ สេវาล สេលេយฺยก (ផ្សិតថ្ម สฺเรថ្ម

ចកថ្ម និងផ្កាថ្ម) ជាដើម មិនទាន់មានពណ៌ខៀវ និងមិនទាន់មានស្មៅក ជាវត្ថុនៃទុក្កដ ។ ផ្សិត ជាវត្ថុនៃទុក្កដ ដរាបណានៅក្រពុំ ។ តែកាលរីកហើយ ជាអព្យាហារិក ។ ភិក្ខុបេះផ្សិតអំពីដើមឈើស្រស់ កេះយកសម្បកដើមឈើចេញ ព្រោះហេតុនោះ ទើបត្រូវអាបត្តិចាចិត្តិយ ព្រោះការធ្វើឲ្យរបកសម្បកឈើនោះ សូម្បីក្នុងក្រម៉ាឈើ ក៏មានន័យយ៉ាងនេះដូចគ្នា ។ ក្រម៉ានៃដើមរាជ-ព្រឹក្ស និងដើមថ្ងាន់ជាដើម ដែលរបូតហើយ តែនៅតោងជាប់ កាលភិក្ខុកាន់យកក្រម៉ានោះ មិនត្រូវអាបត្តិ ។ សូម្បីជ័រឈើហូរចេញអំពីដើមឈើ ហើយជាប់តាមដើមក្តី ជាប់នៅត្រង់ដើមឈើស្ងួតក្តី បើភិក្ខុកាន់យក គួរ ។ បើកាន់យកអំពីដើមឈើដែលស្រស់ មិនគួរ ។ សូម្បីក្នុងអាចម៍លាខ ក៏មានន័យយ៉ាងនេះដូចគ្នា ។ កាលភិក្ខុអង្រួនដើមឈើ ឲ្យស្មៅកទុំជ្រុះក្តី ធ្វើឲ្យផ្កា មានផ្កាកណិការជាដើមជ្រុះក្តី ត្រូវអាបត្តិចាចិត្តិយទាំងអស់ ។ ភិក្ខុចារីកតួអក្សរលើដើមឈើ មានដើមរាជព្រឹក្ស និងដើមច្រលាត់ដៃជាដើម ត្រង់ទីដែលទន់ក្តី ត្រង់ស្មៅកស្នោតដែលជាប់នៅលើដើមស្នោតជាដើមនោះក្តី ដោយការរពិសដៃ ក៏មានន័យនេះឯង ។

កាលពួកសាមណេរកំពុងជ្រើសរើសផ្កាដើម្បីបេះ ភិក្ខុទាញមែកចុះឲ្យក៏គួរ តែភិក្ខុកុំគប្បីអប់ទឹកផឹកដោយផ្កាឈើទាំងនោះ ។ បើភិក្ខុត្រូវការអប់ក្លិនក្នុងទឹក គប្បីលើកសាមណេរឡើង ហើយឲ្យបេះផ្កាឲ្យ ។ សូម្បីមែកឈើដែលមានផ្លែ ខ្លួនឯងត្រូវការទំពាធាន់ កុំគប្បីទាញចុះមក គប្បីលើកសាមណេរឡើង ហើយឲ្យបេះផ្លែឈើ ។ បើចាប់ទាញមកជាមួយសាមណេរទាំងឡាយ

ដែលកំពុងដកដើមឈើ ឬវល្លិ៍ឯណាមួយ មិនគួរ តែដើម្បីឲ្យកើតការខុសឫទ្ធិ ដល់សាមណេរទាំងនោះ ទោះចាប់ត្រង់ចុងសម្តែងអាកប្បកិរិយា ធ្វើដូចជាទាញ គួរ ។

ភិក្ខុឆូតមែកឈើ ដែលមានមែកជុះខ្សឹង ដែលខ្ជិនមិនបានឲ្យអនុបសម្បន្នធ្វើឲ្យជាកប្បិយ កាន់យកដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការបក់រុយជាដើម ត្រង់សម្បក ឬត្រង់ស្វ៊ីក ដោយហោចសូម្បីក្រចកដៃ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ សូម្បីក្នុងខ្ទីស្រស់ជាដើម ក៏មានន័យនេះឯង ។ បើឫសនៃខ្ទីស្រស់ ដែលភិក្ខុឲ្យគេកប្បិយហើយ ទុកជាក់ក្នុងដីដែលត្រជាក់ ខ្ទីជុះខ្សឹង នឹងកាត់ចំណែកខាងលើគួរ ។ បើជុះពន្លក កាត់ចំណែកខាងក្រោមក៏គួរ ។ បើឫស និងពន្លកពណ៌ខៀវកើតហើយ កាត់ មិនគួរ ។

ពីរបទថា **ឆินฺนติ วา เฉฑาเปติ วา** សេចក្តីថា ភិក្ខុកាលបោសផែនដី ដោយគិតថា អញនឹងកាត់ស្មៅឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យកាត់ក្តី ដោយហោចសូម្បីសរសៃអំបោស ។

ពីរបទថា **ภินฺนติ วา ภេฑาเปติ วา** សេចក្តីថា ដោយហោចសូម្បីដើរចង្រ្កម ក្លែងយកជើងទាំង ២ ជាន់ទៅ ដោយគិតថា របស់ណាជាប់ក៏ចូរជាប់ទៅ របស់ណាបែកក៏ចូរបែកទៅ អញនឹងបង្ហាញទីដែលអញចង្រ្កម ដូច្នេះរមែងទម្លាយឯងក្តី ឲ្យអ្នកដទៃទម្លាយក្តី នូវស្មៅ និងវល្លិ៍ជាដើម ។ បើភិក្ខុធ្វើស្មៅ និងវល្លិ៍ឲ្យជាកំណួច ស្មៅ និងវល្លិ៍ជាប់ សូម្បីធ្វើឲ្យជាកំណួចនោះក៏មិនគួរ ។

ជនទាំងឡាយរមែងចោះឈើពីងពាង (ទីងមោងយន្តពីងពាង) ចង បន្ទាត្រង់ជើមត្នោតជាជើម ដើម្បីមិនឲ្យពួកចោរឡើងលួច ការធ្វើយ៉ាងនោះ មិនគួរដល់ភិក្ខុ ។ បើទីងមោងយន្តពីងពាង ត្រឹមតែបិទភ្ជាប់ត្រង់ជើមឈើ ប៉ុណ្ណោះ មិនរួតរឹតជើមឈើ គួរ សូម្បីនឹងពោលថា អ្នកចូរកាត់ជើមឈើ ចូរកាត់វល្លិ៍ ចូរជកមើម ចូរជកឫស ដូច្នេះក៏គួរ ព្រោះជាពាក្យពោលមិន កំណត់ពិតប្រាកដ ។ តែបើកំណត់ដោយពាក្យជាជើមថា ចូរកាប់ជើមឈើនេះ មិនគួរ ។ សូម្បីការប្រារព្ធឈ្មោះ ដោយពោលពាក្យជាជើមថា ចូរកាប់ ចូរ ឆាយ ចូរជកជើមស្វាយ វល្លិ៍ ៤ ជ្រុង មើមត្រាវ ដំឡូង ស្មៅដំណេកទន្សាយ ក្រមុំជើមឈើនោះ ដូច្នេះ ក៏ជាពាក្យមិនកំណត់ពិតប្រាកដដូចគ្នា ។ ពិតហើយ ពាក្យជាជើមថា ជើមស្វាយនេះប៉ុណ្ណោះ ឈ្មោះថា ជាពាក្យកំណត់ពិតប្រាកដ ពាក្យនោះ មិនគួរ ។

ពីរបទថា **បចតិ វា បចាបេតិ វា** *សេចក្តីថា បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបពាក្យ ទាំងពួងដោយនយដូចពោលហើយ ក្នុងបឋវីខណនសិក្ខាបទនោះឯងថា ដោយ ហោចសូម្បីបំណងនឹងអប់ជាត្រ ក្លែងបង្ហាត់ភ្លើងខាងលើគំនរស្មៅជាជើម ដុត ឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យដុតក្តី ដូច្នេះ ។ តែបើពោលមិនកំណត់ពិតប្រាកដថា ចូរស្វាយសណ្តែកបាយ ចូរស្វាយសណ្តែករាជមាសជាជើម គួរ ។ បើពោល យ៉ាងនេះថា ចូរស្វាយសណ្តែកបាយទាំងនេះ ចូរស្វាយសណ្តែករាជមាសទាំង នេះ មិនគួរ ។*

អធាបត្តិនៃភូតគាមសិក្ខាបទ

[៣៥៧] ក្នុងបទថា **អធាបត្តិ ឥមំ ជាឧ** ជាដើម បណ្ឌិតគប្បីឃើញអត្ថយ៉ាងនេះថា អ្នកចូរជីងមូលកេសជ្ជៈនេះ ចូរឲ្យឫសឈើក្តី ស្វឹកឈើនេះក្តី ចូរនាំដើមឈើ ឬវល្លិ៍នេះមកក្តី អាត្មាត្រូវការផ្កាក្តី ផ្លែក្តី ស្វឹកឈើនេះក្តី ចូរធ្វើដើមឈើក្តី វល្លិ៍ក្តី ផ្លែឈើនេះក្តី ឲ្យជាកប្បិយ ។ ដោយពាក្យមានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុធ្វើការដោះភូតគាម ។ តែភិក្ខុកាលបរិភោគគប្បីឲ្យអនុបសម្បន្នកប្បិយម្តងទៀត ដើម្បីដោះពាក្យថា ពីជគាម ។

ការធ្វើកប្បិយក្នុងសិក្ខាបទនេះ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបដោយក្រសែនៃសូត្រនេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាត ឲ្យភិក្ខុឆាន់ផ្លែឈើដោយសមណកប្ប ៥ យ៉ាង គឺផ្លែដែលគេអុជ ឬកម្ចៅដោយភ្លើង ១ ដែលគេចោះពុះចិតដោយសស្ត្រា ១ ដែលគេចុចដោយក្រចក ១ ដែលគ្មានពូជដុះតទៅ ១ មានពូជដែរ តែគួរបន្ទិចគ្រាប់ចេញបាន ១ ជាគម្រប់ ៥ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **អគ្គិបរិចិតំ** មានអត្ថថា រោល គឺស្រុះដុត អាំងហើយដោយភ្លើង ។

បទថា **សត្ថបរិចិតំ** មានអត្ថថា ចុច គឺពុះ កាត់ ឬចាក់ហើយដោយកាំបិតតូចៗ ។ ក្នុងពាក្យថា ចុចដោយក្រចក ក៏មាននយនេះឯង ។ ផ្លែឈើដែលមិនមានគ្រាប់ និងផ្លែដែលបន្ទិចគ្រាប់ចេញហើយ ជាកប្បិយដោយខ្លួនឯងស្រេចស្រាប់ ។

ភិក្ខុកាលធ្វើកប្បិយដោយភ្លើង គប្បីធ្វើដោយបណ្តាភ្លើងខស និងភ្លើងអាចម៍គោណាមួយ ដោយហោចសូម្បីបន្ទុះលោហៈដែលក្តៅ ឯវត្ថុនោះចាប់

ទុកម្នាង គប្បីពោលថា **កប្បិយំ** *(ភិក្ខុប្រើដោយពាក្យថា* **កប្បិយំ ករោហិ** *អនុបសម្បន្នយកដៃចាប់របស់ដែលត្រូវកប្បិយនោះ ដៃមួយចាប់វត្ថុ មានកាំបិតជាដើមហើយ កាត់ ពុះ ឬចោះ ត្រង់របស់នោះ ព្រមដោយវាចាថា* **កប្បិយំ ភន្តេ** *ជាការស្រេច) ហើយធ្វើចុះ ។*

កាលធ្វើដោយកាំបិត សម្តែងស្នាមកាត់ ស្នាមពុះដោយចុង ឬដោយមុខនៃកាំបិតដែលធ្វើដោយលោហៈឯណាមួយ ដោយហោចសូម្បីដោយម្ជុលនិងកាំបិតកាត់ក្រចកជាដើម ។ គប្បីពោលថា **កប្បិយំ** *ហើយធ្វើចុះ ។*

បើធ្វើកប្បិយដោយក្រចក កុំគប្បីធ្វើដោយក្រចកស្អុយ ។ ឯក្រចកនៃពួកមនុស្ស សត្វជើង ៤ មានសីហៈ ខ្លាធំ ខ្លាដំបង និងស្វាជាដើម និងក្រចកបក្សីទាំងឡាយ ដែលជារបស់ស្រួចមុត គប្បីធ្វើដោយក្រចកទាំងនោះ ក្រចកនៃសត្វ មានសេះ ក្របី ជ្រូក ម្រឹគ និងគោជាដើម មិនមុតទ្បើយ កុំគប្បីធ្វើដោយក្រចកទាំងនោះ ។ ទោះបីធ្វើក៏មិនឈ្មោះថា ធ្វើ ។ ឯក្រចកដីរមិនជាក្រចកដូចម្រឹគទ្បើយ ។ បើធ្វើកប្បិយដោយក្រចកដីរទាំងនោះ គួរ ។ តែការធ្វើកប្បិយដោយក្រចកទាំងឡាយណា គួរ គប្បីសម្តែងការកាត់ ការចុចដោយក្រចកទាំងនោះ ដែលកើតនៅក្នុងទីនោះក្តី ដែលលើកទ្បើងកាន់ក្តី ពោលថា **កប្បិយំ** *ហើយធ្វើចុះ ។*

បណ្តាពូជជាដើមទាំងនោះ សូម្បីពូជគរជាគំនរប៉ុនភ្នំក្តី ដើមឈើរាប់ពាន់ដែលគេកាត់ហើយ ធ្វើឲ្យជាគំនរតែមួយក្តី អំពៅមួយបាច់ធំ ដែលគេចងរួមគ្នាក្តី កាលធ្វើពីជគាមមួយគ្រាប់ មែកឈើមួយមែក ឬអំពៅមួយដើមឲ្យ

ជាកប្បិយហើយ ឈ្មោះថា ធ្វើឲ្យជាកប្បិយហើយទាំងអស់ ។ អំពៅដើម និងឧស ជារបស់ដែលគេចងរួមគ្នា ។ អនុបសម្បន្ន ទោះចោះឧសដោយតាំងចិត្តថា អញនឹងធ្វើអំពៅឲ្យជាកប្បិយ ដូច្នេះ ក៏គួរដូចគ្នា ។ តែបើរបស់ដែលគេចងជាប់ដោយខ្សែ ឬដោយវល្លិ៍ណា បើចាក់ខ្សែ ឬវល្លិ៍នោះ មិនគួរ ។ ជនទាំងឡាយជាក់ល្អឲ្យពេញដោយកំណាត់អំពៅ ហើយនាំមក កាលធ្វើអំពៅមួយកំណាត់ឲ្យជាកប្បិយហើយ កំណាត់អំពៅទាំងអស់ ឈ្មោះថា ធ្វើឲ្យកប្បិយហើយដូចគ្នា ។

បើពួកទាយកនាំកត្ត ដែលលាយដោយមេសទុំជាដើមមក ភិក្ខុពោលថា ចូរធ្វើឲ្យគួរ បើអនុបសម្បន្នចាក់ត្រង់គ្រាប់ជាយ ក៏គួរដូចគ្នា ។ ទោះក្នុងគ្រាប់ល្ង និងអង្ករជាដើម ក៏នយនេះដូចគ្នា ។ តែមេសទុំជាដើមនោះ ដែលគេជាក់ក្នុងបបរ មិនតាំងនៅជាប់ជាមួយគ្នាឡើយ ។ បណ្តាមេសទុំជាដើមនោះ គប្បីកប្បិយ គឺចាក់ត្រង់ផ្លែនោះឯង ។ សរសៃក្នុងផ្លែទ្វិតជាដើម ខាងក្នុងរបេះជាប់សម្បក ហើយរលុង (នៅខាងក្នុង) ភិក្ខុគប្បីឲ្យជំបំបែកហើយ សឹមធ្វើកប្បិយ ។ បើនៅជាប់ជាមួយគ្នា (ជាមួយសម្បក) ទោះធ្វើកប្បិយទាំងសម្បក (លលាជ៍) ក៏គួរ ។

បទថា **អសញ្ជិច្ច** *សេចក្តីថា កាលភិក្ខុប្រមៀលឫ និងដើមឈើជាដើមក្តី អូសមែកឈើក្តី យកឈើច្រត់ៗ ផែនដីដើរទៅក្តី ស្មៅជាដើមជាប់ទៅ ស្មៅទាំងនោះ ឈ្មោះថា ត្រូវភិក្ខុមិនបានគិតធ្វើឲ្យជាប់ ព្រោះមិនបានផ្តោតចិត្តកាត់យ៉ាងនេះថា អញនឹងកាត់ស្មៅ ដោយការប្រមៀលជាដើមនោះ*

អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុ ដែលមិនក្លែងផ្តាច់យ៉ាងនេះ ។

បទថា **អសតិយា** *សេចក្តីថា បញ្ជូនចិត្តទៅកាន់ទីដទៃ ឈរនិយាយអ្វីមួយ ជាមួយបុគ្គលណាម្នាក់ យកចុងឈើច្រត់ ឬដៃក្តិចស្មៅ ឬវល្លិ៍ក្តី មិនត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុ ដែលកាត់ព្រោះមិនមានសតិយ៉ាងនេះ ។*

បទថា **អជានន្តស្ស** *សេចក្តីថា ភិក្ខុមិនដឹងថា ពីជគាមក្តី ភូតគាមក្តី មាននៅខាងក្នុងនេះ ទាំងមិនដឹងថា ខ្លួនកំពុងកាត់ ជាក់ពន្លាក ចបជីក និង ចបត្រង់របង ឬត្រង់ពំនូកចំបើង ដើម្បីទុកជាក់តែម្យ៉ាង ឬកាលត្រូវភ្លើងឆេះដៃ បោះភ្លើងចោលក្តី បើក្នុងទីនោះ ស្មៅជាដើមជាប់ក្តី ត្រូវភ្លើងឆេះក្តី ជាអនាបត្តិ ។*

តែក្នុងគ្រប់ៗ អដ្ឋកថា ក្នុងមនុស្សវិគ្គហកថាវណ្ណនា លោកពោលទុកថា បើភិក្ខុត្រូវដើមឈើរលំសង្កត់ក្តី ធ្លាក់ចុះក្នុងរណ្តៅក្តី ហើយអាចដើម្បីនឹងកាត់ដើមឈើ ហើយប្រមៀលដើមឈើនោះចេញ ឬជីកផែនដី ហើយចេញមក ភិក្ខុមិនគួរធ្វើដោយខ្លួនឯងទេ្បីយ សូម្បីព្រោះហេតុនៃជីវិត បើភិក្ខុជនៃជីកផែនដីក្តី កាត់ដើមឈើក្តី កាត់កំណាត់ឈើអំពីឈើស្រស់ គាស់ដើមឈើនោះទៅ ហើយឲ្យភិក្ខុនោះចេញមក គួរ ជាអនាបត្តិ ។ ហេតុក្នុងពាក្យនោះមិនច្បាកដ តែច្បាកដត្រឹមតែសូត្រមួយនេះប៉ុណ្ណោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំង-ទ្បាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យជុតភ្លើងកាត់ ឲ្យធ្វើការការពារ ក្នុងកាលភ្លើងព្រៃកំពុងឆេះមក ដូច្នេះ ។ បើ (ការជីកជីជាដើម) អនុលោមចូលសូត្រនេះបាន ក៏មិនអាចបានហេតុផ្សេងគ្នាយ៉ាងនេះថា ដើម្បីខ្លួនឯង មិនគួរ ដើម្បីអ្នក

ជនៃ គួរ ។

បើក្នុងសូត្រនេះ អាចារ្យអ្នកចោទគប្បីពោលថា កិក្ខុដែលធ្វើដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនឯង រមែងធ្វើដោយអកុសលចិត្ត ព្រោះស្រឡាញ់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះ តែកិក្ខុជនៃធ្វើឲ្យ ដោយសេចក្តីករុណា ព្រោះហេតុនោះ ទើបជាអនាបត្តិ ។ សូម្បីពាក្យដែលពោលដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្លួននោះ ក៏មិនជាហេតុ ។ ពិតហើយ កិក្ខុរមែងត្រូវអាបត្តិនេះ សូម្បីដោយកុសលចិត្ត តែព្រោះពាក្យនេះ លោកពោលទុកក្នុងអដ្ឋកថាគ្រប់អន្ទឿ ទើបមិនអាចជំទាស់បាន ទើបបណ្ឌិតគួរស្វែងរកកាពត្រឹមត្រូវក្នុងពាក្យនេះ ម្យ៉ាងទៀត គប្បីទទួលទុកដោយជឿតាមអដ្ឋកថាចារ្យទាំងឡាយចុះ ។ បទដ៏សេសងាយយល់ទាំងអស់ហើយ ។

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋាន ៣ កើតឡើងតាមកាយ និងចិត្ត ១ តាមវាចា និងចិត្ត ១ តាមកាយវាចា និងចិត្ត ១ ជាកិរិយា ជាសញ្ញាវិមោក្ខ ជាសចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម មានចិត្ត ៣ មានវេទនា ៣ ដូច្នេះ ។

ភូតគាមសិក្ខាបទ ចប់

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๒

[๓๕๘] สมัยนั้นแล ท่านพระยสกากัณฑกบุตร อยู่ในโฆสิตาราม ใกล้กรุงโกสัมพี ฯ ครั้งนั้นแล ภิกษุชื่อฉันนะ ประพฤติอนาจาร ด้วยโทษอันใด ในกาลที่ภิกษุสงฆ์สวดประกาศอาบัติในท่ามกลางสงฆ์ ก็กล่าวปฏิเสธด้วยคำไม่ใช่ (คือกล่าวแก้ไปมา) ไม่ยอมรับด้วยคำว่า อาบัติอะไร ๆ ต้องอาบัติอย่างไร ต้องอาบัติเพราะวัตถุอะไร ต้องอาบัติด้วยประการใด ท่านทั้งหลายพูดถึงบุคคลไหน ท่านทั้งหลายพูดถึงอาบัติอะไร ฯ ภิกษุทั้งหลายพูดว่า ดูก่อนอาวุโส ท่านนี้ไม่ดี ไม่งาม ฯลฯ ภิกษุทั้งนั้นจึงกล่าวกะภิกษุชื่อฉันนะนั้นว่า ดูก่อนอาวุโสฉันนะ ในกาลที่ภิกษุสงฆ์สวดประกาศอาบัติในท่ามกลางสงฆ์ ท่านไม่ควรกล่าวปฏิเสธด้วยคำไม่ใช่ ไม่ควรไม่ยอมรับด้วยคำว่า อาบัติอะไร ๆ ต้องอาบัติอย่างไร ต้องอาบัติเพราะวัตถุอะไร ต้องอาบัติด้วยประการใด ท่านทั้งหลายพูดถึงบุคคลไหน ท่านทั้งหลายพูดถึงอาบัติอะไร ฯ ครั้งนั้นแล ภิกษุทั้งนั้นกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค ฯ ครั้งนั้นแล พระผู้มีพระภาคทรงรับสั่งให้หาภิกษุชื่อฉันนะมาแล้วตรัสถามว่า ดูก่อนฉันนะ ได้ยินว่า เธอในกาลที่ภิกษุสงฆ์สวดประกาศอาบัติในท่ามกลางสงฆ์ ก็กล่าวปฏิเสธด้วยคำไม่ใช่ ไม่ยอมรับด้วยคำว่า อาบัติอะไร ๆ ฯลฯ ท่านทั้งหลายพูดถึงบุคคลไหน ท่านทั้งหลายพูดถึงอาบัติอะไร จริงหรือ ฯ ฉันนะกราบทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ จริงพระพุทธเจ้าข้า ฯ ดูก่อนฉันนะ ก็ข้อนี้ไม่สมควรแก่เธอ ฯ ดูก่อนฉันนะ

ទ្រង់បន្ទោសថា នែមោឃបុរស អ្នកឯងកាលដែលភិក្ខុសាកសួរដោយអាបត្តិ ក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ ហើយមិនគួរបើនឹងពោលបិទបាំងនូវពាក្យដទៃ ដោយពាក្យដទៃថា នរណាត្រូវអាបត្តិ ។បេ។ លោកទាំងឡាយពោលដូចម្តេច នែមោឃបុរស អំពើដែលអ្នកធ្វើនេះ នឹងបានដឹកនាំមនុស្សទាំងឡាយ ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាឲ្យបានជ្រះថ្លាឡើងក៏ទេ ។បេ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បន្ទោសរួចទ្រង់ធ្វើនូវធម្មីកថា ហើយត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើដូច្នោះ សង្ឃចូរលើកនូវអញ្ញាទកកម្ម[1] ដល់ឆន្នភិក្ខុចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ឃត្រូវលើកនូវអញ្ញាទកកម្ម យ៉ាងនេះ ភិក្ខុដែលឈ្លាសអង់អាចត្រូវប្រកាសសង្ឃឲ្យដឹងថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់នូវពាក្យខ្ញុំ (ជ្បិត) ឆន្នភិក្ខុនេះ កាលភិក្ខុសាកសួរដោយអាបត្តិ ក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ ក៏ពោលបិទបាំងនូវពាក្យដទៃ ដោយពាក្យដទៃវិញ ។ បើកម្មមានកាលសមគួរដល់សង្ឃហើយ សង្ឃត្រូវលើកនូវអញ្ញាទកកម្មដល់ឆន្នភិក្ខុ ។ នេះជាវាចាសម្រាប់ផ្តៀងសង្ឃឲ្យដឹង ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់នូវពាក្យខ្ញុំ (ជ្បិត) ឆន្នភិក្ខុនេះ កាលភិក្ខុសាកសួរដោយអាបត្តិក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ ក៏ពោលបិទបាំងនូវពាក្យដទៃ ដោយពាក្យដទៃវិញ ។ ឥឡូវនេះ ព្រះសង្ឃលើកនូវអញ្ញាទកកម្មដល់ឆន្នភិក្ខុ ។ ការលើកនូវអញ្ញាទកកម្មដល់ឆន្នភិក្ខុសមគួរដល់លោកម្ចាស់អង្គណា លោកម្ចាស់អង្គនោះគួរស្ងៀម (បើ) មិនសមគួរដល់លោកម្ចាស់អង្គណាទេ លោកម្ចាស់អង្គនោះត្រូវពោលឡើង ។ អញ្ញាទកកម្ម សង្ឃបានលើកដល់ឆន្នភិក្ខុហើយ ។

១- អំពើដែលសង្ឃត្រូវធ្វើដល់ភិក្ខុអ្នកពោលពាក្យដទៃ គឺពោលពាក្យបន្ទែបន្ទប់ ។

អញ្ញវាទកកម្មសមគួរដល់សង្ឃហើយ ព្រោះហេតុនោះ បានជាព្រះសង្ឃ ស្ងៀមនៅ ។ ខ្ញុំចាំទុកនូវរឿងនេះដោយកិរិយាស្ងៀមនៅយ៉ាងនេះ ។

[๓๕๙] *គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់បន្ទោសឆន្នកិក្ខុដ៏មានអាយុ ដោយអនេកបរិយាយ ។បេ។ ហើយទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ព្រោះពោលនូវពាក្យជនៃ ។ សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានបញ្ញត្ត ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះហើយ ។*

[๓๖๐] *សម័យនោះឯង ឆន្នកិក្ខុដ៏មានអាយុ កាលភិក្ខុកំពុងសាកសួរ ដោយអាបត្តិក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ ក៏គិតថា អាត្មាអញ កាលពោលបិទបាំងនូវពាក្យជនៃដោយពាក្យជនៃ មុខជានឹងត្រូវអាបត្តិ (មិនខានឡើយ) ហើយក៏ស្ងៀមនៅមិនស្តី នាំឲ្យសង្ឃលំបាក ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណាមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះក៏ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ឆន្នកិក្ខុដ៏មានអាយុ កាលភិក្ខុសាកសួរដោយអាបត្តិ ក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ មិនសមបើនឹងស្ងៀមនៅមិនស្តី នាំឲ្យសង្ឃលំបាកសោះ ។ គ្រានោះ ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។បេ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សួរឆន្នកិក្ខុដ៏មានអាយុថា នែឆន្ន បានឮថា អ្នកឯង កាលដែលភិក្ខុសាកសួរដោយអាបត្តិក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ ហើយស្ងៀមនៅមិនស្តី នាំឲ្យសង្ឃលំបាក ពិតមែនឬ ។ ឆន្នកិក្ខុក្រាបទូលថា សូមទ្រង់មេត្តាជ្រាស ការនោះពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់*

បន្ទោសថា នែមោឃបុរស អ្នកឯងកាលដែលភិក្ខុសាកសួរដោយអាបត្តិ ក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ មិនសមបើនឹងស្ងៀមនៅមិនស្តី នាំឲ្យសង្ឃលំបាកទេ នែមោឃបុរស អំពើដែលអ្នកធ្វើនេះ នឹងបានដឹកនាំមនុស្សទាំងឡាយដែល មិនទាន់ជ្រះថ្លា ឲ្យជ្រះថ្លាឡើងក៏ទេដែរ ។បេ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បន្ទោសរួចទ្រង់ធ្វើនូវធម្មីកថា ហើយត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើដូច្នោះ សង្ឃចូរលើកនូវវិហេសកកម្ម[1] ដល់ឆន្នភិក្ខុចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ សង្ឃត្រូវលើកនូវវិហេសកកម្មយ៉ាងនេះ គឺ ភិក្ខុដែលវាងវៃអង់អាច គួរផ្តៀងសង្ឃឲ្យដឹងថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់នូវពាក្យខ្ញុំ ដ្បិតឆន្នភិក្ខុនេះ កាលដែលភិក្ខុសាកសួរដោយអាបត្តិក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ ក៏ស្ងៀមនៅមិនស្តី នាំឲ្យសង្ឃលំបាក ។ បើកម្មមានកាលដ៏សមគួរដល់សង្ឃហើយ សង្ឃត្រូវលើកនូវវិហេសកកម្មដល់ឆន្នភិក្ខុ ។ នេះជាពាក្យផ្តៀងសង្ឃឲ្យដឹង ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់នូវពាក្យខ្ញុំ (ដ្បិត) ឆន្នភិក្ខុនេះ កាលដែលសង្ឃសាកសួរដោយអាបត្តិ ក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ ក៏ស្ងៀមនៅមិនស្តី នាំឲ្យសង្ឃលំបាក ។ ឥឡូវសង្ឃលើកនូវវិហេសកកម្មដល់ឆន្នភិក្ខុ ។ ការដែលលើកនូវវិហេសកកម្មដល់ឆន្នភិក្ខុសមគួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះត្រូវស្ងៀមនៅ (បើ) មិនសមគួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណាទេ លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះ ត្រូវពោលឡើង ។ វិហេសកកម្ម សង្ឃបានលើកដល់ឆន្នភិក្ខុរួចហើយ ។

๑- អំពើដែលសង្ឃត្រូវធ្វើដល់ភិក្ខុអ្នកនាំសង្ឃ ឲ្យបានសេចក្តីលំបាក ។

ការ ដែលលើកនូវវិហេសកកម្មសមគួរដល់សង្ឃហើយ ព្រោះហេតុនោះ បានជាសង្ឃស្ងៀមនៅមិនស្តី ។ ខ្ញុំចាំទុកនូវរឿងនេះ ដោយការៈស្ងៀមនៅយ៉ាងនេះ ។

[๓๖๑] *គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់បន្ទោសឆន្នកិក្ខុដ៏មានអាយុ ដោយអនេកបរិយាយ ។បេ។ ហើយទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ព្រោះពោលនូវពាក្យជនៃ (ឬ) ព្រោះធ្វើសង្ឃឲ្យបានសេចក្តីលំបាក ។*

[๓๖๒] *ដែលហៅថា ពោលនូវពាក្យជនៃ (នោះ) គឺភិក្ខុ (ណាមួយ) ដែលភិក្ខុកំពុងសាកសួរចំពោះវត្ថុក្តី ចំពោះអាបត្តិក្តី ក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ មិនប្រាថ្នានឹងពោលនូវវត្ថុ និងអាបត្តិនោះ មិនប្រាថ្នានឹងបង្ហើបឡើងនូវវត្ថុ និងអាបត្តិនោះ ត្រឡប់ជាបិទបាំងនូវពាក្យជនៃ ដោយពាក្យជនៃវិញថា នរណាបានត្រូវអាបត្តិ ត្រូវអាបត្តិអ្វី ត្រូវអាបត្តិព្រោះវត្ថុអ្វី ត្រូវអាបត្តិដោយប្រការដូចម្តេច លោកទាំងឡាយពោលនឹងនរណា លោកទាំងឡាយពោលដូចម្តេច ភិក្ខុនេះឈ្មោះថា ពោលនូវពាក្យជនៃ ។*

[๓๖๓] *ដែលហៅថា ធ្វើឲ្យសង្ឃបានសេចក្តីលំបាក (នោះ) គឺភិក្ខុ (ណាមួយ) ដែលភិក្ខុកំពុងសាកសួរចំពោះវត្ថុក្តី ចំពោះអាបត្តិក្តី ក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ មិនប្រាថ្នានឹងពោលនូវវត្ថុ និងអាបត្តិនោះ មិនប្រាថ្នានឹងបង្ហើបនូវវត្ថុ និងអាបត្តិនោះ ហើយស្ងៀមមិនស្តី នាំឲ្យសង្ឃបានសេចក្តីលំបាក ភិក្ខុនេះឈ្មោះថា ធ្វើឲ្យសង្ឃបានសេចក្តីលំបាក ។*

[๓๖๔] *កាលបើអញ្ញវាទកកម្មសង្ឃមិនបានលើកឡើងទេ ភិក្ខុ (ណា*

มួយ) ដែលភិក្ខុកំពុងសាកសួរចំពោះវត្ថុក្តី ចំពោះអាបត្តិក្តី ក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ ហើយមិនប្រាថ្នានឹងពោលនូវវត្ថុនិងអាបត្តិនោះ មិនប្រាថ្នានឹងបង្ហើបឡើងនូវវត្ថុ និងអាបត្តិនោះ ត្រឡប់ជាពោលបិទបាំងនូវពាក្យជនៃដោយពាក្យជនៃវិញថា នរណាបានត្រូវអាបត្តិ ត្រូវអាបត្តិអ្វី ត្រូវអាបត្តិព្រោះវត្ថុអ្វី ត្រូវអាបត្តិដោយប្រការដូចម្តេច លោកទាំងឡាយពោលនឹងនរណា លោកទាំង-ឡាយពោលដូចម្តេច ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ កាលបើវិហេសកកម្មដែលសង្ឃមិនបានលើកឡើងទេ ភិក្ខុណាដែលភិក្ខុកំពុងសាកសួរចំពោះវត្ថុក្តី ចំពោះអាបត្តិក្តី ក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ ហើយមិនប្រាថ្នានឹងពោលនូវវត្ថុ និងអាបត្តិនោះ មិនប្រាថ្នានឹងបង្ហើបឡើងនូវវត្ថុ និងអាបត្តិនោះ ស្ងៀមមិនស្តី នាំឲ្យសង្ឃបានសេចក្តីលំបាក ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

[៣៦៥] កាលបើអញ្ញវាទកកម្មដែលសង្ឃបានលើកឡើងហើយ ភិក្ខុ (ណាមួយ) ដែលភិក្ខុកំពុងសាកសួរចំពោះវត្ថុក្តី ចំពោះអាបត្តិក្តី ក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ ហើយមិនប្រាថ្នានឹងពោលនូវវត្ថុ និងអាបត្តិនោះ មិនប្រាថ្នានឹងបើកឡើងនូវវត្ថុ និងអាបត្តិនោះ ត្រឡប់ជាពោលបិទបាំងនូវពាក្យជនៃដោយពាក្យជនៃវិញថា នរណាត្រូវអាបត្តិ ។បេ។ លោកទាំងឡាយពោលដូចម្តេច ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ កាលបើវិហេសកកម្មដែលសង្ឃបានលើកឡើងហើយ ភិក្ខុ (ណាមួយ) ដែលភិក្ខុកំពុងសាកសួរចំពោះវត្ថុក្តី ចំពោះអាបត្តិក្តី ក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ មិនប្រាថ្នានឹងពោលនូវវត្ថុ និងអាបត្តិនោះ មិនប្រាថ្នានឹងបង្ហើបនូវវត្ថុ និងអាបត្តិនោះ ស្ងៀមមិនស្តី នាំឲ្យសង្ឃបាន

សេចក្តីលំបាក ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๓๖๖] កម្មប្រកបដោយធម៌ ភិក្ខុសម្គាល់ថា កម្មប្រកបដោយធម៌ តែពោលនូវពាក្យជនៃ នាំឲ្យសង្ឃបានសេចក្តីលំបាក ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងកម្មប្រកបដោយធម៌ ហើយពោលនូវពាក្យជនៃ នាំឲ្យសង្ឃបានសេចក្តីលំបាក ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ កម្មប្រកបដោយធម៌ ភិក្ខុមានសេចក្តីសម្គាល់ថា កម្មមិនប្រកបដោយធម៌វិញ ហើយពោលនូវពាក្យជនៃ នាំឲ្យសង្ឃបានសេចក្តីលំបាក ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ កម្មមិនប្រកបដោយធម៌ ភិក្ខុមានសេចក្តីសម្គាល់ថា កម្មប្រកបដោយធម៌ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងកម្មមិនប្រកបដោយធម៌ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ កម្មមិនប្រកបដោយធម៌ ភិក្ខុសម្គាល់ថា កម្មមិនប្រកបដោយធម៌ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

[๓๖๗] អាបត្តិមិនត្រូវដល់ភិក្ខុដែលមិនដឹងសេចក្តី ហើយសួរ ដល់ភិក្ខុដែលមានជំងឺ ហើយមិននិយាយ ដល់ភិក្ខុដែលមិននិយាយដោយគិតថា ការបង្គំហេតុប្រកួតប្រកាន់ ជម្ងោះវិវាទនឹងនាំឲ្យវេរលាំដល់សង្ឃ ដល់ភិក្ខុដែលមិននិយាយដោយគិតថា ក្រែងសង្ឃបែកគ្នា (ឬ) ក្រែងសង្ឃច្បាំងច្បាក់នឹងគ្នា ដល់ភិក្ខុដែលមិននិយាយដោយគិតថា សង្ឃមុខជានឹងធ្វើកម្មមិនត្រូវតាមធម៌ផង ជាពួកផង ចំពោះភិក្ខុដែលមិនគួរដល់កម្មផង ដល់ភិក្ខុឆ្កួត ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ๒ ចប់

อัฏฐกถา

ภูตคามวรรค

อัญญาณสิกขาบท

คปฺปีชฺชาปวินิจฺฉยกฺขนฺธสิกฺขาปทที ๒ ดูบทต่อไปนี้

[๓๕๘] *ในบทว่า* **อนาจารํ อาจริสฺสา** *เป็นวัตถุที่ไม่ควรทำ มีคำอธิบายว่า จักประพฤติในกายทวาร และวจีทวาร ฯ*

ในบทว่า **อญฺเญนญฺหิ ปฏิจรติ** *ได้ยินว่า ท่านกล่าวบทและพยัญชนะ คือบท คือบทสืบต่อกันด้วยบทอื่น ฯ*

ก็ในบัดนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าครั้นทรงแสดงวิธีปิดบังแล้ว ทรงหมายถึงบทว่า **โก อาปนฺโน** *เป็นต้น ฯ ในคำนั้น มีวจนสัมพันธ์ดังต่อไปนี้ว่า ได้ยินว่า ในกาลนั้น ภิกษุทั้งหลายพากันกล่าวถึงการประพฤติชั่วของภิกษุนั้นแล้ว ด้วยคิดว่า ภิกษุนี้ต้องอาบัติอะไรหนอ จึงถามด้วยอาบัติในหมู่สงฆ์ว่า ดูก่อนอาวุโส ท่านต้องอาบัติใดหรือ ก็ตอบว่า ต้องอาบัติชื่อนี้ ดังนี้ ฯ*

ครั้งนั้น ภิกษุทั้งหลายกล่าวว่า ก็ท่านนี่เอง ดังนี้ แล้วถามว่า ท่านต้องอาบัติอะไร ในขณะนั้น ภิกษุทั้งหลายกล่าวว่า ก็อาบัติปาจิตตีย์ หรือทุกกฏ ในเมื่อถามถึงวัตถุ จึงตอบว่า ข้าพเจ้าต้องอาบัติเพราะวัตถุดังนี้ ครั้งนั้น ภิกษุทั้งหลายกล่าวว่า เพราะวัตถุอะไร จึงถามว่า ท่านต้องอาบัติดังนี้ด้วยเหตุไร ตอบว่า ข้าพเจ้าทำอะไร จึงต้องดังนี้ ฯ ในเวลานั้น ภิกษุทั้งหลายกล่าวว่า ท่านทำการประพฤติชั่วอย่างนี้ จึงต้องดังนี้ ก็กล่าวว่า พวกท่านกล่าวไม่ดี

ជាមួយនរណា ដូច្នេះ ពេលនោះ កាលពួកភិក្ខុពោលថា ពួកខ្ញុំនិយាយហ្នឹង លោក ទើបពោលថា ពួកលោកនិយាយរឿងអ្វី ។

ម៉្យាងទៀត ក្នុងបទថា **កោ អាបន្នោ** *នេះ មានវិធីបិទបាំងពាក្យដទៃ ដោយពាក្យដទៃ ក្រៅព្រះបាលីដូចតទៅនេះថា ភិក្ខុត្រូវពួកភិក្ខុពោលថា ពួកខ្ញុំឃើញកហាបណៈ (ប្រាក់) ក្នុងថង់របស់លោកៗ ធ្វើកម្មមិនសមគួរយ៉ាងនេះដើម្បីអ្វី ហើយពោលថា ដែលពួកលោកឃើញត្រឹមត្រូវហើយ តែនោះមិនមែនកហាបណៈ វាជាដុំសំណ ដូច្នេះក្តី ត្រូវពួកភិក្ខុពោលថា ពួកខ្ញុំឃើញលោកផឹកស្រា លោកធ្វើកម្មមិនសមគួរយ៉ាងនេះ ដើម្បីអ្វី ហើយពោលថា ដែលពួកលោកឃើញត្រឹមត្រូវហើយ តែនោះមិនមែនសុរា ជាតំណក់ថ្នាំ ឈ្មោះអរិដ្ឋ គេធ្វើឡើងដើម្បីជាថ្នាំដូច្នេះក្តី ពួកភិក្ខុពោលថា ពួកខ្ញុំឃើញលោកអង្គុយក្នុងអាសនៈកំបាំងជាមួយមាតុគ្រាម លោកធ្វើកម្មមិនសមគួរយ៉ាងនេះ ដើម្បីអ្វី ហើយពោលថា ដែលលោកឃើញ រាប់ថា ត្រឹមត្រូវហើយ តែក្នុងទីនោះ មានបុរសដឹងក្តីនៅជាមួយ ព្រោះហេតុអ្វី ទើបលោកមិនឃើញបុរសនោះ ដូច្នេះក្តី ត្រូវពួកភិក្ខុសួរថា លោកឃើញការល្មើសដូច្នេះខ្លះឬទេ ផ្អៀងត្រចៀកទៅ ពោលថា មិនបានឮក្តី ជាក់ក្លែកចូលទៅរកពួកភិក្ខុដែលខ្សឹបសួរក្នុងទីជិតត្រចៀកក្តី បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា ជាការពោលបិទបាំងដោយពាក្យសម្តី ។*

ពីរបទថា **អញ្ញាវាទកំ រោបេតុ** *សេចក្តីថា សង្ឃចូរលើកអញ្ញវាទកកម្មឡើង គឺចូរឲ្យតាំងឡើង ។ សូម្បីក្នុងបទថា* **វិវេសកំ រោបេតុ** *នេះ ក៏*

នយដូចគ្នា ។

[๓๖๑] គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងបទថា **អញ្ញាវាទកេ វិហេសកេ ចាចិត្តិយំ** នេះ តទៅថា ពាក្យណាវរមែងពោលសេចក្តីជំទែក្រៅអំពីសំណួរ ព្រោះដូច្នោះ ពាក្យនោះឈ្មោះថា **អញ្ញាវាទក** ។ បទថា **អញ្ញាវាទក** នេះ ជាឈ្មោះនៃការបិទបាំងពាក្យសម្តី (បិទបាំងហេតុជំទែដោយហេតុជំទែ) ។

ភាពជាអ្នកស្ងៀមណា វរមែងធ្វើសង្ឃឲ្យលំបាក ព្រោះដូច្នោះ ភាពជាអ្នកស្ងៀមនោះ ឈ្មោះថា **វិហេសក** ។ បទថា **វិហេសក** នេះ ជាឈ្មោះនៃភាពជាបុគ្គលស្ងៀម ព្រោះភាពជាអ្នកពោលពាក្យជំទែ ព្រោះភាពជាបុគ្គលឲ្យលំបាកនោះ ។

ដោយបទថា **ចាចិត្តិយំ** នេះ ព្រះមានព្រះភាគជាក់អាបត្តិបាចិត្តិយ ๒ ក្នុងវត្ថុ ๒ ។

អធិប្បាយ

បទភាជនីយនៃអញ្ញាវាទកសិក្ខាបទ

[๓๖๔] ពីរបទថា **អរោចិតេ អញ្ញាវាទកេ** បានដល់ ព្រោះភាពជាបុគ្គលពោលពាក្យជំទែដែលសង្ឃមិនបានលើកឡើងដោយកម្មវាចា ។ សូម្បីក្នុងបទថា **អរោចិតេ វិហេសកេ** នេះ ក៏មានន័យនេះដូចគ្នា ។

[๓๖๖] ក្នុងបទថា **ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី** ជាដើម គប្បីជ្រាបអត្ថដោយន័យនេះថា អញ្ញាវាទកវិហេសកភេទនកម្មនោះ ដែលសង្ឃធ្វើហើយបើកម្មនោះជាកម្មប្រកបដោយធម៌ ហើយភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសម្គាល់ក្នុងកម្ម

នោះថា ជាកម្មប្រកបដោយធម៌ នៅធ្វើភាពជាអ្នកពោលពាក្យដទៃ និងភាពជាអ្នកធ្វើឲ្យលំបាក កាលនោះកិក្ខុនោះ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ព្រោះជាអ្នកពោលពាក្យដទៃ និងព្រោះជាអ្នកឲ្យលំបាកនោះ ។

អនាបត្តិនៃអញ្ញវាទកសិក្ខាបទ

[๓๖๗] *ពីរបទថា* **អជានន្តោ បុច្ឆតិ** *សេចក្តីថា កិក្ខុកាលមិនដឹងថា ខ្លួនត្រូវអាបត្តិ ទើបពោលថា លោកទាំងឡាយនិយាយអ្វី ខ្ញុំមិនដឹងឡើយ ។*

ពីរបទថា **គិលានោ ន ករោតិ** *សេចក្តីថា កិក្ខុមានព្យាធិត្រង់មាត់ជួចជាព្យាធិដែលជាហេតុឲ្យមិនអាចនឹងនិយាយបាន ។*

ក្នុងបទថា **សង្ឃស្ស ភណ្ឌនំ វា** *ជាដើម បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបអត្ថដោយ នយនេះថា កិក្ខុមានសេចក្តីសម្គាល់ថា កាលអញពោលក្នុងជំនុំសង្ឃ ការវិវាទ ការឈ្លោះទាស់ទែង ការប្រកួតប្រកាន់ ឬការវិវាទនឹងមានដល់សង្ឃ ព្រោះការពោលនោះជាបច្ច័យ ការវិវាទនោះ សូមកុំមានឡើយ ទើបមិននិយាយ បទដ៏សេសងាយយល់ទាំងអស់ហើយ ។*

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋាន ๓ កើតឡើងតាមកាយ និងចិត្ត ๑ តាមវាចា និងចិត្ត ๑ តាមកាយវាចា និងចិត្ត ๑ ជាកិរិយាក៏មាន ជាអកិរិយាក៏មាន ពិតហើយ កាលកិក្ខុបិទបាំងពាក្យសម្តី ជាកិរិយា កាលធ្វើឲ្យលំបាក ព្រោះភាពជាអ្នកនៅស្ងៀម ជាអកិរិយា ជាសញ្ញាវិមោក្ខ ជាសចិត្តកៈ ជាលោកវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម ជាអកុសលចិត្ត ជាទុក្ខវេទនា ដូច្នេះឯង ។

អញ្ញវាទសិក្ខាបទ ចប់

វិនយបិដក

សិក្ខាបទនី ៣

[๓๖๘] *សមយ័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ កាលគង់នៅវត្តវេឡុវន កលន្ទកនិវាបស្ថាន ទៀបក្រុងរាជគ្រឹះ ។ គ្រានោះឯង ព្រះទព្វមល្លបុត្តដ៏មានអាយុ តែងក្រាលនូវសេនាសន:ផង តែងឧទ្ទិសនូវភត្តផងដល់សង្ឃ ។ លំដាប់នោះ មេត្តិយភុម្មជកភិក្ខុទើបនឹងបួសថ្មីផង ជាមនុស្សមានបុណ្យតិចផង អស់ទាំងសេនាសន:ណា ដ៏ថោកថយរបស់សង្ឃ សេនាសន:ទាំងនោះ ត្រូវបានមកពួកភិក្ខុទាំងនោះ មួយទៀត ភត្តទាំងឡាយណាដ៏ថោកថយ ក៏ត្រូវបានមកពួកភិក្ខុទាំងនោះដែរ ។ ពួកមេត្តិយភុម្មជកភិក្ខុនោះក៏បង្គាប់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឲ្យពោលទោសព្រះទព្វមល្លបុត្តដ៏មានអាយុថា ព្រះទព្វមល្លបុត្ត ក្រាលសេនាសន: តាមសេចក្តីគាប់ចិត្តរបស់ខ្លួន ម្យ៉ាងទៀត លោកឧទ្ទិសនូវភត្តតាមសេចក្តីគាប់ចិត្តរបស់ខ្លួន ។ ពួកភិក្ខុណាមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា មេត្តិយភុម្មជកភិក្ខុទាំងឡាយ មិនសមបើនឹងបង្គាប់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឲ្យពោលទោសព្រះទព្វមល្លបុត្តដ៏មានអាយុសោះ ។ គ្រានោះ ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។បេ។ ទ្រង់ត្រាស់សួរចំពោះមេត្តិយភុម្មជកភិក្ខុថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បានឮថា អ្នកទាំងឡាយ បង្គាប់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឲ្យពោលទោសទព្វមល្លបុត្ត ពិតមែនឬ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលថា សូមទ្រង់មេត្តាប្រោស ពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បន្ទោសថា*

ម្នាលមោឃបុរសទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយមិនសម បើនឹងបង្អាប់ពួកភិក្ខុ (ដទៃ) ឲ្យពោលទោសទព្វមល្លបុត្តសោះ ម្នាលមោឃបុរសទាំងឡាយ អំពើដែលអ្នកធ្វើនេះ នឹងបានដឹកនាំពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ឲ្យជ្រះថ្លាឡើងក៏ទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុបង្អាប់ភិក្ខុ (ដទៃ) ឲ្យពោលទោសភិក្ខុផងគ្នា ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ បានបញ្ញត្តដល់ពួកភិក្ខុយ៉ាងនេះ ។

[๓๖๙] សម័យនោះឯង ពួកមេត្តិយភុម្មជកភិក្ខុគិតគ្នាថា ការដែលប្រើភិក្ខុ (ដទៃ) ឲ្យពោលទោស ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានហាមរួចហើយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុទាំងឡាយមុខជានឹងបានឮ ដោយពាក្យមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ហើយក៏តិះដៀលព្រះទព្វមល្លបុត្តដ៏មានអាយុ ជិតពួកភិក្ខុ (ដទៃ) ថា ព្រះទព្វមល្លបុត្តរៀបចំសេនាសនៈតាមសេចក្តីគាប់ចិត្ត (របស់ខ្លួន) ផង ចាត់ចែងកត្តតាមសេចក្តីគាប់ចិត្ត (របស់ខ្លួន) ផង ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណាមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ពួកមេត្តិយភុម្មជកភិក្ខុ មិនសមបើនឹងហ៊ានតិះដៀលព្រះទព្វមល្លបុត្តដ៏មានអាយុសោះ ។ គ្រានោះ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។បេ។ ទ្រង់ត្រាស់សួរ ចំពោះនឹងមេត្តិយភុម្មជកភិក្ខុថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បានឮថា អ្នកទាំង-ឡាយតិះដៀលទព្វមល្លបុត្តពិតមែនឬ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលថា សូមទ្រង់

មេត្តាជ្រោស ពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់បន្ទោសថា នែមោឃបុរសទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយមិនសមបើនឹងតិះដៀលទព្វមល្លបុត្ត ទេ នែមោឃបុរសទាំងឡាយ អំពើដែលអ្នកធ្វើនេះ នឹងបានដឹកនាំពួកជន ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ឲ្យបានជ្រះថ្លាឡើងក៏ទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នក ទាំងឡាយត្រូវសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុបង្អាប់ភិក្ខុដទៃឲ្យ ពោលទោស (ភិក្ខុផងគ្នាឬ) តិះដៀល (ភិក្ខុផងគ្នា) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[៣៧០] ដែលហៅថា ភិក្ខុបង្អាប់ភិក្ខុដទៃឲ្យពោលទោស (នោះ) គឺ ភិក្ខុមានប្រាថ្នានឹងធ្វើនូវសេចក្តីតិះដៀល មានប្រាថ្នានឹងធ្វើនូវសេចក្តីបង្អាប់យស មានប្រាថ្នានឹងធ្វើនូវសេចក្តីបង្អាប់បង្អាន ចំពោះឧបសម្បន្នបុគ្គល ដែលសង្ឃ សន្មតឲ្យជាអ្នកក្រាលនូវសេនាសនៈក្តី ឲ្យជាអ្នកចាត់ចែងនូវភត្តក្តី ឲ្យជាអ្នក ចែកនូវបបរក្តី ឲ្យជាអ្នកចែកនូវផ្លែឈើក្តី ឲ្យជាអ្នកចែកនូវបង្អែមក្តី ឲ្យជា អ្នកចែកចាយនូវវត្ថុមានប្រមាណតិចតួចក្តី ហើយបង្អាប់ភិក្ខុដទៃឲ្យពោលទោស ឬតិះដៀលឧបសម្បន្នបុគ្គល (នោះ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[៣៧១] កម្មប្រកបដោយធម៌ ភិក្ខុសម្គាល់ថា កម្មប្រកបដោយធម៌ ហើយបង្អាប់ភិក្ខុដទៃឲ្យពោលទោស (ឬ) តិះដៀល (ភិក្ខុផងគ្នា) ត្រូវ អាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ក្នុងកម្មប្រកបដោយធម៌ ហើយ បង្អាប់ភិក្ខុដទៃឲ្យពោលទោស (ឬ) តិះដៀល (ភិក្ខុផងគ្នា) ត្រូវអាបត្តិ បាចិត្តិយ ។ កម្មប្រកបដោយធម៌ តែភិក្ខុសម្គាល់ថា កម្មមិនប្រកបដោយ ធម៌វិញ ហើយបង្អាប់ភិក្ខុដទៃឲ្យពោលទោស (ឬ) តិះដៀល (ភិក្ខុផងគ្នា)

ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[៣៧២] ភិក្ខុបង្អាប់ភិក្ខុដទៃឲ្យពោលទោសក្តី តិះដៀលដោយខ្លួនឯងក្តី នូវអនុបសម្បន្នបុគ្គល ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុមានប្រាថ្នានឹងធ្វើនូវសេចក្តីតិះដៀល មានប្រាថ្នានឹងធ្វើនូវសេចក្តីបង្អាប់យស មានប្រាថ្នានឹងធ្វើនូវសេចក្តីបង្អាប់បង្អោនចំពោះឧបសម្បន្នបុគ្គល ដែលសង្ឃមិនបានសន្មត ឲ្យជាអ្នកក្រាលសេនាសនៈក្តី ឲ្យជាអ្នកចាត់ចែងនូវភត្តក្តី ឲ្យជាអ្នកចែកនូវបបរក្តី ឲ្យជាអ្នកចែកនូវផ្លែឈើក្តី ឲ្យជាអ្នកចែកនូវបង្អែមក្តី ឲ្យជាអ្នកចែកចាយនូវវត្ថុមានប្រមាណតិចតួចក្តី ហើយបង្អាប់ភិក្ខុដទៃឲ្យពោលទោសក្តី តិះដៀលដោយខ្លួនឯងក្តី នូវឧបសម្បន្នបុគ្គលក្តី នូវអនុបសម្បន្នបុគ្គលក្តី ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុមានប្រាថ្នានឹងធ្វើនូវសេចក្តីតិះដៀល មានប្រាថ្នានឹងធ្វើនូវសេចក្តីបង្អាប់យស មានប្រាថ្នានឹងធ្វើនូវសេចក្តីបង្អាប់បង្អោន ចំពោះអនុបសម្បន្នបុគ្គល ដែលសង្ឃបានសន្មត ឬមិនបានសន្មត ឲ្យជាអ្នកក្រាលនូវសេនាសនៈក្តី ឲ្យជាអ្នកចាត់ចែងនូវភត្តក្តី ឲ្យជាអ្នកចែកនូវបបរក្តី ឲ្យជាអ្នកចែកផ្លែឈើក្តី ឲ្យជាអ្នកចែកនូវបង្អែមក្តី ឲ្យជាអ្នកចែកចាយនូវវត្ថុមានប្រមាណតិចតួចក្តី ហើយបង្អាប់ភិក្ខុដទៃឲ្យពោលទោស ឬតិះដៀលដោយខ្លួនឯង នូវឧបសម្បន្នបុគ្គលក្តី អនុបសម្បន្នបុគ្គលក្តី ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ កម្មមិនប្រកបដោយធម៌ ភិក្ខុមានសេចក្តីសម្គាល់ថា កម្មប្រកបដោយធម៌វិញ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងកម្មប្រកបដោយធម៌ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ កម្មមិនប្រកបដោយធម៌ ភិក្ខុសម្គាល់ថា កម្មមិនប្រកបដោយធម៌ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

[៣៧៣] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលបង្គាប់ភិក្ខុដទៃឲ្យពោលទោសក្តី តិះដៀលដោយខ្លួនឯងក្តី នូវភិក្ខុដែលជាអ្នកធ្វើការសង្ឃ ដោយឆន្ទាគតិ ទោសាគតិ មោហាគតិ ភយាគតិជាប្រក្រតី ដល់ភិក្ខុឆត ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ៣ ចប់

อัฏฐกถา

ภูตคามวรรค

ปาจิตตียกัณฑ์

คัมภีร์วินิจฉัยในสิกขาบทที่ ๓ ดังต่อไปนี้

[๓๖๘] *บทว่า* **ยญฺหิ มญฺญปุตฺตํ ภิกฺขุ ปาจิตฺติยนฺติ** *ความว่า* ภิกษุเมตติยะ และภิกษุมุฬหกะ *เมื่อกล่าวคำนี้ว่า* **ชญฺญา อยฺโย มญฺญปุตฺโต** *(ท่านผู้เจริญ ขอท่านจงรู้มัญญปุตรักษาพระศาสนาโดยอนาคต) ดังนี้* ชื่อว่า *ขอให้ภิกษุทั้งหลายจงเห็นมัญญปุตรนั้น* คือให้สงฆ์เห็นพระเถระนั้น โดยความประมาท *อย่างอื่นอีก ความว่า* จงอย่าคิดไปในทางอื่น *บทว่า* **ปาจิตฺติยนฺติ** *นี้* พึงทราบลักษณะ *(แห่งอาบัติ)* ตามนัยแห่งพระบาลี *ในคัมภีร์สุตตวิภังค์ ๆ* ปาฐะว่า **ปาจิตฺติย** *ดังนี้ก็มี ๆ ความก็อย่างนี้เหมือนกัน ๆ*

บทว่า **ชญฺญา** *ได้แก่ ด้วยความรักใคร่ในใจ คือโดยถือเอาเป็นพวกพ้อง อธิบายว่า* จงรักษาพระศาสนาที่ประเสริฐ *เพื่อประโยชน์แก่ภิกษุทั้งหลายที่เป็นสัทธิวิหาริกของตน ด้วยความรักใคร่ในใจนั้น ๆ*

บทว่า **อยฺยนฺติ** *คือภิกษุเมตติยะ และภิกษุมุฬหกะ เมื่อกล่าวคำว่า* **ชญฺญา อยฺโย มญฺญปุตฺโต** *ดังนี้* ชื่อว่า *ประกาศ ๆ*

[๓๖๙] *ในบทว่า* **ปาจิตฺติยกเร ปาจิตฺติยกเร จาติตฺติยํ** *นี้ มี*

វិនិច្ឆ័យថា ពួកមេត្តិយ និងកុមារជកភិក្ខុ រមែងឲ្យលើកទោសពាក្យណា ពាក្យនោះ ឈ្មោះថា **ឧដ្ឋាបនក** *ហើយពោលតិះដៀលដោយពាក្យណា ពាក្យនោះឈ្មោះថា* **ខីយនក** *ព្រោះភាពជាអ្នកពោលទោស និងព្រោះភាពជាអ្នកពោលតិះដៀលនោះ ។*

ដោយបទថា **ចាចិត្តិយំ** *ព្រះមានព្រះភាគ ជាក់អាបត្តិ ២ ក្នុងវត្ថុ ២ ។*

អធិប្បាយ

សិក្ខាបទវិភង្គនៃឧដ្ឋាបនកសិក្ខាបទ

[៣៧០] *បទទាំងឡាយថា* **ឧដ្ឋាបនកំ នាម ឧបសម្បន្នំ សង្ឃេន សម្មតំ សេនាសនបញ្ញាបកំ វា ។បេ។ អប្បមត្តកវិស្សជ្ជកំ វា** *ដូច្នេះ ភ្ជាប់សេចក្តីជាមួយបទថា* **មង្ឃុកត្តុកាមោ** *(មានបំណងនឹងធ្វើនូវសេចក្តីបង្អាប់បង្អាន) នេះ ។*

ដោយអំណាចនៃបទទាំងនេះថា **អវណ្ណំ កត្តុកាមោ អយសំ កត្តុកាមោ** *បណ្ឌិតគប្បីធ្វើការផ្ទាស់វិភត្តិក្នុងបទថា* **ឧបសម្បន្នំ** *ជាដើមយ៉ាងនេះថា* **ឧបសម្បន្នស្ស** *ដូច្នេះ ។*

ព្រោះក្នុងបទថា **ឧដ្ឋាបេតិ វា ខីយតិ វា អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស** *នេះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់លើកបទមាតិកាឡើងយ៉ាងនេះថា* **ខីយនកំ នាម** *ដូច្នេះហើយ គប្បីត្រាស់វិភង្គដែលត្រាស់ហើយនោះឯងនៃបទថា* **ឧដ្ឋាបនកំ នាម** *នេះ (តែ) សេចក្តីប្លែកគ្នាដទៃ (ក្នុងសិក្ខាបទនេះ) មិនមាន ដូចក្នុងអញ្ញវាទកសិក្ខាបទ ព្រោះដូច្នោះ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា ព្រះមានព្រះភាគ*

ទ្រង់មិនលើកឡើងផង ទ្រង់មិនចែកបទមាតិកានោះផង ចែកទុកដោយឡែក ទ្រង់ធ្វើពាក្យនិគមប៉ុណ្ណោះទុកជួមគ្នា ។

អធិប្បាយ

បទភាជនីយនៃឧដ្ឋាបនកសិក្ខាបទ

[៣៧១] ក្នុងបទជាដើមថា **ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី** នេះ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបអត្ថដោយនយថា សម្មតិកម្មណាសង្ឃធ្វើហើយ ដើម្បីឧបសម្បន្ននោះ បើកម្មនោះជាកម្មប្រកបដោយធម៌ ហើយភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសម្គាល់ក្នុងកម្មនោះថា កម្មប្រកបដោយធម៌ រមែងធ្វើការលើកទោស និងពោលទោសតិះដៀល លំជាប់នោះ ភិក្ខុនោះ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ព្រោះភាពជាអ្នកពោលទោស និងពោលតិះដៀលនោះ ។

[៣៧២] ក្នុងបទថា **អនុបសម្បន្នំ ឧដ្ឋាបេតិ វា ខីយតិ វា** មានអត្ថថា ភិក្ខុរមែងញុំាងអនុបសម្បន្នជនៃ ឲ្យពោលទោសឧបសម្បន្ន ដែលសង្ឃសម្មតិហើយក្តី ឲ្យមើលងាយក្តី តិះដៀលលោកក្នុងសម្នាក់នៃអនុបសម្បន្ននោះក្តី ។

បទថា **ឧបសម្បន្នំ សង្ឃេន អសម្មតំ** សេចក្តីថា ដែលសង្ឃមិនបានសន្មតដោយកម្មវាចា គឺបុគ្គលដែលសង្ឃលើកការៈឲ្យថា នេះជាការៈរបស់លោកតែម្យ៉ាងក្តី នាំការៈនោះទៅដោយខ្លួនឯងក្តី ដើម្បីការនៅសប្បាយរបស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ម្យ៉ាងទៀត អធិប្បាយថា (រមែងឲ្យពោលទោសឧបសម្បន្ន) ដែលធ្វើកម្មជូរច្ចោះ ក្នុងអាវាសដែលមានភិក្ខុ ២-៣ អង្គ ។

ឯការឲ្យសម្មតិ ๑๓ យ៉ាងដល់អនុបសម្បន្ន រមែងមិនគួរដោយពិត សូម្បីយ៉ាងនោះ អនុបសម្បន្នដែលបានទទួលសម្មតិ ក្នុងគ្រាជាឧបសម្បន្ន ក្រោយមក តាំងនៅក្នុងភាពជាអនុបសម្បន្ន ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់សំដៅយកអនុបសម្បន្ននោះថា បុគ្គលដែលសង្ឃសន្មតក្តី ក្នុងបទថា **អនុបសម្បន្នំ សង្ឃេន សម្មតំ វា អសម្មតំ វា** *នេះ ។ តែសង្ឃក្តី ភិក្ខុដែលសង្ឃសន្មតក្តី ប្រគល់ការៈដល់សាមណេរអង្គណា ដែលឈ្មោះតែម្យ៉ាងថា លោកចូរធ្វើកម្មនេះ ដូច្នេះ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់សំដៅដល់សាមណេរដូច្នោះថា ដែលសង្ឃមិនបានសន្មតក្តី ។ បទដ៏សេស ងាយយល់ទាំងអស់ហើយ ។*

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋាន ៣ កើតឡើងតាមកាយ និងចិត្ត ๑ តាមវាចា និងចិត្ត ๑ តាមកាយវាចា និងចិត្ត ๑ ជាកិរិយា ជាសញ្ញាវិមោក្ខ ជាសចិត្តកៈ ជាលោកវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម ជាអកុសលចិត្ត ជាទុក្ខវេទនា ដូច្នេះ ។

ឧជ្ឈាបនកសិក្ខាបទ ចប់

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๔

[๓๗๔] สมัยนั้น ภิกษุทั้งหลายอยู่จำพรรษาในเมืองสาวัตถี ครั้นออกพรรษาแล้ว ถือบาตรและจีวรเที่ยวจาริกไปในชนบท ได้ทราบข่าวว่า ภิกษุทั้งหลายผู้อยู่จำพรรษาในเมืองสาวัตถี ได้ลาภสักการะและความนับถือมาก ครั้นได้ทราบแล้ว จึงได้มาสู่เมืองสาวัตถี ภิกษุทั้งหลายได้เห็นภิกษุทั้งหลายผู้อยู่จำพรรษาในเมืองสาวัตถี ได้ลาภสักการะและความนับถือมาก ครั้นได้เห็นแล้ว จึงได้กล่าวกะภิกษุทั้งหลายผู้อยู่จำพรรษาในเมืองสาวัตถีดังนี้ว่า ดูก่อนอาวุโสทั้งหลาย ขอพวกท่านจงเก็บงำเสนาสนะ จงเก็บงำเตียงตั่ง จงเก็บงำฟูกและหมอน จงเก็บงำภาชนะน้ำฉัน ภาชนะน้ำใช้ และกระโถน จงเก็บงำบาตรและจีวรของพวกท่านไว้ ดูก่อนอาวุโสทั้งหลาย พวกเราจักเข้าไปสู่บ้านหรือนิคม ในที่นั้นจักได้ภัตตาหารและของเคี้ยวเป็นอันมาก ภิกษุทั้งหลายผู้อยู่จำพรรษาในเมืองสาวัตถี ได้ฟังคำของภิกษุทั้งหลายเหล่านั้นแล้ว ได้เก็บงำเสนาสนะ ได้เก็บงำเตียงตั่ง ได้เก็บงำฟูกและหมอน ได้เก็บงำภาชนะน้ำฉัน ภาชนะน้ำใช้ และกระโถน ได้เก็บงำบาตรและจีวรของตนไว้ ครั้นแล้วได้ถือบาตรและจีวรเที่ยวจาริกไปในชนบท ภิกษุทั้งหลายผู้อยู่จำพรรษาในเมืองสาวัตถี ได้ลาภสักการะและความนับถือมาก ครั้นได้แ

ជ្រាប់ (អ្នកជនៃ) ស្រាប់តែដើរចេញទៅ គ្រឿងសេនាសន:ក៏ជោកជាំដោយទឹកសន្សើម ពិតមែនឬ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលថា សូមទ្រង់មេត្តាជ្រាបពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានជោគ ទ្រង់បន្ទោសថា ម្នាលអ្នកទាំងឡាយ មោឃបុរសទាំងនោះ មិនសមបើនឹងតែងតាំងគ្រឿង សេនាសន:នៅទីវាល ហើយកាលនឹងដើរចេញទៅ មិនបានរើយកមកទុកជាក់ មិនបានប្រើគេឲ្យរើយកមកទុកជាក់ នូវសេនាសន:នោះ ហើយឥតទាំងបានជ្រាប់ (អ្នកជនៃ) ស្រាប់តែដើរចេញទៅ ឯគ្រឿងសេនាសន:ក៏ជោកជាំដោយទឹកសន្សើម ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អំពើនេះនឹងបានដឹកនាំពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ឲ្យបានជ្រះថ្លាឡើងក៏ទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយលាត ឬសន្ធឹងខ្លួនឯងក្តី ឲ្យគេលាតក្តី នូវគ្រែក្តី តាំងក្តី ពូកក្តី កៅអីក្តី ដែលជារបស់សង្ឃក្នុងទីវាល ហើយកាលនឹងដើរចេញទៅ មិនបានរើយកគ្រឿងសេនាសន: មានគ្រែជាដើមនោះមកទុកជាក់ឯង មិនបានប្រើគេឲ្យរើយកមកទុកជាក់ ហើយឥតបានជ្រាប់ (អ្នកជនៃ) ស្រាប់តែដើរចេញទៅត្រូវ អាបត្តិបាចិត្តិយ ។ សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បានបញ្ញត្តហើយ ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ។

[๓๗๕] សម័យនោះ មានភិក្ខុច្រើនរូបនៅក្នុងទីវាល លុះព្រឹកឡើងក៏នាំគ្នាជញ្ជួនយកគ្រឿងសេនាសន:ទៅ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់បានទតឃើញភិក្ខុទាំងនោះកំពុងតែជញ្ជួនយកគ្រឿងសេនាសន:ទៅអំពីព្រឹក ។ លុះទ្រង់បានទតហើយ ទើបទ្រង់ធ្វើនូវធម្មីកថា ព្រោះរឿងនេះ ដំណើរនេះ ហើយ

ตฺราสฺ์ฮอกิกฺขุทำ์ฉนฺทฺราย์ยเฉยพฺระพุทฺธฎีกาว่า ม็นาลกิกฺขุทำ์ฉนฺทฺราย์ พวกสตฺว ก็เกกฺตี พวกสตฺวเขฺงฉกฺตี มิ่นฉานฺบะนฺโบะบ่นฺทูวาขจาร:ฎาก่กฺนฺฉทีณา ตถาคต อนุญฺญาตฺย์ทุกฎาก่เกฺรีงสาสน:กฺนฺฉทีโนะ กือ ฎูจฉามณฺฑบ ปฺรุกฺขมูล (มฺบ่ลือ) อสฺ่กาล ๘ เขา กือ กำณาต่ย์กเขาเฎ็ลกฺยานกฺเงีง ฯ

[๓๗๖] ตฺรง่ฑาก็ยว่า กิกฺขุณามูย มานเสจกฺตีฎูจกฺยานี่งสิกฺขาปทที่ ๑ นัยฉาวชิกกณฺฑ ฯ สาสน:เฎ็ลเกฉานปฺรเกน ปฺหิฉานละฎ่ลฺ่สงฺฆ ฮอกว่า สาสน:ระฉ่ลฺ่สงฺฆ ฯ เฎ็ลฮอกว่า เกฺร ฉานฎ่ล เกฺร ๔ ย๊าง กือ เกฺรเฎ็ลเกฉบญฺลูลเมเฎาะกฺนฺฉฎำณาบ่เฎ็ง ๑ เกฺรเฎ็ลมานเมฎาบ่นี่งเฎ็ง ๑ เกฺรเฎ็ลมานเฎ็งฎูจฎาเฎ็งกฺตาม[๑] ๑ เกฺรเฎ็ลมานเฎ็งจุจ ปฺหิ เกฺรเฎ็ลเกฉบญฺลูลเฎ็งเฎาะกฺนฺฉฎำณาบ่เมี ๑ ฯ เฎ็ลฮอกว่า ตำ์ง ฉานฎ่ล ตำ์งมาน ๔ ย๊าง กือ ตำ์งเฎ็ลเกฉบญฺลูลเมเฎาะกฺนฺฉฎำณาบ่เฎ็ง ๑ ตำ์ง เฎ็ลมานเมเกฉบจำ์ำฎาบ่นี่งเฎ็ง ๑ ตำ์งเฎ็ลมานเฎ็ง ฎูจฎาเฎ็งกฺตาม[๒] ๑ ตำ์งเฎ็ลมานเฎ็งจุจ ปฺหิตำ์งเฎ็ลเกฉบญฺลูลเฎ็งเฎาะกฺนฺฉฎำณาบ่เมี ๑ ฯ เฎ็ลฮอกว่า พวก ฉานฎ่ล พวก ๕ ย๊าง กือ พวกเฎ็ลเกญาต่ย์เฉยเวมสตฺว ๑ พวกเฎ็ลเกญาต่สมฺปกเฉลือ ๑ พวกเฎ็ลเกญาต่กำณาต่สำพต่ ๑ พวกเฎ็ลเกญาต่สฺเมา ๑ พวกเฎ็ลเกญาต่สฺกีกเฉลือ ๑ ฯ เฎ็ลฮอกว่า กเมาอี กือ กเมาอีเฎ็ลเกฉเฎ็งย์เฉยสมฺปกเฉลือกฺตี เฎ็งย์เฉยสฺปูวกฺำ์งกฺตี เฎ็งย์เฉย สฺเมาย๊าบูงกฺตี เฎ็งย์เฉยสฺเมาฎำณกทนฺยายกฺตี เฎ็ลเกรุ่ฮอยจงกฺบ่กฺนา

๑-๒ เกฺรเฎ็ลมานเฎ็งฎูจฎาเฎ็งสะ: เฎ็งพเพฎาเฎ็ม ฉตำ์งกฺีมานเฎ็งฎูจฎาเกฺรเฎ็ะ ฯ

ខាងក្នុង ฯ ពាក្យថា លាត គឺ តម្កល់ទុកដោយខ្លួនឯង ฯ ពាក្យថា ប្រើគេឲ្យលាត គឺ ប្រើបុគ្គលដទៃឲ្យតម្កល់ទុក ฯ ភិក្ខុប្រើអនុបសម្បន្នបុគ្គលឲ្យតម្កល់ទុក សេចក្តីទ្វល់នឹងមានដល់ភិក្ខុអ្នកប្រើនោះ ฯ ភិក្ខុប្រើឧបសម្បន្នបុគ្គលឲ្យតម្កល់ទុក សេចក្តីទ្វល់នឹងមានដល់ភិក្ខុអ្នកតម្កល់ទុកនោះ ฯ ពាក្យថា កាលនឹងដើរចេញទៅ មិនបានរើយកមកទុកជាក់ នូវគ្រឿងសេនាសនៈនោះ គឺ មិនបានរើយកមកទុកជាក់ដោយខ្លួនឯង ฯ ពាក្យថា មិនបានប្រើគេឲ្យរើយកមកទុកជាក់ គឺ មិនបានប្រើអ្នកដទៃឲ្យរើយកមកទុកជាក់ ฯ ពាក្យថា ឥតបានប្រាប់ (អ្នកដទៃ) ហើយដើរចេញទៅ គឺ កាលដែលភិក្ខុមិនបានប្រាប់ភិក្ខុផងគ្នាក្តី សាមណេរក្តី ញោមវត្តក្តី ហើយដើរកន្លង ๑ លេឌ្ឌុបាត[๑] របស់មជ្ឈិមបុរសទៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ฯ

[๓๗๗] របស់សង្ឃ ភិក្ខុសម្គាល់ថា របស់សង្ឃ ហើយតម្កល់ទុកដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យតម្កល់ទុកនៅក្នុងទីវាល កាលនឹងដើរចេញទៅ មិនបានរើយកមកទុកជាក់ដោយខ្លួនឯង មិនបានប្រើអ្នកដទៃ ឲ្យរើយកមកទុកជាក់នូវគ្រឿងសេនាសនៈនោះ ឬមិនបានប្រាប់ (អ្នកដទៃ) ហើយដើរចេញទៅត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ฯ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងរបស់សង្ឃ ហើយតម្កល់ទុកដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យតម្កល់ទុកក្នុងទីវាល កាលនឹងដើរចេញទៅ មិនបានរើយកមកទុកជាក់ដោយខ្លួនឯង មិនបានប្រើអ្នកដទៃ ឲ្យរើយកមកទុកជាក់ នូវគ្រឿងសេនាសនៈនោះ ឬមិនបានប្រាប់ (អ្នកដទៃ)ហើយ

๑- ចម្ងាយ មួយចោះដុំដីដែលមជ្ឈិមបុរសចោះចោលទៅ ฯ

ដើរចេញទៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ របស់សង្ឃ ភិក្ខុមានសេចក្តីសម្គាល់ថា ជារបស់បុគ្គលទៅវិញ ហើយតម្កល់ទុកដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យតម្កល់ទុកក្តី នៅក្នុងទីវាល កាលនឹងចៀសចេញទៅ មិនបានរើយកមកទុកជាក់ដោយខ្លួនឯង មិនបានប្រើអ្នកដទៃឲ្យរើយកមកទុកជាក់ នូវគ្រឿងសេនាសនៈនោះ ឬមិនបានប្រាប់ (អ្នកដទៃ) ហើយចៀសចេញទៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុតម្កល់ទុកដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យតម្កល់ទុកនូវគ្រឿងទ្រនាប់ក្តី គ្រឿងកម្រាលគ្រែ ឬតាំងក្តី គ្រឿងកម្រាលផែនដីក្តី កន្ទេលទន់ក្តី ច្រមុះណ្ឌ គឺ គ្រឿងកម្រាល ដែលគេធ្វើដោយស្បែកខ្លាជាដើមក្តី គ្រឿងសម្រាប់ជូតជើងក្តី តាំងដែលគេធ្វើដោយផែនក្តារក្តី នៅក្នុងទីវាល កាលនឹងចៀសចេញទៅ មិនបានរើយកមកទុកជាក់ដោយខ្លួនឯង មិនបានប្រើអ្នកដទៃឲ្យរើយកមកទុកជាក់ នូវគ្រឿងសេនាសនៈទាំងនោះ ឬមិនបានប្រាប់ (អ្នកដទៃ) ហើយចៀសចេញទៅ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ របស់បុគ្គល ភិក្ខុមានសេចក្តីសម្គាល់ថា ជារបស់សង្ឃវិញ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងរបស់បុគ្គល ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ របស់បុគ្គល ភិក្ខុមានសេចក្តីសម្គាល់ថា ជារបស់បុគ្គល វត្ថុជារបស់បុគ្គលនៃភិក្ខុឯទៀត (ដែលមិនមែនជាវិសភាគៈ) ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ វត្ថុជារបស់បុគ្គល ភិក្ខុកាន់យកដោយសេចក្តី (ស្និទ្ធស្នាល) ដូចជារបស់ខ្លួន មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ ។

[๓๗๘] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលបានរើយកគ្រឿងសេនាសនៈមកទុកជាក់ដោយខ្លួនឯង ហើយដើរចេញទៅ ដល់ភិក្ខុដែលបានប្រើអ្នកដទៃឲ្យរើ

យកគ្រឿងសេនាសនៈមកទុកជាក់ ហើយដើរចេញទៅ ដល់ភិក្ខុដែលបានប្រាប់ (អ្នកជនៃ) ហើយដើរចេញទៅ ដល់ភិក្ខុដែលហាលគ្រឿងសេនាសនៈ ហើយដើរចេញទៅ (ដោយគិតថា នឹងត្រឡប់មកយកទុកវិញ) ដល់ភិក្ខុ ដែលមានគ្រឿងសេនាសនៈ ដែលមានបុគ្គលណាមួយមកបៀតបៀន[1] ដល់ភិក្ខុ ដែលមានសេចក្តីអន្តរាយ[2] ដល់ភិក្ខុឆត ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ៤ ចប់

๑- បើមានភិក្ខុថាស់បង្អាប់ភិក្ខុនោះឲ្យក្រោកចេញចាកទីសេនាសនៈ ហើយកាន់យកដោយខ្លួនឯងក្តី ឬមានយកក្តី ប្រែតក្តី វាមកអង្គុយនៅលើសេនាសនៈ នោះ ឬមានជនជាធំណាមួយមកដល់ហើយ កាន់យកគ្រឿងសេនាសនៈនោះ គ្រឿងសេនាសនៈនោះ ឈ្មោះថា មានបុគ្គលណាមួយមកបៀតបៀន ។ ម្យ៉ាងទៀត កាលបើមានពួកសត្វ មានរាជសីហ៍ និងខ្លាជាដើម វាមកក្នុងប្រទេសហើយ ឈរនៅជិតគ្រឿងសេនាសនៈនោះ គ្រឿងសេនាសនៈនោះ ឈ្មោះថា មានបុគ្គលណាមួយមកបៀតបៀន ដូចគ្នាដែរ ។ តែមានបុគ្គលណាមួយ មកបៀតបៀនយ៉ាងនេះហើយ ទុកជាភិក្ខុមិនបានរើយកគ្រឿងសេនាសនៈនោះមកទុកជាក់ ក៏មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ ។ ๒- គឺអន្តរាយជីវិត ឬអន្តរាយព្រហ្មចរិយធម៌ ។

อัฏฐกถา

ภูตคามวรรค

ปฐมสิกขาปทวัณณนา

คปฺปีชฺชาปวินิจฺฉยกฺขนฺธสิกฺขาปทที ๔ ดังต่อไปนี้

[๓๗๔] บทว่า **เหมนฺติเก กาเล** ได้แก่ ในเหมันตฤดู คือในฤดูหนาวนั่นเอง ฯ

บทว่า **กายํ อุตาเปตฺวา** ได้แก่ ผิงไฟที่ก่อขึ้นบนแผ่นดินแล้วให้ความอบอุ่นแก่กาย ฯ

บทว่า **กาเล อาโรจิเต** ได้แก่ เมื่อกาลเวลาล่วงไปแล้วประมาณครู่หนึ่ง ฯ

บทว่า **อุปฺปณฺฑิตา โหนฺติ** ได้แก่ ย่อมเป็นเหมือนถูกความหนาวเบียดเบียน ฯ

[๓๗๕] บทว่า **อฏฺฐสุ กิรสงฺเกเตสุ** ความว่า ได้ยินว่า ๘ ฤดู คือ ๔ ฤดูในเหมันตฤดู ๔ ฤดูในคิมหันตฤดู ที่ไม่ได้กล่าวไว้ในบาลีนี้ว่า ฤดูที่เหลือ ฯ

บทว่า **มญฺจปีเฐ วา** ได้แก่ ในตั่งหรือในม้านั่งที่ทำด้วยไม้ ในตั่งหรือในม้านั่งที่ทำด้วยเชือก ฯ

บทว่า **รุกฺขมูเล วา** ได้แก่ ที่โคนต้นไม้ต้นใดต้นหนึ่ง ฯ

บทว่า **ยตฺถ กากา วา กุลลา วา น อุปฏฺฐหนฺติ** ความว่า ที่ใดกา และนกกระจอกเป็นต้นเหล่านี้ ย่อมไม่ปรากฏ ฯ

ដើមឈើណា នឹងមិនបន្ទោបង់លាមកជាក់សេនាសនៈនោះ តថាគតអនុញ្ញាត ឲ្យទុកត្រង់គល់ឈើដូច្នោះ ព្រោះហេតុនេះ បក្សីទាំងឡាយស្វែងរកចំណី សម្រាកត្រង់ដើមឈើណា ហើយហើរទៅ បើទុកត្រង់គល់នៃដើមនោះ ក៏គួរ ។ តែបក្សីទាំងឡាយធ្វើសម្បុកនៅដោយការនៅជាប្រចាំត្រង់ដើមឈើណា មិន គប្បីទុកជាក់ត្រង់គល់ឈើនោះឡើយ ។

ព្រោះព្រះបាលីថា **អដ្ឋ មាសេ** *ដូច្នេះ ក្នុងជនបទទាំងឡាយណា ភ្លៀង មិនធ្លាក់ក្នុងរដូវភ្លៀង សូម្បីក្នុងជនបទទាំងឡាយនោះ ទោះទុកអស់ ៤ ខែ ក៏មិនគួរដួចគ្នា ។*

ព្រោះព្រះបាលីថា **អាសិត្រិកសង្ឆេតេ** *ដូច្នេះ ក្នុងជនបទទាំងឡាយណា ភ្លៀងធ្លាក់ក្នុងហេមន្តរដូវ ក្នុងជនបទទាំងនោះ បើទុកក្នុងទីវាល សូម្បីក្នុង ហេមន្តរដូវ ក៏មិនគួរ ឯក្នុងគិម្ហរដូវ ផ្ទៃមេឃបរិសុទ្ធ ប្រាសចាកពពកក្នុងទី ទូទៅ ក្នុងវេលាដូច្នេះ ទោះទុកជាក់គ្រែ និងតាំងក្នុងទីវាល ដោយករណីចាំ ជាច់ណាមួយ គួរ ។*

ភិក្ខុដែលសមាទានអព្ភោកាសិកធុតង្គ ក៏គួរស្គាល់វត្ត ។ ពិតហើយ បើ លោកមានគ្រែចំណែកបុគ្គល ក៏គប្បីដេកលើគ្រែចំណែកបុគ្គលនោះឯង កាល កាន់យកគ្រែរបស់សង្ឃ គប្បីកាន់យកគ្រែដែលត្បាញដោយផ្តៅ ឬដោយធ្មៃ កាលគ្រែត្បាញដោយផ្តៅ ឬដោយធ្មៃនោះមិនមាន គប្បីកាន់យកគ្រែចាស់ ។ កាលគ្រែចាស់នោះមិនមាន គប្បីកាន់យកគ្រែដែលត្បាញថ្មីក្តី ដែលពាស ដោយស្បែកក្តី កាលកាន់យកហើយ គិតថា អញនឹងសមាទានវុក្ខមូលយ៉ាង

ឧក្រិដ្ឋ សមាទានអព្ភោកាសយ៉ាងឧក្រិដ្ឋ ដូច្នេះហើយ មិនធ្វើសូម្បីកុដិដែលបាំងដោយចីវរ រៀបត្រៃតាំងនោះក្នុងទីវាលក្តី ត្រង់គល់ឈើ ហើយដេកក្នុងគ្រាដែលមិនមែនសម័យ រមែងមិនគួរ ។ បើភិក្ខុមិនអាចរក្សាកុដិដែលធ្វើចីវរទាំង ៤ ជាន់មិនឲ្យទទឹកបាន មានភ្លៀងធ្លាក់ជោកជាំអស់ ៧ ថ្ងៃ (ទោះបីរៀបចំត្រៃតូចដេក) ក៏គួរ ព្រោះត្រៃដេកប្រព្រឹត្តទៅតាមរាងកាយរបស់ភិក្ខុ ។

ពួកមនុស្សមានចិត្តជ្រះថ្លា ក្នុងសីលសម្បទារបស់ភិក្ខុទាំងឡាយដែលនៅក្នុងតូបស្មឹកឈើក្នុងព្រៃ ទើបប្រគេនត្រៃ និងតាំងថ្មី ពោលថា សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយប្រើប្រាស់ ដោយប្រើប្រាស់ជារបស់សង្ឃចុះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយដែលនៅហើយ នឹងចេញទៅ គប្បីឲ្យដំណឹងដល់ភិក្ខុដែលស្និទ្ធស្នាលគ្នា ក្នុងវិហារជិតខាង ហើយសឹមទៅ ។ បើមិនមានពួកភិក្ខុដែលស្និទ្ធស្នាលគ្នា គប្បីទុកជាក់ក្នុងទីដែលភ្លៀងមិនលិចស្រោច ហើយសឹមទៅ ។ បើមិនមានទីគត់ភ្លៀង គប្បីបញ្ឈរទុកត្រង់ដើមឈើ ហើយសឹមទៅ ។

ភិក្ខុកាន់យកអំបោសត្រង់លានព្រះចេតិយ ទៅបោសលានរោងធាន់ក្តី លានរោងឧបោសថក្តី ទីណាមួយ មានបរិវេណដែលសម្រាកពេលថ្ងៃ និងរោងភ្លើងជាដើម លាង គោះ (អំបោសនោះ) ហើយគប្បីទុកអំបោសក្នុងរោងនោះឯងទៀត ។ សូម្បីភិក្ខុដែលកាន់យកអំបោសក្នុងទីកន្លែងណាមួយ មានរោងឧបោសថជាដើម ទៅបោសបរិវេណដ៏សេស ក៏មានន័យដូច្នេះ ។ ចំណែកភិក្ខុណាបោសផ្លូវដែលត្រាច់បិណ្ឌបាត បំណងនឹងទៅ (បិណ្ឌបាត) តែម្តង ភិក្ខុនោះបោសហើយ គប្បីទុកជាក់ត្រង់សាលា បើមានក្នុងរវាងផ្លូវ

นោះ ។ បើមិនមានសាលា កំណត់ថាមេឃមិនទាន់ខ្មៅនៅឡើយ ដីឆថា ភ្លៀងមិនទាន់ធ្លាក់ រហូតដល់ខ្លួនចេញមកអំពីស្រុក រក្សាទុកក្នុងទីណាមួយ ហើយត្រឡប់មក គប្បី (យកមក) ទុកជាក់ក្នុងទីដើមវិញ ។

ក្នុងមហាបច្ចរីពោលថា បើកិក្ខុដីឆថា ភ្លៀងនឹងធ្លាក់ ទុកជាក់ក្នុងកណ្តាលវាល ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ដូច្នេះ ។ តែបើអំបោសជារបស់ដែលគេទុកជាក់ដើម្បីប្រយោជន៍សម្រាប់បោសក្នុងទីនោះឯង កិក្ខុខោះបោសក្នុងទីនោះៗ ហើយទុកជាក់ក្នុងទីនោះឯង គួរ ។ កិក្ខុអ្នកបោសភេងធាន់ គួរស្គាល់វត្ត វត្តក្នុងការបោសភេងធាន់នោះ ដូច្នេះ គឺគប្បីបោសប្រមូលខ្សាច់តាំងអំពីក្នុងកៀរមកទុកខាងមុខ គឺ ត្រង់មាត់ទ្វារ ហើយយកដៃទាំងពីរកើបសំរាមទៅចោលខាងក្រៅ ។

អធិប្បាយ

សិក្ខាបទវិភង្គនៃបឋមសេនាសនសិក្ខាបទ

[๓๗๖] *គ្រែដែលគេជាប់ត្រង់ជើង ស៊កមេគ្រែទាំងឡាយចូលទៅក្នុងជើងគ្រែនោះ ឈ្មោះថា* **មសារក** ។

គ្រែដែលគេធ្វើមេគ្រែគាបជើងគ្រែ ដោយលក្ខណៈដូចបល្ល័ង្ក ឈ្មោះថា **ពុន្ទិកាពទ្ធ** ។

គ្រែដែលគេធ្វើដោយជើងដូចគ្នានឹងជើងនៃសត្វ មានសេះ និងពពែជាដើម ឈ្មោះថា **កុលិរបាទក** *(គ្រែដែលមានជើងដូចជើងក្តាម) ឬគ្រែដែលមានជើងបែបណាមួយនេះ លោកហៅថា គ្រែមានជើងដូចជើងក្តាម ។*

ឯគ្រៃឈ្មោះថា **អាមាដ្ឋចាឧក** នេះ លោកពោលទុកក្នុងបាលីខាងមុខនោះឯង យ៉ាងនេះថា គ្រៃដែលចោះតួគ្រៃធ្វើ ឈ្មោះថា **អាមាដ្ឋចាឧក** (គ្រៃមានជើងគ្រាន់តែស៊កទុក) ។ ព្រោះហេតុនោះ គ្រៃដែលចោះមេគ្រៃទាំង-ទ្វាយ ហើយស៊កជន្ធញ្ចូលទៅក្នុងមេគ្រៃនោះ វាយកន្ទុះក្នុងខាងលើ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា គ្រៃដែលគេបញ្ចូលជើងទៅក្នុងដំណាប់គ្រៃ សូម្បីក្នុងតាំង ក៏មានន័យយ៉ាងនេះដូចគ្នា ។

ច្រើនបទថា **អន្តោ សំវេឆេត្វា ពហុំ ហោតិ** សេចក្តីថា កៅអីដែលគេត្បាញឲ្យធំទាំងខាងក្រោម និងខាងលើ ត្រង់កណ្តាលតូច មានសណ្ឋានដូចស្គរ ។ បានឮថា ជនទាំងឡាយធ្វើកៅអីនេះពាសដោយស្បែកសីហៈ និងខ្លាធំត្រង់កណ្តាលក៏មាន ។ ក្នុងសេនាសនៈនេះ ឈ្មោះថា ស្បែកដែលជាអកប្បិយ មិនមាន ។ ពិតហើយ សូម្បីសេនាសនៈដែលជាវិការនៃមាសក៏គួរ ព្រោះហេតុនោះ ទើបសេនាសនៈនោះជារបស់មានតម្លៃច្រើន ។

បទថា **អនុបសម្បន្នំ សន្តរាបេតិ តស្ស បរិពោធោ** សេចក្តីថា ជាធុរៈរបស់អនុបសម្បន្នដែលត្រូវប្រើឲ្យទុកជាក់ ។

បទថា **លេឌ្ដុចារំ អតិក្កមន្តស្ស អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស** សេចក្តីថា កិកូដើរហួសមួយលេឌ្ដុបាតរបស់បុរសដែលមានកម្លាំងខ្លាតកណ្តាលទៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

ក្នុងបទថា **លេឌ្ដុចារំ អតិក្កមន្តស្ស** ជាដើមនេះ មានវិនិច្ឆ័យដូចតទៅនេះថា ព្រះថេរៈធ្វើភត្តកិច្ចក្នុងភោងធាន់ ហើយប្រើកិកូកំលោះថា លោក

ចូរទៅរៀបចំគ្រែ តាំង ក្នុងទីសម្រាកពេលថ្ងៃ ភិក្ខុកំលោះនោះធ្វើតាមពាក្យប្រើ ហើយអង្គុយ ។ ព្រះថេរៈគ្រាច់ទៅតាមការពេញចិត្ត ហើយទើបទៅក្នុងទីសម្រាកពេលថ្ងៃនោះ ជាក់ថង់យាម និងឧត្តរាសង្គទុក ។ ចាប់អំពីពេលនោះទៅ ជាធុរៈរបស់ព្រះថេរៈ ។ ព្រះថេរៈអង្គុយហើយ កាលចេញទៅមិនទុកជាក់ឯង មិនប្រើគេឲ្យទុកជាក់ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ក្នុងកាលដើរកន្លងហួសមួយលេខ្ទួបាតទៅ ។

បើព្រះថេរៈមិនជាក់ថង់យាម និងសង្ឃាដីទុកលើគ្រែ និងតាំងនោះទេ ចង្រ្កមបណ្តើរ ប្រើភិក្ខុកំលោះថា លោកទៅបានហើយ ភិក្ខុគប្បីជ្រាប់ថា បពិត្រលោកម្ចាស់ នេះ គ្រែ តាំង បើព្រះថេរៈស្គាល់ទំនៀម គប្បីពោលថា លោកទៅចុះ ខ្ញុំនឹងធ្វើឲ្យជាប្រក្រតីដើម ។ បើព្រះថេរៈជាអ្នកល្ងង់ខ្លៅ មិនបានសិក្សាក្នុងទំនៀម នឹងសម្តែតគំហកភិក្ខុកំលោះថា ទៅចុះ កុំមកឈរក្នុងទីនេះ ខ្ញុំមិនឲ្យ (នរណាមួយ) អង្គុយ មិនឲ្យ (នរណាមួយ) ដេកឡើយ ភិក្ខុកំលោះជ្រាប់ថា បពិត្រលោកម្ចាស់ៗ សឹងតាមសប្បាយចុះ បានលះថ្ងាយបង្គំហើយ គប្បីទៅចុះ ។ កាលភិក្ខុកំលោះនោះទៅហើយ ជាការៈរបស់ព្រះថេរៈនោះប៉ុណ្ណោះ ។ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា ជាអាបត្តិដល់ព្រះថេរៈនោះដោយទន្ទ័យមុននោះឯង ។

បើក្នុងខណៈដែលប្រើនោះឯង ភិក្ខុកំលោះជ្រាប់ថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ខ្ញុំមានកិច្ចចាំបាច់ធ្វើឯណាមួយ មានការជ្រុសលាងរបស់របរជាដើម ហើយព្រះថេរៈពោលជាមួយលោកថា លោករៀបចំគ្រែហើយ ចូរទៅចុះ ដូច្នេះ

ហើយ ចេញពីវេងធាន់ទៅក្នុងទីជនៃ វិនយធរគប្បីកាត់អាបត្តិ (ព្រះថេរៈ) ដោយជំហាន បើព្រះថេរៈទៅអង្គុយក្នុងអាសនៈនោះឯង ជាអាបត្តិដល់ព្រះថេរៈនោះ ក្នុងកាលដើរកន្លងហួសមួយលេខ្ចាតទៅ ដូចន័យមុននោះឯង ។

បើព្រះថេរៈប្រើសាមណេរ កាលសាមណេររៀបចំគ្រែ និងតាំង ក្នុងវេងធាន់នោះ ហើយអង្គុយ ព្រះថេរៈចេញទៅកាន់ទីជនៃអំពីវេងធាន់ ព្រះវិនយធរគប្បីកាត់អាបត្តិដោយជំហាន ។ ព្រះថេរៈទៅអង្គុយ ហើយទៅក្នុងវេលាជាក្រោយ គប្បីកាត់អាបត្តិក្នុងកាលដើរកន្លងហួសមួយលេខ្ចាតទៅ ។

បើព្រះថេរៈកាលប្រើ ប្រើថា លោកកាលរៀបចំគ្រែ និងតាំងហើយ ចូរអង្គុយចាំត្រង់គ្រែ និងតាំងនោះផង ដូច្នេះ រមែងបានដើម្បីនឹងទៅក្នុងទីដែលខ្លួនប្រាថ្នា ។ ឯភិក្ខុអ្នកទទួលប្រើ កាលមិនធ្វើឲ្យជាប្រក្រតី ខ្លួនឯងដើរទៅត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ក្នុងកាលដើរហួសមួយលេខ្ចាតទៅ ។

ក្នុងវារៈការប្រជុំ ភិក្ខុទាំងឡាយរៀបចំគ្រែ និងតាំង ហើយអង្គុយ , ក្នុងវេលានឹងទៅ គប្បីប្រាប់ដល់អារាមិកបុរស(ព្រាមវត្ត) ថា អ្នកទាំង-ឡាយ ចូរទុកជាក់គ្រែ និងតាំងនេះ ដូច្នេះ ត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលមិនប្រើហើយទៅ កាលភិក្ខុដើរកន្លងហួសមួយលេខ្ចាតទៅ ។

ធម្មតាការស្តាប់ធម៌ ក្នុងសម័យប្រជុំធំអាចមាន ភិក្ខុទាំងឡាយនាំយកគ្រែ និងតាំងមកអំពីវេងឧបោសថខ្លះ វេងធាន់ខ្លះ រៀបចំទុកក្នុងទីស្តាប់ធម៌នោះ ជាការៈរបស់ពួកភិក្ខុម្ចាស់អាវាសប៉ុណ្ណោះ ។ បើពួកភិក្ខុអាគន្តុកៈកាន់យកទៅ ដោយអាងថា នេះសម្រាប់ឧបជ្ឈាយ៍របស់អញ នេះសម្រាប់អាចារ្យ

របស់អញ ដូច្នេះ ចាប់អំពីពេលនោះទៅ ជាការៈរបស់អាគន្តុកៈនោះប៉ុណ្ណោះ ក្នុងកាលចេញទៅ បើមិនទុកជាក់ឲ្យដូចដើម ដើរកន្លងមួយលេខ្ចាតទៅ ប្រព្រឹត្តជាអាបត្តិ ។

តែក្នុងមហាបច្ចរីពោលទុកថា រយៈពេលដែលភិក្ខុពួកដទៃមិនទាន់មកអគ្គិយ ជាការៈរបស់ពួកភិក្ខុដែលរៀបចំ កាលពួកភិក្ខុទាំងឡាយដទៃមកអគ្គិយហើយ ជាការៈរបស់ពួកភិក្ខុដែលអគ្គិយ បើពួកភិក្ខុដែលអគ្គិយទាំងនោះ មិនទុកជាក់ឯងក្តី មិនប្រើឲ្យទុកជាក់ក្តី ហើយទៅ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះមិនបានប្រាប់ឲ្យរៀបចំ ។

កាលរៀបចំធម្មាសនៈហើយ ភិក្ខុអ្នកសូធ្យ ឬអ្នកសម្តែងធម៌មិនទាន់មកដរាបណា ជាការៈរបស់ពួកភិក្ខុអ្នករៀបចំដរាបនោះ កាលភិក្ខុអ្នកសូធ្យក្តី អ្នកសម្តែងធម៌ក្តី មកអគ្គិយហើយ ជាការៈរបស់ភិក្ខុនោះ ។ បើមានការស្តាប់ធម៌ពេញមួយថ្ងៃ និងពេញមួយយប់ ភិក្ខុអ្នកសូធ្យ ឬអ្នកសម្តែងធម៌ក្រោកទៅ ភិក្ខុដទៃមកអគ្គិយ ភិក្ខុណាមួយមកអគ្គិយ ជាការៈនៃភិក្ខុនោះៗ ។ តែកាលក្រោកឡើង គប្បីពោលថា អាសនៈនោះជាការៈរបស់លោក ហើយសឹមទៅ ។ បើភិក្ខុអ្នកសូធ្យ អ្នកសម្តែងធម៌ក្រៅអំពីនេះ មិនទាន់មកដល់នោះឯង ភិក្ខុដែលអគ្គិយមុន ក្រោកទៅ ហើយភិក្ខុដែលអគ្គិយមុននេះ មកអគ្គិយខាងក្នុងឧបចារៈទីកន្លែងនោះឯង ព្រះវិនយធរមិនគប្បីកាត់អាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលក្រោកទៅ ។ បើភិក្ខុអ្នកសូធ្យ និងអ្នកសម្តែងធម៌មិនទាន់មកនោះឯង ភិក្ខុដែលអគ្គិយមុនក្រោកចាកអាសនៈ ដើរហួសមួយលេខ្ចាតទៅ ព្រះ-

វិនយធរ គប្បីកាត់អាបត្តិដល់ភិក្ខុនោះ ។ តែក្នុងមហាបច្ចរី ពោលន័យនេះទុកថា គ្រប់ៗ កន្លែង ក្នុងកាលដើរហួសលេឌ្ដុបាតទៅ ត្រូវទុក្កដក្នុងជំហានទី ១ ត្រូវបាចិត្តិយក្នុងជំហានទី ២ ។

អធិប្បាយ

បទភាជនីយនៃបឋមសេនាសនសិក្ខាបទ

[๓๗๗] គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងបទថា **ចិមិលិកំ វា** ជាដើម ដូច្នេះថា កម្រាលដែលគេធ្វើទុកដើម្បីរក្សាពណ៌ត្រង់ផ្ទៃជុត ឬផ្ទៃជញ្ជាំងដែលធ្វើបរិកម្មដោយជុយអជាដើម ឈ្មោះថា **ចិមិលិកា** ។ ជនទាំងឡាយក្រាលកម្រាលនោះទុកខាងក្រោម ហើយក្រាលកន្ទេលផែងពីលើ ។

គ្រឿងកម្រាលដែលគួរក្រាលទុកលើគ្រែ និងតាំង ឈ្មោះថា កម្រាលគ្រែ ។ ប្រភេទនៃកម្រាល មានកន្ទេលផែងជាដើម ដែលគួរក្រាលទុកលើផ្ទៃ ឈ្មោះថា កម្រាលផ្ទៃដី ។ កន្ទេលដែលគេធ្វើដោយស្បែកត្នោតក្តី សម្បកឆ្កែក្តី ឈ្មោះថា កន្ទេលសាច់ទន់ ។ បណ្តាស្បែកសត្វ មានសីហៈ ខ្លាធំ ខ្លាជំបង ខ្លារខិន ខ្លាឃ្មុំជាដើម ស្បែកប្រភេទណាមួយ ឈ្មោះថា បន្ទះស្បែកពិតហើយ ឈ្មោះថា ស្បែកដែលលោកហាមក្នុងការបរិភោគសេនាសនៈមិនប្រាកដក្នុងអដ្ឋកថាទាំងឡាយ ។ ព្រោះហេតុនោះ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា ហាមចំពោះក្នុងបរិភោគស្បែកសីហៈជាដើម ។

គ្រឿងជូតដែលគេធ្វើដោយខ្សែតូចៗ ក្តី ដោយសំពត់ចាស់ក្តី ដើម្បីជូតជើង ឈ្មោះថា គ្រឿងជូតជើង ។

តាំងដែលគេធ្វើដោយបន្ទះក្តារ ឈ្មោះថា តាំងក្តារ ។ ម្យ៉ាងទៀត បានដល់ បន្ទះក្តារ និងតាំងដែលធ្វើដោយឈើ ។ គ្រឿងឈើជាជើមទាំងអស់ លោកសង្គ្រោះដោយតាំងបន្ទះក្តារនោះតែក្នុងមហាបច្ចរីពោលទុកដោយពិស្តារ នោះឯងថា ភិក្ខុជាក់ជើងទម្រជាត្រ គម្របជាត្រ និងក្បឿងជួតជើង ផ្ទៃតស្វឹក ត្នោត ផ្ទៃតស្វឹកឈើ គ្រឿងឈើឯណានីមួយ ដោយហោចត្រឡោកជង់ទឹក សង្ឃជាក់ទឹកផឹកទុកក្នុងទីវាល ហើយទៅ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ តែក្នុងមហាអដ្ឋកថា នយនេះលោកសម្តែងទុកក្នុងសិក្ខាបទទី ២ ។ ភិក្ខុស្មោរទឹកជ្រលក់ចីវរក្នុងទីវាល ហើយគប្បីទុកជាក់របស់ប្រើប្រាស់ទាំងពួង គឺភាជន:ទឹកជ្រលក់ ត្រឡោកជង់ទឹកជ្រលក់ ស្នូកទឹកជ្រលក់ទុកក្នុងរោងភ្លើង ។ បើរោងភ្លើងមិនមាន គប្បីទុកក្នុងញាក់ដែលទឹកភ្លៀងមិនលិចស្រោច កាលញាកនោះមិនមាន សូម្បីទុកជាក់ក្នុងទីដែលពួកភិក្ខុឃ្លាំមើលថែ ហើយចេញទៅក៏គួរ ។

ពីរបទថា **អញ្ញស្ស បុគ្គលិកេ** *សេចក្តីថា ក្នុងមហាបច្ចរីជាជើមពោលថា ការកាន់យកដោយវិស្សាស:ក្នុងបុគ្គលណាមិនឡើង ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ព្រោះទ្រព្យរបស់បុគ្គលនោះ តែវិស្សាស:ក្នុងបុគ្គលណាឡើង ទ្រព្យរបស់បុគ្គលនោះ រមែងដូចជារបស់ផ្ទាល់ខ្លួន ។*

[๓๗๘] ពីរបទថា **អាបុច្ឆំ គច្ឆតិ** *សេចក្តីថា បុគ្គលណាជាភិក្ខុក្តី សាមណេរក្តី អារាមិកបុរសក្តី ជាលជ្ជី រមែងសម្គាល់ដូចជាការ:របស់ខ្លួន ភិក្ខុណាពោលលាបុគ្គលប្រភេទនោះ ហើយទៅ ជាអនាបត្តិដល់ភិក្ខុនោះ ។*

ពីរបទថា **ឯតាបេត្តោ គច្ឆតិ** *ភិក្ខុយកចេញហាលត្រង់កម្តៅថ្ងៃ ទៅ*

ដោយគិតថា អញនឹងមកទុកជាក់ មិនត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលទៅយ៉ាងនេះ ។

អនាបត្តិនៃបឋមសេនាសនសិក្ខាបទ

បទថា **កេនចិ បលិពុទ្ធំ ហោតិ** សេចក្តីថា សេនាសនៈត្រូវបៀតបៀនដោយអន្តរាយណាមួយ ។ បើភិក្ខុចាស់ជាងឲ្យផ្ទាស់ទីកន្លែងចេញហើយកាន់យក (សេនាសនៈ) ក្តី យក្ខ ឬប្រេតមកអង្គុយក្តី ឥស្សរជនមកដណ្តើមយកក្តី សេនាសនៈរាប់ថា ត្រូវហួងហែង (ការពារ) កាលសត្វសាហាវ មានសីហៈ និងខ្លាធំជាដើម មកកាន់ប្រទេសនោះ ហើយស្នាក់នៅ សេនាសនៈរាប់ថា ត្រូវបៀតបៀនដូចគ្នា មិនជាអាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលមិនទុកជាក់ ហើយទៅ ព្រោះសេនាសនៈត្រូវអន្តរាយណាមួយបៀតបៀនយ៉ាងនេះ ។

បទថា **អាបទាសុ** គឺព្រោះអន្តរាយនៃជីវិត និងអន្តរាយនៃព្រហ្មចរិយៈ ។ បទដ៏សេស ងាយយល់ទាំងអស់ហើយ ។

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋានដូចកឋិនសិក្ខាបទ កើតឡើងតាមកាយ និងវាចា ១ តាមកាយវាចា និងចិត្ត ១ ជាកិរិយាផង អកិរិយាផង ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម មានចិត្ត ៣ មានវេទនា ៣ ដូច្នេះឯង ។

បឋមសេនាសនសិក្ខាបទ ចប់

វិនយបិដក

សិក្ខាបទធី ៥

[៣៧៩] *សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានជោគ កាលគង់នៅវត្តព្រះជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ភិក្ខុមានពួក ១៧ ជាសម្ភាញ់ទីឯគ្នា ។ ភិក្ខុទាំងនោះ កាលទីឯនៅក៏នៅជាមួយគ្នា កាលទីឯដើរ ក៏ដើរជាមួយគ្នា ។ ភិក្ខុទាំងនោះឯង បានក្រាលគ្រឿងកម្រាលសម្រាប់ដេក ក្នុងវិហារជារបស់សង្ឃណាមួយ ហើយកាលទីឯដើរចេញទៅ មិនបានរើយក មកទុកជាក់ មិនបានប្រើអ្នកដទៃឲ្យរើយកមកទុកជាក់វិញ នូវគ្រឿងកម្រាល សម្រាប់ដេកនោះ ហើយឥតទាំងប្រាប់ (អ្នកដទៃ) ឡើយ ស្រាប់តែចៀស ចេញទៅ ។ ឯពួកសត្វកណ្តៀរក៏កោរកាត់គ្រឿងសេនាសន:ខូចអស់ ។ ភិក្ខុ ទាំងឡាយណា មានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា កោតតែភិក្ខុទាំង ១៧ រូប ហ៊ានក្រាលគ្រឿង កម្រាល សម្រាប់ដេកក្នុងវិហារជារបស់សង្ឃ ហើយកាលទីឯដើរចេញទៅ មិនបានរើយកមកទុកជាក់ មិនបានប្រើគេឲ្យរើយកមកទុកជាក់ នូវគ្រឿង កម្រាលសម្រាប់ដេកនោះ ហើយឥតទាំងប្រាប់ (អ្នកដទៃ) ឡើយ ស្រាប់ តែចៀសចេញទៅ ឯពួកសត្វកណ្តៀរក៏កោរកាត់គ្រឿងសេនាសន:ខូចអស់។ លំដាប់នោះ ភិក្ខុទាំងអម្បាលនោះ ក៏បានក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះដ៏ មានព្រះភាគ (ដោយសព្វគ្រប់) ។ វេលានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ ត្រាស់សួរចំពោះភិក្ខុទាំងនោះថា នែភិក្ខុទាំងឡាយ ឮថា ភិក្ខុមានពួក ១៧ រូប*

បានក្រាលកម្រាល សម្រាប់ដេកក្នុងវិហារជារបស់សង្ឃ ហើយកាលដែលដើរចេញទៅ មិនបានរើយកមកទុកជាក់ មិនបានប្រើគេឲ្យរើយកមកទុកជាក់នូវកម្រាលសម្រាប់ដេកនោះ ឥតទាំងបានប្រាប់ (អ្នកដទៃ) ឡើយ ស្រាប់តែដើរចេញទៅ គ្រឿងសេនាសនៈពួកសត្វកណ្តៀរវាក៏កោរកាត់ខូចអស់ ជាពិតមែនឬ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលថា សូមទ្រង់មេត្តាជ្រាស ពិតមែន ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បន្ទោសថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកមោឃបុរសទាំងនោះ មិនសមបើនឹងក្រាលគ្រឿងកម្រាលសម្រាប់ដេកក្នុងវិហារជារបស់សង្ឃ ហើយកាលដែលដើរចេញទៅ ក៏មិនបានរើយកមកទុកជាក់ មិនបានប្រើគេឲ្យរើយកមកទុកជាក់ នូវគ្រឿងសេនាសនៈនោះ ហើយឥតទាំងប្រាប់ (អ្នកដទៃ) សោះឡើយ ស្រាប់តែដើរចេញទៅ គ្រឿងសេនាសនៈទាំងនោះ ពួកសត្វកណ្តៀរវាក៏កោរកាត់ខូចអស់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អំពើនេះ នឹងបានដឹកនាំពួកមនុស្សដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ឲ្យបានជ្រះថ្លាឡើងក៏ទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ ក្រាល ឬប្រើគេឲ្យក្រាល នូវកម្រាលសម្រាប់ដេកក្នុងវិហារជារបស់សង្ឃ ហើយកាលនឹងដើរចេញទៅ មិនបានរើយកមកទុកជាក់ មិនបានប្រើគេឲ្យរើយកមកទុកជាក់ នូវគ្រឿងសេនាសនៈនោះ ឬឥតបានប្រាប់ (អ្នកដទៃ) ស្រាប់តែដើរចេញទៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๓๘๐]ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នានឹងបឋមបារាជិកសិក្ខាបទខាងដើមហើយ ។ វិហារដែលគេបានវេរប្រគេន ឬគេបានលះបង់

ដល់សង្ឃហើយ ហៅថា វិហាររបស់សង្ឃ ។ ពួក គ្រឿងទ្រនាប់ កម្រាលគ្រែ ឬតាំង កម្រាលផែនដី កន្ទេលទន់ ច្រមុះណ្ឌ (កំណាត់ស្បែក) និសីទនៈ (សំពត់សម្រាប់ទ្រាប់អង្គុយ) កម្រាលដែលគេធ្វើដោយស្មៅ កម្រាលដែលគេធ្វើដោយស្បែក ហៅថា កម្រាលសម្រាប់ដេក ។ ពាក្យថា ក្រាល គឺ ក្រាលដោយខ្លួនឯង ។ ពាក្យថា ប្រើគេឲ្យក្រាល គឺ ប្រើអ្នកដទៃឲ្យក្រាល ។ ពាក្យថា កាលនឹងដើរចេញទៅ មិនបានរើយកគ្រឿងកម្រាលនោះមកទុកជាក់ដោយខ្លួនឯង គឺ មិនបានរើយកមកទុកជាក់ដោយខ្លួនឯង ។ ពាក្យថា មិនបានប្រើគេឲ្យរើយកមកទុកជាក់ គឺ មិនបានប្រើអ្នកដទៃឲ្យរើយកមកទុកជាក់ឡើយ ។ ពាក្យថា ឥតបានប្រាប់ (អ្នកដទៃ) ហើយដើរចេញទៅ គឺ មិនបានប្រាប់ភិក្ខុក្តី សាមណេរក្តី ញោមវត្តក្តី ហើយដើរទៅកន្លងវបង៌វត្តដែលគេបិទបាំងត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុកាលបើដើរកន្លងឧបចារវត្ត ដែលគ្មានវបង៌ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[៣៨១] វិហាររបស់សង្ឃ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ជារបស់សង្ឃ ហើយក្រាលដោយខ្លួនឯង ឬប្រើគេឲ្យក្រាលនូវកម្រាលសម្រាប់ដេក កាលនឹងដើរចេញទៅ មិនបានរើយកមកទុកជាក់ មិនបានប្រើគេឲ្យរើយកមកទុកជាក់ នូវកម្រាលសម្រាប់ដេកនោះ ឬឥតប្រាប់ (អ្នកដទៃ) ឡើយ ស្រាប់តែដើរចេញទៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងវិហារជារបស់សង្ឃ ហើយក្រាលដោយខ្លួនឯង ឬប្រើគេឲ្យក្រាលនូវកម្រាលសម្រាប់ដេក កាលដើរចេញទៅ មិនបានរើយកមកទុកជាក់ មិនបានប្រើគេឲ្យរើយកមក

ទុកជាក់ នូវកម្រាលសម្រាប់ដេកនោះ ឬឥតបានប្រាប់ (អ្នកជនៃ) ស្រាប់តែដើរចេញទៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ វិហាររបស់សង្ឃ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ជារបស់បុគ្គលទៅវិញ ហើយក្រាលដោយខ្លួនឯង ឬប្រើគេឲ្យក្រាល នូវកម្រាលសម្រាប់ដេក កាលនឹងដើរចេញទៅ មិនបានរើយកមកទុកជាក់ មិនបានប្រាប់គេឲ្យរើយកមកទុកជាក់ នូវកម្រាលសម្រាប់ដេកនោះ ឬឥតបានប្រាប់ (អ្នកជនៃ) ស្រាប់តែដើរចេញទៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុក្រាលដោយខ្លួនឯង ឬប្រើគេឲ្យក្រាលនូវកម្រាលសម្រាប់ដេក ក្នុងឧបចារវិហារក្តី ក្នុងរោងសម្រាប់ឆាន់ក្តី ក្នុងមណ្ឌបក្តី ទៀបគល់ឈើក្តី ហើយកាលនឹងដើរចេញទៅ មិនបានរើយកមកទុកជាក់ មិនបានប្រាប់គេឲ្យរើយកមកទុកជាក់ នូវ កម្រាលសម្រាប់ដេកនោះ ឬឥតបានប្រាប់ (អ្នកជនៃ) ស្រាប់តែដើរចេញទៅ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុក្រាលដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើគេឲ្យក្រាលក្តី នូវគ្រែ ឬតាំងក្នុងវិហារក្តី ក្នុងឧបចារវិហារក្តី ក្នុងរោងសម្រាប់ឆាន់ក្តី ក្នុងមណ្ឌបក្តី ទៀបគល់ឈើក្តី ហើយកាលនឹងដើរចេញទៅ មិនបានរើយកមកទុកជាក់ មិនបានប្រើគេឲ្យរើយកមកទុកជាក់ នូវគ្រែ និងតាំងនោះ ឬឥតបានប្រាប់ (អ្នកជនៃ) ស្រាប់តែដើរចេញទៅ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ វិហាររបស់បុគ្គល ភិក្ខុសម្គាល់ថា ជាវិហាររបស់សង្ឃទៅវិញ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងវិហារជារបស់បុគ្គល ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ វិហារជារបស់បុគ្គល ភិក្ខុដឹងច្បាស់ថា ជារបស់បុគ្គល គឺ វិហារដែលជារបស់បុគ្គលនៃភិក្ខុជនៃ (ដែលមិនមែនជាវិស្សាសៈ) ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ វិហារជារបស់

บุคคล (ដែលជាទីស្និទ្ធស្នាលនឹងខ្លួន) មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ ។

[๓๘๒] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុ ដែលបានរើកម្រាលយកមកទុកជាក់ដោយខ្លួន រួចហើយដើរចេញទៅ ដល់ភិក្ខុដែលបានប្រើគេឲ្យរើយកមកទុកជាក់ ហើយដើរចេញទៅ ដល់ភិក្ខុដែលបានប្រាប់ (អ្នកដទៃ) រួចហើយដើរចេញទៅ ដល់ភិក្ខុមានកម្រាលដែលមានបុគ្គលណាមួយ ចូលទៅបៀតបៀន[๑] ដល់ភិក្ខុដែលមានសេចក្តីអាឡោះអាល័យ[๒] បានដើរចេញទៅឈរក្នុងទីនោះ ប្រាប់ (បុគ្គលណាមួយ) ថា ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីអន្តរាយ[๓] នីមួយមកបៀតបៀនហើយ ដល់ភិក្ខុមានសេចក្តីអន្តរាយតើតឡើង ដល់ភិក្ខុឆ្កួត ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

สิกฺขาปทที่ ๕ จบ

๑-๒ បានអធិប្បាយក្នុងសិក្ខាបទទី ๔ ខាងដើមរួចជាស្រេច ។ ๓- តាមន័យក្នុងអដ្ឋកថាថា ភិក្ខុកាលចេញដើរទៅ គិតថា អាត្មាអញនឹងត្រឡប់មក រៀបចំទុកជាក់កម្រាលវិញក្នុងថ្ងៃនេះ លុះទៅដល់ទីដែលខ្លួនប្រថ្នានឹងទៅនៅនោះ ក៏មានសេចក្តី អន្តរាយតើតឡើង មិនអាចនឹងត្រឡប់មកវិញបាន ។

อัฏฐกถา

ภูตคามวรรค

ทุติยเสขาสนสิกขาบท

คปฺปีชฺฌาปวิธิจฺฉยกฺขนฺธทุติยเสขาสนสิกฺขาปทวณฺณนาทีปนีนามิกา

[๓๗๙] *พฺรหนฺตีติ พฺรหา ฯ กมฺพลสฺส ปาวารสฺส กมฺพลปาวารสฺส ปาวารชาติกสฺสาติ อตฺโถ ฯ สิกฺขาปทปุพฺพภาเคปิ เอเสว นโย ฯ ปจฺฉา ปน ปริโยสาเน ปาวารสฺส ปริโยสาเน ปาวารสทิสสฺสาติ อตฺโถ ฯ ปาวารสฺส ปน ปริโยสาเน ปาวารสทิสสฺสาติ วุตฺเต ปาวารสฺส

อธิบาย

บทภาชนียนัยแห่งอุตริยเสนาสนสิกขาบท

[๓๘๑] ในบทว่า **อฑฺฒปุฏฺฐึ วา คเฉยฺย** นี้ พึงทราบวินิจฉัยดังนี้ว่า เมื่อมีภิกษุพึงได้ภิกษุ ๒ รูป ถ้าไม่มีภิกษุพึงได้สามเณร ถ้าสามเณรไม่มี พึงได้ในอาราม ถ้าในอารามไม่มี พึงได้ในวิหาร ของเจ้าอาวาส หรือของบุคคลใดคนหนึ่ง ในวงศ์ตระกูลของบุคคลนั้น ๆ ถ้าของวิหาร ภิกษุพึงได้ในวงศ์ตระกูลของบุคคลนั้นไซร้ ภิกษุพึงได้ในวงศ์ตระกูลของบุคคลนั้นนั่นแหละ ๔ ครั้ง แล้วยกขึ้นวางบนแผ่นดิน ตั้งไว้ให้มั่นคงบนแผ่นดินนั้น ๑๐ ชั้น มีพื้นเป็นเบื้องล่าง ยกขึ้นวางบนเตียง แล้วนำเข้าไปในวิหาร ปิดประตู ลิ่มสลัก และบานแผละ ออกมาแล้วจึงปิดบังไว้ ฯ

ถ้าเสนาสนะ: ที่ลาดไว้ไม่ได้ปูลาดไว้ และเครื่องลาดที่เขานำมาเพื่อประโยชน์แก่การปูลาดก็มี ถ้าอาจก็พึงปูลาด ฯ ถ้าไม่อาจพึงยกขึ้นวางไว้ ณ ที่ตั้งในที่ที่ยังไม่ได้ปูลาดไว้แล้วจึงนำออกมา ฯ ถ้าเสนาสนะ: ที่ลาดไว้ทั้งหมด ถ้าอาจพึงยกขึ้นวางไว้ในเรือนของอุบาสกทั้งหลายในบ้าน ฯ ถ้าอุบาสกเหล่านั้นไม่ยินยอมรับ เพราะกลัวว่าพระราชาจะทรงทราบ ว่าเป็นของสงฆ์ ชาวบ้านเป็นผู้ขลาดกลัวภัย มีความเคารพเป็นเบื้องหน้า ดังนี้ ภิกษุพึงยกขึ้นวางไว้ ณ ที่ตั้งในที่ที่ยังไม่ได้ปูลาดไว้แล้วจึงนำออกมา ฯ ถ้าในที่ที่ยังไม่ได้ปูลาดไว้ ไม่มีที่ตั้ง พึงยกขึ้นวางบนเตียงแล้วนำเข้าไปในวิหาร ปิดประตู ลิ่มสลัก และบานแผละ ออกมาแล้วจึงปิดบังไว้ ฯ ก็ในเสนาสนะ: ที่ลาดไว้ทั้งหมดนั่นเทียว

ក្នុងទីនោះ សូម្បីត្រឹមតែចម្រៀកនៃចំណែកខ្លះ (នៃគ្រែ) ក៏ចាត់ជាឧបការៈ ដល់ពួកភិក្ខុដទៃដែលមកក្នុងទីនោះ ដូច្នេះឯង ។

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងពាក្យថា **វិហារស្ស ឧបចារេ** ជាដើម ដូច្នេះថា បរិវេណ ឈ្មោះថា ឧបចារៈនៃវិហារ ។ រោងធាន់ដែលគេសាងទុកក្នុងបរិវេណ ឈ្មោះថា ឧបដ្ឋានសាលា ជ្រុំដែលគេសាងទុកនៅក្នុងបរិវេណ ឈ្មោះថា មណ្ឌប ។ គល់ឈើក្នុងបរិវេណ ឈ្មោះថា រុក្ខមូល ។ នេះជានយដែលលោកពោលទុកក្នុងអដ្ឋកថាកុរុន្ទីមុន ។ លោកពោលនយទុកហើយ ពិត សូម្បីដូច្នោះ បន្ទប់ខាងក្នុងក្តី សេនាសនៈដែលការពារបានក្តី ជុំងទាំងអស់ឯណាមួយក្តី គប្បីជ្រាបថា ជាវិហារ ។

ពីរបទថា **វិហារស្ស ឧបចារេ** បានដល់ ក្នុងឱកាសខាងក្រៅជិតវិហារនោះ ។ បទថា **ឧបដ្ឋានសាលាយំ វា** បានដល់ ក្នុងរោងធាន់ក្តី ។

បទថា **មណ្ឌបេ វា** បានដល់ មណ្ឌបដែលជាទីប្រជុំនៃមនុស្សច្រើនដែលមិនបានជុំងក្តី ជុំងក្តី ។ ក្នុងគល់ឈើមិនមានពាក្យដែលគប្បីពោល ។

ពីរបទថា **អាបត្តិ ទុក្កដស្ស** សេចក្តីថា ព្រោះកាលភិក្ខុក្រាលទីដេក ១០ យ៉ាង មានប្រការដូចពោលហើយខាងក្នុងបន្ទប់ជាដើម និងក្នុងទីការពារបាន ហើយទៅ ទីដេកក្តី សេនាសនៈក្តី រមែងវិនាស ព្រោះកណ្តៀរជាដើមនឹងក្លាយជាដំបូកកណ្តៀរទៅនោះឯង ដូច្នោះ ទើបលោកកាត់អាបត្តិជាចិត្តិយតែសម្រាប់ភិក្ខុដែលក្រាលទុកក្នុងទីមានឧបដ្ឋានសាលាជាដើមខាងក្រៅហើយទៅ គ្រាន់តែទីដេកប៉ុណ្ណោះជាត់បង់ទៅ ព្រោះជាកន្លែងដែលការពារមិនបាន

សេនាសនៈមិនវិនាស ។ ព្រោះដូច្នោះ ទើបលោកកាត់អាបត្តិទុក្កដ ក្នុងឧបដ្ឋានសាលាជាដើមនេះ ។

វិនិច្ឆ័យក្នុងបទថា **មញ្ចំ វា បីឋំ វា** *ជាដើមនេះ គប្បីជ្រាបដូច្នេះថា ព្រោះកណ្តៀរទាំងឡាយ មិនអាចស៊ីគ្រែ និងតាំងភ្លាមៗ ទ្បើយ ដូច្នោះ ភិក្ខុទុកគ្រែតាំងនោះ ក្នុងវិហារ ហើយទៅ លោកក៏កាត់អាបត្តិទុក្កដ ។ ឯក្នុងឧបចារៈនៃវិហារ ពួកភិក្ខុ កាលត្រាច់ពិនិត្យមើលវិហារ ឃើញគ្រែ និងតាំងនោះហើយ គប្បីទុកជាក់ ។*

អនាបត្តិនៃទុតិយសេនាសនៈសិក្ខាបទ

[៣៨២] *គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងបទថា* **ឧទ្ធរិត្វា គច្ឆតិ** *នេះ ដូច្នេះថា ភិក្ខុកាលទុកជាក់ឯង ហើយទៅ គប្បីវើយកគ្រឿងត្បាញរបស់គ្រែ និងតាំងចេញ អស់ហើយ រុំព្យួរទុកលើស្នួចីវរ ហើយសឹមទៅ សូម្បីភិក្ខុដែលមកនៅខាងក្រោយ ចងគ្រែ និងតាំងជាប្តី កាលនឹងទៅ ក៏គប្បីធ្វើយ៉ាងនោះដូចគ្នា ។ ភិក្ខុដែលក្រាលទីដេកអំពីខាងក្នុងជញ្ជាំង ទៅដល់ខាងក្រៅជញ្ជាំង ហើយនៅក្នុងវេលានឹងទៅ គប្បីទុកជាក់ក្នុងទីដែលខ្លួនកាន់យកពីមុននោះឯង ។ បើភិក្ខុលើកចុះមកអំពីជាន់លើនៃប្រាសាទ ហើយនៅខាងក្រោមប្រាសាទ ក៏មានន័យនេះឯង ។ ភិក្ខុនឹងរៀបចំគ្រែ តាំង ទុកក្នុងទីសម្រាកពេលថ្ងៃ និងទីសម្រាក ពេលយប់ហើយ ក្នុងវេលាចេញទៅ គប្បីទុកក្នុងទីដើម ក្នុងទីដែលខ្លួនយកមកនោះឯង ។*

ក្នុងបទថា **អាបុច្ឆំ គច្ឆតិ** *នេះ មានវិនិច្ឆ័យទីគួរលា និងមិនគួរលា*

ដូចតទៅនេះថា សាលាណា ជាសាលាវែងក្តី ជាសាលាស្វ៊ីកឈើក្តី នៅលើផែនដី ឬក៏ផ្ទះដែលគេសាងលើសសរឈើទាំងឡាយណាមួយ ជាទីដែលកណ្តៀរឡើងបាន ភិក្ខុកាលចៀសចេញទៅអំពីសាលាវែងជាដើមនោះ គប្បីលាជាមុន ហើយសឹមចៀសចេញទៅ ព្រោះថា ទីនោះមិនមានបុគ្គលណាបដិបត្តិត្រឹម ២-៣ ថ្ងៃ កណ្តៀរទាំងឡាយ រមែងតាំងឡើង ។

ឯសេនាសន:ណា ជាសេនាសន:ដែលគេធ្វើទុកលើឫជា ឬលើសសរឫក្តី គុហាត្រង់ភ្នំឫក្តី សេនាសន:ដែលបូកដោយបាយអក្តី ក្នុងសេនាសន:ណាមិនមានការសង្ស័យ ក្នុងរឿងកណ្តៀរ កាលភិក្ខុចៀសចេញទៅអំពីទីនោះ ទោះពោលលាក្តី មិនពោលលាក្តី ហើយទៅ ក៏គួរ តែការលាជាទំនៀម (របស់អ្នកទៅ) បើកណ្តៀរទាំងឡាយឡើងតាមផ្លូវណាមួយក្នុងសេនាសន:ជួបច្នោះបាន គួរលាជាមុន ហើយសឹមទៅ ។

ឯអាគន្តុកភិក្ខុណា ប្រព្រឹត្តតាមភិក្ខុដែលកាន់សេនាសន:នៃសង្ឃ មិនកាន់សេនាសន:សម្រាប់ខ្លួននៅ សេនាសន:នោះ ជាធុរ:របស់ភិក្ខុបូមុននោះឯង ជរាបណា ភិក្ខុនោះមិនទាន់កាន់ (សេនាសន:សម្រាប់ខ្លួន) ។ បើចាប់ពីភិក្ខុនោះកាន់យកសេនាសន:ហើយ នៅដោយឥស្សរ:របស់ខ្លួន ជាធុរ:នៃភិក្ខុអាគន្តុក:នោះឯង ។ បើទាំងពីរអង្គចែកគ្នា ហើយកាន់យក ជាធុរ:របស់លោកទាំងពីរអង្គនោះឯង ។

តែក្នុងមហាបច្ចរីពោលទុកថា បើភិក្ខុ ២-៣ អង្គ រួមគ្នារៀបចំ ក្នុងវេលាទៅ គួរលាគ្រប់អង្គ ។ បើបណ្តាភិក្ខុទាំងនោះ អង្គណាមួយទៅមុន ធ្វើ

ការចងចិត្តថា អង្គក្រោយនឹងបដិបត្តិ ហើយទៅ រមែងសមគួរ ។ ការផុត (អំពីអាបត្តិ) រមែងមិនមានដល់ភិក្ខុអង្គក្រោយ សូម្បីចងចិត្តទុក ។ ភិក្ខុច្រើនរូបបញ្ជូនភិក្ខុមួយរូបឲ្យទៅក្រោល ។ ក្នុងវេលាចេញទៅ ភិក្ខុទាំងអស់គប្បីលា ឬគប្បីបញ្ជូនភិក្ខុមួយរូបទៅលា ។ ភិក្ខុនាំយកត្រែ និងតាំងជាដើមមកអំពីទីជនៃ សូម្បីនៅក្នុងទីជនៃ ក្នុងវេលាចេញទៅ គប្បីនាំទៅទុកត្រង់ទីដើមវិញនោះឯង ។ បើភិក្ខុនាំមកអំពីទីជនៃ ហើយប្រើប្រាស់ ភិក្ខុជនៃដែលចាស់ជាងមកដល់ គប្បីហាមលោក គប្បីប្រាប់ថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ត្រែតាំង ខ្ញុំនាំមកអំពីអាវាសជនៃ លោកម្ចាស់គប្បីធ្វើឲ្យដូចប្រក្រតីដើម ។ កាលភិក្ខុចាស់ជាងនោះទទួលថា ខ្ញុំនឹងធ្វើយ៉ាងនោះ ដូច្នេះ ភិក្ខុនេះចេញទៅក៏គួរ ។ ពិតហើយ កាលភិក្ខុនាំទៅក្នុងទីជនៃយ៉ាងនេះ ប្រើប្រាស់ដូចប្រើជារបស់សង្ឃ ត្រែ និងតាំងនោះ វិនាសទៅក្តី ចាស់គ្រាំគ្រាទៅក្តី ត្រូវពួកចោរលួចទៅក្តី មិនជាកណ្ឌទេយ្យឡើយ ។ តែបើភិក្ខុប្រើប្រាស់ជារបស់បុគ្គល រមែងជាកណ្ឌទេយ្យ ។ ម្យ៉ាងទៀត ភិក្ខុប្រើប្រាស់ត្រែ តាំងរបស់អ្នកជនៃ ដូចប្រើជារបស់សង្ឃក្តី ដូចប្រើជារបស់បុគ្គលក្តី ត្រែ តាំង វិនាសទៅជាកណ្ឌទេយ្យ ដូចគ្នា ។

បទថា **កេនចិ បលិពុទ្ធំ ហោតិ** *សេចក្តីថា សេនាសនៈមានហេតុឯណាមួយ បណ្តាហេតុ មានភិក្ខុចាស់ជាង ឥស្សរជន យក្ខ សីហៈ ពាឡ-ម្រឹគ និងពស់វែកជាដើមរារាំង ។*

ក្នុងបទថា **សាបេក្ខោ គន្ត្វា តត្ថ ឋិតោ អាបុច្ឆតិ កេនចិ បលិ-**

ពុទ្ធោ ហោតិ *គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា ភិក្ខុនៅមានអាល័យយ៉ាងនេះថា អញ នឹងមកបដិបត្តិក្នុងថ្ងៃនេះឯង ទៅកាន់ប្រាំងស្ទឹង ឬចន្លោះស្រុក ហើយឈរក្នុងទីដែលលោកកើតគំនិតគិតនឹងទៅនោះឯង បញ្ជូនបុគ្គលណាមួយទៅលា ឬមានហេតុឯណាមួយ បណ្តាហេតុ មានទឹកឡើងប្រៀបប្រាំង ព្រះរាជានិងចោរជាដើមរារាំង ភិក្ខុត្រូវអន្តរាយរារាំង មិនអាចត្រឡប់មកបាន ដោយហេតុដូចពោលនេះ ជាអនាបត្តិដល់ភិក្ខុនោះ។ បទដ៏សេសព្រមទាំងសមុដ្ឋានជាដើម មានន័យដូចពោលហើយ ក្នុងបឋមសេនាសនសិក្ខាបទនោះឯង។*

ទុតិយសេនាសនសិក្ខាបទ ចប់

វិនយបិដក

សិក្ខាបទនី ៦

[១] *សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ កាលគង់នៅវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុ បៀតបៀនយកទីដេកល្អៗ ញុំាងភិក្ខុទាំងឡាយឲ្យក្រោកចេញទៅ ។ លំដាប់នោះ ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុគិតគ្នាថា យើងទាំងឡាយនៅចាំវស្សានៅក្នុងទីនេះ ដោយឧបាយដូចម្តេចហ្ន៎ ។ លំដាប់នោះ ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុចូលទៅដេកជ្រៀតបៀត ភិក្ខុចាស់ទាំងឡាយ ដោយគិតថា ភិក្ខុណាមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ភិក្ខុនោះនឹងចៀសចេញទៅ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណាមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះក៏ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុ មិនសមបីនឹងចូល ទៅដេកជ្រៀតបៀតពួកភិក្ខុចាស់សោះ ។ ទើបភិក្ខុទាំងនោះ នាំគ្នាក្រាបទូលដំណើរនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។បេ។ ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឮថា អ្នកវាល់គ្នាចូលទៅដេកជ្រៀតបៀតភិក្ខុចាស់ទាំងឡាយពិតមែនឬ ។ ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុក្រាបទូលថា សូមទ្រង់មេត្តាប្រោសការនោះពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់តិះដៀលថា នែមោឃបុរសទាំងឡាយ ពួកអ្នកឯង មិនគួរនឹងចូលទៅដេកជ្រៀតបៀតពួកភិក្ខុចាស់សោះឡើយ នែមោឃបុរសទាំងឡាយ អំពើដែលអ្នកទាំងឡាយធ្វើនេះ មិននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ពួកបុគ្គលដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លានោះទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយជីងហើយ ចូលទៅជ្រៀតបៀតនូវភិក្ខុដែលចូលទៅនៅមុនហើយ សម្រេចនូវ*

ទីជេក ក្នុងវិហាររបស់សង្ឃ ដោយគិតថា កិកូណាមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ កិកូនោះនឹងចៀសចេញទៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ព្រោះធ្វើនូវសេចក្តីជ្រៀតជ្រៀតនោះឯងឲ្យជាបច្ច័យ មិនមែនហេតុដទៃទេ ។

[๒] *ត្រង់ពាក្យថា កិកូណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នាក្នុងសិក្ខាបទទី ๑ នៃបាវាជិកកណ្ឌ ។ វិហារដែលគេលះប្រគេនដល់សង្ឃ ហៅថា វិហាររបស់សង្ឃ ។ ដែលហៅថា ដីឆ គឺ កិកូដីឆថា កិកូនេះចាស់ ដីឆថា កិកូនេះឈឺ ដីឆថា វិហារនេះសង្ឃបានឲ្យហើយ ។ ពាក្យថា ចូលទៅជ្រៀតជ្រៀត គឺចូលទៅជ្រៀតជ្រែក ។ ពាក្យថា សម្រេចនូវទីជេក សេចក្តីថា កិកូក្រាលឯងក្តី ប្រើគេឲ្យក្រាលក្តី នូវទីជេក ក្នុងឧបចារៈ[๑] នៃគ្រែក្តី នៃតាំងក្តី នៃកិកូចូលទៅក្តី ចេញមកក្តី ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ កិកូអង្គុយសង្កត់ក្តី ជេកសង្កត់ក្តី (លើទីជេកនោះ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ពាក្យថា ព្រោះធ្វើនូវសេចក្តីជ្រៀតជ្រៀតនេះឯងឲ្យជាបច្ច័យ មិនមែនហេតុដទៃទេ សេចក្តីថា គ្មានហេតុដទៃនីមួយ ដែលក្រៅពីការចូលទៅជេកជ្រៀតជ្រៀតនោះឡើយ ។*

[๓] *វិហាររបស់សង្ឃ កិកូសម្គាល់ថា វិហាររបស់សង្ឃមែន ហើយចូលទៅជេកជ្រៀតជ្រៀត ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ វិហាររបស់សង្ឃ កិកូមានសេចក្តីសង្ស័យ ហើយចូលទៅជេកជ្រៀតជ្រៀត ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ វិហាររបស់សង្ឃ កិកូសម្គាល់ថា របស់បុគ្គលវិញ ហើយចូលទៅជេកជ្រៀតជ្រៀត ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ កិកូក្រាលឯងក្តី ប្រើគេឲ្យក្រាលក្តី នូវទីជេក រៀរលែងតែឧបចារៈនៃគ្រែក្តី នៃតាំងក្តី នៃកិកូចូលទៅក្តី ចេញមកក្តី ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។*

๑-ឧបចារៈគ្រែ និងតាំង តាមអដ្ឋកថា ថាកំណត់ពីរហត្ថមួយចំអាម ។

កិក្ខុអង្គុយសង្កត់ក្តី ដេកសង្កត់ក្តី ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ កិក្ខុក្រោល ឯងក្តី ប្រើគេឲ្យក្រោលក្តី នូវទីដេក ក្នុងឧបចារៈនៃវិហារក្តី ក្នុងឧបដ្ឋាននៃ សាលាក្តី[1] ក្នុងមណ្ឌបក្តី ទៀបគល់ឈើក្តី ក្នុងទីវាលក្តី ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ កិក្ខុអង្គុយសង្កត់ក្តី ដេកសង្កត់ក្តី ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ វិហាររបស់បុគ្គល កិក្ខុសម្គាល់ថារបស់សង្ឃ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ វិហាររបស់បុគ្គល កិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ វិហាររបស់បុគ្គល កិក្ខុសម្គាល់ថារបស់បុគ្គល ជដែល ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ព្រោះវិហារនោះ ជារបស់បុគ្គល គឺ វិហារនៃកិក្ខុដទៃ ។ កិក្ខុមិនត្រូវអាបត្តិ ព្រោះវិហារជារបស់បុគ្គល គឺ វិហាររបស់ខ្លួនឯង ។

[៤] អាបត្តិមិនមានដល់កិក្ខុដែលមានជំងឺចូលទៅក្តី ដល់កិក្ខុដែលត្រូវត្រជាក់ ឬក្តៅបៀតបៀន ហើយចូលទៅក្តី ដល់កិក្ខុមានសេចក្តីអន្តរាយក្តី ដល់កិក្ខុឆ្កួតក្តី ដល់កិក្ខុដើមបញ្ញត្តិក្តី ។

សិក្ខាបទទី ៦ ចប់

---

[1] ប្រែថា សាលាសម្រាប់បម្រើ តែអដ្ឋកថាថា ចានដល់ សាលាសម្រាប់ឆាន់ ឬភោងឆាន់ ។

អដ្ឋកថា

ភូតគាមវគ្គទី ២

អនុបសម្បទ្ធសិក្ខាបទ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងសិក្ខាបទទី ៦ ដូចតទៅនេះ

[១] *បទថា* **បលិពុទ្ធន្តិ** *សេចក្តីថា ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុទៅដល់មុន ជញ្ជួនបាត្រ និងចីវរទៅឈរពាំង ។*

បទថា **ថេរេ ភិក្ខូ វុដ្ឋាបេន្តិ** *សេចក្តីថា កាន់យកតាមលំដាប់វស្សា ហើយពោលថា លោកដ៏មានអាយុ (ទីនេះ) គួរដល់ពួកខ្ញុំ ដូច្នេះហើយឲ្យផ្ទាស់ចេញទៅទីដទៃ ។*

បទថា **អនុបសម្បន្នេ សេយ្យំ កប្បេន្តិ** *សេចក្តីថា ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុបួលទៅជ្រៀតជៀតពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ចំពោះទីគ្រែប៉ុណ្ណោះសមគួរដល់ពួកលោក មិនមែនវិហារទាំងអស់ទេ ឥឡូវនេះ ទីនេះគួរបានពួកខ្ញុំ ដូច្នេះរៀបចំគ្រែ និងតាំង ហើយអង្គុយខ្លះ ដេកខ្លះ ធ្វើការស្វាធ្យាយខ្លះ ។*

អធិប្បាយ

សិក្ខាបទវិភង្គនៃអនុបសម្បទ្ធសិក្ខាបទ

[២] *បទថា* **ជានំ** *បានដល់ ដឹងថា ភិក្ខុនេះមិនគួរត្រូវផ្ទាស់ទីកន្លែង ។ ដោយហេតុនោះឯង ក្នុងវិភង្គ គឺការចែកនៃបទថា* **ជានំ** *នោះ ទើបព្រះមានព្រះភាគត្រាស់បទជាដើមថា* **វុឌ្ឍោតិ ជានាតិ** *ប្រែថា ដឹងថា ជាព្រះថេរៈចាស់ ពិតហើយ ភិក្ខុចាស់ ជាអ្នកមិនគួរផ្ទាស់ទៅទីដទៃ ព្រោះជាអ្នកចាស់*

ជរា កិកុអ្នកមានអាពាធ ក៏ជាអ្នកមិនគួរផ្ញាស់ ព្រោះជាអ្នកអាពាធ ។ សង្ឃ កំណត់ភាពជាអ្នកមានឧបការៈ និងភាពជាអ្នកមានគុណវិសេសនៃភណ្ឌាគា-រិកភិក្ខុក្តី នៃធម្មកថិកភិក្ខុ និងវិនយធរជាដើមក្តី នៃភិក្ខុដែលជាអាចារ្យ បង្រៀនគណៈក្តី ទើបសន្មតវិហារឲ្យ ដើម្បីឲ្យនៅជាប្រចាំ ។ ព្រោះហេតុ នោះ សង្ឃឲ្យវិហារដល់ភិក្ខុណា ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា ជាអ្នកមិនគួរឲ្យផ្ញាស់ កន្លែង ។ ក្នុងបទថា **វុឌ្ឍាតិ ជានាតិ** *ជាដើមនេះ សង្ឃប៉ុណ្ណោះនឹងឲ្យ សេនាសនៈដែលសមគួរដល់ភិក្ខុអាពាធក៏ពិត សូម្បីដូច្នោះ ភិក្ខុអាពាធក៏ចែក ទុកមួយផ្នែក ដើម្បីសម្តែងថា ជាអ្នកមានសេនាសនៈដែលសង្ឃមិនទាន់ អបលោកឲ្យ ក៏មិនគួរបៀតបៀន គួរអនុគ្រោះ ដូច្នេះ ។*

អធិប្បាយ

បទភាជនីយនៃអនុបសម្បទាខន្ធកៈ

[๓] *ក្នុងបទថា* **ឧបចារំ** *នេះ គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា ๑ ហត្ថ ๑ ចំអាមដោយជុំវិញក្នុងវិហារធំ ឈ្មោះថា ឧបចារៈនៃគ្រែ និងតាំង ។ ក្នុង វិហារតូច ๑ ហត្ថ ๑ ចំអាមអំពីទីដែលអាចរៀបចំគ្រែតាំងបាន (ឈ្មោះថា ឧបចារៈនៃគ្រែតាំង) ។ ផ្លូវ ๑ ហត្ថ ๑ ចំអាម ចាប់ពីទីជាក់ជុំថ្មសម្រាប់ លាងជើង ដែលជាក់ត្រង់ទ្វារ និងទីបន្ទោបង់បស្សាវៈ សម្រាប់កិក្ខុដែល លាងជើងចូលទៅ និងកិក្ខុដែលចេញទៅដើម្បីបន្ទោបង់បស្សាវៈ រហូតដល់ គ្រែ និងតាំង ឈ្មោះថា ឧបចារៈ ។ កិក្ខុណាប្រាថ្នានឹងសម្រេចការដេក ជ្រៀតបៀត ក្រាលឯងក្តី ឲ្យអ្នកដទៃក្រាលក្តី នូវទីដេកក្នុងឧបចារៈនៃកិក្ខុ*

ដែលឈរនៅត្រង់ឧបចារៈនៃគ្រែក្តី តាំងនោះក្តី ដែលចូល ឬចេញក្តី ភិក្ខុ នោះត្រូវ អាបត្តិទុក្កដ ។

ក្នុងបទថា **អភិនិសីទតិ វា អភិនិបជ្ជតិ វា** *នេះ គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យ ដូច្នេះថា ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ដោយគ្រាន់តែអង្គុយសង្កត់ខ្លះ ព្រោះហេតុត្រឹម តែដេកលើខ្លះ បើភិក្ខុធ្វើការអង្គុយ និងការដេកទាំងពីរយ៉ាង ត្រូវអាបត្តិ បាចិត្តិយ ២ ។ កាលក្រោក ហើយអង្គុយ ឬក្រោក ហើយដេក ត្រូវ អាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ ប្រយោគ ។*

បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបប្រភេទនៃទុក្កដ សូម្បីក្នុងទុក្កដវារៈ មានបទថា **វិហារស្ស ឧបចារេ** *ដូច្នេះជាដើម ក្នុងបទថា* **ឧបចារំ ឋបេត្វា សេយ្យំ សន្ថរតិ វា សន្ថរាបេតិ វា** *នេះ និងពាក្យដទៃក្រៅអំពីនេះ ដូចជា ប្រភេទ នៃអាបត្តិបាចិត្តិយ ដែលត្រាស់ទុកក្នុងការធ្វើកិច្ចទាំង ២ គឺអង្គុយសង្កត់ និង ដេកសង្កត់ ក្នុងបទថា* **អភិនិសីទតិ វា អភិនិបជ្ជតិ វា** *នេះ និងក្នុងប្រភេទ នៃប្រយោគដូច្នោះ ។ ព្រោះមិនត្រូវការដោយវិសភាគបុគ្គល ដូច្នេះ នៅក្នុង វិហារជាមួយគ្នា ឬក្នុងបរិវេណជាមួយគ្នា ដូច្នោះ ទើបលោកហាមការនៅ នៃវិសភាគបុគ្គលនោះ ក្នុងទីគ្រប់អន្ទៅនោះឯង ។*

សូម្បីក្នុងបទថា **អញ្ញស្ស បុគ្គលិកេ** *នេះ គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា សេនាសនៈផ្ទាល់ខ្លួននៃបុគ្គលដែលស្និទ្ធស្នាលគ្នា ដូចគ្នានឹងរបស់ផ្ទាល់ខ្លួននៃ ខ្លួនដូចគ្នា មិនត្រូវអាបត្តិក្នុងសេនាសនៈផ្ទាល់ខ្លួនបុគ្គលរបស់អ្នកស្និទ្ធស្នាល គ្នានោះ ។*

[๔] បទថា **អាបជ្ជាសុ** សេចក្តីថា បើមានអន្តរាយនៃជីវិត និងព្រហ្មចរិយៈដល់ភិក្ខុដែលនៅខាងក្រៅ ព្រោះអន្តរាយមានសភាពបែបនោះ មិនត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលចូលទៅ (ខាងក្នុង) ។ បទដ៏សេសសរុបទាំងអស់ហើយ ។

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋានដូចបឋមបារាជិក ជាកិរិយា ជាសញ្ញាវិមោក្ខ ជាសចិត្តកៈ ជាលោកវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាអកុសលចិត្ត ជាទុក្ខវេទនា ដូច្នេះឯង ។

អនុបា្បទជ្ជសិក្ខាបទ ចប់

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๗

[๕] สมัยนั้น ท่านพระภัททชิผู้มีพระภาคเจ้าเป็นอุปัชฌาย์ ได้ไปสู่ตระกูลของอนาถปิณฑิกคหบดี ในกรุงสาวัตถี ครั้นไปถึงแล้ว ได้นั่งบนอาสนะที่เขาปูลาดไว้ ฯ สมัยนั้นแล ภิกษุสัทธิวิหาริกของท่านพระภัททชิ ได้ไปสู่ตระกูลของอนาถปิณฑิกคหบดี ครั้นไปถึงแล้ว ได้นั่งบนอาสนะที่เขาปูลาดไว้ ฯ ครั้งนั้น ท่านพระภัททชิได้ถวายอนุโมทนาแด่อนาถปิณฑิกคหบดี ด้วยคาถาเหล่านี้ว่า

ผู้ใดเป็นผู้ไม่ประมาท ในกาลก่อน ภายหลังผู้นั้นย่อมเป็นผู้ไม่ประมาท ผู้นั้นย่อมยังโลกนี้ให้สว่างไสว เหมือนพระจันทร์พ้นจากเมฆ ฉะนั้น

ผู้ใดเป็นผู้ไม่ประมาท ในกาลก่อน ภายหลังผู้นั้นย่อมเป็นผู้ไม่ประมาท ผู้นั้นย่อมยังโลกนี้ให้สว่างไสว เหมือนพระอาทิตย์ส่องแสงในอากาศ ฉะนั้น

ผู้ใดเป็นผู้ไม่ประมาท ในกาลก่อน ภายหลังผู้นั้นย่อมเป็นผู้ไม่ประมาท ผู้นั้นย่อมยังโลกนี้ให้สว่างไสว เหมือนไฟที่ลุกโพลงอยู่ ฉะนั้น

ผู้ใดเป็นผู้ไม่ประมาท ในกาลก่อน ภายหลังผู้นั้นย่อมเป็นผู้ไม่ประมาท ผู้นั้นย่อมยังโลกนี้ให้สว่างไสว เหมือนดวงจันทร์ที่ปราศจากมลทิน ฉะนั้น

ผู้ใดเป็นผู้ไม่ประมาท ในกาลก่อน ภายหลังผู้นั้นย่อมเป็นผู้ไม่ประมาท ผู้นั้นย่อมยังโลกนี้ให้สว่างไสว เหมือนดวงอาทิตย์ที่ปราศจากเมฆ ฉะนั้น

ผู้ใดเป็นผู้ไม่ประมาท ในกาลก่อน ภายหลังผู้นั้นย่อมเป็นผู้ไม่ประมาท ผู้นั้นย่อมยังโลกนี้ให้สว่างไสว เหมือนดวงอาทิตย์ที่ปราศจากเมฆ ฉะนั้น

ครั้งนั้น ท่านพระภัททชิได้ถวายอนุโมทนาแด่อนาถปิณฑิกคหบดี ด้วยคาถาเหล่านี้ ฯ ครั้นแล้วได้ลุกจากอาสนะหลีกไป ฯ ครั้งนั้น ภิกษุสัทธิวิหาริกของท่านพระภัททชิ ได้ถวายอนุโมทนาแด่อนาถปิณฑิกคหบดี ด้วยคาถาเหล่านี้ว่า

ผู้ใดเป็นผู้ไม่ประมาท ในกาลก่อน ภายหลังผู้นั้นย่อมเป็นผู้ไม่ประมาท ผู้นั้นย่อมยังโลกนี้ให้สว่างไสว เหมือนพระจันทร์พ้นจากเมฆ ฉะนั้น

ผู้ใดเป็นผู้ไม่ประมาท ในกาลก่อน ภายหลังผู้นั้นย่อมเป็นผู้ไม่ประมาท ผู้นั้นย่อมยังโลกนี้ให้สว่างไสว เหมือนพระอาทิตย์ส่องแสงในอากาศ ฉะนั้น

ผู้ใดเป็นผู้ไม่ประมาท ในกาลก่อน ภายหลังผู้นั้นย่อมเป็นผู้ไม่ประมาท ผู้นั้นย่อมยังโลกนี้ให้สว่างไสว เหมือนไฟที่ลุกโพลงอยู่ ฉะนั้น

ผู้ใดเป็นผู้ไม่ประมาท ในกาลก่อน ภายหลังผู้นั้นย่อมเป็นผู้ไม่ประมาท ผู้นั้นย่อมยังโลกนี้ให้สว่างไสว เหมือนดวงจันทร์ที่ปราศจากมลทิน ฉะนั้น

ผู้ใดเป็นผู้ไม่ประมาท ในกาลก่อน ภายหลังผู้นั้นย่อมเป็นผู้ไม่ประมาท ผู้นั้นย่อมยังโลกนี้ให้สว่างไสว เหมือนดวงอาทิตย์ที่ปราศจากเมฆ ฉะนั้น

ผู้ใดเป็นผู้ไม่ประมาท ในกาลก่อน ภายหลังผู้นั้นย่อมเป็นผู้ไม่ประมาท ผู้นั้นย่อมยังโลกนี้ให้สว่างไสว เหมือนดวงอาทิตย์ที่ปราศจากเมฆ ฉะนั้น

ครั้งนั้น ภิกษุสัทธิวิหาริกของ

ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុឆ្លើយថា ម្នាលអាវុសោ ពួកលោកចូរនាំគ្នាចៀសចេញទៅ វិហារត្រូវបានពួកយើងទេ ។ ពួកសត្តរសវគ្គិយភិក្ខុនិយាយថា ម្នាលអាវុសោ វិហារជាវិហារធំ ពួកលោកក៏នៅបាន ពួកយើងក៏នៅបាន ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុនិយាយដដែលទៀតថា ម្នាលអាវុសោ ពួកលោកចូរនាំគ្នាចៀសចេញទៅ វិហារត្រូវបានពួកយើងទេ ហើយមានចិត្តកម្រើកខឹងខ្លឹង នាំគ្នាចាប់ក កន្ត្រាក់ទាញចេញទៅ ។ ពួកសត្តរសវគ្គិយភិក្ខុនោះ កាលត្រូវពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុកន្ត្រាក់កទាញចេញ ក៏នាំគ្នាយំ ។ ទើបភិក្ខុទាំងឡាយ (ភិក្ខុដទៃចាកភិក្ខុពីរពួកនោះ) បាននាំគ្នាសួរយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ហេតុអ្វីបានជាពួកលោកយំ ។ ពួកសត្តរសវគ្គិយភិក្ខុនិយាយតបថា ម្នាលអាវុសោ ឆព្វគ្គិយភិក្ខុទាំងនេះ មានចិត្តកម្រើកខឹង នាំគ្នាបណ្តេញពួកយើងចេញចាកវិហាររបស់សង្ឃ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណា ជាអ្នកមានសេចក្តីប្រុងប្រយ័ត្ន ។បេ។ ភិក្ខុទាំង-ឡាយនោះក៏ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុ មិនសមបីនឹងមានចិត្តក្រោធខឹង ទង់ទាញភិក្ខុទាំងឡាយ ចេញចាកវិហាររបស់សង្ឃ សោះ ។ ទើបភិក្ខុទាំងនោះ ក្រាបទូលដំណើរនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់សួរពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុថា ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ ឮថា អ្នកទាំងឡាយមានចិត្តក្រោធខឹង ទង់ទាញភិក្ខុទាំងឡាយចេញចាកវិហារជារបស់សង្ឃ មែនឬទេ ។ ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុក្រាបទូលថា សូមទ្រង់មេត្តាប្រោស ពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់តិះដៀលថា ម្នាលមោឃបុរសទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយមិនសមបីនឹងមានចិត្តក្រោធ

ខឹង ទង់ទាញកិក្ខុទាំងឡាយ ចេញចាកវិហាររបស់សង្ឃសោះ ម្នាលមោឃបុរសទាំងឡាយ អំពើដែលអ្នកទាំងឡាយធ្វើនេះ មិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់បុគ្គលទាំងឡាយ ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា កិក្ខុណាមួយមានចិត្តក្រោធខឹងនឹងភិក្ខុផងគ្នា ហើយទង់ទាញឯងក្តី ប្រើគេឲ្យទង់ទាញក្តី ចេញចាកវិហាររបស់សង្ឃ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๖] ត្រង់ពាក្យថា កិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នាក្នុងសិក្ខាបទទី ๑ នៃបារាជិកកណ្ឌ ។ ពាក្យថា នឹងភិក្ខុ គឺនឹងភិក្ខុដទៃ ។ ពាក្យថា មានចិត្តក្រោធខឹង សេចក្តីថា មានចិត្តមិនត្រេកអរ មានចិត្តដែលទោសៈកម្ចាត់បង់មានចិត្តរឹងរូស ។

[๗] វិហារដែលគេបរិច្ចាគប្រគេនដល់សង្ឃ ឈ្មោះថា វិហាររបស់សង្ឃ ។ ពាក្យថា ទង់ទាញឯង គឺ កិក្ខុចាប់យកពីក្នុងបន្ទប់ ហើយទង់ទាញទៅឯរបៀងវិហារ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ កិក្ខុចាប់យកពីក្នុងរបៀង ហើយទង់ទាញទៅខាងក្រៅ ក៏ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ទុកជាកិក្ខុទង់ទាញកិក្ខុឲ្យកន្លងទ្វារទាំងឡាយជាច្រើន តែដោយប្រយោគមួយក៏ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយតែមួយ ។ ពាក្យថា ប្រើគេឲ្យទង់ទាញនោះ គឺបង្គាប់អ្នកដទៃ (កិក្ខុអ្នកបង្គាប់នោះ) ក៏ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ កិក្ខុបង្គាប់តែវារៈម្តង អ្នកទទួលបង្គាប់ទៅទង់ទាញកិក្ខុដទៃឲ្យកន្លងទ្វារសូម្បីច្រើន ក៏ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយតែមួយ ។

[๘] វិហាររបស់សង្ឃ កិក្ខុសម្គាល់ថាជារបស់សង្ឃដដែល ហើយ

*มานจิตฺตกฺโกชวีฬ ทณฺฑาฬฺหกมฺมฺ ปโยเคทณฺฑาฬฺหกมฺมฺ ตฺวาปตฺติปาจิตฺติยฺ ฯ วิหาราปสฺสาฺ ภิกฺขุมานสเจตฺยสงฺฆาฬิยฺ หิยฺยมานจิตฺตกฺโกชวีฬ ทณฺฑาฬฺหกมฺมฺ ปโยเคทณฺฑาฬฺหกมฺมฺ ตฺวาปตฺติปาจิตฺติยฺ ฯ วิหาราปสฺสาฺ ภิกฺขุ สมฺมาลฺติปาราปุคฺคลสฺสาฺ หิยฺยมานจิตฺตกฺโกชวีฬ ทณฺฑาฬฺหกมฺมฺ ปโยเคทณฺฑาฬฺหกมฺมฺ ตฺวาปตฺติปาจิตฺติยฺ ฯ ภิกฺขุทณฺฑาฬฺหกมฺมฺ ปโยเคทณฺฑาฬฺหกมฺมฺ ตฺวาปริกฺขารปสฺสาฺ ตฺวาปตฺติทุกฺกฏ ฯ ภิกฺขุทณฺฑาฬฺหกมฺมฺ ปโยเคทณฺฑาฬฺหกมฺมฺ ตฺวาปริกฺขารปสฺสาฺ ตฺวาปตฺติทุกฺกฏ ฯ ภิกฺขุทณฺฑาฬฺหกมฺมฺ ปโยเคทณฺฑาฬฺหกมฺมฺ ตฺวาภิกฺขุปสฺสาฺ ตฺวาปตฺติทุกฺกฏ ฯ ภิกฺขุทณฺฑาฬฺหกมฺมฺ ปโยเคทณฺฑาฬฺหกมฺมฺ ตฺวาปริกฺขารปสฺสาฺ ตฺวาปตฺติทุกฺกฏ ฯ ภิกฺขุทณฺฑาฬฺหกมฺมฺ ปโยเคทณฺฑาฬฺหกมฺมฺ ตฺวาอนุปสมฺปนฺนปสฺสาฺ ตฺวาวิหารปสฺสาฺ ตฺวาอุปจาราปสฺสาฺ ตฺวามณฺฑปปสฺสาฺ ตฺวารุกฺขมูลปสฺสาฺ ตฺวาสาลาปสฺสาฺ ตฺวาปริกฺขารปสฺสาฺ ตฺวาอนุปสมฺปนฺนปสฺสาฺ ตฺวาปตฺติทุกฺกฏ ฯ ภิกฺขุทณฺฑาฬฺหกมฺมฺ ปโยเคทณฺฑาฬฺหกมฺมฺ ตฺวาปริกฺขารปสฺสาฺ ตฺวาปตฺติทุกฺกฏ ฯ วิหาราปสฺสาฺ ปุคฺคลสฺสาฺ ภิกฺขุ สมฺมาลฺติปาราปสฺสาฺ ตฺวาปตฺติทุกฺกฏ ฯ วิหาราปสฺสาฺ ปุคฺคลสฺสาฺ ภิกฺขุมานสเจตฺยสงฺฆาฬิยฺ ตฺวาปตฺติทุกฺกฏ ฯ วิหาราปสฺสาฺ ปุคฺคลสฺสาฺ ภิกฺขุสมฺมาลฺติปาราปสฺสา

ភិក្ខុអលជ្ជី ដល់ភិក្ខុដែលទង់ទាញឯង ឬប្រើគេឲ្យទង់ទាញ នូវបរិក្ខារបស់ភិក្ខុអលជ្ជីនោះ ដល់ភិក្ខុដែលទង់ទាញឯង ឬប្រើគេឲ្យទង់ទាញនូវភិក្ខុឆត ដល់ភិក្ខុដែលទង់ទាញឯង ឬប្រើគេឲ្យទង់ទាញនូវបរិក្ខារបស់ភិក្ខុឆតនោះ ដល់ភិក្ខុដែលទង់ទាញឯង ឬប្រើគេឲ្យទង់ទាញនូវភិក្ខុជាអ្នកធ្វើនូវសេចក្តីបង្ក ហេតុក្តី អ្នកធ្វើនូវសេចក្តីប្រកួតប្រកាន់ក្តី អ្នកធ្វើនូវសេចក្តីទាស់ទែងក្តី អ្នកធ្វើនូវ ពាក្យឡេះឡោះតាមតែរួចពីមាត់ក្តី[1] អ្នកធ្វើនូវអធិករណ៍ក្នុងសង្ឃក្តី ដល់ភិក្ខុដែលទង់ទាញឯង ឬប្រើគេឲ្យទង់ទាញនូវបរិក្ខារបស់ភិក្ខុនោះចេញ ដល់ភិក្ខុដែលទង់ទាញឯង ឬប្រើគេឲ្យទង់ទាញនូវអន្តេវាសិក ឬសទ្ធិវិហារិក ដែលប្រព្រឹត្តមិនត្រឹមត្រូវ ដល់ភិក្ខុដែលទង់ទាញឯង ឬប្រើគេឲ្យទង់ទាញនូវ បរិក្ខារបស់អន្តេវាសិក ឬសទ្ធិវិហារិក ដែលប្រព្រឹត្តមិនត្រឹមត្រូវនោះ ដល់ ភិក្ខុឆត ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ๗ ចប់

๑- ពោលពាក្យជាតិរច្ឆានកថា ឬនិយាយសរសើរពីស្រី និងប្រុសជាដើម ។ តាមន័យអដ្ឋកថា

អដ្ឋកថា

ភូតគាមវគ្គទី ៨

ឯកុទ្ទឃនសិក្ខាបទ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងសិក្ខាបទទី ៧ ដូចតទៅនេះ

អធិប្បាយ

សិក្ខាបទវិភង្គនៃឯកុទ្ទឃនសិក្ខាបទ

[๗] *បទថា* **ឯកេន បយោគេន អប្បកេបិ ទ្វារេ អតិក្កាមេតិ** *សេចក្តីថា ក្នុងសេនាសនៈទាំងឡាយ ទោះជាប្រាសាទ ๔-๕ ជាន់ក្តី សាលា ๔ មុខមានខ្លោងទ្វារ ๖-๗-๘ ក្តី ភិក្ខុចាប់ដើមដៃទាំង ๒ ក្តី ត្រង់កក្តី ឲ្យឈានចេញទៅដោយប្រយោគមួយ មិនសម្រាកក្នុងចន្លោះ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ๑ ប៉ុណ្ណោះ កាលអូសសម្រាកៗ ឲ្យឈានចេញទៅ ដោយប្រយោគផ្សេងៗ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយជាច្រើន តាមចំនួនទ្វារ ។ កាលមិនយកដៃចាប់អូស ឬទាញ ដេញទៅដោយវាចា ពោលថា ចូរចេញទៅ ក៏មានន័យដូច្នេះ ។*

វិនិច្ឆ័យក្នុងបទថា **អញ្ញំ អនាបេតិ** *នេះ គប្បីជ្រាបដូច្នេះថា គ្រាន់តែប្រើថា ចូរអូសភិក្ខុនេះចេញទៅ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ បើភិក្ខុដែលបានទទួលប្រើតែម្តងនោះ ឲ្យឈានផុតទ្វារ ច្រើនកន្លែង ក៏ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ๑ ប៉ុណ្ណោះ បើភិក្ខុដែលទទួលប្រើកំណត់យ៉ាងនេះថា ចូរអូសឆ្លងទ្វារនេះចេញទៅក្តី ចូរអូសរហូតដល់ទ្វារធំ ដូច្នេះក្តី ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ តាមចំនួនទ្វារ ។*

អធិប្បាយ

បទភាជនីយនៃនិក្ខេបសិក្ខាបទ

[๘] ពីរបទថា **តស្ស បរិក្ខារំ** សេចក្តីថា ភិក្ខុណាជញ្ជួនចេញឯងក្តី ប្រើឲ្យជញ្ជួនចេញក្តី នូវរបស់ឯណាមួយ ដែលជារបស់ផ្ទាល់ខ្លួននៃភិក្ខុទាំងនោះ ដូចជា ចាត្រ ចីវរ ធម្មក្រក គ្រែ តាំង ពូក និងខ្នើយជាដើម ដោយហោចសូម្បីកម្ទេចលង្ខ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដដល់ភិក្ខុនោះជាច្រើនតាមចំនួននៃវត្ថុ ។ លោកពោលទុកក្នុងមហាបច្ចរីថា ក្នុងទ្រព្យទាំងនោះ ដែលម្ចាស់ទ្រព្យចង់យ៉ាងណែន ជាអាបត្តិ ๑ ប៉ុណ្ណោះ ។

វិនិច្ឆ័យក្នុងបទថា **អញ្ញស្ស បុគ្គលិកេ** នេះ គប្បីជ្រាបដូច្នេះថា របស់ផ្ទាល់ខ្លួននៃបុគ្គលអ្នកស្និទ្ធស្នាល ដូចគ្នានឹងរបស់ផ្ទាល់ខ្លួននៃខ្លួននោះឯង ។ ក្នុងទីគ្រប់អន្លើ អ្នកសិក្សាគប្បីជ្រាបនយដូចក្នុងពាក្យនេះ ។ តែក្នុងទីណាដែលមានសេចក្តីប្លែកគ្នា យើងនឹងពោលទុកក្នុងទីនោះ ។

អាបត្តិនៃនិក្ខេបសិក្ខាបទ

[๙] វិនិច្ឆ័យក្នុងពាក្យថា **អលទ្ធេ និក្ខិត្តេ វា និក្ខិត្តាបេតេ វា** ជាដើម គប្បីជ្រាបដូច្នេះថា ភិក្ខុរមែងដេញភិក្ខុដែលបង្គប់ជម្ងោះ និងដែលធ្វើវិវាទដល់គ្នានឹងគ្នាប៉ុណ្ណោះ ចេញអំពីសង្ឃាវាសទាំងមូល ។ ព្រោះថា លោកបានបក្ខពួកហើយ គប្បីបំបែកសង្ឃក៏បាន ។ ឯពួកភិក្ខុអលជ្ជីជាដើម ភិក្ខុគប្បីអូសទាញអំពីលំនៅរបស់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះ បើដេញលោកទាំងនោះចេញអំពីសង្ឃាវាសទៅ មិនគួរ ។

បទថា **ឧម្មត្តកស្ស** បានដល់ មិនត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលឆ្កួត ។ បទ ដ៏សេសងាយយល់ទាំងអស់ហើយ ។

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋាន ៣ កើតឡើងតាមកាយ និងចិត្ត ១ តាមវាចា និងចិត្ត ១ តាមកាយវាចា និងចិត្ត ១ ជាកិរិយា ជាសញ្ញាវិមោក្ខ ជាសចិត្តកៈ ជាលោកវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម ជាអកុសលចិត្ត ជាទុក្ខ-វេទនា ដូច្នេះ ។

និក្ខេបនសិក្ខាបទ ចប់

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๘

[๑๐] สมัยนั้น พระผู้มีพระภาค ประทับอยู่ที่วัดเชตวันของอนาถบิณฑิกเศรษฐี ใกล้กรุงสาวัตถี ฯ ครั้งนั้นแล ภิกษุ ๒ รูป ๑ รูป นั่งที่ชั้นล่างข้างล่าง ๑ รูป นั่งที่ชั้นล่างข้างบน ในวิหารของสงฆ์ ภิกษุที่นั่งข้างบน อุจจาระปัสสาวะ ถ่มน้ำลาย ลงที่ตั่งที่มีเท้าเป็นรูปสีหะ (ด้วยประการใดๆ) ฯ ตั่งที่มีเท้าเป็นรูปสีหะ (นั้น) ก็ตกลงมาต้องภิกษุที่นั่งข้างล่าง ฯ ภิกษุนั้นได้เป็นผู้มีศีรษะแตก ฯ ภิกษุทั้งหลายได้ถามภิกษุนั้นอย่างนี้ว่า ดูก่อนอาวุโส เหตุไรท่านจึงเป็นผู้มีศีรษะแตก ฯ ภิกษุนั้นได้บอกเรื่องนั้นแก่ภิกษุทั้งหลาย ฯ ภิกษุทั้งหลายผู้มีความปรารถนาน้อย ฯลฯ ได้ตำหนิว่า ไฉนภิกษุจึงได้นั่งที่ชั้นล่างข้างบน อุจจาระปัสสาวะ ถ่มน้ำลาย ลงที่ตั่งที่มีเท้าเป็นรูปสีหะ (ด้วยประการใดๆ) เล่า ดังนี้ ครั้นแล้วได้กราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค ฯ ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคได้รับสั่งถามภิกษุนั้นว่า ดูก่อนภิกษุ ได้ยินว่า เธอนั่งที่ชั้นล่างข้างบน อุจจาระปัสสาวะ ถ่มน้ำลาย ลงที่ตั่งที่มีเท้าเป็นรูปสีหะ (ด้วยประการใดๆ) เล่าในวิหารของสงฆ์ จริงหรือ ฯ ภิกษุนั้นได้กราบทูลว่า จริงพระพุทธเจ้าข้า ฯ พระผู้มีพระภาคได้ตรัสตำหนิว่า ดูก่อนโมฆบุรุษ ไฉนเธอจึงนั่งที่ชั้นล่างข้างบน อุจจาระปัสสาวะ ถ่มน้ำลาย

รหัส สงฺฆาฏิคฺเคฬิตนฺติ (ដោយបណ្តោះអាសន្ន) លើថ្នាក់ក្នុងវិហារបស់សង្ឃទេ ម្នាលមោឃបុរស អំពើដែលអ្នកធ្វើនេះ មិននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់បុគ្គលអ្នកមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ฯลฯ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ អង្គុយចុះដោយរហ័សសង្ឃាដ ឬដេកសង្ឃាដ៏នូវគ្រែក្តី នូវតាំងក្តី ដែលមានជើងគ្រាន់តែស៊កទុក (ដោយបណ្តោះអាសន្ន) លើថ្នាក់ក្នុងវិហារបស់សង្ឃ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ฯ

[๑๑] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នានឹងសិក្ខាបទទី ๑ នៃបារាជិកកណ្ឌ ฯ វិហារដែលគេបរិច្ចាគប្រគេនដល់សង្ឃ ហៅថា វិហារបស់សង្ឃ ฯ

[๑๒] ធ្នើរ (ដែលគេធ្វើខ្ពស់) មិនទង្គិចក្បាលមជ្ឈិមបុរស ហៅថា ថ្នាក់ ฯ គ្រែដែលមានជើងគ្រាន់តែស៊កចូលក្នុងមេ ហើយតាំងទុក ហៅថា គ្រែដែលមានជើងគ្រាន់តែស៊កទុក ฯ តាំងដែលមានជើងគ្រាន់តែស៊កចូលក្នុងមេ ហៅថា តាំងដែលមានជើងគ្រាន់តែស៊កទុក ฯ ពាក្យថា អង្គុយសង្ឃាដ៏ គឺ ភិក្ខុអង្គុយសង្ឃាដ៏លើគ្រែ ឬតាំងនោះ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ฯ ពាក្យថា ដេកសង្ឃាដ៏ គឺ ភិក្ខុដេកសង្ឃាដ៏លើគ្រែ ឬតាំងនោះ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ฯ

[๑๓] វិហារបស់សង្ឃ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ជារបស់សង្ឃមែន ហើយអង្គុយសង្ឃាដ៏ ឬដេកសង្ឃាដ៏លើគ្រែក្តី លើតាំងក្តី ដែលមានជើងគ្រាន់តែស៊កទុកក្នុងមេ (ដែលគេតាំងទុក) លើថ្នាក់ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ฯ វិហារ

របស់សង្ឃ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ហើយអង្គុយសង្កត់ ឬជេកសង្កត់លើគ្រែក្តី លើតាំងក្តី ដែលមានជើងគ្រាន់តែស៊ីកទុកក្នុងមេ (ដែលគេតាំងទុក) លើថ្នាក់ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ វិហាររបស់សង្ឃ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ជារបស់បុគ្គលវិញ ហើយអង្គុយសង្កត់ ឬជេកសង្កត់លើគ្រែក្តី លើតាំងក្តី ដែលមានជើងគ្រាន់តែស៊ីកទុកក្នុងមេ (ដែលគេតាំងទុក) លើថ្នាក់ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ វិហាររបស់បុគ្គល ភិក្ខុសម្គាល់ថា ជារបស់សង្ឃវិញ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ វិហាររបស់បុគ្គល ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ វិហាររបស់បុគ្គល ភិក្ខុសម្គាល់ថា ជារបស់បុគ្គលដដែល ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ព្រោះវិហារនោះ ជារបស់បុគ្គលនៃភិក្ខុដទៃ គឺវិហាររបស់គេ ។ ភិក្ខុមិនត្រូវអាបត្តិ ព្រោះវិហារជារបស់ខ្លួន គឺ វិហាររបស់ខ្លួនឯង ។

[๑๔] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលអង្គុយ ឬជេកសង្កត់លើគ្រែក្តី តាំងក្តី ដែលគេតម្កល់ទុកលើទីដែលមិនមែនថ្នាក់ លើទីទាបដែលដើរទង្គិចក្បាល ទីដែលមិនបានប្រើប្រាស់ខាងក្រោមឲ្យជាទីនៅ ទីដែលគេក្រាលជិតដោយរនាបលើគ្រែ ឬតាំងនោះដែលគេជាក់គន្លឹះហើយ ដល់ភិក្ខុដែលឈរនៅលើគ្រែ ឬតាំងនោះ ហើយកាន់យក ឬព្យួរនូវបរិក្ខារ ដល់ភិក្ខុឆ្កួត ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ๘ ចប់

อัฏฐกถา

ภูตคามวัคคที่ ๒

เวหาสกุฏิสิกขาบท

[๑๐] *คัมภีร์ชื่อว่าวินิจฉัยในสิกขาบทที่ ๘ ดังต่อไปนี้ บทว่า* **อุปริเวหาสกุฏิยา** *ได้แก่ เหนือกุฏิ ๒ ชั้นขึ้นไป เหนือกุฏิ ๓ ชั้นขึ้นไป ที่ชั้นเหนือมิได้มุงกระเบื้อง ฯ*

บทว่า **มญฺเจ สหสา อภินิสีทติ** *ได้แก่ นั่งทับเตียงหรือตั่ง คือนั่งทับโดยเร็วพลัน ฯ อีกนัยหนึ่ง บทว่า* **มญฺเจ** *นี้ เป็นอุปลักษณ์ ชี้ถึงอัตภาพของสัตว์ ฯ ความว่า นั่งทับบนตัว ฯ บทว่า* **อภิ** *นี้ เป็นเพียงอุปสรรค เพื่อให้บทมีสระกลมกลืนกันเท่านั้น ฯ*

บทว่า **ปติฏฺฐา** *คือ ตกลงแล้ว ฯ ชื่อว่า ที่ชั้นเหนือนั้น ไม่ได้ปูลาดไว้ดีแล้ว ฯ ก็ถึงแม้ว่าที่ชั้นเหนือนั้น จะปูลาดไว้ดีแล้วก็ตาม ก็ยังไม่ชื่อว่าปูลาดไว้ดีแล้ว เพราะเหตุที่ยังไม่ได้ทำเครื่องกั้นไว้ที่ขอบชั้น ฯ*

บทว่า **วิสฺสุมกาสิ** *คือ ได้ทำเสียงดังเอิกเกริกอึกทึกครึกโครม ฯ*

อธิบาย

บทภาชนียเวหาสกุฏิสิกขาบท

[๑๒] *บทว่า* **เวหาสกุฏิ นาม มญฺเฌ มญฺเฌ ปุริสสฺส อสีสฆฏฺฏา** *ความว่า กุฏิใดที่ไม่กระทบศีรษะของบุรุษที่ยืนอยู่ตรงกลางๆ เพราะเหตุที่ยกพื้นสูงกว่าพื้นดินมาก*

บฏฺฐสฺ (กุฏิเนาะเฉฺมาะถา เวหาสกุฏิ) ฯ ដោយពាក្យនេះ ព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់សម្តែងវេហាសកុដិ ដែលទ្រង់បំណងហើយក្នុងសិក្ខាបទនេះ ฯ (តែ) ទ្រង់មិនបានសម្តែងលក្ខណៈនៃវេហាសកុដិទុកឡើយ ฯ ពិតហើយ កុដិមាន ๒ ជាន់ក្តី ๓ ជាន់ក្តី ប្រភេទណានីមួយ ខាងលើមិនបានក្រាលផ្ទៃ ព្រះសម្ពុទ្ធ ត្រាស់ហៅថា **เวหาสกุฏิ ฯ** *តែក្នុងសិក្ខាបទនេះ បំណងយកវេហាសកុដិ ដែលមិនប៉ះក្បាល ฯ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបការផ្សេងគ្នានៃអាបត្តិ ក្នុងការអង្គុយ សង្កត់ជាដើម ដោយអំណាចនៃបយោគ ដោយនយដូចពោលហើយពីមុន នោះឯង ฯ*

អនាបត្តិនៃវេហាសកុដិសិក្ខាបទ

[๑๔] *បទថា* **อเวหาสกุฏิยา** *សេចក្តីថា មិនត្រូវអាបត្តិក្នុងសាលាស្មឹក ដែលគេធ្វើលើផែនដីជាដើម ฯ ព្រោះថា មិនអាចដើម្បីនឹងធ្វើការបៀតបៀនដល់អ្នកជនៃក្នុងកុដិ មានបណ្ណសាលាជាដើមនោះ ฯ*

បទថា **สีสฆฏฺฏาย** *សេចក្តីថា កុដិណាទង្គិចក្បាលបានជាអនាបត្តិក្នុងកុដិនោះ ฯ ព្រោះថា បុគ្គលណាមួយ មិនឱន មិនអាចដើរ ទៅក្នុងប្រាសាទជាន់ក្រោមក្នុងកុដិនោះបាន ដូច្នោះ នឹងមិនមានការបៀតបៀនដល់អ្នកជនៃ ព្រោះមិនមែនជាទីកន្លែងសញ្ចរ ฯ*

បើបទថា **เหฏฺฐา อปริโภคํ เหาติ** *សេចក្តីថា ខាងក្រោម ជាទីប្រើប្រាស់មិនបាន ព្រោះទុកជាក់សម្ភារៈជាដើម ฯ សូម្បីក្នុងកុដិនោះ ក៏ជាអនាបត្តិ ฯ*

បាចិត្តិយកណ្ឌ កុតគាមវគ្គ សិក្ខាបទទី ៨

ពីរបទថា **បឋវិសញ្ជិតំ ហោតិ** *សេចក្តីថា ផ្ទៃខាងលើកុដិណា គេក្រាលយ៉ាងក្រាស់ ដោយបន្ទះក្តារក្តី ធ្វើបរិកម្មដោយបាយអជាដើមក្តី ទោះក្នុងកុដិនោះក៏ជាអនាបត្តិ ។*

បទថា **បជាណតិ និន្នា ហោតិ** *សេចក្តីថា បានបោះកន្ទាស់ទុកត្រង់ចុងជើងគ្រែ និងតាំងជាដើម ។ កាលភិក្ខុអង្គុយលើគ្រែ និងតាំងណា (ជើងគ្រែ) មិនធ្លាក់ចុះមក សូម្បីភិក្ខុអង្គុយលើគ្រែ និងតាំងជួច្នោះ ក៏ជាអនាបត្តិ ។*

បទថា **តស្មឹ ឋិតោ** *សេចក្តីថា ភិក្ខុឈរលើគ្រែ និងតាំង ដែលមានជើងសិក (ចូលក្នុងមេគ្រែក្តី មេតាំងក្តី) ចាប់យកចីវរ ឬវត្ថុណាមួយដែលព្យួរលើដៃកែវជាដើមខាងលើ ឬព្យួរវត្ថុដទៃ ជាអនាបត្តិដល់ភិក្ខុនោះ ។ បទដ៏សេសពាក់ទាំងអស់ហើយ ។*

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋានដូចឯឡកលោមសិក្ខាបទ កើតទ្បើងតាមកាយ ១ តាមកាយ និងចិត្ត ១ ជាកិរិយា ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម មានចិត្ត ៣ មានវេទនា ៣ ដូច្នេះឯង ។

វិហាសកុដិសិក្ខាបទ ចប់

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๙

[๑๕] สมัยนั้น พระผู้มีพระภาค ประทับอยู่ในนิโครธาราม ใกล้กรุงกบิลพัสดุ์ ฯ ครั้งนั้นแล มหามาตย์ผู้เป็นอุปัฏฐากของเธอผู้มีอายุ ได้ให้คนสร้างวิหารถวายเธอผู้มีอายุ ฯ ครั้นวิหารนั้นสำเร็จแล้ว เธอผู้มีอายุได้ให้คนกวาดแล้ว ได้ให้คนทาสีแล้ว ครั้งนั้น เธอผู้มีอายุก็ได้ให้ตั่งและตั่งเล็กเป็นต้นเข้าไปตั้งไว้ในวิหารนั้น ฯ ครั้งนั้น เธอผู้มีอายุ

ចុះមក ពិតមែនឬ ។ ឆន្នភិក្ខុក្រាបទូលថា សូមទ្រង់មេត្តាជ្រាស ពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់តិះដៀលថា នែមោឃបុរស អ្នកឯង មិនសមបើនឹងឲ្យគេប្រក់រឿយៗ និងបូកលាបរឿយៗ នូវវិហារដែលគេធ្វើស្រេចហើយ ទាល់តែវិហារនោះធ្ងន់ហួសកំណត់ ជាក់រលំចុះមកទេ ម្នាលមោឃបុរស អំពើដែលអ្នកធ្វើនេះ មិននាំឲ្យជ្រះថ្លា ដល់បុគ្គលដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុកាលឲ្យគេធ្វើវិហារធំ គប្បីឈរ (លាបបូកញាយៗ បាន) កំណត់ទីមានឱកាសត្រឹមតែសន្ធឹកទ្វារ[1] (និងសន្ធឹកបង្អួច) ដើម្បីទុកប្រើប្រាស់នូវទ្វារ និងដើម្បីបរិភោគនូវសន្ធឹកបង្អួច ឯដំបូល ភិក្ខុត្រូវឈរក្នុងទីដែលគ្មានដំណាំ (នោះទើប) ប្រក់បានត្រឹមពីរ ឬបីជាន់ បើភិក្ខុប្រក់ឲ្យច្រើនលើសជាងកំណត់នោះទៅ ទុកជាឈរនៅក្នុងទីដែលគ្មានដំណាំ ក៏គង់ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๑๖] ដែលហៅថា វិហារធំ សំដៅយកវិហារដែលមានទាយកជាម្ចាស់របស់ ។ ដែលហៅថា វិហារ គឺវិហារដែលគេបូកខាងក្នុងក្តី បូកខាងក្រៅក្តី បូកទាំងខាងក្នុងខាងក្រៅក្តី ។ ពាក្យថា ឲ្យគេធ្វើ គឺ ធ្វើខ្លួនឯងក្តី ប្រើគេឲ្យធ្វើក្តី ។ ពាក្យថា កំណត់ទីមានឱកាសត្រឹមតែសន្ធឹកទ្វារ គឺ កំណត់ត្រឹម

๑- ក្នុងមហាបច្চរីថា មានទំហំមួយហត្ថមួយចំអាម រាប់អំពីមេទ្វារចេញទៅ ក្នុងកុរុន្ទីថា កំណត់ត្រឹមសន្ធឹកទ្វារទាំងពីរជាប្រមាណ ក្នុងមហាអដ្ឋកថាថា សន្ធឹកទ្វារនោះ មួយហត្ថមួយចំអាមក៏មាន ពីរហត្ថក៏មាន ពីរហត្ថមួយចំអាមក៏មាន ។

ហត្ថបាសដោយជុំវិញនៃក្របទ្វារ ។ ពាក្យថា ដើម្បីទុកប្រើប្រាស់នូវទ្វារ គឺ ដើម្បីបើកបិទនូវទ្វារ ។ ពាក្យថា ដើម្បីបរិភុម្ភនូវសន្ថឹកបង្អួច សេចក្តីថា (តថាគតអនុញ្ញាត) នូវវត្ថុមានពណ៌ស ពណ៌ខ្មៅ ពណ៌រង៉ំ ក្បាច់ភ្ញីផ្កា ក្បាច់ភ្ញីវល្លិ៍ ក្បាច់ធ្មេញមករ និងក្បាច់ឈ្មោះបញ្ចបដ្ឋិក[1] ដើម្បីបរិភុម្ភនូវសន្ថឹកបង្អួច ។ ពាក្យថា ឯដំបូល ភិក្ខុត្រូវឈរក្នុងទីដែលគ្មានដំណាំ (នោះទើប) ប្រក់បានត្រឹមពីរបីជាន់ ឯដំណាំនោះ បានដល់ វត្ថុដែលត្រូវស៊ីមុន (គឺស្រូវ ๗ ប្រការ មានស្រូវស ស្រូវក្រហមជាដើម) និងវត្ថុដែលត្រូវស៊ីក្រោយ (បានដល់ សណ្តែកបាយ សណ្តែកវាជមាស ជាដើម) ។ បើភិក្ខុឈរធ្វើការប្រក់ ក្នុងទីមានដំណាំ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ កាលភិក្ខុប្រើគេឲ្យប្រក់ម្តងរួចទៅហើយ ត្រូវប្រក់ខ្លួនឯងបានត្រឹមពីរដង ដល់គ្រាទីបី ត្រូវបង្គាប់គេ ហើយចៀសចេញទៅ ។ កាលភិក្ខុប្រើគេឲ្យប្រក់មួយជាន់រួចហើយ ត្រូវប្រក់ខ្លួនឯងបានត្រឹមពីរជាន់ ដល់ជាន់ទីបី ត្រូវបង្គាប់គេ ហើយចៀសចេញទៅ ។

[๑๗] *ត្រង់ពាក្យថា បើភិក្ខុប្រក់ឲ្យច្រើនលើសជាងកំណត់នោះទៅ ទុកជាឈរនៅក្នុងទីដែលគ្មានដំណាំ សេចក្តីថា កាលភិក្ខុប្រើគេឲ្យប្រក់ដោយក្បឿង ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ គ្រប់ៗ ផែនក្បឿង ។ កាលភិក្ខុប្រើគេឲ្យប្រក់ដោយឬស្សា ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ គ្រប់ៗ ផែនឬស្សា ។ កាលភិក្ខុប្រើគេឲ្យប្រក់ដោយកំបោរ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ គ្រប់ៗ ដុំកំបោរ ។ កាលភិក្ខុប្រើគេឲ្យប្រក់*

๑- ក្បាច់ដែលមានស្រទាប់ ๕ ឬជាន់ ๕ ។

ដោយស្មៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ គ្រប់ៗ កណ្តប ។ កាលភិក្ខុប្រើគេឲ្យប្រក់ដោយស្លឹកឈើ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ គ្រប់ៗ សន្ទឹក ។

[๑๘] វិហារបូកប្រក់លើសកំណត់ពីរបីជាន់ ភិក្ខុសង្ស័យ ភិក្ខុសង្ស័យថា លើសមែន ហើយនៅតែធ្វើថែម ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ វិហារបូកប្រក់លើសកំណត់ពីរបីជាន់ ភិក្ខុសង្ស័យហើយនៅតែធ្វើថែម ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ វិហារបូកប្រក់លើសកំណត់ពីរបីជាន់ ភិក្ខុសង្ស័យថា ខ្វះវិញ ហើយធ្វើថែម ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ វិហារបូកប្រក់មិនទាន់ដល់ពីរបីជាន់ ភិក្ខុ សង្ស័យថា លើស ហើយ (ធ្វើថែម) ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ វិហារបូកប្រក់មិនទាន់ដល់ពីរបីជាន់ ភិក្ខុសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ វិហារបូកប្រក់មិនទាន់ដល់ពីរបីជាន់ ភិក្ខុសង្ស័យថា មិនទាន់ដល់មែន មិនត្រូវអាបត្តិ ។

[๑๙] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុ ដែលបូកប្រក់វិហារត្រឹមពីរបីជាន់ ដល់ភិក្ខុដែលបូកប្រក់វិហារមិនដល់ពីរបីជាន់ ដល់ភិក្ខុដែលបូកប្រក់លេណ (ទីពួន) គុហា កុដិប្រក់ដោយស្មៅ ធ្វើដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អ្នកដទៃ ធ្វើដោយទ្រព្យរបស់ខ្លួន ទីសេនាសនៈទាំងពួង រៀរលែងតែកុដិសម្រាប់នៅរបស់ខ្លួន ដល់ភិក្ខុឆត ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ๙ ចប់

อัฏฐกถา

ภูตคามวัคคที่ ๒

มหาลฺกวิหารสิกฺขาปท

[๑๕] *คปฺปีชฺชาปวิธิจฺฉัยกฺนุงสิกฺขาปทที่ ๙ ดูดตเทาเนะ*

กฺนุงอิกาสทำปะณาปายทวีงรปสฺสนฺตุทฺวาร เดายชุ่ปวิญเนสนฺตุทฺวาร ณุ้ะปา **ทฺวารโกส** *(กฺรปทฺวาร) กฺนุงปทปา* **ยาว ทฺวารโกสา** *เนะ ฯ ตาเกฺนุงมหาปจูรีพลทุกปา ๑ หตฺถ ๑ จำอาม วาสฺอำพีสนฺถีกทฺวาร ฯ กฺนุงกุรุนฺทีพลปา ทำปุ๊นสนฺถีกทฺวารทำง ๒ ผฺแกเนทฺวาร ฯ กฺนุงมหาอัฏฐกถาพลปา ณุ้ะปา สนฺถีกทฺวารมีนทำ ๑ หตฺถ ๑ จำอาม กำมีน ๒ หตฺถ กำมีน ๒ หตฺถ ๑ จำอามกำมีน ฯ พากฺยกฺนุงมหาอัฏฐกถาโนะ พลลฺสฺ เหายย ฯ พิตเหายย พฺระมีนพฺระภาคทฺรงสำเดายกอตฺตโนะงง เทปทฺรง ทฺเวการกำณาตทุกย๊างขฺสฺ ดูเจ็ะปา กำณาตตฺรีมหตฺถปาสเดายชุ่ปวิญเน สนฺถีกทฺวาร ฯ*

ปทปา **อคฺคฬฺฐปนาย** *เสจกฺตีปา เดายจาก์ทฺวารพนฺธ (กฺรปทฺวาร) พฺรมทำงสนฺตุทฺวาร อธิบฺปายยปา เดายมินเฉยกเมฺรกเนกฺรปทฺวาร นิงสนฺถีกทฺวาร ฯ พิตเหายย ปทกาชน:ปา* **ทฺวารฐปนาย** *เนะ พฺระมีนพฺระภาคก์ ตฺราสสำเดายกอตฺตเนะโนะงง ฯ กฺนุงพากฺยเนะ มีนอธิบฺปายดูดตเทาเนะปา สนฺถีกทฺวารเดลวิลหัส รมีงบ๊ะชญำงกฺนุงเวลาเบิก รมีงขูบ์กฺรปทฺวารกฺนุงเวลาปิท ชญำงรมีงกเกฺริก เดายการบ๊ะขูบ์โนะ เพฺราะชญำง*

กเรกีกเนาะ ดีรมែងធូរ កាលធូរហើយ រមែងរលុង ឬរបូតចុះ ។ ព្រោះ ហេតុនោះ ទើបព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា **យาว ทฺวารโกสา อคฺคฬฏฺฐ-ปนาย** *ដូច្នេះ ។*

បណ្ឌិតគប្បីឃើញអត្ថក្នុងពាក្យយ៉ាងនេះថា ព្រះមានព្រះភាគមិនបាន ត្រាស់ទុកក្នុងមាតិកា មិនបានត្រាស់ទុកក្នុងបទភាជន:ឡើយថា កិច្ចឈ្មោះ នេះ គួរធ្វើក៏ពិត តែដើម្បីដាក់ក្របប៉ុនណាអំពីក្របនៃទ្វារ គប្បីបូកឯង ឬ គប្បីឲ្យបូករឿយៗ ដោយអនុលោមតាមអត្ថុប្បត្តិហេតុថា ភិក្ខុឲ្យបូករឿយៗ ឲ្យលាបរឿយៗ ដូច្នេះ ។

អធិប្បាយ

សិក្ខាបទវិភង្គនៃមហាល្កវិហារសិក្ខាបទ

[๑๖] *ឯក្នុងពាក្យដែលត្រាស់ទុកក្នុងបទភាជន:ថា* **ปิฏฺฐิสงฺฆาฏสฺส สามนฺตา ฮตฺถปาสา** *គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា វិហារណាមានទ្វារត្រង់ កណ្តាល និងមានជញ្ជាំងខ្ពស់នៅផ្នែកខាងលើ ហត្ថបាសជុំវិញក្នុងទិសទាំង ๓ ជាឧបចារៈនៃវិហារនោះ ។ សម្រាប់វិហារតូច មានឧបចារៈក្នុងទិសទាំង ๒ ។ ក្នុងវិហារតូចនោះ សន្ទឹកទ្វារដែលបើកចេញ រមែងប៉ះខូបជញ្ជាំងណា ជញ្ជាំងនោះ ក៏មិនទាន់រាប់ថា ជាឧបចារៈដោយសព្វគ្រប់ឡើយ តែដោយ កំណត់យ៉ាងឧក្រិដ្ឋ ទ្រង់អនុញ្ញាតហត្ថបាសដោយជុំវិញ ក្នុងទិសទាំង ๓ (និង) ទ្រង់អនុញ្ញាតការបូកលាប ដើម្បីធ្វើទ្វារឲ្យណែន ។ តែបើមានឱកាស ដែលគួរលាបក្នុងចំណែកខាងលើនៃទ្វារ ទោះលាបឱកាសនោះ ក៏គួរ ។*

ក្នុងបទថា **អាលោកសន្ធិបរិកម្មាយ** នេះ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅសន្ទឹកបង្ខិចថា **អាលោកសន្ធិ** ។ ក្នុងពាក្យអធិប្បាយមានដូច្នេះថា សន្ទឹកបង្ខិចទាំងនោះ ក្នុងវេលាបើក ប៉ះចំណែកនៃជញ្ជាំងប្រមាណ ១ ចំអាមខ្ទះជាង ១ ចំអាមខ្ទះ ។ ក្នុងពាក្យថា **អាលោកសន្ធិ** នេះ រមែងបានឧបចារៈក្នុងទិសទាំងពួង ព្រោះហេតុនោះ ឱកាសប្រមាណប៉ុនទំហំនៃសន្ទឹកបង្ខិចក្នុងទិសទាំងពួង ភិក្ខុគប្បីលាបឯង ឬគប្បីប្រើឲ្យលាប ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការបរិកម្មសន្ទឹកបង្ខិច ។

បទថា **សេតវណ្ណំ** ជាដើម មិនមែនជាការចែកបទមាតិកា ។ ពិតហើយ ឈ្មោះថា វិហារ នឹងជារបស់ធ្ងន់ដោយពណ៌សជាដើមនេះ ក៏ទេដែរ ហេតុនោះ ទើបព្រះមានព្រះភាគទ្រង់អនុញ្ញាត (ពណ៌សជាដើម) ទុកក្នុងបទភាជនៈនោះឯង ។ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុគប្បីធ្វើកិច្ចគ្រប់យ៉ាង មានការលាបបូកថ្មយអជាដើមនេះតាមសប្បាយ ។

អធិប្បាយ ការបរិកម្មលើជំបូល

ដើម្បីទ្រង់សម្តែងកម្ម គឺការលាប ដែលភិក្ខុគប្បីធ្វើយ៉ាងនោះហើយ សម្តែងកម្មដែលភិក្ខុគប្បីធ្វើលើជំបូលទៀត ទើបព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ពាក្យថា **ទ្វិត្តិច្ចទនស្ស** ជាដើម ។ គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងពាក្យនោះដូចតទៅនេះថា បទថា **ទ្វិត្តិច្ចទនស្ស បរិយាយំ** គឺ (ឲ្យ) ការប្រក់ជំបូលបាន ២-៣ ជាន់ ។ ការប្រក់ លោកហៅថា **បរិយាយ** ។ អធិប្បាយថា គប្បីតាំងចិត្តប្រក់ឲ្យបាន ២-៣ ជង ។

ពីរបទថា **អបหาริเต ปิเตน** *គឺឈរនៅក្នុងទីប្រាសចាករបស់មានពណ៌ខៀវ ។ ក្នុងបទថា* **หาริตំ** *នេះ ទ្រង់បំណងយកបុព្វណ្ណជាតិ មានស្រូវ ๗ ប្រការ និងអបរណ្ណជាតិ មានសណ្តែកបាយ សណ្តែករាជមាស ល្ង សណ្តែកជ្រូង ឃ្លោក និងត្រឡាចជាដើម ។ ដោយហេតុនោះឯង ទើបទ្រង់ត្រាស់ថា ដែលឈ្មោះថា របស់ខៀវស្រស់ បានដល់បុព្វណ្ណជាតិ និងអបរណ្ណជាតិ ។*

ក្នុងបទថា **สเจ หาริเต ปิเตา อธิฏฺฐาติ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส** *នេះ គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា ពូជដែលគេព្រោះក្នុងស្រែណា ដំបូងមិនទាន់សម្រេច (មិនទាន់ដុះ) ក្តី កាលភ្លៀងធ្លាក់ហើយ នឹងសម្រេចក្តី ពូជនេះក៏ដល់នូវការរាប់ថា ជាវត្ថុមានពណ៌ខៀវដូចគ្នា ។ ព្រោះដូច្នោះ ភិក្ខុឈរក្នុងស្រែដែលមានសភាពបែបនោះ ក៏មិនគួរបរិភោគ ។ គប្បីឈរបរិភោគក្នុងទីប្រាសចាករបស់ពណ៌ខៀវប៉ុណ្ណោះ ។*

ក្នុងរឿងបរិភោគប្រាសចាករបស់មានពណ៌ខៀវ ក្នុងស្រែដែលព្រោះពូជហើយនោះ មានកំណត់ដូចតទៅនេះ គឺភិក្ខុអង្គុយនៅត្រង់ផ្ងោងក្តី ជហ្វាផ្ទះកំពូលក្តី កំពូលខាងលើក្តី សម្លឹងមើលសំយោបដំបូល ឃើញមនុស្សឈរលើភូមិភាគណា និងមនុស្សឈរត្រង់ភូមិភាគណា រមែងឃើញភិក្ខុនោះអង្គុយនៅខាងលើ គប្បីឈរត្រង់ភូមិភាគនោះ រមែងមិនបានឈរបរិភោគក្នុងទីដែលប្រាសចាករបស់មានពណ៌ខៀវ ខាងក្នុងបទេសនោះចូលមក ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះបទេសនេះ ជាឱកាសដែលនឹងជាក់ចុះមកនៃវិហារ ក្នុងកាល

ដែលរលំ ។

ការប្រក់ត្រង់ៗ ទៅមិនអម ឈ្មោះថា ប្រក់តាមជួរ ក្នុងបទថា **មគ្គេន ជានេន្តស្ស** នេះ ការប្រក់តាមជួរនោះ រមែងមានដោយឥដ្ឋ ឬ និងបាយអ ។

បទថា **ទ្វេ មគ្គេ អធិដ្ឋហិត្វា** សេចក្តីថា ផ្លូវពីជួរ បើប្រក់មិនល្អ រមែងបានដើម្បីនឹងរើសចេញ ហើយឲ្យប្រក់ជារឿយៗ ។ ព្រោះដូច្នោះ គប្បីប្រក់ឯង ២ ជួរ ដូចដែលខ្លួនត្រូវការ ហើយជួរទី ៣ គប្បីប្រាប់ថា តពីនេះទៅ ចូរប្រក់យ៉ាងនេះ ហើយចៀសចេញទៅ ។

បទថា **បរិយាយេន** ប្រែថា ដោយការប្រក់ជាជាន់ៗ ។ ការប្រក់យ៉ាងនេះ រមែងបានដោយស្មៅ និងស្លឹកឈើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងការប្រក់នេះ ភិក្ខុគប្បីប្រក់ឯង ២ ជាន់ តាមដែលខ្លួនត្រូវការហើយ ជាន់ទី ៣ គប្បីប្រាប់ថា ទីនេះ ចូរប្រក់យ៉ាងនេះ ហើយចៀសចេញទៅ បើមិនចៀសទៅ គប្បីឈរស្ងៀម ។ ការប្រក់ទាំងអស់នេះ គប្បីជ្រាបថា ខាងលើដំបូល ។ ភិក្ខុទាំងឡាយយល់ថា វិហារដែលប្រក់ត្រួតលើគ្នាជាន់ៗ ទឹកភ្លៀងមិនងាយលិចឡើយ ទើបប្រក់យ៉ាងនេះ ។

[๑๗] បទថា **តតោ ចេ ឧត្តរិ** សេចក្តីថា លើស ៣ ជួរ ឬ ៣ ជាន់ឡើងទៅ គឺក្នុងជួរទី ๔ ឬក្នុងជាន់ទី ๔ ។

បទថា **ការេឃ្ល ការេឃ្ល** គឺក្នុងកណ្តបស្មៅគ្រប់ៗ កណ្តប ។ បទដ៏សេស ក្នុងសិក្ខាបទនេះពាក់ទាំងអស់ហើយ ។

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋាន ៦ ជាកិរិយា ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម មានចិត្ត ៣ មានវេទនា ៣ ដូច្នេះឯង ។

មហល្លកវិហារសិក្ខាបទ ចប់

វិនយបិដក

សិក្ខាបទធី ៧០

[២០] *សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ កាលគង់នៅក្នុងអាគាឡវ-*
ចេតិយ ទៀបស្រុកអាឡវី ។ គ្រានោះឯង ភិក្ខុស្រុកអាឡវីទាំងឡាយ កាល
ធ្វើនូវនវកម្ម (កម្មទើបតែកសាងថ្មី) ដឹងថា ទឹកមានសត្វ ក៏ស្រោចឯងខ្លះ
ប្រើគេឲ្យស្រោចខ្លះ នូវស្មៅខ្លះ នូវដីខ្លះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណាជាអ្នកមាន
សេចក្តីប្រុងប្រយ័តច ។បេ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះ
បង្អាប់ថា ពួកភិក្ខុស្រុកអាឡវី ដឹងថា ទឹកមានសត្វហើយ មិនសមបើនឹងយក
មកស្រោចឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យស្រោចខ្លះ នូវស្មៅខ្លះ នូវដីខ្លះសោះឡើយ ។
ទើបភិក្ខុទាំងនោះនាំគ្នាក្រាបទូលដំណើរនុ៎ះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។បេ។
ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឮថា អ្នកទាំងឡាយដឹងថា ទឹក
មានសត្វហើយ ស្រោចឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យស្រោចខ្លះ នូវស្មៅខ្លះ នូវដីខ្លះ ពិត
មែនឬ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលថា សូមទ្រង់មេត្តាប្រោស ពិតមែន ។
ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់បន្ទោសថា ម្នាលមោឃបុរសទាំងឡាយ
ពួកអ្នកឯងដឹងថា ទឹកមានសត្វហើយ មិនសមបើនឹងយកមកស្រោចឯងខ្លះ
ប្រើគេឲ្យស្រោចខ្លះ នូវស្មៅខ្លះ នូវដីខ្លះទេ នែមោឃបុរសទាំងឡាយ អំពើ
ដែលអ្នកធ្វើនេះ មិននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់បុគ្គលទាំងឡាយ ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ
ឬមួយញុំាងបុគ្គលដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើងមិនបានទេ ។បេ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយដឹងថា ទឹកមានសត្វហើយ ស្រោចឯងក្តី ប្រើគេឲ្យស្រោចក្តី នូវស្មៅ ឬដី ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๒๑] *ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នាក្នុងសិក្ខាបទទី ๑ នៃបាវាជិកកណ្ឌ ។ ភិក្ខុដឹងដោយខ្លួនឯងក្តី ពួកអ្នកដទៃប្រាប់ដល់ភិក្ខុនោះក្តី ឈ្មោះថា ភិក្ខុដឹង ។*

[๒๒] *ត្រង់ពាក្យថា ស្រោចឯង គឺ ភិក្ខុស្រោចដោយខ្លួនឯង ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ពាក្យថា ប្រើគេឲ្យស្រោច គឺ ភិក្ខុបង្គាប់អ្នកដទៃឲ្យស្រោច ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុប្រើតែម្តង ហើយអ្នកទទួលបង្គាប់ទៅស្រោចច្រើនដង ភិក្ខុអ្នកប្រើ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ (ទឹក) មានសត្វ ភិក្ខុសម្គាល់ថា (ទឹក) មានសត្វមែន ហើយស្រោចឯងក្តី ប្រើគេឲ្យស្រោចក្តី នូវស្មៅ ឬដី ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ (ទឹក) មានសត្វ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ហើយស្រោចឯងក្តី ប្រើគេឲ្យស្រោចក្តី នូវស្មៅ ឬដី ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ (ទឹក) មានសត្វ ភិក្ខុសម្គាល់ថា គ្មានសត្វវិញ ហើយស្រោចឯងក្តី ប្រើគេឲ្យស្រោចក្តី នូវស្មៅ ឬដី មិនត្រូវអាបត្តិអ្វីឡើយ ។ (ទឹក) មិនមានសត្វ ភិក្ខុសម្គាល់ថា មានសត្វ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ (ទឹក) មិនមានសត្វ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ (ទឹក) មិនមានសត្វ ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនមានសត្វ មិនត្រូវអាបត្តិអ្វីឡើយ ។*

[๒๓] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុមិនក្លែង ដល់ភិក្ខុមិនមានស្មារតី ដល់ភិក្ខុមិនជឹង ដល់ភិក្ខុឆ្កួត ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ๑๐ ចប់

ភូតគាមវគ្គទី ๒ ចប់

ចំនួនសិក្ខាបទក្នុងភូតគាមវគ្គនោះ គឺ

ភិក្ខុធ្វើភូតគាមឲ្យជាច់ចាកទី ๑ ភិក្ខុយករឿងដទៃមកបន្ទប់ដើម្បីបិទបាំងទោសខ្លួន ๑ ភិក្ខុលើកទោសភិក្ខុអ្នកធ្វើការសង្ឃ ๑ ភិក្ខុយកគ្រែ តាំង ពូក កៅអី របស់សង្ឃទៅចោលក្នុងទីវាល ហើយចៀសចេញទៅ ๑ ភិក្ខុ យកកម្រាលរបស់សង្ឃទៅក្រាលចោល ហើយចៀសចេញទៅ ๑ ភិក្ខុដេក បៀតជ្រៀតភិក្ខុអ្នកនៅមុនក្នុងកុដិសង្ឃ ๑ ភិក្ខុខឹងនឹងភិក្ខុឯទៀត ហើយ បណ្តេញចាកវិហាររបស់សង្ឃ ๑ ភិក្ខុអង្គុយ ឬដេកលើគ្រែមានជើងស៊ក ទុក ๑ ភិក្ខុលាបបូកវិហារញយៗ បានកំណត់ត្រឹមសន្ធឹកទ្វារ ឬសន្ធឹក បង្អួចដោយជុំវិញ ๑ ភិក្ខុយកទឹកមានសត្វស្រោចស្មៅ ឬដី ๑ ។

อัฏฐกถา

ภูตคามวัคคที่ ๑

สปฏิฬาภกสิกขาบท

คปฏิปัตติวินิจฉัยในสิกขาบทที่ ๑๐ ดังต่อไปนี้

[๒๐] *ในบทว่า* **ชานํ สปฏิฬาภกํ** *ถึงแล้ว ด้วยประการณา มีอย่างนี้ว่า น้ำนี้มีสัตว์ตัวจ้อย ๆ*

ในบทว่า **สิญฺเจยฺย วา สิญฺจาเปยฺย วา** *ความว่า ภิกษุพึงตักน้ำนั้นรดก็ดี พึงใช้ให้เขารดก็ดี*

อธิบาย

สิกขาบทวิภังค์แห่งสปฏิฬาภสิกขาบท

[๒๒] *บทนี้ว่า* **สิญฺเจยฺยาติ สยํ สิญฺจติ** *ดังนี้ ในพระบาลี อันภิกษุผู้สิกขาปฏิบัติเข้าใจความแล้วโดยนัยดังกล่าวแล้วในสิกขาบทก่อนนั่นเทียว ๆ ก็ภิกษุรดน้ำนั้นให้ชุ่มชื้นตลอดวันหนึ่ง ต้องอาบัติเพียง ๑ ตัว ในน้ำหนึ่งหม้อ ในภาชนะมีประมาณเท่านี้ ๆ ก็นัยนี้ ๆ แต่ต้องอาบัติทุกกฏทุกครั้งที่ประโยค ถึงแก่ภิกษุผู้ให้ชุ่มชื้นน้ำ ภิกษุผู้ให้ไหลไปสู่ที่ลุ่ม (น้ำ) ตลอดวันหนึ่งก็ดี ต้องอาบัติ ๑ ตัว แต่ภิกษุบริโภคในที่นั้น ๆ แล้วปล่อยน้ำไหลไปตามทางอื่น ต้องอาบัติทุกกฏทุกครั้งที่ประโยค ๆ ถ้าน้ำมีมากมาย ภิกษุลงสู่น้ำนี้ ทำน้ำให้ขุ่นด้วยประโยคหนึ่ง ต้องอาบัติ ๑

ប៉ុណ្ណោះ ។ ភិក្ខុចោលស្មៅ ឬស្តឹកឈើម្តងមួយសរសៃ ម្តងមួយសន្ទឹក ត្រូវ អាបត្តិទុក្កដគ្រប់ៗ ប្រយោគ ។ ក្នុងជីស្អិតក្តី ក្នុងវត្ថុជទៃ មានឈើ ភក់ និងអាចម៍គោជាដើមក្តី ក៏នយនេះឯង ។ ឯវិធីចោលស្មៅ និងជីក្នុងទឹកនេះ មិនបានត្រាស់សំដៅទឹកច្រើនទេ ។ ទឹកណា កាលចោលស្មៅ និងជីចុះទៅ នឹងដល់នូវការស្ងួតទៅក្តី ទៅជាល្អក់ក្តី ក្នុងទឹកណាដែលពួកសត្វតូចៗ នឹង ស្លាប់ក្តី បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់សំដៅដល់ទឹកប្រភេទ នោះ បទដ៏សេសក្នុងសិក្ខាបទនេះ ភក់ទាំងអស់ហើយ ។

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋាន ៣ កើតឡើងតាមកាយ និងចិត្ត ๑ តាម វាចា និងចិត្ត ๑ តាមកាយវាចា និងចិត្ត ๑ ជាកិរិយា ជាសញ្ញាវិមោក្ខ ជា សចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម មានចិត្ត ๓ មានវេទនា ๓ ដូច្នេះ ។

សប្បាណកសិក្ខាបទ ចប់

ភូតគាមវគ្គទី ๒ ចប់បរិបូណ៌

តាមវណ្ណនានុក្រម

วินยปิฎก

ขุทฺทกวตฺถุ สิกฺขาปทกณฺฑ ๑

[๒๔] สมัยนั้น ๆ ภิกษุณีทั้งหลายเป็นอันมาก ได้ถือเอาจีวรที่ภิกษุทั้งหลายทิ้งแล้ว ๆ ในป่าช้าบ้าง ในที่ทิ้งขยะเขียวบ้าง ในที่ทิ้งผ้าบังสุกุลบ้าง ในที่ทิ้งผ้าของพวกนักเดินทางบ้าง ในที่ทิ้งผ้าของพวกช่างกรองน้ำบ้าง ในที่ทิ้งผ้าของพวกช่างย้อมบ้าง ในที่ทิ้งผ้าของพวกช่างทำผ้าบ้าง ในที่ทิ้งผ้าของพวกช่างทำผ้าเปลือกไม้บ้าง ในที่ทิ้งผ้าของพวกช่างทำผ้าหนังเสือบ้าง ในที่ทิ้งผ้าของพวกช่างทำผ้าหนังเสือเหลืองบ้าง ในที่ทิ้งผ้าของพวกช่างทำผ้าหนังเสือดาวบ้าง ในที่ทิ้งผ้าของพวกช่างทำผ้าหนังแพะบ้าง ในที่ทิ้งผ้าของพวกช่างทำผ้าหนังกวางบ้าง ในที่ทิ้งผ้าของพวกช่างทำผ้าหนังกวางเหลืองบ้าง ในที่ทิ้งผ้าของพวกช่างทำผ้าหนังกวางดาวบ้าง ในที่ทิ้งผ้าของพวกช่างทำผ้าหนังกวางดาวเหลือง

គួរ ដោយពុទ្ធដីកាយ៉ាងនេះថា ម្នាលភិក្ខុនីទាំងឡាយ ឱវាទ (នោះ) បាន បរិបូណ៌សម្រេចហើយឬ ។ ភិក្ខុនីទាំងឡាយទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឱវាទ (នោះ) នឹងបរិបូណ៌សម្រេចមកពីណា ព្រោះលោកម្ចាស់ឆព្វគ្គិយ ទាំងឡាយធ្វើធម្មីកថាតែបន្តិចបន្តួចប៉ុណ្ណោះ ហើយពោលតិរច្ឆានកថាឲ្យកន្លង អស់មួយថ្ងៃ រួចក៏បញ្ជូនខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយឲ្យត្រឡប់មកវិញ ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ពន្យល់ភិក្ខុនីទាំងឡាយនោះឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យកាន់ យក ឲ្យអាចហ៊ាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មីកថា ។ លំដាប់នោះ ភិក្ខុនីទាំងឡាយ នោះ លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ពន្យល់ឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យ អាចហ៊ាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មីកថាហើយ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណចៀសចេញទៅ ។ ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរ នេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ឲ្យប្រជុំភិក្ខុសង្ឃ ហើយត្រាស់សួរបញ្ជាក់ ឆព្វគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឮថា អ្នកទាំងឡាយ ធ្វើ ធម្មីកថាដល់ភិក្ខុនីទាំងឡាយតិចណាស់ ពោលតែតិរច្ឆានកថាឲ្យកន្លងអស់ មួយថ្ងៃ ហើយក៏បញ្ជូនភិក្ខុនីទាំងនោះឲ្យត្រឡប់ទៅវិញ ពិតមែនឬ ។ ពួក ឆព្វគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលថា សូមទ្រង់មេត្តាជ្រាស ពិតមែន ។ ព្រះ ពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគទ្រង់តិះដៀលថា ម្នាលមោឃបុរសទាំងឡាយ ពួកអ្នកឯង មិនសមបើនឹងធ្វើធម្មីកថាដល់ភិក្ខុនីទាំងឡាយតិចពេក ពោលតែតិរច្ឆានកថា ឲ្យកន្លងអស់មួយថ្ងៃ ហើយបញ្ជូនភិក្ខុនីទាំងឡាយឲ្យត្រឡប់ទៅវិញសោះ នែ មោឃបុរសទាំងឡាយ អំពើដែលអ្នករាល់គ្នាធ្វើនេះ មិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ បុគ្គលដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ឬមួយនាំបុគ្គលដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែ

ជ្រះថ្លាទ្បើងមិនបាន ។បេ។ លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់តិះដៀលហើយ ក៏ទ្រង់ធ្វើធម្មីកថា ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមក ដោយព្រះពុទ្ធដីកាថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យសង្ឃសន្មតភិក្ខុ ឲ្យជាអ្នកឲ្យឱវាទដល់ភិក្ខុនី ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ឃត្រូវសន្មតភិក្ខុឲ្យជាអ្នកឲ្យឱវាទដល់ភិក្ខុនីយ៉ាងនេះ សង្ឃត្រូវអាវាធនាភិក្ខុ (នោះ) ជាមុនសិន ។ លុះអាវាធនាហើយ ភិក្ខុអ្នកឈ្វាសអង់អាច គប្បីញុំាងសង្ឃឲ្យដឹងថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ បើសម្មតិកម្មនេះ មានកាលដ៏សមគួរដល់សង្ឃហើយ សង្ឃគប្បីសន្មតភិក្ខុឈ្មោះនេះ ឲ្យជាអ្នកឲ្យឱវាទដល់ភិក្ខុនី ។ នេះជាវាចាប្រកាសសង្ឃឲ្យដឹង ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ សង្ឃសន្មតភិក្ខុឈ្មោះនេះឲ្យជាអ្នកឲ្យឱវាទដល់ភិក្ខុនី ។ ការសម្មតិភិក្ខុឈ្មោះនេះឲ្យជាអ្នកឲ្យឱវាទដល់ភិក្ខុនី សមគួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះ គប្បីស្ងៀមនៅ មិនគួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះ គប្បីពោលទ្បើង ។ ខ្ញុំពោលសេចក្តីនេះអស់វារៈ ๒ ដង ផង ។បេ។ ខ្ញុំពោលសេចក្តីនេះអស់វារៈ ๓ ដងផង ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ សង្ឃសន្មតភិក្ខុឈ្មោះនេះ ឲ្យជាអ្នកឲ្យឱវាទដល់ភិក្ខុនី ។ ការសម្មតិភិក្ខុឈ្មោះនេះ ឲ្យជាអ្នកឲ្យឱវាទដល់ភិក្ខុនី គួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះ គប្បីស្ងៀមនៅ មិនគួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះ គប្បីពោលទ្បើង ។ ភិក្ខុឈ្មោះនេះសង្ឃបានសន្មតឲ្យជាអ្នកឲ្យឱវាទដល់ភិក្ខុនីហើយ ។

สมฺมติกมฺมនេះគួរដល់សង្ឃ ហេតុនោះបានជាសង្ឃស្បៃមនៅ ។ ខ្ញុំសូមចាំទុកនូវវឿងនេះ ដោយអាការនៅស្បៃមយ៉ាងនេះ ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់តិះដៀលនូវឆព្វគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយ ដោយបរិយាយជាច្រើន ។បេ។ ហើយទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ ដែលសង្ឃមិនបានសន្មត ហើយទៅប្រជៅពួកភិក្ខុនី ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បញ្ញត្តហើយដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដោយប្រការយ៉ាងនេះ ។

[๒๙] *សម័យនោះឯង ភិក្ខុជាថេរៈទាំងឡាយដែលសង្ឃបានសន្មតរួចហើយ ក៏ទៅប្រជៅភិក្ខុនីទាំងឡាយ ក៏បានចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងភេសជ្ជបរិក្ខារជាបច្ច័យដល់ភិក្ខុឈឺយ៉ាងនោះដដែល ។ គ្រានោះ ឆព្វគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយ បានគិតគ្នាថា អាវុសោ ឥឡូវនេះ ភិក្ខុជាថេរៈទាំងឡាយដែលសង្ឃបានសន្មតហើយ ក៏ទៅប្រជៅភិក្ខុនីទាំងឡាយ បានចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងភេសជ្ជបរិក្ខារជាបច្ច័យដល់ភិក្ខុឈឺយ៉ាងនោះដដែល អាវុសោ បើដូច្នោះ មានតែពួកយើងទៅកាន់ទីគ្មានសីមា ហើយសន្មតគ្នាទៅវិញទៅមក ឲ្យជាអ្នកប្រជៅភិក្ខុនី រួចប្រជៅពួកភិក្ខុនី ។ គ្រានោះ ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុ នាំគ្នាទៅកាន់ទីគ្មានសីមា ហើយសន្មតគ្នាទៅវិញទៅមក ឲ្យជាអ្នកប្រជៅភិក្ខុនី ហើយចូលទៅរកភិក្ខុនីទាំងឡាយ ពោលយ៉ាងនេះថា ម្នាលប្អូនស្រីទាំងឡាយ សង្ឃបានសន្មតពួកយើងហើយ នាងទាំងឡាយចូរមករកពួកយើងចុះ យើងនឹងប្រជៅទូន្មាន ។ ទើបភិក្ខុនីទាំងឡាយនោះ ចូលទៅរកឆព្វគ្គិយភិក្ខុទាំង*

ឡាយ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំឆព្វគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយ ហើយអង្គុយ
នៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ គ្រានោះ ឆព្វគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយ ធ្វើធម្មីកថាបន្ទិច
បន្តួចដល់ភិក្ខុនីទាំងឡាយ ហើយពោលតិរច្ឆានកថាឲ្យកន្លងអស់មួយថ្ងៃទៅ
រួចក៏បញ្ជូនភិក្ខុនីទាំងនោះ ឲ្យត្រឡប់ទៅវិញដោយពាក្យថា ម្នាលបួនស្រី
ទាំងឡាយ ពួកនាងចូរទៅវិញចុះ ។ ទើបភិក្ខុនីទាំងនោះ នាំគ្នាចូលទៅកាន់
ទីគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ ហើយឈរក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សួរភិក្ខុនី
ទាំងឡាយ ដែលឈរនៅក្នុងទីដ៏សមគួរនោះថា ម្នាលភិក្ខុនីទាំងឡាយ
ឱវាទបានសម្រេចបរិបូណ៌ឬទេ ។ ភិក្ខុនីទាំងឡាយទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
ចម្រើន ឱវាទនឹងបានសម្រេចបរិបូណ៌មកពីឯណា លោកម្ចាស់ឆព្វគ្គិយទាំង-
ឡាយ ធ្វើធម្មីកថាបន្ទិចបន្តួច ហើយពោលតែតិរច្ឆានកថាឲ្យកន្លងអស់មួយថ្ងៃ
រួចក៏បញ្ជូនយើងខ្ញុំឲ្យត្រឡប់មកវិញ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
ពន្យល់ភិក្ខុនីទាំងឡាយនោះឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហ៊ាន ឲ្យ
រីករាយដោយធម្មីកថា ។ ភិក្ខុនីអម្បាលនោះ លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់
ពន្យល់ឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហ៊ាន ឲ្យរីករាយដោយព្រះធម្ម-
កថាហើយ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយធ្វើ
ប្រទក្សិណចៀសចេញទៅ ។ ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ទ្រង់ឲ្យប្រជុំភិក្ខុសង្ឃ រួចសួរបញ្ជាក់ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ឮថា អ្នកទាំងឡាយ ធ្វើធម្មីកថាដល់ភិក្ខុនីទាំងឡាយបន្ទិចបន្តួច ហើយពោល

តិវច្ឆានកថាឲ្យកន្ទងអស់មួយថ្ងៃ រួចក៏បញ្ឆេនភិក្ខុនីទាំងនោះ ឲ្យត្រឡប់ទៅវិញ ពិតមែនឬ ។ ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុទូលថា សូមទ្រង់មេត្តាជ្រាស ពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគទ្រង់តិះដៀលថា ម្នាលមោឃបុរសទាំងឡាយ ពួកអ្នកមិនសមបីនឹងធ្វើធម្មីកថាបន្តិចបន្តួចដល់ពួកភិក្ខុនី ហើយពោលតិវច្ឆានកថាឲ្យកន្ទងអស់មួយថ្ងៃ រួចបញ្ឆេនភិក្ខុនីទាំងនោះ ឲ្យត្រឡប់ទៅវិញសោះ នែមោឃបុរសទាំងឡាយ អំពើដែលអ្នកធ្វើនេះ មិននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់បុគ្គលទាំងឡាយដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ឬមួយញុំាងបុគ្គលដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើងមិនបានទេ ។បេ។ ទ្រង់តិះដៀលហើយ ក៏ធ្វើនូវធម្មីកថាគ្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមក ដោយព្រះពុទ្ធដីកាថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យសង្ឃសន្មតភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๘ ឲ្យជាអ្នកប្រដៅភិក្ខុនី គឺ ភិក្ខុជាអ្នកមានសីល សង្រួមតាមបាតិមោក្ខសំវរៈ បរិបូណ៌ដោយអាចារ (មារយាទ) និងទីគោចរ ជាអ្នកឃើញភ័យក្នុងទោសទាំងឡាយ មានប្រមាណតិចតួច សមាទានសិក្សាក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ๑ ភិក្ខុជាពហុស្សូត ទ្រទ្រង់ពុទ្ធវចនៈសន្សំនូវពុទ្ធវចនធម៌ទាំងឡាយណា ពីរោះខាងដើម ពីរោះកណ្តាល ពីរោះខាងចុង តែងប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រមទាំងអត្ថទាំងព្យញ្ជនៈ ឲ្យបរិសុទ្ធបរិបូណ៌ទាំងអស់ ធម៌ទាំងឡាយមានសភាពយ៉ាងនេះ ភិក្ខុនោះចាំច្រើនហើយ ទ្រទ្រង់ហើយ សន្សំហើយ ដោយវាចាដ៏ស្ទាត់រត់មាត់ ចូលចិត្ត ច្បាស់លាស់ យល់ត្រូវល្អដោយទិដ្ឋិ ๑ ចំណែកបាតិមោក្ខទាំងពីរ ភិក្ខុនោះ ក៏ចេះចាំដោយពិស្តារ ចែកចេញបានដោយប្រពៃ ចាំស្ទាត់

វត់មាត់ កាត់សេចក្តីបានដោយល្អ ដោយសុត្តៈ (គឺខន្ធកៈ និងបរិវារៈ) ដោយអនុព្យញ្ជនៈ ๑ ភិក្ខុនោះមានវាចាពោលត្រឹមត្រូវ ដោយសិថិលធនិតជាដើម មានសំឡេងពីរោះ ๑ ភិក្ខុនោះជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្តនៃភិក្ខុនីទាំងឡាយដោយច្រើន ๑ ភិក្ខុនោះជាអ្នកអាចដើម្បីនឹងប្រដៅភិក្ខុនីបាន ๑ ភិក្ខុនោះមិនធ្លាប់ប្រព្រឹត្តកន្ទងគរុធម៌នឹងភិក្ខុនីដែលស្មៀកជណ្តប់សំពត់ជ្រលក់ដោយទឹកចត់ បួសចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគនេះ ๑ ភិក្ខុនោះមានវស្សា ๒๐ ឬមានវស្សាជាងម្តែ ๑ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យសង្ឃសន្មតនូវភិក្ខុដែលប្រកបដោយ អង្គទាំងឡាយ ๘ នេះ ឲ្យជាអ្នកប្រដៅភិក្ខុនី ។

[๒๖] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នាក្នុងសិក្ខាបទទី ๑ នៃបារាជិកកណ្ឌ ។ ភិក្ខុដែលឈ្មោះថា សង្ឃមិនបានសន្មតនោះ គឺសង្ឃមិនបានសន្មតដោយញត្តិចតុត្ថកម្មវាចា ។ ពួកស្រីដែលឈ្មោះថាភិក្ខុនីនោះ បានដល់ ស្រីដែលបានឧបសម្បទាហើយក្នុងឧភតោសង្ឃ ។

[๒๗] ត្រង់ពាក្យថា ប្រដៅ គឺភិក្ខុទន្ទានដោយគរុធម៌ ๘ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុប្រដៅដោយធម៌ដទៃ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុប្រដៅភិក្ខុនីដែលបានឧបសម្បទាក្នុងសម្ពាក់សង្ឃតែមួយចំណែក ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

[๒๘] ភិក្ខុដែលសង្ឃសន្មតនោះ គប្បីបោសប្រាសនូវទីបរិវេណ រួចត្រូវតាំងទឹកឆាន់ និងទឹកប្រើប្រាស់ តែងតាំងនូវសេនាសនៈទុក ហើយនាំយកភិក្ខុជាគម្រប់ពីរទៅអង្គុយនៅចុះ ។ ភិក្ខុនីទាំងឡាយ គប្បីទៅក្នុងទីនោះ ហើយថ្វាយបង្គំនូវភិក្ខុនោះ រួចអង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ភិក្ខុដែលសង្ឃ

สนฺตเนาะ คปฺปีสูวกิกฺขุนีทำงฺวฺงฺวฺายยา ฆฺนาลนางฺทำงฺวฺงฺวฺาย ฆฺนกนางฺพฺรม พฺรียงฺคฺนาเหิยยุ เบิกิกฺขุนีทำงฺวฺงฺวฺายเพาลยา เลาคฆฺนาสฺ นางฺขฺงฺทำงฺวฺงฺวฺาย พฺรมพฺรียงฺคฺนาเหิย กิกฺขุคปฺปีสูวยา ฆฺนาลนางฺทำงฺวฺงฺวฺาย คฺรุธมฺ ๘ จำ สฺนาตฺรตฺมาตฺเหิยยุ ฯ เบิกิกฺขุนีทำงฺวฺงฺวฺายเพาลตบยา บพิตฺรเลาคฆฺนาสฺ จำสฺนาตฺรตฺมาตฺเหิย กิกฺขุคปฺปีขฺยฺวิาทเดายพากฺยา ฆฺนาลนางฺทำงฺวฺงฺวฺาย เนะเหิยชาวิาท ฯ เบิกิกฺขุนีทำงฺวฺงฺวฺายเพาลยา คฺรุธมฺมินทาน่สฺนาตฺเท เลาคฆฺนาสฺ กิกฺขุคปฺปีสูตฺรปฺราบ่กิกฺขุนียา กิกฺขุนีอุปสมฺปทาเหิยยุบาน ๑๐๐ วสฺสา ตฺรูวเธฺวีอกิวาทนกมฺ บจฺุฉานกมฺ อญฺชลีกมฺ นิงฺสามีจิกมฺมชลฺ กิกฺขุ (สูมฺปี) อุปสมฺปทาเหิยกฺนงฺถฺงนาะ เนะชาธมฺเดลกิกฺขุนีตฺรูวเธฺวีขฺย ลฺอ คารพาบ่อานบูชา กุมปฺรพฺรีตฺตกนฺงฺชฺรบชลฺอสฺมูยชีวิต ๑ ฯ กิกฺขุนี มินตฺรูวเนาะจำวสฺสากฺนงฺอาวาสเดลคฺานกิกฺขุ เนะชาธมฺเดลกิกฺขุนีตฺรูวเธฺวีขฺย ลฺอ คารพาบ่อานบูชา กุมปฺรพฺรีตฺตกนฺงฺชฺรบอสฺมูยชีวิต ๑ ฯ กิกฺขุนี ตฺรูวปฺราถฺาธมฺ ๒ ปฺรการ คีการสากสูรนฺวุขเจาสบ ๑ การบูลเจาทนฺวล ขฺวิาท ๑ อำพีกิกฺขุสงฺฆคฺรบ่ๆ กนฺงฺเอ เนะชาธมฺเดลกิกฺขุนีตฺรูวเธฺวีขฺยลฺอ คารพาบ่อานบูชา กุมปฺรพฺรีตฺตกนฺงฺชฺรบอสฺมูยชีวิต ๑ ฯ กิกฺขุนีเนาะจำ วสฺสารูจเหิย ตฺรูวบวารณากฺนงฺอุกเตาสงฺฆ เดายเหตุ ๓ ย๊างฺ คี เดายเหิญกฺตี เดายฮฺตี เดายรงฺเคียสฺตี เนะชาธมฺเดลกิกฺขุนีตฺรูวเธฺวีขฺยลฺอ คารพาบ่อานบูชา กุมปฺรพฺรีตฺตกนฺงฺชฺรบอสฺมูยชีวิต ๑ ฯ กิกฺขุนีตฺรูวคฺรุ-กาบตฺติ (ชาสเตกิจฺฉา) เหิยตฺรูวปฺรพฺรีตฺตบกฺขมานตฺตกฺนงฺอุกเตาสงฺฆ เนะชา

ធម៌ដែលភិក្ខុនីត្រូវធ្វើឲ្យល្អ គោរពរាប់អានបូជា កុំប្រព្រឹត្តកន្លងជរាបអស់មួយជីវិត ๑ ។ ភិក្ខុនីត្រូវស្វែងរកឧបសម្បទាក្នុងឧភតោសង្ឃដល់សិក្ខមានាដែលមានសិក្ខាសិក្សាក្នុងធម៌ទាំង ៦ អស់ពីរវស្សាហើយ នេះជាធម៌ដែលភិក្ខុនីត្រូវធ្វើឲ្យល្អ គោរពរាប់អានបូជា កុំប្រព្រឹត្តកន្លងជរាបអស់មួយជីវិត ๑ ។ ភិក្ខុនីមិនត្រូវជេរ មិនត្រូវប្រទេចផ្តាសាភិក្ខុដោយបរិយាយណាមួយឡើយ នេះជាធម៌ដែលភិក្ខុនីត្រូវធ្វើឲ្យល្អ គោរពរាប់អានបូជា កុំប្រព្រឹត្តកន្លងជរាបអស់មួយជីវិត ๑ ។ ពួកភិក្ខុនីមិនត្រូវស្តីប្រដៅពួកភិក្ខុឡើយ ពួកភិក្ខុត្រូវស្តីប្រដៅដល់ពួកភិក្ខុនីបាន តាំងអំពីថ្ងៃនេះជាដើម នេះជាធម៌ដែលភិក្ខុនីត្រូវធ្វើឲ្យល្អ គោរពរាប់អានបូជា កុំប្រព្រឹត្តកន្លងជរាបអស់មួយជីវិត ๑ ។ បើភិក្ខុនីទាំងឡាយពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ យើងខ្ញុំទាំងឡាយព្រមព្រៀងគ្នាហើយ ភិក្ខុពោលធម៌ជនៃវិញ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ បើភិក្ខុនីទាំង-ឡាយពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ យើងខ្ញុំទាំងឡាយបែកគ្នាជាពួកៗ ភិក្ខុចេះតែពោលនូវគុរុធម៌ ๘ ជដែល ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុមិនបានប្រគល់ឱវាទឲ្យដល់ភិក្ខុនី ត្រឡប់ពោលធម៌ជនៃវិញ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

[๒๙] កម្មមិនមែនជាធម៌ ភិក្ខុសម្គាល់ថា កម្មមិនជាធម៌មែន ភិក្ខុនីសង្ឃបែកគ្នាជាពួក ពួកភិក្ខុសម្គាល់ថាជាពួកមែន ហើយប្រដៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ កម្មមិនមែនជាធម៌ ភិក្ខុសម្គាល់ថា កម្មមិនជាធម៌មែន ភិក្ខុនីសង្ឃបែកគ្នាជាពួក ភិក្ខុសង្ស័យ ហើយប្រដៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ កម្មមិនមែនជាធម៌ ភិក្ខុសម្គាល់ថា កម្មមិនជាធម៌មែន ភិក្ខុនីសង្ឃបែកគ្នាជាពួក

ពួកភិក្ខុសម្គាល់ថាព្រមព្រៀងគ្នា ហើយប្រជៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๓๐] *ភិក្ខុសង្ឃរ័យក្នុងកម្មមិនជាធម៌ ភិក្ខុនីសង្ឃបែកគ្នាជាពួក ភិក្ខុសម្គាល់ថាជាពួកមែន ហើយប្រជៅ ฯបេ។ ភិក្ខុសង្ឃរ័យ ហើយប្រជៅ ฯបេ។ ភិក្ខុសម្គាល់ថាព្រមព្រៀងគ្នា ហើយប្រជៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។*

[๓๑] *កម្មមិនមែនជាធម៌ ភិក្ខុសម្គាល់ថា កម្មជាធម៌ ភិក្ខុនីសង្ឃបែកគ្នាជាពួក ភិក្ខុសម្គាល់ថាជាពួកមែន ហើយប្រជៅ ฯបេ។ ភិក្ខុសង្ឃរ័យ ហើយប្រជៅ ฯបេ។ ភិក្ខុសម្គាល់ថាព្រមព្រៀងគ្នា ហើយប្រជៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។*

[๓๒] *កម្មមិនមែនជាធម៌ ភិក្ខុសម្គាល់ថា កម្មមិនជាធម៌មែន ភិក្ខុនីសង្ឃព្រមព្រៀងគ្នា ភិក្ខុសម្គាល់ថាបែកគ្នាជាពួកវិញ ហើយប្រជៅ ฯបេ។ ភិក្ខុសង្ឃរ័យ ហើយប្រជៅ ฯបេ។ ភិក្ខុសម្គាល់ថាព្រមព្រៀងគ្នា ហើយប្រជៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។*

[๓๓] *កម្មមិនមែនជាធម៌ ភិក្ខុសង្ឃរ័យ ភិក្ខុនីសង្ឃព្រមព្រៀងគ្នា ភិក្ខុសម្គាល់ថាបែកគ្នាជាពួកវិញហើយប្រជៅ ฯបេ។ ភិក្ខុសង្ឃរ័យ ហើយប្រជៅ ฯបេ។ ភិក្ខុសម្គាល់ថាព្រមព្រៀងគ្នា ហើយប្រជៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។*

[๓๔] *កម្មមិនមែនជាធម៌ ភិក្ខុសម្គាល់ថា កម្មមិនមែនជាធម៌មែន ភិក្ខុនីសង្ឃព្រមព្រៀងគ្នា ភិក្ខុសម្គាល់ថា បែកគ្នាជាពួកវិញ ហើយប្រជៅ ฯបេ។ ភិក្ខុសង្ឃរ័យ ហើយប្រជៅ ฯបេ។ ភិក្ខុសម្គាល់ថាព្រមព្រៀងគ្នា ហើយ*

ប្រជៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๓๕] កម្មជាធម៌ ភិក្ខុសម្គាល់ថា កម្មមិនជាធម៌វិញ ភិក្ខុនីសង្ឃបែកគ្នាជាពួក ភិក្ខុសម្គាល់ថា ជាពួកមែន ហើយប្រជៅ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ កម្មជាធម៌ ភិក្ខុសម្គាល់ថា កម្មមិនជាធម៌វិញ ភិក្ខុនីសង្ឃបែកគ្នាជាពួក ភិក្ខុសង្ស័យ ហើយប្រជៅ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ កម្មជាធម៌ ភិក្ខុសម្គាល់ថា កម្មមិនជាធម៌វិញ ភិក្ខុនីសង្ឃបែកគ្នាជាពួក ភិក្ខុសម្គាល់ថា ព្រមព្រៀងគ្នា ហើយប្រជៅ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

[๓๖] កម្មជាធម៌ ភិក្ខុសង្ស័យ ភិក្ខុនីសង្ឃបែកគ្នាជាពួក ភិក្ខុសម្គាល់ថា ជាពួកមែន ហើយប្រជៅ ។បេ។ ភិក្ខុសង្ស័យ ហើយប្រជៅ ។បេ។ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ព្រមព្រៀងគ្នា ហើយប្រជៅ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

[๓๗] កម្មជាធម៌ ភិក្ខុសម្គាល់ថា កម្មជាធម៌មែន ភិក្ខុនីសង្ឃបែកគ្នាជាពួក ភិក្ខុសម្គាល់ថា ជាពួកមែន ហើយប្រជៅ ។បេ។ ភិក្ខុសង្ស័យ ហើយប្រជៅ ។បេ។ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ព្រមព្រៀងគ្នា ហើយប្រជៅ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

[๓๘] កម្មជាធម៌ ភិក្ខុសម្គាល់ថា កម្មមិនមែនជាធម៌វិញ ភិក្ខុនីសង្ឃព្រមព្រៀងគ្នា ភិក្ខុសម្គាល់ថា បែកគ្នាជាពួកវិញ ហើយប្រជៅ ។បេ។ ភិក្ខុសង្ស័យ ហើយប្រជៅ ។បេ។ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ព្រមព្រៀងគ្នា ហើយប្រជៅ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

[๓๙] កម្មជាធម៌ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ភិក្ខុនីសង្ឃ ព្រមព្រៀងគ្នា ភិក្ខុសម្គាល់ថា បែកគ្នាជាពួកវិញ ហើយប្រជៅ ។បេ។ ភិក្ខុសង្ស័យ ហើយ

ប្រជៅ ฯបេฯ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ព្រមព្រៀងគ្នា ហើយប្រជៅ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

[๔๐] កម្មជាធម៌ ភិក្ខុសម្គាល់ថា កម្មជាធម៌មែន ភិក្ខុនីសង្ឃព្រមព្រៀងគ្នា ភិក្ខុសម្គាល់ថា បែកគ្នាជាពួកវិញ ហើយប្រជៅ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ កម្មជាធម៌ ភិក្ខុសម្គាល់ថា កម្មជាធម៌មែន ភិក្ខុនីសង្ឃព្រមព្រៀងគ្នា ភិក្ខុសង្ស័យ ហើយប្រជៅ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ កម្មជាធម៌ ភិក្ខុសម្គាល់ថា កម្មជាធម៌មែន ភិក្ខុនីសង្ឃព្រមព្រៀងគ្នា ភិក្ខុសម្គាល់ថា ព្រមព្រៀងគ្នាមែន ហើយប្រជៅ មិនត្រូវអាបត្តិអ្វីឡើយ ។

[๔๑] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលសម្តែងនូវបាលីនៃគរុធម៌ ๘ ដល់ភិក្ខុដែលសម្តែងនូវអដ្ឋកថានៃគរុធម៌ ๘ ដល់ភិក្ខុដែលភិក្ខុនីពោលថា លោកម្ចាស់ចូរសូត្រទៅ ភិក្ខុក៏សូត្រ ដល់ភិក្ខុដែលភិក្ខុនីសួរប្រស្នា ហើយឆ្លើយដោះ ដល់ភិក្ខុដែលសម្តែងធម៌ឲ្យអ្នកដទៃស្តាប់ ហើយភិក្ខុនីចូលស្តាប់ផង ដល់ភិក្ខុប្រជៅធម៌ដល់សិក្ខមានា ឬដល់សាមណេរី ដល់ភិក្ខុឆ្កួត ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

สิกฺขาปทที่ ๑ จบ

อัฏฐกถา

ฉิกขาทวัคคที่ ๓

ฉิกขาปทสิกขาบท

คปฺปีชฺชาปวินิจฺฉยกฺขนฺธสิกฺขาปทที ๑ นัยฉิกขาทวัคคสฺสุปริมสิกขาปทสฺส

[๒๔] ในบทว่า **ลาภิโน เหาติ** นี้ คปฺปีชฺชาปวินิจฺฉัยดังนี้ว่า ภิกษุณีทั้งหลายนั่นแล ย่อมไม่ประเคนเอง ไม่ใช้ผู้อื่นให้ประเคนซึ่งของเคี้ยวของฉันเป็นต้นเหล่านั้น แก่ภิกษุทั้งหลาย ผู้ไม่ใช่ญาติ ผู้ไม่ใช่ปวารณา ก็ภิกษุทั้งหลายเหล่านั้น ย่อมได้ลาภอันประณีตๆ ด้วยอำนาจแห่งความเลื่อมใสในพระศาสนา ด้วยประการฉะนี้ ก็ในข้อนี้ พึงทราบความแห่งบทว่า ลาภิโน เหาติ ดังนี้ ฯ ก็ในคำว่า **ลาภิโน เหาติ** นี้ ท่านกล่าวไว้ด้วยอำนาจแห่งลาภที่ได้ในเวลาเที่ยงวันเป็นต้นเหล่านั้น ฯ ก็ลาภนั้นมีอยู่ ๔ อย่าง คือ ลาภที่ได้ในเวลาเที่ยงวันเป็นต้นเหล่านั้น ๑ ลาภที่ได้ในเวลาเที่ยงวันเป็นต้นเหล่านั้น ๑ ลาภที่ได้ในเวลาเที่ยงวันเป็นต้นเหล่านั้น ๑ ลาภที่ได้ในเวลาเที่ยงวันเป็นต้นเหล่านั้น ๑ ฯ

ในบทว่า **ภิกฺขุนิโย อุปสงฺกมิตฺวา** นี้ มีอธิบายว่า ภิกษุณีทั้งหลายนั่นแล ย่อมไม่เข้าไปหาภิกษุทั้งหลายเหล่านั้น ด้วยกิจอันใดอันหนึ่ง ก็ภิกษุทั้งหลายเหล่านั้น

តែពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុមានចិត្តដែលតណ្ហាក្នុងលាភអូសទាញទៅរឿយៗ បានទៅកាន់សម្នាក់នៃភិក្ខុនីទាំងនោះ ។ ទើបព្រះធម្មសង្គាហក:ទាំងឡាយសំដៅដល់ការទៅកាន់សម្នាក់ភិក្ខុនីរបស់ឆព្វគ្គិយភិក្ខុនោះ បានពោលពាក្យថា **ភិក្ខុនិយោ ឧបសង្កមិត្វា** ដូច្នេះ ។ សូម្បីភិក្ខុនីទាំងនោះបានធ្វើតាមពាក្យសម្តីរបស់ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុនោះឯង ព្រោះជាអ្នកមានចិត្តជ្រួលជ្រើម ។ ដោយហេតុនោះ ទើបធម្មសង្គាហក:ទាំងឡាយពោលពាក្យថា **អថខោ តា ភិក្ខុនិយោ ฯបេฯ និសីទិំសុ** ដូច្នេះ ។

បទថា **តិរច្ឆានកថំ** បានដល់ ពាក្យសម្តីដែលឥតប្រយោជន៍ មានច្រើនយ៉ាង មានរាជកថាជាដើម ដែលជាការរវាំងក្នុងការទៅកាន់ស្ថានសួគ៌ ។

បទថា **ឥទ្ធោ** ប្រែថា សម្រេចហើយ អធិប្បាយថា មានប្រយោជន៍ជ្រាលជ្រៅ មានរសច្រើន ប្រកបដោយលក្ខណ:បដិសេធ ។

ក្នុងបទថា **អនុជានាមិ ភិក្ខវេ** នេះ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា ព្រោះឆព្វគ្គិយភិក្ខុទាំងនោះ កាលត្រូវព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហាមថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកអ្នកកុំពោលប្រៀនប្រដៅភិក្ខុនីទាំងឡាយ ដូច្នេះ នឹងគប្បីចងអាយាតក្នុងព្រះតថាគត ហើយជាអ្នកចូលដល់អបាយ ព្រោះជាអ្នកមិនទាន់ឃើញសច្ចៈ ដូច្នោះ ព្រះមានព្រះភាគ កាលទ្រង់ចៀសវាងភាពជាអ្នកចូលដល់អបាយនោះនៃឆព្វគ្គិយភិក្ខុទាំងនោះ ទ្រង់បំណាងនឹងការពារឆព្វគ្គិយភិក្ខុទាំងនោះទុកខាងក្រៅពីការពោលប្រៀនប្រដៅភិក្ខុនី ដោយឧបាយដទៃនោះឯង ទើបទ្រង់អនុញ្ញាតភិក្ខុនោវាទកសម្មតិនេះ ។

[๒๕] พระมีพระภาคทรงอนุญาต (ภิกษุสวดสมมติ) เพื่อมีพระประสงค์จะทรงห้ามภิกษุทั้งหลายนั้นเสียจากที่นี้ ในสิกขาบทนี้ อย่างนี้ ครั้นทรงลุกขึ้นจากที่ประทับแล้ว ทรงตรัสพระบทว่า **อนุชานามิ ภิกฺขเว อฏฺฐหงฺเคหิ สมนฺนาคตํ** ดังนี้ ก็แล ฯ ก็องค์ ๘ นี้ ไม่ถึงแก่ภิกษุผู้ถือเอาแต่ภิกษุณี ฯ

อธิบายองค์ ๘

ในบทว่า **สีลวา** นี้ ความว่า ชื่อว่าภิกษุมีศีล เพราะเป็นผู้ประกอบด้วยศีล ฯ บัดนี้ พระมีพระภาคเจ้าเมื่อทรงแสดงศีลที่ภิกษุนั้นพึงมี และลักษณะที่ศีลนั้นพึงถึงภิกษุนั้น ทรงประสงค์จะตรัสว่า ชื่อว่ามี จึงตรัสพระบทว่า **ปาติโมกฺขสํวรสํวุโต** ดังนี้ ฯ

ในบทนั้น มีวินิจฉัยดังต่อไปนี้ ชื่อว่าสังวร เพราะอรรถว่าปิดกั้น ได้แก่ ปาติโมกข์ ชื่อว่าปาติโมกขสังวร ฯ ภิกษุผู้ประกอบด้วยปาติโมกขสังวรนั้น เพราะเหตุนั้น ภิกษุนั้น ชื่อว่าผู้สำรวมด้วยปาติโมกขสังวร ฯ

ในบทว่า **วิหรติ** นี้ แปลว่า ประพฤติอยู่ ฯ ก็เมื่อพระมีพระภาคเจ้าตรัสพระบทว่า ปาติโมกข์ ได้ศีล การตั้งมั่น ความเป็นต้นเดิม การประพฤติการสำรวม การระวัง ประธาน ประมุข แห่งกุศลธรรมทั้งปวง ฯ ชื่อว่าสังวร ได้แก่ การไม่ล่วงละเมิด ที่ประพฤติทางกาย การไม่ล่วงละเมิดที่ประพฤติทางวาจา การไม่

กន្ធ៍ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ និងក្នុងវាចា ។ ពាក្យថា ជាអ្នកសង្រ្គម គឺជាអ្នកព្រមព្រៀង មូលមិត្ត ចូលទៅជិត រែបនែប កៀកកើយ ប្រជិតប្រជុំ ប្រកបព្រមដោយការសង្រ្គម ក្នុងបាតិមោក្ខនេះ ព្រោះហេតុនោះ ទើបពោលថា ជាអ្នកសង្រ្គមក្នុងបាតិមោក្ខសំវរៈ ។ ត្រង់ពាក្យថា សម្រេចឥរិយាបថ គឺសម្រេច ប្រព្រឹត្ត រក្សា រស់នៅ ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ គ្រាច់ទៅនៅ ព្រោះហេតុនោះ ទើបពោលថា សម្រេចឥរិយាបថ ។

បទថា **អាចារគោចរសម្បន្នោ** *សេចក្តីថា លះអគោចរ មានកន្ទែងស្រីពេស្យាជាដើម ដោយអាចារៈដែលការពារមិច្ឆាជីវៈ មានការមិនឲ្យឫស្សីជាដើម ហើយដល់ព្រមដោយគោចរ មានត្រកូលដែលសម្បូរដោយសទ្ធាជាដើម ឈ្មោះថា អ្នកដល់ព្រមដោយអាចារៈ និងគោចរ ។*

បទថា **អណុមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយទស្សាវី** *បានដល់ អ្នកមានប្រក្រតីឃើញភ័យក្នុងទោសទាំងឡាយ សូម្បីមានប្រមាណតិចតួច ។ មានពាក្យអធិប្បាយថា មានប្រក្រតីឃើញទោសទាំងនោះ ដោយភាពជាភ័យ ។*

បទថា **សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ** *សេចក្តីថា បណ្តាសិក្ខាបទដែលរាប់ជា ៣ យ៉ាង ដោយភាពជាអធិសីលសិក្ខាជាដើម សមាទានកាន់យកដោយប្រពៃ បានដល់ ទទួលយកដោយល្អ សិក្ខាមិនលះចោលសិក្ខាបទនោះៗ ។ នេះជាសេចក្តីសង្ខេបក្នុងពាក្យថា* **អាចារគោចរសម្បន្នោ** *នេះ ឯអ្នកត្រូវការសេចក្តីពិស្តារ គប្បីកាន់យកក្នុងអដ្ឋកថាមជ្ឈិមនិកាយ ឈ្មោះបបញ្ចសូទនី ក្នុងអដ្ឋកថានៃវិភង្គប្បករណ៍ ឈ្មោះសម្មោហវិនោទនី ឬអំពី*

วิสุทฺธิมคฺคปกรณ์ ฯ

สุต:របស់ភិក្ខុនោះច្រើន ព្រោះហេតុនោះ ទើបភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា **ពហុស្សุត** ฯ ភិក្ខុណាទ្រទ្រង់នូវសុត:ទុក ហេតុនោះ ទើបភិក្ខុនោះឈ្មោះថា **សุតธរ** អធិប្បាយថា ពាក្យដែលភិក្ខុនោះបានស្តាប់ ឈ្មោះថា **ពหุสฺสุต** សុត:នោះ មិនមែនត្រឹមតែស្តាប់តែម្យ៉ាងនោះឡើយ ដោយពិត រមែងទ្រទ្រង់សុត:នោះផង សុត:សន្សំក្នុងភិក្ខុនោះ ដូចរតន:ដែលរក្សាទុកក្នុងហិប ហេតុនោះ ទើបភិក្ខុនោះឈ្មោះថា មានការសន្សំសុត: ฯ ដោយបទនេះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សម្តែងការមិនសាបសូន្យទៅ ដោយកាលយូរនៃសុត: ដែលភិក្ខុនោះទ្រទ្រង់ទុក ដូចរតន:ដែលរក្សាទុកក្នុងប្រអប់ ដូច្នោះ ฯ

ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគ កាលទ្រង់សម្តែងសុត:នោះដោយសរុប ទើបត្រាស់បទថា **เยเต ธมฺมา** ជាដើម ពាក្យនោះ មានន័យដូចពោលហើយ ក្នុងវេរញ្ជកណ្ឌនោះឯង តែនេះជាពាក្យត្រាស់បញ្ជាក់ដដែលក្នុងសិក្ខាបទនេះ ฯ ធម៌បែបនោះ គឺភិក្ខុនោះស្តាប់ហើយច្រើន ព្រោះហេតុនោះ ទើបភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា **ពหุสฺสุต** ធម៌ទាំងនោះ ដែលភិក្ខុនោះទ្រទ្រង់ទុកបានហេតុនោះ ទើបភិក្ខុនោះឈ្មោះថា **សุតธร** ធម៌ទាំងនោះដែលភិក្ខុនោះសន្សំទុកដោយវាចា តាមសម្ងឹងដោយចិត្ត ចាក់ធ្លុះល្អហើយដោយទិដ្ឋិ ហេតុនោះ ទើបភិក្ខុនោះឈ្មោះថា **សุตสนฺนิจย** ฯ

បណ្តាបទទាំងនោះ ពីរបទថា **วจสา ปริจิตา** បានដល់ ដែលភិក្ខុនោះធ្វើឲ្យរត់មាត់ ฯ

បទថា **មនសានុបេក្ខិតា** *សេចក្តីថា ដែលភិក្ខុសម្លឹងដោយចិត្តហើយ រមែងហាក់ដូចជាបំភ្លឺដោយពន្លឺប្រទីប ๑๐๐๐ ដល់លោកដែលពិចារណា ។*

ពីរបទថា **ឯដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធា** *សេចក្តីថា ធម៌ទាំងឡាយ រមែងត្រូវបានភិក្ខុនោះចាក់ធ្លុះហើយដោយល្អ គឺធ្វើឲ្យប្រចក្សហើយ ដោយបញ្ញា ដោយអត្ថ និងដោយការណៈ ។*

ពហុសូត ๓ ពួក

ភិក្ខុដែលឈ្មោះថា **ពហុស្សុត** *នេះ មាន ๓ ពួក គឺ* **និស្សយ-មុច្ចនក** *អ្នកលុបមុតនិស្ស័យ ๑* **បរិសូបដ្ឋាបក** *អ្នកឲ្យបរិស័ទឧបដ្ឋាក ๑* **ភិក្ខុនោវាទក** *អ្នកប្រៀនប្រដៅភិក្ខុនី ๑ ។ បណ្តាពហុសូតទាំង ๓ នោះ ភិក្ខុដែលជា* **និស្សយមុច្ចនក** *មានវស្សា ๕ ដោយឧបសម្បទា គប្បីទន្ទេញមាតិកា ๒ (ជឹងច្បាស់ភិក្ខុមាតិកា និងភិក្ខុនីមាតិកា) ឲ្យស្ទាត់ជំនាញរត់មាត់ ដោយកំណត់យ៉ាងទាបជាងគេទាំងអស់ គប្បីរៀនការណាវារ ๔ អំពីសុត្តន្តបិដក ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ធម្មស្សវនៈ ក្នុងថ្ងៃនៃបក្ខទាំងឡាយ គប្បីរៀនកថាមគ្គឯណាមួយ ដូចជាអន្ធកវិន្ទសូត្រ មហារាហុលោវាទសូត្រ អម្ពដ្ឋសូត្រ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការពោលបកិណ្ណកធម៌ ដល់ជនដែលមកកក គប្បីរៀនគាថាអនុមោទនា ๓ យ៉ាង ដើម្បីប្រយោជន៍ក្នុងការអនុមោទនាក្នុងសង្ឃកត្ត ការងារមង្គល និងអពមង្គល គប្បីរៀនវិនិច្ឆ័យកម្ម និងមិនមែនកម្ម ដើម្បីឧបោសថ និងបវារណាជាដើម គប្បីរៀនកម្មដ្ឋានឯណាមួយ មានព្រះអរហត្តជាទីបំផុត ដោយអំណាចនៃសមាធិក្តី ដោយអំណាច

នៃវិបស្សនាក្តី ដើម្បីធ្វើសមណធម៌ គប្បីរៀន (ពុទ្ធវចនៈ មានព្រះសូត្រ ៤ ភាណវារជាដើម) ត្រឹមប៉ុណ្ណោះ ។ ពិតហើយ ដោយការរៀនប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ភិក្ខុនេះរមែងឈ្មោះថា ជាពហុស្សូត ជាអ្នកប្រាកដក្នុងទិស ៤ រមែងបានដើម្បីនៅដោយភាពជាឥស្សរៈរបស់ខ្លួន ក្នុងទីណាមួយ ។

ភិក្ខុដែលជា **បរិសុទ្ធោបកៈ** *មានវស្សា ១០ ដោយឧបសម្បទា គប្បីធ្វើវិកប្បទាំង ២ ឲ្យជំនាញរត់មាត់ ដើម្បីដឹកនាំបរិសទ្ធ ក្នុងអភិវិនយ ដោយកំណត់យ៉ាងទាបបំផុត ។ បើមិនអាច គប្បីធ្វើ (វិកប្បទាំង ២) ឲ្យគួរដល់ការផ្ញាស់ប្តូរគ្នាជាមួយភិក្ខុ ៣ រូប គប្បីរៀនកម្ម និងមិនមែនកម្ម និងខន្ធកវត្ត តែដើម្បីដឹកនាំបរិសទ្ធក្នុងអភិធម្ម បើជាអ្នកពោលមជ្ឈិមនិកាយ គប្បីរៀនមូលបណ្ណាសកៈ ។ អ្នកពោលទីឃនិកាយ គប្បីរៀនមហាវគ្គ ។ អ្នកពោលសំយុត្តនិកាយ គប្បីរៀនវគ្គទាំង ៣ ខាងដើម ឬមហាវគ្គ ។ អ្នកពោលអង្គុត្តរនិកាយ គប្បីរៀនពាក់កណ្តាលនិកាយខាងដើម ឬខាងចុង ។ បើមិនអាចសូម្បីរៀនខាងដើម តាំងអំពីតិកនិបាតទៅក៏បាន តែក្នុងមហាបច្ចរីពោលថា អ្នករៀនយកនិបាត ១ ឬរៀនយកចតុក្កនិបាត ឬបញ្ចកនិបាតក៏បាន ។ អ្នកពោលជាតក គប្បីរៀនយកជាតក ព្រមទាំងអដ្ឋកថា បើរៀនទាបជាងជាតក ព្រមទាំងអដ្ឋកថា មិនគួរ ។ លោកពោលទុកក្នុងមហាបច្ចរីថា សូម្បីរៀនយកធម្មបទ ព្រមទាំងវត្ថុនិទាន ក៏គួរ ។*

សួរថា បើជ្រើសរើសរៀនយកនិកាយនោះៗ មានទីឃនិកាយជាដើម ត្រឹមមូលបណ្ណាសកៈ គួរ ឬមិនគួរ ឆ្លើយថា លោកបដិសេធទុកក្នុងអដ្ឋកថា

กุรุนฺทีว่า มิได้ควร ฯ ในอัฏฐกถาก่อนแต่นี้ มิได้มีการพรรณนาไว้ ฯ ในอภิธรรมโลกมิได้กล่าวว่า ควรเรียนอะไร ๆ ภิกษุณีชื่อว่าผู้ทรงวินัยปิฎกและอภิธรรมปิฎก พร้อมทั้งอัฏฐกถา ย่อมไม่มีเลย ๆ ก็ภิกษุณีเช่นใดทรงสุตตันตปิฎก ภิกษุนั้นก็มิได้เพื่อจะให้ถึงซึ่งความเป็นผู้ฉลาดในวินัยเลย ๆ ก็ภิกษุณีเรียนเท่าไร ๆ ย่อมไม่มีเลย ฯ ก็ภิกษุณีเรียนสุตตันตปิฎกแล้ว อันดับแต่นั้นเรียนวินัยปิฎกบ้าง ๒ บ้าง ภิกษุนี้ชื่อว่า **วินิจฺฉยปฺปตฺตา** ได้ถึงความตัดสินได้ ชื่อว่าเป็นพหูสูต ชื่อว่าเป็นทิฏฐาโมกขา ย่อมได้ตามสมควรแก่ความเลื่อมใส ก็ภิกษุนั้นก็มิได้เพื่อให้ถึงความเป็นผู้ฉลาดในวินัย ๆ ก็ภิกษุณีผู้ให้อุปสมบทภิกษุณี ต้องเรียนปิฎก ๓ พร้อมทั้งอัฏฐกถา ๆ ถ้าไม่มีสมรรถภาพ ต้องเรียนอัฏฐกถาแห่งนิกาย ๑ ในนิกาย ๔ เหล่านี้ ๆ เพราะว่า ในนิกาย ๑ ก็อาจเพื่อแก้ปัญหาในนิกายอื่นได้ ๆ ต้องเรียนอัฏฐกถาแห่งอาคม ๔ เหล่านี้ ๆ เพราะว่า โดยนัยที่ได้ (ในนิกาย ๑) ในอัฏฐกถาทั้ง ๔ อาคมนั้น ก็อาจเพื่อแก้ปัญหาในอาคมอื่นได้ ๆ ก็วินัยปิฎกมีอรรถต่าง ๆ กัน มีเหตุต่าง ๆ กัน เพราะเหตุนั้น ภิกษุณีผู้ให้อุปสมบทภิกษุณี ต้องเรียนวินัยปิฎกนั้นพร้อมทั้งอัฏฐกถาให้ถึงพร้อม แม้ด้วยการเรียนสูตร ต้องเรียนเพียงเท่านั้น ภิกษุณีที่ได้เรียนเพียงเท่านั้น ชื่อว่าเป็นพหูสูต ฯ

ส่วนพระดำรัสว่า **อุภยานิ เขา ปนสฺส** เป็นต้นเดิม พระผู้มีพระภาคตรัสไว้ด้วยอำนาจแห่งบุคคล เพราะว่าในคราวที่พหูสูตมีองค์ ๙ ประการ ย่อมมีครบทั้ง

អស់ បើវៀរវិនយបិដក ព្រមទាំងអដ្ឋកថាចេញ រមែងមិនគួរនោះឯង ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **วิตฺถาเรน** *បានដល់ មួយអន្ទើដោយ ឧកតោវិកប្ប ។*

បទថា **สฺวาคตานิ** *គឺមកហើយដោយល្អ ។ ឫតិមោក្ខទាំង ២ មកហើយដោយប្រការណា ទើបរាប់ថា មកហើយដោយល្អ ដើម្បីសម្តែងប្រការនោះ ទើបព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ពាក្យថា* **สุวิภตฺตานิ** *ជាដើម ។*

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **สุวิภตฺตานิ** *បានដល់ ចែកបានល្អ គឺវៀរចាកទោស គឺបទដែលធ្លាក់ចុះខាងក្រោយ និងប្របូកប្របល់គ្នា ។*

បទថា **สุปฺปวตฺตีนิ** *បានដល់ ជំនាញរត់មាត់ ។*

ពីរបទថា **สุวินิจฺฉิตานิ สุตฺตโส** *បានដល់ មានវិនិច្ឆ័យល្អហើយដោយអំណាចនៃសូត្រដែលគប្បីនាំមកអំពីខន្ធក: និងបរិវារ ។*

បទថា **อนุพฺยญฺชนโส** *បានដល់ វិនិច្ឆ័យបានរៀបរយ ដោយការបរិបូណ៌នៃអក្ខរបទ និងដោយអំណាចនៃសូត្រ គឺមិនជាច់ធ្លាក់ចុះ មិនមានអក្ខរ:ដែលខុសក្បាំងភ្លាត់ ។ អដ្ឋកថាលោកសម្តែងទុកដោយបទថា ដោយអនុព្យញ្ជន:នេះ ពិតហើយ វិនិច្ឆ័យនេះ រមែងមានមកអំពីអដ្ឋកថា ។*

បទថា **กลฺยาณวาจาโต** *សេចក្តីថា បុគ្គលដល់ព្រមដោយវាចារបស់អ្នកក្រុង ដែលមានបទ និងព្យញ្ជន:ច្បាស់លាស់ តាមពាក្យដែលសមគួរដល់សិថិល និងធនិតជាដើម គឺប្រកបដោយវាចាឲ្យដឹងនូវអត្ថបានដោយស្រួល មិនមានទោស ។*

បទថា **កលฺยาณสาโกรเณหา** *ប្រែថា មានសំឡេងទន់ផ្អែម ពិតហើយ មាតុគ្រាម ជាអ្នកត្រេកអរក្នុងការសម្បូរនៃសំឡេង ព្រោះហេតុនោះ ទើប នាងមើលងាយពាក្យនិយាយដែលវៀរចាកភាពសម្បូរនៃសំឡេង សូម្បីមាន បទ និងព្យញ្ជនៈច្បាស់លាស់ក៏ដោយ ។*

ពាក្យថា **យេភุยฺเยน ภิกฺขุนีนំ ปิโย โหติ มนาโป** *សេចក្តីថា ឈ្មោះថា ភិក្ខុដែលជាទីស្រឡាញ់នៃភិក្ខុនីទាំងអស់ រកបានលំបាក ។ តែ ត្រូវជាទីស្រឡាញ់ ជាទីត្រេកអររបស់ពួកភិក្ខុនីដែលជាពហូសូត ជាបណ្ឌិត ព្រោះការដល់ព្រមនៃសីល និងអាចារៈ ។*

ពាក្យថា **ตชฺชเนยฺโย โหติ ภิกฺขุนิโย โอวทิตุ** *សេចក្តីថា កាល សម្តែងសូត្រ និងហេតុ ឈ្មោះថា ជាអ្នកអាចដើម្បីគំរាមដោយវដ្តភ័យ ហើយពោលទូន្មានភិក្ខុនីទាំងឡាយ គឺកាលសម្តែងធម៌ដល់ភិក្ខុនីទាំងនោះ ។*

បទថា **กาสาวยตฺตวสนาย** *ប្រែថា ដែលស្បៃកសំពត់ជ្រលក់ ដោយទឹកចត់ ។*

បទថា **คารุฬฺหึ** *សេចក្តីថា កាលនៅជាគ្រហស្ថ មិនធ្លាប់ត្រូវកាយ-សំសគ្គៈ ជាមួយភិក្ខុនីក្តី មិនធ្លាប់ត្រូវមេថុនធម្មក្នុងសិក្ខមានា និងសាមណេរី ។ ពិតហើយ មាតុគ្រាម កាលរឭកដល់កម្មដែលភិក្ខុធ្វើទុកក្នុងកាលមុន រមែង មិនធ្វើសេចក្តីគោរពក្នុងធម្មទេសនារបស់ភិក្ខុ សូម្បីដែលតាំងនៅក្នុងសំវរៈ ។ ម្យ៉ាងទៀត នាងនឹងញ៉ាំងគំនិតឲ្យកើតឡើងក្នុងអសទ្ធម្មនោះឯង ។*

បទថា **วีสติวสฺสา วา** *សេចក្តីថា ដែលមានវស្សា ២០ ដោយឧប-*

สมฺปาทกฺเก มีนวสฺสาชาเต ๒๐ อาทีสุ อุปสมฺปาทาเนาะกฺเก ฯ ภิกฺขุโน สูมฺปี ปฺรตฺยกปฺรตฺยมฺชาโมยวสฺตุเวลชาสตฺรูนีงฺคา มีนรูปเปปโนะรายๆ กีมิน ภาวีงฺภาตฺชลฺกาเรวูจสีล ชูจภิกฺขุกำโละเอยฺ ฯ ภิกฺขุโนะพิจารณามีล วัยเรปสฺวูนเหียย รเมงฺชามีนกมฺวีงฺลูมกมฺภาตฺธนูรคะ กฺนุงฺหานะ เวลมินสมคูร ฯ เปฺราะเหตุโนะ เทียปฺระมีนปฺระภาคตฺราสฺติ **วิสติวสฺสา วา โหติ อติเรกวีสติวสฺสา วา ฯ**

ปณฺฑาอฏฺฐีวีง ๘ เนะ ปณฺฑิตคปฺยีชฺราปติ พากฺยติ ชามีนสีลชาเจีม ชาอฏฺฐีที่ ๑ พากฺยติ ชาพหูสูตชาเจีม ชาอฏฺฐีที่ ๒ พากฺยติ (ปาติโมกฺข) ทีวีง ๒ โนะเองฺรปสฺโลกชาเจีม ชาอฏฺฐีที่ ๓ พากฺยติ ชามีนวาจาพีเระ มีนสำเลงฺรนฺแฝม ชาอฏฺฐีที่ ๔ พากฺยติ ชาที่สฺรทฺธาญฺ ชาที่เพญฺจิตฺตไนภิกฺขุนีทีวีงฺลายเยายเปฺรีน ชาอฏฺฐีที่ ๕ พากฺยติ ชามีนอาจเปฺรียนเปฺรเชาภิกฺขุนีทีวีงฺลาย ชาอฏฺฐีที่ ๖ พากฺยติ ภิกฺขุโนะ มินธาบ์เปฺรพฺรึตฺตกนฺรงฺคฤชมินีงฺภิกฺขุนี ชาอฏฺฐีที่ ๗ พากฺยติ มีนวสฺสา ๒๐ ชาเจีม ชาอฏฺฐีที่ ๘ ฯ

อธิบาย

สิกฺขาปทวิภงฺคไนภาณสิกฺขาปท

[๒๖] *บทติ* **ญตฺติจตุตฺเถน** *ปานชัล (เยายญตฺติจตุตฺถกมฺม) มีนนัยชูจเพลเหียย กฺนุงฺเรียงฺมุนๆ โนะเองฺ ฯ*

[๒๗] บทว่า **คารุเฬฺหหิ** คือโดยธรรมที่ลึกซึ้ง ฯ ก็ธรรมทั้งนั้น พระผู้มีพระภาคตรัสเรียกว่า คารุฬหธรรม เพราะเป็นธรรมที่ภิกษุนี ทั้งหลายควรปฏิบัติการเคารพ ยกย่อง ฯ

ในพากยว่า **ปกติโต อุปสมฺปนฺนํ** นี้ พึงทราบวินิจฉัยดังนี้ว่า ภิกษุณี รูปใดรูปหนึ่งพึงให้อุปสมบทภิกษุนี ด้วยคารุฬหธรรมแก่สิกขมานาผู้ศึกษาสิกขาบทอันเป็นเหตุให้ถึงความเป็นภิกษุณีทั้งหลายโดยปกติ ภิกษุณีรูปนั้นต้องอาบัติทุกกฏแก่ภิกษุนั้น ฯ ส่วนอาบัติตามวัตถุนั่นเทียว (แก่ภิกษุที่ให้อุปสมบทภิกษุนี) ที่ให้อุปสมบทในสำนักของภิกษุ ฯ

อธิบาย

บทภาชนียของอุภโตสังฆสิกขาบท

[๒๘] ในบทว่า **ปริเวณํ สมฺมชฺชิตฺวา** ความว่า ถ้าบริเวณไม่สะอาด หรือแม้สะอาดแล้วในเวลาเช้า ควรกวาดเพราะมีใบไม้และผงเป็นต้นและมีรอยเท้าเป็นอันมาก เพราะต้องเดินไปมาด้วยกิจมีประการต่างๆ ภิกษุที่ได้รับมอบหมายแล้วไม่กวาด ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ ส่วนภิกษุนี ทั้งหลาย ถ้าบริเวณนั้นไม่สะอาด ภิกษุนี ทั้งหลายเห็นอยู่ก็ดี ได้ยินได้ฟังมาก็ดี ไม่ใส่ใจ ด้วยสำคัญว่าเป็นกิจของภิกษุณีผู้เถระทั้งหลาย ไม่ขวนขวายเพื่อประโยชน์แก่ความเป็นผู้มักน้อยเป็นต้นในวัตรปฏิบัติ ชื่อว่าเกียจคร้านในวัตรปฏิบัติ ฯ เพราะเหตุนั้น พระผู้มีพระภาคจึงตรัสพากยว่า **ปริเวณํ สมฺมชฺชิตฺวา** ฯ

ភិក្ខុនីទាំងឡាយដើរមកពីក្នុងស្រុក រមែងស្រែកទឹក និងអស់កម្លាំង ភិក្ខុនីទាំងនោះ ទើបសង្ឃឹមចំពោះនូវទឹកផឹក និងការធ្វើឲ្យដៃជើង និងមុខ ត្រជាក់ ។ កាលបើទឹកមិនមាន ភិក្ខុនីទាំងនោះកើតការមិនគោរពដោយន័យមុននោះឯង ហើយជាអ្នកមិនបំណងនឹងស្តាប់ធម៌ក៏បាន ។ ព្រោះហេតុនោះ ទើបព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ពាក្យថា **ទានីយំ បរិភោជនីយំ ឧបដ្ឋបេត្វា** ។

បទថា **អាសនំ** សេចក្តីថា ភិក្ខុដែលបានទទួលសម្មតិនោះ ទើបរៀបចំទីអង្គុយ មានតាំងតូច បន្ទះក្តារ កន្ទេលទន់ និងកន្ទេលផែងជាដើម ដោយហោចសូម្បីស្លឹកឈើដែលល្មមនឹងកាច់បាន ដោយគិតយ៉ាងនេះថា ទីនេះនឹងជាទីអង្គុយរបស់ភិក្ខុនីទាំងនោះ ហើយគប្បីប្រាប្តាបុរស អ្នកជឿងក្តីជាសម្ងាញ់ដើម្បីដោះអាបត្តិ ព្រោះការសម្តែងធម៌ ព្រោះហេតុនោះ ទើបព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា **ទុតិយំ គហេត្វា** ដូច្នេះ ។

បទថា **និសីទិតព្វំ** សេចក្តីថា មិនគប្បីអង្គុយក្នុងទីបំផុតនៃវិហារដោយពិត គប្បីអង្គុយក្នុងទីប្រជុំនៃបុគ្គលទូទៅ ជិតទ្វារវេងឧបោសថ ឬវេងធាន់ត្រង់កណ្តាលវិហារ ។

បទថា **សម្មគ្គត្ត** សេចក្តីថា នាងទាំងឡាយមកព្រមព្រៀងគ្នាអស់ហើយឬ ។

បទថា **វត្តន្តិ** ប្រែថា (គរុធម៌ ๘) ចាំបានហើយឬ អធិប្បាយថា ជំនាញ រត់មាត់ហើយឬ ។

បទថា **និយ្យាទេតព្វោ** ប្រែថា គប្បីប្រគល់ឲ្យ ។

บทว่า **ฉิสาเรตฺวา** *ได้แล้ว คือปิดประตูแล้ว ฯ*

พากย์ว่า **วิสฺสาสตฺถมสมฺปฺปาย** *เป็นเหตุ เป็นพากย์สำแดงถึงเหตุที่ภิกษุผู้ได้รับสมมติปิดประตู ฯ*

ในบทเหล่านั้น บทว่า **สามีจิกมฺมํ** *ได้แก่ วัตรที่สมควรมีการเช็ดกวาดให้โอกาส ปัดฝุ่น และ ราดน้ำเป็นต้น เป็นเหตุ ฯ ในวัตรมีการอภิวาทเป็นเหตุนี้ เรียกว่า การกราบไหว้ภิกษุที่ตนปิดประตูจริง ในสกุลก็ดี นอกสกุลก็ดี ในวิหารก็ดี นอกวิหารก็ดี ในสกุลสงฆ์ก็ดี ในโรงฉันก็ดี ในโรงไฟก็ดี ในที่ล้างเท้าก็ดี ในที่ถ่ายอุจจาระก็ดี ในที่ถ่ายปัสสาวะก็ดี ในที่ถ่ายอุจจาระปัสสาวะก็ดี ในที่ไม่มีน้ำก็ดี ในที่มีน้ำก็ดี ในที่ไม่มีต้นไม้ก็ดี ในที่มีต้นไม้ก็ดี ในที่ไม่มีหญ้าก็ดี ในที่มีหญ้าก็ดี ในที่ไม่มีน้ำเขียวก็ดี ในที่มีน้ำเขียวก็ดี ในที่ไม่มีตัวไม้ก็ดี ในที่มีตัวไม้ก็ดี ในที่ไม่มีเปือกตมก็ดี ในที่มีเปือกตมก็ดี ในที่ไม่มีน้ำขังก็ดี ในที่มีน้ำขังก็ดี ในที่ไม่มีน้ำไหลก็ดี ในที่มีน้ำไหลก็ดี ในที่ไม่มีฝั่งก็ดี ในที่มีฝั่งก็ดี ในที่ไม่มีเหวก็ดี ในที่มีเหวก็ดี ในที่ไม่มีตลิ่งก็ดี ในที่มีตลิ่งก็ดี ในที่ไม่มีน้ำท่วมก็ดี ในที่มีน้ำท่วมก็ดี ในที่ไม่มีน้ำลึกก็ดี ในที่มีน้ำลึกก็ดี ในที่ไม่มีน้ำตื้นก็ดี ในที่มีน้ำตื้นก็ดี ในที่ไม่มีท่าน้ำก็ดี ในที่มีท่าน้ำก็ดี ในที่ไม่มีน้ำวนก็ดี ในที่มีน้ำวนก็ดี ในที่ไม่มีน้ำเชี่ยวก็ดี ในที่มีน้ำเชี่ยวก็ดี ในที่ไม่มีน้ำไหลเอื่อยก็ดี ในที่มีน้ำไหลเอื่อยก็ดี ในที่ไม่มีน้ำใสก็ดี ในที่มีน้ำใสก็ดี ในที่ไม่มีน้ำขุ่นก็ดี ในที่มีน้ำขุ่นก็ดี ในที่ไม่มีน้ำเย็นก็ดี ในที่มีน้ำเย็นก็ดี ในที่ไม่มีน้ำร้อนก็ดี ในที่มีน้ำร้อนก็ดี ในที่ไม่มีน้ำดื่มก็ดี ในที่มีน้ำดื่มก็ดี ในที่ไม่มีน้ำใช้ก็ดี ในที่มีน้ำใช้ก็ดี ในที่ไม่มีน้ำก็ดี ในที่มีน้ำก็ดี ในที่ไม่มีน้ำเต็มก็ดี ในที่มีน้ำเต็มก็ดี ในที่ไม่มีน้ำล้นก็ดี ในที่มีน้ำล้นก็ดี ในที่ไม่มีน้ำเสมอก็ดี ในที่มีน้ำเสมอ

បទថា **គរុកត្វា** គឺឲ្យកើតការគោរពក្នុងកម្មនោះ ។

បទថា **មានេត្វា** គឺធ្វើការស្រឡាញ់ដោយចិត្ត (ពិតៗ) ។

បទថា **បូជេត្វា** គឺធ្វើការបូជាដោយកិច្ច ๓ យ៉ាងនេះឯង ។

បទថា **អនតិក្កមនីយោ** គឺភិក្ខុនីមិនគប្បីកន្លងល្មើស ។

ក្នុងពាក្យថា **អភិក្ខុកេ អាវាសេ** នេះ គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា បើភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកឲ្យឱវាទ មិនបាននៅក្នុងឱកាសខាងក្នុងរយៈចម្ងាយកន្លះយោជន៍អំពីសម្នាក់នៃភិក្ខុនី អាវាសនេះ ឈ្មោះថា អាវាសមិនមានភិក្ខុ ។ ភិក្ខុនីទាំងឡាយមិនគប្បីនៅចាំវស្សាក្នុងអាវាសមិនមានភិក្ខុនោះ ។ សមដូចពាក្យដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា អាវាសដែលភិក្ខុនីទាំងឡាយមិនអាចទៅដើម្បីស្តាប់ឱវាទក្តី ដើម្បីនៅរួមគ្នាក្តី ឈ្មោះថា មិនមានភិក្ខុ នីឝមិនអាចដើម្បីនឹងទៅទីជាទៃអំពីសម្នាក់ភិក្ខុនីនោះ ខាងក្រោយភត្ត ស្តាប់ធម៌ហើយត្រឡប់មក ។ បើពួកញាតិក្តី ពួកឧបដ្ឋាកក្តី ពោលនឹងភិក្ខុនីទាំងឡាយដែលមិនបំណងនឹងនៅចាំវស្សាក្នុងអាវាសនោះ យ៉ាងនេះថា សូមនៅចុះអ្នកនាងម្ចាស់ ពួកខ្ញុំនឹងនាំភិក្ខុមកដូច្នេះ គួរ ។

បើភិក្ខុទាំងឡាយមានបំណងនឹងនៅចាំវស្សាក្នុងប្រទេស មានប្រមាណដូចយើងពោលហើយ មកស្នាក់សូម្បីត្រង់ជាំដែលធ្វើដោយមែកឈើ ទោះមួយយប់ ត្រូវពួកអ្នកស្រុកនិមន្តទុក ទើបមិនបំណងនឹងទៅ សូម្បីដោយការប្រាថ្នាដែលភិក្ខុនីឝមកនៅចាំវស្សាត្រឹមប៉ុណ្ណោះ ក៏ឈ្មោះថា អាវាសមានភិក្ខុ ពួកភិក្ខុនីទោះចាំវស្សាក្នុងអាវាសនេះ ក៏គួរ ។ កាលចាំវស្សា គប្បីសំណូមពរ

ภิกฺขุทั้งหลายในวันที่ ๑๓ นับแต่วันนั้นว่า ข้าแต่พระโลกนาถ พวกข้าพเจ้าได้อยู่จำพรรษาแล้วด้วยดีกับพระโลกนาถทั้งหลาย ฯ

ส่วนเสนาสนะของภิกษุทั้งหลายในวันที่สองจากวันนั้นไป ชื่อว่าอยู่ไกลหมู่บ้าน ๕๐๐ โยชน์ ด้วยทางไกล ๕๐๐ โยชน์ ภิกษุณีรูปใดรูปหนึ่งไปด้วยทางนั้น ภิกษุณีรูปนั้นไปด้วยทางไกลเท่านั้นโยชน์ ในเสนาสนะนี้ ก็ที่อยู่ของภิกษุทั้งหลายกับที่อยู่ของภิกษุณีทั้งหลายอยู่ในที่ใกล้กัน ไม่มีภิกษุณีอื่นนอกจากนี้ ฯ แต่ว่าเมื่อมีภิกษุณีรูปหนึ่งอยู่ในที่สุดภัย ล่วงไปแล้วจากภิกษุณีนั้นประมาณหนึ่งคาวุต ภิกษุณีทั้งหลายนั้นได้ส่งข่าวไปยังภิกษุณีรูปนั้นแล้วกล่าวว่า ข้าแต่พระโลกนาถทั้งหลาย ขอพระโลกนาถทั้งหลายจงมา ขอพระโลกนาถทั้งหลายจงมา ในที่สุดภัยนั้นมีทางไกลเท่านั้นโยชน์ แต่ในที่นั้นมีภิกษุณีรูปเดียว ล่วงไปแล้วจากพวกข้าพเจ้าประมาณหนึ่งคาวุต พวกข้าพเจ้าได้อยู่จำพรรษาแล้วด้วยดีกับพระโลกนาถทั้งหลายแล้ว ภิกษุณีทั้งหลายนั้นได้ไปหาภิกษุณีรูปนั้นแล้วกล่าวว่า ข้าแต่พระโลกนาถ ขอพระโลกนาถจงรับปวารณาเถิด ฯ ภิกษุณีทั้งหลายนั้นได้รับปวารณาแล้ว ฯ ครั้นแล้วภิกษุณีทั้งหลายนั้นได้ไปหาภิกษุณีรูปนั้นแล้วกล่าวว่า ข้าแต่พระโลกนาถ ขอพระโลกนาถจงทำปวารณาเถิด ภิกษุณีรูปนั้นได้ทำปวารณาแล้ว ฯ

ถ้าภิกษุทั้งหลายจำพรรษาในวันที่สองจากวันนั้นไป มาถึงวิหารในวันที่ ๑๔ ภิกษุณีทั้งหลายถามว่า ข้าแต่พระโลกนาถทั้งหลาย พระโลกนาถทั้งหลายได้อยู่จำพรรษาในที่นี้หรือ ภิกษุทั้งหลายกล่าวว่า อย่างนั้นแหละ อุบาสิกาทั้งหลาย ภิกษุณีทั้งหลายนั้นได้กล่าวว่า ข้าแต่พระโลกนาถทั้งหลาย ถ้าอย่างนั้น พวกข้าพเจ้าได้อยู่จำพรรษาแล้วด้วยดีกับพระโลกนาถทั้งหลาย ฯ

អាស្រ័យឱវាទរបស់លោកម្ចាស់ទាំងឡាយ ដូច្នេះ ក្នុងថ្ងៃរះឡើង មិនឃើញការសម្បូរនៃអាហារក្នុងស្រុក គិតថា ពួកយើងមិនអាចនៅក្នុងទីនេះបាន ទើបចៀសចេញទៅ បើភិក្ខុនីទាំងនោះទៅកាន់វិហារ ក្នុងថ្ងៃឧបោសថ មិនឃើញភិក្ខុទាំងនោះ សួរថា អាវាសមានសភាពបែបនេះ គប្បីធ្វើដូចម្តេច ឆ្លើយថា ភិក្ខុទាំងឡាយនៅក្នុងអាវាសណា គប្បីទៅចូលវស្សាក្នុងថ្ងៃចូលវស្សាក្រោយក្នុងអាវាសនោះក្តី ធ្វើការចងចិត្តថា ភិក្ខុទាំងឡាយនឹងមកចូលវស្សាក្នុងថ្ងៃចូលវស្សាក្រោយ ហើយគប្បីនៅដោយឱវាទក្នុងសម្នាក់របស់ពួកភិក្ខុដែលមកហើយ ។

បើក្នុងថ្ងៃចូលបច្ឆិមវស្សាក៏មិនមានភិក្ខុអង្គខ្លះមក ហើយក្នុងចន្លោះផ្លូវមានរាជភ័យ ចោរភ័យ ឬទុព្ភិក្ខភ័យ ក៏ប្រព្រឹត្តជាអាបត្តិដល់កិក្ខុនីដែលនៅក្នុងអាវាសមិនមានភិក្ខុ ។ សូម្បីជាច់វស្សាទៅ ក៏ជាអាបត្តិ គប្បីរក្សាអាបត្តិមានការដាច់វស្សាជាហេតុនោះទុក ។ ពិតហើយ ក្នុងអន្តរាយទាំងឡាយលោកកាត់ជាអនាបត្តិដល់កិក្ខុនីដែលនៅក្នុងអាវាស មិនមានភិក្ខុ ។

បើភិក្ខុទាំងឡាយមកចូលវស្សាហើយ ចៀសចេញទៅវិញដោយហេតុណាមួយក្តី ពួកភិក្ខុនីគប្បីនៅតទៅ ។ សមដូចពាក្យព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ទុកថា មិនត្រូវអាបត្តិដល់កិក្ខុនី ដែលមានពួកភិក្ខុនៅចាំវស្សា ហើយចៀសចេញទៅក្តី សឹកទៅក្តី ស្លាប់ក្តី ចូលពួក (ទៅចូលសាសនាដទៃ) ក្តី ១ ភិក្ខុនីមានសេចក្តីអន្តរាយ ១ ភិក្ខុនីឆ្កួត ១ ភិក្ខុនីជាខាងដើមបញ្ញត្តិ ១ តែកាលបវារណា គប្បីទៅបវារណាក្នុងអាវាសដែលមានពួកភិក្ខុ ។

បទថា **អទ្ធមាសំ** *ប្រែថា ពាល់កន្ទុះខែម្តង ។*

បីបទថា **ទ្វេ ធម្មា បច្ចាសីសិតព្វា** *គឺគប្បីប្រាថ្នាធម៌ ๒ យ៉ាង ។*

បទថា **ឧបោសថបុច្ឆកំ** *ប្រែថា សួរដល់ឧបោសថ ។ ក្នុងការសួរដល់ឧបោសថនោះ ក្នុងឧបោសថ ๑๕ កើត គប្បីសួរឧបោសថក្នុងថ្ងៃ ๑๔ កើតនៃបក្ខ ក្នុងឧបោសថ ๑๔ កើត គប្បីសួរឧបោសថក្នុងថ្ងៃ ๑๓ កើតនៃបក្ខ ។ តែក្នុងមហាបច្ចរីពោលថា គប្បីទៅសួរក្នុងតិថី ๑๓ កើតនៃបក្ខនោះឯងថា ឧបោសថនេះ ๑๔ កើត ឬ ๑๕ កើត ។ ក្នុងថ្ងៃឧបោសថ គប្បីចូលទៅដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ឱវាទ តាំងពីថ្ងៃ ๑ រោចទៅ គប្បីទៅដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការស្តាប់ធម៌ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មិនប្រទានឱកាសដល់កម្មជនៃ ទ្រង់បញ្ញត្តការជាប់គាំក្នុងសម្នាក់នៃភិក្ខុទាំងឡាយប៉ុណ្ណោះ ដល់ពួកភិក្ខុនីដោយប្រការដូច្នេះ ។ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះមាតុគ្រាមមានបញ្ញាតិច ។ ពិតហើយ មាតុគ្រាមមានបញ្ញាតិច ការស្តាប់ធម៌ជានិច្ច មានឧបការៈច្រើនដល់លោក ។ កាលបើយ៉ាងនេះ ភិក្ខុនីទាំងឡាយនឹងមិនធ្វើមានះថា លោកម្ចាស់ទាំងឡាយ រមែងដឹងធម៌ដែលពួកយើងដឹងប៉ុណ្ណោះ ហើយនឹងចូលទៅអង្គុយជិតភិក្ខុសង្ឃ ធ្វើបព្វជ្ជាឲ្យមានប្រយោជន៍ ។ ព្រោះហេតុនោះ ទើបព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ធ្វើ (ការបញ្ញត្ត) យ៉ាងនោះ ។ ឯភិក្ខុនីទាំងឡាយសម្គាល់ថា យើងទាំងឡាយនឹងបដិបត្តិតាមដែលទ្រង់ប្រៀនប្រដៅ ទើបចូលទៅកាន់វិហារមិនដាច់ទាំងអស់នេះឯង ។*

សមដូចពាក្យ ដែលធម្មសង្គាហកាចារ្យពោលទុកថា សម័យនោះឯង

ภิกฺขุนีสงฺฆทั้งหมด ให้มาเพื่อรับโอวาท ฯ พวกมนุษย์ให้มาเพื่อกล่าวโทษติเตียน เหมือนกันว่า ภิกษุณีทั้งหลายนี้ เป็นบริวารของภิกษุพวกนี้ ทั้งหลายนี้ เป็นสตรีเพศของภิกษุทั้งหลายนี้ ในบัดนี้ ภิกษุทั้งหลายนี้ จักเสพเมถุนธรรมกับภิกษุณีทั้งหลายนี้ เป็นแน่ ฯ ครั้นภิกษุทั้งหลายแล้ว ได้นำเรื่องนี้ถวายแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า ฯ ครั้นพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ภิกษุณีสงฆ์ไม่ต้องมารับโอวาท (พร้อมกัน) ทั้งหมดเลย ถ้ามารับต้องอาบัติทุกกฏ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้ภิกษุณี ๒ หรือ ๓ รูป มารับโอวาทได้ (ครั้งๆ ไป) เป็นแน่ ฯ ต่อมาพวกอันธพาลก็ได้พูดเยาะเย้ยกันอีกว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสอีกว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้ภิกษุณีมารับโอวาทได้ ๒ หรือ ๓ รูป เป็นแน่ ฯ

เพราะเหตุนั้นเอง ภิกษุณีสงฆ์จึงส่งภิกษุณี ๒-๓ รูป มาแล้วบอกว่า มาเถิดอาจารย์ทั้งหลาย ขอเชิญมาเพื่อรับโอวาทกับภิกษุสงฆ์ ดังนี้ ภิกษุสงฆ์ก็ถามว่า ดูก่อนอาจารย์ทั้งหลาย ภิกษุณีสงฆ์ได้มาเพื่อรับโอวาทกับภิกษุสงฆ์ ดังนี้ ท่านอาจารย์ทั้งหลายจึงบอกว่า ดูก่อนอาจารย์ทั้งหลาย ภิกษุณีสงฆ์ได้มาเพื่อรับโอวาทกับภิกษุสงฆ์ ดังนี้ ภิกษุนั้นจึงบอกภิกษุรูปหนึ่งว่า ดูก่อนอาจารย์ ขอเชิญมาเพื่อรับโอวาทกับภิกษุสงฆ์ ดังนี้ ภิกษุนั้นจึงไปบอกภิกษุรูปหนึ่งว่า ดูก่อนอาจารย์

យ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ភិក្ខុនីសង្ឃរមែងថ្វាយបង្គំបាទានៃភិក្ខុសង្ឃ និងសូមការចូលមកដើម្បីទទួលឱវាទ បពិត្រលោកម្ចាស់បានឮថា ភិក្ខុនីសង្ឃសូមបាននូវការចូលមកដើម្បីទទួលឱវាទ ដូច្នេះ ។ ភិក្ខុអ្នកសម្តែងបាតិមោក្ខ គប្បីពោលថា មានភិក្ខុអង្គខ្លះដែលសង្ឃសន្មតឲ្យជាអ្នកប្រៀនប្រដៅភិក្ខុនីឬ បើមានភិក្ខុអង្គខ្លះដែលសង្ឃសន្មតឲ្យជាអ្នកប្រៀនប្រដៅភិក្ខុនី ភិក្ខុដែលសម្តែងបាតិមោក្ខ គប្បីពោលថា ភិក្ខុឈ្មោះនោះ សង្ឃសន្មតឲ្យជាអ្នកប្រៀនប្រដៅភិក្ខុនី ភិក្ខុនីសង្ឃគួរចូលទៅរកភិក្ខុនោះ ដូច្នេះ ។

បើមិនមានភិក្ខុដែលសង្ឃសន្មតឲ្យជាអ្នកប្រៀនប្រដៅភិក្ខុនីទេ ភិក្ខុអ្នកសម្តែងបាតិមោក្ខ គប្បីពោលថា លោកដ៏មានអាយុអង្គណា អាចប្រៀនប្រដៅពួកភិក្ខុនី បើមានភិក្ខុអង្គខ្លះអាចប្រៀនប្រដៅពួកភិក្ខុនីផង ភិក្ខុនោះជាអ្នកប្រកបដោយអង្គ ៨ ផង គប្បីសន្មតភិក្ខុនោះ ហើយពោលថា ភិក្ខុឈ្មោះនោះ សង្ឃសន្មតឲ្យជាអ្នកប្រៀនប្រដៅភិក្ខុនី ភិក្ខុនីសង្ឃគួរចូលទៅរកភិក្ខុនោះចុះ ។

តែភិក្ខុណាមួយក៏មិនអាចប្រៀនប្រដៅពួកភិក្ខុនី ភិក្ខុអ្នកសម្តែងបាតិមោក្ខ គប្បីពោលថា មិនមានភិក្ខុអង្គណាមួយ ដែលសង្ឃសន្មតឲ្យជាអ្នកប្រៀនប្រដៅភិក្ខុនីទេ ភិក្ខុនីសង្ឃចូរឲ្យដល់ព្រមដោយកម្មដែលគួរជ្រះថ្លាចុះ ។ ពិតហើយ ដោយពាក្យប្រមាណប៉ុណ្ណេះ សាសនាសង្គ្រោះដោយត្រៃសិក្ខាទាំងមូល គឺលោកជ្រាប់ហើយ ។ ភិក្ខុនោះទទួលថា សាធុ ហើយគប្បីជ្រាប់ដល់ភិក្ខុនីទាំងឡាយ ក្នុងថ្ងៃ ១ វេច ។

សូម្បីភិក្ខុនីសង្ឃ គប្បីបញ្ជូនភិក្ខុនីទាំងនោះទៅថា ទៅចុះអ្នកនាងម្ចាស់

ถวายสวยว่า บพิตรโยมผู้เจริญ ภิกษุณีสงฆ์แม้ทั้งหมดมาเพื่อรับฉิวาทหรือ ภิกษุณีนั้นรับว่า สาธุ ท่านเจ้าข้า แล้วเข้าไปสู่ที่ภิกษุนั้น แล้วกล่าวอย่างนี้ว่า บพิตรโยมผู้เจริญ ภิกษุณีสงฆ์แม้ทั้งหมดมาเพื่อรับฉิวาทหรือ ภิกษุนั้นกล่าวว่า ไม่มีภิกษุใดๆ ที่สงฆ์สมมติให้เป็นผู้สอนภิกษุณีเลย ภิกษุณีสงฆ์จงมาพร้อมด้วยกรรมที่ควรกระทำเถิด ภิกษุณีนั้นรับว่า สาธุ ท่านเจ้าข้า ดังนี้

ท่านกล่าวคำเป็นพหูพจน์ว่า **ตาหิ** เพราะอำนาจแห่งภิกษุณีนั้นและภิกษุณีอื่นๆ มาประชุมกัน ๆ ในภิกษุณีนั้นๆ ภิกษุณีหนึ่งรูปก็กล่าว และภิกษุณีทั้งหมดก็รับ ๆ ภิกษุณีนอกจากนี้ ชื่อว่าเป็นบริวารของภิกษุณีนั้นๆ ๆ ถ้าภิกษุณีสงฆ์ก็ดี ภิกษุณีคณะก็ดี ไม่ครบ (ชื่อว่าสงฆ์) ๆ แม้ขาดเพียงรูปเดียวก็ดี ชื่อว่าคณะก็ดี บุคคลหนึ่งก็ดี ภิกษุณีหนึ่งรูป ต้องส่งไปจากที่ใกล้เพื่อรับฉิวาทก็ดี ๆ ในบทว่า **ภิกฺขุนิสงฺฆา ฯ ปฯ ยาติ** เป็นต้นนั้น มีวจนานุกรมดังต่อไปนี้ ๆ

ถ้าภิกษุณีกล่าวว่า บพิตรโยมผู้เจริญ ภิกษุณีสงฆ์ทั้งหมดขอถวายฉันทะด้วยปาราชิกสังฆาทิเสส และขอมาเพื่อรับฉิวาท บพิตรโยมผู้เจริญ ภิกษุณีสงฆ์มาพร้อมเพื่อรับฉิวาทหรือ ภิกษุนั้นกล่าวว่า ภิกษุณีสงฆ์มาพร้อมเพื่อรับฉิวาทแล้ว ๑ ๆ

ถ้าภิกษุณีกล่าวว่า บพิตรโยมผู้เจริญ ดิฉันขอถวายฉันทะด้วยปาราชิกสังฆาทิเสส และขอมาเพื่อรับฉิวาท บพิตรโยมผู้เจริญ ภิกษุณีสงฆ์มาพร้อมเพื่อรับฉิวาทหรือ ภิกษุนั้นกล่าวว่า ภิกษุณีสงฆ์มาพร้อมเพื่อรับฉิวาทแล้ว ๑ ๆ

ถ้าภิกษุณีกล่าวว่า บพิตรโยมผู้เจริญ ภิกษุณีสงฆ์ทั้งหมดขอถวายฉันทะด้วยปาราชิกสังฆาทิเสส และขอมาเพื่อรับฉิวาท บพิตรโยมผู้เจริญ ภิกษุณีสงฆ์มาพร้อมเพื่อรับฉิวาทหรือ ภิกษุนั้นกล่าวว่า ภิกษุณีสงฆ์มาพร้อมเพื่อรับฉิวาทแล้ว ๑ ๆ

ទទួលឱវាទ ๑ ។

ភិក្ខុនីគប្បីពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ភិក្ខុនីសង្ឃថ្វាយបង្គំបាទាលោកម្ចាស់ទាំងឡាយផង សូមការចូលមកដើម្បីទទួលឱវាទផង បពិត្រលោកម្ចាស់ បានឮថា ភិក្ខុនីសង្ឃគប្បីបានការចូលមកដើម្បីទទួលឱវាទ ๑ ។

ភិក្ខុនីគប្បីពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ភិក្ខុនីទាំងឡាយថ្វាយបង្គំបាទាលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ និងសូមការចូលមកដើម្បីទទួលឱវាទ បពិត្រលោកម្ចាស់ បានឮថា ភិក្ខុនីទាំងឡាយ គប្បីបានការចូលមកដើម្បីទទួលឱវាទ ๑ ។

ភិក្ខុនីគប្បីពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ខ្ញុំរមែងថ្វាយបង្គំបាទាលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ និងសូមការចូលមកដើម្បីទទួលឱវាទ បពិត្រលោកម្ចាស់ ខ្ញុំគប្បីបានការចូលមកដើម្បីទទួលឱវាទ ๑ ។

ភិក្ខុនីគប្បីពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ភិក្ខុនីសង្ឃរមែងថ្វាយបង្គំបាទាលោកម្ចាស់ និងសូមការចូលមកដើម្បីទទួលឱវាទ បពិត្រលោកម្ចាស់ បានឮថា ភិក្ខុនីសង្ឃគប្បីបានការចូលមកដើម្បីទទួលឱវាទ ๑ ។

ភិក្ខុនីគប្បីពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ភិក្ខុនីទាំងឡាយរមែងថ្វាយបង្គំបាទាលោកម្ចាស់ផង សូមការចូលមកដើម្បីទទួលឱវាទផង បពិត្រលោកម្ចាស់ ភិក្ខុនីទាំងឡាយគប្បីបានការចូលមកដើម្បីទទួលឱវាទ ๑ ។

ភិក្ខុនីគប្បីពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ខ្ញុំថ្វាយបង្គំបាទាលោកម្ចាស់ផង សូមការចូលមកដើម្បីទទួលឱវាទផង បពិត្រលោកម្ចាស់ ខ្ញុំគប្បីបានចូលមកដើម្បីទទួលឱវាទ ๑ ។

กิกฺขุนีคปฺปีโตลปติ ปติ្រលោកម្ចាស់ กิกฺขุนีสงฺฆ្ថាយបង្គំកិកុនីទាំង ទ្វាយថ្វាយបង្គំ ហើយកិកុនីថ្វាយបង្គំបាទារបស់កិកុសង្ឃ របស់លោកម្ចាស់ ទាំងទ្វាយ របស់លោកម្ចាស់ និងសូមការចូលមកដើម្បីទទួលឱវាទ បពិត្រ លោកម្ចាស់ បានឮថា កិកុសង្ឃសូមបាន ... បានឮថា កិកុនីទាំងទ្វាយ សូមបាន ... និងបានឮថា កិកុនីចូរបានការចូលមកដើម្បីទទួលឱវាទ ๑ ฯ

กิกฺขุនោះ គប្បីពោលក្នុងវេលាធ្វើឧបោសថយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោក ដ៏ចម្រើន កិកុនីទាំងទ្វាយ រមែងថ្វាយបង្គំបាទាកិកុសង្ឃ និងសូមការចូលមក ដើម្បីទទួលឱវាទ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បានឮថា កិកុនីទាំងទ្វាយសូមបាន ការចូលមកដើម្បីទទួលឱវាទ ฯ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន កិកុនីថ្វាយបង្គំបាទា កិកុសង្ឃផង សូមការចូលមកដើម្បីទទួលឱវាទផង បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ ចម្រើន បានឮថា កិកុនីសូមបានការចូលមកដើម្បីទទួលឱវាទ ฯ បពិត្រលោក ម្ចាស់ដ៏ចម្រើន កិកុនីសង្ឃ ฯลฯ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន កិកុនីថ្វាយបង្គំ បាទារបស់លោកដ៏មានអាយុទាំងទ្វាយផង សូមការចូលមកដើម្បីទទួលឱវាទ ផង បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បានឮថា កិកុនីចូរបានការចូលមកដើម្បីទទួល ឱវាទ ฯ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន កិកុនីសង្ឃថ្វាយបង្គំ កិកុនីទាំងទ្វាយថ្វាយ បង្គំផង កិកុនីថ្វាយបង្គំបាទារបស់កិកុសង្ឃរបស់លោកដ៏មានអាយុទាំងទ្វាយ ផង សូមការចូលមកដើម្បីទទួលឱវាទផង បានឮថា កិកុនីសង្ឃចូរបាន ... បានឮថា កិកុនីទាំងទ្វាយសូមបាន ... និងបានឮថា កិកុនីចូរបានការចូលមក ដើម្បីទទួលឱវាទ ฯ

ចំណែកភិក្ខុដែលសូធ្យជាតិមោក្ខ បើមានភិក្ខុដែលសង្ឃសន្មត គប្បីពោលដោយនយមុននោះឯងថា ភិក្ខុនីសង្ឃគប្បីចូលទៅរកភិក្ខុអង្គនោះ ភិក្ខុនីទាំងឡាយគប្បីចូលទៅរកភិក្ខុអង្គនោះ ភិក្ខុនីគប្បីចូលទៅរកភិក្ខុអង្គនោះដូច្នេះ ។ បើភិក្ខុអ្នកបានទទួលសម្មតិមិនមាន គប្បីពោលថា ភិក្ខុនីសង្ឃចូរឲ្យដល់ព្រម ដោយកម្មដែលគួរជ្រះថ្លាចុះ ភិក្ខុនីទាំងឡាយចូរឲ្យដល់ព្រម ... ភិក្ខុនីចូរឲ្យដល់ព្រមដោយកម្មដែលគួរជ្រះថ្លាចុះ ។ ភិក្ខុដែលទទួលឱវាទ គប្បីនាំត្រឡប់ទៅជ្រាប់យ៉ាងនោះ ក្នុងថ្ងៃបាដិបទ (១ កើត ឬ ១ រោច) ។

ភិក្ខុដទៃ វៀរភិក្ខុដែលល្ងង់ខ្លៅ ភិក្ខុអាពាធ និងភិក្ខុត្រៀមដំណើរនឹងចេញទៅ សូម្បីភិក្ខុដែលនៅព្រៃជាវត្ត នឹងមិនទទួលឱវាទមិនបាន សមដូចពាក្យដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យលើកលែងតែភិក្ខុល្ងង់ លើកលែងតែភិក្ខុឈឺ និងភិក្ខុអ្នកដំណើរឲ្យភិក្ខុដែលក្រៅពីនេះទទួលឲ្យឱវាទបាន ។

បណ្តាភិក្ខុទាំងនោះ ភិក្ខុដែលមានបំណងនឹងទៅក្នុងថ្ងៃឧបោសថ ត្រង់ថ្ងៃ ១៤-១៥ កើតក្តី ក្នុងថ្ងៃបាដិបទក្តី ឈ្មោះថា អ្នកត្រៀមនឹងទៅ ។ សូម្បីទៅក្នុងថ្ងៃនៃបក្ខទី ២ នឹងមិនទទួលក៏មិនបាន គឺត្រូវអាបត្តិដែលត្រាស់ទុកថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនត្រូវប្រកែកមិនព្រមទទួលឱវាទទេ ភិក្ខុណាមិនព្រមទទួលត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ដូច្នេះនោះឯង ។

ភិក្ខុទទួលឱវាទហើយ មិនជ្រាប់ក្នុងរោងឧបោសថក្តី មិនត្រឡប់ទៅជ្រាប់ពួកភិក្ខុនីទាំងឡាយក្នុងថ្ងៃបាដិបទក្តី រមែងមិនគួរ ។ សមដូចពាក្យដែល

ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ទុកថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មិនត្រូវភិក្ខុមិនប្រាប់ឱវាទ (ដល់ភិក្ខុនី) ទេ ភិក្ខុណាមិនប្រាប់ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ សូម្បីពាក្យដទៃក៏ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិននាំឱវាទទៅប្រាប់មិនបាន ភិក្ខុណាមិននាំទៅប្រាប់ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ដូច្នេះ ។

បណ្តាភិក្ខុ ដែលនាំឱវាទទៅប្រាប់ទាំងនោះ ភិក្ខុដែលសមាទានអារញ្ញិកធុតង្គ គប្បីធ្វើការកំណត់សន្យាដើម្បីនាំទៅប្រាប់ ។ សមដូចពាក្យដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ទុកថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុអ្នកនៅក្នុងព្រៃទទួលឲ្យឱវាទផង ឲ្យធ្វើសេចក្តីសង្កេត (សេចក្តីកំណត់) ផង ថា អាត្មាអញនឹងនាំទៅប្រាប់ក្នុងទីនោះ ដូច្នេះ ។ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុអ្នកនៅព្រៃជាវត្ត បើបានភិក្ខាក្នុងស្រុកដែលជាលំនៅរបស់ភិក្ខុនីទាំងឡាយ គប្បីត្រាច់ទៅក្នុងស្រុកនោះឯង ជួបពួកភិក្ខុនី ប្រាប់ហើយ សឹមទៅ ។ បើត្រង់ស្រុកនោះ ភត្តជារបស់រកបានលំបាកសម្រាប់លោក គប្បីត្រាច់ទៅក្នុងស្រុកជិតខាង ហើយមកស្រុករបស់ពួកភិក្ខុនីធ្វើយ៉ាងនោះឯង ។ បើនឹងត្រូវទៅឆ្ងាយ គប្បីធ្វើការសន្យាថា ខ្ញុំនឹងចូលទៅកាន់សកា មណ្ឌប ឬគល់ឈើឈ្មោះនោះ ជិតទ្វារស្រុករបស់ពួកនាង ពួកនាងគប្បីមកត្រង់សកាជាដើមនោះ ។ ពួកភិក្ខុនីគប្បីទៅត្រង់សកាជាដើមនោះ បើមិនទៅមិនបាន ។ សមដូចពាក្យដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ទុកថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនីមិនត្រូវខានទៅកាន់ទីដែលសង្ឃកំណត់ទីហើយទេ ភិក្ខុនីណាមិនទៅ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដដូច្នេះ ។

ក្នុងពាក្យថា **อุภโตสงฺเฆ ตีหิ ปาเฏหิ ปวาเรตุ** នេះ មានវិនិច្ឆ័យថា កិក្ខុនីទាំងឡាយបវារណាដោយខ្លួនឯង ក្នុងថ្ងៃ ១៤ កើត ហើយគប្បីបវារណាក្នុងកិក្ខុសង្ឃ ក្នុងថ្ងៃឧបោសថ ។ សមដូចពាក្យដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យកិក្ខុនីបវារណានឹងកិក្ខុនីសង្ឃក្នុងថ្ងៃនេះ ហើយបវារណានឹងកិក្ខុសង្ឃក្នុងថ្ងៃស្អែកទៀត ដូច្នេះ ។

បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងពាក្យនេះ ដោយន័យដូចដែលត្រាស់ទុកក្នុងកិក្ខុនីខន្ធកៈនោះឯង ។ សមដូចពាក្យដែលព្រះឧបាលីពោលទុកថា សម័យនោះឯង កិក្ខុនីសង្ឃទាំងអស់ នាំគ្នាបវារណាហើយ ធ្វើឲ្យកើតកោលាហល ។ កិក្ខុទាំងឡាយក្រាបបង្គំទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាត ឲ្យសន្មតកិក្ខុនី ១ រូប ដែលធ្លាសប្រតិពលឲ្យបវារណានឹងកិក្ខុសង្ឃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិក្ខុនីសង្ឃ (ជំនួសកិក្ខុនីសង្ឃ) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កិក្ខុនីត្រូវសន្មតយ៉ាងនេះ គប្បីសូមកិក្ខុនីជាមុន លុះសូមរួចហើយ ត្រូវកិក្ខុនីដែលធ្លាសប្រតិពល ប្រកាសសង្ឃថា បពិត្រនាងជាម្ចាស់ សូមសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ បើកម្មមានកាលគួរដល់សង្ឃហើយ សង្ឃគប្បីសន្មតកិក្ខុនីឈ្មោះនេះ ឲ្យជាអ្នកបវារណានឹងកិក្ខុសង្ឃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិក្ខុនីសង្ឃ ។ នេះជាញត្តិ ។ បពិត្រនាងជាម្ចាស់ សូមសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ សង្ឃសន្មតកិក្ខុនីឈ្មោះនេះ ឲ្យជាអ្នកបវារណានឹងកិក្ខុសង្ឃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិក្ខុនីសង្ឃ ។ ការសន្មតកិក្ខុនីឈ្មោះនេះ ឲ្យជាអ្នកបវារណានឹងកិក្ខុសង្ឃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិក្ខុនីសង្ឃ សមគួរដល់នាងជាម្ចាស់

อฏฺฐณา ฯ ตามชื่อของอัฏฐกถา ฯ นาวชานิตฺวา ไม่รู้ว่าเป็นของสงฆ์ ฯ ปาปณิกสฺส ของร้านค้า ฯ ปาปณิกสฺส ของร้านค้า ฯ ปาปณิกสฺส ของร้านค้า

ម្ចាស់ សូមភិក្ខុសង្ឃអាស្រ័យសេចក្តីអនុគ្រោះ ពោលនឹងពួកភិក្ខុនី ភិក្ខុនី ទាំងឡាយឃើញហើយ នឹងសម្តែង ឬថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ខ្ញុំបវារណា ភិក្ខុសង្ឃ ដោយបានឃើញក្តី ដោយបានឮក្តី ដោយរង្កៀសក្តី បពិត្រលោកម្ចាស់ សូមភិក្ខុសង្ឃអាស្រ័យសេចក្តីអនុគ្រោះ ស្តីប្រជៅនឹងខ្ញុំ ខ្ញុំឃើញ ហើយ នឹងសម្តែង ដូច្នេះ ។

បើភិក្ខុសង្ឃមិនគ្រប់ (ជាសង្ឃ) គប្បីពោល ៣ ដង យ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ភិក្ខុនីសង្ឃបវារណានឹងលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ ដោយបានឃើញក្តី ដោយបានឮក្តី ដោយរង្កៀសក្តី សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយអាស្រ័យការអនុគ្រោះ ស្តីប្រជៅនឹងភិក្ខុនីសង្ឃ ភិក្ខុនីសង្ឃឃើញនឹងសម្តែង ឬពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ភិក្ខុនីសង្ឃបវារណានឹងលោកម្ចាស់ ដោយបានឃើញក្តី ដោយបានស្តាប់ក្តី ដោយរង្កៀសក្តី សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយអាស្រ័យការអនុគ្រោះ ស្តីប្រជៅនឹងភិក្ខុនីសង្ឃ ភិក្ខុនីសង្ឃឃើញ នឹងសម្តែង ដូច្នេះ ។

កាលមិនគ្រប់សង្ឃទាំងពីរចំណែក គប្បីពោល ៣ ដង យ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ ភិក្ខុនីទាំងឡាយបវារណានឹងលោកម្ចាស់ទាំង-ឡាយ ដោយបានឃើញក្តី ដោយបានឮក្តី ដោយរង្កៀសក្តី សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយអាស្រ័យការអនុគ្រោះ ស្តីប្រជៅនឹងភិក្ខុនីសង្ឃ ភិក្ខុនីសង្ឃឃើញ នឹងសម្តែង ឬពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ភិក្ខុនីទាំងឡាយ បវារណានឹងលោកម្ចាស់ ។ បានឃើញក្តី ដោយបានឮក្តី ដោយរង្កៀសក្តី បពិត្រលោក

ម្ចាស់ សូមលោកម្ចាស់អាស្រ័យការអនុគ្រោះ ស្តីប្រដៅនឹងភិក្ខុនី ភិក្ខុនី ឃើញ នឹងសម្តែង ដូច្នេះ ឬពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ខ្ញុំបវារណានឹងលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ ដោយបានឃើញក្តី ដោយបានឮក្តី ដោយរង្កៀសក្តី សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយអាស្រ័យការអនុគ្រោះ ស្តីប្រដៅនឹងខ្ញុំ ខ្ញុំឃើញហើយ នឹងសម្តែង ឬពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ខ្ញុំបវារណានឹងលោកម្ចាស់ ដោយបានឃើញក្តី ដោយបានឮក្តី ដោយរង្កៀសក្តី សូមលោកម្ចាស់អាស្រ័យការអនុគ្រោះ ស្តីប្រដៅនឹងខ្ញុំ ខ្ញុំឃើញហើយ នឹងសម្តែង ដូច្នេះ ។

ការប្រព្រឹត្តមានត្ត និងការស្វែងរកឧបសម្បទា នឹងមានច្បាស់ក្នុងទីតាមគួរដល់ហានៈនោះឯង ។

បទថា **น ภิกฺขุนิยา เกนจิ ปริยาเยน** សេចក្តីថា ភិក្ខុនីមិនគប្បីជេរ មិនគប្បីបរិភាសភិក្ខុដោយអក្កោសវត្ថុ ๑๐ ឬដោយពាក្យទ្រគោះឯណាមួយ និងមិនគប្បីគំរាមភិក្ខុដោយភ័យណាមួយឡើយ ។

បទថា **ขุโว** បានដល់ បិទ គឺរាវាំង ហាមឃាត់ ។ ពាក្យសម្តីនោះឯង ឈ្មោះថា វចនបថ ។

បទថា **อโนวาโท** បានដល់ មិនបិទ គឺមិនរាវាំង មិនហាមឃាត់ ។ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុនីតាំងនៅក្នុងហាននៃភាពជាឥស្សរៈ គឺក្នុងហាននៃភាពជាប្រធាន កុំគប្បីស្តីថា កុំគប្បីប្រៀនប្រដៅភិក្ខុដោយបរិយាយណាមួយថា លោកចូរឈានទៅមុខយ៉ាងនេះ លោកចូរថយក្រោយយ៉ាងនេះ ចូរស្តៀកយ៉ាងនេះ ដណ្តប់យ៉ាងនេះ ។ បើឃើញទោសហើយ នឹងសម្តែងទោសដែលមានដោយ

នយជាដើមថា ព្រះមហាថេរៈទាំងឡាយ ក្នុងកាលមុន រមែងមិនឈានទៅមុខ មិនឈានថយក្រោយ មិនស្ទៀក មិនដណ្តប់យ៉ាងនេះ រមែងមិនទ្រទ្រង់សំពត់កាសាវៈដូច្នេះ មិនមានភ្នែកយ៉ាងនេះ ដូច្នេះ គួរ ។

ចំណែកភិក្ខុទាំងឡាយ ស្តីថា ប្រៀនប្រដៅភិក្ខុនីតាមសព្ទាយថា នាងសមណីចាស់នេះ រមែងស្ទៀកយ៉ាងនេះ រមែងដណ្តប់យ៉ាងនេះ កុំស្ទៀកយ៉ាងនេះ កុំដណ្តប់យ៉ាងនេះ កុំធ្វើកម្មទាក់ទងដោយគ្រាប់ល្អ និងទាក់ទងដោយស្តីកឈើជាដើម គួរ ។

ពីរបទថា **សមគ្គម្ហាយ្យាតិ ភណាឆ្ំ** *បានដល់ នឹងភិក្ខុនីសង្ឃដែលពោលថា ពួកខ្ញុំព្រមព្រៀងគ្នា លោកម្ចាស់ ។*

បទថា **អញ្ញំ ធម្ំ ភណាតិ** *បានដល់ (បង្រៀន) សូត្រក្តី អភិធម្មជទៃក្តី ពួកភិក្ខុនីរមែងសង្ឃឹមចំពោះឱវាទ ដោយពាក្យថា* **សមគ្គម្ហាយ្យ** *ព្រោះហេតុនោះ ទើបត្រូវអាបត្តិទុក្កដដល់ភិក្ខុដែលពោលធម៌ជទៃ វៀរតែឱវាទ ។*

ពីរបទថា **ឱវាទំ អនិយ្យាទេត្វា** *បានដល់ មិនពោលថា នែប្អូនស្រីនេះឱវាទ កម្ម គឺភិក្ខុនោវាទកសម្មតិ (ការសន្មតភិក្ខុអ្នកប្រៀនប្រដៅភិក្ខុនី) អ្នកសិក្សាគប្បីជ្រាបថា កម្ម ក្នុងពាក្យថា* **អធម្មកម្ម** *ជាដើម ។*

អធិប្បាយ

បទភាជនីយនៃឱវាទសិក្ខាបទ

[๒๙] *បណ្តាកម្ម មានអធម្មកម្មជាដើមនោះ ក្នុងកម្មមិនជាធម៌ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ๑๘ ដោយអំណាច ๙ ពីរពួក ។ ក្នុងធម្មកម្ម ជាអនាបត្តិ*

ក្នុងបទបុងក្រោយនៃពួក ๙ ពួកទី ๒ ។ ក្នុងបទដ៏សេស ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ๑๗ ។

អនាបត្តិនៃឱវាទសិក្ខាបទ

[๔๑] ពីរបទថា **ឧទ្ទេសំ ទេន្តោ** បានដល់ អ្នកសម្តែងបាលីនៃគរុធម៌ ๘ ។

ពីរបទថា **បរិបុច្ឆំ ទេន្តោ** សេចក្តីថា អ្នកពោលអដ្ឋកថានៃបាលីគរុធម៌ដែលស្ទាត់ជំនាញហើយនោះឯង ។

ច្រើនបទថា **ឱសារេហិ អយ្យាតិ វុច្ចមានោ ឱសារេតិ** សេចក្តីថា កិក្ខុដែលកិក្ខុនីទាំងឡាយពោលយ៉ាងនេះ រមែងសូធ្យបាលីគរុធម៌ ๘ កិក្ខុដែលឲ្យឧទ្ទេស ដែលឲ្យបរិបុច្ឆាយ៉ាងនេះ និងកិក្ខុដែលកិក្ខុនីពោលថា និមន្តសូធ្យចុះ សូធ្យគរុធម៌ ๘ មិនជាអាបត្តិបាចិត្តិយដល់កិក្ខុនោះ មិនជាអាបត្តិទុក្កដដល់កិក្ខុដែលពោលធម៌ជនៃ ។

ច្រើនបទថា **បញ្ហំ បុច្ឆតិ បញ្ហំ បុដ្ឋោ កថេតិ** សេចក្តីថា កិក្ខុនីរមែងសួរបញ្ហាអាស្រ័យគរុធម៌ក្តី អាស្រ័យធម៌ មានខន្ធជាដើមក្តី ។ មិនត្រូវអាបត្តិដល់កិក្ខុដែលពោលឆ្លើយប្រស្នានោះ ។

ពីរបទថា **អញ្ញស្សត្ថាយ ភណន្តំ** សេចក្តីថា កិក្ខុនីទាំងឡាយចូលទៅរកកិក្ខុដែលកំពុងសម្តែងធម៌ក្នុងបរិស័ទ ๔ ហើយស្តាប់ ។ ក្នុងការពោលដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អ្នកជនៃនោះ ជាអនាបត្តិដល់កិក្ខុ ។

ពីរបទថា **សិក្ខមានាយ សាមណេរិយា** *គឺជាអនាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលសម្តែងដល់សិក្ខមានា និងសាមណេរីទាំងនោះ ។ បទដ៏សេស មានអត្ថដាក់ទាំងអស់ហើយ ។*

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋានដូចបទសោធម្មសិក្ខាបទ កើតទ្បើងតាមវាចា ១ តាមវាចា និងចិត្ត ១ ជាកិរិយា ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាវចីកម្ម មានចិត្ត ៣ មានវេទនា ៣ ដូច្នេះឯង ។

ឱវាទសិក្ខាបទ ចប់

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๒

[๔๒] สมัยนั้น พระพุทธเจ้าผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ พระเชตวันวิหาร ของอนาถบิณฑิกเศรษฐี ใกล้กรุงสาวัตถี ฯ ครั้งนั้นแล ภิกษุณีทั้งหลาย ได้ทำการทะเลาะกันแล้ว ได้ทำการด่าว่าภิกษุณีทั้งหลายด้วยกันเนืองๆ ฯ สมัยนั้นแล พระจูฬนันทกเถระผู้มีอายุ ได้อยู่ร่วมกับภิกษุณีทั้งหลาย ฯ ภิกษุณีทั้งหลายได้กล่าวกันว่า วันนี้ พระอาทรที่จะพูดกับภิกษุณีทั้งหลายไม่มีเลย พระจูฬนันทกเถระได้กล่าวคำนี้กับภิกษุณีทั้งหลายเป็นครั้งที่สองๆ ก็ยังอย่างนั้นแล ฯ ภิกษุณีทั้งหลายนั้นได้พากันเข้าไปหาพระจูฬนันทกเถระผู้มีอายุ ครั้นแล้วได้ถวายบังคมพระจูฬนันทกเถระผู้มีอายุ แล้วได้นั่งในที่สมควร ฯ ครั้นภิกษุณีทั้งหลายผู้นั่งในที่สมควรแล้ว ได้กล่าวกับพระจูฬนันทกเถระผู้มีอายุนั้นว่า ข้าแต่พระคุณเจ้าผู้เจริญ ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นได้อยู่ร่วมกันหรือ ฯ ภิกษุณีทั้งหลายได้กล่าวว่า ได้อยู่ร่วมกันแล้วขอรับ ฯ พระจูฬนันทกเถระได้ถามว่า แม่เจ้าทั้งหลาย ครุธรรม ๘ ประการ ภิกษุณีทั้งหลายสมาทานแล้วหรือ ฯ ภิกษุณีทั้งหลายได้กล่าวว่า สมาทานแล้วขอรับ ฯ พระจูฬนันทกเถระได้กล่าวว่า แม่เจ้าทั้งหลาย นี่แหละเป็นอาทร ที่ภิกษุณีทั้งหลายจะพึงกระทำในภิกษุทั้งหลาย ฯ ครั้งนั้นแล พระจูฬนันทกเถระได้กล่าวคาถานี้ว่า

> *ความโศกทั้งปวง ย่อมไม่มีแก่ผู้ใด ผู้ใดมีจิตมั่นคง ผู้ใดมีจิตไม่ขุ่นมัว ผู้ใดศึกษาอยู่ในมรรคผลแห่งธรรม (คือ อรหัตตญาณ) ผู้ใดไม่ประมาท ผู้นั้นย่อมเป็นผู้มีจิตสงบ*

(ចាកកិលេស) តែងមានស្មារតីជានិច្ច ។

[๔๓] ភិក្ខុនីទាំងឡាយ បាននិយាយគ្នាយ៉ាងនេះថា យើងទាំងឡាយបាននិយាយគ្នាទុកមកហើយថា វេលាថ្ងៃនេះ ឱវាទគង់នឹងមិនសម្រេចបរិបូណ៌ិទេ លោកម្ចាស់ចូឡបន្ថកគង់នឹងពោលនូវឧទាននោះឯងជាដែលក្នុងកាលឥឡូវហ្នឹង ។ ព្រះចូឡបន្ថកដ៏មានអាយុបានស្តាប់ពាក្យនិយាយចរចានេះរបស់ភិក្ខុនីទាំងឡាយនោះហើយ ។ គ្រានោះ ព្រះចូឡបន្ថកដ៏មានអាយុ ហោះទៅកាន់វិហារស្ថាន ហើយចង្រ្កមខ្លះ ឈរខ្លះ អង្គុយខ្លះ ដេកខ្លះ បង្ហុយផ្សែងខ្លះ បញ្ចេញពន្លឺភ្លើងខ្លះ បំបាត់ខ្លួនទៅខ្លះ ហើយពោលឧទាននោះទៀតផង និងពុទ្ធវចនៈដទៃជាច្រើនផង ឮដ៏អាកាសវាលទេ ។ ភិក្ខុនីទាំងឡាយបាននិយាយគ្នាយ៉ាងនេះថា ម្នាលគ្នាយើងទាំងឡាយ សេចក្តីអស្ចារ្យ (នេះ) ចម្លែកពេកណាស់ ម្នាលគ្នាយើងទាំងឡាយ ហេតុមិនធ្លាប់កើតៗ ហើយឱវាទដែលសម្រេចបរិបូណ៌ិ ដូចជាឱវាទរបស់លោកម្ចាស់ចូឡបន្ថកយ៉ាងនេះ កាលពីដើមយើងមិនធ្លាប់បាន (ស្តាប់) ទេ ។ លំដាប់នោះ ព្រះចូឡបន្ថកដ៏មានអាយុប្រដៅភិក្ខុនីអម្បាលនោះដរាបដល់យប់ ហើយបញ្ជូនទៅវិញថា ម្នាលនាងទាំងឡាយ ពួកនាងចូរទៅចុះ ។ វេលានោះទ្វារនគរគេបិទហើយ ភិក្ខុនីទាំងនោះ ក៏នៅខាងក្រៅនគរ លុះព្រឹកឡើងទើបចូលទៅកាន់នគរ ។ មនុស្សទាំងឡាយពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ភិក្ខុនីទាំងឡាយនេះមិនមែនជាព្រហ្មចារិនី (មិនមែនជាអ្នកប្រព្រឹត្តល្អ) ទេ នៅជាមួយនឹងភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងអារាមហើយ ទើបតែចូលមកកាន់នគរក្នុងកាលឥឡូវនេះ ។

ភិក្ខុទាំងឡាយ បានឮពាក្យមនុស្សអម្បាលនោះ ពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ហើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណាជាអ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ចូឡបន្ថកដ៏មានអាយុ កាលព្រះអាទិត្យអស្តង្គតហើយ មិនគួរនឹងទៅប្រជៅភិក្ខុនីទាំងឡាយទេ ។បេ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់សួរថា ម្នាលចូឡបន្ថក ឮថា កាលព្រះអាទិត្យអស្តង្គត ហើយអ្នកឯងទៅប្រជៅភិក្ខុនីទាំងឡាយពិតមែនឬ ។ ព្រះចូឡបន្ថកដ៏មានអាយុទូលថា សូមទ្រង់មេត្តាប្រោស ពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បន្ទោសថា ម្នាលចូឡបន្ថក កាលព្រះអាទិត្យអស្តង្គតទៅហើយ អ្នកឯងមិនគួរនឹងទៅប្រជៅភិក្ខុនីទាំងឡាយទេ ម្នាលចូឡបន្ថក អំពើដែលអ្នកធ្វើនេះ មិននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់បុគ្គលទាំងឡាយ ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខានេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុបើទុកជាសង្ឃបានសន្មតហើយ កាលបើព្រះអាទិត្យអស្តង្គតហើយ ទៅប្រជៅពួកភិក្ខុនី ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๔๔] ដែលហៅថា សង្ឃបានសន្មតនោះ គឺសង្ឃសន្មតដោយញត្តិ-ចតុត្ថកម្មវាចា ។ ត្រង់ពាក្យថា ព្រះអាទិត្យអស្តង្គតហើយ សេចក្តីថា ព្រះអាទិត្យលិចចុះហើយ ។ ពួកស្រីដែលបានឧបសម្បទាក្នុងជំនុំសង្ឃ ๒ ចំណែកហៅថា ភិក្ខុនី ។ ពាក្យថា ប្រជៅ សេចក្តីថា ភិក្ខុប្រជៅភិក្ខុនីដោយគរុធម៌ ๘ ក្តី ដោយធម៌ដទៃក្តី ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๔๕] ព្រះអាទិត្យអស្តង្គតហើយ ភិក្ខុសម្គាល់ថា អស្តង្គតមែន ហើយ

ទៅប្រជៅ (កិក្ខុនី) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ព្រះអាទិត្យអស្តង្គតហើយ កិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ហើយទៅប្រជៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ព្រះអាទិត្យអស្តង្គតហើយ កិក្ខុសម្គាល់ថា មិនទាន់អស្តង្គត ហើយទៅប្រជៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ កិក្ខុប្រជៅកិក្ខុនីដែលឧបសម្បទាហើយក្នុងជំនុំសង្ឃមួយចំណែក ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ព្រះអាទិត្យ មិនទាន់អស្តង្គត កិក្ខុសម្គាល់ថាអស្តង្គតហើយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ព្រះអាទិត្យមិនទាន់អស្តង្គត កិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ព្រះអាទិត្យមិនទាន់អស្តង្គត កិក្ខុសម្គាល់ថាមិនទាន់អស្តង្គត មិនត្រូវអាបត្តិអ្វីឡើយ ។

[๘๖] អាបត្តិមិនមានដល់កិក្ខុដែលសម្តែងនូវបាលីនៃគរុធម៌ ๘ ដល់កិក្ខុដែលសម្តែងនូវអដ្ឋកថានៃគរុធម៌ ๘ ដល់កិក្ខុដែលកិក្ខុនីពោលថា លោកម្ចាស់ចូរសូត្រទៅ កិក្ខុក៏សូត្រ ដល់កិក្ខុដែលកិក្ខុនីសួរប្រស្នា ហើយឆ្លើយដោះ ដល់កិក្ខុដែលសម្តែងធម៌ឲ្យអ្នកដទៃស្តាប់ ហើយកិក្ខុនីចូលស្តាប់ផង ដល់កិក្ខុប្រជៅធម៌ដល់សិក្ខមានា ឬដល់សាមណេរី ដល់កិក្ខុឆត ដល់កិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ๒ ចប់

អដ្ឋកថា

ទុវាទវគ្គទី ៣

អត្តដ្ឋតសិក្ខាបទ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងសិក្ខាបទទី ២ ដូចតទៅនេះ

[๔๒] *បទថា* **បរិយាយេន** *គឺតាមវារៈ សេចក្តីថា តាមលំដាប់ ។*

បទថា **អធិចេតសោ** *គឺដែលមានអធិចិត្ត អធិប្បាយថា បុគ្គលប្រកបដោយចិត្តដែលក្រៃលែងជាងចិត្តទាំងអស់ គឺអរហត្តផលចិត្ត ។*

បទថា **អប្បមជ្ជតោ** *គឺបុគ្គលមិនប្រមាទ មានពាក្យអធិប្បាយថា បុគ្គលប្រកបដោយការបំពេញកុសលធម៌ជាប់តគ្នា ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ ។*

បទថា **មុនិនោ** *សេចក្តីថា ញាណ ត្រាស់ហៅថា* **មោន** *ព្រោះជីងលោកទាំងពីរយ៉ាងនេះថា បុគ្គលណាវមែងជីងលោកទាំង ๒ បុគ្គលនោះតថាគតហៅថា មុនី ព្រោះហេតុនោះ ឬព្រះខីណាស្រព លោកហៅថា មុនី ព្រោះប្រកបដោយញាណនោះ ដល់មុនីនោះ ។*

ពីរបទថា **មោនបថេសុ សិក្ខតោ** *សេចក្តីថា អ្នកសិក្សានៅក្នុងផ្លូវនៃញាណឈ្មោះ* **មោន** *ពោល គឺអរហត្តមគ្គញាណ គឺក្នុងពោធិបក្ខិយធម៌ ๓๗ ក្តី ក្នុងត្រៃសិក្ខាក្តី ។ ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់សំដៅយកបដិបទាជាចំណែកខាងដើម ។ ព្រោះដូច្នោះ អ្នកសិក្សាគប្បីឃើញអត្ថក្នុងពាក្យថា* **មុនិនោ មោនបថេសុ សិក្ខតោ** *នេះ យ៉ាងនេះថា មុនី អ្នកសិក្សានៅក្នុងធម៌ជាចំណែកខាងដើមយ៉ាងនេះ ដល់នូវភាពជាមុនី ដោយការសិក្សានេះ ។*

បទព្រះគាថាថា **សោកា ន ភវន្តិ តាទិនោ** *សេចក្តីថា សេចក្តីសោកទាំងឡាយ ព្រោះរឿងព្រាត់ប្រាសចាកឥដ្ឋារម្មណ៍ជាដើមជាខាងក្នុង (ក្នុងចិត្ត) រមែងមិនមានដល់ព្រះខីណាសវមុនី ដែលជាអ្នកមិនញាប់ញ័រ ។ ម្យ៉ាងទៀត ក្នុងបទថា* **តាទិនោ** *នេះ មានអត្ថយ៉ាងនេះថា សេចក្តីសោកទាំងឡាយ រមែងមិនមានដល់មុនី ដែលប្រកបដោយលក្ខណៈ មិនញាប់ញ័រមានសភាពបែបនេះ ។*

បទថា **ឧបសន្តស្ស** *បានដល់ អ្នកស្ងប់រម្ងាប់ ព្រោះស្ងប់កិលេសមានរាគៈជាដើមបាន ។*

បទថា **សទា សតីមតោ** *បានដល់ ភិក្ខុមិនវៀរចាកសតិអស់កាលជានិច្ច ព្រោះជាអ្នកដល់នូវការបរិបូណ៌នៃសតិ ។*

[๔๓] *ពីរបទថា* **អាកាសេ អន្តលិក្ខេ** *បានដល់ ក្នុងអាកាសពោល គឺកណ្តាលវេហាស៍ មិនមែនអាកាសដែលបើកកសិណ និងមិនមែនអាកាស ជាគ្រឿងកំណត់រូប ។*

ពីរបទថា **ចង្កមតិបិ តិដ្ឋតិបិ** *សេចក្តីថា ព្រះចុល្លបន្ថកត្ថេរបានឮពាក្យរបស់ភិក្ខុនីទាំងនោះ គិតថា ភិក្ខុនីទាំងនេះ មើលស្រាលអាត្មាអញថាព្រះថេរៈអង្គនេះ ចេះធម៌ប្រមាណប៉ុណ្ណេះឯង ណ្ហ៎ីយចុះ ឥឡូវនេះ អញនឹងសម្តែងអានុភាពរបស់ខ្លួនដល់ភិក្ខុនីទាំងនេះ ទើបញ្ចាំងសេចក្តីគោរពច្រើនក្នុងធម៌ឲ្យកើតឡើងហើយ ចូលចតុត្ថជ្ឈាន មានអភិញ្ញាជាបាទ ចេញហើយសម្តែងឥទ្ធិបាដិហារិយ៍ដែលមានសភាពបែបនេះ គឺដើរចង្ក្រមក្នុងអាកាស*

កណ្ណាលវិហារស៍ខ្ញុះ ។បេ។ បាត់ខ្លួនទៅក្នុងចន្ទោះខ្ញុះ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **អន្តរធាយតិបិ** សេចក្តីថា បាត់ខ្លួនខ្ញុះ គឺមិនប្រាកដឲ្យឃើញខ្ញុះ ។

បទថា **តញ្ហេវ ឧទានំ ភណាតិ អញ្ញាត្ថ ពហុំ ពុទ្ធវចនំ** សេចក្តីថា បានឮថា ព្រះថេរៈត្រូវឲ្យរៀនគាថានេះរបស់ព្រះថេរៈ ដែលជាបងរបស់ខ្លួន ថា

> ផ្កាឈូក (ក្រហមច្រាល) រីកក្នុងវេលាព្រឹក មានក្លិនក្រអូប មិនប្រាសចាកក្លិន យ៉ាងណា អ្នកចូរមើលនូវព្រះ-សម្មាសម្ពុទ្ធ មានរស្មីផ្សាយចេញអំពីព្រះអង្គ កំពុងរុងរឿង ដូចព្រះអាទិត្យដែលរុងរឿងក្នុងអាកាស យ៉ាងនោះឯង ។

ព្រះថេរៈបានស្វាធ្យាយ ដល់ទៅ ๔ ខែ តែមិនអាចធ្វើឲ្យចាំស្ទាត់បាន ។

គ្រានោះ ព្រះថេរៈ (ជាបង) ទើបបណ្តេញព្រះចុល្លបន្ថកៈនោះទៅអំពីវិហារ ដោយពោលថា លោកជាអកតូបុគ្គលក្នុងសាសនានេះ ។ លោកបានឈរយាំត្រង់ខ្ទោងទ្វារ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រមើលមើលពុទ្ធវិនេយ្យសត្វ ទតឃើញលោកហើយ ទើបយាងទៅកន្លែងលោក ដូចយាងចារិកទៅកាន់វិហារចារិក ត្រាស់ថា ចុល្លបន្ថកៈ អ្នកយំធ្វើអ្វី ទើបព្រះថេរៈក្រាបទូលរឿងរ៉ាវនោះ ។ លំដាប់នោះ ទើបព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ប្រទានកំណាត់សំពត់ដ៏ស្អាតដល់លោក ត្រាស់ថា អ្នកចូរអង្កែលសំពត់នេះ បរិកម្មថា សំពត់ជូតធូលី ។ លោកទទួលថា សាធុ ហើយអង្គុយក្នុងលំនៅរបស់

ខ្លួន អង្អែលទីបំផុតផ្នែកមួយនៃសំពត់នោះ ។ ទីដែលត្រូវស្អាបអង្អែលនោះ បានក្លាយជាពណ៌ខ្មៅ ។ លោកត្រឡប់បានសេចក្តីសង្វេគថា ឱ ! សំពត់បរិសុទ្ធយ៉ាងនេះ អាស្រ័យអត្តភាពនេះ ត្រឡប់ជាមានពណ៌ខ្មៅ ដូច្នេះ ហើយទើបប្រារព្ធវិបស្សនា ។ លុំជាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបថា លោកប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាមទ្រង់បានភាសិតឱកាសគាថានេះថា **អធិចេតសោ** *ជាដើម ។ ព្រះថេរៈសម្រេចអរហត្តផលក្នុងវេលាចប់គាថា ព្រោះហេតុនោះ ទើបព្រះថេរៈគោរពស្រឡាញ់គាថានេះតាមប្រក្រតីនេះឯង ។ លោកពោលគាថានោះ ដើម្បីឲ្យជ្រាបការគោរព និងស្រឡាញ់គាថានេះ និងនាំពុទ្ធវចនៈដទៃដែលនាំមកពោលក្នុងចន្លោះ ។ ព្រោះហេតុនោះ ទើបធម្មសង្គាហកាចារ្យទាំងឡាយពោលថា ពោលនូវឧទាននោះឯង និងពុទ្ធវចនៈដទៃជាច្រើន ។*

អធិប្បាយ

បទភាជនីយនៃអត្តទុត្តសិក្ខាបទ

[๔๕] *ពីរបទថា* **ឯកតោ ឧបសម្បន្នាយ** *បានដល់ ភិក្ខុនីដែលឧបសម្បទាក្នុងភិក្ខុនីសង្ឃ ។ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយដល់ភិក្ខុដែលពោលប្រៀនប្រដៅភិក្ខុនី ដែលឧបសម្បទាក្នុងភិក្ខុសង្ឃ ។ បទដ៏សេសក្នុងសិក្ខាបទនេះងាយយល់ទាំងអស់ហើយ ។ សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋានដូចបទសោធម្ម-សិក្ខាបទនោះឯង ។*

អត្តទុត្តសិក្ខាបទ ចប់

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๓

[๔๗] สมัยนั้น พระผู้มีพระภาค กาลังจาริกไปในมคธชนบท โดยลาดับ ได้เสด็จถึงกรุงกปิลพัสดุ์ ในสักกชนบท ฯ ครั้งนั้นแล ภิกษุณีทั้งหลาย ได้ไปสู่วิหารของภิกษุณีทั้งหลาย ฯ ภิกษุณีทั้งหลายได้กล่าวกะภิกษุณีทั้งหลายนั้นอย่างนี้ว่า ดูก่อนน้องหญิงทั้งหลาย ขอพวกน้องหญิงจงมาช่วยกันทาวิกัปปะ (ร่วมกัน) ฯ ภิกษุณีทั้งหลายนั้นได้กล่าวว่า ดูก่อนน้องหญิงทั้งหลาย พวกดิฉันจักไม่ทาวิกัปปะร่วมกันกับพวกน้องหญิงดอก ฯ ภิกษุณีทั้งหลายนั้นได้กล่าว

ទេ នែមោយបុរសទាំងឡាយ អំពើដែលអ្នកឯងធ្វើនេះ មិនទាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់បុគ្គលដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ฯបេฯ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ ចូលដល់លំនៅរបស់ភិក្ខុនី ហើយប្រជៀភិក្ខុនីទាំងឡាយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទនេះ ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ។

[๔๘] សម័យនោះឯង ព្រះមហាបជាបតិគោតមីភិក្ខុនីមានជំងឺ ភិក្ខុជាថេរៈទាំងឡាយ ចូលទៅកាន់លំនៅព្រះមហាបជាបតិគោតមីភិក្ខុនី លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយសួរព្រះមហាបជាបតិគោតមីភិក្ខុនីយ៉ាងនេះថា ម្នាលព្រះនាងគោតមី សរីរយន្តព្រះនាង ល្មមអត់ទ្រាំបានដែរឬទេ ល្មមប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួលដែរឬទេ ។ ព្រះមហាបជាបតិគោតមីភិក្ខុនីតបថា លោកម្ចាស់ សរីរយន្តខ្ញុំមិនអាចអត់ទ្រាំបានទេ ខ្ញុំមិនអាចប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួលទេ បពិត្រលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ ណ្ហើយចុះ សូមពួកលោកម្ចាស់សម្តែងធម៌ឲ្យទាន ។ ភិក្ខុទាំងនោះនិយាយថា ម្នាលនាង កិរិយាដែលភិក្ខុចូលមកកាន់លំនៅរបស់ភិក្ខុនី ហើយសម្តែងធម៌ដល់ភិក្ខុនី មិនគួរឡើយ ហើយមានសេចក្តីសង្ស័យ (យ៉ាងនេះ) ក៏មិនហ៊ានសម្តែងធម៌ឡើយ ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ស្បែកស្បង់ ហើយប្រដាប់ដោយបាត្រ និងចីវរ ក្នុងវេលាព្រឹក ហើយទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅកាន់លំនៅរបស់ព្រះមហាបជាបតិគោតមី លុះដល់ហើយ ទ្រង់គង់លើអាសនៈ ដែលតែងតាំងទុក ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់ហើយ ទ្រង់ត្រាស់សួរព្រះមហាបជាបតិគោតមីយ៉ាងនេះថា ព្រះ

นางคោតមី សរីរយន្តព្រះនាងល្មមអត់ទ្រាំបានដែរឬ ល្មមឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួលដែរឬ ។ ព្រះនាងទូលតបថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលមុនភិក្ខុជាថេរៈទាំងឡាយ មកសម្តែងធម៌ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ហេតុនោះ ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីសប្បាយ ក៏ឥឡូវនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ហាមឃាត់ហើយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុជាថេរៈទាំងឡាយ មានសេចក្តីខ្ជាបក្រែង ទើបមិនហ៊ានសម្តែង សេចក្តីមិនសប្បាយមានដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះហេតុនោះឯង ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពន្យល់ព្រះមហាបជាបតិគោតមីឲ្យឃើញ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហ៊ាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មីកថាហើយ ទ្រង់ក្រោកចាកអាសនៈចៀសចេញទៅ ។ ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សម្តែងធម្មីកថា ហើយទ្រង់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមក ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុចូលដល់លំនៅរបស់ភិក្ខុនី ហើយប្រជៅភិក្ខុនីដែលមានជំងឺបាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ ចូលដល់លំនៅរបស់ភិក្ខុនី ហើយប្រជៅពួកភិក្ខុនី ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ រៀរលែងតែមានសម័យ ឯសម័យក្នុងសិក្ខាបទនោះ គឺភិក្ខុនីមានជំងឺ នេះជាសម័យក្នុងសិក្ខាបទនោះ ។

[๔๙] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នាក្នុងសិក្ខាបទទី ๑ នៃបារាជិកកណ្ឌ ។ ភិក្ខុនីទាំងឡាយនៅក្នុងទីណា សូម្បីអស់រាត្រី ๑ ទីនោះ ហៅថា ទីនៅរបស់ភិក្ខុនី ។ ពាក្យថា ចូលដល់ គឺទៅក្នុងទីនោះ ។ ពួកស្រីដែលបានឧបសម្បទាក្នុងសង្ឃពីរចំណែក ហៅថា ភិក្ខុនី ។ ពាក្យថា ប្រជៅ

គឺភិក្ខុប្រជៅដោយគរុធម៌ ๘ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ពាក្យថា រៀរលែងតែមានសម័យ គឺលើកលែងតែមានសម័យ ។ ភិក្ខុនីមិនអាចទៅទទួលឱវាទ ឬទៅនៅរួមសង្ឃកម្មបាន ហៅថា មានជំងឺ ។

[๕๐] ភិក្ខុសគ្គាលភិក្ខុនីដែលបានឧបសម្បទាហើយ ថាបានឧបសម្បទាមែន ហើយចូលទៅជល់លំនៅរបស់ភិក្ខុនី ហើយប្រជៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ រៀរលែងតែមានសម័យ ។ ភិក្ខុសង្ឃរ័យក្នុងភិក្ខុនីដែលបានឧបសម្បទាហើយ ចូលទៅជល់លំនៅរបស់ភិក្ខុនី ហើយប្រជៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ រៀរលែងតែមានសម័យ ។ ភិក្ខុនីឧបសម្បទាហើយ ភិក្ខុសគ្គាលថា មិនទាន់បានឧបសម្បទាទេ ហើយចូលទៅជល់លំនៅរបស់ភិក្ខុនី ហើយប្រជៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ រៀរលែងតែមានសម័យ ។ ភិក្ខុប្រជៅភិក្ខុនីដោយធម៌ដទៃ (ក្រៅពីគរុធម៌) ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុប្រជៅភិក្ខុនីដែលបានឧបសម្បទាក្នុងសង្ឃតែមួយចំណែក ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុសគ្គាលក្នុងស្រីមិនទាន់បានឧបសម្បទា ថាបានឧបសម្បទាហើយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុសង្ឃរ័យក្នុងស្រីដែលមិនទាន់បានឧបសម្បទា ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុសគ្គាលក្នុងស្រីដែលមិនទាន់បានឧបសម្បទា ថាមិនទាន់ឧបសម្បទាមែន មិនត្រូវអាបត្តិអ្វីឡើយ ។

[๕๑] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលប្រជៅភិក្ខុនីក្នុងសម័យ ដល់ភិក្ខុដែលសម្តែងបាលីនៃគរុធម៌ ๘ ដល់ភិក្ខុដែលសម្តែងអដ្ឋកថានៃគរុធម៌ ๘ ដល់ភិក្ខុដែលភិក្ខុនីពោលថា លោកម្ចាស់ចូរសូត្រទៅ ភិក្ខុក៏សូត្រ ដល់ភិក្ខុដែលភិក្ខុនីសួរប្រស្នា ហើយឆ្លើយដោះ ដល់ភិក្ខុដែលសម្តែងធម៌ ដើម្បីអ្នក

ដទៃ ហើយភិក្ខុនីចូលស្តាប់ផង ដល់ភិក្ខុដែលប្រដៅធម៌ដល់សិក្ខមានា ឬដល់សាមណេរី ដល់ភិក្ខុឆត ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ๓ ចប់

อัฏฐกถา
ปาจิตตีวรรคที่ ๓
ภิกขุนีอุปสสยสิกขาบท

คปฺปีชฺโฌหิตฺวา นิจฺฉยกฺขนฺธสิกฺขาปทที ๓ ดังนี้

[๕๐] ในพากยว่าเป็นเบื้องต้นว่า **อญฺญตฺร สมยา ปจฺจนฺตา อาปตฺติ จาติตฺติยสฺส** เป็นเบื้องต้น บัณฑิตคปฺปีชฺโฌหิตว่า ต้องอาบัติปาจิตตีย์แก่ภิกษุ ผู้ไม่ได้ยินดีแล้ว เว้นแต่สมัยเป็นข้าศึกแก่ภิกษุผู้ไม่ได้ยินดีแล้ว ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ

ในบทว่า **ภิกฺขุสมฺมตา** ชื่อว่าภิกษุสมมติ ได้แก่ ภิกษุณีผู้สมมติในภิกษุสงฆ์ ฯ แต่ต้องอาบัติปาจิตตีย์โดยแท้ แก่ภิกษุผู้สมมติภิกษุณีในภิกษุณีสงฆ์ ฯ ส่วนภิกษุผู้สมมติในภิกษุสงฆ์ ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ ส่วนภิกษุผู้สมมติในคณะภิกษุณี ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ ส่วนภิกษุผู้สมมติในคณะภิกษุณีและสิกขมานา ต้องอาบัติปาจิตตีย์และทุกกฏ ฯ ส่วนภิกษุผู้สมมติในคณะภิกษุณีและสามเณรี ต้องอาบัติปาจิตตีย์และทุกกฏ ฯ ส่วนภิกษุผู้สมมติในคณะภิกษุณีและสิกขมานาและสามเณรี ต้องอาบัติปาจิตตีย์และทุกกฏ ฯ ในบทว่า **ภิกฺขุสมฺมตา** นี้ ท่านกล่าวไว้ด้วยประการฉะนี้ ฯ

ในบทว่า **ปจฺจนฺ

បកិណ្ណកៈក្នុងភិក្ខុនីឧបស្សយសិក្ខាបទ

ក្នុងសិក្ខាបទទី ๓ នេះ លោកពោលបកិណ្ណកៈទុកក្នុងមហាបច្ចរី ដូចតទៅនេះថា បើភិក្ខុមិនបានទទួលសម្មតិ កាលព្រះអាទិត្យអស្តង្គតហើយ ចូលទៅកាន់សម្នាក់ភិក្ខុនី ពោលទន្ទានដោយគរុធម៌ ๘ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ๓ ។ កាលទន្ទានដោយធម៌ជនៃ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ๒ បាចិត្តិយ ๑ ។

សេចក្តីនេះដូចម្តេច សេចក្តីថា ត្រូវទុក្កដ មានការមិនបានទទួលសន្ទតជាមូល ๑ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ មានការចូលទៅកាន់សម្នាក់ភិក្ខុនី ហើយពោលទន្ទានដោយធម៌ជនៃជាមូល ๑ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ មានការពោលទន្ទានកាលព្រះអាទិត្យអស្តង្គតហើយជាមូល ๑ ។ ភិក្ខុបានទទួលសន្ទតហើយកាលព្រះអាទិត្យអស្តង្គតហើយ ទៅក្នុងសម្នាក់ភិក្ខុនីនោះ ពោលទន្ទានដោយគរុធម៌ ๘ ជាអនាបត្តិ ๑ និងត្រូវបាចិត្តិយ ๒ ។

សេចក្តីនេះដូចម្តេច សេចក្តីថា ជាអនាបត្តិ ព្រោះជាអ្នកបានទទួលសន្ទត ជាបាចិត្តិយ ๒ គឺព្រោះពោលទន្ទានក្នុងកាលព្រះអាទិត្យអស្តង្គតហើយជាមូល ๑ មានការទៅពោលទន្ទានដោយគរុធម៌ ๘ ជាមូល ๑ ។ ភិក្ខុពោលទន្ទានដោយធម៌ជនៃនោះឯង ជាអនាបត្តិ ๑ ជាទុក្កដ ๑ ជាបាចិត្តិយ ๑ ។

សេចក្តីនេះដូចម្តេច សេចក្តីថា ជាអនាបត្តិ ព្រោះបានទទួលសន្ទត ជាទុក្កដ ព្រោះមានការទៅពោលទន្ទានដោយធម៌ជនៃជាមូល ๑ ជាបាចិត្តិយ មានការពោលទន្ទានក្នុងកាលព្រះអាទិត្យលិចហើយជាមូល ๑ ។ តែសម្រាប់ភិក្ខុដែលបានទទួលសន្ទតក្តី មិនបានទទួលសន្ទតក្តី ទៅពោលទន្ទានក្នុងពេល

ថ្លៃ បណ្ឌិតគប្បីទាញអាបត្តិបាចិត្តិយ មានការពោលទូន្មានក្នុងពេលយប់ជាមូលចេញ ๑ ហើយជ្រាបអាបត្តិ និងអនាបត្តិដ៏សេសដូច្នេះឯង ។

បកិណ្ណកៈក្នុងភិក្ខុនីឧបស្សយសិក្ខាបទ ចប់

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๔

[๕๒] สมัยนั้น พระสัมพุทธเจ้าผู้มีพระภาคเจ้า ประทับอยู่ ณ พระเชตวันวิหาร ของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี ใกล้พระนครสาวัตถี ฯ ครั้งนั้นแล ภิกษุชื่อว่าเถระทั้งหลาย ประจำอยู่ในภิกษุณีทั้งหลาย ได้ถวายจีวรแก่ภิกษุณีทั้งหลาย ได้บิณฑบาต เสนาสนะ และเภสัชบริขาร ตามสมควรแก่มนุษย์ทั้งหลาย ฯ พวกภิกษุฉัพพัคคีย์ภิกษุณีได้กล่าวกันอย่างนี้ว่า ภิกษุชื่อว่าเถระทั้งหลาย มิได้สงวนจิตไว้ในการประจำอยู่ในภิกษุณีทั้งหลาย ภิกษุชื่อว่าเถระทั้งหลาย ประจำอยู่ในภิกษุณีทั้งหลาย เพราะเหตุแห่งอามิส ฯ ภิกษุทั้งหลาย ณ ที่ใดที่หนึ่ง ฯลฯ ภิกษุทั้งหลายนั้น ได้กล่าวโทษติเตียนว่า ฉิ ฯลฯ ภิกษุทั้งหลายนั้น ได้กล่าวกันอย่างนี้ว่า ภิกษุชื่อว่าเถระทั้งหลาย มิได้สงวนจิตไว้ในการประจำอยู่ในภิกษุณีทั้งหลาย ภิกษุชื่อว่าเถระทั้งหลาย ประจำอยู่ในภิกษุณีทั้งหลาย เพราะเหตุแห่งอามิส ฯลฯ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสถามว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ได้ยินว่า เธอทั้งหลายกล่าวกันอย่างนี้ว่า ภิกษุชื่อว่าเถระทั้งหลาย มิได้สงวนจิตไว้ในการประจำอยู่ในภิกษุณีทั้งหลาย ภิกษุชื่อว่าเถระทั้งหลาย ประจำอยู่ในภิกษุณีทั้งหลาย เพราะเหตุแห่งอามิส จริงหรือ ฯ ภิกษุทั้งหลายกราบทูลว่า จริงพระพุทธเจ้าข้า ฯ พระพุทธเจ้าผู้ทรงพระภาคเจ้าตรัสติเตียนว่า ดูกรโมฆบุรุษทั้งหลาย ก็ดีแล ภิกษุทั้งหลายเหล่าอื่นมากล่าวอย่างนี้ว่า ภิกษุชื่อว่าเถระทั้งหลาย

มิនសូវយកចិត្តទុកដាក់នឹងប្រៀនប្រដៅពួកភិក្ខុនីឡើយ ភិក្ខុជាថេរៈទាំង-ឡាយប្រដៅពួកភិក្ខុនី ព្រោះហេតុតែអាមិស នែមោឃបុរសទាំងឡាយ អំពើដែលអ្នកឯងធ្វើនេះ មិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់បុគ្គលទាំងឡាយដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ ពោលយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុទាំងឡាយប្រដៅពួកភិក្ខុនី ព្រោះហេតុតែអាមិស ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๕๓] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នាក្នុងសិក្ខាបទទី ๑ នៃបារាជិកកណ្ឌ ។ ពាក្យថា ព្រោះហេតុតែអាមិស សេចក្តីថា ព្រោះហេតុតែចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ ភេសជ្ជបរិក្ខារជាបច្ច័យដល់មនុស្សឈឺ គ្រឿងសក្ការៈ សេចក្តីគោរព សេចក្តីរាប់អាន ការិយាថ្វាយបង្គំ និងការិយាបូជា ។

[๕๔] ពាក្យថា ពោលយ៉ាងនេះ សេចក្តីថា ភិក្ខុណាប្រាថ្នាដើម្បីនឹងធ្វើនូវពាក្យដំនៀល ប្រាថ្នាដើម្បីនឹងធ្វើបង្អាប់យស ប្រាថ្នាដើម្បីនឹងធ្វើនូវសេចក្តីបង្អាប់បង្អោនចំពោះឧបសម្បន្នដែលសង្ឃសន្មត ឲ្យជាអ្នកប្រដៅភិក្ខុនី ហើយពោលយ៉ាងនេះ គឺនិយាយថា ភិក្ខុប្រដៅភិក្ខុនី ព្រោះហេតុតែចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ ភេសជ្ជបរិក្ខារជាបច្ច័យដល់មនុស្សឈឺ គ្រឿងសក្ការៈ សេចក្តីគោរព សេចក្តីរាប់អាន ការិយាថ្វាយបង្គំ និងការិយាបូជា (ភិក្ខុនោះ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๕๕] កម្មជាធម៌ ភិក្ខុសម្គាល់ថា កម្មជាធម៌មែន ហើយពោលយ៉ាង

นេះ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ កម្មជាធម៌ ភិក្ខុសង្ស័យ ហើយពោលយ៉ាងនេះ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ កម្មជាធម៌ ភិក្ខុសម្គាល់ថា កម្មមិនមែនជាធម៌វិញ ហើយពោលយ៉ាងនេះ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๕๖] ភិក្ខុណាប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើនូវពាក្យដំនៀល ប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើបង្អាប់យស ប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើនូវសេចក្តីបង្អាប់បង្អោនចំពោះឧបសម្បន្នដែលសង្ឃមិនបានសន្មតឲ្យជាអ្នកប្រដៅភិក្ខុនី ហើយពោលយ៉ាងនេះ គឺនិយាយថា ភិក្ខុប្រដៅភិក្ខុនី ព្រោះហេតុតែចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសន: ភេសជ្ជបរិក្ខារជាបច្ច័យដល់មនុស្សឈឺ គ្រឿងសក្ការៈ សេចក្តីគោរព សេចក្តីរាប់អាន ការិយាថ្វាយបង្គំ និងការិយាបូជា (ភិក្ខុនោះ) ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

[๕๗] ភិក្ខុណាប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើនូវពាក្យដំនៀល ប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើបង្អាប់យស ប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើនូវសេចក្តីបង្អាប់បង្អោនចំពោះអនុបសម្បន្នបុគ្គលដែលសង្ឃសន្មតក្តី មិនបានសន្មតក្តី ឲ្យជាអ្នកប្រដៅភិក្ខុនី ហើយពោលយ៉ាងនេះ គឺពោលថា ភិក្ខុប្រដៅភិក្ខុនី ព្រោះហេតុតែចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសន: ភេសជ្ជបរិក្ខារជាបច្ច័យដល់មនុស្សឈឺ គ្រឿងសក្ការៈ សេចក្តីគោរព សេចក្តីរាប់អាន ការិយាថ្វាយបង្គំ និងការិយាបូជា (ភិក្ខុនោះ) ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

[๕๘] កម្មមិនមែនជាធម៌ ភិក្ខុសម្គាល់ថា កម្មជាធម៌ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ កម្មមិនមែនជាធម៌ ភិក្ខុសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ កម្មមិនមែនជាធម៌ ភិក្ខុសម្គាល់ថា កម្មមិនមែនជាធម៌ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

[๕๙] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលពោលចំពោះភិក្ខុផងគ្នា ដែលជាអ្នកប្រជៅភិក្ខុនី ព្រោះហេតុតែចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ ភេសជ្ជបរិក្ខារជាបច្ច័យដល់មនុស្សឈឺ គ្រឿងសក្ការៈ សេចក្តីគោរព សេចក្តីរាប់អាន កិរិយាថ្វាយបង្គំ និងកិរិយាបូជាដោយប្រក្រតី ដល់ភិក្ខុឆួត ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ฯ

សិក្ខាបទទី ๔ ចប់

อัฏฐกถา

ติวาทวัคคที ๓

อามิสสิกขาปทะ

[๕๒] วินิจฉัยในสิกขาบทที่ ๔ คัมภีร์ชี้แจงดังนี้ว่า บทว่า **น ตหึ-กตา** คือไม่ทำความตั้งจิต (ทูนถวาย) อธิบายว่า ไม่ทำการเคารพในเรื่องที่ทูนถวาย ฯ

อธิบาย

สิกขาปทวิภังค์แห่งอามิสสิกขาปทะ

[๕๔] อาจารย์ผู้รจนาคัมภีร์ชี้แจงอรรถแห่งบทเป็นต้นกล่าวว่า **ภิกฺขุนาวาหเก อาวฬฺเห กตฺตุกาเมา** ดังนี้เป็นต้น เพราะเหตุที่ได้กล่าวแล้วในหนหลัง ในอุปัชฌายกสิกขาบทนั่นเทียว ฯ

อธิบาย

ปหานภาชนียแห่งอามิสสิกขาปทะ

[๕๖] ภิกษุที่ได้รับสมมติ สงฆ์มอบหมายการงานให้ ชื่อว่า ภิกษุไม่ได้รับสมมติ ในคำว่า **อุปสมฺปนฺโน สเงฺฆน อสมฺมโต** นี้ ฯ

[๕๗] ในคำว่า **อนุปสมฺปนฺโน สเงฺฆน สมฺมโต วา อสมฺมโต วา** นี้ ภิกษุที่ได้รับสมมติในกาลเป็นสามเณร แล้วตั้งอยู่ในภูมิแห่

สามเณร คปฺปีชฺราปยติ ปานทานสนฺตึ ฯ สามเณรใดเป็นพหูสูต ตฺวมฺปิ อาวุโส อาหรถ สนฺตึ ปริกฺขารนฺติ วา สงฺฆปริณายกสมฺมุติยา ฐิตกาเล คปฺปีชฺราปยติ ปานทานสนฺตึ ปริกฺขารนฺติ วา ปริกฺขารตฺถาย

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๕

[๖๐] สมัยนั้น พระพุทธเจ้าผู้มีพระภาคประทับอยู่ที่พระเชตวันวิหาร ของอนาถบิณฑิกเศรษฐี ใกล้กรุงสาวัตถี ฯ ครั้งนั้นแล ภิกษุรูปหนึ่งเที่ยวบิณฑบาตตามทางหนทางหนึ่ง ในกรุงสาวัตถี ฯ มีภิกษุณีรูปหนึ่งก็เที่ยวบิณฑบาตตามทางหนทางนั้นเหมือนกัน ฯ ครั้งนั้น ภิกษุนั้นได้กล่าวกะภิกษุณีนั้นอย่างนี้ว่า น้องหญิง เธอจงไปยืนในที่ลับตาคนนั่นแหละ เราจักร่วมประเวณีกับเธอ ฯ ภิกษุณีนั้นก็ได้กล่าวอย่างนี้ว่า ท่านผู้เจริญ ขอท่านจงไปยืนในที่ลับตาคนนั่นแหละ เราจักร่วมประเวณีกับท่าน ฯ ภิกษุและภิกษุณีนั้นได้รู้จักกันและกันแล้ว เพราะได้เห็นกันและกันมาก่อน ฯ ครั้งนั้นแล ภิกษุณีทั้งสองนั้นได้แย่งชิงจีวรกัน ฯ ครั้งนั้น ภิกษุณีนั้นเมื่อจะได้ที่ลับตาคน ก็ได้เข้าไปยังที่ลับตาคนนั่นแหละ ครั้นแล้วได้ถอดจีวรของภิกษุนั้นออกวางไว้ ณ ที่สมควรแห่งหนึ่ง ฯ ภิกษุนั้นได้ถามภิกษุณีนั้นว่า จีวรนี้ของใคร ฯ ภิกษุณีนั้นได้ตอบว่า ของดิฉันเอง ฯ ภิกษุนั้นได้กล่าวว่า ดีแล้ว ขอท่านจงรับจีวรของท่านไปเถิด ฯ ภิกษุนั้นได้ถือเอาจีวรของภิกษุณีนั้นแล้วหลีกไป ฯ ภิกษุณีนั้นได้ถามภิกษุนั้นว่า จีวรนี้ของใคร ฯ ภิกษุนั้นได้ตอบว่า ของผมเอง ฯ ภิกษุณีนั้นได้กล่าวว่า ดีแล้ว ขอท่านจงรับจีวรของท่านไปเถิด ฯ ภิกษุณีนั้นได้ถือเอาจีวรของภิกษุนั้นแล้วหลีกไป ฯ ภิกษุนั้นได้ถามภิกษุณีนั้นว่า จีวรนี้ของใคร ฯ ภิกษุณีนั้นได้ตอบว่า ของดิฉันเอง ฯ ภิกษุนั้นได้กล่าวว่า ดีแล้ว ขอท่านจงรับจีวรของท่านไปเถิด ฯ ภิกษุนั้นได้ถือเอาจีวรของภิกษุณีนั้นแล้วหลีกไป ฯ ภิกษุณีนั้นได้ถามภิกษุนั้นว่า จีวรนี้ของใคร ฯ ภิกษุนั้นได้ตอบว่า ของผมเอง ฯ ภิกษุณี

ទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ភិក្ខុមិនសមគួរនឹងឲ្យចីវរដល់ភិក្ខុនីទេ ។បេ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុ ឮថា អ្នកឯងបានឲ្យចីវរដល់ភិក្ខុនីពិតមែនឬ ។ ភិក្ខុនោះក្រាបទូលតបថា សូមទ្រង់មេត្តាជ្រាស ពិតមែន ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុ ភិក្ខុនីនោះជាញាតិរបស់អ្នកឯងឬមិនមែនញាតិទេ ។ ភិក្ខុនោះទូលថា សូមទ្រង់មេត្តាជ្រាស ភិក្ខុនីនោះមិនជាញាតិទេ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា នែមោឃបុរស ប្រុសមិនមែនជាញាតិ រមែងមិនដឹងនូវកម្មដ៏សមគួរ ឬមិនសមគួរ ល្អិតល្អ ឬមិនល្អិតល្អ របស់ស្រីដែលមិនមែនជាញាតិទេ នែមោឃបុរស អ្នកឯងមិនគួរនឹងឲ្យចីវរដល់ភិក្ខុនីមិនមែនញាតិទេ នែមោឃបុរស អំពើដែលអ្នកឯងធ្វើនេះ មិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ពួកបុគ្គលដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ ឲ្យចីវរដល់ភិក្ខុនីដែលមិនមែនជាញាតិ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បញ្ញត្តហើយដល់ភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ។

[๖๑] សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយសង្ស័យ មិនហ៊ានផ្ទាស់ប្តូរចីវរនឹងភិក្ខុនីទាំងឡាយ ។ ពួកភិក្ខុនីនាំគ្នាពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា លោកម្ចាស់ទាំងឡាយ មិនសមបីនឹងមិនហ៊ានផ្ទាស់ប្តូរចីវរនឹងពួកយើងសោះ ភិក្ខុទាំងឡាយបានឮពួកភិក្ខុនីនោះពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ហើយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះនាំគ្នាក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រោះនិទាននេះ ជំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ធ្វើនូវធម្មីកថា ហើយទ្រង់ហៅ

ភិក្ខុទាំងឡាយមកត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុផ្ចាស់ប្តូរចីវរនឹងសហធម្មិកទាំង ៥ គឺភិក្ខុ ១ ភិក្ខុនី ១ សិក្ខមានា ១ សាមណេរ ១ សាមណេរី ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុផ្ចាស់ប្តូរចីវរនឹងសហធម្មិកទាំង ៥ នេះបាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ ឲ្យចីវរដល់ភិក្ខុនីមិនមែនជាញាតិ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ រៀរតែផ្ចាស់ប្តូរគ្នា ។

[៦២] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នាក្នុងសិក្ខាបទទី ១ នៃបារាជិកកណ្ឌ ។ ភិក្ខុនីដែលមិនបានសម្ពន្ធជាប់ជាវង្សគ្នាមកអំពីចំណែកខាងមាតាក្តី អំពីចំណែកខាងបិតាក្តី ដរាបអំពីគូនៃជីដូនជីតាជាគម្រប់ ៧ ហៅថា មិនមែនជាញាតិ ។ ស្រីដែលបានឧបសម្បទាហើយ ក្នុងសង្ឃពីរចំណែក ហៅថា ភិក្ខុនី ។ បណ្តាចីវរ ៦ យ៉ាង ចីវរណាមួយ យ៉ាងតូចបំផុតដ៏គួរដល់វិកប្បបាន ហៅថា ចីវរ ។ ពាក្យថា រៀរលែងតែផ្ចាស់ប្តូរគ្នា សេចក្តីថា ភិក្ខុឲ្យ (ចីវរដល់ភិក្ខុនីមិនមែនញាតិ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ លើកលែងតែផ្ចាស់ប្តូរគ្នា ។

[៦៣] ភិក្ខុនីមិនមែនញាតិ ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនមែនញាតិ ហើយឲ្យចីវរ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ រៀរលែងតែផ្ចាស់ប្តូរគ្នា ។ ភិក្ខុនីមិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុសង្ស័យ ហើយឲ្យចីវរ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ រៀរលែងតែផ្ចាស់ប្តូរគ្នា ។ ភិក្ខុនីមិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ជាញាតិ ហើយឲ្យចីវរ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ រៀរលែងតែផ្ចាស់ប្តូរគ្នា ។ ភិក្ខុឲ្យចីវរដល់ភិក្ខុនីដែលបានឧបសម្បទា

អំពីសង្ឃមួយចំណែក ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ រៀរលែងតែផ្ទាស់ប្តូរគ្នា ។ ភិក្ខុនីជាញាតិ ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនមែនញាតិ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុនីជាញាតិ ភិក្ខុសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុនីជាញាតិ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ជាញាតិ មិនត្រូវអាបត្តិអ្វីទេ្បីយ ។

[๖๔] *អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលឲ្យចីវរដល់ភិក្ខុនីជាញាតិ ដល់ភិក្ខុដែលផ្ទាស់ប្តូរចីវរគ្នា ដល់ភិក្ខុដែលប្តូរយកចីវរមានតម្លៃច្រើន ដោយចីវរមានតម្លៃតិច ឬចីវរមានតម្លៃតិច ដោយចីវរមានតម្លៃច្រើន ដល់ភិក្ខុដែលភិក្ខុនីកាន់យកចីវរបស់ខ្លួនដោយសេចក្តីស្និទ្ធស្នាល ដល់ភិក្ខុដែលភិក្ខុនីកាន់យកចីវរ ជារបស់ទ្វីគ្នា ដល់ភិក្ខុដែលឲ្យបរិក្ខារដទៃ រៀរលែងតែចីវរ ដល់ភិក្ខុដែលឲ្យចីវរដល់សិក្ខមានា ឬដល់សាមណេរី ដល់ភិក្ខុឆត ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។*

សិក្ខាបទទី ๕ ចប់

อัฏฐกถา

ปาจิตตวัคคที่ ๓

จีวรทานสิกขาบท

[๖๐] *คัมภีร์วิเคราะห์วินิจฉัยในสิกขาบทที่ ๕ ดังต่อไปนี้ บทว่า* **วิสิพฺภาย** *ได้แก่ ในระหว่างทาง ฯ*

บทว่า **ปิณฺฑาย จรติ** *ความว่า เที่ยวไปเรื่อยๆ โดยอำนาจแห่งการเที่ยวไปเป็นประจำ ฯ*

บทว่า **สงฺกิจฺจา** *คือ ปกปิดซึ่งกันและกัน ฯ บทที่เหลือในสิกขาบทนี้ โดยบทที่มีอรรถง่าย โดยวินิจฉัยคัมภีร์วิเคราะห์โดยนัยดังกล่าวแล้วนั่นแหละ ในจีวรวิภังคสิกขาบทนั้นๆ ด้วยอำนาจแห่งความเป็นผู้ฉลาด ฯ ก็ในจีวรวิภังคสิกขาบทนั้น ภิกษุเป็นผู้รับ ส่วนในสิกขาบทนี้ ภิกษุณีเป็นผู้รับ นี้เป็นความต่างกัน ส่วนพากย์ที่เหลือเหมือนกันนั่นแล ฯ*

จีวรทานสิกขาบท จบ

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๖

[๖๕] สมัยนั้น พระพุทธเจ้าผู้มีพระภาคเจ้า ประทับอยู่ ณ พระเชตวันวิหาร ของอนาถบิณฑิกเศรษฐี ใกล้กรุงสาวัตถี ฯ ครั้งนั้นแล อุทายีผู้มีอายุ เป็นผู้ประพฤติเคร่งในการทำจีวร ฯ มีภิกษุณีรูปหนึ่งเข้าไปหาอุทายีผู้มีอายุนั้นถึงที่อยู่ ครั้นเข้าไปถึงแล้ว ได้กล่าวกะอุทายีผู้มีอายุนั้นดังนี้ว่า ข้าแต่พระคุณเจ้าผู้เจริญ ขอพระคุณเจ้าจงทำจีวรให้แก่ดิฉันด้วย ฯ ครั้งนั้น อุทายีผู้มีอายุก็ทำจีวร ครั้นแล้วได้ย้อมจีวรด้วยน้ำฝาดอย่างดี แล้วได้ทำเป็นรูปเครื่องหมายที่ขอบจีวร ครั้นแล้วได้มอบจีวรนั้นให้แก่ภิกษุณีนั้น ฯ ครั้งนั้น ภิกษุณีนั้นเข้าไปหาอุทายีผู้มีอายุถึงที่อยู่ ครั้นเข้าไปถึงแล้ว ได้กล่าวกะอุทายีผู้มีอายุนั้นดังนี้ว่า ข้าแต่พระคุณเจ้าผู้เจริญ จีวรของพระคุณเจ้านั่นแหละ ขอพระคุณเจ้าจงรับเอาจีวรนี้ไปเสียเถิด ฯ อุทายีกล่าวว่า ดูก่อนน้องหญิง เธอจงนำจีวรนี้ไปเสียก่อนเถิด ครั้นภิกษุณีสงฆ์มาประชุมกันแล้ว เธอจงนำจีวรนี้มาถวายแก่ภิกษุณีสงฆ์ ครั้นแล้วจงเข้าไปหาภิกษุณีสงฆ์ถึงที่อยู่ ครั้นเข้าไปถึงแล้ว จงนั่งกระหย่งประคองอัญชลี ณ ที่สมควรแห่งภิกษุณีสงฆ์ ครั้นแล้วจงกล่าวอย่างนี้ว่า ข้าแต่พระคุณเจ้าทั้งหลายผู้เจริญ จีวรของพระคุณเจ้านั่นแหละ ขอพระคุณเจ้าทั้งหลายจงรับเอาจีวรนี้ไปเสียเถิด ครั้นแล้วจงนำจีวรนั้นไปเสียก่อน ครั้นภิกษุณีสงฆ์มาประชุมกันแล้ว จ

នេះថា នេះជាការងារបស់អ្នកណា ភិក្ខុនីទាំងឡាយឆ្លើយថា នេះជាការងារបស់លោកម្ចាស់ឧទាយិ ។ ពួកភិក្ខុនីនិយាយគ្នាថា ជនទាំងឡាយណាជាអ្នកគ្មានសេចក្តីកោតញ្ញញើត ជាអ្នកលេង ជាអ្នកគ្មានសេចក្តីអៀនខ្មាស កម្ម មានសភាពយ៉ាងនេះ ក៏គង់មិនល្អជល់ជនទាំងឡាយនោះ នឹងពោលទៅថ្វីជល់លោកម្ចាស់ឧទាយិ ។ ពួកភិក្ខុនីនោះនាំគ្នាប្រាប់សេចក្តីនុ៎ះ ជល់ភិក្ខុទាំង-ឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណាជាអ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ភិក្ខុទាំង-ឡាយនោះ ពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ឧទាយិដ៏មានអាយុ មិនគួរនឹងដេរចីវរជល់ភិក្ខុនីសោះ ។បេ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់សួរថា ម្នាលឧទាយិ ឮថា អ្នកឯងដេរចីវរឲ្យភិក្ខុនីពិតមែនឬ ។ ឧទាយិភិក្ខុទូលថា សូមទ្រង់មេត្តាប្រោស ពិតមែន ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់សួរថា នែឧទាយិ ភិក្ខុនីនោះជាញាតិរបស់អ្នកឯង ឬមិនមែនជាញាតិទេ ។ ឧទាយិភិក្ខុទូលថា សូមទ្រង់មេត្តាប្រោស មិនមែនជាញាតិទេ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា នែមោឃបុរស ប្រុសដែលមិនមែនជាញាតិ រមែងមិនស្គាល់កម្មដ៏សមគួរក្តី មិនសមគួរក្តី កម្មជាទីជ្រះថ្លាក្តី មិនជាទីជ្រះថ្លាក្តីរបស់ស្រីដែលមិនមែនជាញាតិទេ នែមោឃបុរស អ្នកឯងមិនសមគួរនឹងដេរចីវរឲ្យភិក្ខុនីមិនមែនញាតិទេ នែមោឃបុរស អំពើដែលអ្នកឯងធ្វើនេះ មិននាំឲ្យជ្រះថ្លាជល់បុគ្គលដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ ដេរឯង ឬប្រើគេឲ្យដេរនូវចីវរឲ្យភិក្ខុនីមិនមែនញាតិ (ភិក្ខុនោះ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๖๖] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នាក្នុងសិក្ខាបទទី ๑ នៃបាវាជិកកណ្ឌ ។ ភិក្ខុនីដែលមិនបានជាប់តវ៉ាគ្នាមកអំពីចំណែកខាងមាតាក្តី អំពីចំណែកខាងបិតាក្តី ដរាបអំពីគូជីដូនជីតា ជាគម្រប់ ๗ ហៅថា មិនមែនញាតិ ។ ស្រីដែលបានឧបសម្បទាហើយ ក្នុងសង្ឃពីរចំណែក ហៅថា ភិក្ខុនី ។ បណ្តាចីវរ ๖ យ៉ាង ចីវរណាមួយ យ៉ាងតូចបំផុតល្មមវិកប្បបាន ហៅថា ចីវរ ។ ពាក្យថា ដេរឯង គឺភិក្ខុដេរដោយខ្លួនឯង ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយរាល់ៗ ផ្ចូវម្ជុល ។ ពាក្យថា ប្រើគេឲ្យដេរ គឺភិក្ខុបង្គាប់អ្នកដទៃឲ្យដេរ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុបង្គាប់តែម្តង អ្នកទទួលបង្គាប់ដេរច្រើនដង ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ (តែមួយ) ។

[๖๗] ភិក្ខុនីមិនមែនញាតិ ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនមែនញាតិមែន ហើយដេរឯងក្តី ប្រើគេឲ្យដេរក្តី នូវចីវរ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុនីមិនមែនញាតិ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ហើយដេរឯងក្តី ប្រើគេឲ្យដេរក្តី នូវចីវរ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុនីមិនមែនញាតិ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ជាញាតិ ហើយដេរឯងក្តី ប្រើគេឲ្យដេរក្តី នូវចីវរ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុដេរឯងក្តី ប្រើគេឲ្យដេរក្តីនូវចីវរដើម្បីភិក្ខុនីដែលបានឧបសម្បទា អំពីសង្ឃតែមួយចំណែក ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុនីជាញាតិ ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនមែនញាតិ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុនីជាញាតិ មានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុនីជាញាតិ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ជាញាតិមែន មិនត្រូវអាបត្តិអ្វីឡើយ ។

[๖๘] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលដេរចីវរដល់ភិក្ខុនីជាញាតិ ដល់ភិក្ខុ

ដែលដេរឯង ឬប្រើគេឲ្យដេរនូវបរិក្ខារដទៃ ក្រៅពីចីវរ (ឲ្យភិក្ខុនី) ឲ្យ សិក្ខមានា ឬឲ្យសាមណេរី ដល់ភិក្ខុឆត ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ៦ ចប់

อัฏฐกถา

ติวาณวัคคที ๓

จีวรสิพพนสิกขาบท

[๖๕] *คัมภีร์ชี้แจงวินิจฉัยในสิกขาบทที่ ๖ ดังต่อไปนี้ บทว่า* **อุทายิ** *ได้แก่ พระโลทายีภิกษุ ๆ บทว่า* **ปณฺฑิโต** *ได้แก่ ผู้มีสมบัติ มีคำอธิบายว่า เป็นผู้รู้ และเป็นผู้ฉลาด ๆ*

บทว่า **อญฺญตรา ภิกฺขุนี** *ได้แก่ ภิกษุณีผู้เป็นอริยาในสำนักของพระโลทายีภิกษุนั้นเอง ๆ*

บทว่า **ปฏิกาณาจิตฺตํ** *ได้แก่ มีกายสะสวยงาม ผู้ทำด้วยบริขารของตน ได้ยินว่า พระโลทายีนั้น ชักชวนจีวรแล้ว ได้ทำรูปสตรี และบุรุษกำลังทำมรณกรรม ด้วยสีต่างๆ ที่ขอบจีวรนั้น ๆ เพราะเหตุนั้น พระธรรมสังคาหกาจารย์ทั้งหลาย จึงได้กล่าวไว้ว่า* **มญฺเญ ปฏิกาณาจิตฺตํ วุฏฺฐาเปสฺสา** *เป็นต้น ๆ*

บทว่า **ยถาสมาหฏํ** *ความว่า ตามที่ได้ตัดไว้แล้วนั่นเอง ๆ*

บทว่า **จีวรํ** *ได้แก่ จีวรที่สามารถจะสวมใส่ หรือนุ่งห่มได้ ๆ ก็ในมหาปัจจรีเป็นต้น ท่านก็ได้กล่าวไว้อย่างนี้ ๆ*

อธิบาย

สิกขาบทวิภังค์แห่งจีวรสิพพนสิกขาบท

[๖๖] *ในบทว่า* **สยํ สิเพฺวตฺวา** *นี้ คัมภีร์ชี้แจงวินิจฉัยดังต่อไปนี้ว่า ภิกษุ*

ធ្វើក្តី កាត់ក្តី ដោយគាំងចិត្តថា អញនឹងដេរ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ តែជាអាបត្តិបាចិត្តិយ ព្រោះការចាក់ម្ជុលគ្រប់ៗ គ្រាដែលដេរ ដល់ភិក្ខុដែលដេរ ព្រោះព្រះបាលីថា (ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ) គ្រប់ៗ ស្នាមម្ជុល ដូច្នេះ ។ បើភិក្ខុមិនទាញម្ជុលចេញឲ្យផុតកន្ទុយ ចេះតែយកចុងចាក់ទៅ សូម្បី ១០០ ដង កាលពេញម្ជុលហើយទើបទាញចេញ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ១ ប៉ុណ្ណោះ ។

បទថា **សកឹ អាណាត្តោ** *បានដល់ ភិក្ខុដែលប្រើតែម្តងថា អ្នកចូរដេរចីវរ ។*

បទថា **ពហុកំ បិ សិព្ពតិ** *សេចក្តីថា សូម្បីអ្នកទទួលប្រើញ៉ាំងសុចិកម្មទាំងអស់ឲ្យសម្រេច ហើយឲ្យចីវរសម្រេចចុះ ក៏ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ១ ប៉ុណ្ណោះ ។ តែបើលោកបានទទួលពាក្យប្រើថា កម្មដែលគប្បីធ្វើក្នុងចីវរនេះ ជាការៈរបស់អ្នក ដូច្នេះហើយ ទើបធ្វើត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយដល់អ្នកប្រើគ្រប់ៗ ស្នាមម្ជុលនីមួយៗ ។ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយជាច្រើន ព្រោះពាក្យតែមួយ ដល់ភិក្ខុអ្នកប្រើ ។ ឯក្នុងការប្រើរឿយៗ មិនមានពាក្យគប្បីពោលឡើយ ។*

បើអាចារ្យ និងឧបជ្ឈាយ៍កំពុងដេរចីវរដើម្បីពួកភិក្ខុនី ដែលជាញាតិរបស់ខ្លួន ចំណែកនិស្សិតកៈ (កូនសិស្សដែលអាស្រ័យនិស្ស័យនឹងលោក) ពួកណា របស់លោកទាំងនោះដេរឯង ដោយគាំងចិត្តថា ពួកយើងនឹងធ្វើអាចរិយវត្ត និងឧបជ្ឈាយវត្ត ឬកឋិនវត្ត ជាអាបត្តិជាច្រើនដល់ពួកនិស្សិតកៈនោះ តាមចំនួនស្នាមម្ជុល ។ អាចារ្យ និងឧបជ្ឈាយ៍ប្រើឲ្យពួកអន្តេវាសិកដេរ ដើម្បីពួកភិក្ខុនីដែលជាញាតិរបស់ខ្លួន ត្រូវអាបត្តិទុក្កដដល់អាចារ្យ និង

อุปชฺฌาย์ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ដល់ពួកអន្តេវាសិក ។ ពួកអន្តេវាសិកនិមន្តឲ្យអាចារ្យ និងឧបជ្ឈាយ៍ជួយដេរ ដើម្បីពួកភិក្ខុនីជាញាតិរបស់ខ្លួន សូម្បីក្នុងការដែលអន្តេវាសិក និមន្តអាចារ្យ និងឧបជ្ឈាយ៍ជួយដេរនោះ ក៏មានន័យដូចគ្នា ។ ចីវរជារបស់ភិក្ខុនីដែលជាញាតិ ទាំងចំណែកអន្តេវាសិក ទាំងចំណែកអាចារ្យ និងឧបជ្ឈាយ៍ តែអាចារ្យ និងឧបជ្ឈាយ៍ លួងលោមពួកអន្តេវាសិកឲ្យដេរ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ដល់ជនទាំងពីរចំណែក ។ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះចីវរពួកអន្តេវាសិកដេរ ដោយការសម្គាល់ថា មិនមែនញាតិ (និង) ព្រោះអាចារ្យ និងឧបជ្ឈាយ៍ដឹកនាំក្នុងវត្ថុដែលមិនគួរ ។ ព្រោះដូច្នោះ ទើបគួរប្រាប់ថា នេះជាចីវរបស់ញោមស្រីលោក នេះជាចីវរបស់ប្អូនស្រី ហើយឲ្យពួកលោកជួយដេរ ។

[๖๘] *ពីរបទថា* **អញ្ញំ បរิกฺขารំ** *បានដល់ បរិក្ខារឯណាមួយ មានថង់ស្បែកជើងជាដើម ។ បទដ៏សេសរាក់ទាំងអស់ហើយ ។*

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋាន ๖ ជាកិរិយា ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម មានចិត្ត ๓ មានវេទនា ๓ ដូច្នេះឯង ។

จีวรสิกฺขาปทํ จบ

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๗

[๖๙] สมัยนั้นแล ภิกษุสงฆ์ผู้มีพระภาคเจ้าเป็นประมุข ประทับอยู่ ณ พระเชตวันวิหาร ของอนาถบิณฑิกเศรษฐี ใกล้กรุงสาวัตถี ฯ สมัยนั้นแล ภิกษุวัคคีย์ทั้งหลาย ต่างก็ขึ้นเรือลำเดียวกัน ล่องไปตามกระแสน้ำ ฯ มนุษย์ทั้งหลายพากันติเตียนโพนทะนาว่า ไฉนหนอ ภิกษุทั้งหลายจึงได้ขึ้นเรือลำเดียวกัน ล่องไปตามกระแสน้ำ เหมือนพวกคฤหัสถ์ผู้บำเรอกามเล่า ฯ ภิกษุทั้งหลายได้ยินมนุษย์ทั้งหลายพากันติเตียนโพนทะนาอยู่ ฯ ภิกษุทั้งหลายได้กราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า ฯ พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสถามภิกษุวัคคีย์ทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ได้ยินว่า พวกเธอขึ้นเรือลำเดียวกัน ล่องไปตามกระแสน้ำ จริงหรือ ฯ ภิกษุวัคคีย์ทั้งหลายกราบทูลว่า จริงพระพุทธเจ้าข้า ฯ พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้ทรงเป็นศาสดาของภิกษุทั้งหลาย ได้ตรัสว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย การนั้นไม่สมควรแก่บุรุษเดียรถีย์ทั้งหลาย ไม่ควรทำ ไม่ชอบ ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชนที่ยังไม่เลื่อมใส ฯ ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็ภิกษุรูปใดขึ้นเรือลำเดียวกัน ล่องไปตามกระแสน้ำ ภิกษุนั้นต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ

ภิกฺขุนี ដើរទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយមួយជាមួយគ្នា ដោយហោចទៅសូម្បីកាន់ទីជាលង្វែគនៃស្រុកមួយ (ភិក្ខុនោះ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបញ្ញត្តហើយ ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ។

[๗๐] សម័យនោះឯង ភិក្ខុ និងភិក្ខុនីទាំងឡាយច្រើនរូប ដើរទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយអំពីក្រុងសាកេត ទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី កាលនោះ ភិក្ខុនីទាំងឡាយនោះឃើញពួកភិក្ខុនោះហើយ បានពោលពាក្យនេះថា យើងទាំងឡាយនឹងទៅជាមួយនឹងលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំងនោះឆ្លើយថា ម្នាលនាង ការដែលភិក្ខុបបួលភិក្ខុនីដើរទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយជាមួយគ្នាមិនគួរទេ នាងទាំងឡាយទៅមុន ឬ ឬយើងទាំងឡាយនឹងទៅមុន ។ ភិក្ខុនីទាំងនោះឆ្លើយថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន លោកម្ចាស់ទាំងឡាយជាបុរសដ៏ប្រសើរ គួរតែលោកម្ចាស់ទាំងឡាយនិមន្តទៅមុន ។ កាលភិក្ខុនីទាំងនោះដើរទៅជាខាងក្រោយនៃភិក្ខុទាំងឡាយ ដល់ពាក់កណ្តាលផ្លូវ ចោរទាំងឡាយក៏ដណ្តើមយក (ជាត្រនិងចីវរ) ផង ប្រទូស្តផង (កំហែងធ្វើសៅនកិច្ច) ក្នុងកាលនោះឯង ។ ទើបភិក្ខុនីទាំងនោះទៅដល់ក្រុងសាវត្ថី ក៏ប្រាប់សេចក្តីនុ៎ះដល់ពួកភិក្ខុនី ។ ពួកភិក្ខុនីប្រាប់សេចក្តីនុ៎ះដល់ពួកភិក្ខុ។ពួកភិក្ខុក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ។ ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរនេះ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ទ្រង់ធ្វើធម្មីកថា ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកហើយ ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យអ្នកទាំងឡាយបបួលភិក្ខុនីដើរទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយជាមួយគ្នា ក្នុងផ្លូវដែលគួរនឹងទៅ ដោយមានគ្នីគ្នាជាពួកដែលគេសន្មតថា ប្រកបដោយសេចក្តី

រង្កៀស ប្រកបដោយភ័យចំពោះមុខ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ បបួលភិក្ខុនីដើរទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយមួយជាមួយគ្នា ដោយហោចទៅ សូម្បីទៅកាន់ទីជាលង្វែគនៃស្រុកមួយ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ រៀវលែងតែមានសម័យ ។ ឯសម័យក្នុងសិក្ខាបទនោះ គឺផ្លូវដែលគួរនឹងទៅដោយមានគ្នីគ្នាជាពួក ១ ដែលគេសន្មតថា ប្រកបដោយសេចក្តីរង្កៀស ១ ដែលប្រកបដោយភ័យចំពោះមុខ ១ នេះជាសម័យក្នុងសិក្ខាបទនោះ ។

[๗๑] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នានឹងសិក្ខាបទទី ១ នៃបារាជិកកណ្ឌ ។ ដែលហៅថា ភិក្ខុនី គឺស្រីដែលបានឧបសម្បទាក្នុងឧភតោសង្ឃ ។ ពាក្យថា ជាមួយគ្នា សេចក្តីថា ពួកជាមួយគ្នា ។ ពាក្យថា បបួល គឺបបួលគ្នាថា ម្នាលនាង យើងទាំងឡាយនឹងទៅ បពិត្រលោកម្ចាស់ យើងទាំងឡាយនឹងទៅ បពិត្រលោកម្ចាស់ យើងទាំងឡាយនឹងទៅ ម្នាលនាង យើងទាំងឡាយនឹងទៅ យើងទាំងឡាយនឹងទៅក្នុងថ្ងៃនេះ ឬក្នុងថ្ងៃស្អែក ក្នុងថ្ងៃខានស្អែក ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ពាក្យថា ដោយហោចទៅ សូម្បីទៅកាន់ទីជាលង្វែគនៃស្រុកមួយ សេចក្តីថា (ភិក្ខុបបួលភិក្ខុនី ដើរជាមួយគ្នាទៅ) ក្នុងទីជាចន្លោះនៃស្រុក ក្នុងស្រុកមានចម្ងាយល្មមមាន់ ហើរទៅដល់ (គឺមួយរយៈមាន់ហើរ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ (ភិក្ខុបបួលភិក្ខុនីដើរជាមួយគ្នាទៅ) ក្នុងព្រៃដែលមិនមែនស្រុក ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ កន្លះយោជន៍ ។ ពាក្យថា រៀវលែងតែមានសម័យ សេចក្តីថា លើក

ទុកតែមានសម័យ ។ ដែលហៅថា ផ្លូវដែលគួរនឹងទៅដោយមានគ្នីគ្នាជាពួក គឺផ្លូវ ដែលបុគ្គលឥតមានគ្នីគ្នា មិនអាចដើរទៅបាន ។ ដែលហៅថា ផ្លូវប្រកបដោយសេចក្តីរង្កៀស គឺកន្លែងដែលចោរអាស្រ័យនៅក៏ប្រាកដ កន្លែងដែលចោរបរិភោគអាហារក៏ប្រាកដ កន្លែងដែលចោរឈរនៅក៏ប្រាកដ កន្លែងដែលចោរអង្គុយក៏ប្រាកដ កន្លែងដែលចោរដេកក៏ប្រាកដ ក្នុងផ្លូវនោះ ។ ដែលហៅថា ផ្លូវប្រកបដោយភ័យចំពោះមុខ គឺផ្លូវនោះដែលចោរទាំងឡាយសម្លាប់មនុស្សក៏ប្រាកដ ប្លន់មនុស្សក៏ប្រាកដ វាយដំមនុស្សក៏ប្រាកដ ។ ភិក្ខុដើរទៅកាន់ផ្លូវដែលប្រកបដោយភ័យចំពោះមុខ ហើយឃើញផ្លូវមិនប្រកបដោយភ័យចំពោះមុខវិញ ត្រូវបញ្ជូនភិក្ខុនីទៅ ដោយពាក្យថា ម្នាលនាងទាំងឡាយ នាងទាំងឡាយចូរទៅចុះ ។

[๗๒] ភិក្ខុបបួលគ្នា ហើយសម្គាល់ថា បបួលមែន ដើរទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយមួយ ដោយហោចទៅសូម្បីទៅកាន់ទីជាលង្វែគនៃស្រុកមួយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ រៀវលែងតែមានសម័យ ។ ភិក្ខុសង្ស័យក្នុងការដែលបានបបួលគ្នា ហើយដើរទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយមួយ ដោយហោចទៅសូម្បីទៅកាន់ទីជាចន្លោះនៃស្រុកមួយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ រៀវលែងតែមានសម័យ ។ ភិក្ខុបបួលគ្នា ហើយសម្គាល់ថា មិនបានបបួល ដើរទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយមួយ ដោយហោចទៅសូម្បីទៅកាន់ទីជាចន្លោះនៃស្រុកមួយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ រៀវលែងតែមានសម័យ ។ ភិក្ខុបបួល តែភិក្ខុនីមិនបបួល (ភិក្ខុនោះ) ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុមិនបានបបួលគ្នា ហើយសម្គាល់ថាបានបបួល ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុ

សង្ឃ័យក្នុងការដែលមិនបានបបួល ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនបានបបួលក្នុងការដែលមិនបានបបួល មិនត្រូវអាបត្តិទ្បើយ ។

[๗๓] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលមានសម័យ ដល់ភិក្ខុដែលមិនបានបបួលភិក្ខុនីហើយដើរទៅ ដល់ភិក្ខុដែលភិក្ខុនីបបួល តែភិក្ខុមិនបានបបួលដល់ភិក្ខុ និងភិក្ខុនីដែលទៅដោយខុសសង្កេត ដល់ភិក្ខុដែលទៅ (ជាមួយនឹងភិក្ខុនី) ដោយមានសេចក្តីអន្តរាយ ដល់ភិក្ខុឆ្កួត ដល់ភិក្ខុជាខាងដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ๗ ចប់

อัฏฐกถา

ปาจิตตวัคคที่ ๓

สปาทิกสิกขาบท

[๗๐] คำว่าวินิจฉัยในสิกขาบทที่ ๗ ดังต่อไปนี้ บทว่า **ปจฺฉา คจฺฉนฺตีนํ โจรา อจฺฉินฺทึสุ** ความว่า เมื่อพวกภิกษุณีไปข้างหลัง พวกโจรได้ชิงเอาผ้าไตร และจีวรไป ฯ

บทว่า **ทูเสสุ** ได้ประทุษร้าย คือ พวกโจรได้ประทุษร้ายพวกภิกษุณีเหล่านั้น อธิบายว่า ให้ถึงการขาดจากศีล ฯ

บทว่า **สปาทิกาย** คือ ติดตามกันไป อธิบายว่า ไปกันข้างหลังๆ ฯ

อธิบาย

สิกขาบทวิภังค์แห่งสปาทิกสิกขาบท

[๗๑] คำว่าออกจากบ้านใดแล้ว ไปสู่บ้านอื่น บ้านนี้ชื่อว่า บ้านเก่า ในบทว่า **ปุราคามกสฺส** นี้ ฯ ในบทนั้น มีอนุบุพพีกถาดังต่อไปนี้ ภิกษุณีออกจากบ้านใดแล้ว ไปสู่บ้านอื่น ชื่อว่าไปสู่บ้านใหม่ ฯ สัตว์ชื่อว่าไป คือ สัตว์ดิรัจฉาน ฯ การถึงของสัตว์ดิรัจฉานนั้น ชื่อว่า **ปุราคามก** ฯ อย่างอื่นอีก การไป ชื่อว่า **สปาทิก** ฯ การไป

ដល់របស់ពួកមាន់មាននៅត្រង់ស្រុកនេះ ព្រោះហេតុនោះ ទើបស្រុកនេះ ឈ្មោះថា **กุกฺกุฏสมฺปาฯ** ។ បាឋៈថា **กุกฺกุฏสมฺปาเต** ក៏មាន ។ មាន់ហើរឡើងអំពីដំបូលផ្ទះនៃស្រុកណា ហើយទៅធ្លាក់ចុះត្រង់ដំបូលផ្ទះនៃស្រុកដទៃ ស្រុកនេះលោកហៅថា មួយជួរមាន់ហើរដល់ ក្នុងបាឋៈថា **กุกฺกุฏสมฺปาเต** នោះ ។ ឯអត្ថពាក្យក្នុងបទនេះ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបដោយនយដូចពោលហើយនោះឯង ។

ស្រុកសូម្បីមានប្រការដូចពោលហើយ ๒ យ៉ាងនេះ ជិតគ្នាពេកណាស់ រមែងមិនមានឧបចារៈ ។ ក្នុងអដ្ឋកថាពោលទុកថា សំឡេងមាន់ដែលរងាវក្នុងវេលាជិតភ្លឺ ក្នុងស្រុកណា បានឮទៅដល់ក្នុងស្រុកបន្ទាប់ទៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ ចន្លោះស្រុក ក្នុងវត្ថុដែលចង្អៀតដោយពួកស្រុក ដូច្នោះ ។ លោកពោលពាក្យនោះទុកហើយក៏ពិត សូម្បីដូច្នោះ ក៏ត្រូវអាបត្តិដូចគ្នាដល់ភិក្ខុដែលឈានចុះកាន់ឧបចារៈនៃស្រុក សូម្បីមានរយៈឆ្ងាយគ្នាប្រមាណមួយហត្ថក្តាប់ដែលអ្នកស្រុកវៀរទុក ព្រោះព្រះបាលីថា ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ ចន្លោះស្រុក ដូច្នេះ ។ ពាក្យនោះមិនសមនឹងព្រះបាលី ។ បើស្រុកដែលមានសភាពបែបនេះ ដោយភៅហារ ដែលបានហើយយ៉ាងនោះ ព្រោះមិនជិតគ្នា រមែងបានភៅហារថា មួយជួរមាន់ហើរដល់ដូច្នេះក្តី មួយជួរ មាន់ហើរមិនដល់ដូច្នេះក្តី ព្រោះជាស្រុកជិតគ្នា ព្រោះដូច្នោះ ទើបមិនសមនឹងព្រះបាលី ដូច្នេះឯង ។ ឯក្នុងស្រុកក្រៅអំពីនេះ ការដើរហួសឧបចារៈស្រុកនោះទៅ នឹងឈានចុះកាន់ឧបចារៈស្រុកដទៃប៉ុណ្ណោះ មិនជ្រាកដ ។ ព្រោះដូច្នោះ ដែល

លើកអាបត្តិឡើងកាត់ ទើបមិនប្រាកដដូចគ្នា ។

វិនិច្ឆ័យអាបត្តិក្នុងបទថា **គាមន្តរេ គាមន្តរេ អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស** *នោះ ដូចតទៅនេះថា ពិតហើយ ក្នុងវេលាបបួលគ្នា បើភិក្ខុ និងភិក្ខុនីទាំង ๒ ឈរបបួលគ្នា ក្នុងសម្នាក់ភិក្ខុនីក្តី ក្នុងចន្លោះវត្តក្តី ក្នុងរោងធាន់ក្តី ក្នុងលំនៅនៃតិរ្ថិយក្តី ជាអនាបត្តិ បានឮថា ភូមិនេះជាកប្បិយភូមិ ។ ព្រោះហេតុនោះ ទើបអាចារ្យទាំងឡាយមិនកាត់អាបត្តិទុក្កដ ព្រោះការបបួលជាបច្ច័យក្នុងសម្នាក់នៃភិក្ខុនីជាដើមនេះ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយតាមវត្ថុនោះឯង ដល់ភិក្ខុដែលដើរទៅ ។*

បើភិក្ខុ និងភិក្ខុនីបបួលគ្នាខាងក្នុងស្រុក ត្រង់ផ្លូវជិតទ្វារសម្នាក់របស់ភិក្ខុនីក្តី ក្នុងទីដទៃ មានផ្លូវបែកជា ๔ ផ្លូវបែកជា ๓ និងរោងដ៏រាជាដើមក្តី ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ កាលបបួលគ្នាយ៉ាងនេះហើយ ទើបចេញអំពីស្រុកទៅ ជាអនាបត្តិ ព្រោះការចេញអំពីស្រុក តែព្រោះឈានជើងចូលកាន់ឧបចារៈនៃស្រុកបន្ទាប់នោះ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយដល់ភិក្ខុ ។ លោកពោលទុកក្នុងមហាបច្ចរីថា សូម្បីការឈានចូលដល់ឧបចារៈនោះ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដក្នុងជំហានទី ๑ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយក្នុងជំហានទី ๒ ។ ភិក្ខុចេញអំពីស្រុកហើយតែមិនទាន់ឈានចូលកាន់ឧបចារៈ នៃស្រុកបន្ទាប់នោះដរាបណា សូម្បីបបួលគ្នាក្នុងចន្លោះនេះ ក៏ត្រូវអាបត្តិទុក្កដដល់ភិក្ខុដរាបនោះ ។ ក្នុងការឈានជាន់ឧបចារៈនៃស្រុកបន្ទាប់នោះ មិនត្រូវអាបត្តិដោយន័យមុនដូចគ្នា ។ បើភិក្ខុនិង ភិក្ខុនីមានបំណងនឹងទៅកាន់ស្រុកឆ្ងាយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដគ្រប់ៗ ទីដែល

ចូលដល់ (ឧបចារៈនៃស្រុក) ដោយរាប់ឧបចារៈនៃស្រុក ។

លោកពោលទុកក្នុងមហាបច្ចរីថា តែជាអនាបត្តិ ព្រោះការដើរហួសស្រុកនោះទៅ តែបើភិក្ខុនីគិតថា អញនឹងទៅកាន់ស្រុកឈ្មោះនោះ ហើយដើរចេញពីសម្នាក់ទៅ ឯភិក្ខុក៏គិតថា អញនឹងទៅកាន់ស្រុកឈ្មោះនោះ ហើយដើរចេញពីវិហារ បែរមុខទៅកាន់ស្រុកនោះឯង បើភិក្ខុ និងភិក្ខុនីទាំង ២ ជួបគ្នាត្រង់ទ្វារស្រុក ហើយសួរគ្នាថា លោកម្ចាស់ទៅទីណា ទៅស្រុកឈ្មោះនោះ នាងម្ចាស់ទៅទីណា ពោលថា ខ្ញុំក៏ទៅស្រុកនោះដូចគ្នា ទើបបបួលគ្នាថា មកចុះនាង ពួកយើងនឹងទៅជាមួយគ្នា ហើយដើរទៅ ជាអនាបត្តិ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះថា ភិក្ខុ និងភិក្ខុនីចេញទៅដោយតាំងចិត្តថា អញនឹងទៅតាំងពីដំបូងនោះឯង ។ ពាក្យដែលពោលក្នុងមហាបច្ចរីនោះ មិនសមនឹងបាលី មិនសមជាមួយអដ្ឋកថាដ៏សេស ។

ពីរបទថា **អឌ្ឍយោជនេ អឌ្ឍយោជនេ** *សេចក្តីថា ភិក្ខុដើរហួសកន្លះយោជន៍ៗ ទៅ ក្នុងខណៈដែលគិតថា ឥឡូវនេះ យើងនឹងដើរហួសទៅ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដក្នុងជំហានទី ១ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយក្នុងជំហានទី ២ ។ ពិតហើយន័យនេះជាអាបត្តិក្នុងខណៈដែលដើរហួសទៅ ជាអនាបត្តិក្នុងការឈានចូលឧបចារៈ ។*

អធិប្បាយ

បទភាជនីយនៃសិក្ខាបទ

[๗๒] *ពីរបទថា* **ភិក្ខុ សិនហាតិ** *សេចក្តីថា ភិក្ខុឃើញភិក្ខុនីត្រង់

ទ្វារស្រុកក្តី ត្រង់ថ្នល់ក្តី ពោលថា នាងធ្លាប់ទៅកាន់ស្រុកឈ្មោះនោះទេ ភិក្ខុនីឆ្លើយថា ខ្ញុំមិនធ្លាប់ទៅទេលោកម្ចាស់ ភិក្ខុពោលថា មកចុះ យើងនឹងទៅជាមួយគ្នាក្តី ខ្ញុំនឹងទៅស្អែកនេះ នាងក៏គប្បីមកដែរ ដូច្នេះក្តី ។

អនាបត្តិនៃសិក្ខាបទ

[๗๓] ពីរបទថា **ភិក្ខុនី សិយា ឧទ្ទិសតិ** សេចក្តីថា ភិក្ខុនីឃើញភិក្ខុចេញពីស្រុក ដើម្បីថ្វាយបង្គំព្រះចេតិយ ក្នុងស្រុកដទៃ ទើបពោលថា លោកម្ចាស់ៗ ទៅណា ភិក្ខុឆ្លើយថា ខ្ញុំទៅកាន់ស្រុកឈ្មោះនោះ ដើម្បីថ្វាយបង្គំព្រះចេតិយ ដូច្នេះ ។ ភិក្ខុនីនោះឯង សុំខ្លួនយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ខ្ញុំក៏នឹងទៅដែរ ភិក្ខុមិនបានបបួលឡើយ ។

វិនិច្ឆ័យក្នុងពាក្យថា **វិសង្កេតេន** នេះ គប្បីជ្រាបដូច្នេះថា ភិក្ខុ និង ភិក្ខុនីពោលថា យើងនឹងទៅជុំគ្នាមុនឆាន់ ហើយទៅក្រោយឆាន់ ពោលថា យើងនឹងមកជុំគ្នាក្នុងថ្ងៃនេះ ហើយទៅក្នុងថ្ងៃស្អែក យ៉ាងនេះជាអនាបត្តិ ព្រោះខុសសង្កេត តែបើមានការខុសសន្យាក្នុងទ្វារក្តី ខុសសន្យាក្នុងផ្លូវក្តី ប្រព្រឹត្តជាអាបត្តិពិត ។

បទថា **អាបជ្ជាសុ** សេចក្តីថា ព្រោះដែលត្រូវប្ញត្តិ អ្នកជនបទទាំង-ទ្បាយ នាំគ្នាឡើងកាន់យាន ធ្វើដំណើរក្តី ឬរទេះភៀសខ្លួនទៅក្តី ជាអនាបត្តិក្នុងអន្តរាយ មានសភាពដូច្នេះ ។ ពាក្យដ៏សេសពាក់ទាំងអស់ហើយ ។

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋាន ๔ កើតឡើងតាមកាយ ๑ តាមកាយ និងវាចា ๑ តាមកាយ និងចិត្ត ๑ តាមកាយវាចា និងចិត្ត ๑ ជាកិរិយា ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម មានចិត្ត ๓ មានវេទនា ๓ ដូច្នេះឯង ។

សំវិធានសិក្ខាបទ ចប់

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๘

[๗๔] สมัยนั้น พระผู้มีพระภาค ประทับอยู่ที่วัดเชตวนของอนาถบิณฑิกเศรษฐี ใกล้กรุงสาวัตถี ฯ สมัยนั้นแล ภิกษุฉัพพัคคีย์ทั้งหลายขึงเชือกแล้วให้ภิกษุณีทั้งหลายเล่นด้วยกัน ฯ มนุษย์ทั้งหลายพากันเพ่งโทษติเตียนว่า พวกสมณศากยบุตรเหล่านี้ ขึงเชือกแล้วให้ภิกษุณีทั้งหลายเล่นด้วยกัน เหมือนพวกคฤหัสถ์ผู้มีกามเป็นคู่ ๆ กัน ฉะนั้น ฯ ภิกษุทั้งหลายได้ยินมนุษย์ทั้งหลายเหล่านั้นเพ่งโทษติเตียนอยู่ ฯ ภิกษุทั้งหลายได้กล่าวกะภิกษุฉัพพัคคีย์ทั้งหลายว่า ดูกรอาวุโสทั้งหลาย ก็ไม่สมควรเลย ที่ท่านทั้งหลายขึงเชือกแล้วให้ภิกษุณีทั้งหลายเล่นด้วยกัน ฯ ภิกษุทั้งหลายเหล่านั้นครั้นถูกภิกษุทั้งหลายกล่าวอยู่อย่างนี้แล้ว ก็ยังขึงเชือกแล้วให้ภิกษุณีทั้งหลายเล่นด้วยกันอยู่นั่นเอง

ថ្ងាទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ បបួលភិក្ខុនីឡើងជិះទូកមួយជាមួយគ្នា ទៅច្រាសទឹកក្តី ទៅបណ្តាយទឹកក្តី (ភិក្ខុនោះ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បញ្ញត្តហើយដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះ ។

[๗๔] សម័យនោះឯង ភិក្ខុ និងភិក្ខុនីទាំងឡាយច្រើនរូប ដើរទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយអំពីក្រុងសាកេត ទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីកណ្តាលផ្លូវ មានស្ទឹងមួយដែលគេតែងតែឆ្លង ។ ទើបភិក្ខុនីទាំងឡាយនោះ បាននិយាយពាក្យនេះនឹងភិក្ខុទាំងឡាយនោះថា យើងទាំងឡាយនឹងឆ្លងមួយអន្ទើដោយលោកម្ចាស់ទាំងឡាយដែរ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះឆ្លើយថា ម្នាលនាង ការដែលភិក្ខុបបួលភិក្ខុនីឡើងជិះទូកមួយជាមួយគ្នា មិនគួរទេ (បើដូច្នោះ) នាងទាំងឡាយឆ្លងទៅមុនឬ។ យើងទាំងឡាយនឹងឆ្លងទៅមុន ។ ភិក្ខុនីទាំងឡាយឆ្លើយថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន លោកម្ចាស់ទាំងឡាយ ជាបុរសដ៏ប្រសើរ លោកម្ចាស់ទាំងឡាយចូរឆ្លងទៅមុនចុះ ។ កាលភិក្ខុនីទាំងឡាយនោះ ឆ្លងទៅជាខាងក្រោយ ចោរទាំងឡាយក៏ដណ្តើមយក (ជាត្រ និងចីវរ) ផង ប្រទូស្តផង ក្នុងកាលណោះ ។ លុះភិក្ខុនីទាំងឡាយនោះទៅដល់ក្រុងសាវត្ថីហើយ ក៏ប្រាប់សេចក្តីនុ៎ះដល់ភិក្ខុនីទាំងឡាយ ។ ពួកភិក្ខុនីក៏ប្រាប់សេចក្តីនោះដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ពួកភិក្ខុក៏ក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរនេះ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ទ្រង់ធ្វើធម្មីកថា ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមក ហើយត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាត

ឲ្យភិក្ខុបបួលភិក្ខុនីឡើងជិះទូកមួយជាមួយគ្នា ដើម្បីឆ្លងទន្លឹង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ បបួលភិក្ខុនីឡើងជិះទូកមួយជាមួយគ្នា ទៅច្រាសទឹកក្តី ទៅបណ្តាយទឹកក្តី (ភិក្ខុនោះ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ លើកលែងតែការឆ្លងទន្លឹង ។

[๗๖] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នាក្នុងសិក្ខាបទទី ๑ នៃបារាជិកកណ្ឌ ។បេ។ ដែលហៅថា ភិក្ខុនី គឺស្ត្រីដែលបានឧបសម្បទាក្នុងសម្នាក់នៃឧភតោសង្ឃ[๑] ។ ពាក្យថា ជាមួយគ្នា គឺពួកជាមួយ ។ ពាក្យថា បបួល គឺបបួលគ្នាថា ម្នាលនាង យើងទាំងឡាយនឹងឡើងជិះទូក បពិត្រលោកម្ចាស់ យើងទាំងឡាយនឹងឡើងជិះទូក បពិត្រលោកម្ចាស់ យើងទាំងឡាយនឹងឡើងជិះទូក ម្នាលនាង យើងទាំងឡាយនឹងឡើងជិះទូក យើងទាំងឡាយនឹងឡើងជិះទូកក្នុងថ្ងៃនេះ ឬក្នុងថ្ងៃស្អែក ក្នុងថ្ងៃខានស្អែក ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ កាលភិក្ខុនីឡើងជិះទូក ភិក្ខុក៏ឡើងជិះដែរ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ កាលភិក្ខុឡើងជិះទូក ភិក្ខុនីក៏ឡើងជិះដែរ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុ និងភិក្ខុនីឡើងជិះទូកស្មើគ្នា ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ពាក្យថា ទៅច្រាសទឹក សេចក្តីថា នាវាទៅខាងទីលើទឹក ។ ពាក្យថា ទៅបណ្តាយទឹក សេចក្តីថា នាវាទៅទីខាងក្រោមទឹក ។ ពាក្យថា លើកលែងតែការឆ្លងទន្លឹង សេចក្តីថា លើកទុកតែការឆ្លងទន្លឹង ។ (ភិក្ខុបបួលភិក្ខុនីឡើងជិះទូក) ទៅក្នុងស្រុក ចម្ងាយមាន់ស្មមហើរទៅដល់ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ ចន្លោះស្រុក ។ (ភិក្ខុបបួលភិក្ខុនីឡើងជិះទូក) ទៅក្នុងព្រៃ មិនមែនជាស្រុក ត្រូវអាបត្តិ

๑- សង្ឃ ๒ ពួក គឺភិក្ខុសង្ឃ ๑ ភិក្ខុនីសង្ឃ ๑ ។

ปาចិត្តិយគ្រប់ៗ កន្ទះយោជន៍ ។

[๗๗] ការដែលបានបបួលហើយ ភិក្ខុសម្គាល់ថា បានបបួលគ្នាមែន ហើយទ្បើងជិះទូកជាមួយគ្នា ទៅច្រាសទឹកក្តី ទៅបណ្តាយទឹកក្តី ត្រូវអាបត្តិ ปาចិត្តិយ រៀវរៃលង់តែការឆ្លងទន្លឹង ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងការដែលបានបបួលគ្នា ហើយទ្បើងជិះទូកជាមួយគ្នា ទៅច្រាសទឹកក្តី ទៅបណ្តាយទឹកក្តី ត្រូវអាបត្តិปาចិត្តិយ រៀវរៃលង់តែការឆ្លងទន្លឹង ។ ការដែលបានបបួលគ្នា ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនបានបបួលគ្នា ហើយទ្បើងជិះទូកជាមួយគ្នា ទៅច្រាសទឹកក្តី ទៅបណ្តាយទឹកក្តី ត្រូវអាបត្តិปาចិត្តិយ រៀវរៃលង់តែឆ្លងទន្លឹង ។ ភិក្ខុបបួល ភិក្ខុនីមិនបានបបួល ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ មិនបានបបួលគ្នាទេ តែភិក្ខុសម្គាល់ថា បានបបួលគ្នាហើយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ មិនបានបបួលគ្នាទេ តែភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ មិនបានបបួលគ្នាទេ ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនបានបបួលគ្នាមែន មិនត្រូវអាបត្តិ ។

[๗๘] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលឆ្លងទន្លឹង ដល់ភិក្ខុដែលមិនបានបបួលភិក្ខុនី ហើយទ្បើងជិះទូក ដល់ភិក្ខុដែលមិនបានបបួលភិក្ខុនី តែភិក្ខុនីបបួល ដល់ភិក្ខុដែលទ្បើងជិះទូកជាមួយគ្នានឹងភិក្ខុនី ដោយទុសសង្កេតគ្នា ដល់ភិក្ខុដែលមានសេចក្តីអន្តរាយ ដល់ភិក្ខុឆ្កួត ដល់ភិក្ខុជាខាងដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ๘ ចប់

อัฏฐกถา

ทุวาทสวัคคีย์ ๓

นวาภิรุหนสิกขาบท

[๗๔] *คปฺปีชฺชาปวิโนจฺฉยกฺขนฺธสิกฺขาปทาทิ ๘ ดูจตเทฺวนะ บทว่า* **สวิธาย** *ปทานฺตเร ปหิณิตฺวา ปหิณิตฺวา เลฑฺฑาทีหิ ปหรนฺตา ยถาภิรุจิ สตฺตานญฺเจว สตฺตสญฺญิตานญฺจ ปริกปฺปิตานญฺจ ปริภุญฺชนกานญฺจ ปริภณฺฑกรณานญฺจ ปริกฺขารานญฺจ วินาสาย ปโยเคน ปโยคสมุฏฺฐานาย ปาณาติปาตาย ปาณาติปาตสงฺขาตาย ปาณาติปาตสงฺขาตาย ปาณาติปาตสงฺข

រមែងអុំទូកណាទៅលើក្តី ក្រោមក្តី ដើម្បីឲ្យដល់កំពង់ចំណត មិនជាអាបត្តិក្នុងការអុំទូកនោះ ទៅទីនោះ ។

បទថា **តិរិយន្តរណាយ** *នេះ ជាបញ្ចមីវិភត្តិ ចុះក្នុងអត្ថនៃទុតិយាវិភត្តិ ។ ក្នុងបទថា* **គាមន្តរេ គាមន្តរេ** *នេះ មានវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា ស្ទឹងណាដែលត្រើយម្ខាងជាប់គ្នាដោយស្រុក កំណាត់មួយជួរមាន់ហើរ ត្រើយម្ខាងជាព្រៃមិនមានស្រុក ក្នុងវេលាទៅមាត់ច្រាំងដែលមានស្រុកនៃស្ទឹងនោះ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយជាច្រើន ដោយអំណាចចន្លោះស្រុក ។ ក្នុងវេលាទៅត្រង់មាត់ច្រាំងដែលមិនមានស្រុក ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយច្រើន ដោយរាល់កន្លះយោជន៍ ។ តែស្ទឹងណាមានទទឹងមួយយោជន៍ សូម្បីក្នុងការទៅត្រង់កណ្តាលនៃស្ទឹងនោះ ក៏គប្បីជ្រាបបាចិត្តិយច្រើន ដោយការរាប់កន្លះយោជន៍ ។*

អនាបត្តិនៃឆាភិរុហានសិក្ខាបទ

[๗๘] *ក្នុងបទថា* **អនាបត្តិ តិរិយន្តរណាយ** *នេះ មានវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា មិនមែនស្ទឹងតែម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះទេ សូម្បីកិក្ខុណាចេញពីកំពង់ឈ្នោះមហាតិដ្ឋៈ ទៅកាន់កំពង់ឈ្នោះតម្ពលិត្តិក្តី ឈ្នោះសុវណ្ណភូមិក្តី ជាអនាបត្តិដល់កិក្ខុនោះ ។ ពិតហើយ គ្រប់ៗ អដ្ឋកថា លោកវិភាគអាបត្តិទុកក្នុងស្ទឹងប៉ុណ្ណោះមិនមែនក្នុងសមុទ្រឡើយ ។*

ក្នុងបទថា **វិសង្កេតេន** *នេះក៏ជាអនាបត្តិ ព្រោះខុសសង្កេតក្នុងវេលា*

ប៉ុណ្ណោះ ។ តែបើទៅដោយខុសសង្កេត ព្រោះកំពង់ក្តី ទូកក្តី ប្រព្រឹត្តជាអាបត្តិនោះឯង ។ ពាក្យដ៏សេស មួយអន្ទើដោយសមុដ្ឋានជាដើម ដូចគ្នានឹងសំវិធានសិក្ខាបទនោះឯង ។

នាវាភិរុហនសិក្ខាបទ ចប់

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๙

[๗๙] สมัยนั้น ท่านพระภิกษุรูปหนึ่งอาพาธ ฉันยาดองด้วยน้ำมูตรเน่าแล้วหายโรค ภายหลังมีความกำหนัดกล้า ได้ล่วงละเมิดภิกษุณีรูปหนึ่ง ภิกษุณีนั้นจึงบอกเรื่องนี้กะภิกษุณีทั้งหลาย ภิกษุณีทั้งหลายจึงบอกเรื่องนี้กะภิกษุทั้งหลาย ภิกษุทั้งหลายจึงกราบทูลเรื่องนี้แด่พระผู้มีพระภาค ฯ

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็ภิกษุรูปนี้ต้องอาบัติปาราชิกแล้ว ไม่ควรอยู่ร่วมสังวาส ฯ

ครั้งนั้น ภิกษุทั้งหลายได้มีความดำริว่า พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติสิกขาบทแก่ภิกษุทั้งหลาย ด้วยประการฉะนี้ ฯ

[๗๙] สมัยนั้น ท่านพระภิกษุรูปหนึ่งอาพาธ ฉันยาดองด้วยน้ำมูตรเน่าแล้วหายโรค ภายหลังมีความกำหนัดกล้า ได้ล่วงละเมิดภิกษุณีรูปหนึ่ง ภิกษุณีนั้นจึงบอกเรื่องนี้กะภิกษุณีทั้งหลาย ภิกษุณีทั้งหลายจึงบอกเรื่องนี้กะภิกษุทั้งหลาย ภิกษุทั้งหลายจึงกราบทูลเรื่องนี้แด่พระผู้มีพระภาค ฯ

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็ภิกษุรูปนี้ต้องอาบัติปาราชิกแล้ว ไม่ควรอยู่ร่วมสังวาส ฯ

ครั้งนั้น ภิกษุทั้งหลายได้มีความดำริว่า พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติสิกขาบทแก่ภิกษุทั้งหลาย ด้วยประการฉะนี้ ฯ

ទេវីបុត្រ លោកម្ចាស់សមុទ្ទទត្តៈ ។ កាលភិក្ខុនីឈ្មោះចុល្លនន្ទាកំពុងតែនិយាយពាក្យនេះ មិនទាន់អស់នៅឡើយ ។ ស្រាប់តែភិក្ខុជាថេរៈទាំងឡាយចូលមកក្នុងពេលនោះ ។ ភិក្ខុនីឈ្មោះចុល្លនន្ទាសួរថា ម្នាលគហបតី ព្រះថេរៈមហានាគដ៏ប្រសើរទាំងឡាយ អ្នកបាននិមន្តហើយពិតមែនឬ ។ គហបតីឆ្លើយថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ឥឡូវនេះ លោកម្ចាស់បានធ្វើនូវព្រះថេរៈមហានាគដ៏ប្រសើរទាំងឡាយ ថាជាកូនក្មេង លោកម្ចាស់ត្រឡប់ធ្វើពួកភិក្ខុជាកូនក្មេង ថាជាមហានាគដ៏ប្រសើរទៅវិញ (ថាដូច្នោះហើយ) ក៏ចាប់ទាញភិក្ខុនីឈ្មោះចុល្លនន្ទាចេញពីផ្ទះផង និច្ចភត្ត (គឺចង្ហាន់ដែលផ្គត់ផ្គង់ជានិច្ច) ក៏ផ្តាច់បង់ចេញ គឺឈប់ឲ្យតទៅទៀតផង ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណាមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ទេវទត្តបានជីងហើយ មិនគួរនឹងឆាន់បិណ្ឌបាតដែលភិក្ខុនីចាត់ចែងទេ ។បេ។ ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្នាលទេវទត្ត ឮថាអ្នកជីងហើយ ឆាន់បិណ្ឌបាតដែលភិក្ខុនីចាត់ចែង ពិតមែនឬ ។ ទេវទត្តក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់តិះដៀលថា នែមោឃបុរស អ្នកឯងជីងហើយ មិនគួរនឹងឆាន់បិណ្ឌបាតដែលភិក្ខុនីចាត់ចែងទេ ម្នាលមោឃបុរស ការនេះមិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ កាលជីងហើយ ឆាន់បិណ្ឌបាតដែលភិក្ខុនីចាត់ចែង ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់បញ្ញត្តហើយ ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ។

[๘๐] สมัยนั้นแล มีภิกษุหนึ่งรูป เที่ยวไปในกรุงราชคฤห์เพื่อบิณฑบาต แล้วไปสู่ตระกูลญาติ ฯ มนุษย์ทั้งหลายพากันกล่าวว่า ท่านเจ้าข้า ขอท่านจงรับภัตตาหารเถิด ดังนี้ ฯ ครั้นภิกษุนั้นรับนิมนต์แล้ว (ด้วยดุษณีภาพ) ฯ มีภิกษุณีผู้เป็นญาติของตระกูลนั้น ได้กล่าวกะมนุษย์ทั้งหลายนั้นว่า ดูก่อนอาวุโสทั้งหลาย ท่านทั้งหลายจงให้ภัตตาหารแก่ภิกษุนี้เถิด ฯ ภิกษุนั้นมีความสงสัยว่า เราได้รับนิมนต์แล้ว (ด้วยดุษณีภาพ) ก็ไม่ควรรับ (ภัตตาหาร) ครั้นไม่รับแล้ว ก็ไม่ควรเพื่อจะไปเสียจากที่นั้น เพราะเหตุแห่งบิณฑบาต ฯ ภิกษุนั้นจึงนั่งลงในที่นั้นนั่นแล ฯ ครั้งนั้น ภิกษุนั้นได้ไปสู่อาราม แล้วได้บอกเรื่องนั้นแก่ภิกษุทั้งหลาย ฯ ภิกษุทั้งหลายได้กราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค ฯ เพราะนิทานนั้น ในครั้งนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงรับสั่งเรียกภิกษุทั้งหลายมาแล้ว ตรัสว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็ภิกษุนั้นมีความสงสัยว่า เราได้รับนิมนต์แล้ว (ด้วยดุษณีภาพ) ก็ไม่ควรรับ (ภัตตาหาร) ครั้นไม่รับแล้ว ก็ไม่ควรเพื่อจะไปเสียจากที่นั้น เพราะเหตุแห่งบิณฑบาต ฯ ภิกษุนั้นจึงนั่งลงในที่นั้นนั่นแล ฯ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย

ដែលបានឧបសម្បទា ក្នុងសម្នាក់ឧភតោសង្ឃ ។ ដែលហៅថា ចាត់ចែង (គឺភិក្ខុនីនិយាយប្រាប់ដល់ជន) ដែលមិនចង់ឲ្យ មិនចង់ធ្វើទាន ក្នុងកាលមុនថា លោកម្ចាស់នេះជាអ្នកពោល លោកម្ចាស់នេះជាពហុស្សុត លោកម្ចាស់នេះជាអ្នកចេះព្រះសូត្រ លោកម្ចាស់នេះទ្រទ្រង់វិនัយ លោកម្ចាស់នេះជាធម្មកថិក អ្នកទាំងឡាយចូរឲ្យ (ចង្ហាន់) ដល់លោកម្ចាស់អង្គនេះ ចូរធ្វើ (ចង្ហាន់) ដល់លោកម្ចាស់នេះ ភិក្ខុនីនេះ ហៅថា ចាត់ចែង ។ ដែលហៅថា បិណ្ឌបាត បានដល់ភោជនទាំង ៥ ភោជនណាមួយ ។ ពាក្យថា វៀរលែងតែចង្ហាន់ដែលគ្រហស្ថគេប្រារព្ធជាមុន សេចក្តីថា លើកទុកតែចង្ហាន់ដែលគ្រហស្ថគេផ្តើមជាមុន ។ ដែលហៅថា គ្រហស្ថប្រារព្ធ គឺជនទាំងឡាយជាញាតិក្តី បិណ្ឌបាតដែលគេបវារណាក្តី ចង្ហាន់ដែលគេតាក់តែងជាប្រក្រតីក្តី ។ ភិក្ខុទទួលបិណ្ឌបាត ដោយគិតថា អញនឹងឆាន់ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ វៀរលែងតែបិណ្ឌបាតដែលគ្រហស្ថប្រារព្ធជាមុន ។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗភារៈដែលលេបចូល ។

[๘๒] ចង្ហាន់ដែលភិក្ខុនីចាត់ចែង ភិក្ខុសម្គាល់ថា ភិក្ខុនីចាត់ចែង ហើយឆាន់ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ វៀរលែងតែចង្ហាន់ដែលគ្រហស្ថប្រារព្ធជាមុន ។ ចង្ហាន់ដែលភិក្ខុនីចាត់ចែង ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ហើយឆាន់ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ វៀរលែងតែចង្ហាន់ដែលគ្រហស្ថប្រារព្ធជាមុន ។ ចង្ហាន់ដែលភិក្ខុនីចាត់ចែង ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនបានចាត់ចែងទេ និងចង្ហាន់ដែលគ្រហស្ថបានប្រារព្ធជាមុន ហើយឆាន់ មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ ។ ភិក្ខុឆាន់ភោជនដែលភិក្ខុនីបានឧបសម្បទាក្នុងឯកតោសង្ឃបានចាត់ចែង ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ វៀរលែងតែ

កោជនដែលគ្រហស្ថគេប្រារព្ធឡើងជាមុន ។ ភិក្ខុសម្គាល់កោជនដែលភិក្ខុនី មិនបានចាត់ចែង ថាបានចាត់ចែងទៅវិញ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុសង្ស័យ ក្នុងកោជនដែលភិក្ខុនីមិនបានចាត់ចែង ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុសម្គាល់កោជនដែលភិក្ខុនីមិនបានចាត់ចែង ថាមិនបានចាត់ចែង មិនត្រូវអាបត្តិ ។

[๘๓] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលឆាន់កោជន ដែលគ្រហស្ថប្រារព្ធឡើងមុន ដល់ភិក្ខុដែលឆាន់កោជនដែលសិក្ខមានាចាត់ចែង ដល់ភិក្ខុដែលឆាន់កោជនដែលសាមណេរីចាត់ចែង អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលឆាន់កោជនទាំងពួង ក្រៅពីកោជន ๕ យ៉ាង ដល់ភិក្ខុឆត ដល់ភិក្ខុជាខាងដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ๙ ចប់

อัฏฐกถา

ปาจิตตีย์ ๓

บริภาชนสิกขาบท

[๗๙] คปฺปีชฺชาปวินิจฺฉยกฺขนฺธสิกฺขาปทที ๙ ดูเถิด บทว่า **มหาชาเตติฏฺฐมาเน** ชื่อว่าทุติยาวิภัตติ ใช้ในอรรถแห่งสัตตมีวิภัตติ ฯ อธิบายว่า ในเวลาพระเถระชำแหละแล้วให้ฉันอยู่ ฯ อีกอย่างหนึ่ง ท่านพระสังฆรักขิตมหาเถระ ผู้เป็นอาจารย์ของข้าพเจ้าทั้งหลาย ได้กล่าวคำนี้ไว้ในคัมภีร์นี้ว่า ในเวลาพระเถระชำแหละแล้วให้ฉันอยู่ ฯ ก็ในคำนี้ ไม่ควรกล่าวอย่างนี้ ฯ

ชื่อว่าอรรถกถา ได้แก่ คำที่ไม่ถึงที่สุดแห่งบทเบื้องต้นและบทเบื้องปลาย ฯ

บทว่า **วิปฺปกตา** ได้แก่ กำลังกระทำการพูด ฯ

บทว่า **สุตฺวา มหาชนกา เอว ตยา กถิตปุพฺพนฺติ** ความว่า ภิกษุณีทั้งหลายได้ยินเสียงแห่งการสนทนาปราศรัยกันของพระเถระทั้งหลายที่กำลังเข้ามาใกล้ ได้ทราบว่าพระเถระทั้งหลายมาแล้ว จึงกล่าวอย่างนี้ ฯ

บทว่า **ภิกฺขุนิปริจาริกา** ได้แก่ ภิกษุณีผู้ทำการปรนนิบัติ ฯ อธิบายว่า ภิกษุณีผู้ทำการขวนขวายในกิจมีการล้างหน้าเป็นต้น ฯ ก็ในบทภาชนะนั้น เพื่อแสดงภิกษุณี และอาการที่ภิกษุณีนั้นพึงปรนนิบัติ พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสพระดำรัสมีคำว่า ภิกษุณีชื่อว่าภิกษุณี ได้แก่ สตรีผู้อุปสมบทแล้วในสงฆ์ทั้งสองฝ่าย ฯ ชื่อว่าปรนนิบัติ ได้แก่ (ภิกษุณีนั้นพูดว่า) ให้ภิกษุรูปนี้ล้างหน้า ให้ภิกษุรูปนี้ล้างเท้า ให้ภิกษุรูปนี้ถูหลัง ให้ภิกษุรูปนี้นวด ดังนี้ ฯ

ចង់ធ្វើទានក្នុងកាលមុន ដូច្នេះជាដើម ។

អធិប្បាយ

សិក្ខាបទវិភង្គនៃបរិចាចនសិក្ខាបទ

[๘๑] *ក្នុងបទថា* **បុព្វេ គិហិសមារម្ភា** *នេះ មានវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា បទថា* **បុព្វេ** *ប្រែថា តាំងអំពីខាងដើម កត្តដែលគេផ្តើមទុកហើយ ហៅថា* **សមារម្ភ ។** *បទថា* **សមារម្ភ** *នេះ ជាឈ្មោះនៃកត្តដែលគេត្រៀមទុកហើយ ។ ការផ្តើមនៃពួកគ្រហស្ថ ឈ្មោះថា* **គិហិសមារម្ភ ។** *កត្តណាដែលពួកគ្រហស្ថផ្តើមទុកជាខាងដើមមុន ភិក្ខុនីណែនាំឲ្យប្រគេន ភិក្ខុឆាន់បិណ្ឌបាតជនៃ ក្រៅអំពីកត្តនោះ គឺវៀរបិណ្ឌបាតនោះចេញ ប្រព្រឹត្តជាអាបត្តិ មានពាក្យអធិប្បាយថា តែជាអនាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលឆាន់បិណ្ឌបាត ដែលពួកគ្រហស្ថចាត់ចែងទុកនោះ ។ ចំណែកក្នុងបទភាជន: ព្រះឧបាលីពោលទុកថា* **គិហិសមារម្ភោ ឆាម ញាតកោ វា ហោន្តិ បវារិតា** *ដូច្នេះ ដើម្បីសម្តែងតែអត្ថប៉ុណ្ណោះ មិនអើពើដល់ព្យញ្ជន: ព្រោះបិណ្ឌបាតដែលពួកញាតិ និងបុគ្គលបវារណា មិនបានប្រារព្ធទុកដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ភិក្ខុ គឺគេប្រារព្ធទុកហើយ ដោយអត្ត ព្រោះគប្បីឲ្យនាំមកបានតាមសប្បាយ ។*

បទថា **បកតិប្បដិយត្តំ វា** *សេចក្តីថា ជាកត្តដែលគេចាត់ចែងទុកដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ភិក្ខុនោះឯង តាមប្រក្រតីថា ពួកយើងនឹងប្រគេនដល់ព្រះថេរៈ ដូច្នេះ ។*

តែក្នុងមហាបច្ចរីពោលទុកដោយមិនប្លែកគ្នាថា ជាកត្តព្រលេគចាត់ចែងទុកថា នឹងប្រគេនដល់ពួកភិក្ខុ មិនបានប្រារព្ធថា ភិក្ខុអង្គនោះ ឬអង្គដទៃទេ ។

អនាបត្តិនៃបរិចាចនសិក្ខាបទ

[๘๓] *បទថា* **បញ្ច ភោជនានិ ឋបេត្វា សព្ពត្ថ អនាបត្តិ** *បានដល់ ជា អនាបត្តិក្នុងបបរ និងរបស់គួរទំពា និងផ្លែឈើតូចធំទាំងអស់ សូម្បីភិក្ខុនី ណែនាំឲ្យប្រគេនក៏ដោយ ។ បទដ៏សេសរាក់ទាំងអស់ ។*

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋានដូចបឋមបារាជិក កើតឡើងតាមកាយ និងចិត្ត ជាកិរិយា ជាសញ្ញាវិមោក្ខ ជាសចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម មានចិត្ត ๓ មានវេទនា ๓ ដូច្នេះឯង ។

បរិចាចនសិក្ខាបទ ចប់

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๑๐

[๘๔] สมัยนั้น พระผู้มีพระภาค ประทับอยู่ที่วัดเชตวันของอนาถบิณฑิกเศรษฐี ใกล้กรุงสาวัตถี ฯ สมัยนั้นแล สตรีเป็นคู่เดียรถีย์ของอุทายีผู้มีอายุ บวชในสำนักภิกษุณีทั้งหลาย ฯ ภิกษุณีนั้นก็ได้มาในสำนักอุทายีผู้มีอายุเนืองๆ ฯ ครั้นนั้น อุทายีผู้มีอายุก็ได้ไปในสำนักภิกษุณีนั้นเนืองๆ ฯ ครานั้น อุทายีผู้มีอายุได้อยู่ร่วมในที่ลับกับภิกษุณีนั้นแต่ผู้เดียว ฯ ภิกษุณีทั้งหลายใด มีความประสงค์จะอยู่ร่วมในที่ลับกับภิกษุณีนั้นแต่ผู้เดียว ฯลฯ ภิกษุณีทั้งหลายนั้น ได้กล่าวกะภิกษุณีนั้นว่า ดูก่อนแม่เจ้า เพราะเหตุไร แม่เจ้าจึงได้อยู่ร่วมในที่ลับกับอุทายีผู้มีอายุแต่ผู้เดียว ฯลฯ พระผู้มีพระภาคได้ตรัสถามว่า ดูก่อนอุทายี-ภิกษุ ได้ยินว่า เธอได้อยู่ร่วมในที่ลับกับภิกษุณีนั้นแต่ผู้เดียวจริงหรือ ฯ อุทายีภิกษุกราบทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ที่ลับนั้นแล เป็นที่ลับจริง ฯ พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูก่อนโมฆบุรุษ เธอได้อยู่ร่วมในที่ลับกับภิกษุณีนั้นแต่ผู้เดียวจริงหรือ ฯ ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ที่ลับนั้นแล เป็นที่ลับจริง ฯ พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูก่อนโมฆบุรุษ การนี้ไม่เป็นไปเพื่อให้ผู้ที่ยังไม่เลื่อมใสเลื่อมใส ฯลฯ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ภิกษุทั้งหลายพึงบัญญัติสิกขาบทนี้อย่างนี้ว่า ภิกษุณีใดอยู่ร่วมในที่ลับกับภิกษุณี แต่

ម្នាក់នឹងម្នាក់ (ភិក្ខុនោះ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๘๕] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នានឹងសិក្ខាបទទី ๑ នៃបារាជិកកណ្ឌ ។ ដែលហៅថា ភិក្ខុនី គឺស្រីដែលបានឧបសម្បទាក្នុងសម្ផាក់ឧភតោសង្ឃ ។ ពាក្យថា ជាមួយ គឺក្នុងទីជាមួយ ។ ពាក្យថា តែម្នាក់ និងម្នាក់ គឺភិក្ខុ និងភិក្ខុនី ។ ដែលហៅថា ទីស្ងាត់ គឺទីកំបាំងភ្នែក ๑ ទី កំបាំងត្រចៀក ๑ ។ ដែលហៅថា ទីកំបាំងភ្នែក គឺទីដែលគេមិចភ្នែកក្តី ញាក់ចិញ្ចើមក្តី ងក់ក្បាលក្តី ក៏មិនអាចនឹងមើលឃើញបាន ។ ដែលហៅថា ទីកំបាំងត្រចៀក គឺទីដែលគេមិនអាចដើម្បីស្តាប់ពាក្យពោលជាប្រក្រតីបាន ។ ពាក្យថា សម្រេចការអង្គុយ សេចក្តីថា កាលភិក្ខុនីអង្គុយ ភិក្ខុអង្គុយជិតក្តី ជេកជិតក្តី ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ កាលភិក្ខុអង្គុយ ភិក្ខុនីអង្គុយជិតក្តី ជេកជិតក្តី ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ជនទាំងពីរបួប (គឺភិក្ខុ និងភិក្ខុនី) អង្គុយក្តី ជនទាំងពីរបួប (គឺភិក្ខុ និងភិក្ខុនី) ជេកក្តី ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๘๖] ទីស្ងាត់ ភិក្ខុក៏សម្គាល់ថា ទីស្ងាត់ ហើយអង្គុយជាមួយនឹងភិក្ខុនីតែមួយនឹងមួយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ទីស្ងាត់ តែភិក្ខុសង្ស័យ ហើយអង្គុយ ជាមួយនឹងភិក្ខុនីតែម្នាក់នឹងម្នាក់ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ទីស្ងាត់ ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនស្ងាត់ ហើយអង្គុយជាមួយនឹងភិក្ខុនីតែម្នាក់នឹងម្នាក់ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ទីមិនស្ងាត់ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ទីស្ងាត់ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងទីមិនស្ងាត់ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ទីមិនស្ងាត់ ភិក្ខុក៏សម្គាល់ថា មិនស្ងាត់ មិនត្រូវអាបត្តិទ្បើយ ។

[๘๗] อาปตฺติมีในกิกฺขุ ผู้ถึงพร้อมด้วยองค์ ๕ ประการ ในสมัยที่ตนมีสติ ในสิกขาบทที่ไม่ได้บัญญัติ ในสิกขาบทที่ไม่ได้สมมติ ในสิกขาบทที่ไม่ได้อนุบัญญัติ ในสิกขาบทที่ไม่ได้อนุโลม ในสิกขาบทที่ไม่ได้ปฏิบัติตาม ในสิกขาบทที่ไม่ได้ถือเป็นอาจิณ ในสิกขาบทที่ไม่ได้ถือเป็นปกติ ในสิกขาบทที่ไม่ได้ถือเป็นศีล ในสิกขาบทที่ไม่ได้ถือเป็นข้อกำหนด ในสิกขาบทที่ไม่ได้ถือเป็นข้อบังคับ ในสิกขาบทที่ไม่ได้ถือเป็นข้อห้าม ในสิกขาบทที่ไม่ได้ถือเป็นข้อปฏิบัติ ในสิกขาบทที่ไม่ได้ถือเป็นข้อวัตร

អដ្ឋកថា

ទុវាទវគ្គទី ៣

រហោនិសជ្ជសិក្ខាបទ

[๘๔] *វិនិច្ឆ័យក្នុងសិក្ខាបទទី ๑๐ គប្បីជ្រាបដូច្នេះថា អត្ថនៃព្រះបាលី និងវិនិច្ឆ័យទាំងអស់ អ្នកសិក្សាគប្បីជ្រាបដោយនយដូចបានពោលហើយ ក្នុងអនិយតសិក្ខាបទទី ๒ នោះឯង ។ ពិតហើយ សិក្ខាបទនេះមានគោលកំណត់តែមួយ ដូចគ្នានឹងអនិយតសិក្ខាបទទី ๒ និងជាមួយសិក្ខាបទទី ๔ នៃព្រះឧបនន្ទុខាងដើម ។ តែព្រះមានព្រះភាគទ្រង់បញ្ញត្តទុកដោយខ្លែក ដោយអំណាចនៃហេតុដែលកើតឡើងដូច្នេះឯង ។*

រហោនិសជ្ជសិក្ខាបទ ចប់

ទុវាទវគ្គទី ៣ ចប់បរិបូណ៌

តាមវណ្ណនានុក្រម

វិនយបិដក

ភោជនវគ្គ សិក្ខាបទទី ១

[៨៨] *សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ កាលគង់នៅវត្តជេតវន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង មានពួកជន មួយពួកនៅជិតក្រុងសាវត្ថី បាននាំគ្នាតាក់តែងបិណ្ឌបាតក្នុងផ្ទះសម្នាក់ ឬភោជ ទាន ។ ឆព្វគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយនាំគ្នាស្លៀកស្បង់ ហើយប្រដាប់ដោយបាត្រ និងចីវរអំពីព្រឹក ចូលទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងសាវត្ថី ដល់មិនបានបិណ្ឌបាត ក៏ នាំគ្នាទៅកាន់ផ្ទះសម្នាក់ ឬភោជទាន (នោះ) ។ មនុស្សទាំងឡាយនិយាយ គ្នាថា លោកម្ចាស់ទាំងឡាយខាននិមន្តមកយូរណាស់ហើយ (ថាដូច្នោះហើយ) ក៏នាំគ្នាអង្គាសដោយគោរព ។ កាលនោះឯង ឆព្វគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយ នាំគ្នា ស្លៀកស្បង់ ហើយប្រដាប់ដោយបាត្រ និងចីវរអំពីព្រឹក ចូលទៅកាន់ក្រុង សាវត្ថីដើម្បីបិណ្ឌបាត ដល់មិនបានក៏នាំគ្នាទៅកាន់ផ្ទះសម្នាក់ ឬភោជទាន (នោះ) ហើយឆាន់ក្នុងថ្ងៃជាគម្រប់ពីរផង ក្នុងថ្ងៃជាគម្រប់បីផង ។ ទើប ឆព្វគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា យើងទាំងឡាយទៅអារាម ធ្វើអ្វី យើងគួរតែមកក្នុងផ្ទះសម្នាក់ ឬភោជទាននេះប៉ុណ្ណោះបានហើយ ។ ឆព្វគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយ នៅហើយនៅទៀត ក្នុងផ្ទះសម្នាក់នោះឯង នាំគ្នាឆាន់ នៅអាវសថបិណ្ឌបាត (គឺបិណ្ឌបាតក្នុងផ្ទះសម្នាក់ ឬ ភោជទាននោះ) ។ តិរ្ថិយទាំងឡាយក៏ចៀសចេញទៅ ។ មនុស្សទាំងឡាយពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបន្ទាប់ថា សមណៈទាំងឡាយជាកូនចៅព្រះពុទ្ធ ជាសក្យបុត្រ មិនគួរនឹង*

នៅត្រាំត្រែង ឆាន់អាវសថបិណ្ឌបាត អាវសថបិណ្ឌបាតមិនមែនជនតាក់តែងដើម្បីតែពួកសមណៈនេះទេ អាវសថបិណ្ឌបាត ជនតាក់តែងដើម្បីជនទាំងឡាយទាំងពួងរាល់គ្នា ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ បានឮមនុស្សទាំងឡាយនោះពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់(ដូច្នោះ)ហើយ ភិក្ខុទាំងឡាយណាមានសេចក្តីប្រុងប្រយ័ត្ន ។បេ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ក៏ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ធម្មតាយភិក្ខុទាំងឡាយមិនគួរនឹងនៅត្រាំត្រែង ឆាន់អាវសថបិណ្ឌបាតសោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឮថា អ្នកទាំងឡាយនៅត្រាំត្រែងឆាន់អាវសថបិណ្ឌបាត ពិតមែនឬ ។ ធម្មតាយភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់តិះដៀលថា ម្នាលមោឃបុរសទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយមិនគួរនឹងនៅត្រាំត្រែង ឆាន់អាវសថបិណ្ឌបាតទេ ម្នាលមោឃបុរសទាំងឡាយ ការនេះមិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា និងមិននាំជនដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាតទៅទៀតទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា អាហារក្នុងផ្ទះសម្នាក់ ឬភោងទាន ភិក្ខុត្រូវឆាន់បានតែម្តង បើឆាន់ឲ្យលើសពីកំណត់នោះទៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ សិក្ខាបទនេះព្រះដ៏មានព្រះភាគបានបញ្ញត្តហើយដល់ភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ។

[๘๙] សម័យនោះឯង ព្រះសារីបុត្រដ៏មានអាយុ និមន្តទៅក្រុងសាវត្ថី

ក្នុងកោសលជនបទ បានចូលទៅកាន់ផ្ទះសម្នាក់ ឬរោងទាន ๑ ។ មនុស្ស
ទាំងឡាយនិយាយគ្នាថា ព្រះថេរៈខានិមន្តមកយូរណាស់ហើយ (ថាដូច្នោះ
ហើយ) ក៏នាំគ្នាអង្គាសដោយគោរព ។ លំដាប់នោះ ព្រះសារីបុត្រដ៏មាន
អាយុឆាន់រួចហើយ ក៏មានអាពាធជាទម្ងន់ ។ លោកមិនអាចនឹងចៀសចេញ
ពីផ្ទះសម្នាក់ ឬរោងទាននោះទៅបាន ។ ទើបមនុស្សទាំងឡាយនោះ បាន
ពោលពាក្យនេះនឹងព្រះសារីបុត្រដ៏មានអាយុ ក្នុងថ្ងៃជាគម្រប់ពីរថា បពិត្រ
ព្រះថេរៈដ៏ចម្រើន សូមលោកនិមន្តឆាន់ចុះ ។ ព្រះសារីបុត្រដ៏មានអាយុមាន
សេចក្តីសង្វេយថា ការដែលនៅត្រាំត្រែង ឆាន់បិណ្ឌបាតក្នុងផ្ទះសម្នាក់ ឬរោង
ទាន ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានហាមហើយៗ មិនទទួលបិណ្ឌបាត ក៏អត់ចង្អាន់
ក្នុងពេលនោះ ។ គ្រានោះ ព្រះសារីបុត្រដ៏មានអាយុនិមន្តទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី
ហើយតំណាលសេចក្តីនុ៎ះដល់ភិក្ខុទាំងឡាយៗ ក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ធ្វើ
ធម្មីកថា ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកក្នុងពេលនោះ ហើយត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុមានជំងឺអាស្រ័យនៅរឿយៗ ឆាន់ភោជនក្នុង
រោងទានបាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខា
បទនេះ យ៉ាងនេះថា បិណ្ឌបាតក្នុងរោងទាន ភិក្ខុមិនមានជំងឺត្រូវឆាន់បានតែ
ម្តង បើឆាន់ឲ្យលើសពីកំណត់នោះទៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๙๐] ភិក្ខុដែលអាចដើម្បីចៀសចេញពីរោងទាននោះទៅបាន ហៅថា

มิនមានជំងឺ ។ ភិក្ខុដែលមិនអាចដើម្បីចៀសចេញពីភេងទាននោះទៅបាន ហៅ ថា មានជំងឺ ។ ដែលហៅថា បិណ្ឌបាតក្នុងភេងទាន បានដល់ កោជនទាំង ៥ យ៉ាង កោជនណាមួយ ដែលគេតាក់តែងក្នុងសាលាក្តី ក្នុងមណ្ឌបក្តី ទៀបគល់ឈើក្តី ក្នុងទីវាលក្តី មិនចំពោះបុគ្គលណា គេតាក់តែងកំណត់ល្មម មួយឆ្អែត (គ្រប់ៗ គ្នា) ។ ភិក្ខុមិនមានជំងឺ ត្រូវឆាន់បានតែម្តង បើទទួលឲ្យ ហួសពីកំណត់នោះទៅ ដោយគិតថា អញនឹងឆាន់ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វារៈដែលលេបចូលទៅ ។

[៩១] ខ្លួនមិនមានជំងឺ ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនមានជំងឺ ហើយបរិភោគ អាវសថបិណ្ឌបាត ឲ្យលើសពីកំណត់នោះទៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ខ្លួន មិនមានជំងឺ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ហើយបរិភោគ អាវសថបិណ្ឌបាតឲ្យ លើសពីកំណត់នោះទៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ខ្លួនមិនមានជំងឺ ភិក្ខុសម្គាល់ ថា មានជំងឺ ហើយឆាន់អាវសថបិណ្ឌបាត ឲ្យលើសពីកំណត់នោះទៅ ត្រូវ អាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ខ្លួនមានជំងឺ ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនមានជំងឺ ត្រូវអាបត្តិ ទុក្កដ ។ ខ្លួនមានជំងឺ ភិក្ខុសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ខ្លួនមានជំងឺ ភិក្ខុ សម្គាល់ថា មានជំងឺ មិនត្រូវអាបត្តិទ្បើយ ។

[៩២] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុមានជំងឺ ដល់ភិក្ខុមិនមានជំងឺឆាន់តែម្តង ដល់ភិក្ខុដែលដើរទៅក្តី ដើរមកក្តី ហើយឆាន់[1] ដល់ភិក្ខុដែលជនជាម្ចាស់ទាន

๑- បានដល់ ភិក្ខុមានដំណើរចេញពីស្រុកមួយទៅស្រុកមួយ ចម្ងាយផ្លូវទៅមួយថ្ងៃ មកមួយថ្ងៃ ថ្ងៃទី ๑ ទៅឆាន់ម្តង ថ្ងៃទី ๒ ត្រឡប់មកវិញឆាន់ម្តងទៀត ។

គេនិមន្តឲ្យឆាន់ ដល់ភិក្ខុដែលឆាន់បិណ្ឌបាតដែលគេតាក់តែងចំពោះ ដល់ភិក្ខុដែលឆាន់បិណ្ឌបាត ដែលគេតាក់តែងមិនដល់មួយចម្អែត អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុព្រោះឆាន់កោជនទាំងពួង ក្រៅពីកោជន ៥ យ៉ាង ដល់ភិក្ខុឆ្កួត ដល់ភិក្ខុជាខាងដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ១ ចប់

អដ្ឋកថា

ភោជនវគ្គទី ៤

អាវសថបិណ្ឌសិក្ខាបទ

[๘๘] គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងសិក្ខាបទទី ๑ នៃភោជនវគ្គដូចតទៅនេះ ដំបូងឡើយ ក្នុងភេងទាន ឈ្មោះថា **អាវសថបិណ្ឌ** អធិប្បាយថា អាហារដែលគេធ្វើក្នុងភេងទាន រាំងរបងដោយជុំវិញ មានកំណត់បន្ទប់ និងសំយាបមុខទុកជាច្រើន រៀបចំត្រៃ និងតាំងទុកតាមសមគួរដល់ពួកអាគន្តុកៈ អ្នកឈឺ ស្រីមានគភ៌ និងបព្វជិត ហើយចាត់ចែងទុកក្នុងភេងទាននោះ ព្រោះជាអ្នកមានសេចក្តីត្រូវការបុណ្យ គឺវត្តុគ្រប់យ៉ាង មានបបរ បាយ និងថ្នាំសង្ហរជាដើម ជារបស់ដែលគេរៀបចំទុកដើម្បីឲ្យទាន ដល់ពួកអ្នកដំណើរជាដើមនោះ ។

បទថា **ភិយ្យោបិ** គឺស្អែកនេះ ។

បទថា **អបសក្កន្តិ** គឺរមែងចៀសទៅ ។

ពីរបទថា **មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ** សេចក្តីថា ពួកអ្នកស្រុកមិនឃើញពួកតិរ្ថិយ ទើបសួរថា ពួកតិរ្ថិយទៅណាអស់ បានឮថា ពួកតិរ្ថិយឃើញឆព្វគ្គិយ-ភិក្ខុទាំងនេះហើយ ក៏ចៀសចេញទៅ ទើបនាំគ្នាលើកទោស ។

[๘๙] បទថា **កុក្កុច្ចាយន្តោ** សេចក្តីថា ធ្វើសេចក្តីរង្កៀស គឺឲ្យកើតសេចក្តីសង្ស័យថា មិនគួរ ។

อธิบาย

สิกขาบทวิภังค์แห่งอาวสถปิณฑสิกขาบท

[๙๐] บทว่า **สกฺโกติ ตตฺถา อาวสถา ปกฺกมิตุ** ความว่า ภิกษุนี้ย่อมสามารถเพื่อจะหลีกไปได้ ๕๐ โยชน์ หรือ ๑๐๐ โยชน์ ก็ตาม บทว่า **น สกฺโกติ** ความว่า ภิกษุนี้ไม่สามารถเพื่อจะหลีกไปได้เกินกว่าประมาณนั้น ๆ

บทว่า **อเนาทฺธิสฺส** ความว่า ของสงฆ์ที่ไม่ได้ผูกพันไว้ด้วยอำนาจแห่งอุโบสถกรรมเป็นต้น ด้วยสามารถแห่งการผูกพันว่า ตราบเท่าที่ภิกษุเหล่านี้ยังมาไม่ถึง ตราบเท่านั้นอุโบสถกรรมจักไม่มี ดังนี้

บทว่า **ยาวทตฺถา** ความว่า ของสงฆ์ที่ประชุมกันแล้วเพื่อประโยชน์แก่กิจใด ๆ ตราบเท่าที่กิจนั้น ๆ ยังไม่สำเร็จ

บทว่า **สกึ ภุญฺชิตพฺพา** ความว่า ภิกษุนี้ควรฉันเพียงครั้งเดียวเท่านั้น ในวันที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ได้ไปถึงแล้ว ในที่นั้น ๆ ด้วยสามารถแห่งการฉันเป็นของเคี้ยวและของฉันเป็นต้น ที่ได้มาในวันนั้น ๆ ในวันที่ ๓ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ในการฉันเป็นของเคี้ยวและของฉันเป็นต้นนั้น ๆ ที่ได้มาในวันที่ ๒ นั่นแล

ในสิกขาบทนี้ มีวินิจฉัยดังต่อไปนี้ ภิกษุผู้ถือเอาภัตตาหารในตระกูลเดียว หรือในตระกูลต่าง ๆ ในที่เดียวกันก็ตาม ในที่ต่าง ๆ กันก็ตาม ในที่ไม่ใกล้ไม่ไกลนี้ก็ตาม ในที่ไกลนี้ก็ตาม ในวันนี้ก็ตาม ในวันนี้ก็ตาม ภิกษุนี้ควรฉันในที่เดียวเท่านั้น ในวันที่ ๒ ในที่อื่นไม่ควร ส่วนภิกษุผู้ถือเอาภัตตาหารในตระกูลต่าง ๆ ในที่ต่าง ๆ กันก็ตาม ในที่ไม่ใกล้ไม่ไกลนี้ก็ตาม ในที่ไกลนี้ก็ตาม ในวันนี้ก็ตาม ในวันนี้ก็ตาม ภิกษุนี้ควรฉันในที่เดียวเท่านั้น ในวันที่ ๒ ในที่อื่นไม่ควร ในมหาปัจจรีกล่าวว่า ภิกษุถือเอาอาหารเสร็จแล้วจึงมา ครั้นมาแล้วก็ฉันเสียก่อน ครั้นฉันแล้วจึงถือเอาอาหารมาอีก ไม่ควร ดังนี้

สูมฺปีคณ:ជាមួយគ្នា គณ:ផ្សេងគ្នា ស្រុកតែមួយ និងស្រុកផ្សេងគ្នា ក៏ នយនេះឯង ។ ឯកត្តាហារណាដែលត្រកូលតែមួយរៀបចំ ឬត្រកូលផ្សេងៗ រួមគ្នារៀបចំទុក ជាច់រយ:ទៅក្នុងចន្លោះ ព្រោះមិនមានអង្គរជាដើម ភត្តាហារ នោះ ក៏មិនគួរឆាន់ ។ លោកពោលទុកក្នុងមហាបច្ចរីថា បើត្រកូលទាំង- ទ្បាយកាត់ជាច់ថា ពួកយើងនឹងមិនអាចឲ្យ កាលកើតចិត្តបរិសុទ្ធទ្បើង ទើប ផ្តើមឲ្យជាថ្មី ទោះត្រឡប់មកឆាន់ទៀត មួយថ្ងៃមួយដងក៏បាន ។

អនាបត្តិនៃអាវសថបិណ្ឌសិក្ខាបទ

[๙๒] *ពីរបទថា* **អនាបត្តិ គิលานสฺส** *បានដល់ ជាអនាបត្តិដល់ ភិក្ខុអាពាធ ដែលសម្រាកឆាន់ ។*

បទថា **คจฺฉนฺโต วา** *សេចក្តីថា ភិក្ខុណា កាលទៅឆាន់មួយថ្ងៃក្នុងរវាង ផ្លូវ និងក្នុងទីទៅដល់ហើយ ឆាន់មួយថ្ងៃទៀត ជាអនាបត្តិដល់ភិក្ខុនោះ ទោះ ក្នុងភិក្ខុដែលមក ក៏មានន័យដូច្នេះឯង ។ ពិតហើយ ភិក្ខុដែលទៅហើយ ត្រឡប់មក រមែងបានដើម្បីឆាន់ក្នុងចន្លោះផ្លូវមួយថ្ងៃ និងក្នុងដំណើរត្រឡប់ មកទៀតមួយថ្ងៃ ។ កាលភិក្ខុគិតថា នឹងទៅឆាន់ហើយចេញទៅ ទឹកទ្បើង ពេញស្ទឹងក្តី មានភ័យ គឺចោរក្តី លោកត្រឡប់មកហើយ ដឹងថា ផុតភ័យ ហើយទៅ រមែងអាចដើម្បីឆាន់ទៀតមួយថ្ងៃ ពាក្យទាំងអស់ដូចពោលមក នេះ លោកពោលទុកក្នុងមហាបច្ចរីជាដើម ។*

បទថា **อุทฺทิส ปญฺญตฺโต เหาติ** *សេចក្តីថា ជារបស់ដែលគេឧទ្ទិស ចំពោះដល់ភិក្ខុទាំងទ្បាយប៉ុណ្ណោះ ។*

บทว่า **น ยาวทตฺถา** เสจกฺดีว่า มิใช่มีมีเป็นของที่เขาเรียกว่าคุ้มครองเพียงแต่ความต้องการ คือมีประมาณเหมาะสม ชื่อว่าภาชนะเช่นนี้ ควรมีไว้ใช้สอยเป็นนิจ ๆ

บทว่า **ปญฺจ ภาชนานิ ฐเปตฺวา สพฺพตฺถ** ยกเว้นภาชนะ ๕ ชนิดนี้ ในที่ทั้งปวง คือ ภาชนะดินเผา ภาชนะเหล็ก ภาชนะทองเหลือง ภาชนะสังกะสี ภาชนะแก้ว ๕ ชนิดนี้ ภิกษุมีภาชนะเช่นนี้ ควรมีไว้ใช้สอยเป็นนิจ ๆ ก็ควร ๆ บทที่เหลือง่ายทั้งนั้นแล ๆ

สิกขาบทนี้ มีสมุฏฐานเช่นเดียวกับสิกขาบท เกิดขึ้นทางกาย ๑ ทางกาย และจิต ๑ เป็นกิริยา เป็นโนสัญญาวิโมกข์ เป็นอจิตตกะ เป็นปัณณัตติวัชชะ เป็นกายกรรม มีจิต ๓ มีเวทนา ๓ เช่นนี้แล ๆ

อาสวปิณฺฑสิกฺขาปท จบ

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๒

[๙๓] สมัยนั้น พระผู้มีพระภาค ประทับอยู่ที่วัดเวฬุวัน อันเป็นกลันทกนิวาปสถาน ใกล้กรุงราชคฤห์ ฯ สมัยนั้นแล เทวทัตมีลาภสักการะสาปสูญแล้ว พร้อมทั้งบริษัท ก็นำกันเข้าไปสู่ตระกูลๆ ในตระกูลทั้งหลาย ครั้นแล้วก็พากันนั่งบนอาสนะที่เขาปูลาดไว้ ฯ มนุษย์ทั้งหลายก็พากันเข้าใจว่า สมณะทั้งหลาย เป็นโอรสของพระผู้มีพระภาค เป็นพระราชโอรสในราชสกุล ไม่ควรที่จะนำกันเข้าไปสู่ตระกูลๆ ในตระกูลทั้งหลาย ครั้นแล้วก็พากันนั่งบนอาสนะที่เขาปูลาดไว้ ใครหนอแล ที่ไม่ตั้งจิตไว้ชอบในพระสงฆ์ ใครหนอแล ที่ไม่ให้จิตเลื่อมใสในพระสงฆ์ ฯ ภิกษุทั้งหลายได้ยินมนุษย์ทั้งหลายเหล่านั้นเพ่งโทษ ตำหนิอยู่ ฯ ภิกษุทั้งหลายได้กล่าวกะเทวทัตว่า ดูก่อนเทวทัต ได้ยินว่า พระผู้มีพระภาค ทรงบัญญัติสิกขาบทไว้ว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ภิกษุไม่พึงนำกันเข้าไปสู่ตระกูลๆ ในตระกูลทั้งหลาย ครั้นแล้วไม่พึงนั่งบนอาสนะที่เขาปูลาดไว้ ฯ ครั้งนั้นแล เทวทัตได้มีความดำริว่า ภิกษุทั้งหลายเหล่านี้ ย่อมเป็นผู้ที่เราจะพึงยังให้ยินดีได้ด้วยอุบายนี้ ฯ ครั้นแล้วจึงได้กล่าวกะภิกษุทั้งหลายว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ได้ยินว่า พระผู้มีพระภาค ทรงบัญญัติสิกขาบทไว้ว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ภิกษุไม่พึงนำกันเข้าไปสู่ตระกูลๆ ในตระกูลทั้งหลาย ครั้นแล้วไม่พึงนั่งบนอาสนะที่เขาปูลาดไว้ ฯ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็ท่านทั้งหลายจงเป็นผู้ที่ไม่นำกันเข้าไปสู่ตระกูลๆ ในตระกูลทั้งหลาย ครั้นแล้วไม่นั่งบนอาสนะที่เขาปูลาดไว้ ฯ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็ข้าพเจ้าจักเป็นผู้ที่นำกันเข้าไปสู่ตระกูลๆ ในตระกูลทั้งหลาย ครั้นแล้วนั่งบนอาสนะที่เขาปูลาดไว้ ฯ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็ข้อนี้ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของคนที่ยังไม่เลื่อมใส และไม่เป็นไปเพื่อความเพิ่มพูนของคนที่เลื่อมใสแล้ว ฯ

ជនទាំងឡាយដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាក្រៃលែងទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុធាន់គណៈកោជន ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានបញ្ញត្តហើយ ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ។

[๙๔] សម័យនោះឯង មនុស្សទាំងឡាយនិមន្តពួកភិក្ខុដែលមានជំងឺដោយភត្ត ។ ពួកភិក្ខុសង្ស័យ មិនទទួល ដោយគិតថា គណៈកោជន ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ហាមហើយ ។ ទើបពួកភិក្ខុក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រោះនិទាននេះ ជំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ទ្រង់ធ្វើធម្មីកថា ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកក្នុងពេលនោះហើយ ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុមានជំងឺធាន់គណៈកោជនបាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ព្រោះធាន់គណៈកោជន រៀរលែងតែមានសម័យ ។ ឯសម័យក្នុងសិក្ខាបទនោះ គឺសម័យដែលមានជំងឺ នេះជាសម័យក្នុងសិក្ខាបទនោះ ។ សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានបញ្ញត្តហើយដល់ភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ។

[๙๕] សម័យនោះឯង មនុស្សទាំងឡាយតាក់តែងចង្ហាន់ ព្រមទាំងចីវរ ក្នុងសម័យចីវរទាន ហើយនិមន្តភិក្ខុទាំងឡាយថា យើងទាំងឡាយនឹងនិមន្តលោកម្ចាស់ទាំងឡាយឲ្យធាន់ រួចហើយនឹងប្រគេនចីវរ ឲ្យស្រួកជណ្តប់ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយសង្ស័យមិនទទួល ដោយគិតថា គណៈកោជន ព្រះដ៏

មានព្រះភាគទ្រង់ហាមហើយ ។ ចីវរក៏កើតឡើងដល់ភិក្ខុដោយស្តួចស្តើង ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យអ្នកទាំងឡាយឆាន់គណៈកោជនបានក្នុងសម័យនៃចីវរទាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ព្រោះឆាន់គណៈកោជន រៀរលែងតែមានសម័យ ។ ឯសម័យក្នុងសិក្ខាបទនោះ គឺសម័យដែលមានជំងឺ ១ សម័យដែលគេឲ្យចីវរ ១ នេះជាសម័យក្នុងសិក្ខាបទនោះ ។ សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានបញ្ញត្តហើយដល់ភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ។

[๙๖] សម័យនោះឯង មនុស្សទាំងឡាយនិមន្តពួកភិក្ខុដែលជាអ្នកធ្វើចីវរដោយចង្ហាន់ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយសង្ស័យមិនទទួល ដោយគិតថា គណៈកោជនព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ហាមហើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុឆាន់គណៈកោជនបាន ក្នុងសម័យដែលធ្វើចីវរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ព្រោះឆាន់គណៈកោជន រៀរលែងតែមានសម័យ ។ ឯសម័យក្នុងសិក្ខាបទនោះ គឺសម័យដែលមានជំងឺ ១ សម័យដែលគេប្រគេនចីវរ ១ សម័យដែលធ្វើចីវរ ១ នេះជាសម័យក្នុងសិក្ខាបទនោះ ។ សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានបញ្ញត្តហើយដល់ភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ។

[៧] សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយ មួយអន្ទើដោយមនុស្សទាំងឡាយ ។ ឯភិក្ខុទាំងនោះ និយាយពាក្យនេះ នឹងមនុស្សទាំងនោះថា ម្នាលអាវុសោ អ្នកទាំងឡាយចូរបង្អង់ចាំមួយរំពេច យើងទាំងឡាយនឹងត្រាច់ទៅដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ មនុស្សទាំងឡាយនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយនិមន្តឆាន់ក្នុងទីនេះចុះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយសង្ស័យមិនទទួល ដោយគិតថា គណៈភោជន ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ហាមហើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុឆាន់គណៈភោជនក្នុងសម័យដែលដើរផ្លូវឆ្ងាយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយអ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ព្រោះឆាន់គណៈភោជន រឿរលែងតែមានសម័យ ។ ឯសម័យក្នុង សិក្ខាបទនោះ គឺសម័យដែលមានជំងឺ ១ សម័យដែលគេប្រគេនចីវរ ១ សម័យដែលធ្វើនូវចីវរ ១ សម័យដែលទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយ ១ នេះជាសម័យក្នុងសិក្ខាបទនោះ ។ សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានបញ្ញត្តហើយដល់ភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ។

[៨] សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយទៅដោយទូក មួយអន្ទើដោយមនុស្សទាំងឡាយ ។ ឯភិក្ខុទាំងនោះនិយាយពាក្យនេះនឹងមនុស្សទាំងនោះថា ម្នាលអាវុសោ អ្នកទាំងឡាយចូរអែបទូកទៀបឆ្នេរមួយរំពេចសិន យើងទាំងឡាយនឹងត្រាច់ទៅដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ មនុស្សទាំងឡាយនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ ឆាន់ចង្ហាន់ក្នុងទីនេះ

ចុះ ។ កិក្ខុទាំងឡាយសង្ឃរ័យមិនហ៊ានទទួល ដោយគិតថា គណៈកោជនព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ហាមហើយ កិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យកិក្ខុ ឆាន់គណៈកោជនក្នុងសមយ័ទ្បើងជិះទូកបាន ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងទ្បើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា កិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ព្រោះឆាន់គណៈកោជន វៀរលែងតែមានសមយ័ ។ ឯសមយ័ក្នុងសិក្ខាបទនោះ គឺសមយ័ដែលមានជំងឺ ១ សមយ័ដែលគេប្រគេនចីវរ ១ សមយ័ដែលធ្វើចីវរ ១ សមយ័ដែលទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយ ១ សមយ័ដែលទ្បើងជិះទូក ១ នេះជាសមយ័ក្នុងសិក្ខាបទនោះ ។ សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានបញ្ញត្តហើយដល់កិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ។

[๙๙] សមយ័នោះឯង កិក្ខុទាំងឡាយ នៅចាំវស្សាក្នុងទិសទាំងឡាយ លុះចេញវស្សារួចហើយ ក៏នាំគ្នាមកឯក្រុងរាជគ្រឹះ ដើម្បីគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ពួកមនុស្សឃើញកិក្ខុទាំងឡាយមកពីជ្ជសីមា[1] ផ្សេងៗគ្នា ហើយក៏និមន្តឆាន់ ។ កិក្ខុទាំងឡាយសង្ឃរ័យមិនទទួលដោយគិតថា គណៈកោជនព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ហាមហើយ ។ កិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យអ្នកទាំងឡាយ ឆាន់គណៈកោជនក្នុងមហាសមយ័បាន ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីសម្តែងទ្បើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា

๑- រាជអាណាចក្រដទៃ ប្រទេសដទៃ ដែនដទៃ ។

ภิក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយព្រោះឆាន់គណៈភោជន រៀរលែងតែមានសម័យ ។ ឯសម័យក្នុងសិក្ខាបទនោះ គឺសម័យដែលមានជំងឺ ១ សម័យដែលគេប្រគេនចីវរ ១ សម័យដែលធ្វើនូវចីវរ ១ សម័យដែលទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយ ១ សម័យដែលខ្វើងជិះទូក ១ សម័យដែលមានភិក្ខុច្រើន ១ នេះជាសម័យក្នុងសិក្ខាបទនោះ ។ សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានបញ្ញត្តហើយដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះ ។

[๑๐๐] សម័យនោះឯង (មានបុរសម្នាក់) ត្រូវជាញាតិសាលោហិតរបស់ព្រះបាទមាគធសេនិយពិម្ពិសារ ភាជបួសក្នុងសម្នាក់អាជីវកទាំងឡាយ ។ លំដាប់នោះ អាជីវកនោះចូលទៅគាល់ព្រះបាទមាគធសេនិយពិម្ពិសារ ហើយបានទូលពាក្យនេះ ចំពោះព្រះបាទមាគធសេនិយពិម្ពិសារ ភាជថា បពិត្រមហារាជ អាត្មាប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើនូវភត្តជារបៀបបាសណ្ឌសុទ្ធ[1] ។ ព្រះបាទមាគធសេនិយពិម្ពិសារ ត្រាស់ថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បើលោកនិមន្តភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធានឆាន់មុនសិន (ទើប) យើងត្រូវធ្វើយ៉ាងនេះ (បាន) ។ អាជីវកនោះក៏ប្រើបម្រើទៅក្នុងសម្នាក់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងពេលនោះថា ភិក្ខុទាំងឡាយសូមទទួលចង្ហាន់របស់ខ្ញុំ ដើម្បីភត្តកិច្ចក្នុងថ្ងៃស្អែក ភិក្ខុទាំងឡាយសង្ស័យ មិនទទួលដោយគិតថា គណៈភោជនព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ហាមហើយ ។ គ្រានោះ អាជីវកនោះ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដល់ហើយក៏ពោលពាក្យជាទីភក់ទាក់ជាមួយនឹងព្រះ

๑- គឺរបៀបធ្វើភត្តរបស់មិច្ឆាទិដ្ឋិ ក្រៅអំពីព្រះពុទ្ធសាសនា ។

ដ៏មានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលបុគ្គលគប្បីរីករាយ ដែលបុគ្គលគប្បីរឭក ស្រេចហើយ ក៏ស្ថិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ អាជីវកនោះ លុះស្ថិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏បានក្រាបទូលពាក្យនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ជាអ្នកបួស ខ្ញុំព្រះអង្គក៏ជាអ្នកបួសដែរ អ្នកបួសគួរទទួលដំបាយរបស់អ្នកបួសផងគ្នា ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សូមទទួលចង្ហាន់របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ដើម្បីភត្តកិច្ចក្នុងថ្ងៃស្អែក មួយអន្ទើដោយភិក្ខុសង្ឃ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ទទួលដោយតុណ្ហីភាព ។ អាជីវកនោះ ដឹងច្បាស់ជាព្រះដ៏មានព្រះភាគទទួលនិមន្តន៍ហើយក៏ចៀសចេញទៅក្នុងពេលនោះ ។ ព្រោះនិទាននេះ ជំណីរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ធ្វើធម្មីកថាហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកជួបជុំក្នុងពេលនោះ ហើយត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុឆាន់គណៈភោជន ក្នុងសម័យនៃសមណភត្តបាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយព្រោះឆាន់គណៈភោជន រឿរលែងតែមានសម័យ ។ ឯសម័យក្នុងសិក្ខាបទនោះ គឺសម័យដែលមានជំងឺ ๑ សម័យដែលគេប្រគេនចីវរ ๑ សម័យដែលធ្វើនូវចីវរ ๑ សម័យដែលជើរផ្លូវឆ្ងាយ ๑ សម័យដែលឡើងជិះទូក ๑ សម័យដែលមានភិក្ខុច្រើនអង្គ ๑ សម័យនៃសមណភត្ត ๑ នេះជាសម័យក្នុងសិក្ខាបទនោះ ។

[๑๐๑] ដែលហៅថា គណៈភោជន គឺភិក្ខុ ๔ រូប ដែលគេនិមន្តចេញឈ្មោះភោជនទាំង ๕ ដោយភោជនណាមួយ ហើយឆាន់ភោជនណា

คោជនទុំ៖ ហៅថា គណៈកោជន ។ ពាក្យថា វៀរលែងតែមានសម័យ គឺ លើកទុកតែមានសម័យ (គឺហេតុដែលគួរនឹងធាន់បាន) ។ ដែលហៅថា សម័យមានជំងឺ ដោយហោចទៅសូម្បីតែជើងទាំងទ្បាយដែលបែក (បាក់ផ្តៅ ក៏ហៅថា មានជំងឺ) ភិក្ខុជឹងថាខ្លួនមានសម័យឈឺថ្កាត់ហើយ គប្បីធាន់គណៈកោជនបាន ។ ដែលហៅថា សម័យដែលគេប្រគេនចីវរ គឺថា កាលបើភិក្ខុមិនបានក្រាលកឋិនទេ (សម័យនៃចីវរទាន) បានត្រឹមតែ ១ ខែ គឺ ខែជាខាងចុងនៃវស្សានរដូវ[1] បើភិក្ខុបានក្រាលកឋិន (សម័យនៃចីវរទាន) បាន ៥ ខែ[2] ។ ភិក្ខុជឹងថា មានសម័យនៃចីវរទាន ហើយគប្បីធាន់គណៈកោជនបាន ។ ដែលហៅថា សម័យដែលធ្វើនូវចីវរ គឺ កាលដែលភិក្ខុកំពុងធ្វើចីវរ ។ ភិក្ខុជឹងថា មានសម័យជាទីធ្វើនូវចីវរហើយ គប្បីធាន់គណៈកោជនបាន ។ ដែលហៅថា សម័យដែលដើរផ្លូវឆ្ងាយ គឺ ភិក្ខុជឹងថា អញនឹងដើរផ្លូវឆ្ងាយប្រមាណកន្ទះយោជន៍ ហើយគប្បីធាន់គណៈកោជនបាន ។ កាលភិក្ខុកំពុងដើរទៅ ក៏គប្បីធាន់គណៈកោជនបាន ។ កាលភិក្ខុមកវិញ ក៏គប្បីធាន់គណៈកោជនបាន ។ ដែលហៅថា សម័យទ្បើងជិះទូក គឺភិក្ខុជឹងថា អញនឹងទ្បើងជិះទូក ហើយគប្បីធាន់គណៈកោជនបាន ។ ភិក្ខុទ្បើងជិះទូកហើយ គប្បីធាន់គណៈកោជនបាន ។ កាលភិក្ខុចុះអំពីទូកហើយ គប្បីធាន់គណៈកោជនបាន ។ ដែលហៅថា សម័យមានភិក្ខុច្រើនអង្គ គឺសម័យដែល

๑- គឺគិតពី ๑ រោច ខែអស្សុជ ទៅដល់ថ្ងៃពេញបូណ៌មីខែកត្តិក ។ ๒- គឺគិតពី ๑ រោច ខែអស្សុជ ទៅដល់ថ្ងៃពេញបូណ៌មីខែផល្គុន ។

ភិក្ខុទាំងឡាយពីរ ឬបីអង្គគ្រាប់ទៅដើម្បីបិណ្ឌបាត ហើយបានឆាន់ឆ្អែត ក្នុងទីណា ដល់ភិក្ខុមួយអង្គមកទៀត ត្រូវជា ៤ អង្គឆាន់មិនឆ្អែត ។ ភិក្ខុដឹងថា សម័យ មានភិក្ខុច្រើនអង្គដូច្នេះហើយ គប្បីឆាន់គណៈកោជនបាន ។ ដែលហៅថា សម័យនៃសមណកត្ត គឺអ្នកណាមួយដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងពួកអ្នកបួស (ក្រៅព្រះពុទ្ធសាសនា) ធ្វើកត្ត ។ ភិក្ខុដឹងថា សម័យនៃសមណកត្តហើយ គប្បីឆាន់គណៈកោជនបាន ។ ភិក្ខុទទួលគណៈកោជន ដោយគិតថា អញនឹងបរិភោគ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ រៀវរៃលង់តែមានសម័យ ។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិចុចិត្តិយ គ្រប់ៗ វារៈដែលលេបចូលក្នុងក ។

[១០២] គណៈកោជន ភិក្ខុសម្គាល់ថា គណៈកោជនមែន ហើយបរិភោគ ត្រូវអាបត្តិចុចិត្តិយ រៀវរៃលង់តែមានសម័យ ។ ភិក្ខុសង្ស័យក្នុងគណៈកោជន ហើយឆាន់ ត្រូវអាបត្តិចុចិត្តិយ រៀវរៃលង់តែមានសម័យ ។ ភិក្ខុសម្គាល់ក្នុងគណៈកោជនថា មិនមែនគណៈកោជន ហើយឆាន់ ត្រូវអាបត្តិចុចិត្តិយ រៀវរៃលង់តែមានសម័យ ។ មិនមែនគណៈកោជន ភិក្ខុសម្គាល់ ថាគណៈកោជន ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ មិនមែនគណៈកោជន ភិក្ខុសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ មិនមែនគណៈកោជន ភិក្ខុសម្គាល់ថាមិនមែនគណៈកោជន មិនត្រូវអាបត្តិ ។

[១០៣] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុមានសម័យ ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយពីរ ឬបីអង្គដែលឆាន់ជាមួយគ្នា ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយដែលគ្រាប់ទៅដើម្បីបិណ្ឌបាត ហើយប្រជុំគ្នាឆាន់ក្នុងទីជាមួយគ្នា ដល់ភិក្ខុដែលឆាន់និច្ចភត្ត សលាកភត្ត

បក្ខិកភត្ត ឧបោសថិកភត្ត បាដិបទិកភត្ត អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលឆាន់កោជនទាំងពួង ក្រៅពីកោជន ៥ យ៉ាង ដល់ភិក្ខុឆត ដល់ភិក្ខុជាខាងដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ២ ចប់

อัฏฐกถา

เภาชนวรรคที่ ๔

คณาเภาชนสิกขาบท

[๙๓] สิกขาบทที่ ๒ คปฺปีชฺชาปวินิจฺฉัยดังต่อไปนี้ บทว่า **ปริ-ปิณฺฑปาตสฺสกาเร** ความว่า ได้ยินว่า เทวทัตนั้นชักชวนให้พระบุตรอชาตศัตรูถวายข้าวสุกแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า (เพื่อประโยชน์แก่พระผู้มีพระภาคเจ้า) ก็ดี ถวายโลหิตุปบาทก็ดี ได้เป็นผู้ทำมากทีเดียว แต่ในเวลาที่ตนเข้าไปบิณฑบาตในเรือนทั้งหลายทุกวันๆ นั้นเอง ก็ประกาศความเสื่อมเสียอยู่ ฯ

ความนี้เป็นอย่างไร ความว่า เพราะเหตุที่ได้กล่าวคำมีอาทิว่า เทวทัตภิกษุเข้าไปเพื่อบิณฑบาต (เพื่อประโยชน์แก่พระผู้มีพระภาคเจ้า) ก็ได้เป็นผู้ประกาศความเสื่อมเสียว่า ไม่ใช่เพียงแต่เข้าไปเพื่อบิณฑบาตเท่านั้น แต่ว่าเพื่อพระราชา เทวทัตก็ให้ประกาศความเสื่อมเสีย เพื่อพระผู้มีพระภาคเจ้า เพื่อพวกข้าราชการก็ประกาศ เพื่อพระเถระก็ประกาศ ฯ ครั้งนั้น มีคำถามว่า เทวทัตได้ทำกรรมนั้นร่วมกับใครหนอ ชาวบ้านพากันกล่าวว่า ร่วมกับพระเจ้าอชาตศัตรู ฯ ในขณะนั้นเอง ชาวบ้านก็พากันด่าเอาเลยทีเดียว กล่าวว่า เพราะเหตุไรหนอ พระราชาเสด็จสวรรคตแล้ว ยังทรงพระราชดำริการงานเพื่อพระศาสนาอย่างนี้ได้ ครั้นพระราชาทรงสดับคำติเตียนของชาวบ้านแล้ว ก็ทรงขับไล่เทวทัตภิกษุออกไป ตั้งแต่นั้นมา ก็ทรงกำหนดภัตรสำหรับเทวทัตนั้นเพียง ๕๐๐ เท่านั้น เพื่อทรงตัดทางที่จะทำกรรมชั่วของเทวทัต

ទត្តកិក្ខុនោះ ក៏ទ្រង់មិនបានទៅ សូម្បីពួកអ្នកស្រុកជនៃ ក៏មិនសម្គាល់របស់ណាមួយដែលនឹងគប្បីប្រគេន ឬគប្បីធ្វើដល់ទេវទត្តកិក្ខុនោះ ។ ដោយហេតុនោះ ទើបព្រះធម្មសង្គាហកាចារ្យពោលថា មានលាភ និងសក្ការៈ វិនាសអន្តរធានហើយ ។

បទថា **กุเลสุ วิญฺญาเปตฺวา วิญฺญาเปตฺวา ภุญฺชติ** *សេចក្តីថា ទេវទត្តនោះត្រែះរិះថា គណៈរបស់អាត្មាអញ កុំបានបែកបាក់គ្នាឡើយ ដើម្បីនឹងចិញ្ចឹមបរិស័ទ ទើបបាននាំបរិស័ទត្រាច់សូមអាហារធាន់ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយយ៉ាងនេះថា អ្នកចូរឲ្យភត្តដល់ភិក្ខុមួយរូប អ្នកចូរឲ្យដល់ភិក្ខុ ២ រូបដូច្នេះ ។*

[๙๕] បទថា **จีวรํ ปริตฺตํ อุปฺปชฺชติ** *សេចក្តីថា អ្នកស្រុកទាំងឡាយមិនឲ្យចីវរដល់ភិក្ខុដែលមិនទទួលភត្តាហារ ព្រោះហេតុនោះ ទើបចីវរកើតឡើងតិចតួច ។*

[๙๖] បទថា **จีวรกาเรกา ภิกฺขู ภตฺตេน นิมนฺเตสิ** *សេចក្តីថា ពួកអ្នកស្រុកឃើញភិក្ខុទាំងឡាយ ដែលត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតក្នុងស្រុក ហើយធ្វើចីវរឲ្យសម្រេចយឺតយូរ ទើបនិមន្តដោយបំណងបុណ្យថា ភិក្ខុទាំងឡាយ នឹងញុំាងចីវរឲ្យសម្រេច ហើយប្រើប្រាស់ដោយអាការយ៉ាងនេះ ។*

[๙๙] បទថា **นานาวเรหิ** *បានដល់ ដែលមកអំពីវដ្តផ្សេងៗ គឺពីរាជអាណាចក្រជនៃ ។ ជាបៈថា* **นานาวเรภิ** *ក៏មាន ឯសេចក្តីក៏ដូចគ្នា ។*

อธิบาย

สิกขาบทวิภังค์แห่งคณาโภชนสิกขาบท

[๑๐๑] บทว่า **คณาโภชเน** เพราะการฉันของคณะ ๆ ในสิกขาบทนี้ ทรงหมายเอาภิกษุตั้งแต่ ๔ รูปขึ้นไป เรียกว่า คณะ ๆ พระผู้มีพระภาค เมื่อทรงหมายถึงคณะด้วยคำนั้นนั่นแล จึงตรัสว่า **ยตฺร ขตฺตาโร ภิกฺขู ฯเปฯ อยํ คณาโภชนสฺมึ สามนฺตา** ดังนี้ ๆ

คณโภชนะนี้ ย่อมมีด้วยอาการ ๒ อย่าง คือ ด้วยการนิมนต์ ๑ ด้วยวิญญัติ ๑ ๆ ย่อมมีด้วยการนิมนต์อย่างไร คือ นำเข้าไปสู่ภิกษุ ๔ รูป แล้วนิมนต์ประสงค์เรียกชื่อโภชนะทั้ง ๕ ด้วยวาจาว่าอย่างนี้ หรือด้วยภาษาอื่นว่าอย่างนี้ว่า ขอพระคุณเจ้าโปรดรับนิมนต์ของข้าพเจ้าด้วยข้าวสุก ขอพระคุณเจ้าโปรดรับนิมนต์ด้วยข้าวสุกของข้าพเจ้า ขอพระคุณเจ้าโปรดรับนิมนต์ด้วยขนมแห้ง ขอพระคุณเจ้าโปรดพิจารณา ขอพระคุณเจ้าโปรดรับขนมแห้งของข้าพเจ้า ดังนี้ ภิกษุตั้งแต่ ๔ รูปขึ้นไป รับนิมนต์ร่วมกันอย่างนี้ ไปในที่ประชุมกัน เพื่อฉันในวันนี้ก็ดี เพื่อฉันในวันพรุ่งนี้ก็ดี ด้วยอำนาจแห่งเวลาที่กำหนดไว้ รับร่วมกัน ฉันร่วมกัน ชื่อว่าคณโภชนะ ย่อมเป็นอาบัติแก่ภิกษุทั้งหมด ๆ

ภิกษุทั้งหลายรับนิมนต์ร่วมกัน ฉันต่างกัน ก็เป็นอาบัติเหมือนกัน แล ส่วนการรับประเคนนั่นแล เป็นประมาณในสิกขาบทนี้ ๆ ภิกษุทั้งหลายรับนิมนต์ร่วมกัน ในที่ประชุมกันก็ดี ในที่ต่างกันก็ดี รับประเคนต่างกัน ฉันร่วมกันก็ดี ฉันต่างกันก็ดี ย่อมไม่เป็นอาบัติ ๆ

ภิกฺขุทั้งหลายเหล่านั้นบริเวณกัน วิหาร ๔ แห่งกัน ทูลนิมนต์ต่างกัน กันแล้ว บรรดาภิกษุที่ลงในที่แห่งเดียวกันนั่นเอง ทูลนิมนต์ต่างกัน ว่าอย่างนี้ คือกูนประสงค์นิมนต์มึงรูป ๑ พวกนิมนต์มึงรูป ๑ หรือไปพร้อมกันแล้ว ไปต่างกันแล้ว หรือฉันพร้อมกันแล้ว ฉันต่างกันแล้ว ถ้าทูลเชิญกันและกันแล้ว ฉันรวมกันเข้าเป็นคณะโภชน ต้องอาบัติแก่ภิกษุทั้งหมด ๆ ส่วนที่ประพฤติไปด้วยการนิมนต์อย่างนี้เท่านั้น ๆ

ส่วนที่ประพฤติไปด้วยวิญญัติอย่างไร คือภิกษุ ๔ รูป ในที่ใกล้ หรือในที่ลับกัน ครั้นรู้กันแล้ว จึงกล่าวสั่งว่า ท่านจงให้ภัตแก่พวกเราทั้ง ๔ รูปอย่างนี้แล้ว ต่างรูปต่างบอกกันและกันว่า ท่านจงให้ภัตแก่เราอย่างนี้ ท่านจงให้ภัตแก่เราอย่างนี้ ถ้าให้ภัตแล้ว หรือไปพร้อมกันแล้ว ไปต่างกันแล้ว ทูลเชิญกันและกันแล้ว ฉันรวมกันเข้าเป็นคณะโภชน ต้องอาบัติแก่ภิกษุทั้งหมด ๆ ส่วนที่ประพฤติไปด้วยวิญญัติอย่างนี้ ๆ

ในบทว่า **ฉาทฺธาปิ ฉาลิตา** *ความว่า (เรือนทั้ง ๒) มุงด้วยหญ้าอย่างดี ให้เห็นเป็นแผ่นเดียวกันทั้งหมด ถึงแม้ว่าฝนจะตกหนักเพียงใด ก็ไม่รั่วแม้เพียงหยาดเดียว หรือแม้ว่าจะรั่วก็เพียงเล็กน้อย ไม่สามารถที่จะทำให้เกิดความเดือดร้อนได้ ไม่สามารถที่จะหยดลงในที่นอนได้ แม้ในเรือนนี้ก็ควรฉันได้ ด้วยคิดว่าเป็นสมัยอาพาธ (ก็ตาม) ไม่ควรทำให้เป็นกิจประจำด้วยเลศ ๆ*

ពីរបទថា **ចីវរេ កយិរមានេ** សេចក្តីថា ក្នុងសម័យដែលពួកភិក្ខុបានសំពត់ និងអំបោះ ហើយធ្វើចីវរ ។ ពិតហើយ ឈ្មោះថា ចីវរការសម័យមួយផ្នែកមិនមាន ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុណាធ្វើការឯណាមួយ ដែលគួរធ្វើក្នុងចីវរនោះ សមដូចលោកពោលទុកក្នុងមហាបច្ចរីថា ដោយហោចសូម្បីភិក្ខុដែលដោតម្ជុល ដូច្នេះក៏មាន ជាចីវរកាលសម័យ ។

ចំណែកក្នុងកុរុន្ទី ពោលទុកដោយពិស្តារនោះឯងថា ភិក្ខុណា ធ្វើចីវរ កាត់ចីវរ តម្កល់ទុកនូវអំបោះ ដេរជាន ផ្អបសំពត់ថ្មី ដេរសង្កត់ថ្នេរ ភ្ជាប់សំពត់ផ្អប កាត់អនុវាត តអំបោះ ដេរជាយក្នុងចីវរនោះ ខាវអំបោះ រុំអំបោះ សំលៀងកាំបិតតូច ធ្វើអ័ក្សអំបោះ ភិក្ខុទាំងអស់នេះ លោកហៅថា ធ្វើចីវរទាំងអស់ តែភិក្ខុណាអង្គុយក្បែរៗ ពោលជាតកក្តី ធម្មបទក្តី ភិក្ខុនេះ មិនមែនអ្នកធ្វើចីវរ រៀវភិក្ខុនេះចេញ ត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុដ៏សេស ព្រោះគណៈកោជន ។

បទថា **អឌ្ឍយោជនំ** បានដល់ បំណងនឹងធ្វើដំណើរផ្លូវឆ្ងាយប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ។ ភិក្ខុណាបំណងនឹងដើរផ្លូវឆ្ងាយ ភិក្ខុនោះ មិនមានពាក្យដែលនឹងត្រូវពោលទៀយ ។

បទថា **គច្ឆន្តេន** សេចក្តីថា ភិក្ខុដែលដើរផ្លូវឆ្ងាយ ទោះឆាន់ក្នុងទីមួយ គាវុតខាងក្នុងកន្លះយោជន៍ ក៏គួរ ។

ពីរបទថា **អាគតេន ភុញ្ជិតព្ពំ** គឺដែលទៅហើយ គប្បីឆាន់បានមួយថ្ងៃ សូម្បីក្នុងវេលាដោយសារទូកទៅ ក៏មានន័យដូច្នេះឯង ។ ឯសេចក្តីប្លែក

คฺกา ดูจตเทาเนะถา กฺนฺงมหาปจฺจรีพาลถา ภิกฺขุเปฺงยสารทูกเทาสูมฺปีเดล์ ทีเดลขฺนฺตฺรูปฺถาเหาีย คปฺปีถาน์ปานอสฺกาลเดลขฺนฺตมินทาน์เปฺงีง (อำพี ทูก) ฯ

กำณาต์ถา **จตุตฺเถ อาคเต** *เนะ ชากำณาต์เย๊างทาปปำผุต ฯ กาล ภิกฺขุอฏฺฐทิ ๔ มก ภิกฺขุทำงฺนฺปาย มินลฺมคฺรปฺคฺราน์จิญฺมคฺนาฺกฺนฺงสมัยณา สมัยเนาะ จาต์ชาคฺราปฺรชุำธำปาน ฯ กฺนฺงคฺราเดลภิกฺขุปฺรชุำคฺนาราปฺเยอฏฺฐกี พาน์อฏฺฐกี มินมานพากฺยเดลพาลเยฺงีย เพฺราะเหตุเนาะ กฺนฺงสมัย ดูเถาะ ภิกฺขุคปฺปีอธิฏฺฐานถา ชาคฺราปฺรชุำธำ เหาียถาน์ถุะ ฯ*

ปทถา **เยา เกาจิ ปริพฺพาชกสมาปนฺโน** *ปานเดล์ ปณฺกาพูก สหชมฺกี พูกติฺรียกี อฺกปูสพูกณามูยกี กาลอฺกปูส มาน สหชมฺกิกาเดมเนาะ อฏฺฐณามูยเจฺกคฺตาหาเราีย ภิกฺขุคปฺปีอธิฏฺฐานถา ชาสมัยกตฺรูปส์สมณะ: เหาียถาน์ถุะ ฯ*

อนาปตฺติเนคณาเภาชนสิกฺขาปท

[๑๐๓] *พีรปทถา* **อนาปตฺติ สมเย** *ปานเดล์ ชาอนาปตฺติกฺนฺง สมัยทำง ๗ สมัยณามูย ฯ*

ปทถา **เทฺว ตโย ฬิกเต** *เสปกฺกีถา ภิกฺขุพูกณาเตฺรกอรกฺนฺงการ นิมนฺตเดลมินสมคูร ทูลรูมคฺนา ๒ รูปกฺกี ๓ รูปกฺกี เหาียถาน์ ชาอนาปตฺติ เดล์ภิกฺขุพูกเนาะ ฯ*

ក្នុងបទថា **ទ្វេ តយោ ឯកតោ** នោះ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យ ដោយចតុក្កៈ ๕ ពួក គឺ **អនិមន្តិតចតុត្ថ** (មានភិក្ខុមិនបាននិមន្តជាគម្រប់ ๔) ๑ **បិណ្ឌបាតិកចតុត្ថ** (មានភិក្ខុសមាទានបិណ្ឌបាតជាវត្តជាគម្រប់ ๔) ๑ **អនុបសម្បន្នចតុត្ថ** (មានអនុបសម្បន្នជាគម្រប់ ๔) ๑ **បត្តចតុត្ថ** (មានបាត្រជាគម្រប់ ๔) ๑ **គិលានចតុត្ថ** (មានភិក្ខុអាពាធជាគម្រប់ ๔) ๑ ฯ

សេចក្តីនេះដូចម្តេច សេចក្តីថា បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ និមន្តភិក្ខុ ๔ អង្គថា និមន្តលោកម្ចាស់ទទួលភត្ត (បាយ) ฯ ក្នុងភិក្ខុ ๔ អង្គនោះ ទៅ ๓ រូប មិនទៅ ๑ រូប ឧបាសកសួរថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ព្រះថេរៈមួយអង្គទៅឯណា ភិក្ខុឆ្លើយថា មិនបានមកទេឧបាសកៗ នោះ និមន្តភិក្ខុដទៃអង្គខ្លះ ដែលមកដល់ក្នុងខណៈនោះ ឲ្យចូលអង្គុយជាមួយថា បពិត្រលោកម្ចាស់សូមនិមន្តមកចុះ ហើយប្រគេនភត្តដល់ភិក្ខុទាំង ๔ អង្គ ជាអនាបត្តិដល់ភិក្ខុទាំងអស់ ฯ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះគណៈបូរកភិក្ខុ (ភិក្ខុដែលគម្រប់គណៈ) គេមិនបាននិមន្ត ฯ ពិតហើយ ក្នុងភិក្ខុ ๔ រូបនោះ ភិក្ខុ ๓ រូបប៉ុណ្ណោះ គេនិមន្តបានទទួលប្រគេនហើយ គណៈមិនទាន់គ្រប់ដោយភិក្ខុ ๓ រូបនោះ ឯរូបដែលគ្រប់គណៈ គេមិនបាននិមន្ត ទើបគណៈចែកព្រោះភិក្ខុនោះ ភិក្ខុចតុត្ថដូចពោលមកនេះ ឈ្មោះថា អនិមន្តិតចតុត្ថ ฯ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងបិណ្ឌបាតិកចតុត្ថថា ក្នុងវេលានិមន្ត មានភិក្ខុសមាទានបិណ្ឌបាតជាវត្តមួយអង្គ ទើបលោកមិនទទួល តែក្នុងវេលានឹងទៅ កាលភិក្ខុទទួលនិមន្តន៍ពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់សូមនិមន្តមកចុះ ហើយ

นำยกภิกษุนั้นว่าเป็นผู้ไม่ไป เพราะมิได้รับนิมนต์ไป ด้วยกล่าวว่า ขอเชิญนิมนต์มาเถิด ท่านผู้เจริญ ดังนี้ ก็ดี ภิกษุนั้นทำคณะให้แตกกัน เพราะเหตุนั้น จึงไม่เป็นอาบัติแก่ภิกษุทั้งหมด ๆ

ในคำว่าปาฐะว่าด้วยวินิจฉัยในอนุปสัมปันนวัตถุว่า พวกภิกษุรับนิมนต์พร้อมกัน ด้วยสามเณร ถึงสามเณรนั้นก็ทำคณะให้แตกกันได้ ๆ

ในคำปาฐะว่าด้วยวินิจฉัยในปัตตวัตถุว่า ภิกษุรูปหนึ่งไม่ไปด้วย ถือบาตรไปด้วยอาการอย่างนี้ คณะก็แตก เพราะเหตุนั้น จึงไม่เป็นอาบัติแก่ภิกษุทั้งปวง ๆ

ในคำปาฐะว่าด้วยวินิจฉัยในคิลานวัตถุว่า พวกภิกษุรับนิมนต์ ด้วยภัตรหนึ่ง ด้วยภิกษุอาพาธ ในภิกษุ ๔ รูปนั้น ภิกษุอาพาธเท่านั้น เป็นอาบัติ ส่วนพระเถระรูปอื่นจากภิกษุนั้น ไม่ต้องอาบัติ เพราะเหตุนั้น จึงไม่ทำคณะให้แตกกัน (ห่างกัน) เพราะภิกษุอาพาธ ๆ ในคำปาฐะว่าด้วยวินิจฉัยในปัตตวัตถุว่า ภิกษุรูปหนึ่งไม่ไปด้วย ถือบาตรไปด้วยอาการอย่างนี้ คณะก็แตก เพราะเหตุนั้น จึงไม่เป็นอาบัติแก่ภิกษุทั้งปวง ๆ

*ในคำปาฐะว่าด้วยวินิจฉัยในคิลานวัตถุว่า พวกภิกษุรับนิมนต์ มีภัตรหนึ่ง

បំផុតនៃបបរ និងរបស់គួរទំពា មិនឲ្យ (ចាត្រ) ពោលថា ពួកអ្នកឲ្យភិក្ខុទាំងនេះឆាន់ ហើយបញ្ជូនត្រឡប់ទៅមុន អាត្មាធ្វើអនុមោទនាហើយ នឹងទៅតាមក្រោយ ហើយនៅអង្គុយ កាលភិក្ខុទាំងនោះឆាន់ស្រេចហើយទៅ កាលឧបាសកពោលថា លោកម្ចាស់ សូមឲ្យចាត្រមកចុះ ហើយទទួលចាត្រទៅប្រគេនកត្តឆាន់ស្រេច ធ្វើអនុមោទនា ហើយសឹមទៅ ជាអនាបត្តិដល់ភិក្ខុគ្រប់រូប ។

ពិតហើយ ការខុសសង្កេតក្នុងគណៈកោជន រមែងមិនមាន ដោយអំណាចនៃកោជន ៥ យ៉ាងឡើយ។ ពួកភិក្ខុទទួលនិមន្តន៍ដោយបាយ សូម្បីទទួលនំកុម្មាស ក៏ត្រូវអាបត្តិ ហើយកោជនទាំងនោះ ភិក្ខុទាំងនោះ មិនបានទទួលរួមគ្នា ។ តែមានការខុសសង្កេតដោយអាហារវត្ថុ មានបបរជាដើម ។ បបរជាដើមនោះ ភិក្ខុទាំងនោះទទួលរួមគ្នាបាន ដូច្នេះ ។ ភិក្ខុអ្នកឈ្វាសមួយអង្គ រមែងធ្វើមិនឲ្យត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុពួកដទៃ ដោយប្រការយ៉ាងនេះ ។

ព្រោះដូច្នោះ បើបុគ្គលខ្លះដែលអ្នកមានបំណងធ្វើសង្ឃកត្ត ពីងឲ្យទៅដើម្បីនិមន្ត (ភិក្ខុ) មកកាន់វិហារ មិនពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ស្អែកនេះ និមន្តទទួលភិក្ខាក្នុងផ្ទះរបស់ពួកខ្ញុំ តែពោលថា និមន្តលោកម្ចាស់ទទួលកត្តកី និមន្តលោកម្ចាស់ទទួលសង្ឃកត្តកី សូមសង្ឃទទួលកត្តកី កត្តុទ្ទេសកៈគប្បីជាអ្នកឈ្វាស គប្បីដោះពួកភិក្ខុដែលទទួលនិមន្តន៍អំពីគណៈកោជន គប្បីដោះភិក្ខុអ្នកសមាទានបិណ្ឌបាតិកង្គធុតង្គ អំពីការបែកធ្លាយនៃធុតង្គ ។

សេចក្តីនេះដោះដូចម្តេច សេចក្តីថា កត្តុទ្ទេសកភិក្ខុគប្បីពោលយ៉ាង

นេះថា ស្អែកនេះមិនអាច (ទទួល) ទេឧបាសក កាលឧបាសកពោលថា ខានស្អែកនេះ លោកម្ចាស់ គប្បីពោលថា ខានស្អែកក៏មិនអាច (ទទួលបាន) ឧបាសកបង្វិតទៅយ៉ាងនេះ រហូតដល់កន្លះខែ កត្តុទ្វេសកភិក្ខុគប្បីពោលទៀតថា អ្នកនិយាយអ្វី បើឧបាសកពោលដដែលទៀតថា និមន្តលោកម្ចាស់ទទួលសង្ឃភត្ត លំដាប់នោះ កត្តុទ្វេសកគប្បីធ្វើមធ្យោបាយយ៉ាងនេះថា ឧបាសក ចូរធ្វើផ្តានេះ ចូរធ្វើស្មៅនេះ ឲ្យជាកប្បិយជាមុន ហើយសួរទៀតថា អ្នកនិយាយអ្វី បើឧបាសកនៅតែពោលយ៉ាងនោះឯងទៀត គប្បីពោលថា ឧបាសក អ្នកមិនបានព្រះមហាថេរៈដែលសមាទានបិណ្ឌបាតជាវត្ត អ្នកនឹងបានតែពួកសាមណេរ ។ តែកាលឧបាសកសួរថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ពួកមនុស្សក្នុងស្រុកនោះ និងស្រុកនោះ និមន្តឲ្យលោកម្ចាស់ធាន់ មិនមែនឬ ខ្ញុំមិនបាន ព្រោះហេតុអ្វី គប្បីពោលថា ពួកគេចេះនិមន្ត (ចំណែក) អ្នកមិនចេះនិមន្ត ។ ឧបាសកសួរថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ពួកគេនិមន្តដូចម្តេច គប្បីពោលថា ពួកគេពោលយ៉ាងនេះថា និមន្តទទួលភិក្ខាវបស់ពួកខ្ញុំ លោកម្ចាស់ បើគេពោលដូចដែលពោលនោះឯង ការនិមន្តនោះសមគួរ ។

បើបុរសនោះនៅពោលដដែលទៀតថា និមន្តទទួលភត្ត គប្បីពោលថា ឧបាសក គ្រានេះ អ្នកមិនបានភិក្ខុច្រើនទេ បានត្រឹម ៣ អង្គប៉ុណ្ណោះ ។ បើបុរសនោះសួរថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ពួកអ្នកស្រុកក្នុងស្រុកនោះ និងស្រុកនោះ និមន្តភិក្ខុសង្ឃទាំងអស់ឲ្យធាន់មិនមែនឬ ហើយខ្ញុំមិនបានព្រោះហេតុអ្វី គប្បីពោលថា អ្នកមិនចេះនិមន្ត ។ បើបុរសនោះសួរថា បពិត្រលោកម្ចាស់

ពួកគេនិមន្តដូចម្តេច គប្បីពោលថា ពួកគេពោលយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកម្ចាស់ និមន្តទទួលភិក្ខារបស់ពួកខ្ញុំ ។ បើឧបាសកនោះពោលដូចប្រាប់នោះឯង ការនិមន្តនោះសមគួរ ។

បើបុរសនោះពោលថា ភត្តប៉ុណ្ណោះទៀត ពេលនោះ ភត្តុទ្ទេសកគប្បីពោលថា អញ្ជើញចុះឧបាសក ពួកអាត្មាមិនត្រូវការដោយភត្តរបស់អ្នកស្រុកនេះជាទីត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតជាប្រក្រតីរបស់ពួកអាត្មាៗនឹងត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតក្នុងស្រុកនេះ ។ បុរសពោលថា និមន្តលោកម្ចាស់ត្រាច់ទៅកាន់ស្រុកនោះចុះ ហើយត្រឡប់មក អ្នកស្រុកសួរថា អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកបានភិក្ខុហើយឬ បុរសនោះពោលថា ក្នុងរឿងនិមន្តនេះ មានពាក្យដែលត្រូវពោលច្រើន មានប្រយោជន៍អ្វីដោយពាក្យពោលដែលគប្បីពោលឲ្យច្រើននេះ ព្រះថេរៈទាំងឡាយពោលថា ពួកអាត្មានឹងត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតស្រែកនេះ គ្រានេះ ពួកអ្នកកុំប្រមាទ ។

ក្នុងថ្ងៃស្អែកឡើង ព្រះសង្ឃត្រូវគប្បីប្រាប់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដែលធ្វើចេតិយវត្ត ហើយកំពុងឈរថា លោកម្ចាស់ ឯស្រុកជិតមានសង្ឃភត្ត តែមនុស្សមិនឈ្លាសបានទៅហើយ ណ្ហើយចុះ ពួកយើងនឹងត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតក្នុងស្រុកជិតនោះ ពួកភិក្ខុគប្បីធ្វើតាមពាក្យរបស់ព្រះថេរៈ មិនគប្បីជាអ្នកប្រជៅក្រ គប្បីត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត កុំឈរត្រង់ទ្វារស្រុកឡើយ ។ កាលអ្នកស្រុកទាំងនោះទទួលបាត្រ និមន្តឲ្យអង្គុយធាន់ គប្បីធាន់ចុះ ។ បើគេរៀបចំភត្តទុកត្រង់រោងធាន់ ហើយត្រាច់ទៅប្រាប់ត្រង់ផ្លូវថា និមន្តទទួលភត្តត្រង់

ភោជនានាន់ លោកម្ចាស់ មិនគួរ ។ តែបើគេកាន់យកភត្តទៅក្នុងទីនោះៗ ប្រាប់ថា និមន្តទទួលភត្តចុះក្តី ប្រញាប់នាំទៅកាន់វិហារនោះឯង ទុកក្នុងទីដ៏សមគួរ ហើយប្រគេនដល់ពួកភិក្ខុដែលមកដល់ ហើយភិក្ខុនេះ ឈ្មោះថា ភិក្ខាដែលគេនាំមកចំពោះ រមែងគួរ ។

បើគេរៀបចំទានទុកត្រង់ភោជនសម្រាប់ចម្អិនអាហារ ហើយត្រាច់ទៅកាន់បរិវេណានោះៗ ប្រាប់ថា និមន្តទទួលភត្តត្រង់ភោជនចម្អិនអាហារ មិនគួរ ។ តែពួកអ្នកស្រុកណា កាលឃើញពួកភិក្ខុចូលទៅបិណ្ឌបាត ក៏ជួយគ្នាបោសភោជនានាន់ និមន្តឲ្យអង្គុយនាន់ត្រង់ភោជនានាន់នោះ ។ មិនគប្បីបដិសេធជនទាំងនោះឡើយ ។ តែជនពួកណា ឃើញពួកភិក្ខុដែលមិនបានភិក្ខាក្នុងស្រុក កំពុងចេញអំពីស្រុកទៅ ប្រាប់ថា បពិត្រលោកម្ចាស់ និមន្តទទួលភត្តចុះ មិនគប្បីបដិសេធជនទាំងនោះឡើយ ។ មិនគប្បីត្រឡប់ បើពួកអ្នកស្រុកពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ និមន្តត្រឡប់ចុះ សូមនិមន្តទទួលភត្ត នឹងត្រឡប់ទៅក្នុងបទដែលអ្នកស្រុកពោលថា និមន្តត្រឡប់ចុះក៏បាន ។

អ្នកស្រុកពោលថា និមន្តត្រឡប់ចុះលោកម្ចាស់ ភត្តក្នុងផ្ទះសម្រេចហើយ ភត្តក្នុងស្រុកសម្រេចហើយ ។ នឹងត្រឡប់ទៅដោយគិតថា ភត្តក្នុងផ្ទះ និងក្នុងស្រុក រមែងមានដើម្បីបុគ្គលណាមួយក៏បាន រមែងគួរ ។ អ្នកស្រុកពោលឲ្យសម្ពន្ធគ្នាដោយពាក្យថា និមន្តត្រឡប់ទៅទទួលភត្តចុះ ដូច្នេះ បើត្រឡប់ទៅមិនគួរ ។ ក្នុងពាក្យដែលអ្នកស្រុកឃើញពួកភិក្ខុដែលកំពុងចេញអំពីភោជនាទៅដើម្បីត្រាច់បិណ្ឌបាត ហើយពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់

និមន្តអង្គុយចុះ សូមនិមន្តទទួលភត្ត ដូច្នេះ ក៏មានន័យនោះឯង ។

ភត្តប្រចាំ ហៅថា **ឯកភត្ត** ។ អ្នកស្រុកពោលថា និមន្តទទួលនិច្ចភត្ត ទោះបីទទួលរួមគ្នាច្រើនអង្គ ក៏គួរ ។ ក្នុងសលាកភត្តជាដើម ក៏មានន័យដូច្នេះឯង ។ បទដ៏សេសក្នុងសិក្ខាបទនេះ រាក់ទាំងអស់ហើយ ។

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋានដូចឯឡកលោមសិក្ខាបទ ជាកិរិយា ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម មានចិត្ត ๓ មានវេទនា ๓ ដូច្នេះឯង ។

គណភោជនសិក្ខាបទ ចប់

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๓

[๑๐๔] สมัยนั้น พระผู้มีพระภาค ประทับอยู่ที่กูฏาคารศาลา ในป่ามหาวัน เขตกรุงเวสาลี ฯ สมัยนั้นแล กรุงเวสาลี เป็นเมืองมั่งคั่งรุ่งเรืองและมีประชาชนมากมาย ตั้งอยู่เป็นนิตย์ ฯ ครั้งนั้น ช่างไม้คนหนึ่ง ซึ่งเป็นคนยากจน มีความคิดอย่างนี้ว่า ประชาชนเหล่านี้ ทำกรรมด้วยกำลังกายและกำลังใจ ตั้งอยู่เป็นนิตย์ ก็แต่ว่าการทำกรรมด้วยกำลังกายและกำลังใจนั้น ไม่ใช่เป็นของเล็กน้อยเลย ถึงกระนั้นก็ดี เราก็ควรทำกรรมด้วยกำลังกายและกำลังใจเหมือนกัน ฯ ครั้งนั้นแล ช่างไม้ผู้ยากจนนั้น ได้เข้าไปหาบุรุษผู้เป็นเจ้าของกูฏาคารศาลา ครั้นแล้วได้กล่าวกะบุรุษผู้เป็นเจ้าของกูฏาคารศาลานั้นว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ขอท่านจงให้ที่ดินแก่ข้าพเจ้าเพื่อทำกรรมด้วยกำลังกายและกำลังใจเถิด ฯ บุรุษผู้เป็นเจ้าของกูฏาคารศาลานั้น ก็เป็นผู้มีศรัทธาเลื่อมใสในพระรัตนตรัย ฯ ครั้งนั้นแล บุรุษผู้เป็นเจ้าของกูฏาคารศาลานั้น ได้ให้ที่ดินแก่ช่างไม้ผู้ยากจนนั้นเป็นอันมาก ฯ ครั้งนั้น ช่างไม้ผู้ยากจนนั้น ได้เข้าไปหาภิกษุสงฆ์ ซึ่งมีพระผู้มีพระภาคเป็นประธาน ครั้นแล้วได้กล่าวกะภิกษุสงฆ์นั้นว่า ข้าแต่พระคุณเจ้าผู้เจริญ ขอพระคุณเจ้าจงรับที่ดินจากมือของข้าพเจ้าเถิด ฯ ครั้งนั้นแล ภิกษุสงฆ์ซึ่งมีพระผู้มีพระภาคเป็นประธาน ได้รับที่ดินจากมือของช่างไม้ผู้ยากจนนั้น ฯ ครั้งนั้น ช่างไม้ผู้ยากจนนั้น ได้เข้าไปหาพระผู้มีพระภาค ครั้นแล้วได้ถวายบังคมพระผู้มีพระภาค แล้วนั่งอยู่ ณ ที่สมควร ฯ ครั้นช่างไม้ผู้ยากจนนั่งอยู่ ณ ที่สมควรแล้ว ได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคดังนี้ว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ขอพระผู้มีพระภาคจงทรงทราบข้าพระองค์ ว่าเป็นผู้ได้ที่ดินเพื่อทำกรรมด้วยกำลังกายและกำลังใจ ขอพระผู้มีพระภาคจงทรงทราบข้าพระองค์ ว่าเป็นผู้ได้ที่ดินเพื่อทำกรรมด้วยกำลังกายและกำลังใจ ฯ ครั้งนั้นแล พระผู้มีพระภาคได้ทรงอนุโมทนาด้วยคาถาเป็นอันมาก ฯ ครั้งนั้น ช่างไม้ผู้ยากจนนั้น ได้เข้าไปหาบุรุษผู้เป็นเจ้าของกูฏาคารศาลานั้น ครั้นแล้วได้กล่าวกะบุรุษผู้เป็นเจ้าของกูฏาคารศาลานั้นว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ขอท่านจงรู้ไว้เถิด ว่าข้าพเจ้าได้ที่ดินเพื่อทำกรรมด้วยกำลังกายและกำลังใจ ขอท่านจงรู้ไว้เถิด ว่าข้าพเจ้าได้ที่ดินเพื่อทำกรรมด้วยกำลังกายและกำลังใจ ฯ ครั้งนั้นแล บุรุษผู้เป็นเจ้าของกูฏาคารศาลานั้น ได้ให้ทรัพย์แก่ช่างไม้ผู้ยากจนนั้นเป็นอันมาก ฯ ครั้งนั้น ช่างไม้ผู้ยากจนนั้น ได้เข้าไปหาพระผู้มีพระภาค ครั้นแล้วได้ถวายบังคมพระผู้มีพระภาค แล้วนั่งอยู่ ณ ที่สมควร ฯ ครั้นช่างไม้ผู้ยากจนนั่งอยู่ ณ ที่สมควรแล้ว ได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคดังนี้ว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ขอพระผู้มีพระภาคจงทรงทราบข้าพระองค์ ว่าเป็นผู้ได้ทรัพย์เพื่อทำกรรมด้วยกำลังกายและกำลังใจ ขอพระผู้มีพระภาคจงทรงทราบข้าพระองค์ ว่าเป็นผู้ได้ทรัพย์เพื่อทำกรรมด้วยกำลังกายและกำลังใจ ฯ ครั้งนั้นแล พระผู้มีพระภาคได้ทรงอนุโมทนาด้วยคาถาเป็นอันมาก ฯ ครั้งนั้น ช่างไม้ผู้ยากจนนั้น ได้เข้าไปหาบุรุษผู้เป็นเจ้าของกูฏาคารศาลานั้น ครั้นแล้วได้กล่าวกะบุรุษผู้เป็นเจ้าของกูฏาคารศาลานั้นว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ขอท่านจงรู้ไว้เถิด ว่าข้าพเจ้าได้ทรัพย์เพื่อทำกรรมด้วยกำลังกายและกำลังใจ ขอท่านจงรู้ไว้เถิด ว่าข้าพเจ้าได้ทรัพย์เพื่อทำกรรมด้วยกำลังกายและกำลังใจ ฯ ครั้งนั้นแล บุรุษผู้เป็นเจ้าของกูฏาคารศาลานั้น ได้ให้ทาสีแก่ช่างไม้ผู้ยากจนนั้นเป็นอันมาก ฯ ครั้งนั้น ช่างไม้ผู้ยากจนนั้น ได้เข้าไปหาพระผู้มีพระภาค ครั้นแล้วได้ถวายบังคมพระผู้มีพระภาค แล้วนั่งอยู่ ณ ที่สมควร ฯ ครั้นช่างไม้ผู้ยากจนนั่งอยู่ ณ ที่สมควรแล้ว ได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคดังนี้ว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ขอพระผู้มีพระภาคจงทรงทราบข้าพระองค์ ว่าเป็นผู้ได้ทาสีเพื่อทำกรรมด้วยกำลังกายและกำลังใจ ขอพระผู้มีพระภาคจงทรงทราบข้าพระองค์ ว่าเป็นผู้ได้ทาสีเพื่อทำกรรมด้วยกำลังกายและกำลังใจ ฯ ครั้งนั้นแล พระผู้มีพระภาคได้ทรงอนุโมทนาด้วยคาถาเป็นอันมาก ฯ ครั้งนั้น ช่างไม้ผู้ยากจนนั้น ได้เข้าไปหาบุรุษผู้เป็นเจ้าของกูฏาคารศาลานั้น ครั้นแล้วได้กล่าวกะบุรุษผู้เป็นเจ้าของกูฏาคารศาลานั้นว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ขอท่านจงรู้ไว้เถิด ว่าข้าพเจ้าได้ทาสีเพื่อทำกรรมด้วยกำลังกายและกำลังใจ ขอท่านจงรู้ไว้เถิด ว่าข้าพเจ้าได้ทาสีเ

มួយអន្ទើដោយភិក្ខុសង្ឃ ។ ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុសង្ឃច្រើនណាស់ អ្នកចូរដឹងចុះ ។ បុរសកម្សត់ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុសង្ឃច្រើនក៏ច្រើនចុះ (ព្រោះ) ផ្លែពុទ្រាមានប្រមាណច្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានចាត់ចែងហើយ គ្រឿងផឹកទាំងឡាយ និងបរិបូណ៌ដោយបបរលាយដោយផ្លែពុទ្រា។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ទទួលនិមន្តន៍ដោយតុណ្ហីភាព។ គ្រានោះ បុរសអ្នកធ្វើការងារដឹកម្សត់នោះដឹងច្បាស់ថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ទទួលនិមន្តន៍ហើយ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគធ្វើប្រទក្សិណ ហើយចៀសចេញទៅ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានដំណឹងថា ឮថា ភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន អ្នកធ្វើការងារដឹកម្សត់បាននិមន្តហើយ ដើម្បីភត្តកិច្ចក្នុងថ្ងៃស្អែក គ្រឿងផឹកទាំងឡាយ និងបរិបូណ៌ដោយបបរលាយដោយផ្លែពុទ្រា ។ ភិក្ខុទាំងនោះត្រាច់ទៅដើម្បីបិណ្ឌបាត ហើយឆាន់តាំងអំពីព្រឹក ។ មនុស្សទាំងឡាយបានដំណឹងថា ឮថា ភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន អ្នកធ្វើការងារដឹកម្សត់បាននិមន្តហើយ ។ មនុស្សទាំងនោះនាំយកខាទនីយ ភោជនីយ មានប្រមាណច្រើនទៅដើម្បីអ្នកធ្វើការងារដឹកម្សត់ (នោះ) ។ លុះព្រឹកឡើង ទើបអ្នកធ្វើការងារដឹកម្សត់នោះឲ្យមនុស្សតាក់តែង ខាទនីយភោជនីយដ៏ឧត្តម ហើយឲ្យគេក្រាបទូលនូវភត្តកាលចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលគួរហើយ ភត្តសម្រេចហើយ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ស្បៃកស្បង់ ហើយប្រដាប់ដោយបាត្រ និងចីវរអំពីព្រឹក រួចហើយយាងចូលទៅកាន់លំនៅ អ្នកធ្វើការងារដឹកម្សត់នោះ លុះចូលទៅ

ដល់ហើយ ក៏គង់លើអាសនៈដែលគេតាក់តែងថ្វាយ មួយអន្ទៀដោយកិកូ
សង្ឃ ។ ទើបអ្នកធ្វើការងារជ័កមម្យត់នោះ ក៏អង្គាសកិកូទាំងឡាយក្នុងភោង
កត្ត ។ ពួកកិកូពោលយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ អ្នកចូរឲ្យតែបន្តិចហើយ
ម្នាលអាវុសោ អ្នកចូរឲ្យតែបន្តិចហើយ ។ អ្នកធ្វើការងារជ័កមម្យត់នោះ ឆ្លើយ
ថា បពិត្រលោកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន លោកទាំងឡាយសូមកុំទទួលនូវវត្តុ
បន្តិចៗ ដោយគិតថា អ្នកធ្វើការងារនេះ ជាមនុស្សកម្យត់ឡើយ (ព្រោះ)
ខាទនីយភោជនីយមានប្រមាណច្រើន ខ្ញុំព្រះករុណាឲ្យគេតាក់តែងហើយ
បពិត្រលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ សូមលោកទាំងឡាយទទួល (ធាន់) ត្រាតែ
ឆ្អែត ។ ពួកកិកូឆ្លើយថា ម្នាលអាវុសោ យើងទាំងឡាយទទួលវត្តុបន្តិចៗ
ព្រោះតែហេតុនេះក៏មិនមែនទេ មកពីយើងទាំងឡាយត្រាច់ទៅដើម្បីបិណ្ឌបាត
ធាន់តាំងអំពីព្រឹកហើយ ហេតុនោះ បានជាយើងទាំងឡាយទទួលតែបន្តិចៗ
ម្នាក់ ។ លំដាប់នោះ អ្នកធ្វើការងារជ័កមម្យត់នោះពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះ
បង្អាប់ថា មិនសមបើលោកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ខ្ញុំបាននិមន្តហើយ មិនគួរនឹង
ធាន់ក្នុងទីដទៃសោះ ឬខ្ញុំមិនអាចដើម្បីប្រគេនឲ្យធាន់ឆ្អែតទេដឹង ។ កិកូទាំង-
ឡាយឮអ្នកធ្វើការងារជ័កមម្យត់នោះពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ (ដូច្នោះ)
ហើយ ។ កិកូទាំងឡាយណាមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។បេ។ កិកូទាំងឡាយនោះ
ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ពួកកិកូដែលគេបាននិមន្តក្នុងទីដទៃ
ហើយ មិនគួរនឹងធាន់ក្នុងទីដទៃសោះ ។បេ។ ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្នាលកិកូ
ទាំងឡាយ ឮថា ពួកកិកូ ជនគេបាននិមន្តក្នុងទីដទៃហើយ ត្រឡប់ធាន់ក្នុង

ទីដទៃវិញ ពិតមែនឬ ។ ពួកភិក្ខុក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគទ្រង់តិះដៀលថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មោឃបុរសទាំងនោះ គេបាននិមន្តក្នុងទីដទៃហើយ មិនគួរនឹងឆាន់ក្នុងទីដទៃ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការនេះនឹងនាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ជនទាំងឡាយដែល មិនទាន់ជ្រះថ្លា ឬនាំជនទាំងឡាយដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើងក៏ទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ព្រោះឆាន់បរម្បរកោជន[1] (គឺកោជនដែលគេនិមន្តខាងក្រោយ) សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានបញ្ញត្តហើយដល់ភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ។

[๑๐๕] សម័យនោះឯង មានភិក្ខុមួយរូបមានជំងឺ ។ ភិក្ខុមួយរូបទៀតកាន់យកចង្ហាន់បិណ្ឌបាតចូលទៅរកភិក្ខុនោះ លុះចូលទៅហើយ បាននិយាយពាក្យនេះនឹងភិក្ខុនោះថា ម្នាលអាវុសោ លោកបួរឆាន់ ។ ភិក្ខុមានជំងឺឆ្លើយថា ម្នាលអាវុសោ កុំឡើយ ចង្ហាន់ដែលគេបម្រុងឲ្យខ្ញុំមានហើយ ។ បិណ្ឌបាតដែលគេនាំយកមកប្រគេនភិក្ខុនោះក្នុងពេលថ្ងៃពេក ។ ភិក្ខុមានជំងឺនោះ ឆាន់មិនបានដោយស្រួលសោះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ធ្វើធម្មីកថា ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកក្នុងពេលនោះ ហើយត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំង

๑- ព្រោះភិក្ខុនោះទទួលនិមន្តន៍ឆាន់កោជន ๕ យ៉ាង កោជនណាមួយក្នុងទីឯណោះ ហើយត្រឡប់ទៅឆាន់ក្នុងទីឯណោះវិញ ឬទទួលនិមន្តន៍ឆាន់ក្នុងទីឯណោះ ហើយត្រឡប់មកឆាន់ក្នុងទីឯណោះវិញ។

ឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យកិក្ខុមានជំងឺឆាន់បរម្បរកោជនបាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា កិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ព្រោះឆាន់បរម្បរកោជន លើកលែងតែមានសម័យ ។ ឯសម័យក្នុងសិក្ខាបទនោះ គឺសម័យដែលកិក្ខុមានជំងឺ នេះជាសម័យក្នុងសិក្ខាបទនោះ ។ សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានបញ្ញត្តហើយដល់កិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ។

[๑๐๖] សម័យនោះឯង មនុស្សទាំងឡាយតាក់តែងភត្ត ព្រមទាំងចីវរក្នុងសម័យនៃចីវរទាន ហើយនិមន្តកិក្ខុទាំងឡាយថា ពួកយើងនឹងនិមន្តលោកម្ចាស់ទាំងឡាយឆាន់រួច (នឹងប្រគេន) ចីវរឲ្យស្កៀកដណ្តប់ ។ កិក្ខុទាំងឡាយសង្ស័យ មិនទទួលដោយគិតថា បរម្បរកោជន ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ហាមហើយ ។ ចីវរក៏កើតឡើងដល់កិក្ខុដោយស្តួចស្តើង ។ កិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យកិក្ខុឆាន់បរម្បរកោជនក្នុងសម័យនៃចីវរទានបាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា កិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ព្រោះឆាន់បរម្បរកោជន លើកលែងតែមានសម័យ ។ ឯសម័យក្នុងសិក្ខាបទនោះ គឺសម័យដែលកិក្ខុមានជំងឺ ๑ សម័យនៃចីវរទាន ๑ នេះជាសម័យក្នុងសិក្ខាបទនោះ ។ សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ បានបញ្ញត្តហើយដល់កិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ។

[๑๐๗] សម័យនោះឯង មនុស្សទាំងឡាយ និមន្តពួកកិក្ខុជាអ្នកធ្វើចីវរឲ្យឆាន់ចង្ហាន់ ។ កិក្ខុទាំងឡាយសង្ស័យ មិនទទួលដោយគិតថា បរម្បរកោជន

ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ហាមហើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត អនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុឆាន់បរម្បរភោជន ក្នុងសម័យជាទីធ្វើនូវចីវរបាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងទ្បើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ព្រោះឆាន់បរម្បរភោជន វៀរលែងតែមានសម័យ ។ ឯសម័យក្នុងសិក្ខាបទនោះ គឺសម័យដែលភិក្ខុមានជំងឺ ១ សម័យនៃចីវរទាន ១ សម័យជាទីធ្វើនូវចីវរ ១ នេះជាសម័យក្នុងសិក្ខាបទនោះ ។ សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានបញ្ញត្តហើយដល់ភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ។

[๑๐๘] គ្រានោះ ពេលបុព្វណ្ហសម័យ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ស្បៃកស្បង់ហើយប្រដាប់ដោយបាត្រ និងចីវរ មានព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុជាបច្ឆាសមណៈ ព្រះអង្គទ្រង់យាងចូលទៅកាន់ត្រកូលមួយ លុះចូលទៅហើយ ក៏ទ្រង់គង់លើអាសនៈដែលគេតាក់តែងថ្វាយ ។ ទើបមនុស្សទាំងឡាយនោះ បានថ្វាយភោជនដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគផង ដល់ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុផង ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុសង្ស័យមិនហ៊ានទទួល ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលអានន្ទ អ្នកទទួលចុះ ។ ព្រះអានន្ទក្រាបទូលថា សូមទ្រង់មេត្តាប្រោសក្រែងមិនគួរ ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គមានចង្ហាន់គេបម្រុងនឹងប្រគេនហើយ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលអានន្ទ បើដូច្នោះ អ្នកចូរកំណត់ (ចង្ហាន់នោះដល់ភិក្ខុឯទៀត) ហើយទទួលយក (ចង្ហាន់នេះ) ចុះ ។ ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ធ្វើធម្មីកថា ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកក្នុងពេលនោះ ហើយត្រាស់ថា

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុកំណត់នូវចង្ហាន់ដែលគេបម្រុងដើម្បីខ្លួនដល់ភិក្ខុឯទៀត ហើយឆាន់បរម្បរកោជនបាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគប្បីកំណត់ដោយពាក្យយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឲ្យនូវភត្តដែលគេបម្រុងទុកដើម្បីខ្ញុំដល់ភិក្ខុឈ្មោះនេះ ។

[๑๐๙] ដែលហៅថា បរម្បរកោជន គឺ (ភិក្ខុ) ដែលគេនិមន្តដោយកោជន ๕ យ៉ាង កោជនណាមួយ ហើយវៀរកោជននោះ បែរទៅឆាន់កោជន ๕ យ៉ាង កោជនណាមួយនៅទីជិតៃ កោជននោះហៅថា បរម្បរកោជន ។ ពាក្យថា វៀរតែមានសម័យ គឺ លើកទុកតែមានសម័យ (គឺ ហេតុដែលគួរនឹងឆាន់បាន) ។ ដែលហៅថា សម័យដែលភិក្ខុមានជំងឺ គឺ ភិក្ខុមិនអាចនឹងអង្គុយឆាន់ដរាបទាល់ឆ្អែតលើអាសនៈមួយ ។ ភិក្ខុដឹងថា ខ្លួនមានសម័យឈឺថ្ពាត់ហើយ គប្បីឆាន់ (បរម្បរកោជនបាន) ។ ដែលហៅថា សម័យនៃចីវរទាន គឺបើភិក្ខុមិនបានក្រាលកឋិនទេ សម័យចីវរទានមាន តែមួយខែ គឺខែជាទីបំផុតនៃវស្សានរដូវ បើភិក្ខុបានក្រាលកឋិន សម័យនៃចីវរទានមាន ๕ ខែ ។ ភិក្ខុដឹងថាសម័យនៃចីវរទាន គប្បីឆាន់ (បរម្បរកោជនបាន) ។ ដែលហៅថា សម័យជាទីធ្វើនូវចីវរ គឺ កាលដែលភិក្ខុកំពុងធ្វើចីវរ ។ ភិក្ខុដឹងថាសម័យជាទីធ្វើនូវចីវរ គប្បីឆាន់ (បរម្បរកោជនបាន) ។ ភិក្ខុទទួល (បរម្បរកោជន) ដោយគិតថា អញនឹងឆាន់ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ វៀរលែងតែមានសម័យ ។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វារៈដែលលេប ។

[๑๑๐] ភិក្ខុសម្គាល់ក្នុងបរម្បរកោជនថា បរម្បរកោជនមែន ហើយ

ฉាន់ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ វៀរលែងតែមានសម័យ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងបរម្បរភោជន ហើយឆាន់ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ វៀរលែងតែមានសម័យ ។ ភិក្ខុសម្គាល់ក្នុងបរម្បរភោជនថា មិនមែនបរម្បរភោជន ហើយឆាន់ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ វៀរលែងតែមានសម័យ ។ មិនមែនបរម្បរភោជន ភិក្ខុសម្គាល់ថា បរម្បរភោជន ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ មិនមែនបរម្បរភោជន ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ មិនមែនបរម្បរភោជន ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនមែនជាបរម្បរភោជន មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ ។

[๑๑๑] អាបត្តិមិនមានដល់ (ភិក្ខុដែលឆាន់បរម្បរភោជន) ក្នុងសម័យ ដល់ភិក្ខុដែលបានកំណត់ (បរម្បរភោជនដល់ភិក្ខុឯទៀត) ហើយឆាន់ ដល់ភិក្ខុពីរបីអង្គឆាន់ជាមួយគ្នា ក្នុងទីដែលគេនិមន្ត ដល់ភិក្ខុឆាន់តាមលំដាប់លំដោយដែលគេនិមន្ត ដល់ភិក្ខុដែលអ្នកស្រុកទាំងអស់និមន្ត ហើយឆាន់ក្នុងទីណាមួយក្នុងស្រុកនោះ ដល់ភិក្ខុដែលប្រជុំជនទាំងអស់និមន្ត ហើយឆាន់ក្នុងទីណាមួយ ក្នុងប្រជុំជននោះ ដល់ភិក្ខុដែលគេនិមន្ត ហើយពោលថា អាត្មានឹងទទួលតែចង្ហាន់ (ដែលបានមកដោយត្រាច់បិណ្ឌបាត) ដល់ភិក្ខុដែលឆាន់និច្ចភត្ត សលាកភត្ត បក្ខិកភត្ត ឧបោសថិកភត្ត បាដិបទិកភត្ត អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលឆាន់ភោជនទាំងពួង ក្រៅពីភោជន ๕ យ៉ាង ដល់ភិក្ខុឆត ដល់ភិក្ខុជាខាងដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ๓ ចប់

อัฏฐกถา

ภោชนวัคคที่ ๓

ปรัมปรภោชนสิกขาบท

[๑๐๔] ក្នុងសិក្ខាបទទី ๓ មានវិនិច្ឆ័យដូចតទៅនេះ បទថា **ន ខោ ឥទំ ឯវរូបំ ភវិស្សតិ យថាយិមេ មនុស្សា សទ្ធំ ភត្តំ ភុញ្ជន្តិ** សេចក្តីថា មនុស្សពួកនេះ ធ្វើភត្តាហារដោយគោរព ដោយទំនងដែលជាហេតុក្នុងព្រះសាសនានេះ ឬទានក្នុងព្រះសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធាននេះ ប្រាកដច្បាស់ មិនមែនជាទានថោកថយទ្បើយ គឺមិនរាប់ជាកុសលតិចតួចថោកទាបទ្បើយ ។

បទថា **កិរ** ក្នុងបទថា **កិរបតិកោ** នេះ ជាឈ្មោះរបស់កុលបុត្រនោះ ។ ឯកុលបុត្រនោះ គេហៅថា **កិរបតិក** ព្រោះអត្ថថា ជាអធិបតី (ជាធំ) ។ បានឮថា បុរសនោះជាធំ ជាអធិបតីឲ្យថ្លៃឈ្នួល ប្រើកម្មករធ្វើការងារដោយកំណត់ជាខែ រដូវ និងឆ្នាំ ។ កម្មករទុគ៌តនោះពោលពាក្យថា **ពហូ បដិយត្តា** នេះ ដោយអំណាចភោហារបស់សត្វលោក ។

បទថា **ពហូមិស្សកេន** គឺផ្សំដោយផ្លែពុទ្រា ។

[๑๐๕] ពីរបទថា **ឧស្សូរេ អាហារិយិត្ថ** គឺទាយកនាំបិណ្ឌបាតមកប្រគេនយូរពេក ។ ការវិកប្បនេះថា ខ្ញុំឲ្យភត្តាហារដែលសង្ឃឹមនឹងបានរបស់ខ្ញុំដល់លោកមានឈ្មោះនេះ ឈ្មោះថា ការវិកប្បភត្តាហារ ។ ការវិកប្បភត្តាហារ គួរទាំងចំពោះមុខ និងកំបាំងមុខ ។ ឃើញ (ភិក្ខុ) ចំពោះមុខ គប្បីពោលថា ខ្ញុំវិកប្បដល់លោកម្ចាស់ ហើយឆាន់ចុះ ។ បើមិនឃើញគប្បី

ពោលថា ខ្ញុំវិកប្បដល់សហធម្មិក ๕ ដែលមានឈ្មោះនេះ ហើយធាន់ចុះ ។ តែក្នុងអដ្ឋកថាទាំងឡាយ មានមហាបច្ចរីជាដើមពោលទុក តែវិកប្បកំបាំងមុខប៉ុណ្ណោះ ។ ព្រោះការវិកប្បកត្តាហារនេះ ទ្រង់សង្គ្រោះដោយវិនយកម្ម ដូច្នោះទើបមិនគួរវិកប្បដល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ ពិតហើយ កាលព្រះមានព្រះភាគប្រថាប់គង់ក្នុងព្រះគន្ធកុដិក្តី ប្រថាប់គង់ក្នុងជំនុំសង្ឃក្តី កម្មនោះៗ ដែលសង្ឃរួមនឹងភិក្ខុគ្រប់គណៈធ្វើហើយ ឈ្មោះថា ធ្វើល្អហើយនោះឯង ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់មិនធ្វើឲ្យវូចកម្ម ទ្រង់មិនធ្វើឲ្យកម្មសម្បូរ ទ្រង់មិនធ្វើឲ្យវូចកម្ម ព្រោះព្រះអង្គជាធម្មិស្សរៈ ទ្រង់មិនធ្វើឲ្យកម្មសម្បូរ ព្រោះព្រះអង្គមិនបានជាគណៈបូរកៈ (អ្នកធ្វើគណៈឲ្យគ្រប់ចំនួន) ។

អនាបត្តិនៃបរម្បរសិក្ខាបទ

[๑๑๑] *បទថា* **ទ្វេ តយោ ឯកេន ឯកតោ ភុញ្ជតិ** *សេចក្តីថា ជាក់ចុះ គឺសរុបនិមន្តភត្ត ๒-๓ ក្នុងបាត្រតែមួយ គឺធ្វើឲ្យរួមគ្នាតែមួយហើយធាន់ ។ លោកពោលទុកក្នុងមហាបច្ចរីថា ត្រកូល ๒-๓ និមន្តភិក្ខុឲ្យអង្គុយក្នុងទីកន្លែងមួយ ហើយនាំ (ភត្តាហារ) មកពីទីនេះ និងទីនោះ ហើយផ្ទេរបាយសម្ង និងម្ហូបចុះទៅ ភត្តជារបស់សង្រួមជាមួយគ្នា មិនជាអាបត្តិក្នុងភត្តសង្រួមនេះ ។*

បើនិមន្តភត្តដំបូងនៅខាងក្រោម និមន្តភត្តក្រោយនៅខាងលើ ជាអនាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលធាន់និមន្តភត្តក្រោយនោះ តាំងអំពីខាងលើចុះទៅ ។ តែជាអនាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលធាន់ដោយអាការឯណានីមួយ ចាប់តាំងអំពីពេលដែល

លោកយកដៃលូកចូលទៅខាងក្នុង ហើយចាប់ពំនូតបាយមួយដុំ អំពីនិមន្តន-កត្ត ដំបូងឡើងមកធាន់ ហើយលោកពោលទុកក្នុងមហាបច្ចរីថា បើត្រកូលទាំងឡាយចាក់ទឹក រសក្តី ចូលទៅក្នុងកត្តនោះ កត្តដែលត្រូវទឹក និងរសណាស្រោចលិចទៅ មានរសតែមួយដូចគ្នានឹងទឹក និងរសនោះជាអនាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលធាន់តាំងពីកំពូលចុះទៅ ។

តែក្នុងមហាអដ្ឋកថាពោលថា ភិក្ខុបានទឹកត្ត (កត្តលាយទឹកដោះស្រស់) ក្តី រសកត្ត (កត្តមានរសសម្ល) ក្តី អង្គុយហើយ សូម្បីពួកអ្នកស្រុកដទៃចាក់ទឹកត្ត ឬរសកត្តចុះទៅលើទឹកត្ត និងរសកត្តនោះថែមទៀត ជាអនាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលហុតទឹក ឬរសនោះ តែភិក្ខុកំពុងធាន់ និងចុកជុំសាច់ ឬជុំបាយ ដែលបានមុនចូលមាត់ ហើយធាន់តាំងពីកំពូលចុះទៅ គួរ សូម្បីក្នុងបាយាសលាយសប្បិ ក៏មានន័យដូចគ្នា ។

លោកពោលទុកក្នុងមហាអដ្ឋកថាថា ឧបាសកដែលជាធំនិមន្តភិក្ខុទុកកាលភិក្ខុទៅកាន់ត្រកូល ហើយឧបាសកក្តី អន្តោជន មានកូនប្រពន្ធ និងបងប្អូនប្រុស បងប្អូនស្រីរបស់ឧបាសកនោះក្តី នាំយកកត្តចំណែកវៀងៗ ខ្ជួនមកដាក់ក្នុងបាត្រ ជាអាបត្តិ[1] ដល់ភិក្ខុដែលមិនធាន់កត្តចំណែកឧបាសកប្រគេនមុន ធាន់ចំណែកដែលបានឯក្រោយ ។ ក្នុងអដ្ឋកថាកុរុន្ទីពោលថា គួរ ។ ក្នុងមហាបច្ចរីពោលថា បើពួកអ្នកទាំងនោះចែកគ្នាចម្អិន នាំមកប្រគេនអំពីកត្តដែលចម្អិនដើម្បីខ្លួន វៀងៗ ខ្លួន បណ្តាកត្តទាំងនោះ ជាចាចិត្តិយដល់ភិក្ខុ

១- ចាលីក្នុងអដ្ឋកថាជាអនាបត្តិ ។

ដែលធាន់កត្ត ដែលគេនាំមកតាមក្រោយ តែបើពួកបុគ្គលទាំងអស់នោះ ចម្អិនរួមគ្នា មិនជាបរម្បរភោជនទេឬយ ។

មហាឧបាសក និមន្តភិក្ខុឲ្យអង្គុយចាំ អ្នកស្រុកដទៃទទួលយកបាត្រ ភិក្ខុកុំគប្បីឲ្យ ។ អ្នកស្រុកនោះសួរថា ហេតុអ្វីលោកម្ចាស់ ទើបមិនឲ្យ ខ្ញុំ គប្បីពោលថា ឧបាសក អ្នកនិមន្តពួកអាត្មាទុកមិនមែនឬ អ្នកស្រុកនោះ ពោលថា ណ្ហើយចុះ លោកម្ចាស់ សូមលោកម្ចាស់ធាន់របស់ដែលលោក ម្ចាស់បានហើយនោះចុះ ។ ទោះធាន់ក៏គួរ ។ ក្នុងកុរុន្ទីពោលថា កាលអ្នក ដទៃនាំភត្តមកប្រគេន ភិក្ខុសូម្បីប្រាប់ ហើយធាន់ក៏គួរ ។ ពួកអ្នកស្រុកទាំង ឮយ៉ាយចង់ស្តាប់ធម៌ ទើបនិមន្តភិក្ខុដែលធ្វើអនុមោទនា ហើយនឹងទៅថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ស្អែកនេះ សូមលោកម្ចាស់និមន្តមកទៀត ។ ក្នុងថ្ងៃស្អែក ឡើង ភិក្ខុទោះមកធាន់ភត្តដែលបានហើយទៀត គួរ ។ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះ អ្នកស្រុកទាំងអស់និមន្តទុក ។

ភិក្ខុមួយរូបត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត បានភត្តាហារមក ។ ឧបាសកដទៃនិមន្ត ភិក្ខុរូបនោះឲ្យអង្គុយចាំនៅក្នុងផ្ទះ ហើយភត្តមិនទាន់សម្រេច ។ បើភិក្ខុនោះ ធាន់ភត្តដែលខ្លួនត្រាច់បិណ្ឌបាតបានមក ជាអាបត្តិពិត ។ បើលោកមិនធាន់ អង្គុយចាំ ឧបាសកសួរថា ហេតុអ្វី ទើបលោកម្ចាស់មិនធាន់ លោកពោលថា ព្រោះអ្នកនិមន្តអាត្មាទុក ហើយឧបាសកប្រាប់ថា សូមលោកម្ចាស់ធាន់ភត្ត ដែលលោកម្ចាស់បានហើយចុះ ដូច្នេះ ធាន់ក៏បាន ។

ពីរបទថា **សកលេន គាមេន** *សេចក្តីថា ជាអនាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលអ្នក*

ស្រុកទាំងមូលរួមគ្នានិមន្តទុកប៉ុណ្ណោះ ដែលឆាន់នៅក្នុងទីណាមួយ សូម្បីក្នុងពួកគណៈក៏មានន័យដូច្នេះដែរ ។

បទថា **ឯមឌ្ឍិយមាឧោ ភិក្ខុំ ឧហោសព្ភាមីតិ ភណតិ** សេចក្តីថា ភិក្ខុដែលត្រូវគេនិមន្តថា និមន្តលោកម្ចាស់ទទួលភត្ត ពោលថា អាត្មា មិនត្រូវការភត្តរបស់អ្នក អាត្មាទទួលតែភិក្ខា ។ ក្នុងបទថា **ភត្តំ ฯលฯ វឧតិ** នេះ ព្រះមហាបទុមត្ថេរពោលថា ភិក្ខុដែលពោលយ៉ាងនេះ អាចដើម្បីធ្វើមិនឲ្យជានិមន្តនភត្តក្នុងសិក្ខាបទនេះបាន តែបានធ្វើឱកាស ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការឆាន់ ព្រោះដូច្នោះ ទើបភិក្ខុនោះ មិនផុតអំពីគណៈភោជន និងមិនផុតអំពីចាវិត្តសិក្ខាបទ ។ ព្រះមហាសុមត្ថេរពោលថា ភិក្ខុអាចនឹងធ្វើឲ្យមិនជានិមន្តនភត្ត ដោយចំណែកណា មិនជាគណៈភោជន មិនជាចាវិត្ត ដោយចំណែកនោះ ។ ពាក្យដ៏សេស ដូចដែលពោលហើយនោះឯង ។

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋានដូចកឋិនសិក្ខាបទ កើតឡើងតាមកាយ និងវាចា ๑ តាមកាយវាចា និងចិត្ត ๑ ជាកិរិយាផង អកិរិយាផង ពិតហើយក្នុងកិរិយា និងអកិរិយានេះ ការឆាន់ជាកិរិយា ការមិនវិកប្បជាអកិរិយា ជាឧោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម មានចិត្ត ๓ មានវេទនា ๓ ដូច្នេះឯង ។

បរម្បរភោជនសិក្ខាបទ ចប់

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๘

[๑๑๒] สมัยนั้น พระพุทธเจ้าผู้มีพระภาคประทับอยู่ที่พระวิหารเชตวันของอนาถบิณฑิกเศรษฐี ใกล้กรุงสาวัตถี ฯ ครั้งนั้นแล อุบาสิกาชื่อว่ามาตาของนางกาณา เป็นสตรีมีศรัทธา ฯ (อุบาสิกานั้น) ได้ให้นางกาณาเป็นบุตรีแก่บุรุษคนหนึ่ง อยู่ในตำบลบ้านเล็กแห่งหนึ่ง ฯ ครั้งนั้น นางกาณาได้ไปเรือนมารดาด้วยกิจธุระบางอย่าง ที่ควรทำ ฯ ต่อมานางกาณาใช้ให้คนไปในสำนักของสามีว่า นางกาณาจงมา เราจักให้นางกาณากลับ ฯ ครั้งนั้น อุบาสิกาชื่อว่ามาตาของนางกาณาคิดว่า การไปด้วยมือเปล่าไม่ควร ธรรมดาว่าของฝากย่อมมีแก่ผู้ที่เขาส่งมา (ฝากมาแล้วนั่นเทียว) นางจึงได้ทำขนมสำหรับเดินทาง ฯ ครั้นเวลาใกล้รุ่ง ภิกษุรูปหนึ่งถือบาตรและจีวรเข้าไปยังเรือนของอุบาสิกาชื่อว่ามาตาของนางกาณา ฯ ลำดับนั้น อุบาสิกาชื่อว่ามาตาของนางกาณาได้ให้ภิกษุนั้นรับขนม ฯ ภิกษุนั้นรับขนมแล้วออกไป ได้พบภิกษุอื่นอีก ฯ (มารดาของนางกาณา) ได้ให้ขนมแม้แก่ภิกษุนั้นไป ฯ ภิกษุนั้นออกไปได้พบภิกษุอื่นอีก ฯ (มารดาของนางกาณา) ได้ให้ขนมแม้แก่ภิกษุนั้นไป ฯ ขนมที่มารดาของนางกาณาได้ทำไว้ด้วยตั้งใจว่าจักให้แก่ภิกษุเพียงรูปเดียวเท่านั้น ได้หมดไปแล้วอย่างนั้นเทียว ฯ สามีของนางกาณาใช้ให้คนไปในสำนักของนางกาณาโดยกำหนดว่า นางกาณาจงมา เราจักให้นางกาณากลับ ฯ อุบาสิกาชื่อว่ามาตาของนางกาณาคิดว่า การไปด้วยมือเปล่าไม่ควร ธรรมดาว่าของฝากย่อมมีแก่ผู้ที่เขาส่งมา (ฝากมาแล้วนั่นเทียว) นางจึงได้ทำขนมสำหรับเดินทาง ฯ ครั้นเวลาใกล้รุ่ง ภิกษุรูปหนึ่งถือบาตรและจีวรเข้าไปยังเรือนของอุบาสิกาชื่อว่ามาตาของนางกาณา ฯ ลำดับนั้น

ដូច្នោះហើយ) ក៏ចម្អិននំអស់វារៈជាគម្រប់ពីរដង ។ កាលនំឆ្អិន មានភិក្ខុមួយអង្គអ្នកត្រាច់ទៅដើម្បីបិណ្ឌបាត ចូលទៅកាន់លំនៅរបស់ឧបាសិកាជាមាតានាងកាណា ។ ទើបឧបាសិកាជាមាតារបស់នាងកាណាឲ្យគេប្រគេននំជល់ភិក្ខុនោះ ។ ភិក្ខុនោះចេញទៅប្រាប់ជល់ភិក្ខុឯទៀត ។ (ឧបាសិកា) ឲ្យគេប្រគេននំជល់ភិក្ខុនោះទៀត ។ ភិក្ខុនោះចេញទៅ ប្រាប់ជល់ភិក្ខុឯទៀត ។ (ឧបាសិកា) ឲ្យគេប្រគេននំជល់ភិក្ខុនោះទៀត ។ នំដែលឧបាសិកាបានចាត់ចែងហើយទាំងប៉ុន្មាន ក៏អស់គ្មានសល់ ។ ស្វាមីរបស់នាងកាណា ក៏ប្រើបម្រើទៅក្នុងសម្នាក់នាងកាណាជាគម្រប់បីដងថា នាងកាណាចូរមកវិញ អញចង់ឲ្យនាងកាណាត្រឡប់មកវិញ ថាបើនាងកាណាមិនត្រឡប់មកវិញទេ អញនឹងយកប្រពន្ធឯទៀតហើយ ។ ឧបាសិកាជាមាតារបស់នាងកាណាគិតថា ការទៅដោយដៃទេ ដូចម្តេចនឹងកើត (គិតដូច្នោះហើយ) ក៏ចម្អិននំអស់វារៈជាគម្រប់បីដង ។ កាលនំឆ្អិន មានភិក្ខុអ្នកត្រាច់ទៅដើម្បីបិណ្ឌបាតមួយអង្គចូលទៅកាន់លំនៅរបស់ឧបាសិកា ជាមាតារបស់នាងកាណា ។ ទើបឧបាសិកាជាមាតារបស់នាងកាណាឲ្យគេប្រគេននំជល់ភិក្ខុនោះ ។ ភិក្ខុនោះចេញទៅប្រាប់ជល់ភិក្ខុឯទៀត ។ (មាតារបស់នាងកាណា) ឲ្យគេប្រគេននំជល់ភិក្ខុនោះទៀត ។ ភិក្ខុនោះចេញទៅ ប្រាប់ជល់ភិក្ខុឯទៀត ។ (មាតារបស់នាងកាណា) ឲ្យគេប្រគេននំជល់ភិក្ខុនោះទៀត ។ នំដែលមាតារបស់នាងកាណាបានចាត់ចែងហើយទាំងប៉ុន្មាន ក៏អស់គ្មានសល់ ។ កាលនោះស្វាមីរបស់នាងកាណា ក៏យកប្រពន្ធមួយទៀត ។ នាងកាណាបានដឹងច្បាស់ថា ឮថា បុរស

នោះយកប្រពន្ធទៀតហើយ ។ នាងកាណានោះក៏ឈរយំ ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ទ្រង់ស្តៀកស្បង់ ហើយប្រដាប់ដោយចីវរ និងចីវរអំពីព្រឹក យាងទៅកាន់លំនៅរបស់ឧបាសិកាជាមាតានាងកាណា លុះយាងទៅដល់ហើយក៏គង់លើអាសនៈដែលគេបានចាត់ចែងថ្វាយ ។ ទើបឧបាសិកាជាមាតា របស់នាងកាណាចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មានព្រះពុទ្ធដីកានេះនឹងឧបាសិកាជាមាតារបស់នាងកាណា ដែលបានអង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរថា នាងកាណានេះ ហេតុអ្វីបានជាយំ ។ ឧបាសិកាជាមាតារបស់នាងកាណា ក៏ក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគក្នុងពេលនោះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពន្យល់ឧបាសិកាជាមាតារបស់នាងកាណាឲ្យឃើញច្បាស ឲ្យកាន់យកច្បាស ឲ្យឧស្សាហ៍ ឲ្យរីករាយដោយពុទ្ធដីកាដ៏ប្រកបដោយធម៌ ហើយក្រោកចាកអាសនៈយាងទៅវិញ ។

[១១៣] សម័យនោះឯង មានពួករនេះមួយពួក មានសេចក្តីប្រាថ្នាដើម្បីចេញអំពីក្រុងរាជគ្រឹះ ទៅកាន់ប្រទេសឈ្មោះបដិយាលោក[1] ។ មានភិក្ខុអ្នកត្រាច់ទៅដើម្បីបិណ្ឌបាតមួយអង្គ ចូលទៅរកពួករនេះនោះ ដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ មានឧបាសកម្នាក់ បានឲ្យគេប្រគេនសដូវដល់ភិក្ខុនោះ ។ ភិក្ខុនោះចេញទៅ ប្រាប់ដល់ភិក្ខុឯទៀត ។ ឧបាសកនោះឲ្យគេប្រគេនសដូវដល់ភិក្ខុនោះទៀត ។ ភិក្ខុនោះចេញទៅ ប្រាប់ដល់ភិក្ខុឯទៀត ឧបាសកនោះ ។

១- គឺប្រទេសនៅទិសខាងលិចចំពោះអាទិត្យអស្តង្គត ។

ឲ្យគេប្រគេនសដូវដល់ភិក្ខុនោះទៀត ។ ស្បៀងដែលឧបាសកនោះ បានចាត់ចែងហើយទាំងប៉ុន្មានក៏អស់គ្មានសល់ ។ ទើបឧបាសកនោះបាននិយាយពាក្យនេះនឹងមនុស្សទាំងនោះថា បពិត្រអ្នកម្ចាស់ទាំងឡាយ សូមអ្នកម្ចាស់រង់ចាំក្នុងថ្ងៃនេះមួយថ្ងៃសិន (ព្រោះ) ស្បៀងដែលខ្ញុំបានចាត់ចែងហើយទាំងប៉ុន្មាន ខ្ញុំប្រគេនដល់លោកម្ចាស់ទាំងឡាយអស់ទៅហើយ ខ្ញុំនឹងចាត់ចែងស្បៀង (ថ្មីទៀត) ។ មនុស្សទាំងនោះឆ្លើយថា បពិត្រអ្នកម្ចាស់ យើងមិនអាចនឹងរង់ចាំបានទេ (ព្រោះ) ពួករនេះចេញទៅហើយ (ថាដូច្នោះហើយ) ក៏នាំគ្នាទៅ ។ កាលឧបាសក នោះចាត់ចែងស្បៀងហើយ ក៏ទៅក្រោយគេ ចោរទាំងឡាយក៏ដណ្តើមយករបស់ទ្រព្យក្នុងពេលនោះ ។ មនុស្សទាំងឡាយក៏ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា សមណៈទាំងឡាយជាសក្យបុត្រ មិនសមបើនឹងមិនដឹងនូវប្រមាណ ហើយទទួលសោះ ឧបាសកនេះប្រគេនសដូវដល់សមណៈទាំងនេះហើយ ទៅកាលជាខាងក្រោយ ចោរទាំងឡាយក៏ដណ្តើមយក (របស់ទ្រព្យ) ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានឮមនុស្សទាំងឡាយនោះពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ (ដូច្នោះ) ហើយ ។ ទើបភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ទ្រង់ធ្វើធម្មីកថា ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកក្នុងពេលនោះ ហើយត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើដូច្នោះ តថាគតនឹងបញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ១០ យ៉ាង គឺដើម្បីការប្រពៃដល់សង្ឃ ដើម្បីនៅសប្បាយដល់សង្ឃ ។បេ។ ដើម្បីសេចក្តី

អនុគ្រោះដល់ព្រះវិន័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខានេះយ៉ាងនេះថា ជនបវារណា នូវភិក្ខុដែលចូលទៅកាន់ត្រកូលដោយនំទាំងឡាយក្តី ដោយសដូវទាំងឡាយក្តី ដើម្បីនាំទៅបានតាមប្រាថ្នា ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីប្រាថ្នាត្រូវទទួលបានត្រឹមពេញពីរបីបាត្រ ។ បើទទួលឲ្យលើសពីកំណត់នោះទៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុដែលបានទទួលនំ ឬសដូវកំណត់ពេញត្រឹមពីរបីបាត្រហើយ ត្រូវនាំចេញអំពីទីនោះ មកចែក មួយអន្ទើដោយភិក្ខុទាំងឡាយ ការចែកនំ ឬសដូវនេះ ជាសាមីចិកម្មក្នុងសិក្ខាបទនោះ ។

[๑๑๔] *ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុដែលចូលទៅកាន់ត្រកូល សេចក្តីថា ដែលហៅថាត្រកូល បានដល់ ត្រកូលមាន ๔ យ៉ាង គឺត្រកូលក្សត្រ ๑ ត្រកូលព្រាហ្មណ៍ ๑ ត្រកូលអ្នកជំនួញ ๑ ត្រកូលអ្នកគ្រួ ๑ ។ ពាក្យថា ចូលទៅ គឺចូលទៅក្នុងត្រកូលទាំងនោះ ។ ដែលហៅថា នំ បានដល់ វត្ថុអ្វីនីមួយដែលគេចាត់ចែងដើម្បីបញ្ជូនទៅ ។ ដែលហៅថា សដូវ បានដល់ វត្ថុអ្វីនីមួយដែលគេចាត់ចែងដើម្បីជាស្បៀង ។ ពាក្យថា បវារណាដើម្បីនាំទៅតាមប្រាថ្នា សេចក្តីថា (ទាយកនាំមកបវារណា ដោយពាក្យថា) លោកប្រាថ្នានូវវត្ថុប៉ុន្មាន លោកយកវត្ថុប៉ុណ្ណោះចុះ ។ ពាក្យថា មានសេចក្តីប្រាថ្នា គឺ មានបំណង ។ ពាក្យថា ត្រូវទទួលបានត្រឹមពេញពីរបីបាត្រ សេចក្តីថា គប្បីទទួលយកបាន ត្រឹមពេញពីរបីបាត្រ ។ ពាក្យថា បើទទួលឲ្យហួសពីកំណត់នោះ សេចក្តីថា ភិក្ខុទទួលឲ្យលើសលប់ពីកំណត់នោះទៅ ត្រូវអាបត្តិ*

ปาจิตฺติยํ ฯ (បើ) ភិក្ខុទទួល (នំ ឬសដូវ) កំណត់ពេញពីរបើបាត្រ ហើយចេញពីទីនោះ មកឃើញភិក្ខុ (ឯទៀត) ត្រូវប្រាប់ថា ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំទទួល (នំ ឬសដូវ) ពេញពីរបើបាត្រមកហើយ លោកកុំទៅទទួលក្នុងទីនោះទៀយ ฯ បើភិក្ខុឃើញហើយមិនប្រាប់ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ฯ បើប្រាប់ហើយ ភិក្ខុនៅតែទៅទទួល ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ฯ

[๑๑๕] ត្រង់ពាក្យថា ត្រូវនាំចេញអំពីទីនោះហើយ ចែកមួយអន្ទឹ ដោយភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីថា ក្នុងពេលដែលត្រឡប់មក ត្រូវនាំយក (នំ ឬសដូវ) នោះមកចែកគ្នា ฯ ពាក្យថា ការចែកនំ ឬសដូវនេះ ជាសាមីចិកម្ម ក្នុងសិក្ខាបទនោះ សេចក្តីថា ការចែកនំ ឬសដូវនេះ ជាទំនៀមដ៏សមគួរក្នុងសិក្ខាបទនោះ ฯ ភិក្ខុសម្គាល់ក្នុងនំ ឬសដូវដ៏ច្រើនជាងកំណត់ពេញពីរបើបាត្រថាច្រើនជាងមែន ហើយទទួល ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ฯ ភិក្ខុសង្ស័យក្នុងនំ ឬសដូវ ដ៏ច្រើនជាងកំណត់ពេញពីរបើបាត្រ ហើយទទួល ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ฯ ភិក្ខុសម្គាល់ក្នុងនំ ឬសដូវដ៏ច្រើនជាងកំណត់ពេញ ពីរបើបាត្រថាខ្វះទៅវិញ ហើយទទួល ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ฯ ភិក្ខុសម្គាល់ក្នុងនំ ឬសដូវ ដែលមិនពេញកំណត់ពីរបើបាត្រ ថាលើសទៅវិញ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ฯ ភិក្ខុសង្ស័យក្នុងនំ ឬសដូវ ដែលមិនពេញពីរបើបាត្រ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ฯ ភិក្ខុសម្គាល់ក្នុងនំ ឬសដូវ ដែលមិនពេញពីរបើបាត្រ ថាមិនពេញមែន មិនត្រូវអាបត្តិ ฯ

[๑๑๖] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលទទួលនំ ឬសដូវកំណត់ពេញត្រឹម

តែពីរបីបាត្រ ដល់ភិក្ខុដែលទទួលនំ ឬសដូវមិនពេញពីរបីបាត្រ ដល់ភិក្ខុដែលទទួលវត្តុ (ឯណានីមួយ) ដែលជនមិនតាក់តែងដើម្បីបញ្ជូនទៅ (ញាតិ) មិនតាក់តែងដើម្បីជាស្បៀង ដល់ភិក្ខុដែលទទួលវត្តុដ៏សេសសល់អំពីនំ ឬសដូវ ដែលគេចាត់ចែងដើម្បីបញ្ជូនទៅ (ញាតិ) ក្តី ដើម្បីជាស្បៀងក្តី ដល់ភិក្ខុដែលទទួលនំ ឬសដូវអំពីជនដែលគេមានដំណើរប្រុងនឹងទៅហើយខានវិញ ដល់ភិក្ខុដែលទទួលនំ ឬសដូវរបស់ញាតិ ដល់ភិក្ខុដែលទទួលនំ ឬសដូវរបស់ជនដែលបវារណា ដល់ភិក្ខុដែលទទួលនំ ឬសដូវដើម្បីអ្នកជម្ងឺ ដល់ភិក្ខុដែលទទួលនំ ឬសដូវដោយទ្រព្យរបស់ខ្លួន ដល់ភិក្ខុឆត ដល់ភិក្ខុជាខាងដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ៤ ចប់

อัฏฐกถา

เภาชนวัคคีที่ ๔

กาฬมาตาสิกขาบท

[๑๑๒] คปฺปีโภชนิจฺฉยกฺขนฺธสิกฺขาปทที่ ๔ ดังต่อไปนี้ บทว่า **กาฬมาตา** คือมารดาของนางกาณา ฯ ได้ยินว่า นางกาณานั้น เป็นธิดาของตระกูลสกุล ควรสรรเสริญของนางเป็นมารดานั้น ฯ อธิบายว่า ชนพวกใดพวกหนึ่งเห็นนางแล้ว ชนพวกนั้นๆ ก็เป็นผู้ปรารถนาน้อย เพราะตัดขาด คือเป็นผู้ปรารถนาน้อยเพราะราคะ เพราะเหตุนั้น นางจึงชื่อว่าผู้ปรารถนาน้อย ชื่อว่า **กาณา** เพราะทำชนทั้งนั้นให้เป็นผู้ปรารถนาน้อย ฯ แม้มารดาของนางก็ชื่อว่าผู้ปรารถนาน้อย ด้วยอำนาจแห่งนางนั่นเอง ฯ

บทว่า **อาคตํ** คือ **อาคมนํ** แปลว่า การมา ฯ

บทว่า **กิสฺมึ วิย** แปลว่า เหมือนอะไร อธิบายว่า เหมือนอะไรหนอ ฯ

ในบทว่า **วิตฺถตาย คนฺตุ** ถึงแล้ว ในการไปครั้งนี้ มีทางสองทาง (เพราะเหตุนั้น) การไปครั้งนี้ ชื่อว่ามีทางสองทาง อธิบายว่า การไปทางสองทางนั้น เป็นการไป ควรให้ศึกษา ฯ

ในบทว่า **ปริกฺขยํ อคมาสิ** ความว่า อุบาสิกาเป็นอริยสาวิกา เห็นภิกษุทั้งหลายแล้ว ไม่อาจเพื่อจะไม่ถวายของที่ตนมีอยู่ได้ เพราะเหตุนั้น อุบาสิกาจึงได้ถวายจนหมดสิ้นทุกอย่าง ถึงความสิ้นไป

ការអស់ទៅ ។

ក្នុងបទថា **ធម្មិយា កថាយ** *នេះ មានវិនិច្ឆ័យថា សូម្បីនាងកាណា ស្តាប់ធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ម្តាយនាង ក៏បានជាសោតាបន្នក្នុងវេលាចប់ទេសនា ។*

ពីរបទថា **ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ** *សេចក្តីថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ឧដ្ឋាការចាកសេនាសនៈ ហើយយាងទៅ ។ បុរសនោះបានឮថា ព្រះសាស្តា ទ្រង់យាងទៅផ្ទះរបស់ម្តាយនាងកាណា ទើបនាំនាងកាណាមក តាំងទុកក្នុងតំណែងតាមប្រក្រតីដើម ។*

[๑๑๓] តែកាលរឿងនេះកើតឡើងហើយ ព្រះមានព្រះភាគមិនទាន់បញ្ញត្តសិក្ខាបទឡើយ រឿងស្បៀងដើរផ្លូវក៏បានកើតឡើង ព្រោះហេតុនោះ ដើម្បីសម្តែងរឿងនេះជាប់តគ្នាទៅ ទើបព្រះធម្មសង្គាហកាចារ្យទាំងឡាយ ពោលពាក្យថា **តេន ខោ បន សមយេន** *ជាដើម ។ ឧបាសកនោះក៏បានប្រើឲ្យប្រគេនរបស់ទាំងអស់ដូចគ្នា ព្រោះខ្លួនជាអរិយសាវក ។ ព្រោះហេតុនោះ ទើបធម្មសង្គាហកាចារ្យបានពោលថា* **បរិក្ខយំ អគមាសិ ។**

អធិប្បាយ

សិក្ខាបទវិភង្គនៃកាណមាតាសិក្ខាបទ

[๑๑๔] ពីរបទថា **យដ្ឋិញ្ចុ បហិណកត្តាយ** *សេចក្តីថា អាហារវត្ថុឯណានីមួយ មានទំស្ងោរ និងទំជាក់ស្ករអំពៅជាដើមដែលមានរសល្អក្រៃលែង*

ដែលគេ ត្រៀមរៀបចំទុកដើម្បីជារបស់ជំនួន ដល់នូវការរាប់ថា នំទាំងអស់ ក្នុងសិក្ខាបទនេះ ។

ពីរបទថា **យឆ្ឌិញ្ចិ ចាឋេយ្យត្តាយ** សេចក្តីថា អាហារវត្ថុឯណានីមួយ មានសណ្តវដុំ សណ្តវផង់ ល្ង នឹងអង្ករទាំងអស់ជាដើម ដែលពួកមនុស្សធ្វើ ជំណើរត្រៀមរៀបចំទុក ដើម្បីជាស្បៀងតាមផ្លូវ ដល់នូវការរាប់ថា សណ្តវ ផង់ទាំងអស់ ក្នុងសិក្ខាបទនេះ ។

ពីរបទថា **តតោ ចេ ឧត្តរឹ** សេចក្តីថា បើភិក្ខុទទួលយកបាត្រទី ៣ ឲ្យ កំពុងទ្បើងមក (ឲ្យជាកំពូលផុសទ្បើងដូចស្តូប) ជាបាចិត្តិយដោយការរាប់ ចំនួននំ ។

ពីរបទថា **ទ្វិត្តិបត្តបូរា បដិគ្គហេតូ** បានដល់ ទទួលបាត្រពេញស្មើ កណ្តាប់ខាងក្រោមនៃមាត់បាត្រ ។

ក្នុងបទថា **អមុត្រ មយា ទ្វិត្តិបត្តបូរា** នេះ មានវិនិច្ឆ័យថា បើភិក្ខុ ទទួលពេញ ២ បាត្រហើយ គប្បីប្រាប់ថា ក្នុងទីនោះខ្ញុំទទួលពេញ ២ បាត្រ ហើយ លោកគប្បីទទួលមួយបាត្រ ។ ភិក្ខុដែលមកឯក្រោយ ឃើញភិក្ខុដទៃ ហើយ ក៏គប្បីប្រាប់ថា ភិក្ខុដែលមកដល់មុនទទួលពេញ ២ បាត្រហើយ ខ្ញុំ ទទួលពេញមួយបាត្រ លោកកុំទទួលទ្បើយ ។ សូម្បីក្នុងការដែលភិក្ខុទទួល មុនមួយបាត្រហើយ ប្រាប់គ្នាតៗទៅ ក៏មានន័យដូច្នេះដែរ ។ ឯភិក្ខុដែល ទទួលឯងគ្រប់ ៣ បាត្រហើយ ឃើញភិក្ខុដទៃ គប្បីប្រាប់ថា លោកកុំទទួល ត្រង់ផ្ទះនេះទ្បើយ ដូច្នេះ ។

อธิบาย

บทภาชนียของกาฬมาตาสิกขาบท

[๑๑๕] ในบทว่า **ปฏิกฺกมนํ นิหาริกา** คือนำไปสู่ที่ห่างไกล ภิกษุที่ไปสู่ที่ห่างไกล ชื่อว่าไปสู่ที่ห่างไกล ไม่ควรไปสู่สถานที่ที่เขาทิ้งขว้างกันเข้า ควรไปสู่ที่ที่มีภิกษุสงฆ์มากรูปในอาวาส ก็แต่ในมหาปัจจรีกล่าวว่า ที่ห่างไกลแม้ในที่ใกล้ และที่ที่ตนได้บิณฑบาตมา ควรไปสู่ที่ห่างไกลนั้นนั่นเทียว และไปสู่ที่ห่างไกลแม้ในอาวาส โดยที่สุดกล่าวว่า ภิกษุรูปใดรูปหนึ่งเห็นภิกษุที่ตนคุ้นเคยกันมา ควรไปสู่ที่ห่างไกลเพื่อต้องการจะพูดกับภิกษุรูปนั้น หรือเพื่อต้องการจะประชุมกันกับพวกของตน แต่ไม่ได้ ก็ที่ห่างไกลนั้นนั่นแหละ ควรไปในเวลาที่ภิกษุสงฆ์ทำอุโบสถ ในเวลาที่ภิกษุสงฆ์ทำปวารณา ในเวลาที่ภิกษุสงฆ์ทำสังฆกรรม ในเวลาที่ภิกษุสงฆ์ทำกิจของสงฆ์ ในเวลาที่ภิกษุสงฆ์ประชุมกันเพื่อต้องการจะฟังธรรม ในเวลาที่ภิกษุสงฆ์ประชุมกันเพื่อต้องการจะฟังวินัย ในเวลาที่ภิกษุสงฆ์ประชุมกันเพื่อต้องการจะฟังอภิธรรม ในเวลาที่ภิกษุสงฆ์ประชุมกันเพื่อต้องการจะฟังพระสูตร ในเวลาที่ภิกษุสงฆ์ประชุมกันเพื่อต้องการจะฟังชาดก ในเวลาที่ภิกษุสงฆ์ประชุมกันเพื่อต้องการจะฟังอรรถกถา ในเวลาที่ภิกษุสงฆ์ประชุมกันเพื่อต้องการจะฟังเวทัลละ ในเวลาที่ภิกษุสงฆ์ประชุมกันเพื่อต้องการจะฟังธรรมเทศนา ในเวลาที่ภิกษุสงฆ์ประชุมกันเพื่อต้องการจะฟังปาฏิโมกข์ ในเวลาที่ภิกษุสงฆ์ประชุมกันเพื่อต้องการจะฟังอุเทศ ในเวลาที่ภิกษุสงฆ์ประชุมกันเพื่อต้องการจะฟังปวารณา ในเวลาที่ภิกษุสงฆ์ประชุมกันเพื่อต้องการจะฟังสังฆกรรม ในเวลาที่ภิกษุสงฆ์ประชุมกันเพื่อต้องการจะฟังกิจของสงฆ์ ในเวลาที่ภิกษุสงฆ์ประชุมกันเพื่อต้องการจะฟังอุโบสถ

ពីរបទថា **ញាតកានំ បវារិតានំ** បានដល់ ជាអនាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលទទួលរបស់ពួកញាតិ និងជនបវារណាទាំងនោះ ដែលប្រគេនសូម្បីច្រើន ។ តែក្នុងអដ្ឋកថាទាំងឡាយពោលថា គួរទទួលតែល្មមប្រមាណអំពីរបស់ដែលពួកញាតិ និងជនបវារណាទាំងនោះត្រៀមរៀបចំទុក ដើម្បីជាស្បៀងដើរផ្លូវ និងជារបស់ជំនួន ។ បទដ៏សេសរាក់ទាំងអស់ហើយ ។

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋាន ៦ ជាកិរិយា ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម មានចិត្ត ៣ មានវេទនា ៣ ជួរច្នេះឯង ។

កាណមាតាសិក្ខាបទ ចប់

វិនយបិដក

សិក្ខាបទ ៥

[១១៧] *សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ កាលគង់នៅវត្តជេតវន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង មានព្រាហ្មណ៍ ម្នាក់ និមន្តភិក្ខុទាំងឡាយឲ្យឆាន់ ។ ពួកភិក្ខុឆាន់ហើយ បានហាមភត្តហើយ ក៏ទៅកាន់ត្រកូលញាតិទាំងឡាយ ភិក្ខុពួកខ្លះក៏ឆាន់ ភិក្ខុពួកខ្លះកាន់យកបិណ្ឌ-បាតទៅ ។ គ្រានោះ ព្រាហ្មណ៍នោះបានពោលពាក្យនេះ នឹងពួកជនជាអ្នក ស្និទ្ធស្នាលថា បពិត្រអ្នកម្ចាស់ទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំងឡាយ ខ្ញុំបានប្រគេនចង្ហាន់ ឆាន់បរិបូណ៌ហើយ សូមអ្នកទាំងឡាយអញ្ជើញមក ខ្ញុំនឹងអង្គាសអ្នករាល់គ្នា ទៀត ។ អ្នកស្និទ្ធស្នាលទាំងនោះពោលយ៉ាងនេះថា បពិត្រអ្នកម្ចាស់ អ្នក នឹងអង្គាសយើងទាំងឡាយឲ្យឆ្អែតដូចម្តេចបាន អម្បាលភិក្ខុទាំងឡាយណា ដែលអ្នកនិមន្តមកហើយ ភិក្ខុទាំងនោះ មកកាន់ផ្ទះពួកយើង ខ្លះឆាន់ ខ្លះកាន់ យកបិណ្ឌបាត ហើយទៅ ។ ទើបព្រាហ្មណ៍នោះ ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា លោកជ័ចម្រើនទាំងឡាយ មិនសមនឹងឆាន់ក្នុងផ្ទះយើងទាំង ឡាយ ហើយទៅឆាន់ក្នុងទីដទៃទៀតសោះ ហាក់ដូចជាខ្ញុំមិនអាចដើម្បីប្រគេន លោក ឆាន់ឲ្យឆ្អែតបាន ។ ពួកភិក្ខុព្រាហ្មណ៍នោះពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ (ដូច្នោះ) ហើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណាមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ភិក្ខុទាំង ឡាយឆាន់ហើយ ហាមភត្តរួចហើយ មិនគួរនឹងទៅឆាន់ក្នុងទីដទៃទៀតសោះ*

ៗបេៗ ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឮថា ភិក្ខុទាំងឡាយឆាន់
ហើយ ហាមភត្តហើយ រួចទៅឆាន់ក្នុងទីដទៃទៀត ពិតមែនឬ ។ ពួកភិក្ខុ
ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មាន
ព្រះភាគទ្រង់តិះដៀលថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ម្បាយបុរសទាំងនោះ ឆាន់
ហើយ ហាមភត្តរួចហើយ ហេតុអ្វីក៏ទៅឆាន់ក្នុងទីដទៃទៀត ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ការនេះមិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ឬនាំពួកជន
ដែលជ្រះថ្លាហើយឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាតទៅទៀតទេ ៗបេៗ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
អ្នកទាំងឡាយ គប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ
ឆាន់ហើយ ហាមភត្តហើយ ទំពាស៊ីក្តី បរិភោគក្តី នូវខាទនីយ ឬភោជនីយ-
ហារ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានបញ្ញត្តហើយ
ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ។

[១១៨] សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយនាំយកនូវបិណ្ឌបាតដ៏ឧត្តមទៅ
ឲ្យពួកភិក្ខុឈឺ ។ ពួកភិក្ខុឈឺឆាន់មិនបានដោយស្រួល ។ ពួកភិក្ខុនាំគ្នាចោល
បិណ្ឌបាតដ៏ឧត្តមទាំងនោះ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានឮសំឡេងខ្លាំង សំឡេងធំ
សំឡេងកញ្ជ្រៀវនៃក្អែក លុះឮហើយ ទ្រង់ហៅព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ហើយ
ត្រាស់សួរថា ម្នាលអានន្ទ សំឡេងខ្លាំង សំឡេងធំ សំឡេងកញ្ជ្រៀវ នៃក្អែក
សំឡេងនោះជាសំឡេងអ្វីហ្ន៎ ។ គ្រានោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ក្រាបទូល
សេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្នាលអានន្ទ
ពួកភិក្ខុឆាន់ភោជនដ៏សល់អំពីភិក្ខុឈឺពិតមែនឬ ។ ព្រះអានន្ទក្រាបទូលថា

បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ពួកភិក្ខុមិនឆាន់ទេ ។ ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ធ្វើធម្មីកថា ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមក ក្នុងពេលនោះ ហើយត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុឆាន់ភោជនដ៏សល់អំពីភិក្ខុឈឺក្តី ភិក្ខុមិនឈឺក្តី ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុត្រូវធ្វើភោជនដ៏សល់ (អំពីភិក្ខុឈឺ) ដោយពាក្យយ៉ាងនេះថា ភោជនទាំងអស់នេះ សមគួរហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយឆាន់ហើយ បានហាមភោជនហើយ ទំពាស៊ីក្តី ឆាន់ក្តី នូវខាទនីយាហារ ឬភោជនីយាហារ ដែលជាអនតិរិត្ត គឺ ជាវត្ថុដែលមិនបានធ្វើវិនិយកម្ម និងមិនមែនសល់អំពីភិក្ខុឈឺ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๑๑๙] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នានឹងសិក្ខាបទទី ๑ នៃបាវាជិកកណ្ឌ ។បេ។ ដែលហៅថា ឆាន់ហើយ គឺ ឆាន់ភោជន ๕ យ៉ាង ភោជនណាមួយ ដោយហោចទៅសូម្បីតែភោជនប្រមាណប៉ុនចុងស្បូវ ។ ដែលហៅថា ហាមភោជន (គឺហាមប្រកបដោយអង្គ ๕ យ៉ាង) គឺភិក្ខុកំពុងឆាន់ ๑ គេយកភោជនមកប្រគេនទៀត ๑ គេនៅក្នុងហត្ថបាស ๑ គេបង្អោនភោជនមកចំពោះ ๑ ភិក្ខុហាមភោជន ๑ ។ ដែលហៅថា អនតិរិត្ត[๑]

๑- *អដ្ឋកថា ដែលហៅថា អនតិរិត្តភោជន បានដល់ ភោជនដែលមិនគួរដល់អាការនៃវិនយកម្ម ๗ យ៉ាង និងភោជនដែលមិនមែនសល់អំពីភិក្ខុឈឺ ។ ឯអាការដែលមិនគួរដល់វិនយកម្ម ๗ យ៉ាងនោះ អធិប្បាយថា*

๑. វត្ថុទាំងឡាយ មានផ្លែ និងមើមជាដើម ដែលគេមិនបានធ្វើឲ្យជាវត្ថុគួរដល់សមណកប្បក្តី និង

បានដល់ វត្ថុដែលមិនបានធ្វើវិនិច្ឆយកម្ម (ដោយអាការ ៧ យ៉ាង) គឺ របស់ដែលគេមិនបានធ្វើឲ្យជាវត្ថុគួរ ១ របស់ដែលកិក្ខុមិនបានទទួល ហើយ ធ្វើឲ្យជារបស់គួរ ១ របស់ដែលកិក្ខុមិនបានលើកឡើង (ឬ) មិនបាន បង្អោនចូលទៅជិតដើម្បីឲ្យកិក្ខុធ្វើឲ្យជារបស់គួរ ១ កិក្ខុមិនឋិតនៅ ខាងក្នុង ហត្ថបាសហើយធ្វើ ១ កិក្ខុមិនទាន់បានឆាន់ហើយធ្វើ ១ កិក្ខុឆាន់ហើយ បាន ហាមភោជនហើយ ក្រោកចាកអាសនៈហើយធ្វើ ១ របស់ដែលកិក្ខុមិន ពោលថា របស់ទាំងអស់នេះគួរហើយ ១ និងវត្ថុដែលមិនមែនជារបស់សល់

សាច់ដែលមិនគួរក្តី ភោជនដែលមិនគួរក្តី ហៅថា អកប្បិយទាំងអស់ កិក្ខុអ្នកធ្វើវិនិច្ឆយកម្ម យក អកប្បិយវត្ថុទាំងនេះមកធ្វើជាវិនិច្ឆយកម្មថា វត្ថុទាំងអស់នេះជារបស់គួរហើយ ។

២. វត្ថុដែលកិក្ខុអ្នកធ្វើវិនិច្ឆយកម្មមិនទាន់បានទទួលមកទេ ហើយធ្វើវិនិច្ឆយកម្មថា វត្ថុទាំងអស់ នេះគួរហើយ ។

៣. វត្ថុដែលកិក្ខុកាន់មកដើម្បីឲ្យកិក្ខុអ្នកធ្វើវិនិច្ឆយកម្ម ធ្វើឲ្យជារបស់គួរ តែមិនបានលើកឡើង ឬមិនបានបង្អោនទៅ ហើយធ្វើវិនិច្ឆយកម្មថា របស់ទាំងអស់នេះ គួរហើយ ។

៤. កិក្ខុកាន់យកវត្ថុមកដើម្បីឲ្យកិក្ខុផងគ្នាធ្វើវិនិច្ឆយកម្មឲ្យ តែកិក្ខុអ្នកធ្វើវិនិច្ឆយកម្មនោះ ឋិតនៅខាង ក្រៅហត្ថបាស ហើយធ្វើវិនិច្ឆយកម្មថា របស់ទាំងអស់នេះគួរហើយ ។

៥. កិក្ខុណាមួយធ្វើវិនិច្ឆយកម្មថា របស់ទាំងអស់នេះគួរហើយ តែកិក្ខុអ្នកធ្វើវិនិច្ឆយកម្មនោះឯង មិន ទាន់ឆាន់ភោជននៅឡើយ ហើយធ្វើវិនិច្ឆយកម្មថា របស់ទាំងអស់នេះគួរហើយ ។

៦. កិក្ខុអ្នកធ្វើវិនិច្ឆយកម្មបានឆាន់ហើយ ហាមភោជនហើយ ក្រោកចាកអាសនៈហើយ ទៅ ធ្វើវិនិច្ឆយកម្មឲ្យគេថា របស់ទាំងអស់នេះគួរហើយ ។

៧. កិក្ខុអ្នកធ្វើវិនិច្ឆយកម្មមិនបានបញ្ជូញវចីភេទថា របស់ទាំងអស់នេះ គួរហើយ ។ និងភោជន ៥ យ៉ាង ភោជនណាមួយដែលមិនមែនសល់អំពីកិក្ខុឈឺ ។ វត្ថុដែលមិនគួរដល់អាការនៃ វិនិច្ឆយកម្ម ទាំង ៧ យ៉ាងនេះក្តី ភោជនដែលមិនមែនសល់អំពីកិក្ខុឈឺក្តី ទាំងពីរចំណែកនេះ ហៅថា អនតិរិត្ត-ភោជន ។

អំពីភិក្ខុឈឺ វត្ថុទាំងពីរយ៉ាងនេះ ហៅថា អនតិរិត្ត ។ ដែលហៅថា អនតិរិត្តនោះ បានដល់ វត្ថុដែលបានធ្វើវិនយកម្ម (ដោយអាការ ៧ យ៉ាង) គឺ របស់ដែលគេធ្វើឲ្យជាវត្ថុគួរ ๑ របស់ដែលភិក្ខុបានទទួល ហើយធ្វើឲ្យជារបស់គួរ ๑ របស់ដែលភិក្ខុលើកឡើង (ឬ) បានបង្ហានទៅជិតដើម្បីធ្វើឲ្យជារបស់គួរ ๑ ភិក្ខុនៅក្នុងហត្ថបាសហើយធ្វើ ๑ ភិក្ខុបានឆាន់រួចហើយទើបធ្វើ ๑ របស់ដែលភិក្ខុឆាន់ហើយ ហាមភោជនហើយ មិនទាន់ក្រោកចាកអាសនៈ ហើយធ្វើ ๑ របស់ដែលភិក្ខុពោលថា របស់ទាំងអស់នេះគួរហើយ ๑ និងរបស់ដែលសល់ អំពីភិក្ខុឈឺ វត្ថុទាំងពីរយ៉ាងនេះ ហៅថា អនតិរិត្ត ។ ដែលហៅថា ខាទនីយាហារនោះ បានដល់ របស់ទាំងអស់ វៀរលែងតែភោជន ๕ យ៉ាង និងរបស់ជាយាមកាលិក សត្តាហកាលិក យាវជីវិកចេញ ហៅថា ខាទនីយាហារ ។ ដែលហៅថា ភោជនីយាហារនោះ បានដល់ ភោជន ๕ យ៉ាង គឺ បាយ នំស្រស់ នំក្រៀម ត្រី សាច់ ។ ភិក្ខុទទួលដោយគិតថា អញនឹងទំពាស៊ី អញនឹងបរិភោគ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ ពារៈដែលលេបចូល ។

[๑๒๐] ខាទនីយភោជនីយាហារជាអនតិរិត្ត ភិក្ខុសម្គាល់ថា ជាអនតិរិត្តពិតមែន ហើយទំពាស៊ីក្តី បរិភោគក្តី នូវខាទនីយាហារ ឬភោជនីយាហារ ត្រូវអាបត្តិបាត្តិយ ។ ភិក្ខុសង្ស័យក្នុងខាទនីយភោជនីយាហារ ជាអនតិរិត្ត ហើយទំពាស៊ីក្តី បរិភោគក្តី នូវខាទនីយាហារ ឬភោជនីយាហារ ត្រូវអាបត្តិបាត្តិយ ។ ភិក្ខុសម្គាល់ក្នុងខាទនីយភោជនីយាហារជាអនតិរិត្តថា

ជាអតិរិត្តទៅវិញ ហើយទំពាស៊ុក្តី បរិភោគក្តីនូវខាទនីយាហារ ឬភោជនីយាហារ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុទទួលរបស់ជាយាមកាលិក សត្តាហកាលិក យាវជីវិក ដើម្បីប្រយោជន៍ជាអាហារ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិទុក្កដ គ្រប់ៗ ភាវៈដែលលេបចូល ។ ភិក្ខុសង្ស័យក្នុងខាទនីយភោជនីយាហារ ដែលជាអតិរិត្ត ថាជាអនតិរិត្តទៅវិញ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ក្នុងខាទនីយភោជនីយាហារ ដែលជាអតិរិត្ត ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុសង្ស័យក្នុងខាទនីយភោជនីយាហារ ដែលជាអតិរិត្ត ថាជាអតិរិត្តពិតមែន មិនត្រូវអាបត្តិ ។

[๑๒๑] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលឲ្យគេធ្វើវិនយកម្ម ហើយធាន់ដល់ភិក្ខុដែលទទួលរបស់ដោយគិតថា អញនឹងឲ្យគេធ្វើវិនយកម្ម ហើយធាន់ដល់ភិក្ខុដែលនាំយករបស់ទៅដើម្បីភិក្ខុដទៃ ដល់ភិក្ខុដែលធាន់របស់ដ៏សេស-សល់អំពីភិក្ខុឈឺ ដល់ភិក្ខុដែលធាន់របស់ជាយាមកាលិក សត្តាហកាលិក យាវជីវិកដោយមានហេតុ ដល់ភិក្ខុឆ្កួត ដល់ភិក្ខុជាខាងដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ๕ ចប់

อัฏฐกถา

เภาชนวัคคีที่ ๔

ปฐมปวารณาสิกขาบท

[๑๑๗] ในสิกขาบทที่ ๕ คปฺปีโยชวินิจฺฉยดังต่อไปนี้ ในบทว่า **ภิกฺขู ภุตฺตาวี ปวาริตา** ความว่า ภิกษุทั้งหลายผู้พราหมณ์ปวารณา ด้วยปวารณาอันประกอบด้วยองค์ ๕ ว่าดังนี้ ขอพระคุณเจ้าทั้งหลายจงรับภิกษาตามที่ต้องการ ดังนี้ว่า

คือมีการบริเสวนที่เลวทรามแล้ว ฯ เพราะการหามนั้น ไม่ชื่อว่าทำให้สำเร็จได้ โดยเหตุเพียงการบริเสวน โดยที่แท้ ชื่อว่าสำเร็จได้โดยองค์ ๕ ฯ โดยเหตุนั้น ในบทภาชนะแห่งบทนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสบทว่า **ปาริเตา นาม อสนฺตํ ปญฺญายติ** *เป็นต้น ฯ*

อธิบาย

สิกขาบทวิภังค์แห่งปฐมปาราชิกสิกขาบท

[๑๑๙] เพราะบทว่าองค์ ๕ นั้น ด้วยบทว่า **อสนฺตํ ปญฺญายติ** *นี้ ภิกษุที่ลามกไม่ละอาย ชื่อว่า ผู้มักมาก ส่วนภิกษุใดกล่าวว่า ผู้ลามกไม่ละอาย ภิกษุนั้นเป็นผู้ไม่สันโดษ ไม่สันโดษในปัจจัยทั้งหลาย และเพราะเหตุที่ยังไม่ได้ปัจจัยทั้งหลายที่ตนปรารถนาแล้ว ชื่อว่าได้ปัจจัยทั้งหลายที่ตนปรารถนาแล้ว ฯ เพราะเหตุนั้น ในบทว่า* **ภุตฺตาวี** *นี้ ท่านจึงกล่าวว่า ผู้ไม่เห็นโทษ ไม่เห็นประโยชน์ในสิ่งอื่น ฯ ในบทว่า* **ภุตฺตาวี** *นี้ บัณฑิตพึงทราบว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสแล้ว ด้วยอำนาจเป็นบทปริวารแห่งบทว่า* **ปาริเต** *และด้วยอำนาจเป็นเครื่องประดับ เหมือนในคำว่า ตั้งแต่ต้นไป ... ๕-๖ วัน ... เป็นต้น ฯ*

ในบทว่า **อสนฺตํ ปญฺญายติ** *เป็นต้น มีวินิจฉัยดังนี้ว่า ชื่อว่าลามก ได้แก่ ลามกยิ่งนัก อธิบายว่า ผู้ที่ลามกนี้ยังลามกอยู่ ฯ*

ในบทว่า **โภชนํ ปญฺญายติ** *ได้แก่ โภชนะที่ควรแก่การ*

ហាមកំពុងប្រាកដ អធិប្បាយថា កោជន មានជាយជាដើមឯណាមួយ ដែលគប្បីហាមមាន ។

ក្នុងអដ្ឋកថា **ហត្ថបាសេ ឋិតោ** សេចក្តីថា បើពួកទាយកកាន់យកកោជន គ្រប់គ្រាន់ដល់ការហាមក្នុងឱកាសប្រមាណ ២ ហត្ថ ១ ចំអាម ។

ក្នុងអដ្ឋកថា **អភិហរតិ** សេចក្តីថា បើទាយកនោះបង្អោនភត្តនោះប្រគេនដល់ភិក្ខុនោះដោយកាយ ។

ក្នុងអដ្ឋកថា **បដិក្ខេបោ បញ្ញាយតិ** គឺការហាមប្រាកដ ។ អធិប្បាយថា បើភិក្ខុនោះបដិសេធកោជនដែលគេបង្អោនប្រគេននោះ ដោយកាយក្តី ដោយវាចាក្តី ។ ភិក្ខុរមែងជាអ្នកឈ្មោះថា ហាមភត្តហើយ ដោយអំណាចនៃអដ្ឋ ៥ ដោយប្រការយ៉ាងនេះឯង ។ សមដូចពាក្យដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ ការហាមកោជនប្រាកដដោយអាការ ៥ យ៉ាង ។ អាការ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺការកំពុងឆាន់ប្រាកដ ១ កោជនប្រាកដ ១ បុគ្គលឋិតនៅក្នុងហត្ថបាស ១ បង្អោនមកប្រគេន ១ ការហាមឃាត់ប្រាកដ ១ ។

ក្នុងបវារណាធិការនោះ មានវិនិច្ឆ័យដូចតទៅនេះថា គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងពាក្យថា **អសនំ** ជាដើមថា ភិក្ខុឆាន់កោជនណា និងហាមកោជនណាដែលទាយកនៅក្នុងហត្ថបាសបង្អោនប្រគេន កោជននោះ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា កោជនទាំងនេះ គឺបាយ នំស្រស់ នំក្រៀម ត្រី សាច់ ឯណាមួយនោះឯង ។

บณฺฑกโภชน มานตุยชาเดียมนาะ ดัลฬ่ะฬ่ะถา ตุย ตานดัล์ ตุยดัลกือตพีถญาชาติ ๗ ย๊าง กือสฺรอวสาลี สฺรอวขฺยาย สฺรอว ดำณีบ สฺรอแง ปฺโต สฺกาย สฺนุยคือลกก ฯ

บณฺฑกถญาชาติ ๗ ย๊าง มานสฺรอวสาลีชาเดียมนาะ กำณีตสฺรอวสาลีกฺรบ์ปฺรเกอ ดายฮวกจสูมปีสฺกาย ฬ่ะถา สฺรอวสาลี ฯ กำณีตสฺรอวขฺยายตាងอส์ ฬ่ะถา **วิญฺญู** *ฯ กฺนុងสฺรอวดำณีบ นិងสฺรอแง มินมานการปฺลែกផ្សេងគ្នា ฯ กฺรាប់ปฺโต ดูจชาปฺโตส ปฺโตกฺรฮม ปฺโตขฺนុ กฺรាប់ปฺรเกอ ฬ่ะถา* **กฺสฺนุ** *ฯ กฺรាប់สฺกาย มานพณิสกฺรាប់ปฺรเกอ ดายฮวกจ สูมปีปฺโตสฺรែ ฬ่ะถา* **วากะ** *ฯ สฺนุยคือลกขฺนុ ตិณถญาชาติกฺรាប់ปฺรเกอ มาน* **สามากะ** *ชาเดีม ฬ่ะถา* **กุทฺรูสกะ** *ฯ*

อาจารฺยพวกจ๋ะพอลถา กฺนุងพพวกสฺรอวสาลี นិងสฺกายเนะ สฺกาย นិង ปฺโตสฺรែ อนุโลมจูลชามួយถญาชาติ พอะชาถญาชาติกฺដី ถญาชาติ-นุโลมกฺដី พวกអ្នកស្រុកយកអង្ករនៃធញ្ញជាតិទាំង ๗ มานถญาชาติดูจ พอลเฮียเนะ จมฺนិងឲ្យជាកោជនណាមួយ พอลถา อញ្ញនិងជាំตุยกฺដី อញ្ញនិងបបរកฺដី อញ្ញនិងកូរបបរកฺដី อញ្ញនិងកូរតកฺกตุยาสชาเดียมกฺដី ณา มួយ ฯ กาลพวกภิกฺขុธាន់ภត្តនោះ ក្តៅក្តី ត្រជាក់ក្តី ស្នាមរមែងប្រាកដក្នុងទីដួសយក ឬដួសយកក្នុងវេលាធាន់ភត្តនោះ ដល់នូវការសង្គ្រោះជាตุยនោះឯង ញ្ចុំងឲ្យកើតការហាម(ภត្ត) បើស្នាមមិនប្រាកដ ដល់នូវការសង្គ្រោះជាបបរ មិនញ្ចុំងឲ្យកើតការហាម (ภត្ត) ឡើយ ฯ ตุยาส

ក្តី តក្កយាគូដែលផ្សំដោយស្ងឹកឈើ ផ្លែឈើ និងទំពាំងណាមួយ ជាក់ចុះអំពីជើងក្រានទៅក្តៅនៅឡើយ អាចនឹងផ្សៀងផឹកបាន សូម្បីក្នុងឱកាសដែលមានដៃជួសយក ក៏មិនបង្ហាញស្នាម (ឲ្យប្រាកដ) យាគូជាដើមនោះ មិនឲ្យកើតការហាម (កត្ត) ទេ ។ បើចំហាយក្តៅអស់ទៅ ត្រជាក់ហើយ ដល់នូវការលូកដៃចូលទៅ សម្តែងស្នាមឲ្យប្រាកដ ត្រឡប់ញ៉ាំងឲ្យកើតការហាម (កត្ត) បាន ។ ភាពជារបស់រាវៗ ពីមុន ការពារអាបត្តិមិនបាន ។

បើគេបន្ថែមទធិ និងតក្កៈជាដើមចូលទៅហើយ ជាក់ស្ងឹកឈើ ផ្លែឈើ និងទំពាំងជាច្រើនចូលទៅ បន្ថែមអង្គរចូលទៅ សូម្បីត្រឹមមួយក្តាប់ ។ បើក្នុងវេលាឆាន់ មានស្នាមប្រាកដ ញ៉ាំងឲ្យកើតការហាមភត្ត ។

ក្នុងនិមន្តនភត្ត មិនមានបបរ អ្នកស្រុកចាក់ទឹកជ្រាយ និងខីរៈចូលទៅក្នុងភត្ត ដោយតាំងចិត្តថា នឹងប្រគេនយាគូ ហើយប្រគេនថា និមន្តទទួលយាគូ សូម្បីយាគូជារបស់រាវក៏ពិត តែក៏ញ៉ាំងឲ្យកើតការហាមភត្តដូចគ្នា បើពួកគេជាក់ (ជ្រាយ) ចូលក្នុងទឹកដែលក្តៅជាដើម ស្ងោរប្រគេន កោជននោះ ក៏ដល់នូវការសង្គ្រោះចូលជាបបរដូចគ្នា ។ គេជាក់ត្រី សាច់ ចូលក្នុងភត្តដែលដល់នូវការសង្គ្រោះជាបបរនោះក្តី ក្នុងបបរដទៃណាមួយក្តី បើជុំត្រី និងសាច់ ឬសរសៃប្រាកដ សូម្បីប្រមាណប៉ុនគ្រាប់ស្ពៃ បបរនោះញ៉ាំងឲ្យកើតការហាមភត្តផងដែរ ។ អាហារមានរសសុទ្ធៗ ក្តី យាគូមានរសក្តី មិនឲ្យកើត (ការហាមភត្តឡើយ) ។ សូម្បីភត្តដែលជនពួកណាមួយធ្វើដោយវត្ថុ មានផ្លែ ឫសគ្រីជាដើមដទៃណាមួយ រៀវលែងតែអង្គរនៃធញ្ញជាតិ ដែល

ពោលហើយចេញក្តី ដោយមើមដំឡូង និងផ្លែឈើក្តី រមែងមិនញ៉ាំងឲ្យកើតការហាម (កត្ត) ទេ ។ ន័ងពោលទៅថ្វីដល់បបរខាប់ (នៃផ្លែឫស្សីជាដើម) ។ បើគេជាក់ត្រី សាច់ ចូលក្នុងយាគូនេះ ធ្វើឲ្យកើតការហាមកត្តបាន ។

ក្នុងមហាបច្ចរីពោលថា សូម្បីកត្តដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខុព្វី ក៏ធ្វើឲ្យកើតដល់ការហាម (កត្ត) ដែរ ។ លោកហៅអង្គរដែលជាក់ចូលក្នុងទឹកក្តៅចំហុយ (ស្រុះ) ឲ្យឆ្អិន ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អ្នកស៊ីដោយខុព្វី ឈ្មោះថា កត្តដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខុព្វី (ចុយដែលហាលឲ្យក្រៀម) ។ បើហាលចុយទាំងនោះឲ្យស្ងួតហើយឆាន់ គួរ ។ ចុយទាំងនោះ មិនដល់នូវការរាប់ថា នំស្ងួត និង មិនដល់នូវការរាប់ថា កត្តទ្បើយ ។ តែកត្តដែលគេធ្វើដោយចុយក្រៀមទាំងនោះទៀត ហាម (កត្ត) នោះជដែល ។ ជនទាំងឡាយ ចាក់អង្គរទាំងនោះក្នុងសប្បិ និងប្រេងជាដើមក្តី ធ្វើជានំក្តី មិនហាម (កត្ត) ទ្បើយ អំបុកក្តី នំក្រៀម និងចុយក្តី ដែលធ្វើអំពីអំបុកទាំងនោះក្តី មិនហាម (កត្ត) ទេ ។

នំកុម្មាសដែលគេធ្វើអំពីប្រភេទស្រូវដំណើប ឈ្មោះថា នំស្រស់ ។ នំកុម្មាសដែលគេធ្វើអំពីវត្ថុដទៃ មានសណ្តែកចុយជាដើម មិនធ្វើឲ្យកើតការហាម (កត្ត) ។ នំក្រៀមដែលគេធ្វើអំពីពពួកស្រូវសាលី ស្រូវឡាយ ស្រូវដំណើប ឈ្មោះថា សត្តុ ។ ជនទាំងឡាយលីងគ្រាប់ថ្ពៅ ស្ពួយ និងស្មៅគែលលក ហើយបុកតិចៗ អុំយកសម្បកចេញ ហើយបុកជាថ្មីឲ្យល្អិត

ធ្វើឲ្យជាមេឃ្មា ។ បើវត្ថុនោះជាប់គ្នា ព្រោះនៅស្រស់ក៏ដល់នូវការសង្គ្រោះចូលជានំក្រៀមនោះឯង ។ គេបុកអង្ករខ្យាយ ដែលលីងឲ្យឆ្អិនស្រួយប្រគេនមេឃ្មានោះ ក៏ដល់នូវការសង្គ្រោះចូលជាសត្តុ (នំក្រៀម) ដូចគ្នា ។

ចំណែកអង្ករនៃស្រូវខ្យាយដែលគេលីងឲ្យឆ្អិនស្មើគ្នា ឬនៃបាយស្រួយ (ដែលមិនបានលីង) ឬអង្ករដែលលីងទៅហើយទូទៅ មិនហាម (កត្តុ) ។ តែមេឃ្មាអង្ករទាំងនោះ ហាមកត្តុបាន ។ សូម្បីកន្ទក់ស្រូវខ្យាយដែលគេលីងឲ្យក្រៀមហើយ ក៏ហាម (កត្តុ) បាន ។ ឯកន្ទក់នៃអង្ករដែលគេលីងឲ្យឆ្អិនស្មើគ្នា ឬឆ្អិនព្រោះកម្តៅថ្ងៃ មិនហាម (កត្តុ) ទេ ។ លាជ ឬបាយក្រៀមនិងនំក្រៀមជាដើមដែលគេធ្វើអំពីលាជទាំងនោះ រមែងមិនហាម (កត្តុ) ។ មេឃ្មាដែលលីងហើយក្តី របស់ទំពាសុទ្ធៗ ប្រភេទណាមួយក្តី មិនហាម (កត្តុ) ។ តែរបស់ទំពាដែលជាក់ត្រី សាច់ក្តី សដូវឆៅ ឬសដូវដុំ មិនចូលក្នុង (ដុំនំក្រៀមមិនទាន់ចម្អិន) ក្តី រមែងហាម (កត្តុ) ឯត្រី សាច់ប្រាកដច្បាស់ហើយ តែមានសេចក្តីប្លែកគ្នាដូចតទៅនេះថា បើភិក្ខុកំពុងហូតបបរ គេប្រគេនសាច់ត្រី ឬដុំសាច់ មួយមុខ ២ ដុំ មានទំហំប៉ុនគ្រាប់បបរនោះឯង ក្នុងភាជន:តែមួយ ឬភាជន:ផ្សេងគ្នា បើភិក្ខុមិនឆាន់ត្រីសាច់ទាំងនោះ ហាមភោជនឯណាមួយដទៃ ដែលគ្រប់គ្រាន់ដល់ការហាមកត្តុ មិនឈ្មោះថាហាម (កត្តុ) ។ បណ្តាដុំទាំង ២ នោះ ដុំណាមួយ លោកឆាន់ហើយមួយដុំនៅក្នុងដៃ ឬក្នុងបាត្រ បើលោកហាមសាច់ដទៃ ឈ្មោះថា ហាមកត្តុ ។ ទាំង ២ យ៉ាងនោះ លោកឆាន់អស់ហើយ ក្នុងមាត់សូម្បីប៉ុនគ្រាប់ស្ពៃក៏មិន

สลฺ บើលោកហាមសាច់ដទៃ មិនឈ្មោះថា ហាមភត្តឡើយ ។

ភិក្ខុកំពុងធាន់កប្បិយមំសៈ ហាមកប្បិយមំសៈ ឈ្មោះថា ហាមភត្ត កំពុងធាន់កប្បិយមំសៈ ហាមអកប្បិយមំសៈ មិនឈ្មោះថា ហាមភត្ត ។ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះមិនមែនវត្ថុ ។ ពិតហើយ មំសៈដែលភិក្ខុគួរធាន់បានប៉ុណ្ណោះ ទើបជាហេតុហាមភត្តដល់ភិក្ខុអ្នកហាម ។ តែបើភិក្ខុស្គាល់អកប្បិយមំសៈនេះ ទើបហាម ព្រោះជារបស់មិនគួរ សូម្បីមិនដឹង ក៏ឈ្មោះថា ហាមរបស់ដែលតាំងនៅក្នុងឋានៈដែលគួរហាមនោះឯង ព្រោះហេតុនោះ ទើបមិនឈ្មោះថា ហាមភត្ត ។

បើភិក្ខុធាន់អកប្បិយមំសៈ ហាមកប្បិយមំសៈ ឈ្មោះថា ហាមភត្ត ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះជាវត្ថុ (នៃការហាម) ។ ពិតហើយ សាច់ដែលភិក្ខុនោះ ហាមនោះឯង ជាវត្ថុនៃការហាមភត្ត ។ ឯអកប្បិយមំសៈដែលភិក្ខុធាន់តាំងនៅក្នុងឋានៈដែលគួរហាម ក៏ពិត សូម្បីដូច្នោះ មំសៈដែលកំពុងធាន់ ក៏នៅមិនទាន់លះភាវៈនៃមំសៈ ព្រោះហេតុនោះ ទើបឈ្មោះថា ហាមភត្ត ។ ភិក្ខុធាន់អកប្បិយមំសៈ ហាមអកប្បិយមំសៈ មិនឈ្មោះថា ហាមភត្ត តាមន័យមុននោះឯង ។

ភិក្ខុធាន់កប្បិយមំសៈក្តី អកប្បិយមំសៈក្តី ហាមភោជនទាំង ៥ យ៉ាង ណាមួយ ដែលជាកប្បិយភោជន ឈ្មោះថា ហាមភត្ត ។ ហាមអកប្បិយ-ភោជនដែលកើតអំពីមិច្ឆាជីវៈ មានកុលទូសកកម្ម វេជ្ជកម្ម ការពោលអួតឧត្តរិមនុស្សធម្ម និងការត្រេកអរក្នុងរូបិយជាដើម និងដែលកើតពីការស្វែង

រកមិនសមគួរ ដែលព្រះពុទ្ធទ្រង់រង្គៀស មិនឈ្មោះថា ហាមកត្តឡើយ ។

ភិក្ខុកំពុងឆាន់កប្បិយកោជនក្តី អកប្បិយកោជនក្តី ហាមកប្បិយកោជនឈ្មោះថា ហាមកត្ត ។ ហាមអកប្បិយកោជន មិនឈ្មោះថា ហាមកត្តឡើយ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបហេតុក្នុងបទទាំងអស់យ៉ាងនេះ តាមន័យដូចពោលហើយនោះចុះ ។

បណ្ឌិតកាលជ្រាបកោជនដែលភិក្ខុឆាន់ ក្នុងពាក្យថា **អសនំ** *ជាដើម និងកោជនដែលទាយកនៅក្នុងហត្ថបាសប្រគេន កាលភិក្ខុហាម ទើបដល់នូវការហាម តាមន័យដូចពោលមកយ៉ាងនេះហើយ ឥឡូវនេះ ដើម្បីជ្រាបអាការដែលជាហេតុឲ្យដល់ (នូវការហាមកត្ត) គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យដូចតទៅនេះថា ពាក្យថា* **អសនំ ភោជនំ** *នេះ ភិក្ខុណាទំពាលេបកត្តចូលទៅ សូម្បីមួយគ្រាប់ ភិក្ខុនោះ កាលបណ្តាកោជន ๕ កោជនណាមួយ មានក្នុងបាត្រ មាត់ និងដៃណាមួយ ហាមកោជនទាំង ๕ ណាមួយដទៃ ក៏ឈ្មោះថា ហាម ។ មិនមានកោជនក្នុងទីណាមួយ មានបាត្រជាដើម ប្រាកដត្រឹមតែភ្ញៀនអាមិស មិនឈ្មោះថា ហាមកត្តទេ ។ មិនមានកោជនក្នុងមាត់ និងក្នុងដៃ តែមានក្នុងបាត្រ ឯភិក្ខុមិនបំណងនឹងឆាន់ត្រង់អាសនៈនោះ បំណងនឹងចូលទៅកាន់វិហារហើយឆាន់ក្តី បំណងនឹងប្រគេនដល់ភិក្ខុដទៃក្តី បើបដិសេធកោជនណាមួយក្នុងចន្លោះនោះ មិនទាន់រាប់ថា ហាមកត្តទេ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះភាពជាកោជនដែលកំពុងឆាន់ជាប់ទៅ ។*

ក្នុងមហាបច្ចរីពោលទុកថា ភិក្ខុណាបំណងនឹងទៅឆាន់ក្នុងទីដទៃ លេប

ภตฺตนฺเตวาสิกมาตฺเตหิ ยาคุยา ภตฺตนฺเตวาสิกมาตฺเตหิ ขาทนียสฺส ฯ

ปเรหิ ปน ปหิณนฺตีติ ปรมฺปรภตฺตนฺเตวาสิกมาตฺเตหิ ปหิณนฺติ ฯ

*ปรมฺปรภตฺตนฺเตวาสิกมาตฺเตหิ

មិននាំបាត្រដែលនៅក្នុងដៃ ឬដែលដាក់នៅលើភ្លៅ ឬជើងទម្រទៅឡើយ ពោលថា និមន្តលោកម្ចាស់ទទួលភត្តាហារ កាលភិក្ខុបដិសេធភត្តនោះ មិនជាការហាមភត្ត ។ សូម្បីក្នុងទាយកដែលនាំល្ពីភត្តមកទុកលើផ្ទៃខាងមុខ ហើយពោលថា និមន្តលោកម្ចាស់ទទួលចុះ ក៏មានន័យដូចគ្នា ។

តែកាលគេចាប់លើកឡើង ឬបង្អោនចូលទៅ ពោលថា និមន្តលោកម្ចាស់ទទួលចុះ កាលភិក្ខុបដិសេធ រាប់ជាការហាមភត្ត ។ ព្រះថេរៈអង្គុយលើថេរាសនៈ បញ្ជូនបាត្រទៅឲ្យភិក្ខុកំលោះដែលអង្គុយក្នុងទីឆ្ងាយ ពោលថា លោកចូរទទួលយកបាយអំពីបាត្រនេះ ។ ឯភិក្ខុដែលទទួលបាត្រ ទៅឈរស្ងៀមព្រងើយ ភិក្ខុកំលោះហាមថា ខ្ញុំគ្រប់គ្រាន់ហើយ មិនឈ្មោះថា ហាមភត្ត ។ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះព្រះថេរៈនៅឆ្ងាយ និងព្រោះទូតមិននាំទៅឲ្យ ។ បើភិក្ខុអ្នកទទួលបាត្រមកពោលថា លោកម្ចាស់ សូមទទួលភត្តនេះ កាលភិក្ខុកំលោះបដិសេធភត្តនោះ រាប់ថា ជាការហាមភត្ត ។

ក្នុងទីអង្គាស ទាយកម្នាក់អង្គាសភិក្ខុច្រើនរូប ដៃម្ខាងកាន់ស្នុគបាយ ដៃម្ខាងកាន់វែក ។ បើក្នុងទីអង្គាសនោះ មានអ្នកជនៃមកពោលថា ខ្ញុំនឹងជួយកាន់ស្នុគ អ្នកចូរប្រគេនបាយ ហើយធ្វើកិច្ចត្រឹមតែចាប់ប៉ុណ្ណោះ ឯទាយកដែលអង្គាសឯង លើកស្នុគបាយនោះ ព្រោះដូច្នោះ ស្នុគនោះ រាប់ថា គេនាំមកចំពោះពិត រាប់ជាការហាមភត្តដល់ភិក្ខុដែលហាមអ្នកអង្គាស ដែលកាន់ភត្តអំពីស្នុគនោះ ដោយជាអ្នកមានសេចក្តីត្រូវការនឹងប្រគេន ។ តែបើអ្នកអង្គាសត្រឹមតែចាប់ពាល់ស្នុគប៉ុណ្ណោះ មនុស្សក្រៅពីនេះឯង ជួយលើក

สุคโตนาม มิใช่ชื่อว่าการห้ามภัตแก่ภิกษุผู้ถือการห้ามอาสนะ ผู้ถือการห้ามภัตในสุคตนั้น ด้วยเป็นผู้มีความเคารพในการประเคน แต่ชื่อว่าการยกเว้นการห้ามภัต (การห้ามภัต) ย่อมมีแก่ภิกษุผู้ห้าม ฯ ก็การบอกเลิกมาโดยชอบ ด้วยเหตุนั้นนั่นแล ชื่อว่าการบอกเลิกการประเคนภัตนั้น ฯ ในมหาปัจจรีกล่าวว่า แม้ในภัตผู้ถือการห้ามอาสนะกันและกัน ก็ชื่อว่าการห้ามภัตเหมือนกัน ฯ

ก็การยกเว้นการประเคนภัตแก่ภิกษุผู้ถือการห้ามอาสนะ ย่อมไม่มีแก่ภิกษุผู้ถือการห้ามภัตด้วยอาสนะอื่น ฯ

ในพากย์ว่า **ปฏิกฺเขฺปโต ปญฺญายติ** *นี้ พึงทราบวินิจฉัยว่า ภิกษุผู้ปฏิเสธภัตที่เขาถวายแล้ว ประเคนด้วยวาจา ไม่ชื่อว่าการห้ามภัต แต่ภิกษุผู้ปฏิเสธด้วยกาย หรือด้วยวาจา ซึ่งภัตที่เขาประเคนด้วยกาย จึงชื่อว่าการห้ามภัต ฯ*

ในการห้ามด้วยกาย และวาจานั้น ที่ชื่อว่าการห้ามด้วยกาย คือภิกษุยกมือก็ดี ชักผ้าสังฆาฏิก็ดี ทำอาการด้วยจิตคิดจะไป หรือยืนเป็นต้นก็ดี ฯ ที่ชื่อว่าห้ามด้วยวาจา คือภิกษุกล่าวว่า พอแล้วก็ดี อาตมาไม่รับก็ดี จงถวายแก่ผู้อื่นก็ดี ฯ ก็ภิกษุห้ามภัตด้วยกาย หรือด้วยวาจา ด้วยอาการอย่างใดอย่างหนึ่งนี้ ชื่อว่าการห้ามภัต ฯ

ภิกฺขุหนึ่งรูป กางมุ้งแล้วเข้าไปนอนในกุฏิ ภิกษุทั้งหลายจึงพากันเข้าไปหาภิกษุนั้นถึงที่อยู่ ครั้นแล้วได้กล่าวกะภิกษุนั้นดังนี้ว่า ท่านผู้มีอายุ ท่านกางมุ้งแล้วเข้าไปนอนในกุฏิหรือ ภิกษุนั้นตอบว่า ถูกแล้ว ท่านผู้มีอายุ ภิกษุทั้งหลายได้กล่าวกะภิกษุนั้นว่า ท่านผู้มีอายุ ท่านจงออกไปเสียเดี๋ยวนี้ ท่านจงออกไปเสียเดี๋ยวนี้ ท่านจงอย่าอยู่ในที่นี้ ภิกษุนั้นได้กล่าวกะภิกษุทั้งหลายว่า ท่านผู้มีอายุ ขอท่านทั้งหลายจงอย่าได้ทำอันตรายแก่ผมเลย ขอท่านทั้งหลายจงอย่าได้ทำลายศรัทธาของผมเลย ผมจักให้ทานแก่ภิกษุทั้งหลาย ผมจักทำบุญ ขอท่านทั้งหลายจงอย่าได้ทำอันตรายแก่ผมเลย ขอท่านทั้งหลายจงอย่าได้ทำลายศรัทธาของผมเลย

สาច់ ទុកដោយឡែក ពោលថា និមន្តលោកម្ចាស់ទទួលរសមានសាច់ បើក្នុងរស នោះមានដុំសាច់ សូម្បីប៉ុនគ្រាប់ស្ពៃ ជាការហាមកត្ត ដល់ភិក្ខុដែលបដិសេធរសនោះ ។ តែបើជារសដែលគេត្រង់ហើយ គួរ ដូច្នេះឯង ។

ព្រះអភយត្ថេរពោលថា ព្រះមហាថេរៈពោលថា ចូរវង់ចាំមួយភ្លែត ជាមួយអ្នកសួរដោយអើពើ ដោយរសសាច់ ហើយពោលថា នាំថាសមកចុះអ្នក ពាក្យនេះ វិនិច្ឆ័យដូចម្តេច ។

ព្រះមហាសុមត្ថេរពោលទុកមុនថា ការទៅរបស់អ្នកបង្អោនប្រគេន (ភត្ត) ជាច់ទៅហើយមុន ព្រោះដូច្នោះ ទើបឈ្មោះថា ហាមភត្ត ។ តែព្រះមហាបទុមត្ថេរពោលថា ព្រះមហាថេរៈនេះ នឹងទៅទីណា ការទៅរបស់អ្នកបង្អោនប្រគេនភត្តនោះដូចម្តេច ការហាមភត្តរមែងមានដល់អ្នកទទួល ហើយពោលតទៅថា មិនទាន់ឈ្មោះថា ហាមភត្តទេ ។

ពួកទាយកស្ងួត្រី និងសាច់ ផ្សំដោយទំពាំង និងខ្ទុះជាដើម ទាយកកាន់យកសម្ងនោះមកពោលថា និមន្តលោកម្ចាស់ទទួលសម្ងទំពាំង និមន្តលោកម្ចាស់ទទួលសម្ងខ្ទុះ សូម្បីសម្ងនោះ ក៏មិនហាមភត្ត ។ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះទាយកពោលដល់ឈ្មោះនៃសូបព្យញ្ជនៈ ដែលគួរដល់ការមិនហាមភត្ត តែបើពួកទាយកពោលថា សម្ងស្ងួត្រី សម្ងសាច់ក្តី ហើយពោលថា និមន្តលោកម្ចាស់ទទួលសម្ងស្ងួត្រី និងសាច់នេះក្តី ពាក្យនោះរមែងហាមភត្ត ។ មានអាហារមួយបែបឈ្មោះថា មំសកវម្ពកៈ (ញាំសាច់) សូម្បីដែលបំណងនឹងប្រគេនមំសកវម្ពកៈនោះ ពោលថា សូមនិមន្តលោកម្ចាស់ទទួលកវម្ពកៈ សម

គួរទទួល មិនឈ្មោះថា ហាមភត្ត ។ តែកាលទាយកពោលថា ញ៉ាំសាច់ក្តី ញ៉ាំសាច់នេះក្តី ពាក្យនោះ រមែងហាមភត្ត ។ សូម្បីក្នុងភោជនដែលផ្សំដោយត្រី និងសាច់សព្វបែបយ៉ាង ក៏មានន័យនេះដូចគ្នា ។

ក្នុងមហាបច្ចរីពោលថា ភិក្ខុណាឆាន់ក្នុងស្ថានទីនិមន្ត យល់សាច់ដែលគេបង្ហាន ប្រគេនថា ជាសាច់ដែលគេឧទ្ទិសចំពោះ ទើបហាម ភិក្ខុនោះ ពាក់ព័ន្ធ ជាការហាមភត្តដូចគ្នា ។

ចំណែកមិស្សកកថា លោកពោលទុកដោយល្អិតល្អន់ក្នុងកុរុន្ទី ។ សមដូចដែលលោកពោលទុកក្នុងកុរុន្ទីនោះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុដែលសមាទាន បិណ្ឌបាតជាវត្ត នាំបបរលាយដោយជាយមក ហើយពោលថា និមន្តលោកម្ចាស់ទទួលបបរ មិនឈ្មោះថា ហាមភត្ត ។ បើលោកពោលថា សូមនិមន្តលោកម្ចាស់ទទួលភត្ត ទើបឈ្មោះថា ហាមភត្ត ។ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះភត្តដែលភិក្ខុត្រាច់បិណ្ឌបាត សួរដោយអើពើ (ប្រាប់ប្រគេន) មាន ។

ក្នុងពាក្យថា សូមនិមន្តលោកម្ចាស់ទទួលភត្តនេះ មានអធិប្បាយដូចតទៅនេះថា ភិក្ខុត្រាច់បិណ្ឌបាតជាវត្តពោលថា សូមនិមន្តលោកម្ចាស់ទទួលភត្តលាយដោយបបរ ។ ក្នុងភត្តលាយដោយបបរនោះ បើបបរមានច្រើនជាងក្តី ឬស្មើគ្នាក្តី មិនឈ្មោះថា ហាមភត្តឡើយ ។ បើបបរមានតិច ភត្តមានច្រើនជាង ឈ្មោះថា ហាម ហើយពាក្យនេះ បុគ្គលណាមួយ មិនអាចជំទាស់បាន ព្រោះលោកពោលទុកគ្រប់ៗអដ្ឋកថា តែហេតុក្នុងពាក្យនេះលំបាកយល់ ។

អ្នកប្រគេនពោលថា និមន្តលោកម្ចាស់ទទួលបបរលាយដោយភត្ត ។

ភត្តមានច្រើនជាងក្តី មានស្មើគ្នាក្តី មានតិចជាងក្តី រមែងឈ្មោះថា ហាមភត្តដូចគ្នា ។ អ្នកប្រគេនមិនប្រាថ្នាដល់ភត្ត ឬយាគូ ពោលថា និមន្តលោកម្ចាស់ទទួលភោជនលាយគ្នា ។ ក្នុងភោជនលាយគ្នានោះ បើភត្តមានច្រើនជាងក្តី មានស្មើគ្នាក្តី រាប់ថា ហាមភត្ត ។ មានតិចជាង មិនរាប់ថា ហាមភត្តទេ ។ ឯភោជនលាយគ្នានេះ មិនដូចគ្នានឹងញាំឡើយ ព្រោះថា ញាំជាសាច់ក៏មាន ញាំមិនមែនសាច់ក៏មាន ដូច្នោះ កាលទាយកពោលពាក្យថា ញាំ មិនរាប់ថាជាការហាមភត្តឡើយ ។ តែភោជនដែលលាយគ្នានេះ ក្លាយជាបបរផ្សំភត្តទៅ រមែងជាការហាមភត្ត ដោយន័យដូចពោលហើយនោះឯង ក្នុងភោជនលាយគ្នានេះ ។

ទាយកពោលញែកប្រគេន ក្នុងភត្តដែលមានរសច្រើនថា និមន្តលោកម្ចាស់ទទួលរសក្នុងភត្តដែលមានទឹក:ច្រើនថា និមន្តលោកម្ចាស់ទទួលទឹក: និងក្នុងបាយាសដែលមានសប្បិច្រើនថា និមន្តលោកម្ចាស់ទទួលសប្បិ កាលភិក្ខុហាមភត្តនោះ មិនរាប់ថា ជាការហាមភត្ត ។

ឯភិក្ខុណាដើរហាមភត្ត ភិក្ខុនោះ រមែងបានដើម្បីនឹងឆាន់ទាំងដើរនោះឯង ។ ដើរទៅដល់ទីមានភក់ ឬទឹក ឈប់ឈរ ហើយគប្បីឲ្យធ្វើជារបស់សល់ ។ បើទឹកស្ងឹងក្នុងចន្លោះឡើងពេញច្រាំង គប្បីដើរវិលជុំវិញគុម្ពឈើត្រង់ឆ្នេរច្រាំង ឆាន់ចុះ ។ បើមានទូក ឬស្ពានហើយ គប្បីដើរទៅមកឆាន់ចុះ មិនគប្បីកាត់ការដើរឲ្យដាច់រយៈ ។ ភិក្ខុអង្គុយហាមភត្ត លើយានក្តី លើខ្នងជ្រី និងខ្នងសេះក្តី លើព្រះចន្លូក្តី លើព្រះអាទិត្យក្តី គប្បីឆាន់ទាំងដែលអង្គុយ

นៅលើយានជាដើមទាំងនោះ សូម្បីកំពុងរំកិលទៅ រហូតដល់វេលាថ្ងៃត្រង់ ។

ភិក្ខុណាឈរហាមភត្ត ភិក្ខុនោះ គប្បីឆាន់ទាំងឈរជូចគ្នា ភិក្ខុណាអង្គុយហាមភត្ត ភិក្ខុនោះ គប្បីឆាន់ក្នុងឥរិយាបថអង្គុយនោះឯង ។ កាលធ្វើឥរិយាបថនោះឲ្យកន្រើក គប្បីធ្វើឲ្យជារបស់សំណល់ ។

ភិក្ខុណា អង្គុយច្រហោងហាមភត្ត ភិក្ខុនោះ គប្បីឆាន់ទាំងដែលអង្គុយច្រហោងនោះឯង តែគប្បីឲ្យជុំចំបើង ឬកំណល់អង្គុយឯណាមួយដល់ភិក្ខុដែលអង្គុយច្រហោងនោះ ភិក្ខុដែលអង្គុយលើតាំងតូចហាមភត្ត រមែងបានដើម្បីវិលទៅគ្រប់ទិសទាំង ๔ មិនធ្វើឲ្យអាសនៈឃ្លាតចាកទី ។ ភិក្ខុអង្គុយលើគ្រែហាមភត្ត រមែងមិនបានដើម្បីរំកិលទៅខាងនោះ ឬខាងនេះ តែបើជនទាំងឡាយសែងលោកឡើង មួយអន្ទើដោយគ្រែ ហាមទៅក្នុងទីដទៃ គួរ ។ ភិក្ខុដេកហាមភត្ត គប្បីឆាន់ក្នុងឥរិយាបថដែលដេកនោះឯង ។ បើប្រែខ្លួន កុំគប្បីឲ្យហួសឋានៃខ្នងដែលខ្លួនដេកនោះ ។

បទថា **អនតិរិត្តំ** គឺមិនជារបស់សល់ សេចក្តីថា មិនសេសសល់ ។ តែរបស់មិនជាសំណល់នោះ កើតព្រោះមិនធ្វើឲ្យជារបស់សល់ ដោយអាការនៃវិនយកម្ម ๗ យ៉ាង មានរបស់មិនបានធ្វើឲ្យជាកប្បិយជាដើម ឬមិនជារបស់សល់នៃភិក្ខុអាពាធ ព្រោះហេតុនោះ ទើបក្នុងបទភាជនៈត្រាស់ពាក្យថា **អកប្បិយកតំ** ជាដើម ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **អកប្បិយកតំ** សេចក្តីថា ក្នុងផ្លែឈើជាដើម ផ្លែឈើក្តី ឬមើមដំឡូងជាដើមក្តី ដែលមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាកប្បិយ

ដោយសមណភោហារទាំង ๕ និងអកប្បិយមំសៈក្តី អកប្បិយកោជនឯណាមួយ មានផ្លែឈើជាដើមក្តី ដែលមិនទាន់បានធ្វើកប្បិយ និងអកប្បិយមំសៈ អកប្បិយកោជននេះ ឈ្មោះថា របស់ជាអកប្បិយ របស់ជាអកប្បិយនោះ ភិក្ខុធ្វើឲ្យជារបស់សល់យ៉ាងនេះថា ទាំងអស់នោះគ្រប់គ្រាន់ហើយ គប្បីជ្រាបថា **អកប្បិយកតំ** (របស់ដែលមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាកប្បិយ) ។

បទថា **អបដិគ្គហិតកតំ** បានដល់ របស់ដែលភិក្ខុមិនទាន់បានទទួលប្រគេន ធ្វើឲ្យជារបស់សល់ ដោយនយមុននោះឯង ។

បទថា **អនុច្ឆាវិតកតំ** បានដល់ របស់ដែលភិក្ខុមកដើម្បីឲ្យធ្វើកប្បិយ មិនទាន់បានចាប់លើកឲ្យក្តី បង្អោនប្រគេនសូម្បីតែបន្តិចបន្តួចក្តី ។

ពីរបទថា **អហត្ថបាសេ កតំ** បានដល់ ឈរធ្វើក្រៅហត្ថបាសរបស់ភិក្ខុ ដែលមកដើម្បីឲ្យធ្វើកប្បិយ ។

ពីរបទថា **អភុត្តាវិនា កតំ** បានដល់ ភិក្ខុដែលធ្វើឲ្យជារបស់សំណល់ថា ទាំងអស់នោះគ្រប់គ្រាន់ហើយ មិនទាន់បានឆាន់ភោជនដែលគ្រប់គ្រាន់ដល់ការហាម ធ្វើហើយ ។

បទថា **ភុត្តាវិនា បវារិតេន អាសនា វុដ្ឋិតេន កតំ** នេះ ភាក់ទាំងអស់ហើយ ។

បទថា **អលមេតំ សព្ពន្តិ អាទិ** បានដល់ មិនបន្ទឹកាពោលយ៉ាងនោះ (ពោលយ៉ាងនេះថា ទាំងអស់នោះគ្រប់គ្រាន់ហើយ) ។ របស់ដែលជាសំណល់ឯណា មិនទាន់ធ្វើឲ្យជាកប្បិយ ដោយអាការនៃវិនយកម្មទាំង ៧

យ៉ាងនេះ និងរបស់ណាមិនជាសំណល់នៃភិក្ខុអាពាធ ។ របស់ទាំង ๒ យ៉ាង នោះ គប្បីជ្រាបថា របស់មិនជាសំណល់ ដោយប្រការដូច្នេះ ចំណែករបស់ សល់ ក៏គប្បីជ្រាបដោយនយផ្ទុយគ្នានឹងរបស់ដែលមិនជាសំណល់នោះឯង ។

ម្យ៉ាងទៀត នៅមានពាក្យដទៃដែលគប្បីពោលក្នុងរបស់សល់នេះ ។ បទថា **ภุตฺตาวินา กตํ โหติ** *សេចក្តីថា ដល់ភោជនដែលភិក្ខុឆាន់ជាយ សូម្បីមួយគ្រាប់ក្តី ទំពាសាច់សូម្បីមួយដុំក្តី អំពីបាត្ររបស់ភិក្ខុដែលជាសភាគ គ្នា ដែលអង្គុយបន្ទាប់ទៅ ធ្វើហើយ បណ្ឌិតក៏គប្បីជ្រាបថា គឺភិក្ខុអ្នកឆាន់ស្រេចនោះឯងធ្វើ ។*

ចំណែកក្នុងបទថា **อาสนา อวุฏฺเฐน** *នេះ ដើម្បីយល់បានងាយ មានវិនិច្ឆ័យដូចតទៅថា ភិក្ខុ ๒ រូប ឆាន់អំពីព្រលឹម ជាអ្នកហាមភត្តហើយ ភិក្ខុមួយរូបគប្បីអង្គុយក្នុងទីហាមភត្តនោះឯង ។ មួយរូបទៀត នាំនិច្ចភត្តក្តី សលាកភត្តក្តី មកហើយ ចាក់ក្នុងបាត្ររបស់ភិក្ខុនោះពាក់កណ្តាល លាងដៃ ហើយ ឲ្យភិក្ខុនោះធ្វើចំណែកដ៏សេស ឲ្យជាកប្បិយហើយ ឆាន់ចុះ ព្រោះ ហេតុអ្វី ព្រោះថា ភត្តដែលជាប់នៅក្នុងដៃរបស់ភិក្ខុដែលនាំភត្តមកនោះជា អកប្បិយ តែបើភិក្ខុដែលនៅអង្គុយពីដំបូង យកដៃទទួលយកបាត្ររបស់ភិក្ខុ ដែលនាំភត្តមកនោះ ដោយខ្លួនឯងនោះឯង មិនមានកិច្ចចាំបាច់លាងដៃ ។ តែ បើភិក្ខុធ្វើឲ្យជាកប្បិយយ៉ាងនោះ ហើយឆាន់ ពួកទាយកជាក់សម្ល ឬរបស់ ទំពាណាមួយចូលក្នុងបាត្រទៀត ភិក្ខុដែលធ្វើឲ្យជាកប្បិយគ្រាមុន រមែងមិន បានដើម្បីនឹងធ្វើទៀត ។ ភិក្ខុដែលមិនទាន់បានធ្វើ (ឲ្យជាកប្បិយ) គប្បី*

ធ្វើ ។ ហើយគប្បីធ្វើវត្តុដែលមិនទាន់បានធ្វើប៉ុណ្ណោះ (ឲ្យជាកប្បិយ) ។

ពីរបទថា **យំ ច អកតំ យេន អកតំ** សេចក្តីថា របស់ដែលមិនទាន់បានធ្វើ (ឲ្យជាកប្បិយ) សូម្បីភិក្ខុដែលបានធ្វើកប្បិយពីមុន ក៏គួរធ្វើ (ឲ្យជាកប្បិយ) ។ តែរមែងមិនបានដើម្បីនឹងធ្វើក្នុងកាជនៈដំបូង ។ អធិប្បាយថា ព្រោះថា របស់ដែលភិក្ខុកំពុងធ្វើក្នុងកាជនៈដំបូងនោះ គឺជាការធ្វើរួមគ្នាជាមួយរបស់ដែលធ្វើទុកគ្រាដំបូង ព្រោះដូច្នោះ ទើបគួរធ្វើក្នុងកាជនៈដទៃ ។ តែរបស់ដែលធ្វើហើយយ៉ាងនេះ ភិក្ខុនោះ ទោះធាន់រួមជាមួយរបស់ធ្វើទុកពីដំបូងនោះ គួរ ។ និងកាលធ្វើកប្បិយ គប្បីធ្វើក្នុងបាត្រតែម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះក៏ទេ គប្បីដាក់ក្នុងឆ្នាំងខ្លះ ក្នុងល្អីខ្លះ ក្នុងទីឯណាមួយ ហើយគប្បីធ្វើក្នុងកាជនៈដែលគេបង្អោនចូលមកចុះ ។ បើភិក្ខុរាប់រយរូបហាមភត្ត គ្រប់រូបនឹងធាន់ភត្តដែលធ្វើកប្បិយហើយនោះ ក៏គួរ ។ សូម្បីពួកភិក្ខុដែលមិនហាមភត្ត ក៏គួរធាន់ ។ តែមិនគួរដល់ភិក្ខុដែលធ្វើឲ្យជាកប្បិយ ។

បើអ្នកស្រុកឃើញភិក្ខុដែលហាមភត្តចូលទៅបិណ្ឌបាត គប្បីទទួលបាត្រហើយ ឲ្យអង្គុយក្នុងទីដែលនិមន្ត ដើម្បីមង្គលដែលត្រូវមានការធាន់ពិតប្រាកដ គប្បីឲ្យធ្វើឲ្យជារបស់សល់ជាមុន ហើយធាន់ចុះ ។ បើក្នុងទីដែលនិមន្តនោះ មិនមានភិក្ខុដទៃ គប្បីបញ្ជូនបាត្រទៅកាន់វេរ៉ងធាន់ ឬវិហារហើយឲ្យធ្វើ (ឲ្យជារបស់សល់) ។ តែកាលធ្វើកប្បិយ មិនគួរធ្វើរបស់ដែលនៅក្នុងដៃអនុបសម្បន្ន បើក្នុងវេរ៉ងធាន់ មានភិក្ខុមិនឈ្វាស គប្បីទៅឲ្យធ្វើកប្បិយឯង ហើយនាំមកធាន់ចុះ ។

ក្នុងបទថា **គិលានាតិរិត្តំ** នេះ ភត្តដែលភិក្ខុអាពាធ ឆាន់សល់តែម្យ៉ាង ទើបឈ្មោះថា ភត្តជាសំណល់របស់ភិក្ខុអាពាធ ក៏ទេ ដោយពិត វត្ថុឯណាមួយដែលគេនាំមកចំពោះភិក្ខុអាពាធ ដោយជាក់ចិត្តថា លោកនឹងឆាន់ក្នុងថ្ងៃនេះក្តី ក្នុងថ្ងៃស្អែកនេះក្តី ឬក្នុងវេលាដែលលោកត្រូវការ វត្ថុទាំងអស់នោះ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា សំណល់របស់ភិក្ខុអាពាធ ។

ទុក្កដដែលត្រូវគ្រប់ៗ ពំនួត ក្នុងកាលិកទាំងទ្បាយ មានយាមកាលិកជាដើម លោកកាត់អាបត្តិ ដោយអំណាចកាលិកមិនលាយគ្នា ។ តែបើជាកាលិកលាយគ្នានឹងអាមិស ជាបាចិត្តិយទាំងអស់ ដល់ភិក្ខុដែលទទួលប្រគេនដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អាហារក្តី ដើម្បីប្រយោជន៍មិនមែនអាហារក្តី ហើយបរិភោគ ។

អនាបត្តិនៃបឋមបវារណាសិក្ខាបទ

[๑๒๑] បទថា **សតិ បច្ចយេ** សេចក្តីថា ភិក្ខុឆាន់យាមកាលិកដើម្បីកម្ចាត់សេចក្តីស្រេកឃ្លាន ក្នុងកាលមានសេចក្តីឃ្លាន ឆាន់សត្តាហកាលិក និងយាវជីវិក ដើម្បីរម្ងាប់អាពាធនោះ ក្នុងកាលមានអាពាធ ដែលនឹងគប្បីឲ្យរម្ងាប់បាន ដោយកាលិកនោះៗ ជាអនាបត្តិ ។ ពាក្យដ៏សេសក្នុងសិក្ខាបទនេះ ងាយយល់ទាំងអស់ហើយ ។

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋានដូចកឋិនសិក្ខាបទ កើតឡើងតាមកាយ និងវាចា ๑ តាមកាយវាចា និងចិត្ត ๑ ជាកិរិយាផង ជាអកិរិយាផង ជា

នោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម មានចិត្ត ៣ មានវេទនា ៣ ដូច្នេះឯង ។

បឋមបា្បវរណាសិក្ខាបទ ចប់

វិនយបិដក

សិក្ខាបទាទី ៦

[១២២] *កាលណោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ កាលគង់នៅវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ក្បែរក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង មានភិក្ខុពីររូប ដើរផ្លូវឆ្ងាយ ទៅក្រុងសាវត្ថី ក្នុងកោសលជនបទ ។ ភិក្ខុមួយរូបប្រព្រឹត្ត អនាចារ ។ ភិក្ខុជាគម្រប់ពីរបាននិយាយពាក្យនេះ (ឃាត់) ភិក្ខុនោះថា ម្នាលលោកដ៏មានអាយុ លោកកុំធ្វើអំពើយ៉ាងនេះ អំពើដែលលោកធ្វើនេះ មិនគួរទេ ។ ភិក្ខុដែលប្រព្រឹត្តអនាចារនោះ ក៏ចង់ពៀរនឹងភិក្ខុអ្នកឃាត់នោះ ។ គ្រានោះ ភិក្ខុទាំងនោះបានទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ក្នុងក្រុង សាវត្ថី មានប្រជុំជនមួយពួក (ធ្វើ) សង្ឃកត្ត ។ ភិក្ខុជាគម្រប់ពីរបានឆាន់ សង្ឃកត្តរួចហើយ ហាមកត្តហើយ ។ ភិក្ខុដែលចង់ពៀរ ទៅកាន់ត្រកូល ជាញាតិហើយទទួលបិណ្ឌបាត រួចហើយ ក៏ចូលទៅរកភិក្ខុដែលហាមកត្តនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយពាក្យនេះនឹងភិក្ខុអ្នកហាមកត្តនោះ ថា ម្នាលលោកដ៏មានអាយុ លោកចូរឆាន់ (ចង្ហាន់នេះ) ចុះ ។ ភិក្ខុអ្នកហាមកត្ត ក៏ប្រកែកថា កុំអាវុសោ ខ្ញុំឆាន់បរិបូណ៌ហើយ ។ ភិក្ខុដែលចង់ពៀរ ក៏អង្វរថា ម្នាលអាវុសោ បិណ្ឌបាត (នេះ) ល្អ លោកចូរឆាន់ទៅ ។ កាលបើភិក្ខុ អ្នកចង់ពៀរនោះជម្រុលខ្លាំងពេក ភិក្ខុអ្នកហាមកត្តនោះ (ទ្រាំមិនបាន) ក៏ ឆាន់បិណ្ឌបាតនោះទៅ ។ ភិក្ខុដែលចង់ពៀរក៏ពោលពាក្យនេះ នឹងភិក្ខុអ្នក ហាមកត្តនោះថា ម្នាលអាវុសោ លោកសម្គាល់មកខ្ញុំថាជាបុគ្គលដែលគេត្រូវ*

តែស្តីថាឬអ្វី ក៏រូបលោកឆាន់រួចហើយ ហាមភត្តហើយ ម្តេចទើយក៏នៅតែឆាន់អនតិរិត្តភោជន ។ ភិក្ខុអ្នកហាមភត្តនោះតបថា ម្នាលអាវុសោ ហេតុម្តេចលោកមិនជ្រាប (ខ្ញុំ) ផង ។ ភិក្ខុអ្នកចង់ពៀរក៏ឆ្លើយថា ហេតុម្តេច លោកមិនសួរ (ខ្ញុំជាមុន) ។ ភិក្ខុអ្នកហាមភត្តនោះក៏តំណាល រឿងនុ៎ះជ្រាប់ភិក្ខុទាំងឡាយក្នុងខណៈនោះ ។ ពួកភិក្ខុណាដែលមានសេចក្តីជ្រាថ្នា តិច ។បេ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ភិក្ខុមិនគួរនឹងនាំភត្តទៅហើយ បវារណាបង្ខំភិក្ខុដែលឆាន់ហើយ ហាមភត្តហើយ ឲ្យឆាន់នូវអនតិរិត្តភោជន (ដូច្នេះ) សោះ ។បេ។ ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុ ឮថា អ្នកឯងបាននាំភត្តទៅបវារណាបង្ខំភិក្ខុដែលឆាន់ហើយ ហាមភោជនហើយ ឲ្យឆាន់អនតិរិត្តភោជនពិតមែនឬ ។ ភិក្ខុនោះក្រាបទូលថា សូមទ្រង់មេត្តាជ្រាស ពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់តិះដៀលថា ម្នាលមោឃបុរស អ្នកឯងមិនគួរនឹងនាំភត្តទៅបវារណាបង្ខំភិក្ខុដែលឆាន់ហើយ ហាមភត្តហើយ ឲ្យឆាន់អនតិរិត្តភោជនទេ នែមោឃបុរស អំពើដែលអ្នកឯងធ្វើនេះ មិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ឬនាំពួកជនដែលជ្រះថ្លាស្រាប់ហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើងទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខានេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ កាលដឹងហើយ រំពៃរកទោស នាំភត្តទៅបវារណាបង្ខំភិក្ខុដែលឆាន់ហើយ ហាមភត្តហើយ ឲ្យទំពាស៊ីក្តី បរិភោគក្តី នូវអនតិរិត្តភោជន ដោយពាក្យថា នែភិក្ខុ អ្នកចូរទំពាស៊ីក្តី បរិភោគក្តី ដូច្នេះ និមិត្តតែភិក្ខុនោះ

ឆាន់ហើយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[១២៣] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នាក្នុងសិក្ខាបទទី ១ នៃបាវាជិកកណ្ឌ ។ ពាក្យថា ភិក្ខុ គឺភិក្ខុដទៃ ។ ដែលហៅថា ឆាន់ហើយ គឺភិក្ខុបានឆាន់នូវកោជនទាំង ៥ យ៉ាង កោជនណាមួយ ដោយហោចទៅសូម្បី តែប៉ុនចុងស្បូវក្តាំង ។ ដែលហៅថា ហាមភត្ត (គឺហាមប្រកបដោយអង្គ ៥ យ៉ាង) គឺភិក្ខុកំពុងឆាន់ ១ គេយកកោជនមកប្រគេនទៀត ១ គេបិតនៅក្នុងហត្ថបាស ១ គេបង្អោនកោជនមកចំពោះ ១ ភិក្ខុហាមកោជន ១ ។ ដែលហៅថា អនតិរិត្ត បានដល់ វត្ថុដែលមិនបានធ្វើវិនយកម្ម ដោយ (អាការ ៧ យ៉ាង) គឺរបស់ដែលគេមិនបានធ្វើឲ្យជាវត្ថុគួរ ១ របស់ដែលភិក្ខុមិនបានទទួល ហើយធ្វើឲ្យជារបស់គួរ ១ របស់ដែលភិក្ខុមិនបានលើកឡើង (ឬមិនបានបង្អោនចូលទៅជិតដើម្បីធ្វើឲ្យជារបស់គួរ) ១ ភិក្ខុមិនបិតនៅខាងក្នុងហត្ថបាស ហើយធ្វើ ១ ភិក្ខុមិនទាន់ឆាន់ ហើយធ្វើ ១ ភិក្ខុឆាន់ហើយ ហាមភោជនហើយ ក្រោកចាកអាសនៈ ហើយធ្វើ ១ របស់ដែលភិក្ខុមិនពោលថា របស់ទាំងអស់នេះគួរហើយ ១ និងវត្ថុដែលមិនមែនជារបស់សល់អំពីភិក្ខុឈឺ វត្ថុទាំងពីរយ៉ាងនេះ ហៅថា អនតិរិត្ត ។ ដែលហៅថា ខាទនីយ (នោះ) បានដល់វត្ថុទាំងអស់ លើកលែងតែភោជន ៥ យ៉ាង និងវត្ថុជាយាមកាលិក សត្តាហកាលិក និងយាវជីវិកចេញ ហៅថា ខាទនីយ ។ ដែលហៅថា ភោជនីយ បានដល់ភោជន ៥ យ៉ាង គឺ បាយ ១ នំស្រស់ ១ នំក្រៀម ១ ត្រី ១ សាច់ ១ ។ ពាក្យថា នាំភត្តទៅបវារណា (នោះ) គឺ

ភិក្ខុនិយាយថា លោកចង់បានប៉ុន្មាន និមន្តយកប៉ុណ្ណោះចុះ ។ ដែលហៅថា ជីង (នោះ) គឺភិក្ខុជីងខ្លួនឯង ឬពួកជនដទៃប្រាប់ដល់ភិក្ខុអ្នកចោទនោះ ឬក៏ភិក្ខុអ្នកហាមភោជននោះប្រាប់ ។ ពាក្យថា រំពៃរកទោស (នោះ) គឺភិក្ខុនាំយក (ខាទនីយ ឬភោជនីយ) ទៅដោយគិតថា អញនឹងចោទ នឹងរំឭកភិក្ខុនេះ ដោយវត្ថុនេះ អញនឹងចោទចំពោះ និងរំឭកចំពោះភិក្ខុនេះ ដោយវត្ថុនេះ អញនឹងធ្វើភិក្ខុនេះឲ្យអាប់មុខដោយវត្ថុនេះ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុអ្នកហាមភោជនទទួលដោយគិតថា អញនឹងទំពាស៊ី នឹងឆាន់តាមពាក្យរបស់លោកអ្នកចោទ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិទុក្កដគ្រប់ៗខណៈដែលលេប ។ លុះភិក្ខុនោះឆាន់រួចស្រេចហើយ ភិក្ខុអ្នកបង្គំ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[១២៤] ភិក្ខុហាមភោជនហើយ ភិក្ខុអ្នកចោទសម្គាល់ថា ហាមហើយ ក៏នាំខាទនីយ ឬភោជនីយដែលជាអនតិរិត្តទៅបង្គំ (ភិក្ខុនោះ) ឲ្យឆាន់ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុហាមភោជនហើយ ភិក្ខុអ្នកចោទមានសេចក្តីសង្ស័យ ក៏នាំខាទនីយ ឬភោជនីយដែលជាអនតិរិត្តទៅបង្គំឲ្យឆាន់ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុហាមភោជនហើយ ភិក្ខុអ្នកចោទសម្គាល់ថា មិនទាន់ហាម ក៏នាំខាទនីយ ឬភោជនីយដែលជាអនតិរិត្តទៅបង្គំឲ្យឆាន់ មិនត្រូវអាបត្តិ ។ ភិក្ខុអ្នកចោទបង្អោនរបស់ដែលជាយាមកាលិក សត្តាហកាលិក យាវជីវិក ដើម្បីជាអាហារ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុអ្នកហាមភោជនទទួលវត្ថុទាំងនោះ ដោយគិតថា អញនឹងទំពាស៊ី នឹងឆាន់ តាមពាក្យរបស់លោកអ្នកចោទនោះ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិទុក្កដរាល់ៗ ខណៈដែលលេប ។ ភិក្ខុមិនហាមភោជនទេ តែភិក្ខុអ្នកចោទសម្គាល់ថា ហាម ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុមិនហាមភោជនទេ ភិក្ខុអ្នកចោទសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុមិនទាន់ហាមភោជន ភិក្ខុអ្នកចោទក៏សម្គាល់ថា មិនទាន់ហាមមែន មិនត្រូវអាបត្តិ ។

[๑๒๕] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលឲ្យភិក្ខុផងគ្នាធ្វើវិនយកម្មហើយឲ្យដល់ភិក្ខុដែលឲ្យដោយពាក្យថា លោកចូរឲ្យគេធ្វើឲ្យជាវិនយកម្ម ហើយនិមន្តឆាន់ចុះ ដល់ភិក្ខុដែលឲ្យដោយពាក្យថា លោកចូរនាំ (ខាទនីយភោជនីយាហារនេះ) ទៅដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អ្នកដទៃចុះ ដល់ភិក្ខុដែលឲ្យរបស់ដ៏សល់អំពីភិក្ខុឈឺ ដល់ភិក្ខុដែលឲ្យរបស់ជាយាមកាលិក សត្តាហកាលិក យាវជីវិក ដោយពាក្យថា កាលបើមានហេតុ ចូរលោកឆាន់ចុះ ដល់ភិក្ខុឆត ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ๖ ចប់

อัฏฐกถา

เภาชนวัคคที่ ๔

ทุติยปวารณา

[๑๒๒] ในสิกขาบทที่ ๖ มีวินิจฉัยดังนี้ ในบทว่า **อาจารํ อาจรติ** ชื่อว่าให้เกิดความเสื่อมพระวินัย ฯ

บทว่า **อุปนยฺหิ** ความว่า เมื่อให้การจองเวรเกิดขึ้น ชื่อว่าผูกจองเวรของตนไว้ในบุคคลนั้น อธิบายว่า ให้อาฆาตเกิดขึ้นเนืองๆ ฯ

ในบทว่า **อุปนยฺหา ภิกฺขุ** ได้แก่ ภิกษุผู้มีความโกรธนั้น ฯ

ในบทว่า **อภิหาฏุํ ปวาเรยฺย** ความว่า คฤหบดีนำของเคี้ยวของฉันเป็นต้นนี้ มานิมนต์ภิกษุ ๒ - ๓ รูป ฯ แต่ในบทภาชนะ พระอุบาลีมหาเถระกล่าวคำว่า **ยาคุ ภิกฺขุ** เป็นต้น เพื่อแสดงอรรถแห่งการนำไปเพื่อปวารณาเป็นต้นยิ่งขึ้นไป จึงกล่าวว่า นิมนต์รับของที่เขานำไปถวายเถิด ฯ

บทว่า **ชานํ** ได้แก่ รู้อยู่ว่าภิกษุนั้นเป็นผู้ไม่ควรเสพ ฯ ก็เพราะการรู้นั้นของภิกษุนั้น ย่อมมีได้ด้วยอาการ ๓ อย่าง เป็นต้นว่า พระอุบาลีเถระกล่าวบทภาชนะว่า **ชานาติ นาม สามํ วา ชานาติ** เป็นต้น ฯ

บทว่า **อาสาทนาเปกฺโข** ได้แก่ ปรารถนาการยกโทษ

បានដល់ ការៈដែលធ្វើឲ្យជាអ្នកអប្បយស ។

អធិប្បាយ

សិក្ខាបទវិភង្គនៃទុតិយបារាជិកាសិក្ខាបទ

[๑๒๓] *បទថា* **បដិគ្គណ្ហាតិ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស** *សេចក្តីថា កាលភិក្ខុ ដែលខ្លួនបង្អោនប្រគេនភត្ត ទទួលយក ត្រូវអាបត្តិទុក្កដដល់ភិក្ខុដែលបង្អោនប្រគេន ឯសេចក្តីផ្សេងគ្នានៃអាបត្តិគ្រប់យ៉ាង របស់ភិក្ខុដែលទទួលក្រៅពីនេះ ពោលទុកហើយក្នុងបឋមបារាជិកាសិក្ខាបទ ។ តែក្នុងសិក្ខាបទនេះ ព្រះ-វិនយធរគប្បីកាត់អាបត្តិទាំងអស់ ដល់ភិក្ខុដែលបង្អោនប្រគេនភត្តប៉ុណ្ណោះ ។ បទដ៏សេសប្រាកដជាក់ច្បាស់ហើយ ព្រោះមានន័យដូចពោលហើយ ក្នុងសិក្ខាបទមុន ។*

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋាន ๓ កើតឡើងតាមកាយ និងចិត្ត ๑ តាមវាចា និងចិត្ត ๑ តាមកាយវាចា និងចិត្ត ๑ ជាកិរិយា ជាសញ្ញាវិមោក្ខ ជាសចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម ជាអកុសលចិត្ត ជាទុក្ខវេទនា ដូច្នេះ ។

ទុតិយបារាជិកាសិក្ខាបទ ចប់

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๗

[๑๒๖] *กาลนោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ កាលគង់នៅវត្តវេឡុវ័នជា កលន្ទកនិវាបស្ថាន ក្បែរក្រុងរាជគ្រឹះ ។ សម័យនោះឯង ក្រុងរាជគ្រឹះលេង មហោស្រពលើកំពូលភ្នំ ។ ពួកសត្តរសវគ្គិយភិក្ខុ ក៏បានទៅដើម្បីមើល មហោស្រពដែលគេលេងលើកំពូលភ្នំ (នោះ) ។ មនុស្សទាំងឡាយបាន ឃើញពួកសត្តរសវគ្គិយភិក្ខុហើយ និមន្តឲ្យស្រង់ទឹក ឲ្យលាប ឲ្យធាន់ស្រេច ហើយក៏ប្រគេនន្ទវាខាទនីយ ។ ពួកសត្តរសវគ្គិយភិក្ខុកាន់យកខាទនីយ ទៅ អារាម ហើយនិយាយពាក្យនេះប្រាប់ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុថា ម្នាលអាវុសោទាំង-ឡាយ លោកទាំងឡាយចូរទទួលយកខាទនីយទៅធាន់ចុះ ។ ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុ ទាំងនោះសួរថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ពួកលោកបានខាទនីយមកពីណា ។ ពួកសត្តរសវគ្គិយភិក្ខុ បានប្រាប់រឿងនុ៎ះដល់ឆព្វគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ពួក ឆព្វគ្គិយភិក្ខុសួរថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ លោកទាំងឡាយបានធាន់ កោជនក្នុងពេលដែលមិនគួរមែនឬ ។ ពួកសត្តរសវគ្គិយភិក្ខុឆ្លើយថា មែន អាវុសោទាំងឡាយ ។ ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ពួកសត្តរសវគ្គិយភិក្ខុ មិនគួរនឹងធាន់កោជនក្នុងពេលវិកាល (ដូច្នេះ) សោះ ។ ខណៈនោះឯង ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុបានប្រាប់រឿងនុ៎ះដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ពួកភិក្ខុណាដែលមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ពួកសត្តរសវគ្គិយភិក្ខុមិនគួរធាន់កោជនក្នុងពេលវិកាល*

(ដូច្នេះ) ទេ ។បេ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បានឮថា អ្នកទាំងឡាយឆាន់កោជនក្នុងពេលវិកាល ពិតមែនឬ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បន្ទោសថា ម្នាលមោឃបុរសទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយមិនគួរនឹងឆាន់កោជនក្នុងពេលវិកាលទេ នែមោឃបុរសទាំងឡាយ អំពើដែលពួកអ្នកឯងធ្វើនេះ មិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា និងមិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ពួកជនដែលជ្រះថ្លា ស្រាប់ហើយ ឲ្យវិនិតតែជ្រះថ្លាតទៅទៀតទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ ដូច្នេះថា ភិក្ខុណាមួយទំពាស៊ីក្តី បរិភោគក្តី នូវខាទនីយ ឬភោជនីយក្នុងពេលវិកាល ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[១២៧] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នាក្នុងបឋមបារាជិកសិក្ខាបទ ។ វេលាដែលព្រះអាទិត្យជ្រៅពីត្រង់ ទៅទល់នឹងអរុណរះឡើង ហៅថា ពេលវិកាល ។ ដែលហៅថា ខាទនីយ (នោះ) បានដល់ របស់ទាំងអស់ លើកលែងភោជន ៥ យ៉ាង និងវត្ថុជាយាមកាលិក សត្តាហកាលិក យាវជីវិកចេញ ហៅថា ខាទនីយ ។ ដែលហៅថា ភោជនីយ បានដល់ភោជន ៥ យ៉ាង គឺបាយ ១ នំស្រស់ ១ នំក្រៀម ១ ត្រី ១ សាច់ ១ ។ ភិក្ខុទទួលវត្ថុទាំងនោះ ដោយគិតថា អញនឹងទំពាស៊ី នឹងបរិភោគ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ គ្រប់ៗ វារៈដែលលេបចូលទៅ ។

[១២៨] ពេលវិកាល ភិក្ខុក៏សម្គាល់ថា ពេលវិកាល ហើយទំពាស៊ីក្តី

បរិភោគក្តី នូវខាទនីយ ឬភោជនីយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ពេលវិកាល ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ហើយទំពាស៊ីក្តី បរិភោគក្តី នូវខាទនីយ ឬភោជនីយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ពេលវិកាល ភិក្ខុសម្គាល់ថា កាលគួរ ហើយទំពាស៊ីក្តី បរិភោគក្តី នូវខាទនីយ ឬភោជនីយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុទទួលវត្ថុជាយាមកាលិក សត្តាហកាលិក និងយាវជីវិក ទុកសម្រាប់ជាប្រយោជន៍ដល់អាហារត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិទុក្កដគ្រប់ៗ ខណៈដែលលេបចូលទៅ ។ ពេលជាកាលគួរ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ពេលវិកាល ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ពេលជាកាលគួរ ភិក្ខុសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ពេលជាកាលគួរ ភិក្ខុសម្គាល់ថា កាលគួរមែន មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ ។

[๑๒๙] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលឆាន់តែវត្ថុជាយាមកាលិក សត្តាហកាលិក និងយាវជីវិក ដោយមានហេតុដែលគួរឆាន់បាន ដល់ភិក្ខុឆត ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទที่ ๗ จบ

อัฏฐกถา

เภาชนวัคคที่ ๔

วิกาลเภาชนสิกขาบท

[๑๒๖] ในสิกขาบทที่ ๗ มีวินิจฉัยดังต่อไปนี้ บทว่า **คิมฺหสมโย** คือมหาเวลาในฤดูร้อน ๆ แม้อย่างอื่นก็ได้ มหาเวลาในฤดูหนาวชื่อว่าในฤดูหนาว ๆ ในฤดูฝนชื่อว่าในฤดูฝน ๆ ก็ในฤดูร้อนนี้ ท่านกล่าวว่า ๔ เดือน ๆ ในคิมหฤดูนั้น ๆ ในที่นี้ท่านกล่าวว่า ๑ เดือน ๆ ในเดือนนั้น ๆ ในที่นี้ท่านกล่าวว่า ๑๕ วัน ๆ ในวันนั้น ๆ ในที่นี้ท่านกล่าวว่า ๑ วัน ๆ ในวันนั้น ๆ ในที่นี้ท่านกล่าวว่า ๑ ปักษ์ ๆ ในปักษ์น

របស់ភិក្ខុទាំងឡាយ លោកហៅថា កាល ឯកាលនៃភោជននោះ ដោយកំណត់យ៉ាងទាបជាងគេទាំងអស់ត្រឹមថ្ងៃត្រង់ អធិប្បាយថា បើកាលថ្ងៃត្រង់នោះកន្លងហួសទៅហើយ ។ ដោយហេតុនោះឯង ក្នុងបទភាជន:នៃបទថា **វិกาเล** នោះ ទើបព្រះឧបាលីពោលថា បើកាល គឺថ្ងៃត្រង់កន្លងទៅហើយ រហូតដល់ថ្ងៃរះឡើង ឈ្មោះថា **วิกาล** សូម្បីវេលាថ្ងៃត្រង់ ក៏ដល់នូវការសន្រ្គោះថា ជាកាល ។ ចាប់ពីវេលាថ្ងៃត្រង់ទៅ ភិក្ខុមិនអាចដើម្បីនឹងទំពាឬធាន់បានឡើយ តែអាចដើម្បីប្រញាប់ប្រញាល់ផឹកបាន ឯភិក្ខុដែលមានការរង្គៀស មិនគប្បីធ្វើ ។ និងដើម្បីជីងកំណត់កាលវេលា គួរបោះសសរជាគ្រឿងចំណាំកាលវេលាទុក ។ ម្យ៉ាងទៀត គប្បីធ្វើកត្តកិច្ចខាងក្នុងកាល ។

อธิบาย

สิกขาบทวิภังค์แห่งวิกาลโภชนสิกขาบท

[๑๒๗] ក្នុងបទថា **อาสเยสุ ขาทนียํ ขาทิ** នេះ មានវិនិច្ឆ័យដូចតទៅនេះថា ក្នុងអាហារវត្ថុ មានទំជាដើម ដែលសម្រេចពីបុព្វណ្ណជាតិ និងអបរណ្ណជាតិ មានពាក្យដែលគួរពោលជាមុនយ៉ាងនេះថា វត្ថុណាមានប្រភេទដូចជាស្វ៊ីក និងមើមជាដើម ជារបស់មានគតិដូចអាមិស សេចក្តីនេះដូចម្តេច សេចក្តីថា វត្ថុនេះ មានឫសគួរទំពា មើមគួរទំពា ក្រអៅគួរទំពា ត្រួយគួរទំពា ដើមគួរទំពា សម្បកគួរទំពា ស្វ៊ីកគួរទំពា ផ្កាគួរទំពា ផ្លែគួរទំពា គ្រាប់គួរទំពា មេរ្យាគួរទំពា ជ័រគួរទំពា រមែងដល់នូវការសន្រ្គោះចូលក្នុងខាទនីយ

ទាំងអស់ ក្នុងមូលខាទនីយជាដើមនោះ គប្បីកំណត់ដឹងរបស់ដែលគួរទំពា មានគតិដូចអាមិស មានរបស់គួរទំពា ដែលនឹងចង្អុលឲ្យឃើញល្មមជាលំអានដូចតទៅនេះ ។

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងមូលខាទនីយជាមុនថា ស្លឹក និងឫស ដែលគួរជាសូបៈ (ម្ហូប) បាន មានជាដើមយ៉ាងនេះ គឺមូលកមូល ឯរកមូល បុប្ផមូល តម្ពកមូល តណ្ឌុលេយ្យកមូល វត្ថុលេយ្យកមូល វជ្ជកលិមូល ជជ្ឈរិមូល មានគតិដូចអាមិស ។ បណ្ណាខាទនីយ មានមូលកមូលជាដើមនេះ ជនទាំងឡាយកាត់មើមខ្ចី ក្នុងវជ្ជកលិមូល (មើមដំឡូងធំ) ចោលមើមខ្ចីនោះជាយាវជីវិក ។ ឫសដទៃបែបនេះ ក៏គប្បីជ្រាបដោយនយនេះឯង ។ លោកពោលទុកថា ចំណែកក្បាលរបស់មូលកឯរកៈ និងជជ្ឈរិ (ត្រាវ ថ្ពៅ និងដំឡូងជ្រូក) សូម្បីនៅខ្ចី ក៏មានគតិដូចអាមិសដូចគ្នា ។

ចំណែកកេសជ្ជៈណា ដែលត្រាស់ទុកក្នុងព្រះបាលីថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតនូវឫស ឬមើមជាកេសជ្ជៈ គឺមើមរមៀត មើមខ្ចី មើមលំពាន់ មើមច្រោះ មើមអាចម៍ឆ្ពិះ មើមរំដេង មើមស្បូវភ្លាំង មើមស្មៅក្រវាញជ្រូក ម្យ៉ាងទៀត មើមដទៃណាជាកេសជ្ជៈ មិនផ្សាយទៅដើម្បីខាទនីយក្នុងខាទនីយ មិនផ្សាយទៅដើម្បីកោជនីយក្នុងកោជនីយ ឲ្យភិក្ខុទទួលមើមទាំងឡាយនោះហើយ រក្សាទុកដរាបទាល់អស់បាន ដូច្នេះ ។ កេសជ្ជៈទាំងនោះជាយាវជីវិក ។ កេសជ្ជៈជាយាវជីវិកនោះ កាលគណនារាប់ដោយនយជាដើមថា ចូលបញ្ចមូល មហាបញ្ចមូល (ឫសទាំង ៥ តូច ឫសទាំង

๕ ฉ) มิได้มีที่สุดโดยการกำหนด ฯ ปริตฺตา: คือการมิได้สงเคราะห์ประโยชน์ตลอดทั่วถึง และประโยชน์เกื้อกูลนั้นเอง เป็นลักษณะของมูลเกสชุ: ที่เป็นไปในชีวิตทั้งปวง ฯ

ก็เพราะฉะนั้น ในประเทศใดประเทศหนึ่ง สงเคราะห์ประโยชน์ตลอดทั่วถึง และประโยชน์เกื้อกูลของมนุษย์ ด้วยกำลังแห่งอาหารตามปกติในชนบทนั้นๆ หรือ หรือว่าเมื่อนั้น ชื่อว่าเป็นไปในกาล ฯ ส่วนเบื้องหน้าแต่นี้ ชื่อว่าเป็นไปในชีวิต ฉะนั้น ท่านจึงกล่าวไว้ในลักษณะนี้เอง ฯ ก็แต่ว่าในกาลนั้น เพราะเป็นชื่อแห่งนามบัญญัติ (เครื่องหมายชื่อ) ทั้งนั้นด้วย ก็นั่นเป็นการกล่าวด้วยอำนาจแห่งความเข้าใจของสาธุชน ที่ไม่รู้จักชื่อนั้นๆ เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าจึงไม่ทำการอธิบายในนามบัญญัติ ย่อมอธิบายในลักษณะเท่านั้น ฯ อีกอย่างหนึ่ง ชื่อว่าอธิบายด้วยอำนาจแห่งลักษณะ ที่ตรัสไว้ในพระบาลีว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ต้นไม้ ชื่อว่าต้นไม้ใหญ่ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ต้นไม้ใหญ่ ๘ ประเภท มีรสเป็นที่ชอบใจ ที่พระผู้มีพระภาคตรัสไว้ในพระบาลีทั้งปวง ท่านก็กล่าวว่า เป็นไปในชีวิต ฯ

ในต้นไม้นั้น พึงทราบวินิจฉัยดังนี้ว่า ต้นไม้ (ต้นไม้ที่เกิดบนบก) มี ๒ ประเภท คือต้นไม้ที่มีดอกผล ๑ ต้นไม้ที่มีแต่ดอก ๑ ต้นไม้ที่มีดอกผล มีทั้งที่มีดอกและผลในต้นเดียวกัน และมีทั้งที่มีดอกต่างหาก ผลต่างหาก ต้นไม้ที่มีแต่ดอก มีทั้งที่มีดอกและผลในต้นเดียวกัน และมีทั้งที่มีดอกต่างหาก ผลต่างหาก ที่อาจารย์บางพวกกล่าวว่า ต้นไม้ก็มี เป็นต้นไม้ประเภทที่ ๓ ฯ ต้นไม้ทั้งนั้น

មើមដែលចាស់ និងមើមដែលខ្វី ក្រម៉ និងឫសរយាងនៃមើមគ្រប់យ៉ាង ចាត់ជាយាវជីវិក ឯពពួកមើមដែលសម្រេចប្រយោជន៍ដល់ខាទនីយ និងប្រយោជន៍ដល់កោជនីយរបស់ពួកមនុស្ស ដោយអំណាចអាហារតាមប្រក្រតីតាមជនបទនោះៗ មានជាដើមយ៉ាងនេះ គឺពន្លកនៃមើមក្ដៅនាងដែលនៅខ្វី ស្រួលទំពាពន្លកនៃដើមចារ មើមនៃដើមម្អាក់ មើមនៃរំចេក ឫសជ្រៃ មើមឈូកក្រហម និងឈូកស ដែលគេហៅថា ក្រអៅឈូក វល្លិ៍ភួង និងវល្លិ៍ត្រចៀកប្រើសជាដើម មើមដំឡូងជ្វាព័ង មើមម្រុំ មើមស្នោត ឫសឈូកខៀវ ឈូកក្រហម មើមកោមុទ និងចង្កឹលណី (ស្ពន់) ក្តិលចេក ទំពាំង មើមក្រចាប់ដែលនៅខ្វី ទំពាងាយ រាប់ជាយាវកាលិក ។ មើមក្តួចដែលមិនទាន់ត្រាំទឹក ជាយាវជីវិក ដែលត្រាំសាបហើយ ជាយាវកាលិក ។

ឯមើមក្បៀស ខ្ចាយ ខ្វី និងខ្ចីមជាដើម ជាយាវជីវិក ។ មើមទាំងនោះ លោកសង្គ្រោះចូលជាមូលកេសជ្ជៈនោះឯង ក្នុងព្រះបាលីយ៉ាងនេះថា ម្យ៉ាងទៀត មើមជទៃជាកេសជ្ជៈ ។

ក្នុងមូឡ្ហាលខាទនីយ មានវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា ក្រអៅឈូកក្រហម ដូចគ្នានឹងក្រអៅឈូកសនោះឯង ។ ក្រអៅដែលសម្រេចយោជន៍ដល់ខាទនីយ និងប្រយោជន៍ដល់កោជនីយរបស់ពួកនោះ ដោយអំណាចអាហារតាមប្រក្រតីក្នុងជនបទនោះៗ ជាដើមយ៉ាងនេះ គឺស្ងែទឹក និងកណ្ឌមូល ជាយាវកាលិក ។

ឯមើមរបស់រមៀត ខ្វី ជ្រោះ រំចេក ស្នោត ទន្សែ ដើមស្វ៊ីកវ៊ីត ដូងស្វាជាដើម ចាត់ជាយាវជីវិក ។ មើមរមៀតជាដើមទាំងអស់នោះ លោក

សង្គ្រោះចូលជាមូលកេសជ្ជៈដូចគ្នា ក្នុងព្រះបាលីយ៉ាងនេះថា ម្យ៉ាងទៀត មើមជខៃជាកេសជ្ជៈ ។

ក្នុងមត្តកខាទនីយ មានវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា បណ្តូល ឬពន្លកនៃដើមឈើ និងវល្លិ៍ជាដើម ដែលសម្រេចប្រយោជន៍ដល់ខាទនីយ និងប្រយោជន៍ដល់ភោជនីយនៃពួកមនុស្ស ដោយអំណាចអាហារតាមប្រក្រតី ក្នុងជនបទនោះៗ មានជាដើមយ៉ាងនេះ គឺត្រួយដែលហៅថា ពន្លកបស់ត្នោត ទន្សែ ដើមស្វ៊ែតែ រំចេក ដូង ស្វា ឥន្ទលាំ (ខ្លះថាល្មើ) ផ្តៅ ស្វែទឹក ចេក ទំពាំង ពន្លកបបុស ពន្លកអំពៅ ពន្លកត្រាវ ពន្លកស្តៃ ពន្លកសាមសិប និង ពន្លកនៃធញ្ញជាតិ ៧ ប្រការ ចាត់ជាយាវកាលិក ។ គល់ ឬឫសខ្ចី (ត្រួយខ្ចី) នៃពន្លកវល្លិ៍ទាំង ៥ លំពាន់ ឆ្អែ ខ្ចីម និងពន្លកត្នោត ទ្រាំង ជ្រៃ ដូង ដែលគេកាត់ឲ្យដាច់ទៅ ជាយាវជីវិក ។

ក្នុងខន្ធខាទនីយ មានវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា ដើម មានជាដើមយ៉ាងនេះ គឺ ដើមក្តៅនាង ដើមអំពៅ ឈូកខៀវ ឈូកក្រហម កោមុទ និងចង្កឹលណី ដែលនៅខាងក្នុងដី សម្រេចប្រយោជន៍ដល់ខាទនីយ និងប្រយោជន៍ដល់ភោជនីយរបស់ពួកមនុស្ស ដោយអំណាចនៃអាហារតាមប្រក្រតី ក្នុងជនបទ នោះៗ រាប់ជា យាវកាលិក ។ ទងនៃឈូក ប្រភេទឧប្បលជាតិក្តី ទងទាំង អស់នៃឈូកប្រភេទបទុមជាតិក្តី និងទងឈូកដ៏សេសគ្រប់ៗយ៉ាង មាន ឈូកក្រហមជាដើម ចាត់ជាយាវជីវិក ។

ក្នុងតចខាទនីយ មានវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា សម្បកអំពៅតែម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ

លោកចាត់ជាយាវកាលិក ។ សម្បកអំពៅនោះ នៅជារបស់មានរស (ផ្អែម) ។ សម្បកដ៏សេសគ្រប់យ៉ាង ជាយាវជីវិក ។ ត្រួយ ដើម និង សម្បកទាំង ៣ នោះ គប្បីជ្រាបថា សង្គ្រោះចូលជាមួយកសាវភេសជ្ជៈក្នុងព្រះបាលី ។ សមដូចព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ទុកថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតទឹកចត់ជាភេសជ្ជៈ គឺទឹកចត់ដែលកើតអំពីដើមស្ពៅ ទឹកចត់កើតអំពីខ្វែងគង់ ទឹកចត់កើតអំពីដើមអំបែងថ្លៃ ទឹកចត់កើតអំពីវល្លិ៍បណ្តូលពេជ្រ ទឹកចត់ដែលកើតអំពីដើមទន្ទា ឬថ្ងាន់ ម្យ៉ាងទៀត ទឹកចត់ជនៃណាជាភេសជ្ជៈ មិនផ្សាយទៅដើម្បីខាទនីយក្នុងខាទនីយ មិនផ្សាយទៅដើម្បីភោជនីយក្នុងភោជនីយ ។ ឬកសាវភេសជ្ជៈជនៃណាមួយ ដែលមិនសម្រេចប្រយោជន៍ដល់របស់គួរទំពាក្នុងរបស់គួរទំពា ដែលមិនសម្រេចប្រយោជន៍ដល់របស់គួរបរិភោគក្នុងរបស់គួរបរិភោគ ។ ការសង្គ្រោះដើម សម្បកទាំងនោះចូលក្នុងពុទ្ធានុញ្ញាតនេះ រមែងសម្រេច (រមែងប្រើបាន) ។ ពួកទឹកចត់ដែលពោលហើយ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា ជារបស់គួរ ដោយប្រការគ្រប់យ៉ាង ។

ក្នុងបត្តខាទនីយ មានវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា ស្លឹកទាំងឡាយនៃរុក្ខជាតិទាំងនេះ គឺត្រាវ ស្ពួយ ជំឡូងខ្ចី និងជំឡូងក្រហម ទន្ទាប់ បុទ្នាគ ជំឡូងជ្រៅ ជំឡូងធំ ម្ភាក់ ក្រោះ សណ្តែកបាយ សណ្តែកសៀង សណ្តែករាជមាស ញាត្រៃដ៏សេស វៀរញ្ជាំ (គឺញស្រុកចេញ) ដើមបាយម៉ាត កន្ទូ-ស បង្កឹ ដើមក្រាំខែ ដើមថ្ងាន់ ជួង លោណា (អំបិលកើតពីដី) និងស្លឹកឈើពួក

ជនៃ ដែលមានសភាពបែបនេះ សម្រេចប្រយោជន៍ដល់របស់គួរទំពា និង
សម្រេចប្រយោជន៍ដល់របស់គួរបរិភោគនៃពួកមនុស្ស ដោយអំណាចអាហារ
តាមប្រក្រតី ក្នុងជនបទនោះៗ រាប់ជា យាវកាលិកតែម្យ៉ាង ។

តែលោណមានស្ងឹកទំហំប៉ុនខ្នងក្រចកជនៃណា វារឡើងលើដើមឈើ
ឬគុម្ពោតឈើ ពួកអាចារ្យអ្នកកោះ (អ្នកជម្ពូទ្វីប ឬលង្កាទ្វីប) ពោលស្ងឹក
លោណនោះថា ជាយាវជីវិក និងស្ងឹកព្រហ្មីថាជាយាវជីវិក ។ ស្ងឹកស្វាយខ្វឹ
ជាយាវកាលិក ។ ឯស្ងឹកអសោកខ្វឹជាយាវជីវិក ។

ក្នុងស្ងឹកជនៃណា ដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ក្នុងបាលីថា ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតស្ងឹកឈើជាភេសជ្ជៈ គឺស្ងឹកស្ពៅ ស្ងឹកខ្ចៃគង់
ស្ងឹកអំបែងថ្ងៃ ស្ងឹកម្រះព្រៅ ឬជីរលីងលាក់ ស្ងឹកកប្បាស ម្យ៉ាងទៀត ស្ងឹក
ជនៃណា ជាភេសជ្ជៈ មិនផ្សាយទៅដើម្បីខាទនីយក្នុងខាទនីយ មិនផ្សាយ
ទៅដើម្បីភោជនីយក្នុងភោជនីយ ដូច្នេះ ។ ស្ងឹកទាំងនោះ ជាយាវជីវិក ។
ម្យ៉ាងទៀត មិនមែនស្ងឹកតែម្យ៉ាងទេ សូម្បីផ្លែ និងផ្ការបស់ស្ពៅជាដើមនោះ
ក៏ជាយាវជីវិកដូចគ្នា ។ ស្ងឹកដែលជាយាវជីវិក នឹងមិនមានទីបំផុតដោយការ
រាប់យ៉ាងនេះថា ស្ងឹកខ្ចៃគង់ ស្ងឹកស្ពៅ ស្ងឹកបណ្តូលពេជ្រ ស្ងឹកអំបែងថ្ងៃ
ស្ងឹកជីរលីងលាក់ ស្ងឹកពោន ស្ងឹកស្ងៃ ស្ងឹកម្ទេ ស្ងឹកឈូកជាដើម ។

ក្នុងបុប្ផខាទនីយ មានវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា ផ្កាដែលសម្រេចប្រយោជន៍ដល់
របស់គួរទំពា និងដែលសម្រេចប្រយោជន៍ដល់របស់ដែលគួរបរិភោគរបស់
ពួកមនុស្ស ដោយអំណាចនៃអាហារតាមប្រក្រតី ក្នុងជនបទនោះៗ មានជា

ដើមយ៉ាងនេះ គឺផ្កាត្រាវ ផ្កាស្លួយ ផ្កាដំឡូងជូង ផ្កាដំឡូងក្រហម ផ្កាដំឡូងធំ ផ្កាញុស្សាត ផ្កាញុស្រុក ផ្កាក្រចាប់ ផ្កាខ្វែរបស់ជូង ផ្កាត្នោត និងផ្ការំចេក ផ្កាថ្នាន់ ផ្កាម្រុំ ផ្កាឈូកប្រភេទឧប្បល ឈូកក្រហម ផ្កាកណិការ ផ្កាមិនមានកិន (កន្ទី-ស) ផ្កាច្បា ផ្កាទៀនស ជាយាវកាលិក ។

ឯផ្ការបស់រុក្ខជាតិ ដូចជាអសោក ពកុល ក្រថៅ បុន្នាគ ចម្ប៉ា អង្គាបុស្ប ច្បា កណិការ ម្ទិះលា ម្ទិះរួតជាដើម ជាយាវជីវិក ។ ផ្កាដែលជាយាវជីវិកនោះ មិនមានទីបំផុតដោយការរាប់ តែអ្នកសិក្សាគប្បីជ្រាបថា សង្គ្រោះផ្កាដែលជាយាវជីវិកនោះចូលជាមួយកសាវភេសជ្ជៈ ក្នុងព្រះបាលីនោះឯង ។

ក្នុងផ្លែដែលជាខាទនីយ មានវិនិច្ឆ័យដូច្នេះ គឺផ្លែឈើទាំងឡាយ មានខ្នុរណាំង ខ្នុរបាយស្រោ ត្នោត ជូង ស្វាយ ជម្ពូ ម្កាក់ អំពិល ក្រូចព្រៃ ខ្ចិត ឃ្លោក ត្រឡាច ត្រសក់ ទន្ទាប់ ឪឡឹក ត្រប់ ចេកមានគ្រាប់ ចេកមិនមានគ្រាប់ ស្រគំជាដើម និងប្រភេទផ្លែឈើដែលសម្រេចប្រយោជន៍ដល់របស់គួរទំពា និងដែលសម្រេចប្រយោជន៍ដល់របស់គួរបរិភោគនៃពួកមនុស្ស ដោយអាហារតាមប្រក្រតី ក្នុងជនបទនោះៗ ក្នុងលោក គ្រប់ៗ យ៉ាង ជាយាវ-កាលិក ។ និងដោយអំណាចការរាប់ឈ្មោះ បុគ្គលណាក៏មិនអាចរាប់ផ្លែឈើដែលជាយាវកាលិកទាំងនោះឲ្យដល់ទីបំផុតបានឡើយ ។

ឯផ្លែពួកណា ដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ទុកក្នុងព្រះបាលីថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតផ្លែឈើជាភេសជ្ជៈ គឺផ្លែពិលង្គ ផ្លែដីប្ចី ផ្លែ

ម្រេច ផ្លែសម៉ ផ្លែសម៉ពិភេទក៍ ផ្លែកន្ធូតព្រៃ ផ្លែក្រវាញ ម្យ៉ាងទៀត ផ្លែឈើដទៃណាជាកេសជ្ជៈ មិនផ្សាយទៅដើម្បីខាទនីយក្នុងខាទនីយ មិនផ្សាយទៅដើម្បីភោជនីយក្នុងភោជនីយ ដូច្នេះ ។ ផ្លែទាំងនោះជាយាវជីវិក ។ សូម្បីផ្លែឈើដែលជាយាវជីវិកទាំងនោះ បុគ្គលណាក៏មិនអាចនឹងសម្តែងឲ្យអស់បាន ដោយអំណាចនៃឈ្មោះយ៉ាងនេះ គឺផ្លែស្វាភ្លើង ផ្លែព្រៃ ផ្លែចាស ផ្លែរំចេក ផ្លែព្នៅជាដើម ដែលមិនទាន់ទុំ ផ្លែចាន់ ផ្លែម្រេច ផ្លែក្រវាញធំ ផ្លែក្រវាញតូច ជាដើម ។

ក្នុងអដ្ឋិខាទនីយ មានវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា គ្រាប់ទាំងឡាយ មានជាដើមយ៉ាងនេះ គឺគ្រាប់ខ្នុរសម្ល គ្រាប់ខ្នុរណាំង គ្រាប់ម្ពាក់ គ្រាប់ត្រចៀកប្រើស គ្រាប់របស់ផ្លែដែលនៅខ្ចីនៃប្រភេទផ្លែឥន្ទលាំ រំចេក ទន្ទាប់ គ្រាប់អំពិល គ្រាប់ចាស គ្រាប់ពង្រ គ្រាប់ឈូក ប្រភេទឧប្បល និងបទុម ដែលសម្រេចប្រយោជន៍ដល់របស់គួរទំពា និងដែលសម្រេចប្រយោជន៍ដល់របស់គួរបរិភោគដោយអំណាចនៃអាហារតាមប្រក្រតីរបស់ពួកមនុស្ស ក្នុងជនបទនោះ រាប់ជាយាវកាលិក ។ គ្រាប់មានជាដើមយ៉ាងនេះ គឺគ្រាប់ស្រគំ គ្រាប់បុន្នាគ គ្រាប់សម៉ជាដើម គ្រាប់ស្ពៃ គ្រាប់ជីរ៉ាន់ស៊ុយ ចាត់ជាយាវជីវិក ។ គ្រាប់ដែលជាយាវជីវិកទាំងនោះ អ្នកសិក្សាគប្បីជ្រាបថា សង្គ្រោះចូលជាមួយផលកេសជ្ជៈក្នុងព្រះបាលីនោះឯង ។

ក្នុងបិដ្ឋខាទនីយ មានវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា មេរ្យាទាំងឡាយ មានយ៉ាងនេះជាដើម គឺមេរ្យានៃធញ្ញជាតិ ๗ ប្រការ ធញ្ញជាតិអនុលោម និងអបរន្នជាតិ

មេឃ្មាខ្មុរ មេឃ្មាខ្មុរសម្ល មេឃ្មាម្ភាក់ មេឃ្មាត្រចៀកប្រើស មេឃ្មាត្នោត ដែលលាងជម្រះហើយ មេឃ្មាវល្ងីទឹកដោះ ដែលសម្រេចប្រយោជន៍ដល់របស់គួរទំពា និងដែលសម្រេចប្រយោជន៍ដល់របស់គួរបរិភោគនៃពួកមនុស្ស ដោយអំណាចនៃអាហារតាមប្រក្រតីក្នុងជនបទនោះ ចាត់ជាយាវកាលិក ។ មេឃ្មាត្នោតដែលមិនទាន់បានសម្អាត មេឃ្មាវល្ងីទឹកដោះ មេឃ្មាអស្សគន្ធជាដើម (ដែលមិនទាន់បានលាងជម្រះ) ចាត់ជាយាវជីវិក ។ មេឃ្មាដែលជាយាវជីវិកទាំងនោះ អ្នកសិក្សាគប្បីជ្រាបថា សង្គ្រោះចូលជាមួយទឹកចត់ និងរុក្ខជាតិប្រភេទឫស និងផ្លែ ។

ក្នុងនិយ្យាសខាទនីយ មានវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា ជ័រអំពៅ (តាំងម៉ែ) តែម្យ៉ាង ជាសត្តាហកាលិក ។ ជ័រដ៏សេសគ្រាស់ទុកក្នុងបាលីយ៉ាងនេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតជ័រឈើជាភេសជ្ជៈ គឺជ័រដែលហូរចេញអំពីដើមហិង្គុ ១ ជ័រដែលគេយកស្ងឹក និងមែកហិង្គុមកម្ងាស់ ១ ជ័រដែលគេយកតែស្ងឹកហិង្គុតែម្យ៉ាងមកម្ងាស់ ១ (ជ័រទាំង ៣ យ៉ាងនេះជាជាតិហិង្គុទាំងអស់) ជ័រដែលហូរចេញអំពីត្រួយឈើ ១ ជ័រដែលហូរចេញអំពីស្ងឹកឈើ ១ ជ័រដែលគេបេះស្ងឹកឈើយកមកធ្វើ ១ កំញាន ១ ម្យ៉ាងទៀត ជ័រឈើជនិទណាដែលជាភេសជ្ជៈ មិនផ្សាយទៅដើម្បីខាទនីយក្នុងខាទនីយ មិនផ្សាយទៅដើម្បីភោជនីយក្នុងភោជនីយ ដូច្នេះ ។ ចាត់ជាយាវជីវិក បុគ្គលណាមួយក៏មិនអាចនឹងសម្តែងជ័រភេសជ្ជៈ ដែលលោកសង្គ្រោះ ដោយយោបាយកន័យក្នុងព្រះបាលីនោះ ឲ្យអស់ដោយអំណាចនៃឈ្មោះយ៉ាងនេះ

คือวิกณิการ วิสฺสาย ชื่อว่าเจือ ฯ ปณฺณาทนียมานมูลาทนียชื่อว่าเจือ นี้ ดังพรรณนามานี้ ด้วยประการฉะนี้ สมจริงดังคำที่พระสังคีติกาจารย์ทั้งหลายสังคายนาไว้ในอรรถกถานี้ว่า ชื่อว่าขาทนียะ (ของควรเคี้ยว) ฯ ส่วนคำที่ควรกล่าวว่า โภชน ๕ อย่าง ชื่อว่าโภชนียะ (ของควรบริโภค) ดังนี้ ข้าพเจ้ากล่าวไว้แล้วอย่างนี้แล ฯ

บทว่า **ขาทิสฺสามิ ภุญฺชิสฺสามีติ ปฏิคฺคณฺหาติ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส** ความว่า ภิกษุใดรับประเคนของขบเคี้ยและโภชนียะนั้น ในขณะแห่งวิกาล ภิกษุนั้นต้องอาบัติทุกกฏ เพราะรับ ฯ บทที่ดีในสิกขาบทนี้ ง่ายทั้งนั้นแล ฯ

สิกฺขาปทนี้ มีสมุฏฐานดังกายกับจิต เกิดขึ้นทางกายทางหนึ่ง ทางกายทางจิตทางหนึ่ง เป็นกิริยา เป็นอโนสัญญาวิโมกข์ เป็นอจิตตกะ เป็นปรมัตถวัชชะ เป็นกายกรรม มีจิต ๓ มีเวทนา ๓ ดังนี้แล ฯ

วิกาลโภชนสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํ

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๘

[๑๓๐] *กาลนោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ កាលគង់នៅវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ក្បែរក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះវេឡដ្ឋ-សីសៈដ៏មានអាយុជាឧបជ្ឈាយ៍របស់ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ គង់នៅក្នុងព្រៃ ។ ព្រះថេរៈនោះត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត លុះបានអាហារបិណ្ឌបាតជាច្រើនហើយ ក៏នាំយកបាយសុទ្ធ[1] មកកាន់អាវាម រួចហាលបាយនោះឲ្យស្ងួត ក្រៀមហើយទុកជាក់ កាលណាមានសេចក្តីត្រូវការដោយអាហារ ទើបយកបាយក្រៀមនោះមកត្រាំទឹក ហើយក៏ឆាន់ក្នុងកាលនោះ យូរៗ បានលោកចូលទៅកាន់ស្រុកដើម្បីបិណ្ឌបាតម្តង ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ បាននិយាយពាក្យនេះនឹងព្រះវេឡដ្ឋសីសៈ ដ៏មានអាយុថា ម្នាលអាវុសោ ចុះហេតុអ្វី បានជាយូរៗ ទើបលោកចូលទៅកាន់ស្រុកដើម្បីបិណ្ឌបាតម្តង ។ ទើបព្រះវេឡដ្ឋសីសៈដ៏មានអាយុ ក៏តំណាល រឿងនុ៎ះប្រាប់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះក៏សួរថា ម្នាលអាវុសោ បើដូច្នោះ មានតែលោកឆាន់កោជនដែលខ្ជួនទុកជាក់ឲ្យកន្ទងរាត្រីឬអ្វី ។ ព្រះវេឡដ្ឋសីសៈឆ្លើយថា យ៉ាងហ្នឹងហើយអាវុសោ ។ ពួកភិក្ខុណាដែលមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ព្រះវេឡដ្ឋសីសៈដ៏មានអាយុ មិនសមបើនឹងឆាន់កោជនដែលខ្ជួនទុកជាក់ឲ្យកន្ទងរាត្រី (ដូច្នេះ) ទេ ។បេ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់សួរថា*

๑- អដ្ឋកថា គឺបាយតែម្យ៉ាង មិនមានសម្ល និងម្ហូបក្រៀមលាយជាមួយផងទេ ។

ម្នាលវេឡុដ្ឋសីសៈញុថា អ្នកឯងបានឆាន់ភោជនដែលខ្ជូនទុកជាក់ឲ្យកន្លងរាត្រី ពិតមែនឬ ។ ព្រះវេឡុដ្ឋសីសៈក្រាបទូលថា សូមទ្រង់មេត្តាប្រោស ពិតមែន ។ ព្រះសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បន្ទោសថា ម្នាលវេឡុដ្ឋសីសៈ អ្នកឯងមិនសមបើនឹងឆាន់ភោជនដែលខ្ជូនទុកជាក់ឲ្យកន្លងរាត្រី (ដូច្នេះ) ទេ ម្នាលវេឡុដ្ឋសីសៈ អំពើដែលអ្នកឯងធ្វើនេះ មិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា និងមិនមែននាំពួកជនដែលជ្រះថ្លាស្រាប់ហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាតទៅទៀតទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ ទំពាស៊ីក្តី បរិភោគក្តី នូវខាទនីយ ឬភោជនីយ ជាសន្និធិការកៈ គឺ វត្ថុដែលខ្ជូនទុកជាក់ឲ្យកន្លងរាត្រី ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๑๓๑] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នានឹងសិក្ខាបទទី ๑ នៃបាវចនិកកណ្ឌ ។ ដែលហៅថា ខ្ជូនទុកជាក់ឲ្យកន្លងរាត្រី (បានដល់ខាទនីយ ឬភោជនីយ) ដែលខ្ជូនទទួលទុកក្នុងថ្ងៃនេះ ហើយឆាន់ក្នុងថ្ងៃខាងក្រោយ ។ ដែលហៅថា ខាទនីយ (នោះ) បានដល់ វត្ថុទាំងអស់សម្រាប់ទំពាស៊ី លៀរលែងតែភោជនទាំង ๕ យ៉ាង និងវត្ថុជាយាមកាលិក សត្តាហកាលិក យាវជីវិកចេញ ហៅថា ខាទនីយ ។ ដែលហៅថា ភោជនីយ បានដល់ ភោជនទាំង ๕ យ៉ាង គឺ បាយ ๑ នំស្រែស់ ๑ នំក្រៀម ๑ ត្រី ๑ សាច់ ๑ ។ ភិក្ខុទទួលដោយគិតថា អញនឹងទំពាស៊ី អញនឹងបរិភោគ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ គ្រប់ៗវារៈដែលលេបចូលទៅ ។

[๑๓๒] របស់ដែលជាសន្និធិការកៈ ភិក្ខុក៏សម្គាល់ថា ជាសន្និធិការកៈ មែន ហើយទំពាស៊ុក្តី បរិភោគក្តី នូវខាទនីយ ឬភោជនីយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ របស់ដែលជាសន្និធិការកៈ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ហើយទំពាស៊ុក្តី បរិភោគក្តី នូវខាទនីយ ឬភោជនីយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ របស់ដែលជាសន្និធិការកៈ ភិក្ខុក៏សម្គាល់ថា មិនមែនជាសន្និធិការកៈ ហើយទំពាស៊ុក្តី បរិភោគក្តី នូវខាទនីយ ឬភោជនីយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុទទួលវត្ថុជាយាមកាលិក សត្តាហកាលិក យាវជីវិក ដើម្បីប្រយោជន៍ជាអាហារ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិទុក្កដ គ្រប់ៗ ខណៈដែលលេបចូលទៅ ។ របស់ដែលមិនមែនជាសន្និធិការកៈ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ជាសន្និធិការកៈ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ របស់មិនមែនជាសន្និធិការកៈ ភិក្ខុសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ របស់មិនមែនជាសន្និធិការកៈ ភិក្ខុក៏សម្គាល់ថា មិនមែនជាសន្និធិការកៈ មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ ។

[๑๓๓] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុ ដែលទុកជាក់វត្ថុជាយាវកាលិក[๑] ហើយឆាន់ត្រូវតាមកំណត់កាល ដល់ភិក្ខុដែលទុកជាក់វត្ថុជាយាមកាលិក[๒] ហើយឆាន់ត្រូវតាមកំណត់យាម (គឺថ្ងៃមួយ យប់មួយ) ដល់ភិក្ខុដែលទុកជាក់វត្ថុជាសត្តាហកាលិក[๓] ហើយឆាន់អស់ត្រឹម ๗ ថ្ងៃ ដល់ភិក្ខុដែលឆាន់

๑- អដ្ឋកថា អាហារមានបាយជាដើម ដែលអ្នកបួសគប្បីឆាន់បានតាំងពីព្រឹកទៅដល់ថ្ងៃត្រង់ ហៅថា យាវកាលិក ។ ๒- ទឹក ๘ យ៉ាង មានទឹកស្វាយជាដើម ដែលអ្នកបួសគប្បីឆាន់បានត្រឹមថ្ងៃ ๑ យប់ ๑ ហៅថា យាមកាលិក ។ ๓- ភេសជ្ជៈ ๕ យ៉ាង មានទឹកដោះថ្លាជាដើម ដែលអ្នកបួសគប្បីទុកឆាន់បានក្នុងរវាង ๗ ថ្ងៃ ហៅថា សត្តាហកាលិក ។

วัตถุชื่อว่ายาวชีวิก[๑] เพราะมีเหตุที่ควรเว้นได้ขาดแก่ภิกษุณี ขาดแก่ภิกษุณีผู้ปัณฑก ฯ

สิกขาบทที่ ๘ จบ

๑- วัตถุอื่นนอกจากกาลิกทั้ง ๓ ชื่อว่ายาวชีวิก เพราะภิกษุณีรับประเคนแล้วเก็บไว้ฉันได้ตลอดชีวิต ฯ

อัฏฐกถา

เภาชนวัคคที่ ๔

สันถัติกการกสิกขาบท

[๑๓๐] ในสิกขาบทที่ ๘ มีวินิจฉัยดังต่อไปนี้ว่า พระเถระชื่อว่าผู้ประชุมอยู่ในชฎิลกทั้ง ๑๐๐๐ รูป ชื่อว่า เวฬุวัฏฐสีสะ ๆ

บทว่า **อารญฺเญ วิหรติ** ได้แก่ อยู่ในอาวาสแห่งหนึ่ง ที่ชื่อว่าป่า ชื่อว่าที่บำเพ็ญพรตเป็นเครื่องเนิ่นช้า ชื่อว่าเชตวันวิหาร ๆ

บทว่า **สุกฺขกูรํ** ได้แก่ ข้าวยากมีสมควรแก่บิณฑบาตหนึ่ง ๆ ได้ยินว่า พระเถระนั้นอยู่ในป่าแล้ว ถือเอาข้าวยากที่เหลือจากการบริโภคของพวกมนุษย์ที่ทิ้งไว้ในที่ทิ้งขยะ ๆ ได้ยินว่า พระเถระสมาทานธุดงค์ข้อที่ ๒ ในธุดงค์ ๑๓ ข้อ ด้วยประการฉะนี้ ฉันแต่ข้าวยากที่ได้มาด้วยการเที่ยวบิณฑบาตเป็นวัตร ไม่ฉันข้าวยากที่ได้มาด้วยการนิมนต์ ๆ ได้ยินว่า พระเถระนั้นเข้าสมาบัติอยู่ ๗ วัน ออกจากสมาบัติแล้ว ถือบาตรและจีวรเข้าไปสู่ที่ทิ้งขยะ ๆ ได้ยินว่า ในที่ทิ้งขยะนั้น พวกมนุษย์ทิ้งข้าวยากที่เหลือจากการบริโภคไว้ ๆ พระเถระนั้นเก็บเอาข้าวยากนั้นมาแล้ว ล้างน้ำ ๗ ครั้ง ทำให้หมดกลิ่นเหม็นแล้ว ตากแดดไว้ ๗ วัน ๆ ได้ยินว่า พระเถระนั้นเข้าสมาบัติอยู่ ๗ วัน ออกจากสมาบัติแล้ว ได้

ឈ្មោះថា **สนฺธิการ** *។* **สนฺธิการ***នោះឯង ឈ្មោះថា* **สนฺธิการก**: *។ សេចក្តីថា* **สนฺธิกิริยา** *(ការធ្វើការសន្សំ) ។ ពាក្យថា* **สนฺธิกារก**:*នោះ ជាឈ្មោះ (នៃខាទនីយភោជនីយ) ដែលភិក្ខុទទួលប្រគេនទុកឲ្យកន្លងរាត្រី ១ ដោយហេតុនោះឯង ទើបព្រះឧបាលីពោលទុកក្នុងបទភាជន:នៃបទថា* **สนฺธิ-ธิการกํ** *នោះថា ដែលភិក្ខុទទួលប្រគេនក្នុងថ្ងៃនេះ ទំពាស៊ីក្នុងថ្ងៃដទៃ ឈ្មោះថា* **สนฺธิการ** *។*

អធិប្បាយ

បទភាជនីយនៃសន្និធិការកសិក្ខាបទ

[๑๓๒] *បទថា* **ปฏิคฺคณฺหาติ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส** *សេចក្តីថា កាលភិក្ខុទទួលយាវកាលិក ឬយាមកាលិកឯណាមួយ ដែលធ្វើសន្និធិយ៉ាងនេះ ដោយបំណងនឹងទំពាស៊ី ត្រូវទុក្កដ ព្រោះទទួលប្រគេន ។ តែកាលទំពាស៊ី ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ ម៉ាត់ ។ បើបាត្រលាងមិនស្អាត កាលស្ទាបដោយម្រាមដៃ ស្នាមប្រាកដ រំអៀរអាហារជ្រាបចូលទៅក្នុងចន្លោះថ្នេរនៃបាត្រដែលមានថ្នេរ រំអៀរអាហារនោះ កាលរោលលើភ្លើងក្តៅឲ្យក្តៅ រមែងជ្រាបចេញក្តី ទទួលបបរក្តៅ នឹងប្រាកដក្តី ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយដល់ភិក្ខុដែលឆាន់ក្នុងបាត្រជូរច្នោះ ក្នុងថ្ងៃរះឡើង ព្រោះជូរច្នោះ ភិក្ខុគប្បីលាងបាត្រ ចាក់ទឹកចូលទៅក្នុងបាត្រនោះក្តី ស្ទាបដោយដៃក្តី ទើបដឹងបានថា មិនមានរំអិលអាហារ បើមានរំអិលអាហារលើទឹកក្តី ស្នាមម្រាមដៃប្រាកដក្នុងបាត្រក្តី បាត្រឈ្មោះ*

ថា លាងមិនស្អាត ។ តែក្នុងបាត្រ មានពណ៌ប្រេង ស្នាមម្រាមដៃរមែងប្រាកដ ស្នាមម្រាមដៃនោះ ជាអព្វោហារិក ។ ភិក្ខុទាំងឡាយមិនសោកស្តាយលះបង់កោជនណា ឲ្យដល់សាមណេរ បើសាមណេរទុកកោជននោះប្រគេនដល់ភិក្ខុ គួរគ្រប់អន្ទើ ។ តែដែលខ្លួនឯងទទួលប្រគេនហើយ មិនលះបង់ជាមុន រមែងមិនគួរក្នុងថ្ងៃស្អែក ។ ពិតហើយ កាលភិក្ខុនោះទំពាស៊ីបាយមួយគ្រាប់អំពីកោជនដែលមិនលះបង់នោះ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយដូចគ្នា ។

បណ្តាសាច់ដែលជាអកប្បិយ ក្នុងសាច់មនុស្ស ជាបាចិត្តិយ និងថុល្លច្চ័យ ក្នុងសាច់ដ៏សេស ជាបាចិត្តិយ និងទុក្កដ ។ កាលទំពាស៊ីយាម-កាលិក ក្នុងកាលមានហេតុ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ កាលទំពាស៊ីដើម្បីប្រយោជន៍ជាអាហារ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ និងទុក្កដ ។ បើភិក្ខុជាអ្នកហាមភត្ត ទំពាស៊ីកោជនដែលមិនបានធ្វើឲ្យជាសំណល់ ក្នុងអាមិសតាមប្រក្រតី ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ២ ។ ក្នុងសាច់មនុស្សត្រូវបាចិត្តិយ ២ និងថុល្លច្চ័យ ១ ក្នុងអកប្បិយមំសៈដ៏សេស ជាអាបត្តិបាចិត្តិយ និងទុក្កដ ។ កាលទំពាស៊ីយាមកាលិកតាមមាត់ ដែលមានអាមិស កាលមានហេតុ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ២ ។ ក្នុងមាត់មិនមានអាមិស ត្រូវបាចិត្តិយ ១ ប៉ុណ្ណោះ ។ កាលទំពាស៊ីដើម្បីប្រយោជន៍ជាអាហារ ទុក្កដបន្ថែមឡើងសូម្បីក្នុងវិកប្បទាំង ២ ។ បើភិក្ខុទំពាស៊ីក្នុងវេលាវិកាល ក្នុងកោជនតាមប្រក្រតី ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ២ ព្រោះសន្និធិជាបច្ច័យ ១ ព្រោះវិកាលជាបច្ច័យ ១ ។ ក្នុងអកប្បិយមំសៈថុល្លច្চ័យ និងទុក្កដបន្ថែមឡើង ។ ក្នុងពួកយាមកាលិក មិនត្រូវអាបត្តិ ព្រោះ

ធាន់ក្នុងវិកាលជាបច្ចុ័យ ។ តែមិនជាអាបត្តិក្នុងវិកប្បគ្រប់អន្ទើក្នុងវិកាល ព្រោះការមិនជារបស់សល់ ក្នុងយាមកាលិកជាបច្ចុ័យ ។

បទថា **សត្តាហកាលិកំ យាវជីវិកំ អាហារត្តាយ** *សេចក្តីថា កាលភិក្ខុទទួលប្រគេនដើម្បីប្រយោជន៍ជាអាហារ ត្រូវទុក្កដ ព្រោះការទទួលប្រគេនជាបច្ចុ័យ ក្នុងដំណាក់កាលទី ๑ ។ តែកាលទំពាស៊ី បើជារបស់មិនមានអាមិស ត្រូវទុក្កដគ្រប់ៗ ម៉ាត់ ។ បើសត្តាហកាលិក យាវជីវិក លាយដោយអាមិស ជារបស់ដែលភិក្ខុទទួលប្រគេនរក្សាទុក ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ តាមវត្ថុពិត ។*

អនាបត្តិនៃសន្និធិការកសិក្ខាបទ

[๑๓๓] *ក្នុងបទថា* **អនាបត្តិ យាវកាលិកំ** *ជាដើម មានវិនិច្ឆ័យថា ខាទនីយ ភោជនីយ ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងពង្រីកសេចក្តីទុក ហើយ ក្នុងវិកាលភោជនសិក្ខាបទ ហៅថា យាវកាលិក ព្រោះជារបស់ដែលភិក្ខុគប្បីធាន់បានមួយរយៈ គឺត្រឹមថ្ងៃត្រង់ ។ ទឹកបាន: ๘ យ៉ាង និងពួកអនុលោមបាន: ហៅថា* **យាមកាលិក** *ដោយអត្ថថា មានវេលាមួយរយៈ ក្នុងយាម ព្រោះជារបស់ដែលភិក្ខុគប្បីធាន់បាន រហូតអស់យាម គឺបច្ឆិម-យាមនៃរាត្រី ។ ភេសជ្ជ: ๕ យ៉ាង មានសប្បិជាដើម ហៅថា* **សត្តាហ-កាលិក** *ដោយអត្ថថា មានរយៈពេល ๗ ថ្ងៃ ព្រោះជារបស់ដែលភិក្ខុរក្សាទុកបានដល់ទៅ ๗ ថ្ងៃ កាលិកទាំងអស់ដ៏សេស វៀរទឹកចេញ ហៅថា* **យាវជីវិក** *ព្រោះជារបស់ដែលភិក្ខុគប្បីរក្សាទុកធាន់បានរហូតអស់ជីវិត*

កាលមានហេតុ ฯ

បណ្តាកាលិកទាំងនោះ ភិក្ខុទុកយាវកាលិកដែលទទួលប្រគេនក្នុងវេលាអរុណរះ ទុកឆាន់បានរាប់រយជង ដរាបកាលវេលាមិនទាន់កន្លងហួសទៅឆាន់យាមកាលិកបាន រហូតថ្ងៃមួយ យប់មួយ ឆាន់សត្តាហកាលិកបាន ๗ រាត្រី ឆាន់យាវជីវិកក្រៅពីនេះបាន រហូតអស់ជីវិត កាលមានហេតុ ជាអនាបត្តិ ฯ បទដ៏សេសក្នុងសិក្ខាបទនេះ ងាយយល់ទាំងអស់ហើយ ฯ

តែក្នុងហាន:នេះ ក្នុងអដ្ឋកថាទាំងឡាយ លោកពោលបានកថាកប្បិយានុលោមកថា កថាមានជាដើមថា យាមកាលិក និងយាវកាលិកលាយគ្នា គួរ ឬមិនគួរ និងកប្បិយភូមិកថាទុកពិស្តារហើយ ฯ ខ្ញុំនឹងពោលកថានោះ ក្នុងអាគតដ្ឋាននោះឯង ฯ

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋានដូចឯឡកលោមសិក្ខាបទ កើតឡើងតាមកាយ ๑ តាមកាយ និងចិត្ត ๑ ជាកិរិយា ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តក: ជាបណ្ណត្តិវជ្ជ: ជាកាយកម្ម មានចិត្ត ๓ មានវេទនា ๓ ដូច្នេះឯង ฯ

សន្និធិការកសិក្ខាបទ ចប់

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๙

[๑๓๔] กาลนោះ ព្រះសព្វញ្ញុពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ កាលគង់នៅវត្ត ជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ក្បែរក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុសូមភោជនដ៏ឧត្តមទាំងឡាយ មកដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន ហើយឆាន់ ។ ពួកមនុស្សពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ពួកសមណៈជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុត្រ មិនសមនឹងសូមភោជនដ៏ឧត្តមទាំងឡាយ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន ហើយឆាន់សោះ អ្នកណាមួយមិនគាប់ចិត្ត នឹងភោជនដែលសម្បូរ អ្នកណាមួយមិនចូលចិត្តនឹងភោជនដែលមានរសឆ្ងាញ់ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានឮពួកមនុស្សទាំងនោះ កំពុងពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ហើយ ។ ពួកភិក្ខុណាដែលមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះក៏ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុ មិនសមនឹងសូមភោជនដ៏ឧត្តមទាំងឡាយមកដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន ហើយឆាន់ដូច្នោះ ។បេ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឮថា អ្នកទាំងឡាយសូមភោជនដ៏ឧត្តមទាំងឡាយមកដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន ហើយក៏នាំគ្នាឆាន់ ពិតមែនឬ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ពិតមែន ។ ព្រះសព្វញ្ញុពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បន្ទោសថា ម្នាលពួកបុរសសោះសូន្យ អ្នកទាំងឡាយមិនសមនឹងសូមភោជនដ៏ឧត្តមទាំងឡាយមក ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន ហើយឆាន់ដូច្នេះទេ នែពួកបុរសសោះសូន្យ អំពើនេះមិនមែននាំឲ្យជ្រះ

ថ្វាដល់ពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ឬនាំពួកជនដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាតទៅទៀតទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភោជនដ៏ឧត្តមទាំងឡាយណាមួយ ភោជនដ៏ឧត្តមទាំងនោះដូចម្តេច ភោជនដ៏ឧត្តមទាំងនោះ គឺ ទឹកដោះថ្លា ទឹកដោះខាប់ ប្រេង ទឹកឃ្មុំ ស្ករអំពៅ ត្រី សាច់ ទឹកដោះស្រស់ ទឹកដោះជូរ ។ ភិក្ខុណាមួយ សូមភោជនដ៏ឧត្តមទាំងឡាយ មានសភាពយ៉ាងនេះ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន ហើយឆាន់ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់បានបញ្ញត្តហើយដល់ភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ។

[១៣៥] សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយមានជំងឺ ។ ពួកភិក្ខុអ្នកសួរជំងឺបាននិយាយពាក្យនេះនឹងភិក្ខុឈឺទាំងឡាយថា ម្នាលអាវុសោ លោកអាចអត់ទ្រាំបានឬទេ អាចប្រព្រឹត្តទៅបានឬទេ ។ ពួកភិក្ខុឈឺឆ្លើយថា ម្នាលអាវុសោ ក្នុងកាលមុន យើងទាំងឡាយបានសូមភោជនដ៏ឧត្តមទាំងឡាយមក ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន ហើយឆាន់ ព្រោះហេតុនោះ ទើបយើងទាំងឡាយមានសេចក្តីសប្បាយ តែឥឡូវនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ហាមហើយ យើងទាំងឡាយខ្ជាចក្រែង មិនហ៊ានសូមទៀត ទើបសេចក្តីមិនសប្បាយមានដល់យើងទាំងឡាយដោយហេតុនោះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រោះរឿងនេះ ដំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ធ្វើធម្មីកថា ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកក្នុងពេលនោះ ហើយត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុឈឺ សូមភោជនដ៏ឧត្តមទាំងឡាយមកដើម្បី

ប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន ហើយឆាន់បាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងទ្បើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា កោជនដ៏ឧត្តមទាំងឡាយណាមួយ កោជនដ៏ឧត្តមទាំងនោះ ដូចម្តេច កោជនដ៏ឧត្តមទាំងនោះ គឺ ទឹកដោះថ្លា ទឹកដោះខាប់ ប្រេង ទឹកឃ្មុំ ស្ករអំពៅ ត្រី សាច់ ទឹកដោះស្រស់ ទឹកដោះជូរ ។ ភិក្ខុណាមួយគ្មានជំងឺសូមកោជនដ៏ឧត្តមទាំងឡាយ មានសភាពយ៉ាងនេះដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន ហើយឆាន់ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๑๓๖] ត្រង់ពាក្យថា កោជនដ៏ឧត្តមទាំងឡាយណាមួយ កោជនដ៏ឧត្តមទាំងនោះ គឺ ទឹកដោះថ្លារបស់គោក្តី ទឹកដោះថ្លារបស់ពពែក្តី ទឹកដោះថ្លារបស់ក្របីក្តី ហៅថា ទឹកដោះថ្លា ឬសប្បិ និងសាច់របស់ពួកសត្វណាដ៏គួរ (ដល់វិនយប្បញ្ញត្ត) ទឹកដោះថ្លារបស់ពួកសត្វនោះ ហៅថា ទឹកដោះថ្លា ឬសប្បិ ។ ទឹកដោះខាប់របស់សត្វអម្បាលនោះឯង ហៅថា ទឹកដោះខាប់ ឬ នវនីត ។ ប្រេងល្ង ប្រេងស្ពៃ ប្រេងស្រគំ ប្រេងល្ហុងខ្មៅ និងប្រេង គឺ ខ្លាញ់ពពែ ហៅថា ប្រេង ។ ទឹកផ្អែមរបស់មេឃ្មុំ ហៅថា ទឹកឃ្មុំ ។ ទឹកផ្អែមដែលកើតអំពីអំពៅ ហៅថា ទឹកអំពៅ ឬស្ករអំពៅ ។ សត្វដែលត្រាច់ទៅក្នុងទឹក ហៅថា ត្រី ឬមច្ឆជាតិ ។ សាច់នៃពួកសត្វណា ក៏គួរ (ដល់វិនយប្បញ្ញត្ត) សាច់នៃពួកសត្វទាំងនោះ ហៅថា សាច់ ឬមំសៈ ។ ទឹកដោះស្រស់របស់គោក្តី ទឹកដោះស្រស់របស់ពពែក្តី ទឹកដោះស្រស់របស់ក្របីក្តី ហៅថា ទឹកដោះស្រស់ ឬខីរៈ សាច់របស់ពួកសត្វណាដ៏គួរ (ដល់វិនយ-ប្បញ្ញត្ត) ទឹកដោះស្រស់របស់ពួកសត្វទាំងនោះ ហៅថា ទឹកដោះស្រស់

ឬខីរៈ ។ ទឹកដោះជូរបស់ពួកសត្វទាំងនោះ ហៅថា ទឹកដោះជូរ ឬទធិ ។

[๑๓๗] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នានឹងបឋមបារាជិកសិក្ខាបទ ។ ពាក្យថា កោជនដ៏ឧត្តមទាំងឡាយ មានសភាពយ៉ាងនេះ គឺ កោជនដ៏ថ្លៃថ្លាទាំងឡាយ មានសភាពដូច្នោះ ។ ភិក្ខុណាវៀរកោជនដ៏ឧត្តមទាំងឡាយ ហើយនៅជាសប្បាយបាន ភិក្ខុនោះ ហៅថា គ្មានជំងឺ ។ ភិក្ខុណា វៀរចាកកោជនដ៏ឧត្តមទាំងឡាយហើយ នៅសប្បាយមិនបាន ភិក្ខុនោះ ហៅថា មានជំងឺ ។ ភិក្ខុគ្មានជំងឺសូមកោជនទាំងនោះ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន ត្រូវអាបត្តិទុក្កដរាល់ប្រយោគ ។ ភិក្ខុទទួលដោយតាំងចិត្តថា អញនឹងឆាន់ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដក្នុងខណៈដែលបានមក ។ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ គ្រប់ៗ ភារៈដែលលេបចូលទៅ ។

[๑๓๘] ខ្លួនមិនឈឺ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ខ្លួនមិនឈឺ ហើយសូមកោជនដ៏ឧត្តមទាំងឡាយមក ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន ហើយឆាន់ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ខ្លួនមិនឈឺ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ហើយសូមកោជនដ៏ឧត្តមទាំងឡាយមក ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន ហើយឆាន់ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ខ្លួនមិនឈឺ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ខ្លួនឈឺ ហើយសូមកោជនដ៏ឧត្តមទាំងឡាយមក ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន ហើយឆាន់ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ខ្លួនឈឺ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ខ្លួនមិនឈឺ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ខ្លួនឈឺ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ខ្លួនឈឺ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ខ្លួនឈឺ មិនត្រូវអាបត្តិ ។

[๑๓๙] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុឈឺ ដល់ភិក្ខុដែលមានជំងឺ ហើយសូម

លុះសូមបានមកក៏បាត់ជំងឺនោះ ហើយឆាន់ ដល់ភិក្ខុដែលឆាន់ភោជនដ៏សល់អំពីភិក្ខុឈឺ ដល់ភិក្ខុដែលឆាន់ភោជនរបស់ពួកញាតិ ដល់ភិក្ខុដែលឆាន់ភោជនរបស់ពួកជនដែលបានបវារណា ដល់ភិក្ខុដែលសូមដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អ្នកឯទៀត ដល់ភិក្ខុដែលឆាន់ភោជនដែលកើតដោយទ្រព្យរបស់ខ្លួន ដល់ភិក្ខុឆត ដល់ភិក្ខុជាខាងដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ๙ ចប់

อัฏฐกถา

เภาชนวัคคที่ ๔

ปณีตเภาชนสิกขาบท

[๑๓๔] ในสิกขาบทที่ ๙ มีวินิจฉัยดังนี้ บทว่า **ปณีต-เภาชนานิ** ได้แก่ เภาชนที่ประณีต ฯ

บทว่า **กสฺส สมฺปนฺนํ น มนาปํ** ได้แก่ เภาชนที่ประกอบด้วยคุณสมบัติ บุคคลผู้นี้มิได้เพ่งจิตฉัน ฯ

บทว่า **สาธุ์** ประถา มีอรรถว่างาม ฯ

[๑๓๕] ในบทว่า **เยา ปน ภิกฺขุ ฝวารเณ ปณีตเภาชนานิ อคิลาเนา อตฺตโน อตฺถาย วิญฺญาเปตฺวา ภุญฺเชยฺย** นี้ มีวินิจฉัยดังนี้ว่า ภิกษุขอเภาชนที่ประณีตๆ มีเนยใสเป็นต้นมาฉัน มิควรแก่ภิกษุนั้น ฯ ควรแก่ภิกษุผู้เป็นไข้ ฯ ภิกษุผู้ไม่เป็นไข้ ขอเพื่อประโยชน์แก่ตน ฉันในเวลาที่ยังไม่ได้ ฯ ภิกษุผู้ไม่เป็นไข้ขอเพื่อประโยชน์แก่ตน ฉันในเวลาที่ได้แล้ว

ប្រណីត ឈ្មោះថា បណីតភោជន ។

[១៣៧] ឥទ្បវនេះ ក្នុងបទថា **វិញ្ញាបេតិ បយោគេ ទុក្កដំ** ជាដើម មានវិនិច្ឆ័យដូចតទៅនេះថា កាលភិក្ខុសូមថា អ្នកចូរឲ្យភត្ត និងសប្បិ ចូរ រោយសប្បិឲ្យ ចូរធ្វើឲ្យលាយជាមួយសប្បិ ហើយឲ្យ ចូរឲ្យសប្បិ ចូរឲ្យសប្បិ និងភត្ត ដូច្នេះ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ព្រោះការហាមាត់សូម ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ព្រោះទទួលប្រគេន ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ព្រោះទំពាស៊ី ។ តែកាលភិក្ខុពោលថា ចូរឲ្យសប្បិភត្ត ព្រោះធម្មតា សប្បិភត្ត ដូចសាលីភត្តមិនមាន ដូច្នោះ បណ្ឌិត គប្បីជ្រាបថា ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ព្រោះហាមាត់សូមសម្ភ និងបាយ តែម្យ៉ាង ។

បើភិក្ខុពោលថា ចូរឲ្យភត្ត និងសប្បិ តែទាយកប្រគេនភត្ត ហើយ ប្រគេននវនីត ទីរៈ ឬទធិ ដោយពោលថា និមន្តលោកម្ចាស់ធ្វើសប្បិឆាន់ចុះក្តី ប្រគេនមូលតម្លៃ ពោលថា និមន្តលោកម្ចាស់ទទួលសប្បិ ដោយមូលតម្លៃនេះឆាន់ចុះ (ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ) តាមវត្តុនោះឯង ។

តែកាលភិក្ខុពោលថា ចូរឲ្យភត្ត និងសប្បិគោក្តី ចូរឲ្យសប្បិគោក្តី កាលសប្បិគោមិនមាន ចូរឲ្យនវនីតគោក្តី ចូរឲ្យមេគោនោះឯងក្តី ដោយនយមុននោះឯង ទាយកពោលថា និមន្តលោកម្ចាស់ឆាន់ សប្បិអំពីមេគោនេះ (ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ) តាមវត្តុដូចគ្នា ។

តែបើទាយកត្រូវភិក្ខុសូមដោយសប្បិគោ ប្រគេនដោយសប្បិពពែជាដើម ជាការខុសសង្កេត ។ ពិតហើយ កាលមានការប្រគេនយ៉ាងនេះ ទើប

ជាការដែលទាយកត្រូវភិក្ខុសូមវត្ថុមួយ បែរជាប្រគេនវត្ថុមួយទៀត ព្រោះដូច្នោះ ទើបជាអនាបត្តិ ។ សូម្បីក្នុងពាក្យថា ចូរឲ្យសប្បិពពែជាដើមក៏មានន័យដូច្នេះ ។

កាលភិក្ខុពោលថា ចូរឲ្យដោយកប្បិយសប្បិ ទាយកប្រគេនដោយអកប្បិយសប្បិ ក៏ជាការខុសសង្កេតដូចគ្នា កាលភិក្ខុពោលថា ចូរឲ្យដោយអកប្បិយសប្បិ ទាយកប្រគេនដោយកប្បិយសប្បិ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដដូចគ្នា ទាំងក្នុងការទទួល ទាំងក្នុងការបរិភោគ ។ កាលអកប្បិយសប្បិមិនមានទាយក ប្រគេនដោយអកប្បិយនវនីតជាដើម តាមន័យមុននោះឯង ដោយពោលថា និមន្តលោកម្ចាស់ធ្វើសប្បិឆាន់ចុះ ឈ្មោះថា គេប្រគេនដោយអកប្បិយសប្បិដោយពិត ។

កាលភិក្ខុពោលថា ចូរឲ្យអកប្បិយសប្បិ ទាយកប្រគេនដោយកប្បិយសប្បិ ជាការខុសសង្កេតដូចគ្នា កាលពោលថា ដោយសប្បិ ទាយកប្រគេនដោយរបស់ឯណានីមួយ មាននវនីតជាដើមដ៏សេស ជាការខុសសង្កេតដូចគ្នា សូម្បីក្នុងពាក្យថា ចូរឲ្យនវនីតជាដើម ក៏មានន័យដូច្នេះដូចគ្នា ។

ពិតហើយ មានការហាមាត់សូមដោយវត្ថុណាមួយ កាលភិក្ខុបានវត្ថុនោះក្តី មូលតម្លៃនៃវត្ថុនោះក្តី រាប់ថា ជាការបានវត្ថុនោះៗ ដូចគ្នា ។ តែបើទាយកប្រគេនរបស់ដទៃដែលមកក្នុងព្រះបាលីក្តី មិនបានមកក្តី ជាការខុសសង្កេត ។ កាលភិក្ខុហាមាត់សូមដោយនវនីតជាដើមដទៃ រៀនវនីតដែលមកក្នុងព្រះបាលីជាដើម ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ដូចលោកពោលទុកថា កាលភិក្ខុ

พึงกล่าวว่า จงให้สปฏิกตฺต การทาหมาดสูมสม่ำ และงาย ต้องอาบัติทุกกฏ เพราะสปฏิกตฺต ไม่มีดังสาลีกตฺต ฉันใด แม้ในคำว่า จงให้นวนีตกตฺตดังเดิม ก็ฉันนั้น (คือต้องอาบัติทุกกฏ) ดังกัน ฯ

ก็แลครั้นเมื่อกล่าวนวนีตดังเดิมเท่านั้นให้พิสดารตามลำดับ (แห่งนวนีต) ก็ชื่อว่าต้องกล่าวอรรถนี้นั่นเทียว ฯ อนึ่งอรรถพิสดารนั้น บัณฑิตอาจรู้ได้โดยสะดวกด้วยอุบาย ชื่อว่ามีประโยชน์อะไรด้วยการพิสดารในนวนีตเท่านั้นเล่า ฯ เพราะเหตุนั้น ข้าพเจ้าจึงกล่าวว่า แม้ในคำว่า จงให้นวนีตดังเดิม ก็มีนัยนี้ดังกัน ฯ

ก็ภิกษุทาหมาดสูมในที่เดียวกันก็ดี ต่างกันก็ดี โดยวัตถุ มีสปฏิดังเดิมทั้งหมด ภาชนะที่ได้แล้ว จะลงในภาชนะเดียวกันก็ดี ให้เป็นรสดังกัน สูมยกขึ้นสู่เตาแล้วเคี่ยวจนงวด ยกลงจากเตานั้นแล้ว ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๙ สมดังพระดำรัสของพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ในคัมภีร์บริวารว่า ภิกษุต้องอาบัติปาจิตตีย์ทั้งหมด ๙ ที่มีวัตถุต่างๆ กัน ในขณะเดียว ไม่ก่อน ไม่หลัง ประสานี้ พวกอาจารย์ผู้ชำนาญวินัยได้คิดมาแล้ว ฯ

[๑๓๘] *ในบทว่า* **อคิลาโน คิลานสญฺญี** *นี้ มีวินิจฉัยดังนี้ว่า ภิกษุเป็นผู้มีความสำคัญว่าไข้ ทาหมาดสูมเกสัชชะ ๕ เพื่อประโยชน์แก่เกสัชชะ พระวินัยธรทั้งหลายกล่าวอาบัติเบา ด้วย*

មហានាមសិក្ខាបទ ។ តែកាលហាមាត់សូមបណីតកោជន ៩ យ៉ាង គប្បីកាត់អាបត្តិដោយសិក្ខាបទនេះ តែបណីតកោជន ៩ យ៉ាងនេះ ជាចុជិទេសនីយវត្ថុ សម្រាប់ពួកភិក្ខុនី ។ ព្រោះការហាមាត់សូមសម្ល និងចាយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ដែលត្រាស់ទុកក្នុងសេក្ខិយបញ្ញត្តិប៉ុណ្ណោះដល់ភិក្ខុ និងភិក្ខុនីទាំងពីរពួក ។ បទដ៏សេសក្នុងសិក្ខាបទនេះរាក់ទាំងអស់ហើយ ។

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋាន ៤ កើតអំពីកាយ ១ អំពីកាយ និងវាចា ១ អំពីកាយ និងចិត្ត ១ អំពីកាយវាចា និងចិត្ត ១ ជាកិរិយា ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម មានចិត្ត ៣ មានវេទនា ៣ ដូច្នេះឯង ។

បណីតកោជនសិក្ខាបទ ចប់

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๑๐

[๑๔๐] กาลนั้น พระสมุทัดีมีพระภาค กาลคงนั่งในกูฏาคาร-
สาลา ในมหาวัน ใกล้กรุงเวสาลี ฯ สมัยนั้นนั่นเอง มีภิกษุหนึ่ง
รูป เป็นผู้ประพฤติถือบังสุกุลจีวรที่เขาทิ้งแล้วในป่าช้า[๑] อยู่ในป่าเกสสาน ฯ ภิกษุ
นั้นไม่ปรารถนาจะรับเอาผ้าที่มนุษย์ทั้งหลายถวายให้เลย ฯ ภิกษุนั้น
ก็นำเอาจีวรในป่าเกสสานบ้าง ได้ผ้าคลุมหน้าศพบ้าง ได้ผ้าที่เขาห่อ
ของบ้าง ได้ด้วยตนเองบ้าง ได้ผ้าที่เขาถวายบ้าง ฯ มนุษย์ทั้งหลายถวาย
ผ้าแก่ภิกษุนั้นแล้ว ได้ติเตียนว่า ภิกษุนี้ ไม่ควรที่จะนำเอาจีวรที่เขาถวาย
ด้วยตนเองบ้าง ได้ผ้าที่เขาถวายบ้างเลย ฯ ภิกษุนี้เป็นผู้มีกายผอม ทนต่อ
ความเหน็ดเหนื่อยได้ ฯ ภิกษุทั้งหลายถวายผ้าแก่มนุษย์ทั้งหลายนั้น
ติเตียนแล้วเทียว ฯ ภิกษุใดมีความปรารถนาน้อย ฯลฯ
ภิกษุนั้นติเตียนว่า ภิกษุไม่ควรที่จะนำเอาอาหารที่เขาถวายด้วยตนเองบ้าง
ได้อาหารที่เขาถวายบ้างเลย ฯลฯ พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามว่า
ดูก่อนภิกษุ ได้ยินว่า เธอไม่ควรที่จะนำเอาอาหารที่เขาถวายด้วยตนเองบ้าง
ได้อาหารที่เขาถวายบ้างเลย จริงหรือ ฯ ภิกษุนั้นกราบทูลว่า
จริงพระพุทธเจ้าข้า ฯ พระสมุทัดีมีพระภาคทรงตรัสว่า
ดูก่อนโมฆบุรุษ เธอไม่ควรที่จะนำเอาอาหารที่เขาถวายด้วยตนเองบ้าง

---

๑ - อรรถกถา ภิกษุนั้นประพฤติถือบังสุกุลจีวรที่เขาทิ้งแล้วในป่าช้าเท่านั้น ด้วยหวังว่าจักได้ผ้าบังสุกุล
ที่เขาทิ้งแล้ว ฯ

มาต์ ជាអាហារដែលគេមិនបានប្រគេន (ដូច្នេះ) ទេ នែមោឃបុរស អំពើនេះ មិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ឬនាំពួកជនដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើងតទៅទៀតទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ លេបនូវអាហារតាមទ្វារមាត់ ជាអាហារដែលគេមិនបានប្រគេន ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានបញ្ញត្តហើយ ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ។

[๑๔๑] សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងទឹក និងឈើសូន់ ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ បានក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុកាន់យកទឹក និងឈើសូន់ធាន់ដោយខ្លួនឯងបាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ លេបនូវអាហារតាមទ្វារមាត់ ជាអាហារដែលគេមិនបានប្រគេន ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ វៀរលែងតែទឹក និងឈើសូន់ ។

[๑๔๒] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នានឹងសិក្ខាបទទី ๑ នៃបាវាជិកកណ្ឌ ។ ដែលហៅថា គេមិនបានប្រគេន គឺសំដៅយកវត្ថុដែលភិក្ខុមិនបានទទួលប្រគេន ។ ដែលហៅថា របស់ដែលគេប្រគេន គឺកាលបើទាយកឲ្យរបស់ណាដោយកាយក្តី ដោយរបស់ដែលជាប់នឹងកាយក្តី ដោយបោះឲ្យក្តី ភិក្ខុក៏ស្ថិតនៅក្នុងហត្ថបាស បានទទួល[๑]ដោយកាយ ឬដោយរបស់

๑- អដ្ឋកថា កិរិយាទទួលប្រគេន ប្រកបដោយអង្គ ๕ គឺ ๑. វត្ថុដែលបុរសមានកម្លាំងយ៉ាង-

ដែលជាប់នឹងកាយ របស់នេះ ហៅថា គេប្រគេន ។ ដែលហៅថា អាហារ គឺរបស់ណាមួយ ដែលគួរលេបចូលទៅបាន រៀវលែងតែទឹក និងឈើសូន់ របស់នេះ ហៅថា អាហារ ។ ពាក្យថា រៀវលែងតែទឹក និងឈើសូន់ គឺ លើកលែងតែទឹក និងឈើសូន់ ។ ភិក្ខុទទួលយកដោយគិតថា អញនឹងទំពា ស៊ី អញនឹងបរិភោគ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិ បាចិត្តិយគ្រប់ៗ ភារៈដែលលេបចូលទៅ ។

[๑๔๓] វត្ថុដែលភិក្ខុមិនបានទទួលប្រគេន ភិក្ខុក៏សម្គាល់ថា មិនបាន ទទួលប្រគេន ហើយលេបនូវអាហារតាមទ្វារមាត់ ជាអាហារដែលគេមិន ប្រគេន ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ រៀវលែងតែទឹក និងឈើសូន់ ។ វត្ថុដែលភិក្ខុ មិនបានទទួលប្រគេន ភិក្ខុសង្ស័យ ហើយលេបនូវអាហារតាមទ្វារមាត់ ជា អាហារដែលគេមិនបានប្រគេន ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ រៀវលែងតែទឹក និងឈើ សូន់ ។ វត្ថុដែលភិក្ខុមិនបានទទួលប្រគេន ភិក្ខុសម្គាល់ថា បានទទួលប្រគេន ហើយលេបនូវអាហារតាមទ្វារមាត់ ជាអាហារដែលគេមិនបានប្រគេន ត្រូវ អាបត្តិបាចិត្តិយ រៀវលែងតែទឹក និងឈើសូន់ ។ វត្ថុដែលភិក្ខុបានទទួល ប្រគេន ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនទាន់បានទទួលប្រគេន ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ វត្ថុ ដែលភិក្ខុទទួលប្រគេន ភិក្ខុសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ វត្ថុដែលភិក្ខុទទួល ប្រគេនហើយ ភិក្ខុសម្គាល់ថា បានទទួលប្រគេនហើយ មិនត្រូវអាបត្តិទៀយ ។

ល្មមលើកឡើងបាន ។ ๒. អ្នកប្រគេនស្ថិតនៅក្នុងហត្ថបាស ๓. អ្នកប្រគេន បានបង្ហោនខ្លួនចូល មក ។ ๔. ទេវតាក្តី មនុស្សក្តី សត្វតិរច្ឆានក្តី ប្រគេន ។ ๕. ភិក្ខុទទួល វត្ថុនោះដោយកាយក្តី ដោយវត្ថុដែលជាប់នឹងកាយក្តី ។

[๑๔๔] อาบัติมิได้มีแก่ภิกษุผู้ลงน้ำ ผู้ต้องด้วยไม้สีฟัน แก่ภิกษุผู้ถือเอาผ้าจีวรมหาวิกัป ๔ ชั้น[๑] ด้วยตนเอง แล้วทำ เพราะมีเหตุ แล้วมิได้ใช้สอยผ้านั้น แก่ภิกษุผู้ฉลาด แก่ภิกษุผู้เป็นญาติ ฯ

สิกขาบทที่ ๑๐ จบ

โกชนวรรคที่ ๔ จบ

จำนวนสิกขาบทในโกชนวรรคนั้นมี ๑๐ ข้อ คือ

ปิณฑะ	(สิกขาบท)	๑	คณะ (สิกขาบท) ๑
ปวาระ	(สิกขาบท)	๑	ปวาระ (สิกขาบท) ๑
ปวารณา	(สิกขาบท)	๒	พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงห้ามแล้ว
วิกาล	(สิกขาบท)	๑	สันนิธิการ (สิกขาบท) ๑
ปณีต	(สิกขาบท)	๑	ทวารก (สิกขาบท) ๑

๑- มหาวิกัป ๔ คือ มูลี ๑ ขันธ์ ๑ เปลือก ๑ ใบ ๑ ฯ

อัฏฐกถา

เภาชนวัคคที่ ๔

ฉัฏฐเจาณสิกขาบท

[๑๔๐] ในสิกขาบทที่ ๑๐ มีวินิจฉัยดังนี้ ภิกษุนั้น ชื่อว่า **สพฺพสุกฺขลิก** (ผู้มีปรกติสมาทาน บริโภคเคี้ยวกินของแห้งล้วน) เพราะอรรถว่า ภิกษุนั้น มีบาตรจีวร ๔ ครบอย่าง ด้วยเหตุสักว่าได้ ก็เป็นบริโภคเคี้ยวกินของแห้งล้วนทั้งนั้น ฯ ท่านกล่าวว่า ภิกษุนั้นทิ้งภัตตาหารที่เขาเจือด้วยน้ำในป่านั้นเสีย ให้เป็นของแห้งล้วน ทิ้งน้ำอ้อยงบน้ำอ้อย เนยใส เนยข้น น้ำผึ้ง น้ำมัน ที่เขาเจือในป่านั้นเสีย ให้เป็นของแห้งล้วน ทิ้งเนื้อและเลือดที่เขาเจือในป่านั้นเสีย ให้เป็นของแห้งล้วน ฯ

ชื่อว่า ญาติ และชื่อว่าสายโลหิตของบิดา ที่ล่วงลับไปแล้ว ชื่อว่า **อยฺย** ในพากยว่า **อยฺยปโยสาฏิกกาทิ** นี้ ฯ ภาชนียะ และโภชนียะ ที่เขาทิ้งไว้ในป่านั้นแก่บุพพบุรุษทั้งนั้น ชื่อว่า **ปโยสาฏิกก** (เครื่องสำหรับแทน) ท่านกล่าวว่า พวกมนุษย์ทำเรือนของญาติทั้งนั้น ในเวลาที่ยังมีชีวิตอยู่ ให้เป็นที่สำหรับอยู่ ครั้นญาติเหล่านั้นตายไปแล้ว อุทิศแก่ญาติที่ตายไปแล้ว ปล่อยไว้ในป่าแล้วหลีกไป ชื่อว่าเรือนที่ทิ้งไว้ในป่านั้น ด้วยตั้งใจว่า ขอญาติของพวกเราจงบริโภคเถิด ฯ

ภิกษุนั้นยกหม้อน้ำอ้อยงบนั้นมาฉัน ไม่ทำการขอร้องของตน ขอให้ญาติ

ដែលគេប្រគេន ។ ព្រោះហេតុនោះ ទើបធម្មសង្គាហកាចារ្យទាំងឡាយបានពោលថា កាន់យកអាហារជាគ្រឿងសែនខ្មោចអំពីឈាបនដ្ឋានខ្លះ ត្រង់គល់ឈើខ្លះ ត្រង់ធរណីទ្វារខ្លះ មកឆាន់ឯងដូច្នេះ ។

បទថា **ថេរោ** *ប្រែថា វិងមាំ គឺរឹងប៉ឹង ។*

បទថា **វុឌ្ឍោ** *ប្រែថា ជាត់ មានពាក្យអធិប្បាយថា ភិក្ខុនោះជាត់មានរាងកាយមាំមួន ។*

បើបទថា **មនុស្សមំសំ មញ្ញេ ខាទតិ** *សេចក្តីថា ពួកយើងយល់ថា ភិក្ខុនោះ ជួនកាលឆាន់សាច់មនុស្ស ។ មហាជនទាំងនោះ មានការយល់ដូច្នេះថា សេចក្តីពិត ពួកអ្នកស៊ីសាច់មនុស្ស រមែងជាបុគ្គលដូច្នេះ ។*

[១៤១] *ក្នុងបទថា* **ឧទកន្តេ ចោឡេ កុក្កុច្ចាយន្តិ** *នេះ មានវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា ពួកភិក្ខុទាំងនោះ មិនបានសង្កេតអត្ថនៃបទថា គប្បីទំពាស៊ីអាហារដែលគេមិនបានឲ្យកន្លងទ្វារមាត់ចូលទៅឲ្យត្រឹមត្រូវ ទើបបាននាំគ្នារង្កៀស ។ ឯព្រះមានព្រះភាគ កាលទ្រង់ញុាំងភិក្ខុទាំងនោះឲ្យយល់ព្រមដោយអំណាចនៃរឿងតាមដែលកើតឡើងហើយ ដូចបិតាចង្អុលឲ្យពួកកូនៗ យល់ព្រមដូច្នោះ ទើបទ្រង់តាំងអនុប្បញ្ញត្តិទុក ។*

បទថា **អទិន្នំ** *សេចក្តីថា គេមិនបានឲ្យដោយកាយ របស់ជាប់នឹងកាយ និងការបង្ហោនឲ្យឯណាមួយ ដល់ភិក្ខុដែលទទួលដោយកាយ ឬដោយរបស់ជាប់កាយ ។ ពិតហើយ ព្រះឧបាលីសំដៅយករបស់ដែលគេមិនបានឲ្យនេះឯង ទើបពោលទុកក្នុងបទភាជនៈថា ឈ្មោះថា របស់ដែលគេមិនបានឲ្យ*

លោកហៅថា របស់មិនទាន់ទទួលប្រគេន ។ តែក្នុងទុតិយបារាជិកត្រាស់ថា ឈ្មោះថា របស់ដែលគេមិនបានឲ្យ លោកហៅទ្រព្យដែលអ្នកដទៃហួងហែង ។ ឯបទថា របស់ដែលគេឲ្យនេះ លោកលើកឡើងទុកដើម្បីសម្តែងលក្ខណៈនៃរបស់ដែលគេមិនបានឲ្យនោះឯង ដោយអំណាចនៃនយដែលផ្ទុយគ្នា ។

អធិប្បាយ

សិក្ខាបទវិភង្គនៃឧទកទន្តទោណសិក្ខាបទ

[๑๔๒] *ក្នុងនិទ្ទេសនៃបទថា* **ទិន្នំ** *នោះ មានវិនិច្ឆ័យដូច្នេះថា ពាក្យថា* **กายេน วา กายปฏิพทฺเธน วา นิสฺสคฺคิเยน วา เนตฺวา** *បានដល់កាលអ្នកដទៃគេឲ្យយ៉ាងនេះ (គឺឲ្យដោយកាយក្តី ដោយរបស់ជាប់កាយក្តី ដោយការបោះឲ្យក្តី) ។*

បទថា **หตฺถปาเส ฐิโต กายេน วา กายปฏิพทฺเธน วา ปฏิคฺคณฺหาติ** *សេចក្តីថា បើភិក្ខុនៅក្នុងហត្ថបាស មានលក្ខណៈដូចពោលហើយខាងដើម ទទួលប្រគេនរបស់នោះ ដែលគេឲ្យយ៉ាងនោះ ដោយហោចសូម្បីធូលីវែ ដោយកាយ ឬដោយរបស់ជាប់ដោយកាយ ។ វត្ថុនោះដែលទទួលប្រគេនហើយយ៉ាងនេះ លោកហៅថា របស់ដែលគេឲ្យ ។ របស់ដែលគេលះបង់ឲ្យដោយពាក្យថា សូមលោកម្ចាស់កាន់យករបស់នេះ របស់នេះ សូមជារបស់លោកម្ចាស់ជាដើម លោកមិនហៅថា របស់ដែលគេឲ្យទេ ។*

បណ្តានិទ្ទេសទាំងនោះ បទថា **กายេน** *សេចក្តីថា ដែលគេឲ្យដោយ*

បណ្តាសរីរាវយវៈ មានដៃជាដើមណាមួយ ដោយហោចសូម្បីដោយម្រាមជើង ក៏ឈ្មោះថា គេឲ្យហើយដោយកាយ ។ ក្នុងការទទួលប្រគេន ក៏មានន័យដូច្នេះឯង ។ ពិតហើយ របស់ដែលភិក្ខុទទួលប្រគេនដោយសរីរាវយវៈចំណែកណាមួយ រាប់ថា ទទួលប្រគេនហើយ ដោយកាយដូចគ្នា ។ បើគេឲ្យរបស់ដែលត្រូវធ្វើនត្តុ ភិក្ខុអាពាធមិនអាចនត្តុចូលក្នុងច្រមុះបានឡើយ ទទួលយកតាមមាត់បាន (ប្រគេនតាមមាត់បាន) ។ សេចក្តីពិត ដោយគ្រាន់តែការជាក់ចិត្តប៉ុណ្ណោះ ជាប្រមាណក្នុងការទទួលប្រគេននេះ ។ ន័យនេះលោកពោលទុកក្នុងមហាបច្ចរី ។

បទថា **កាយប្បដិពទ្ធេន** *សេចក្តីថា របស់ដែលគេឲ្យដោយឧបករណ៍ណាមួយ បណ្តាឧបករណ៍ មានវែកជាដើម ឈ្មោះថា គេឲ្យដោយរបស់ជាប់កាយ សូម្បីក្នុងការទទួលប្រគេន ក៏មានន័យដូច្នេះដូចគ្នា ។ របស់ដែលភិក្ខុទទួលដោយវត្តុណាមួយ ដែលជាប់ដោយរាងកាយ មានបាត្រ និងចាសជាដើម រាប់ថា ទទួលប្រគេនដោយរបស់ជាប់ដោយកាយដូចគ្នា ។*

បទថា **និស្សគ្គិយេន** *សេចក្តីថា របស់ដែលគេបោះប្រគេនឲ្យផុតអំពីកាយ និងអំពីរបស់ជាប់ដោយកាយដល់ភិក្ខុដែលនៅក្នុងហត្ថបាស ដោយកាយ ឬរបស់ជាប់ដោយកាយ ឈ្មោះថា គេប្រគេនដោយប្រយោគដែលបោះឲ្យ នេះជាការពណ៌នាតាមព្រះបាលីជាបឋម ។*

ចាលីមុត្តកវិនិច្ឆ័យ

ក្នុងសិក្ខាបទនេះ គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យចាលីមុត្តកវិនិច្ឆ័យដូចតទៅនេះថា

អង្គនៃការប្រគេន ៥ យ៉ាង

ការទទួលប្រគេន រមែងឡើងដោយអង្គ ៥ គឺរបស់ដែលត្រូវប្រគេន ល្មមបុរសមានកម្លាំងខ្នាតកណ្តាលលើកបួច ១ ហត្ថបាសប្រាកដ (នៅក្នុងហត្ថបាស) ១ ការបង្អោនប្រគេនប្រាកដ (គេបង្អោនប្រគេន) ១ ទេវតាក្តី មនុស្សក្តី តិរច្ឆានក្តី ប្រគេន ១ កិក្ខុទទួលប្រគេនដោយកាយ ឬដោយរបស់ជាប់កាយ ១ ការទទួលប្រគេនរមែងឡើងដោយអង្គ ៥ ដោយប្រការយ៉ាងនេះ ។ ក្នុងអង្គ ៥ នោះ ហត្ថបាសនៃកិក្ខុឈរ អង្គុយ និងដេកបណ្ឌិតគប្បីជ្រាបតាមន័យដូចពោលហើយ ក្នុងបវារណាសិក្ខាបទ ។

បណ្តាអ្នកឲ្យ និងអ្នកទទួលប្រគេន មួយនៅលើអាកាស មួយទៀតនៅលើផែនដី គប្បីកំណត់ប្រមាណហត្ថបាស ត្រង់ក្បាលរបស់អ្នកនៅលើផែនដី និងអវយវៈដែលជិតជាងរបស់អ្នកឈរនៅលើអាកាស រៀរដៃដែលលាចេញដើម្បីឲ្យ ឬដើម្បីទទួល ។ បើមួយចំណែកនៅក្នុងរណ្តៅ (អណ្តូង) មួយចំណែកនៅមាត់រណ្តៅ ឬមួយចំណែកនៅលើដើមឈើ មួយចំណែកនៅលើផែនដី ក៏គប្បីកំណត់ប្រមាណហត្ថបាសតាមន័យ ដូចពោលហើយនោះឯង ។

បើបក្សីយកចំពុះពាំផ្កា ឬផ្លែឈើប្រគេនក្តី ជីរយកប្រមោយចាប់ផ្កា ឬផ្លែឈើប្រគេនក្តី នៅក្នុងហត្ថបាសបែបនេះ ការទទួលប្រគេន រមែងឡើងបាន ។ បើកិក្ខុអង្គុយលើ កជីរ សូម្បីកម្ពស់ ៧ ហត្ថ ១ ចំអាម និងទទួលរបស់ដែលជីរនោះប្រគេនដោយប្រមោយ ក៏គួរដូចគ្នា ។ ទាយកម្នាក់ទូលកាជនៈបាយ និងម្ហូបជាច្រើនលើក្បាល មកកាន់សម្នាក់របស់កិក្ខុ ពោលទាំង

ឈរថា និមន្តលោកម្ចាស់ទទួលចុះ ជាបឋមការបង្អោនប្រគេនមិនជ្រាកដទេ ព្រោះដូច្នោះ មិនគួរទទួល ។ បើគេបង្អោនចុះមកត្រឹមបន្តិចបន្តួច ភិក្ខុគប្បីលាដៃទទួលភាជន:ខាងក្រោម សូម្បីដោយឯកទេស ។ ដោយការទទួលត្រឹមប៉ុណ្ណោះ ភាជន:ទាំងអស់ ឈ្មោះថា ទទួលប្រគេនហើយ ។ តាំងអំពីទទួលប្រគេននោះទៅ ទោះលើកចុះក្តី រុញចេញក្តី ហើយចាប់យកវិញក្តី ដែលខ្លួនត្រូវការ គួរ ។ ឯក្នុងភាជន:តែមួយ មានល្អី ដែលមានជាយជាដើម មិនមានពាក្យដែលគប្បីពោលទៀយ ។

សូម្បីទាយកវែកភត្តាហារទៅ បើបង្អោនអំវែកចុះប្រគេន គួរ ។ បើមានឫស្សីវែងប្រមាណ ๓๐ ហត្ថ ត្រង់ចុងម្ខាងចងក្អមទឹកអំពៅព្យរទុក ត្រង់ចុងម្ខាងចងក្អមសប្បិព្យរទុក បើភិក្ខុទទួលប្រគេនឫស្សីនោះ ឈ្មោះថា ទទួលប្រគេនវិញទាំងអស់ដូចគ្នា ។ បើទាយកពោលថា និមន្តលោកម្ចាស់ទទួលទឹកអំពៅស្រស់ដែលកំពុងហូរចេញអំពីឃ្នាប ការបង្អោនចូលមកប្រគេនមិនជ្រាកដ ព្រោះដូច្នោះ ទើបមិនគួរទទួល ។ តែបើគេស្រង់យកកាកចោលហើយយកដៃជួសឡើងប្រគេន គួរ ។

ជាត្រជាច្រើន គេទុកលើគ្រែក្តី លើតាំងក្តី លើកន្ទេលផែងក្តី លើស្នូកឈើក្តី លើបន្ទះក្តារក្តី ។ ទាយកនៅក្នុងហត្ថបាសនៃភិក្ខុដែលនៅក្នុងទីណាមួយ របស់ដែលគេឲ្យក្នុងជាត្រទាំងនោះ ដែលភិក្ខុនៅក្នុងទីនោះ សូម្បីយកដៃប៉ះគ្រែជាដើម ដោយអត្ថថា ទទួលប្រគេនឈរក្តី អង្គុយក្តី ដេកក្តី ជាការទទួលប្រគេនហើយទាំងអស់ ។ បើភិក្ខុឡើងអង្គុយលើគ្រែជាដើម ដោយ

តាំងចិត្តថា អញនឹងទទួលប្រគេន ក៏គួរដូចគ្នា ។

បើទាយកជាក់ជាត្រទាំងឡាយលើផែនដី យកទីប៉ោង និងទីប៉ោងនៃជាត្រទល់គ្នា របស់ដែលគេប្រគេនក្នុងជាត្រ ដែលភិក្ខុអង្គុយយកដៃ ឬម្ជុលប៉ះប៉ុណ្ណោះ ជាការទទួលប្រគេនហើយ ។ លោកពោលទុកក្នុងទីកន្លែងខ្លះថា ការទទួលប្រគេនក្នុងជាត្រដែលគេតាំងទុកលើកន្ទេលផែងដែលធំ និងកម្រាលលើខ្នងដីរជាដើម រមែងមិនឡើង ពាក្យនោះគប្បីជ្រាបថា លោកពោលសំដៅយកការកន្ទងហួសហត្ថបាសទៅ ។ តែកាលមានហត្ថបាស ក្នុងទីណាមួយក៏គួរ ក្រៅអំពីរបស់ដែលកើតនៅជាមួយទីនោះ ។

ការទទួលប្រគេនលើស្វ៊ីកឈូក ឬលើស្វ៊ីកចារជាដើម ដែលកើតនៅត្រង់ទីនោះ រមែងមិនគួរ ។ ស្វ៊ីកឈូកជាដើមនោះ មិនដល់នូវការរាប់ថា ជារបស់ជាប់កាយ ដូចក្នុងរបស់កើតជាមួយទីនោះ ការទទួលប្រគេនមិនឡើងយ៉ាងណា ក្នុងត្រែដែលគេភ្ជាប់នៅត្រង់ដង្គត់ឈើជាដើមក្នុងបន្ទះក្តារ ឬក្នុងថ្មដែលជាអសង្ហារឹម ការទទួលប្រគេន ក៏មិនឡើងដូចគ្នា ដូច្នោះ ។ ពិតហើយត្រែតាំងដែលភ្ជាប់នឹងគល់ដង្គត់ជាដើមនោះ ជារបស់គួរសង្គ្រោះចូលនឹងរបស់ដែលកើតនៅទីនោះ ។

សូម្បីលើស្វ៊ីកអំពិលជាដើម ដែលជាស្វ៊ីកតូចៗ រាយពេញនៅលើផែនដី ការទទួលប្រគេន ក៏មិនឡើង ។ ព្រោះថា ស្វ៊ីកអំពិលជាដើម មិនអាចនឹងតាំងទុកបានដោយល្អ ។ តែលើស្វ៊ីកដែលធំ មានស្វ៊ីកឈូកជាដើម (ទទួលប្រគេន) ឡើង ។

បើទាយកឈរហួសហត្ថបាសក្នុងទីនោះ យកវែកត្រឡោកដងវែងដួសប្រគេន ភិក្ខុគប្បីប្រាប់ទាយកនោះថា ចូរចូលឲ្យជិត ។ ទាយកនោះមិនបានឮក្តី មិនអើពើក្តី ដាក់ចុះទៅក្នុងបាត្រនោះឯង ភិក្ខុគប្បីទទួលប្រគេនជាប្តី ។ ទោះក្នុងបុគ្គលដែលឈរនៅឆ្ងាយ ចោះដុំបាយទៅប្រគេន ក៏មានន័យដូច្នេះដូចគ្នា បើក្នុងបាត្រដែលនាំចេញមកអំពីស្រោមបាត្រ មានកម្ទេចល័ខ បើមានទឹក គប្បីលាងជាមុន ។ បើមិនមាន គប្បីជូតកម្ទេចល័ខក្តី ឬទទួលប្រគេនហើយក្តី សឹមទៅបិណ្ឌបាត ។ បើត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត លម្អងធូលីធ្លាក់ (ក្នុងបាត្រ) គប្បីទទួលប្រគេនជាមុន សឹមទទួលភិក្ខា ។ តែបើមិនបានទទួលប្រគេន ទទួល (ភិក្ខា) ជាវិនយទុក្កដ ។ តែជាអនាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលទទួលប្រគេនធូលីនោះជាប្តី ហើយឆាន់ ។ បើភិក្ខុពោលថា ទទួលប្រគេនមុន ចូរប្រគេន ពួកទាយកមិនបានឮពាក្យក្តី មិនអើពើ ប្រគេនភិក្ខុជ្រុលទៅនោះឯង មិនជាវិនយទុក្កដ ។ ភិក្ខុទទួលប្រគេនជាប្តី ហើយគប្បីទទួលភិក្ខាជនៃចុះ ។

បើខ្យល់ខ្លាំង បក់ធូលីឲ្យអណ្តែតទៅធ្លាក់អំពីទីនោះៗ ភិក្ខុមិនអាចទទួលភិក្ខាបាន និងចងចិត្តទទួលដោយចិត្តបរិសុទ្ធថា អញនឹងឲ្យដល់អនុ-បសម្បន្ន គួរ ។ ត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតយ៉ាងនេះ ហើយត្រឡប់ទៅកាន់វិហារក្តី អាសនៈសាលាក្តី ឲ្យភិក្ខានោះដល់អនុបសម្បន្នហើយ ទោះទទួលយកភិក្ខាដែលអនុបសម្បន្ននោះប្រគេនជាប្តីក្តី ទោះកាន់យកវបស់អនុបសម្បន្ននោះដោយវិស្សាសៈធាន់ក្តីក៏បាន ។

បើភិក្ខុឲ្យបាត្រដែលមានធូលីដល់ភិក្ខុ ក្នុងវេលាត្រាច់បិណ្ឌបាត គប្បី

ប្រាប់ភិក្ខុម្ចាស់ជាត្រនោះថា លោកទទួលប្រគេនជាត្រនោះ ហើយគប្បីទទួលភិក្ខា ឬគប្បីឆាន់ ។ ភិក្ខុម្ចាស់នៃជាត្រនោះគប្បីធ្វើយ៉ាងនោះ ។ បើធូលីអណ្តែតនៅខាងលើ គប្បីសិតទឹកចាយចេញ ហើយឆាន់ចំណែកដែលសល់ចុះ ។ បើធូលីលិចកប់ចូលទៅខាងក្នុង គប្បីប្រគេនជាថ្មី ។ បើមិនមានអនុបសម្បន្ន កុំលែង (ជាត្រ) អំពីដៃឡើយ គប្បីនាំទៅក្នុងទីដែលមានអនុបសម្បន្ន ហើយទទួលប្រគេនជាថ្មី ។ ទោះយកធូលីដែលធ្លាក់ចូលក្នុងចាយដែលស្ងួតចេញ ហើយឆាន់ក៏គួរ ។ តែបើជាធូលីល្អិតច្រើន គប្បីនាំចេញមួយអន្ទើដោយចាយខាងលើក្តី គប្បីទទួលប្រគេនជាថ្មីក្តី ហើយឆាន់ចុះ ។

បើអ្នកស្រុកជាក់បបរ ឬសម្ងទុកខាងមុខ ហើយកូរ តំណក់សម្ងខាយអំពីភាជន: ធ្លាក់ចូលក្នុងជាត្រ ភិក្ខុគប្បីទទួលប្រគេនជាត្រជាថ្មី ។ កាលពួកទាយកយកត្រឡោកជួសមកប្រគេន តំណក់សូប:ជាដើមស្រក់អំពីត្រឡោកចូលទៅក្នុងជាត្រមុន ឈ្មោះថា ធ្លាក់ទៅដោយល្អ មិនមានទោស ព្រោះគេបង្អោនចូលមកប្រគេន ។

បើទាយកកំពុងយកពែងទឹកកៀរចាយចុះ ម្រែងភ្លើង ឬផេះធ្លាក់ចុះទៅអំពីពែងទឹក មិនមានទោសដូចគ្នា ព្រោះគេបង្អោនប្រគេន របស់ដែលគេកំពុងប្រគេនដល់ភិក្ខុអង្គបន្ទាប់ទៅ ខ្ចាតចេញអំពីជាត្រ ធ្លាក់ចូលក្នុងជាត្រភិក្ខុមួយរូបទៀត ជាការធ្លាក់ទៅដោយល្អ រាប់ថា ទទួលប្រគេនហើយដូចគ្នា ។

កាលទាយកគេចាត់ចែងជ្រក់ជាដើមប្រគេនដល់ភិក្ខុមួយរូប តំណក់ទឹក (ជ្រក់) ខ្ចាតអំពីបន្ទែជ្រក់ ធ្លាក់ចូលទៅក្នុងជាត្ររបស់ភិក្ខុដទៃ លោកគប្បី

ទទួលប្រគេនបាត្រជាថ្មី ។ ពួកទាយកកំពុងចាប់ខាងលើបាត្ររបស់ភិក្ខុណា កាលតំណក់ទឹកជ្រក់ធ្លាក់ចូលទៅក្នុងបាត្ររបស់ភិក្ខុនោះ មិនមានទោស ព្រោះគេបង្អោនចូលមក ដោយភាពជាអ្នកបំណងនឹងប្រគេន ។

ពួកអ្នកស្រុកប្រគេនបាត្រពេញដោយបាយាស ភិក្ខុមិនអាចចាប់ខាងក្រោមបាន ព្រោះក្តៅ ទោះចាប់ត្រង់កណ្តាប់មាត់ ក៏គួរដួចគ្នា ។ បើចាប់ហើយ នៅតែមិនអាចទ្រាំបាន គប្បីទទួលដោយជើងបាត្រ (រង្វេលបាត្រ) ។

ភិក្ខុដែលអង្គុយកាន់បាត្រ ដេកលក់នៅត្រង់រោងធាន់ លោកមិនដឹងថា ទាយកកំពុងនាំភោជនមកឡើយ គេប្រគេនក៏មិនដឹង ភោជនរាប់ថា មិនទាន់បានប្រគេន ។ តែបើលោកជាអ្នកអង្គុយតាំងចិត្តទុក (អំពីខាងដើម) គួរ ។ បើលោកដកដៃអំពីជើងបាត្រ ហើយយកជើងត្បៀតទុក ដេកលក់ទៅ សមគួរដួចគ្នា ។ តែកាលលោកយកជើងជាន់ជើងបាត្រទុក ទទួលប្រគេន បើមិនទាន់លក់ ក៏ជាការទទួលប្រគេនដោយមិនអើពើ ព្រោះដួច្នោះ ទើបមិនគួរធ្វើ ។

អាចារ្យពួកខ្លះពោលថា ការទទួលប្រគេនដោយជើងបាត្រយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា ជាការទទួលប្រគេនដោយរបស់ដែលជាប់នឹងបាត្រ ដែលជាប់ដោយកាយ ព្រោះដួច្នោះ ទើបមិនគួរ ។ ពាក្យនោះ គ្រាន់តែជាពាក្យប៉ុណ្ណោះ តែដោយអត្ថទាំងអស់នោះ ក៏ជារបស់ជាប់ដោយកាយទាំងអស់ សូម្បីក្នុងកាយសំសគ្គសិក្ខាបទ ក៏បានសម្តែងន័យនេះទុកហើយ ។ តែបើចង្អុលយករបស់ដែលធ្លាក់ដែលគេកំពុងប្រគេនដល់ភិក្ខុ យកមកធាន់ឯងក៏គួរ ។

ក្នុងការចាប់យករបស់ដែលធ្លាក់ធាន់នោះ មានសូត្រដែលជាគ្រឿង

สาธกะดังตรัสไว้นี้ว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย เธอจงเคี่ยวบาตรที่เขากำลังให้ แล้วรับเถิด ตถาคตอนุญาตให้ภิกษุรับบาตรที่เขาเคี่ยวให้ด้วยตนเอง แล้วรับเถิด เพราะเหตุไร ดูกรภิกษุทั้งหลาย เพราะว่าบาตรนั้นเขาให้ด้วยตนเองแล้ว ฯ ก็สูตรนี้มีอรรถาธิบายว่า เพราะเหตุนั้น ในสูตรนี้ พึงทราบอธิบายอย่างนี้ว่า บาตรที่เขากำลังให้ด้วยตนเองจากมือของผู้ให้ ตกลงบนแผ่นดินที่สะอาด หรือบนแผ่นหนังสัตว์ หรือบนผ้าเช็ดเท้าก็ดี ควรรับด้วยตนเองทีเดียว ฯ แต่บาตรที่เขาวางไว้บนแผ่นดินที่มีธุลีมาก บาตรนั้นพึงปัดธุลีออกแล้วรับ หรือให้ผู้อื่นปัดธุลีออกแล้วรับ ฯ ถ้าบาตรของเราอยู่ในมือของภิกษุอื่น ถ้าภิกษุเจ้าของบาตรนั้นให้นำมาเอง ก็ควร ถ้าเราบอกภิกษุนั้นว่า ขอท่านจงนำบาตรมาเถิด ภิกษุนั้นนำมาก็ควร แต่ถ้าภิกษุนั้นนำบาตรของท่านมาไม่ได้ ไม่ควรรับ ฯ

ในกุรุนทีกล่าวว่า แม้ไม่ได้รับคำว่า จงนำมาเถิด ภิกษุรับเองด้วยตั้งใจว่า เราจักรับบาตรที่เขากำลังให้ด้วยตนเองก็ควร ฯ

ถามว่า เพราะเหตุไร จึงไม่ควรรับบาตรนั้นจากมือของภิกษุนอกนี้ แก้ว่า เพราะพระผู้มีพระภาคเจ้าไม่ทรงอนุญาตไว้ ฯ

จริงอยู่ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า ตถาคตอนุญาตให้ภิกษุรับบาตรที่เขากำลังให้ด้วยตนเองได้ ฉันใด ก็ทรงอนุญาตแก่ภิกษุที่เขากำลังให้ด้วยตนเองฉันนั้น

របស់ដែលភ្លាត់ធ្លាក់ទៅនោះប៉ុណ្ណោះ ឲ្យរើសយករបស់នោះ សូម្បីមិនបានទទួលប្រគេនក៏ឆាន់បាន ។ តែដោយពាក្យថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះវត្ថុនោះ ពួកទាយកលះបង់ គឺឲ្យហើយ ទើបឈ្មោះថា ទ្រង់សម្តែងភាពមិនមែនជារបស់អ្នកជនៃក្នុងព្រះតម្រាស់នេះ ព្រោះដូច្នោះ ភិក្ខុជនៃរើសឆាន់ឯង ទើបមិនគួរ តែសមគួរ ព្រោះការប្រើរបស់ភិក្ខុដែលជាម្ចាស់នៃរបស់នោះ ។ សេចក្តីថា នេះជាអធិប្បាយក្នុងបទថា **អនុជานามි ภิกฺขเว** *ជាដើមនេះ ។*

ព្រោះរបស់ដែលរអិលធ្លាក់នោះ ទ្រង់អនុញ្ញាតទុក ព្រោះជារបស់មិនទាន់បានទទួលប្រគេន ដូច្នោះ ភិក្ខុមិនចាប់ពាល់របស់តាមដែលតាំងនៅនោះឯង យករបស់ណាមួយបិទទុក ហើយឆាន់ក្នុងថ្ងៃស្អែកឡើង ក៏គួរ មិនជាអាបត្តិ ព្រោះសន្និធិជាបច្ច័យ តែគួរទទួលប្រគេនសិន សឹមឆាន់ ។ ពិតហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់អនុញ្ញាតការរើសឆាន់នោះឯងដល់ភិក្ខុនោះ ចំពោះក្នុងថ្ងៃនោះ ក្រៅពីថ្ងៃនោះទៅ ទ្រង់មិនអនុញ្ញាត បានឮថា អត្ថនេះក៏ជាអធិប្បាយក្នុងព្រះតម្រាស់ថា **អនុជานามි ภิกฺขเว** *ជាដើមនេះ ។*

ឥឡូវនេះ ខ្ញុំនឹងពោលអញ្ជលីហារិកនយតទៅថា ពិតហើយ កាលភិក្ខុទាំងឡាយកំពុងឆាន់ ធ្មេញទាំងឡាយ រមែងសឹករេចរិល ក្រចកទាំងឡាយ រមែងសឹក ពណ៌ (សម្បុរ) របស់ចាត្រារមែងសាក ទាំងអស់ជាអញ្ជលីហារិក ។ កាលភិក្ខុសកអំពៅជាដើមដោយកាំបិត ច្រែះរមែងជ្រាកដ ច្រែះនោះធម្មតាជារបស់កើតឡើងថ្មី គួរទទួលប្រគេនមុន សឹមឆាន់ បើភិក្ខុលាងកាំបិតមុន ហើយសឹមសក ច្រែះមិនជ្រាកដ មានត្រឹមតែក្លិនលោហៈ ក្លិន

លោហៈនោះជាអព្ភោហារិក ។ សូម្បីក្នុងប្រភេទរបស់ដែលពុះ ដោយកាំបិតតូច ដែលពួកភិក្ខុរក្សាទុក ក៏មានន័យដូច្នេះឯង ។ ពិតហើយ ភិក្ខុទាំង-ទ្វាយ ទោះទុកកាំបិតនោះ ដើម្បីប្រើប្រាស់ ក៏ទេ ដូច្នេះ ។

កាលភិក្ខុទាំងទ្វាយបុក ឬកិនទូវថ្នាំ មានថ្នាំឫសឈើជាដើម តួត្បាល់ខាងក្រោម និងតួត្បាល់ខាងលើ ត្បាល់ និងអង្រែជាដើម រមែងមានការសឹកទៅ ។ ភិក្ខុទាំងទ្វាយនឹងដុតកាំបិតដែលរក្សាទុក ហើយជាក់ចុះក្នុងតក្កៈ ក្តី ខីរៈក្តី ដើមប្រយោជន៍ជាថ្នាំ ពណ៌ខៀវរមែងប្រាកដក្នុងតក្កៈ ឬខីរៈនោះ ។ មានវិនិច្ឆ័យដូចដែលពោលហើយ ក្នុងកាំបិតតូចនោះឯង ។ ឯក្នុងតក្កៈផៅជាដើម មិនគួរពន្ធិចកាំបិតដែលរក្សាទុកចូលទៅក្នុងដោយខ្លួនឯង ។ បើភិក្ខុពន្ធិចចូលទៅ រមែងមិនផុតពីសាមបក្ក (ចម្អិនឯង) ។

កាលភិក្ខុត្រាច់បិណ្ឌបាត ក្នុងកាលភ្លៀងធ្លាក់ ទឹកកខ្វក់ស្រក់អំពីខ្លួន ឬអំពីចីវរចូលក្នុងបាត្រ គប្បីទទួលប្រគេនបាត្រនោះជាថ្មី ។ សូម្បីតំណក់ទឹកដែលធ្លាក់ចូល កាលភិក្ខុកំពុងឆាន់ ត្រង់គល់ឈើជាដើម ក៏មានន័យនេះដូចគ្នា ។ បើភ្លៀងធ្លាក់រហូត ៧ ថ្ងៃ ជាទឹកបរិសុទ្ធ ឬទឹកភ្លៀងដែលធ្លាក់ក្នុងទីវាល គួរ ។

ភិក្ខុកាលឲ្យបាយដល់សាមណេរ គប្បីឲ្យកុំពាល់ត្រូវបាយដែលនៅក្នុងបាត្ររបស់សាមណេរនោះឡើយ គប្បីទទួលប្រគេនបាត្ររបស់សាមណេរនោះ ។ កាលភិក្ខុពាល់ត្រូវបាយក្នុងបាត្រដែលមិនបានទទួលប្រគេន ហើយចាប់បាយក្នុងបាត្ររបស់ខ្លួនទៀត បាយជាឧគ្គហិត (ប៉ះពាល់របស់មិនទាន់

ប្រគេន) ។ តែបើភិក្ខុជាអ្នកមានបំណងនឹងឲ្យ ពោលថា នែសាមណេរ អ្នកចូរនាំបាត្រមក ចូរទទួលយកបាយ ដូច្នេះ តែសាមណេរនោះបដិសេធថា ខ្ញុំគ្រប់គ្រាន់ហើយ ភិក្ខុពោលទៀតថា បាយរបស់ខ្ញុំលះដល់លោកហើយ សាមណេរនៅតែពោលថា ខ្ញុំមិនត្រូវការបាយនោះទេ ដូច្នេះ សូម្បីលះរាប់រយដងក៏ដោយ ដរាបណាបាយនៅក្នុងដៃរបស់ខ្លួន រាប់ថា ជារបស់ទទួលប្រគេនហើយ ដូច្នេះ ។

បើបាយតាំងនៅលើរង្វេលបាត្រ ភិក្ខុមិនមានការសោកស្តាយ ពោលថា លោកចូរទទួលយកទៅ ត្រូវទទួលប្រគេនជាថ្មី បើភិក្ខុមិនទាន់ដាច់អាល័យ ដាក់បាត្រទុកលើជើងទ្របាត្រ ហើយពោលនឹងសាមណេរថា ចូរលោកទទួលយកនំក្តី បាយក្តីអំពីបាត្រនេះ ដូច្នេះ សាមណេរលាងដៃហើយ សូម្បីកាន់យកទៅរាប់រយដង មិនប៉ះពាល់របស់ដែលនៅក្នុងបាត្ររបស់ខ្លួនឡើយ ដាក់ចូលក្នុងបាត្ររបស់ខ្លួនឯង មិនមានកិច្ចដែលនឹងត្រូវប្រគេនជាថ្មី តែបើសាមណេរប៉ះពាល់របស់ដែលនៅក្នុងបាត្ររបស់ខ្លួន ចាប់យកចេញអំពីបាត្រនោះ របស់នោះរមែងលាយជាមួយរបស់សាមណេរ គប្បីប្រគេនជាថ្មី ។

តែកេចិអាចារ្យទាំងឡាយពោលថា របស់ដែលសាមណេរចាប់យកដាច់ធ្លាក់ចូលក្នុងបាត្រនោះ គប្បីទទួលប្រគេនជាថ្មី ។ ពាក្យនោះបណ្ឌិតគប្បីជ្រាបក្នុងដុំបាយជាដើម ដែលភិក្ខុកំណត់ទុកយ៉ាងនេះថា លោកចូរចាប់យកដុំបាយមួយដុំ ចូរចាប់យកនំមួយដុំ ចូរចាប់យកចំណែកប៉ុណ្ណោះនៃស្ករអំពៅ ។ ឯក្នុងពាក្យនេះថា លោកចូរចាប់យកនំក្តី បាយក្តីអំពីបាត្រនេះ មិនមានការ

កំណត់ ព្រោះដូច្នោះ របស់ដែលធ្លាក់ចូលក្នុងបាត្ររបស់សាមណេរ ប៉ុណ្ណោះ ទើបជាចប់ប្រគេន ។ ឯបាយដែលនៅក្នុងដៃ (របស់សាមណេរ) នៅជារបស់ភិក្ខុនោះឯង ដរាបណាសាមណេរមិនទាន់ច្រាប់ក្តី ភិក្ខុនៅមិនទាន់ហាមថា បានហើយក្តី ព្រោះដូច្នោះ ទើបមិនទាន់ជាចប់ប្រគេន ។

បើភិក្ខុដាក់បាយចុះក្នុងភាជន:សម្រាប់ស្ងោរបបររបស់ខ្លួនក្តី របស់ភិក្ខុទាំងឡាយក្តី ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ភិក្ខុសាមណេរពួកខ្លះ គប្បីពោលថា នែសាមណេរ លោកចូរដាក់ដៃទុកខាងលើភាជន: ហើយដួសដាក់លើដៃសាមណេរនោះ ។ របស់ដែលធ្លាក់អំពីដៃសាមណេរចូលទៅក្នុងភាជន: វត្ថុដែលធ្លាក់នោះ រមែងមិនធ្វើភាជន:ជាអកប្បិយក្នុងថ្ងៃស្អែក ព្រោះបាយនោះកិក្ខុលះហើយ បើភិក្ខុមិនធ្វើយ៉ាងនេះ ដួសដាក់ចូលទៅ គប្បីធ្វើភាជន:ឲ្យប្រាសចាកអាមិសដូចបាត្រ ហើយធាន់ចុះ ។

ពួកទាយកដាក់ឆ្នាំងបបរទុកហើយទៅ ។ សាមណេរតូចក៏មិនអាចឲ្យភិក្ខុទទួលប្រគេនឆ្នាំងបបរនោះបាន ភិក្ខុផ្ទៀងបាត្រចូលទៅ សាមណេរដាក់កឆ្នាំងលើមាត់បាត្រ ហើយផ្ទៀងចុះ ។ បបរដែលហូរទៅក្នុងបាត្រ ឈ្មោះថាប្រគេនហើយ ដូច្នេះ ។ ម្យ៉ាងទៀត ភិក្ខុដាក់ដៃចុះលើដី សាមណេរប្រមៀលទៅទុកលើដៃរបស់ភិក្ខុនោះ គួរ ។ ទោះក្នុងកំប្រោងនំ និងល្អីបាយ និងបាច់អំពៅជាដើម ក៏មាននយនេះដូចគ្នា ។ បើសាមណេរ ២-៣ រូប ជួយគ្នាប្រគេនការ: (របស់ធ្ងន់) ដែលគួរប្រគេនបានក្តី ភិក្ខុ ២-៣ រូបជួយគ្នាទទួលរបស់ដែលមនុស្សម្នាក់លើកឡើងប្រគេន គួរ ។

អធិប្បាយ ឧគ្គហិតវត្ថុ

ជនទាំង២ឃ្លាយ ព្យួរក្អមប្រេងក្តី ឆ្នាំងទឹកអំពៅក្តី ទុកត្រង់ជើងគ្រែ ឬតាំងកិក្ខុអង្គុយលើគ្រែក្តី លើតាំងក្តី គួរ ។ ប្រេងជាដើមនោះ មិនឈ្មោះថាជាឧគ្គហិតទ្បើយ ។ ឆ្នាំងប្រេងពីរឆ្នាំង ជារបស់ដែលគេព្យួរទុកលើដៃកែវ ឬលើតម្កក់ ឆ្នាំងលើទទួលប្រគេន ឆ្នាំងក្រោមមិនទាន់ទទួលប្រគេន កិក្ខុចាប់ឆ្នាំងលើ គួរ ឆ្នាំងក្រោមទទួលប្រគេនហើយ ឆ្នាំងលើមិនទាន់ទទួលប្រគេន បើកិក្ខុចាប់ឆ្នាំងលើ ហើយចាប់ឆ្នាំងក្រោម ឆ្នាំងលើជាឧគ្គហិត ។ ខាងក្រោមគ្រែ មានកែវប្រេងមិនទាន់ទទួលប្រគេន បើកិក្ខុបោស យកអំបោសប៉ះកែវប្រេង ប្រេងនោះមិនជាឧគ្គហិត ។

កិក្ខុតាំងចិត្តថា អញនឹងលើកយករបស់ដែលទទួលប្រគេនទុកហើយប្រទ្បំទៅចាប់របស់ដែលមិនទាន់បានប្រគេន ដីងហើយ ទុកវិញ ក្នុងទីដែលខ្លួនលើកមក របស់នោះមិនជាឧគ្គហិត ។ នាំចេញមកខាងក្រៅហើយ ទើបដីង កុំទុកខាងក្រៅ គប្បីនាំត្រឡប់ចូលទៅទុកក្នុងទីដើមវិញ មិនមានទោសបើកែវប្រេងនោះ ក្នុងកាលមុនបើកទុក មិនគួរបិទ គប្បីទុកតាមប្រក្រតីពីមុន ។ បើទុកខាងក្រៅ កុំប៉ះពាល់ទៀត ។ បើភិក្ខុកំពុងចុះមកកាន់ប្រាសាទជាន់ខាងក្រោម ដីងថាខ្លួនកំពុងកាន់ប្រេងជាដើមត្រង់កណ្តាលជណ្តើរ ព្រោះមិនមានឱកាស គប្បីនាំទៅទុកខាងលើ ឬខាងក្រោមក៏បាន ។

ផ្សិតកើតឡើងក្នុងប្រេងដែលខ្លួនទទួលប្រគេនហើយ ផង់ផ្សិតកើតឡើងលើខ្នងខ្ទីជាដើម ផ្សិត ឬផង់ផ្សិតនោះ ធម្មតាកើតក្នុងប្រេង និងខ្ទីនោះឯង មិនមានកិច្ចដែលត្រូវប្រគេនជាថ្មី ។ មនុស្សឡើងដើមត្នោតក្តី ដួងក្តី យក

ខ្សែសម្រួតធ្លាយត្នោតចុះមកអំពីខាងលើ ស្រែកថា និមន្តលោកម្ចាស់ទទួលចុះ កុំគប្បីទទួល ។ បើមនុស្សដទៃឈរលើផែនដី ចាប់ត្រង់កន្ទុយខ្សែលើកប្រគេន ទទួល គួរ ភិក្ខុឲ្យធ្វើមែកឈើធំ ដែលមានផ្លែឲ្យជាកប្បិយ ហើយទទួលប្រគេនផ្លែទាំងឡាយ ឈ្មោះថា ភិក្ខុទទួលប្រគេនហើយដូចគ្នា ។ គួរ បរិភោគបានតាមសប្បាយ ។

ជនទាំងឡាយឈរខាងក្នុងរបង ហែករបងប្រគេនដើមអំពៅក្តី ផ្លែទន្ទាប់ក្តី កាលបានហត្ថបាស គួរទទួល ។ បើភិក្ខុទទួលដើមអំពៅ ឬផ្លែទន្ទាប់ត្រង់ប្រហោងចេញមក មិនប៉ះ (គងលើ) របង ទើបគួរ ។ ក្នុងដើមអំពៅ និងផ្លែទន្ទាប់ដែលហុចចេញមក ត្រូវ (គងលើរបង) លោកមិនបានសម្តែងទោសទុកក្នុងអដ្ឋកថាទាំងឡាយ ។ តែពួកយើងយល់ថា ចាកហានដែលដើមអំពៅជាដើមពាល់ត្រូវ ហាក់ដូចជាលើករបស់ដែលធ្លាក់ឡើងឯង ។ សូម្បីពាក្យនោះ រមែងប្រើបានក្នុងកាលរបស់ចេញទៅមិនឈប់ ដូចកណ្ហៈដែលបោះឲ្យរមៀលទៅខាងក្រៅដែនគយ ដូច្នោះ ។

ពួកជនបោះរំលងរបងក្តី កំពែងក្តី ។ តែកំពែងមិនក្រាស់ ហត្ថបាសរមែងគ្រប់គ្រាន់ដល់បុគ្គលដែលឈរក្នុងកំពែង និងខាងក្រៅកំពែង ភិក្ខុទោះទទួលរបស់ដែលបោះឡើងកម្ពស់សូម្បីរាប់រយហត្ថ ហើយធ្លាក់ចុះមកដល់ គួរ ។

ភិក្ខុយកកបញ្ចិះសាមណេរអាពាធទៅ ។ សាមណេរឃើញផ្លែឈើតូចធំ បេះប្រគេនទាំងដែលនៅលើ-កនោះឯង ភិក្ខុគួរទទួល ។ បុគ្គលដទៃឲ្យភិក្ខុជិះកទៅ ប្រគេនផ្លែឈើដល់ភិក្ខុដែលអង្គុយនៅលើ-ក សមគួរទទួល

ដូចគ្នា ភិក្ខុកាន់មែកឈើមានផ្លែ ដើម្បីជាម្លប់ដើរទៅ កាលកើតគំនិតចង់ធាន់ផ្លែឈើ ទោះឲ្យអនុបសម្បន្នប្រគេនហើយ គួរ ។ ភិក្ខុឲ្យធ្វើកប្បិយមែកឈើដើម្បីដេញវុយ ហើយទទួលប្រគេនទុក បើមានបំណងនឹងធាន់ ការទទួលប្រគេនខាងដើមនោះឯង អាចប្រើបាន មិនមានទោសដល់ភិក្ខុដែលទំពាស៊ុ ។

ភិក្ខុជាក់ភណ្ឌៈដែលគួរទទួលប្រគេនទុកលើយាន របស់ពួកអ្នកស្រុកដែលធ្វើដំណើរទៅ យានជាប់ភក់ ភិក្ខុកំលោះចាប់កង់លើកទ្បើង គួរ របស់របរមិនឈ្មោះថា ជាឧគ្គហិត ។ ភិក្ខុជាក់របស់ដែលគួរប្រគេនទុកក្នុងទូកចែវទូកទៅក្តី ឬយកដៃកាយទៅ គួរ ។ សូម្បីក្នុងក្បូន ក៏មានន័យដូចគ្នា ។ ភិក្ខុជាក់ភណ្ឌៈទុកក្នុងថាសក្តី ក្នុងកន្ទោរក្តី ក្នុងកូមក្តី ហើយប្រើឲ្យអនុបសម្បន្នកាន់ភណ្ឌៈនោះ ចាប់ដើមដៃអនុបសម្បន្នឆ្ងងទឹកទៅ គួរ ។ បើថាសជាដើមមិនមាន ឲ្យអនុបសម្បន្នកាន់ហើយ ចាប់អនុបសម្បន្ននោះ ត្រង់ដើមដៃឆ្ងងទៅ ក៏គួរ ។

ពួកឧបាសកប្រគេនអង្ករជាស្បៀងដើរផ្លូវដល់ពួកភិក្ខុ ដែលត្រៀមខ្លួនដើរផ្លូវ ពួកសាមណេរជួយកាន់អង្ករភិក្ខុទាំងឡាយ ហើយមិនអាចដើម្បីកាន់អង្ករចំណែកខ្លួនឯងបាន ទើបពួកភិក្ខុជួយកាន់អង្ករបស់សាមណេរទាំងនោះ សាមណេរទាំងឡាយ កាលអង្ករដែលខ្លួនកាន់អស់ហើយ យកអង្ករក្រៅពីនេះដាំបបរ រៀបចំបាត្ររបស់ភិក្ខុសាមណេរទាំងអស់ទុកតាមលំដាប់ ហើយចាក់បបរចូល សាមណេរអ្នកឈ្វាស យកបាត្ររបស់ខ្លួនប្រគេនដល់ព្រះថេរៈ បាត្ររបស់ព្រះថេរៈប្រគេនដល់ព្រះថេរៈអគ្គទី ២ ផ្ទាស់បាត្រគ្នាទាំងអស់

យ៉ាងនេះជាដើមរហូតគ្រប់គ្នា ។ ឈ្មោះថា ភិក្ខុទាំងអស់ឆាន់បបរបស់សាមណេរ គួរ ។ បើសាមណេរជាអ្នកមិនឈ្លាស ផ្តើមនឹងហុតបបរក្នុងបាត្ររបស់ខ្លួនដោយខ្លួនឯងប៉ុណ្ណោះ ពួកព្រះថេរៈ គួរសូមហុតទៅតាមលំដាប់យ៉ាងនេះថា អ្នកមានអាយុ ចូរឲ្យបបររបស់លោកដល់ខ្ញុំ ដូច្នេះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុទាំងអស់ មិនត្រូវទោស ព្រោះឧគ្គហិតជាបច្ចុយ មិនត្រូវទោស ព្រោះសន្និធិជាបច្ចុយ ។

តែក្នុងការដួរបាត្រគ្នានេះ សេចក្តីប្លែកគ្នានៃភិក្ខុទាំងឡាយ ដែលនាំប្រែងជាដើមទៅ ដើម្បីញោមប្រុសស្រី និងនាំមែកឈើជាដើមទៅ ដើម្បីជាម្លប់ជាដើម និងភិក្ខុដែលផ្ទាស់ប្តូរបាត្រគ្នាទាំងនេះ មិនប្រាកដ ព្រោះដូច្នោះ បណ្ឌិតគប្បីពិចារណាអកហេតុ ។

សាមណេរបំណងនឹងដាំបាយ មិនអាចសែ្វងឲ្យអស់ក្រួសខ្សាច់បាន ភិក្ខុគប្បីទទួលប្រគេនអង្ករ និងភាជនៈ សែ្វងឲ្យអស់ក្រួសខ្សាច់ ហើយលើកភាជនៈទៀងកាន់ជើងក្រានចុះ កុំគប្បីបង្កាត់ភ្លើង ។ ក្នុងវេលាចម្អិនត្រូវបើកមើល ទើបដឹងភាពដែលបាយជារបស់ឆ្អិនបាន ។ បើបាយឆ្អិនមិនល្អ នឹងបិទដើម្បីឲ្យឆ្អិន មិនគួរ នឹងបិទដើម្បីមិនឲ្យធូលី ឬផេះធ្លាក់ចូលទៅ គួរ ។ កាលបាយឆ្អិនហើយ នឹងលើកចុះក្តី ឆាន់ក្តី គួរ ។ ចាប់ពីពេលនោះទៅ មិនមានកិច្ចដែលត្រូវទទួលប្រគេនជាថ្មី ។

សាមណេរអាចចម្អិនបាន តែលោកមិនមានពេល លោកបំណងនឹងទៅទីណាមួយ ភិក្ខុទទួលប្រគេនភាជនៈ មួយអន្ទៀដោយអង្ករ និងទឹកហើយ

លើកឡើងកាន់ជើងក្រោន គប្បីពោលថា លោកចូរបង្ហាត់ភ្លើងឲ្យឆេះល្អ ហើយទៅចុះ ។ បន្ទាប់ពីភ្លើងឆេះល្អនោះហើយ ទោះធ្វើកិច្ចគ្រប់យ៉ាងសមគួរដោយនយមុនដូចគ្នា ។ ភិក្ខុតាំងភាជនៈស្អាត ដាំទឹកកម្តៅទុក ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បបរ គួរ ។ កាលទឹកក្តៅហើយ សាមណេរច្រកអង្ករចូល ។ ចាប់ពីពេលនេះទៅ ភិក្ខុកុំគប្បីរុកភ្លើង ។ និងទទួលប្រគេនបបរដែលឆ្អិន ហើយហុត គួរ ។

សាមណេរដាំបបរ ភិក្ខុរពិសដៃ ចាប់ភាជនៈ ចាប់គ្របឆ្នាំង ដួសពពុះដែលផុរឡើងចោលទៅ ។ ចំពោះភិក្ខុនោះមិនគួរហុត ត្រូវអាបត្តិទុក្កដឈ្មោះទុរុបចិណ្ណ ។ បើភិក្ខុចាប់វែក ឬត្រឡាក ហើយមិនលើកឡើង ។ បបរនោះ រមែងមិនគួរដល់ភិក្ខុទាំងអស់ រមែងជាសាមបក្កផង ទុរុបចិណ្ណផង បើលើកឡើងជាឧគ្គហិតផងដែរ ។

ភិក្ខុត្រាច់បិណ្ឌបាត ជាក់ជាត្រទុកលើជើងជាត្រ ។ បើភិក្ខុឡះឡោះអង្គជទៃលេងនៅក្នុងទីនោះ ចាប់ប៉ះពាល់ជាត្រ ចាប់ប៉ះពាល់គម្របជាត្រ ។ ភត្តដែលបានអំពីជាត្រនោះ មិនគួរចំពោះភិក្ខុឡះឡោះនោះ ។ បើលោកលើកជាត្រឡើង ហើយទុកវិញ មិនគួរដល់ភិក្ខុទាំងអស់ ។ ភិក្ខុចាប់មែកឈើ ឬវល្លិ៍អង្រែនផ្លែដែលកើតនៅលើដើមជាដើមនោះ ផ្លែដែលបានអំពីមែកឈើ ឬវល្លិ៍នោះ មិនគួរដល់ភិក្ខុដែលអង្រែននោះដូចគ្នា ហើយលោករមែងត្រូវទុរុបចិណ្ណទុក្កដផងដែរ ។ លោកពោលទុកក្នុងមហាបច្ចរីថា ភិក្ខុទល់ដើមឈើដែលមានផ្លែ ឬចងបន្ទាទុកត្រង់ដើមឈើនោះ គួរ មិនជាទុរុបចិណ្ណទុក្កដ ។

ចំណែកភិក្ខុឃើញផ្លែឈើ មានផ្លែស្វាយជាដើមដែលជ្រុះក្នុងព្រៃ តាំង

จิตฺตตา អញ្ញនីឝ្ឆឲ្យដល់សាមណេរ ហើយនាំមកឲ្យ គួរ ។ ភិក្ខុឃើញរំពាំនៃសីហៈជាដើម គិតថា អញ្ញនីឝ្ឆឲ្យដល់សាមណេរ ទទួលប្រគេនក្តី មិនបានទទួលប្រគេនក្តី នាំមកឲ្យគួរ ។ បើអាចជម្រះវិតក្កឲ្យបរិសុទ្ធបាន សូម្បីទំពាសុីអាហារដែលបានមកពីរំពាំនៃសីហៈជាដើមនោះ ក៏គួរ មិនត្រូវទោស ព្រោះទទួលប្រគេនសាច់ផៅជាបច្ចុយ និងមិនត្រូវទោស ព្រោះខគ្គហិតជាបច្ចុយឡើយ ។

បើភិក្ខុកាន់ប្រេងជាដើមដើរទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់មាតា និងបិតា កើតព្យាធិឡើងក្នុងកណ្តាលផ្លូវ ទោះទទួលប្រគេនវត្ថុដែលខ្លួនប្រាថ្នាអំពីប្រេងជាដើមនោះ ហើយឆាន់ គួរ ។ តែបើជារបស់ភិក្ខុទទួលប្រគេនទុកក្នុងគ្រាមុន មិនមានកិច្ចនីឝ្ឆត្រូវទទួលប្រគេនជាថ្មីឡើយ ។

ភិក្ខុនាំអង្ករមកឲ្យ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់មាតាបិតាៗ នោះ រៀបចំចម្អិនបបរជាដើមអំពីអង្ករនោះឯងប្រគេនដល់ភិក្ខុនោះ គួរ ។ មិនមានទោស ព្រោះសន្និធិជាបច្ចុយ ឬព្រោះខគ្គហិតជាបច្ចុយ ។ ភិក្ខុបិទគម្របដាំទឹកឲ្យក្តៅ គួរ បរិភោគបានដរាបដល់អស់ ។ តែបើផេះធ្លាក់ចូលក្នុងទឹកក្តៅនេះ គួរទទួលប្រគេន ។ កាលភិក្ខុយកជង្ក្រៀបដងវែង ចាប់កែវស្លាប្រេង ផេះធ្លាក់ចូលទៅ កុំលែងដៃ រម្ងាស់ហើយដាក់ចុះ គប្បីទទួលប្រគេនជាថ្មី ។ បើធ្យូងក្តីឧសក្តី ភិក្ខុទទួលប្រគេនទុកហើយ ការទទួលខាងដើមនោះឯងនៅប្រើបាន ។

ភិក្ខុទំពាអំពៅ សាមណេរពោលថា លោកម្ចាស់ឲ្យខ្ញុំខ្ញុះ ភិក្ខុប្រាប់ថា ចូរកាត់យកអំពីចំណែកនេះទៅ ហើយកាន់យក ក្នុងចំណែកដែលនៅសល់

*มิ*นมานกิจ*ใ*ดเลตรั*ว*ทรัพย์ปรเคนชาวัดเ*ว*ย ฯ สำหรับภิกษุใดเลขานุการ*ว*ัด ก็มีนัยเช่นเดียวกัน ฯ จริงอยู่ ข้อที่เลขานุการวัดพึงทราบ ชื่อว่า มิได้ทรัพย์ (คือมิได้) การปรเคนเ*ว*ย ฯ ภิกษุในกาลแจกจ่ายข้าวของ รับปรเคนแล้ว เรียกชื่อแจกๆ ฯ พวกภิกษุก็ดี พวกสามเณรก็ดี มาแล้ว ก็ให้ภิกษุรูปหนึ่งๆ ด้วยการเรียกชื่อครั้งเดียวเท่านั้น ชื่อว่าข้อที่เลขานุการพึงทราบแก่ภิกษุ สามเณรผู้ถือเอาไปแล้ว เป็นของปรเคนโดยชอบ (มิได้ทรัพย์ปรเคน) ฯ ถ้าสามเณรเรียกสองครั้งแล้วจึงให้ ชื่อว่าข้อที่เลขานุการพึงทราบแก่สามเณรนั้น เป็นของมิได้รับปรเคน ฯ

ภิกษุรับของเคี้ยว แล้วฉันก็ดี ฯ ทาก็ดี นวดก็ดี ให้ดื่มยาด้วยมโนสิลาก็ดี ฯ ให้ถือเอาเครื่องประดับก็ได้ ฯ ไม่มีโทษ ทั้งในการรับ ทั้งในการฉันด้วยอำนาจชีวิก และในการถือเอาเครื่องประดับนั้นเอง ฯ กาลภิกษุอาบน้ำฝน หรือน้ำร้อน ควรเข้าไปตามตรอกเล็ก ประตู และที่มืด ให้ลูบไล้ด้วยน้ำมันหรือเนยใส เพราะมีเหตุเป็นที่ตั้งแห่งความรังเกียจ ฯ

การเรี่ยรายอาหารที่ฉันแล้วออกมาบริโภค ควรกลับเข้าไปภายในวิหารอีก เพราะเป็นเหตุแห่งความไม่เป็นที่เลื่อมใส ฯ ถ้าเรี่ยรายออกมาถึงประตูแล้วกลับเข้าไปในวิหาร ต้องอาบัติทุกกฏ เพราะเป็นเหตุแห่งอาบัติ ฯ น้ำล้างบาตรที่มีเมล็ดข้าวสุกปนอยู่ (ในที่มืด) ต้องอาบัติเช่นกัน ฯ ถ้าเมล็ดข้าวสุกไม่ปรากฏ จะหยดลงในที่ใดที่หนึ่งของ

อเฬฺหยฺยกาวิกา ฯ

ก็ในเวลาจำพรรษา ภิกษุฉันอาหารในที่มิได้มีน้ำ ภาชนะสำหรับน้ำมีอยู่ ๒-๓ ถ้วย (ทัพพี) แล้วพึงเก็บน้ำไว้ในภาชนะนั้นแล้วฉันเถิด ฯ ผ้าอันภิกษุรับไว้เก็บไว้ได้ เป็นของสมควรแก่ตน ไม่มีกิจที่จะต้องรับไว้ใหม่ ถ้าไม่มีที่ตั้งบาตร ภิกษุพึงตั้งบาตรไว้ในน้ำร้อนได้ ฯ น้ำที่ภิกษุรับไว้เก็บไว้ได้ เป็นน้ำร้อนก็ได้ น้ำที่เย็นแล้วก็ได้ น้ำที่ปนกับน้ำนมสดก็ได้ น้ำที่ปนกับน้ำนมส้มก็ได้ การรับไว้เก็บไว้ได้นั้นแหละ ยังใช้ได้ (คือยังเก็บไว้ได้) ฯ น้ำที่ปนกับเนยใสและเนยข้นก็เหมือนกัน ฯ

ภิกษุพึงให้น้ำที่ปนกับผลไม้ที่ทำให้เป็นน้ำได้ (คือน้ำคั้นจากผลไม้) ยังเก็บไว้ได้ น้ำที่ปนกับผลไม้ที่ทำให้เป็นน้ำได้นั้น เป็นของควรฉันได้ ด้วยอำนาจยาวกาลิก ฯ น้ำที่ปนกับผลไม้ที่ทำให้เป็นน้ำได้ ด้วยอำนาจยามกาลิก ควรในกาลชั่วยามหนึ่งเท่านั้น ฯ น้ำที่ปนกับผลไม้ที่ทำให้เป็นน้ำได้ ด้วยอำนาจสัตตาหกาลิก ควรในกาลชั่ว ๗ วัน ฯ น้ำที่ปนกับผลไม้ที่ทำให้เป็นน้ำได้ ด้วยอำนาจยาวชีวิก ควรตลอดชีวิต ฯ น้ำที่ปนกับผลไม้ที่ทำให้เป็นน้ำได้นั้น ภิกษุรับไว้เก็บไว้ได้ ฉันได้ในกาลทั้งปวง ฯ ถ้าน้ำนั้นเป็นน้ำที่ปนกับผลไม้ที่ทำให้เป็นน้ำได้ ด้วยอำนาจยามกาลิก ล่วงยามหนึ่งไปแล้ว ก็เป็นของควรฉันได้ด้วยอำนาจยาวกาลิก ฯ น้ำที่ปนกับผลไม้ที่ทำให้เป็นน้ำได้ ด้วยอำนาจสัตตาหกาลิก ล่วง ๗ วันไปแล้ว ก็เป็นของควรฉันได้ด้วยอำนาจยาวกาลิก ฯ น้ำที่ปนกับผลไม้ที่ทำให้เป็นน้ำได้ ด้วยอำนาจยาวชีวิก ล่วงชีวิตไปแล้ว ก็เป็นของควรฉันได้ด้วยอำนาจยาวกาลิก ฯ

ภิกษุคั้นน้ำให้ใส ด้วยเครื่องกรองน้ำที่ทำด้วยผลไม้ (คือเครื่องกรองน้ำที่ทำด้วยเปลือกไม้) ยังเก็บไว้ได้ น้ำที่ปนกับผลไม้ที่ทำให้เป็นน้ำได้นั้น เป็นของควรฉันได้ ด้วยอำนาจยาวกาลิก ฯ น้ำที่ปนกับผลไม้ที่ทำให้เป็นน้ำได้ ด้วยอำนาจยามกาลิก ควรในกาลชั่วยามหนึ่งเท่านั้น ฯ น้ำที่ปนกับผลไม้ที่ทำให้เป็นน้ำได้ ด้วยอำนาจสัตตาหกาลิก ควรในกาลชั่ว ๗ วัน ฯ น้ำที่ปนกับผลไม้ที่ทำให้เป็นน้ำได้ ด้วยอำนาจยาวชีวิก ควรตลอดชีวิต ฯ น้ำที่ปนกับผลไม้ที่ทำให้เป็นน้ำได้นั้น ภิกษุรับไว้เก็บไว้ได้ ฉันได้ในกาลทั้งปวง ฯ ถ้าน้ำนั้นเป็นน้ำที่ปนกับผลไม้ที่ทำให้เป็นน้ำได้ ด้วยอำนาจยามกาลิก ล่วงยามหนึ่งไปแล้ว ก็เป็นของควรฉันได้ด้วยอำนาจยาวกาลิก ฯ น้ำที่ปนกับผลไม้ที่ทำให้เป็นน้ำได้ ด้วยอำนาจสัตตาหกาลิก ล่วง ๗ วันไปแล้ว ก็เป็นของควรฉันได้ด้วยอำนาจยาวกาลิก ฯ น้ำที่ปนกับผลไม้ที่ทำให้เป็นน้ำได้ ด้วยอำนาจยาวชีวิก ล่วงชีวิตไปแล้ว ก็เป็นของควรฉันได้ด้วยอำนาจยาวกาลิก ฯ

ชลาลัย มีบึง ที่มีเดือยกั้นน้ำ มีน้ำที่ปนกับผลไม้ที่ทำให้เป็นน้ำได้ ด้วยอำนาจเดือยกั้นน้ำ ฯ ถ้าผลไม้ไม่ปรากฏ ไม่มีกิจ

ដែលចាំបាច់ប្រគេន ។ បើទឹកតិច មានរសជ្រាកដ គប្បីទទួលប្រគេន ។ សូម្បីក្នុងទឹកដែលគ្របជណ្តប់ដោយស្លឹកឈើពណ៌ខ្មៅ ក្នុងជ្រលងថ្មទាំង-ឡាយ មានញាកភ្នំជាដើម ក៏ន័យនេះដូចគ្នា ។ ផ្កាទាំងឡាយ មានកេសរក្តី មានទឹកជម (ទឹកដោះ) ត្រង់ទងក្តី គេជាក់ចូលក្នុងក្អមទឹកផឹក គប្បីទទួលប្រគេន ។ ឬផ្កាទាំងឡាយ ភិក្ខុទទួលប្រគេនហើយ គប្បីជាក់ចូលចុះ ។ ផ្កាច្រនៀង និងផ្កាម្ទិះជារបស់ដែលគេជាក់ត្រាំទុក ទឹកគង់នៅត្រឹមតែអប់ភ្ញិនទឹកនោះ ជាអព្វោហារិក គួរជាមួយនឹងអាមិស សូម្បីក្នុងថ្ងៃស្អែក ។

សាមណេរជងទឹកផឹកអំពីទឹកដែលអប់ផ្កា ដែលភិក្ខុរក្សាទុក ហើយចាក់ទឹកដ៏សេសអំពីទីដែលខ្ជនផឹកហើយចូលទៅក្នុងទឹកនោះវិញគប្បីទទួលប្រគេនជាថ្មី ។ ភិក្ខុទោះយកក្អមវែកកេសរផ្កាដែលអណ្តែតលើទឹក ក្នុងស្រះឈូកជាដើមចេញហើយ ជួសយកតែទឹក គួរ ។

ឈើសូនដែលភិក្ខុធ្វើឲ្យជាកប្បិយ ហើយទទួលប្រគេនរក្សាទុក ។ បើភិក្ខុបំណងនឹងហិតរសនៃឈើជម្រះធ្មេញនោះ ការទទួលប្រគេនខាងដើមនោះឯង សមគួរ ។ បើមិនបានទទួលប្រគេនទុក ត្រូវទទួលប្រគេន ។ កាលរសចូលទៅក្នុងបំពង់ក ក៏ជាអាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលមិនដឹងដូចគ្នា ។ ពិតហើយ សិក្ខាបទនេះ ជាអចិត្តកៈ ។

សួរថា បណ្តាមហាភូតរូប អ្វីគួរ អ្វីមិនគួរ ឆ្លើយថា ទីរៈ គួរ ។ ទោះជាទឹកដោះស្រស់នៃសត្វ ដែលមានសាច់ជាកប្បិយក្តី ទឹកដោះស្រស់នៃសត្វដែលមានមំសៈជាអកប្បិយក្តី ភិក្ខុផឹកមិនជាអាបត្តិ ។ វត្ថុទាំងនេះ គឺ

ទឹកក្អែក ទឹកមាត់ ទឹកសម្បារ ទឹកមូត្រ លាមក ស្លេស្ម អាចម៍ធ្មេញ អាចម៍ក្អែក អាចម៍ត្រចៀក ផ្កាអំបិល (កំណកញើស) កើតក្នុងរាងកាយ គួរគ្រប់យ៉ាង ។ បណ្តាវត្ថុទាំងនេះ វត្ថុណាឃ្លាតចាកក្រពេញ (របស់វា) ហើយធ្លាក់ចូលក្នុងបាត្រក្តី ត្រង់ដៃក្តី វត្ថុនោះត្រូវទទួលប្រគេន ។ វត្ថុដែលនៅជាប់ក្នុងអវយវៈ ជាការទទួលប្រគេនស្រាប់ហើយពិត ។ ភិក្ខុធាន់មធុបាយាសក្តៅ ញើសដែលជាប់តាមម្រាមដៃ ហើយជាប់នៅត្រង់មធុបាយាសក្តី ភិក្ខុកាលបិណ្ឌបាត ញើសហូរចេញពីដៃដល់កណ្តាប់មាត់បាត្រ ចូលកាន់បាត្រ ។ ក្នុងបាត្រនេះ មិនមានកិច្ចដែលត្រូវទទួលប្រគេន ។ ក្នុងមហាភូតរូបដែលជុតហើយ មិនមានពាក្យពោលថា ចំណែកនេះមិនគួរ ។ តែដែលជុតមិនល្អ (ឆេះមិនសព្វ) មិនគួរ ។ ភិក្ខុទោះបុកឆ្អឹងមនុស្សដែលជុតល្អហើយឲ្យជាលម្អិត ហើយរោយចុះក្នុងរបស់ស៊ី គួរ ។

កាលមិនមានកប្បិយការកៈ ទោះកាន់យកថ្នាំមហាវិកតិ ៤ គឺថ្នាំពស់ចឹកធាន់ឯងក៏គួរ ។ ក្នុងអធិការនៃថ្នាំមហាវិកតិនេះ កប្បិយការកៈ ជាមនុស្សប្រដៅក្រក្តី ជាមនុស្សមិនអាចក្តី រមែងតាំងនៅក្នុងចំណែកមិនមានដូចគ្នា ។ បើផេះមិនមាន ភិក្ខុគប្បីជុតឈើស្វួតយកផេះ បើឧសមិនមាន សូម្បីកាត់ឧសស្រស់អំពីដើមឈើធ្វើផេះ ក៏គួរ ។ ថ្នាំមហាវិកតិទាំង ៤ យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា អនុញ្ញាតចំពោះកាល គួរតែក្នុងពេលត្រូវពស់ចឹកប៉ុណ្ណោះ ។ បទដ៏សេសក្នុងសិក្ខាបទនេះ ងាយយល់ទាំងអស់ហើយ ។

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋានដូចឯទុ្បកលោមសិក្ខាបទ កើតតាមកាយ ១ តាមកាយ និងចិត្ត ១ ជាកិរិយា ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម មានចិត្ត ៣ មានវេទនា ៣ ដូច្នេះឯង ។

ទន្តបោ្ឋណសិក្ខាបទ ចប់

កោជនវគ្គទី ៤ ចប់បរិបូណ៌

តាមវណ្ណនានុក្រម

วินยปิฎก

อาเจลกวรรค สิกขาบทที่ ๑

[๑๔๕] กาลนั้น พระสพฺพญฺญุพุทฺธเจ้าผู้มีพระภาคเจ้า ประทับอยู่ ณ โกฏาคารศาลา ในป่าใหญ่ เวฬุวัน ใกล้กรุงเวสาลี ฯ สมัยนั้นแล ลัทธิของเดียรถีย์ชื่อว่าปูรณะ ได้ปรากฏขึ้นแล้วแก่สงฆ์ ฯ พระอานนทเถระผู้มีอายุ ได้กราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า ฯ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า ดูกรอานนท์ ถ้าอย่างนั้น เธอจงให้ธรรมเทศนาแก่มนุษย์ทั้งหลายผู้ไม่ใช่ชาวเดียรถีย์เถิด ฯ พระอานนทเถระผู้มีอายุ ได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ขอพระผู้มีพระภาคเจ้าจงทรงรับสั่งให้ทราบเถิด ฯ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า ดูกรอานนท์ ถ้าอย่างนั้น เธอจงให้ธรรมเทศนาแก่มนุษย์ทั้งหลายผู้ไม่ใช่ชาวเดียรถีย์

គឺលោកសម្គាល់ថា ឲ្យនំមួយដល់ខ្ញុំ តែត្រឡប់ទៅជាឲ្យនំពីរមកវិញ ។ ភារៈជាគម្រប់បីដងទៀត ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុឲ្យនំមួយៗ (ដល់មនុស្សដែលជាអ្នកស៊ីដែល) រួចឲ្យនំពីរទៅនាងបរិព្វាជិកាដដែលនោះ ដោយសម្គាល់ថាឲ្យនំមួយដូចគេទាំងពួងដែរ ។ ពួកនាងបរិព្វាជិកា (ដែលនៅ) ជុំវិញ ក៏និយាយពាក្យនេះនឹងនាងបរិព្វាជិកានោះថា សមណៈនុ៎ះជាសហាយរបស់នាងឬ ។ នាងបរិព្វាជិកានោះឆ្លើយថា សមណៈនុ៎ះមិនជាសហាយរបស់ខ្ញុំទេ គឺលោកសម្គាល់ថា ឲ្យនំមួយដល់ខ្ញុំ តែត្រឡប់ទៅជាឲ្យនំពីរមកវិញ ។ ពួកនាងបរិព្វាជិកាទាំងនោះ ក៏នាំគ្នានិយាយចំអកថា (សមណៈនុ៎ះ) សហាយឬមិនមែនសហាយ ។ (វេលានោះ) មានអាជីវកម្នាក់ ដើរទៅកាន់ទីដែលគេអង្គាស ឬចែក (នំ) ។ (ពេលនោះ) មានកិកូមួយរូបកំពុងច្របាច់បាយលាយដោយទឹកដោះថ្លាជ័ច្រើន ហើយក៏ឲ្យដុំបាយមួយដុំធំដល់អាជីវកនោះ ។ លំដាប់នោះ អាជីវកនោះក៏កាន់យកដុំបាយនោះ ហើយដើរទៅ ។ (ពេលនោះ) មានអាជីវកម្នាក់ទៀត បានពោលពាក្យនេះនឹងអាជីវកនោះថា ម្នាលអាវុសោ អ្នកឯងបានដុំបាយមកពីណា ។ អាជីវកដែលបានដុំបាយនោះ ឆ្លើយតបថា ម្នាលអាវុសោ ដុំបាយ ខ្ញុំបានមកអំពីទីដែលគេអង្គាសនៃមុណ្ឌក-គហបតី (គហបតីត្រដោល) របស់ព្រះសមណគោតមនោះ ពួកឧបាសកបានឮពាក្យចរចានេះ នៃពួកអាជីវកនោះច្បាស់លាស់ហើយ ។ ទើបពួកឧបាសកទាំងនោះ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានបុណ្យហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីមួយដ៏សមគួរ ។ ឧបាសក

ទាំងនោះ លុះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបទូលពាក្យនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកតិរ្ថិយអម្បាលនេះ ប្រាថ្នានឹងពោលទោសដល់ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមកុំឲ្យលោកម្ចាស់ទាំងឡាយឲ្យ (វត្ថុអ្វីៗ) ដល់ពួកតិរ្ថិយដោយដៃរបស់ខ្លួនឡើយ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពន្យល់ឧបាសកទាំងនោះ ឲ្យឃើញច្បាស់លាស់ ឲ្យកាន់យកព្រម ឲ្យអាចហ៊ាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មីកថាហើយ ។ ឯពួកឧបាសកទាំងនោះ កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពន្យល់ឲ្យឃើញច្បាស់លាស់ ទ្រង់ឲ្យកាន់យកព្រម ឲ្យអាចហ៊ាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មីកថា ហើយក៏ក្រោកចាកអាសនៈក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណ ហើយចៀសចេញទៅ ។ ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរនេះ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ឲ្យប្រជុំភិក្ខុសង្ឃ ទ្រង់ធ្វើធម្មីកថាដ៏ល្មមសមគួរតាមហេតុនោះដល់ពួកភិក្ខុ ហើយទ្រង់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមក ត្រាស់ថា នែភិក្ខុទាំង-ឡាយ បើដូច្នោះ តថាគតនឹងបញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះអាស្រ័យ អំណាចប្រយោជន៍ ១០ យ៉ាង គឺដើម្បីសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ ១ ដើម្បីសេចក្តីសប្បាយដល់សង្ឃ ១ ។បេ។ ដើម្បីញុំាងព្រះសទ្ធម្មឲ្យស្ថិតស្ថេរ ១ ដើម្បីអនុគ្រោះដល់វិនយ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ ឲ្យវត្ថុដែលបុគ្គលគួរទំពាស៊ី ឬវត្ថុដែលបុគ្គលគួរបរិភោគ ដល់អាចេលកក្តី បរិព្វាជកក្តី បរិព្វាជិកាក្តី ដោយដៃរបស់ខ្លួន ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๑๔๖] ตรงคำว่า ภิกฺขุณามฺหิ มีเนื้อความเกี่ยวข้องกันในสิกขาบทที่ ๑ แห่งภาณวารที่ ๓ ว่า ชื่อว่า อเจลก ได้แก่ บุคคลผู้ปฏิบัติชอบ ... ชื่อว่า ปริพาชก ได้แก่ บุรุษผู้ปฏิบัติชอบทั้งหมด ... ชื่อว่า ปริพาชิกา ได้แก่ สตรีผู้ปฏิบัติชอบทั้งหมด ... ชื่อว่า สิกขมานา ... ชื่อว่า วัตถุที่บุคคลควรทำให้สุก ได้แก่ ข้าวสุกประมาณ ๕ ปั้น พร้อมทั้งน้ำ และไม้สีฟันเป็นต้นไป ... ชื่อว่า วัตถุที่บุคคลควรทำให้สุกทั้งหมด ... ชื่อว่า วัตถุที่บุคคลควรบริโภค ได้แก่ ข้าวสุกประมาณ ๕ ปั้น คือ ข้าวสุก ๑ ขนมสด ๑ ขนมแห้ง ๑ ปลา ๑ เนื้อ ๑ ... คำว่า ให้ ได้แก่ ภิกษุให้ด้วยกาย ด้วยวัตถุที่ต่อเนื่องกับกาย ด้วยของที่ปล่อยให้ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ...

[๑๔๗] ชนชาติทวีป ภิกษุก็สำคัญว่า ชนชาติทวีป แล้วให้วัตถุที่ควรทำให้สุก หรือวัตถุที่ควรบริโภค ด้วยมือของตน ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ... ชนชาติทวีป ภิกษุมีความสงสัย แล้วให้วัตถุที่ควรทำให้สุก หรือวัตถุที่ควรบริโภค ด้วยมือของตน ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ... ชนชาติทวีป ภิกษุสำคัญว่า มิใช่ชนชาติทวีป แล้วให้วัตถุที่ควรทำให้สุก หรือวัตถุที่ควรบริโภค ด้วยมือของตน ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ... ภิกษุให้น้ำ และไม้สีฟัน ต้องอาบัติทุกกฏ ... บุคคลมิใช่ชนชาติทวีป ภิกษุสำคัญว่า ชนชาติทวีป ต้องอาบัติ

អាបត្តិទុក្កដ ។ ជនមិនមែនជាតិរ្ថិយ កិក្ខុសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ជនមិនមែន ជាតិរ្ថិយ កិក្ខុសម្គាល់ថា មិនមែនជាតិរ្ថិយ មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ ។

[๑๔๘] អាបត្តិមិនមានដល់កិក្ខុដែលប្រើគេឲ្យឲ្យ មិនឲ្យដោយខ្លួនឯង ដល់កិក្ខុដែលជាក់[๑]វត្ថុទុកឲ្យ ដល់កិក្ខុដែលឲ្យរបស់ជាគ្រឿងលាបខាងក្រៅ (មានមេ្សៀជាដើម) ដល់កិក្ខុឆ្កួត ដល់កិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ๑ ចប់

๑- កិក្ខុជាក់របស់ក្នុងភាជន៍ ហើយលើកយកភាជន៍នោះទៅតម្កល់ទុកលើដី ជិតតិរ្ថិយទាំងនោះ ហើយឲ្យដោយវាចា ។

อัฏฐกถา

อเจลกวัคคที่ ๕

อเจลกสิกขาบท

[๑๔๕] ในสิกขาบทที่ ๑ แห่งอเจลกวรรค มีวินิจฉัยดังนี้ บทว่า **ปริเวสนำ** ได้แก่ ที่แวดล้อมอังคาส ฯ บทว่า **ปริภาชกสมาปชฺเชยฺย** คือ พึงถึงซึ่งการบวช ฯ

[๑๔๖] บทว่า **เอกิสฺสา อาปตฺติยา** สองความว่า ภิกษุให้ภัตแก่ปริพาชกก็ดี นิมนต์ฉันในวันพรุ่งนี้ก็ดี ด้วยประโยคอย่างใดอย่างหนึ่ง ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑ ตัวเดียว ด้วยประโยคนั้นๆ ฯ ก็ในคำว่า ให้ก็ดี นิมนต์ก็ดี นี้ มีนัยอย่างนี้ฉันใด ในคำว่า ให้ก็ดี ทำให้ก็ดี ก็มีนัยอย่างนี้ฉันนั้น ฯ

[๑๔๗] บทว่า **ตินฺนนฺนญฺเจว ตินฺนนฺนสฺส** สองความว่า ข้าวยาคูก็ดี ของควรเคี้ยวก็ดี ของควรบริโภคก็ดี ของภิกษุ ฯ ต้องในเพราะภิกษุรับของเคี้ยวและของบริโภคเป็นต้นนั้น ฯ ก็ในคำว่า ภิกษุรับ นี้ มีนัยอย่างนี้ฉันใด ในคำว่า ภิกษุณีรับ ก็มีนัยอย่างนี้ฉันนั้น ฯ

[๑๔๘] บทว่า **ฐาเปติ** คือ ให้ตั้งไว้ ฯ

บทว่า **อุปนิกฺขิปิตฺวา เอกิสฺสา** สองความว่า ตั้งไว้ในที่ใกล้ซึ่งภิกษุณีผู้มีสภาพอย่างนั้นแล้ว ตั้งไว้ในที่ใกล้ซึ่งภิกษุณีเหล่านั้นก็ดี ให้ภิกษุณีเหล่านั้นก็ดี ให้ภิกษุณีเหล่านั้นวางไว้ในที่ใกล้ภิกษุณีนั้นก็ดี ให้ภิกษุณีนั้นวางไว้ในที่ใกล้ภิกษุณีเหล่านั้นก็ดี ให้ภิกษุณีนั้นวางไว้ในที่ใกล้ภิกษุณีนั้นก็ดี ให้ภิกษุณีเหล่านั้นวางไว้ในที่ใกล้ภิกษุณีเหล่านั้นก็ดี ให้ภิกษุณีนั้นวางไว้ในที่ใกล้ภิกษุณีนั้นก็ดี ให้ภิกษุณีเหล่านั้นวางไว้ในที่ใกล้ภิกษุณีเหล่านั้นก็ดี ให้ภิกษุณีนั้นวางไว้ในที่ใกล้ภิกษุณีเหล่านั้นก็ดี ให้ภิกษุณีเหล่านั้นวางไว้ในที่ใกล้ภิกษุณีน

ก็ควร ฯ ถ้าตติยวิกัปว่า ของนี้เป็นของที่ผู้อื่นให้แก่ข้าพเจ้าจริง ขอท่านจงรับสิ่งของนี้ในที่นี้ ดังนี้

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ២

[១៤៩] គ្រានោះ ព្រះសព្វញ្ញុពុទ្ធដ៏មានជោគ កាលគង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ក្បែរក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះឧបនន្ទជាសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ បាននិយាយពាក្យនេះនឹងភិក្ខុជាសទ្ធិវិហារិក របស់ព្រះថេរៈជាបង្អែបួនថា ម្នាលអាវុសោ លោកចូរមក យើងទាំងឡាយនឹងចូលទៅកាន់ស្រុកដើម្បីបិណ្ឌបាត ថាដូច្នេះហើយ ក៏មិនឲ្យគេប្រគេន (អ្វីៗ) ដល់ភិក្ខុនោះទៀយ (បែរជា) ប្រើឲ្យត្រឡប់ទៅវិញថា ម្នាលអាវុសោ លោកចូរទៅចុះ ខ្ញុំនឹងនិយាយ ឬនឹងអង្គុយជាមួយនឹងលោក មិនសប្បាយទេ ខ្ញុំនឹងនិយាយ ឬនឹងអង្គុយតែម្នាក់ឯងស្រួលជាង ។ គ្រានោះ កាលបើពេលដែលត្រូវឆាន់កាន់តែចូលមកជិតហើយ ភិក្ខុនោះ មិនអាចនឹងត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតបាន សូម្បីគ្រាន់តែត្រឡប់មកធ្វើកតិកតិចវិញ ក៏មិនទាន់ជាអ្នកអត់ចង្ហាន់ (មួយពេលនោះឯង) ។ ទើបភិក្ខុនោះទៅកាន់អារាម ហើយតំណាលរឿងនុ៎ះប្រាប់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុណាដែលមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ព្រះឧបនន្ទសក្យដ៏មានអាយុ មិនសមបើមកបបួលភិក្ខុថា ម្នាលអាវុសោ លោកចូរមក យើងទាំងឡាយនឹងចូលទៅកាន់ស្រុកដើម្បីបិណ្ឌបាត ហើយមិនឲ្យគេប្រគេនអ្វីៗ ដល់ភិក្ខុនោះ ស្រាប់តែបញ្ជូនឲ្យត្រឡប់ទៅវិញ (ដូច្នេះ) សោះ ។បេ។ ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា នែឧបនន្ទ បានឮថា អ្នកឯងបបួលភិក្ខុថា ម្នាល

อาวุโส លោកចូរមក យើងទាំងឡាយនឹងចូលទៅកាន់ស្រុកដើម្បីបិណ្ឌបាត ហើយមិនឲ្យគេ (ឲ្យអ្វីៗ) ដល់ភិក្ខុនោះ (បែរជា) បញ្ជូនឲ្យត្រឡប់ទៅវិញ មែនពិតឬ ។ ព្រះឧបនន្ទក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ សេចក្តីនេះពិតមែន ។ ព្រះសម្ពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បន្ទោសថា នែមោឃបុរស អ្នកឯងមិនគួរនឹងបបួលភិក្ខុផងគ្នាថា ម្នាលអាវុសោ លោកចូរមក យើងទាំង-ឡាយនឹងទៅកាន់ស្រុកដើម្បីបិណ្ឌបាត ហើយមិនឲ្យគេ (ឲ្យអ្វីៗ) ដល់ភិក្ខុនោះ (បែរជា) បញ្ជូនឲ្យត្រឡប់ទៅវិញ ដូច្នេះឡើយ នែមោឃបុរស អំពើនេះ មិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ឬនាំពួកជនដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើងទៀតទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយនិយាយនឹងភិក្ខុយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ លោកចូរមក យើងទាំងឡាយនឹងទៅកាន់ស្រុក ឬនិគមដើម្បីបិណ្ឌបាត ហើយឲ្យគេឲ្យ ឬមិនឲ្យគេឲ្យ (អ្វីៗ) ដល់ភិក្ខុនោះ ហើយបញ្ជូនឲ្យត្រឡប់ទៅវិញ ដោយពាក្យថា នែអាវុសោ លោកចូរទៅវិញចុះ ខ្ញុំនិយាយ ឬអង្គុយជាមួយនឹងលោកមិនសប្បាយទេ ខ្ញុំនិយាយ ឬអង្គុយតែម្នាក់ឯងស្រួលជាង ដូច្នេះ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ព្រោះធ្វើនូវហេតុនោះឯងឲ្យជាបច្ច័យ មិនមែនហេតុដទៃឡើយ ។

[๑๕๐] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នាក្នុងសិក្ខាបទទី ๑ នៃបាវាជិកកណ្ឌ ។ ពាក្យថា នឹងភិក្ខុ គឺនឹងភិក្ខុដទៃ ។ ពាក្យថា ម្នាលអាវុសោ លោកចូរមក (យើងនឹងទៅ) កាន់ស្រុក ឬនិគម (ដើម្បីបិណ្ឌ-

ปาต) คือสตรีก็ดี นิคมก็ดี นครก็ดี ก็เรียกว่า สตรี นิคม (ในสิกขาบทนี้) ฯ คำว่า ให้เขาให้ (ซึ่งๆ) ความว่านั้น คือให้เขาให้ซึ่งยาคูก็ดี ภัตก็ดี ขาทนียะก็ดี โภชนียะก็ดี (ความว่านั้น) ฯ คำว่า มิให้เขาให้ คือมิให้แม้ซึ่งอะไรๆ ให้ (ซึ่งๆ) เลย ฯ คำว่า ขับไล่ให้ถอยกลับไป ความว่า ภิกษุปรารถนาเพื่อจะให้ฉิบหาย ปรารถนาเพื่อจะให้เสื่อม ปรารถนาเพื่อจะไม่ให้อยู่ในที่สบาย ก็ดำรงอยู่ในฐานะแห่งมาตุคาม ก็กล่าวอย่างนี้ว่า ดูกรอาวุโส ท่านจงไปเสียเถิด ข้าพเจ้ากล่าวก็ดี ขอร้องกับท่านก็ดี ซึ่งไม่สะดวกแก่ข้าพเจ้าก็ดี ขอร้องกับท่านก็ดี ซึ่งสะดวกแก่ข้าพเจ้าก็ดี ว่าแล้วก็ขับไล่ให้ถอยกลับไป ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ ขณะที่ภิกษุนั้นกำลังสวดจบลงในที่ประชุมเห็นกันอยู่ก็ดี ในที่ประชุมได้ยินกันอยู่ก็ดี ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ ขณะที่ภิกษุนั้นสวดจบแล้ว (ในที่ประชุมเห็นกันอยู่ก็ดี ในที่ประชุมได้ยินกันอยู่ก็ดี) ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ คำว่า เพราะเป็นเหตุแห่งเหตุนั้นเองเป็นปัจจัย มิใช่เป็นเหตุอื่นเป็นปัจจัย ความว่า มิใช่เป็นเหตุอื่นเป็นปัจจัย นอกจากเหตุที่ขับไล่ให้ถอยกลับไปนั้น ฯ

[๑๕๑] อุปสัมบัน ภิกษุสำคัญว่า อุปสัมบัน แล้วขับไล่ให้ถอยกลับไป ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ อุปสัมบัน แต่ภิกษุสงสัย แล้วขับไล่ให้ถอยกลับไป ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ อุปสัมบัน ภิกษุสำคัญว่า มิใช่อุปสัมบัน แล้วขับไล่ให้ถอยกลับไป ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ ภิกษุยกขึ้นซึ่งวาจาปัญหาจิตตะ (ขึ้นสวด) ในอุปสัมบัน ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ ภิกษุขับไล่อนุปสัมบันให้ถอยกลับไป ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ ภิกษุยกขึ้นซึ่งวาจาปัญหาจิตตะ (ขึ้นสวด) ในอนุปสัมบัน ต้องอาบัติ

ទុក្កដ ។ មិនមែនជាឧបសម្បន្ន ភិក្ខុសម្គាល់ថា ជាឧបសម្បន្ន ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ មិនមែនជាឧបសម្បន្ន ភិក្ខុសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ មិនមែនជាឧបសម្បន្ន ភិក្ខុក៏សម្គាល់ថា មិនមែនជាឧបសម្បន្ន ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

[๑๕๒] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុ ដែលបញ្ជូនភិក្ខុផងគ្នាឲ្យត្រឡប់ទៅដោយគិតថា យើងទាំងពីរូបនឹងញុំាងជីវិតឲ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទីជាមួយគ្នាមិនបាន ដល់ភិក្ខុដែលបញ្ជូនភិក្ខុផងគ្នាឲ្យទៅ ដោយគិតថា ក្រែងភិក្ខុនោះបានឃើញវបស់មានតម្លៃច្រើន ហើយនឹងញុំាងលោភធម៌ឲ្យកើតឡើង ដល់ភិក្ខុបញ្ជូនភិក្ខុផងគ្នាឲ្យទៅដោយគិតថា ក្រែងភិក្ខុនោះបានឃើញមាតុគ្រាមហើយនឹងញុំាងសេចក្តីអផ្សុកឲ្យកើតឡើង ដល់ភិក្ខុបញ្ជូនភិក្ខុផងគ្នាឲ្យទៅ ដោយពាក្យថា លោកចូរនាំយាគូក្តី ភត្តក្តី ខាទនីយក្តី ភោជនីយក្តី ទៅឲ្យដល់ភិក្ខុមានជំងឺ ឬភិក្ខុដែលនៅក្នុងវត្ត ឬអ្នកដែលរក្សាវត្ត ដល់ភិក្ខុមិនប្រាថ្នានឹងប្រព្រឹត្តអនាចារទេ (តែ) កាលបើមានកិច្ចហើយ ក៏បញ្ជូនភិក្ខុផងគ្នាទៅដល់ភិក្ខុឆត ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ๒ ចប់

อัฏฐกถา

อเจลกวัคคที่ ๕

ขุยยาปนสิกขาบท

[๑๔๙] ในสิกขาบทที่ ๒ มีวินิจฉัยดังนี้ บทว่า **ปฏิกฺกมเนปิ** ได้แก่ ในเวลาถ่าย ฯ บทว่า **ภตฺตวิสฺสคฺเค** ได้แก่ ภัตตกิจ ฯ บทว่า **น สมฺภาเวสิ** ได้แก่ มิได้ทำเพลาเวลา ฯ

[๑๕๐] บทว่า **อนาจารํ** ได้แก่ การกล่าวเสียดสีตามกายทวารและวจีทวาร ซึ่งเสสะอันมีในอาจารที่กล่าวแล้ว ฯ

ในบทว่า **ทสฺสนูปจารํ วา สวนูปจารํ วา วิชหนฺตสฺส** นี้ มีวินิจฉัยว่า ถ้าภิกษุยังกรรม อันภิกษุยังกรรมพึงให้ หรือภิกษุณาพึงให้ ภิกษุนั้นกำลังเข้าอุปจาร ชื่อว่าอาบัติย่อมไม่มีแก่ภิกษุนั้น แต่กาลภิกษุที่พึงให้นั้น สมมติกำลังเข้าอุปจาร ชื่อว่าอาบัติย่อมมีแก่ภิกษุนั้น ก็ภิกษุที่พึงให้นั้น ชื่อว่าพึงให้ในที่ไกลกว่านี้ ก็ย่อมควร ด้วยประการฉะนี้ ภิกษุที่พึงให้ในที่ไกลกว่านี้

ทสฺสนูปจาระ ฯ ปณฺฑิตคปฺปีชฺโชปมาปตฺติ ฉันยกการกล่าวทสฺสนูปจาระ (อุปจาระแห่งการเห็น) นั่นแล ฯ

บทว่า **น อญฺโญ โกจิ ปจฺจโย โหติ** *ความว่า วิปริตอนาจารมีประการต่างๆ ไม่มีเหตุอื่นอีก ฯ*

[๑๕๑] *ในบทว่า* **กลิสาสนํ อาโรเปติ** *ความว่า การกล่าวโทษชื่อว่า กลิ ฯ ก็โทษนั่นแหละ คือโทษแห่งความโกรธ ชื่อว่าการกล่าวโทษ ฯ ก็การกล่าวโทษนั่นแหละ คือการลงอาชญาแห่งความโกรธ อธิบายว่า ย่อมลงโทษในการฆ่าและการจองจำเป็นต้น ด้วยอำนาจแห่งความโกรธ ในเพราะคำสักว่าคำที่ไม่เป็นที่รักอย่างนี้ว่า ดูก่อนอาวุโส ท่านจงดูการฆ่า การจองจำ การกระทำให้เสื่อมจากสมบัติของภิกษุนี้ ท่านนี้ตายเหมือนต้นไม้ ถูกจองจำเหมือนโจร ถูกกระทำให้เสื่อมจากสมบัติ ถูกกระทำให้เสื่อมจากสมบัติ ถูกกระทำให้เสื่อมจากสมบัติ ด้วยประการฉะนี้ ดังนี้ ฯ ปฐมสิกขาบทที่ ๕ จบ ฯ*

สิกขาบทนี้ มีสมุฏฐาน ๓ เกิดขึ้นทางกาย และจิต ๑ ทางวาจา และจิต ๑ ทางกายวาจา และจิต ๑ เป็นกิริยา เป็นอเหตุกะ เป็นสเหตุกะ เป็นสจิตตกะ เป็นโลกวัชชะ เป็นกายกรรม เป็นวจีกรรม เป็นอกุสลจิต มีเวทนา ๓ ดังนี้แล ฯ

อุยยุตตสิกขาบท จบ

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๓

[๑๙๓] กาลนั้น พระพุทธเจ้าผู้มีพระภาคเจ้า ประทับจำพรรษาในพระวิหารเชตวันของอนาถบิณฑิกเศรษฐี ในกรุงสาวัตถี สมัยนั้น ท่านพระอุบนันทศากยบุตรมีอายุ ได้ไปสู่เรือนของหญิงคนหนึ่ง ครั้นแล้วได้นั่งในเรือน ร่วมกับหญิงนั้น ในที่ลับ ฯ ครั้งนั้น บุรุษนั้นได้เข้าไปสู่เรือนที่ท่านพระอุบนันทศากยบุตรมีอายุนั่งอยู่ ครั้นเข้าไปแล้ว ได้กล่าวกะท่านพระอุบนันทศากยบุตรมีอายุ ผู้นั่งในที่ลับกับหญิงนั้นว่า ขอท่านจงออกไปเถิด ฯ ลำดับนั้น ท่านพระอุบนันทศากยบุตรมีอายุ ได้ออกไปในขณะนั้นนั่นเอง ฯ ครั้งนั้น บุรุษนั้นได้กล่าวกะหญิงนั้นว่า ท่านจงส่งสามีของท่านไปเถิด ฯ ลำดับนั้น หญิงนั้นได้ส่งสามีไปในขณะนั้นนั่นเอง ฯ ครั้งนั้น บุรุษนั้นได้กล่าวกะท่านพระอุบนันทศากยบุตรมีอายุว่า ขอท่านจงเข้าไปเถิด ฯ ลำดับนั้น ท่านพระอุบนันทศากยบุตรมีอายุ ได้เข้าไปในขณะนั้นนั่นเอง ฯ ครั้งนั้น บุรุษนั้นได้กล่าวกะท่านพระอุบนันทศากยบุตรมีอายุว่า ขอท่านจงนิมนต์ไปเถิด ฯ ลำดับนั้น ท่านพระอุบนันทศากยบุตรมีอายุ ได้นิมนต์ไปในขณะนั้นนั่นเอง ฯ ครั้งนั้น หญิงนั้นได้กล่าวกะบุรุษนั้นว่า ท่านจงนิมนต์ไปเถิด ฯ ลำดับนั้น บุรุษนั้นได้กล่าวกะท่านพระอุบนันทศากยบุตรมีอายุว่า ขอท่านจงนิมนต์ไปเถิด ฯ ครั้งนั้น ท่านพระอุบนันทศากยบุตรมีอายุ ได้นิมนต์ไปในขณะนั้นนั่นเอง ฯ ครั้งนั้น หญิงนั้นได้กล่าวกะท่านพระอุบนันทศากยบุตรมีอายุว่า ท่านจงนิมนต์ไปเถิด ฯ ลำดับนั้น ท่านพระอุบนันทศากยบุตรมีอายุ ได้กล่าวกะหญิงนั้นว่า ขอท่านจงนิมนต์ไปเถิด ฯ ครั้งนั้น หญิงนั้นได้นิมนต์ไปในขณะนั้นนั่นเอง ฯ ครั้งนั้น บุรุษนั้นได้กล่าวกะหญิงนั้นว่า ท่านจงนิมนต์ไปเถิด ฯ ลำดับนั้น หญิงนั้นได้กล่าวกะบุรุษนั้นว่า ขอท่านจงนิมนต์ไปเถิด ฯ ครั้งนั้น บุรุษนั้นได้นิมนต์ไปในขณะนั้นนั่นเอง ฯ ครั้งนั้น ท่านพระอุบนันทศากยบุตรมีอายุ ได้กล่าวกะบุรุษนั้นว่า ขอ

ម្ហាស់និមន្តទៅវិញចុះ ព្រោះយើងខ្ញុំបានប្រគេនចង្ហាន់ដល់លោកម្ហាស់ហើយ។ ឯស្ត្រីនោះសោត ក៏និយាយពាក្យនេះនឹងព្រះឧបនន្ទជាសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ ជាគម្រប់បីដងថា បពិត្រលោកម្ហាស់ដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ហាស់គង់សិន កុំអាលនិមន្តទៅឡើយ ។ ឯបុរសនោះក៏ដើរចេញអំពីផ្ទះទៅ ហើយពោលទោសនឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា បពិត្រលោកម្ហាស់ទាំងឡាយដ៏ចម្រើន លោកម្ហាស់ឧបនន្ទនេះ ទៅអង្គុយក្នុងផ្ទះសម្រាប់ដេកជាមួយនឹងប្រពន្ធរបស់ខ្ញុំ ព្រះឧបនន្ទនោះ កាលខ្ញុំបញ្ជូនឲ្យទៅវិញ ក៏មិនចង់ទៅ យើងខ្ញុំទាំងឡាយជាអ្នកមានកិច្ចច្រើន មានវេលាច្រើន ។ ពួកភិក្ខុណាដែលមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ភិក្ខុអម្បាលនោះ ក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ព្រះឧបនន្ទជាសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ មិនសមបើនឹងហ៊ានចូលទៅអង្គុយនៅក្នុងត្រកូលដែលមានជនតែពីរនាក់ (គឺតែប្រុសនឹងស្រី) (ដូច្នោះ) សោះ ។បេ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្នាលឧបនន្ទ ឮថា អ្នកឯងបានចូលទៅអង្គុយនៅក្នុងត្រកូលដែលមានជនតែពីរនាក់ ពិតមែនឬ ។ ព្រះឧបនន្ទក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ដំណើរនោះពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់បន្ទោសថា ម្នាលមោឃបុរស អ្នកឯងមិនសមបើនឹងហ៊ានចូលទៅអង្គុយនៅក្នុងត្រកូលដែលមានជនតែពីរនាក់ (ដូច្នោះ) ទេ នែមោឃបុរស អំពើដែលអ្នកឯងធ្វើនេះ មិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ឬនាំពួកជនដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាទៀតទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើដូច្នេះ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ

อย่างนี้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ส่งข่าวไปว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ให้ข่าวไปว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ให้เขาส่งข่าวไปว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ให้เขาให้ข่าวไปว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ทำสัญญาให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ให้เขาทำสัญญาให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ทำอาการให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ให้เขาทำอาการให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ทำนิมิตให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ให้เขาทำนิมิตให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ทำมโนให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ให้เขาทำมโนให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ทำด้วยกายวาจาใจให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ให้เขาทำด้วยกายวาจาใจให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ทำด้วยกายวาจาใจและนิมิตให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ให้เขาทำด้วยกายวาจาใจและนิมิตให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ทำด้วยกายวาจาใจและมโนให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ให้เขาทำด้วยกายวาจาใจและมโนให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ทำด้วยกายวาจาใจนิมิตและมโนให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ให้เขาทำด้วยกายวาจาใจนิมิตและมโนให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนและอาการให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ให้เขาทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนและอาการให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการและเสียงให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ให้เขาทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการและเสียงให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงและเครื่องหมายให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ให้เขาทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงและเครื่องหมายให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายและความรู้ให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ให้เขาทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายและความรู้ให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายความรู้และความตั้งใจให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ให้เขาทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายความรู้และความตั้งใจให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายความรู้ความตั้งใจและการเคลื่อนไหวให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ให้เขาทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายความรู้ความตั้งใจและการเคลื่อนไหวให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายความรู้ความตั้งใจการเคลื่อนไหวและการเคาะให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ให้เขาทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายความรู้ความตั้งใจการเคลื่อนไหวและการเคาะให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายความรู้ความตั้งใจการเคลื่อนไหวการเคาะและการเคาะต่อให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ให้เขาทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายความรู้ความตั้งใจการเคลื่อนไหวการเคาะและการเคาะต่อให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายความรู้ความตั้งใจการเคลื่อนไหวการเคาะการเคาะต่อและการเคาะต่อต่อให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ให้เขาทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายความรู้ความตั้งใจการเคลื่อนไหวการเคาะการเคาะต่อและการเคาะต่อต่อให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายความรู้ความตั้งใจการเคลื่อนไหวการเคาะการเคาะต่อการเคาะต่อต่อและการเคาะต่อต่อต่อให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ให้เขาทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายความรู้ความตั้งใจการเคลื่อนไหวการเคาะการเคาะต่อการเคาะต่อต่อและการเคาะต่อต่อต่อให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายความรู้ความตั้งใจการเคลื่อนไหวการเคาะการเคาะต่อการเคาะต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อและการเคาะต่อต่อต่อต่อให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ให้เขาทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายความรู้ความตั้งใจการเคลื่อนไหวการเคาะการเคาะต่อการเคาะต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อและการเคาะต่อต่อต่อต่อให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายความรู้ความตั้งใจการเคลื่อนไหวการเคาะการเคาะต่อการเคาะต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อและการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ให้เขาทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายความรู้ความตั้งใจการเคลื่อนไหวการเคาะการเคาะต่อการเคาะต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อและการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายความรู้ความตั้งใจการเคลื่อนไหวการเคาะการเคาะต่อการเคาะต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อและการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ให้เขาทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายความรู้ความตั้งใจการเคลื่อนไหวการเคาะการเคาะต่อการเคาะต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อและการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายความรู้ความตั้งใจการเคลื่อนไหวการเคาะการเคาะต่อการเคาะต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อและการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ให้เขาทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายความรู้ความตั้งใจการเคลื่อนไหวการเคาะการเคาะต่อการเคาะต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อและการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายความรู้ความตั้งใจการเคลื่อนไหวการเคาะการเคาะต่อการเคาะต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อและการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ให้เขาทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายความรู้ความตั้งใจการเคลื่อนไหวการเคาะการเคาะต่อการเคาะต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อและการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายความรู้ความตั้งใจการเคลื่อนไหวการเคาะการเคาะต่อการเคาะต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อและการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ให้เขาทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายความรู้ความตั้งใจการเคลื่อนไหวการเคาะการเคาะต่อการเคาะต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อและการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายความรู้ความตั้งใจการเคลื่อนไหวการเคาะการเคาะต่อการเคาะต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อและการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ให้เขาทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายความรู้ความตั้งใจการเคลื่อนไหวการเคาะการเคาะต่อการเคาะต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อและการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายความรู้ความตั้งใจการเคลื่อนไหวการเคาะการเคาะต่อการเคาะต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อและการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ให้เขาทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายความรู้ความตั้งใจการเคลื่อนไหวการเคาะการเคาะต่อการเคาะต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อและการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายความรู้ความตั้งใจการเคลื่อนไหวการเคาะการเคาะต่อการเคาะต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อและการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อให้ว่า ภิกษุณามุ่ย ขอเชิญเข้าไปนั่งในเรือนหลังนี้ ดังนี้ ก็ดี ฯ ภิกษุนั่งในเรือนหลังใดหลังหนึ่งแล้ว ให้เขาทำด้วยกายวาจาใจนิมิตมโนอาการเสียงเครื่องหมายความรู้ความตั้งใจการเคลื่อนไหวการเคาะการเคาะต่อการเคาะต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อต่อต่อต่อต่อต่อต่อการเคาะต่อ

[១៥៦] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលអង្គុយក្នុងផ្ទះធំ មិនលះហត្ថបាស នៃមេទ្វារ ឬធរណី ដល់ភិក្ខុអង្គុយក្នុងផ្ទះតូច មិនហួសមេដំបូល ដល់ភិក្ខុដែលមានភិក្ខុជាគម្រប់ពីរអង្គុយនៅផង ដល់ភិក្ខុដែលអង្គុយនៅ តែជនទាំងពីរនាក់គេចេញទៅហើយ ដល់ភិក្ខុដែលអង្គុយនៅជាមួយនឹងជនទាំងពីរនាក់ ជាបុគ្គលមិនមានរាគៈ ដល់ភិក្ខុអង្គុយនៅក្នុងផ្ទះដែលមិនមែនជាផ្ទះសម្រាប់ដេក ដល់ភិក្ខុឆ្កួត ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ៣ ចប់

อัฏฐกถา

อเจลกวัคคที่ ๕

สโภชนสิกขาบท

[๑๕๓] ในสิกขาบทที่ ๓ มีวินิจฉัยดังนี้ บทว่า **สยนียเร** ได้แก่ ในที่สำหรับนอน ฯ บทว่า **ยาเตา อยฺยสฺส สิกฺขา ทินฺนา** ได้แก่ ข้าพเจ้าได้ประคองศีลแล้ว อธิบายว่า ของสิ่งใดที่บุคคลมอบให้แล้วควรได้ ท่านได้ของสิ่งนั้นแล้ว และพึงให้ท่านกลับไปเถิด ฯ บทว่า **ปริยุฏฺเฐา** ได้แก่ ถูกกิเลสครอบงำแล้ว ความว่า มีจิตฟุ้งซ่านในเมถุน ฯ บทว่า **สโภชเน** ได้แก่ ในตระกูลที่ประพฤติร่วมกันกับมนุษย์ ๒ คน เรียกว่า **สโภชน** ฯ ในตระกูลมีมนุษย์ ๒ คนนั้น ฯ อีกอย่างหนึ่ง บทว่า **สโภชเน** ได้แก่ ในตระกูลมีโภคะ ฯ เพราะว่า หญิงชื่อว่าโภคะของชาย ถูกกิเลสครอบงำแล้ว และชายชื่อว่าโภคะของหญิง (ถูกกิเลสครอบงำแล้ว) เพราะเหตุนั้นเอง ในบทภาชนะแห่งบทว่า **สโภชเน** นั้น พระผู้มีพระภาคจึงตรัสว่า มีหญิงและชายเป็นคู่ ฯ

[๑๕๔] ในบทว่า **มหาลฺเก ฆเร** ได้แก่ ในเรือนแถวที่ใหญ่ ฯ

ในบทว่า **ปิฏฺฐิสงฺฆาฏสฺส หตฺถปาสํ วิชหิตฺวา** ความว่า ละมือและบ่วงแห่งเรือนแถวนั้นแล้ว ยืนอยู่ในที่ไกลพอประมาณ ฯ

ផ្ទះដេកដូច្នេះ មានក្នុងសាលាមុខ ๔ ជាដើម ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់រមែងសម្តែងការកន្ទងហួសទីកណ្តាល ដោយពាក្យនេះថា **បិដ្ឋិវំសំ អតិក្កមិត្វា** ។ ព្រោះហេតុនោះ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបអាបត្តិ ព្រោះកន្ទងត្រង់កណ្តាលនៃផ្ទះដេកដែលតូច ដែលគេសាងទុកឯណានីមួយ ។ បទដ៏សេសក្នុងសិក្ខាបទនេះងាយយល់ទាំងអស់ហើយ ។

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋានដូចបឋមបារាជិក ជាកិរិយា ជាសញ្ញាវិមោក្ខ ជាសចិត្តកៈ ជាលោកវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាអកុសលចិត្ត មានវេទនា ๒ ដូច្នេះឯង ។

សភោជនសិក្ខាបទ ចប់

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๔

[๑๕๗] กาลนั้น พระพุทธเจ้าผู้มีพระภาคเจ้า ประทับจำพรรษาแรม ณ พระวิหารเชตวัน ของอนาถบิณฑิกเศรษฐี ใกล้กรุงสาวัตถี ฯ สมัยนั้นแล พระอุปนันทศากยบุตรผู้มีอายุ ได้ไปสู่เรือนของบุรุษคนหนึ่ง ครั้นแล้วได้ปูลาดอาสนะที่ไม่ต่ำไม่สูง ในที่ใกล้ห้องของบุรุษนั้น ฯ ครั้งนั้น บุรุษนั้นได้กล่าวกะท่านพระอุปนันทศากยบุตรดังนี้ว่า ข้าแต่พระอุปนันทะผู้เจริญ ขอพระคุณเจ้าอย่าได้ปูลาดอาสนะที่ไม่ต่ำไม่สูง ในที่ใกล้ห้องของข้าพเจ้าเลย ขอพระคุณเจ้าจงปูลาดอาสนะที่ต่ำบ้าง ที่สูงบ้าง ในที่ห่างห้องของข้าพเจ้าเถิด ฯ ภิกษุทั้งหลายได้ฟังข่าวสัมผัสของบุรุษนั้น ได้กล่าวตำหนิ ติเตียน ว่าเป็นเรื่องไม่สมควรเลย ฯ ภิกษุรูปใดมีความปรารถนาน้อย ... ภิกษุนั้นได้กล่าวตำหนิ ติเตียน ว่าเป็นเรื่องไม่สมควรเลย ฯ ครั้นแล้วภิกษุเหล่านั้นได้เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า ถวายบังคมแล้วนั่ง ณ ที่สมควรส่วนข้างหนึ่ง ฯ ครั้นภิกษุเหล่านั้นนั่ง ณ ที่สมควรส่วนข้างหนึ่งแล้ว ได้กราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า ฯ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสถามว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ได้ยินว่าอุปนันทะปูลาดอาสนะที่ไม่ต่ำไม่สูง ในที่ใกล้ห้องของบุรุษนั้นจริงหรือ ฯ ภิกษุทั้งหลายกราบทูลว่า จริงพระพุทธเจ้าข้า ฯ ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสเรียกท่านพระอุปนันทศากยบุตรมาตรัสถามว่า ดูกรอุปนันทะ ได้ยินว่าเธอปูลาดอาสนะที่ไม่ต่ำไม่สูง ในที่ใกล้ห้องของบุรุษนั้นจริงหรือ ฯ ท่านพระอุปนันทศากยบุตรกราบทูลว่า จริงพระพุทธเจ้าข้า ฯ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า ดูกรโมฆบุรุษ เธอไม่สมควรปูลาดอาสนะที่ไม่ต่ำไม่สูง ในที่ใกล้ห้องของบุรุษนั้น (ดูโภชนวรรค) เลย ดูกรโมฆบุรุษ

อำเภอនេះមិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ឬនាំពួកជនដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរីងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើងទៀតទេ ฯลฯ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ សម្រេចការអង្គុយលើអាសនៈជាទីស្ងាត់កំបាំង មួយអន្ទេរដោយមាតុគ្រាម ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ฯ

[๑๕๘] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នានឹងសិក្ខាបទទី ๑ នៃបារាជិកកណ្ឌ ฯ ដែលហៅថា មាតុគ្រាម គឺស្រីមនុស្ស មិនមែនជាយក្សស្រី មិនមែនជាប្រេតស្រី មិនមែនតិរច្ឆានញ្ជី ដោយហោចទៅសូម្បីតែក្មេងស្រីដែលទើបនឹងកើតបានមួយថ្ងៃ មិនបាច់និយាយទៅថ្ងៃដល់ស្រីធំទេ ฯ ពាក្យថា មួយអន្ទេ គឺជាមួយគ្នា ฯ ដែលហៅថា ទីស្ងាត់ គឺទីដែលស្ងាត់ភ្នែក ស្ងាត់ត្រចៀក ฯ ដែលហៅថា ទីស្ងាត់ភ្នែក គឺកាលបើភិក្ខុមិចភ្នែកក្តី ញាក់ចិញ្ចើមក្តី ងក់ក្បាលក្តី បុគ្គលដទៃមិនអាចឃើញបាន ฯ ដែលហៅថា ទីស្ងាត់ត្រចៀក គឺទីដែលបុគ្គលដទៃ មិនអាចស្តាប់ពាក្យជាប្រក្រតីបាន ฯ ដែលហៅថា អាសនៈជាទីកំបាំង គឺអាសនៈដែលគេបិទបាំងដោយជញ្ជាំងក្តី ដោយសន្ទះទ្វារក្តី ដោយកន្ទេលផែងក្តី ដោយរនាំង ឬវាំងននក្តី ដោយឈើក្តី ដោយសសរក្តី ដោយស៊ុមក្តី ឬដោយវត្ថុណាមួយ ฯ ពាក្យថា សម្រេចការអង្គុយ គឺកាលបើមាតុគ្រាមអង្គុយ ភិក្ខុអង្គុយជិត ឬដេកជិត ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ฯ កាលបើភិក្ខុអង្គុយ មាតុគ្រាមអង្គុយជិត ឬដេកជិត ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ฯ ជនទាំងពីរអង្គុយក្តី ជនទាំងពីរដេកក្តី (ឯកិក្ខុ) ត្រូវអាបត្តិ

ปาចិត្តិយ ฯ

[๑๕๙] มาตุគ្រាម កិក្ខុក៏សម្គាល់ថា មាតុគ្រាម ហើយសម្រេចការអង្គុយលើអាសនៈ ជាទីស្ងាត់កំបាំង ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ฯ มาตุគ្រាម កិក្ខុសង្ស័យ ហើយសម្រេចការអង្គុយលើអាសនៈ ជាទីស្ងាត់កំបាំង ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ฯ มาตุគ្រាម កិក្ខុសម្គាល់ថា មិនមែនមាតុគ្រាម ហើយសម្រេចការអង្គុយលើអាសនៈ ជាទីស្ងាត់កំបាំង ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ฯ กิក្ខុសម្រេចការអង្គុយលើអាសនៈ ជាទីស្ងាត់កំបាំង ជាមួយនឹងយក្ខស្រីក្តី ប្រេតស្រីក្តី ខ្ចីយក្តី តិរច្ឆានញ្ញី ដែលមានរាងកាយដូចមនុស្សក្តី ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ฯ มិនមែនមាតុគ្រាម กิក្ខុសម្គាល់ថា มาตุគ្រាម ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ฯ มិនមែនមាតុគ្រាម กิក្ខុសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ฯ มិនមែនមាតុគ្រាម กิក្ខុសម្គាល់ថា มិនមែនមាតុគ្រាម มិនត្រូវអាបត្តិទ្បើយ ฯ

[๑๖๐] អាបត្តិមិនមានដល់កិក្ខុដែលអង្គុយនៅ មានបុរសណាមួយដែលជាមនុស្សជើងក្តី (នៅ) ជាគម្រប់ពីរ ដល់កិក្ខុឈរមិនបានអង្គុយ ដល់កិក្ខុបានក្រឡេកគយគន់ រកទីមិនស្ងាត់ ហើយអង្គុយ ដល់កិក្ខុមានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់អារម្មណ៍ដទៃ ហើយអង្គុយ ដល់កិក្ខុឆ្កួត ដល់កិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ฯ

สิក្ខาបទទី ๔ จบ

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๙

[๑๖๑] *กาลนั้น พระพุทธเจ้าผู้มีพระภาคเจ้า ประทับจำพรรษาในพระวิหารชื่อชาตวัน ของอนาถบิณฑิกเศรษฐี ในกรุงสาวัตถี ฯ สมัยนั้นแล พระอุปนันทศากยบุตรผู้มีอายุ เข้าไปหาเรือนของสามีแล้ว ได้ทำการอยู่จำพรรษาในที่ใกล้ กับภรรยาของสามีนั้นเท่านั้น ฯ ครั้งนั้น บุรุษนั้นได้กล่าวคำนี้ว่า ข้าแต่พระอุปนันทะผู้เจริญ ขอพระคุณเจ้าอย่าได้ทำการอยู่จำพรรษาในที่ใกล้ กับภรรยาของข้าพเจ้าเลย ขอพระคุณเจ้าจงทำการอยู่จำพรรษาในที่ใกล้ กับภรรยาของข้าพเจ้าเท่านั้นเถิด ฯ ภิกษุทั้งหลายได้ยินบุรุษนั้นกล่าวคำนี้ แล้ว ฯ ภิกษุผู้มักน้อยทั้งหลาย ฯลฯ ได้ยินว่าพระอุปนันทศากยบุตรนี้ เข้าไปหาเรือนของสามีแล้ว ได้ทำการอยู่จำพรรษาในที่ใกล้ กับภรรยาของสามีนั้นเท่านั้น ฯ ครั้งนั้น บุรุษนั้นได้กล่าวคำนี้ว่า ข้าแต่พระอุปนันทะผู้เจริญ ขอพระคุณเจ้าอย่าได้ทำการอยู่จำพรรษาในที่ใกล้ กับภรรยาของข้าพเจ้าเลย ขอพระคุณเจ้าจงทำการอยู่จำพรรษาในที่ใกล้ กับภรรยาของข้าพเจ้าเท่านั้นเถิด ฯ ภิกษุทั้งหลายได้ยินบุรุษนั้นกล่าวคำนี้

មិនមែននាំពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាឲ្យជ្រះថ្លាទេ ឬនាំពួកជនដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើងទេ ។ល។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ សម្រេចការអង្គុយក្នុងទីស្ងាត់ មួយអន្ទើដោយមាតុគ្រាម តែម្នាក់ទីងម្នាក់ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[១៦២] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នានឹងសិក្ខាបទទី ១ នៃបាវាជិកកណ្ឌ ។ ដែលហៅថា មាតុគ្រាម គឺចំពោះតែស្រីមនុស្ស មិនមែនជាយក្ខស្រី មិនមែនជាប្រេតស្រី មិនមែនជាតិរច្ឆានញី ជាអ្នកដឹងក្តី ជាអ្នកអាចដើម្បីស្គាល់ពាក្យសម្តីដែលបុគ្គលនិយាយល្អ ឬអាក្រក់ ពាក្យអាសគ្រាម ឬមិនមែនអាសគ្រាម ។ ពាក្យថា មួយអន្ទើ គឺជាមួយគ្នា ។ ពាក្យថា តែម្នាក់ទីងម្នាក់ គឺមានតែភិក្ខុ និងមាតុគ្រាមប៉ុណ្ណោះ ។ ដែលហៅថា ទីស្ងាត់ គឺទីស្ងាត់ភ្នែក ស្ងាត់ត្រចៀក ។ ដែលហៅថា ទីស្ងាត់ភ្នែក គឺកាលបើភិក្ខុមិចភ្នែកក្តី ញាក់ចិញ្ចើមក្តី ងក់ក្បាលក្តី ជនដទៃមិនអាចឃើញបាន ។ ដែលហៅថា ទីស្ងាត់ត្រចៀក គឺទីដែលបុគ្គលមិនអាចស្តាប់ពាក្យជាប្រក្រតីបាន ។ ពាក្យថា សម្រេចការអង្គុយ គឺកាលដែលមាតុគ្រាមអង្គុយហើយ ភិក្ខុអង្គុយជិត ឬដេកជិត ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុអង្គុយ មាតុគ្រាមអង្គុយជិត ឬដេកជិត (ភិក្ខុ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុ និងស្រីទាំងពីរនាក់ អង្គុយក្តី ដេកក្តី (ភិក្ខុ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[១៦៣] មាតុគ្រាម ភិក្ខុសម្គាល់ថា មាតុគ្រាម ហើយសម្រេចការ

អង្គុយក្នុងទីស្ងាត់ តែម្នាក់ទីងម្នាក់ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ មាតុគ្រាម កិក្ខុសង្ស័យ ហើយសម្រេចការអង្គុយក្នុងទីស្ងាត់ តែម្នាក់ទីងម្នាក់ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ មាតុគ្រាម កិក្ខុសម្គាល់ថា មិនមែនមាតុគ្រាម ហើយសម្រេចការអង្គុយក្នុងទីស្ងាត់ តែម្នាក់ទីងម្នាក់ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ កិក្ខុសម្រេចការអង្គុយក្នុងទីស្ងាត់ ជាមួយនឹងយក្ខស្រីក្តី ជាមួយនឹងប្រេតក្តី ជាមួយនឹងខ្មៅយ តិរច្ឆានញីដែលមានរាងកាយដូចមនុស្សក្តី តែម្នាក់ទីងម្នាក់ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ មិនមែនមាតុគ្រាម កិក្ខុសម្គាល់ថា មាតុគ្រាម ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ មិនមែនមាតុគ្រាម កិក្ខុសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ មិនមែនមាតុគ្រាម កិក្ខុសម្គាល់ថា មិនមែនមាតុគ្រាម មិនមានអាបត្តិ ។

[๑๖๔] អាបត្តិមិនមានដល់កិក្ខុដែលអង្គុយនៅ មានបុរសណាម្នាក់ជាអ្នកដឹងសេចក្តីនៅជាគម្រប់ពីរ ដល់កិក្ខុឈរមិនបានអង្គុយ ដល់កិក្ខុបានក្រឡេកគយគន់ រកទីមិនស្ងាត់ហើយអង្គុយនៅ ដល់កិក្ខុមានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់អារម្មណ៍ដទៃអង្គុយនៅ ដល់កិក្ខុឆ្កួត ដល់កិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ๕ ចប់

អដ្ឋកថា

អចេលកវគ្គទី ៥

បឋម និងទុតិយ អនិយតសិក្ខាបទ

ពាក្យដែលគប្បីពោលក្នុងសិក្ខាបទទី ៤-៥ ទាំងអស់ មានវិនិច្ឆ័យដូចពោលហើយ ក្នុងអនិយតសិក្ខាបទទាំង ២ នោះឯង ។ សភោជនសិក្ខាបទ មានសមុដ្ឋានដូចបឋមបារាជិកសិក្ខាបទ យ៉ាងណា សូម្បីសិក្ខាបទទី ៤ និងទី ៥ នេះ ក៏មានសមុដ្ឋានដូចបឋមបារាជិកសិក្ខាបទ ដូចគ្នាដូច្នោះឯង ។

បឋម និងទុតិយ អនិយតសិក្ខាបទ ចប់

វិនយបិដក

សិក្ខាបទាទី ៦

[១៦៥] កាលនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ កាលទ្រង់សម្រេចឥរិយាបថនៅក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ក្បែរក្រុងរាជគ្រឹះ ។ សម័យនោះឯង ត្រកូលជាឧបដ្ឋាករបស់ព្រះឧបនន្ទជាសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ និមន្តព្រះឧបនន្ទជាសក្យបុត្រដ៏មានអាយុដោយភត្ត ហើយក៏និមន្តពួកភិក្ខុឯទៀតដោយភត្តដែរ ។ សម័យនោះឯង ព្រះឧបនន្ទជាសក្យបុត្រដ៏មានអាយុអាលយតែចូលទៅរកត្រកូលទាំងឡាយក្នុងពេលមុនធាន់ ។ ឯភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ក៏បាននិយាយពាក្យនេះនឹងមនុស្សអម្បាលនោះថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរប្រគេនចង្ហាន់ (មក) ។ ពួកមនុស្សអម្បាលនោះក៏និយាយឃាត់ថា បពិត្រលោកម្ចាស់ទាំងឡាយដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយរង់ចាំសិន ទម្រាំព្រះឧបនន្ទជាម្ចាស់ លោកនិមន្តមក ភិក្ខុទាំងឡាយនោះបាននិយាយពាក្យនេះនឹងមនុស្សជាអម្បាលនោះជាគម្រប់ពីរដងថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរប្រគេនចង្ហាន់មក ពួកមនុស្សអម្បាលនោះក៏និយាយថា បពិត្រព្រះករុណាទាំងឡាយដ៏ចម្រើន សូមព្រះករុណាទាំងឡាយរង់ចាំសិនចុះ ទម្រាំតែព្រះឧបនន្ទជាម្ចាស់និមន្តមក ។ ពួកភិក្ខុអម្បាលនោះ ក៏និយាយពាក្យនេះនឹងមនុស្សទាំងឡាយនោះជាគម្រប់បីដងថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរប្រគេនចង្ហាន់មក (នឹងបង្អង់នៅ) ក្រែងហួសពេលធាន់ ។ មនុស្សទាំងឡាយក៏និយាយថា បពិត្រព្រះ

ករុណាទាំងឡាយដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំទាំងឡាយបានធ្វើកតគ្តទាំងប៉ុន្មាន ព្រោះតែព្រះឧបនន្ទជាម្ចាស់ (ទេតើ) បពិត្រព្រះករុណាទាំងឡាយដ៏ចម្រើន សូមព្រះករុណាទាំងឡាយរង់ចាំ ទម្រាំតែព្រះឧបនន្ទជាម្ចាស់និមន្តមកសិន ។ លំដាប់នោះ ព្រះឧបនន្ទជាសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ អាលយតែចូលទៅគួរសមនឹងត្រកូលទាំងឡាយក្នុងពេលមុនឆាន់ ហើយក៏មកក្នុងវេលាថ្ងៃពេក ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក៏ឆាន់ចង្ហាន់មិនល្មមដល់ចិត្ត ។ ភិក្ខុណាដែលមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ព្រះឧបនន្ទជាសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ បានទទួលនិមន្តន៍គេ ជាអ្នកមានភត្តហើយ មិនគួរនឹងត្រាច់ទៅក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ (ដទៃ) ក្នុងពេលមុនឆាន់ (ដូច្នេះ) សោះ ។បេ។ ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្នាលឧបនន្ទ ឮថា អ្នកឯងបានទទួលនិមន្តន៍គេ ជាអ្នកមានភត្តហើយ។ ត្រាច់ទៅក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ (ដទៃ) ក្នុងពេលមុនឆាន់ ពិតមែនឬ ។ ព្រះឧបនន្ទក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស សេចក្តីនោះពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បន្ទោសថា ម្នាលមោឃបុរស អ្នកឯងបានទទួលនិមន្តន៍គេ ជាអ្នកមានភត្តហើយ មិនគួរនឹងត្រាច់ទៅក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ (ដទៃ) ក្នុងពេលមុនឆាន់ (ដូច្នេះ) ទេ នែមោឃបុរស អំពើដែលអ្នកឯងធ្វើនេះ មិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ឬនាំពួកជនដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើងទៀតទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយបានទទួលនិមន្តន៍គេ ជាអ្នកមានភត្ត

ហើយ ដល់នូវកិរិយាគ្រាច់ទៅក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ ក្នុងពេលមុនឆាន់ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បញ្ញត្តហើយដល់ភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ។

[๑๖๖] កាលនោះ ត្រកូលឧបដ្ឋាករបស់ព្រះឧបនន្ទ ជាសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ បានបញ្ជូនខាទនីយាហារទៅដើម្បីប្រគេនដល់សង្ឃ ដោយពាក្យថា ខាទនីយនេះ អ្នកឯងត្រូវបង្ហាញដល់ព្រះឧបនន្ទជាម្ចាស់ ហើយសឹមប្រគេនដល់សង្ឃចុះ ។ សម័យនោះឯង ព្រះឧបនន្ទជាសក្យបុត្រដ៏មានអាយុចូលទៅកាន់ស្រុកដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ ឯពួកមនុស្សអម្បាលនោះ ទៅកាន់អារាមហើយ សួរភិក្ខុទាំងឡាយថា បពិត្រលោកម្ចាស់ទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ព្រះឧបនន្ទជាម្ចាស់និមន្តទៅឯណា ។ ពួកភិក្ខុអម្បាលនោះប្រាប់ថា ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ ព្រះឧបនន្ទជាសក្យបុត្រដ៏មានអាយុនុ៎ះ និមន្តទៅកាន់ស្រុកដើម្បីបិណ្ឌបាតហើយ ។ មនុស្សទាំងឡាយក៏និយាយថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ខាទនីយាហារនេះ សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយបង្ហាញដល់ព្រះឧបនន្ទដ៏មានអាយុ ហើយសឹមប្រគេនដល់សង្ឃចុះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក៏ក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើដូច្នោះ អ្នកទាំងឡាយត្រូវទទួល ហើយតម្កល់ទុក ទម្រាំឧបនន្ទត្រឡប់មកវិញ ។ គ្រានោះ ព្រះឧបនន្ទជាសក្យបុត្រដ៏មានអាយុគិតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ហាមឃាត់មិនឲ្យគ្រាច់ទៅក្នុងត្រកូលទាំងឡាយក្នុងវេលាមុនភត្ត (គិតដូច្នោះហើយ) ក៏ចូលទៅរកត្រកូលទាំងឡាយក្នុង

*เวลาเคี้ยวกิน ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ขาทนียาหาร เคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ครั้นราตรีนั้นล่วงไป ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สอง ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สาม ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สี่ ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ห้า ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่หก ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่เจ็ด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่แปด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่เก้า ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สิบ ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สิบเอ็ด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สิบสอง ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สิบสาม ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สิบสี่ ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สิบห้า ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สิบหก ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สิบเจ็ด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สิบแปด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สิบเก้า ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ยี่สิบ ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ยี่สิบเอ็ด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ยี่สิบสอง ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ยี่สิบสาม ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ยี่สิบสี่ ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ยี่สิบห้า ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ยี่สิบหก ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ยี่สิบเจ็ด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ยี่สิบแปด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ยี่สิบเก้า ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สามสิบ ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ครั้นราตรีนั้นล่วงไป ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สามสิบเอ็ด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สามสิบสอง ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สามสิบสาม ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สามสิบสี่ ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สามสิบห้า ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สามสิบหก ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สามสิบเจ็ด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สามสิบแปด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สามสิบเก้า ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สี่สิบ ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ครั้นราตรีนั้นล่วงไป ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สี่สิบเอ็ด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สี่สิบสอง ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สี่สิบสาม ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สี่สิบสี่ ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สี่สิบห้า ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สี่สิบหก ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สี่สิบเจ็ด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สี่สิบแปด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่สี่สิบเก้า ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ห้าสิบ ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ครั้นราตรีนั้นล่วงไป ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ห้าสิบเอ็ด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ห้าสิบสอง ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ห้าสิบสาม ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ห้าสิบสี่ ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ห้าสิบห้า ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ห้าสิบหก ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ห้าสิบเจ็ด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ห้าสิบแปด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ห้าสิบเก้า ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่หกสิบ ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ครั้นราตรีนั้นล่วงไป ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่หกสิบเอ็ด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่หกสิบสอง ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่หกสิบสาม ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่หกสิบสี่ ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่หกสิบห้า ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่หกสิบหก ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่หกสิบเจ็ด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่หกสิบแปด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่หกสิบเก้า ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่เจ็ดสิบ ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ครั้นราตรีนั้นล่วงไป ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่เจ็ดสิบเอ็ด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่เจ็ดสิบสอง ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่เจ็ดสิบสาม ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่เจ็ดสิบสี่ ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่เจ็ดสิบห้า ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่เจ็ดสิบหก ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่เจ็ดสิบเจ็ด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่เจ็ดสิบแปด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่เจ็ดสิบเก้า ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่แปดสิบ ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ครั้นราตรีนั้นล่วงไป ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่แปดสิบเอ็ด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่แปดสิบสอง ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่แปดสิบสาม ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่แปดสิบสี่ ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่แปดสิบห้า ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่แปดสิบหก ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่แปดสิบเจ็ด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่แปดสิบแปด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่แปดสิบเก้า ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่เก้าสิบ ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ครั้นราตรีนั้นล่วงไป ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่เก้าสิบเอ็ด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่เก้าสิบสอง ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่เก้าสิบสาม ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่เก้าสิบสี่ ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่เก้าสิบห้า ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่เก้าสิบหก ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่เก้าสิบเจ็ด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่เก้าสิบแปด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่เก้าสิบเก้า ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ร้อย ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ครั้นราตรีนั้นล่วงไป ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ร้อยเอ็ด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ร้อยสอง ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ร้อยสาม ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ร้อยสี่ ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ร้อยห้า ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ร้อยหก ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ร้อยเจ็ด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ร้อยแปด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ร้อยเก้า ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ร้อยสิบ ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ครั้นราตรีนั้นล่วงไป ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ร้อยสิบเอ็ด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ร้อยสิบสอง ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ร้อยสิบสาม ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ร้อยสิบสี่ ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ร้อยสิบห้า ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ร้อยสิบหก ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ร้อยสิบเจ็ด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ร้อยสิบแปด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ร้อยสิบเก้า ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ร้อยยี่สิบ ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ครั้นราตรีนั้นล่วงไป ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ร้อยยี่สิบเอ็ด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ร้อยยี่สิบสอง ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ร้อยยี่สิบสาม ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ร้อยยี่สิบสี่ ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ร้อยยี่สิบห้า ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ร้อยยี่สิบหก ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ร้อยยี่สิบเจ็ด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ร้อยยี่สิบแปด ภิกษุณีทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ถือเอาขาทนียาหารเคี้ยวกินเสร็จแล้วเวลาค่ำ ๆ ฉันเวลาบ่ายเสร็จแล้ว ๆ ในวันที่ร้อยยี่สิบเก้า ภิ

ภาค ฯ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុចូលទៅរកត្រកូលទាំងឡាយក្នុងសម័យនៃចីវរទាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ បានទទួលនិមន្តគេ ជាអ្នកមានភត្ត ហើយដល់នូវកិរិយាគ្រាច់ទៅក្នុងត្រកូលទាំង-ឡាយ ក្នុងពេលមុនភត្តក្តី ក្រោយភត្តក្តី ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ រៀរលែងតែមានសម័យ ឯសម័យក្នុងសិក្ខាបទនោះ គឺកាលដែលទាយកប្រគេនចីវរ នេះជាសម័យក្នុងសិក្ខាបទនោះ ฯ សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បញ្ញត្ត ហើយដល់ភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ฯ

[๑๖๘] សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយធ្វើចីវរកម្ម គឺការដេរចីវរ ក៏មានសេចក្តីត្រូវការដោយម្ជុលខ្លះ ដោយចេសខ្លះ ដោយកាំបិតខ្លះ ฯ ភិក្ខុទាំងឡាយមានសេចក្តីសង្ស័យ មិនបានចូលទៅរកត្រកូលទាំងឡាយឡើយ ฯ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ฯ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុចូលទៅរកត្រកូលទាំងឡាយក្នុងសម័យធ្វើចីវរបាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ បានទទួលនិមន្តន៍គេ ជាអ្នកមានភត្ត ហើយដល់នូវកិរិយាគ្រាច់ទៅក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ ក្នុងពេលមុនភត្តក្តី ក្រោយភត្តក្តី ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ រៀរលែងតែមានសម័យ ฯ ឯសម័យក្នុងសិក្ខាបទនោះ គឺកាលដែលទាយកប្រគេនចីវរ ๑ កាលដែលភិក្ខុធ្វើចីវរ ๑ នេះជាសម័យក្នុងសិក្ខាបទនោះ ฯ សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់

បញ្ញត្តហើយដល់ភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ។

[១៦៩] សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយមានជំងឺ ក៏មានសេចក្តីត្រូវការដោយភេសជ្ជៈទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំងឡាយក៏សង្ស័យមិនបានចូលទៅរកត្រកូលទាំងឡាយឡើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុលា ឬប្រាប់ភិក្ខុដែលមាននៅ ហើយសឹមចូលទៅរកត្រកូលទាំងឡាយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ បានទទួលនិមន្តន៍គេ ជាអ្នកមានភត្ត ហើយមិនបានលា ឬប្រាប់ភិក្ខុដែលមាននៅ ហើយដល់នូវកិរិយាគ្រាច់ទៅក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ ក្នុងពេលមុនភត្តក្តី ក្រោយភត្តក្តី ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ រៀរលែងតែមានសម័យ ។ ឯសម័យក្នុងសិក្ខាបទនោះ គឺកាលដែលទាយកប្រគេនចីវរ ១ កាលដែលភិក្ខុធ្វើចីវរ ១ នេះជាសម័យក្នុងសិក្ខាបទនោះ ។

[១៧០] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នានឹងសិក្ខាបទទី ១ នៃបាវាជិកកណ្ឌ ។ ដែលហៅថា គេនិមន្ត គឺជននិមន្តដោយភោជនទាំង ៥ យ៉ាង ភោជនណាមួយ ។ ដែលហៅថា ជាអ្នកមានភត្ត គឺភិក្ខុដែលគេនិមន្តដោយភត្តណា ឈ្មោះថា ជាអ្នកមានភត្ត ព្រោះភត្តនោះឯង ។ ដែលហៅថា ភិក្ខុមាននៅនោះ គឺភិក្ខុអាចនឹងលាភិក្ខុផងគ្នា ហើយចូលទៅកាន់ (ត្រកូល) បាន ។ ភិក្ខុដែលមិនមាននៅនោះ គឺភិក្ខុមិនអាចលាភិក្ខុផងគ្នា ហើយចូលទៅកាន់ (ត្រកូល) ឡើយ ។ ដែលហៅថា ក្នុងពេលមុនភត្ត

คือชนนิมนฺตโดยกตฺตณา ก็ภิกษุมิได้ทันได้ผ้านั้น ฯ ที่ชื่อว่า ในเวลาหลังผ้า คือชนนิมนฺตโดยกตฺตณา ภิกษุได้ผ้านั้นแล้ว โดยโจทไปสู่สมัยปุ๋นจุงนี้สฺสวา ฯ ที่ชื่อว่า ตระกูล คือตระกูลทั้งหลาย ๔ คือตระกูลกษัตริย์ ๑ ตระกูลพราหมณ์ ๑ ตระกูลแพศย์ (ผู้ค้าขายเปรียบ เป็นเศรษฐี) ๑ ตระกูลศูทร (ผู้เป็นคนรับใช้) ๑ ฯ คำว่า ถึงซึ่งวิหารแล้วไป ในตระกูลทั้งหลาย คือเมื่อที่ภิกษุเข้าไปสู่เรือนของบุคคลอื่นไป ต้องอาบัติทุกกฎ ฯ เข้าไปเป็นประตูเรือนแห่งกษัตริย์ ต้องอาบัติทุกกฎ ฯ เข้าไปเป็นประตูเรือนแห่งพราหมณ์ ต้องอาบัติทุกกฎ ฯ เข้าไปเป็นประตูเรือนแห่งแพศย์ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ คำว่า เว้นแต่สมัย คือเว้นแต่สมัย ฯ ที่ชื่อว่า เมื่อที่ภิกษุให้ผ้านั้น คือเมื่อที่ภิกษุกำลังให้ผ้า ฯ ที่ชื่อว่า เมื่อที่ภิกษุให้ผ้านั้น คือภิกษุกำลังให้ผ้า ฯ

[๑๗๑] มีคนนิมนต์แล้ว ภิกษุสำคัญว่า คนนิมนต์แล้ว ไม่ได้ลาภิกษุผู้เป็นเพื่อนที่มีอยู่ แล้วไปสู่ในตระกูลทั้งหลาย ในเวลาก่อนภัตตกิ์ หลังภัตตกิ์ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ เว้นแต่สมัย ฯ มีคนนิมนต์แล้ว ภิกษุสงสัย ไม่ได้ลาภิกษุผู้เป็นเพื่อนที่มีอยู่ แล้ว

ត្រាច់ទៅក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ ក្នុងពេលមុនភត្តក្តី ក្រោយភត្តក្តី ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ រៀវលែងតែមានសម័យ ។ មានគេនិមន្តហើយ ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនទាន់និមន្ត ហើយមិនបានលាភិក្ខុផងគ្នាដែលមាននៅ ហើយត្រាច់ទៅក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ ក្នុងពេលមុនភត្តក្តី ក្រោយភត្តក្តី ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ រៀវលែងតែមានសម័យ ។ គេមិនបាននិមន្ត ភិក្ខុសម្គាល់ថា និមន្តហើយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ គេមិនបាននិមន្ត ភិក្ខុសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ គេមិនបាននិមន្ត ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនបាននិមន្ត មិនមានអាបត្តិ ។

[១៧២] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលមានសម័យ ដល់ភិក្ខុដែលបានលាភិក្ខុផងគ្នា ដែលមាននៅ ហើយចូលទៅ ដល់ភិក្ខុដែលមិនបានលាភិក្ខុផងគ្នា ព្រោះមិនមានភិក្ខុផងគ្នា ហើយចូលទៅ ដល់ភិក្ខុដែលដើរទៅតាមផ្លូវក្បែរផ្ទះនៃបុគ្គលជនៃ ដល់ភិក្ខុដែលដើរទៅដោយផ្លូវតាមឧបចារៈនៃផ្ទះ ដល់ភិក្ខុដែលទៅកាន់អារាម ដែលមានក្នុងចន្លោះស្រុក ដល់ភិក្ខុដែលទៅកាន់លំនៅនៃនាងភិក្ខុនី ដល់ភិក្ខុដែលទៅកាន់លំនៅនៃតិរ្ថិយ ដល់ភិក្ខុដែលដើរត្រឡប់មកវិញ ដល់ភិក្ខុទៅកាន់ផ្ទះនៃទាយកជាម្ចាស់ភត្ត ដល់ភិក្ខុដែលមានសេចក្តីអន្តរាយ ដល់ភិក្ខុឆ្កួត ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ៦ ចប់

អដ្ឋកថា

អចេលកវគ្គទី ៥

ចារិត្តសិក្ខាបទ

[១៦៥] ក្នុងសិក្ខាបទទី ៦ មានវិនិច្ឆ័យដូច្នេះ ក្នុងបទថា **នេថាវុសោ ភត្តំ** នេះ មានវិនិច្ឆ័យថា បានឮថា ភត្តនោះ ជារបស់ដែលពួកអ្នកស្រុកបង្អោននាំមក ព្រោះហេតុនោះ ទើបពួកភិក្ខុបាន ពោលយ៉ាងនោះ ។ តែក្នុងភត្តាហារដែលពួកអ្នកស្រុកមិនបាននាំមក ភិក្ខុរមែងមិនបានពោលយ៉ាងនោះ (ពោលថា ឲ្យភត្តាហារចុះ អាវុសោ) ជាបយុត្តវាចា (ការហាមាត់សួម) ។

ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ពាក្យនេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើដូច្នោះ ពួកអ្នកចូរទទួលប្រគេន ហើយរក្សាទុកដូច្នេះ ដើម្បីរក្សាសទ្ធារបស់ត្រកូល ។ ពាក្យថា បើព្រះមានព្រះភាគគប្បីត្រាស់ថា ពួកអ្នកចែកគ្នាឆាន់ចុះ ពួកអ្នកស្រុកនឹងគប្បីប្រាសចាកការជ្រះថ្លា ។

[១៦៦] បទថា **ឧស្សារិយិត្ត** ប្រែថា បាននាំត្រឡប់ទៅវិញ អធិប្បាយថា ពួកអ្នកស្រុកបាននាំខាទនីយនោះត្រឡប់ទៅកាន់ផ្ទះដូចដើម ។

[១៦៧] ក្នុងបទថា **សន្តំ ភិក្ខុំ** នេះ មានវិនិច្ឆ័យថា ភិក្ខុឈ្មោះថា មានដោយហេតុ មានប្រមាណប៉ុនណា ឈ្មោះថា មិនមាន ដោយហេតុមានប្រមាណប៉ុនណា សេចក្តីថា ភិក្ខុដែលនៅក្នុងទីណាមួយ ខាងក្នុងវិហារកើត មានគំនិតថា អាត្មាអញនឹងចូលទៅសួរសុខទុក្ខត្រកូល ចាប់ពីពេលនោះឃើញ

ภิกฺขุกฺเขฺปวาๆ ก็ ចំពោះមុខក្តី ภิกฺขุณาដែលខ្លួនអាចនឹងប្រាប់ដោយពាក្យពោលតាមប្រក្រតីបាន ภิกฺขุនេះឈ្មោះថា มานภิกฺขุ ។ តែមិនមានកិច្ចដែលត្រូវត្រាច់ទៅលាខាងនោះ និងខាងនេះ ។ ពិតហើយ ภิกฺขุដែលខ្លួនត្រូវត្រាច់រកពោលលាយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា មិនមាននោះឯង ។ ម្យ៉ាងទៀត ภิกฺขุទៅដោយធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា បើអាត្មាអញជួបภิกฺขุខាងក្នុងឧបចារសីមាហើយ នឹងលា គប្បីលาภิกฺขุដែលខ្លួនឃើញក្នុងឧបចារសីមានោះ បើមិនជួបภิกฺขุ ឈ្មោះថា ជាអ្នកចូលទៅមិនលาภิกฺขุដែលមិនមាន ។

[๑๗๒] បទថា **อนฺตรารามํ** បានដល់ ទៅកាន់วิหารដែលមាននៅក្នុងស្រុក ។

បទថា **ภตฺติยฆรํ** បានដល់ ផ្ទះដែលគេនិមន្តក្តី ផ្ទះរបស់ពួកអ្នកស្រុកដែលប្រគេនសលากภត្តជាដើមក្តី ។

បទថា **อาปทาสุ** សេចក្តីថា កាលមានអន្តរายនៃជីវិត និងព្រហ្ม-จริย: ទោះទៅក៏គួរ ។ បទដ៏សេសក្នុងสิกฺขาបទនេះ ងាយយល់ទាំងអស់ហើយ ។

สิกฺขาបទនេះ មានสมุฏฺฐานដូចกឋินสิกฺขาបท កើតឡើងតាមกาย និងวาចา ๑ តាមกายวาចา និងចិត្ត ๑ ជากิริยาផង អกิริยาផង ជานោสญฺญาวิโมกฺข ជาអចิตฺตก: ជาបณฺณตฺติวชฺช: ជากายกรรม ជาวจีกรรม មานจิត្ត ๓ มานเวทนา ๓ ដូច្នេះឯង ។

จาริตฺตสิกฺขาបท จบ

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๗

[๑๗๓] กาลนั้น พระพุทธเจ้าผู้มีพระภาคเจ้า ประทับอยู่ในนิโครธาราม ใกล้กรุงกบิลพัสดุ์ ในแดนศากยะ ฯ สมัยนั้นแล มหานามศากยะ[๑] มีโรคลมเป็นสมุฏฐานเกิดขึ้น ฯ ครั้งนั้น มหานามศากยะ ได้เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าถึงที่ประทับ ครั้นแล้วได้ถวายบังคมพระผู้มีพระภาคเจ้า แล้วนั่งอยู่ในที่สมควร ฯ ครั้นมหานามศากยะนั่งอยู่ในที่สมควรแล้ว ได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคเจ้าดังนี้ว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์ขอถวายพระวรวัสสาแด่พระสงฆ์ เพื่อเป็นยาแก้โรค ๔ เดือน ฯ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า ดูกรมหานาม การนี้ประจวบเหมาะแล้ว มหานาม ขอท่านจงถวายพระวรวัสสาแด่พระสงฆ์ เพื่อเป็นยาแก้โรค ๔ เดือนเถิด ฯ ภิกษุทั้งหลายมีความสงสัย ก็มิได้ทูลขอ ฯ ภิกษุทั้งหลายกราบทูลเรื่องนั้น แด่พระผู้มีพระภาคเจ้า ฯ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้ภิกษุขอเพื่อประโยชน์แก่พระวรวัสสา เพื่อเป็นยาแก้โรค ๔ เดือน ฯ สมัยนั้นแล ภิกษุทั้งหลายได้ไปสู่สำนักมหานามศากยะ ถึงแล้วได้กล่าวกะมหานามศากยะดังนี้ว่า ฯ ดูกรท่านมหานาม ภิกษุสงฆ์ขอพระวรวัสสาแด่ท่าน เพื่อเป็นยาแก้โรค ๔ เดือน ฯ ดูกรท่านมหานาม ท่านจงถวายพระวรวัสสาแด่พระสงฆ์ เพื่อเป็นยาแก้โรค ๔ เดือนเถิด ฯ ดูกรท่านมหานาม ท่านจงถวายพระวรวัสสาแด่พระสงฆ์ เพื่อเป็นยาแก้โรค ๔ เดือนเถิด ฯ ครั้งนั้น มหานามศากยะ ได้ถวายพระวรวัสสาแด่พระสงฆ์ เพื่อเป็นยาแก้โรค ๔ เดือน ฯ

๑- อรรถกถาว่า มหานามศากยะนี้ เป็นโอรสของพระเจ้าอาของพระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงเป็นพระโสดาบันแล้ว ฯ

នាមសក្យៈ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាគម្រប់ពីរដងទៀត លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ។ លុះមហានាមសក្យៈ អង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ពោលពាក្យនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចង់បវារណាព្រះសង្ឃ ដោយភេសជ្ជៈកំណត់ ៤ ខែតទៅទៀត ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា មហានាម ការនេះប្រពៃហើយៗ មហានាម បើដូច្នោះ ចូរព្រះអង្គបវារណាសង្ឃ ដោយភេសជ្ជ កំណត់ ៤ ខែ តទៅទៀតចុះ ។ ពួកភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ក៏មិនហ៊ានទទួល ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុត្រេកអរនឹងការបវារណាថែមម្តងទៀត ។ ក៏សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយ ទៅសូមភេសជ្ជៈនឹងមហានាមសក្យៈតែបន្តិចៗ ។ ដោយហេតុនោះឯង ភេសជ្ជៈរបស់មហានាមសក្យៈក៏នៅតែបរិបូណ៌ជាដរាល ។ មហានាមសក្យៈ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាគម្រប់បីដងទៀត លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះមហានាមសក្យៈ អង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានពោលពាក្យនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចង់បវារណាព្រះសង្ឃដោយភេសជ្ជៈដរាបដល់អស់ជីវិត ។ ព្រះអង្គត្រាស់តបថា មហានាម ការនោះប្រពៃហើយៗ មហានាម បើដូច្នោះ ចូរមហាវាជបវារណាសង្ឃដោយភេសជ្ជៈដរាបដល់អស់ជីវិតចុះ ។ ពួកភិក្ខុមាន

សេចក្តីសង្ស័យ ក៏មិនហ៊ានទទួល ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់អនុញ្ញាតថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុត្រេកអរនឹងការបវារណាអស់កាលជានិច្ចបាន ។

[១៧៤] សម័យនោះឯង ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុស្បៃកជណ្តប់មិនត្រឹមត្រូវ មានអាកប្បកិរិយាមិនសមគួរ មហានាមសក្យៈក៏និយាយថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ហេតុដូចម្តេច បានជាលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ ស្បៃកជណ្តប់សំពត់មិនត្រឹមត្រូវ មានអាកប្បកិរិយាមិនសមគួរ (ដូច្នេះ) ធម្មតា អ្នកបួស គេត្រូវស្បៃកជណ្តប់សំពត់ឲ្យត្រឹមត្រូវល្អ ហើយមានអាកប្បកិរិយាដ៏សមគួរទេតើ ។ ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុក៏ចង់ទោសនឹងមហានាមសក្យៈ ។ សេចក្តីត្រិះរិះកើតមានដល់ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុក្នុងវេលានោះថា យើងទាំងឡាយគួរធ្វើមហានាមសក្យៈឲ្យអាប់ឱនដោយឧបាយដូចម្តេច អេះ ។ គ្រានោះ ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុក៏បានប្រឹក្សាគ្នាដូច្នេះថា ម្នាលលោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ មហានាមសក្យៈបានបវារណាសង្ឃដោយភេសជ្ជៈហើយ ណ្ហើយចុះ ម្នាលលោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ យើងទាំងឡាយទៅសូមសប្បិអំពីមហានាមសក្យៈចុះ។ ទើបពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុចូលទៅរកមហានាមសក្យៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយពាក្យនេះនឹងមហានាមសក្យៈថា ម្នាលអាវុសោ ពួកអាត្មាត្រូវការដោយសប្បិមួយទោណ ។ ឯមហានាមសក្យៈឆ្លើយតបថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់បង្អង់ចាំក្នុងថ្ងៃនេះមួយថ្ងៃសិន មនុស្សទាំង-ឡាយគេទៅឯក្រោលគោ ដើម្បីនាំសប្បិមក លោកម្ចាស់ទាំងឡាយ នឹងយក

សប្បិនោះទៅក្នុងកាលជ័គួរ ។ ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុនិយាយសូមជាគម្រប់ពីរដង ។បេ។ ឆព្វគ្គិយភិក្ខុនិយាយពាក្យនេះ នឹងមហានាមសក្យៈជាគម្រប់បីដងថា ម្នាលអាវុសោ ពួកអាត្មាត្រូវការដោយសប្បិមួយទោណ ។ មហានាមសក្យៈឆ្លើយតបថា បពិត្រលោកម្ចាស់ជ័ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់បង្អង់ចាំក្នុងថ្ងៃនេះមួយថ្ងៃសិន មនុស្សទាំងឡាយគេទៅឯក្រោលគោ ដើម្បីនាំសប្បិមក លោកម្ចាស់នឹងយកសប្បិនោះទៅក្នុងកាលជ័គួរ ។ ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុសួរថា ម្នាលអាវុសោ អ្នកបវារណាដោយកេសជ្ជៈណាហើយ មិនឲ្យវិញ ប្រយោជន៍អ្វីដោយកេសជ្ជៈដែលអ្នកបវារណា តែមិនចង់ឲ្យនោះ ។ គ្រានោះ មហានាមសក្យៈ ក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា លោកជ័ចម្រើនទាំងឡាយខ្ញុំបានអង្វរថា លោកម្ចាស់ជ័ចម្រើន សូមពួកលោកម្ចាស់បង្អង់ចាំក្នុងថ្ងៃនេះមួយថ្ងៃសិន ចុះហេតុដូចម្តេច បានជាមិនរង់ចាំ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានឮមហានាមសក្យៈពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ហើយ ។ ពួកភិក្ខុណាមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុ កាលដែលមហានាមសក្យៈបានអង្វរថា លោកម្ចាស់ជ័ចម្រើន សូមពួកលោកម្ចាស់បង្អង់ចាំក្នុងថ្ងៃនេះ មួយថ្ងៃសិន មិនគួរនឹងមិនរង់ចាំសោះ ។បេ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឮថា អ្នកទាំងឡាយ កាលដែលមហានាមសក្យៈបានអង្វរថា លោកម្ចាស់ជ័ចម្រើន សូមពួកលោកម្ចាស់បង្អង់ចាំក្នុងថ្ងៃនេះមួយថ្ងៃសិន ដូច្នេះ ហើយមិនរង់ចាំ ពិតមែនឬ ។ ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុក្រាបទូលថា សូមទ្រង់មេត្តាជ្រាស ពិត

มែន ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់តិះដៀលថា ម្នាលពួកមោឃ-បុរស អ្នកទាំងឡាយ កាលដែលមហានាមសក្យៈបានអង្វរថា លោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូមពួកលោកម្ចាស់បង្អង់ចាំក្នុងថ្ងៃនេះមួយថ្ងៃសិន ហើយមិនសមនឹងមិនរង់ចាំ (ដូច្នោះ) សោះ នែមោឃបុរសទាំងឡាយ អំពើដែលពួកអ្នកឯងធ្វើនេះ មិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា និងមិនមែននាំឲ្យរីងរឹតតែជ្រះថ្លាដល់ពួកជន ដែលជ្រះថ្លាស្រាប់ហើយនោះទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុដែលគ្មានជំងឺ ត្រូវត្រេកអរនឹងការបវារណាដោយបច្ច័យកំណត់ត្រឹម ៤ ខែ បើភិក្ខុត្រេកអរក្រៃលែងជាងនោះទៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ រៀរលែងតែគេបានបវារណាថែមទៀត រៀរលែងតែគេបានបវារណាជានិច្ច ។

[๑๗๕] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុដែលគ្មានជំងឺ ត្រូវត្រេកអរនឹងការបវារណាដោយបច្ច័យកំណត់ត្រឹម ៤ ខែ សេចក្តីថា ភិក្ខុគួរត្រេកអរនឹងការបវារណាដោយគិលានប្បច្ច័យ ម្យ៉ាងទៀត ភិក្ខុគួរត្រេកអរនឹងការបវារណាថែមទៀតដោយគិតថា អញជាអ្នកមានជំងឺក្នុងកាលណា អញនឹងសូមក្នុងកាលណោះ ម្យ៉ាងទៀត ភិក្ខុគួរត្រេកអរនឹងការបវារណាជាប់ជានិច្ច ដោយគិតថា អញជាអ្នកមានជំងឺក្នុងកាលណា អញនឹងសូមក្នុងកាលណោះ ។

[๑๗๖] ត្រង់ពាក្យថា បើភិក្ខុត្រេកអរក្រៃលែងជាងនោះ សេចក្តីថា បវារណាកំណត់កេសជ្ជៈ មិនកំណត់រាត្រី បវារណាកំណត់រាត្រី មិនកំណត់កេសជ្ជៈ បវារណាកំណត់ទាំងកេសជ្ជៈ កំណត់ទាំងរាត្រី បវារណាមិនកំណត់

ទាំងកេសជ្ជ មិនកំណត់ទាំងរាត្រី ។ ដែលហៅថា បវារណាកំណត់កេសជ្ជ (នោះ) គឺកេសជ្ជដែលគេកំណត់ ដោយពាក្យថា ខ្ញុំព្រះករុណាសូមបវារណាដោយកេសជ្ជទាំងឡាយ មានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ ។ ដែលហៅថា បវារណាកំណត់រាត្រី គឺរាត្រីដែលគេកំណត់ ដោយពាក្យថា ខ្ញុំព្រះករុណាបវារណាអស់រាត្រីទាំងឡាយប្រមាណប៉ុណ្ណេះ ។ ដែលហៅថា បវារណាកំណត់ទាំងកេសជ្ជ កំណត់ទាំងរាត្រីនោះ គឺគេកំណត់កេសជ្ជទាំងឡាយផង កំណត់រាត្រីទាំងឡាយផង ដោយពាក្យថា ខ្ញុំព្រះករុណាសូមបវារណាដោយកេសជ្ជទាំងឡាយ មានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ អស់រាត្រីទាំងឡាយមានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ ។ ដែលហៅថា បវារណាមិនកំណត់កេសជ្ជ មិនកំណត់រាត្រី (នោះ) គឺគេមិនកំណត់កេសជ្ជទាំងឡាយ និងមិនកំណត់រាត្រីទាំងឡាយ ដោយពាក្យថា ខ្ញុំព្រះករុណា សូមបវារណាដោយកេសជ្ជទាំងឡាយ មានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ និងអស់រាត្រី ទាំងឡាយមានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ ។

[១៧៧] ឯពាក្យដែលថា កំណត់កេសជ្ជនោះ អធិប្បាយថា គេបវារណាភិក្ខុដោយកេសជ្ជណា ភិក្ខុត្រឡប់ទៅសូមកេសជ្ជទាំងឡាយដទៃវិញ ក្រៅពីកេសជ្ជដែលគេបវារណានោះ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ឯកំណត់រាត្រីនោះ គឺគេបវារណាភិក្ខុក្នុងរាត្រីទាំងឡាយណា ភិក្ខុត្រឡប់សូមក្នុងរាត្រីទាំងឡាយឯទៀតវិញ ក្រៅពីរាត្រីដែលគេបវារណានោះ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ឯកំណត់ទាំងកេសជ្ជ កំណត់ទាំងរាត្រីនោះ គឺគេបវារណាភិក្ខុដោយកេសជ្ជទាំងឡាយណា ភិក្ខុវៀរលែងកេសជ្ជទាំងនោះ គេបវារណាភិក្ខុក្នុងរាត្រីណា

ភិក្ខុវៀរលែងរាត្រីទាំងនោះ ហើយត្រឡប់ទៅសូមភេសជ្ជទាំងឡាយដទៃ ក្នុងរាត្រីទាំងឡាយឯទៀតវិញ ត្រូវអាបត្តិចាចិត្តិយ ។ ឯមិនកំណត់ភេសជ្ជ និងមិនកំណត់រាត្រី មិនមានអាបត្តិឡើយ ។

[១៧៨] កាលបើមិនមានកិច្ចដោយភេសជ្ជ ហើយភិក្ខុទៅសូមភេសជ្ជ ត្រូវអាបត្តិចាចិត្តិយ ។ កាលបើមានកិច្ចដោយភេសជ្ជឯទៀត ហើយភិក្ខុទៅសូមភេសជ្ជឯទៀតវិញ ត្រូវអាបត្តិចាចិត្តិយ ។ ហួសកំណត់ដែលគេបវារណា ហើយ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ហួសកំណត់ដែលគេបវារណាមែន ហើយទៅសូមភេសជ្ជ ត្រូវអាបត្តិចាចិត្តិយ ។ ហួសកំណត់ដែលគេបវារណាហើយ ភិក្ខុសង្ស័យ ហើយទៅសូមភេសជ្ជ ត្រូវអាបត្តិចាចិត្តិយ ។ ហួសកំណត់ដែលគេបវារណាហើយ ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនហួសកំណត់បវារណាទេ ហើយទៅសូមភេសជ្ជ ត្រូវអាបត្តិចាចិត្តិយ ។ មិនទាន់ហួសកំណត់ដែលគេបវារណាទេ ភិក្ខុសម្គាល់ថា ហួសកំណត់ដែលគេបវារណាហើយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ មិនទាន់ហួសកំណត់បវារណាទេ ភិក្ខុមានការសង្ស័យត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ មិនទាន់ហួសកំណត់បវារណាទេ ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនហួសកំណត់បវារណា មិនមានអាបត្តិ ។

[១៧៩] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុ ដែលគេបវារណាដោយភេសជ្ជទាំង-ឡាយណា ភិក្ខុសូមភេសជ្ជទាំងឡាយនោះ ដល់ភិក្ខុដែលគេបវារណាក្នុងរាត្រីទាំងឡាយណា ភិក្ខុសូមក្នុងរាត្រីទាំងឡាយនោះ ដល់ភិក្ខុដែលនិយាយប្រាប់គេថា យើងទាំងឡាយ គឺអ្នកបានបវារណាហើយ ដោយភេសជ្ជទាំង-

ឡាយនេះ (ឥទ្ធ្បវនេះ) យើងទាំងឡាយត្រូវការដោយកេសជ្ជនេះ នេះផង ហើយសូម ដល់ភិក្ខុដែលបរិយាយប្រាប់គេថា យើងទាំងឡាយ គឺអ្នកបាន បវារណាហើយ ក្នុងរាត្រីទាំងឡាយណា ឯរាត្រីទាំងឡាយនោះ កន្លងហួស ទៅហើយ (ឥទ្ធ្បវនេះ) យើងទាំងឡាយ ត្រូវការដោយកេសជ្ជ ហើយ សូម ដល់ភិក្ខុដែលសូមអំពីពួកញាតិ ដល់ភិក្ខុដែលសូមអំពីពួកទាយកដែល គេបានបវារណា ដល់ភិក្ខុដែលសូមដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ភិក្ខុឯទៀត ដល់ ភិក្ខុដែលបានមកដោយទ្រព្យរបស់ខ្លួន ដល់ភិក្ខុឆត ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ៧ ចប់

อัฏฐกถา

อเจลกวัคคที่ ๕

มหานามสิกขาบท

[๑๗๓] ในสิกขาบทที่ ๗ มีวินิจฉัยดังนี้ว่า พระอัยยสของพระบิตุลา (ฝ่ายบิดา) ของพระผู้มีพระภาค ชื่อว่าเป็นพระผู้มีพระภาคพระองค์เดียว ชื่อว่าเป็นพระอริยสาวก ตั้งอยู่ในผลทั้ง ๒ พระนามว่ามหานามราช ฯ

บทว่า **เภสชฺชํ อุสฺสฺโฺ โหติ** ความว่า สัปปิที่เขานำมาแต่ก่อนนานมาแล้ว ยังมีประมาณมาก ฯ

[๑๗๕] บทว่า **สาธิตพฺพา** ความว่า ภิกษุไม่ควรบริโภคในสมัยนั้นว่า ไม่มีโรค ควรบริโภคโดยกำหนดว่า เราจักฉันในเวลามีโรค ฯ

[๑๗๖] บทว่า **ยตฺถเปหิ เภสชฺเชหิ ยาเปมิ** ความว่า ยังอัตภาพให้เป็นไปด้วยเภสัช ๒-๓ อย่าง มีสัปปิเป็นต้น ด้วยอำนาจคุณ คือด้วยเภสัชมีกำลังมาก ๑ อย่างด้วยอำนาจปริมาณ คือด้วยเภสัชมีประมาณเท่าผลมะขามป้อม ๑ ฯ

[๑๗๘] บทว่า **อญฺเ เภสชฺเ วิญฺาเปติ** ความว่า ยังอัตภาพให้เป็นไปด้วยสัปปิ ขอจงนำมา ยังอัตภาพให้เป็นไปด้วยเภสัช ขอจงนำมา ฯ

ពីរបទថា **ន เภสชฺเชน กรณีเยน** *សេចក្តីថា បើភិក្ខុអាចញ៉ាំងអត្ត-ភាពបានដោយកត្តដែលលាយគ្នា ឈ្មោះថា កិច្ចគប្បីធ្វើដោយភេសជ្ជៈមិនមាន ។*

[๑๗๙] *បទថា* **ปวาริตานំ** *សេចក្តីថា ជាអនាបត្តិដល់ពួកភិក្ខុដែលមនុស្សរបស់ខ្លួនបវារណាទុក ដោយការបវារណាជាចំណែកបុគ្គល ព្រោះការហាមាត់សួម តាមសមគួរដល់ភេសជ្ជៈដែលបវារណាទុក ។ តែក្នុងភេសជ្ជៈ ដែលគេបវារណាដោយអំណាចនៃសង្ឃ គួរកំណត់ដឹងប្រមាណនោះឯង ពាក្យដ៏សេសរាក់ទាំងអស់ហើយ ។*

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋាន ๖ ជាកិរិយា ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តកៈ ជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាវចីកម្ម មានចិត្ត ๓ មានវេទនា ๓ ដូច្នេះឯង ។

មហានามสิกฺขาบท จบ

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๘

[๑๘๐] สมัยนั้น ๆ ฯลฯ ภิกษุทั้งหลายนั้น ได้ยินว่า ได้ถวายจีวรแก่ภิกษุทั้งหลาย ๆ

ស្តេចលើកចេញទៅសោះ ។បេ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឮថា អ្នកទាំងឡាយ នាំគ្នាទៅមើលកងទ័ពដែលស្តេចលើកទៅពិតមែនឬ ។ ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុទូលថា សូមទ្រង់មេត្តាជ្រាស ពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានជោគ ទ្រង់តិះដៀលថា នែមោឃបុរសទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយមិនគួរនឹងទៅមើលកងទ័ពដែលស្តេចលើកចេញទៅទេ នែមោឃបុរសទាំងឡាយ អំពើនេះមិននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ជនទាំងឡាយដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ឬនាំជនដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើងទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខានេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយទៅដើម្បីមើលកងទ័ពដែលគេលើកចេញទៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់បញ្ញត្តហើយដល់ភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ។

[๑๘๑] សម័យនោះឯង ឪពុកធំរបស់ភិក្ខុមួយរូប មានជំងឺក្នុងកងទ័ព ។ អ្នកនោះក៏បញ្ជូនទូតទៅកាន់សម្នាក់ភិក្ខុនោះថា ខ្ញុំព្រះករុណាមានជំងឺក្នុងកងទ័ព សូមលោកម្ចាស់និមន្តមក ខ្ញុំព្រះករុណាចង់ឲ្យលោកម្ចាស់និមន្តមកណាស់ ។ លំដាប់នោះ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ភិក្ខុទាំងឡាយថា ភិក្ខុមិនត្រូវទៅមើលកងទ័ពដែលគេលើកចេញទៅទេ តែឥឡូវឪពុកធំអញនេះ មានជំងឺនៅក្នុងកងទ័ពអញត្រូវប្រតិបត្តិដូចម្តេចហ្ន៎ ។ ទើបភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគម្ចាស់ ។ ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ទ្រង់ធ្វើធម្មីកថា ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកក្នុងពេលនោះថា ម្នាល

ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតដើម្បីឲ្យទៅកាន់កឋិនទ័ពបាន ព្រោះហេតុមានសភាពយ៉ាងនោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ ទៅដើម្បីមើលកឋិនទ័ពដែលគេលើកចេញទៅ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ លៀរលែងតែមានហេតុមានសភាពយ៉ាងនោះ ។

[๑๘๒] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នាក្នុងសិក្ខាបទទី ๑ នៃបាវាជិកកណ្ឌរួចហើយ ។ ដែលហៅថា កឋិនទ័ពដែលគេលើកចេញទៅ គឺ កឋិនទ័ពលើកចេញពីស្រុកទៅតាំងសំចតនៅក្តី ចេញទៅហើយចេះតែដើរទៅទៀតក្តី ។ ដែលហៅថា កឋិនទ័ព គឺ ពលជំរី ពលសេះ ពលរថ ពលថ្មើរជើង ។ ពលជំរី (មួយៗ) មានបុរស ๑๒ នាក់ ។ ពលសេះ (មួយៗ) មានបុរស ๓ នាក់ ។ ពលរថ (មួយៗ) មានបុរស ๔ នាក់ ។ ពលថ្មើរជើង (មួយៗ) មានបុរស ๔ នាក់កាន់ធ្នូសរ ។ ភិក្ខុដើរទៅដើម្បីមើល ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុឈរមើល (កឋិនទ័ពនោះ) នៅទីណា ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ (ក្នុងទីនោះ) ។ ភិក្ខុលះបង់ឧបចារៈសម្រាប់មើលឃើញ ហើយមើលរឿយៗ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ពាក្យថា លៀរលែងតែមានហេតុ មានសភាពយ៉ាងនោះ គឺលើកលែងនូវហេតុមានសភាពយ៉ាងហ្នឹង ។

[๑๘๓] កឋិនទ័ពលើកចេញទៅហើយ ភិក្ខុសម្គាល់ថា កឋិនទ័ពលើកចេញទៅមែន ហើយដើរទៅដើម្បីមើល ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ លៀរលែងតែមានហេតុ មានសភាពយ៉ាងនោះ ។ កឋិនទ័ពលើកចេញទៅហើយ ភិក្ខុមាន

សេចក្តីសង្ស័យ ហើយនៅតែដើរទៅដើម្បីមើល ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ រៀវលែងតែមានហេតុ មានសភាពយ៉ាងនោះ ។ កឋិនទ័ពលើកចេញទៅហើយ ភិក្ខុសម្គាល់ថា លើកចេញទៅមែន ហើយដើរទៅដើម្បីមើល ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ រៀវលែងតែមានហេតុ មានសភាពយ៉ាងនោះ ។ ភិក្ខុដើរទៅដើម្បីមើលកឋិនទ័ពមួយៗ (ក្នុងកឋិនទ័ពទាំង ៤) ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុឈរមើលកឋិនទ័ពនៅទីណា ត្រូវអាបត្តិទុក្កដនៅ (ទីនោះ) ។ ភិក្ខុលះបង់នូវឧបចារៈសម្រាប់មើលឃើញ ហើយមើលរឿយៗ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ កឋិនទ័ពមិនទាន់លើកចេញទៅទេ ភិក្ខុសម្គាល់ថា លើកចេញទៅហើយ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ កឋិនទ័ពមិនទាន់លើកចេញទៅទេ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ កឋិនទ័ពមិនទាន់លើកចេញទៅទេ ភិក្ខុសម្គាល់ថា មិនទាន់លើកចេញទៅមែន មិនត្រូវអាបត្តិ ។

[๑๘๔] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលឈរនៅក្នុងអាវាសហើយមើលឃើញ ដល់ភិក្ខុដែលកឋិនទ័ពនោះលើកមកកាន់ទីដែលភិក្ខុឈរនៅ (ក្តី) អង្គុយនៅ (ក្តី) ដេកនៅ (ក្តី) ដល់ភិក្ខុដែលដើរទៅជួបផ្លូវគ្នា បានឃើញកឋិនទ័ព ដល់ភិក្ខុដែលមានហេតុ មានសភាពយ៉ាងនោះ ដល់ភិក្ខុដែលមានសេចក្តីអន្តរាយកើតឡើង[๑] ដល់ភិក្ខុឆ្កួត ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ๘ ចប់

๑- បើមានសេចក្តីអន្តរាយដល់ជីវិត ដល់ព្រហ្មចរិយធម៌ ភិក្ខុគិតថា អញទៅក្នុងកឋិនទ័ពនឹងបានរួចសេចក្តីអន្តរាយ ហើយដើរចូលទៅក្នុងកឋិនទ័ព មិនត្រូវអាបត្តិ ។

อัฏฐกถา

เวลกวรรคที่ ๕

อุยยุตตสิกขาบท

[๑๘๐] ในสิกขาบทที่ ๘ มีวินิจฉัยดังต่อไปนี้ **อภิยฺยาสิ** คือ ทรงดำเนินไปข้างหน้า ทรงดำเนินไปเฉพาะหน้า ทรงดำเนินไปใกล้ ๆ ทรงดำเนินไปเฉพาะพระพักตร์ ทรงดำเนินไปต่อหน้า ทรงดำเนินไปใกล้ ๆ พระพักตร์ ทรงดำเนินไปใกล้ ๆ พระองค์ ทรงดำเนินไปใกล้ ๆ พระกาย ทรงดำเนินไปใกล้ ๆ พระอังสะ ทรงดำเนินไปใกล้ ๆ พระกรรณ ทรงดำเนินไปใกล้ ๆ พระเศียร ทรงดำเนินไปใกล้ ๆ พระเกศา ทรงดำเนินไปใกล้ ๆ พระเศียรและพระเกศา ทรงดำเนินไปใกล้ ๆ พระเศียรและพระเกศาของพระองค์

ត្រូវអាបត្តិទុក្កដគ្រប់ៗ ជំហាន ។

ពីរបទថា **ឧសฺสงฺคปถาโร วิฆาติตฺถา** សេចក្តីថា កងទ័ពត្រូវអ្វីមួយបិទបាំងទុកក្តី ចុះកាន់រណ្តៅ មើលមិនឃើញក្តី គឺភិក្ខុឈរក្នុងទីនេះហើយ មិនអាចមើលឃើញ ព្រោះហេតុនោះ កាលភិក្ខុទៅកាន់ទីដទៃមើល ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ ប្រយោគ ។

[๑๘๓] បទថា **ฉกเมกํ** សេចក្តីថា បណ្តាអង្គ ๔ មានជើរជាដើម អង្គនីមួយៗ ដោយហោច ជើរមួយ មានហ្មមួយក្តី ពលថ្មើរជើងកាន់អាវុធម្នាក់ក្តី ។ ព្រះរាជា ឈ្មោះថា ទ្រង់មិនបានយាត្រានាំទ័ព ទ្រង់ទៅប្រពាតព្រះរាជឧទ្យានក្តី សួនក្តី យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា ទ្រង់មិនបានលើកទ័ព ។

[๑๘๔] បទថា **อาปชฺชาสุ** សេចក្តីថា កាលមានអន្តរាយនៃជីវិត និងអន្តរាយនៃព្រហ្មចរិយៈ ជាអនាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលទៅដោយគិតថា អញទៅក្នុងកងទ័ពនេះ នឹងរួចផុតអន្តរាយបាន ។ បទដ៏សេសក្នុងសិក្ខាបទនេះ ពាក់ទាំងអស់ហើយ ។

សិក្ខាបទនេះ មានសមុដ្ឋានដូចឯឡកលោមសិក្ខាបទ ជាកិរិយា ជានោសញ្ញាវិមោក្ខ ជាអចិត្តកៈ ជាលោកវជ្ជៈ ជាកាយកម្ម ជាអកុសលចិត្ត មានវេទនា ๓ ដូច្នេះឯង ។

ឧយฺยุตฺตสิกฺขาปท จบ

วินยปิฎก

สิกขาบทที่ ๙

[๑๘๕] สมัยนั้น ๆ ภิกษุทั้งหลายผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ พระเชตวันวิหาร ของอนาถบิณฑิกเศรษฐี ใกล้กรุงสาวัตถี ฯ สมัยนั้นแล พวกฉัพพัคคีย-ภิกษุมีกิจธุระ ก็นำกันไปสู่กองทัพ ครั้นแล้วก็ได้ไปอยู่ในกองทัพนานวันทีเดียว ฯ มนุษย์ทั้งหลายได้เห็นแล้วก็เพ่งโทษติเตียนว่า พวกสมณศากยบุตร ไม่สมควรที่จะมาอยู่ในกองทัพเลย พวกเราเป็นคฤหัสถ์ มาอาศัยอยู่ในกองทัพ ก็เพราะเหตุแห่งการเลี้ยงชีพอันน้อย และบุตรภรรยา เราทั้งหลายนั้นชื่อว่าไม่ได้ประโยชน์ ชื่อว่าเสียประโยชน์ ฯ ภิกษุทั้งหลายได้ยินมนุษย์เหล่านั้นเพ่งโทษติเตียนอยู่ ฯ ภิกษุรูปใดเป็นผู้มักน้อย ฯลฯ ภิกษุทั้งหลายได้กราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า ฯ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสถามว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ได้ยินว่า พวกเธอไปสู่กองทัพนานวันทีเดียวจริงหรือ ฯ ภิกษุฉัพพัคคีย์ทูลรับว่า จริงพระพุทธเจ้าข้า ฯ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสติเตียนว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็ไฉนพวกเธอจึงไปสู่กองทัพนานวันทีเดียวเล่า การกระทำของพวกเธอนี้ ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสแก่ผู้ที่ยังไม่เลื่อมใส ฯลฯ ครั้นแล้วได้ตรัสกะภิกษุทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงทำ-

*ฐปายคปฺปีสมฺเพฯ ฉฑฺเฑนฺตสฺสาปตฺติทุกฺกฏสฺสาติ อิทมฺปิ วจนีเยน สมฺพนฺธิตพฺพนฺติ ยถาวจนีเยน สมฺพนฺธิตฺวา ยสฺมา ภิกฺขุ นาม อนาปตฺติยาปิ อาปตฺติยาปิ ฐปายคปฺปีสมฺเพ ฉฑฺเฑนฺตสฺส อาปตฺติยา ว

គម្រប់បី បានចេញទៅមុនអរុណរះ ហើយត្រឡប់ទៅនៅវិញទៀត ដល់ភិក្ខុដែលមានជំងឺនៅ (ក្នុងកឋិនទ័ព) ដល់ភិក្ខុដែលនៅដោយកិច្ចរបស់ភិក្ខុមានជំងឺ ដល់ភិក្ខុដែលនៅក្នុងកឋិនទ័ព ហើយមានកឋិនទ័ពជាសត្រូវមកចោមព័ទ្ធកឋិនទ័ព (នោះឯង) ដល់ភិក្ខុដែលជាប់ជំពាក់ (ដោយបុគ្គលមានពៀរ ឬឥស្សរជន) ណាមួយ ដល់ភិក្ខុដែលមានសេចក្តីអន្តរាយ ដល់ភិក្ខុឆ្កួត ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

សក្ខាបទទី ៩ ចប់

อัฏฐกถา

อเจลกวัคคีย ๕

เสนาสนสิกขาบท

[๑๘๖] ในสิกขาบทที่ ๙ มีวินิจฉัยดังนี้ บทว่า **อตฺตฏฺเฐ สุริเย เสนาย วสติ** ความว่า เมื่อกิริยาเย็บเป็นต้นๆ ในเวลาพระอาทิตย์ยังไม่อัสดงคต ภิกษุอยู่ในที่ใด ในที่นั้น ชื่อว่าอยู่ในเสนาสนะ ในเวลาพระอาทิตย์อัสดงคตแล้ว ฯ

[๑๘๘] บทว่า **เสนา วา ปฏิเสนาย รุฑฺหา โหติ** ความว่า ที่ชื่อว่าเสนาสนะ ที่ถูกเขาสร้างไว้ดีแล้ว ด้วยอำนาจแห่งเสนาสนะ ๒ อย่าง ฯ

บทว่า **ปลิพุทฺธา** คือ ถูกเขาปิดไว้ ฯ บทที่เหลือง่ายทั้งนั้น ฯ

สิกขาบทนี้ มีสมุฏฐานดังอจิตตกสิกขาบท เป็นกิริยา เป็นสัญญาวิโมกข์ เป็นอจิตตกะ เป็นปัณณัตติวัชชะ เป็นกายกรรม มีจิต ๓ มีเวทนา ๓ ดังนี้แล ฯ

เสนาสนสิกขาบท จบ

វិនយបិដក

សិក្ខាបទធី ๙๐

[๑๘๙] *សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានជោគ កាលគង់នៅវត្តជេតវន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ពួកឆព្វគ្គិយ ភិក្ខុ កាលនៅក្នុងកងទ័ពអស់ពីរបីរាត្រី បាននាំគ្នាទៅកាន់ទីដែលគេច្បាំងគ្នា ខ្លះ ទីគេត្រួតពលខ្លះ ទីតាំងនៅនៃកងទ័ពខ្លះ ទីសម្រាប់មើលគេចាត់ក្បួន កងទ័ពខ្លះ ។ មានឆព្វគ្គិយភិក្ខុមួយរូបទៅកាន់ទីដែលគេច្បាំង ហើយភិក្ខុនោះ ត្រូវសរ ។ មនុស្សទាំងឡាយក៏ឡកឡឺយឲ្យភិក្ខុនោះថា លោកម្ចាស់ លោកម្ចាស់ច្បាំងស្រួលឬទេ លោកបានខ្នាច់ប៉ុន្មានហើយ កាលមនុស្សទាំងឡាយនោះ ចំអកចំអន់ឲ្យ ភិក្ខុនោះក៏អៀនអន់ មនុស្សទាំងឡាយក៏ពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ពួកសមណៈជាសក្យបុត្រ មិនគួរនឹងនាំគ្នាមកមើលចម្បាំងសោះ ឯពួកយើងមកកាន់ចម្បាំង ក៏ព្រោះតែការចិញ្ចឹមជីវិត និងបុត្រកិរិយា អំពើនេះមិនមែនជាលាភរបស់យើងទេ គឺទ្រព្យដែលពួកយើងបានមកឈ្មោះថា បានហើយដោយអាក្រក់ទេតើ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ បានឮពួកមនុស្សទាំងឡាយនោះពោលទោសតិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ហើយ ។ ពួកភិក្ខុណាជាអ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។បេ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្អាប់ថា ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុមិនគួរនឹងទៅមើលចម្បាំងសោះ ។បេ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឮថា អ្នកទាំងឡាយទៅមើលចម្បាំង ពិតមែនឬ ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលថា សូមទ្រង់មេត្តាប្រោស*

ពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បន្ទោសថា ម្នាលមោឃបុរសទាំង-ឡាយ អ្នករាល់គ្នាមិនគួរនឹងទៅមើលចម្បាំងទេ ម្នាលមោឃបុរសទាំងឡាយ អំពើនេះមិនទាំងឲ្យជ្រះថ្លា ដល់ជនទាំងឡាយដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ឬទាំងជនដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើងទេ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា កាលបើភិក្ខុនៅក្នុងកងទ័ពកំណត់ពីរបីរាត្រីហើយ ទៅកាន់ទីដែលគេច្បាំងគ្នាក្តី ទីដែលគេត្រួតពលក្តី ទីតាំងនៅនៃកងទ័ពក្តី ទីសម្រាប់គេចាត់ក្បួនទ័ពក្តី ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[๑๙๐] ត្រង់ពាក្យថា បើភិក្ខុនៅក្នុងកងទ័ពកំណត់ពីរបីរាត្រីហើយ សេចក្តីថា ភិក្ខុនៅក្នុងកងទ័ពបានត្រឹមពីរបីយប់ ។ ដែលហៅថា ទីដែលគេច្បាំងគ្នានោះ គឺទីដែលគេប្រហារគ្នា ។ ដែលហៅថា ទីដែលគេត្រួតពលនោះ គឺទីដែលគេរាប់ពលថា ពលដំរីមានប៉ុណ្ណេះ ពលសេះមានប៉ុណ្ណេះ ពលរថមានប៉ុណ្ណេះ ពលថ្មើរជើងមានប៉ុណ្ណេះ ។ ដែលហៅថា ទីតាំងនៅនៃកងទ័ពនោះ គឺពលដំរីនៅត្រង់កន្លែងនេះ ពលសេះនៅត្រង់កន្លែងនេះ ពលរថនៅត្រង់កន្លែងនេះ ពលថ្មើរជើងនៅត្រង់កន្លែងនេះ ។ ដែលហៅថា ក្បួនទ័ពនោះ គឺពួកសេនាដំរី ១ ពួកសេនាសេះ ១ ពួកសេនារថ ១ ពួកសេនាថ្មើរជើង ១ ។ ដំរីបី ហៅថា សេនាដំរីយ៉ាងតិចបំផុត ។ សេះបី ហៅថា ពួកសេនាសេះយ៉ាងតិចបំផុត ។ រថបី ហៅថា ពួកសេនារថយ៉ាងតិចបំផុត ។ បុរសបួននាក់ កាន់សរគ្រប់ដៃហៅថា ពួកសេនាថ្មើរជើងយ៉ាងតិចបំផុត ។

[๑๙๑] ភិក្ខុទៅដើម្បីមើល ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុឈរមើលឃើញក្នុងទីណា ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុលះបង់ឧបចារៈនៃទីមើល ហើយក៏នៅមើលឃើញរឿយៗ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុទៅដើម្បីមើលកងទ័ពមួយៗ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុឈរមើលឃើញក្នុងទីណា ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ ភិក្ខុលះបង់ឧបចារៈនៃទីមើល ហើយក៏នៅមើលឃើញរឿយៗ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

[๑๙๒] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលឈរមើលនៅក្នុងអារាម ដល់ភិក្ខុដែលឃើញចម្បាំងជាដើមដែលគេមកកាន់ទីដែលខ្លួនឈរក្តី អង្គុយក្តី ដេកក្តី ដល់ភិក្ខុដែលដើរទៅប្រទះឃើញតាមផ្លូវ ដល់ភិក្ខុដែលមានកិច្ច (ត្រូវទៅ) ហើយប្រទះឃើញ ដល់ភិក្ខុដែលមានសេចក្តីអន្តរាយ ដល់ភិក្ខុឆ្កួត ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ๑๐ ចប់

អចេលកវគ្គជាគម្រប់ ๕ ចប់

ឧទ្ទាននៃអចេលកវគ្គនោះមាន ๑๐ សិក្ខាបទ គឺ

បុរេសិក្ខាបទ	๑	កថាសិក្ខាបទ	๑
ឧបនន្ទ ๓ សិក្ខាបទ		ឧបដ្ឋាកសិក្ខាបទ	๑
មហានាមសិក្ខាបទ	๑	បសេនទិសិក្ខាបទ	๑
សេនាសិក្ខាបទ	๑	រាជសិក្ខាបទ	๑

อัฏฐกถา
อเจลกวัคคที ๕
ฆายิโกสิกขาบท

[๑๘๙] ในสิกขาบทที่ ๑๐ มีวินิจฉัยดังนี้ว่า ชนทั้งหลายเหล่านี้กล่าวเข้าข้างกัน ในที่นี้ เพราะเหตุนั้น เหตุนั้น จึงชื่อว่า ที่รบ ฯ คำว่า **ฆายิโก** นี้ เป็นชื่อของการประหารกัน (ยุทธภูมิ หรือสงครามภูมิ) ฯ

ชนทั้งหลายรู้ที่ตั้งอยู่ของพลแห่งเสนาในที่นี้ เหตุนั้น จึงชื่อว่า ที่ตั้งอยู่ของกองทัพ ความว่า ที่แห่งกองทัพ ฯ

การเรียงลำดับกองทัพ ชื่อว่า เสนาพยูหะ ฯ คำว่า เสนาพยูหะ นี้เป็นชื่อของการเรียงลำดับกองทัพ ฯ

คำว่า กองทัพมีกระบวนรบ ๓ นี้ ถึงกระบวนรบ ๓ อย่าง ด้วยอำนาจแห่งหัวหน้าทหาร ๑๒ นาย ดังกล่าวแล้วในหนหลัง ฯ แม้ในบทที่สาม ก็มีนัยดังกล่าวนั่นแล ฯ คำที่สาม ด้วยอำนาจแห่งพื้นที่ที่ราบเรียบ บัณฑิตพึงทราบด้วยนัยดังกล่าวแล้ว ในฆายิโกสิกขาบทนั่นแล ฯ

ฆายิโกสิกขาบท จบ

อเจลกวัคคที ๕ จบบริบูรณ์

ตามวัณณนานุกรม

ภาคที่ ๓

วินยปิฎก จาลีปฺรเ -๒

สนฺติกนิทานปฺรกาศมาติกา

มาติกา — เลขหน้า

อนิยตกณฺฑ สิกฺขาปทที่ ๑ .... ๒

อฏฺฐกถา

อลีนมฺนิยสิกฺขาปท ๑๑

สิกฺขาปทวิภงฺคนิอลีนมฺนิยสิกฺขาปท ๑๓

ปทภาชนียนิอลีนมฺนิยสิกฺขาปท ๑๗

วินยปิฎก

สิกฺขาปทที่ ๒ .... ๑๙

อฏฺฐกถา

นาลีนมฺนิยสิกฺขาปท ๒๗

วินยปิฎก จาลีปฺรเ -๓

จีวรวคฺค สิกฺขาปทที่ ๑ .... ๒๙

อฏฺฐกถา

ปฐมกฐินสิกฺขาปท ๓๖

สิกฺขาปทวิภงฺคนิปฐมกฐินสิกฺขาปท ๓๙

อธิปฺปายกาณีตจีวร ๖ ปฺรเภท ๔๒

ปทภาชนียนิปฐมกฐินสิกฺขาปท ๔๙

วินยปิฎก

สิกฺขาปทที่ ๒ .... ๖๗

อฏฺฐกถา

ฉโทสสิตสิกฺขาปท ๗๘

សិក្ខាបទវិភង្គនៃខុទ្ទសិតសិក្ខាបទ ๘๐
បទភាជនីយនៃខុទ្ទសិតសិក្ខាបទ ๘๑

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๓ *..... .... ๘๒*

អដ្ឋកថា

ចីវរវគ្គទី๑ សិក្ខាបទទី ๓ *..... .... ๙๙*
តតិយកឋិនសិក្ខាបទ

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๔ *..... .... ๑๐๓*

អដ្ឋកថា

បុរាណចីវរធោវាបនសិក្ខាបទ ๑๐๘
សិក្ខាបទវិភង្គនៃបុរាណចីវរធោវាបនសិក្ខាបទ ๑๐๘
បទភាជនីយនៃបុរាណចីវរធោវាបនសិក្ខាបទ ๑๑๑

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๕ *..... .... ๑๑๕*

អដ្ឋកថា

ចីវរបដិគ្គហណសិក្ខាបទ ๑๒๑
សិក្ខាបទវិភង្គនៃចីវរបដិគ្គហណសិក្ខាបទ ๑๒๓
បទភាជនីយនៃចីវរបដិគ្គហណសិក្ខាបទ ๑๒๔

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๖ *..... .... ๑๒๖*

អដ្ឋកថា

អញ្ញាតកវិញ្ញត្តិសិក្ខាបទ ๑๓๓

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๗ *..... .... ๑๔๑*

អដ្ឋកថា

តទុត្តរិសិក្ខាបទ ๑๔๕

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๘ .... ๑๔๙

អដ្ឋកថា

បឋមឧបក្ខដសិក្ខាបទ ๑๕๔

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๙ .... ๑๖๐

អដ្ឋកថា

ទុតិយឧបក្ខដសិក្ខាបទ ๑๖๕

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๑๐ .... ๑๖๖

អដ្ឋកថា

ភាជសិក្ខាបទ ๑๗๕

វិនយបិដក

កោសិយវគ្គ សិក្ខាបទទី ๑ .... ๑๙๙

អដ្ឋកថា

កោសិយសិក្ខាបទ ๒๐๒

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๒ .... ๒๐๓

អដ្ឋកថា

សុទ្ធកាឡកសិក្ខាបទ ๒๐๖

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๓ .... ๒๐๗

อฏฺฐกถา

ทุฏฺฐคามสิกฺขาปท ๒๑๐

วินยปิฎก

สิกฺขาปทที่ ๔ .... ๒๑๑

อฏฺฐกถา

ธมฺมสฺสวสิกฺขาปท ๒๑๗

วินยปิฎก

สิกฺขาปทที่ ๕ .... ๒๑๙

อฏฺฐกถา

นิสีทนสนฺถตสิกฺขาปท ๒๒๗

วินยปิฎก

สิกฺขาปทที่ ๖ .... ๒๓๒

อฏฺฐกถา

เอฬกโลมสิกฺขาปท ๒๓๖

วินยปิฎก

สิกฺขาปทที่ ๗ .... ๒๔๐

อฏฺฐกถา

เอฬกโลมธาวาปนสิกฺขาปท ๒๔๕

วินยปิฎก

สิกฺขาปทที่ ๘ .... ๒๔๖

อฏฺฐกถา

รูปิยสิกฺขาปท ๒๕๑

สิกฺขาปทวิภงฺคนฺรูปิยสิกฺขาปท ๒๕๑

ปทภาชนียนฺรูปิยสิกฺขาปท ๒๖๔

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ៩ .... ๒๖๖

អដ្ឋកថា

រូបិយសំវោហារសិក្ខាបទ ๒๗๑

សិក្ខាបទវិភង្គនៃរូបិយសំវោហារសិក្ខាបទ ๒๗๑

បទភាជនីយនៃរូបិយសំវោហារសិក្ខាបទ ๒๗๒

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๑๐ .. .. ๒๗๘

អដ្ឋកថា

កយវិក្កយសិក្ខាបទ ๒๘๓

សិក្ខាបទវិភង្គនៃកយវិក្កយសិក្ខាបទ ๒๘๓

បទភាជនីយនៃកយវិក្កយសិក្ខាបទ ๒๘๗

វិនយបិដក

បត្តវគ្គ សិក្ខាបទទី ๑ .... ๒๙๐

អដ្ឋកថា

បត្តសិក្ខាបទ ๒๙๗

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๒ .... ๓๐๘

អដ្ឋកថា

ឩនបញ្ចពន្ធនសិក្ខាបទ ๓๒๐

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๓ .... ๓๒๕

អដ្ឋកថា

ភេសជ្ជសិក្ខាបទ ๓๓๕

សិក្ខាបទវិភង្គនៃភេសជ្ជសិក្ខាបទ ๓๓๖

បទកាជនីយនៃភេសជ្ជសិក្ខាបទ ๓๕๒

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๔ .... ๓๕๖

អដ្ឋកថា

វស្សិកសាដិកសិក្ខាបទ ๓๖๑

សិក្ខាបទវិភង្គនៃវស្សិកសាដិកសិក្ខាបទ ๓๖๑

បទកាជនីយនៃវស្សិកសាដិកសិក្ខាបទ ๓๖๕

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๕ .... ๓๖๙

អដ្ឋកថា

ចីវរអច្ឆិន្ទនសិក្ខាបទ ๓๗๓

សិក្ខាបទវិភង្គនៃចីវរអច្ឆិន្ទនសិក្ខាបទ ๓๗๓

បទកាជនីយនៃចីវរអច្ឆិន្ទនសិក្ខាបទ ๓๗๔

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๖ .... ๓๗๗

អដ្ឋកថា

សុត្តវិញ្ញត្តិសិក្ខាបទ ๓๘๑

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๗ .... ๓๘๘

អដ្ឋកថា

មហាបេសការសិក្ខាបទ ๓๙๕

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๘ .... ๓๙๗

អដ្ឋកថា

អច្ចេកចីវរសិក្ខាបទ ๔๐๒

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ៩ .... ๔๐๖

អដ្ឋកថា

សាសង្កសិក្ខាបទ ๔๑๑

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ១០ .... ๔๑๖

អដ្ឋកថា

បរិណតសិក្ខាបទ ๔๒๑

វិនយបិដក

មុសាវាទវគ្គ សិក្ខាបទទី ๑ ... . ๔๒๖

អដ្ឋកថា

មុសាវាទសិក្ខាបទ ๔๓๘

សិក្ខាបទវិភង្គនៃមុសាវាទសិក្ខាបទ ๔๔๐

បទភាជនីយនៃមុសាវាទសិក្ខាបទ ๔๔๑

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๒ .... ๔๔๖

អដ្ឋកថា

ឱមសវាទសិក្ខាបទ ๔๗๕

សិក្ខាបទវិភង្គនៃឱមសវាទសិក្ខាបទ ๔๗๖

បទភាជនីយនៃឱមសវាទសិក្ខាបទ ๔๗๗

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๓ .... ๔๘๑

អដ្ឋកថា

បេសុញ្ញវាទសិក្ខាបទ ๔๙๑

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ៤ .... ๔๙๔

អដ្ឋកថា

បទសោធម្មសិក្ខាបទ ๔๙๗

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ៥ .... ๕๐๕

អដ្ឋកថា

សហសេយ្យកសិក្ខាបទ ๕๐๙

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ៦ .... ๕๒๑

អដ្ឋកថា

ទុតិយសហសេយ្យកសិក្ខាបទ ๕๒๘

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ៧ .... ๕๓๐

អដ្ឋកថា

ធម្មទេសនាសិក្ខាបទ ๕๓๖

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ៨ .... ๕๓๙

អដ្ឋកថា

ភូតារោចនសិក្ខាបទ ๕๕๙

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ៩ .... ๕๖๒

អដ្ឋកថា

ទុដ្ឋុល្លារោចនសិក្ខាបទ ๕๖๗

សិក្ខាបទវិភង្គនៃទុដ្ឋុល្លារោចនសិក្ខាបទ ๕๖๗

បទភាជនីយនៃទុដ្ឋុល្លាវេចនសិក្ខាបទ ๕๖๙

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๑๐ .... ๕๗๑

អដ្ឋកថា

បហីវិឃាតនសិក្ខាបទ ๕๗๕

សិក្ខាបទវិភង្គនៃបហីវិឃាតនសិក្ខាបទ ๕๗๕

បទភាជនីយនៃបហីវិឃាតនសិក្ខាបទ ๕๘๐

វិនយបិដក

ភូតគាមវគ្គ សិក្ខាបទទី ๑ .... ๕๘๔

អដ្ឋកថា

ភូតគាមសិក្ខាបទ ๕๘๘

សិក្ខាបទវិភង្គនៃភូតគាមសិក្ខាបទ ๕๙๑

បទភាជនីយនៃភូតគាមសិក្ខាបទ ๕๙๔

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๒ ... . ๖๐๘

អដ្ឋកថា

អញ្ញវាទសិក្ខាបទ ๖๑๕

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๓ ... . ๖๑๙

អដ្ឋកថា

ឧជ្ឈាបនកសិក្ខាបទ ๖๒๔

សិក្ខាបទវិភង្គនៃឧជ្ឈាបនកសិក្ខាបទ ๖๒๕

បទភាជនីយនៃឧជ្ឈាបនកសិក្ខាបទ ๖๒๖

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๔ ... . ๖๒๘

អដ្ឋកថា

កូតគាមវគ្គ

បឋមសេនាសនសិក្ខាបទ ๖๓๔

សិក្ខាបទវិភង្គនៃបឋមសេនាសនសិក្ខាបទ ๖๓๗

បទភាជនីយនៃបឋមសេនាសនសិក្ខាបទ ๖๔๒

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๕ ... . ๖๔๕

អដ្ឋកថា

ទុតិយសេនាសនសិក្ខាបទ ๖๕๐

សិក្ខាបទវិភង្គនៃទុតិយសេនាសនសិក្ខាបទ ๖๕๐

បទភាជនីយនៃទុតិយសេនាសនសិក្ខាបទ ๖๕๑

វិនយបិដក ចាលីប្រែ -๔

សិក្ខាបទទី ๖ ... . ๖๕๗

អដ្ឋកថា

អនុបខ្ជសិក្ខាបទ ๖๖๐

សិក្ខាបទវិភង្គនៃអនុបខ្ជសិក្ខាបទ ๖๖๐

បទភាជនីយនៃអនុបខ្ជសិក្ខាបទ ๖๖๑

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๗ ... . ๖๖๔

អដ្ឋកថា

និកឌ្ឍនសិក្ខាបទ ๖๖๙

សិក្ខាបទវិភង្គនៃនិកឌ្ឍនសិក្ខាបទ ๖๖๙

បទភាជនីយនៃនិកឌ្ឍនសិក្ខាបទ ๖๗๐

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ៨ ... . ๖๗๒

អដ្ឋកថា

វេហាសកុដិសិក្ខាបទ ๖๗๕

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ៩ ... . ๖๗๘

អដ្ឋកថា

មហល្លកវិហារសិក្ខាបទ ๖๘๒

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ១០ ... . ๖๘๘

អដ្ឋកថា

សប្បាណកសិក្ខាបទ ๖๙๑

វិនយបិដក

ឱវាទវគ្គ សិក្ខាបទទី ១ .... ๖๙๓

អដ្ឋកថា

ឱវាទសិក្ខាបទ ๗๐๕

សិក្ខាបទវិភង្គនៃឱវាទសិក្ខាបទ ๗๑๕

បទភាជនីយនៃឱវាទសិក្ខាបទ ๗๑๖

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ២ .... ๗๓๗

អដ្ឋកថា

អត្តង្គតសិក្ខាបទ ๗๔๑

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ៣ .... ๗๔๕

អដ្ឋកថា

កិក្ខុនីឧបស្សយសិក្ខាបទ ๗๕๐

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๔ .... ๗๕๓

អដ្ឋកថា

អាមិសសិក្ខាបទ ๗๕๗

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๕ .... ๗๕๙

អដ្ឋកថា

ចីវរទានសិក្ខាបទ ๗๖๓

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๖ .... ๗๖๔

អដ្ឋកថា

ចីវរសិព្វនសិក្ខាបទ ๗๖๘

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๗ .... ๗๗๑

អដ្ឋកថា

សំវិធានសិក្ខាបទ ๗๗๖

សិក្ខាបទវិភង្គនៃសំវិធានសិក្ខាបទ ๗๗๖

បទភាជនីយនៃសំវិធានសិក្ខាបទ ๗๗๙

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๘ .... ๗๘๒

អដ្ឋកថា

នាវាភិរុហនសិក្ខាបទ ๗๘๖

វិនយបិដក

สิกฺขาปทที่ ๙ .... ๗๘๙

อฏฺฐกถา

ปาวิโรจนสิกฺขาปท ๗๙๔

วินยปิฎก

สิกฺขาปทที่ ๑๐ .... ๗๙๗

อฏฺฐกถา

ราโหนิสชฺชสิกฺขาปท ๘๐๐

วินยปิฎก

โภชนวคฺค สิกฺขาปทที่ ๑ .... ๘๐๑

อฏฺฐกถา

อาวสถปิณฺฑสิกฺขาปท ๘๐๖

วินยปิฎก

สิกฺขาปทที่ ๒ .... ๘๑๐

อฏฺฐกถา

คณโภชนสิกฺขาปท ๘๒๐

วินยปิฎก

สิกฺขาปทที่ ๓ .... ๘๓๓

อฏฺฐกถา

ปรมฺปรโภชนสิกฺขาปท ๘๔๑

วินยปิฎก

สิกฺขาปทที่ ๔ .... ๘๔๖

อฏฺฐกถา

กาณมาตาสิกฺขาปท ๘๕๓

สิกฺขาปทวิภงฺคนิทานกาณมาตาสิกฺขาปท ๘๕๔

បទភាជនីយនៃភាណមាតាសិក្ខាបទ ๘๕๖

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๕ .... ๘๕๘

អដ្ឋកថា

បឋមបវារណាសិក្ខាបទ ๘๖๔

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๖ .... ๘๘๖

អដ្ឋកថា

ទុតិយបវារណាសិក្ខាបទ ๘๙๑

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๗ .... ๘๙๓

អដ្ឋកថា

វិកាលភោជនសិក្ខាបទ ๘๙๖

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๘ .... ๙๐๘

អដ្ឋកថា

សន្និធិការកសិក្ខាបទ ๙๑๒

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๙ .... ๙๑๗

អដ្ឋកថា

បណីតភោជនសិក្ខាបទ ๙๒๒

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๑๐ .... ๙๒๗

អដ្ឋកថា

ទន្តពោណសិក្ខាបទ ๙๓๑

សិក្ខាបទវិភង្គនៃខុទកទន្តបោណសិក្ខាបទ ๙๓๓

ខគ្គហិតវត្ថុ ๙๔๖

វិនយបិដក

អចេលកវគ្គ សិក្ខាបទទី ๑..... .... ๙๕๗

អដ្ឋកថា

អចេលកសិក្ខាបទ ๙๖๒

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๒ .... ๙๖๔

អដ្ឋកថា

ខរយក្ខាជនសិក្ខាបទ ๙๖๘

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๓ .... ๙๗๐

អដ្ឋកថា

សកោជនសិក្ខាបទ ๙๗๔

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๔ .... ๙๗๖

សិក្ខាបទទី ๕ .... ๙๗๙

អដ្ឋកថា

បឋម និដ្ឋុតិយ អនិយតសិក្ខាបទ ๙๘๒

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๖ .... ๙๘๓

អដ្ឋកថា

ចារិត្តសិក្ខាបទ ๙๙๑

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๗ .... ๙๙๓

អដ្ឋកថា

មហានាមសិក្ខាបទ ๑๐๐๑

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๘ ... . ๑๐๐๓

អដ្ឋកថា

ឧយ្យុត្តសិក្ខាបទ ๑๐๐๗

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๙ ... . ๑๐๐๙

អដ្ឋកថា

សេនាសនសិក្ខាបទ ๑๐๑๒

វិនយបិដក

សិក្ខាបទទី ๑๐ ... . ๑๐๑๓

អដ្ឋកថា

ឧយ្យោជិកសិក្ខាបទ ๑๐๑๖